www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ካብ 1994 ዓ.ም - 1997 ዓ.ም
ዝወፁ ሕጊታት

ጥራዝ ኽልተ

www.abyssinialaw.com

መእተዊ፡

ሕጊታት /ኣዋጃትን ደንብታትን/ ክልልና ሓደ ግዘ ብነጋሪት ጋዜጣ ምስ ተሓተሙ ዳግም ዝሕተምሉ ዕድል ፀቢብ ብምዃኑ እዞም ሕጊታት ይትረፍዶ ንጠቕላላ ህዝቢ ክልልና ብቐሊሉ ተበፃሒ ክኾኑ ምስ ባህርይ ስራሕቶም ተተሓሒዙ ዝለዓለ ተደላይነት ንዘለዎም ንኣካላት ፍትሒ ብፍላይ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ እውን ሕፅረታት እንተጋጥም ይርአ፡፡ ኣብያተ ፍርዲ ንዝህብዎም ዝተፈላለዩ ትእዛዛት፣ ብይናትን ፍርድታትን መሰረት ዝኾንዎም ብነጋሪት ጋዜጣታት ዝተሓተሙ ሕጊታት እምበር ነቶም ሕጊታት/ነጋሪት ጋዜጣታት ኣጣቓሲሶም ዝተዳለዉ ኻልኦት ፅሑፋት ወይ መፃሕፍቲ ክኾኑ ስለዘይኽእሉ እዞም ነጋሪት ጋዜጣታት ብቐረባ ክረኽብዎም ግድን እዩ፡፡

ቅድም ክብል ካብ 1985 ዓ.ም ጀሚሮም ካብ ዝወፁ ሕጊታት ገሊኦም ዝተስዓሩ እኳ እንተኾነ እቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ገይሮም ዝተረኽቡ መሰላትን ግቡኣትን ዝምልከት ክትዕ እንተጋጥም ዳይነት ዝርአ ነቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ብምግባር ብምኻኑ ድሕሪ ምስዓሮም እውን ኣድለይቲ ከምዝኾኑን ብተወሳኺ እዞም ሕጊታት ኣካል ታሪኽ ክልልናን ሃገርናን ብምኻኖም ብዝግባእ ተወዲቦምን ተሰኒዶምን ክዕቀቡን ንቕድሚት ንዝግበር ኩለመዳይ ዓውደ መፅናዕትታትን ስራሕቲ ምርምርን ዝህልዎም ኣበርክቶ ኣዚዩ ልዑል ብምኻኑ ፡-

ሕጊ ዘይምፍላጥ ይቕረታ ኣየውህብን ዝብል ኣባሃህላ ሓቂ እኳ እንተኾነ ህዝቢ ኣብ ሕጊታት ኣፍልጦ ንክህልዎ ናይ ምግባር ሓላፍነት ናይ መንግስቲ እዩ፡፡ ስለዚ ኣብ ክልልና ንዝወፁ ሕጊታት እናተኸታተለ ዳግም ክሕተሙ ብምግባር ንተገልገልቲ ዘቕርብ ሓላፍነት ወሲዱ ብቐፃልነት ዝሰርሕ ኣካል ብዘይምህላዉ፣ ላዕለዋይ ቤት ፍርዱ ክልል ትግራይ ካብ 1985 ዓ.ም ክሳብ 1999 ዓ.ም ዝወፁ ሕጊታት ዘጠረዞ ዝነኣድ ተበግሶ ኮይኑ ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ብዘይምንባሩ፣ ድሕሪኡ እውን ዝቐፀለ ተመሳሳሊ ስራሕ ብዘይምህላዉ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ ኣካላት ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዘሎ ክፍተትን ኣድላይነት እዚ ስራሕን ብውነ ብምርዳእ ካብ 1985 ዓ.ም - 2007 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ 23 ዓመታት ኣብ ክልልና ዝወፁ ሕጊታት ብምትእኽኻብ ንተገልገልቲን ተጠቀምትን ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ተኸፋፊሉ ከምብሓድሽ ክሕተምን ክጥረዝን ገይሩ ኣሎ፡፡

ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ስራሕ ኣብዚ ብርኪ ንክበፅሕ ዝነበሮ ድልየት ፣ ፃዕርን ሕግታት ኣብ ምትእኽኻብ ዝገበሮ ምትሕብባርን ኣዚዩ ዝነኣድ ኾይኑ ንዕውትነት እዚ ስራሕ ግደ ቤት ምኽሪ ዝለዓለ ብምኻኑ ካብ ልቢ ነመስግን ።

ኪኢላታትን ሰራሕተኛታትን ትካልና ንዘርኣይዎ ፅቡቕ ተበግሶን ውፍይነትን እዚ ስራሕ ኣብ መወዳእታ ብምብፅሑ እንኳዕ ደስ በለኩም እናበልና ኣብ ብጣዕሚ ዝሓፀረ እዋን ሕቶና ተቐቢሎም ደረጃ ፅሬቱ ብዝሓለወ ኣገባብ ኣብዝደለናዮ ግዘ ተሓቲሙን ተጠሪዙን ክበፅሓልና ንዝገበሩ ኣመራርሓን ሰራሕተኛታትን ትካል ሕትመት ብርሃንን ሰላምን ካብ ልቢ ነመስግን፡፡

ኣባዲ ወ/ሩፋኤል

ዋና ኣካያዲ ስራሕ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ

ኣካላት ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ግንቦት 2008 ዓ.ም

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ኣዋጅደንብንቑፅሪ	ሽምኣዋጅንደንብን	ገፅ
1.	ደንቢ.ቁፅሪ 12/1994	ሰ/ሰ/ደንቢ/ቤትምኽሪ ብ/ክ/ትግራይ	1-8
2.	ደንቢ.ቁፅሪ 14/1994	ደንቢሓለዋ ፣ ኣጠቓቕማንቁፅፅርንደን	9-17
3.	ደንቢ.ቁፅሪ 15/1994	ናይገጠርመሬትኣጠቓቕማስራሕኢንቨስትመንትልምዓትሕርሻሃፍትንተፈጥሮንንምውሳንዝወፀደንቢ	18-41
4.	ኣዋጅቁፅሪ 46/1994	ኣወዳድባንስራሕሓላፊነትንኣካላትፈፀምቲስራሕመንግስቲ ብ/ክ/ምንግስቲትግራይንምውሳንዳግምተመሓይሹዝወፀኣዋጅ	42-50
5.	ኣዋጅቁፅሪ 47/1994	ወረዳታት ብ/ክ/መንግስቲትግራይንምቛምዝወፀኣዋጅ	51-53
6.	ኣዋጅቁፅሪ 48/1994	ዞባታት ብ/ክ/ምንግስቲትግራይዳግምንምውዳብተመሓይሹዝወፀኣዋጅ	54-59
7.	ኣዋጅቁፅሪ 49/1994	ተመሓይሹዝወፀመቖሚኣብያተፍርዲ ብ/ክ/መንግስቲትግራይ	60-69
8.	ኣዋጅቁፅሪ 50/1994	ተመሓይሹዝወፀኣዋጅጉባኤምምሕዳርዳያኑ ብ/ክ/መንግስቲትግራይ	70-76
9.	ኣዋጅቁፅሪ 51/1994	ቤትፅሕፈትዋናኦዲተር ብ/ክ/መንግስቲትግራይዳግምንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	77-86
10.	ኣዋጅቁፅሪ 52/1994	ንብ/ክ/መንግስቲትግራይ ን1994 ዓመትበጀትመፈፀሚስራሕመንግስቲዝተኣወጀናይተወሳኺበጀትኣዋጅ	87-92
11.	ኣዋጅቁፅሪ 54/1994	ቢሮልምዓትሃፍቲማይ ብ/ክ/መንግስቲትግራይንምቛምዝወፀኣዋጅ	93-98
12.	ኣዋጅቁፅሪ 55/1994	ኣጠቓቕማገጠርመሬትንምውሳንዝወፀኣዋጅ 23/1989 ንምምሕየሽዝወፀኣዋጅ	99-103
13.	ኣዋጅቁፅሪ 56/1994	ኣወዳድባ ፣ ስልጣንንተግባርንኮሚሽንፖሊስ ብ/ክ/መንግስቲትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	104-113
14.	ኣዋጅቁፅሪ 57/1994	ስልጣንንተግባርንኮሚሽንቱሪዝምትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	114-117
15.	ኣዋጅቁፅሪ58/1994	ን/ብ/ክ/መንግስትትግራይንናይ 1994 በጀትዓመትመፈፀሚስራሕመንግስቲዝተኣወጀናይካልኣይተወሳኪኣዋጅ	118-121
16.	ደንቢ.ቁፅሪ16/1994	ናይከተማቦታብሊዝንምሓዝተመሓይሹዝወፀደንቢ	122-137
17.	ደንቢ.ቁፅሪ 17/1994	ናይንግዲምዝገባንፍቓድንደንቢንምምሕያሽዝወፀደንቢ	138-144
18.	ኣዋጅቁፅሪ 59/1995	ዳግምዝተመሓየሽኣዋጅኢንቨስትመትን ብ/ክ/መ/ትግራይ	145-146
19.	ኣዋጅቁፅሪ 60/1995	ስልጣንንተግባርንቤትፅሕፈትልምዓትከተማትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	147-151
20.	ኣዋጅቁፅሪ 61/1995	ስልጣንንተግባርንበዓልስልጣንኮንስትራክሽንንዲዛይንንትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	152-156
21.	ኣዋጅቁፅሪ 62/1995	ቤትፅሕፈትቤትምኽሪ ብ/ክ/መንግስቲትግራይንምውሳንስልጣንንተግባርንንምውሳንንዝወፀኣዋጅ	157-162
22.	ኣዋጅቁፅሪ 63/1995	ኣወዳድባ፣ ስልጣንንተግባርንቤትፅሕፈት ር/ምምሕዳርንንምውሳንዝወፀ	163-167
23.	ኣዋጅቁፅሪ 64/1995	ናይ 1995 በጀትዓመትኣዋጅበጀት ብ/ክ/መንግስቲትግራይ	168-171
24.	ደንቢ.ቁፅሪ18/1995	ኢንተርፕራይዝህንፀትስራሕቲማይትግራይንምጥያሽዝወፀደንቢ.ቁፅሪ 8/1992 ንምምሕያሽዝወፀደንቢ	172-175
25.	ደንቢ.ቁፅሪ19/1995	ናይከተማቦታብክራይንምሓዝተመሓይሹዝወፀደንቢ	176-189
26.	ኣዋጅቁፅሪ 65/1995	ኣዋጅከተማታት ብ/ክ/መንግስቲትግራይኣወዳድባ ፣ ስልጣንንሓላፍነትንከተማታትንምውሳንዝወፀኣዋጅ	190-221
27.	ደንቢ.ቁፅሪ 20/1995	ቁጠባኣባይቲኮንስትራክሽንምምሕዳርኢንተርፕራይዝ ብ/ክ/መንግስቲትግራይዳግምንምጥያሽዝወፀደንቢ	222-225
28.	ኣዋጅቁፅሪ67/1995	ኮሚሽንስነ-ምግባርንፀረግዕዝይናን ብ/ክ/መንግስቲትግራይንምጥያሽ ፣ ስልጣንንተግባርንንምውሳንዝወፀኣዋጅ	226-233
29.	ኣዋጅቁፅሪ 68/1995	ኣዋጅግብሪኣታዊ ብ/ክ/መንግስቲትግራይ	234-249
30.	ኣዋጅቁፅሪ 69/1995	ናይ 1995 ዓመትተወሳኺበጀትንምውሳንዝወፀኣዋጅ ብ/ክ/መንግስቲ	250-253
31.	ኣዋጅቁፅሪ 70/1996	ንሕብረትስራሕማሕበራትእታወታትንፍርያትንመዐደጊዝውዕልናይገንዘብልቓሕውዕልንምፅዳቕዝወፀኣዋጅ	254-255
32.	ኣዋጅቁፅሪ71/1996	ስልጣንንተግባርንግብያኣኽባሪሕጊንምውሳንዝወፀኣዋጅ	256-259
33.	ኣዋጅቁፅሪ72/1996	ኣዋጅተርንኦቨርታክስ ብ/ክ/መንግስቲ /ኣዋጅ 308/95 ምስዚ.ይተሓሓዝ/	260-285
34.	ኣዋጅቁፅሪ 73/1996	1996 ዓመትበጀትዝወፀኣዋጅ ብ/ክ/መንግስቲትግራይ	286-293
35.	ደንቢ.ቁፅሪ 21/1996	ደንቢስነስርዓትኣፈፃፅማድስፕሊንንኣቀራርባቅሬታንሰራሕተኛታትመንግስቲ ብ/ክ/መ/ትግራይ	294-315

www.abyssinialaw.com

36.	**ደንቢ ቁፅሪ** 22/1996	ናይብ/ክ/መ/ትግራይካብማዕድንስራሕቲዝእከብክፍሊትሮያሊትንክራይመሬትንደንቢ	316-328
37.	**ደንቢ ቁፅሪ** 23/1996	ሓፈሻዊናይመንገዲትራፊክመቆፃፀሪደንቢ ብ/ክ/መ/ትግራይ	329-335
38.	**ደንቢ ቁፅሪ** 24/1996	ናይበዓልሞተርተሽከርከርቲውሳነፍጥነትደንቢ	336-344
39.	**ደንቢ ቁፅሪ** 25/1996	ኣብከተማታትዝካየዱደቀቅቲንግድንዕደ.ጋመደባትንዝመሓደሩሉስርዓትንምውሳንደንቢ	345-347
40.	**ደንቢ ቁፅሪ** 26/1996	ደንቢኣጠቓቕማንኣተሓሕዛንተሽከርከርቲመንግስቲ	348-393
41.	**ደንቢ ቁፅሪ** 27/1996	ደንቢመቕፅዒተመሓላለፊመቆፃፀሪትራፊክ	394-400
42.	**ደንቢ ቁፅሪ** 28/1996	ናይበዓልሞተርተሽከርከርቲኣሽከርከርቲፍቓድመዘወሪደንቢ	401-415
43.	**ደንቢ ቁፅሪ** 29/1996	ኣሰራርሓን ፣ ኣጠቓቕማንበዓልሞተርተሽከርከርቲደንቢ	416-427
44.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 74/1996	ስልጣንንተግባርንኮሚሽንቱሪዝምትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅቁፅሪ 57/94 ንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ	428-430
45.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 75/1996	ተፀዋዕነትንንቢሮንግድንኢንዱስትሪንከተማልምዓትንዝኾናቤትፅሕፈትዳግምንምውዳብዝወፀኣዋጅ	431-433
46.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 76/1996	ን1996 ዓ/ም በጀትዓመትተወሳኺበጀትንምውሳንዝወፀኣዋጅ ብ/ክ/መ/ትግራይ	434-438
47.	**ኣዋጅንደንብን**77/1996	በዓልመዚ.ሓለዋከባቢ ፣ ምምሕዳርንኣጠቓቕማንመሬትንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	439-448
48.	**ኣዋጅንደንብን**78/1996	ኣወዳድባ፣ስልጣንንተግባርንቤትፅሕፈትርእሰምምሕዳርንምውሳንዝወፀኣዋጅ ቁፅሪ 63/95 ንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ	449
49.	**ደንቢ ቁፅሪ** 30/1996	ደንቢሰራሕተኛታትኣብያተማዘጋጃ ብ/ክ/መ/ትግራይ	450-485
50.	**ደንቢ ቁፅሪ** 31/1996	ደንቢኣታዊግብሪቤትምኽሪፈፃሚትስራሕ ብ/ክ/መ/ትግራይ	486-518
51.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 79/1996	ኣዋጅኣወፃፅኣሕጊንኣወዳድባን ፣ ኣሰራርሐሓንኮሚቴታትቤትምኽሪ ብ/ክ/መ/ትግራይ	519-528
52.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 81/1996	ኣወዳድባ ፣ ስልጣንንተግባርንቤትፅሕፈትምምሕዳርኣብያተህንፀትንምውሳንዝወፀኣዋጅ	529-541
53.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 82/1996	ንዕላማ ሕ/ስራማሕበራትመፈፀሚንዝግበርልቓሕናይበጀትውሕስናንምሃብዝወፀኣዋጅ	542-543
54.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 83/1996	ኤጀንሰፕሮሞሽንዕዲጋምህርቲሕርሻ ብ/ክ/መ/ትግራይንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	544-549
55.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 84/1996	ስልጣንንተግባርንቢሮሓበሬታንባህልን ብ/ክ/መ/ትግራይዳግምንምውሳንዝወፀኣዋጅ	550-555
56.	**ደንቢ ቁፅሪ** 32/1996	መተሓዳደሪደንቢፖሊስክልልትግራይ	556-588
57.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 86/1996	ስልጣንንተግባርንቢሮሕርሻንልምዓትገጠርን ብ/ክ/መ/ትግራይዳግምንምውሳንዝወፀኣዋጅ	589-594
58.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 87/1997	ተመሓይሹዝወፀኣዋጅጉባኤምምሕዳርዳያኑ ብ/ክ/መ/ትግራይ	595-605
59.	**ደንቢ ቁፅሪ** 34/1997	ተዘዋዋሪፈንድንምጥያሽኣፈፃፅሙኡንኣጠቓቕምኡንንምውሳንዝወፀደንቢስራፈፃሚ ብ/ክ/መ/ትግራይ	606-609
60.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 80/1997	ኮሚሽንትምህርትንስልጠናንቴክኒክንሙያን ብ/ክ/መ/ትግራይንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	610-617
61.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 88/1997	በጀትዓመትተወሳኺበጀትንምውሳንዝወፀኣዋጅ ብ/ክ/መ/ትግራይ	618-624
62.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 89/1997	ንዕላማ ሕ/ማሕበራትንደደቢትትካልልቓሕንዕቋርን ኣ/ማሕበርመፈፀሚንዝግበርልቓሕናይበጀትውሕስናንምሃብዝወፀኣዋጅ	625-626
63.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 90/1997	ን1998 ዓ/ም በጀትንምውሳንዝወፀኣዋጅ ብ/ክ/መ/ትግራት	627-636
64.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 91/1997	ስልጣንንተግባርንቤትፅሕፈትጉዳይሰራሕተኛታት ብ/ክ/መ/ትግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	637-642
65.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 92/1997	ኣወዳድባን ፣ ስራሕንሓላፍነትንኣካላትፈፀምቲስራሕመንግስቲ ብ/ክ/መ/ትግራይንምውሳንዳግምተመሓይሹዝወፀኣዋጅ 46/1994 ንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ	643-644
66.	**ኣዋጅ ቁፅሪ** 93/1997	ስልጣንተግባርማሕበራዊኣብያተፍርዲብሄራዊብክልላዊመንግስቲትግራይእንደገናንምውሳንዝወፀኣዋጅ	645-663
67.	**ደንቢ ቁፅሪ** 1/1997	መተሓዳደሪደንቢዳያኑንሬጅስትራርንብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይ	664-679

www.abyssinialaw.com

10ይ ዓመት ቑ.2
መቐለ 1994 ዓ.ም

10ኛ ዓመት ቁ.2
መቐለ 1994 ዓ.ም

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት

ናይ ሓደ ዋጋ ብር
የአንዱ ዋጋ 22.70

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

✉ 120

ት ሕ ዝ ቶ
ቑፅሪ ደንቢ 12/1994
ገፅ 1

ማ ው ጫ
ደንብ ቁጥር 12/1994
ገጽ 1

ቑፅሪ ደንቢ 12/1994 ዓ.ም

ስነ ስርዓት ደንቢ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ክልልን ፌዴራልን ላዕለዋይ ስልጣን ኣካል እዚ ክልልን ኣብ ኩሎም ናይ ክልል ስልጣን ዝኾኑ ጉዳያት ሕጊ ናይ ምውፃእ ስልጣን ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።

ዕላምኡ ኣብ ሽትኡ ንምብፃሕ ዝምርሓሉ ኣሰራርሓን ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ዝውስን ደንቢ ምውፃእ ኣድላይ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ወ፣ 53/2/ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ስነ ስርዓት ደንቢ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ደንቢ ቁፅሪ 12/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብ'ዚ ውሽጢ እዚ ደንቢ፦

ሀ. "ሕገ መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ እዩ።

ለ. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።

ሐ. "ኣባል" ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 48(1)(2) ከምኡ'ውን ኣግባብነት ዘለዎም ሕግታት

ደንብ ቁጥር 12/1994 ዓ.ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት የስነ ስርዓት ደንብ

የትግራይ ክልል ምክር ቤት በክልልና በፌዴራል ሕገ መንግሰታት መሰረት የዚህ የክልል የበላይ የስልጣን አካልና፣ በሁሉም የክልል ስልጣን በሆኑ ጉዳዮች ሕግ የማውጣት ስልጣን የተሰጠው አካል ነው።

አላማው ከግቡ ለማድረስ የሚመራበት አሰራርና የስብሰባ ስነ ስርዓት የሚወሰን ደንብ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ክልል ትግራይ አንቀጽ 49(3)ወ፣ 53(2) የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ 1

አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ክልል ምክር ቤት የስነ ስርዓት ደንብ ቁጥር 12/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ 2

ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

ሀ. "ሕገ መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የወጣ ሕገ መንግስት ክልል ትግራይ ነው።

ለ. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ማለት ነው

ሐ. "አባል" ማለት በሕገ መንግስት ክልል ትግራይ አንቀጽ 48(1)(2) እንዲሁም አግባብነት ባላቸው የምርጫ ሕጎች ለምክር

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ
5.20

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ
120

መረፃ ንኣባልነት ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተኻየደ መረፃ ዝተመረፀ ሰብ እዩ።

ዓንቀፅ 3

ኣገላልፃ ፆታ

ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ ብተባዕታይ ዝተገለፀ ኹሉ ንኣንስታይ ፆታ እውን የጠቓልል እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ኣባልነት

ዓንቀፅ 4

መሰል

ኣብ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 48/4/፣/5/ ዝተጠቐሱ መሰላት ሕልው ኾይኖም ኣባላት ቤት ምኽሪ እዞም ዝስዕቡ መሰላት ኣለዉዎ።

1. ኣብ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ብነፃነት ምስታፍ፣ ናይ ተቓውሞ ይኹን ድጋፍ ድምፂ ምሃብ፣ ዘይምድማፅ፣
2. ናብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ እንትመፅእ ዘድልዩ ወፃኢታት ብመንግስቲ ይሽፈነሉ።

ዓንቀፅ 5

ተሳትፎ

1. ኣብ ናይ ቤት ምኽሪ ኣኼባ ብኣባልነት ክካፈሉ ዝኽእሉ ንኣባልነት ቤት ምኽሪ ብህዝቢ ዝተመረፁ ተወከልቲ ጥራሕ እዮም
2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ፀገም እንተዘይገጢምዎ ኣብ ኣኼባታት እቲ ቤት ምኽሪ ብኣካል ክርከብ ኣለዎ።
3. ብፀገም ምኽንያት
   ሀ. ኣብ ኣኼባ ክርከብ ዘይኽእል ኣባል ዘይርከበሉ ምኽንያት ኣቐዲሙ ንቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ወይ ንዝነበረሉ ወረዳ ምምሕዳር ብፅሑፍ ክፍልጥ ኣለዎ ፍቓድ ክህብ ዝኽእል ኣፈ ጉባኤ ጥራሕ እዩ።
   ለ. ኣኼባ ምስታፍ ጀሚሩ ክሳብ መወዳእታ ክካፈል ዘይኽእል ድማ ካብ ኣፈጉባኤ ፍቓድ ክረክብ ይግባእ።

ዓንቀፅ 6

ስነ ምግባር

ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ፣

1. ካብ ስኻር፣ ጉቦኝነት፣ ግበረለይ ክገብረልካ፣ ዝሙት፣ ዝተፈላለዩ ምስ ስነ ምግባርን ልምዲ እቲ ሕ/ሰብን ተፃባእቲ ዝኾኑ

ቤት አባልነት በተካሄደ ምርጫ የተመረጠ ሰው ነው።

አንቀጽ 3

የጾታ አገላለጽ

በዚህ ደንብ ውስጥ/ለወንድ/ የተገለፀ ሁሉ ለሴትም ጾታም ያጠቃልላል።

ክፍል ሁለት

ስለአባልነት

አንቀጽ 4

መብት

በሕገ መንገስት አንቀጽ 48(4)(5) የተጠቀሱ መብቶች የተጠበቁ ሆኖም የምክር ቤት አባሎች የሚከተሉት መብቶች አላቸው።

1. በምክር ቤቱ ስብሰባ በነፃ የመሳተፍ፣ የተቃውሞ ይሁን የድጋፍ ድምጽ መስጠት፣ ድምጽ ያለ መስጠት፣
2. ወደ ምክር ቤት ስብሰባ ሲመጣ አስፈላጊ ወጭዎችን በመንግስት ይሸፈኑለታል

አንቀጽ 5

ተሳትፎ

1. በምክር ቤት ስብሰባ በአባልነት ሊሳተፉ የሚችሉለምክር ቤት አባልነት በሕዝብ የተመረጡ ተወካዮች ብቻ ናቸው።
2. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ካላጋጠመው በቀር በምክር ቤቱ ስብሰባዎች በአካል መገኘት አለበት።

3. በችግር ምክንያትː

ሀ.በስብሰባ መገኘት የማይችል አባል የማይገኝበት ምክንያት አስቀድሞ ለምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት ወይ ለሚኖርበት ወረዳ አስተዳደር በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት። ፈቃድ መስጠት የሚችል አፈ ጉባኤ ብቻ ነው።

ለ. ስብሰባ መሳተፍ ጀምሮ እስከ መጨረሻ መካፈል የማይችል ደግሞ ከአፈጉባኤ ፈቃድ ማግኘት አለበት።

አንቀጽ 6

ስነ ምግባር

ማንኛውም የምክር ቤት አባል

1. ከስካር፣ ጉቦኝነት፣ አድርግልኝ ላድርግልህ፣ ዝሙት፣ የተለያዩ ከሕብረተሰቡ ሰነ ምግባርና ልምድ ተቃራኒ የሆኑ ሱሶች

www.abyssinialaw.com

ወልፍታት ተገዛእነት ኣድልዎን ዝመሳሰሉ ጉድለታት ስነ ምግባር ነፃ ክኸውን ኣለዎ።

2. ናይ ኣኼባ ጊዜን ስነ ስርዓት ከኽበር ኣለዎ፣
3. ብቤት ምኽሪ ዝዋሃቦ ሓላፍነት ብኣግባቡ ክፍፅም ይግባእ፣
4. ምሽጥር ተንከፍ ጉድያት ቤት ምኽሪ ክሕሉ ኣለዎ፣
5. ቤት ምኽሪ ንዝወሰኖም ውሳነታት ዘይትኽክለኛ ትርጉምን ስእልን ክህብ የብሉን

ዓንቀፅ 7

ጉድለት ስነ ስርዓትን ዝውሰድ ስጉምትን

1. ጉደለት ስነ - ምግባር ፈፂሙ ዝተረኸበ ኣባል ከከም ዓይነት ጉድለታትን ደረጅኡን እናተራእየ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ስጉምትታት ክውሰድዎ ይከኣል።
   ሀ. ናይ ቃል መጠንቀ`ቕታ ወይ፣
   ለ. ናይ ፅሑፍ መጠንቀ`ቕታ ወይ
   ሐ. ከቢድ ወይ ተደጋጋሚ ጉድለት ስነ ምግባር ዘርኣየ እንተኾይኑ ብክልተ ሲሶ (2/3) ድምፂ እቲ ቤት ምኽሪ ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ክገልስ ይግበር፣
2. ብምኽንያት ጉድለት ስነ ስርዓት ስጉምቲ ክውሰዶ ዝተወሰኖ ኣባል እቲ ውሳነ ብኮሚቴ ምስተፃረየ ብቤት ምኽሪ ይውሰን።

3. በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2 ካብ ኣባልነት ዝገለሰ ኣባል ኣግባብ ብዘለዎም ሕግታት መረፃ መሰረት ብካሊእ ኣባል ይትካእ።

ክፍሊ ሰለስተ

ናይ ኣኼባ ጊዜን ስነ ስርዓትን

ዓንቀፅ 8

ናይ ኣኼባ ግዜ

1. ስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ እንተወሓደ ኣብ ሽዱሽተ ወርሒ ሓደ ጊዜ ይኸውን። ከም ኣድላይነቱ ድማ ብኣፈ ጉባኤ፣ ወይ ካብ ሞንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ልዕሊ ሲሶ ሀፁፅ ኣኼባ ክፅዋዕ እንትሓቱ እቲ ቤት ምኽሪ ካብቲ ስሩዕ ናይ ኣኼባ ጊዜ ወፃኢ ክፅዋዕ ይካኣል እዩ።
2. ጉባኤ ቤት ምኽሪ ንህዝቢ ክፍቲ ይኸውን። ኮይኑ ግና እዚ ቤት ምኽሪ ንናይ ህዝቢ

ተገዥነት አድልዎንና ከመሳሰሉት የስነ ምግባር ጉድለቶች ነፃ መሆን አለበት።

2. የስብሰባ ጊዜንና ስነ ስርዓት ማክበር አለበት
3. በምክር ቤቱ የሚሰጠው ሓላፊነት በአግባቡ መፈፀም ይኖርበታል
4. የምክር ቤቱ ሚስጢር ነክ ጉዳዮች መጠበቅ አለበት
5. ምክር ቤት የሚወስናቸው ውሳኔዎች ትክክለኛ ያልሆነ ትርጉምና ስእል መስጠት የለበትም።

አንቀጽ 7

የስነ ስርዓት ጉድለትና የሚወሰደው እርምጃ

1. የስነ ምግባር ጉድለት ፈፅሞ የተገኘ አባል የጉድለቶቹ አይነትና ደረጃቸው እየታየ ቀጥለው የተዘረዘሩ እርምጃዎች ሊወስዱበት ይችላል።
   ሀ. የቃል ማስጠንቀቂያ ወይም
   ለ. የፅሑፍ ማስጠንቀቂያ ወይም
   ሐ. ከባድ ወይ ተደጋጋሚ የስነ ምግባር ጉድለት ያሳዩ ከሆኑ በሁለት ሶስተኛ (2/3) የምክር ቤቱ ድምጽ ከምክር ቤት አባልነት እንዲገለል ይደረጋል።
2. በስነ ስርዓት ጉድለት ምክንያት እርምጃ ሊወስድበት የተወሰነው አባል ውሳኔው በኮሚቴ ከተጣራ በኋላ በምክር ቤቱ ይወስናል።
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 ከአባልነት የተገለለ አባል አግባብነት ባላቸው የምርጫ ሕጎች መሰረት በሌላ አባል ይተካል።

ክፍል ሶስት

የስብሰባ ጊዜና ስነ ስርዓት

አንቀጽ 8

የስብሰባ ጊዜ

1. መደበኛ የምክር ቤት ስብሰባ ቢያንስ በስድስት ወር አንድ ጊዜ ይሆናል። እንደየ አስፈላጊነቱ ደግሞ በአፈ ጉባኤ ወይ ከምክር ቤቱ አባሎች ከአንድ ሶስተኛ በላይ አስቸኳይ ስብሰባ እንዲጠራ ሲጠይቁ ምክር ቤቱ ከመደበኛ የስብሰባ ጊዜ ውጭ ሊጠራ ይችላል።
2. የምክር ቤቱ ጉባኤ ለህዝብ ክፍት ይሆናል። ሆኖም ግን ምክር ቤቱ ለህዝብ ድህንነትና

ደሕንነትን ፀጥታን ጠቓሚ ኾይኑ እንትርከብ ኣኼብኡ ብዕፁው ክካየድ ብድምፂ ብልጫ እንተወሲኑ ብዕፁው ክካየድ ይኽእል።

3. ኩሉ ኣባል ንኣኼባ እንትፅዋዕ፣
   ሀ. ብውልቀ ይኹን ብሓባር ምይይጥ ተገይሩሎም ክመፁ ኣብ ዝተውሃቡ ኣጀንዳታት እኹል ምድላው ገይሮም ናብ ኣኼባ ክመፁ ኣለዎም
   ለ. ኣኼባ ቅድሚ ምጅማሩ 24 ሰዓት ናብ ክልል ቤት ፀሕፈት ቀሪቡ ሪፖርት ክገብር ኣለዎ

ዓንቀፅ 9

ምልኣተ ጉባኤ

1. ኣብ ሕገ መንግስቲ ክልል ተግራይ ዓንቀፅ 52/3/ ብዝተደንገገ መሰረት ክልተ ሲሶ (2/3) ኣባላት ቤት ምኽሪ እንትርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን
2. ምልኣተ ጉባኤ ዝተማልአ ምኻኑ ምስ ኣረጋገፀ ኣፈ ጉባኤ እቲ ኣኼባ ክጅመር ይገብር።

ዓንቀፅ 10

ኣቀራርባ ኣጀንዳታት

ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ኣጀንዳታት ብመሰረት ካብዚ ቀጺሉ ዝተቐመጠ ኣገባብ ይኸውን፣

1. ናብ ጉባኤ ዝቐርብ ኣጀንዳ ቅድሚ ሓደ ሰሙን ናብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክቐርብ ይግበር
2. ኣብ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ጉዳያት ከከም ኣድላይነቶም ቅደም ስዓቦም ብቤት ፅሐፈ ኣቢሎም ተፀኒዖም ክቅርቡ ይግበር

3. ኣብ ቤት ምኽሪ ስሩዕ ንጉባኤ ዝቐርቡ ኣጀንዳታት ዝስዕቡ ይኸውን፣
   ሀ. ፀብፃብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ
   ለ. ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ንክልል ቤት ምኽሪ ጉባኤ ክቐርቡ ዝተታሓዙ ጉዳያት።
   ሐ. ቤት ምኽሪ ብኮሚቴ ተፀኒዖም ክቐርቡ ውሳኔ ሂብሎም ዝነበሩ ጉዳያት፣

   መ. ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፣ ኦዲትን ቁፅፅርን ቤት ፅሕፈት ዝቐርቡ

ጸጥታ ጠቃሚ ሆኖ ሲገኝ ስብሰባው በዝግ እንዲካሄድ በድምፅ ብልጫ ከወሰነ በዝግ ሊካሄድ ይችላል።

3. ሁሉም አባል ለስብሰባ ሲጠራ
   ሀ. በግል ይሁን በጋራ ውይይት ተደርጎባቸው ሊመጡ በተሰጡ አጀንዳዎች በቂ ዝግጅት አድርገው ወደ ስብሰባ መምጣት አለባቸው
   ለ. ስብሰባ ከመጀመሩ በፊት በ24 ሰዓት ውስጥ ወደ ክልል ጽህፈት ቤት ቀርቦ ሪፖርት ማድረግ አለበት

አንቀጽ 9

ምልአተ ጉባኤ

1. በሕገ መንግስት ክልል ትግራይ አንቀጽ 52/3/ በተደነገገው መሰረት ሁለት ሶስተኛ (2/3) የምክር ቤቱ አባሎች ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል
2. ምልአተ ጉባኤ የተሟላ መሆኑ ሲረጋገጥ አፈጉባኤው ስብሰባው እንዲጀመር ያደርጋል።

አንቀጽ 10

የአጀንዳዎች አቀራረብ

ወደ ምክር ቤቱ የሚቀርቡ አጀንዳዎች ከዚህ ቀጥሎ በተቀመጠው አገባብ መሰረት ይሆናል።

1. ለጉባኤ የሚቀርብ አጀንዳ ከአንድ ሳምንት በፊት ወደ ምክር ቤቱ ጽ/ቤት እንዲቀርብ ይደረጋል።
2. ለምክር ቤት የሚቀረቡ ጉዳዮች እንደየ አስፈላጊነታቸው ቅደም ተከተላቸው በጽህፈት ቤቱ በኩል ተጠንተው እንዲቀርቡ ይደረጋል
3. በምክር ቤት መደበኛ ጉባኤ የሚቀረቡ አጀንዳዎች የሚከተሉት የሆናል
   ሀ. የምክር ቤቱ ስራ አስፈፃሚ ሪፖርት
   ለ. በምክር ቤቱ ስራ አስፈፃሚ ለክልል ምክር ቤት ጉባኤ ሊቀርቡ የተያዙ ጉዳዮች፣
   ሐ. ምክር ቤት በኮሚቴ ተጠንተው እንዲቀርቡ ውሳኔ ሰጥቶባቸው የነበሩ ጉዳዮች፣
   መ. በጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ በኦዲትና ቁጥጥር ጽህፈት ቤት የቀረቡ

ፀብፃባትን ውሳነ ዝደልዩ ጉዳያትን፣

4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ኣባል ቤት ምኽሪ ብኣጀንዳ ክታሓዘሉ ዝቐረቦ ሓሳብ 10 ኣባላት ቤት ምኽሪ እንተደጊፎምዎ ብአጀንዳነት ይታሓዝ።
5. ዝቐርቡ ኣጀንዳንታት ክተሓዙ ዝኽእሉ ጉባኤተኛ ብኣብላጺ ድምጺ እንትውሰን ይኸውን።

ዓንቀፅ 11

ስነ ስርዓት ኣኼባ

1. ብመሰረት ዝወፀ ፕሮግራም ዝምራሕ ጉባኤ (ኣኼባ) ከይዲ ምይይጥን ቅደም ስዓብ ውሃብቲ ሓሳባትን ልሙድ ናይ ኣኼባ ኣካይዳ ስነ ስርዓት ተኸቲሉ ዝትግበር እንትኸውን፦
   ሀ. ዝኾነ ኣባል ኣኼባ ዝሓቶ ደንቢ፣ ስርዓትን ስነ ምግባርን ብምሕላው ሓሳቡ የቕርብ። ኣብ እዋን ኣኼባ ሓሳቡ ንምግላፅ ኢዱ ብምውፃእ ካብ ኣፈ ጉባኤ ፍቓድ ክረክብን ኣካይዳ ኣኼባ ብዝምልከት ኣፈ ጉባኤ ዝህቦ ውሳነ ክቕበልን ኣለዎ፣
   ለ. ኣብ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ዝህቦ ሓሳብ ምስቲ መዘራረቢ ጉዳይ ኣግባብነት ዘለዎ ክኸውን ኣለዎ
   ሐ. ኣብ ኸይዲ ኣኼባ ዝኾነ ኣባል ካልኦት ዝህብዎ ሓሳብ ወይ ዘቕርብዎ ዘረባ ካብ ስነ ስርዓት ወፃኢ ብዝኾነ መንገዲ ከዕንቅፍ የብሉን፡ ተቓውምኡ ንምግላፅ ዝደሊ ኣባል በቲ ኣኼባ ዝመርሕ ኣፈጉባኤ እንትፍቀደሉ ጥራሕ ሓሳቡ ይገልፅ።
   መ. ብፍሉይ ምኽንያት ኣድላይ ኾይኑ እንተዘይተረኺቡ ሓሳቦም ክገልፁ ዝደልዩ ካልኦት ኣባላት ዕድል ከይረኸቡ ሓደ ኣባል ኣብ ሓደ ጉዳይ ድጋሚ ዕድል ክረክብ ኣይፍቀድን።
2. ኣብ እዋን ምይይጥ እቲ ጉባኤ ነቲ ተታሒዙ ዘሎ ጉዳይ ተወሳኺ መብርሂታትን መረዳእታታትን ምስማዕ ኣድላይ ኾይኑ

ሪፖርቶችንና ውሳኔ የሚሹ(የሚፈልጉ) ጉዳዮችን

4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የምክር ቤቱ አባል በአጀንዳ እንዲያዝለት ያቀረበው ሃሳብ የምክር ቤቱ 10 አባሎች ከደገፉት በአጀንዳነት ይያዛል።
5. የቀረቡት አጀንዳዎች ሊያዙ የሚችሉት ጉባኤተኛው በድምፅ ብልጫ ሲወስን ይሆናል።

አንቀጽ 11

የስብሰባ ስነ ስርዓት

1. በወጣው ፕሮግራም መሰረት የሚመራ ጉባኤ (ስብሰባ) የውይይት ሂደትና የሃሳብ ሰጪዎች ቅደም ተከተል የስብሰባ አካሄድ ስነ ስርዓት ተከትሎ የሚተገበር ሲሆን፣
   ሀ. ማንኛውም አባል ስብሰባ የሚጠይቀው ደንብ፣ ስነ ስርዓትና ስነ ምግባር በመጠበቅ ሃሳቡን ያቀርባል፤ በስብሰባ ጊዜ ሃሳቡ ለመግለፅ እጁን በማውጣት ከአፈጉባኤ ፈቃድ ማግኘትና የስብሰባ አካሄድ በሚመለከት አፈ ጉባኤ የሚሰጠው ውሳነ መቀበልም አለበት
   ለ. በምክር ቤቱ ስብሰባ የሚሰጠው ሃሳብ ከመነጋገሪያው ጉዳይ ጋር አግባብነት ያለው መሆን አለበት።
   ሐ. በስብሰባ ሂደት ላይ ማንኛውም አባል ሌሎች የሚሰጡት ሃሳብ ወይም የሚያቀረቡት ንግግር ከስነ ስርዓት ውጭ በሆነ መንገድ ማደናቀፍ የለበትም። ተቃውሞው ለመግለፅ የሚፈልግ አባል ስብሰባው በሚመራ አፈ ጉባኤ ሲፈቀድለት ብቻ ሃሳቡን ይገልፃል።
   መ. በልዩ ምክንያት አስፈላጊ ሆኖ ካልተገኘ በቀር ሃሳባቸውን ለመግለፅ የሚፈልጉ ሌሎች አባሎች እድል ሳያገኙ አንድ አባል በአንድ ጉዳይ ድጋሚ እድል እንድያገኝ አይፈቀድም።
2. በውይይት ጊዜ ጉባኤተኛው ተይዞ ያለው ጉዳይ ተጨማሪ ማብራሪያዎችንና ማስረጃዎችን መስማት አስፈላጊ ሆኖ

እንተተረኺቡ እቲ ቤት ምኽሪ ዝምልከቶም ኣካላት ይኹን ሰባት ብምፅዋዕ መብራህርሂ ይኹን መረዳእታታት ክቐርብሉ ክሓትት ይኽእል እዩ።

3. ዝኾነ ካብ ኣባል ዝቐረበ መመያየጢ ሐሳብ ኣብ ልዕሊ ጉዳይ ድምፂ ቅድሚ ምውሃቡ ዘቕረቦ ኣባል ሓሳቡ ከልዕል ይኽእል እዩ። ኾይኑ ግና ካልኦት ኣባላት እቲ ጉዳይ ከምናቶም ወሲዶም ምይይጥ ክቅፅል እንተሓቲቶም ምይይጥ ክቕፅል ይኽእል እዩ።

4. ኣብቲ ዝቐረበ ጉዳይ እኹል ምይይጥ ተኻይድሉ ኣሎ ኢሉ እንትኣምን ኣፈ ጉባኤ ወይ ካሊእ ኣባል እቲ ምይይጥ ተጠቓሊሉ ድምፂ ንክወሃበሉ ክገብር ወይ ክሓትት ይኽእል እዩ።

5. ኣብቲ ዝቐረበ ሓሳብ ተቃወሞ እንተሃልዩ ብኣብዝሓ ድምፂ ይውሰን።

ዓንቀፅ 12

ኣወሃህባ ውሳነ

1. ብመሰረት ብሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 52/3/ ቤት ምኽሪ ዘሕልፎም ውሳነታት ኣብ ኣኼባ ካብ ዝተረኽቡ ኣባላት ብኣብዝሓ ድምፂ ደገፍ እንትርከብ እዩ።
2. ኣወሃህባ ድምፂ ብግልፂ ወይ ብምስጢር ንክኸውን ከከም ኣድላይነቱ ቤት ምኽሪ ክውስን ይኽእል እዩ።
3. ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ኣባላት ተቓውሞ ወይ ድጋፍ ድምፂ ዝሃቡሉ ወይ ዘይሃቡሉ ምኽንያት ብሓጺሩ ክብርሁ ክፈቀደሎም ይኽእል እዩ።
4. እቲ ቤት ምኽሪ ውሳነ ኣብ ዝሃበሉ ጉዳይ ኣብ ኣኼባ(ጉባኤ) ካብ ዝተረኽቡ ኣባላት ካብ ፍርቂ ንላዕሊ እንተድግፍዎ ዳግም ክረአ ክውሰን ይኽእል። ይኹን እምበር ተማሓላሊፉ ዝነበረ ውሳነ ክልወጥ ዝኽእል ካብ ምልኣተ ጉባኤ ብክልተ ሲሶ(2/3) ድምፂ ዝሃቡሉ ወይ ዘይሃበሉ ምኽንያት ብሓጺሩ ከብርሁ ክፈቀደሎም ይኽእል እዩ።

ከተገኘ ምክር ቤት የሚመለከታቸው አካሎች ይሁን ሰዎች በመጥራት ማብራሪያ ይሁን ማስረጃዎች እንዲቀርቡለት ሊጠይቅ ይችላል።

3. ማንኛውም ከአባል የቀረበ የማወያያ ሃሳብ በጉዳዩ ላይ ድምፅ ከመስጠቱ በፊት ያቀረበው አባል ሃሳቡን ልያነሳ ይችላል፤ ሆኖም ግን ሌሎች አባሎች ጉዳዩ እንደራሳቸው ወስደው ውይይት እንዲቀጥል ከጠየቁ ውይይቱ ሊቀጥል ይችላል።

4. በቀረበው ሃሳብ ላይ በቂ ውይይት ተካሂዶበታል ብሎ ሲያምን አፈ ጉባኤ ወይም ሌላ አባል ውይይቱ ተጠቃልሎ ድምጽ እንዲሰጥበት ለማድረግ ወይም ሊጠይቅ ይችላል።
5. በቀረበው ሃሳብ ላይ ተቃውሞ ካለ በድምፅ ብልጫ ይወሰናል።

አንቀጽ 12

የውሳኔ አሰጣጥ

1. በሕገ መንግስት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ አንቀጽ 52(3) መሰረት ምክር ቤቱ የሚያሳልፋቸው ውሳኔዎች በስብሰባ ከተገኙ አባሎች የድምጽ ብልጫ ድጋፍ ሲያገኝ ነው
2. ድምጽ አሰጣጥ በግልጽ ወይም በሚስጢር እንዲሆን እንደአስፈላጊነቱ ምክር ቤቱ ሊወስን ይችላል
3. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ አባሎች የተቃውሞ ወይም የድጋፍ ድምፅ የሚሰጡበት ወይም የማይሰጡበት ምክንያት በአጭሩ እንዲያብራሩ ሊፈቀድላቸው ይችላል።
4. ምክር ቤቱ ውሳኔ በሚሰጥበት ጉዳይ በስብሰባ(ጉባኤ) ከተገኙ አባሎች ከግማሽ በላይ ሲደግፉት ዳግም ሊታይና ሊወሰን ይችላል፤ ይሁን እንጂ ተላልፎ የነበረ ውሳኔ ሊለወጥ የሚችለው ከምልአተ ጉባኤው ሁለት ሶስተኛ (2/3) ድምፅ የተደገፈ ሲሆን ነው።

ዓንቀፅ 13

ኣተሓሕዛን ኣመዘጋግባን ቃለ ጉባኤ

1. ከይዲ ኣኼባ እዚ ቤት ምኽሪ ብኣፈ ጉባኤ ተቆፃፃራይነት ኣብ ቃለ ጉባኤ ተመዝጊቡ ይታሓዝ
2. ቃለ ጉባኤ እዚ ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ቁምነገራት ዘካተተ ክኸውን ኣለዎ።
   ሀ. ናይቲ ኣኼባ ዝርዝር ኣጀንዳታት፣
   ለ. ዓበይቲ ቁምነገራት ናይ ከይዲ ኣኼባን ዝተገበረ ምይይጥ፣
   ሐ. ውሳነ ቤት ምኽሪ
   መ. ነዚ ውሳነ በድምፂ ዝደገፉ ኣባላት ቁፅሪ
   ሰ. ነቲ ውሳነ ብድምፂ ዝተቓወሙ ኣባላት ቑፅሪ
   ረ. ድምፂ ተኣቅቦ ዝገበሩ ኣባላት ቑፅሪ
3. ኣብ ከይዲ ኣኼባ እዚ ቤት ምኽሪ ዝተታሓዘ ቃለ ጉባኤ ኣብ መወዳእታ እቲ ኣኼባ ወይ ኣብ ቀፃሊ ጉባኤ መጀመርታ በቲ ቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ብኣፈ ጉባኤ ተፈሪሙ ክቕመጥ ኣለዎ።
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቑፅሪ 2(ሰ) ዝተገለፀ ተቓውሞ ንቲ ዝተውሃበ ውሳነ ዘይቕይር እንተኾነ'ውን ኣብቲ ውሳነ መወዳእታ ተመዝጊቡ ክቕመጥ ኣለዎ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 14

ምጥያሽ ኮሚቴ

እዚ ቤት ምኽሪ ስራሕቲ ምክያድ ዘድልዩ ቀወምትን ግዚያዊ ኮሚቴታትን ይጣየሽ።

ዓንቀፅ 15

ምምሕያሽ ደንቢ

ብክልተ ሲሶ ኣባላት እዚ ቤት ምኽሪ እንተተደጊፉ እዚ ደንቢ ክመሓየሽ ወይ ክልወ ይኽእል።

አንቀጽ 13

የቃለ ጉባኤ አያያዝና አመዘጋገብ

1. የዚህ ምክር ቤት የስብሰባ ሂደት በአፈ ጉባኤው ተቆጣጣሪነት በቃለ ጉባኤ ተመዝግቦ ይያዛል።
2. የዚህ ምክር ቤት ቃለ ጉባኤ የሚከተሉት ቁምነገሮች ያካተተ መሆን አለበት።
   ሀ. የስብሰባው ዝርዝር አጀንዳዎች፣
   ለ. የስብሰባው ሂደትና የተደረገው ውይይት ትላልቅ ቁምነገሮች፣
   ሐ. የምክር ቤቱ ውሳኔ፣
   መ. ውሳኔው በድምፅ የደገፉ፣
   ሰ. ውሳኔው በድምፅ የተቃወሙ፣
   ረ. ድምጸ ተአቅቦ ያደረጉ አባላት ቁጥር
3. በስብሰባ ሂደት በዚህ ምክር ቤት የተያዘ ቃለ ጉባኤ በስብሰባው መጨረሻ ላይ ወይም በሚቀጥለው ጉባኤ መጀመሪያ ላይ በምክር ቤቱ እንደፀደቀ በአፈ ጉባኤ ተፈርሞ መቀመጥ አለበት
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 2(ሰ) የተገለጸው ተቃውሞ የተሰጠው ውሳኔ የማይቀር ቢሆንም በውሳኔው መጨረሻ ላይ ተመዝግቦ መቀመጥ አለበት።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 14

ኮሚቴ ማቋቋም

የዚህ ምክር ቤት ስራዎች ለማካሄድ የሚያስፈልጉ ቀዋሚና ጊዚያዊ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል።

አንቀጽ 15

ደንብ ማሻሻል

በሁለት ሶስተኛ የምክር ቤቱ አባሎች ከተደገፈ ይህ ደንብ ሊሻሻል ወይም ሊለወጥ ይችላል።

ዓንቀፅ 16

እዚ ደንቢ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብቤት ምኽሪ ፀዲቁ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

24 መጋቢት 1994

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አንቀጽ 16

ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በምክር ቤት ከጸናበት ጊዜ ጀምሮ የጸና ይሆናል።

መጋቢት 24/1994

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ መስተዳድር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ

www.abyssinialaw.com

10ይ ዓመት ቑ.3
መቐለ ታሕሳስ 1994 ዓ.ም

10ኛ ዓመት ቁ.3
መቐለ ታህሳስ 1994 ዓ.ም

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት

ናይ ሓደ ዋጋ	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	✉ 120

ት ሕ ዝ ቶ
ደንቢ ቑፅሪ 14/1994
ደንቢ ሓለዋ፣ ኣጠቓቕማን ቑፅፅርን ደንቢ.

ማ ው ጫ
ደንብ ቁጥር 14/1994
የደን ጥበቃ፣ አጠቃቀምና ቁጥጥር ደንብ

ደንቢ ሓለዋ፣ ኣጠቓቕማን ቑፅፅርን

ደን መእተዊ

ብሰንኪ ልዑል ጠለብን ትሑት ቐረብን ፍልፍል ሓይልን ናይ ኮንስትራክሽን ማቴሪያልን ኣብ ክልልና ዝርከብ ውሱን ሃፍቲ ደን እናበረሰን ካብ እዋን ናብ እዋን እናተሓተን ከምዝመፀ ይፍለጥ እዩ። ስለዚ እዙይ ብቐሊልን ብውሑድን ዓመታት ንምትካእን (ምልማዕ) ዘይከኣል ውሑድ ሃፍቲ ደን ዓቂብኻ ስሩዕ ብዝኾነ መንገዲ ምጥቃም ዘኽእል ሕጊ ምውፃእ ኣድላይ ኾይኑ ተረኺቡ ኣሎ። በዙይ መሰረት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56(7) ብዝተዋሃቦ ስልጣን መሰረት ነዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ እዚ "ደንቢ ሓለዋ፣ ኣጠቓቕማን ቁፅፅርን ደን ቁፅሪ 14/1994" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ እዚ ናይቲ ቃል ኣገባብ ካልኦት ትርጉም ዝወሃቦ እንተዘይኮይኑ፦

2.1 ደን ማለት ብተፈጥሮ ዝበቖሉ ወይከዓ ተተኺሎም ዝለምዑ ናይ ፅንፀይቲ ጠባይ ዘለዎም ተኽልታት ዝርከብዎ እኽብኻብ እዩ።

የደን፣ ጥበቃ አጠቃቀምና ቁጥጥር

ደንብ መግቢያ

በከፍተኛ ፍላጎት እና ዝቅተኛ የኃይል ምንጭና የኮንስትራክሽን ማቴሪያል አቅርቦት ምክንያት በክልላችን ውስጥ የሚገኘው ውሱን የደን ሃብት እየተመነጠረ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀነሰ መምጣቱ የሚታወቅ ነው። ስለዚህ በቀላሉና በጥቂት ዓመታት መተካት(ማልማት) የማይቻል ጥቂት የደን ሃብትን ጠብቆ አግባብ ባለው መልኩ መጠቀም የሚያስችል ሕግ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል። በዚህ መሰረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በትግራይ ሕገ መንግስት አንቀጽ 56(7) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የደን ጥበቃ አጠቃቀምና ቁጥጥር ደንብ ቁጥር 14/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ 2
ትርጉም

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በቀር በዚህ ደንብ ውስጥ።

2.1 "ደን" ማለት በተፈጥሮ የበቀሉ ወይም ተተክለው የለሙ የእፅዋትነት ጠባይ ያላቸው ተክሎች የሚገኙበት ስብስብ ነው።

ዓንቀፅ 3

ዋንነት ደን

ብውልቀ ዝውነን፣ ብሕብረተሰብ ጣብያ ዝውነንን ብመንግስቲ ዝውነንን ደን ይህሉ።

ዓንቀፅ 4

ሓለዋ ደን

4.1 ሓለዋ ደን ብወነንቲ ደንን ብምትሕብባር ህዝብን መንግስትን ክካየድ ኣለዎ።

4.2 ብዘይፍቓድ ወነንቲ ኣብ ውሽጢ ደን ብምእታው ንቑፅ ዕንፀይቲ ምእራይን ኣግራባት ምቑራፅን ጨናፍር ምቕፍቓፍን ኩልኩል እዩ።

4.3 ብዘይፍቓድ ወነንቲ እንስሳ ዘቤት ናብ ውሽጢ ደን ምእታው ዝተኸልከለ እዩ።

4.4 ብዘይፍቓድ ወነንቲ ኣብ ደን ኣግራባት ቆፎ ንህቢ ምስቃል ዝተኸልከለ እዩ።

4.5 ንባርዕ ደን ብዝዕድም መንገዲ መዓር ምብርባርን ካልኦት ተግባራትን ምፍፃም ኩልኩል እዩ።

4.6 ባርዕ ደን ዝተለዓለ ምኻኑ ዝፈለጠ ሰብ ብህፁፅ ናብ ቐረብኡ ዝርከብ ዝምልከቶ ኣካል ቤት ፅሕፈት ወይከዓ ተወካላይ ብኣካል ቐሪቡ ክፍልዋ ግቡእ ኣለዎ

4.7 ኣብ ዝኾነ እዋን ባርዕ ደን እንተለዓል ኣብ ቐረባ ዝርከብ ተወካላይ ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን፣ ኣብ ከባቢኡ ዝርከቡ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላትን ህዝብን ኣተሓባቢሩ ነቲ ባርዕ ንምጥፋእ ኣድላይ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ ግቡእ ኣለዎ።

4.8 መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላትን ውልቀ ሰባትን ኣብ ከባቢኦም ንዝተለዓለ ባርዕ ደን ንምጥፋእ ኣብ ዝግበር ምንቅስቓስ ክሳተፉ ግቡእ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 5

ኣጠቓቕማ ውፅኢት ደን

5.1 ናይ ውልቀ ደን

ሀ. ብውልቀ ዝለምዐ ደን ፍግረ መሬት ብዘይዕድም መንገዲ ፍግረ መሬት በቲ ዝተጻለወሉ ዕላማ መሰረት ወናኒኡ ኣብ

አንቀጽ 3

የደን ባለቤትነት

የግል ፣ የቀበሌ ማህበረሰብና የመንግስት ደን ይኖራል።

አንቀጽ 4

የደን ጥበቃ

4.1 የደን ጥበቃ በደኑ ባለቤቶች፣ በህዝብና በመንግስት ተባባሪነት መካሄድ አለበት።

4.2 ያለ ባለቤቶቹ ፈቃድ ደን ውስጥ በመግባት ደረቅ እንጨት መልቀም፣ ዛፎችን መቁረጥና ቅርንጫፎቹን መጨፍጨፍ ክልክል ነው።

4.3 ያለ ባለቤቶቹ ፈቃድ የቤት እንስሳትን ደን ውስጥ ማስገባት የተከለከለ ነው።

4.4 ያለ ባለቤቶቹ ፈቃድ በደን ዛፎች የንብ ቀፎ መስቀል የተከለከለ ነው።

4.5 የደን ቃጠሎን በሚያስከትል መንገድ ማር መቁረጥና ሌሎች የደን ቃጠሎን የሚያስከትሉ ድርጊቶችን መፈፀም ክልክል ነው።

4.6 የደን ቃጠሎ እንደተነሳ ያወቀ ሰው ባስቸኳይ በቅርቡ ወደ ሚገኘው የሚመለከተው አካል፣ ፅሕፈት ቤት ወይም ተወካይ በአካል ቀርቦ የማስታወቅ ግዴታ አለበት።

4.7 በማናቸውም ጊዜ የደን ቃጠሎ ሲነሳ በቅርብ የሚገኝ የግብርና ልማትና ተፈጥሮ ሃብት ጽ/ቤት ተወካይ በአከባቢው የሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችንና ህዝቡን አስተባብሮ ቃጠሎውን ለማጥፋት የሚያስችል አስፈላጊ እርምጃ የመውሰድ ግዴታ አለው።

4.8 መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ግለሰቦች በአከባቢያቸው የተነሳውን ቃጠሎ ለማጥፋት በሚደረገው እንቅስቃሴ የመሳተፍ ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ 5

ስለደን ውጤት አጠቃቀም

5.1 የግል ደን

ሀ. በግል የለማ ደን የአፈር መሸርሸርን በማያስከትል መንገድ በታለመለት አላማ መሰረት ባለቤቱ በፈለገው ጊዜ የመጠቀም

ዝደለየሉ እዋን ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ

ለ. ኣብ ትሕዝቶ መሬት ሓረስቶት ናይ ዝርከቡ ብቃል ተፈጥሮ ዝኾኑ ኣግራባት ኣጠቓቕማ ኣብ ናይ ትግራይ ኣጠቓቕማ መሬት ገጠር ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989 ዓንቀፅ 10 ዝተጠቐሰ ኣብዙይ እውን ተፈፃማይ ይኸውን።

5.2 ናይ ጣብያ ደን

ሀ. ብጣብያ ዝለምዐ ደን ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል ናይቲ ጣቢያ ቤት ምኽሪን ተወካላይ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኣብ ዝርከብሉ ብስሪት እንትውሰን ጥራሕ እዩ።

ለ. ብጣቢያ ዝለምዐ ደን ፍግረ መሬት ብዘይዕድም መንገዲ በቲ ዝተዳለወሉ ዕላማ መሰረት ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዝህቦ ናይ ቴክኒክ ሓገዝ መሰረት ህዝቢ እቲ ጣብያ ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ።

ሐ. ኣብ ናይ ትግራይ ኣጠቓቕማ መሬት ገጠር ኣዋጅ ቑፅሪ 23/1989 ኣንቀፅ 10(3) ዝተደንገገ ኣብዙይ ደንቢ ተፈፃማይ ኾይኑ ብጣብያ ዝውነን ናይ ተፈጥሮ ደን ኣጠቓቕማ ዝውሰን ናይ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ተወካላይ ኣብዝተረኸበሉ ብቤት ምኽሪ እቲ ጣብያ ብዝፀደቐ ስሪት መሰረት ይኸውን።

መ. ኣብ ውሽጢ ክልል ናይ ጣብያ ደን ዝርከብ ሳዕሪ ብመሰረት ስሪት እቲ ጣብያ ኣብ ጥቅሚ ይውዕል።

5.3 ደን መንግስቲ

ደን መንግስቲ፣ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዝውስኖ መሰረት ብክልልን ብወረዳን ዝመሓደሩ ኮይኖም፦

ሀ. ኣጠቓቕማ ውፅኢት ደን መንግስቲ፣ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዘውፅኦ ብማኔጅመንት ፕላን መሰረት ይውሰን፣ ናይ ማኔጅመንት ፕላን ንዘይብሉ፣ ቢሮ ልምዓትን ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ምስ ናይ ከባቢ ሕ/ሰብ ብምኽኻን ይውስን።

ለ. ዝኾነ ይኹን ውልቀ ሰብ ወይ ከዓ ትካል ንቑፅ ዕንፀይቲ ካብ ደን መንግስቲ

መብት አለው።

ለ. በገበሬ የመሬት ይዞታ የሚገኙ በተፈጥሮ የበቀሉ ዛፎች አጠቃቀም፣ በትግራይ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 10 ያለው ፣ እዚህም ተፈፃሚ ይሆናል።

5.2 የቀበሌ ደን

ሀ. በቀበሌ የለማ ደን ጥቅም ላይ የሚውለው የቀበሌው ምክር ቤትና የግብርና ልማትና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ተወካይ በሚገኝበት በውስጠ ደንብ ሲወሰን ብቻ ነው።

ለ. በቀበሌ የለማ ደን የአፈር መሸርሸርን በማያስከትል መንገድ በታለመለት አላማ መሰረት ግብርና ልማትና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ በሚሰጠው የቴክኒክ ድጋፍ መሰረት የቀበሌው ህዝብ የመጠቀም መብት አለው።

ሐ. በትግራይ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 10(3) የተደነገገው እዚህ ደንብም ተፈፃሚ የሚሆን ሆኖ በቀበሌ ባለቤትነት የተፈጥሮ ደን አጠቃቀም የሚወሰነው የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ተወካይ በተገኘበት በቀበሌው ምክር ቤት በፀደቀው ውስጠ ደንብ መሰረት ይሆናል።

መ. በቀበሌው ደን ክልል ውስጥ የሚገኝ ሳር በቀበሌው ውስጠ ደንብ መሰረት ጥቅም ላይ ይውላል።

5.3 የመንግስት ደን

የመንግስት ደን የግብርና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ በሚወስነው መሰረት በክልልና በወረዳ የሚተዳደር ሆኖ፦

ሀ. የመንግስት ደን ውጤት አጠቃቀም የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ባወጣው የማኔጅመንት ፕላን መሰረት ይወሰናል፣ የማኔጅመንት ፕላን የሌለውን የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ከአከባቢው ህብረተሰብ ጋር በመሆን ይወስናል።

ለ. ማናቸውም ግለሰብ ይሁን ድርጅት ደረቅ እንጨት ከመንግስታዊ ደን ለመሰብሰብና

ንምእካብን ንምጉዕዓዝን ካብ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ፍቓድ ክሕዝ ይግባእ።

ሐ. ካልእ ናይ እቶት ፍልፍል ዘይብሎምን መነባብሮኦም እውን ኣብ መሸጣ ነዳዲ ዕንፀይቲ ዝተደረኸን ምዃኑ ብምምሕዳር ጣብያ ዝተረጋገፀሎም ውልቀ ሰባት ብቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኣብ ዝተወሰነሎም ከባቢን ግዘን ንቑፅ ዕንፀይቲ ኣርዮም ንዕዳጋ ከቕርቡ ይኽእሉ እዮም።

መ. ዝተወደቡ ኣረይቲ ዕንፀይቲ ኣብ ከባቢኦም ይኹን ካብ ከባቢኦም ወፃኢ ንክኣርዩ ናይቲ ዝኣርየሉ ዘሎ ጣብያ ምምሕዳርን ቢሮ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኣብ ዝምድብሎም ቦታን እዋንን ይኣርዩ።

ረ. ብክልል መንግስቲ ካብ ዝመሓደር ደን ዝርከብ እቶት ንክልል ቢሮ ፋይናንስ ኣታዊ ዝግበር ኮይኑ ብወረዳ ካብ ዝመሓደር ደን ዝርከብ እቶት ድማ ናብ ወረዳ ፋይናንስ ቤት ፅሕፈት ኣታዊ ይግበር። እቲ ኣታዊ ዝኾን እቶት ወረዳ ኣብ ናይ ባዕሉ ስራሕቲ የውዕሎ።

ዓንቀፅ 6

ኣዋሃህባ ፍቓድ

6.1 ኣብ ገፀር ሓደሽቲ ገዛ ንዝሰርሑ ወይከዓ ገዛ ዝፅግኑን ኣብቲ ከባቢ ካብ ዕንፀይቲ ወፃኢ መማረፂታት ዘየብሎም ምዃኑ እንትረጋገፅ እቲ ናይ ከባቢ ምምሕዳር ብዝውስኖ መጠን ብዝተወሰነ መዓልቲ ካብ ደን እቲ ጣብያ በቲ ጣብያ መሰረት ዘዕደቖ ስሪት ዋጋ ዓዲኖም ይጥቀሙ። ጣብያ ነዳዲ ዕንይቲ ዝእረየሉ ቦታ ኣብ ደን ጣብያ ውሽጢ ብምንፃር በብሰሙን ክኣርይዎ ዝኽእሉ መጠን ብምግላፅ ፍቓድ ይህቦም።

6.2 መነባብሮኦም ነዳዲ ዕንፀይቲ ኣብ ምሻጥ ዝተደረኸ ካልእ ናይ እቶት ፍልፍል ዘይብሎም ምዃኑ ብኸባቢኦም ሕብረተሰብ ተገምጊሞም ምስተረጋገፀ ምምሕዳር እቲ ጣብያ ነዳዲ ዕንፀይቲ ዝእረየሉ ቦታ ኣብ ደን ጣብያ ውሽጢ ብምንፃር በቢሰሙን ክኣርይዎ ዝኽእሉ መጠን ብምግላፅ ፍቓድ ይህቦም።

ለማጓጓዝ ከግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ፈቃድ መያዝ ይገበዋል።

ሐ. ሌላ የገቢ ምንጭ የሌላቸውና ኑሮአቸው ነዳጅ እንጨት በመሸጥ የተመሰረተ መሆኑ በቀበሌው አስተዳደር የተረጋገጠላቸው ግለሰቦች በግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ በተወሰነላቸው አከባቢና ጊዜ ደረቅ እንጨት ለቅመው ለገበያ ማቅረብ ይችላሉ።

መ. የተደራጁ እንጨት ለቃሚዎች በአከባቢያቸው ይሁን ከአከባቢያቸው ውጭ ለመልቀም፣ በሚለቅሙበት አካባቢ የሚገኘው የቀበሌው አስተዳደርና የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ቢሮ በሚመድብላቸው ቦታና ጊዜ ይለቅማሉ።

ረ. በክልል መንግስት ከሚተዳደር ደን የሚገኝ ገቢ ለክልል ፋይናንስ ቢሮ ገቢ የሚሆን ሆኖ በወረዳ ከሚተዳደር ደን የሚገኝ ገቢ ደግሞ ለወረዳ ፋይናንስ ጽሕፈት ቤት ገቢ ይደረጋል። ገቢ የሚሆነውን ገንዘብ ወረዳው በራሱ ስራ ላይ ያውለዋል።

አንቀጽ 6

ስለ ፈቃድ አሰጣጥ

6.1 በገጠር አዲስ ቤት ለሚሰሩ ወይም ቤት የሚያድሱ በአከባቢው ከእንጨት ውጭ ሌላ አማራጭ አለመኖሩ ሲረጋገጥ የአከባቢው አስተዳደር በሚወስነው መጠንና ቀን ከቀበሌው ደን ቀበሌው ባፀደቀው ውስጠ ደንብ መሰረት ገዝተው ይጠቀማሉ

6.2 ኑሮአቸው ነዳጅ እንጨት በመሸጥ የተመሰረተ ሌላ የገቢ ምንጭ የሌላቸው መሆኑ በአከባቢያቸው ህብረተሰብ ተገምግሞ ከተረጋገጠ በኋላ የቀበሌው መስተዳደር ነዳጅ ዕንጨት የሚለቁመበት ቦታ በቀበሌው ደን ውስጥ በመለየት በየሳምንቱ ሊለቅሙት የሚችሉት መጠን በመግለፅ ፈቃድ ይሰጣል።

6.3 ንዝተወደቡ ኣረይቲ ንቑፅ ዕንፀይቲ ናይ ነዳዲ ዕንፀይቲ ምእራይ ፍቓድ ብቤት ፅሕፈት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ወረዳ ይወሃብ።

6.4 ፍቓድ ንግዲ ውፅኢት ደን ዝዋሃብ እቲ ውፅኢት ደን ምህላውን ናብ ንግዲ ክውዕል ዝኽእል ምዃኑን ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዕሑፍ ብዝህቦ መረዳእታ መሰረት ብቢሮ ንግዲ፣ ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ይኸውን።

ዓንቀፅ 7

ቑፅፅር ዘድልዮም ውፅኢት ደን

ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 2.9 ከመዘሎ ኮይኑ ዓይነታት ውፅኢት ደን እዞም ዝስዕቡ እዮም።

7.1 ጉንዲ፣ ጣውላን፣ ከንችን
7.2 ነዳዲ ዕንፀይቲን ፍሓምን
7.3 ናይ ደን ኣግራባት ፈልስን ዘርእን
7.4 ኣርቃይ፣ ስየ
7.5 ዕጣን፣ እንዳዲዕ፣ ከርበ
7.6 ንባህላዊ መድሓኒት ዝውዕሉ ፍረምረን ቆፅልታትን

ዓንቀፅ 8

ምጉዕዓዝ ውፅኢት ደን

8.1 ዝኾነ ውልቀ ሰብ ወይከዓ ትካል ካብ ዝኾነ ከባቢ ደን እንተጓዓዘ ፍቓድ ምጉዕዓዝ ውፅኢት ደን ክሕዝ ይግባእ።

8.2 ብጣብያ ዝመሓደሩ ኣረይቲ ነዳዲ ዕንፀይቲ ካብ ጣቢያ ምምሕዳር ፍቓድ ምጉዕዓዝ ይወሃቦም።

8.3 ኣብ ሕድሕድ ጣብያ ውሽጢ ዝርከብ ሕብረተሰብ ብተፈጥሮ ዝቦቖለ ናይ ኮንስትራክሽን ዕንፀይቲ ንኸጓዓዕዝ ካብ ጣብያ ፍቓድ ምጉዕዓዝ የድልዮ።

8.4 ዝኾነ ውልቀ ሰብ ወይከዓ ትካል ደን ኣልሚዑ ውፅኢቱ ንዘንቀሳቕስ ናይ ባዕሉ ምዃኑ እንትረጋገፅ ንሓደ እዋን ዘገልግል ናይ ፍቓድ ምጉዕዓዝ ይወሃቦ።

8.5 ዝኾነ ይኹን ሕጋዊ ነጋዳይ ውፅኢት ደን ወይከዓ ዝተወደበ ኣካል ውፅኢት ደን ፍቓድ ምጉዕዓዝ ካብ ቀረብኡ ዝርከብ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ይወሃቦ።

6.3 ለተደራጁ ደረቅ እንጨት ለቃሚዎች ነዳጅ እንጨት ለመልቀመ በወረዳው የግብርና ልማትና ተፈጥሮ ሃብት ፅ/ቤት ፈቃድ ይሰጣል።

6.4 የደን ውጤት የንግድ ፈቃድ የሚሰጠው የደኑ ውጤት መኖሩንና ለንግድ ሊውል የሚችል መሆኑን የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ በፅሑፍ በሚሰጠው ማስረጃ መሰረት የንግድ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ይሆናል።

አንቀጽ 7

ቁጥጥር የሚያስፈልግባቸው የደን ውጤቶች

አንቀጽ 2 ንኡስ አንቀጽ 2.9 እንዳለ ሆኖ የደን ውጤት አይነቶች የሚከተሉት ናቸው

7.1 ግንድ፣ ጣውላና ከንች
7.2 ነዳጅ እንጨት፣ ከሰል
7.3 የደን ዛፎች፣ ችግኝና ዘር
7.4 ቀርካሃ፣ ዘንባባ
7.5 እጣን ሙጫ፣ ከርቤ
7.6 ለባህላዊ መድሃኒትነት የሚውሉ ፍራፍሬዎችና ቅጠል

አንቀጽ 8

የደን ውጤቶችን ስለማጓጓዝ

8.1 ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ከማንኛውም አከባቢ የደን ውጤቶችን ሲያጓጉዝ የማጓጓዣ ፈቃድ መያዝ አለበት

8.2 በቀበሌው የሚተዳደሩ ነዳጅ እንጨት ለቃሚዎች ከቀበሌው መስተዳድር የመጓጓዣ ፈቃድ ይሰጣቸዋል።

8.3 በቀበሌው የሚገኝ ህብረተሰብ በተፈጥሮ የበቀሉ የኮንስትራክሽን ዛፎችን ለማጓጓዝ ከቀበሌው የመጓጓዛ ፈቃድ ያስፈልገዋል።

8.4 ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ደን በማልማት ውጤቱን የሚያንቀሳቅሰው የራሱ መሆኑ ሲረጋገጥ ለአንድ ጊዜ የሚያገለግል የማጓጓዣ ፈቃድ ይሰጠዋል

8.5 ማንኛውም የደን ውጤት ህጋዊ ነጋዴ ወይም የተደራጀ አካል፣ የደን ውጤት የማጓጓዝ ፈቃድ በቅርቡ ከሚገኝ የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ፅሕፈት ቤት ይሰጠዋል።

ዓንቀፅ 9
ቁፅፅር ውፅኢት ደንን ተቖፃፀርትን ዝምልከት

9.1 በብጣብይኡ ብህዝቢ ዝተመረፁ ኣባላት ቁፅፅር ደን ይህልዉ

9.2 ኣብ ከባቢ ከተማታት ክኢላታት ደን ነዚ ተግባር ንኸቋፃፀሩ ስልጣን ብቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝተውሃቦም ኣካላት ይቆፃፀሩ።

9.3 ተቖፃፀርቲ ውፅኢት ደን ካብ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን መለለይ ካርድ ተዳልዩ ይወሃቦም።

9.4 እቶም ተቖፃፀርቲ ብሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዝወሃቦም መምርሒ መሰረት እዚ ዝስዕብ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎም።

ሀ. ዝኾኑ ይኹን ውፅኢት ደን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተፈረየ፣ ዝተኣከበ፣ ዝተዓደገ፣ ምኳኑ የረጋግፅ።

ለ. ውፅኢት ደን ካብ ቦታ ናብ ቦታ ዘጓዓዕዝ ሰብ ሕጋዊ ፈቓድ ዘለዎን ፍቓድ ምጉዕዓዝ ምሓዙን ሮያሊቲ ክፍሊቱ ዝፈፀመ ምኳኑን የረጋግፅ።

ሐ. ዝኾነ ተንቀሳቓሲ መኪና ፣ መፅዓኛ፣ ዝፆሩ ሰባት፣ ጠጠው ኣቢሉ ይፍትሽ

መ. ካብ ሕጊ ወፃኢ ንዝንቀሳቐስ ወይከዓ ሒዙ ዝተረኽበ ናብ መኽበርቲ ሕጊ ሒዙ የርክብ

ሰ. መኽበርቲ ሕጊ እውን ነቶም ካብ ሕጊ ወፃኢ ውፅኢት ደን ሒዞም ዝተረኽቡ ብሕጊ ክቕፅዑ ብምግባር፣ ነቲ ውፅኢት ደን ብምውራስ ብስሩዕ ኣሰራርሓ ናብ ጣብያ ወይ ወረዳ ምምሕዳር ኣታዊ ክግበር ይገብሩ።

ረ. እቲ ዝተታሓዘ ውፅኢት ደን ቅድሚ ጨረታ ዝበላሸው እንተኾይኑ ብመሰረት ኣብቲ እዋን ዘሎ ዋጋ ከባቢ እቲ ዝሓዘ ኣካል ሽይጡ ብገንዘብ ክቕምጦ ይኽእል እዩ።

9.5 **ዝተወረሰ ውፅኢት ደን**

ብወረዳ ምምሕዳር ምስተሸጠ

ሀ. ንጠቃምትን ተሓዝትን ኣበል ቅድሚ ምኽፋሉ ዘድሊ ወፃኢ እንተልዩ ኣቐዲሙ ይኽፍል

አንቀጽ 9
ስለደን ውጤት ቁጥጥርና ስለተቆጣጣሪዎች

9.1 ከየቀበሌው በህዝብ የተመረጡ የደን ቁጥጥር አባላት ይኖራሉ

9.2 በከተሞች አከባቢ የደን ባለሞያዎች ይህን ድርጊት በግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት ይቆጣጠራሉ።

9.3 የደን ውጤት ተቆጣጣሪዎች ከግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ መታወቂያ ተዘጋጅቶ ይሰጣቸዋል።

9.4 ተቆጣጣሪዎች በግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ በሚሰጣቸው መመሪያ መሰረት የሚከተለው ስልጣንና ሃላፊነት ይኖራቸዋል።

ሀ. ማንኛውም የደን ውጤት በህጋዊ መንገድ የተመረተ፣ የተሰበሰበ የተገዛ መሆኑን ያረጋግጣል

ለ. የደን ውጤትን ከቦታ ቦታ የሚያጓጉዝ ሰው ሕጋዊ ፈቃድ ያለውና የመጓጓዣ ፈቃድ መያዙንና ሮያልቲ ክፍያን የፈፀመ መሆኑን ያረጋግጣል

ሐ. ማንኛውም ተንቀሳቃሽ መኪና፣ ማጫኛ፣ የተሸከሙ ሰዎች፣ አስቁሞ የመፈተሽ ሃላፊነት አለበት።

መ. ከህግ ውጪ የሚንቀሳቀስ ወይም ይዞ የተገኘን፣ ለሕግ አስከባሪዎች ያስረክባል።

ሰ. ሕግ አስከባሪዎችም ከሕግ ውጭ የደን ውጤት የዞው የተገኙትን በሕግ እንዲቀጡ ማድረግ፣ የደን ውጤት በመውረስ በሕጋዊ አሰራር ለቀበሌው ወይም ለወረዳው መስተዳድር ገቢ እንዲሆን ያደርጋሉ

ረ. የተያዘው የደን ውጤት ከጨረታ በፊት የሚበላሽ ከሆነ በወቅቱ ባለው የአከባቢው ዋጋ መሰረት የያዘው አካል ሽጦ በገንዘብ ሊያስቀምጠው ይችላል።

9.5 **የተወረሱ የደን ውጤት**

በወረዳው መስተዳደር ከተሸጠ በኋላ

ሀ. ለጠቋሚዎችና ለያዙት ተቆጣጣሪዎች አበል ከመክፈሉ በፊት የሚያስፈልግ ወጪ ካለ አስቀድሞ ይከፈላል

ለ. ኣብ መቖፃፀሪ ኬላታት ንዘትሓዝ ነቲ ተሓዛይ(ተቖፃፃሪ) ካብ ዝተፃረየ እቶት 10% ይውሃብ

ሐ. ብጥቆማ ንዘትሕዙ ነቲ ጠቋማይ ካብ ዝተፃረየ እቶት 30% ይወሃብ

መ. ብጥቆማ ዝተረኸበ ውፅኢት ደን ንዝሕዝ ኣካል ካብ ዝተፃረየ እቶት 15% ይውሃብ

ረ. እቲ ገንዘብ ናብ ወረዳ ፋይናንስ ኣታዊ ኮይኑ ወረዳ ምምሕዳር እቲ ገንዘብ ንወረድኡ ስራሕ መካየዲ ይጥቀመሉ።

ዓንቀፅ 10

ኣፈፃፅማ ሮያሊቲ ክፍሊትን ፍቓድ ምጉዕዓዝን

10.1 ሮያሊቲ ክፍሊት

ሀ. ዝኾነ ይኹን ውልቀ ሰብ ወይከዓ ዝተወደበ ኣካል ውፅኢት ተፈጠሮ ደን ካብ ዝኣከበሉ ጣቢያ ወይ ወረዳ ወፃኢ ንምጉዕዓዝ ኣቐዲሙ ናይቲ ውፅኢት ደን እዋናዊ ዋጋ 20% ሮያሊቲ ይፍፅም።

ለ. ሮያሊቲ ክፍሊት ዘይኸፈለ ውፅኢት ተፈጥሮ ደን ካብ ቦታ ናብ ቦታ ምጉዕዓዝ ኣይከኣልን

ሐ. ሮያሊቲ ክፍሊት ብፋይናንስ ቢሮ ኣታዊ መእከቢ ካርኒ ወረዳ ፋይናንስ ብዝውክሎ ኣካል ይእከብ፣ ናብ ወረዳ ፋይናንስ ኣታዊ ይግበር።

10.2 ፍቓድ ምጉዕዓዝ

ሀ. ዝኾነ ይኹን ውልቀ ሰብ ወይከዓ ትካል ውፅኢት ደን ንምጉዕዓዝ ካብ ቀረብኡ ዝርከብ ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝዋሃብ ፍቓድ ምጉዕዓዝ ውፅኢት ደን ክህልዎ ይግባእ።

ለ. እቲ ናይ ምጉዕዓዝ ፍቓድ ዝተውሃበ ሰብ ሽም፣ ዓይነት ውፅኢት ደን፣ ዝተፀዓነሉ ዕለት እቲ ውፅኢት ደን ዝተዕፃነሉን ዝርከበሉን ቦታ ፍሉይ ሽም፣ ዝራገፈሉ ቦታ፣ ሮያሊቲ ንምኽፋሉ ናይ ቅብሊት ቁፅሪ፣ ፍቓድ ምጉዕዓዝ ዝሃበ ኣካል (ሰራሕተኛ) ኣብ መጨረሻ ዝራገፈሉ ቦታ ፍሉይ ሽም እንትራገፍ እቲ ተቖፃፃሪ ውፅኢት ደን ዝፍርመሉ ቦታ ክሕዝ ይግበር።

ዓንቀፅ 11

ለ. በመቆጣጠሪያ ኬላዎች የተያዘ ለያዠ(ተቆጣጣሪ) ከተጣራው ገቢ 10% ይሰጣል።

ሐ. በጥቆማ ላስያዙ ለጠቋሚው ከተጣራው ገቢ 30% ይሰጠዋል።

መ. በጥቆማ የተገኘ የደን ውጤት ለሚይዝ ወገን ከተጣራ ገቢ 15% ይሰጠዋል

ረ. ገንዘቡ ወደ ወረዳ ፋይናንስ ጽ/ቤት ገቢ ሆኖ የወረዳ አስተዳደር ገንዘቡን ለወረዳው ስራ ማስኬጃ ይጠቀምበታል።

አንቀፅ 10

የሮያሊቲ ክፍያ አፈፃፀምና የማጓጓዣ ፈቃድ

ሀ. ማናቸውም ግለሰብ ወይም የተደራጀ ወገን የተፈጥሮ ደን ውጤት ከሰበሰበበት ቀበሌ ወይም ወረዳ ውጭ ለማጓጓዝ አስቀድሞ የደኑ ውጤት ወቅታዊ ዋጋ 20% ሮያሊቲ ክፍያ ይፈፅማል።

ለ. የሮያሊቲ ክፍያ ያልፈፀመ የተፈጥሮ ደን ውጤትን ከቦታ ወደ ቦታ ማጓጓዝ አይችልም

ሐ. የሮያሊቲ ክፍያ በፋይናንስ ቢሮ የገቢ መሰብሰቢያ ካርኒ በወረዳ ፋይናንስ ጽ/ቤት በወከለው ወገን ይሰበሰባል ወደ ወረዳ ፋይናንስ ገቢ ይደረጋል።

10.2 የማጓጓዝ ፈቃድ

ሀ. ማናቸውም ግለሰብ ወይም ድርጅት የደን ውጤት ለማጓጓዝ በቅርቡ ከሚገኝ የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ጽ/ቤት የተሰጠው የደን ውጤት ማጓጓዣ ፈቃድ ሊኖረው ይገባል

ለ. የማጓጓዝ ፈቃዱ የተሰጠው ሰው ስም፣ የደን ውጤት ዓይነት፣ የተጫነበት ቀን፣ የደን ውጤቱ የተጫነበትንና የሚገኝበትን ልዩ የቦታ ስም፣ ሮያሊቲ የተከፈለበት የደረሰኝ ቁጥር፣ የማጓጓዣ ፈቃድ የሰጠው ወገን (ሰራተኛ) በመጨረሻ የሚራገፍበት ቦታ ልዩ ስምና ሲራገፍ ተቆጣጠሪው የሚፈርምበት ቦታ እንዲያዝ ይደረጋል።

አንቀጽ 11

<u>ክልኩል ተግባራት</u>

11.1 ብዛዕባ ክልኩል ተግባራት ኣብ ፌዴራል ኣዋጅ 94/1986 ዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 1-4 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ኣብ ደን መሬት ዝርከቡ ከም ዕጣን ዓየ፣ እንዳዲዕ፣ ሰማቕ፣ ሞሞና፣ መቒዕ፣ ሳግላ፣ ዓኹይ፣ ዝመሳሰሉ ምቑራፅ ዝተኸልከለ እዩ።

11.2 ብዘይፍሉይ ፍቓድ ወናኒ ጨናፍር ኦማት እናቆረፅካ ንእንስሳት ዘቤት ምቕላብ ወይከዓ ኣንቂፅኻ ምጥቃም ዝተኸልከለ እዩ።

11.3 ካብ ተፈጠሮ ደን ዝርከብ ናይ ነዳድን ኮንስትራክሽንን ዕንፀይቲ ብዘይፍቓድ ምቑራፅ፣ ምእካብ ብውህብቶ ንኻልእ ምምሕልላፍ ምሻጥ፣ ክልኩል እዩ።

11.4 ዕንፀይቲ እናሸጠ ክነብር ዝተፈቐደሉ ውልቀሰብ ወይከዓ ትካል ፍቓድ ንካልእ ምምሕልላፍ ኣይኽእልን

11.5 ዕንፀይቲ ነጋዳይ ናይ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ፍሉይ ፍቓድ እንተይሓዘ ኣብ ደን ውሽጢ ኣትዩ ውፅኢት ደን ምእራይ ምእካብ ኣይኽእልን።

11.6 ናይ ተፈጥሮ ደን ውፅኢት ዝኾነ ነዳዲ ዕንፀይቲ ብዘይፍቓድ ንኖራ ምፍራይ ምጥቃም ክልኩል እዩ።

<u>ዓንቀፅ 12</u>

<u>ናይ ምትሕብባር ግቡእ</u>

12.1 ዝኾነ ይኹን መንግስታዊ ቢሮታት ህዝባውያን ውዳበታት፣ ወይከዓ ውልቀሰብ ከምኡውን ትካላት እዚ ደምቢ ኣብ ስራሕ ንክውዕል ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎም።

<u>ዓንቀፅ 13</u>

<u>ቅፅዓት</u>

ዝኾነ ሰብ፦

1. ብናይ ትግራይ ኣጠቓቕማ መሬት ገጠር ኣዋጅ ቑፅሪ 23/1989 ፣ በዚ ደንቢ እዚን ንዚ መፈፀሚ ዝወፅእ መምርሒን ተዘይኮይኑ ናይ ደን ኦማት ዝቖረፀ ወይ ውፅኢት ደን ዝወሰደ ዘዳለወ ወይ ብዝኾነ መንገዲ ዝተጠቐመ
2. ናይ ደረት(ወሰን) ምልክታት ዘጥፍአ፣

<u>የተከለከለ ተግባር</u>

11.1 ስለተከለከሉ ተግባራት በፌዴራል አዋጅ ቁጥር 94/1986 አንቀፅ 13 ንኡስ አንቀጽ (1-4) የተደነገገው እንዳለ ሆኖ በደን መሬት የሚገኙ እንደ እጣን፣ ሙጫ፣ ዋርካ፣ ዋንዛና የመሳሰሉትን መቁረጥ የተከለከለ ነው።

11.2 ያለባለቤቱ ልዩ ፈቃድ የዛፎች ቅርንጫፍ በመቁረጥ የቤት እንስሳትን መመገብ ወይም አድርቆ መጠቀም የተከለከለ ነው።

11.3 የተፈጥሮ ደን የሚገኝ የነዳጅና የኮንስትራክሽን ዛፍ ያለ ፈቃድ መቁረጥ፣ መሰብሰብ፣ በስጦታ ለሌላ ማስተላለፍና መሸጥ ክልክል ነው።

11.4 እንጨት በመሸጥ እንዲተዳደር የተፈቀደለት ግለሰብ ወይም ድርጅት ፈቃዱን ለሌላ ማስተላለፍ አይችልም።

11.5 የእንጨት ነጋዴ የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ልዩ ፈቃድ ሳይዝ ከደን ውስጥ ገብቶ የደን ውጤት መልቀምና መሰብሰብ አይችልም።

11.6 የተፈጥሮ ደን ውጤት የሆነ የሚነድ እንጨት ያለፈቃድ ለኖራ ምርት መጠቀም የተከለከለ ነው።

<u>አንቀጽ 12</u>

<u>የመተባበር ግዴታ</u>

12.1 ማናቸውም የመንግስት ቢሮዎችና ህዝባዊ ድርጅቶች ወይም ግለሰብ እንዲሁም ድርጀቶች ይህ ደንብ በስራ ላይ እንዲውል የመተባበር ግዴታ አለበት።

<u>አንቀፅ 13</u>

<u>ቅጣት</u>

ማናቸውም ሰው፦

1. በትግራይ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 23/1989፣ በዚህ ደንብና ይህንን ለማስፈፀም በሚወጣ መመሪያ ካልሆነ በስተቀር የደን ዛፍ የቆረጠ ወይም የደን ውጤት የወሰደ፣ ያዘጋጀ ወይም በማናቸውም መንገድ የተጠቀመ
2. የክልል (ወሰን) ምልክቶችን ያጠፋ፣ ያበላሸ

ዘበላሸወ ወይ ዘዛበዐ፣

3. ሓዊ ብምቅፃል ወይ ብዝኾነ ካልእ ኩነታት ኣብ ልዕሊ ደን ጉድኣት ዘብፀሐ ወይ፣
4. ናይዚ ደምቢ ዓንቀፅ 11 ድንጋጌታት ዝተመሓላለፈ ተግባሩ ብገበን መቕፅዒ ሕጊ መሰረት ብዝበለፀ (ብዝዓበየ) ዘቕፅዕ እንተዘይኾይኑ ክሳብ ክልተ ዓመት ዝበፅሕ እስራት ወይ ክሳብ ብር ሓሙሽተ ሽሕ ብዝበፅሕ መቕፃዕቲ ወይ ብክልቲኡ ይቕፃዕ።
5. ብዘይፍቓድ ዘጓዕዝ እቲ ዝተታሓዘ ፍርያት ውፅኢት ደን ብሕጊ ተወሪሱ ናብ ዝተታሓዘሉ ወረዳ ኣታዊ ይኸውን።

<u>ዓንቀፅ 14</u>

<u>እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ እዋን</u>

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝወፀሉ እዋን ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ታሕሳስ 1994 ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ወይም ያዛባ፣

3. እሳት በማቃጠል ወይም በማናቸውም ሌላ ሁኔታ በደን ላይ ጉዳት ያደረሰ፣ ወይም
4. የዚህ ደንብ አንቀፅ 11 ድንጋጌዎችን የተላለፈ ተግባሩ በወንጀል መቅጫ ሕግ መሰረት ከባድ ቅጣት የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር እስከ ሁለት ዓመት ሊደርስ በሚችል እስራት ወይም እስከ ብር 5000(አምስት ሺ ብር) በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ወይም በሁለቱም ይቀጣል።
5. የደን ውጤት ያለፈቃድ እያጓጓዘ የተያዘ ሰው የተያዘበት የደን ውጤት በሕግ ተወርሶ በተያዘበት ወረዳ ገቢ ይሆናል።

<u>አንቀጽ 14</u>

<u>ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ታሕሳስ 1994 ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳደር

www.abyssinialaw.com

10ይ ዓመት ቑ.4
መቐለ 1994 ዓ.ም

10ኛ ዓመት ቁ.4
መቐለ 1994 ዓ.ም

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት

ናይ ሓደ ዋጋ | ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ | ✉ 120

ት ሕ ዝ ቶ
ደንቢ ቑፅሪ 15/1994
ገፅ 1

ማ ው ጫ
ደንብ ቁጥር 15/1994
ገጽ 1

ደንቢ ቑፅሪ 15/1994 ዓ.ም

"ናይ ገጠር መሬት አጠቓቕማን ስራሕ ኢንቨስትመንት ልምዓት ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 15/1994"

መእተዊ

መብዛሕቲኡ ናብራ ሕብረተሰብ ትግራይ ኣብ ሕርሻ ዝተደረኸ ብምዃኑ ናይቲ ሕርሻ መሰረት ድማ መሬት ስለዝኾነ፣ ናይ ዓዲ ኢኮኖሚ ክዓቢ ናይ ገባርን ኢንቨስተርን ናይ መሬት አጠቓቕማ ሕግን ስርዓትን ተኸቲሉ ንክኸይድ ናይ ገጠር መሬት አጠቓቕማን ምምሕዳርን ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ ደምቢ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ብሕገ መንግስቲ እዚ ክልል ዓንቀፅ 56 ንኡስ ቁፅሪ 7 ብኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 ዓንቀፅ 21 ብዝተውሃበ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

<u>ዓንቀፅ 1</u>

<u>ሓፂር ርእሲ</u>

እዚ ደንቢ እዚ " ናይ ገጠር መሬት አጠቓቕማን ስራሕ ኢንቨስትመንት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 15/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

<u>ዓንቀፅ 2</u>

<u>ትርጉም</u>

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. "ምዝገባ ትሕዝቶ መሬት" ማለት ናይ ገባር

ደንብ ቁጥር 15/1994 ዓ.ም

የገጠር መሬት አጠቃቀምና የኢንቨስትመንት ልማት ስራ እርሻ ተፈጥሮ ሃብት ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 15/1994

መግቢያ

አብዛኛው የትግራይ ሕብረተሰብ ኑሮው የተመሰረተው በእርሻ ላይ በመሆኑ፣ የእርሻው መሰረት ደግሞ መሬት ስለሆነ፣ የአገር ኢኮኖሚ እንዲያድግ የገበሬንና የእንቨስተር የመሬት አጠቃቀም ሕግንና ስርዓትን ተከትሎ እንዲሄድ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ዝርዝር የአፈፃፀም ደምብ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የትግራይ ክልል ብሄራዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ብሄራዊ ክልል መንግስት ትግራይ አንቀፅ 56/7/ እና ኣዋጅ ቁ. 23/1989 አንቀፅ 21 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደምብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

<u>አንቀፅ 1</u>

<u>አጭር ርእስ</u>

ይህ ደንብ " የገጠር መሬት አጠቃቀምና ኢንቨስትመንት የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ልማት ስራ ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 15/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

<u>አንቀፅ 2</u>

<u>ትርጉም</u>

በዚህ አዋጅ

1. "የመሬት ባለቤትነት ምዝገባ" ማለት የገበሬ

ናይ ሓደ ዋጋ | 8.90
ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ | 120
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ

ትሕዝቶ መሬት ኣዋሳኒኡ ተነፂሩ ኣብ መዝገብ ምስፋር'ዩ።

2. "ምስክር ወረቀት" ማለት ናይ ገባር ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ሰነድ እዩ።

3. "ትርፊ መሬት" ማለት ብሕጋዊ መንገዲ ዘይተዓደለ ኣብ ኢድ ዝተፈላለዩ ተጠቀምቲ ዝርከብ መሬት ወራሲ ዘይብሉ መሬትን ኅቦታትን ዘጠቓለለ እዩ።

4. "ናይ ገጠር መሬት" ማለት ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝትግበረሉን ኣብ ስራሕ ክውዕል ዝኽእልን ካብ ከተማ ክልል ወፃኢ ዝርከብ ዝለምዐ ወይ ድማ ክለምዕ ዝኽእል መሬት እዩ።

5. "ስራሕ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን" ማለት ስራሕቲ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ግልጋሎት ሕረሻን እዩ።

6. "ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን" ማለት ልምዓት ቀወምቲን ዓመታዊ ዘራእቲ፣ እንስሳት፣ ዓሳ ሃፍቲ፣ ተዋፅኦ እንስሳት፣ እንስሳ ዘገዳምን ዘጠቃልል እዩ።

7. "ሃፍቲ ተፈጥሮ ማለት" ኣብቲ መሬት ዝርከቡ ኣግራባት፣ ሓመድን ማይን እዩ።

8. "ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ" ማለት ኣብዚ ደንቢ እዚ ብዛዕባ ዝተጠቐሱ ዋኒናት ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ዝምልከቶ ናይ ክልልን ወረዳን ሕርሻን ሃብቲ ተፈጥሮን መሓውር እዩ።

9. "ዝምልከቶ ኣካል" ማለት ከከምኩነታቱ በቢ ደረጃኡ ዘሎ ምምሕዳር፣ ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት ቤት ፅሕፈት ንግድን ኢንዱስትሪን ማለት እዩ።

10. "ምምሕዳር ማለት" መሬትን ተፈጥሮን ሃብቲ ንምምሕዳር፣ ንምሕላውን ንምክንኻንን ብሕጊ ስልጣን ዝተውሃቦ በቢደረጃኡ ዘሎ ስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ማለት እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ስራሕን ሓላፊነትን ኣካላት ምምሕዳር መሬት

ዓንቀፅ 3

ምምሕዳር መሬት

ናይ ገጠር መሬት ብምምሕዳርን ብቢሮ ሕረሻን

ይዞታ መሬት ኣዋሳኙ ተለይቶ በመዝገብ መስፈር" ማለት ነው

2. "የምስክር ወረቀት" ማለት የገበሬ ይዞታ መሬት መረጋገጫ ፅሑፍ/ሰነድ/ ማለት ነው።

3. "ትርፍ መሬት" ማለት በሕጋዊ መንገድ ያልተከፋፈለ በተለያዩ ተጠቃሚዎች እጅ የሚገኝ መሬትና ወራሽ የሌለው መሬትና ተራሮችንም የሚያጠቃልል ነው።

4. "የገጠር መሬት" ማለት የእርሻ ሃፍት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ የሚተገበርበት በስራ ላይ ሊውል የሚችል ከከተማ ክልል ውጪ የሚገኝ ያልለማ ወይም ሊለማ የሚችል መሬት ነው።

5. "የተፈጥሮ ሃብት እርሻ ስራ" ማለት የተፈጥሮ ሃብት እርሻ ልማት ስራ የአገልግሎት እርሻ ነው።

6. "የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ልማት" ማለት ቀዋሚና ዓመታዊ ሰብሎች፣ የእንስሳት የአሳ ሃብት፣ የእንስሳት ውጤቶችንና የዱር እንስሳትንም የሚያጠቃልል ነው።

7. "የተፈጥሮ ሃብት" ማለት በመሬት የሚገኙ ዛፎች፣ አፈርና ውሃ ማለት ነው

8. "አግባብ ያለው ባለስልጣን" ማለት እዚህ ደምብ ስለተጠቀሱ ጉዳዮች በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ መንገድ የሚመለከተው የክልልና የወረዳ የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ባለስልጣን ማለት ነው።

9. "የሚመለከተው አካል" ማለት እንደየሁኔታው በየደረጃው ያለው የአስተዳደር፣ የኢንቨስትመንት የንግድና ኢንዱስትሪን ፅ/ቤት ማለት ነው።

10. "አስተዳደር" ማለት መሬትንና የተፈጥሮ ሃብትን ለማስተዳደር፣ ለመጠበቅና ለመንከባከብ በሕግ ስልጣን የተሰጠው በየደረጃው ያለው የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ማለት ነው።

ክፍል ሁለት

ስለ መሬት አስተዳደር አካሎች ስራና ሃላፊነት

አንቀጽ 3

የመሬት አስተዳደር

የገጠር መሬት በቢሮ እርሻና ሃብት ተፈጥሮ

www.abyssinialaw.com

ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝመሓዳደር ኮይኑ እዞም ኣካላት ዝስዕቡ ስራሕን ሓላፊነትን ይህልዎም።

1. ስራሕን ሓላፊነትን ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮን፡-
   1.1. ናይ ገጠር መሬት ታሓራሳይ ይኹን ዘይሕረስ መሬት ብቴክኒካዊ መዳይ የመሓድር፣
   1.2. ንተሓራሳይ፣ ንደን፣ ንሕዛእቲ፣ ንሳዕሪን ንኻልኦት ግልጋሎትን ዝውዕል መሬት ፈልዩ ብምኽላልን ምምሕድዳር የፍልጥ ፣ ኣጠቓቅምኡ'ውን ይውስን።
   ሀ. ደኒ ከይበርስ፣ ብኣግባቡ ክተሓዝን ክሕሎን ከምኡ'ውን ዝተፈላለዩ ፈልስታት ክትክሉ ይገብር።
   ለ. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ካብ ዝራእቲ ወፃኢ ዘየድልዩ ተኽልታትን ኣግራብን ብዘይፍቓድ ከይትከሉ ይቖፃፀር፣
   ሐ. ተሓራሳይ መሬት ካብ ሓደጋ ጉህሚ ንምድሓን ገባራትን ካልኦት ተጠቀምቲን ካብ ዝፀንሐ ጉህሚ 3ተ ሜትሮ ርሒቖም ክሓርሱ ይከታተል ይቆፃፀር፣
   መ. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ውሽጢ ዝርከቡ ዓበይቲ ኦማት ብርሰት ብዘየስዕብ እቲ መሬት ክሕረስ ሞያዊ ኣስተምህሮ ይህብን ተግባራዊነቱ ይከታተልን፣
   ሰ. ዘመናዊ ናይ ኣተሓራርሳ ሜላ /ቴክኖሎጂ/ የተኣታቱ፣
   ረ. ኣብ ማይን ሓመድን ዕቀባ ሞያዊ ድጋፍ ይህብ፣
   ቀ. ንኢንቨንተራት ዝወሃብ መሬት ስፍሓት ዓይነትን ኣጠቓቕምኡ ይውሰን፣ ናይ ኣጠቓቕማ መምርሒ የውፅእ።
   በ. ኢንቨስተራት ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989ን ኣብዚ ደንቢ'ዚ ዘለው ግቡኣት መሬት ተጠቀምቲ ብትኽክል ዝፍፀሙ ምህላዎም ይቆፃፀር ኣድላይ ስጉምቲ ይወስድ።
2. ስራሕን ሓላፍነትን ምምሕዳር በቢደረጅኡ ዘሎ ምምሕዳር ናይ ገጠር መሬት ብቐረባ እናተኸታተለ ፍትሓዊ ብዝኾነ ኣግባብ የመሓድር እዚ'ውን፡-
   ሀ. ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ናይ ምምሕዳር

የሚተዳደር ሆኖ እነዚህ አካሎች የሚከተሉት ስራና ሃላፊነት ይኖርዋቸዋል።

1. ስራና ሃላፊነት ቢሮ እርሻ ልማት ሃብት ተፈጥሮ፡-
   1.1. የሚታረስ ይሁን የማይታረስ የገጠር መሬት በቴክኒክ በኩል ያስተዳድራል።
   1.2. ለእርሻ፣ ለደን፣ ለጋጥ ለሳር ግጦሽና ለሌሎች ግልጋሎቶች የሚውል መሬት ለይቶ በመከለል ለአስተዳደር ያስታውቃል አጠቃቀሙንም ይወስናል።
   ሀ. ደን እንዳይጠፋ፣ በአግባቡ እንዲያዝና እንዲጠበቅ የተለያዩ ችግኞች እንዲተከሉ ያደርጋል።
   ለ. በሚታረስ መሬት ላይ ከአዝርእት ውጪ የማይፈለጉ አትክልቶችንና ዛፎችን ያለፈቃድ እንዳይተከሉ ይቆጣጠራል።
   ሐ. የሚታረስ መሬት ከመሸርሸር አደጋ ለመከላከል ገበሬዎችንና ሌሎች ተጠቃሚዎችን ከነበረው ተደፋት /የተሸርሻሪ መሬት/ 3 ሜትር ርቀው እንዲያርሱ ይከታተላል ይቆጣጠራል።
   መ. በሚታረስ መሬት ውስጥ የሚገኙ ትላልቅ ዛፎች ጥፋት በሚያስከትል መሬቱ እንዲታረስ የሞያትምህርት ይሰጣል። ተግባራዊነቱም ይከታተላል።
   ሰ. ዘመናዊ የአስተራረስ ዘዴ/ቴክኖሎጂ/ ያስገባል። ያስታውቃል።
   ረ. በውሃና በአፈር ጥበቃ ሞያዊ ድጋፍ ይሰጣል።
   ቀ. ለኢንቨስተሮች የሚሰጥ የመሬት ስፋት አይነትንና አጠቃቀሙ ይወስናል የአጠቃቀም መመሪያ ያወጣል።
   በ. ኢንቨስተሮች በአዋጅ ቁጥር 23/1989 እና እዚህ ደንብ ያሉ ግዴታዎች በመሬት ተጠቃሚዎች በትክክል የሚፈፀሙ መሆናቸው ይቆጣጠራል። አስፈላጊ እርምጃ ይወስዳል።
2. የአስተዳደር ስራና ሓላፊነት
   በየደረጃው ያለው አስተዳደር የገጠር መሬት በቅርብ እየተከታተለ ፍትሓዊ በሆነ አገባብ ያስተዳድራል የህም፣
   ሀ. በተለያዩ የአስተዳደር ከባቢዎች መካከል

ከባቢታት ዝለዓሉ ናይ መሬት ጎንፅታት ይኣሊ። እዚ ጎንፂ ንኹሎም ናይ ምምሕድዳር ኣካላት ዘማእኽል ላዕለዋይ ምምሕድዳር ኣቢሉ ይፍታሕ።

ለ. ናይ መሬት ኣጠቓቕማ ግቡኣት ብትኽክል ዝተፈፀሙ ምዃኖም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ተግባራዊነቶም ይከታተል።

ሐ. ብቢሮ ሕረሻ ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮ ንሕርሻ ክዕደል ዝተነፀረ መሬት ብዓንቀፅ 6 መሰረት የከፋፍል ትሕዝቶ መረጋገጺ ምስክር ወረቀት ይህብ

መ. ብዓንቀፅ 4 መሰረት ናይ ገጠር መሬት ይምዝግብ።

ሰ. ብዓንቀፅ 25 ንኡስ ቁፅሪ 2 መሰረት ንዝተፈፀመ ላውጣ መሬትን ብዓንቀፅ 25 ንኡስ ቑፅሪ 3 መሰረት ዝተፈፀመ ውርሲ መሬትን ናይ ትሕዝቶ መረጋገጺ ሰርቲፊኬት ይህብ።

3. እዞም ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ቁ. 1ን 2ን ተጠቒሶም ዘለዉ ተግባዊ ንምግባር ባይቶን ቢሮ ሕርሻ ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮን ኣግባብ ዘለዎ ርክብ ናይ ምፍጣር ሓላፍነት ኣለዎም።

ዓንቀፅ 4

ምዝገባ ትሕዝቶ መሬት

ናይ መሬት ትሕዝቶ መዝገብካ ምስክር ወረቀት ምሃብ ኣድላይ ስለዝኾነን ናይ በዓል ትሕዝቶ መሰሉ ክሕሉ ንምግባር፦

1. ዝኾነ ናይ መንግስቲ ፣ ዘይመንግስታዊ ይኹን ናይ ውልቀ ገባር ትሕዝቶ መሬት ብንፁር ተፈልዩ ክምዝገብ ኣለዎ።
2. ግብሪ መሬት ዘለዎ ኹሉ ናይ ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ኣዋሳኒኡ ዝገልፅ ምስክር ወረቐት ክሕዝ ኣለዎ።
3. ግብሪ መሬት ዘይብሎም ዕያላት ንዘለዎም ናይ ዕያል መሬት መረጋገፂ ምስቲ ናይ ወለዶም መሬት ተሓዊሱ እቲ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ይወሃቦም።
4. ምስ ወለዶም ኮይኖም ግብሪ መሬት

በመሬት የሚነሱ ግጭቶች ወይም አለመግባባት ይፈታል፡ይህ አለመግባባት ለሁሉም የአስተዳደር አካላት በሚያማክል የበላይ አስተዳደር ይፈታል።

ለ. የመሬት አጠቃቀም ግዴታዎች የተፈፀሙ መሆናቸው ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ከሚመለከታቸው በመተባበር ተግባራዊነታቸው ይከታተላል።

ሐ. ግብርና ልማትና ሃብት ተፈጥሮ ቢሮ ለእርሻ እንዲታደል የተወሰነ መሬት በአንቀፅ 6 መሰረተ ያከፋፍላል፣ የይዞታ ባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል።

መ. በአንቀፅ 4 መሰረት የገጠር መሬት ይመዘግባል።

ሰ. በአንቀፅ 25/2/ መሰረት ለተፈፀሙ የመሬት ለውጥ በአንቀፅ 25/3/ መሰረት ለተፈፀመ የመሬት ውርስ የባለቤትነት ይዞታ ማረጋገጫ ሰርቲፊኬት ይሰጣል።

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 ና 2 ተጠቅሰው ያሉ ተግባራዊ ለማድረግ አስተዳደርና ቢሮ ግብርና ልማትና ሃብት ተፈጥሮ ቢሮ አግባብ ያለው ግንኙነት የመፍጠር ሓላፊነት አላቸው።

አንቀፅ 4

የመሬት ይዞታ መመዝገብ

የመሬት ባለቤትነት ይዞታ መዝግቦ የምስክር ወረቀት መስጠት አስፈላጊ በመሆኑና የባለ ይዞታ መብት እንዲጠበቅ ለማድረግ፣

1. ማናቸውም የመንግስት ሆነ የመንግስት ያልሆነ የግል የገበሬ ይዞታ መሬት በግልፅ ተለይቶ መመዝገብ አለበት፣
2. የይዞታ መሬት ያለው ሁሉ የይዞታ መሬቱ ማረጋገጫ አዋሳኙ የሚገልፅ ምስክር ወረቀት መያዝ አለበት፣
3. የይዞታ መሬት የሌላቸው ልጆች ላሏቸው የልጆች መሬት ማረጋገጫ ከወላጆቻቸው መሬት ጋር ተዳምሮ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል፣
4. ከወላጆቻቸው ሆነው መሬት የተቀበሉ ትዳር

ዝተመቐሉ ጎጆ ኣብ ዝወፅሉ እዋን ነቲ ብዕሒት መሬቶም መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ይወሃቦም።

5. ወረስቲ ካብ ርብዒ ሄክታር ዘይነኣሰ መሬት ተመቓቒሎም ነናይ ባዕሎም ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ክሕዙ ይኽእሉ ኮይኑ ግን እቲ ብውርሲ ዝርከብ ተሓራሳይ መሬት ካብ ርብዒ ሄክተር ዝነኣሰ እንተኮይኑ ነቶም ወረስቲ ሓደ ናይ ሓባር ምስክር ወረቀት መረዳእታ ይወሃቦም።

6. ሕድሕድ ጎቦ፣ ጉህሚ፣ ደኒ፣ ሕዛእቲን ንመጠሻ ዝኸውን ቦታ ተመዝጊቡ ክቕመጥ ኣለዎ። ኣድላይ ኮይኑ ንውልቀ ሰባት ኣብ ዝወሃበሉ እዋን ተመዝጊቡ ብናይ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ክወሃብ ኣለዎ።

7. ንኢንቨስትመንት ክውዕሉ ዝኽእሉ ቦታታት ቅድመ መፅናዕቲ ተገይርሎም ተመዝጊቦም ክቕመጡ ኣለዎም።

5. ወራሾች ከሩብ ሄክታር ያላነሰ መሬት ተካፍለው የየራሳቸው የይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሊይዙ ይችላሉ። ሆኖም ግን ያ በውርስ የሚገኝ የሚታረስ መሬት ከሩብ ሄክታር ያነሰ ከሆነ ለወራሾቹ አንድ የጋራ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

6. እያንዳንዱ ተራራ ወይም ኮረብታ ደን፣ ጋጥ፣ መቋቋምያ የሚሆን ቦታ ተመዝግቦ መቀመጥ አለበት። አስፈላጊ ሆኖ ለግለሰቦች በሚሰጥበት ጊዜ ተመዝግቦ በምስክር ወረቀት ማረጋገጫ መስጠት አለበት፣

7. ለኢንቨስትመንት ሊውሉ የሚችሉ ቦታዎች የቅድመ ጥናት ተደርጎላቸው ተመዝግበው መቀመጥ አለባቸው።

ዓንቀፅ 5

ትርፊ መሬት

ትርፊ መሬት ተባሂሎም መንግስቲ ከም መጠባበቒ ዝሕዞም እዞም ዝስዕቡ እዮም።

1. ወረስቲ ናይ ዘይብሎምን ናይ ዝሞቱ ኣብ ኢድ ኣዝማድ ተደሪቡ ዘሎን መሬት፣
2. ረቂቕ መሬት እናተብሃሉ ካብ ዕደላ ዝተረፉ ቦታታት፣
3. ብሕጋዊ መንገዲ ዘይተዓደለ ኣብ ኢድ ዝተፈላለዩ ተጠቀምቲ ዝርከብ መሬት፣ ኣብ ኢድ ምምሕድዳርን ማሕበራትን ዝርከብ መሬት፣
4. ጎቦ፣ ጉህሚን ፀዳፍ ከባቢ ከም ተሓራሳይ መሬት ኮይኑ ዝተመቐለ ግን ድማ ኣብዚ ሕዚ እዋን እቶም ኣብኡ ተመቒሎም ዝነበሩ ሰባት እናገደፍዎ ናብቲ መይዳ ዝኾነ መሬት ናይ ዝኣተዉ፣ ኣብ ጥቅሚ ዘይወዓለ መሬት፣
5. ውልቀ ሰባት ካብ ግብሮም ንላዕሊ ወሪሮም ዝሓዝዎ ቦታታትን ናይ መስኖ ሽግሽግ እንትግበር ዝተረፉ መሬትን እዮም።

ዓንቀፅ 6

ኣገባብ ኣተዓዳድላ ትርፊ መሬት

ብትርፊ መሬት ዝተመዝገበ መሬት ኣተዓዳድላ ቀፂሎም ብዝተዘርዘሩ ኣገባባት ይፍፀም ፣

የሚይዙበት ጊዜ ሲደርስ የመሬታቸው ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል፣

አንቀፅ 5

ትርፍ መሬት

ትርፍ መሬት ተብለው መንግስት እንደ መጠባበቅያ የምይዛቸው የሚከተሉ ናቸው።

1. ወራሾች የሌላቸውና የሚች የነበረ በዘመድ እጅ ተደርቦ ያለውን መሬት፣
2. ስስ መሬት እየተባሉ ከመታደል የተረፉ ቦታዎች፣
3. በሕጋዊ መንገድ ያልታደለ በተለያዩ ተጠቃሚዎች እጅ የሚገኝ መሬት፣
4. ኮረብታ ወይም ተራራ ተዳፋት አከባቢ እንደ ሚታረስ መሬት ሆኖ የተቀመጠ ሆኖም ግን በአሁኑ ግዜ እዛ ተካፍለው ወይም ተቀብለው የነበሩ ሰዎች እየተዉት ሜዳ ወደ ሆነ መሬት የገቡ በጥቅም ላይ ያልዋለ መሬት፣
5. ከድርሻ መሬታቸው በላይ ወረው የያዝዋቸው ቦታዎች የመስኖ መሸጋሸግ ሲደረግ የተረፉ መሬቶች ናቸው።

ዓንቀፅ 6

ትርፍ መሬት የማከፋፈል አገባብ

በትርፍ የተመዘገበ መሬት አከፋፈል ቀጥለው በተዘረዘሩ አገባቦች ይፈፀማል፣

1. ብቐዳምነት መሬቶም ብዝተፈላለየ ምኽንያት ወይ ንመንግስታዊ ትካላት ንዝተወሰዶም መተካእታ ይወሃቦም።
2. ብካልኣይ ደረጃ ካብ ስደትን ሰፈራን ንዝተመለሱ፣ ቐጺሉ ድማ ዕድሚኦም ንዝመልኡ እናተርኣየ ሽግሽግ ይግበር። ተመሳሳሊ ዕድመ ንዘለዎም ብዕጫ ይወሃቡ።
3. ኣብ ጎቦን ፀዳፍን ዝርከብ ብትርፊ ዝተመዝገበ መሬት ንሕርሻ ተግባራት ናይ መሬት ሽግሽግ ክፍፀም የብሉን።
4. ኣብ ፀዳፍ መሬት ንዝሓርሱ ካብቲ ዘሎ ትርፊ መሬት ላውጣ ምሃብ።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁ.4 ተጠቒሱ ዘሎ ላውጣ ምሃብ ዘይከኣል እንተኾይኑ ብናይ ባዕሎም ድልየት ኣብቲ ፀዳፍ መሬት ባህርዛፍን ካልእ ቀዋሚ ተኽልን ክተኽሉ ይኽእሉ እዮም።
6. ኣብ ምምሕድዳር ዝርከብ ይኹን ንማሕበራት ዝተዓደለ መሬት በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1፣2ን 3 መሰረትን ንካልኦት ተጠቀምትን ይዕደል፡

ዓንቀፅ 7

ናይ ገባር ትሕዝቶ መሬት ንልምዓት ትካላት ብዛዕባ ምውዓል

1. ናይ ውልቀ ይኹን መንግስታዊ ትካላት እንትምስረቱ ናይ ገባራት ምፍንቓል ብዘየምዕእ መንገዲ ተፀኒዑ ክኸውን ኣለዎ።
2. እቲ ዝምስረት ትካል ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ ገባራት ካብ መሬቶም እንትፈናቐሉ ኣብ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ቑ. 1 ተጠቒሱ ዘሎ ከምዘሎ ኾይኑ ብተወሳኺ ኣብ ልዕሊ'ቲ መሬት ንዝሃነፆ ቀዋሚ ንብረት ወይ ንዝገበሮ ቀዋሚ ምምሕያሽ ሙሉእ መሰል ኣለዎ። እዚ መሰል ኣብ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 40/7 ዝተቐመጡ መሰላት ዘጠቓልል'ዩ።

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ኣብ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝዋፈሩ ሰብ ሃፍቲ

ዓንቀፅ 8

ቴክኒካዊ ብቕዓት

ስራሕቲ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምክያድ ዝደሊ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር

1. በቀደምትነት መሬታቸው በተለያዩ ምክንያት ወይም ለመንግስታዊ ድርጅቶች ለተወሰደባቸው ምትክ ይሰጣቸዋል።
2. በሁለተኛ ደረጃ ከስደትና ሰፈራ ለተመለሰ ቀጥሎ ደግሞ እድሜያቸው የደረሱ እየታየ ሽግሽግ ይደረጋል፣ ተመሳሳይ ዕድሜ ያላቸው በእጣ ይሰጣል።
3. በኮረብታና ተዳፋት የሚገኝ በትርፍነት የተመዘገበ መሬት ለእርሻ ተግባሮች የመሬት ሽግሽግ መፈፀም የለበትም።
4. በተዳፋት መሬት የሚያርሱ ካለው ትርፍ መሬት ልዋጭ መስጠት፣
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 4 ተጠቅሶ ያለው ልዋጭ መስጠት የማይቻል ከሆነ በራሳቸው ፍላጎት በተዳፋት መሬት ባህርዛፍና ሌሎች ቋሚ ተክሎች ሊተክሉ ይችላሉ።
6. በአስተዳደር የሚገኝ ይሁን ለማህበሮች የተሰጠ መሬት በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1፣ 2 ና 3 መሰረት ለሌሎች ተጠቃሚዎች ይሰጣል።

አንቀጽ 7

የገበሬ ይዞታ መሬት ለልማት ድርጅቶች ስለማዋል

1. የግል ይሁን መንግስታዊ ድርጅት ሲመሰረቱ የገበሬዎች መፈናቀል በማያመጣ መንገድ ተጠንቶ ሊሆን ይገባዋል።
2. የሚመሰረተው ድርጅት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ገበሬዎች ከመሬታቸው ሲፈናቀሉ በአንቀፅ 6 ንኡስ ቁጥር 1 ተጠቅሶ ያለው እንዳለ ሆኖ በተጨማሪ መሬቱ ላይ የገነቡት ቋሚ ንብረት ወይም ለአደረገው ቋሚ ማሻሻል ሙሉ መብት አለው። ይህ መብት በሕገ መንግስት አንቀጽ 40/7 የተቀመጡ መብቶች የሚያጠቃልል ነው።

ክፍል ሶስት

በእርሻ ልማት ሃብት ተፈጥሮ ስለ ተሰማሩ ባለሃብቶች

አንቀጽ 8

ቴክኒካዊ ብቃት

የእርሻ ልማት ሃብት ተፈጥሮ ስራዎች ለማካሄድ የሚፈልግ ማንኛውም ኢንቨስተር አግባብ ካለው

ኣግባብ ካብ ዘለዎ በዓል መዚ ናይቲ ከቑሞ ዝሓሰቦ ትካል ቴክኒካዊ ብቕዓት ገምጋም ክረክብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 9

ኣብ ሕረሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት ስራሕ ንምውፋር ዝቐርብ ሕቶ፣

ኣብ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት ስራሕ ንምውፋር ዝቐረበ ሕቶ ኣገባብ ብዘለዎ ናይ ኢንቨስትመንት ካልኦት ተዛመድቲ ሕግታት መሰረት ይፍፀም።

1. በዚ ዓንቀፅ እዙይ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐርብ ሕቶ፣
   ሀ. ብዛዕባ እቲ ዘካይዶ ስራሕ ኢንቨስትመንት በቲ ዝተዳለወ መገምገሚ ቅጥዒ መሰረት ዝተማልአ ፕሮጀክት ፕሮፋይል ክቐርብ ኣለዎ፣
   ለ. ተመሓይሹ ዝወፀ ብኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 መሰረት ነቲ ልምዓት ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ዝኾነ መሬት ክረክብ ሕትኡ ኣግባብ ንዘለዎ በዓል መዚ የቕርብ።
   ሐ. ከከም ኣድላይነቱ እቲ ቢሮ ዝሓቶም ካልኦት ኣግባብ ዘለዎም ሓበሬታታት የቕርብ።

<u>ዓንቀፅ 10</u>

<u>ናይ ቴክኒክ ብቕዓት ደገፍ ምሃብ</u>

1. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ እቲ ዝቐረበ ናይ ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት መሬት ሕቶ ዘይተቐበሎ ምኽኑ ማመልከቻ ካብ ዝቐረበሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ንመመልከታይን ንዝምልከቶም ኣካላትን ብፅሑፍ የፍልጥ።
2. ኣገባብ ዘለዎ በዓል መዚ ንዝቐረበሉ መረዳእታታት መርሚሩ ብቕዓት ዘለዎም ምኻኑ ብምርግጋፅ ዝፈቐደ እንተኾይኑ ንቲ ክቐውም ዝተፈቐደ ናይ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት ትካል ምቋም ቴክኒካዊ ብቕዓት ደገፍ ኣብ ውሽጢ ተወሳኺ 30 መዓልቲ ይህብ።
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 2 መሰረት ዝወሃብ ናይ ቴክኒክ ብቕዓት ደገፍ ናይ ኣወሃህባ ዝርዝሩ ብመምርሒ ዝውሰን ይኸውን።

ባለስልጣን ሊያቋቁመው የሚያስበውን ድርጅት ቴክኒካዊ ብቃት ግምገማ ማግኘት አለበት።

<u>አንቀጽ 9</u>

<u>በእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ ለመሰማራት የሚቀርብ ጥያቄ</u>

በእርሻ ሃብት ተፈጥሮ የኢንቨስትመንት ስራ ለመሰማራት የቀረበ ጥያቄ አግባብ ባለው የኢንቨስትመንትና ሌሎች ተዛማጅ ሕጎች መሰረት ይፈፀማል።

1. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት የሚቀርብ ጥያቄ፣
   ሀ. ስለሚያካሂደው የኢንቨስትመንት ስራ በተዘጋጀው መገምገምያ ቅፅ መሰረት የተሟላ የፕሮጀክት ፕሮፋይል ማቅረብ አለበት።
   ለ. ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 23/1989 መሰረት ለእርሻ ልማት ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት የሚሆን ማናቸውም መሬት ለማግኘት ጥያቄው ለሚመለከተው ባለስልጣን ያቀርባል።
   ሐ. እንደየአስፈላጊነቱ ቢሮው የሚጠይቃቸው ሌሎች አግባብ ያላቸው ማስረጃዎች ያቀርባል።

<u>አንቀጽ 10</u>

<u>የቴክኒክ ብቃት ድጋፍ መስጠት</u>

1. የሚመለከተው ባለስልጣን የቀረበው የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት መሬት ጥያቄ ያልተቀበለው መሆኑ ማመልከቻው ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ በ15 ቀናት ውስጥ ያልተቀበለበት ምክንያት ለአመልካቹና ለሚመለከታቸው አካሎች በፅሑፍ ያስታውቃል።
2. አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚቀርቡለት ማስረጃዎች መርምሮ ብቃት ያላቸው መሆኑን በማረጋገጥ የፈቀደ እንደሆነ ሊቋቋም የተፈቀደው የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ድርጅት መቋቋም ቴክኒካዊ ብቃት ድጋፍ በተጨማሪ 30 ቀናት ውስጥ ይሰጣል።
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 2 መሰረት የሚሰጥ ቴክኒክ ብቃት ድጋፍ የአሰጣጥ ዝርዝር በመመርያ የሚወሰን ይሆናል።

ዓንቀፅ 11

ምግፋሕን ምምሕያሽን ስራሕቲ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት

1. ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምግፋሕ ወይ ኢንቨስትመንት ኣግሮ ኢንዱስትሪ ንምምሕያሽ ዝደሊ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስትር በዚ ደንቢ እዙይ ዓንቀፅ 9 ዝተመልከቱ መረዳእታታት ብምሓዝ ብዝወፅአ ቅጥዒ መሰረት ኣግባብ ንዘለዎ በዓል መዚ ማመልከቻ ከቕርብ ኣለዎ።
2. ብቤት ምኽሪ ምኒስትራት ደንቢ ቁ. 7/83 ዓንቀፅ 6/3/ሀ መሰረት ናይቲ ናይ መጀመርያ ፕሮጀክት ዝተመርመረ ሒሳብ ሰነድ ከቕርብ ኣለዎ።
3. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ እቶም ዝቐረብሉ መረዳእታታት መርሚሩ እቲ ሕቶ ዝተቐበሎ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ወይ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ብፅሑፍ ይገልፅ።

ዓንቀፅ 12

ንኢንቨስትመንት ስራሕ ዝውዕል መሬት ዝወሃቦም ኣካላት

ንስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን መሬት ዝወሃቦም ብኣዋጅ ኢንቨስትመንት ትግራይ ቁ 24/89 ዓንቀፅ 9 ኢንቨስትመንት ከካይዱ ዝተፈቐደሎም ኣካላት ይኾውን።

ዓንቀፅ 13

ኢንቨስተራት ክሳተፉሎም ዝኽእሉ ስራሕቲ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን፣

1. ንኢንቨስትመንት ዝውዕል ናይ ገጠር መሬት ተዋሂቦም ወይድማ ሕጋዊ ኣብ ዝኾነ ካልእ ቦታ ዝተውሃቦም ኢንቨስተራት ክሳተፉሎም ዝኽእሉ ስራሕቲ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን፣

   ሀ. ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን፣

   ለ. ኣግሮ ኢንዱስትሪ

   ሐ. ግልጋሎት ሕርሻ
2. ዝኾነ ኢንቨስተር በዚ ዓንቀፅ እዙይ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሱ ስራሕቲ ብሓዲኡ ይኹን ክብኡ ንላዕሊ ክሰርሕ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 14

ቀዳምነት ዝወሃቦም ስራሕቲ ኢንቨስትመንት

አንቀጽ 11

የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ ማስፋፋትና ማሻሻል

1. የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ለማስፋፋት ወይም የአግሮ ኢንዱስትሪ ለማሻሻል የሚፈልግ ማናቸውም ኢንቨስተር በዚህ ደንብ አንቀጽ 9 የተመለከቱ ማስረጃዎች በመያዝ በሚወጣው ቅፅ መሰረት አግባብ ላለው ባለስልጣን ማመልከቻ ማቅረብ አለበት።
2. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 7/83 አንቀፅ 6/3/ሀ መሰረት የመጀመሪያው ፕሮጀክት የተመረመረበት የሒሳብ ሰነድ ማቅረብ አለበት።
3. አግባብ ያለው ባለስልጣን የቀረቡለት ማስረጃዎች መርምሮ ጥያቄው የተቀበለው ከሆነ በ30 ቀናት ውስጥ ወይም ያልተቀበለው ከሆነ በ15 ቀናት ውስጥ በፅሑፍ ይገልፃል።

አንቀጽ 12

ለኢንቨስትመንት ስራ የሚውል መሬት የሚሰጣቸው አካሎች

ለእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ መሬት የሚሰጣቸው በአዋጅ ኢንቨስትመንት ትግራይ ቁጥር 24/89 ዓንቀፅ 9 ኢንቨስትመንት ለማካሄድ የተፈቀደላቸው አካሎች ይሆናል።

አንቀጽ 13

ኢንቨስተሮች ሊሳተፉባቸው የሚችሉ የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ስራዎች

1. ለኢንቨስትመንት የሚውል የገጠር መሬት ተሰጥቷቸው ወይም ደግሞ ሕጋዊ ቢሆን ሌላ ቦታ የተሰጣቸው ኢነቨስተሮች ሊሳተፉባቸው የሚችሉ የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ስራዎች፣

   ሀ. ለእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ልማት

   ለ. አግሮ ኢንዱስትሪ

   ሐ. የእርሻ አገልግሎት
2. ማናቸውም ኢንቨስተር በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 በተጠቀሱ ስራዎች በአንዱ ይሁን ከአንድ በላይ ሊሰራ ይችላል

አንቀጽ 14

ቅድሚያ የሚሰጣቸው የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ

ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን

ኣብቲ ናይቲ ክልል ናይ ልምዓት ስትራተጂ ኣንፈት ብፍሉይ ዓይኒ ዝራኣዩ ወይድማ ነቲ ክልል ዝላዓለ ጥቕሚ ዘለዎም ፕሮጀክትታት ቀዲሞም መሬት ናይ ምርካብ ዕድል ይወሃቦም። እዞም ብፍሉይ ዝርኣዩ ዓውደ ስራሕቲ እውን ብዛዕባ መበረታትዒ ኢንቨስትመንት ብክልል ትግራይ ደምቢ ኢንቨስትመንት ቁ. 3/1989 ዓንቀፅ 4 ዝተጠቐሱ ዓይነት ስራሕቲ እዮም።

ዓንቀፅ 15

ስፍሓት ትሕዝቶ መሬት

1. ስፍሓት ትሕዝቶ መሬት ዝውሰን እቲ ኢንቨስተር ብዘቕርቦ ዓይነት ፕሮጀክትን ብዝምድቦ መጠን ካፒታል መሰረት ይኸውን
2. ኢንቨስተር ዝተረከቦ መሬት በዚ ዓንቀፅ እዙይ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ መሰረት ምዃኑ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ናይ ምርግጋፅ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 16

መሬት ምርካብ

1. ካብ መንግስቲ መሬት ዝካረ ኢንቨስተር ውዕል ክራይ መሬት ምስ ኣሰረ በቲ ዝምልከቶ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ሕረሻ ሃፍቲ ተፈጥሮ መሬት ክረክብ ይግበር።
2. ካብ ገባራት ብክራይ መልክዕ ዝርከብ መሬት ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 ብኽልቲኦም ተዋዓዓልቲ ወገናት ስምምዕ መሰረት ይፍፀም። እቲ ኢንቨስተር ውዕሊ ክራይ መሬት ምስ ኣሰረ በቲ ሕጋዊ መሰረት መሬት ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ይረክብ።
3. ናይ ገባር መሬት ተኻርዮም ዘለምዑ ኢንቨስተራት ውዕሊ ክራይ መሬትን ኣከፋፍላ ክራይን በዚ ደምቢ እዚ ዓንቀፅ 18 ብዝተጠቐሰ መሰረት ይኸውን።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ውዕሊ ሕርሻ ኢንቨስትመንት

ዓንቀፅ 17

ትሕዝቶ ውዕሊ

1. ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ምስ ኣገባብ ዘለዎ በዓል መዚ ዝገብሮ ውዕል ኪራይ መሬት እዞም ዝስዕቡ ዝርዝራት ክሕዝ ኣለዎ።

ኢንቨስትመንት ልማት ስራዎች

በክልሉ የልማት ስትራቴጂ አቅጣጫ በልዩ ዓይን የሚታዩ ወይም ደግሞ ለክልሉ ከፍተኛ አቅም ያላቸው ፕሮጀክቶች በቅድሚያ መሬት የማግኘት ዕድል ይሰጣቸዋል። እኙህ በልዩ ሁኔታ የሚታዩ አውደ ስራዎች ኢንቨስትመንት ለማበረታታት በክልል ትግራይ የወጣ የኢንቨስትመንት ደንብ ቁጥር 3/1989 አንቀጽ 4 የተጠቀሱ ዓይነት ስራዎች ናቸው።

አንቀጽ 15

የይዞታ መሬት ስፋት

1. የይዞታ መሬት ስፋት የሚወሰነው ኢንቨስተሩ በሚያቀርበው የፕሮጀክት ዓይነትና በሚመድበው ካፒታል መጠን መሰረት ይሆናል።
2. ኢንቨስተር የተከበረ መሬት በዚህ ዓንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት መሆኑ አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚረጋገጥ ግዴታ አለው።

አንቀጽ 16

መሬት መረከብ

1. ከመንግስት መሬት የተከራዩ ኢንቨስተር የመሬት ኪራይ ውል ካደረገ በሚመለከተው የወረዳ እርሻ ሃብት ተፈጥሮ ፅ/ቤት መሬት እንዲረከብ ይደረጋል።
2. ከገበሬዎች በኪራይ መልክ የሚገኝ መሬት ተሻሽሎ በወጣው አዋጅ ቁጥር 23/1989 መሰረት በሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች ስምምነት መሰረት ይፈፀማል። ኢንቨስተሩ የመሬት ኪራይ ውል ካደረገ በኋላ በሕጋዊ ዉሉ መሰረት መሬት በ30 ቀናት ውስጥ ይረከባል።
3. የገበሬ መሬት ተከራይተው የሚያለሙ ኢንቨስተሮች የመሬት ውል ኪራይና የኪራይ አከፋፈል በዚህ ደንብ አንቀጽ 18 በተጠቀሰው መሰረት ይሆናል።

ክፍል አራት

የእርሻ ኢንቨስትመንት ውል

አንቀጽ 17

የውል ይዘት

1. ማንኛውም ኢንቨስተር አግባብ ካለው ባለስልጣን ጋር የሚያደርገው የመሬት ኪራይ ውል የሚከተሉትን ዝርዝሮች መያዝ

ሀ. ስፍሓት መሬትን መዋስንትኡን
ለ. ውዕል ፀኒዑ ዝፀንሓሉ እዋን
ሐ. ካብ መንግስቲ መሬት ገጠር ንዝወሃቦም መጠን ክራይ
መ. ኣድራሻ ናይቲ ኢንቨስተር
ሰ. ንኢንቨስትመንት ዝውዕል መሬት ዝረኸብዎ ካብ ውልቀ ገባር ወይ ካብ ምምሕዳር እንተኾይኑ ነዚ ዘረጋግፅ ዝኣተዉዎ ውዕሊ ቅዳሕ፣
ረ. ካልኦት ኣገባብ ዘለዎም ሰነዳት የቕርብ።

2. ብመንግስቲ ኣብ ዝመሓደር መሬት ዝግበር ውዕል ክራይ መሬት ኣብ ሰደቓ 01 ብዘሎ ተመን መሰረት ዝፍፀም ይኸውን።

ዓንቀፅ 18

መሬት ገባር ተካርዮም ዘልምዑ ኢንቨስተራት

ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ትሕቶ ውልቀ ገባር ዝካረ እንተኾይኑ፣

1. እቲ መሬት ዝካረየሉ እዋን ተመሓይሹ ብዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989 ዓንቀፅ 7 ንኡስ ቁፅሪ 2 ብዝእዝዞ መሰረት ብልሙድ ኣሰራርሓ እንተኾይኑ ክሳብ ክልተ ዓመት ዝሓሸ ቴክኖሎጂታት ዘተኣታተው እንተኾይኑ ክሳብ 20 ዓመት ይኸውን።
2. ናይቲ መሬት ስፍሓት፣ ናይ መሬት ክራይ ዋጋን ኣከፋፍልኡን ከምኡውን ውዕል ዝፀንሓሉ እዋን በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ቁፅሪ 1 መሰረት ብዓል መሬት ውልቀ ገባርን ተኻራያይ ኢንቨስተርን ብሓባር ብዝገብርዎ ስምምዕ ዝውሰን ይኸውን።
3. እቲ ኢንቨስተር ናይ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ስራሕቲ ቅድሚ ምጅማሩ ኣብ ሞንጎ እቲ ኢንቨስተርን በዓል መሬት ገባርን ዝተገበረ ሕጋዊ መረዳእታ ውዕል ኪራይ መሬት ክቕርብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 19

እዋን ትሕዝቶ መሬት

1. ኣብ ናይ ገጠር መንግስቲ መሬት ዝተካየረ ኢንቨስተር ኣብ ዝተኻረየ መሬት ዝህልዎ ናይ ትሕዝቶ መሰል ምስዚ ደምቢ እዙይ ዝርከብ ሰደቃ 04 ተቐሚጡ ዘሎ ገደብ

አለበት፣
ሀ. የመሬቱ ስፋትና አዋሳኙን፣
ለ. ውሉ ጸንቶ የሚቆይበት ግዜ፣
ሐ. ከመንግስት መሬት በገጠር ለሚሰጣቸው የኪራዩ መጠን፣
መ. የአነቨስተሩ አድራሻ ፣
ሰ. ለኢንቨስትመንት የሚውል መሬት ያገኙት ከግል ገበሬ ወይም ከአስተዳደር የሆነ እንደሆነ ይህን የሚያረጋግጥ ውል ቅጅ፣
ረ. ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሰነዶች ያቀርባሉ።

አንቀጽ 18

የገበሬ መሬት ተካራይተው የሚያልሙ ኢንቨስተሮች

ማንኛውም ኢንቨስተር የገበሬ የግል ይዞታ መሬት የተከራየ እንደሆነ፣

1. መሬት የተከራየበት ጊዜ ተሻሽሎ በወጣው አዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 7 ንኡስ ቁጥር 2 በሚያዘው መሰረት በልምድ አሰራር ከሆነ እስከ ሁለት ዓመት የተሻለ ቴክኖሎጂ የሚጠቀም/የሚያስገባ/ ከሆነ እስከ 20 ዓመት ይሆናል።
2. የመሬቱ ስፋት፣ የመሬት ኪራይ ዋጋንና አከፋፈሉ እንዲሁም ውሉ የሚቆይበት ጊዜ በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 1 መሰረት የመሬቱ ባለቤት ገበሬና ተከራዩ ኢንቨስተር በጋራ በሚያደርጉት ስምምነት የሚወስን ይሆናል።
3. ኢንቨስተሩ የእርሻ ሃብት ተፈጠሮ ስራዎች ከመጀመሩ በፊት በኢንቨስተሩና በባለመሬቱ ገበሬ መሃከል የተደረገ የውል ኪራይ ሕጋዊ ማስረጃ ማቅረብ አለበት።

አንቀጽ 19

የመሬት ይዞታ ጊዜ

1. በገጠር የመንግስት መሬት የተከራየ ኢንቨስተርበተከራየበት መሬት ያለው የይዞታ መብት ከዚህ ደንብ ጋር ተያይዞ በሚገኘው ሰንጠረዥ 04 ተቀምጦ ያለው

እዋን/ጊዜ/ መሰረት ዝገበረ ይኸውን።

2. ውዕል ክራይ መሬት ፀኒዑ ዝፀንሓሉ እዋን እንትፍፀም ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ንክሕደስ ክፈቅድ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 20

ምምሕያሽን ምንዋሕን ዘበን ውዕሊ

1. ውዕሊ ክራይ መሬት ብተወዓዓልቲ ስምምዕነት ክማሓየሽ ወይ ክናዋሕ ይኽእል።
2. ኣብ ሓደ እዋን ዝወፀ ተመን ክራየ ክሳብ 10 ዓመት ኣይልወጥን። ብድሕሪኡ ለውጢ እንተተገበረ'ውን በቢሓሙሽተ ዓመቱ ኮይኑ ካብ 20 ካብ ሚኢቲ ክውሰኽ የብሉን።
3. ካብ ዝምልከቶ በዓል መዚ መሬት ተካረዩ ዘልምዕ ኢንቨስተር ውዕሊ ክናዋሕ ኣብ ዘደለየሉ እዋን ዘበን እቲ ውዕሊ ቅድሚ ምውድኡ ሓደ ዓመት ኣቐዲሙ ብፅሑፍ ከፍልጥ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 21

ምኽንያታት ምፍራስን ውዕል፣

1. ብውዕል መሰረት መካረያይ ንተኻራያይ መሬት ዘየረከቦ እንተኾይኑ፣
2. ተኻራያይ ዝተኻረዮ መሬት ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ስራሕ ዘይጀመረ እንተኾይኑ፣
3. ተኻራያይ ክራይ መሬት ብእዋኑ እንተዘይኸፊሉ፣ ብውዕሎም መሰረት ብባንኪ ሒሳብ ወለድ ይኽፈል ብእዋኑ ብዘይምጅማሩ ናይቲ ዘይጀመረሉ እዋን ብናይ ባንኪ ሒሳብ ወለድ መጠን ይቕፃዕ።
4. ተኻራያይ ካብ ወዕል ወፃኢ እቲ መሬት ኣብ ጥቅሚ እንተውዒሉ፣

ዓንቀፅ 22

ኣገባብ ምቁራፅ

1. ብውዕል መሰረት መካረያይ ንተኻራያይ መሬት ዘየረከቦ እንተኾይኑ፣
2. ናይ መሬት ክራይ ውዕል እንትቋረፅ ግቡእ ኣሰራርሓ ብዘጠልቦ ጥንቃቐ መሰረት ተኻረያይ ንመካራያይ ካብ ዘመልከተሉ እዋን ጀሚሩ ካብ 6 ወረሒ ብዘይበልፅ ጊዜ ውሽጢ መሬት ከረክብ ይግባእ።

የእገዳ ጊዜ መሰረት ያደረገ ይሆናል።

2. የመሬት ኪራይ ውል ፀንቶ የቆየበት ጊዜ ሲያልቅ አግባብ ያለው ባለስልጣን እንዲታደስ ሊፈቅድ ይችላል።

አንቀጽ 20

የውል ጊዜ ማሻሻልና ማራዘም

1. የመሬት ኪራይ ውል በተዋዋዮች ስምምነት ሊሻሻል ወይም ሊራዘም ይችላል።
2. በአንድ ወቅት የወጣ የኪራይ ተመን እስከ 10 ዓመት አይለወጥም። ከዚህ በኋላ ለውጥ የሚደረግ ቢሆንም በየአምስት ዓመቱ ሆኖ ከሃያ ከመቶ በላይ 20% መጨመር የለበትም።
3. ከሚመለከተው ባለስልጣን መሬት ተከራይቶ የሚያለማ ኢንቨስተር ውል ማራዘም በሚፈልግበት ጊዜ የውሉ ጊዜ ከማለቁ በፊት አንድ ዓመት አስቀድሞ በፅሑፍ ማሳወቅ አለበት።

አንቀጽ 21

ውል የሚያፈርሱ ምክንያቶች

1. በውል መሰረት አከራይ ለተከራይ መሬት ያላስረከበው ከሆነ፣
2. ተከራይ የተከራየው መሬት በአንድ ዓመት ውስጥ ያለ በቂ ምክንያት ስራ ያልጀመረ ከሆነ፣
3. ተከራይ የመሬት ኪራይ በወቅቱ ካልከፈለ፣ የውላቸው መሰረት በባንክ ወለድ ሂሳብ ይከፍላል። በወቅቱ ባለመጀመሩ ላልጀመረበት ጊዜ በባንክ ወለድ ሂሳብ መጠን ይቀጣል።
4. ተከራይ ከውል ውጪ መሬቱ ጥቅም ላይ ካዋለው።

አንቀጽ 22

ውል የማቋረጥ አገባብ

1. ውል በሁለቱም ተዋዋዮች ስምምነት ወይም በአንደኛው ወገን ጥያቄ ሲቀርብ ሊቋረጥ ይችላል።
2. የመሬት ኪራይ ውል ሲቋረጥ ተገቢ አሰራር በሚሻው ጥንቃቄ መሰረት ተከራይ ለአከራይ ካመለከተበት ጊዜ ጀምሮ ከ6 ወር በማይበልጥ ጊዜ ውስጥ መሬት መረከብ ይገባዋል።

3. ናይ ሓደ ዓመት መጠንቀቅታ እንትወሃብ
   ሀ. ተካራያይ ዝህቦ መጠንቀቅታ መካረያይ ናይ ምህርቲ ዘበን እንተየቃፀለ ንኻልእ ተኻራያይ ብምሃብ ልምዓት ክቕፅል ዘክአለሉ እዋን ኣብ ግምት ዝእተወ ክኸውን ኣለዎ።
   ለ. መካረያይ ዝህቦ መጠንቀቕታ ተኻራያይ ኣብቲ መሬት ዘሎ ፍርያት ዝእክበሉን ኣብቲ መሬት ካልእ ናይ ምድላው ወፃኢ ምፍሳስ ዘይጀመረሉን እዋን ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ።
4. በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 3/ለ መሰረት ነምፍፃም ኣብ ዘፀግመሉ እዋን ውዕል እንትቋረፅ ወይ እንትፈርስ ኣብ ልዕሊ መሬት ንዝህልዎ ዘይበፅሑ ዝራእቲ ወይ ካልኦት ናይ ልምዓት ስራሕቲ ተካራያይ ኣብ ልዕሊ መሬት ጉድኣት ብዘየብፅሕ ኩነታት ከልዕሎም ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 23

መሰልን ግቡእን መካረያይ

1. መሬት መካረያይ መንግስቲ ይኹን ውልቀ ገባር ካብ ዘካረዮ መሬት ናይቲ መሬት ክራይ ብውዕል መሰረት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
2. እቲ ኢንቨስተር ስራሕቱ በቲ ደንቢ/ዚ ብዝኣተዎ ውዕሊ መሰረት የተግብር ምህላዉ ናይ ምክትታል ምቁፅፃርን መሰል ኣለዎ።
3. ዘካረዮ መሬት ብውዕል መሰረት ንተኻራያይ ብእዋኑ የርክብ።
4. እቲ ውዕሊ ፀኒዑ ኣብ ዘፀንሓሉ እዋን ኢንቨስተር ዝተዋሃቦ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ሕሉው ይገብር።
5. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ንኢንቨስትመንት ዝውዕል መሬት ኣዳልዩ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ። እዚ መሬት ናይ ምድላው ግቡእ ኣብቲ መሬት ዝርከቡ ኣግራብ ናይ ምልዓል ግቡእ ኮይኑ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 24

ምዝገባ

እቲ ውዕል ክራይ መሬት ክልቲኦም ተወዓዓልቲ

3. የአንድ ዓመት ማስጠንቀቅያ ሲሰጥ፣
   ሀ. ተከራይ የሚሰጠው ማስጠንቀቂያ አከራይ የምርት ዘመን ሳይቃጠል/ሳያሳልፍ/ ለሌላ ተከራይ በመስጠት ልማት ሊቀጥል የሚችልበትን ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን አለበት፣
   ለ. አከራይ የሚሰጠው ማስጠንቀቂያ ተከራይ በመሬቱ ላይ ያለው ፍሬ የሚሰበሰብበት በመሬቱ ላይ ሌላ የማዘጋጃ ወጪ ማፍሰስ ያልጀመረበት ጊዜ ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን አለበት፣
4. በዚ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3/ለ/ መሰረት ለመፈፀም አስቸጋሪ በሚሆንበት ጊዜ ውል ሲቋረጥ ወይ ሲፈርስ በመሬት ላይ ያሉ ያልደረሱ ወይም ሌሎች የልማት ስራዎች ተከራይ በመሬት ላይ ጉዳት በማያደርስ ሁኔታ ሊያነሳቸው ይችላል።

አንቀጽ 23

የአከራይ መብትና ግዴታ

1. መሬት ያከራዩ መንግስትም ሆነ ገበሬ ካከራየው መሬት የመሬት ኪራይ በውሉ መሰረት የማግኘት መብት አለው።
2. ኢንቨስተሩ ስራዎቹ በዚህ ደንብ በገባው ውል መሰረት እየፈፀመ ለመሆኑ የመከታተልና መቆጣጠር መብት አለው።
3. ያከራየው መሬት በውሉ መሰረት ለተከራየ በወቅቱ ያስረክባል።
4. ውሉ ፀንቶ በሚቆይበት ጊዜ ኢንቨስተሩ የተሰጠው መሬት የመጠቀም መብቱ እንዲጠበቅ ያደርጋል።
5. አግባብ ያለው ባለስልጣን ለኢንቨስትመንት የሚውል መሬት አዘጋጅቶ የመስጠት ግዴታ አለው። ይህ መሬት የማዘጋጀት ግዴታ በመሬቱ ላይ የሚገኙ ዛፎች የማንሳት ግዴታ ሆኖ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል።

አንቀጽ 24

ምዝገባ

የመሬት ኪራይ ውል ሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች

ወገናት ድሕሪ ምስምማዕ እቲ ውዕልን ምውዓዓልን ንምፅዳቅን ስልጣን ኣብ ዝተውሃቦ ኣካል ይምዝገብ።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብዛዕባ መሰልን ግቡእን መሬት ተጠቀምቲ

ዓንቀፅ 25

መሰል ውልቀ ገባር

1. ዝኾነ ብመሬት ዝጥቀም ገባር እዞም ዝስዕቡ መሰላት ይህልዉዎ፣
   ሀ. ዝኾነ ገባር ናይ ትሕዝቶ መሬቱ ፍርያት ብቀጥታ ኮነ ንዝተወሰነ ጊዜ ብምክራይ ናይ ምጥቃም፣
   ለ. መሬት ዘይብሉ እንተኾይኑ ተመሓይሹ ብዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 55/1994 መሰረት ናይ ምውራስ መሰል ኣለዎ፣
   ሐ. ተረጋጊዑ ንኽሰርሕን ብቐረባ መሬቱ ከማሓድርን ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 2 ተቐሚጡ ዘሎ መሬቱ ናይ ምልውዋጥ፣
   መ. ካብ ተሓራሲ መሬት ወፃኢ መንበሪ ገዛ ሰሪሑ ዝነብረሉ ቦታ ናይ ምርካብ፣
   ሰ. ዝኾነ ገባር ኣብ ተሓራሳይ ትሕዝቶ መሬቱ ዝርከቡ ኣግራብ ናይ ምውናን፣
   ረ. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርከቡ እንዳዲዕ፣ ኣግራብ ናይቲ በዓል ትሕዝቶ መሬት ኮይኖም ፍርያቶም ናይ ምሻጥን ምክራይ መሰል ኣለዎ፡
2. መሬት ናይ ምልውዋጥ መሰል ዝኾነ መሬት ዝተውሃቦ ገባር መሬቱ ምስ ናይ ካሊእ መሬት ገባር ናይ ምልውዋጥ መሰል ሃልዩዎ ናይ መሬት ላውጣ ብሕጋዊ መንገዲ ምስክር ወረቀት ብምሃብ ይፍፀም እዙ'ውን
   ሀ. ውልቀ ገባራት ብዝኾነ ምኽንያት መሬቶም ናይ ምልውዋጥ መሰል ኣለዎም፣
   ለ. ብፍቓዶም መሬቶም ዝተለዋወጡ ገባራት ናይ መሬቶም ትሕዝቶ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ምስቲ ዝተለወጠ መሬት በቢ ስሞም ይቕየረሎም፣
   ሐ. ሓደ ወላዲ ካልኦት መሬት ዘይብሎም ወረስቲ እንተዘይሃልዮምዎ ቅድሚ

ከተስማሙ በኋላ ውል ለመዋዋልና ለማፅደቅ ስልጣን በተሰጠው አካል ይመዘገባል።

ክፍል አምስት

ስለመሬት ተጠቃሚዎች መብትና ግዴታ

አንቀጽ 25

የገበሬ መብት

1. ማናቸውም በመሬት የሚጠቀም ገበሬ የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል፣
   ሀ. ማንኛውም ገበሬ የይዞታ መሬቱ ፍሬ በቀጥታም ሆነ ለተወሰነ ጊዜ በማከራየት የመጠቀም፣
   ለ. መሬት የሌለው ከሆነ ተሻሽሎ በወጣው አዋጅ ቁጥር 55/1994 የመውረስ መብት አለው።
   ሐ. ተረጋግቶ ለመስራትና በቅርብ ሆኖ መሬቱ ለማስተዳደር በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 2 ተቀምጦ ባለው መሰረት መሬቱ የመለወጥ፣
   መ. ከሚታረስ መሬት ውጭ የመኖሪያ ቤት ሰርቶ የሚኖርበት ቦታ የማግኘት፣
   ሰ. ማንኛውም ገበሬ በሚታረስ ይዞታ መሬቱ ላይ የሚገኙ ዛፎች ባለቤት የመሆን፣
   ረ. በሚታረስ መሬቱ ላይ የሚገኙ የእጣን፣ ዛፎች ለመሬቱ ባለይዞታ ሆነው ፍሬዎቻቸው የመሸጥና የመከራየት መብት አለው።
2. መሬት የመለወጥ መብት ማንኛውም መሬት የተሰጠው ገበሬ መሬቱ ከሌላ የገበሬ መሬት ጋር የመለወጥ መብት ኖሮት መሬት መለወጥ በሕጋዊ መንገድ ምስክር ወረቀት በመስጠት ይፈፀማል። ይህም፦
   ሀ. ግል ገበሬዎች በማናቸውም ምክንያት መሬታቸው የመለወጥ መብት አላቸው።
   ለ. በፈቃዳቸው መሬታቸው የለወጡ ገበሬዎች የመሬታቸው ይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ከተቀየረው መሬት ጋር በየስማቸው ይቀየርላቸዋል።
   ሐ. አንድ ወላጅ ሌሎች መሬት የሌላቸው ወራሾች ከሌለው ከመሞቱ በፊት የለማ

ምሂቲ ዝለመዐ መሬቲ ንውልዱ ክልወጥ ይኽእል፣

መ. ወላዲ ምስ ውልዱ ቅድሚ ምልውዋጡ እንተሞይቱ ወረስቲ እንተዘይሃልዮም እቲ ውላዱ ላውጣ እንተሓቲቱ ምምሕዳር ብቐዳምነት እቲ ዝለመዐ መሬት ንውልዱ ብላውጣ ንክወሃብ ይፈቅዱ።

3. ተሓራሲ መሬት ናይ ምውራስ መሰል

ሀ. ተሓራሳይ መሬት ዘይብሉ ውልድ ወይ ወላዲ ናይ ምውራስ መሰል ኣለዎም።

ለ. ተሓራሲ መሬት ዘይብሉ ውላድ ጡብ ምስ ደቂ መዕበይቲ ውላድ ጡብ ማዕረ ናይ ምውራስ መሰል ኣለዎ።

ሐ. እቲ ዝካየድ ውርሲ ካብ 2ይ ደረጃ ክሓልፍ የብሉን። ኾይኑ ግን ናይ ውልድ ውላድ ካብ ወለዱ ዝውረስ መሬት ዘይብሉ እንተኾይኑ ካብ ኣቦሓጎ ወይ እኖሓጎ ክወርስ መሰል ኣለዎ።

መ. ካብ ውልድ ውራሲ እንተዘይሃልዩ መሬት ዘይብላ ሰበይቲ ናይ ሰብኣያ፣ መሬት ዘይብሉ ሰብኣይውን ናይ ሰበይቱ ክወርሱ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 26

ግቡኣት ገባር ተጠቃማይ

ዝኾነ ገባር ብትሕዝቶ ዝተውሃቦ መሬት እንትጥቀም እዞም ዝስዕቡ ግቡኣት ኣለዎ።

1. ዝኾነ ገባር ብሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 40 መሰረት ዝተዋህቦ ትሕዝቶ መሬት ክሽይጥ ወይ ካብ ዓንቀፅ 17 ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989/ ወይ ዓንቀፅ 26 ንኡስ ቁፅሪ 2 ናይዚ ደምቢ ወፃኢ ክልውጥ ኣይኽእልን
2. ትሕዝቶ መሬት ብወለድ ኣገድ ክትሕዝ ኣይኽእልን
3. ትሕዝቶ መሬቱን ንዘይተወሰነ ግዜ ምክራይ ኣይፍቀድን፣
4. ኣብ ተሓራሳይ መሬት መንበሪ ገዛ ክሰርሕን ዘየድልዩን ልሙዕነት መሬት ዝዓብዩ ተኽልታት ክተክል የብሉን፣
5. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝረከቡ ኣግራባት ከይበርሱ ክከናኸን ኣለዎ።
6. ኣብ መንጎ ጎረባብቲ ዘሎ ደረት ክፍርስ

መሬት ለልጁ ሊለውጥ ይችላል።

መ. ወላጅ ከልጁ ጋር ከመለዋወጡ በፊት ከሞተ ወራሾች ከሌሉት ልጁ ልዋጭ ከጠየቀ አስተዳደር በቅድሚያ የለማው መሬት ለልጅ በልዋጭ እንዲሰጠው ይፈቅዳል።

3. የሚታረስ መሬት የመውረስ መብት

ሀ. የሚታረስ መሬት የሌለው ልጅ ወይም ወላጅ የመውረስ መብት አለው።

ለ. የሚታረስ መሬት የሌለው የጡት ልጅ ከጡት ወላጆች ልጆች ጋር እኩል የመውረስ መብት አለው

ሐ. የሚደረገው ውርስ ከሁለት ደረጃ ማለፍ የለበትም ሆኖም ግን የልጅ ልጅ ከወላጁ የሚወርሰው መሬት የሌለው ከሆነ ከአያቶቹ የመውረስ መብት አለው።

መ. ከልጅ ወራሽ ከሌለ መሬይ የሌላት ሚስት የባልዋ፣ መሬት የሌለው ባል የሚስቱ ሊወርሱ ይችላሉ።

<u>**አንቀጽ 26**</u>

<u>**የተጠቃሚ ገበሬ ግዴታዎች**</u>

ማንኛውም ገበሬ በይዞታ በተሰጠው መሬት ሲጠቀም የሚከተሉት ግዴታዎች አሉት።

1. ማንኛውም ገበሬ በሕገ-መንግስት ክልል ትግራይ አንቀጽ 40 መሰረት የተሰጠው ይዞታ መሬት ሊሸጥና ወይም ከአዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 17 ወይም አንቀጽ 26/2/ የዚህ ደንብ ድንጋጌ ውጭ ሊለውጥ አይችልም።
2. ይዞታ መሬት በወለድ አገድ ማስያዝ አይችልም
3. ይዞታ መሬቱ ላልተወሰነ ጊዜ ማከራየት አይፈቀድም
4. በሚታረስ ቦታ ላይ የመኖሪያ ቤት ሊሰራና የሚያስፈልጉ የመሬት ልማት የማያሳድጉ ተክሎች መትከል የለበትም።
5. በሚታረስ መሬት ላይ የሚገኙ ዛፎች እንዳይጠፉ መንከባከብ አለበት።
6. በጎረቤቶች መሃል ያለው ደረት ማፍረስ

የብሉን
7. ትሕዝቶ መሬቱ ካብ ውሱን ሩባን ጉህምን 3 ሜትሮ ርሒቑ ክሓርስ ኣለዎ።
8. ካብ ትሕዝቶ መሬቱ ወፃኢ ሕጋዊ ብዘይኮነ መንገዲ መሬት ክወስድ የብሉን፣
9. ዝኾነ ሓረስታይ ኣብ ዝካየድ ናይ ማይን ሓመድን ዕቀባ ወፍሪ ናይ ምስታፍን ምስራሕን ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 27

መሰል ኢንቨስተር

1. ዝኾነ መሬት ተኻርዩ ዝጥቀም ኢንቨስተር ዝስዕቡ መሰላት ይህልዉዎ፣
   ሀ. ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ኣግባብ ምስ ዘለዎ በዓልመዚ ብዝገብሮ ውዕሊ ክራይ መሬት ኣብ ዝለምዐ ይኹን ኣብዘይለምዐ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።
   ለ. ኣብዘይለምዐ መሬት ዝርከብ ሃፍቲ ተፈጥሮ ክንክን ዝግበረሉ እኳ እንተኾነ ናይቲ ሃፍቲ ተፈጥሮ ኣብቲ ቦታ ምህላው ንስራሕ ኢንቨስትመንት ዘተዓናቕፍ ምዃኑ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ብፅሑፍ እንተፈቒዱ ነቲ ሃፍቲ ተፈጥሮ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ምልዓል ይኽእል። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።
2. ብመሰረት እዚ ዝስዕብ ኣገባብ ናይ ኢንቨስትመንት ምትሕልላፍ መሰል ኣለዎ
   ሀ. መሰል ምጥቃም መሬት ዝተውሃቦ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ብመሰረት መሬት ኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 ዓንቀፅ 15 ንኻልእ ሰብ ከመሓላልፍ ይኽእል እዩ።
   ለ. ቅድሚ ዘበን ውዕሊ ምሕላፉ እቲ ኢንቨስተር እንተሞይቱ ትሕዝቱኡ ብሕጊ ናይ ምውራስ መሰል ንዘለዎ ሰብ ይመሓላለፍ ። እቲ ወራሲ ነቲ ዝተረፈ ዘበን ውዕሊ በቲ መሬት ናይ ምጥቃምን በቲ ልምዓት ናይ ምቅፃል መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 28

ግቡእ ኢንቨስተር

1. ካብ ገባር ይኹን ካብ መንግስቲ መሬት

የለበትም።
7. ይዞታ መሬቱ ከወንዞች ወሰንና ፍግረ መሬት 3 ሜትሮ ርቆ ማረስ አለበት።
8. ከይዞታ መሬቱ ውጭ ሕጋዊ ባልሆነ መንገድ መሬት መውረስ የለበትም።
9. ማንኛውም ገበሬ በሚካሄደው የውሃና የአፈር መገደብ ዘመቻ የመሳተፍና የመስራት ግዴታ አለው።

አንቀጽ 27

የኢንቨስተር መብት

1. ማናቸውም መሬት ተከራይቶ የሚጠቀም ኢንቨስተር የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል።
   ሀ. ማንኛውም ኢንቨስተር አግባብ ካለው ባለስልጣን በሚያደርገው የመሬት ኪራይ ውል በለማም ሆነ ባልለማ መሬት የመጠቀም መብቱ የተጠበቀ ነው።
   ለ. ባልለማ መሬት የሚገኝ የተፈጥሮ ሃብት እንክብካቤ የሚደረግበት እንኳ ቢሆን የተፈጥሮ ሃብት በዛ ቦታ መኖር ለኢንቨስትመንት ሰራ የሚያደናቅፍ ከሆነ አገባብ ያለው ባለስልጣን በፅሑፍ ሲፈቅድ የተፈጥሮ ሃብቱ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማንሳት ይቻላል ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
2. በሚከተለው አገባብ መሰረት ኢንቨስትመንት የማስተላለፍ መብት አለው።
   ሀ. መሬት የመጠቀም መብት የተሰጠው ማንኛውም ኢንቨስተር በአዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀፅ 15 መሰረት ለሌለ ማስተላለፍ ይችላል።
   ለ. የውሉ ዘመን ከማለፉ በፊት ኢንቨስተሩ ከሞተ ይዞታው በሕግ የመውረስ መብት ላለው ሰው ይተላለፋል ወራሹ የተረፈውን የውል ዘመን በመሬቱ የመጠቀምና ልማቱ የመቀጥ መብት አለው።

አንቀጽ 28

የኢንቨስተር ግዴታዎች

1. ከገበሬ ይሁን ከመንግስት መሬት ተከራይቶ

ተኻርዩ ዝጥቀም ኢንቨስተር እዞም ዝስዕቡ ግቡኣት ይህልዎ።

ሀ. ዝተኻረዮ መሬት ንዝተፈቐደሉ ልምዓት ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራሕ የውዕል።

ለ. እቲ መሬት ንምልማዐ ብቴክኒካዊ መፅናዕቲ ዘቕረቦም ቴክኖሎጂታት ግልጋሎትን ኢንቨስትመንትን ካፒታል ኣብ ግብሪ የውዕል።

ሐ. ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢነቨስተር መሬት ካብ ዝተረከበሉ ኣብ ውሽጢ 1 ዓመት ስርሑ ይጅምር።

መ. ኣብ ልዕሊ ዝተኻረየ መሬት ናይ ትሕዝቶ ወይ ካልኦት ተመሳሰልቲ ናይ መሰል ሕቶታት ብሳልሳይ ወገን እንትላዓሉ ንመከራያይ ብቅልጡፍ የፍልጥ።

ሰ. ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ዝተኻረዩ መሬት ብዝኾነ መልክዑ ንኻሊእ ከካሪ የብሉን።

2. ናይ ውዕሊ ዘበን ክሳብ ዝውዳእ ኣብ ዝተኻረዮ መሬት ናይ ተፈጥሮ ባህሪ ምዝባዕ ከይበፅሕ፣

ሀ. ንዝራእቲ ልምዓት ኣብ ዝፅረግ መሬት ኦማት፣ ኣግራባት ይኹን ካልኦት ብኣልማሚት ምቑራፅ ወይ ድማ ብሓዊ ምቅፃል ኣይፍቀድን። ብኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 ዓንቀፅ 10 መሰረት ዕጣን፣ እንዳዲዕ፣ ስሞቕ፣ ሞሞና፣ መቒዕ፣ ሓቢ፣ ዳዕሮ፣ ሳግላ፣ ዝግባን ዝመሳሰሉን ኦማት ምቑራፅ ኣይከኣልን።

ለ. ንዝራእቲ ልምዓት ዝውዕል ተሓራሳይ መሬት፣

1. ካብ ወሰን ጉህምታት፣ ሩባታት ካብ 3 ሜትሮ ክርሕቕ ኣለዎ።
2. ብመንግስታዊን ምስ መንግስቲ ብምትሕብባርን ካብ ዝተሰርሑ ቀወምቲ ዕርጊያታት ካብ ወሰን 8 ሜትሮ ክርሕቕ ኣለዎ።

ሐ. ኣብ መንጎ ብሎካት ይኹን ኣብ መንጎ

የሚጠቀም ኢንቨስተር የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩታል፣

ሀ. የተከራየው መሬት ለተፈቀደለት ኢንቨስትመንት እርሻ ልማት ሃብት ተፈጥሮ ስራ ያውላል፣

ለ. መሬቱ ለማልማት ቴክኒካዊ ጥናት የቀረበባቸው የቴክኖሎጂ አገልግሎትና የኢንቨስትመንት ካፒታል ስራ ላይ ያውላል።

ሐ. ከመንግስት መሬት የተከራዩ ኢንቨስተር መሬት ከተረከበበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ውስጥ ስራ ይጀምራል።

መ. በተከራየው መሬት ላይ የይዞታው ወይ ሌሎች ተመሳሳይ የመብት ጥያቄዎች በሶስተኛ ወገን ሲነሱ ለአከራዩ በፍጥነት ያስታውቃል።

ሰ. ከመንግስት መሬት የተከራዩ ኢንቨስተር የተከራየው መሬት በማናቸውም መልክ/ሁኔታ/ ለሌላ ማከራየት የለበትም።

2. የውል ዘመን እስክያልቅ በተከራየበት መሬት የተፈጥሮ ባህሪ መዛባት እንዳይደርስ፣

ሀ. ለአዝርእት ልማት በሚጠረግ መሬት ዛፎች ይሁን ሌሎች በመደዳው መቁረጥ ወይም በእሳት ማቃጠል አይፈቀድም በአዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 10 መሰረት እጣን፣ ሙጫ፣ ስሞቅ፣ ሞሞና፣ መቂዕ ኮሶ ዋንዛ፣ ሾላ ዝግባና የመሳሰሉ ዛፎች መቁረጥ አይቻልም።

ለ. ለአዝርእት ልማት የሚውል የሚታረስ መሬት፣

1. ከፍግረ መሬትና ወንዞች ዳርቻ ቢያንስ 3 ሜትር መራቅ አለበት፣
2. በመንግስትና ከመንግስት ጋር በመተባበር ከሚሰሩ ቀዋሚ መንገዶች ዳርቻ 8 ሜትር መራቅ አለበት።

በብሎኮች ይሁን በእርሻዎች መሃል የሚሰሩ

ግራውቲ ዝተሰርሑ ደረታት ይኹን መንገድታት ክደፍኣን ከፍርስን የብሉን ኣብ ውሽጢ ትሕዝቶ መተሓላለፊ መንገድታት ክሰርሕ የብሉን።

መ. ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ ናይ ተፈጥሮ ሃፍቲ ናይ ምልምዓን ናይ ምክንኻንን ፃዕሪ ክገብር ኣለዎ፤ ብዝኾነ ምኽንያት ኣብ ዝተውሃቦ መሬት ተረፈ ምህርቲ ምቅፃል ኣይከኣልን።

ሰ. ንልምዓት ኣብ ዝተዋሃበ መሬትን መወስንቱን ደን ከይበርስ፣ ፍግረ መሬት ከይጋፋሕ ዘድሊ ክንክንን ሓለዋን ናይ ምግባር ጉቡእ ኣለዎ። ኣድላዪ ዝኾነ ናይ ምክልኻል ሜላታትን ናይ ምጥቃም ሓላፍነት ኣለዎም።

ረ. ኣብ ምልማዕን ምፍራይን ዕጣንን እንጻዲዕን ልምዓት ዝተዋፈሩ ሰብ ሃፍቲ በቲ ኸባቢ ዝሰማማዕ ማናጀመንት ፕላን ኣዳልዮም ክተግብሩ ኣለዎም።

3. ብኣዋጅ ቁፅሪ 23/89 ዓንቀፅ 14 መሰረት ኣብ ሕርሻ ስራሕ ዝተዋፈረ ኢንቨስተር ይኹን ካብ ሕርሻ ወፃኢ ንዝኾነ ስራሕ ዝውዕል ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ መሬት ናይ ምዕቃብ ግቡእ ሃልዩዎ ዓይነቱ ብበዓል ሞያ ናይቲ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ዝውሰን ነቲ ልምዓት ብዘጥዕም ኣገባብ፣

ሀ. እቲ ዝተረከቦ መሬት ብተፈጥሮ ዝበቐለ ኣግራብ ዘለዎ እንተኾይኑ እቲ መሬት እንትጥቀም ኣብ ሓደ ሄክታር እንተወሓደ 40 ኦም እንተይቆረፀ ክገድፍ ኣለዎ፣

ለ. እቲ ዝተረኸበ መሬት ብተፈጠሮ ዝበቐለ ኣግራብ ዘይብሉ እንተኾይኑ ንኣግራብ ልምዓት ዝውዕል ኣብ ሓደ ሄክታር እንተወሓደ 40 ኦም ክተክል ኣለዎ።

ሐ. እቲ ዝግደፍ ወይ ዝትከል ኦም ወሰና ወሰን እቲ መሬት እንተኾይኑ ኣብ ሓደ ሄክታር ብተፈጥሮ ይኹን ብምትካል እንተወሓደ 100 ኦም ክልምዕ ኣለዎ።

4. ኣብ ስራሕቲ ኢነቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ

ወሰኖችና መንገዶች መገፋትና ማፍረስ የለበትም። በይዞታ ውስጥ መተላለፍያ መንገዶች መስራት የለበትም።

መ. በይዞታቸው የሚገኝ የተፈጥሮ ሃብት የማልማትና የመንከባከብ ጥረት ማድረግ አለበት በማናቸውም ምክንያት በተሰጠው መሬት ተረፈ ምርት ማቀጠል አይችልም።

ሰ. ለልማት በተሰጠው መሬትና አዋሳኙ ደን እንዳይጠፋ፣ ፍግረ መሬት እንዳይስፋፋ አስፈላጊ እንክብካቤና ጥበቃ የማድረግ ግዴታ አለው። አስፈላጊ የሆኑ የመከላከል ዘዴዎች የመጠቀም ሃላፊነት አለው።

ረ. እጣንና ሙጫን ለማልማትና ለማፈራት የተሰማሩ ባለሃብቶች ለዛ አከባቢ የሚስማማ የማነጅመንት ፕላን አዘጋጅተው ተግባራዊ ማድረግ ይገባቸዋል።

3. በአዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀፅ 14 መሰረት በአርሻ ስራ የተሰማራ ኢንቨስተር ይሁን ከእርሻ ውጭ ለማንኛውም ስራ የሚውል ከመንግስት መሬት የተከራዩ ኢንቨስተር በይዞታው የሚገኝ መሬት የመገደብ ግዴታ ኖሮት ዓይነቱ አግባብ ባለው ባለስልጣን ባለሞያ ለልማት በሚጠቅም አገባብ፣ የሚወሰነው፦

ሀ. የተረከበው መሬት በተፈጥሮ የበቀለ ዛፍ ያለው ከሆነ መሬቱ በሚጠቀምበት ጊዜ በአንድ ሄክታር ቢያንስ 40 ዛፎች ሳይቆርጥ መተው አለበት።

ለ. የተረከበው መሬት በተፈጠሮ የበቀለ ዛፍ የሌለው ከሆነ በአንድ ሄክታር ቢያንስ 40 ዛፎች መትከል አለበት።

ሐ. የሚተወው ወይም የሚተክለው ዛፍ በመሬቱ ዳርና ዳር ከሆነ በአንድ ሄክታር ቢያንስ 100 ዛፎች ማልማት አለበት።

4. በእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት

ተፈጥሮን ዝተዋፈረ ኢንቨስተር እዋን ትሕዝቶ መሬት ኣብ ዓንቀፅ (19) ዝተገለፀ ከምዘሎ ኮይኑ በቢዓመቱ ኣብዝግበር ቁፅፅር ስራሕ ሕርሻን ኢንቨስትመንትን ንዝቕፅሉ ዓመታት ኣብ ስራሕ ክቕፅል ዝኽእል በቢዓመቱ እዞም ዝስዕቡ ሮቛሕታት ናይ ምምላእ ግቡእ ኣለዎ፤

ሀ. ኣብ ናይ መንግስቲ ገጠር መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ክራይ መሬት ብእዋኑ ብምኽፋል መረዳእታ ዘቕረበ፣

ለ. ንመንግስቲ ክኽፈሎ ዝግበኦም ክፍሊታት ብእዋኑ ምኽፋሉ መረዳእታ ዘቕረበ፣

ሐ. ኣብ መሬቱ ዝገብሮ ክንክን ኣግራብትን ሃብቲ ተፈጥሮን ኣብዚ ደምቢ እዚ ብዝተቐመጡ ግቡኣት መሰረት ተግባራዊ ይገብር፣

መ. ናይ ኢንቨስትመንት ስራሓቱ በቲ ዝኣተዎ ውዕሊ መሰረት ዝፍፅም፣

5. ክፍሊት ክራይ መሬት ኣብ ገጠር ናይ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ኣብ ሰደቃ 01 ብዝተተመነ መሰረት ውዕል ዝኣተዉ ናይ መሬት ክራይ ክፍሊት በቢ ዓመቱ ናይ ዝቕፅል ምህርቲ ዘበን መሬት ናይቲ ክራይ 50 ካብ ሚኢቲ ክሳብ መጋቢት 30 እቲ ዝተረፈ 50 ካብ ሚኢቲ ከዓ ድሕሪ ምህርቲ ይኸፍል።

ዓንቀፅ 29

ካብ ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጠሮ ምእጋድ

1. ኣብ ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራሕቲ ዝተዋፈረ ኢንቨስተር፣

ሀ. ክንክን ኣተሓሕዛን ከባብያዊ ሃፍቲ ተፈጠሮ ብዝምልከት ኣብዚ ደምቢ'ዚ ዝተጠቀሱ ግቡኣት ዘጓደለ ምዃኑ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ እንተረጋጊፁ፣

ለ. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ብዝሓቶም ኣግባብ መሰረት ክፍሊታት እንተዘይፈጺሞ፣

ሐ. ነዚ ደምቢ እዚ ወይ ድማ እዚ ደምቢ እዙይ ንምትግባር ዝወፅእ መምረሒ ዝጠሓሰ እንተኸውን ኣገባብ ዘለዎ በዓል መዚ እቶም ጉድለታት ክሳብ

ስራዎች የተሰማራ ኢንቨስተር የይዞታ መሬቱ ጊዜ በአንቀጽ 19 የተገለፀው እንዳለ ሆኖ በየአመቱ በሚደረግ ቁጥጥር የእረሻ ኢንቨስትመንት ስራ ለሚቀጥሉት አመታት ስራ መቀጠል የሚችለው በየአመቱ እነዚህ የሚከተሉት መመዘኛዎች ሲያሟላ ነው።

ሀ. የመንግስት ገጠር መሬት የተከራየ ኢንቨስተር የመሬት ኪራይ በወቅቱ በመክፈል ማስረጃ ያቀረበ፣

ለ. ለመንግስት ሊከፍላቸው የሚገቡ ክፍያዎች በወቅቱ መክፈሉ ማስረጃ ያቀረበ፣

ሐ. በመሬቱ የሚያደርገው እንክብካቤ ለዛፎችና ሃብት ተፈጥሮን እዚህ ደንብ በተቀመጡ ግዴታዎች መሰረት ተግባራዊ ያደርጋል፣

መ. የኢንቨስትመንት ስራዎቹ በገባው ውል መሰረት የሚፈፀም

5. የመሬት ኪራይ ክፍያ በገጠር የመንግስት መሬት የተከራዩ ኢንቨስተር በሰንጠረዥ 01 በተተመነው መሰረት ውል የገባበት የመሬት ኪራይ ክፍያ በየአመቱ የሚቀጥለውን ምርት ዘመን ኪራይ 50/ሃምሳ በመቶ/ እስከ መጋቢት 30፣ የቀረው 50 ደግሞ ከምርት በኋላ ይከፍላል።

አንቀጽ 29

ከእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራዎች ማገድ

1. በእርሻ ሃብት ተፈጠሮ ኢንቨስትመንት ስራዎች የተሰማራ ኢንቨስተር፣

ሀ. የከባቢ ሃብት ተፈጥሮ እንክብካቤና አያያዝ በሚመለከት በዚህ ደንብ የተጠቀሱ ግዴታዎች ያጓደለ መሆኑ አግባብ ባለው ባለስልጣን ሲረጋገጥ፣

ለ. አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚጠይቀው መሰረት ክፍያዎች ያልፈፀመ፣

ሐ. ይህ ደንብ ወይም ይህን ደንብ ለማስፈፀም የሚወጣው መመርያ የጣሰ ሲሆን አገባብ ያለው ባለስልጣን ጉደለቶቹ እስኪስተካከሉ ለሚመለከተው

ዝስተኻኸሉ ንዝምልከቶ ኣካል ብምፍላጥ እቲ ስራሕ ኣጊዱ ክፀንሕ ይኽእል እዩ፡

2. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮ በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ክእገድ ዝግበኦ ንምኳኑ ብቑዕ ምኽንያት እንትህልዎ እቲ ስራሕ ኢንቨስትመንት ቅድሚ ምእጋዱ እቲ ዝተፈፀመ ጉድለት ብፅሑፍ ብምግላፅ ወይ ድማ መጠንቀቕታ ብምሃብ ንዝምልከቶ ኣካል የፍልጥ፤
3. እቲ በዓል ሃፍቲ እቲ ምልክታ ወይ ድማ መጠንቀቕታ ምስ በፅሖ ካብ 15 ክሳብ 30 መዓልቲ ውሽጢ ኣግባብ ንዘለዎ በዓል መዚ መልሲ ምቕራብ ይኽእል እዩ።
4. ብዛዕባ ስራሕ ኢንቨስትመንት ምእጋድ እቲ በዓል ፍቓድ ዘቕረቦ መልሲ ተቐባልነት እንተዘይረኺቡ ወይ ድማ ኣብቲ ዝተወሰነ እዋን እንተዘይኣቕሪቡ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ንዝምልከቶ ኣካል ኣፍሊጡ ክሳብ 6 ወርሒ ክእግዶ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 30

ካብ ስራሕቲ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት ምስራዝ፣

1. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ዝኾነ ስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ካብቶም ዘስዕቡ ምኽንያታት ብሓዲኡ ንዝምልከቶ ኣካል ኣፍሊጡ ክስርዝ ይኽእል እዩ።
   ሀ. ኣብቲ ስራሕ ዝተዋፈረ ሓሰተኛ መረዳእታ ብምቕራብ ምኳኑ እንትረጋገፅ ወይ
   ለ. እቲ ኢንቨስተር ስራሕ ሕርሻ ንምክያድ ዝተኻረዮ መሬት ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ብዘይእኹል ምኽንያት ምልማዕ እንተዘይጀሚረ እንትተርፍ ፣ ወይ
   ሐ. በዚ ደምቢ እዚ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፀ 1 ዝተጠቐሰ ጥፍኣት ብተደጋጋሚ እንትፍፅም፣ ወይ ድማ
   መ. እቲ ኢንቨስተር ስራሕ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮ ባዕሉ እንትገድፎ።
2. ካብ ስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዝተሰረዘ ወይከዓ እቲ ስራሕ

አካል በማሳወቅ ስራውን አግዶ ልቆይ ይችላል።

2. አግባብ ያለው ባለስልጣን የእረሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት መታገድ የሚገባው መሆኑ በቂ ምክንያት ሲኖረው የኢንቨስትመንት ስራ ከማገዱ በፊት የተፈፀመው ጥፋት በፅሑፍ በመግለፅ ወይም ማስጠንቀቅያ በመስጠት ለሚመለከተው አካል ያስታውቃል።
3. ባለሃብቱ ማስታወቅያ ወይም ማስጠንቀቂያ ከደረሰው ከ15 እስከ 30 ባሉት ቀናት ውስጥ አግባብ ላለው ባለስልጣን መልስ ማቅረብ ይችላል።
4. ስለኢንቨስትመንት ስራ ማገድ በባለፈቃዱ የቀረበ መለስ ተቀባይነት ካላገኘ ወይም ደግሞ በተወሰነው ጊዜ ካላቀረበ አገባብ ያለው ባለስልጣን ለሚመለከተው አስታውቆ እስከ 6 ወር ሊያግደው ይችላል።

አንቀጽ 30

ከእርሻ ሃብት ተፈጥሮ የኢንቨስትመንት ስራ መሰረዝ

1. አገባብ ያለው ባለስልጣን ማናቸውም የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ የኢንቨስትመንት ስራ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ለሚመለከተው አካል አስታውቆ ሊሰረዝ ይችላል።
   ሀ. ስራው ላይ የተሰማራው ሃሰተኛ ማስረጃ አቅርቦ መሆኑን ሲረጋገጥ ወይም
   ለ. ኢንቨስተሩ የእርሻ ስራ ለማካሄድ የተከራየው መሬቱ ያለበቂ ምክንያት በአንድ ዓመት ውስጥ ማልማት ሳይጀምር የቀረ እንደሆነ ወይም
   ሐ. በዚህ ደንብ አንቀጽ 29/1/ የተጠቀሰ ጥፋት በተደጋጋሚ ሲፈፀም ወይም
   መ. ኢንቨስተሩ የሃብት ተፈጠሮ እርሻ ስራው ራሱ ሲተወው
2. ከእረሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ የተሰረዘው ወይም ደግሞ ስራው በፈቃዱ

ብዋኒኑ ዝገደፈ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ናይ መሬት ክራይ ውዕሊን ክኸፍል ኣለዎ፣ ካልኦት ሰነዳት ኣግባብ ንዘለዎ በዓል መዚ ክመልስ ኣለዎ።

3. ኣብዚ ደምቢ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 2፣3፣4 ተጠቒሶም ዘለዉ መጠንቐቕታታት ኣብዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ቁ.1(ሀ፣ ለ፣ ሐ) እውን ተፈፃሚ ይኾውን።
4. ምስ ስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጠሮን ዝተተሓሓዙ እቲ ስራሕ ቅድሚ ምስራዑ ይኹን ድሕሪ ምስራዑ ዝተገበሩ ወፃኢታት በቲ ኢንቨስተር ኪሳራ ዝሽፈኑ ይኾኑ።

ክፍሊ ሽዱሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 31

ብዛዕባ መዝገብ ምትሓዝ

ኣብ ስራሕ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት ዝተዋፈረ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ወይ ድማ ተቐባልነት ብዘለዎ ኩነታት መዛግብቲ ሰነዳት ሒሳብ ክሕዝ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 32

መረዳእታ ምምሕልላፍ

1. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ እዞም ዝስዕቡ መረዳእታታት ናብ እቲ ስራሕ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጠሮን ክካየድ ዝተመረሓሉ መሬት ዝርከቦ ወረዳ ሕርሻ ቤት ፅሕፈት ክመሓላለፍ ኣለዎ።
   ሀ. ምስ ኢንቨስተር ዝገብሮ መሬት ክራይ ውዕሊ ቕዳሕ፣
   ለ. ናይቲ ዝተገበረ ፕሮጀክት መፅናዕቲ ቅዳሕን
   ሐ. ነቲ ፕሮጀክት ዝሃቦ ናይ ቴክኒክ ብቕዓትን ድጋፍን ቕዳሕ
   መ. ከከም ኣድላይነቱ ካልኦት መረዳእታታት፣
2. ዝኾነ ይኹን ብወረዳ ዝተዋሃቦ መሬትን ስራሕ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጠሮን ናይ ቴክኒክ ብቕዓት ደገፍ ዝምልከቱ መረዳእታታት በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት መረዳእታታት ናብቲ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ

የተወ ማንኛውም ኢንቨስተር የመሬት ውል ኪራይ መክፈል አለበት፣ ሌሎች ሰነዶችም አገባብ ላለው ባለስልጣን መመለስ አለበት፣

3. በዚህ ደንብ አንቀጽ 29 ንኡስ ቁጥር 2/3/4 ተጠቅሰው ያሉ ማስጠንቀቅያዎች በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 1/ሀ ለ ሐ/ ደግሞ ተፈፀሞ ይሆናል።
4. ከእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ የተያያዙ ወጪዎች ስራዎች ከመሰረዙ በፊት ይሁን ከሰረዘ በኋላ የተደረጉ ወጪዎች በኢንቨስተሩ ኪሳራ የሚሸፈኑ ይሆናል።

ክፍል ስድስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 31

ስለመዝገብ መያዝ

በእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ የተሰማራ ማንኛውም ኢንቨስተር አግባብ ባለው ሕግ ወይም ተቀባይነት ባለው ሁኔታ የሂሳብ መዛግብቶችንና ሰነዶችን መያዝ አለበት።

አንቀጽ 32

ማስረጃ ማስተላለፍ

1. አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚከተሉት ማስረጃዎች የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ የልማት ስራ ለማካሄድ ወደ ተመራበት መሬት የሚገኝበት ወረዳ የግብርና ፅ/ቤት ማስተላለፍ አለበት።
   ሀ. ከኢንቨስተር ጋር ያደረገው የመሬት ኪራይ ውል ቅጅ/ግልባጭ/
   ለ. ፕሮጀክቱ ጥናት የተደረገበት ቅጅ
   ሐ. ለፕሮጀክቱ የተሰጠው የቴክኒክ ብቃትና፣ ድጋፍ ቅጅ
   መ. እንደየአስፈላጊነቱ ሌሎች ማስረጃዎች
2. ማንኛውም በወረዳ የተሰጠ የእረሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ የቴክኒክ ብቃት ደገፍ የሚመለከቱ ማስረጃዎች በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት ማስረጃዎች አግባብ ወደ አለው ባለስልጣን ያስተላልፋል።

የመሓላለፍ።

3. እቲ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ በዚ ዓንቀፅ እዙይ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን መሰረት ናይዚ ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮ መረዳእታታት ብምእኻል ብምሓዝ ሙሉእ ናይ መረዳእታ ፍልፍል ንኽህልዎ ይገብር።
4. ኢንቨስትመንት ተንከፍ መረዳእታታት ናብ ዝምልከቶም ናይ ኢንቨስትመንትን ንግድን ኣካላት የመሓላልፍ።

ዓንቀፅ 33

መረዳእታ ብዛዕባ ምቕራብ፣

1. ስራሕ ኢንቨስትመንት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ዘካይዶ ዝኾነ ይኹን ኢንቨስተር ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ ብዛዕባ ናይቲ ስራሕ መረዳእታ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት እንትሕተት የቕርብ።
2. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ በዚ ዓንቀፅ እዙይ ንኡስ ዓንቀፅ (1) መሰረት ዝቐረበሉ መረዳእታታት ብሕጊ ብተፃራሪ እንተዘይተደንጊጉ ብሚስጢር ናይ ምሓዝ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 34

ቁፅፅር ምግባር፣

1. ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ በዚ ደምቢ እዚን ኢንቨስትመንት ብዝተግበረ ውዕልን መሰረት ናይ ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮን ልምዓት ስራሕቲ ክቆፃፀር ይኽእል እዩ።
2. በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ (1) መሰረት ንቑፅፅር ዝዋፈር ኪኢላ ነዚ ዝተልኣኸ ምኻኑ መረጋገፂን መንነት ወረቐትን ኣግባብ ካብ ዘለዎ በዓል መዚ ክሕዝ ኣለዎ።
3. ኣብ እዋን ቁፅፅር እቲ ኢንቨስተር ኣድላዪ ምትሕብባር ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 35

መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን፣

ነዚ ደምቢ'ዚ ኣብ ግብሪ ንምውዓል ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ መምርሒ እንተድሊ ኣግባብ ዘለዎ በዓል መዚ መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን ይህልዎ።

ዓንቀፅ 36

3. አግባብ ያለው ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ና 2 መሰረት የዚህ እርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት ስራ ማስረጃዎች በማእከል በመያዝ ሙሉ ማስረጃ ምንጭ እንዲኖረው ያደርጋል።

4. ኢንቨስትመንት መሰል ማስረጃዎች ወደ ሚመለከታቸው የኢንቨስትመንትና ንግድ አካሎች ያስተላልፋል።

አንቀጽ 33

ማስረጃዎች ስለማቅረብ

1. የእርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢንቨስትመንት የልማት ስራ የሚካሄድ ማንኛውም ኢንቨስተር አግባብ ያለው ባለስልጣን ስለስራው በቀረበው ማስረጃ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ሲጠየቅ ያቀርባል።
2. አግባብ ያለው ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት የቀረቡለት ማስረጃዎች በህግ በተቃራኒው ካልተደነገገ በቀር በሚስጢር የመያዝ ግዴታ አለው።

አንቀጽ 34

ቁጥጥር ማድረግ

1. አግባብ ያለው ባለስልጣን በዚህ ደንብና ለኢንቨስትመንት በተደረገው ውል መሰረት የእረሻ ሃብት ተፈጥሮ የልማት ስራዎች ሊቆጣጠር ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት ለቁጥጥር የሚሰማራ ባለሙያ ለዚህ የተላከ መሆኑን የሚያረጋግጥ አግባብ ካለው ባለስልጣን የተሰጠው መታወቅያ ወረቀት መያዝ አለበት
3. ቁጥጥር በሚያደርግበት ጊዜ ኢንቨስተሩ አስፈላጊ የሆነው መተባበር የማድረግ ግዴታ አለው።

አንቀጽ 35

መመርያ የማውጣት ስልጣን

ይህን ደንብ ተግባር ላይ ለማዋል ዝርዝር የአፈፃፀም መመርያ ሲያስፈልግ አግባብ ያለው ባለስልጣን መመርያ የማውጣት ስልጣን ይኖራል።

አንቀጽ 36

መሰጋገሪ ድንገገ

ናይ መሬት ምምሕድዳር ብመሰረት እዚ ደምቢ ኣብ ተግባር ውዒሉ መልክዕ ክሳብ ዝሕዝ ምምሕድዳር መሬትን ናይ ተፈጥሮ ሃብትን ዝምልከት በቲ ዝፀንሐ ኣገባብን ብምትሕብባር ዝምልከቶም ኣካላት ዝቅፅል ይኸውን።

ዓንቀፅ 37

ተፈፃምነት ዝህልዎም ሕግታት

ነዚ ደምቢ/ዚ ዝፃረር ዝኾነ ደምቢ ወይ መምርሒ ወይ በዚ ደምቢ ዝተሸፈኑ ጉዳያት ዝምልከት ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 38

እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ/ዚ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ክፍሊት መሬት ክራይ

ሀ. ናይ ሕርሻ ዘራእቲ ኣሕምልትን ፍራምረን ልምዓት ሃፍቲ እንስሳ መሬት ኪራይ ተመን

ተ.ቁ	ከባቢ/ወረዳታት	ናይ መሬት ክራይ ተመን ብር ሄክታር
1	- ቃፍታ ሑመራ - ወልቃይት - ፀገዴ	30
2	- ታሕታይ ኣድያቦ - ላዕላይ ኣድያቦ	35
3	- ካልኦት ኩለን ወረዳታት ትግራይ	40

ሰደቃ 01

የማሸጋገርያ ድንጋጌ

የመሬት አስተዳደር በዚህ ደንብ መሰረት ተግባር ላይ ውሎ መልክ እስኪይዝ ድረስ የተፈጥሮ ሃብትና የመሬት አስተዳደር የሚመለከቱ፡ የሚመለከታቸው አካሎች በማስተባበር በቆየው አግባብ የሚቀጥል ይሆናል።

አንቀጽ 37

ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

ይህ ደንብ የሚፃረር ማንኛውም ደንብ ወይም መመርያ ወይም በዚህ ደንብ የተሸፈኑ ጉዳያት የሚመለከት ተፃራሪ የሆነ ሕግ ወይም ልምድ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 38

ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

የመሬት ክፍያ ኪራይ

ሀ. የመሬት ክራይ ተመን እርሻ አዝርእት፣ የጓሮ አተክልት፣ ፍራፍሬ እና የእንስሳ ሃብት ልምት

ተ.ቁ	አከባቢ/ወረዳዎች	የመሬት ክራይ ተመን ብር በሄክታር
1	- ቃፍታ ሑመራ - ወልቃይት - ፀገዴ	□30
2	- ታሕታይ ኣድያቦ - ላዕላይ ኣድያቦ	□35
3	- ሌሎች የትግራይ ወረዳዎች	40

ለ. ተመን መሬት ኪራይ ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮ

ተ.ቁ	ዓይነት ስራሕ	
1 2 3 4	ፈልሲ ምፍላስ ናይ ጎመን ባልስምን ተኽሊታት ምልማዕ ዕጣን እንዳዲዕ ከርበ ምልማዕ ደኒ ኣልሚዕኻ ምጥቃም	ኣብዞም ዝተጠቐሱ ይኹን ኣብ ካልኦት ልምዓት ስራሕቲ ሃፍቲ ተፈጥሮ ዝተዋፈረ ኢንቨስተር ናይ መሬት ኪራይ ከይተሓተተ ብነፃ ይሰርሕ

ዝተፈቀደ መልዓሊ ትሕዝቶ መሬት ብሄክታር

ተ.ቁ	ዓይነት ሕረሻ /ተፈጠሮ ሃብቲ ልምዓት	ዝተፈቀደ መ□ዓሊ ናይ መሬት ትሕዝቶ /ሄክታር/	
		ብመስኖ	ብዝናብ
1	ዘራእቲ ልምዓት /ናይ ብርዒ ቃንጫ፣ ጥምረት፣ ናይ ቅብኣት እኽለ ታት ምፍራይ	2 ሄክታር	100 ሄክታር
2	ጭረት ተኽሊ ታት /ጡጥ፣ ኬናፍ፣ ጁ□ ዒ ቃ/		
3	ሸኮር ተኽሊታት ምልማዕ		
4	ቀለብ እንስሳ ዘራእቲ ምልማዕ		
5	ድንችን ካልኦት ሱራሱር ተኽሊታት ምፍራይ		
6	ኣሕምልትን ቆፅላመፅሊን ምልማዕ		
7	ኣትክልት□ ፍሬምረን ቀዋሚ ተኽሊታት ም□ማዕ		
8	ቅመማ ቅመም ምልማዕ		
9	ቡና ሻሂ ካካዎ ዝመሳሰሉ መንቀሊ ተኽሊ ታት		
10	ዕምበባ ምልማዕ		
11	ፈልሲ ምፍላስ		
12	ፀረ ባልዕ ፃህያይ ወዘተን ንመድሓኒት ዝኾኑ		
13	ዝተወደደ ናይ እንስሳት ምርባሕን ዘራእቲ ልምዓትን		
14	[illegible]		50 ሄክታር

ንኢንቨስትመንት መበገሲ በዘሒ እንስሳን ዘድሊ ስፍሓት መሬትን

ለ. የመሬት ክራይ ተመን በልማት ሃብት ተፈጥሮ ልማት

ሰንጠረዥ 01

ተ.ቁ	ዓይነት ስራሕ	
1 2 3 4	ችግኝ ማፍላት የጎማና ባልሰም ተክሎች ማልማት ዕጣን ሙጫና ከርቤ ማልማት ደን በማልማት መጠቀም	በተጠቀሱት ይሁን በሌሎች የተፈጥሮ ሃብት ልማት ስራዎች የተሰማራ ኢንቨስተር የመሬት ኪራይ ሳይጠየቅ በነፃ ይሰራል

በሄክታር የተፈቀደ የመሬት ይዞታ መነሻ

ተ.ቁ	የእርሻ ዓይነት/የተፈጥሮ ሃብት ልማት/	የተፈቀደ የመሬት □ዞታ	
		በመስኖ	በዝናብ
1	የልማት አዝርእት/የአገዳ፣ የቅንጫ'ኘ፣	2 ሄክታር	100 ሄክታር
2	ቃጫ ተክሎች /ጥጥ፣ ኬናፍ፣ ጁታ ዓ ቃ/		
3	የስኳር ተክሎች ማልማት		
4	የእንስሳ ቀለብ ዘሮች ማልማት		
5	ድንችና ሌሎች ስራስር ተክሎች ማፍራት		
6	የጓሮ አትክልት ማፍራት		
7	አትክልትና ፍራፍሬ ቋሚ ተክሎች ማልማት		
8	ቅመማ ቅመሞችን ማልማት		
9	ቡና፣ ሻይ፣ ካካዎ የመሰሰሉ መነቃቅየ		
10	አበባ ማልማት		
11	ችግኝ ማፈላት		
12	ፀረ ተባይ ጸረ አረም ወዘተ ለመድሃኒት		
13	የተቀናኘ የእንስሳት ማረብ የና የአዝርእት		
14	የተፈጠሮ ሃብት ልማት ስራዎች ማካሄድ		50 ሄክታር

ንኢንቨስትመንት መፍረዪ ዕዉል እንስሳ ዘድሊ ስፍሓት መሬት

ተ.ቁ	ዓይነት ስራሕ	ብዝሒ እንስሳ	ዘድሊ ስፍሓት መሬት			
			ንህንጻ		ንቶለብ መልምሰን መሽፈሸርን	ድምር
			ነጻ ደንበ	እሱር ደንበ		
1	ምርባሕ ጸባ ከብትን ምህጋርን	10 ኣላሕም	331 ሜ²	285 ሜ²	1 ሄክታር	1.0285 ሄክታር
1.1	ጸባ ከብቲ	15 ከብቲ	189 ሜ²	90 ሜ²	0.45 ሄክታር	0.46 ሄክታር
1.2	ምህጋር ከብቲ					
2	ጤለበጊዕ ምርባሕን ምህጋርን	93 ጤል/በጊዕ	180²		1 ሄክታር	1.018 ሄክታር
2.1	ምርባሕ ጤለበጊዕ	75 ጤል/በጊዕ	150²		0.45 ሄክታር	0.46 ሄክታር
2.2	ምህጋር ጤለበጊዕ					
3	ደርሁ ምርባሕ	440	158²		632 ሜ²	790 ሜ²
3.1	ምርባሕ ስጋ ደርሁ	440	132²		528 ሜ²	660 ሜ²
3.2	ምርባሕ ናይ እንቋቑሖ ደርሁ	440	144²		576 ሜ²	720 ሜ²
3.3	ልምዓት ንህቢ					
4	መዓርን ወልሐት ንህብን ምፍራይ					
4.1	ብዘመናዊ ምርባሕ ንህቢ	100 ቢ/ቀፎ			1 ሄክታር	1 ሄክታር
5	ብሬንጅ/ሕቡር ጋዚ/ ምርባሕ					
5.1	ከብቲ	52				250 ሄክታር
5.2	ጤለበጊዕ	104				50 ሄክታር

ኣብዚ ሰደቓ ዘይተቐመጡ ናይ ደርሁ እንስሳ ዝደሊ ምርባሕን ናይ ዓሳ ሕርሻን ምርባሕ ኢንቨስትመንት ሕቶ ከም ኣመጻጽኡ ብዝቐርብ ናይ ቴክኒክ ሰነድ መሰረት ይውሰን።

ናይ መሬት ትሕዝቶ ጊዜ ገደብ

ተ. ቁ	ዓይነት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢ.ቨስትመንት	ጊዜ ገደብ ብዓመት
1	ሀ. ልምዓት ዘራእቲ ኣሕምልትን ዓመታዊ ፍረምረን	30
	ለ. ልምዓት ሃፍቲ እንስሳ	30
2	ብመስኖ፣ ፍሉይ ቴክኖሎጂ ብምእትታው	
	ሀ. ልምዓት ዘራእቲ ኣሕምልትን ዓመታዊ ፍረምረን	40
	ለ. ልምዓት ሃፍቲ እንስሳ	40
3	ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮ	50

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምመሕዳር ክልል ትግራይ

መጋቢት 1994

መቐለ

ለኢንቨስትመንት መነሻ የእንስሳት ብዛትና የሚያስፈልግ የመሬት ስፋት

ተ.ቁ	የስራ ዓይነት	የእንስሳት ብዛት	አስፈላጊ የመሬት ስፋት			
			ለህንፃ		ለቀለብ ማልሚያና መንቀሳቀሻ	ድምር
			ነጻ በረት	የታጠረ በረት		
1	የወተት ከብት ማራቢያና ማድለቢያ	10 ላም	331 ሜ²	285 ሜ²	1 ሄክታር	1.0285 ሄክታር
1.1	የወተት ከብት	15 ከብት	189 ሜ²	90 ሜ²	0.45 ሄክታር	0.46 ሄክታር
1.2	ማድለብ ከብት					
2	ፍየልና በግ ማራባትና ማድለብ	93 ፍየልና በግ	180²		1 ሄክታር	1.018 ሄክታር
2.1	ፍየልና በግ ማራባት	75 ፍየልና በግ	150²		0.45 ሄክታር	0.46 ሄክታር
2.2	ፍየልና በግ ማድለብ					
3	ዶሮ ማርባት	440	158²		632 ሜ²	790 ሜ²
3.1	የስጋ ዶሮ ማራባት	440	132²		528 ሜ²	660 ሜ²
3.2	እንቁላል ዶሮ ማራባት	440	144²		576 ሜ²	720 ሜ²
3.3	የንብ ልማት					
4	ማርና ሰም ማምረት					
4.1	በዘመናዊ ንብ ማራባት	100 በ/ቀፎ			1 ሄክታር	1 ሄክታር
5	ብሬንጅ/የታጠረ/ ማራባት					
5.1	ከብት	52				250 ሄክታር
5.2	ፍየልና በግ	104				50 ሄክታር

በዚህ ሰንጠረዥ ያልተቀመጡ የዶሮ እንስሳት ማራባትና የዓሳና ሌሎች ማራባት የኢንቨስትመንት ጥያቄ እንደአመጣጣቸው በሚቀርብ የቴክኒክ ጥናት መሰረት ይወሰናል።

የመሬት ይዞታ ግዜ ገደብ

ተ. ቁ	የልማት እርሻ ሃብት ተፈጥሮ ኢ.ቨስትመንት ዓይነት	ጊዜ ደገብ በዓመት
1	ሀ. የጓሮ አትክልት አዝርእትና ዓመታዊ ፍራፍሬ	30
	ለ. የእንስሳት ሃብት ልማት	30
2	በመስኖ፣ ልዩ ቴክኖሎጂ ማስገባት	
	ሀ. የአዝርእት ልማት፣ የጓሮ አትክልትና ዓመታዊ ፍራፍሬ	40
	ለ. የእንስሳት ሃብት ልማት	40
3	ተፈጥሮ ሃብት ልማት	50

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ መስተዳድር ክልል ትግራይ

መጋቢት 1994 ዓ.ም

መቐለ

www.abyssinialaw.com

10ይ ዓመት ቁፅሪ 3
መቐለ 15 መጋቢት1994

10ኛ ዓመት ቁ 3
መቐለ 15 መጋቢት 1994

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ናይ ሓደ ዋጋ3.60	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	✉ 120

ት ሕ ዝ ቶ
ኣዋጅ ቑፅሪ 46/1989
ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994
ኣወዳድባ ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ
ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994
ኣወዳድባ ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ

ቅድሚ ሕዚ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣወዳድባ ፈፃሚ ኣካል ብብቕዓት ሓላፍነቱ ንኽትግብር ዘኽእሉ ኣወዳድባ ኣብ ርእሲ ዘይምንባሩ ሕድ ሕድ ፈፃሚ ብኣሰራርሓን መምርሒን ጠቢቑ ዝስርሓሉን በቲ ጭቡጥ መደቡ ተዓቂኑ ሓባራዊን ውልቃዊን ሓላፍነቱ ከምዘለዎ ኣሚኑ ዘስርሕ ኣወዳድባ ብዘይምንባሩ ነዚ ሕፀረት ንምፍታሕ ዘኽእል ሓደ ኣሰራርሓን ውዳበን ስለዘድለየ

በዚ ሓድሽ ኣሰራርሓን ውዳበን ነቲ ዝሕሰብ ዘሎ ናይ ልምዓት ስራሕቲ ብዝተዋደደ ኣገባብ ዘሎ ናይ ልምዓት ኣተሓባቢርካ ብምምራሕ ንሕ/ስብ ቅልጡፍን ፅርየት ዘለዎን ግልጋሎት ክረክብ ምግባር ኣድላይ ካይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ኣንቀፅ 49 ንኡስ ኣንቀፅ 3(ሀ) ብዝተወሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

ማ ው ጫ
ኣዋጅ ቁጥር 46/1989
ገጽ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትንና የስራ ሓላፊነትን ለመወሰን ዳግም ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ
ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትንና የስራ ሓላፊነትን ለመወሰን ዳግም ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

ካሁን በፊት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ሃላፊነታቸውን በብቃት መተግበር የሚያስችላቸው አደረጃጀት ለመኖሩም በአሰራር በላይ፣ እያንዳንዱ አስፈፃሚ አካል በመመሪያና በአሰራር ተገዝቶ የ ሚሰራበትና በተጨባጭ ተግባሩ ተመዝግቦ የጋራ የግል ሃላፊነት እንዳለበት አምኖ፣ የሚያሰራ አደረጃጀት ባለመኖሩ፣ ይህን ችግር ለመፍታት የሚያስችል ወጥ አሰራርና አደረጃጀት በማስፈለጉ፤

በዚሁ አዲስ አሰራርና አደረጃጀት፣ የታለመውን የልማት ስራ በተቀናጀ ስልት አስተባብሮ በመምራት፣ ሕብረተሰቡ ቀልጣፋና የጠራ አገልግሎት እንዲያገኝ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 ንኡስ አንቀፅ 3(ሀ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓጺር ርእሲ

እዚ "ኣዋጅ ኣወዳድባን ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ኣንቀፅ 2

ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣገባብ ካሊእ ትርጉም እንተዘይተዋሂብዎ በዚ ኣዋጅ፦

1. "ቢሮ" ማለት ኣባል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝኾነ ኣካል ሕጊ ፈፃሚ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ላዕላዋይ ናይቲ ክልል ሕጊ ፈፃሚ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ዓንቀፅ-3

ኣወዳድባን ተዋፅኦን ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ ትግራይ

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዞም ዝስዕቡ እዮም።

   ሀ.ርእሰ ምምሕዳር፣

   ለ. ምክትል ርእሰ ምምሕዳር፣

   ሐ. በዚ ኣዋጅ ኣብ ኣንቀፅ 4 ናይ ዝተዘርዘሩ ቢሮታት ሓለፍቲ ቢሮታትን

   መ. ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ኣባላት ቤት ምኽሪ ንኽኾኑ ዝተመረፁ ካልኦት ፈፀምቲ ኣካላት፣
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሐ) ዝተገለፀ ከምዘሎ ኮይኑ ሓላፊ ቢሮ ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክርከብ ኣብ ዘይኽእለሉ እዋን ምክትሉ ወይ ብንፁር ተፈልዩ ውክልና ዝተዋሀቦ ሓላፊ ኣብ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ብኣባልነት ይሳተፍ።

ዓንቀፅ-4

ምቛም ቢሮታት

እዞን ዝስዕባ ቢሮታት በዚ ኣዋጅ ዚ ቆይመን ኣለዋ

ክፍል 1

ጠቅላላ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ "አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትንና የስራ ሃላፊነትን ለመወሰን ዳግም ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 46/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

ትርጉም

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካልተሰጠው በስተቀር በዚህ አዋጅ፦

1. "ቢሮ" ማለት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት የሆነ የሕግ አስፈሚ አካል ነው።
2. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የክልሉ ከፍተኛ የሕግ አስፈፃሚ ነው።

ክፍል ሁለት

ስለትግራይ ብሄራዊ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት

አንቀፅ-4

የትግራይ ብሄራዊ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አደረጃጀትና ተዋፅኦ

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ርእሰ መሰትዳድር ፣

ለ. ምክትል ርእሰ መስተዳድር፣

ሐ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4 የተዘረዘሩት ቢሮዎችና የቢሮ ሃላፊዎች፣

መ. ይህን አዋጅ መሰረት አድረገው በሚወጡ ደንቦች፣ የምክር ቤቱ አባላት እንዲሆኑ የተመረጡ ሌሎች ፈፃሚ አካላት፣

2. በዚህ አንቀፅንኡስ አንቀፅ 1(ሐ) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የቢሮ ሃላፊ በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ስብሰባ ለመገኘት በማይችልበት ጊዜ ምክትሉ ወይም በግልጽ ውክልና የተሰጠው ተተኪ ሃላፊ በምክር ቤቱ ስብሰባ በአባልነቱ ይሳተፋል።

አንቀፅ-4

የቢሮዎች መቋቋም

የሚከተሉት ቢሮዎች በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፦

www.abyssinialaw.com

1. ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት፣
2. ቢሮ ገጠር ልምዓት፣
3. ቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን፣
4. ቢሮ ባህልን ሓበሬታን፣
5. ቢሮ ውዳበታት ሕዝቢ፣
6. ቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን፣
7. ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን፣
8. ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን
9. ቢሮ ትምህርቲ፣
10. ሓለዋ ጥዕና፣
11. ፍትሒ፣
12. ቢሮ ጉዳይ ደቂ አንስትዮ

ዓንቀፅ-5
ተሓታትነት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን ቢሮታትን

1. አባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ከም አባላት ኣብ ዘልፎ ውሳነ ሓበራዊ ሓላፍነትን ተሓታትነትን አለዎም።
2. ሕድ ሕድ ቢሮ ብመሰረት ዕላማ መቖሚኡ በዚ ኣዋጅ እዚ ተፈልዩ ዝተዋሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ናይ ምፍፃም ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ-6
ተፀዋዕነትን ተሓታትነትን ሓላፍቲ ቢሮ

1. ሓለፍቲ ቢሮ ተፀዋዕነቶም ንርእሰ ምምሕዳርን ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን ይኸውን።
2. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 4 አባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኮይኖም ኣብ ትሕቲ ካሊእ ቢሮ ዝተወደቡ ቢሮታት ንልዕሊኦም ዘሎ ቢሮ ተፀዋዕነት ኣለዎም
3. ኣብ ንኡስ አንቀፅ (1)ን(2)ን ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ዝኾና ኣብያተ ዕሕፈታት፣ በዓል ስልጣን፣ ኮሚሽናት፣ ኢንስቲትዩታት፣ ትካላት

ልምዓት /ኢንተርፕራይዛት/ ተፀውዕነተን ንዝተጠርነፋሉ ቢሮ ይኸውን።

ዓንቀፅ-7
ተፀዋዕነትን ተሓታትነት ሓላፍቲ ቢሮ

1. ዝስዕባ ፈፀምቲ አካላት ተፀዋዕነተን ንቢሮ ዓቕሚ ህንፀት ይኸውን
   ሀ. ቢሮ ትምህርቲ
   ለ. ኮሚሽን ሲቪል ሰርቪስ፣

1. የአቅም ግንባታ ቢሮ
2. የገጠር ልማት ቢሮ
3. የንግድ፣ ኢንዳስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ
4. የባህልና ማስታወቂያ ቢሮ
5. የህዝባዊ ድርጅቶች ቢሮ
6. የፍትህና አስተዳደር ቢሮ
7. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ
8. የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ
9. የትምህርት ቢሮ
10. የጤና ጥበቃ ቢሮ
11. የፍሕ ቢሮ
12. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ

አንቀፅ-5
የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትና የቢሮዎች ተጠያቂነት

1. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት እንደ አካል በሚያሳልፉት ውሳኔ የጋራ ሃላፊነትና ተጠያቂነት አለባቸው።
2. እያንዳንዱ ቢሮ በተቋቋመበት ዓላማ መሰረት በዚህ አዋጅ ተለይተው የተሰጡት ተግባርና ሃላፊነቶች የመፈፀም ግዴታ አለበት።

አንቀፅ-6
የቢሮ ሓላፊዎች ተጠሪነትና ተጠያቂነት

1. የ ቢሮ ሓላፊዎች ተጠሪነታቸው ለርእሰ መስተዳድሩ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይሆናል።
2. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4 የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት ሆነው በሌላ ቢሮ ስር የተደራጁ ቢሮዎች ለበላይ ቢሮዎቹ ተጠሪነት አለባቸው።
3. በንኡስ አንቀፅ (1)ን(2)ን ከተገለፀው ው
   የሆኑ ትሕፈት ቤቶች፣ ባለስልጣን
   ኮሚሽኖች፣ኢንስቲትዮቶች፣የልማት ድርጅቶች

/ኢንተርፐራዞች/ ተጠሪነታቸው ለተደራጁበት ቢ ይሆኖል።

አንቀፅ-7
የአስፈፃሚአካላት ተጠሪነት

1. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነታዟው ለአቅም ግንባታ ቡሮ ይሆናል።
   ሀ. ትምህርት ቢሮ
   ለ. የሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን

www.abyssinialaw.com

ሐ. ኢስቲትዮት መሰልጠኒ አመራርሓ ስራሕ ትግራይ፣
መ. ቤት ፅሕፈት ብሄራዊ ግልጋሎት መናእሰይ ትግራይ
ረ. ቤት ፅሕፈት ሙያን ቴክኒክን ትምህርቲ
2. ዝስዕባ ፈፀምቲ አካላት ትካላት ልምዓትን ተፀዋዕነትን ንቢሮ ገጠር ልምዓት ይኸውን።
ሀ. ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃብቲ ተፈጥሮን
ለ. ኮሚሽን ዘላቒ ተሃድሶ ከባቢን ምዕባለ ሕርሻ ትግራይ /ሳርት/
ሐ. ኮምሽን ሓደጋን ምክልኻልን ድልውነትን
መ. በዓል ስልጣን መንገዲታት ገጠር
ረ. ኢንስቲትዮት ምርምር ሕርሻ
ሰ. ቤት ፅሕፈት ውሕስና ምግቢ
ሽ. ቤት ፅሕፈት መስፋሕፍሒሕብረት ስራሕ ማሕበራት
ቀ. ጎልጎል ራያ ዝተዋደደ ልምዓት ሕርሻ ፕሮግራም
3. ዝስዕባ ፈፀምቲ ኣካላትን ትካላትን ልምዓትን ተፀዋዕነትን ንቢሮ ንግዲ ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን ይኸውን።
ሀ. ቤት ፅሕፈት ንግድን ኢንዳስትሪን፣
ለ. ቤት ጽሕፈት መንገዲ ትራንስፖርት፣
ሐ. ቤት ጽሕፈት ኢንትቨስትመንት፣
መ. ኮሚሽን ቱሪዝም፣
ቀ. ቤት ጽሕፈት ዕዮን ከተማ ልምዓትን፣
ረ. ቤት ጽሕፈት ሃፍቲ ማይን ማዓድንን
ሽ. ቤት ጽሕፈት ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግዲ መስፋሕፍሒ፣
ቀ. በዓል ስልጣን ተቖፃፃሪ ትካላት ልምዓትን ይኸውን።
4. ዝስዕባ አካላት ፈፀምቲ ተፀዋዕነተን ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ይኸውን።
ሀ. ቤት ጽሕፈት ድሃይ ስነ-ህዝቢ
ለ. ዴስክ ጉዳያት ፌደራል
ሐ. ቤት ጽሕፈት ኦታዊ ውሽጢ ዓዲ
5. ዝስዕባ አካላት ፈፀምቲ ተፀዋዕነተን ንቢሮ ውዳበታት ህዝቢ ይኸውን።
ሀ. ቢሮ ጉዳይ ደቂ አንስቲዮ<u>ት</u>
ለ. ቤት ጽሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታት
ሐ. ቤት ጽሕፈት ጉዳይ መናእሰይ ኣካል

ሐ. ትግራይ የስራ አመራር ማሰልጠኛ ኢንስቲትዮት
መ. የትግራይ ወጣቶች ብሄራዊ አገልግሎት ጽሕፈት ቤት
ሠ. ሙያና ቴክኒክ ትምህርት ጽ/ቤት
2. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላትና የልማት ድርጅቶች ተጠሪነታቸው ለገጠር ልማት ቢሮ ይሆናል።
ሀ. የግብርና ልማትና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ
ለ. የዘላቂ ግብርና ልማትና የአካባቢ ተሃድሶ ኮሚሽን/ሳርት/
ሐ. አደጋ መከላከልና ዝግጁነት ኮሚሽን
መ. የገጠር መንገዶች ባለስልጣን
ሠ. የእርሻና ምርምር ኢንስቲትዮት
ረ. የምግብ ዋስትና ጽ/ቤት
ሰ. የሕብረት ስራ ማሕበራት ማስፋፍያ ጽ/ቤት
ሸ. የራያ ሜዳዎች የተቀናጀ የእርሻ ልማት ፕሮግራም
3. የሚከተሉት የአስፈፃሚ ካላትና የልማት ድረጅቶች ተጠሪነታቸው ለንግድ ኢንዳስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ይሆናል።
ሀ. የንግድና ኢንዳስትሪ ጽህፈት ቤት
ለ. የመንገድ ትራንስፖርት ጽሕፈት ቤት
ሐ. የኢንቨስትመንት ጽሕፈት ቤት
መ. የቱሪዝም ኮሚሽን
ሠ. የስራና ከተማ ልማት ጽሕፈት ቤት
ረ. የውሃና ማዕድን ሃብት ጽሕፈት ቤት
ሰ. የጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች ማስፋፍያ ጽሕፈት ቤት
ሸ. የመንግስት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለስልጣን
4. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነታቸው ለፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ይሆናል
ሀ. የስነ-ህዝብ ጉዳይ ቢሮ
ለ. የፌደራል ጉዳዮች ዴስክ
ሐ. የአገር ውስጥ ገቢ ጽሕፈት ቤት
5. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነታቸው ለህዝባዊ ድርጅቶች ቢሮ ይሆናል
ሀ. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ
ለ. የሰራተኞች ጉዳይ ጽሕፈት ቤት
ሐ.የወጣታች የአካል ማሰልጠኛና የስፖርት

መሰልጠኒ ስፖርትን

6. ዝስዕባ አካላት ፈፀምቲ ተፀዋዕነተን ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን ይኸውን።
   ሀ. ቢሮ ፍትሒ
   ለ. ክሚሽን ፖሊስ
   ሐ. ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ምልሻ

7. ዝስዕባ ፈፀምቲ አካላት ተፀዋዕነተን ንርእሰ ምምሕዳር ይኸውን።
   ሀ. ቤት ጽሕፈት ርእሰ ምምሕዳር
   ለ. ቤት ጽሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ሕማም ኤች.አ.ቪ. ኤድስ
   ሐ. ቤት ጽሕፈት ምትካል እግሪን ማሕበራዊ ጉዳያት
   መ. በዓል ስልጣን ሓለዋ ከባቢ፣

ክፍሊ ሰለስተ

ዓንቀፅ-8

ቢሮዓቕሚ ህንፀት

ቢሮዓቕሚ ህንፀት ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ።

1. ናይቲ ሃገር ፖሊሲ ዓቅሚ ህንፀት ኣብ ክልሉ የፈፅም። ነዚ መሰረት ጌሩ ፖሊሲ ዓቕሚ ህንፀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይቐርፅ፣ መደባትን ባጀትን አዳልዩ የቕርብ፣እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል።
2. ንናይቲ ብሄራዊ ክልል ዓቕሚ ህንፀት አድለይቲ ዝኾኑ ትካላት ክጣየሹ ይገብር።
3. ኣብዚ አዋጅ ብ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ አካላት ፈፀምቲ አካላት ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር
4. ንምጥንኻር ዓቕሚ ዓቕሚ ህንፀት ዘድልዩ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

ዓንቀፅ-9

ቢሮ ገጠር ልምዓት

ቢሮ ገጠር ልምዓት ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

1. ናይቲ ሃገር ፖሊሲ ገጠር ልምዓት ኣብ ብሄራዊ ክልሉ የፈፅም ። ነዚ መሰረት ጌሩ ፖሊሲ ገጠር ልምዓት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይቐርፅ። መደባትን ባጀትን አዳልዩ የቕርብ፣

ጽሕፈት ቤት

6. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነታቸው ለፍትህና አስተዳደር ቢሮ ይሆናል።
   ሀ. ፍትህ ቢሮ
   ለ. ፖሊስ ኮሚሽን
   ሐ. የወሀኒ ብቶች አስተዳደር
   መ. የህዝባዊ ሚሊሺያ ጽሕፈት ቤት

7. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነታቸው ለርእሰ መስተዳድር ጽሕፈት ቤት
   ሀ.የርእሰ መስተዳደር ጽሕፈት ቤት
   ለ. ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ሕማም ኤች አይ ቪ ኤድስ
   ሐ. የመልሶ ማቋቋሚያና ማሕበራዊ ጉዳይ ጽሕፈት ቤት
   መ. የአካባቢ ጠበቃ ባለስልጣን

ክፍል ሶስት

አንቀፅ-8

የአቅም ግንባታ ቢሮ

የአቅም ግንባታ ቡሮ የማከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል።

1. የአገሪቱ ግንባታ ፖሊሱን ሪክልሉ ያስፈፅማል። ይህንኑ መሰረት በማድረግ የትግራይ ብናራዊ ክልላዊ መንግስት የአቅም ግንባታ ፖሊሲ ይቀርፃል የስራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ስራ ላይ ያውላል።
2. ለክልል አቅም ግንባታ አስፈላጊ የሆኑ ተቋማት እንዲቋቋሙ ያደርጋል።
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ /7/ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተዘረዘሩት አስፈፃሚ አካላትን በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል።
4. የአቅም ግንባታ ለማጠናከር የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ይፈፅማል።

አንቀፅ-9

የገጠር ልማት ቢሮ

የገጠር ልማት ቢሮ የሚከተሉትን ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. የአገሪቱን የገጠር ልማት ፖሊሲ በክልሉ ውስጥ ያስፈፅማል ይህንን መሰረት አድርጎ የክልሉን የገጠር ልማት ፖሊሲ ይቀርፃል። የስራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል ሲፈቀድም ስራ ላይ ያውላል።

እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል

2. ንምስላጥ ገጠር ልምዓት ኣድለይቲ ዝኾኑ እታወታት እዋኖም ሓሊዮም ናብቲ ብሄራዊ ክልል ክበፅሑን ናብ ተጠቃማይ ህዝቢ ዝቐርበሉን ኩነታት የመዓራርይ።
3. ኣብ ብሄራዊ ክልል ፕሮግራማት ውሕስና ምግቢ ተግባራዊ ዝኾንሉ ጥጡሕ ባይታ ይፈጥር።
4. ኣብዚ ኣዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 2 ዝተዘርዘሩ ኣካላት ፈፀምቲ ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።

2. ለገጠር ልማት መፋጠን አስፈላጊ የሆኑ ግስአቶች ወቅቱን ጠብቀው ወደ ብሄራዊ ክልሉ የሚገቡበትና ለተጠቃሚው ህዝብ የሚቀርቡበ ሁኔታ ያመቻቻል።
3. በብሄራዊ ክልሉ ውስጥ የምግብ ዋስትና ፕርግራሞች ተግባራዊ የሚሆኑበት ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።
4. በዚህ አዋጅ አንቀፅ /7/ ንኡስ አንቀፅ/2/ የተዘረዘሩትን አስፈፃሚ አካላትና የልማት ተቋማት በበላይነት ይመራል ያስተባብራል።
5. የገጠር ልማት ለማስፋፋትና ለማፋጠን የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

ዓንቀፅ-10

ቢሮ ንግዲ ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን

ቢሮ ንግዲ ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን ዝስዕቡ ተግባርን ሃላፊነትን ይህልውዎ።

1. ንግዲ ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን ኣመልኪቱ ዝወፁ ፖሊሲታት ናይቲ ሃገር ኣብ ብሄራዊ ክልሉ ተግባራዊ ክኾን ይገብር።
2. ነዚ መሰረት ጌሩ ፖሊሲ ብሄራዊ ክልል ይቐርፅ። መደባትን ባጀትን ኣልዩ የቕርብ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል።
3. ኣብዚ ኣዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ ንቀፅ 5 ዝተዘርዘሩ ፈፀምቲ ኣካላትን ትካላትን ትካላት ልምዓትን ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።

አንቀፅ-10

የንግድ ንዳስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ

1. የንግድ፣ ኢንዳስትሪ ና ከተማ ልማት ቢሮ አስመልክተው የሚወጡ የሃገሪቱ ፖሊሲዎች በብሄራዊ ክልሉ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል።
2. ይህን መሰረት በማድረግ የብሄራዊ ክልሉን ፖሊሲን ይቀርፃል። የስራ ፕሮግራሞችና በጀት አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ሲፈቅድም ተግባራዊ ያደርጋል።
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ/7/ ንኡስ አንቀፅ /3/ የተዘረዘሩት አስፈፃሚ አካላትና የልማት ድርጅቶችን በበላይነት ይመራል። ያስተባብራል።
4. ለንግድ ኢንዳስትሪና ከተማ ልማት እድገት የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናወናል።

ዓንቀፅ-11

ቢሮ ባህልን ሓበሬታን

1. ኣብ ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ዓንቀፅ /20/ ዝተዘርዘሩ ንቱሪዝም ዝብል ውጺኡ እቶም ዝተረፉ ተግባርን ሓላፍነትን ናይ ቢሮ ባህልን ሓበሬታን ኾይኖም ዝቕፅሉ ይኾኑ።

አንቀፅ-11

ባህልና ማስታወቂያ ቢሮ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 አንቀጽ/20/ ከተዘረዘሩት ቱሪዝምን የሚመለከተው ወጥቶ የቀረው ተግባርና ሃላፊነት የባህልና ማስታወቂያ ቢሮ ይሆናል

ዓንቀፅ-12

ቢሮ ውዳበታት ህዝቢ

ቢሮ ውዳበታት ህዝቢ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

አንቀፅ-12

የህዝባዊ ድርጅቶች ቢሮ

የህዝባዊ ድርጅቶች ቢሮ የማከተሉት ተግባርና ሃላደነት ይኖረዋል

1. ውዳበታት ህዝቢ አመልኪቱ ዝወፀ ፖሊሲ ናይቲ ሃገር ኣብዚ ብሄራዊ ክልል የፈፅም ነዚ መሰረት ጌሩ ናይ ብሄራዊ ክልል ፖሊሲ ይቐርፅ።
2. ንውዳበታት ህዝቢ ዝምልከት መደብን ባጀትን የዳሉ። ኣቕሪቡ እንትፀድቕ ኣብ ስራሕ የውዕል።
3. ኣብዚ ኣዋጅ'ዚ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀጽ 5 ዝተዘርዘሩ አካላት ፈፀምቲ ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።
4. ናይቲ ብሄራዊ ክልል ውዳበታት ህዝቢ ንምጥንኻር ዝሕግዙ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

<u>አንቀፅ-13</u>

<u>ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን</u>

ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን እዞም ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህለውዎ

1. ኣብ ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ኣብ አንቀፅ 9 ንቢሮ ትልምን ኢኮኖሚ ልምዓትን ከምኡውን ኣብ ዓንቀፅ 11 ንቢሮ ፋይናንስን ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ናይ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ኾይኖም ዝቕፅሉ ይኾኑ።
2. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ /7/ ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ዝተገለፁ ኣካላት ፈፀምቲ ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።
3. መሓውሮም ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝዘርግሓ ፌደራል መንግስታዊ ቤት ዕዮታት ዝሓዝኦ ትልምን ባጀትን ፈሊጡ ምስ ዝምልክተን ኣካላት ፈፀምቲ ብሄራዊ ክልላዊ ተዋዲዱ ክፍፀም ጥጡሕ ባይታ የመዓራርይ።
4. ናይታ ሃገር ፖሊሲ ፋይናንስን ኢኮኖሚን ኣብ ብሄራዊ ክልሉ የፈፅም። ነዚ መሰረት ጌሩ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ኣመልኪቱ ፖሊሲ ይቐርፅ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል።
5. ኣብዚ ዘይተገለፀ ንፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓትን ምጥንኻር ዝሕግዙ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

1. ህዝባዊ ድርጅቶችን አስመልክቶ የወጣ የሃገሪቱ ፖሊሲ በብሄራዊ ክልሉ ያስ ፈፅማል፣ ይህን መሰረት አድርጎ የብሄራዊ ክልሉን ፖሊሲ ይቀርፃል።
2. ህዝባዊ ድርጅቶችን በሚመለከት የስራ ፕሮግራሞችና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል።
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ /7/ ንኡስ ንቀፅ /5/ የተዘረዘሩትን አስፈፃሚ አካላት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል።
4. የብሄራዊ ክልሉ ህዝባዊ ድርጅቶች ለማጠናከር የሚያግዙ ሌሎች ተግባራትን ይፈፅማል።

<u>አንቀፅ-13</u>

<u>የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ</u>

የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የሚከተሉት ተግባራትና ሃላፊነት ይኖረዋል።

1. የትግራይ ክልል ብሄራዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ባወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 በአንቀፅ /9/ ለፕላንና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ እንዲሁም በአንቀጽ /11/ ለፋይናንስ ቢሮ የተሰጡትን ተግባርና ሃላፊነቶች የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሆነው ይቀጥላሉ።
2. በዚህ አዋጅ አንቀፅ /7/ ንኡስ አንቀፅ /4/ የተገለፁትን አስፈፃሚ ካላት በበላየነት ይመራልያስተባብራል
3. መዋቅራቸውን በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መ/ቤቶች የያዙትን እቅድና በጀት አውቆ የሚመለከታቸው አስፈፃሚ አካላት ጋር ተቀናጅቶ እንዲፈፀም ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
4. የአገሪቱን የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፖሊሲ በክልሉ ውስጥ ያስፈፅማል። ይህንን መሰረት በክልሉ ውስጥ ያስፈፅማል።
5. እዚህ ያልተገለፁ ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት መጠናከር የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

ዓንቀፅ-14

ቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን

ቢሮ ፍትሒን ምምሕዳርን ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

1. ኣብዚ ብሄራዊ ክልል ሕግን ስርዓትን ዝተኸበረ ምኻኑ ናይ ህዝቢ ሰላምን ድሕንነትን ምሕላውን ይከታተል የረጋግፅ።
2. ኣብ ስራሕቲ ፍትሕን ምምሕዳርን፣ ኣብ ናይ ህዝቢ ድሕንነትን ፀጥታን ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ናይ ፌደራልመንግስቲን ካለኦት ብሄራዊ ክልል ትካላት ፈፀምቲን ርክብ ይገብር።
3. ምስ ተጎራበቲ ክልላት ዝለዓሉ ጎንፅታትን ዘይምርድዳእን ብሰላማዊ መንገዲ ዝፍተሓሉ ጥጡሕ ኩነታት የመዓራርይ ምስ ዝምልከቶም ብሄራዊ ክልላት ናይ ሓባር ናይ ሰላም ኮሚቴታት ብምቋም ንዘላቂ ፍታሕ ፃዕሪ ይገብር።
4. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ አንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 6 ዝተዘርዘሩ አካላት ፈፀምቲ ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።
5. ንፍትሒን ምምሕዳርን ዝምልከት መደብን ባጀትን ኣዳልዩ የቕርብ እንትፍቀድ ኣብ ስራ የውዕል።
6. ናይቲ ብሄራዊ ክልል ሰላምን ድሕንነትን ንምርግጋፅ ዝሕግዙ ካልኦት ተግባራት ይፍጽም።

አንቀፅ-15

ቢሮ ሓለዋ ጥዕና

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ኣብ ዓንቀፅ 19 ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎም።

አንቀፅ-16

ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ሃብቲ ተፈጥሮን

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ኣብ አንቀፅ 12 ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎም። ብተወሳኺ ምስፍሕፋሕ ኢነርጂ ገጠር ዝምልከት እውን ሓዊሱ ክሰርሕ ይግበር።

አንቀፅ-17

ቢሮ ትምህርት

አንቀፅ-14

ፍትሕና አስተዳደር ቢሮ

የፍትሕና አስተዳደር ቢሮ የሚከተሉት ተግባራትና የስራ ሃላፊነት ይኖረዋል።

1. በትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕግና ስርዓት የተከበረ መሆኑን የህዝብ ሰላምና ደህንነት መጠበቅን ይከታተላል፣ ያረጋግጣል።
2. በፍትህና አስተዳደር ስራዎች በህዝብ ደህንነትና ፀጥታ፣ አግባብ ካላቸው የፌደራል መንግስትና የሌሎች ብሄራዊ ክልል አስፈፃሚ አካላት ጋር ግንኙነት ያደርጋል።
3. ከተጓራባች ክልሎች ጋር የሚነሱ ግጭቶችና አለመግባባቶች በሰላማዊ መንገድ የሚፈቱበት ምቹ ሁኔታዎችን ይፈጥራል።፣ ከሚመለከታቸው ብሄራዊ ክልሎች ጋር የጋራ የሰላም ኮሚቴዎችን በማቋቋም ለዘላቂ መፍትሄ ጥረት ያደርጋል።
4. በዚህ አዋጅ አንቀፅ /7/ ንኡስ አንቀጽ /6/ የተዘረዘሩት አስፈፃሚ አካላት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል
5. ፍትህና አስተዳደርን የሚመለከት የስራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል።
6. የብሄራዊ ክልሉን ሰላምና ደህንነት ለማረጋገጥ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ይፈፅማሉ።

አንቀፅ-15

የጤና ጥበቃ ቢሮ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 አንቀጽ 19 የተሰጡት ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል።

አንቀፅ-16

የግብርና ልማትና የተፈጥሮ ሃብት ቢሮ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 አንቀጽ 12 የተሰጡት ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል። ከዚም በተጨማሪ የገጠር ኢነርጂ ማስፋፋትን የሚመለከትም እንዲሰራ ይደረጋል።

አንቀፅ-17

ትምህርት ቢሮ

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ኣብ ዓንቀፅ 18 ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎም።

ዓንቀፅ-18 ቢሮ ፍትሒ

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ኣብ ዓንቀፅ 21 ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎም። ንመምርሒ ፖሊሲን ምምሕዳር ቤት ህንፀትን ዝምልከቱ ኣውፂኡ ዝተረፉ ተግባሩን ሓላፍነቱን ኮይኖም ይቕፅሉ።

ክፍሊ አርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ-19

ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር

ተመሓይሹ ኣብ ዝውፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ አንቀፅ 60 ብዝተቐመጠ መሰረት ርእሰ ምምሕዳር ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ክጣየሽ ይገብር።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 አንቀጽ 18 የተሰጡት ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል።

አንቀፅ-18

ፍትሕ ቢሮ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/88 አንቀጽ 21 ከተሰጡት ተግባርና ሃላፊነቶች የፖሊስ መምሪያንና የወህኒ ቤት አስተዳደርን የሚመለከቱ ወጥተው የተቀሩት ተግባሩና ሃላፊነቱ ሆነው ይቀጥላል።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ-19

የርእሰ መስተዳደር ጽሕፈት ቤት

ተሻሻሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ባወጣው አንቀጽ 60 በተመለከተዉ መሰረት ርእሰ መስተዳድር የራሱ ጽሕፈት ቤት እንዲቋቋም ያደርጋል።

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.4
መቐለ 15 መጋቢት 1994

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

10ኛ ዓመት ቁ.4
መቐለ 15 መጋቢት 1994

አዋጅ ቑፅሪ 47/1994

ወረዳታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 10/1988 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ

መእተዊ

ምምሕዳር ወረዳ ትሕቲ ክልል ዝለዓለ ስልጣን ህዝቢ ዝግለፀሉ መንግስታዊ መሓውር ምዃኑ ግንዛበ ብምውሳድ ወረዳ ዝጠናኸረሉ ኩነታት ንምምችቻው።

ኣብ ወረዳ ክፍፍል ስልጣን ብዘየሻሚ ተነፂሩ ምቕማጥ ንአሳልጦ መንግስታዊ ስራሕን ዲሞክራሲያዊ ምምሕዳርን አገዳሲ ጉዳይ ብምዃኑ፣

ኣብ ስልጣን ወረዳ ፖለቲካዊን ምምሕዳራውን ሓላፍነታት ብግልፅ ምንፃር ንልምዓትን ስሉጥ ምምሕዳርን ጠቓሚነቱ ብምእማን።

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቱ ብሄራዊ ክልላዋ መንግስቲ ትግራይ አንቀፅ 49 (3xሀ)ብዝተዋሀቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

አንቀፅ-1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ »ወረዳታት ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምቛም ዝወፀ አዋጅ ቑፅሪ 10/1988 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 47/1994» ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

አዋጅ ቁጥር 47/1994

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ወረዳዎች ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር10/1988 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

መግቢያ

የወረዳ አስተዳደር ከክልል በታች የህዝብ ከፍተኛ ስልጣን የሚገለጽበት መንግስታዊ መዋቅር መሆኑን ግንዛቤ በመውሰድ፣ የወረዳ ስልጣን የሚጠናከርበት ሁኔታ ለማመቻቸት፣

በወረዳ የስልጣን ክፍፍል በማያሻማ ሁኔታ ማስቀመጥ መንግስታዊ ስራንና ዲሞክራሲያዊ አስተዳደርን ለማቀላጠፍ አስፈላጊ ጉዳይ በመሆኑ፣

በወረዳ ስልጣን ፖለቲካዊና አስተዳደራዊ ሃላፊነትን በግልፅ ማስቀመጥ ልማትንና አስተዳደርን ለማቀላጠፍ ያለው ጠቀሜታ በማመን፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ በተሰጠው ስልጣን ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ ሀ/ በተሰጠወ ስልጣን መሰርት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

አንቀፅ-1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ »የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ወረዳዎችን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 10/1988ን ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 47/1994» ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

አንቀፅ-2

መመሓየሺ

ወረዳታት ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 10/1988 ከምዝስዕብ ተመሓየሹ ኣሎ።

1. ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ተሰሪዙ ብዝስዕብ ዓንቀፅ ቑፅሪ 4 ተተኪኡ ኣሎ

4. **ስልጣን ወረዳ**

ስልጣን ሕድ ሕድ ወረዳ ኣብ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 72 ዝተመልከተ ይኸውን ዝብል ርእሱ ዝኸኣለ ዓንቀፅ ይኸውን።

2. ዓንቀፅ 4 ብሙሉኡ ተሰሪዙ ብዝስዕብ ዓንቀፅ ተተኪኡ ኣሎ

5. **ኣወዳድባ ምምሕዳር ወረዳ ምምሕዳር ወረዳ**

1. ቤት ምኽሪ ወረዳ
2. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ
3. ናይ ዳይነት ኣካላት
4. ቤት ፅሕፈት ሴክተር ቢሮታትን ቤት ፅሕፈትታትን ኮሚሽናት ዝጠመረ ይኾን።

3. ሓደሽቲ ኣንቀፃት 6.7.8 ከም ዝስዕብ ተወሲኾም ኣለው።

6. **ሓደሽቲ ዝተጣየሻ ወረዳታት**

ዝስዕባ ሓደሽቲ ወረዳታት በዚ ኣዋጅ ርእሰን ካኢለን ቆይመን ኣለዋ።

1. ከተማ ኣላማጣ
2. ከተማ ኮረም
3. ከተማ ማይጨው
4. ከተማ ኩሓ
5. ከተማ ውቕሮ /ክልተ ኣውላዕሎ/
6. ከተማ ዓዲግራት
7. ከተማ ዓድዋ
8. ከተማ ኣኽሱም
9. ከተማዓብይ ዓዲ
10. ከተማ እንዳስላሴ
11. ከተማ ሽራሮ
12. ከተማ ሑመራ

7. **ቤት ፅሕፈት ዋና ኣመሓዳሪ ወረዳ**

1. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብሕጊ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

አንቀፅ-2

ማሻሻያ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ወረዳዎችን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 10/1988 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

1. አንቀፅ 3 ንኡሰ አንቀፅ 2 ተሰርዞ በማከተለው አንቀፅ 4 ተተክቷል።

4. **የወረዳ ስልጣን**

የያንዳንዱ ወረዳ ስልጣን ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 72 መሰረት ይሆናል። የሚል ራሱን የቻለ አንቀፅ ይሆናል።

2. አንቀፅ 4 የነበረው በሙሉ ተሰርዞ በሚከተለው አንቀፅ ተተክቷል።

5. **የወረዳ አስተዳደር አደረጃጀት**

የወረዳ አስተዳደር፣

1. የወረዳ ምክር ቤት
2. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ
3. የዳኝነት አካል
4. የሴክተር ቢሮዎች ፅሕፈት ቤቶችንና የኮሚሽኖች ፅሕፈት ቤቶችን ያካተተ ይሆናል።

3. አዳዲስ አንቀፆች 6.7 እና 8 እንደሚከተለው ተጨምረዋል።

6. . **ሓደሽቲ ዝተጣየሻ ወረዳታት**

የሚከተሉት አዲስ ወረዳዎች በዚህ አዋጅ ራሳቸውን ችለው ተቋቁመዋል።

1. አላማጣ ከተማ
2. ኮረም ከተማ
3. ማይጨው ከተማ
4. ኩሓ ከተማ
5. ውቕሮ /ክልተ ኣውላዕሎ/ ከተማ
6. ዓዲግራት ከተማ
7. ዓድዋ ከተማ
8. አክሱም ከተማ
9. ዓብይ ዓዲ ከተማ
10. እንዳስላሴ ከተማ
11. ሽራሮ ከተማ
12. ሑመራ ከተማ

7. **የወረዳ ዋና አስተዳዳሪ ፅሕፈት ቤት**

1. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት

ትግራይ ዝተዋሃቦ ሓላፍነት ብኣግባቡ ንምፍፃም ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ይህልዎም።

2. ቤት ፅሕፈት ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ኮይኑ የገልግል።
3. ቤት ፅሕፈት ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ ብሙያዊ ብቕዓቱ ተመሪፁ ብዋናማሓደሪ ወረዳ ብዝሽዎም ሓደ ፍሉይ ፀሓፊ ይምራሕ።

8. **ተግባርን ሓላፍነትን ፍሉይ ፀሓፊ ዋና ኣመሓዳሪ ወረዳ**

1. ንቤት ፅሕፈት ዋና ኣመሓዳሪ ወረዳ ብሓይሊ ሰብን ናውትን ይውደብ፣
2. ሰነዳት ምምሕዳር ወረዳ ብግቡእ ይሕዝ ይዕቅብ፣
3. ቃለ-ጉባኤ ኮሚቴ ፈፃሚ ሰራሕ ወረዳ ብዝግባእ ክተሓዙ ይገብር፣
4. ብዋና ኣመሓዳሪ ወረዳ ዝወሃብዎ ካልኦት ሓላፍነታት ይፍፅም፣
5. ተፀዋዕነት እቲ ፍሉይ ፀሓፊ ንዋናኣመሓሪ ወረዳ እዩ።

4. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፃት (5፣6፣7)ከከም ቕደም ሰዓቦም ዓንቀፃት (9፣10፣11) ይኾኑ።

አንቀፅ-3

ተፈፃምነት

ምስ እዚ መመሓየሺ ኣዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ ሕጊ፣ ደንቢን መምርሒን ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

አንቀፅ-4

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ ሕዳር 7/03/04 ዓ/ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የተሰጠውን ሃላፊነት በአግባቡ ለመወጣት የራሱን ጽሕፈት ቤት ይኖረዋል።

2. የወረዳ ዋና አስተዳደሪ ጽሕፈት ቤት፣ የወረዳው የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ቤት ጽሕፈት ሆኖ ያገለግላል።
3. የወረዳ ዋና አሰተዳዳሪ ጽሕፈት ቤት በሙያ ብቃቱ ተመርጦ በዋና አስተዳዳሪው በሚሾም አንድ ልዩ ፀሓፊ ይመራል።

8. **የወረዳ ዋና ስተዳዳሪ ጽሕፈት ቤት**

1. የወረዳ ዋና አስተዳዳሪውን ጽሕፈት ቤት በሰው ሃይልና በማቴሪያል ያደራጃል።
2. የወረዳ አስተዳዳሪ ሰነዶች በተገቢው መንገድ ይይዛል፣ ይንከባከባል።
3. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ቃለ ጉባኤዎችን በሚገባ እንዲያዙ ያደርጋል።
4. በወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።
5. ልዩ ፀሓፊው ተጠሪነት ለዋናው ኣስተዳደሪ ነው።

4. የኣዋጅ አንቀፅ (5,6እና 7) በቅደም ተከተል አንቀጽ 9፣ 10 እና 11ይሆናል።

አንቀፅ-3

ተፈፃሚነት

ከዚህ ማሻሻያ አዋጅ ጋር የሚፃረር ማንኛውም ሕግ ደንብና መመሪያ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ-4

አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ ሕዳር 7/03/04 ዓ/ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10 ዓመት ቑ.5 መቐለ 15 መጋቢት 1994 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.5 መቐለ 15 መጋቢት 1994 ዓ/ም

አዋጅ ቑፅሪ 48/1994

ዞባታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግት ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ተመሓይሹ ዝወፀ አዋጅ

መእተዊ

ንምምሕዳር ምቹውነት ዘለዎ ስፍሓት መሬት አብ ግምት ብምእታውን ንናይ ገጠር ልምዓት አንፈት ብዝሕግዝ መንገዲ ዞባታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ዳግም ምውዳብ አድላይነቱ ብምእማን፣

ስልጣንን ሓላፍነትን ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ዳግም ምውሳን ምስ ምምዕርራይን አወዳድባን መንግስቲ ክጠዓዓም ምግባር እዋናዊ ብምኻኑ፣

ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ምስ ተዛመድቲ ኣካላት መንግስቲ ዝህልዎ ርክብ ምስቲ ሓዱሽ አወዳድባ ተጠዓዒሙ ክኸይድ ግድን ብምኻኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዕንቀፅ 49(3) (ለ) ብዝተወሃበ ሰልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

ክፍሊ 1

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ዞባታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ተመሓይሹ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 48/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 2.00

አዋጅ ቁጥር 48/1994

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስ ዞኖች ዳግም ለማደራጀት ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

መግቢያ

ለአስተዳደር አመቺነት ያለው የመሬት ስፋት ግምት ውስጥ በማስገባት፣የገጠርን የልማት አቅጣጫ በሚያግዝ መልኩ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዞኖችን ዳግም ማደራጀት አስፈላጊነት በማመን፣

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ ስልጣንና ሃላፊነት ዳግም መወሰን ከመንግስት አደረጃጀት ጋር እንዲጣጣም ማድረግ ወቅታዊ በመሆኑ፣

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ ከመንግስት ተዛማጅ አካላት ጋር የሚኖረው ግንኙነት ከአዲሱ አደረጃጀት ጋር ተጣጥሞ መሄድ የግድ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49(3) (ለ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ " የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዞኖችን ዳግም ለማደራጀት ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 48/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	120

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ እዚ ነቲ ቃል ኻልእ ተፃራሪ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ »ዞባ» ማለት ትሕቲ ምምሕዳር ክልል ልዕሊ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዝርከብ ኣብ ትሕቲኡ ብሕጊ ዝተወሰነ ወረዳታት ዝሓቖፈ ብርኪ ከባቢያዊ ምምሕዳር እዩ።

ዓንቀፅ 3

ም ቛ ም

ዝስዕባ ዞባታት ካብ ምምሕዳር ክልል ቐፂለን ዝርከባ ብርኪ ምምሕዳር ኮይነን ተመስሪተን ኣለዋ።

1. ዞባ ምዕራብ
2. ዞባ ሰሜናዊ ምዕራብ
3. ዞባ ምብራኽ
4. ዞባ ደቡብ
5. ዞባ ማእኸል
6. ፍሉይ ዞባ መቐለ

ዓንቀፅ 4

ኣወዳድባ

ናይ ዞባ ምዕራብ፣ ሰሜናዊ ምዕራብን ፍሉይ ዞባ መቐለን ወረዳታት ዝስዕባ እየን።

1. ወረዳታት ዞባ ምዕራብ፡-
   ሀ. ወረዳ ቃፍታ ሑመራ
   ለ. ወረዳ ወልቃይት
   ሐ. ወረዳ ፀገዴ
   መ. ከተማ ሑመራ
2. ወረዳታት ዞባ ሰሜናዊ ምዕራብ፡-
   ሀ. ወረዳ መዳባይ ዛና
   ለ. ወረዳ ታሕታይ ቆራሮ
   ሐ. ወረዳ ኣስገደ-ፅምብላ
   መ. ወረዳ ላዕላይ ኣድያቦ
   ሰ. ወረዳ ታሕታይ ኣድያቦ
   ረ. ወረዳ ፀለምቲ
   ሸ. ከተማ እንዳስላሴ
   ቀ. ከተማ ሽራሮ
3. ወረዳታት ፍሉይ ዞባ መቐለ፡-
   ሀ. ሰሜን ወረዳ
   ለ. ደቡብ ወረዳ
   ሐ. ከተማ ኲይሓን እየን።

ዓንቀፅ 5

ተፀዋዕነት

አንቀጽ 2

ትርጉም

በዚህ አዋጅ ቃሉ ሌላ ተፃራሪ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር »ዞን» ማለት ከክልል መስተዳደር በታች ከወረዳ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴው በላይ የሚገኘን ከፅሩ በሕግ የተወሰኑ ወረዳዎችን ያቀፈ አካባቢያዊ የመስተዳድር እርከን ነው።

አንቀጽ 3

መቋቋም

የሚከተሉት ዞኖች ከክልሉ መስተዳደር ቀጥለው የሚገኙ የመስተዳድር እርከኖች ሆነው ተቋቁሟል።

1. ምዕራባዊ ዞን
2. ሰሜናዊ ምዕራብ ዞን
3. ምስራቃዊ ዞን
4. ደቡባዊ ዞን
5. ማእከላዊ ዞን
6. መቐለ ልዩ ዞን

አንቀጽ 4

አደረጃጀት

የምዕራባዊ ዞን፣የሰሜናዊ ምዕራብ ዞንና የመቐለ ልዩ ዞን ወረዳዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. የምዕራባዊ ዞን ወረዳዎች
   ሀ. ቃፍታ ሑመራ ወረዳ
   ለ. ወልቃይት ወረዳ
   ሐ. ፀገዴ ወረዳ
   መ. ሑመራ ከተማ
2. የሰሜናዊ ምዕራብ ወረዳዎች
   ሀ. መደባይ ዛና ወረዳ
   ለ. ታሕታይ ቆራሮ ወረዳ
   ሐ. አስገደ ምፅብላ ወረዳ
   መ. ላዕላይ አድያቦ ወረዳ
   ሠ. ታሕታይ አድያቦ ወረዳ
   ረ. ፀለምቲ ወረዳ
   ሰ. እንዳስላሴ ከተማ
   ሸ. ሽራሮ ከተማ
3. የመቀሌ ልዩ ዞን ወረዳዎች
   ሀ. ሰሜን ወረዳ
   ለ. ደቡብ ወረዳ
   ሐ. ኲይሓ ከተማ

አንቀፅ 5

ተጠሪነት

ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳርን ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

ዓንቀፅ 6

ወሰን ስልጣን

ወሰን ስልጣን ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 9 ካብ ዝተዘርዘሩ መጠን ኣይሓልፍን።

ክፍሊ 2

ብዛዕባ ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ

ዓንቀፅ 7

ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ

1. ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ብምምሕዳር ክልል ዝቖመ ንዞባ ናይ ምምሕዳር ስልጣን ዝተወሃቦ ፈፃሚ ሕጊ እዩ።
2. ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ብመቕረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምኽሪ ክልል ብዝሸወም ዋና ኣመሓደሪ ይምራሕ።
3. ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ዋና ኣማሓዳርን ምክትሉን ሓዊሱ ካልኦት ኣባላት ዝሓዘ ኮሚቴ ኾይኑ ይቐውም።
4. ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 8

አወዳድባን አሰራርሓን

1. ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንተፈፃምነትን ምቹውነትን ዝተመጣጠነ ልምዓት አድላይነቶም ብዝተአመነሎም ልዕሊ ወረዳን ትሕቲ ክልልን ብዝኾነ ብርኪ ምምሕዳር ዞባታት (ከባባያዊ ምምሕዳር) ተመቓቒሉ ዝተወደበ እዩ።
2. ዞባ ትሕቲ ክልል ቀፂሉ ዝርከብ ብርኪ መንግስታዊ አወዳድባ እንትኾውን አብ ውሽጡ ዝተወሰኑ ወረዳታት ዝሓቑፈ ከባባያዊ ምምሕዳር እዩ።
3. አብ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 45 ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ብዜካ ፍሉይ ዞባ መቐለ ሕድሕድ ዞባዊ ምምሕዳር ናይ ባዕሉ ቤት ምኽሪ አይህልዎን።
4. ሕድሕድ ዞባ ብመቕረባይነት ርእሰ

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለርእሰ መስተዳድሩና ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው።

አንቀጽ 6

የሥልጣን ወሰን

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ ወሰን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 ከተዘረዘሩ በላይ አያልፍም።

ክፍል ሁለት

ስለዞን አስተዳደር ኮሚቴ

አንቀጽ 7

የዞን አስተዳደር ኪሚቴ

1. የዞን አስተዳደር ኮሚቴ በክልል መስተዳድር የተቋቋመ ዞንን የማስተዳደር ስልጣን የተሰጠው የሕግ አስፈፃሚ አካል ነው።
2. የዞን አስተዳደር ኮሚቴ በርእሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት በሚሾም ዋና አስተዳዳሪ ይመራል።
3. የዞን አስተዳደር ኮሜቴ ዋና አስተዳደሪውንና ምክትሉን ጨምሮ ሌሎች አባላት የያዘ ኮሚቴ ሆኖ ይቋቋማል።
4. የዞን አስተዳደር ኮሚቴ የራሱ ጽሕፈት ቤት ይኖረዋል።

አንቀጽ 8

አወቃቀርና አሰራር

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ለተመጣጠነ ልማት ተፈፃሚነትና ለአስተዳደራዊ ምቹነት አስፈላጊዎች ሆነው ባገኛቸው ዞኖች (አስተዳደር አካባቢዎች) ተከፋፍሎ የተዋቀረ ነው።
2. የዞን ከክልል ቀጥሎ የሚገኝ መንግስታዊ የአደረጃጀት እርከን ሲሆን በውስጡ የተወሰኑ ወረዳዎችን የያዘ የአስተዳደር አካባቢ ነው።
3. በሕገ ምንግስቱ አንቀጽ (45) ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከመቐለ ልዩ ዞን በስተቀር እያንዳንዱ የዞን አስተዳደር የራሱ ምክር ቤት አይኖረውም።
4. እያንዳንዱ ዞን በርእሰ መስተዳድሩ

ምምሕዳር ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ተሓርዩ ብዝሽወም ሓደ ዋና ኣመሓዳሪ ይምራሕ። ዋና ኣመሓዳሪ ዞባ ንስርሑ አድለይቲ ዝኾኑ ግልጋሎት፣ዴስክታትን ኤክስፐርታትን ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ

ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡

1. አብ ዞባ ዝርከባ ወረዳታት የተሓባብር፣
2. አብቲ ዞባ ዝርከባ ዝተፈላለያ መምርሕታትን ትካላትን ናይ ስራሕ ደገፍ ይገብር፣ ይከታተል፣ ይተሓባብር፣
3. ንልዕሊ ሓደ ወረዳ ግልጋሎት ዝህቡ ኢኮኖሚያዊ፣ ማሕበራዊ ባህላዊን ትካላት ይድግፍ፣ የተሓባብር፣
4. ናይ ዞብኡ ስራሕቲ ንግዲ፣ ኢንዱስትሪን ልምዓት ከተማን ብፍሉይ ይመርሕ፣ የመሓድር፣
5. ናይቲ ዞባ ስልጣን ተባሂሎም ብፍሉይ ዝተነፀሩ ኦኮኖሚያዊ ልምዓትን፣ ማሕበራዊን ባህላዊን ግልጋሎት ዝምልከት ምንቅስቓስ እናፅነዐ ብዋና አመሓዳሪ የቕርብ፣ እንትፀድቕ አብ ግብሪ የውዕል፣
6. ረቂኞ ዓመታዊ በጀት እቲ ዞባ /ምምሕዳር/አዳልዩ ናብ ርእሰ ምምሕዳር የቕርብ፣እንትፀድቕ ድማ አብ ግብሪ የውዕል።
7. ሓድግታትን ሃፍቲ ተፈጥሮን እቲ ዞባ ግቡእ ክንክንን ሓለዋን ይግበረሎም ዘሎ ምዃኑ የረጋግፅ፣
8. ምንቅቓስ ስራሕ እቲ ዞባ እናተኸታተለ ብዋና ኣመሓዳሪ አቢሉ ንርእሰ ምምሕዳር ክልል ፀብፃብ የቕርብ፣
9. ብክልል ቤት ምኽርን ቤት ምኽሪ ሰራሕ ፈፃሚን ዝወፁ ፓሊስታት፣ አዋጃት፣ ደንቢታት፣ መምርሕታትን ውሳነታትን አብቲ ዞባ አብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ።
10. ብርእሰ ምምሕዳርን ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝውሃቦ ኻልኦት ተግባራት ይፍፅም።

አቅራቢነት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ተመርጦ በሚሾም አንድ ዋና አስተዳዳሪ ይመራል። የዞን ዋና አስተዳዳሪ ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ አገልግሎቶች፣ዴስኮችና ኤክስፐርቶች ይኖሩታል።

አንቀጽ 9

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

የዞን አስተዳደር ኮሚቴ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በተደራጀበት ዞን ውስጥ የሚገኙትን ወረዳዎች ሥራ ያስተባብራል፣
2. በዞኑ ውስጥ የተቋቋሙትን ልዩ ልዩ መምሪያዎችና ሌሎች ተቋማት ሥራ ይደግፋል፣ ይከታተላል፣ ያስተባብራል።
3. ከአንድ ወረዳ በላይ ግልጋሎት የሚሰጡ ኢኮኖሚያዊ ማህበራዊና ባህላዊ ተቋማትን ይደግፋል፣ያስተባብራል።
4. የዞኑን የንግድ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ሥራዎችን በልዩ ይመራል፣ ያስተዳድራል።
5. የዞን ሥልጣን ሆነው በግልጽ በተገለፀ ኢኮኖሚያዊ ልማት፣ ማሕበራዊና ባህላዊ ግልጋሎት የሚመለከት አንቅስቃሴን እያጠና በዋና አስተዳዳሪው በኩል ለርእሰ መስተዳድሩ ያቀርባል፣ሲፀድቅ ተግባር ላይ ያውላል።
6. የዞኑን ዓመታዊ በጀት ረቂቅ አዘጋጅቶ ለርእሰ መስተዳድሩ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ ተግባር ላይ ያውላል።
7. የዞኑ ቅርሳቅርስና የተፈጥሮ ሃብት ተገቢ እንክብካቤና ጥበቃ እየተደረገላቸው መሆኑን ያረጋግጣል።
8. የዞኑን የሥራ እንቅስቃሴ እየተከታተለ በዋና አስተዳዳሪው አማካይነት ለርእሰ መስተዳድሩ ሪፓርት ያቀርባል።
9. በክልሉ ምክር ቤትና በሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አማካኝነት የሚወጡ ፓሊሲዎች፣ አዋጆች ደንቦች፣መመሪያዎችና ውሳኔዎች በዚኑ ውስጥ በትክክል ሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል።
10. በርእሰ መስተዳድሩና በሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

ዓንቀፅ 10

ኣሻውማን ዘበን ስራሕን ዋና ኣማሓዳሪ ዞባ

1. ዋና ኣማሓዳሪ ሕድሕድ ዞባ ብመቕረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ይሽወም፣
2. ዘበን ስራሕ ዋና ኣማሓዳሪ ዞባ ኣብዚ ኣዋጅ እዚ ብካሊእ ኩነታት እንተንዘይተገሊፁ ማዕረ ዘበን ስራሕ ርእሰ ምምሕዳር እዩ።

ዓንቀፅ 11

ስልጣንን ተግባርን ዋና ኣመሓዳሪ ዞባ

1. ዋና ኣመሓዳሪ ዞባ ኣብ ዞብኡ ላዕለዋይ መራሒ ስራሕ ምምሕዳርን ተፀዋዒ ርእሰ ምምሕዳር ክልልን እዩ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀጽ 1 ዝተመልከተ ሕሉፍ ኾይኑ ዝስዕብ ተወሰኽቲ ስልጣንን ተግባርን ኣለዎ።

ሀ. ንምክትል ኣመሓዳሪ ዞባ ሓዊሱ ኣባላት ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ናብ ርእስ ምምሕዳር ብብሄራዊ ክልል ኣቕሪቡ ዩሽውም፣

ለ. ንክልል ርእሰ-ምምሕዳር ወኪሉ ዞብኡ የመሓድር ብላዕለዋይነት ስራሕቲ ይመርሕ፣የተሓባብርን ይድግፍን፣

ሐ. ኣብቲ ዞባ ናይ ዝርከቡ መምርሕታትን ዝተፈላለዩ ፈፀምቲ ኣካላትን ኩለ-መዳያዊ ምንቅስቃስ ይከታተል፣ ስራሕቲ የተሓባብር ድጋፍ ይህብ፣ፀብፃብ ይቕበል።

መ. ሰላምን ድሕንነትን ዞብኡ ንምሕላው ክኽእል ሕግን ስርዓትን ዘኽብሩ ናይ ዞብኡ ሓይሊታት ፀጥታን ፓሊሲን ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ይቆፃፀር፣

ረ. ናይ ዞብኡ ታሕቴት ብርክታት ምምሕዳር የተሓባብር፣

ሰ. ናይ ዞብኡ ምንቅስቓ ስራሕ እናተኸታተለ በቢእዋኑ ንርእሰ ምምሕዳር ክልልን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልልን ፀብፃብ የቕርብ፣

ሸ. ብእርሰ ምምሕዳር ክልል ዝወሃቦ ኻልኦት ተግባራት ይፍፅም

ዓንቀፅ 12

ስልጣንን ተግባርን ምክትል ኣመሓዳሪ ዞባ

1. ዋና ኣመሓዳሪ ዞባ ኣብ ዘይህልወሉ ወይ ስርሑ ክካይድ ኣብ ዘይክኣለ እዋን ተኪኡ

አንቀጽ 10

የዞን ዋና አስተዳዳሪ አሰያየምና የሥራ ዘመን

1. እያንዳንዱ የዞን ዋና አስተዳደሪ በርእሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ይሾማል።
2. የዞን አስተዳዳሪ የሥራ ዘመን በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን ካልተወሰነ በስተቀር የክልሉ ርእሰ መስተዳድር የሥራ ዘመን ይሆናል።

አንቀፅ 11

የዞን ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባር

1. የዞን ዋና አስተዳዳሪ በተመደበበት ዞን ውስጥ የአስተዳደሩ የበላይ ሥራ መሪና የክልሉ ርዕሰ መስተዳድር ተጠሪ ነው።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የዞን ዋና አስተዳደሪ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ. ምክትል ዋና አስተዳዳሪውን ጨምሮ የዞን አስተዳደር ኮሚቴ አባላትን ለርእሰ መስተዳድሩ አቅርቦት ያሾማል።

ለ. የክልሉን ርዕሰ መስተዳድር ወክሎ ዞኑን ያስተዳድራል፣ ሥራውን በበላይነት ይመራል፣ያስተባብራል፣ ይደግፋል።

ሐ. በዞኑ ውስጥ የሚገኙትን የተለያዩ መምሪያዎችና አስፈፃሚ አካላት ሁለንተናዊ እንቅስቃሴ ይከታተላል፣ሥራቸውን ያስተባብራል፣ ድጋፎችን ይሰጣል፣ ሪፖርት ይቀበላል።

መ. የአካባቢውን ሠላምና ደህንነት መጠበቅ ይቻል ዘንድ በዞኑ ውስጥ ሕግና ሥርዓትን እንዲያስከብሩ የተቋቋሙትን የፀጥታና የፖሊስ ሃይሎችን በበላይነት ይመራል ይቆጣጠራል።

ሠ. በዞኑ ውስጥ የሚገኙ የበታች አስተዳደር እርከኖች ሥራን ያስተባብራል።

ረ. የዞኑን የሥራ እንቅስቃሴ እየተከታተሉ በየጊዘው ለርእሰ መስተዳድሩና ለክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሪፓርት ያቀርባል።

ሰ. በርዕሰ መስተዳድሩ የሚሰጡት ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

አንቀጽ 12

የዞን ምክትል ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና አስተዳዳሪው በማይኖርበት ወይም ሥራውን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜ

ይሰርሕ፣

2. ብዋና ኣመሓዳሪ ዞባ ተፈልዮም ዝወሃብዎ ኻልኦት ተግባራት ይፍፅም፣
3. ምክትል ኣመሓዳሪ ተፀዋዕነቱ ንዋና ኣመሓዳሪ ዞባ እዩ።

ዓንቀፅ 13

ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ዞባ

1. ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ዞባ ተፀዋዕነቱ ንዋና ኣመሓዳሪ ዞባ እዩ።
2. ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ዞባ ብሙያ ብቕዓቱ ብዝተሓረየ ሓደ ፀሓፊ ይምራሕ።

ዓንቀፅ 14

ስራሕን ሓላፊነትን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዞባ

1. ንቤት ፅሕፈት ብሓይሊ ሰብን ናውትን ይውድብ፣
2. ሰነዳት ምምሕዳር ብግቡእ ይሕዝ፣ይዕቅብ፣
3. ቃለ ጉባኤ ኮሚቴ ምምሕዳር ዞባ ብዝግባእ ዝተተሓዘ ምኻኑ የረጋግፅ።
4. ብዋና ኣመሓዳሪ ዞባ ዝወሃብዎ ኻልኦት ስራሕቲ ይፍፅም።
5. ተፀዋዕነቱ ንዋና ኣመሓዳሪ ዞባ እዩ

ዓንቀፅ 15

ዝተሰዓሩ ሕግታት

1. ብዛዕባ ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልል ናይ ዞባታት ምምሕዳር ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 2/1985 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ እዚ ዝፃብኡ ኻልኦት ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሕታትን ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 16

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ ሕዳር 7/3/94/ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

በመተካት ይሰራል፣

2. በዋና አስተዳዳሪው ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፣
3. ምክትል ዋና አስተዳደሪው ተጠሪነቱ ለዞኑ ዋና አስተዳዳሪ ነው።

አንቀጽ13

የዞን አስተዳደር ጽሕፈት ቤት

1. የዞን መስተዳደር ጽህፈት ቤት ተጠሪነቱ ለዋና አስተዳዳሪው ነው።
2. የዞን መስተዳደር ጽሕፈት ቤት በሙያ ብቃቱ በተመረጠ አንድ ልዩ ፀሓፊ ይመራል።

አንቀጽ 14

የዞን አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ሃላፊ የሥራ ሃለፊነት

1. ጽሕፈት ቤቱን በሰው ሃይልና በማቴሪያል ያደራጃል።
2. የመስተዳድሩን ሰነዶች በተገቢው ይይዛል፣
3. የዞን መስተዳድር ኮሚቴ ቃለ ጉባኤዎችን በሚገባ መያዙን ያረጋግጣል።
4. በዋና አስተዳዳሪው የሚሰጡት ሌሌች ተግባራትን ይፈፅማል።
5. ተጠሪነቱ ለዞኑ ዋና አስተዳደሪ ነው።

አንቀጽ 16

የተሻሩ ህጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ዞኖችን ማደራጀት የወጣው አዋጅ ቁጥር 2/1985 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚፃረሩ ሌሎች ህጎች፣ደንቦችና መመሪያች ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

አንቀጽ 16

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ ህዳር 7/3/94/ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.6 መቐለ ሕዳር 1994 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.6 መቐለ ህዳር 1994 ዓ/ም

ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ መቖሚ ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መእተዊ

ብሕገ መንግስትቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንኣብያተ ፍርዲ ተዋሂቡ ዝፀነሐ ስልጣን ዳይነት ምምሕያሽ አድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3(ረ) ብዝተወሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ " ኣዋጅ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ መቖሚ ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ቑፅሪ 49/1994" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ሕገ-መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ማለት እዩ።
2. " ቤት ምኽሪ " ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስትቲ ትግራይ ማለት እዩ።
3. " ጉባኤ " ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝቖመ ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ጉባኤ

ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፍርድ ቤቶች ማቋቋሚ አዋጅ

መግቢያ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ፣ ለፍርዲ ቤቶች ተሰጥቶ የቆየው የዳኝነት ስልጣን ማሻሻል አስፈላጊነ ሆኖ በመገኘቱ፣የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት፣ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት ዓንቀጽ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3(ረ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ኣዋጅ አስወጥቷል።

አንቀጽ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ " ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 49/1994 " ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. "ሕገ መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ማለት ነው።
2. " ምክር ቤት " ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ማለት ነው።
3. "ጉባኤ ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ የጠቅላይ ፍርዲ ቤት ጉባኤ

ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3
ኣቃውማ

ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ብርክታት ኣብያተ ፍርዲ ብሂራዊ ክልል ትግራይ፦

1. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ (ድሕሪ እዚ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ)፣
2. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ በሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ (ድሕሪ እዚ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ) ፣
3. ቤት ፍርዲ ወረዳ በሂራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ (ድሕሪ እዚ ቤት ፍርዲ ወረዳ እንዳተብሃለ ዝፅወዕ) ፣ በዚ ኣዋጅ ቈይሞም ኣለው።

ዓንቀፅ 4
ስልጣን ዳይነት

ስልጣን ዳይነት ናይ ኣብያተ ፍርዲ ጥራሕ ኮይኑ፦

1. ኣብ ሕገ መንግስቲ ፌደራዊ ሲሞክራሲያዊት ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ፦
   ሀ. ናይ ክልል ዳይነት ስልጣን ተባሂሉ ኣብ ዝተነፀሩ፣
   ለ. ናይ ፌዴራል ስልጣን ዳይነት ተባሂሎን ብንፁር ኣብ ዘይተቐመጡ ጉዳያት፣
2. ብሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ወይ ብኻልእ ናይዚ ክልል እዚ ሕጊ ተነፂሮም ንካሊእ ኣብ ዘይተወሃቡ ጉዳያት ናይ ዳይነት ስልጣን ኣለዎም።
3. ብዘይተስዓሩን ኣብ ስራሕ ብዘለውን ሕጊታት መሰረት ናይ ዳይነት ስልጣን ኣለዎም።
4. ናይ ፍትሃብሄርን ገበን ጉዳይን ብቐጥተታ ክሲ ወይ ብይግባኣኒ ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎም።

ዓንቀፅ 5
ምቛም ግልፂ መጋባእያ

ኣብናይ ዳይነት ኣስራርሓ ኣግባብ ዘለዎም ናይ ስነ ስርዓት ሕግታት ከምዘለው ኮይኖም ናይእዚ ክልል ኣብያተ ፍርዲ ዝሪኡዎም ዝኾኑ ጉዳያት ብግሊፂ መጋባእያ ይካየድ። ኮይኑ ግን፦

ሀ. ንናይ ህዝቢ ፀጥታ ወይ ድሕንነት ንምሕላው፣ወይ

ማለት ነው።

አንቀጽ 3
አቋቋም

ከዚህ በታች የተዘረዘሩት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ፍርድ ቤቶች ደረጃዎች፦

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት (ከዚህ በኋላ ጠቅላይ ፍርድ ቤት እየተባለ የሚጠራ)
2. የትገራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከፍተኛ ፍርድ ቤት (ከዚህ በኋላ ከፍተኛ ፍርድ ቤት እየተባለ የሚጠራ)
3. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የወረዳ ፍርድ ቤት (ከዚህ በኋላ የወረዳ ፍርድ ቤት እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ ተቋሟል።

አንቀፅ 4
የዳኝነት ስልጣን

የዳኝነት ስልጣን የፍርድ ቤቶች ብቻ ሆኖ፣

1. በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዶሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት
   ሀ. የክልል የዳይኝነት ስልጣን ተብለው በግልጽ በተለዩ፣

   ለ. የፌዴራል የዳኝነት ስልጣን ተብለው በግልጽ ያልተቀመጡ ጉዳዮች
2. ብትግራይ ክልል ሕገ መንግስት ወይም በሌላ የዚህ ክልል ሕግ ተለይተው ለሌላ ያተሰጡ ጉዳዮች የዳኝነት ስልጣን አላቸው።

3. ባልተሻሩና በሥራ ላይ ባሉ ሕጎች መሰረት የዳኝነት ስልጣን አላቸው።

4. የፍትሃብሄርና የወንጀል ጉዳይ በቀጥታ ክስ ወይም ብይግባኝ የማየት ስልጣን ይኖራቸዋል

አንቀጽ 5
ግልፅ ችሎት ማቋቋም

በዳይኝነት አስራር አግባብ ያላቸው የስነ ስርዓት ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የክልሉ ፍርድ ቤቶች የሚያዩዋቸው ማናቸውም ጉዳዮች በግልፅ ችሎት ይካሄዳሉ። ሆኖም

ሀ. የሕዝብ ፀጥታና ድህንነት ለመጠበቅ፣ወይም

ለ. ንናይ ህዝቢ ፅቡቕ ጠባይ ሰነ ምግባር ኣድላይ ኣበ ዝኾነሉ እዋን ብዕፁው መጋባእያ ክካየድ ይኽእል።

ዓንቀፅ 6

ናይ መጋባእያ ቦታ

1. ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዕላዊ ናይ መጋባእያ ቦታ መቐለ ኮይኑ ከም ኣድላይነቱ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ መጋባእያታት ይህልዎ።
2. ኣብ ናይ ዞባታት ማእኸላት ሓደ ወይ ከምኣድላይነቱ ካብ ሓደ ንላዕሊ መጋባእያታት ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ይህልው።
3. ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ስሩዕ ቦታ ብወረዳ ኣብያተ ፍርዲ ብርኪ ዝቖሙ ኣብያተ ፍርዲ ኣብዘለዎም ይኸውን።
4. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከብ ክልላዊ ቤት ፍርዲ ስሉጥ ፍትሒ ንምሃብ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ኣብ ውሽጢ ንዳይነት ስራሕ ዝተመደበሉ ከባቢ ተዘዋዊሩ መጋባእያ ክካይድ ይክእል እዩ።

ዓንቀፅ 7

ዳያኑ ካብ መጋባእያ ምልዓል

ናይ ዝኾነ ቤት ፍርዲ ዳይና ንሓደ ጉዳይ ከይርኢ ብሕጊ ዝተኸልከለ እንተኾይኑ ነቲ ጉዳይ ክርኢ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 8

ዳያኑ ካብ መጋባእያ ዝለዓዕሉ ኩነታት

1. ሓደ ናይ ዝኾነ ብርኪ ክልላዊ ቤት ፍርዲ ዳይና ቐጺሎም ካብ ዝተመልከቱ ምኽንያታት ብሓዲኡ ካብ መጋባእያ ይልዓል።

ሀ. እቲ ዳይና ካብቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ሓዲኦም ወይ ምስ ጠበቓኡ ናይ ስጋ ወይ ናይ መውስቦ ዝምድና ዘለዎ እንተኾይኑ፣ወይ

ለ. እቲ ዳይና ካብቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ናይ ሓዲኦም ሞግዚት ወይ ወዳኢ ነገር ወይ ጠበቓ ኣብ ዝኾነሉ ጉዳይ ዝተልዓለ ክትዕ እንተኾይኑ፣ወይ

ሐ. እቲ ዳይና ነቲ ክትዕ ዝተልዓለሉ ጉዳይ ኣቐዲሙ ብዳይነት ወይ ብዕርቂ ዝረአዮ ወይ ዝፈልጦ እንተኾይኑ ፣ወይ

ለ. ለህዝብ መልካም ጠባይ ወይም ስነ ምግባር አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ በዝግ ችሎት ሊካሄድ ይችላል።

አንቀፅ 6

የችሎት ቦታ

1. የጠቅላይ ፍርድ ቤት መደበኛ ችሎት ቦታ መቐለ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ችሎት ይኖረዋል።
2. በዞኖች ማእከላት አንድ ወይም እንደአስፈላጊነቱ ከአንድ በላይ የከፍተኛ ፍርድ ቤት ችሎት ይኖራል።
3. የወረዳ ፍርድ ቤቶች መደበኛ ቦታ በወረዳ ደረጃ የቆሙ ፍርድ ቤቶች ባለበት ይሆናል።
4. በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ የክልሉ ፍርድ ቤት ፈጣን የፍትሕ አገልግሎት ለመስጠት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በዳኝነት ስራ በተመደበበት አካባቢ ውስጥ እየተዘዋወረ ችሎት ሊያካሂድ ይችላል።

አንቀፅ 7

ዳኛን ከችሎት ማንሳት

የማንኛውም ፍርድ ቤት ዳኛ አንድን ጉዳይ እንዳያይ በህግ የተከለከለ ከሆነ ጉዳዩን ማየት አይችልም።

አንቀፅ 8

ዳኛ ከችሎት የሚነሳበት ሁኔታ

1. በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ የክልሉ ዳኛ ቀጥለው ከሰፈሩ ምክንያቶች በአንዱ ከችሎት ይነሳል።

ሀ. ዳኛው ከተካራካሪ ወገኖች ከአንዱ ወይም ከጠበቃው ጋር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ከሆነ፣ወይም

ለ. ዳኛው ከተካራካሪ ወገኖች የአንዱ ወገን ሞግዚት ወይም ነገረፈጅ ወይም ጠበቃ በሆነበት ጉዳይ የተነሳ ክርክር ከሆነ፣ወይም

ሐ. ዳኛው ክርክር የተነሳበትን ጉዳይ አስቀድሞ በዳኝነት ወይም በሽምግልና (እርቅ) ያየው ወይም የሚያውቀው ከሆነ፣ወይም

መ. እቲ ዳይና ካብቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ሓዶኦም ወይ ምስጠበቕኡ ኣብ ቤት ፍርዲ ክርክር ወይ ክትዕ እንተሃልዎ፣ወይ

ሰ. ልዕል ኢሉ ካብ (ሀ) እስካብ (መ) ካብ ዝተመልከቱ ምኽንያታት ወፃኢ ትኽክለኛ ፍትሒ ኣይህብን ዘብል ካሊእ ብቑዕ ምኽንያት እንትህሉ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) መሰረት እቲ ዳይና ኣብ መጋባእያ ክቕመጥ ዘይግብኦ ምዃኑ እንትረጋገፅ ካብቲ መጋባእያ ተላዒሉ ኣብ ክንድኡ ካሊእ ዳኛ ክትካእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 9
ዳይና ካብ መጋባእያ ክልዓል ምምልካት

1. ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ሓዶኦም ብመሰረት ኣብ ዓንቀፅ(8) ብዝተዘርዘሩ ምኽንያታት ሓደ ዳይና ካብ መጋባእያ ምልዓል ዝግበኦ መሲሉ ዝተረኣዮ እንተኾይኑ ንክልዓለሉ ንቤት ፍርዲ መመልከቲ ከቕርብ ይኽእል እዩ።
2. መመልከቲ ዝቐርብ ክርክር ቕድሚ ምጅማሩ ወይ መመልከቲ ንምቕራብ ምኽንያት ምህላው ኣመልካቲ ኣብ ዝፈለጠሉ ሽዑ ንሽዑ ክኸውን ኣለዎ።
3. እቲ መጋባእያ በሓደ ዳይና ጥራሐ ዝተሰየመ እንተኾይኑ።

ሀ. ካብ መጋባእያ ንኽለዓል ዝቐርበሉ ጥርዓን ሪኡ ነቲ ሕቶ እንተቕበሉ ካብ መጋባእያ ይልዓል፣

ለ. ነቲ ጥርዓን ዘይተቐበሉ እንተኾይኑ ኣብቲ ቤት ፍርዲ ዝርከብ ካሊእ መጋባእያ ወይ ኣብቲ ቤት ፍርዲ ብዝርከቡ ዳያኑ ንክሪኦ የመሓላልፍ፡

ሐ. ኣብቲ ቤት ፍርዲ ካሊእ መጋባእያ ወይ ካልኦት ዳያኑ እንተዘይሃልዩም ናብ ናይቲ ቤት ፍርዲ ውሳነ ይግባኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ንውሳነ ክመሓላልፍ ኣለዎ። ካብ መጋባእያ ንክልዓል ጥርዓን ዝቐርበቦ ዳይና ዝተሰየመሉ መጋባእያ ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝተቐመጡ ዳያኑ እንተኾይኑ በቲ ዝተረፈ ዳይና ወይ ዝተረፋ ዳያኑ እቲ ጥርዓን ውሳነ ይርከብ።

4. ካብ መጋባእያ ንኽልዓል መመልከቲ ዝቕረቦ ዳይና ምስ ካልኦት ዳያኑ ኣብ መጋባእያ ኣብ ዝቕመጠሉ እዋን እንተኾይኑ ብዝተረፈ ዳይና ወይ ዳያኑ እቲ መመልከቲ ውሳነ

መ. ዳኛው ከተካራካሪ ወገኖች መካከል ከአንዱ ወይም ከጠበቃው ጋር በፍርድ ቤት ክርክር ወይም ሙግት ካለው ፣ወይም

ሰ. ከፍ ሲል ከ ፡ሀ፡ እስከ ፡መ፡ ከተረረዘሩት ምክንታቶች ውጪ ትክክለኛ ፍትሕ አይሠጥም የሚያሡኝ ሌላ በቂ ምክንያት ሲኖር።

2. በዚህ አንቀፅ ነኡስ አንቀፅ (1) መሰረት ዳኛው በችሎቱ ሊሰየም የማይገባው መሆኑ ሲረጋገጥ ከችሎቱ ተነስቶ በሱ ምትክ ሌላ ዳኛ መተካት አለበት።

አንቀፅ 9
ዳኛ ከችሎት እንዲነሳ ማመልከት

1. ከተካራካሪ ወገኖች አንዱ በአንቀፅ (8) በተዘርዘሩት ምክንያቶች መሰረት ዳኛው ከችሎቱ መነሳት ያለበት መስሎ ከታዩው እንዲነሳለት ለፍርድ ቤቱ ማመልከቻ ማቅረብ ይችላል።
2. ማመልከቻው የሚቀርባው ክርክር ከመጀመሩ በፊት ወይም አመልካቹ ማመልከቻ ለማቅረብ ምክንያት እንዳለው ባወቀበት ጊዜ ወዲያውኑ መሆን አለበት።
3. ችሎትቱ በአንድ ዳኛ ብቻ የተሰየመ ከሆነ፦

ሀ. ከችሎቱ እንዲነሳ የቀረበለትን ማመልከቻ አይቶ ጥያቂውን ሲቀበለው ከችሎቱ ይነሳል።

ለ. አቤቱታውን ያልተቀበለው ከሆነ በፍርድ ቤቱ በሚገኝ ሌላ ችሎት ወይም በፍርድ ቤቱ በሚገኙ ሌሎች ዳኞች እንዲታይ ያስተላልፋል።

ሐ. በፍርድ ቤቱ ሌላ ችሎታ ወይም ሌሎች ዳኞች ከሌሉ ለፍርድ ቤቱ ውሳኔ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ለውሳኔ ማስተላለፍ አለበት። ከችሎቱ እንዲነሳ ጥያቄ የቀረበበት ሆነው የተቀመጡ ዳኞች ሆነ በቀረው ዳኛ ወይም በቀረሩት ዳኞች አቤቱታው ውሳኔ ይገኛል።

4. ከችሎቱ እንዲነሳ ማመልከቻ የቀረበበት ዳኛ ከሌሎች ዳኞች ጋር ችሎት ላይ እያለ ከሆነ በቀረው ደኛ ወይም በቀሩት ዳኞች ማመልከቻው ውሳኔ ያገኛል።

ይርከብ።

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ን (4) ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታን ይግበአኒ ዘይበሃለሉን ይኸውን።
6. እቲ ዳይና ነቲ ዝተውሃበ ውሳነ ሽዑ ንሽዑ ክፈፅም አለዎ።

ዓንቀፅ 10

መመልከቲ ዘስዕቦ ኪሳራ

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ አንቀፅ (9) ዳይና ካብ መጋባእያ ንኽልዓል ዝቐርብ ጥርዓን ዘስዕቦ ክሳራ ምስ ናይቲ ዋና ጉዳይ ክሳራ ዝጠቓለል ይኸውን። ቤት ፍርዲ ነቲ መመልከቲ ኣግባብነት ዘለዎ አይኮነን ኢሉ ከይተቐበሎ እንተተሪፉ ግን ናይቲ ዋና ነገር ክሳራ እንከይሓወሰ ክሳራ ዝኸፍሎ እቲ መመልከቲ ዘቕረበ ሰብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 11

ቅፅዓት

ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ብሓዲኡ ሓደ ዳይና ካብ ብመጋባእያ ክልዓለሉ ዘቕረቦ ጥርዓን ፍትሒ ንምትዕንቃፍ ብሓሳብ ብቑዕ ምኽንያት ዘይብሉ ኮይኑ እንተተረኺቡ ቤት ፍርዲ ነቲ ጥርዓን ነጊጉ አብ ልዕሊ ኣመልካቲ ክሳብ ብር 500 (ሓሙሽተ ሚኢቲ ቅርሺ) ዝበፅሕ መቕፃዕቲ ክውስነሉ ይኽእል።

ዓንቀፅ 12

ናይ ኣብያተ ፍርዲ ናይ ስራሕ ቋንቋ

1. ናይ አብያተ ፍርዲ ናይ ስራሕ ቋንቋ ትግርኛ እዩ።
2. ኣብያተ ፍርዲ ትግርኛ ንዘይፈልጥ በዓል ጉዳይ ተርጓሚ ይምድበሉ።

ዓንቀፅ 13

ኣወዳድባ ኣብያተ ፍርዲ

1. ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ከከም ብርኪ ስልጣኖም ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ፦
   ሀ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፣
   ለ. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ፣
   ሐ. ወረዳ ቤት ድርድን፣
   መ. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዝብል ኣብ አርባዕተ ብርኪ ይውደብ።
2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፕረዚዳንትን ምክትል፣ ፕረዚዳንት፣ዳያኑ ፣ረጅስትራርን ድጋፍ

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (3) ችና (4) መሰረት የተሰጠ ውሳኔ የመጨረሻና ይግባኝ የማይባልበት ውሳኔ ይሆናል።
6. ዳኛው የተሰጠውን ውሳኔ ወዲያውኑ መፈፀም አለበት።

አንቀፅ 10

ስለ ኪሳራ

በዚህ አዋጅ አንቀፅ (9) መሰረት ዳኛ ከችሎት እንዲነሳ የቀረበ ማመልከቻ የሚያደርሰውን ወጪ /ክሳራ/ ከዋናው ጉዳይ ጋር የሚጠቃለል ይሆናል። ፍርድ ቤቱ ማመለከቻው አግባብነት የለውም ብሎ ካልተቀበለው ግን የዋናው ነገር ወጪ ሳይጨምር ኪሳራውን የሚከፍለው ማመልከቻውን ያቀረበ ሰው ይሆናል።

አንቀፅ 11

ቅጣት

ከተከራካሪ ወገኖች በአንዱ አንድ ዳኛ ከችሎት እንዲነሳ የቀረበው ማመልከቻ ፍትሕን ለማደናቀፍና ሓሳቡ በቂ ምክንያት የሌለው ሆኖ ካገኘው ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን ከመሻርም በላይ ባመልካቹ ላይ እስከ ብር 500.00 (አምስት መቶ ብር) የሚደርስ ቅጣት ሊወስንበት ይችላል።

አንቀፅ12

የፍርድ ቤቶች የሥራ ቋንቋ

1. የፍርድ ቤቶች የሥራ ቋንቋ ትግርኛ ነው።
2. ትግርኛ ቋንቋ ለማይችል ባለጉዳይ ፍርድ ቤቶች ተርጓሚ ይመድባሉ።

ዓንቀፅ 13

የፍርድ ቤቶች አደራዳጀት

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፍርድ ቤቶች እንደየስልጣን ደረጃቸው ቅደም ተከተል ከላይኛው እስከ ታችኛው።
   ሀ. ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣
   ለ. ከፍተኛ ፍርድ ቤት፣
   ሐ. የወረዳ ፍርድ ቤት፣
   መ. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በሚባሉ አራት አርከናች ይደራጃል።
2. ጠቅላይ ፍርድ ቤቱ ፕረዚዳንትና ምክትል ፕረዚዳንት፣ደኞች፣ሬጅስራርና ድጋፍ ሰጪ

ውሃብቲ አካለት ይህልዎም።

3. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሓደ ፕረዚዳንት፣ሓደ ወይ ከም ኣድላይነቱ ካብ ሓደ ንላዕሊ ኣከብቲ ዳያኑን ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።
4. ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሓደ ወይ ከም ኣድላይነቱ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዳያኑን ድጋፍ ወሃብትን ይህልውዎ።
5. ኣብ ሕድ ሕድ ወረዳ ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ፕረዚዳንት ይህሉ።
6. ኣብ ሕድ ሕድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሰለስተ ዳያኑን ክልተ ተጠባበቕቲ ዳያኑን ይህልው። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀፅ 14

መጋባእያ

1. ዝኾነ ክልላዊ ቤት ፍርዲ ከከምኩነታቱ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ መጋባእያታት ይህልዎ።
2. ናይ ላዕለዋይን ማእኸላይን ኣብያተ ፍርዲ መጋባእያ ሓደ ኣካብን ክልተ ዳያኑን ይህልውዎም።
3. ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ መጋባእያ ብሓደ ዳኛ ዝካየድ ይኸውን።

ዓንቀፅ 15

ካብ ሓሙሽተ ዘይውሓዱ ዳያኑ ዝስየሙሉ መጋባእያ

1. ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ወይ ብናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ መጋባእያታት ወይ ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ብሓዲኡ ሕቶ እንትቐርበሉ ሓደ ጉዳይ ካብ ሓሙሽተ ዘይውሕዱ ዳያኑት ሰይሞም ክሪእይዎ ይኽእል።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ቀፂሎም ዝተዘርዘሩ ጉዳያት ዝርአዩ ካብ ሓሙሽተ ብዘይውሕዱ ዳያኑ ዝተሰየምዎ መጋእያ ይኸውን።

ሀ. ኣብ መንጎ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ መጋባእያታት መሰረታዊ ዝኾነ ናይ ትርጉም ኣፈላላይ ዝተረአየሉ ሕጊ ዝምልከቱ ጉዳያት እንተጋጥሙ፣

ለ. ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዝረአዩ ጉዳያት ሰበር እዮም።

ዓንቀፅ 16

አካላት ይኖሩታል።

3. ከፍተኛ ፍርድ ቤት አንድ ፕሬዚዳንት፣አንድ ወይም እንደአስፈላጊነቱ ከአንድ በላይ ሰብሳቢ ዳኞች፣ ዳኞች እና ድጋፍ ሰጪ አካላት ይኖሩታል።
4. የወረዳ ፍርድ ቤት አንድ ወይም እንደአስፈላጊነቱ ከአንድ በላይ ዳኞችና ድጋፍ ሰጪ አካላት ይኖሩታል።
5. በያንዳንዱ ወረዳ የወረዳ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ይኖራል።
6. በያንዳንዱ ማህበራዊ ፍርዲ ቤት ሶስት ዳኞችና ሁለት ተጠባባቂ ዳኞች ይኖራሉ። ዝርዝሩ በህግ ይወስናል።

አንቀፅ 14

ችሎት

1. ማንኛውም የክልሉ ፍርድ ቤት እንዳየሁኔታው አንድ ወይም ከአንድ በላይ ችሎት ይኖረዋል።
2. የጠቅላይና ከፍተኛ ፍርድ ቤቶች ችሎት አንድ ሰብሳቢና ሁለት ዳኞች ይኖሩታል።
3. የወረዳ ፍርድ ቤት ችሎት በአንድ ዳኛ የሚካሄድ ይሆናል።

አንቀፅ 15

ከአምስት የማያንሱ ዳኞች የሚሠየሙበት ችሎት

1. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት በራሱ ተነሳሽነት ወይም በጠቅላይ ፍርድ ቤት ችሎቶች ወይም ከተከራካሪዎች በአንዱ ወገን ጥያቄ ሲቀርብ አንድ ጉዳይ ከአምስት በማያንሱ ዳኞች ተሰይመው ሊያዩት ይችላሉ።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቀጥለው የተዘረዘሩት ጉዳዮች የሚታዩት ከአምስት በማያንሱ ዳኞች በተሰየሙበት ችሎት ይሆናል።

ሀ. በጠቅላይ ፍርድ ቤት ችሎቶች መካከል መሰረታዊ የሆነ የትርጉም ልዩነት የታየበት ሕግን የሚመለከቱ ጉዳዮች ሲያጋጥም።

ለ. በጠቅላይ ፍርድ ቤት የሚታዩ የሰበር ጉዳዮች ናቸው።

አንቀፅ 16

ስልጣን ሰበር ሰማዒ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክክል ትግራይ መሰረታዊ ዝኾነ ናይ ሕጊ ጌጋ ኣብዘለዎም ዝስዕቡ ናይ ክልል ጉዳያት ብሰበር ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎ፣

ሀ. ኣብ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ተወሲኖም ብይግባኣኒ ኣብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ወይ ኣብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ዝተወድኡ ጉዳያት፣

ለ. ኣብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ተወሲኖም ብይግባኣኒ ኣብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ወይ ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝተወድኡ ጉዳያት፣

ሐ. ኣብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ተወሲኖም ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ብይግባኣኒ ኣብ ዝተወድኡ ናይክልል ጉዳያት እዮም።

ዓንቀፅ 17

ኣቀራርባ ጥርዓን ሰበርን ስነ ስርዓቱን

1. ጥርዓን ሰበር ዝስማዕ ካብ ሓሙሽተ ብዘይውሕዱ ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዳያኑ እዩ።
2. እቲ ጉዳይ ብሰበር ክረአየሉ ጥርዓን ዘቕርብ ሰብ መሰረታዊ ናይ ሕጊ ጌጋ ኣብቲ ጉዳይ ተፈጺሙ ዝብለሉ ምኽንያት ብዝርዝር ኣብ ጥርዓን መመልከቲኡ አነፂሩ ከቕርብ አለዎ።
3. ምስቲ ዝቐርብ መመልከቲ ጥርዓን ናይ ዝቐርበሉ ዘሎ ወሳኒ ቅዳሕን ናይ ታሕተዎት ኣብያተ ፍርዲ ውሳነ ቅዳሕን ኣተሓሒዙ ክቕርብ ይግባእ።
4. ናይ ሰበር ጥርዓን መመልከቲ ዝቐርብ እቲ ጉዳይ ናይ መወዳእታ ውሳነ ካብ ዝረኸበሉ ኣብ ውሽጢ 60 ማዓልቲይኸውን። ግዜ ምስ ሓለፈ ዝቐርብ ጥርዓን ብቑዕ ምኽንያት እንቴልዩዎ መፍቀዲ ትእዛዝ ፋይል ክኸፍት ይኽእል። እንተተፈቒድሉ ጥርዓኑ ምስናይ ውሳነታት ቅዳሕ ክቕርብ ብረጅስትራር ይንገሮ፤

ዓንቀፅ 18

ጉባኤ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

1. ኣባላት ጉባኤ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፡-

ሀ. ፕረዚዳንትን ምክትል ፕረዚዳንትን ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፡-

ለ. ዳያኑ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፡

ሐ. አከብቲ ዳያኑ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ስልጣን

የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ባለባቸው ጉዳዮች በሚከተሉት የክልል ጉዳዮች በሰበር የማየት ስልጣን ይኖረዋል።

ሀ. በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ተወስነው በይግባኝ በወረዳ ወይም ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያለቁ ጉዳዮች፣

ለ. በወረዳ ፍርድ ቤት ተወስነው በይግባኝ በከፍተኛ ፍርድ ቤት ወይም በጠቅላይ ፍርድ ቤት ያለቁ ጉዳዮ፣

ሐ. በከፍተኛ ፍርድ ቤት ተወስኖው በይግባኝ በጠቅላይ ፍርድ ቤት ባለቁ የክልል ጉዳዮች ናቸው

አንቀፅ 17

የሰበር አቤቱታና የአቀራረብ ሥነ ስርዓት

1. የሰበር አቤቱታ የሚሰማው ከአምስት የማያንሱ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች ነው።
2. ጉዳዩን በሰበር እንዲታይለት አቤቱታ የሚያቀርብ ሰው በጉዳዩ ላይ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽመዋል የሚልበትን ምክንያት በአቤቱታው ማመልከቻ ላይ በዝርዝርና በግልጽ ማቅረብ አለበት።
3. ከሚቀርበው የአቤቱታ ማመለከቻ ጋር አቤቱታ ማመልከቻ ጋር አቤቱታ እየቀረበበት ያለው ውሳኔ ቅጂ የበታች ፍርድ ቤቶች ውሳኔ ቅጂ አያይዞ ማቅረብ አለበት
4. የሰበር አቤቱታ ማመልከቻ የሚቀርበው ጉዳዩ የመጨረሻ ውሳኔ ካገኘበት በስድሳ ቀናት ውስጥ ይሆናል። ጊዜው ካለፈበት በኋላ የሚቀርብ አቤቱታ በቂ ምክንያት ከተፈቀደለት አቤቱታውን ከውሳኔዎች ቅጂዎች ጋር እንዲያቀርብ በሬጅስትራር ይነገረዋል።

አንቀፅ 18

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ

1. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ አባለት፡-

ሀ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንትና ምክትል ፕረዚዳንት፡-

ለ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች፡-

ሐ. የከፍተኛ ፍርድ ቤት ሰብሳቢ ዳኞች ናቸው።

እዮም።

2. ሓላፊ ቢሮ ፍትሕን ብክልል ምምሕዳር ዝውክል ሓደ ሰብ ብዘይ ድምፂ ኣብቲ ጉባኤ ይካፈሉ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዘይተጠቐሱ ዳያኑ፣ኣግባብ ዘለዎም ናይ ምምሕዳር ኣብያተ ፅሕፈት ፣ህዝባዊ ውዳበታትን ትካላትን ዝውክሎም ናይ ሕጊ ሰብ ሞያ ወይ ካልኦት ውልቀሰባትን ኣብ ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ጉባኤ ክሳተፉ እንትዕደሙ ብዘይድምፂ ክካፈሉ ይኽእሉ እዮም።

ዓንቀፅ 19

ስልጣንን ተግባርን ጉባኤ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ጉባኤ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ካብዙይ ቀፂሉ ዘሎ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኣብ ምምሕዳር ስራሕ ዳይነት ዘጋጥሙ ሽግራት ተረዲእኻ መፍትሒ ምሃብ፣
2. ኣሰራርሓ ዳይነት ንምምሕያሽን ሓደ ዓይነት ኣፈፃፅማ ሕጊታት ንምርግጋፅን ንኣብያተ ፍርዲ መምርሒ ምውፃእ።
3. ሓደሽቲ ሕጊታት ክወፁ ወይ ነባር ሕጊታት ክመሓየሹ ናብ ቤት ምኽሪ ሓሳብ ምቕራብ።
4. ንስራሕ ኣፈፃፅማ ጉባኤ ዝጥቅም መምርሒ የውፅእ፣

ዓንቀፅ 20

ኣሰራርሓ ጉባኤ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

1. ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ናይቲ ጉባኤ ኣካቢ ይኸውን፣
2. እቲ ጉባኤ ናይ ባዕሉ ፀሓፊ ይምድብ፣
3. እቲ ጉባኤ ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ይእከብ፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ተወሳኺ ኣኼባታት ክጽውዕ ይኽእሉ እዮም።
4. ክልተ ሲሲ ኣባላት እቲ ጉባኤ እንተተረኺቦም ምልእተ ጉባኤ ይኸውን።
5. ኩሎም ውሳነታት ጉባኤ ብኣብዝሓ ድምፂ እንትኸውን፣ ዝተወሃበ ድምፂ ማዕረ እንትኸውን ኣካቢ ዝድግፎ ሓሳብ ናይቲ ጉባኤ ውሳነ ይኸውን።

ዓንቀፅ 21

ስልጣንን ተግባርን ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ንኣብያተ

2. የፍትሕ ቢሮ ሓላፊና በክልል አስተዳደር የሚወክል አንድ ሰው ያለ ድምጽ በጉባኤው ይካፈላሉ።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ያልተጠቀሱ ዳኞች፣አግባብ ያላቸው የአስተዳደር ጽህፈት ቤቶች፣ህዝባዊ ድርጅቶችና ተቋሞች የሚወክሊዋቸው የሕግ ባለሞያዎች ወይም ሌሎች ግለሰቦች በጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ እንዲሳተፉ ጥሪ ሲደረግላቸው ያለድምፅ ሊካፈሉ ይችላሉ።

አንቀፅ 19

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ ስልጣንና ተግባር

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ የሚከተሉት ስልጣን ተግባር ይኖረዋል።

1. በዳኝነት አስተዳደር የሚያጋጥሙ ችግሮችን በመገንዘብ መፍትሄ ይሰጣል።
2. የዳኝነት አሰራር ለማሻሻል ወጥ የሕግ አፈፃፀም ለማረጋገጥ ለፍር ቤቶች መመሪያ ይወጣል።
3. አዳዲስ ሕጎች እንዲወጡ ወይም ነባር ሕጎች እንዲሻሻሉ ለምክር ቤት ሓሳብ ያቀርባል።
4. ለጉባኤ ሥራ አፈፃፀም የሚጠቅም መመሪያ ያወጣል።

አንቀፅ 20

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ አሠራር

1. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት የጉባኤው ሰብሳቢ ይሆናል።
2. ጉባኤው የራሱ ፀሓፊ ይመድባል።
3. ጉባኤውበዓመት ሁለት ጊዜ ይሰበሰባል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ተጨማሪ ስብሰባዎችን ሊጠራ ይችላል።
4. የአባላቱ ሁለት ሦስተኛው 2/3 ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
5. ሁሉም የጉባኤ ውሳነዎች በአብላጫ ድምጽ እኩል ሲሆን ሰብሰባው የደገፈው ሃሳብ የጉባኤው ውሳኔ ይሆናል።

አንቀፅ 21

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ስልጣንና ተግባር

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ፍርድ ቤቶችን

ፍርዲ ናይ ምምሕዳር ሓላፍነት ኣለዎ። ብፍላይ ድማ፡-

1. ንናይ ክልል ናይ ዳይነት ኣካል ይውክል።
2. ንኣብያተ ፍርዲ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ብመሰረት ሕጊ ይቖፅር፣የመሓድር፣
3. ናይ ኣብያተ ፍርዲ ናይ ስራሕ ትልሚን በጀትን የዳለው፣ ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
4. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 65 ናይ መጋባእያ መስመዒ ቦታ ይውስን።
5. ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ጉባኤ ኣጀንዳ የዳሉ፣ጉባኤ ይፅውዕ።
6. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓቀንቀፅ 18/3/ ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ጉባኤ ዝዕደሙ ተኻፈልቲ ይውስን፣ይፅውዕ።
7. ስራሕቲ ኣብያተ ፍርዲ ብስታትስቲክስ ብዝተደገፈ መግለፂ ክዳለው ይገብር።
8. ናይ ቤት ፍርዲ ናይ ሕጊ መፅሄት ክዳሎ ይግብር።
9. ትምህርታዊ ዝኾኑ ፍርድታትን ውሳነታትን ተመሪያም ክሕተሙ ይገብር።
10. ብዛዕባ ናይ ክልል ኣብያተ ፍርዲ ኣፈፃፅማ ስራሕ ዳኝነት ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርብ።
11. በዚ ኣዋጅን ብካልኦት ሕጊታትን ዝተወሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

ዓንቀፅ 22

ስልጣንን ተግባርን ምክትል ፕሬዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ምክትል ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዱ፣

1. ብፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዝተወሃብዎ ተግባራት ይፍፅም።
2. እቲ ፕረዚዳንት ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ተኪኡ ይስርሕ።

ዓንቀፅ 23

ስልጣንን ተግባርን ፕሬዚዳንት ማእኸላይ ቤት ፍርዲ

1. ነቲ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ይውክል።
2. ናይቲ ቤት ፍርዲ ሰራሕተኛታት ናይ ስራሕ ምንቅስቓሶም ይከታተል፣ይቆፃፀር።
3. ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዝተመደበሉ በጀት ኣብ ስራሕ የውዕል፣ይቆፃፀር።

የማስተዳደር ሃላፊነት አለበት። በተለይም፡-

1. የክልሉን የዳኝነት አካል ይወክላል።
2. በህግ መሠረት ለፍርድ ቤቶች አስፈላጊ የሆኑት ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣
3. የፍርድ ቤቶችን የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ሲፀድቅ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
4. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 65 መሰረት የችሎት መሰየሚያ ቦታ ይወስናል።
5. የጠቅላይ ፍርድ ቤት የጉባኤ አጀንዳ ያዘጋጃል፣ጉባኤ ይጠራል።
6. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 18/3 መሰረት በጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉባኤ የሚካፈሉትን ይወስናል፣ይጠራል
7. የፍርድ ቤቶች ሥራዎች በስታትስቲክስ በተደገፈ መግለጫ እንዲዘጋጁ ይደርጋል።
8. የፍርድ ቤት የሕግ መጽሄት እንዲዘጋጅ ያደርጋል።
9. ትምህርት ሰጪ የሆኑ የፍርድ ውሳኔዎች ተመርጠው እንዲታተሙ ያደርጋል።
10. ስለክልሉ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ስራ አፈፃፀም ለምክር ቤቱ ሪፓርት ያቀርባል።
11. በዚህ አዋጅና በሌሎች ሕጎች የተሰጠት ሌሎች ተግባራትን ይፈፅማል፤

አንቀፅ 22

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕሬዚዳንት ስልጣንና ተግባር

የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕረዚዳንት፣

1. በጠቅላይ ፍርድቤት ፕረዚደንት የሚሰጡት ተግባራት ያከናውናል።
2. ፕረዚዳንት በማይኖርበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል።

አንቀፅ 23

የከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ስልጣንና ተግባር

1. ከፍተኛ ፍርድ ቤቱን ይወክላል።
2. የፍርድ ቤቱ ሰራተኞች የሥራ እንቅስቃሴ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።
3. በጠቅላይ ፍርድ ቤት የተወሰነለትን በጀት ሥራ ላይ ያውላል፣ይቆጣጠራል።

4. ናይ ላዕለዋይ ቤት ዓመታዊ ትልሚ መሰረት ብምግባር ናይቲ ቤት ፍርዲ ትልሚ የውፅኡን ተግባራዊነቱ ይቆፃፀርን።
5. ብዛዕባ ኣብቲ ዞባ ዘለዋ ቤት ፍርዲታት ስራሕ ብስታትስቲክስ ዝተደገፈ ፀብፃብ ክዳሎ ይገብርን ናብ ብልዕሊኡ ይልእኽን።
6. ካልኦት ካብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዝወሃብዎ መምርሒታት ተገባራዊ ይገብር።

ዓንቀፅ 24

ስልጣንን ተግባርን ፕረዚዳንት ወረዳ ቤት ፍርዲ

ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ፕረዚዳንት ብመሰረት ሕጊ ነቲ ቤት ፍርዲ ናይ ምምሕዳር ሓላፊነት አለዎ። ብፍላይ ድማ፡-

1. ናይቲ ወረዳ ናይ ዳይነት አካል ይውክል።
2. ናይቲ ቤት ፍርዲ ሰራሕተኛታት የመሓድር፣
3. ናይቲ ቤት ፍርዲ በጀት ኣብ ስራሕ የውዕል፣
4. ብዛዕባ ናይቲ ቤት ፍርዲ ኣፈፃፅማ ስራሕ ናብ ብልዕሊኡን ናብ ወረዳ ቤት ምኽርን ፀብፃብ የቕርብ፣
5. ካልኦት ካብ ላዕለዋይ ኣካል ዝወሃብዎ መምርሒታት ተግባራዊ ይገብር።

ዓንቀፅ 25

ዝተሰዓሩ ሕጊታት

1. ኣዋጅ ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 30/1990 በዚ ኣዋጅእዚ ተሳዒሩ አሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ ወይ በዚ ኣዋጅ ዝተሸፈኑ ጉዳያት ዝምልክት ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ ተፈፃሚነት የብሉን።

ዓንቀፅ 26

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዘፀንዐ ይኸውን።

ሕዳር 1994 ዓ.ም

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሀረራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

4. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ዕቅድን መሰረት በማድረግ የፍርድ ቤቱን ዕቅድ ያወጣል፣ ተግባራዊነቱን ይከተተላል።
5. በዞኑ ውስጥ የሚገኙ ፍርድ ቤቶች በስታትስቲክስ የተደገፈ ሪፓርት እንዲያዘጋጁ ያደርጋል፣ ለበላይ አካሉ እንዲላክ ያደርጋል።
6. ሌሎች ከጠቅላይ ፍርድ ቤቱ የሚሰጡትን መመሪያዎች ተግባራዊ ያደርጋል።

አንቀፅ 24

የወረዳ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ስልጠንና ተግባር

የወረዳ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት በህግ መሰረት የወረዳው ፍርድ ቤትን የማስተዳደር ሃላፊነት አለው። በተለይም፡-

1. የወረዳውን የዳኝነት አካል ይወክላል።
2. የፍርድ ቤቱ ሰራሕተኞች ያስተዳድራል።
3. የፍርድ ቤቱን በጀት ሥራ ላይ ያውላል።
4. ስለፍርድ ቤቱ የሥራ አፈፃፀም ለበላይ አካልና ለወረዳ ምክር ቤት ሪፓርት ያቀርባል።
5. ሌሎች ከበላይ አካሉ የሚሰጡት መመሪያዎችን ተግባራዊ ያደርጋል።

አንቀፅ25

የተሻሩ ህጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ የፍርድ ቤቶች አዋጅ፣ አዋጅ ቁጥር 30/1990 በዚህ ኣዋጅ ተሽረዋል።
2. በዚህ አዋጅ የተካቱትን ጉዳዮች በሚመለከት ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማነኛውም ሕግ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ 26

አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ሕዳር 1994 ዓ.ም

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.7 መቐለ ሕዳር 1994 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.7 መቐለ ህዳር 1994 ዓ/ም

ትሕዝቶ
ኣዋጅ ቁፅሪ 50/1994
ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ

ተማሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣካል ነፃ ዳይነት ዝቖመ ብምኧኑ።

ነዚ ብሕገ መንግስቲ ዝተረጋገፀ ነፃ ኣካል ዳይነት ካብ ፅዕንቶ ዝኾነ ኣካል መንግስቲ ወይ ባዓል ስልጣን ክመርሕ ብዝኸእል፣ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ምውዳብ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ።

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ እዚ "ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 50/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ማውጫ
አዋጅ ቁጥር 50/1994
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሻሽሎ የወጣ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አዋጅ

የትግራይ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ የወጣ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አዋጅ

ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ነፃ የዳኝነት አካል ያቆመ በመሆኑ፣

በሕገ መንግስት ለተረጋገጠው ነፃ የዳኝነት አካል ከማናቸውም የመንግስት አካል ወይም ባለ ሰልጣን ነፃ ሆኖ ሊመራ በሚችል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማደራጀት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልላዊ መንግት ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን ኣዋጅ አውጥቷል።

አንቀጽ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አዋጅ ቁጥር 50/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንድ ዋጋ	ብር 19.34

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	120

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ፡-

1. " ሕገ-መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።
3. "ጉባኤ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝቖመ ናይ ላዕለዋይ ወይ ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3
ኣቃውማ

1. ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ክልል ትግራይ (ስዒቡ ጉባኤ እናተብሃለ ዝፅዋዕ) በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።
2. ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብክልል ላዕለዋይ ጉባኤን ከም ኣድላይነቱ ዝህሉ ብዞባ ዞባ ጉባኤን እናተብሃሉ ዝፅውዑ ብርኪታት ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 4
ኣባላት ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ።

ሀ. ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ---- ኣካቢ

ለ. ምትክል ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ--- ኣባል

ሐ. ካብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሓደ ዳይና--ኣባል

መ.ካብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሰለስተ ዳያኑ ------ ኣባል

ሠ. ካብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሰለስተ ዳያኑ---ኣባል

ረ. ካብ ክልል ቤት ምኽሪ ክልተ ተወከልቲ - ኣባል

ሽ. ካብ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ሓንቲ ተወካሊት ----- ኣባል

ቀ.ካብ ማሕበር ሓረስቶት ሓደ ተወካሊ-- ኣባል

በ.ፍትሒ ቢሮ ሓላፊ --------------- ኣባል

ተ. ካብ ማሕበር ጠበቓታት ሓደ ተወካሊ--- ኣባል

2. ኣካቢ ኣብ ዘየለሉ ምክትል ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ኣካቢ ኾይኑ ይመርሕ

አንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. "ሕገ-መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ መንግስት ሕገ መንግስት ነው።
2. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ማለት ነው።
3. "ጉባኤ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረተ የተቋቋመ የጠቅላይ ወይም የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማለት ነው።

አንቀጽ 3
አወቃቀር

1. የትግራይ ክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ (ከዚህ በኋላ "ጉባኤ" እየተባለ የሚጠራን) በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።
2. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በክልል የበላይ ጉባኤና እንደየአስፈላጊነቱ በዞን የሚኖር የዞን ጉባኤ እየተባሉ የሚጠሩ እርከኖች ይኖሩታል።

አንቀጽ 4
የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስልጣንና ተግባር

1. የክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፣

ሀ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት--- ሰብሳቢ

ለ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕረዚዳንት------- አባል

ሐ. ከጠቅላይ ፍርድ ቤት አንድ ዳኛ------አባል

መ. ከከፍተኛ ፍርድ ቤት ሶስት ዳኞች--- አባል

ሠ. ከወረዳ ፍርድ ቤት ሶስት ዳኞች----- አባል

ረ. ከክልል ምክር ቤት ሁለት ተወካዮች-- አባል

ሰ. ከሴቶች ማህበር አንድ ተወካይ------ አባል

ሽ. ከገበሬዎች ማህበር አንድ ተወካይ -------------- አባል

ተ. የፍትሕ ቢሮ ሓላፊ-------------አባል

በ.ከጠበቆች ማህበር አንድ ተወካይ ---------------- አባል

2. ሰብሰቢው በማይኖርበት ጊዜ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ምክትል ፕረዚዳንት ሰብሳቢ ሆኖ ይመራል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 5

ስልጣንን ተግባርን ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

ሀ. መመዘኒ ብቕዓት ዳያኑ አማሊኦም ንዝተረኸቡ ሰብ ሞያ ሕጊ ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፕረዚዳንት መቕረባይነት ኣፃርዩ ንዳይነት ይሓዚ።

ለ.ናይ ዳያኑ ዝውውር ይውስን፣ናይ ዳያኑ ኣገልግሎትን መሃያን ብዝምልከት ናብ ቤት ምኽሪ ሓሳብ የቕርብ።

ሐ. መተግበሪ እዚ ኣዋጅ ዳያኑ ዝምርሕሉ ናይ ስነ-ምግባር ደንብን መምርሒን የውፅእ።

መ. ኣብ ልዕሊ ዳያኑ ናይ ስነ-ምግባር ጉድለት እንትህሉ ስጉምቲ ይወስድ፣ከከም ኩነታቱ ካብ ስራሕ ይእግድ።

ረ. ሬጅስትራር መልሚሉ ንሽመት ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ ናይ ሬጅስትራር ዲሲፒሊን፣ስንብት ናይ ማሃያ ኩነታትን ምስዚ ዝተታሓዙ ካልኦት ሓሳብትን ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ።

ሰ. ንስራሕቲ ቅልጣፈ፣ዕፈትን ሓገዝ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ ኣብ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ክህሉ ብምግባር ስራሕቲ ይመርሕ።

ዓንቀፅ 6

ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይቲ ጉባኤ ይፅውዕ፣ይመርሕ፣
2. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንዳይነትን ሬጅስትራርን ስራሕቲ ብቑዓት ዝኾኑ ሰባት ሽም ዝርዝሮምን ሓፂር ናይ ህይወት ታሪኾምን ናብቲ ጉባኤ ይቕርብ።
3. በቲ ጉባኤ ተቐበባልነት ዝረኸቡ ሕፁያት ዳያኑ ላዕለዋይ፣ ማእኸላይን ወረዳን ኣብያተ ፍርዲ ንሽመት ናብ ቤት ምኽሪ ክልል የቕርብ።
4. ናይቲ ጉባኤ ፃሓፊ ይምድብ።
5. ጉባኤ ዝወሰኖም ውሳነታት ንተግባራዊነቶም ይመርሕ ይቆፃፀር፣ ክሳብ ቀፃላይ ናይ ጉባኤ ኣኼባ ወኪሉ ስራሕቲ ይፍፅም

ዓንቀፅ 7

ቤት ፅሕፈት ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

አንቀጽ 5

የክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባለት

ሀ. የዳኞች የብቃት መመዘኛ አሟልተው ለተገኙ የሕግ ባለሙያዎች በጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት አቅራቢነት ኣጣርቶ ለዳኝነት ያጫል።

ለ.የዳኞች ዝውውር ይወስናል፣የዳኞች አገልግሎትና ደመወዝ በሚመለከት ለምክር ቤት ሃሳብ ያቀርባል።

ሐ. የዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ፣ዳኞች የሚመመሩበት የስነ-ስርዓት ደንብንና መመሪያዎን የወጣል።

መ. የዳኞች የስነ-ምግባር ጉድለት ሲኖር እርምጃ ይወስዳል። እንደየሁኔታው ከስራ ያግዳል።

ሠ. ሬጅስትራር መርጦ ለምክር ቤት ለሹመት ያቀርባል። የሬጅስትራር የዲሲፒሊን፣ የስንብት፣ የደመወዝ ሁኔታንና ከዚህ ጋር የሚያያዙ ሌሎች ሃሳቦች ለምክር ቤት ያቀርባል።

ረ. ለስራው ቅልጣፍናውና ጥራት ድጋፍ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ በዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ እንዲኖር በማድረግ ስራዎቹን ይመራል።

አንቀፅ 6

የክልል ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሰብሳቢ ስልጣን ተግባር

1. የጉባኤውን ስብሰባ ይጠራል፣ይመራል።
2. በዚህ አዋጅ መሰረት ለዳኝነትና ለሬጅስትራር ስራዎች ብቁ የሆኑ የስም ዝርዝር ና ኣጭር የሕይወት ታረካቸው ለጉባኤው ያቀርባል።
3. በጉባኤው ተቀባይነት ያገኙ የጠቅላይ፣ የከፍተኛና የወረዳ ፍርድ ቤቶች ዳኞችን ለሹመት ለክልል ምክር ቤት ያቀርባል።
4. የጉባኤው ፀሓፊ ይመድባል።
5. የጉባኤው የወሰናቸው ውሳኔዎችን ለተግባራዊነታቸው ይመራል፣ ይቆጣጠራል። እስከ ቀጣይ የጉባኤ ስብሰባ ወክሎ ስራዎችን ይሰራል።

አንቀፅ 7

የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት

1. ፕረዚዳንት ቤት ፍርዲ ሓላፊ እዚ ቤት ፅሕፈት ይኸውን።
2. ንስራሕቲ ምምሕዳር ዳያኑ ጉባኤ ሰለጤን ክባሃል ተግባራት ቤት ፍርድን ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑን ከይተሓዋወሱ ቤት ፅሕፈቱ ምስ ቤት ፅሕፈት ዋሬዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ ኾይኑ በጀትን ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታትን እውን ካብዚ ቤት ፅሕፈት ዝግልገል ይኸውን።

ዓንቀፅ 8
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ስርሑ ብኣግባቡ ዝፍፅመሉ ኩነታት የመቻቹ።
2. ቃለ ኣኼባታት ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ይዕቅብ።
3. ናይ ዳያኑን ሬጅስትራርን ውልቀ ማህደር፣ ስራሕ ኣፈፃፅማ ሪፓርትን ጥርዓናተን ብኣግባቡ ይሕዝ።
4. ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላት ንስራሕ ኣብ ዝንቀሳቐስሉ እዋን ዘድሊ ምትዕርራይ ይገብር።
5. ብዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ብንፁር ዝውሃቡ ህፁፃት ጉዳያት ይፍፅም።

ዓንቀፅ 9
ኣኼባ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ስሩዕ ኣኼባ ኣብ ሓደ ወርሒ ሓደ ግዜ ይኸውን። ከከም ኣድላይነቱ ህፁፅ ኣኼባ ክፅውዕ ይክእል።
2. ካብ ክልተ ሲሶ ዘይውሕዱ ኣባላት ላዕለዋይ ጉባኤ እንትርከቡ ምልአተ ጉባኤ ይኸውን።
3. ኣብቲ ጉባኤ ዝቐርብ ጉዳይ ብናይ ኣብዛሓ ድምፂ ደገፍ ይውሰን።
4. ድምፂ ኣባላት ጉባኤ ብማዕረ ኣብ ኽልተ እንትምቀል ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ስዓሪ ውሳነ ይኸውን።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ነኡስ ዓንቀፅ 1-4 ዘለው ድንጋጌታት ኣብ ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ እውን ዝሰራሓሎም

1. የፍርድ ቤት ፕረዚዳንት የጽህፈት ቤቱ ሓላፊ ይሆናል።
2. ለዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራዎች መፋጠን ሲባል የፍርድ ቤት ተግባርና የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራዎች ሳይቀላቀሉ ጽ/ቤቱ ከትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ፕረዚዳንት ጽህፈት ቤት ጋር በመሆን በጀትንና ድጋፍ ሰጪ ስራተኞችን ከዚህ ጽ/ቤት የሚጋራ ይሆናል።

አንቀፅ 8
የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት ስልጣንና ተግባር

1. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራውን በአግባቡ የሚፈፀምበት ሁኔታ ያመቻቻል።
2. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ቃለ ጉባኤን ይጠብቃል።
3. የዳኞችንና የሬጅስትራር የግል ማህደር፣ የስራ አፈፃፀም ሪፓርትና አቤቱታዎችን በአግባቡ ይይዛል።
4. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባላት ለስራ በሚንቀሳቀስበት ጊዜ አስፈላጊ መስተካከል ያደርጋል።
5. በዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በግልፅ የሚሰጡት አስቸኳይ ጉዳዮች ይፈፅማል።

አንቀፅ 9
የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስብሰባ

1. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ መደበኛ ስብሰባ በወር አንድ ጊዜ ይሆናል። የአስፈላጊነቱ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
2. ከሁለት ሶስተኛ የማያንሱ የበላይ ጉባኤ አባላት ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. ለጉባኤው የሚቀርብ ጉዳይ በአብላጫ ድምፅ ድጋፍ ይወስናል።
4. የጉባኤው አባላት ድምፂ እኩል ለሁለት ሲከፈል ስብሳቢው የደገፈው ሓሳብ አሸናፊ ውሳኔ ይሆናል።
5. በዚህ አንቀፅ ከንኡስ አንቀፅ 1 እስከ 4 ያሉ ድንጋጌዎች በዞን የዳኞች ጉባኤም የሚሰራባቸው ይሆናሉ

ይኸውን።

ዓንቀፅ 10
ንዳይነት ዘብቅዑ መመዘኒታት

1. ዝኾነ ሰብ፡-

ሀ. ንሕገ መንግስቲ ተኣማናይ/ኒት

ለ. ብሕጊ ትምህርቲ ዝሰልጠነ/ት ወይ ብልምዲ እኹል ፍልጠት ሕጊ ዘለዎ/ዋ፣

ሐ. ትግሃት፣ብተኣማንነት፣ብፍትሓዊነት፣ ብስነ-ምግባር ፣ፅቡ ሽም ዘትረፈ/ት፣

መ. ብዳይነት ሞያ ከዋፈር/ክትፈር/ፍቓደኛ ዝኮነ/ት፣

2. ዝኾነ ሰብ ኣብ መውፅኢ ሕጊ ወይ ኣብ ፈፃሚ ሕጊ ውሽጢ ወይ ኣብ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውዳበ ብኣባልነት ኣብ ዝኣትወሉ እዋን ናይ ዳይነት ስራሕ ጠሚሩ ክሰርሕ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 11
ቃለ መሓላ

ዳያኑ ሰርሖም ቅድሚ ምጅማሮም ነዚ ዝስዕብ ቃለ መሓላ ይፍፅሙ። ኣነ--- ዳይና ----ቤት ፍርዲ ብምኳን ተሸይመ ስርሓይ እንትጅምር ዝተወሃበኒ ሓደራን ዓብይ ሓላፊነትን ብሕግን ሕግን ጥራሕ ተመሪሐ ብምሉእ ተኣማንነት ቃለይ ከየፅበርኩ ፍትሒ ብምንጋስ ስርዓት ዲሞክራሲ ንክድልድል ብንፁህ ልቦና ንኽፍፅም ኣብዛ ዕለት እዚኣ ቃል ይኣቱ ኣለኹ።

ዓንቀፅ 12
ካብ ስራሕ ምስንባት

ኣብ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 64 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ዝኾነ ዳኛ ካብ ስርሑ ዝስነበት ብዝስዕቡ ምኽንያት እዩ።

1. ስርሑ ክለቅቕ እንትደሊ ናይ ክልተ ወርሒ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ብምሃብ ወይ፣
2. ዕድሚኡ ስድሳ/60/ ዓመት እንክሞልኦ/ኣ/ ወይ፣
3. ብሕማም ምኽንያት ተግባሩ ብዝግባእ ክዋፃእ ኣይኽእልን ተባሂሉ እንትውስን ወይ፣
4. ብገበን ተኸሲሱ ጥፍኣተኛ ዝተብሀለሉ ክሲ ንዳይነት ዘየብቅዕ ክይኑ እንትርከብ፣

አንቀጽ 10
ለዳኝነት የሚያበቁ መመዘኛዎች

1. ማንኛውም ሰው፡-

ሀ. ለሕገ መንግስት ታማኝ የሆነ፣

ለ. በህግ ትምህርት የሰለጠነ/ች ወይ በቂ የሕግ ችሎታ ያለው/ት፣

ሐ. በትጋት፣በታማኝነት፣በፍትሓዊነትና በስነ ምግባር ጥሩ ስም ያተረፈ/ች

መ. ዳኝነት ሙያ ለመሰማረት ፈቃደኛ የሆነ/ች፣

2. ማናቸውም ሰው በህግ አውጪ ወይም በህግ አስፈፃሚ ወይም በማናቸውም የፓለቲካ ድርጅት በአባልነት በገባበት ጊዜ የዳኝነትራን ጨምሮ ሊሰራ አይችልም።

አንቀፅ 11
ቃለ መሃላ

ዳኞች ስራቸውን ከመጀመራቸው በፊት የሚከለተውን ቃለ መሃላ ይፈፅማሉ። እኔ-------- የ---------- ፍርድ ቤት ዳኛ በመሆን ተሹሜ ሥራዬን ስጀምር የተሰጠኝ አደራና ከፍተኛ ሓላፊነት በሕግና በሕግ ብቻ የመርቼ በሙሉ ታማኝነት ቃሌን ሳላጥፋ ፍትሕ በማንገስ የዲሞክራሲ ስርዓት እንዲደለድል በንፅህ ልቦና ለመፈፀም በዛሬው ዕለተ ቃለ እገባለሁ።

አንቀፅ 12
ከሥራ መሰናበት

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀጽ 64 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማንኛውም ዳኛ ከስራ የሚሰናበተው በሚከተሉት ምክንያቶች ይሆናል።

1. ሥራውን ለመልቀቅ ሲፈልግ የሁለት ወር ይጽሑፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ወይም፣
2. ዕድሜው ስድሳ/60/ ዓመት ሲሞላው፣
3. በሕመም ምክንያት ተግባሩን በተገቢው ሁኔታ ማከናወን አይችልም ተብሎ ሲወሰንበት ወይም።
4. በወንጀል ተከሶ ጥፋተኛ የተባለበት ክስ ለዳኝነት የሚያበቃ ሆኖ ሲገኝ፣

5. ግልፂ ዝኾነ ናይ ስራሕ ብቕዓት ንኢስዎ ተባሂሉ እንትውሰን ወይ፣
6. ዝፈፀሞ ናይ ዲሲፕሊን ጥፍኣት ንዳይነት ዘየብቅዕ ምኻኑ እንትውሰን

ዓንቀፅ 13

ኣባላት ዞባ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

ሀ. ናይ ዞባ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ፕረዝዳንት------ ኣካቢ

ለ. ካብ ዞባ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ክልተ ዳያኑ---- ኣባላት

ሐ. ካብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሰለስተ ዳያኑ --------- ኣባላት

መ. ዞባ ፍትሒ መምርሒ ሓላፊ --------------- ኣባል

ረ. ኣብቲ ዞባ ካብ ዝነበሩ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ክልተ---ኣባል

ሰ. ካብ ማሕበር ሓረስቶት ሓደ ተወካሊ---------- ኣባል

ሸ. ካብ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ሓንቲ ተወካሊት -------- ኣባል

ዓንቀፅ 14

ስልጣንን ተግባርን ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ

1. ኣብ ልዕሊ ናይ ወረዳን ዞባን ዳያኑ ናይ ዲስፕሊን ጉድለት ስጉምቲ ይወስድ። ካብ ስራሕ ዘባርር ጥፋኣት እንትኾይኑ ምስ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንብልዕሊኡ ዘሎ ጉባኤ የቕርብ።
2. ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ናይ ድስፕሊን ውሳነታት ብይግባኣኒ ናብ ላዕለዋይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ክቐርቡ ይኽእሉ።
3. ካብብልዕሊኡ ዝውሃብ ውሳነ ይኹን ክልኦት ተግባራት ተቐቢሉ ብቐረባ ክፍፀም ይገብር።

ዓንቀፅ 15

ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ዞባ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይቲ ጉባኤ ኣኼባ ይፅውዕ፣ይመርሕ።
2. ናይቲ ጉባኤ ፀሓፊ ይምድብ።
3. ቃል ኣኼባ ጉባኤን ካልኦት ኣገደስቲ መዛግብትን ሰነዳትን ብዝግባእ

5. ግልፅ/ጉልህ/የሆነ የሥራ ችሎታ አንሶታል ተብሎ ሲወሰን ወይም፣
6. የፈጸመው የስነ-ስርዓት ጥፋት ለዳኝነት የማያበቃ መሆኑ ሲወሰን፣

አንቀፅ 13

የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባላት

ሀ. የዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ፕረዚዳንት ---- ሰብሳቢ

ለ. ከዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ሁለት ዳኞች ----- አባላት

ሐ. ከወረዳ ፍ/ቤት ሶስት ዳኞች ----------- አባላት

መ. የዞን ፍትሕ መመሪያ ሓላፊ ------------ አባል

ሠ. በዞኑ ከሚኖሩ የክልል ምክር ቤት አባላት ሁለት --- አባላት

ረ. ከገበሬዎች ማህበር አንድ ተወካይ ------------ አባል

ሰ. ከሴቶች ማሕበር አንዷት ተወካይ --------- አባል

አንቀፅ 14

የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስልጣንና ተግባር

1. በዞንና በወረዳ ዳኞች ላይ የሰነ-ስርዓት ጉድለት እርምጃ ይወስዳል። ከስራ የሚያባርር ጥፋት ከሆነ ከውሳኔ ሃሳብ ጋር ከሱ በላይ ባለ ጉባኤ ያቀርባል።
2. የዞን ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የስነ-ስርዓት ውሳኔዎች በበላይ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በይግባኝ ሊቀርቡ ይችላሉ።
3. ከበላይ የሚሰጠው ውሳኔዎች ይሁኑ ሌሎች ተግባራትን ተቀብሎ በቅርብ እንዲፈፀሙ ያደርጋል።

አንቀጽ 15

የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

1. የጉባኤ ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል።
2. የጉባኤ ፀሓፊ ይመድባል።
3. የጉባኤው ቃለ ጉባኤና ሰነዶችን በሚገባ የሚያዙ መሆናቸውን ያረጋግጣል።

ይተሓዙ ምህላዎም የረጋግፅ።

ዓንቀፅ 16

ዝተስዓሩ ሕግታት

ብመሰረት መሰጋገሪ ሕገ መንግስት ክልል ትግራይ ወፂኦም ዝነበሩ አዋጅ ቑፅሪ 4/1985፣ መማሓየሺ ኣዋጅ ቑፅሪ 10/1987 ከምኡውን እውን ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 6/1988 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም አለው።

ዓንቀፅ 17

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀምሪ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ ሕዳር 8/1994 ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አንቀፅ 16

የተሻሩ ሕጎች

በትግራይ ክልል መሸጋገሪያ ሕገ መንግስት መሰረት ወጥተው የነበሩ አዋጅ ቁጥር 4/1985፣ማሻሻያ ኣዋጅ ቁጥር 10/1987 እንዲሁም የዳኞች አስተዳደር ጉባኤን ለመቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 6/1988 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

አንቀፅ 17

ኣዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ኣዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ ህዳር 8/1994 ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 10 ዓመት ቑ.8 መቐለ ሕዳር 1994 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.8 መቐለ ህዳር 1994 ዓ/ም

ትሕእቶ

ኣዋጅ ቁፅሪ 51/1994ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ ዳይም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ናይ ኦዲት ስርዓት ምጥንኻር ናይ ክልልና ሰብኣዊን ተፈጥሮኣዊን ሃፍቲ ንሕብረተሰብና ረብሓ ምውዓሉን ንክልልና ብመንግስትን ህዝብን ዝምደብ በጀት ብዝግባእ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ንምርግጋፅ ብቑዕን ዘተኣማምንን መረዳእታ ኣብ ምርካብ ዝለዓለ እጃም ዘለዎ ብምዃኑ፣

ኣብ ዝተፈላለየ ናይ ልምዓትን ምምሕዳርን ስራሕቲ ዝተዋፈሩ ናይ ክልልና ቢሮታት፣ ኣብያተ ፅሕፈትን ትካላትን ናይ ገንዘብ ምምሕዳሮም ኣግባብ ዘለዎ ናይ ሒሳብ ኣተሓሕዛ ስርዓት ዝተኸተለ፣ ኣታዊ ኣተኣኻኽበኦም ፣ ወፃኢ ኣፈቓቕደኦምን ኣመሓዳድራ ንብረትን ናይ መንግስቲ ሕግን ደንብን ተኸቲሉ ዝተፈፀመ ምዃኑን፣ ፕሮግራማቶም እውን ቕልጡፍን ቆጣቢ ብዝኾነ ብምትግባር ካብኦም ዝሕሎ ውፅኢት ዘዕግብ ምዃኑ ምርግጋፅ ኣድላይ ብምዃኑ፣
ኣብ ክልል መንግስቲ ዝርከቡ ቢሮታት፣ኣብያተ ፅሕፈታትን ትካላትን ክህሉ ዝግባእ ተሓታትነት ብምርግጋፅ ናይ ዲሞክራሲ ስርዓት ንምስፋሕ ኦዲት ቀንዲ መሳርሒ ብምዃኑ፣

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልል ትግራይ ካብ ፈፃሚ ኣካል ትካላዊ ነፃነቱ

መውጫ

ኣዋጅ ቁጥር 51/1994 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን ለመቋቋም የወጣ ኣዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን ዳግም ለማቋቋም የወጣ ኣዋጅ

የኦዲት ስርዓት መጠናከር የክልላችንን ሰብኣዊና ተፈጥራዊ ሃብት ለሕብረተሰባችን ጥቅም መዋሉና፣ ለክልላችን በመንግስትና በህዝብ የሚመደብ በጀት የሚገባ ስራ ላይ መዋሉን ለማረጋገጥ ብቁና የሚያስተማምን መረጃ በማግኘት በኩል ከፍተኛ ሚና ያለው በመሆኑ፣

በተለያዩ የልማትና አስተዳደር ስራዎች የሚሰማሩ የክልላችን ቢሮዎች፣ ፅሕፈት ቤቶችና ድርጅቶች የገንዘብ አስተዳደር ኣግባብ ያለው የሒሳብ አያያዝ ስርዓት የተከተለ፣ የገቢ አሰባሰባቸው፣የወጪ አፈቃቀዳቸውና የንብረት አስተዳደራቸው የመንግስት ሕግና ደንብ ተከትሎ የተፈፀመ መሆኑን፣ ፕሮግራማቸውንም ቀልጣፋና ቆጣቢ ውጤት አጥጋቢ መሆኑን ማረጋገጥ አስፈላጊ በመሆኑ፣

በክልሉ መንግስት የሚገኙ ቢሮዎች፣ፅሕፈት ቤቶችና ድርጅቶች መኖር የሚገባውን ተጠያቂነት በማረጋገጥ የዲሞክራሲ ስርዓትን ለማስፋፋት ኦዲት ዋነኛ መሳሪያ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ከአስፈፃሚው አካል ድርጅታዊ ነፃነቱ

ተሓሊዩ ሓላፍነቱ ብዝግባእ ንክዋፃእ ዳግም ምጥያሽ ኣድላዩ ስለ ዝኾነ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ መንግስቲ ክልል ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሸ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዳግም ንምጥያሽ ካም ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ድንጋገ

ዓንቀፅ1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 51/1994 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ዋና ኦዲተር" ማለት ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ እዩ።
2. "መንግስታዊ ቤት ዕዮ" ማለት ቢሮ ቤት ፅሕፈት ፣ ኮሚሽን በዓል ስልጣንን ኢንስትትዩት ወይ ከዓ ካልኦት ብቤት ምኽሪ ክልል ብኣዋጅ ዝተጣየሻ መንግስታዊ ቤት ዕዮታት እየን።
3. "ትካል" ማለት ዝኾነ ብክልል መንግስቲ ሙሉእ ዋንነት ወይ ድማ ብሽርክና ዝመሓደር ፋብሪካ ፣ መከፋፈሊን ግልጋሎት ወሃብን ትካል ወይ ድማ ካሊእ ናይ ንግዲ ትካል እዩ።
4. " ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።

ዓንቀፅ 3

ምጥያሽ

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር /ስዒቡ /ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር እናተብሃለ / ዝፅዋዕ በዚ ኣዋጅ ዳግም ተመሓይሹ ተጣይሹ ኣሎ።
2. ናይ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዋና ቤት ፅሕፈቱ ኣብ መቐለ ኮይኑ ከም ኣድላይነቱ ጨንፈር ክህልዎ ይኽእል።

ተጠብቆ ኃላፊነቱን በሚገባ እንዲወጣ ዳግም ለማቋቋሙ አስፈለጊ ሆኖ ስለተገኘ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሸ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን ዳግም ለማቋቋም የሚከተለውን ኣዋጅ ኣውጥቷል።

ክፍል ኣንድ

አጠቃላይ ድንጋጌ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ ኣዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን ዳግም ለማቋቋም የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 51/1994 ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

አንቀፅ 2

ትርጉም

በዚህ ኣዋጅ ውስጥ

1. "ዋና ኦዲተር" ማለት የትግራይ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ኃላፊ ነው።
2. "መንግስታዊ መሰሪያ ቤት" ማለት ቢሮ ፅ/ቤት ፣ኮሚሽን ባለስልጣንና ኢንስትትዩት ወይም ሌሎች በትግራይ ክልል ምክር ቤት በኣዋጅ የተቋቀሙ መንግስታዊ መስሪያ ቤቶች ናቸው።
3. " ድርጅት" ማለት ማንኛውም በክልሉ መንግስት ሙሉ ባለቤትነት ወይም ደግሞ በሽርክና የሚተዳደር ፋብሪካ፣ ግልጋሉት ሰጪና ማከፋፈያ ድርጅት ወይም ሌላ የንግድ ድርጅት ነው፤
4. " ምክር ቤት " ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ነው።

አንቀፅ 3

ማቋቋም

1. የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት /ከዚህ በሁዋላ የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት እየተባለ የሚጠራ/ በዚህ አዋጅ ተሻሽሎ ዳግም ተቋቋሟል።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ዋና ፅሕፈት ቤቱ መቐለ ሆኖ እንዳስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤት ሊኖረው ይችላል።

ዓንቀፅ 4

ዕላማ

1. ናይ ክልል መንግስቲ ትልምን በጀትን ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘድሊ ኣተኣማማኒ መረዳእታ ንምርካብ ዝሕግዝ ናይ ኦዲት ስርዓት ምዋንኻር፣
2. ናይ ክልል መንግስቲ ገንዘብን ንብረትን ብክልል ቤት ምኽሪ ብዝወፁ ሕግታትን ደንብታትን መሰረት ምእካቡን ምሕላውን፣ ብግቡእ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን ምርግጋፅን፣ ውፅኢቱ ዝምልከት ሪፓርት ንክልል ቤት ምኽሪ ምቕራብ፣
3. ኣብ ክልል መንግስቲ ቤት ፅዮታትን ትካላትን ናይ ፋይናንስን ኣፈፃፅማን ኦዲት ምክያድ፣
4. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ናይ ሒሳብ ኣተሓሕዛን ኦዲት ሞያን ክዓብን ክጠናኸርን ፃዕሪ ምግባር፣
5. ኣብ ሒሳብ ኣተሓሕዛን ኦዲት ሞያን ዝተዋፈሩ ሰራሕተኛታት መንግስትን ትካላትን ሙያዊ ሓገዝን ምኽሪን ምሃብ፣
6. ናይ ክልል መንግስቲ ቤት ፅዮታትን ትካላትን ሒሳብ ዝምርመረሉ ናይ ኦዲት ደረጃ /ስታንዳርድ/ ምውፃእን ተግባራዊ ምኳኑ ምክትታልን፣

ዓንቀፅ 5

ኣወዳድባ

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር
2. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ምክትል ዋና ኦዲተርን መምርሕታት፣ ግልጋሎታትን ከምኡውን ኦዲተራትን ካልኦት ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ፡

ዓንቀፅ 6

ኣመራርፃ፣ ኣሿያይማን ተፀዋዕነትን

1. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተር ብርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልል ትግራይ መቕረባይነት ቤት ምኽሪ ይሸየሙ።
2. ዋና ኦዲተር ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ኮይኑ ተፀዋዕነቱ ንቤት ምኽሪ እዩ።
3. ምክትል ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቱ ንዋና ኦዲተር ይኸውን።

አንቀፅ

ዓላማ

1. የክልሉ መንግስት ዕቅድና በጀትን በሚገባ ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስፈልግ አስተማማኝ መረጃ ለማግኘት የሚረዳ የኦዲት ስርዓትን ማጠናከር፣
2. የክልሉ መንግስት ገንዘብና ንብረት በክልሉ ምክር ቤት በሚወጡ ሕጎችና ደንቦች መሰረት መሰብሰብንና መጠበቁን በተገቢው ስራ ላይ መዋሉን ማረጋገጥና ውጤቱን በሚመለከት ለክልሉ ምክር ቤት ሪፓርት ማቅረብ፣
3. በክልሉ መንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የፋይናንስና የአፈፃፀም ኦዲትን ማካሄድ፣
4. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሒሳብ አያያዝና የኦዲት ሞያ እንዲያድግ ጥረት ማድረግ።
5. በሒሳብ ኣያያዝና በኦዲት ሙያ ለተሰማሩ የመንግስት እና የድርጅት ሰራተኞች ሙያዊ እገዛና ምክር መስጠት፣
6. በክልሉ መንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሒሳብ የሚመረመሩበት የኦዲት ደረጃ /ስታንዳንድ/ ማውጣትና ተግባራዊ መሆኑን መከታተል።

አንቀፅ 5

አወቃቀር

1. የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት፣
2. የዋና ኦዲተርና የምክትል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ሓላፊ፣ መምሪያዎች፣ አገልግሎቶች እንዲሁም ኦዲተሮችና ሌሎች ሰራተኞች ይኖሩታል።

አንቀፅ 6

አመራረጥ፣አሿሿምና ተጠሪነት

1. የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ሓላፊና ምክትል ሓለፊ በርእሰ መስተዳደሩ አቅራቢነት በትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ይሾማሉ
2. ዋና ኦዲተሩ የፅሕፈት ቤቱ ኃላፊ ሆኖ ተጠሪነቱ ለምክር ቤቱ ነው።
3. ምክትል ዋና ኦዲተሩ ተጠሪነቱ ለዋና ኦዲተሩ ነው።

ክፍሊ ክልተ
ስልጣንን ተግባርን
ዓንቀፅ 7
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሕጊ ዝተወሃቦ ተግባር ንምፍፃም ዘድልዩ ስልጣን ይህልዎ። በዚ ሓፈሻዊ አዘራርባ እዚ ከይተወሰነ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር እዞም ዝስዕቡ ተግባራትን ሓላፊነትን ይህልውዎ።

1. ናይ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ቤት ፅሕፈትን ኣብ ትሕቲኡ ዝርከቡ መንግስታዊ ቤት ዕዮታትን ትካላትን ሒሳብ ኦዲት ይገብር ወይ ድማ ኦዲት የግብር፣
2. ብሄራዊ ክልል መንግስት ትግራይ ካብ ብር 250 ሽሕ /ክልተ ሚኢትን ሓምሳን ሽሕ ብር/ ንላዕሊ ዝሓትት ስራሕ ናይ ውልት ሰራሕ ተኸናተርቲ ንኸሰርሕዎ ብውዕሊ እንተሂቡ እዚ ናይ መንግስቲ ተንከፍ ዝኾነ ናይ ውልቀ ስራሕ ተኸናተርቲ ሒሳብ ኦዲት ይገብር፣
3. ናይ ብሄራዊ ክልል መንግስታዊ ቤት ዕዮታትን ትካላትን ዘመዝገብዎ ናይ ስራሕ ውፅኢት ሕጊ ዝተኸተለ፣ ቆጣባይ ብዝኾነ ኣሰራርሓ ዝተፈፀመ ምኳኑን እቲ ዝድለ ሽቶ ምውቅዑን ንምርግጋፅን ከከም ኣድላይነቱ ናይ ፕሮግራምን ናይ አሰራርሓ ቅልጥፍናን ኦዲት ወይ ከዓ አፈፃፅማ ኦዲት የካይድ፣ ከካይድ ይገብር፣
4. ብመንግስታትን ብሓገዝ ወሃብትን ንብሄራዊ ክልል ትግራይ ዝምደብ ናይ ልምዓት በጀትን ከምኡውን መደበኛ በጀት አብቲ ዝፀደቐሉ ፕሮግራም ዝወዓለ ምኳኑ ብኦዲት የረጋግፅ።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1፣2፣3ን፣4ን ብዝተገለፀ መሰረት ዝተረኸበ ናይ ኦዲት ውፅኢት ከከም ኩነታቱ ነቲ ኦዲት ዝተገበረ መንግስቲ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ላዕለዋይ ሓላፊ የፍልጥ፣እቲ ናይ ኦዲት ውፅኢት ገበን ዝተፈፀመ ምኳኑ ዘረጋግፅ እንተኾይኑ ድማ ሽው ንሽው ንክልል ቤት ምኸሪ ሪፓርት ይገብር።

ክፍል ሁለት
ስልጣንና ተግባር
አንቀፅ 7
የዋና ኦዲተር ፅ/ቤት ስልጣንና ተግባር

የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት በህግ የተሰጠውን ተግባር ለመፈፀም የሚያስፈልገው ስልጣን ይኖረዋል፤ በዚህ አጠቃላይ አነጋገር ሳይወሰን የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል።

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ፅ/ቤትና በስሩ የሚገኙ መንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሒሳብ ኦዲት ያደርጋል ወይም ያስደርጋል።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከ250 000.00 ብር ሁለት መቶ ሃምሳ ሽህ ብር/ በላይ ዋጋ የሚጠይቅ ስራ የግል ተቋራጮች እንዲሰሩት ውል ከሰጠ ይህን የመንግስት ነክ የሆነ የግል የስራ ተቋራጮችን ሒሳብ ኦዲት ያደርጋል።
3. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የሚያስመዘግቡት የስራ ውጤት ሕግን የተከተለ፣ቆጣቢ በሆነ አሰራር የተፈፀመ መሆኑንና የተፈለገውን ግብ መምታቱን ለማረጋገጥ እንደያስፈላጊነቱ የፕሮግራምና የስራ ቅልጥፍና ኦዲት ወይም የአፈፃፀም ኦዲት ያካሂዳል ወይም እንዲካሄድ ያደርጋል።
4. በመንግስትና በእርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ለትግራይ ብሄራዊ ክልል የሚመደብ የልማት በጀት እንዲሁም መደበኛ በጀት በፀደቀለት ፕሮግራም የዋለ መሆኑን በኦዲት ያረጋግጣል።
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1፣2፣3ና 4 በተገለፀው መሰረት የተገኘውን የኦዲት ውጤት እንደየሁኔታው ኦዲት ለተደረገው መንግስታዊ መስሪያ ቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሓላፊ ያስታውቃል፣ የኦዲት ውጤቱ ወንጀል መፈፀሙን የሚያረጋግጥ ከሆነ ወድያውኑ ለክልሉ ምክር ቤት ሪፓርት ያደርጋል።

www.abyssinialaw.com

6. ዝኾነ ሒሳብ ገበን ብዘለዎን ተኣማንነት ብዝጎድሎን መንገዲ /ኩነት/ ዝተትሓዘ ምኳኑ ዘእምን ምኽንያት እንተልይዎ ነቲ ሒሳብ ዝምልከቱ ሰነዳት፣ መዛግብትን ካልኦት መረዳእታታትን ይዕሽግ፣
7. ዝተኻየዱ ናይ ኦዲት ስራሕቲ ትሕዝቶ ብምግምጋም ናይ ፀገማት መበገሲ ፅንዓት ብምክያድ መፍትሒ ሓሳብ የቕርብ፣
8. ናይ ሒሳብ ንብረትን ኦዲት ስርዓትን ደረጃን ዝምከት መምርሒታት የውፅእ፣
9. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ገንዘብን ሒሳብን ኣተሓሕዛ ስርዓት ብዝምልከቱ ኣብ ዘዳልዎ ረቛሕ ደንቢ ሓሳብ የቕርብ፣
10. ምስ ናይ ፌደራልን ክልል ዋና ኦዲተር ቤት ፅዮታትን ዝጠበቐ ርክብ ብምፍጣር ናይ ሒሳብ ኣተሓሕዛን ናይ ኦዲት ሙያን ንኽጉልብት ይጽዕር፣ ናይቲ ክልል መንግስቲ ናይ ኦዲትን ሒሳብን ሞያ ትክክለኛ ኣንፈት ሒዙ ንክዓቢ ኣድላዪ ቁፅፅር ይገብር፣
11. ኣብ ክልልና ዝዋፈሩ ናይ ውልቀ ኦዲተራትን ናይ ሒሳብ ኣተሓሕዛ ስራሕ ዝሰርሑ ናይ ሒሳብ ፈላጣትን ነቲ ስራሕ ዘድሊ ክእለትን ፍልጠትን ዘለዎም ምኳኑ ብምርግጋፅ፣ ምስክር ወረቐት ይህብ፣ ይህድስ፣ይእግድ፣ ይስርዝ፣ምስክር ወረቐት እንትህብን እንትሕደስን ድማ ንደንቢ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ተኸቲሉ ዋጋ የኽፍል፣
12. ኣድላዪ ኮይኑ እንትርከብ ናይ ዝኾነ ናይቲ ክልል መንግስታዊ ቤት ፅዩ ናይ ውሽጢ ኦዲተራት ሒሳብን ንብረትን መርሚሮም ውፅኢቱ ንኽገልፁ ይእዝዝ።
13. ኣድላዪ ኮይኑ ኣብ ዝተረኽበ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ንናይ ውሽጢ ኦዲተራት ስልጠና ይህብ።

<u>**ዓንቀፅ 8**</u>

<u>**ናይ ዋና ኦዲተር ስልጣንን ተግባርን**</u>

እቲ ዋና ኦዲተር፣ ናይዚ ብሄራዊ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ላዕለዋይ ሓላፊ ብምኳኑን ኣብዚ ኣዋጅ ብዓንቀፅ 7 ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር እዚ ብሄራዊ ክልል ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ካብ ምትግባር ብተወሳኺ እዞም

6. ማንኛውም ሒሳብ ወንጀል ባለበትና ታማኝነት በጎደለው መንገድ /ሁኔታ/ የተያዘ መሆኑን የሚያሳምን ምክንያት ካለው ሒሳቡን የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ መዛግብትንና ሌሎች መረጃዎችን ያሽጋል።
7. የተካሄዱ የኦዲት ስራዎችን ይዘት በመገምገም የችግሮቹን ምንጭ፣ ጥናት በማካሄድ የመፍትሄ ሓሳብ ያቀርባል።
8. የሒሳብና የንብረት ኦዲት ስርዓትና ሰረጃ የሚመለከቱ መመሪያዎችን ያወጣል።
9. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ስለ ገንዘብና የሒሳብ አያያዝ ስርዓት በሚያዘጋጀው ረቂቅ ደንብ ሓሳብ ያቀርባል።
10. ከፌደራልና የክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤቶች ጋር የጠበቀ ግንኙነት በመፍጠር የሂሳብ አያያዝና የኦዲት ሙያ እንዲጎለብት ይጥራል፣ የክልሉ መንግስት የሒሳብና የኦዲት ሙያ ትክክለኛ አቅጣጫ ይዞ እንዲያድግ አስፈላጊውን ቁጥጥር ያደርጋል።
11. በክልሉ ውስጥ የሚሰሩ የግል ኦዲተሮችና የሒሳብ አያያዝ ስራ የሚሰሩ ባለሙያዎች ለስራው የሚያስፈልግ እውቀት ያላቸው መሆኑን በማረጋገጥ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ያድሳል፣ያግዳል፣ይሰርዛል፣ የምስክር ወረቀት ሲሰጥና ሲያድስ ደግሞ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ደንብን ተከትሎ ዋጋ ያስከፍላል፡
12. አስፈላጊ ሆኖ ስገኝ የማንኛውም የክልል መንግስት መስሪያ ቤት የውስጥ ኦዲተሮች ሒሳብንና ንብረትን መርምረው ውጤቱ እንዲገልፁ ያዝዛል።
13. አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ለውስጥ ኦዲተሮች ስልጠና ይሰጣል።

<u>**አንቀፅ 8**</u>

<u>**የዋና ኦዲተር ስልጣንና ተግባር**</u>

ዋናው ኦዲተር፣ የብሄራዊ ክልሉ የዋና ኦዲተር ፅ/ቤት የበላይ ሓላፊ በመሆን በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 የብሄራዊ ክልሉ የዋና ኦዲተር ፅ/ቤት የተሰጠው ስልጣንና ተግባርን ከመተግበር በተጨማሪ የሚከተሉት ስልጠንና ተግባራት ይኖሩታል።

ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን አለውዎ።

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 1፣2፣3ን 4ን መሰረት ብዛዕባ ዝተኻየደ ኦዲትን ናይቲ ቤትፅሕፈት ስራሕትን ዝምልከት ብሓፈሻ ዓመታዊ ሪፖርት /ፀብፃብ/ ናብ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል የቕርብ።
2. ናይ ብሄራዊ ክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዘቕርቦ ዓመታዊ ናይ ብሄራዊ ክልል ኣታዊን ወፃኢ ን፣ ሃፍትን ዕዳን፣ ከምኡውን ገንዘብ ተንከፍ ዝኾኑ መረዳእታታት ዝምልከት ፀብፃብ ዝሓዘ ሪፖርት ካብ ቤት ምኽሪ ምስ በፅሐ ኣብ 6 ወርሒ ውሽጢ ኦዲት ገይሩ ዘለዎ ሪኢቶ ሓዊሱ ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል የቕርብ።
3. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 5 መሰረት ናይ ኦዲት ውፅኢት ንክፈልጥዎ ዝተገበሩ ኣካላት ዝሃብዎ ሪኢቶን ዘቕረብዎ ተቓውሞን ዘየዕግብ መሲሉ እንተተሪኣይዎ በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 1፣ ኣብ ዝተጠቐሰ ሪፖርት /ፀብፃብ/ ንኽኣቱ ይገብር፣
4. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዓመታዊ በጀት ኣዳልዩ ንብሄራዊ ክልል ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ እንትፍቀድ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕል።
5. መምርሒ ሓላፍትን ኦዲተራትን ካልኦት ሰራሕተኛታትን ናይቲ ቤት ፅሕፈት ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ ይምድብን የስርሕን፣ ቤት ፅሕፈት ይውድብ።
6. ንስራሕ ኣድላዩ ኮይኑ እንትርከብ ብቁዕ መምርሒ ብምሃብ ንናይ ውልቀ ኦዲተራት ወይ ካልኦት ኪኢላታት ናይ ኦዲት ስራሕቲ ውክልና ይህብ።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኦዲተር

1. ዋና ኦዲተር ኣብ ስራሕ ኣብዘይህልወሉ ወይ ክስርሕ ኣብዘይኽለሉ ተኪኡ ይሰርሕ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ካብ ዝተገለፀ ብተወሳኺ ብዋና ኦዲተር ብዕሊ ተፈልዮም ዝተወሃብዎ ስራሕቲ ይፍፅም።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 1፣2፣3ና4 መሰረት ስለተካሄደ ኦዲትና የፅ/ቤቱ ስራዎችን በሚመለከት አጠቃላይ ዓመታዊ ሪፖርት ለትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ያቀርባል።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሰራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚያቀርበው የብሄራዊ ክልሉ ገቢና ወጪ፣ ሃብትና ዕዳ እንዲሁም ገንዘብ ነክ የሆኑ መረጃዎች የሚመለከት ሪፖርት ከምክር ቤቱ ሲደርሰው በስድስት ወራት ውስጥ ኦዲት አድርጎ አስተያየት ጨምሮ ለብሄራዊ ክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 5 መሰረት የኦዲት ውጤቱን እንዲያውቁት የተደረጉ አካላት የሰጡት አስተያየትና ያቀረቡት ተቃውሞ አጥጋቢ መስሎ ካልታየው በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተጠቀሰው ሪፖርት እንዲገባ ያደርጋል።
4. የፅ/ቤቱን ዓመታዊ በጀት አዘጋጅቶ ለብሄራዊ ክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል
5. መምሪያ ሓላፊዎች፣ኦዲተሮችና ሌሎች የፅ/ቤቱ ሰራተኞች በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት ይመድባል፣ያሰራል፣ፅሕፈት ቤቱን ያደራጃል።
6. ለስራ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ብቁ መመሪያ በመስጠት ለግል ኦዲተሮች ወይ ለሌሎች ባለሙያዎች የኦዲት ስራዎች ውክልና ይሰጣል።

አንቀፅ 9

የምክትል ዋና ኦዲተር ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ኦዲተሩ ስራ ላይ በማይኖርበት ወይም ስራውን ማከናወን በማይችልበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ከተገለፀው በተጨማሪ በዋና ኦዲተሩ በግልፅ ተለይተው የሚሰጡትን ስራዎች ይፈፅማል።

ክፍል ሦስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

ዓንቀፅ 10

በጀትን ሒሳብን ምርመራን

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ካብ ዝተፈቐደ በጀት ውሽጢ ነናይ ስለስተ ወርሒ መቑነን ዝኸውን ስራሕ መካየዲ ብሓደ ጊዜ ኣቐዲሙ ንኽልቀቐሉ ይግብር። ናይ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ሒሳብ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ብዝስየመ ኣካል ኦዲት ይግብር።

ዓንቀፅ 11

ናይ ኦዲት ኣካይዳ ስርዓትን ጊዜ ገደብን

1. ናይቲ ክልል ኦዲተር ሒሳብ ኦዲት እንትገብር ነቲ ጉዳይ ኣገዳሲ እንተመሲሉዎ፣ ሕድሕድ ዝርዝር ክርኢ ወይ ድማ ሓሓሊፍ ሜላ ኦዲተር ክጥቀም ይኽእል እዩ፡ ይኹን እምበር በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን መሰረት ሒሳባት ኦዲት ገይሩ ኣብ ዘቕርቦ ፀብፃብ ውሽጢ ናይ ሕድሕድ ሒሳብ ኦዲት ኣካይዳ ኩነታትን ዕምቆትን ክገልፅ ኣለዎ

2. እቲ ዋና ኦዲተር ዘካየዶም ኦዲታት /ምርመራታት/ካብቲ ዝግበረሉ በጀት ዓመት ንድሕሪት ካብ ክልተ በጀት ዓመታት ክሓልፍ የብሉን። ኮይኑ ግና ብናይ ባዕሉ ግምት ገበን ዝተፈፀመ ምዃኑ እንተተኣሚኑ ካብቶም ዝተብሃሉ ክልተ ዓመታት ንድሕሪት ሓሊፉ ኦዲት ክገብር ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 12

ግቡእ ተመራመርቲ

1. እቲ ዋና ኦዲተር ናይቲ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ወይ ድማ ናይቲ ዋና ኦዲተር ወኪላት ንኦዲት ስራሕ ጠቓምነቶምን ኣድላይነቶምን ዝተኣመነሎም መዛግብቲ፣ ሰነዳትን ካልኦት ናይ ፅሑፍን ቃልን መረዳእታታት ክሓቱ ከለው ዝተሓተተ ውልቀ ሰብ ፣ ሰራሕተኛ ወይ ድማ ናይቲ ቤት ዕዮ ሓላፊ ብትኽክል ብዝተማለአ ኩነታትን ሸዑ ንሸዑ ናይ ምቕራብን ንኦዲተራት ስራሕ ምዕዋት ምችው ባይታ ናይ ምፍጣርን ግቡእ ኣለዎ።

2. እቲ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ኦዲት ንኽገብሮ በዚ ኣዋጅ ስልጣን ዝተወሃቦ

አንቀፅ 10

በጀትና ሒሳብ ምርመራ

የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ከተፈቀደው በጀት ውስጥ የየሦስት ወር የስራ ማስኬጃ በጀት በአንድ ጊዜ አስቀድሞ እንዲለቀቅለት ያደርጋል። የዋና ኦዲተር ፅ/ቤት ሒሳብ በብሄራዊ ክልሉ ምክር ቤት በሚሰየም ኣካል ኦዲት ይደረጋል።

አንቀፅ 11

የኦዲት ኣካሄድ ስርዓትና የጊዜ ገደብ

1. የክልሉ ኦዲተር ሒሳብን ኦዲት ሲያደርግ፣ ጉዳዩ አስፈላጊ ክመስለው እያንዳንዱን በዝርዝር ሊመለከተው ወይም ደግኖ የአልፎ አልፎ ኦዲት ዘዴ ለጠቀም ይችላል። ይሁን እንጂ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 መሰረት ሂሳቦችን ኦዲት አድርጎ በሚያቀርበው ሪፓርት ውስጥ የያንዳንዱ ሂሳብ ኦዲት አካሄድ ሁኔታዎችና ጥልቀት መግለፅ አለበት።

2. ዋና ኦዲተሩ የሚያካሂዳቸው ኦዲቶች /ምርመራዎች/ ከሚደረግበት በጀት ዓመት ወደ ኋላ ከሁለትዓመት በላይ ማለፍ የለበትም። ሆኖም ግን በራሱ ግምት ወንጀል ተፈፅሟል ብሎ ካመነ ከተጠቀሱት ሁለት ዓመታት ወደ ኋላ አልፎ ኦዲት ማድርግ ይችላል።

አንቀፅ 12

የተመርማሪዎች ግዴታ

1. ዋና ኦዲተሩ የፅ/ቤቱ ኦዲተሮች ወይም ደግሞ የዋና ኦዲተሩ ተወካዮች ለኦዲት ስራ ጠቃሚነታቸውና አስፈላጊነታቸው የታመነባቸው መዛግብት፣ ሰነዶችና ሌሎች የቃልና የፅሑፍ መረጃዎችን ሲጠይቁ የተጠየቀው ሰራተኛ ፣ ግለሰብ ወይም ደግሞ የመስሪያ ቤት ሓላፊ በትክክልና በተሟላ ሁኔታ ወድያውኑ የማቅረብና ለኦዲተሮች ስራ መሳካት አመቺ ሁኔታ የመፍጠር ግዴታ አለበት።

2. የዋና ኦዲተር ፅ/ቤት ኦዲት እንዲያደርገው በዚህ አዋጅ ስልጣን የተሰጠው መንግስታዊ

መንግስታዊ ቤት ዕዮታትን ትካላትን ገንዘብ ወይ ንብረት ዝተረኸበ፣ ወፃኢ ዝገበረ፣ ዝኸፈለ ወይ ድማ ነቲ ሒሳብ ብሓላፍነት ዝሕተት ዝኾነ ሰብ እንትሕተት ሒሳቡ ኦዲት ከግብር ግቡእ አለዎ።

3. ኦዲት መግበርቲ መንግስታዊ ቤት ዕዮታት ትካላትን ካብዚ ብሄራዊ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዝተልአኸ ሪፓርትታት ዝተገለፁ ናይ ኦዲት ርክባት ግቡእ ናይ መአረምታ ስጉምቲ ንኽወስዱ ብዝተውሃቡ ናይ መመሓየሺ ሓሳባትን ሪኢቶታትን መሰረት ካብ 30 ማዓልቲታት ኣብ ዘይበልፅ ጊዜ ውሽጢ ስጉምቲ ወሲዶም ነቲ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ናይ ምፍላጥ ግቡእ አለዎም። ስጉምቲ ንምውሳድ እንተዘይኪኢሎም እውን ኣብቲ ዝተጠቐሰ ናይ ጊዜ ገደብ ውሽጢ ምኽንያትቱ ብምግላፅ ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልጡ አለዎም።

4. ዋና ኦዲተር ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ኣብ ዘቕረቦ ሪፓርት ውሽጢ ድኽመት ናይ ዝተርአየለን መንግስታዊ ቤት ዕዮታትን ትካላትን ሓለፍቲ ኣብ ልዕሊ እቶም ዝተርአዩ ድኽመታት ዘድሊ መመሓየሺ ስጉምቲ ብምውሳድ ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልን ንዋና ኦዲተርን ናይ ምፍላጥ ግቡእ አለዎም።

<u>ዓንቀፅ 13</u>

<u>ናይ ምፍላጥ ግቡእ</u>

እቲ ዋና ኦዲተር ኦዲት ኣብ ዝገበረሉ እዋን ኣብቲ ጉዳይ ገበን ተሰሪሑ ኣሎ ዝብል እምነት እንተሃልዩዎሽዑ ንሽዑ ንዓቃቢ ሕግን ንዝምልከቶ ኦዲት ዝግበር ቤት ዕዮ ወይ ትካል ላዕለዋይ ሓላፍን ክፍልጥኣለዎ፡

<u>ዓንቀፅ 14</u>

<u>ጥፍኣትን ቅፅዓትን</u>

1. ዝኾነ ሰብ

ሀ. እቲ ዋና ኦዲተር ብቐጥታ ወይ ብኦዲተራቱ ወይ ብወኪላቱ አቢሉ ንኦዲት/ምርመራ/ ክቐርበሉ ዝሓቶም መፃሕፍቲ፣ መዘኻኸርታት፣ መዛግብ፣ ሰነዳትን ካልኦት ናይ ፅሑፍ ወይ ናይ ቃል መረዳእታታትን ዘየቕረበ ወይ፣

መስሪያ ቤትና ድርጅት ገንዘብ ወይም ንብረት የተረከበ፣ ወጪ ያደረገ፣የከፈለ ወይም ደግሞ ለሒሳቡ በሃላፊነት የከፈለ ማንኛውም ግለሰብ ሲጠየቅ ሒሳቡን ኦዲት የማስደረግ ግዴታ አለበት።

3. ኦዲት አስደራጊ መንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ከብሄራዊ ክልሉዋና ኦዲተር ፅ/ቤት የተላኩትን ሪፓትሮችና የተገለፁ የኦዲት ግኝቶችን በተሰጡ የማሻሻያ ሓሳቦች መሰረት ከ30 ቀናት በማይበልጥ ጊዜ ውስጥ ተገቢ የእርምት የእርምጃ ወስደው ለዋናው ኦዲተር ፅ/ቤት የማስታወቅ ግዴታ አለባቸው። እርምጃ ለመውሰድ ካልቻሉ ግን በተጠቀሰው የጊዜ ገደብ ውስጥ ምክንያትቸውን በመግለፅ ለዋና ኦዲተር ፅ/ቤት ማሳወቅ አለባቸው።

4. ዋና ኦዲተር ለብሄራዊ ክልሉ ምክር ቤት በሚያቀርበው ሪፖርት ውስጥ ድክመት በታየባቸው መንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ያሉ ሃላፊፊዎች በታዩት ድክመቶች ላይ አስፈላጊ የማሻሻያ እርምጃ በመውሰድ ለብሄራዊ ክልል ምክር ቤትና ለዋና ኦዲተሩ ፅ/ቤት የማሳወቅ ግዴታ አለባቸው።

<u>አንቀፅ 13</u>

<u>የማሳወቅ ግዴታ</u>

ዋና ኦዲተሩ ኦዲት በሚያደርግበት ጊዜ በጉዳዩ ላይ ወንጀል ተሰርቷል የሚል እምነት ካለው ወድያውኑ ለዓቃቤ ሕግና ለሚመለከተው ኦዲት ተደራጊ መስሪያቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሓላፊ ማሳወቅ አለበት።

<u>አንቀፅ 14</u>

<u>ጥፋትና ግዴታ</u>

1. ማንኛውም ሰው

ሀ. ዋና ኦዲተሩ በቀጥታ ወይም በኢዲተሮቹ ወይም በወኪሎቹ በኩል ለኦዲት/ምርመራ/ እንዲቀርቡለት የሚጠይቃቸው መፃሕፍት፣ ማስታወሻዎች፣መዛግብት፣ሰነዶችና ሌሎች የሥሑፍ ወይም የቃል መረጃዎችን ያለቀረበ፣

ለ. ነቲ ዋና ኦዲተር ናይቲ ቤት ፅሕፈት፣ ኦዲተራት ወይ ንወኪላቱ ሓሰት ምዃኑ እንዳፈለጠ ናይ ሓሶት መረዳእታ ዝሃበ ወይ ትኽክለኛ መረዳእታ ምዃኑ ዝእመን ምኽንያት እንተይሃለዎ ዝኾነ መረዳእታ ዝሃበ ፣ወይ፣

ሐ. ናይቲ ዋና ኦዲተር ስራሕ ብዝግባእ ንከይፍፀም ዘተዓናቐፈ ወይ፣

መ. ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ብዋና ኦዲተር ኣብ ዝቐረበ ናይ ኦዲት ሪፓርትታት ዝተውሃቦ መመሓየሺ ሓሳባትን ርኢቶታትን ብእዋኑ ስጉምቲ ዘይወሰደ ወይ በዚ ኣዋጅ መሰረት ክፍፀም ትፀቢት ዝግበረሉ እናሃለወ ንምፍፃም ፍቓደኛ ኮይኑ ዘይተረኸበ ካብ ሓሙሽተ ክሳብ ሸውዓተ ዓመት ብዝበፅሕ ማእሰርቲ ወይ ብር 10000.00 /ዓሰርተ ሽሕ ብር/ ቅፅዓት ገንዘብ ወይ ካም ኩነታቱ ብኽልቲኡ ይቕፃዕ።

2. ዝኾነ ኦዲተር

ሀ. ግቡእ ስርሑ ንምፍፃም ወይ ብሓላፍነቱ ወይ ብናይ ስራሕ ግቡእ ክፍፅሞ ዝግባእ ንዘይምፍፃም ወይ ክፍፅሞ ዘይግባእ ንምፍፃም ውህብቶ፣ገንዘብ ወይ ካልእ ጥቕሚ ክወሃቦ ዝሓተተ፣ናይ ተስፋ ቃል ዝተቐበለ ወይ ዝቐረበሉ ዝወሰደ፣ወይ፣

ለ. ንዘካየዶ ናይ ሒሳብ ኦዲትምርመራ ተመርማሪ ዘቕረበሉ ሰነድ ግጉይ ምዃኑ እናፈለጠ ከም ትኽክለኛ ሰነድ ገይሩ ዝወሰደ ወይ ትክክለኛ ሰነድ ምዃኑ እናፈለጠ ክተሓዘሉ ዝግባእ ሰነድ ከይተቐበሎ ዝተረፈ፣ ወይ

ሐ. ናይ ክልል መንግስቲ ገንዘብ ዘጭበርበረ ወይ ካልእ ንክጭበርብር ኩነታት ብምምችቻው ዝተሓባበረ ወይ ተንኮል ዝሰርሐ፣ወይ

መ. ንባዕሉ ወይ ንኻልእ ሰብ ግቡእ ዘይኮነ ጥቕሚ ንምርካብ ወይ ኻልእ ሰብ ንምጉዳእ ብምሕሳብ ብተመርማሪ ዝቐረበሉ መፃሕፍቲ፣ መዘኻኸርታት፣ መዛግብቲ፣ ሰነዳትን ካልኦት ጠቐምቲ መረዳእታታትን ክጠፍኡ ዝገበረ ወይ ናብ ሓሰት ዝለወጠ ወይ ክልወጡ ዝገበረ እንተኾይኑ ካብ ሓሙሽተ ክሳብ ዓሰርተ ዓመት ብዝበፅሕ ማእሰርትን ካብ ብር 10000.00 /ዓሰርተ ሽሕ ብር/ክሳብ 15000.00 /ዓሰርተ ሓንሽተ ሽሕ ብር/ብዝበፅሕ ቅፅዓት ገንዘብ ይቕፃዕ።

ወይም፣

ለ. ለዋናው ኦዲተር ፅ/ቤት፣ለኦዲተሮቹ ወይም ለወኪሎቹ ሐሰት መሆኑን እያወቀ የሐሰት ማስረጃ የሰጠ ወይም ትክክለኛ ማስረጃ መሆኑን የሚያሳምን ምክንያት ሳይኖረው ማንኛውም መረጃ የሰጠ፣ወይም

ሐ. የዋና ኦዲተሩን ስራ በሚገባ እንዳይፈፀም ያደናቀፈ፣ወይም

መ. ያለበቂ ምክንያት በዋና ኦዲተሩ በቀረቡት ሪፓርቶች የተሰጠው የማሻሻያ ሓሳብና ሪፓርቶች አስተያየትን በወቅቱ ተገቢ እርምጃ ያልወሰደ ወይም በዚህ አዋጅ መሰረት እንዲፈፀም የሚጠበቅበትን ለመፈፀም ፈቃደኛ ሆኖ ያልተገኘ ከአምስት እስከ ሰባት ዓመት በሚደርስ እሰራት ወይም እስከ 10000.00/ አስር ሽሕ ብር/ የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት ወይም እንደሁኔታው ለሁሉም ይቀጣል።

2. ማንኛውም ኦዲተር

ሀ. ተገቢ ስራውን ለመፈፀም ወይም ብሓላፊነቱ ወይም በስራ ግዴታው ማስፈፀም የሚገባውን የማስፈፅም ወይም ሊፈፅመው የማይገባውን ለመፈፀም ስጦታ፣ገንዘብ ወይም ሌላ ጥቅም እንዲሰጠው የጠየቀ፣የተስፋ ቃል የተቀበለ ወይም የቀረበለትን የወሰደ፣ወይም

ለ. ያካሄደው የሒሳብ ኦዲት ምርመራ ተመርማሪ ያቀረበለት ሰነድ የተሳሰተ መሆኑን እያወቀ እንደ ትክክለኛ ሰነድ አድርጎ የወሰደ ወይም ትክክልኛ ሰነድ መሆኑን እያወቀ ሊያዝለት ወይም የቀረበለትን የወሰደ፣ወይም

ሐ. የክልሉ መንግስት ገንዘብን ያጭበረበረ ወይም እንዲጭበረበር ሁኔታዎችን በማመቻቸት የተባበረ ወይም ተንኮል የሰራ ፣ወይም

መ. ለራሱ ወይም ለሌላ ሰው ተገቢ ያልሆ ጥቅም ለማግኘት ወይም ሌላ ሰውን ለመጉዳት በማሰብ በተመርማሪ የቀረቡለትን መፃሕፍት፣ ማስታወሻዎች፣ መዛግብት ፣ሰነዶችንና ሌሎችን ጠቃሚ መረጃዎች እንዲጠፋ ያደረገ ወይም ወደ ሓሰት እንዲለወጡ ያደረገ ከኣምስውት እስከ አስር ዓመት በሚደርስ እስራትና ከብር 10000.00/ከዓስር ሽህ ብር/ እስከ 15000.00/አስራ ኣምስት ሽህ ብር / በሚደርስ የገንዘብ ቅጣት ይቀጣል።

ዓንቀፅ 15

ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

እቲ ዋና ኦዲተር በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ንምፍፃም ዘድልዮ ደንቢ ኣዳልዩ ብምቕራብ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል እንተፀድቕ ኣብ ተግባር የውዕሎ።

ዓንቀፅ 16

ዝተስዓሩ ሕግታት

1. ንቤት ፅሕፈት ኦዲትን ቁፅፅርን ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ወፂኡ ዝነበረ ኣዋጅ ቁፅሪ 15/1988 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃብኡ ካልኦት ሕግታትን ደንብታትን በዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ዝተሸፈኑ ቁም ነገራት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 17

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ ሕዳር 8/1994 ዓ/ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ዓንቀፅ 15

ደንብ የማውጣት ስልጣን

ዋና ኦዲተሩ በዚህ አዋጅ መሰረት የተሰጠውን ስልጣንና ለመፈፀም የሚስፈልገውን ደንብ አዘጋጅቶ በማቅረብ በትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ሲፀድቅ ተግባር ላይ ያውላል።

ዓንቀፅ 16

የተሻሩ ሕጎች

1. የትግራይ ክልል ኦዲትና ቁጥጥር ፅ/ቤትን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 15/1988 በዚህ አዋጅ ተሽሯዋል።
2. ይህን አዋጅ የሚፃረሩ ሌሎች ሕጎችና ደንቦች በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

አንቀፅ 17

አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ ሕዳር 8/1994 ዓ/ም

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳደር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 10 ዓመት ቑ.9
መቐለ 6 ሕዳር 1994 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

10ኛ ዓመት ቁ.9
መቐለ ህዳር 6/1994 ዓ/ም

ቑፅሪ ኣዋጅ 52/1994 ዓ/ም ንብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ንናይ 1994 በጀት ዓመት መፈፀሚ ስራሕ መንግስቲ ዝተኣወጀ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ገፅ 1

ኣዋጅ ቁጥር 52/1994 ዓ/ም ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በ1994 ዓ/ም የበጀት ዓመት ለመንግስት ስራዎች ማስፈ ፀሚያ የታወጀ ተጨማሪ የበጀት አዋጅ ገፅ 1

ቑፅሪ ኣዋጅ 52/1994 ዓ/ም ክልላዊ መንግስት ትግራይ ንናይ 1994 በጀት ዓመት መፈፀሚ ስራሕ መንግስቲ ዝተኣወጀ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ

ብመሰረት ናይ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስቲ እዚ ክልል ናይ ባዕሉ በጀት ምፅዳቕን ኣብ ስራሕ ናይ ምውውዓልን ስልጣን ዝተዋሃቦ ብምኻኑ ናይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ ብናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ መሰረት ዝስዕብ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍል ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1

እዚ ኣዋጅ'ዚ ናይ ብሄራዊ ክልል ትግራይ 1994 ዓ/ም ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ቁፅሪ 52/1994 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2

1. ኣብ 1994 በጀት ዓመት ንናይ መንግስቲ ስራሕ መፈፀሚ ዝኸውን ተወሳኺ በጀት ኣድላይ ኾይኑ ስለ ዝተረኸበ ምስ'ዚ ኣዋጅ

ተታሓዞ ዝርከብ ቅጥዒ ንዝተጠቐሱ ስራሕትን ግልጋሎት ዝውዕል።

ሀ. ንስረዕ ወፃኢታት ------- ብር 6,000.00
ለ. ንካፒታል ወፃኢታት ----- ብር 30,580.000

ኣዋጅ ቁጥር 52/1994 ዓ/ም ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በ1994 ዓ/ም የበጀት ዓመት ለመንግስት ስራዎች ማስፈ ፀሚያ የታወጀ ተጨማሪ የበጀት አዋጅ

በፌዴራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት መሰረት ክልሉ የራሱን በጀት ለማፅደቅና ሥራ ላይ ለማዋል ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ ፣ የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፀ 49 ንኡስ አንቀፅ 3/ሀ መሰረት የሚከተለው ተጨማሪ በጀት አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ
አንቀፅ 1

የሀ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልል የ1994 ዓ/ም ተጨማሪ የበጀት አዋጅ ቁጥር 52/1994 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

1. በ1994 በጀት ዓመት ለመንግስት ሥራዎች ማስፈፀሚያ የሚሆን ተጨማሪ በጀት በማስፈለጉ ከዚህ አዋጅ ጋር ከተያያዘው

ቅፅ ለተጠቀሱት ሥራዎችን አገልግሎት የሚውል።

ሀ. ለመደበኛ ወጪ -------- ብር 6,000.00
ለ. ለካፒታል ወጪ ------- ብር 30,580.000
ድምር ---------- ብር

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ 120

ድምር ---------- ብር 36,580.000
(ሰላሳን ሹድሽተን ሚሊዮንን ሓሙሽተ ሚኢትን ሰማኒያን ሽሕ) ወፃኢ ኾይኑ ንክኸፈል በዚ ኣዋጅ ፀዲቑ ኣሎ።
2.እዚ ባጀት ዝሸፈን ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ይኸውን፦
ሀ. ካብ ፌዴራል መንግስቲ ድጎማ --- ብር 16,580.00
ለ. ካብዚ ክልል ናይ 1992 ን 1993 ን ኣታዊ ሕልፊ ዝተረከበ ---------- ብር 8,000.000
ሐ. ካብ ዝሓለፈ ዓመታት ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ኣብ ስራሕ ከይወዓለ ዝተረፈ----------- ብር 12,000.00
ድምር ------------ ብር 36,580.000

ክፍሊ ክልተ

ክፍሊት ብዛዕባ ምፍፃም

ዓንቀፅ 3

እዚ በጀት ቤት ምኽሪ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1994 በጀት ዓመት በጀትን ኣማሓድርኡን ንምውሳን ብዘውፅኦ ኣዋጅ ቁፅሪ 43/93 መሰረት ኣካል ናይዚ ዘበን በጀት ገይሩ ተኣዊጁ ኣሎ።

ዓንቀፅ 4

እቲ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ጊዜ ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

መቐለ

ሕዳር 6/1994ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሔራዊ ክልልላዊ መንግስቲ ትግራይ

36,580.000
(ሰላሳ ስድስት ሚልዮን አምስት መቶ ሰማንያ ሺ ብር) ወጪ ሆኖ እንዲከፈል በዚህ አዋጅ ፀድቋል።
2.ይህ በጀት የሚሸፈነው ከሚከተሉት የገቢ ምንጮች ይሆናል፦
ሀ. ከፌዴራል ምንግስት ድጎማ ---- ብር 16,580.000
ለ. ከዚሁ ክልል በ1992 እና 1993 ዓ.ም በትርፍነት የተሰበሰበ ---------------- ብር 8,000.000
ሐ. ካለፍት ዓመታት ከተለያዩ የገቢ ምንጮች ስራ ላይ ሳይውል የቀረ ---------------- ብር12,000.000
ድምር--------------- ብር 36,580.000

ክፍል ሁለት

ክፍያን ስለ መፈጸም

አንቀጽ 3

ይህ በጀት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የ1994 በጀት ዓመት የበጀት አስተዳደር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 43/93 መሰረት የዚኣካል ሆኖ ታውጇል።

አንቀጽ 4

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ካፀደቀበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ

ሕዳር 6/1994 ዓ.ም

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ን1994 ዝተደገፈ ተወሳኺ ካፒታል በጀት

ተራ ቁፅሪ	ሴክተር/ፕሮጀክት ሽም ሕርሻ ኤክስቴንሽን ምግፍሕ	ተወሳኺ ዝተደገፈ በጀት
1	ገጠር ቴክኖሎጂ /8205/	1,000,000.00 400,000.00
	ንኡስ ድምር	1,400,000.00
2	ማይ ማእድንን ኢነርጅን መቐለ መስተ ማይ ኣኽሱም መስተ ማይ ዓድዋ መስተ ማይ ገፀር መስተ ማይ መስተ ማይ መሊስካ ምጥያሽ	 154,200.00 500,000.00 470,000.00 500,000.00 2,500,000.00
	ንኡስ ድምር	4,124,200.00
3	ገጠር መንገድ ባዕኸር-ዓዲ ረመፅ ካዛ-ፀገዴ ማይ ፀብሪ-ዲማ ፊላፍል-ነበለት ሳምረ-ፊናሩባ ዕዳጋ ሓሙስ-ስውነ እንዳስላሴ-ደጀና	 1,000,000.00 1,000,000.00 750,000.00 125000.00 800,000.00 - -
	ንኡስ ድምር	4,800,000.00
4	ከተማ ልማዓት ማይጨው ዞባ ህንፃ እንዳስላሴ ዞባ ህንፃ ኣኽሱም ዞባ ህንፃ	 1,000,000.00 1,000,000.00 1,000,000.00
	ንኡስ ድምር	3,000,000.00
5	ፍትሒ ክልል ፖሊስ ህንፃ መቐለ ቤት ህንፀት ዓድግራት ቤት ህንፀት	 1,000,000.00 500,000.00 500,000.00
	ንኡስ ድምር	2,000,000.00
6	ትምህርቲ መዳርግቲ IDA መዳርግቲ ADB መዳርግቲ KFW ሑመራ 2ይ ብርኪ 4,2ይ ብርኪ ኣሓት/ቲ መንግስቲ /ጨርጨር፣ሳምረ፣ሓውዜን ስለኽለኻ/ ዓድዋ መ/ማ/ተቋም ማይጨው ቴክኒክ ኮለጅ TVET	 7,000,00.00 300000.00 1,000.000.00 1,000,000.00 480,000.00 1,500.000.00 400,000.00
	ንኡስ ድምር	5,380,000.00
7	ጥዕና መዳርግቲ IDA እንዳስላሴ ሆስፒታል ማይጨው ሆስፒታል ቢሮ ጥዕና ህንፃ	 129,200.00 500,000.00 290,000.00 500,000.00
	ንኡስ ድምር	1,719,200.00
8	ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳይ እንዳስላሴ ሙያ መሰልጠኒ ማእኸል	1500,000.00
	ንኡስ ድምር	1500,000.00

ተራ ቑፅሪ	ሴክተር/ፕሮጀክት ሽም ኮሚሽን ስፓርት	ተወሳኺ ዝተደገፈ በጀት
9	ስፖርታዊ ምንቅስቓስ	200,000.00
	ንኡስ ድምር	200,000.00
10	ኢንዱስትሪ ደቀቕትን አናንእሽተይን ኢንተርፕራይዝ ሰፌት ክዳን መሰልጠኒ ማእከል	200,000.00
	ንኡስ ድምር	200,000.00
11	ሲቪል ሰርቪስ ቢሮ ስልጠና ሓይሊ ሰብ	7,500.00
	ንኡስ ድምር	7,500.00
12	አብያተ ፍርዲ ዓዲ ረመፅ ወረዳ ቤት ፍርዲ	50,400.00
	ንኡስ ድምር	50,400.00
13	ኢ.ን.ት ምድላው ፕሮጀክት ፕሮፋይል	500,000.00
	ንኡስ ድምር	500,000.00
14	ዓቕሚ ምፍጣር መሰልጠኒ ትካላት	5,698,700.00
	ንኡስ ድምር	5,698,700.00
	ጠቅላላ ድምር	30,580,000.00

ናይ ስሩዕ ባጀት ተወሳኺ ባጀት

ንዝተፈላለዩ ናይ መንግስቲ ስራሕቲ ዝውዕል ብቢሮ ፋይናንስ ብመጠባበቒ በጀት ክተሓዝ ዝተወሰነ፡-

አርእስቲ	መጠን ገንዘብ
433-01	6,000,000.00

ለ1994 የተደገፈ ተጨማሪ ካፒታል በጀት

ተራ ቁፅሪ	የሴክተር/ፕሮጀክት ስም እርሻ ኤክስቴንሽን ማስፋፋያ	ተወሳኺ ዝተደገፈ በጀት
1	ገጠር ቴክኖሎጂ /8205/	1,000,000.00 400,000.00
	ንኡስ ድምር	1,400,000.00
2	ውሃ መአድንን ኢነርጂ የመቐለ መጠጥ ውሃ የአኽሱም መጠጥ ውሃ የዓድዋ መጠጥ ውሃ ገፀር መጠጥ ውሃ መጠጥ ውሃ ማስፋፍያ	 154,200.00 500,000.00 470,000.00 500,000.00 2,500,000.00
	ንኡስ ድምር	4,124,200.00
3	ገጠር መንገድ ባዕኽር-ዓዲ ረመፅ	 1,000,000.00
	ካዛ-ፀገዴ ማይ ፀብሪ-ዲማ ፊላፍል-ነበለት ሳምረ-ፊናሩባ ዕዳጋ ሓሙስ-ስውነ እንዳስላሴ-ደጀና	1,000,000.00 750,000.00 125000.00 800,000.00 - -
	ንኡስ ድምር	4,800,000.00
4	ከተማ ልማዓት ማይጨው ዞባ ህንፃ እንዳስላሴ ዞባ ህንፃ አኽሱም ዞባ ህንፃ	 1,000,000.00 1,000,000.00 1,000,000.00
	ንኡስ ድምር	3,000,000.00
5	ፍትህ ክልል ፓሊስ ህንፃ መቐለ ቤት ማረሚያ ቤት ዓድግራት ማረሚያ ቤት	 1,000,000.00 500,000.00 500,000.00
	ንኡስ ድምር	2,000,000.00
6	ትምህርቲ ማቺንግ ፊንድ ኣይዲኤ ማቺንግ ፊንድ ኤዲቢ ሑመራ 2ኛ ደረጃ ማቺንግ ፈንድ ኬኤፍዳውሊዮ 4ኛ ፣ደረጃ /ጨርጨር፣ሳምረ፣ሓውዜን ስለኽለኻ/ ዓድዋ መ/ማ/ተቋም ማይጨው ቴክኒክ ኮለጅ TVET	 7,000,00.00 300000.00 1,000.000.00 1,000,000.00 480,000.00 1,500.000.00 400,000.00
	ንኡስ ድምር	5,380,000.00
7	ጤና ማቺንግ ፊንድ ኣይዲኤ እንዳስላሴ ሆስፒታል ማይጨው ሆስፒታል የጤና ቢሮ ህንፃ	 129,200.00 500,000.00 290,000.00 500,000.00
	ንኡስ ድምር	1,719,200.00
8	ሰሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ እንዳስላሴ የሙያ ማሰልጠኛ ማእኸል	1500,000.00
	ንኡስ ድምር	1500,000.00

9	ስፓርት ኮሚሽን ስፓርታዊ እንቅስቃሴ	200,000.00
	ንኡስ ድምር	200,000.00
10	ኢንዱስትሪ ጥቃቅንና ትናንሽ ኢንተርፕራይዝ የልብስ ስፌት ማሰልጣና ማእከል	200,000.00
	ንኡስ ድምር	200,000.00
11	ሲቪል ሰርቪስ ቢሮ ለሰው ኃይል ስልጠና	7,500.00
	ንኡስ ድምር	7,500.00
12	አብያተ ፍርዷ ዓዲ ረመፅ ወረዳ ቤት ፍርዷ	50,400.00
	ንኡስ ድምር	50,400.00
13	ኢ.ን.ት የምድላው ፕሮጀክት ፕሮፋይል	500,000.00
	ንኡስ ድምር	500,000.00
14	አቅም ግንባታ/መሰልጠኛ ተቋም/	5,698,700.00
	ንኡስ ድምር	5,698,700.00
	ጠቅላላ ድምር	30,580,000.00

ለመደበኛ ተጨማሪ በጀት

ለተለያዩ የመንግስት ስራዎች የሚውል በፋይናንስ ቢሮ በመጠባበቂያ በጀት እንዲያዝ የተወሰነ፡-

አርእስት	የገንዘብ መጠን
433-01	6,000,000.00

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልልዊ መንግስት

10ይዓመት ቑ.11 መቖለ 1994 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.11 መቐለ 1994ዓ.ም

ትሕዝቶ
ቑፅሪ ኣዋጅ 54/1994ዓ.ም
ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ

ማ ው ጫ
ኣዋጅ ቁጥር 54/1994ዓ.ም
በትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ሃብት ልማት
ቢሮ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ቑፅሪ ኣዋጅ 54/1994 ዓ.ም

ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ገፀ ምድርን ኣብ ከርሰ ምድርን ዝርከብ ሃፍቲ ማይ ብዝግባእ ንምጥቃም፣ቀረብ ዝስተማይን ልምዓት መስኖ ንምጥንኻርን ሕፅረትን ብከለትን ዝስተ ማይ ንምውጋድን ንምክልኻልን ምምሕዳር ሃፍቲ ማይ ከይተበታተነ ብሓደ ቢሮ ክመሓደር ምግባር ዓቕሚ ገንዘብን ክኢላ ሓይሊ ሰብን ብቍጠባ ንምጥቃም ከምዝሕግዝ ግንዛበ ስለዝተወሰደሉ፣ ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትገራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ " ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ብሂራዊ ክልለዊ ምንግስቲ ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቕፅሪ 54/1994" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ እዚ ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም እንተዘይተዋሂብዎ፣

1. "ሃፍቲ ማይ" ማለት ኣብ ገፀ ምድርን ከርሰ ምድርን ዘሎ ማይ ማለት እዩ፡
2. "ቢሮ " ማለት ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ

አዋጅ ቁጥር 54/1994 ዓ.ም

በትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ሃብት ልማት ቢሮ ለማቋቋም የወጣ ኣወጅ

በምድር ገጽና በከርሰ ምድር የሚገኘ የውሃ ሃብት በሚገባ ለመጠቀም፣ የሚጠጣ ውሃ አቅርቦትና የመስኖ ልማት ለማጠናከር የሚጣጣ ውሃ እጥረትና ብክለት ለማስወገድ ለመካላከል የውሃ ሃብት አስተዳደር ሳይበታተን በአንድ ቢሮ እንዲተዳደር ማድረግ የገንዘብ አቅምና ብቁ የሰው ሃይል በቁጠባ ለመጠቀም እንደሚያግዝ ግንዛቤ ስለተወሰደበት የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ ምንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በዋጣው የትገራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ 1

አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ሃብት ልማት ቢሮ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 54/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ2

ትርጉም

በዚህ አዋጅ የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም ካልተሰጠው፣

1. "ውሃ ሃብት" ማለት በምድር ገጽና ከርሰ ምድር ያለ ውሃ ማለት ነው።
2. "ቢሮ " ማለት ውሃ ሃብት ልማት ቢሮ ነው።

እዩ።

3. "ልምዓት ሃፍቲ ማይ" ማለት ምምላእ ቀረብ ዝስተ ማይን ምግፋሕ ስራሕቲ መስኖን ካልኦት ማይ ተንከፍ ልምዓታዊ ስራሕትን ዘጠቓልል እዩ።
4. "ማይ ተንከፍ ስራሕቲ" ማለት ሃፍቲ ማይ ኣብ ጥቕሚ ንምውዓል ዝፍፀም ናይ ህንፀት ስራሕቲን ተዛመድቲ ዝኾኑ ካልኦት ስራሕትን እዩ።
5. "ሰብ" ማለት ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተወሃቦ ትካል ወይ ናይ ተፈጥሮ ሰብ እዩ።
6. "መስኖ " ማለት ካብ ዝተፈላለዩ ናይ ማይ ፍልፍላት ማለት ካብ ግድብ፣ ሩባታት፣ዓይኒ ማያትን ጉድጓድን ማይ ኣሊኻን ኣውፂእኻን ብምውሳድ ንሰብ ምግቢ፣ቀለብ እንስሳን ንዕዳጋን ዘውዕሉ ዝራእቲን ኣትክልቲን ንምልማዕ እንጥቀመሉ ሜላ እዩ።
7. "ተጠቀምቲ መስኖ" ማለት በቲ መስኖ ተጠቀምቲ ዝኾኑ ብውልቀ፣ ወይ ብማሕበር ዝተወደቡ ሓረስቶት እዮም።
8. "መስተ ማይ" ማለት ንሰብ፣ንእንስሳን ንዝተፈላለዩ ኢንዱስትሪያዊ ግልጋሎት ዝውዕል ማይ እዩ።
9. " ተጠቀምቲ መስተ ማይ" ማለት ሰብን እንስሳን እዮም።
10." ትካላት ማይ" ማለት ንመስተ ይኹን ንመስኖ ስራሕ ተሃኒፀን ግልጋሎት ዝህባ ትካላት እየን።

ዓንቀፅ 3

ምቛም

1. ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ብሄራዊ ክልለዊ መንግስቲ ትግራይ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ናይ መንግስቲ ኣካል ኮይኑ በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።
2. ተፀዋዕነት እዚ ቦሮ ንቢሮ ገጠር ልምዓት ይኸውን።

ዓንቀፅ 4

ዋና ቤት ፅሕፈት

ዋና ቤት ፅሕፈቱ ኣብ መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ዞባ፣ወረዳን ንኡስ ወረዳን ጨንፈር ቤት ፅሕፈታት ክህልዎ ይኽእል።

3. "ውሃ ሃብት ልማት" ማለት የሚጠጣ ውሃ አቅርቦት ማሟላት የመስኖ ስራዎች የሚያጠቃልል ነው።
4. "ውሃ ነክ ስራዎች " ማለት የውሃ ሃብት ጥቅም ላይ ለማዋል የሚፈፀም የግንባታ ስራዎችና ተዛማጅ የሆኑ ሌሎች ስራዎችን ነው።
5. "ሰው " ማለት በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ወይም የተፈጥሮ ሰው ነው።
6. "መስኖ" ማለት ከተለያዩ የውሃ ምንጮች ማለት ከግድብ፣ወንዞች፣ የውሃ ምንጮች ጉድጓድና ውሃ ጠልፈህ አውጥተህ በመውሰድ ለሰው ምግብ፣ለእንስሳ ቀለብ ለገቢያ የሚውሉ ሰብሎች አትክልቶችን ለማልማት የምንጥቀምበት ዘዴ ነው።
7. "መስኖ ተጠቃሚዎች" ማለት በመስኖው ተጠቃሚ የሆኑ በግል፣ ወይም በማህበር የተደራጁ ገበሬዎች ናቸው
8. "መጠጥ ውሃ" ማለት ለሰው፣ለእንስሳና ለተለያዩ ኢንዱስትሪያዊ አገልግሎቶች የሚውል ውሃ ነው።
9. "የመጠጥ ውሃ ተጠቃሚዎች" ማለት ሰውና እንስሳ ናቸው።
10."የውሃ ድርጅቶች" ማለት ለመጠጥ ይሁን ለመስኖ ሥራ ተገንብተው አገልግሎት የመሰጡ ድርጅቶች ናቸው።

አንቀጽ 3

መቋቋም

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ሃብት ልማት ቢሮ ሕጋዊ ሰውነት ያለው የመንግስት አካል ሆኖ በዚህ ኣዋጅ ተቋቁመዋል።
2. የዚህ ቢሮ ተጠሪነት ለገጠር ልማት ቢሮ ይሆናል።

አንቀፅ 4

ዋና ጽሕፈት ቤት

ዋና ፅሕፈት ቤቱ በመቀሌ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱም በዞን ወረዳና ንኡስ ወረዳ ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤቶች ሊኖረው ይላል።

ዓንቀፅ 5

ዕላማ እዚ ቤት ፅሕፈት

ሃፍቲ ማይ ኣግባብ ብዘለዎ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ንኽውዕል፣ብኽለትን ብኽነትን ንምክልኻል ከምኡእውን ንመስተን መስኖን ዝውዕል ቀረብ ማይ ብዘላቒነት ንምምላእን ካልኦት ማይ ተንከፍ ልምዓታዊ ስራሕቲ ንምክያድ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ስልጣንን ተገባርን

ዓንቀፅ 6

ስልጣንን ተግባርን እዚ ቢሮ

1. ልምዓት ሃፍቲ ማይ ንምስፍሕፋሕ ናይ ሓጺርን ነዊሕን ጊዜ ፓሊስን እስትራቴጂን ትልምን የዳሉ፣ ነዝይ መፈፀሚ ዝኸውን ማስተር ፕላን ከዳለው ይገብር፣ የመሓይሽ፣
2. ብመሰረት ማስተር ፕላን ንልምዓት ሃፍቲ ማይ ምግፋሕ ዘኽእሉ ፕሮጀክትታት ብባዕሉን ብኻልኦት ኣካለት ክሰርሑ ይገብር፣
3. ሃፍቲ ማይ ብዝምልከት መረዳእታታት ይእክብ፣የደራጅው፣
4. ንምስተን ንመስኖን ዝውዕሉ ፕሮጀክትታት ብዝምልከት ፅንዓትን ዲዛይንን ስራሕቲ የካይድ፣
5. ልምዓት መስተ ማይን መስኖን የስፋሕፍሕ ብመፅናዕቲ ዝተረጋገፁ ሜላታት ኣጠቓቕማ ሃፍቲ ማይ ክምፅብሉን ክጋፍሑን ይገብር፣
6. ሃፍቲ ማይ ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ናይ ግልጋሎት ዓይነታት ሚዛናዊ ብዝኾነ መንገዲ ምክፍፋሉን ኣብ ጥቕሚ ምውዓሉን ይቆፃፀር፣
7. ናይ ስራሕ ፍቓድ ዘድልዮም ደረጃን ዓይነት ንዝዋፈር ሰብ ፍቓፍ ይህብ፣ ኣብ ጥቅሚ ምውዓሎም እውን ይቆፃፀር፣ ብዘይፍቓድ ዝሰርሑ ይእግድ፣
8. ናይ መስተ ማይን ማይ መስኖን የስፋፍሕ ፅንዓት ከስፋሕፍሕ ይገብር፣ ዲዛይን፣ ልምዓት መስኖ ህንፀትን ፅገናን መመዘኒ ደረጃታት የውፅእ፣ ተግባራዊነቱ ይከታተል፣

አንቀጽ 5

የዚህ ፅሕፈት ቤት ዓላማ

የውሃ ሃብት አግባብ ባለው መንገድ ጥቅም ላይ እንዲውል፣ ብክለትና ብክነትን ለመካላከል እንደዚሁም ለመጠጥና መስኖ የሚውል የውሃ አቅርቦ በዘላቂነት ለማሟላትና ሌሎች ውሃ ነክ ልማታዊ ስራዎች ለማካሂድ ነው።

ክፍል ሁለት

ስለስልጣና ተግባር

አንቀጽ 6

የዚህ ቢሮ ስልጣንነ ተግባር

1. የውሃ ሃብት ልማት ለማስፋፋት የአጭርና የረዥም ጊዜ ፓሊሲና እስትራቴጂ እቅድ ያዘጋጃል፣ ለዚህ ማስፈፀሚያ የሚሆን ማስተር ፕላን እንዲዘጋጅ ያደርጋል ያሻሽላል።
2. በማስተር ፕላኑ መሰረት ለውሃ ሃብት ልማት ማስፋፋት የሚያስችሉ ፕሮክጀቶች በራሱና በሌሎች አካላት እንዲሰሩ ያደርጋል።
3. የውሃ ሃበትን በሚመለከት መረጃዎች ይሰበስባል፣ያደራጃል።
4. ለመጠጥና ለመስኖ የሚውሉ ፕሮጀክቶችን በሚመለከት የጥናትና የዲዛይንስራዎች ያካሂዳል፣
5. የመጠጥ ውሃ ልማትና መስኖ ያስፋፋል የውሃ ሃብት አጠቃቀም በጥናት የተረጋገጡ ዘዴዎች እንዲያድጉና እንዲስፋፍ ያደርጋል።
6. የውሃ ሃብት በተለያዩ የአገልግሎት ዓይነቶች መካከልል ሚዛናዊ በሆነ መንገድ መከፋፈሉንና ጥቅም ላይ መዋሉን ይቆጣጠራል፣
7. የሥራ ፈቃድ የሚያስፈልጋቸው ውሃ ነክ ስራዎች ደረጃና ዓይነት ይለያል፣ በዚህ ሥራ ለሚሰማራ ሰው ፈቃድ ይሰጣል፣ ጥቅም ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል፣ያለፈቃድ የሚሰሩ ያግዳል፣
8. የመጠጥ ውሃና የመስኖ ውሃ ያስፋፋል ጥናት እንዲሰፋ ያደርጋል፣ ዲዛይን፣የመስኖ ልማት ግንባታና ጥገና መመዘኛ ደረጃዎች ያወጣል ፣ተግባራዊነቱም ይከታተላል፣

9. ልምዓት ሃፍቲ ማይ ምስፍሕፋሕ ዘኽእል ዝተማለአ ብቕዓት ዘለዎ ሓይሊ ሰብ ክህሉ ፃዕሪ ይገብር፣
10. ምስ ዝምልከቶም መንግስታዊ ዘይመንግስታዊ አካላት ብምትሕግጋዝ ህዝቢ ኣብ ህንፀትን ሕድሳትን ስራሕቲ ማይ ክሳተፍ ይገብር፣
11. ናይ ማይ ትካለት ቐፃልነት ንክህልወን ንናይ ማይ ኮሚቴ ናይ ቴክኒክን ስልጠናን ሓገዝ ይህብ፣
12. ምስ ተጠቀምቲን ዝምልከቶም ቤት ፅሕፈታትን ብምትሕብባር ድሕንነት ሃፍቲ ትካላት ማይን ይከታተል፣ ሕድሳት ዘድልዮም ክሕደሱ ይገብር፣
13. ናይ ማይ ፅርየት ደረጅኡ ዝሓለወ ምኻኑ ይቆፃፀር ሃፍቲ ማይ ዝብክሉ ነገራት ይከታተል፣ ፍልፍሎም ብምምንፃፍ ንክውውገዱ ሕጋዊን ቴክኒካዊን ስጉምቲ ይወስድ፣
14. ደረጃ ብደረጃ ፅሬቱ ዝተሓለወ ዝስተ ማይ ንሕብረተሰብ ክባፃሕ ይገብር፣
15. ንምዕባለ ሃፍቲ ማይ ዝጠቅም ቴክኖሎጂ የተኣታትው፣
16. ናይ ማይ ግልጋሎት ክፍሊት ተመን ንምውሳን ዘኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣የውስን፣
17. ሃፍቲ ማይ ብዝምልከት ብፌዴራል መንግስቲ ዝወፁ ፓሊስን ስትራቴጂን ምስ ናይ ክልልና ኩነታት ብምዝማድ ክፍፀም ይገብር።
18. እቲ ቢሮ ብስቪል ሰርቪስ መማሓድር ደንቢ መሰረት ሰራሕታኛታት ይቆፅር የመሓድር፣ የሰናብት፣
19. ናይ ማይ ተንከፍ ስራሕቲ ላብራቶሪ ግልጋሎት ይህብ፣ናይ ግልጋሎት ዋጋ ይክፍል፣
20. ናይ ማይ ሃፍቲ ንምሕላው ምስ ዝምልከቶም ሚኒስተር ቤት ፅሕፈት የተሓባበር ኣብ ክልልና ውሽጢ ዝካየድ ናይ ማይ ሃፍቲ ምልማዕ ስራሕቲ ዘድሊ ደገፍ ይህብ።

ዓንቀፅ 7

ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሓላፊ

እዚ ቢሮ ሓላፊ፣

9. የውሃ ሃብት ልማት ለማስፋፋት የሚያስችል የተሟላ ብቃት ያለው የሰው ሃይል እንዲኖር ጥረት ያደርጋል።
10. ከሚመለከታቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት በመተጋገዝ ህዝቡ በውሃ ግንባታና እድሳት ዕራዎች እንዲሳተፍ ያደርጋል።
11. የውሃ ድርጅቶች ቀጣይነት እንዲኖራቸው ለውሃ ኮሚቴ የቴክነክና ስልጠና ድጋፍ ይሰጣል።
12. ከተጠቃሚዎችና ከሚከለከታቸው ጽሕፈት ቤቶች በመተባበር የውሃ ሃብትና የውሃ ድርጅቶችን ደህንነት ይከታተላል፣ እድሳት ለሚያስፈልጋቸውም እንዲታደሱ ያደርጋል።
13. የውሃ ጥራት ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን ይቆጣጠራል የውሃ ሃበትን የሚበክሉ ነገሮች ይከታተላል፣ ምንጮቸውን በማንጠፍ እንዲወገዱ ሕጋዊና ቴክኒካዊ እርምጃ ይወስዳል።ሠ
14. ደረጃ በደረጃ ጥራቱ የተጠበቀ የመጠጥ ውሃ ለህብረተሰቡ እንዲዳረስ ያደርጋል።
15. ለውሃ ሃብት እድገት የሚጠቅም ቴክኖሎጂ እንዲገባ ያደርጋል፣
16. የውሃ አገልግሎት የክፍያ ተመን ለመወሰን የሚያችል ጥናት ያካሂዳል፣ ያሰወስናል፣
17. የውሃ ሃበትን በሚመለከት በፌደራል መንግስት የሚወጡ ፓሊስና ስትራቴጂ ከክልላችን ሁኔታዎች በማዛመድ እንዲፈፀም ያደርጋል።
18. ቢሮው በሲቪል ሰርቪስ መተዳደሪያ ደንብ መሰረት ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
19. ለውሃ ነክ ሥራዎች የላብራቶሪ አገልግሎት ይሰጣል፣ የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፣
20. የውሃ ሃብትን ለመጠበቅ ከሚመለከተው ሚኒስቴር ጽ/ቤት ይተባበራል በክልላችን ውስጥ የሚካሄድ የውሃ ሃብት ልማት ሥራዎች አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል።

አንቀጽ 7

የቢሮ ሃላፊው ስልጣንና ተግባር

ይህ የቢሮ ሓላፊ፣

1. ናይቲ ቢሮ ላዕለዋይ መራሒ ስራሕን ተፀዋዕን እዩ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ተጠቒሱ ዘሎ ሓፈሻዊ ስልጣን ሕልው ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ሀ. ናይቲ ቢሮ ናይ ስራሕ ፕሮግራም ይትልም፣ በጀት የዳልው እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
ለ. እቲ ቢሮ ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝገብሮም ርክባት ነቲ ቤት ፅሕፈት ይውክል፣
ሐ. ምንቅስቓስ እቲ ቢሮ መሰረት ገይሩ ንቢሮ ገጠር ልምዓት ሪፓርት የቕርብ፣
መ. ነቲ ቢሮ ብዝተፈቐደ በጀት መሰረት ገንዘብ ወፃኢ ክኸውን ይፈቅድ፣
ረ. ነቲ ቢሮ ስራሕቲ መፈፀሚ ዝኾኑ ረቒቕ ሕግታትን ደንብታትን የዳልው፣
ሰ. ሓለፊ እዚ ቢሮ ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ገጠር ልምዓት ይኸውን።

ዓንቀፅ 8

ፍልፍል በጀት

መደባት እዚ ቢሮ መፈፀሚ ዝኸውን በጀት ብክልል መንግስቲ ዝምደብን ካብ ዝተፈላለዩ ዘይመንግስታዊ ኣካላትን ካብ ሕብረተሰብ ዝርከብ ሓገዝ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9

ብዛዕባ ሒሳብ መዛግብቲ

1. ናይ ሒሳብ መዛግብቲ እዚ ቢሮ በኣግባቡ ይተሓዙ፣
2. ሒሳብ መዛግብቲ ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን እዚ ቢሮ ኣብ ዝኾነ እዋን በቲ ክልል ኦዲት ቤት ፅሕፈት ወይ ብካሊእ ኣግባብ ዘለዎ ቢሮ በቢዓመቱ ይምርምሩ።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 10

ኣመሓዳድራ ሰራሕተኛታት

ናይዚ ቢሮ ሰራሕተኛታት ኣቖፃፅራን ኣመሓድራን ብመሰረት ናይ መንግስቲ

1. የቢሮው የበላይ የሥራ መሪና ተጠሪ ነው።
2. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 የተጠቀሰው ጠቅላላ ስልጣን የተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

ሀ. የቢሮው የሥራ ፕሮግራም ያቅዳል፣ በጀት ያዘጋጃል፣ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣
ለ. ቢሮው ከሶስተኛ ወገን በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ፅሕፈት ቤቱን ይወክላል።
ሐ. የቢሮው የስራ እንቅስቃሴ መሰረት አድርጎ ለገጠር ልማት ቢሮ ሪፓርት ያቀርባል፣
መ. ለቢሮው በተፈቀደው በጀት መሰረት ገንዘብ ወጪ እንዲሆን ይፈቅዳል፣
ረ. ለቢሮው ሥራዎች ማስፈፀሚያ የሆኑ ረቂቅ ሕጎችና ደንቦች ያዘጋጃል፣
ሰ. የዚህ ቢሮ ሓላፊ ተጠሪነቱ ለገጠር ልማት ቢሮ ይሆናል።

አንቀጽ 8

የበጀት ምንጭ

የዚህ ቢሮ እቅዶች ማስፈፀሚያ የሚሆን በጀት በክልሉ መንግስት የሚመደብና ከተለያዩ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ከህብረተሰቡ የሚገኝ እርዳታ ይሆናል።

አንቀጽ 9

ስለሒሳብ መዛግብት

1. የቢሮው ሒሳብ መዛግብት በአግባቡ ይያዛሉ፣
2. የቢሮው ሒሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በማንኛውም ጊዜ በክልል ኦዲት ጽ/ቤት ወይም በሌላ አግባብ ያለው ቢሮ በየዓመቱ ይመረምራሉ።

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 10

የሰራተኞች አስተዳደር

የዚህ ቢሮ ሰራተኞች አቀጣጠርና አስተዳደር በመንግስት ሰራተኞች መተዳደሪያ ደንብ የሚፈፀም

ሰራሕተኛታት መመሓደሪ ደንቢ ዝፍፀም ይኸውን፣

ይሆናል።

ዓንቀፅ 11

ምትሕልላፍ መሰልን ግቡእ

ቅድሚ እዚ ኣዋጅ ንኽልአት መንግስታዊ ኣካላት ተዋሂቡ ብዝነበረ ስልጣን ማይ ተንከፍ ስራሕቲ ዘስዓቦ መሰልን ግቡእን ብመጠን ዝተወሃቦ ስልጣን በዚ ኣዋጅ ንዝተጣየሸ ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ተመሓላሊፍ ኣሎ።

አንቀጽ 11

መብትና ግዴታ ማስተላለፍ

ከዚህ አዋጅ በፊት ለሌሎች መንግስታዊ ድርጅቶች ተሰጥቶ በነበረ ስልጣን ውሃ ነክ ሥራዎች ያስከተለው መብትና ግዴታ በተሰጠው ስልጣን መጠን በዚህ አዋጅ ለተቅቅመው የውሃ ሃብት ልማት ቢሮ ተላልፏዋል።

ዓንቀፅ 12

መምርሒታት

እዚ ቢሮ ዝርዝር ስራሕቲ መፈፀሚ ዝኾኑ መምርሒታት ናይ ምውፃእ ስልጣን ይህልዎ፣

አንቀጽ 12

መመሪያዎች

ይህ ቢሮ ዝርዝር ሥራዎቹ ማስፈፀሚያ የሆኑ መመሪያዎች የማውጣት ስልጣን ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 13

ተፈፃሚነት ዘይህምዎም ሕግታት

1. ኮሚሽን ዘላቒ ተሃድሶ ከባቢን ምዕባለ ሕርሻ ትግራይ ንምቛም ወፂኡ ዝነበረ ኣዋጅ ቁፅሪ 7/1988 በዚ ኣዋጅ ተተኪኡ ኣሎ።
2. ኣወዳድባን ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ተመሓይሹ ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ጎልጎል ራያ ዝተዋደደ ልምዓት ሕርሻ ፕሮግራም ዝምልከት ዓንቀፅ 7/2/ቀ/በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
3. ምስ እዚ ኣዋጅ ዝጋነፅ ዝኾነ ሕጊ፣ደንቢ፣መምርሒ ወይ ናይ ልምዲ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ወሽጢ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ብዝምልከት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን፣

አንቀጽ 13

ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

1. ዘላቂ የአካባቢ ተሃድሶና የእርሻ ልማት ኮሚሽን ትግራይ ለማቋቋም ወጥቶ የነበረ ኣወጅ ቁጥር 7/1988 በዚህ ኣዋጅ ተተክቷል።
2. የሥራ አደረጃጀትና ሃለፊነት የመንግስት ሥራ አስፈፃሚ አካላት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዳግም ለመወሰን ተሻሽሎ በወጣው አዋጅ ቁጥር 46/1994 የጎልጎል ራያ የተቀናጀ የእርሻ ልማት ፕሮግራም የሚመለከት አንቀጽ 7/2/ቀ/ በዚህ ኣዋጅ ተሽረዋል።
3. ከዚህ ኣዋጅ የሚጋጭ ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ፣መመሪያ ወይም የልምድ አሰራር በዚህ ኣዋጅ ውስጥ ለተሸፈኑ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

ዓንቀፅ 14

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መጋቢት 1994

መቐለ

አንቀጽ 14

ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

መጋቢት 1994

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልልዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.12 መቓለ 1994	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.12 መቐለ 1994ዓ.ም

ትሕዝቶ
ቑፅሪ 55/1994 ዓ.ም
አጠቃቕማ ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 23/1989 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ

ማ ው ጫ
ቁጥር 55/1994ዓ.ም
የገጠር መሬት አጠቃቀም ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 23/1989 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

ቑፅሪ ኣዋጅ 55/1994 ዓ.ም

አጠቅቕማ ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 23/1989 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ

ኣብ ሕድሕድ ገባር ዝርከብ መሬት ሚዛኑ ሓልዩ ከለምዕ ንምግባር ኣመሓዳድራ መሬትን ምስዚ ተታሒዞም ዝለዓሉ ናይ ውርሲ፣ ናይ መሰል ምትሕልላፍን መሬት ምስ መሬት ናይ ምልውዋጥ መሰልን ነቲ ልምዓት ብዝሕግዝ መንገዲ ንምትግባር ሕድ ሕድ በዓል ትሕዝቶ ዝህልዎ ግቡእን ነዚ እንትጥሕስ ዝወስድ ሕጋዊ ስጉምቲ ንምጥንኻር ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትገራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ብሕገ -መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ " ናይ ገጠር መሬት አጠቓቕማ ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 55/1994" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
ምምሕያሽ

1. ኣብ ዓንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 2/ሀ/ ተቐሚጡ ዘሎ ክሳብ 10 ዓመት ዝብል ሓረግ ክሳብ 20 ዓመት ብዝብል ተመሓይሹ አሎ።
2. ኣብ ዓንቀፅ 8 እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ አንቀፅ ተወሲኹ አሎ። 4 ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ

ኣዋጅ ቁጥር 55/1994 ዓ.ም

የገጠር መሬት አጠቃቀም ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 23/1989 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

በያንዳንዱ ገበሬ እጅ የሚገኝ መሬት ሚዛኑን ጠብቆ እንዲለማ ለማድረግና፣የመሬት አስተዳደርና ከዚህ ጋር ተያይዘው የሚነሱ የውርስ፣ የማስተላለፍና መሬትን በመሬት የመለዋወጥ መብት ልማትን በሚያፋጥን መንገድ ለመተግበር እያንዳንዱ የመሬት ባለይዞታ የሚኖረው ግዴታና፣ ግዴታውን ሲጥስ የሚወሰድበት ሕጋዊ እርምጃ ማጠናከር አስፈላጊሆኖ ስለተገኘ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትገራይ ብሄራዊ ክል ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሠጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን የማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

አንቀጽ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የገጠር መሬት አጠቃቀም ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ቁጥር 23/1989 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 55/1994" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ 2
ማሻሻል

1. አንቀጽ 7 ንኡስ አንቀጽ 2(ሀ) ውስጥ የሰፈረው እስከ አስር ዓመት የሚለው ሐረግ እስከ ሃያ ዓመ`ት በሚል ተሻሽሏል።
2. አንቀጽ 8 ላይ የሚከተለው አዲስ ንኡስ ቁጥር ተጨምሯል። 4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	2.55

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	120

ንኡስ ቁፅሪ 3 ዝተቐመጠ ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ ዘበን ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ገጠር ንዝግበር ናይ ኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት መሰረት ገይሩ ብዝወፅእ ሕጊ መሰረት ይኸውን።

3. ናይ ዓንቀፅ 8 ንኡስ ቁፅሪ 4 ዝነበረ ንኡስ ቁፅሪ 5 ይኸውን።

4. ዓንቀፅ 10 ንኡስ ቁፅሪ 2 በዚ ዝስዕብ መማሓየሺ ተተኪኡ ኣሎ፣ 2 ልሙዕነት ተሓራሳይ መሬት ዝፃባእ ተኽሊ ምትካል ክልኩል እዩ። ኮይኑ ግን ኣብ ፀዳፍ መሬት እንተይሓረሱ ብመማረፂ ከም በለስን፣ቀላሚጦስን ካልእ ቃዋሚ ተክሊ ብድሌቶም ክተኽሉ ንዝደልዩ ዝምልከቶ ኣካል እንተፈቒድ ክተኽሉ ይኽእሉ እዮም ዝርዝሩ ብደንቢ ይውስን።

5. ዓንቀፅ 11 ንኡስ ቁፅሪ 1 በዚ ዝስዕብ ተመሓይሹ ተተኪኡ ኣሎ፣ 1 ናይ ገጠር መሬት ከከም ባህሪ ስራሕ ሓላፍነቶም በቢደረጅኡ ብዘለው ኣካላት ምምሕዳርን ብቢሮ ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ይመሓዳደር።

6. ዓንቀፅ 16 ንኡስ ቁፅሪ 3ን 6ን በዚ ዝስዕብ ተመሓይሹ ተተኪኡ ኣሎ፣ 3. ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ብውርሲ ክመሓላለፍ ዝኽእል።
ሀ. ተሓራሳይ መሬት ዘይብሉ ውላድ ጡብ ምስ ደቂ መዕበይቲ ውላድ ጡብ ማዕረ ናይ ምውራስ መሰል አለዎም
ለ. እቲ ዝካየድ ውርሲ ካብ ካልኣይ ብርኪ ክሓልፍ የብሉን። ኮይኑ ግን ውልድ ካብ ውላዱ ዝውረስ መሬት ዘይብሉ እንተኾይኑ ካብ ኣቦሓጎ ወይ እኖሓጎ ክወርስ መሰል አለዎ።
ሐ. ዝወርስ ውልድ እንተዘይሃልዩ መሬት ዘይብላ ሰበይቲ ናይ ስባኣያ፣ መሬት ዘይብሉ ስባኣይ ናይ ሰበይቱ ክወርሱ ይክእሉ።
መ. ናይ ባዕሉ ግብሪ መሬት ዘለዎ ወይ ካብ ሕርሻ ወፃኢ እኹል መነባብሮ ዝቐየረ ሰብ ክወርስ አይኽእልን። " 6 በዚ ዓንቀፅ እዚ ቁፅሪ 2ን ንኡስ ቁፅሪ 3ን መሰረት ወራሲ እንተዘይሃልዩ መሬቱ ናብ ጣብያ ምምሕዳር

ቁጥር 3 የተቀመጠ የመሬት ኪራይ ውል ዘመን እንዳለ ሆኖ በገጠር ለሚካሄድ የኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት፣ የኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት መሰረት አድርጎ በሚወጣው ሕግ መሰረት ይሆናል።

3. የአንቀጽ 8 ንኡስ ቁጥር 4 የነበረው ንኡስ አቁጥር 5 ይሆናል።

4. አንቀጽ 10 ንኡስ ቁጥር 2 በሚከተለው ማሻሻያ ተተክቷል። 2 የእርሻ መሬት ለምነትን የሚፃረር ኣትክልት(ዕፅዋት) መትከል ክልክል ነው። ሆኖም ግን ተዳፋት በሆነ መሬት ሳያርሱ በአማራጭ በለስ፣ ባህርዛፍና ሌላ ቋሚ ዕፅዋት ለመትከል ለሚፈልጉ የሚመለከተው አካል ሲፈቅድ መትከል ይችላሉ። ዝርዝሩ በህግ ይወሰናል።

5. አንቀጽ 11 ንኡስ ቁጥር 1 በሚከተለው ተሻሽሎ ተተክቷል። 1 የገጠር መሬት እንደየሥራ ኃላፊነታቸው ባህርይ በየደረጃው ባሉ የመስተዳደር አካላትና በግብርናና የተፈጥሮ ሃብት ብሮ ይተዳደራል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

6. አንቀጽ 16 ንኡስ ቁጥር 3 እና 6 በሚከተለው ተሻሽለው ተተክቷል። 3. በመሬት የመጠቀም መብት በውርስ ሊተላለፍ የሚችለው፣
ሀ. የሚታረስ መሬት የሌለው የጊዲፊቻ ልጅ ከአሳዳጊዎቹ ልጆች ጋር እኩል የመውረስ መብት አለው።
ለ. የሚካሄደው ውርስ ከሁለኛ የውርስ ሓረግ ሊልፍ አይችልም። ሆኖም ግን ልጅ ከወላጆቹ የሚወረስ መሬት የሌለው ከሆነ ከአያቶቹ የመውረስ መብት አለው።
ሐ. የሚወርስ ልጅ ከሌለ መሬት የሌላት ሴት የባልዋን፣ መሬት የሌለው ባል ደግሞ የሚስቱን መውረስ ይችላሉ።
መ. የራሱ የእርሻ መሬት ያለው ወይም ከግብርና ውጪ ሌላ የሥራ መስክ የቀየረ ሰው መውረስ አችልም።" 6 በዚህ አንቀጽ ንኡስ ቁጥር 2 እና 3 መሰረት ወራሽ ከሌለው መሬቱ ለቀበሌው መስተዳደር ተመልሶ ለሌላቸው ይታደላል።

ተመሊሱ ንዘይብሎም ይዕደል።

7. እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ተወሳኺ አሎ ፣" ዓንቀፅ 17 መሬት ምስ መሬት ምልውዋጥ ዝኾነ ትሕዝቶ መሬት ዘለዎ ገባር ምስ ካልእ ገባር መሬት ምስ መሬት ናይ ምልውዋጥ መሰል አለዎ። ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውስን

8. ዓንቀፃት 17፣18ን፣20ን ዝነበሩ ብቅደም ሰዓብ ዓንቀፃት 18፣19ን፣21ን ይኾኑ

9. እዚ ዝስዕብ ቅፅዓት ዝምልከት ሓዶሽ ዓንቀፅ ተወሳኹ አሎ።

ዓንቀፅ 21

ቅፅዓት

ኣብ ካሊእ ናይ ገበን መቕፅዒ ሕጊ ወይ አዋጅ ነቲ ዝተፈፀመ ጥፍአት ብከቢድ ዘቕፅዕ እንተዘይኮይኑ፣

1. ዝኾነ ገባር ሕገ መንግስታት ፌዴራልን ክልልን ከምኡእውን ዓንቀፅ 5 ናይዚ ኣዋጅ ብምጥሓስ መሬት ዝሸጠ ወይ ዝገዝአ ወይ ካብዓንቀፅ 17 ናይዚ ኣዋጅ ተቐሚጡ ዘለዎ ወፃኢ ዝለወጠ ጥፍአተኛ ኮይኑ ካብ 2/ክልተ/ዓመት ክሳብ 5/ሓሙሽተ/ዓመት እስራት የቕፃዕ።

2. ዝኾነ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሰብ ሕገ መንግስታት ፌዴራልን ክልልን ከምኡእውን ዓንቀፅ 5 ናይዚ አዋጅ ብምጥሓስ መሬቱ ብውለድ እግድ ዝትሓዘ ጥፋተአተኛ ኮይኑ ክሳብ ሓደ ዓመት ዝበፅሕ እስራት ወይ ብር 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ ብገንዘብ ወይ ብክልቲኡ ይቕፃዕ።

3. ዓንቀፅ 7 ንኡስ ቁፅሪ 2 ናይ አዋጅ ብምጥሓስ ዝኾነ ሰብ ትሕዝቶ መሬቱ ካብቲ በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደ ናይ ክራይ ግዜ ንላዕሊ ወይ ንዘይተወሰነ ግዜ ዘካረየ ካብ ብር 100/ሓደ ሚኢቲብር /ክሳብ 300/ሰለስተ ሚኢቲ ብር/ የቕፃዕ።

4. ዝኾነ መሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሰብ አብ ዓንቀፅ 9 ንኡስ ቁፅሪ 2 ወይ ዓንቀፅ 16 ንኡስ ቁፅሪ 4ን 5ን ናይዚ ኣዋጅ ዝተደንገጉ ግዲኣት ዝጣሓሰ ከከም ክብደት ጥፋአቱ ካብ ብር 200/ክልተ ሚኢቲ ብር/ ብዘይውሕድ ካብ ብር 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ዘይበዝሕ ይቕፃዕ።

7. የሚከተለው አዲስ አንቀጽ ተጨምሯል። አንቀጽ 17. መሬት ከመሬት ጋር መለዋወጥ ማንኛውም የመሬት ይዞታ ያለው ገበሬ ከሌላ ገበሬ ጋር መሬትን በመሬት የመለዋወጥ መብት አለው። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወስናል።

8. አንቀጽ 17፣18፣ እና 20 የነበሩ በቅደም ተከትል አንቀጽ 18፣19፣ እና 21 ይሆናሉ።

9. ቅጣትን በሚመለከት የሚከተለው አዲስ አንቀጽ ተጨምሯል።

አንቀጽ 21

ቅጣት

በሌላ የወንጀል መቅጫ ሕግ ወይም ኣዋጅ የተፈፀመው ጥፋት ከባድ ቅጣት የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፣

1. ማንኛውም ገበሬ የፌዴራልና የክልሉ ሕገ መንግስታት እንዲሁም የዚሁ ኣዋጅ አንቀጽ 5 በመጣስ መሬት የሸጠ ወይም የገዛ ወይም በዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 17 ከሰፈረው ውጪ የለወጠ ጥፋተኛ ሆኖ፣ ከሁለት ዓመት እስከ አምስት ዓመት ብእስራት ይቀጣል።

2. ማንኛውም በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ሰው የፌዴራል እና የክልሉ ሕገ መንግስታት እንዲሁም የዚሁ ኣዋጅ አንቀጽ 5ን በመጣስ መሬቱን በወለድ እግድ ያስያዘ ጥፋተኛ ሆኖ፣ እስከ አንድ ዓመት በሚደርስ እስራት ወይ 1000.00/አንድ ሺ ብር/ ወይም በሁለቱም ይቀጣል።

3. ማንኛው ሰው የዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ንኡስ ቁጥር 2ን በመጣስ የመሬት ይዞታውን በዚህ አዋጅ ከተፈቀደው ውጪ፣የኪራይ ጊዜ በላይ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ያከራየ ወይም የተከራየ ከአንድ መቶ እስከሦስት መቶ ብር ይቀጣል።

4. ማንኛውም በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ሰው፣ በዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 9 ንኡስ ቁጥር 2 ወይም አንቀጽ 16 ንኡስ ቁጥሩ 4 እና 5 የተደነገጉትን ግዴታዎች የጣሰ እንደየጥፋቱ ክብደት ከብር ሁለት መቶ እስከ ብር አንድ ሺ ይቀጣል።

5. ዝኾነ ገባር ብዘይብቑዕ ምኽንያት ኣብ ውልቀ ትሕዝቶ መሬቱ ይኹን ኣብ ናይ ሓባር መሬት ሓመድን ማይን ዘይዓቀበ ጥፋኣተኛ ኮይኑ ካብ ብር 20/ዒስራ ብር/ክሳብ ብር 50/ሓምሳ ብር/ ተቐፂዑ ዘይሰርሖ ስራሕ ይፍፅም።

6. ዝኾነ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሰብ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ቁፅሪ 2 ናይዚ ኣዋጅ ብምጥሓሰ ካብ ዝምልከቶ ኣካል ፍቓድ ወፃኢ ኣብ ተሓራሳይ መሬት ልሙዕነት መሬት ይፃብኡ ተባሂሎም ዝተኸልከሉ ኣግራባት ዝተኸለ ጥፋኣተኛ ኮይኑ ካብ 100ብር/ሓደ ሚኢቲ ብር/ ክሳብ 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ተቐፂዑ ዝተኸሎም ኣግራብ ከልዕል ይግደድ።

7. ዝኾነ ሰብ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ቁፅሪ 3 ናይዚ ኣዋጅ ብምጥሓስ ዝተከልከሉ ኣግራባት ዝቖረፀ ካብ ብር 500.00 /ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር/ ክሳብ 5000.00 /ሓሙሽተ ሽሕ ብር/ ይቕፃዕ።

8. ዝኾነ ካብ መንግሰቲ ወይ ገባር መሬት ዝተኻረየ በዓል ሃፍቲ ብዝወፅእ ደምቢ መሰረት ካብ ዝተካረዮ መሬት ዝተወሰነ ኢድ ኣግራብ ዘይተኸለን ነቲ ደምቢ ዝጠሓሰን ከከም ክብደት ጥፋኣቱ ካብ ብር 500.00/ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር/ክሳብ ብር 5000.00/ሓሙሽተ ሽሕ ብር/ይቕፃዕ።

9. ዝኾነ ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ንዝወፅእ ደንቢ ብምጥሓስ ዝተኻረዮ መሬት ብመሉእ ወይ ብኽፋሉ ንካሊእ ዘካረየ ጥፋተኛ ኮይኑ ዝአተዎ ውዕል ፈሪሱ ካብ ብር 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ ክሳብ ብር 5000.00/ ሓሙሽተ ሽሽሕ ብር/ ይቕፃዕ።

10. ዝኾነ ሰብ ኣብ ተሓራሳይ መሬት መጠሻ ዝሰርሐ ጥፍተአተኛ ኮይኑ ብር 50/ብር ሓምሳ/ ተቐፂዑ መጠሻኡ የፍርስ።

11. ነዚ ኣዋጅ ኣብ ግብሪ ንምውዓል ዝወፁ ደምብታትን መምርሒታትን ምጥሓስ በዚ ኣዋጅ ዝተደንገጉ ቅፅዓታት ተፈፃምነት ይህልዎ።

12. ዓንቀፃት 20፣21ን 22 ዝነበሩ በቅደም ሰዓብ ዓንቀፃት 22፣ 23ን 24 ይኾኑ።

5. ማንኛውም ገበሬ ያለበቂ ምክንያት በግሉ መሬት ይሁን በጋራ መሬት የአፈርና ውሃ ዕቀባ ያላካሄደ ጥፋተኛ ሆኖ፣ ከብር ሃያ እስከ ብር ሃምሳ ተቀጥቶ ያጓደለውን ሥራ ይፈፅማል።

6. ማንኛውም በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ሰው የዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 10 ንኡስ ቁጥር 2ን በመጣስ ከሚመለከተው ኣካል ፈቃድ ውጪ የእርሻ መሬት ለምነትን ይፃረራሉ ተብለው ከተከለከሌሉት እፅዋት የተከለ ጥፋተኛ ሆኖ ከአንስ መቶ እስከ አንድ ሺ ብር ተቀጥቶ የተከላቸውን ዕፅዋት እንዲነቅል ይገደዳል።

7. ማንኛው ሰው የዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 10 ንኡስ ቁጥር 3ን በመጣስ የተከለከሉ ዕፅዋቶችን የቆረጠ ከአምስት መቶ እስከ አምስት ሺ ብር ይቀጣል።

8. ማንኛው ከመንግስት ወይም ከገበሬ መሬት የተከራየ ባለሃብት፣ በሚወጣው ደንብ መሰረት ከተከራየው መሬት የተወሰነውን እጅ ዕፅዋት ያልተከለና ደንቡን የጣሰ እንደየጥፋቱ ክብደት ከብር አምስት መቶ እስከ ብር አምሳ ሺ ይቀጣል።

9. ማንኛውም ከመንግስት መሬት የተከራየ ኢንቨስተር የሚወጣውን ደንብ የመጣስ የተከራየውን መሬት በከፊል ወይ በሙሉ ለሌላ ያከራየ ጥፋተኛ ሆኖ፣ ከብር አንድ ሺ እስከ አምስት ሺ ይቀጣል።

10. ማንኛውም ሰው በእርሻ መሬት መኖሪያ የሰራ ጥፋተኛ ሆኖ፣ ብር ሃምሳ ተቀጥቶ ቤቱን ያፈርሳል።

11. ይህን አዋጅ ለመተግበር የሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎችን በመጣስ በዚህ አዋጅ የተደነገጉትን ቅጣቶች ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል።

12. አንቀጽ 20፣21 እና 22 የነበሩት በቅደም ተከተላቸው አንቀጽ 22፣ 23 እና 24

ዓንቀፅ 3

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝተሓተመሉ እዋን ጀምሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ

መጋቢ 1994 ዓ.ም

መቐለ

ይሁናሉ።

አንቀጽ 3

ኣዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ማሻሻያ አዋጅ ብትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ከታተመበት ጊዜ ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዝዳንት

መጋቢት 1994 ዓ.ም

መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልልዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.13 መቐለ 1994 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.13 መቀሌ 1994ዓ.ም

ትሕዝቶ
ቑፅሪ አዋጅ 56/1997
ኣወዳድባ፣ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ፓሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

ማ ው ጫ
አዋጅ ቁጥር 56/1994
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፓሊስ ኮሚሽን አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ቑፅሪ አዋጅ 56/1994 ዓ.ም

ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ፓሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ንሕገ መንግስታት ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክሲያዊ ሪፑብሊክን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ተኣማኒ ዝኾነ፣

ብመሰረት እዞም ሕገ መንግስታት ንዝወፁ ሕግታት ተገዛኢ ዝኾነን ሰብኣዊን ዲሞክራሲያዊን መሰላት ህዝቢ ዘኽብር፣ ናይ ህዝቢ ሰላም ድሕንነትን ዘረጋግፅ ዝተጠናኸረ ናይ ፓሊስ መሓውር ክህሉ አገዳሲ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ በሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተወሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ
እዚ አዋጅ ኣወዳድባ ስልጣንን ተግባር ኮሚሽን ፓሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 56/1994 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

አዋጅ ቁጥር 56/1994 ዓ.ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፓሊስ ኮሚሽን አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ለኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሪክና ለትገራይ ብሔራዊ ክልላዊ ምንግስት ሕገ መንግስታት ታማኝ የሆነ፣

በእነዚህ ሕገ -መንግሥታት መሠረት ለሚወጡ ሕጎች ተገዠ የሆንና የህዝብ ሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች የሚያከብር፣ የህዝብ ሰላምና ድህንነት የሚያረጋግጥ የተጠናከረ የፓሊስ መዋቅር እንዲኖር አስፈላጊ በመሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀጽ 1
አጭር ርዕስ
ይህ ኣዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት የፓሊስ ኮሚሽን አደረጃጀት፣ ፅልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 56/1994 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ፡-

1. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "ፓሊስ" ማለት ብፓሊስ ሙያ ሰልጢኑ በዚ ኣዋጅ መሰረት ኣብ ትሕቲ እዚ ኮሚሽን ዝሰርሕ ዝኾነ ናይ ተፈጥሮ ሰብ ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3

ኣገላልፃ ፆታ

ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተደንገገ ንኣንስታይ ፆታ እውን የጠቓልል።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምቛም፣ዕላማ፣ ሓላፍነትን ኣወዳድባን ኮሚሽን ፓሊስ

ዓንቀፅ 4

ምቛም

1. ኮሚሽን ፓሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብዚንዳሓር " ኮሚሽን" እናተበሃለ ዝፅዋዕ በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።
2. እዚ ኮሚሽን ብሕጊን ብሞያን ዝህልዎ ነፃነቱ ሕልው ኮይኑ ተፀዋዕነቱ ነቲ ቢሮ ይኸውን።

ዓንቀፅ 5

ዋና ቤት ፅሕፈት ናይዚ ኮሚሽን

ዋና ቤት ፅሕፈት እዚ ኮሚሽን ኣብ መቐለ ኮይኑ ኣብ ዞባ ፣ ወረዳን ንኡስ ወረዳን ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 6

ዕላማ ናይእዚ ኮሚሽን

ዕላማ እዚ ኮሚሽን ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ መንግስቲ ሕገ-መንግስትን ካልኦት ሕጊታትን ኣብ ኽልል ኽኽበሩ ምግባር፣ ናይ ህዝቢ ተሳትፎ መሰረት ብምግባር ገበን ምክልኻል፣ ገበን ንዝፈፀሙ ተኸታቲሉን ናይቲ ገበን ፈፃሚ ኣፃርዩን ናብ ዝምልከቶ ሕጋዊ ኣካል ምቕራብን ናይ ህዝቢ ሰላማዊ ናብራን ፀጥታን ምሕላው እዩ።

ዓንቀፅ 7

ስልጣንን ተግባርን ናይዚ ኮሚሽን

እዚ ኮሚሽን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን

አንቀጽ 2

ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. ቢሮ ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ፍትህና መስተሰዳደር ቢሮ ነው።
2. "ፓሊስ" ማለት በፓሊስ ሙያ ሠልጥኖ በዚህ ኣዋጅ መሠረት በዚሁ ኮሚሽን ሥር የሚሠራ ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ማለት ነው።

አንቀጽ 3

የጾታ አገላለጽ

በዚህ ኣዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተደነገገ ለሴት ጾታም ያጠቃልላል።

ክፍል ሁለት

ስለ ፓሊስ ኮሚሽን መቋቋም፣ ዓላማ፣ ሃላፊነትና አደረጃጀት፣

ኣንቀጽ 4

አቋቋም

1. የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ፐሊስ ኮሚሽን ከዚህ በኃላ ኮሚሽን እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።
2. ይህ ኮሚሽን በሕግና በሙያ የሚኖረው ነፃነቱ የተጠበቀ ሆኖ ተጠሪነቱ ለቢሮው ይሆናል።

አንቀጽ 5

የዚህ ኮሚሽን ዋና ጽሕፈት ቤት

የዚህ ኮሚሽን ዋና ጽሕፈት ቤት በመቀሌ ሆኖ በዞን፣ በወረዳና በንኡስ ወረዳ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ይኖረዋል።

አንቀጽ 6

የዚህ ኮሚሽን ዓላማ

የዚህ ኮሚሽን ዓላማ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስትና የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ መንግስት ሕገ-መንግስታትና ሌሎች ሕጐች በክልሉ እንዲከበሩ ማድረግ፣ የህዝብ ተሳትፎ መሰረት በማድረግ ወንጀልን መካላከል ፣ ወንጀል ለፈጸሙ ተከታትሎና የወንጀሉ ፍፃሜ አጣርቶ ለሚመለከተው ሕጋዊ አካል ማቅረብና የህዝብ ሰላማዊ ኑሮና ፀጥታ መጠበቅ ነው።

አንቀጽ 7

የዚህ ኮሚሽን ሥልጣንና ተግባር

ይህ ኮሚሽን የሚከተሉትን ሥልጣንና ተግባር

ይህልውዎ፣

1. ዝኾነ ዓይነት ገበን ይከላኸል፣ ናይ ገበን መበገሲ ምኽንያታት ብምፅናዕ ናይ ምክልኻል ሜላታት ይሕንፅፅ፣ ንህዝቢ ብዛዕባ ገበን ምክልኻል ትምህርቲ ይህብ።
2. ኣብ ትሕቲ ናይ ክልል ኣብያተ ፍረዲ ስልጣን ዳይነት ዝፍፀሙ ገበናት የፃሪ ከምኡ እውን በኣብያተ ፍርዲ ዝእዘዙ ወይ ብካልኦት ሕቶ ዝቐርቡ ናይ ቴክኒክ ምርመራ ምስ ፌደራል ምትሕብባር ክምርምሩ ይገብር ውፅኢቱ ንዝምልከቶ የቕርብ።
3. ብሕጊ ናይ ዳይነት ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ዝወሃብ ትእዛዝ ይፍፅም።
4. ምፅራይ ገበን ብዝምልከት በብደረጃኡ ካብ ዘለው ናይ ትግራይ ዓቃቢ ሕጊ ዝውሃብ ትእዛዝ ይፍፅም።
5. ኣብ ክልል ውሽጢ ዝርከቡ ህዝባዊን መንግስታዊን ትካላት ከምኡ እውን ንላዕለዎት ሰበ ስልጠን ናይ ክልል መንግስቲን ንካልኦት ከከም አድላይነቱ ድሕንነቶም ክሕለው ይገብር።
6. ኣብ እዋን ሓደጋ ሓገዝ ይህብ፣ ምስ ዝምልከቶም ይተሓባበር።
7. ካብ ገበን ነፃ ናይ ምኻን መረዳእታ ይህብ።
8. ገበን ኣብ ምክልኻልን ምፅራይን ስራሕቲ ብዝምልከት ምስ ፌደራልን ካልኦት ክልላት ንምትሕብባርን መረዳእታ ምልውዋጥን ይገብር።
9. ናይ መንገዲ ትራፊክ ምንቅስቃስ ይቆፃፀር፣ ናይ ትራፊክ ሓደጋታት እንተጋጥም መበገሲኦም ይምርምር።
10. ሕገ መንግስቲ ብዝግባእ ዝርዳእ፣ ናይ ዜጋታትን ህዝብታትን ዲሞክራሲያዊ መሰላት ዘኽብር ፓሊስ መልሚሉ የሰልጥን።
11. ናይ ገበን ሓበሬታታትን ስታትስቲክስን ናይ ምትእኽኻብ ንምፅናዕን ምብፃሕን ከምኡ እውን ናይ ገበን ሓበሬታታት መተኣኻኸቢን መጠናኸሪን ስርዓት ብክልል ደረጃ የቕውም።
12. ኣድላዩ ኮይኑ እንትርከብ ንካልኦት ኣካላት ወይ ሲቪል መንግስቲ ሰራሕተኛታት ሞያዊ ስራሕቲ ንምፍፃም ዘኽእል ናይ ፓሊስ

ይኖረዋል፣

1. ማንኛውም ዓይነት ወንጀል ይከላከላል፣ የወንጀል መነሻ ምክንያቶች በማጥናት የመካላከል ዘዴዎችን ያቅዳል፣ ስለወንጀል መካላከል ትምህርት ለህዝብ ይሰጣል፣
2. በክልል ፍርድ ቤቶች ዳኝነት ሥልጣን ሥር የሚፈፀሙ ወንጀሎች ያጣራል እንደዚሁም በፍርድ ቤቶች የሚታዘዙ ወይም በሌሎች አካላት ጥያቄ የሚቀርቡ የቴክኒክ ምርመራ ከፌደራል በመተባበር እንዲመረመሩ ያደርጋል ውጤቱንም ለሚመለከተው ያቀርባል።
3. በሕግ የዳኝነት ሥልጣን ባለው አካል የሚሰጥ ትእዛዝ ይፈፅማል።
4. ወንጀልን ማጣራት በሚመለከት በየደረጃው ካሉ የትግራይ ዓቃቤ ሕግ የሚሰጥ ትእዛዝ ይፈፅማል።
5. በክልሉ ውስጥ የሚገኙ ህዝባዊና መንግስታዊ ድርጅቶች እንዲሁም የክልል መንግሥት ለበላይ ባለስልጣናትና ለሌሎች እንደየአስፈላጊነት ድህነታቸውን እንዲጠበቅ ያደርጋል።
6. በአደጋ ጊዜ እርዳታ ይሰጣል፣ ከሚመለከታቸው ይተባበራል።
7. ከወንጀል ነፃ የመሆን ማስረጃ ይሰጣል።
8. ወንጀል በመካላከልና በማጣራት ስራዎችን በሚመለከት ከፌደራልና ከሌሎች ክልሎች መተባበርና የመረጃ ልውውጥን ያደርጋል፣
9. የትራፊክ መንገድ እንቅስቃሴ ይቆጣጠራል፣ የትራፊክ አደጋዎች ሲያጋጥሙ መነሻቸውን ይመረምራል።
10. ሕገ መንግስትን በሚገባ የሚረዳ፣ የዜጎችና ህዝቦች ዲሞክራሲያዊ መብቶች የሚያከብር ፓሊስ መልምሎ ያሰለጥናል።
11. የወንጀል መረጃዎችንና ስታትስቲኮችን በማሰባሰብ ማጥናትና መድረስ እንደዚሁም የወንጀል መረጃዎችን ማሰባሰቢያና ማጠናከርያ ስርዓት በክልል ደረጃ ያቋቁማል።
12. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለሌሎች አካላት ወይም የመንግስት ሲቪል ሰራተኞች ሙያዊ ሥልጠና ይሰጣል።

www.abyssinialaw.com

ስልጠና ይህብ።

13.ፖሊሳዊ ተግባር ሕገ መንግስታዊ መሰላት ዜጋታት ብዘይፃባእ መንገዲ ምፍፃሙ ይከታተል፣ የረጋግፅ።

14.ዝሓዞም መረዳእታታት ወይ ንብረት በኣግባቡ ይሕልው፣ ብመሰረት ሕጊ ድማ ንዝምልከቶም ይምልስ።

15.ሕጋዊነት ዘለዎ ናይ ግሊ ዕጥቂ ፍቓድ ይህብ፣ ይቆፃፀር።

ዓንቀፅ 8

ኣወዳድባ እዚ ኮሚሽን

እዚ ኮሚሽን ዝስዕቡ ዋና ኣካላት ይህልውዎ፣

1. ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነራትን ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየሙ፣
2. በቢደረጅኡ ዘለው አካላት ፖሊስ፣ ተወርዋሪ ኣሃዱን
3. ካልኦት ናይ ፖሊስ አባላትን ብስቪል ሰርቪስ ሕጊ ዝመሓደሩ ስቪል ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽነር

ዓንቀፅ 7 ዝተገለፁ ናይዚ ኮሚሽን ስልጣንን ተግባርን ዝፍፅም ኮይኑ ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኮሚሽነር ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ሓላፊ እዩ።
2. ስራሕቲ ናይዚ ኮሚሽን ይትልም፣ ይውድብ ፣ ብላዕለዋይነት ይመርሕን ይቆፃፀርን፣
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ሓፈሻዊ ስልጣንን ከምዘለዎ ኮይኑ እዚ ከሚሽነር፣

ሀ. ናይቲ ኮሚሽን ናይ ሓፂር ማእኸላይን ነዊሕን ጊዜ ትልሚ የውፅእ ናይ ፖሊሲ ሓሳባት የመንጭው፣

ለ. ናይቲ ኮሚሽን ናይ ስራሕ ብቕዓትን ውፅኢታዊነት ንምዕባይ ዝሕግዙ ፕሮግማት ይነድፍ።

ሐ. ናይቲ ኮሚሽን ናይ ስራሕ ኣፈፃፅማ ብምግምጋም ኣገደስቲ ዓበይቲ ውሳነታት ይውስን፣

መ. ረቒቕ ሕቶ በጀት ያዳሉ እንትፍቀድ ይድልድል ኣብ ተግባር ምውዓሉን ኣፈፃፅምኡን ይከታተል፣

ረ. ነዚ ኣዋጅን መሰረት ገይሮም ንዝወፁ ደንበታት ንምፍፃም ዝሕግዙ መምርሒታት

13.ፖሊሳዊ ተግባር የዜጎችን ሕገ መንግሥታዊ መብቶች በማይፃረር መንገድ መፈፀሙን ይከታተላል፣ያረጋግጣል።

14.የያዛቸው መረጃዎች ወይም ንብረቶች በኣግባቡ ይጠብቃል፣ በሕግ መሰረትም ለሚመለከቻተው ይመልሳል።

15.ሕጋዊነት ያለው የግል ትጥቅ ፈቃድ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል።

አንቀጽ 8

የዚህ ኮሚሽን አደረጃጀት

ይህ ኮሚሽን የሚከተሉት ዋና አካላት ይኖሩታል።

1. በርእሰ መስተዳደሩ የሚሾሙ ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነሮች፣
2. በየደረጃው ያሉት የፓሊስ ኣካላት፣ ፈጥኖ ደራሽና፣
3. ሌሎች የፓሊስ አባላትና በሲቪል ሰርቪስ ሕግ የሚተዳደሩ ሰቨል ሰራተኞች ይኖሩታል።

አንቀጽ 9

የኮሚሽነር ሥልጣንና ተግባር

በአንቀጽ 7 የተገለፁት የዚህ ኮሚሽን ሥልጣንና ተግባር የሚፈጽም ሆኖ በተጨማሪም የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. ኮሚሽነር ተጠሪነቱ ለቢሮው ሓላፊ ነው።
2. የኮሚሽኑ ሥራ እቅድ ያቅዳል፣ ያደራጃል፣ በበላይነት ይመራል ይቆጣጠራል፣
3. የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 ኣጠቃላይ ሥልጣን እንዳለ ሆኖ ይህ ኮሚሽነር፣

ሀ. የኮሚሽኑ ኣጭር መካካለኛና የረጅም ጊዜ እቅድ ያወጣል የፓሊሲ ሃሳቦችን ያመነጫል፣

ለ. ኮሚሽኑ የሥራ ብቃትና ውጤት ለማሳደግ የሚረዱ ፕሮግራሞች ይነድፋል፣

ሐ. የኮሚሽኑ የሥራ አፈፃፀም በመገምገም አስፈላጊ ከፍተኛ ውሳኔዎች ይወስናል፣

መ. የበጀት ጥያቄ ረቂቅ ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድ ይደለድላል በተግባር ላይ መዋሉን አፈፃፀሙን ይከታተላል፣

ረ. ይህንን ኣዋጅ መሠረት አድርገው ለሚወጡ ደምቦች ለመፈፀም የሚረዱ መመሪያዎች

የውዕእ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣
ሰ. ናይ ክልል ፓሊስ ኮሚሽን መተሓዳደሪ ደንቢ የፈፅም።
ሸ. ብክልል ፓሊስነት ካብ ዝተቖፀሩ ወፃኢ ዘለው ናይ ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታት ብናይ ክልል ስቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት የመሓድር፣
ቀ. ኣብ ልዕሊ ፓሊስ ዝቐርቡ ጥርዓናት ክፃረዩ ብምግባር ስጉምቲ ንኽውሰድ ይገብር፣
በ. ነዚ ኮሚሽን ብዝተፈቐደ በጀት መሰረት ገንዘብ የመሓድር፣ ይእዝዝ፣ ይቆፃፀር፣
ተ. ምስ ሳልሳይ ወገን ንዝግበር ርክብ ኩሉ ንኮሚሽን ይውክል፣

4. እዚ ኮሚሽነር ነቲ ኮሚሽን ናይ ስራሕ ቅልጣፈ ብዝደልዩ መጠን ካብ ስልጣኑን ተግባሩን ብኽፋል ንምክትል ኮሚሽነር ወይ መምርሒ ሓላፍቲ ወይ ንካልኦት ሰራሕተኛታት ብውክልና ክህብ ይኽእል ከምኡ እውን ኣድላዩ ኣዝኾነሉ ብኮሚቴ ወዲቡ ክሰርሕ ይኽእል።
5. ምስ ፌደራል ፓሊስን ምስ ካልኦት ክልል ፓሊስ ኮሚሽናት ኣብ ፅቡቕ ናይ ስራሕ ርክብን ምትሕግጋዝን ዝተመስረተ ዝምድና ክህሉ ፃዕሪ ይገብር።
6. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21 መሰረት ተፃርዮም ኣብ ዝቐርቡ ጥርዓናት ውሳነ ይህብ ንተግባራዊነቱ ይክታተል።

ዓንቀፅ 10

ስልጣንን ተግባርን ምክትል ኮሚሽነር

1. ኮሚሽነር ኣብ ዘይህልወሉ ንዕኡ ተኪኡ ይሰርሕ፣
2. ብኮሚሽነር ተፈሊዩ ዝወሃቦ ኩሉ ናይ ስራሕ ብፅሒት ይፍፅም፣
3. ተፀዋዕነቱ ነቲ ኮሚሽነር ይኸውን፣

ዓንቀጽ 11

በጀት

ናይዚ ኮሚሽን በጀት ብክልል መንግስቲ ይምደብ።

ዓንቀፅ 12

በዛዕባ ሒሳብ መዛግብቲ

1. እዚ ኮሚሽን ዝተማልአን ትኽክለኛ ዝኾነ

ያወጣል፣ ብሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግልጣል።

ሰ. የክልል ፓሊስ ኮሚሽን መተዳደሪያ ደምብ ያስፈጽማል።
ሸ. በክልል ፓሊስነት ከተቀጠሩ ውጭ ያሉት ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በክልል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት ያስተዳድራል።
ቀ. በፓሊስ ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎች እንዲጣሩ በማድረግ እርምጃዎች እንዲወስዱ ያደርጋል።
በ. ለኮሚሽን በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ያስተዳድራል፣ ያዛል፣ ይቆጣጠራል፣
ተ. ከሶስተኛ ወገን የሚደረግ ግንኙነት ሁሉ ኮሚሽኑን ይወክላል፣

4. ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ የሥራ ቅልጣፌ በሚፈልገው መጠን ከሥልጣኑና ተግባር በከፊል ለምክትል ኮሚሽነሩ ወይም መምሪያ ሓላፊዎች ወይም ለሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፣ እንደዚሁም አስፈላጊ በሚሆንበት በኮሚቴ አዋቅሮ ሊያሰራ ይችላል፣
5. ከፌደራል ፓሊስና ከሌሎች የክልል ፓሊስ ኮሚሽነሮች በመልካም የሥራ ግንኙነትና መተጋገዝ የተመሠተረ ዝምድና እንዲኖር ጥረት ያደርጋል።
6. በዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 21 መሠረት ተጣርተው በሚቀርቡ አቤቱታዎች ውሳኔ ይሰጣል ለተግባራዊነቱም ይከታተላል።

አንቀጽ 10

የምክትል ኮሚሽነር ስልጣንና ተግባር

1. ኮሚሽነር በሌለበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል፣
2. በኮሚሽነር ተለይቶ የሚሠጠውን የስራ ድርሻ ይፈፅማል፣
3. ተጠሪነቱ ለኮሚሽነሩ ይሆናል።

አንቀጽ 11

በጀት

የዚህ ኮሚሽን በጀት በክልል መንግስት ይመደባል።

አንቀጽ 12

ስለ ሒሳብ መዛግብት

1. ይህ ኮሚሽን የተሟላና ትክክለኛ የሆነ

www.abyssinialaw.com

ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ፣

2. ናይ ኮሚሽን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ወይ ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳት ብክልል ኦዲት ቢሮ ወይ ንሱ ብዝወከሎ ኦዲተር ወይ ኣግባብ ዘለዎ ካሊእ ቢሮ በብዓመቱ ይምርመሩ፣

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ምምሕዳር ኮሚሽን ፖሊስ

ዓንቀፅ 13

ንፖሊስነት ዘብቅዑ መዐቀኒታት

1. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ዜጋ ናይዚ ክልል ነባሪ ዝኾነ ብክልል ፖሊስነት ንምምልማል ዝስዕቡ መዐቀኒታት ዘማልእ ክኸውን ይግባእ፣

   ሀ. ብፖሊስነት ንምግልጋል ፍቓደኛ ዝኾነ፣

   ለ. ንክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ንኢፌዲሪ ሕገ መንግስቲታ ተኣማኒ ዝኾነ፣

   ሐ. ኣብ ውሽጢ ሕብረተሰብ ብዲስፒሊኑ ወይ ስነ ምግባሩ ፅቡቕ ሽም ዘትረፈ፣

   መ. ብክልል ፖሊስነት ንምምልማል ዘድልዩ ናይ ትምህርቲ ደረጃን ኣካላዊ ብቕዓት ጥዕናን ዘማለአ፣

   ረ. ናይ ገበን ሪከርድ ዘይብሉ፣

   ሰ. ዕድሚኡ ካብ 18 ዓመት ዘይነአሰ

   ሸ. ናይ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውደብ ኣባል ዘይኮነ፣

   ቀ. ናዚ ክልል ናይ ስራሕ ቋንቋ ዝኽእል፣

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝግበር ምልመላ ናይ ፆታን ብሄረሰባት ትግራይን ተሳትፎ ዘካተተ ይኸውን።

3. ናይ ፖሊስ ምልመላ ናይ ህዝቢ ተሳትፎ መሰረት ዝገበረ ይኸውን።

ዓንቀፅ 14

ብዛዕባ ቃለ መሓላ ምፍፃም

ብክልል ፖሊስነት ዝተመልመለ ዝተወሃቦ ህዝባዊን ሞያዊ ሓደራ ብታአማንነት ብህርኩትነትን ንምስራሕ ቃለ መሓላ ይፍፅም፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን።

ዓንቀፅ 15

አገልግሎት ዘመን

1. ዝኾነ ኣባል ፖሊስ እዚ ክልል ግቡእ ግልጋሎት ዘበኑ ሸውዓተ ዓመት ይኸውን ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን።

2. ዝኾነ ፖሊስ ናይዚ ክልል ግቡእ ግልጋሎት

የሒሳብ መዛግብት ይይዛል፣

2. የኮሚሽን የሒሳብ መዛግብት ወይም ገንዘብ ነክ ሰነዶች በክልል ኦዲት ቢሮ ወይም እሱ በሚወክለው ኦዲተር ወይም አግባብ ባለው ሌላ ቢሮ በየዓመቱ ይመረመራሉ፣

ክፍል ሶስት

ስለ ፖሊስ ኮሚሽን አስተዳደር

አንቀጽ13

ለፖሊስነት የሚያበቁ መመዘኛዎች

1. ማንኛው የዚህ ክክል ኗሪ የሆነ ኢትዮጵያዊ ዜጋ በክልል ፖሊስነት ለመመልመል የሚከተሉትን መመዘኛዎች የሚያሟላ መሆን ይገባዋል።

   ሀ.በፖሊስነት ለማገልገል ፈቃደኛ የሆነ፣

   ለ. ትግራይ ክልልዊ መንግስትና ለኢፌዲሪ ሕግ መንግስታት ታማን የሆነ፣

   ሐ. በሕብተረሰቡ ውስጥ በዲስፕሊኑ ወይም ሥነ ምግባሩ መልካም ስም ያተረፈ፣

መ. በክልል ፖሊስነት ለመመልመል የሚያስፈልገውን የትምህርት ደረጃና አካላዊ የጤና በቃት ያሟላ፣

ረ. የወንጀል ሪከርድ የሌለው፣

ሰ. ዕድሜው ከ18 ዓመት ያላነሰ፣

ሸ. የማንኛውም የፓለቲካ ድርጅት አባል ያልሆነ፣

ቀ. የዚህ ክልል የስራ ቋንቋ የሚችል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚደረግ ምልመላ የፆታና የትግራይ ብሔረሰቦች ተሳትፎ ያካታተ ይሆናል።

3. የፖሊስ ምልመላ የህዝብ ተሳትፎ መሰረት ያደረገ ይሆናል።

አንቀጽ 14

ቃለመሓላ ስለመፈፀም

በክልል ፖሊስነት የተመለመለ የተሰጠውን ህዝባዊና ሙያዊ አደራ ብታማኝነትና በታታሪነት ለመሰራት ቃለ መሓላ ይፈፅማል፣ ዝርዝሩ በደምቡ ይወስናል።

አንቀጽ 15

የአገልግሎት ዘመን

1. ማንኛውውም የዚህ ክልል የፓሊስ አባል የአገልግሎት ዘመኑ ሰባት ዓመት ይሆናል ዝርዝር አፈፃፀሙ በደምብ ይወሰናል።

2. ማንኛውም የዚህ ክልል ፓሊስ ተገቢው

ዘበኑ ብዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት የቋርፅ፣

ሀ. ብሞት

ለ. ብጡረታ እንትግለል

ሐ. ብሓካይም ቦርድ ብዝተረጋገፀ ሕማም ንስርሑ ብቑዕ እንተይኮነ እንትቀሪ፣

መ. ብስራሕ አፈፃፅማ ወይ ኣመራረሓ ብቑዕ ብዘይ ምዃኑ፣

ረ. ብኣብያተ ፍርዲ ብገበን ጥፋኣተኛ ኮይኑ እንተተረኺቡን ገበኑ ንስርሑ ብቑዕ አይገብሮን ተባሂሉ እንትውስን ዝርዝሩ ብዘውፅእ ደምቢ ይውስን፣

ሰ. ናይ ስንብት ሕቶ ቀሪቡ ብደንቢ መሰረት ተቀቐባልነት እንትረክብ።

3. ዝኾነ ናይ ክልል ፓሊስ ኣባል ብጡረታ ዝግለለሉ ዕድመ ወሰን 55 ዓመት ይኸውን።

ዓንቀፅ 16

መሰል

1. ዝኾነ ናይ ክልል ፓሊስ አባል

ሀ. ብመንግስቲ ብዝፀድቕ ናይ ደወሞዝ ስኬል መሰረት ደሞወዝ ይረክብ፣

ለ. በቲ ኮሚሽን መተሓዳደሪ ደንቢ መሰረት ቀለብ ዝተፈላለዩ አባላት፣ ደንቢ ክዳን፣ ናይ ሕክምና ኣገልግሎት ይረክብ፣

ሐ. ብጡረታ ሕጊ መሰረት ናይ ጡረታ መሰል ይህልዎ፣

መ. ስርሑ ብዝግባእ ኣብ ምፈፃም እናሃለው ንዝበፅሖ ተሓታትነት ቤት ፅሕፈቱ ጠበቓ የቑመሉ ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውስን፣

ረ. ብዝኾነ ኣጋጣሚ ንሓለፍቲ ብኣግባቡ ናይ ምሕታት፣ ስሕተት እንትርኢ ናይ ምጥቋም ፀገማት ብምይይጥ ናይ ምፍታሕ መሰልን አድላዩ እንትኸውን ናይ ስልጣን ብርክታት ሓልዩ ጥርዓን ክቕርብን ይኽእል እዩ።

ሰ. ምስ ስርሑ ብዝተሓሓዘ ንዝበፅሖ ናይ ሂወት ወይ ናይ አካል ጉድኣት ካሕሳ ክፍለት ይረክብ። ዝርዝር አፈፃፅምኡ ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ይውስን።

2. አብዚ አዋጅን በዚ አዋጅ መሰረት ገይሮምካብ ዝወፁ ደንብን መምርሕን

የአገልግሎት ዘመኑ በሚከተሉት ምክንያቶች ይቋረጣል፣

ሀ. በሞት፣

ለ. በጡረታ ሲገለል፣

ሐ. በሓኪሞች ቦርድ በተረጋገጠ ሕመም ለስራው ብቁ ሳይሆን ሲቀር፣

መ. በስራ አፈጻጸም ወይም አመራር ብቁ ባለ መሆኑ፣

ረ. በፍ/ቤቶች በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘና ወንጀሉ ለስራው ብቁ አያደርገውም ተብሎ ሲወስን፣ ዝርዝሩ በሚወጣው ደምብ ይወስናል።

ሰ. የስንብት ጥያቄ ቀርቦ በደምቡ መሰረት ተቀባይነት ሲያገኝ፣

3. ማንኛውም የፓሊስ አባል በጡረታ የሚገለልበት የዕድመ ወሰን 55 ዓመት ይሆናል።

አንቀጽ 16

መብት

1. ማንኛውም የክልል ፓሊስ አባል፣

ሀ. በመንግስት በሚጸድቀው የደሞወዝ ስኬል መሠረት ደሞወዝ ያገኛል፣

ለ. በኮሚሽኑ የመተዳደሪያ ደምብ መሠረት የተለያዩ የአባላት ቀለብ፣ የደምብ ልብስ፣ የሕክምና አገልግሎት ያገኛል።

ሐ. በጡረታ ሕግ መሠረት ያጡረታ መብት ይኖረዋል፣

መ. ሥራውን በሚገባ በመፈፀም ላይ እያለ ለሚደርስበት ተጠያቂነት ጽ/ቤቱ ጠበቃ ያቆምለታል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በደምብ ይወስናል፣

ረ.በማንኛውም አጋጣሚ ለሓላፊዎች በአግባቡ የመጠየቅ፣ ስሕተት ሲያይ የመጠቆም ችግሮችን በውይይት የመፍታት መብትና አስፈላጊ ሲሆንም የስልጣን ደረጃዎችን ጠብቆ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

ሰ. ከስራው ጋር በተያያዘ ለሚደርሰበት የሂወት ወይም የአካል ጉዳይ የካሳ ክፍያ ያገኛል። ዝርዝር አፈጻጸሙ በሚወጣው ደምብ መሠረት ይወስናል።

2. በዚህ አዋጅና ይህንን አዋጅ መሠረት አድርገው ከሚወጡ ደምቦችና መመሪያች ከተጠቀሱት

www.abyssinialaw.com

ካብ ዝተጠቐሱ ወፃኢ ዘለው መሰል ሰራሕተኛታት ብዝምልከት ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 17
ግቡእ

ዝኾነ ናይ ክልል ፖሊስ ኣባል፣

1. ብሕገ መንግስቲ ዝተረጋገፁ ሰባእዊን ዴሞክራሲያዊን መሰላት ከይተሸራረፉ ብምኽባር ብገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ስነ ስርዓትን ብኻልኦት ኣግባብ ብዘለዎም ሕግታትን መሰረት ሰርሑ ናይ ምፍፃም፣
2. ፖሊሳዊ ስርሑ እንትፍፅም መንነቱ ዝገልፅ መታወቂታ ናይ ምርኣይ ግቡእ ኣለዎ።
3. ኣብ መሓውር እዚ ኮሚሽን በብደረጃኡ ዝርከቡ ሓለፍቲ ብዝተውሃቦም ስልጣን መሰረት ሓላፍነቶም ናይ ምፍፃም ግቡእ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 18
በዛዕባ ወታደራዊ መዓርግ ምትራፍ

1. ኣብ ዝኾነ ናይ ስራሕ ሓላፍነት ዝርከብ ናይ ክልል ፖሊስ ኣባል ወታደራዊ ማዓርግ ኣይህልዎን ኾይኑ ግን ነዚ ዝትክእ ናይ ፖሊስ ዝኾነ ማዓርግን ምልክትን ይህልዎ። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውስን።
2. ኣባል ክልል ፖሊስ ናይ ስራሕ ምድቡ ብዝምልከት መፍለዩ ደንቢ ክዳን ከምኡ እውን መንነቱ ዝገልፅ ሽም፣ ቁፅሪ፣ ክፍሉን ሓላፍነቱን ዝሓዘ ምልክት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 19
ዝተኸልከለ ተግባር

1. ዝኾነ ኢሰብኣዊ ወይ ክብሪ ዝነክእ ኣተሓሕዛን ተግባርን ዝተኸልከለ እዩ።
2. ዝኾነ ኣባል ፖሊስ እዚ ክልል ጥፋኣት ፈፂሙ እንትርከብ ብገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ዘሕቶ ሕሉው ኮይኑ ምምሕዳራዊ ናይ ስነ ስርዓት ስጉምቲ በቲ ኮሚሽን ይውሰዶ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውስን።

ወጪ ያሉት ሰራተኞች መብትን በሚመለከት የመንግስት ሰራተኞች ሕግ ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀጽ 17
ግዴታ

ማንኛውም የክልል ፖሊስ አባል፣

1. በሕገ መንግስት የተረጋገጡ ሰብኣዊና ዲሞክራሲያዊ መብት ሳይሸራረፉ በማክበር በወንጀለኛ መቅጫ ስነ ስርዓት ሕግና በሌሎች አግባብ ባላቸው ሕጐች መሠረት ስራውን የመፈፀም፣
2. ፖሊሳዊ ስራውን ሲፈጽም ማንነቱን የሚገልፅ መታወቅያ የማሳየት ግዴታ አለው።
3. በዚህ ኮሚሽን መዋቅር በየደረጃው የሚገኙ ሓላፊዎች በተሰጣቸው ስልጣን መሠረት ሓላፊነታቸውን የመፈፀም ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ 18
ወታደራዊ መዓርግን ስለማስቀረት

1. በማንኛውም የስራ ሓላፊነት የሚገኝ የክልል ፖሊስ አባል ወታደራዊ መዓርግ አይኖረውም ይሁን እንጂ ይህንን የሚተካ የፖሊስ የሆነ መዓርግና ምልክት ይኖረዋል፣ ዝርዝሩ በደምብ ይወስናል።
2. የክልል ፖሊስ አባል የስራ መደቡን በሚመለከት መለያ ደምብ ልብስ እንደዚሁም ማንነቱን የሚገልፅ ስም፣ ቁጥሩ፣ክፍሉና ሓላፊነቱ የያዘ ምልክት ይኖረዋል።

አንቀጽ 19
የተከለከለ ተግባር

1. ማንኛውም ኢሰበኣዊ ወይም ክብር የሚነካ አያያዝና ተግባር የተከለከለ ነው።
2. ማንኛውም የዚህ ክልል ፖሊስ አባል ጥፋት ፈጽሞ ከተገኘ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ የሚያስጠይቀው እንደተጠበቀ ሆኖ አስተዳደራዊ የስነ ሥርዓት እርምጃ በኮሚሽኑ ይወስድበታል። ዝርዝሩ በደምብ ይወስናል።

ዓንቀፅ 20

ብዛዕባ ቅሬታ ሰማዒ ክልል ፖሊስ

1. ኣብ ናይ ኮሚሽነር ቤት ፅሕፈት ናይ ክልል ፖሊስ ጥርዓን ሰማዒ ኣካል ይቐውም።
2. ናይ ክልል ፖሊስ ጥርዓን ሰማዒ ኣካል፦
   ሀ. ናይ ክልል ፖሊስ ኣብ ልዕሊ ናይቲ ኮሚሽን ኣባላት ስራሕ ኣፈፃፅማ ወይ ኣገልግሎት ኣወሃህባ ካብ ዝኾነ ውልቀ ሰብ፣ ቤት ፅሕፈት፣ ትካላት ወይ ህዝቢ ዝቐርብ ሪኢቶ ወይ ነቐፌታ ጥርዓን ይቕበል የፃሪ፣
   ለ. ብዝቐርበሉ ጥርዓን መሰረት ዝኾነ ናይ ክልል ፖሊስ ኣባል በዛዕባ እቲ ጥርዓን መልሲ ክህብ ይገብር፣
   ሐ. ዝቐረበሉ ጥርዓን፣ሪኢቶ ወይ ነቐፌታ ብምዕራይ ክውሰድ ምስ ዝግብኦ ስጉምቲን ዘለዎ ሪኢቶ ናብ ኮሚሽነር የቕርብ።
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2/ለ/ መልሲ ክህብ ዝተሓተተ ናይ ክልል ፖሊስ ኣባል ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ መልሲ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 21

ርክብን ምድግጋፍን

ኮሚሽን ፖሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ፌደራል ይኹን ምስ ናይ ካልኦት ክልል ፖሊስ ኮሚሽናት ዝህልዎ ርክብ

1. እቲ ኮሚሽን ናይ ፌደራልን ክልል ኮሚሽናት ኣብ ዝምልከቱ ጉዳያት ምስ ፌደራልን ክልል ኮሚሽናት ርክብ ይህልዎ።
2. ክልል ፖሊስ ኮሚሽን ብውክልና ናይ ፌደራል ገበን ጉዳያት እንትከላኸልን እንትምርምርን ተፀዋዕነቱ ንፌደራል ፖሊስ ኮሚሽን ብምዃኑ ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎ።
3. ኣብ ሞያ ቴክኒክን ስልጠና ዝምልከት ደገፍ ኣብ ምርካብ መሰረት ዝገበረ ምስ ፌደራል ፖሊስ ርክብ ይህልዎ።
4. ክልል ፖሊስ ኮሚሽን ናይ ገበን ትራፊክን

አንቀጽ 20

የክልል ፖሊስ ቅሬታ ሰሚ

1. በኮሚሽነር ጽ/ቤት የክልል ፖሊስ አቤቱታ ሰሚ ኣባል ይቋቋማል።
2. የክልል ፖሊስ አቤቱታ ሰሚ አካል፦
   ሀ. በክልል ፖሊስ ኮሚሽን አባላት ስራ አፈጻጸም ወይም አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ከማንኛውም ግለሰብ፣ ጽ/ቤት፣ ድርጅት ወይም ህዝብ የሚቀርበውን አስተያየት ወይም የነቀፌታ አቤቱታ ይቀበላል ያጣራል።
   ለ. በሚቀርብለት አቤቱታ መሠረት ማንኛውም የክልል ፖሊስ አባል ስለ አቤቱታው መልስ እንዲሠጥ ያደርጋል፣
   ሐ. የቀረበለት አቤቱታ፣ አስተያየት ወይም ነቀፌታ በማጣራት ሊወስድ ከሚገባው እርምጃ ጋር ያለውን አስተያየት ለኮሚሽነር ያቀርባል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 2/ለ/ መልስ እንዲሠጥ የተጠየቀ የክልል ፖሊስ አባል በ15 ቀናት ውስጥ መልስ የመስጠት ግዴታ አለበት።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 21

ግንኙነትና መደጋገፍ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ፖሊስ ኮሚሽን ከፌደራል ይሁን ከሊሎች ክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች ጋር የሚኖረው ግንኙነት፣

1. ኮሚሽኑ የፌደራል ክልል ኮሚሽኖች በሚመለከቱ ጉዳዮች ከፌደራልና ክልል ኮሚሽኖች ጋር ግንኙነት ይኖረዋል።
2. የክልል ፖሊስ ኮሚሽን በውክልና የፌደራል ወንጀን ጉዳዮች ሲከላከልና ሲመረምር ተጠሪነቱ ለፌደራል ፖሊስ ኮሚሽን በመሆኑ የመተባበር ግዴታ አለው።
3. በሙያና ቴክኒክ ስልጠና በሚመለከት ድጋፍ በማግኘት ላይ መሠረት ያደረገ ከፌደራል ፖሊስ ጋር ግንኙነት ይኖረዋል።
4. የክልል ፖሊስ ኮሚሽን የትራፊክ ወንጀልና

ፀጥታን ብዝምልከት ሪፓርትን ስታቲስቲክስን በቢእዋኑ ናብ ፌደራል ፓሊስ ይልእኽ፣

5. እዚ ኮሚሽን ምስ ፌደራል ን ክልላትን ፓሊስ ኮሚሽናት ኣብ ፅቡቕ ናይ ስራሕ ምትሕግጋዝን ናይ ተሞክሮ ልውውጥን መሰረት ዝገበረ ርክብ ይህልዎ።

ዓንቀፅ 22

ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝኸእል ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን ናይ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

ዓንቀፅ 23

ዝተሰዓሩን ተፋፃምነት ዘይህልዎም ሕግታታ

1. ናይ ክልል ትግራይ ሓይሊ ፓሊስን ሓለዋ ፀጥታን ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 6/1985 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃረር ኣዋጅ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 24

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀምሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መጋቢት ---/1994

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ

ፀጥታን በሚመለከት ሪፓርትና ስታትስቲክስ በየጊዜው ለፌደራል ፓሊስ ይልካል፣

5. ይህ ኮሚሽኖች ከፌደራልና ክልል ፓሊስ ኮሚሽኖች ጋር በመልካም የሰራ መተጋገዝና የልምድ ልውውጥ መሠረት ያደረገ ግንኙነት ይኖረዋል።

አንቀጽ 22

ደምብ የማውጣት ስልጣን

ይህንን ኣዋጅ ለመፈፀም የሚያስችል ደምብ የማውጣት ስልጣን የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ሥራ ፈፃሚ ይሆናል።

አንቀጽ 23

የተሻሩና ተፈፃሚነት የማይኖረቸው ሕጎች

1. የትግራይ ክልል የፓሊስ ሓይልና ጸጥታ አስከባሪ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 6/1985 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
2. ይህንን ኣዋጅ የሚፃረር ኣዋጅ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 24

ይህ ኣዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ኣዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፤

መጋቢት--/1994

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳድር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 10 ዓመት ቑ.14 መቐለ 1994 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	10ኛ ዓመት ቁ.14 መቐለ 1994 ዓ/ም

ትሕዝቶ

ቑፅሪ ኣዋጅ 57/1994 ዓ/ም
ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ
ገፅ 1

ማውጫ

ኣዋጅ ቁጥር 57/1994 ዓ.ም
የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባርለመወሰን የወጣ አዋጅ
ገጽ1

ቁፅሪ አዋጅ 57/1994 ዓ.ም

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

አብ ክልል ትግራይ ዝርከቡ ታሪካዊ ባህላዊ ተፈጥሯዊ ሓድግታት ንመስሕብነት ቱሪዝም ዝፍለጥሉ መንገዲ ምድላይን ናይ ቱሪዝም ኢኮኖሚ ክለምዕን ክዓብን ምግባር አገዳሲ ብምዃኑ፣ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ /ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1
ሓቂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ስልጣን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፂ ኣዋጅ ቁፅሪ 57/1994 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

1.ቢሮ ማለት ቢሮ ኢንዱስትሪ፣ንግድን ከተማ ዕምዓትን ትግራይ ማለት እዩ
2.ኮሚሽን ማለት ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ማለት እዩ
3.ኮሚሽነር ማለት ነቲ ኮሚሽን ንክመሕ ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ሓላፊ ማለትዩ

አዋጅ ቁጥር 57/1994 ዓ.ም

የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ከመወሰን የወጣ አዋጅ

በትግራይ ክልል የሚገኙታሪካዊ ባህላዊ ተፈጥሯዊ ቅርሶች ለቱሪዝም መስህብነት የሚታወቁበትንመንገድ መፈለግና የቱሪዝም ኢኮኖሚ እንዲለማና እንዲስፋፋ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በሚወጣው የትግራይ ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ /ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

አንቀጽ 1
አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽንስልጣንና ተግባርን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 57/1994 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

1. ቢሮ ማለት የትግራይ ኢዱስትሪ፣ንግድና ከተማ ልማት ቢሮ ማለት ነው
2. ኮሚሽን ማለት የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ማለት ነው።
3.ኮሚሽነር ማለት ኮሚሽኑን ለመምራት በርእሰ መስዳድሩ የሚሾም ሃላፊ ማለት ነው

ዓንቀፅ 3

ምቋም

1.ብዚ ኣዋጅ እዙይ ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ቆይሙ ኣሎ።

2.ተፀዋዕነት እቲ ኮሚሽን ንቢሮ ኢንዱስትሪ ንግድን ከተማ ልምዓትን እዩ።

ዓንቀፅ 4

ኣወዳድባ

1.እቲ ኮሚሽን ኮሚሽነርን ካልኦት ንስርሑ ዘድልዩ ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።

2.ናይቲ ኮሚሽን ዋና ቤት ፅሕፈት መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብዝተፈላለዩ ቦታታት ጨንፈር ኣብያተ ፅሕፈት የጣይሽ።

ክፍሊ ክልተ

ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 5

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን

ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ዝስእቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ።

1. ቱሪዝም ብዝምልከት ስትራቴጂ፣ ይሕንፅፅ መምርሒ የጻልው፤
2. ቱሪዝም ክልል ንክለምዕን ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ረብሓ ንክሕልዎን ዝሕግዙ መፅናዕቲታት እናካየደ የተግብር
3. ኣብ ክልል ዝርከቡ ታሪካዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ባህላዊን ተፈጥሯዊን መስሕባት የፅንዕ፤ ስራሕቲ ዕዳጋን ምፍላጥን ይፍፅም።
4. ኣብ ሆቴልን ቱሪዝምን ግልጋሎት ወሃብቲ ትካላት ዝዋፈሩ ሰብ ውልቀሃብቲ ዓቕሞም ንምዕባይ ናይ ሓበሬታ፣ ስልጠና፣ ውዳበን ምኽርን ግልጋሎት ይህብ፣
5. ኣብ ክልል ንዝርከቡ ሆቴልን ቱሪዝምን ግልጋሎት ወሃብቲ ትካላት ደረጃ ምደባ ንኽካየደሎም መበገሲ የቕርብ፣ የተሓባብር፣ ትሕዝቶኦም ይቆፃፀር፣
6. ኣብ ቱሪዝም ዝተዋሃሃደ ስራሕቲ ንምስራሕ ንኽከኣል ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ዝምልከቶም ኣካላት ማለት ሃይማኖታዊ፣ ህዝባዊ መንግስታዊ ዘይመንግስታዊን ትካላትን ውልቀ ሰባት ወዘተ ተሓባቢሮምን ተዋዲዶምን ንክንቀሳቐሱ ኩነታት

ዓንቀፅ 3

መቋቋም

1. በዚህ አዋጅ የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ተቋቁሟል
2. የኮሚሽኑ ዋና ፅ/ቤት መቀለ ሆኖ እንደየ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ቦታዎች ቅርንጫፍ ፅ/ቤት ያቋቁማል

ዓንቀጽ 4

አደረጃጀት

1. ኮሚሽኑ ኮሚሽነርና ሌሎች የሚያስፈልጉ ሰራተኞች ይኖሩታል፣
2. የኮሚሽኑ ዋና ጽ/ቤት መቐለ ሆኖ እንደየ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ቦታዎች ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ያቋቁማል፣

ክፍል ሁለት

ስልጣንና ተግባር

ዓንቀፅ 5

የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ቱሪዝምን በሚመለከት ስትራቴጂ ይነድፋል መመሪያ ያዘጋጃል።
2. የክልሉ ቱሪዝም እንዲለማና ፖለቲካዊ፣ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጥቅም እንዲኖረው የሚያስችል እንዲኖረው የሚያስችል ጥናት ያካሂዳል፣በተግባር ላይ ያውላል፣
3. በክልሉ የሚገኙ የታሪክ፣የባህል፣የሃይማኖት የተፈጥሮ መስሕቦችን ያጠናል፣ የገበያና የማስተዋወቅ ስራዎችን ያካሂዳል
4. በሆቴልና ቱሪዝም አገልግሎት ለተሰማሩ ባለሃብቶች ብቃታቸውን ለማሳደግ መረጃ፣ ስልጠና፣ የመደራጀት ምክር ይሰጣል
5. በክልሉ የሚገኙ የሆቴልና ቱሪዝም አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች ደረጃ ምደባ እንዲካሄድላቸው መነሻ ሃሳብ ያቀርባል፣
6. በቱሪዝም የተቀናጀ ስራ ለመስራት እንዲቻል በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ መንገድ የሚመለከታቸው አካላት ማለት የሃይማኖት፣ህዝባዊ፣መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች እንዲሁም ግለሰቦች፣ ወዘተ ተባብረውና ተቀናጅተው እንዲንቀሳቀሱ

የመቻችው፣ የተሓባብር።

7. ዝተዋደደ ልምዓት ሃፍቲ ቱሪዝም ንኽህሉን ነዚ ዕላማ መሰረት ገይሩ ንዝጣየሽ ካውንስል ቱሪዝም ይመርሕ፣ የተሓባብር ዝርዝሩ ይውሰን
8. ኣብ ክልል ውሽጢ ዝርከቡ ሰብሙያ ኢደ ጥበብ ብምብርትታዕ ንቱሪስት በዝምችውን ባህሊ ክልልና ብዘላልን መንገዲ ንኽሰርሑን ሰራሑም ተጠቀምቲ ዝኾኑሉን መንገዲ የመቻችው፣ ይሕግዝ፣ የተባብዕ፣
9. ምንቅስቓስ ቱሪዝም እቲ ክልል ብዝምልከት መረዳእታት ይእክብ፣ ይትንትን፣ የሰራጭው፣
10. ቱሪዝም እቲ ክልል ንኽስፋሕፋሕን ክለምዕን ምስ ጎረባብቲ ክልላትን ኮሚሽን ቱሪዝም ኢትዮጵያ ተዋዲዱ ይሰርሕ
11. ዕላምኡ ንምፍፃም ዝሕግዙ ካልኦት ተዛመድቲ ተግባራት ይፍፅም።

ዓንቀፅ 6

ስልጣንና ተግባርን ኮሚሽነር

እቲ ኮሚሽነር ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉ

1.ዋና መካየዲ ስራሕ እቲ ኮሚሽን ብምዃንን ስራሕቲ ይመርሕ፣ የመሓድር፣
2. ኣብዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 5 ዝተመልከቱ ናይቲ ኮሚሽን ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ የውዕል
3. ብናይ ክልል ስቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት ናይቲ ኮሚሽን ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣
4.ፕሮግራም ስራሕን በጀትን እቲ ኮሚሽን የዳሉ፣ምስተፈቀደ ኣብስራሕ የውዕል፣
5.ብዛዕባ ምንቅስቃስ እቲ ኮሚሽን ኣመልኪቱ ናብ ቢሮ ፀብፃብ ስራሕ የቕርብ።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 7

ደንቢ ናይ ምውፃዕ ስልጣን

ነዚ ኣዋጅ ኣብ ግብሪ ንምውዓል ዝሕግዝ ናይ ኣፈፃፅማ ደንቢ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ክወፀሉ ይኽእል።

ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣ያስተባብራል።

7. የተቀናጀ የቱሪዝም ልማት እንዲኖርና ይህን መሰረት አድርጎ የሚቋቋመው የቱሪዝም ካውንስል ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ዝርዝሩን በደንብ ይወስናል፣
8. በክልሉ የሚገኙ የእደ-ጥበብ ባለሙያዎች በማበረታታት ለቱሪስት አመቺ በሆነና የክልላችንን ባህል በሚያንፀባርቅ መንገድ እንዲሰሩና ሰርተውም ተጠቃሚዎች የሚሆኑበትን መንገድ ያመቻቻል፣ ያግዛል ፣ያበረታታል።
9. የክልልን የቱሪዝም እንቅስቃሴ በሚመለከት መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ ያሰራጫል፣
10. የክልሉን ቱሪዝም እንዲስፋፋና እንዲለማ ከአጎራባች ክልሎችና ከኢትዮጵያ ቱሪዝም ኮሚሽን ጋር ተቀናጅቶ ይሰራል።
11.ዓላማውን ለማስፈፀም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ስራዎችን ያከናውናል።

ዓንቀፅ 6

የኮሚሽነሩ ስልጣንና ተግባራት

ኮሚሽነሩ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1.የኮሚሽኑ ዋና ስራ አስኪያጅ በመሆን ስራዎችን ይመራል፣ያስተዳድራል
2.በዚህ አዋጀ ዓንቀፅ 5 የተመለከቱትን የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር በስራ ላይ ያውላል።
3. በሲቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት የኮሚሽኑ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ የስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
4. የኮሚሽኑን የስራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፣ ከተፈቀደ በኋላም በስራ ላይ ያውላል፣
5.ስለኮሚሽኑ እንቅስቃሴ ተጠሪ ለሆነለት ቢሮ የስራ ሪፖርት ያቀርባል።

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 7

ደንብ የማውጣት ስልጣን

ይህን አዋጅ በስራ ላይ ለማዋል የሚረዳ የአፈፃፀም ደንብ በትግራይ ክልል ምክር ቤት

ዓንቀፅ 8

ዝተሳዕሩን ተፈፃምነት ዘይብሎምን ሕግታት

1.ቢሮ ባህሊ፣ቱሪዝምን ሓበሬታን ንምቁዃም ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዘሎ ዓንቀፅ 20 ንኡስ ቁፅሪ 6 በዚ ኣዋጅ እዙይ ተሳዒሩ ኣሎ።

2.ምስዚ ኣዋጅ እዙይ ዝጋነፅ ሕጊ ወይ ልምዲ ኣብ ኣዋጅ ኣብ ዝተመልከቱ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 9

ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዘወፀሉ ግዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ

መጋቢት 1994 ዓ.ም

መቐለ

ስራ አስፈፃሚ ሊወጣ ይችላል።

ዓንቀፅ 8

የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

1.የትግራይ ባህል፣ቱሪዝምና ማስታወቂያ ቢሮ ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 20 ንዑስ ቁጥር 6 በዚህ አዋጅ ተሸሯል።

2.ከዚህ አዋጅ ጋር የሚጋጭ ህግ ወይም ልምድ በዚህ አዋጅ ላይ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት የለውም።

አንቀፅ 9

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክለል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰመስተዳድርክልል ትግራይ

መጋቢት 1994 ዓ.ም

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 10 ዓመት ቑ.15
መቐለ መጋቢት 1994 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

10ኛ ዓመት ቁ.15
መቐለ መጋቢት 1994 ዓ/ም

አዋጅ ቁፅሪ 58/1994

ንብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንናይ 1994 በጀት ዓመት መፈፀሚ ስራሕ መንግስቲ ዝተኣወጀ ናይ ካልኣይ ተወሳኺ ኣዋጅ

ብመሰረት ናይ ፌዴራላዊ ዲሚክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 52(2)(ሠ)ን ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ኣንቀፅ 49 (3) (ቸ) መሰረት እዚ ክልል ናይ ባዕሉ ባጀት ምፅዳቅን ኣብ ስራሕ ናይ ምውዓልን ስልጣን ዝተውሃቦ ብምኻኑ፣

ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ ብናይ ብሄራዊ ተመሓይሹ ብዝወፀ ብናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49 ንዑስ ዓንቀፅ 3(ሀ) እዚ ዝስዕብ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ'ዚ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1994 ባጀት ዓመት ካልኣይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ቁፅሪ 58/94 ተባሂሉ ክጥቐስ ይኻኣል።

ዓንቀፅ 2
ተወሳኺ በጀትን ፍልፍሉን

1. ኣብ 1994 በጀት ዓመት ንናይ መንግስቲ ስራሕ መፈፀሚ ዝኸውን ካልኣይ ባጀት ምስ'ዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ዝርከብ ቅጥዒ ንዝተጠቐሱ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ፤

ሀ.ንስሩዕ ወፃኢታት --------ብር 6411828

ለ.ንካፒታል ወፃኢታት

አዋጅ ቁጥር 58/1994

ለብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ በ1994 በጀት ዓመት ለመንግስቲ ስራ ማስፈፀሚያ የሚሆን ሁለተኛ የወጣ ተጨማሪ አዋጅ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀፅ 52/2/ሠ/ እና ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ቸ/ መሰረት ይህ ክልል የራሱ በጀት እንዲያፀድቅና በስራ ላይ እንዲያውል ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ክልል ትግራይ አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለው የተጨማሪ በጀት አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ
አንቀፅ 1
አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ የብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ የ1994 በጀት ዓመት ሁለተኛ ተጨማሪ በጀት አዋጅ ቁጥር 58 /1994 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

አንቀፅ 2
ተጨማሪ በጀት

1.በ1994 በጀት ዓመት ለመንግስት ስራ ማስፈፀሚያ የሚሆን ሁለተኛ ተጨማሪ በጀት ከዚህ አዋጅ ተያይዞ ከሚገኘው ቅፅ ለተጠቀሱ ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል።

ሀ.ለመደበኛ ወጪዎች ብር 6411828

ለ.ለካፒታል ወጪዎች-

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ 120
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ

ብር----------12193491

ድምር-------18605319

ዓሰርተ ሸሞንተ ሚሊዮንን ሽዱሽተ ሚኢቲን ኣሰረተ ትሻኣተ ብር/ወፃኢ ኾይኖ ንክኽፈል በዚ ኣዋጅ ፀዲቑሎ።

2.እዚ በጀት ዝሸፈን ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ይኸውን

ሀ.ኣብ ዝተፈላለዩ ቢሮታት ካብ ዝርከቡ ፒ.አካውንት------------------ብር 11314.821

ለ. ኣብ ክልል ዝነበረ ናይ ቶምቦላተረፍ--------------------------------ብር 290.498

ሐ.ኣብ ፋይናንሰ ቢሮ ካብ ዝርከብ ዝተንከባለለ ሒሳብን ካልኦትን------------ብር 7000000

ድምር-----------ብር 18605,319

ክፍሊ ክልተ

ክፍሊት ብዛዕባ ምፍፃም

ዓንቀፅ 3

እዚ በጀት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1994 በጀት ዓመት በጀትን ኣማሓድርኡን ንምውሳን ብዘውፅኦ ኣዋጅ ቁፅሪ 43/93 መሰረት ኣካል ናይዚ ዘበን በጀት ገይሩ ተኣዊጁ ሎ

ዓንቀፅ ኣርባዕተ

እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ጊዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ

መጋቢት/1994

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ብር 12193491.00

ድምር-------18605319

አስራ ስምንት ሚሊዮን ስድስት መቶ አምስት ሺህ ሶስት መቶ አስራ ዘጠኝ ብር/ወጪ ሆኖ እንዲከፈል በዚህ አዋጅ ፀድቋል።

2.በዚህ በጀት የሚሸፈነው ከሚከተሉት ምንጮች ይሆናል።

ሀ.በተለያዩ ቢሮዎች ከሚገኙፒ ሂሳቦች ------ብር 11314821.00

ለ.በክልል ከነበረ የቶምቦላ ቀሪ---------ብር 290,498.00

ሐ.በፋይናንስ ቢሮ የሚገኝ የተንከባለለ ሂሳብና ሌሎች ብር 7000000.00

ድምር 18605319.00

ክፍል ሁለት

ክፍያ ስለመፈፀም

አንቀፅ 3

ይህ በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስ የ1994 በጀት ዓመት በጀትና አስተዳደሩን ለመወሰን ባወጣው አዋጅ ቁጥረ 43/1993 መሰረት የዚህ ዘመን በጀት አካል ተደርጐ ታውጇል።

አንቀፅ 4

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ብሄራዊ መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ

መጋቢት/1994

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ኣብ 1994 በጀት ዓመት ብቢሮታት ዝተሓተተ በጀት ዝተደገፈን

1.ስሩዕ በጀት

ተ.ቁ	ሽም ቢሮ	ዝተወሰኸ በጀት
1	ኢንዱስትርን ንግድን	41,840
2	ትራንስፖርትን መራኸብን	213,480
3	ቢሮ ትምህርቲ	2056248
4	ቱሪዝም	60,100
5	ቤት ፅህፈት ክልል ም/ር	1,304.000
6	ከተማ ልምዓት	110,470
7	ቢሮ ፍትሒ	203,630
8	ማዕድን	10,000
9	ማይ ሃፍቲ	21200
10	ደቀቅትን ኣዕሽተይን	92,060
11	ኦዲት ቢሮ	80,000
12	ጥዕና ቢሮ	637,859
13	ቢሮ ፋይናንስ	460,100
14	ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት	16,420
15	ቤት ፅሕፈት ማህበራዊ ጉዳይ	52,000
16	ፖሊስ ምምርሒ	139,100
17	ቤት ፅህፈት ሚሊሻ	258,000
18	ንሓደሽቲ ቤት ፅሕፈታት	400,000
19	መጠባበቒ በጀት	255,321
	ድምር	6,411,828

2.ካፒታል በጀት

ተ.ቁ	ሽም ቢሮ	ዝተወሰኸ በጀት
1	ገፀር መንገዲ	3,500,000
2	ሓለዋ ጥዕና	87,489
3	ትምህርቲ	6,830680
4	ኣብያተ ፍርዲ	7,778
5	ማሕበራዊ ጉዳይ	567,5335
6	ወረዳ ቤት ፅሕፈት ሕንፀት	1,200,000
7	ድምር	12,193,491

በ1994 በጀት ዓመት በቢሮዎች የተጠየቀና የተፈቀደ በጀት

1.መደበኛ በጀት

ተ.ቁ	የቢሮው ስም	የተጨመረ በጀት
1	ኢንዱስትርና ንግድን	41,840
2	ትራንስፖርትና መገናኛ	213,480
3	ትምህርት ቢሮ	2,056248
4	ቱሪዝም	60,100
5	ክልል መስተዳድር ፅ/ቤት	1,304.000
6	ከተማ ልማት	110,470
7	ፍትሕ ቢሮ	203,630
8	ማዕድን	10,000
9	ውሃ ሃብት	21200
10	ለጥቃቅንና አነስተኛ	92,060
11	ኦዲት ፅ/ቤት	80,000
12	ጤና ቢሮ	637,859
13	ፋይናንስ ቢሮ	460,100
14	ኢንቨስትመንት ፅ/ቤት	16,420
15	ማህበራዊ ጉዳይ ፅ/ቤት	52,000
16	ፖሊስ መምሪየ	139,100
17	ሚሊሻ ፅ/ቤት	258,000
18	ለአዳዲስ ፅ/ቤቶች	400,000
19	ለመጠባበቂያ በጀት	255,321
	ድምር	6,411,828

2.ካፒታል በጀት

ተ.ቁ	የቢሮው ስም	የተጨመረ በጀት
1	ገጠር መንገድ	3,500,000
2	ጤና ጥበቃ	87,489
3	ትምህርት	6,830680
4	ፍርድ ቤቶች	7,778
5	ማሕበራዊ ጉዳይ	567,5335
6	ወረዳ ፅ/ቤት ግንባታ	1,200000
7	ድምር	12,193,491

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.5 መቐለ 1994 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	✉ 120

ት ሕ ዝ ቶ
ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ተማሓይሹ ዝወፀ
ደንቢ ቑፅሪ 16/1994
ገፅ 1

ማ ው ጫ
የከተማ ቦታ በሊዝ ስለመያዝ እንደገና ለመደንገግ የወጣ
ደንብ ቁጥር 16/1994
ገጽ 1

ኣብ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 16/1994

ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራል መንግስቲ ኣዋጅ ቁፅሪ 272/94 ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ ደንቢ ክወፀሉ ኣድላይ ምኳኑ ፣

እቲ ኣዋጅ ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን ንክልል መንግስቲ ዝሃቦ ምኳኑ፤

ብመሰረት እቲ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7 ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ እዚ ዝስዕብ ደንብ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ እዚ "ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 16/1994" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ እዚ ፣

1. "ኣዋጅ" ማለት ብፌደራል መንግስቲ ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 272/94 እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ፈፃሚ" ማለት ብሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 54 መሰረት ዝቖመ ላዕላዋይ ፈፃሚ ሕዚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

በትግራይ ክልላዊ መንግስት የከተማ ቦታ ሊዝ ስለመያዝ እንደገና ለመደንገግ የወጣ ደንብ ቁጥር 16/1994

የ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ መንግስት የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ እንደገና ለመደንገግ የወጣ ደንብ ቁጥር 272/94 ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ አስፈላጊ በመሆኑ፣

አዋጁ ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ ለመውጣት ስልጣን ለክልል መንግስታት የሰጠ በመሆኑና፤

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ መንግስት ህገ መንግስት አንቀፅ 56/7 የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ይህንኑ ደንብ አውጥተዋል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ
አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የከተማ ቦታ በሊዝ ስለመያዝ እና እንደገና ለመደንገግ የወጣው ደንብ ቁጥር 16/1994 ዓ/ም" ተብሎ ይጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
ትርጉም

የቃል አገባብ ሌላ ትርጉም እስካልተሰጠው ድረስ በዚህ ደንብ ዉስጥ

1. "አዋጅ" ማለት የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝና እንደገና ለመደንገግ የወጣው አዋጅ ቁጥር 272/1994 ዓ/ም ነው።
2. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 54 መሰረት የተቋቋመ የክልሉ መንግስት የበላይ የሕግ አስፈፃሚ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 1.25

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ እንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ክልል ትግራይ እዩ።
4. "ከተማ" ማለት ቤት ማዘጋጃ ዝተጣየሸሉ ወይቤት ምኽሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ከተማ ኢሉ ኣፍልጦ ዝሃቦ ከባቢ እዩ።
5. "ናይ ከተማ ቦታ" ማለት ኣብ ከተማ ክልል ዝርከብ ዝኾነ ቦታ እዩ።
6. "ጉባኤ" ማለት ቤት ምክሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሰየሞ መሬትን መሬት ተንከፍ ንብረትን ብዝምልከት ዝለዓሉ ናይ ይግበኣኒ ጉዳያት ዝርእን ውሳነ ዝህብ ኣካልን እዩ።
7. "ናይ ከተማ ደረጃ" ማለት ብመንፅር ዝርከባሉ ናይ ዕብየት ብርኪ ንከተማታት ዝተውሃበ ደረጃ እዩ።
8. "ናይ ቦታ ደረጃ" ማለት ብመሰረት ንተጠቀምቲ ክህቦ ዝኽእሉ ረብሓ ንቦታታት ዝተዉሃበ ደረጃ እዩ።
9. "ነባር ትሕዝቶ" ማለት ኣብ'ዚ ደንቢ እዚ ኣብ ዓንቀፅ 4 ንዝተዘርዘሩ ዝምልከት ኾይኑ ናይ ሊዝ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/86 ቅድሚ ምዉፅኡ ብዝነበሩ ሕግታትን ደንቢታትን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተተሓዙ ትሕዝቶታት እዮም።
10. "ናይ ዉልቀ መንበሪ ገዛ" ማለት ዝተወሰደ ቦታ ተሰሪሑ ንመንበሪ ግልጋሎት ዝዋዓለ ብሓደ ትሕዝቶ ዝፍለጥ ገዛ እዩ።
11. "ቤተ ፀሎት" ማለት መንፈሳዊ ግልጋሎት ዝወሃበሉ ገዛ እዩ።
12. "ንግዲ ስራሕ" ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ሕጋዊ ፍቓድ ዝተዉሃቦ ናይ ሽቐጥ ስራሕ ወይ ግልጋሎት ዝካየደሉ ትካል እዩ።
13. "ኢንዱስትሪ" ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ሕጋዊ ፍቓድ ዝተዉሃቦ ናይ ምፍራይ ስራሕ ዝካየደሉ ትካል እዩ።
14. "ማሕበራዊ ግልጋሎት" ማለት ብመንግስታዉን ዘይመንግስታዉን ትካላት ዝካየዱ ንህዝቢ ግልጋሎት ዝዉዕሉ ስራሕቲ እዮም።
15. "ናይ ህዝቢ ማሕበራዊ ግልጋሎት" ማለት ዕላማኡ ንትርፊ ዘይኮነ ብቐጥታ ንህዝቢ ጥቕሚ ዝዉዕል ግልጋሎት እዩ።

ኣካል ነው።

3. "ቢሮ" ማለት የክልል ትግራይ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ነው።
4. "ከተማ" ማለት ማዘጋጃ ቤት የተቋቋመለት ወይም የክልል ምክር ቤት ከተማ እንዲሆን እውቅና የተሰጠው አከባቢ ነው።
5. "የከተማ ቦታ" ማለት በከተማ ክልል የሚገኝ ማንኛዉንም ቦታ ማለት ነው።
6. "ጉባኤ" ማለት መሬት ነክ ንብረቶች በሚመለከት የሚነሱ የይግባኝ ጉዳዮች የሚሰማና ዉሳኔ የሚሰጥ በክልሉ ምክር ቤት የሚሰየም አካል ነው።
7. "የከተማ ደረጃ" ማለት ከተሞች በሚገኙበት የእድገት ደረጃ አንፃር ለከተሞች የሚሰጥ ደረጃ ነው።
8. "የቦታ ደረጃ" ማለት ቦታዎች ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት አገልግሎት ጥቅም የሚኖራቸው ደረጃ ነው።
9. "ነባር ይዞታ" ማለት በዚህ ደንቡ አንቀፅ 4 የተዘረዘሩትን የሚመለከት ሆኖ በሊዝ አዋጅ ቁጥር 80/86 ከመዉጣቱ በፊት በነበሩ ሕጎችና ደንቦች በሕጋዊ ይዞታነት የሚታወቁ ይዞታዎች ናቸው።
10. "የግል መኖሪያ ቤት" ማለት በግል ወይም በማሕበር በተወሰደ ቦታ ላይ ተሰርቶ ለመኖሪያ ቤት አገልግሎት የዋለን በአንድ ይዞታነት የሚታወቅ ቤት ነው።
11. "ፀሎት ቤት" ማለት መንፈሳዊ አገልግሎት የሚሰጥበት ቤት ነው።
12. "ንግድ ስራ" ማለት ፍቃድ መስጠት ስልጣን ባለው አካል የተሰጠው የሽቀጥ ስራ ወይም አገልግሎት የሚሰጥበት ድርጅት ነው።
13. "ኢንዱስትሪ" ማለት ፍቃድ መስጠት ስልጣን ባለው አካል ሕጋዊ ፍቃድ የተሰጠው የማምረቻ ድርጅት ማለት ነው።
14. " ማሕበራዊ አገልግሎት" ማለት መንግስታዊና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የሚካሄዱና ለሕዝብ አገልግሎት የሚዉሉ ስራዎች ናቸው።
15. "የህዝብ ማሕበራዊ አገልግሎት" ማለት ዓላማው ለትርፍ ያልሆነ በቀጥታ ለህዝብ ጥቅም የሚዉል አገልግሎት ማለት ነው።

16.“ኮንስትራክሽን” ማለት ኣብ ልዕሊ ብሊዝ ዝተወሃበ መሬት ዝካየድ ናይ ህንፀት ስራሕ እዩ።

17.“ሰብ” ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ሕጋዊ ሰዉነት ዘለዎ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ዓንቀፅ 3

ናይ ተፈፃሚነት ወሰን

1. እዚ ደንቢ/ዚ ብመሰረት ናይ ሊዝ ኣዋጅ ቁፅሪ 3/94 ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣብ ልዕሊ ብሊዝ ወይ ብምርሒት ወይ ብካሊእ መንገዲዝተትሓዘ ይኹን ንድሕሪ ሕዚ ዝወሃብ ናይ ከተማ ቦታ ተፈፃሚ ይኸዉን።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ኣፈፃፅምኡ ኣመልኪቱ እቲ ኣዋጅ ክልል መንግስቲ ብዝዉሰኖ ጊዜን ኹነታትን ይኸዉን ብዝበሎ መሰረት ከም እዋን ስግግር እዚ ደንቢ/ዚ ኣብዞም ዝስዕቡ ተፈፃሚ ይኸዉን።

   ሀ. ብናይ ኪራይ ደንቢ ቁፅሪ ዘይተሸፈኑን ዝኾነ ዓይነት ናይ ማሕበራዊ ግልጋሎት፤ናየ ኢንዱስትሪን ንግዲን ስራሕቲ ዝካየደሎም

   ለ. ንሓዱሽ ናይ ዉልቀ መንበሪ ገዛ መስርሒ ዝምራሕ ናይ ቦታ ትሕዝቶ፤

   ሐ. ንሓዱሽ ናይ ማሕበራዊ ግልጋሎት ፤ ናይ ኢንዱስትሪን ንግድን ስራሕቲ ንዝዉዕል ናይ ቦታ ትሕዝቶ።

   መ. ካብ ናይ ከተማ ኪራይ ደንቢ ናብ ናይ ሊዝ ደንቢ ክዛወረሎም ንዘመልከቱ በዓል ትሕዝቶታት፤

   ረ. ኣብ ነባር ትሕዝቶ ተወሳኺ ናይ መስፋሕፍሒ ቦታ ሕቶ እንትቐርብ እቲ ተወሳኺ ቦታ ክዕደል ዝኽእል እንተኾይኑ ጥራሕ ናብ ሊዝ ይኣትው። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን።

ዓንቀፅ 4

ነባር ናይ ከተማ ቦታ ትሕዝቶ

ነባር ትሕዝቶ ብዝምልከት ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ እዞም ዝስዕቡ ትሕዝቶታት የጠቓልል።

16.“ኮንስትራክሽን” ማለት በሕጋዊ መንገድ በተሰጠው ቦታ ላይ የሚደረግ የግንባተ ስራ ነው

17.“ሰው” ማለት ማንኛዉም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰዉነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ክፍል ሁለት

አንቀፅ 3

የ ተፈፃሚነት ወሰን

1. ይህ ደንብ በሊዝ አዋጅ ቁጥር 272/94 አንቀፅ 3 ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ቀደም ሲል በሊዝ ወይም ብምሪት ወይም በሌላ ሁኔታ በተያዘም ሆነ ከዚህ በኃላ በሚፈቀድ የከተማ ቦታ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

2. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ ላይ የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ አፈፃፀሙን አስመልክቶ የክልል መንግስት በሚወስነው ጊዜና ሆኔታ ይሆናል በሚለው መሰረት እንደ መሸጋገሪያ ጊዜ በሚከተሉት ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

   ሀ. በኪራይ ደንብ ቁጥር ያልተካተቱ ማናቸዉም ዓይነት የማህበራዊ አገልግሎቶች የኢንደስትሪና የንግድ ስራ የሚካሄድባቸዉን

   ለ. ለግል መኖሪያ መስሪያ የሚሰጡ ኣዳዲስ ቦታ ይዞታዎች

   ሐ. ለማህበራዊ አገልግሎት ፣ ለኢንዱስትሪና ንግድ ስራዎች የሚሰጡ አዳዲስ የቦታ ይዞታዎች፣

   መ. ከምሬት የቦታ ይዞታነት ወደ ሊዝ ይዞታነት እንዲዛወርላቸው የሚያመለክቱ ባለ ይዞታዎች፣

   ረ. በምሪት ቦታዎች ላይ ተጨማሪ ማስፋፍያ ቦታ ጥያቄ ሲቀርብ ጥያቄ የቀረበበትን ቦታ ለሌላ አገልግሎት ሊዉል የሚችል ሲሆን ብቻ በሊዝ ይዞታነት ይያዛል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 4

ነባር የ ከተማ ቦታ ይዞታዎች

ለዚህ ደንብ አፈፃፀም ሲባል ነባር ይዞታ የሚከተሉትን ያጠቃልልል።

1. ቅድሚ ኣዋጅ ቁፅሪ 47/67፣
ሀ. ካርታ ዘለዎምን ዘይተወረሱን ትሕዝቶታት፤
ለ. ካብ ባዓል ርስቲ ብክራይ ይኹን ብኻልእ ምኽንያት ተታሒዞም ብምፅንሖም ብኣዋጅ ቑፅሪ 47/67 ሕጋዊ ዝኾኑ ትሕዝቶታት፣
ሐ. ንዝሓዝዎ ትሕዝቶ ብሕጋዊ መንገዲ ወነንቲ ምዃኖም መረዳእታ ከቕርቡ ዝኽእሉ።
2. ድሕሪ ኣዋጅ ቁፅሪ 47/67
ሀ. ብሕጋዊ መንገዲ ቦታ ተመሪሖም ኣብ ቤት ማዘጋጃ ዝተመዝገቡ ካርታ ዘለዎምን ትሕዝቶታት፤
ለ. ብምኽንያት ናይ ከተማ ምስፍሕፋሕ ናብ ከተማ ክልል ዝተጠቓለሉ ናይ ገጠር ትሕዝቶታት ፤
ሐ. ተወሪሶም ፀኒሖም ገዛ ንባዓል ገዛ ብዝብል ናይ ክልል ትግራይ ስሪት መሰረት ዋንነቶም ተረጋጊፁ ዝተመለሱ ትሕዝቶታት፤
መ. ብመሸጣ፣ብዉርሲ፣ ብዉህብቶ ወይ ድማ ብሕጊ በዓል ትሕዝቶ ንምዃኖም መሰሎም ዝተረጋገፀሎም ኾይኖም ዝዉዉር ተኻይዱ ካብ ዝምልከቶ ኣካል መረዳእታ ዝተዉሃቦም
ረ. ብቀበሌ ተመሪሖም ሕጋዊ ትሕዝቶ ምዃኖም ተፈሊጡ ሕጋዊ ምስክር ወረቐት ዝተዉሃቦም።

ሰ. ሕጋዊ መረጋገፂ ዘይብሎም ነባር ትሕዝቶታት ስካብ 1994 ዓ/ም እንተነኣሰ ን15 ዓመት ኣብ ኢዶም ብምፅንሖ ሕጋዊ ኮይኑ ዝፀንዐሎም፣ ኣግባብ ኣመሓድርኦም ብሊዝ ይኹዉን ዝርዝሩ ደማ ብመምርሒ ይዉሰን፣
ሸ. ስራሕ ፈፃሚ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሕጋዊ ትሕዝቶታት ንክኑ ዝወሰኖም ትሕዝቶታት ፣

ዓንቀፅ 5
ናይ ከተማታት ደረጃ

1. ከተማታት ብመንፅር ዝርከባሉ ናይ ዕብየት ደረጃ ኣብ ኣርባዕተ ደረጃ ተመዲበን ኣለዋ። ሊዝ ዝትገበረለን ከተማታትን ናይ ከተማ ደረጃን ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን።
2. እቲ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ናይተን ከተማታት ናይ ዕብየት ደረጃ ብምርኣይ ኣብ ዝተወሰነ ጊዜ ናይ ደረጃ ምምሕያሽ ክገብር ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 6
ናይ ከተማ ቦታ ደረጃ

ናይ ከተማ ቦታታት ብመሰረት ንተጠቀምቲ ዝህብዎ ግልጋሎት እዞም ዝስዕቡ ናይ ቦታ ደረጃታት

1. ኣዋጅ ቁ 47/67 ከመዉጣቱ በፊት
ሀ. ካርታ ይዞታዉና ያልተወረሱ ይዞታዎች፣
ለ. ከባለ ርስት በኪራይ ወይም በሌላ መንገድ ተይዘው በመቆየታቸዉ በአዋጅ ቁጥር 47/1967 ዓ/ም ሕጋዊ የሆኑ ይዞታዎች፣
ሐ. በህጋዊ መንገድ ባለቤት የሆኑበት መሆኑን ማስረጃ ሊቀርብበት የሚችል ይዞታ፣

2. ከአዋጅ ቁጥር47/1967 ዓ.ም
ሀ. በኋላ ቦታ ተመርተው ከማዛጋጃ ቤት ካርታ የተሰጣቸው
ለ. በከተማ ክልል መስፋፋት ምክንያት ወደ ከተማ ክልል የተጠቃለሉ የገጠር ይዞታዎች፣
ሐ. በመንግስት ተወርሰው የቆዩና ቤት ለባለቤት በሚለው የክልሉ ፖሊሲ መሰረት የተመለሱ ይዞታዎች፣
መ. በሽያጭ፣ በዉርስ፣ በስጦታ ወይም በሕግ የባለይዞታነት መብታቸዉ ተረጋግጦ የስም ዝውውር ተካሂዶ ከሚመለከተው አካለ ማስረጃ የተሰጣቸው፣
ረ. በቀበሌ በምሪት ተሰጥተው ሕጋዊ ይዞታ በመሆናቸው የበለይዞታነት ምስክር ወረቀት የተሰጣቸው፣
ሰ. ሕጋዊ ማረጋገጫ የሌላቸው ነባር ይዞታዎች እስከ 1994 ዓ.ም ቢያንስ ለ15 ዓመት በይዞታነት ከቆየ ሕጋዊ ይዞታ ሆኖ የሚፀድቅላቸው፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

ሸ. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ሕጋዊ ይዞታዎች እንዲሆኑ ዉሳኔ የሰጠባቸው ይዞታዎች፣

አንቀፅ 5
የ ከተማ ደረጃ

1. ከተሞች በሚገኙበት የዕድገት ደረጃ መሰረት በአራት ተከፋፍለዋል። የሊዝ ደንቡ ተፈፃሚ የሚሆኑባቸው ከተሞች በመመሪያ ይወሰናል።
2. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ የከተሞቹ የዕድገት ደረጃ በማየት ከጊዜ ወደ ግዜ የደረጃ ማሻሻል ለማድረግ ይችላል።

አንቀፅ 6
የ ከተማ ቦታ ደረጃ

የከተማ ቦታዎች ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት አገልግሎት አንፃር የሚከተሉትን የቦታ ደረጃዎች

ተዋሂብዎም ኣሎ።

1. ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ሰለስተ ናይ ከተማ ቦታ ደረጃን ሰለስተ ንኡስ ደረጃን ሰለስተ ንኡስ ደረጃን ይህልዉ፣
2. ኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ሰለስተ ናየ ከተማ ቦታ ደረጃን ሰለስተ ንኡስ ደረጃነ ይህልዉ፣
3. ኣብ ሳልሳይን ራብዓይን ደረጃ ከተማ ክልተ ናይ ከተማ ቦታ ደረጃን ክልተ ንኡስ ደረጃን ይህልዉ፣

ዓንቀፅ 7

ኣግባብ ኣዋሃህባ ናይ ከተማ ቦታ

1. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ እንትወሃብ ዋግኡ ብጨረታ ወይ ብድርድር ወይ ብትሙን ዝዉሰን ይኸዉን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን።
2. ናይ ሕድሕድ ደረጃ ቦታ ናይ ሊዝ መበገሲ ዋጋ ብግልፂ ክፍለጥ ይግበር በቢግዚኡ'ዉን ዝኽለስ ይኸዉን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን ።

ዓንቀፅ 8

ንናይ ዉልቀ መንበሪ ገዛ ዝወሃብ ናይ ቦታ መጠን

ንናይ ዉልቀ መንበሪ ገዛ መስርሒ ዝወሃብ ናይ ቦታ መጠን

1. ብዕፃን ብማሕበርን ዝዕደል ቦታ ከከም ናይ ከተማ ደረጃ ዝፈላለ ኾይኑ እቲ ዝለዓለ ስፍሓት ካብ 250 ካሬ ሜትር ክበልፅ የብሉን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን።
2. ኣብ "ሀ" ካብ ዝተጠቐሰ ናይ ቦታ መጠን ንላዕሊ ቦታ ንዝሓተ ብጨረታ፤ ብድርድር ወይ ድማ ብትሙን ዋጋ ክወስዱ ይኽእሉ እዮም።

ዓንቀፅ 9

ንናይ ዉልቀ መንበሪ ገዛ መስርሒ ዝዉዕል ናይ ቦታ ትሕዝቶ ናይ ሊዝ ክፍሊት መጠን

1. ኣብ ኣንቀፅ 8 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይ ዝተጠቐሱ ቦታታት ናይ ሊዝ ክፍሊት ተመን ካብ ጨረታ ወፃኢ ኾይኑ በቢዓመቱ፣
   ሀ. ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ብር 0.75 ብሜትር ካሬ ይኸዉን፤
   ለ. ኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ብር 0.50 ብሜትር ካሬ ይኸዉን፤
   ሐ. እዚ ኣብ "ሀ"ን "ለ" ዝተጠቐሰ ተመን

ተሰጥቷቸዋል፣

1. በአንደኛ ደረጃ ከተማ ሶስት የከተማ ቦታ ደረጃዎችና ሶስት ንዑስ ደረጃዎች ይኖራሉ
2. በሁለተኛ ደረጃ ከተማ ሶስት የከተማ ቦታ ደረጃዎች ሶስት ንዑስ ደረጃዎች ይኖራሉ።
3. በሶስተኛ /አራት/ ደረጃ ከተማ ሁለት የከተማ ቦታ ደረጃዎች ሁለት ንዑስ ደረጃዎች ይኖራሉ።

አንቀፅ 7

የከተማ ቦታ አሰጣጥ

1. የከተማን ቦታ በሊዝ ሲሰጥ ዋጋው በጨረታ ወይም በድርድር ወይም በተመን የሚወሰን ይሆናል ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
2. የእያንዳንዱ የቦታ ደረጃ የሊዝ የመነሻ ዋጋ በግልፅ እንዲታወቅ ይደረጋል በየግዜዉም የሚሻሻል ይሆናል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 8

ለግል መኖሪያ ቤት መስሪያ የሚሰጥ የቦታ መጠን

ለግል መኖሪያ ቤት መስሪያ የሚሰጥ የቦታ መጠን

1. በዕጣና በማህበር የሚሰጡ ቦታዎች እንደየከተሞች ደረጃ የሚለያይ ሆኖ ከ250 ካሬ ሜትር መብለጥ የለበትም። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል
2. በ"ሀ" ከተጠቀሰ የቦታ መጠን በላይ ለሚጠየቁ በጨረታ በዉድድር ወይም በተመን ዋጋ መውሰድ ይቻላል

አንቀፅ 9

ለግል መኖሪያ ቤት መስሪያ የሚውል የቦታ ይዘት የሊዝ ክፍያ መጠን

1. በአንቀፅ 8 ንዑስ አንቀፅ 1/ሀ የተጠቀሱ ቦታዎች የሊዝ ክፍያ ተመን ከጨረታ ዉጭ ሆኖ በየዓመቱ፣
   ሀ. በአንደኛ ደረጃ ከተማ ብር 0.75 በሜትር ካሬ ይሆናል
   ለ. በሁለተኛ ደረጃ ከተማ ብር 0.50 በሜትር ካሬ ይሆናል
   ሐ. በ "ሀ" ና "ለ" የተጠቀሱ ተመኖች

ከከምአድላይነቱ በብሓሙሽተ ዓመቱ ክመሓየሽ ይኽእል እዩ።

2. ኣብ ዓንቀፅ 8 ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ ናይ ዝተጠቐሱ ቦታታት ናይ ሉዝ ክፍሊት ዋጋ ናየ ድርድር ወይ ጨረታ ዋጋ ዝዉስኖ ይኸዉን።

ዓንቀፅ 10

ኣዋህባ ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐትን ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድን

1. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝተወሃቦ ሰብ ብመሰረት እዚ ደንቢ እቲ ቦታ ብሊዝ ዝተዉሃቦ ምዃኑ ዝገልፅ መረዳእታ ምስ ኣቕረበ ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐት ይወሃቦ።
2. ኣብዚ ደንቢ እዚ ብዓንቀፅ 22 መሰረት ንግልጋሎት ለውጢ እንትፍቀድ ናይ ሊዝ ዘመንን ናይ ሊዝ ተመንን ዝገልፅ መረዳእታ ይወሃቦ
3. ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐትን ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድን ኣወሃህባ ዝርዝር ኩነታት እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ዝዉሰን ኮይኑ ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐት ብዋናነት እዞም ዝስዕቡ ዘጠቓለለ ክኸዉን ይግባእ
   ሀ. ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ጊዜ
   ለ. ናይቲ ቦታ ጠቅላላ ናይ ሊዝ ዋጋ
   ሐ. ናይ ሊዝ ዉዕሊ ዝተፈረመሉ ዕለት
   መ. ናይ ቅድሚያ ክፍሊት መጠን
   ረ. እቲ ዝተርፍ ክፍሊት ዝውደኣሉ ጊዜን ኩነታትን
   ሰ. ዝወሃቦ ናይ እፎይታ እዋን
4. ዝኾነ ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝሓዞ ሰብ እቲ ቦታ ተረኪቡ ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድ ካብ ዝተወሃቦ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ 6 ወርሒ ኮንስትራክሽን ክጅምር ኣለዎ። ይኹን ዳእምበር ካብዚ ንላዕሊ ግዜ ንዝሓቱ ዓበይቲ ስራሕቲ ዉዕሊ ወሃቢ ኣካል እንትኣሚንሉ እቲ መጀመሪ እዋን ኣናዊሑ ክዉስኖ ይኽእል እዩ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን
5. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝሓዘ ሰብ በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 4 መሰረት ኣብዝተወሰነ ግዜ ኮንስትራክሽን እንተዘይጀሚሩ እቲ ቦታ ንክለቅቕ ይግደድ ፣ በዚ ምኽንያት ድማ ግቡእ

እንደየአስፈላጊነቱ በየአምስት ዓመቱ ሊሻሻሉ ይችላል።

2. በአንቀፅ 8 ንዑስ አንቀፅ 1/ለ የተጠቀሱ ቦታዎች የሊዝ ክፍያ ዋጋ በድርድር ወይም የጨረታ ዋጋ የሚወሰነው ይሆናል።

አንቀፅ 10

የሊዝ ይዞታ ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የግንባታ ፍቃድ አሰጣጥ

1. በሊዝ የተሰጠ የከተማ ቦታ በዚህ ደንብ መሰረት በሊዝ የተሰጠው መሆኑ የሚገልፅ ማስረጃ ሲያቀርብ የሊዝ ይዞታ ምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።
2. በዚህ ደንብ አንቀፅ 22 መሰረት የአገልግሎት ለውጥ ሲፈቀድ የሊዝ ዘመንና የሊዝ ዋጋ ለውጥ የሚገልፅ ማስረጃ ይሰጣል።
3. የሊዝ ይዞታ ምስክር ወረቀትና የግንባታ ፍቃድ አሰጣጥ ዝርዝር ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሰረት የሚወሰን ሆኖ የሊዝ ይዞታ የምስክር ወረቀት በዋነኝነት የሚከተሉትን ማካተት አለበት።
   ሀ. የሊዝ ይዞታ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ፣
   ለ. የቦታው ጠቅላላ የሊዝ ዋጋ፣
   ሐ. የሊዝ ዉል የተፈፀመበት ቀን ፣
   መ. የቅድሚያ ክፍያ መጠን፣
   ረ. ቀሪዉን ክፍያ የሚጠናቀቅበት ጊዜና ሁኔታ፣
   ሰ. የሚሰጠው የእፎይታ ጊዜ፣
4. ማንኛው በሊዝ የከተማ ቦታ የያዘ ሰው ቦታዉ ተረክቦ የግንባታ ፍቃድ ከተሰጠው ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ግንባታ መጀመር አለበት። ሆኖም ግን ከተቀመጠው የጊዜ ገደብ በላይ ጊዜ የሚያስፈልጋቸው ትላልቅ የግንባታ ስራዎች ወል ሰጪው አካል ካመነበት የግንባታ መጀመሪው ጊዜ አራዝሞ ሊወስን ይችላል። ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።
5. የከተማ ቦታ በሊዝ የያዘ ሰው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 4 መሰረት በተወሰነው የጊዜ ገደብ ግንባታ ካልጀመረ ቦታው እንዲለቅ ይገደዳል፣ በዚህ ምክንያም አስፈላጊዉን

ወፃኢ.ን መቕፃዕትን ተቐኒሱ እቲ ተረፍ ናይ ሊዝ ክፍሊት ይምለሰሉ።ኮይኑ ግና እቲ ቦታ ብእዋኑ ኣብ ጥቕሚ ዘየውዐሎ ብፍታብሄር ሕጊ ቁፅሪ 1793 ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ምዃኑ እንተደኣ ተረጋጊፁ እቲ መቕፃዕቲ ዝተርፍ ይኸዉን።

ዓንቀፅ 11

ናይ ሊዝ ዉዕሊ ዘመን ጣርያ

1. ኣብ ኩለን ሊዝ ዝትግበረለን ከተማታት ናይ ሊዝ ዉዕሊ ዘመን ጣርያ ብመሰረት ዓይነት ግልጋሎት ከም ዝስዕብ ይኸዉን።

ሀ. ንመንበሪ ዝዉዕል ቦታ ...99 ዓመት

- ንዉልቀ መንበሪ ዝዉዕል ቦታ ...99ዓመት
- ንኪራይ መንበሪ ዝዉዕል ቦታ ...99ዓመት

ለ. ንኢንዱስትሪ ዝዉዕል ቦታ ...80ዓመት

ሐ. ንትምህርቲ ፣ ንሳይንስን ቴክኖሎጅን፣ ንባህሊ፣ ንጥዕናን ስፖርትን ፣ ንመፅናዕትን ምርምርን ፣ ንዘይመትረፍቲ ገበርቲ ሰናይ ትካላት ዝዉዕል ቦታ ...99ዓመት

መ. ንንግዲ ዝዉዕል ቦታ ...70ዓመት

ረ. ንከተማ ሕርሻ ...15ዓመት

ሰ. ንካልኦት ዝዉዕል ቦታ ...70ዓመት

ሸ. ኣናእሽቱን ደቀቅትን ትካላት ብግዚያውነት ዝውሃብ ቦታ.....5/ከከም ኩነታቱዝህደስ/

1. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ/1/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ብባህሪኦም ነዊሕ ሊዝ ዘመን ዘድልዮም ናይ ኢንቨስትመንት ስራሕቲ ነቲ ግልጋሎት ካብ ዝተወሰነ ናይ ሊዝ ዘመን ጣርያ ካብ ፍርቂ ከይበለፀ ክውሰክ ይክእል እዩ።

ዓንቀፅ 12

ናይ ሊዝ ዋጋ ኣከፋፍላን ኣጠቃቅማን እቶትን

ብሊዝ ደንቢ ኣብ ዝመሓደራ ከተማታት ብሊዝ ናይ ዝተሓዙ ቦታታት ኣከፋፍላ ተመን ብመንፅር ዝውዓለሉ ግልጋሎት ከምዝ ስዕብ ይከውን።

ሀ. ንውልቀ መንበሪ ገዛ ዝውዕል ቦታ በቢ ዓመቱ

ወጪና መቀጮ ተቀንሶ ቀሪው የሊዝ ክፍያ ይመለስለታል። ሆኖም ግን ቦታው በጥቅም ያላዋለው በፍታብሄር ሕግ ቁጥር 1793 በተደነገገው መሰረት ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑ ከተረጋገጠ ቅጣቱ ይቀራል።

አንቀፅ 11

የሊዝ ዘመን ጣራ

1. ሊዝ ደንብ በሚካሄድባቸው ከተሞች ሁሉ የሊዝ ዘመን ጣራ በየአገልግሎት ዓይነት እንደሚከተለው ይሆናል

ሀ. ለመኖሪያ አገልግሎት የሚዉል ቦታ....99 አመት

- ለግል መኖሪያ የሚዉል ቦታ....99 አመት
- ለኪራይ መኖሪያ የሚዉል ቦታ....99 አመት

ለ. ለኢንዳስትሪ የሚዉል ቦታ....80 አመት

ሐ. ለትምህርት፣ ለሳይንስ ፣ ለቴክኖሎጂ ፣ ለባህል፣ ጤናና ስፖርት ለጥናትና ምርምር ፣ ኣትራፊ ላልሆነ የበጎ አድራጎት ተቋም የሚዉል ቦታ....99 አመት

መ. ለንግድ አገልግሎት የሚዉል ቦታ....70 አመት

ረ. ለከተማ ግብርና ....15 አመት

ሰ. ለሌሎች አገልግሎቶች ቦታ ....70 አመት

ሸ. ለአነስተኛናጥቃቅን ንግድ ድርጅቶች አመት /እንደየሁኔታው/

1. በዝህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በባህሪው ረዘም ያለ የሊዝ ዘመን በሚጠይቅ የልማት ስራ ወይም አገልግሎት በስራው ወይም በአገልግሎቱ ከተወሰነው የዘመን ጣራ ከግማሽ ሳይበልጥ ሊጨምር ይችላል።ዝርዝሩ በመመሪያው ይወሰናል።

አንቀፅ 12

የሊዝ ክፍያ አፈፃፀምና የገቢ የግል አጠቃቀም

በሊዝ ደንብ በሚተዳደሩ ከተሞች በሊዝ የተያዙ ቦታዎች የክራይ አፈፃፀም እንደየአገልግሎቱት እንደሚከተለው ይሆናል።

ሀ. ለግል መኖሪያቤት የሚውል ቦታ በየዓመቱ

እናተከፈለ ኣብ 99 ዓመት ተከፊሉ ይውዳእ
ለ. ንንግዲኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ኣብ 50 ዓመት ውሽጢ ኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ኣብ 60 ዓመት ውሽጢ.ተከፊሉ ይውዳእ።
ሐ. ንእንዲስትሪ ዝውዕል ቦታኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ኣብ 50 ዓመት ውሽጢ ኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ኣብ 60 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውዳእ።
መ. ንሪል እስቴት ዝውዕል ቦታኣብ ቀዳማይ ይኩንኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ኣብ 50 ዓመትውሽጢ ተከፊሉ ይውዳእ
ረ.ንከተማ ሕርሻ ዝውዕል ቦታኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ደረጃ ከተማ ኣብ 15 ዓመት ውሽጢ ተከፊሉ ይውዳእ
ሰ.ንማሕበራዊ ግልጋሎትዝውዕል ቦታኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ኣብ 50 ዓመትኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማ ኣብ 60 ዓመትተከፊሉ ይውዳእ።
ሸ. ንኻልኦት ዝውዕል ቦታ ኣብ ቀዳማይ ይኹን ካልኣይ ደረጃ ከተማ ኣብ 50 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውዳእ
ቀ.ንኣናእሽቱን ደቀቕትን ትካላት ብግዝያውነት ዝውሃብ ቦታ ኣብ ቀዳማይ ይኹን ካልኣይ ደረጃ ከተማ በቢዓመትእንዳተከፈለ ኣብ 5 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውዳእ
2. ቅዲምያ ክፍሊት ናይቲ ጠቅላላ ናይ ሊዝ ዋጋ ሓሙሽተ ሚእታዊ/5%/ይኸውን
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቐሰ ግዜ ገደብ ቀዲሙ ንዝኸፍል ብናይ ባንኪ መቐመጢ ወለድ ቅናሽ ይግበረሉ።
4. ናይ ሊዝ ዋጋ ድሕሪ እፎይታ ግዜ በብ ዓመቱ ዝኸፈል ኮይኑ ዓመታዊ ክፍሊት እቲ ቅዲሚያ ክፍሊት ተቐኒሱ ዝተረፈ ጠቕላላ ናይ ቦታ ሊዝ ዋጋ ንናይ መኽፈሊ ዓመት ተመቒሉ ዝመፅእ ማእከላይ ዋጋ ይኸውን።
5. በቢ ዐመቱ ዝክፈል ናይ ሊዝ ክፍሊት ብናይ ባንኪ መለቀሒ ተመን መሰረት ወለድ ተወሲኩ ይክፈል።
6. ዓመታዊ ናይ ሊዝ ክፍሊትን ወለድን ብእዋኑ ንዘይከፍል ብናይ ባንኪ ልቃሕ መመለሲ ቅፅዓት መጠን መሰረት መቅፃዕቲ ይከፍል።
7. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ2ን 5ን ዝተጠቀሱ ካብ ጨረታ ድርድርን ትሙንን ወፃኢ ናይ ውልቂ መንበሪ መስሪሒ ብሊዝ ኣብ ዝፍቀድ ቦታን ንኣናእሽተይን ደቀቅትን ትካላት

እየተከፈለ በ99 አመት ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ለ. ለንግድ አገልግሎት የሚውል ቦታ በአንደኛ ደረጃ ከተማ በ50 አመት ውስጥ በሁለተኛ ደረጃ ከተማ በ60 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ሐ. ለእንዱስትሪ የሚውል ቦታ በአንደኛ ደረጃ ከተማ በ50 አመት ውስጥ በሁለተኛ ደረጃ ከተማ በ60 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
መ. ለሪል እስቴት የሚውል ቦታ በአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ከተሞች በ50 አመትውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ረ. ለከተማ ግብርና የሚውል ቦታ በአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ከተማ በ15 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ሰ. ለማህበራዊ አገልግሎት የሚውል ቦታ በአንደኛ ደረጃ ከተማ በ50 አመት በሁለተኛ ደረጃ ከተማ በ60 አመት ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ሸ. ለሌሎች አገልግሎቶች የሚውል ቦታ በአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ከተሞች በ50 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል።
ቀ. ለአነስተኛና ጥቃቅን የንግድ ድርጅቶች በግዝያውነት የሚሰጥ ቦታ በአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ከተሞች በየዓመቱ እየተከፈለ በ5 ዓመት ውስጥ ይጠናቀቃል።
2. ቅዲምያ ክፍያ ከጠቅላላ የሊዝ ዋጋ አምስት በመቶ/5%/ ይሆናል።
3. በዝህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ከተሰጠው ግዜ ገደብ አስቀድሞ የሚከፍል በባንክ የማስቀመጫ ወለድ ቅናሽ ይደረግለታል።
4. የሊዝ ዋጋ ከእፎይታ ግዜ በኋላ በየዓመቱ የሚከፈል ሆኖ አመታዊ ክፍያውም ቅድሚያ ክፍያ ከተከፈለ በኋላ ቀሪው የቦታ የሊዝ ዋጋ ለመክፈያ ግዜ ተካፍሎ የሚገኘው አማካይ ዋጋ ይሆናል።
5. በቀረው ክፍያ ላይ በባንክ የማበደሪያ ተመን መሰረት ወለድ ይከፍላል።
6. በዚዜው ለማይፈፀም አመታዊ ክፍያና ወለድ በባንክ የብድር ማስመላሻ መቀጮ መሰረት ይከፍላል።
7. በዚህ አንቀፁ ንኡስ አንቀፅ 2ና5 የተመለከተው ከጨረታ፣ ከድርድርና ተመን ውጭ ለግል መኖሪያ ቤት መስሪያ እንዲውል የተፈቀደ ቦታና ጥቃቅን አነስተኛና

ብግዚያውነት ኣብ ዝውሃብ ቦታን ተፈፃሚነት የብሉን።

8. ካብ መሸጣ ሊዝ ዝርከብ እቶት እንተንኣሰ 90ሚእታዊ ዝከውን ንህንፀት መሰረተ ልምዓት መስፋሕፈሒ ክውዕል ኣለዎ።ከተማታት ወይ ቤት ማዘጋጃ እቲ እቶት በዚ መሰረተ ኣብ ተግባር ምውዓሉ ንዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ፀብፃብ ካቅርባ ኣለወን።

ዓንቀፅ 13
መተባበዒን ናይ እፎይታ ግዜን

1. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝወሰደ ሰብ ከከም ዓይነት ናይ ልምዓት ስራሕን ግልጋሎቱን እናተርኣየ ካብ 2 ክሳብ 7 ዓመት ዝበፅሕ ናይ እፎይታ ግዜ ይውሃቦ ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ድማ ብመምርሒ ይውሃብ።
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብፍሉይ ከተባብዖም ዝደሊ ማሕበራዊን ኢኮነሚያውን ረብሓ ዝህቡ ናይ ልምዓት ስራሕቲ ወይ ግልጋሎትታት ካብ ጨረታን ድርድርን ወፃኢ ክሳብ ብነፃ ክህብ ይክእል እዩ።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።
3. ኣብዚ ደንቢ ኣንቀፅ 12 ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዝተቐመጠ ወለድ ናይ ምኽፋል ግቡእ ሕሉው ኮይኑ እዚ ደንቢ ካብ ዝፀደቐሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዉሽጢ ናይ መጀመርታ ተኸታታሊ 3 ዓመት ንኢንድስትሪ፣ ንማሕበራዊ ግልጋሎት ንሪሊስቴትን ዉልቀ መንበሪ ገዛን መስርሒ ብሊዝ ዝወሃብ ቦታታት ካብ ወለድ ነፃ እዮም።

ዓንቀፅ 14
ናይ ሊዝ ትሕዝቶ መሰልን ንብረት ምትሕልላፍን ብዉሕስና ብዛዕባ ምትሓዝን

1. ዝኾነ በዓል ሊዝ ትሕዝቶ ናይ ሊዝ ምጥቀም መሰሉ ብምሉእ ወይ ብኽፋል ናብ ካልእ ወገን ናይ ምትሕልላፍ ፣ ብዉሕስና ናይ ምትሓዝ ፣ ዝኸፈሎ ናይ ሊዝ ዋጋ ብካፒታል ተዋፅኦ መልክዕ ምጥቃም ይከኣል።
2. ብኻልእ ኩነታት እንተዘይተወሲኑ ናይ ቦታ ሊዝ ትሕዝቶ መሰል ብዉሕስነት ክተሓዝ ከሎ ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዝዓረፈ ህንፃ ምስቲ ህንፃ ዝተሓሓዙ መሳሪሒታት'ዉን

ድርጅቶች በጊዜያዊነት በሚሰጥ ቦታዎች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

8. ከሊዝ ቦታ ሽያጭ የሚሰበሰበውን ገቢ ቢያንስ 90በመቶ የሚሆነው ለመሰረተ ልማት ማስፋፊያ መዋል ይኖርበታል።እያንዳንድ ከተማ ወይም ማዘጋጃ ቤት ያገኘውን ገቢ በዚህ መሰረት መጠቀሙ ለሚመለከተው መንግስታዊ አካል ሪፖርት ማቅረብ ይኖርበታል።

አንቀፅ 13
ማበራታትና የችሮታ ጊዜ

1. የከተማ ቦታ በሊዝ የተቀፈደለት ሰው እንደልማት ስራው ወይም እንደአገልግሎቱ አይነት እየታየ ከሁለት እስክ ሰባት አመት የሚደርስ የችሮታ ጊዜ ሊሰጠው ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።
2. የክልሉ ስራ አሰፈፃሚ ሊያበረታታቸው ለሚፈልጋቸው ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሚታ ያላቸው የልማት ስራዎች ወይም አገልግሎቶች ከጨረታና ድርድር ውጭ እስክ ነፃ ድርስ መስጠት ይችላል።ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
3. በዚህ ደንብ አንቀፅ 12 ንኡስ አንቀፅ 5 የተቀመጠ ወለድ የመክፈል ግዴታ ቢኖርም ይህ ደንብ ከታወጀበት ጀምሮ በመጀመርያዎቹ ተከታታይ ሶስት አመታት ለኢንዳስትሪ፣ለማህበራዊ አገልግሎቶች ፣ለሪል ኢስቴትና ለግል መኖሪያቤቶች በሊዝ የሚያዙ ቦታዎች ከወለድ ነፃ ይሆናል።

አንቀፅ 14
የሊዝ መብትን ማስተላለፍና በዋስትና ማስያዝ

1. የሊዝ ባለይዞታ መብቱን በሙሉ ውይም በከፊል ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ በዋስትና ለማስያዝ ወይም የፈፀመውን ክፍያ በካቲታል አስተዋፆነት ለመጠቀም ይችላል።
2. በሌላ አካሃን ካልተወሰነ በስተቀር በሊዝ መሬት የመጠቀም መብት በዋስትና ሲያዝ መሬቱ ላይ የተገነባው ህንፃና ከህንፃው ጋር የተያየዙ መገልገያዎች አብረው

ሓቢሮም ብዉሕስነት ይተሓዙ ከምኡ'ዉን ብኻሊእ መዳይ እንተዘይተወሲኑ ህንፃኡን መሳርሕታቱን ንዉሕስና እንትትሓዙ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ሓቢሩ ይትሓዝ።

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ብሊዝ እተወሰደ ቦታ ብዘይ ምንም ናይ ኮንስትራክሽን ቅድመ ኩነት ብባንኪ ዉሕስና ንምትሓዝ ይከኣል እዩ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይዉሰን።

4. ናይ ሊዝ ምጥቃም መሰሉ ብዉሕስነት ዘትሓዘሰብ ብመሰረት ዉዕሊ ዉሕስን ግቡኡ ክፍፀም እንተዘይክኢሉ ወይ ድማ ኪሳራ ዝበፅሖ ምኻኑ ብቤት ፍርዲ እንተተወሲኑ እቲ ብዉሕስና ዝሓዞ ሰብ ናይ ሊዝ መሰሉን ኣብቲ ቦታ ዝዓረፈ ህንፃን ምስቲ ህንፃ ዝተተሓሓዙ መሳርሒታትን ብመሰረት ሕጊን ካልእን ምትሕልላፍ ወይ ድማ ባዕሉ ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 15

ብዛዕባ ዉዕሊ ምቁራፅን ኣከፋፍላ ካሕሳን

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15 ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ዉዕል ክቋረፅ ዝኽእል:-
ሀ. በዓል ትሕዝቶ በዚ ደንቢ ደንቢ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ 4 እቲ ቦታ ኣብ ጥቕሚ እንድሕር ዘይኣውዒሉዎ።
ለ. እቲ ቦታ ንረብሓ ህዝቢ ተባሂሉ ቕድሚ ናይ ሊዝ ዉዕሊ ዘመን ምዉድኡ እንትሕደግ
ሐ. ናይ ሊዝ ዉዕሊ ዘመንን በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 23 መሰረት እንተዘይተሓዲሱ እዩ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ መሰረት ብሊዝ ዝተትሓዘ ቦታ ናይ ዉዕሊ ዘመኑ ቅድሚ ምዉድኡ እንትቋረፅ ካሕሳ ኣከፋፍላ ከምዝስዕብ ይኸዉን:-
ሀ. ኣብ ልዕሊ ቦታ ንዝሰፈረ ንብረት ተመጣጣኒ ካሕሳ ይኽፈል
ለ. ነቲ መሬት ኣቐዲሙ ዝኸፈሎ ዘይተጠቐመሉ ናይ ሊዝ ዋጋ ብባንኪ መለቅሒ ወለድ ተሓሲቡ ይምለሰሉ።
ሐ. ንተመሳሳሊ ግልጋሎት ዝኸዉን ቦታ ብዘይ ጨረታ ይወሃቦ፣ ቦታ ክወሃቦ ከሎ ከምብሓዱሽ ሊዝ ዉዕሊ ይፍርም።

3. ናይ ካሕሳ ሕቶ ዝቐረበሉ ኣካል እቲ ሕቶ

በዋስትና ይያዛል።
እንዲሁም በሌላ አካሄን ካልተወሰነ በስተቀር ህንፃውና መገልገያዎቹ በዋስትና ሲያዙ በመሬት የመጠቀም መብቱም አብሮ ይያዛል።

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሊዝ የተያዘ መሬት ካለምንም የኮንስትራክሽን ቅድመ ሁናት በባንክ ዋስትና ማስያዝ ይቻላል።ዝርዝሩ በመመርያ ትወሰናል።

4. በሊዝ መሬት የመጠቀም መብቱን በዋስትና ያስያዘ ሰው በዋስትናው ውል መሰረት የ ዋስትናውን ግዴታ ማማላት ካልቻለ፣ ወይም ኪሳራ የደረሰበት መሆኑ በፍርዲ ቤት ከተወሰነ በዋስትና የያዘው ሰው መብቱን በቦታው ላይ ያለውን ህንፃና ከህንፃው ጋር የተያያዙትን መገልገያዎች በህግ መሰረት ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ ወይም ለእራሱ ለመጠቀም ይችላል።

አንቀፅ 15

የሊዝ ይዞታ መቃረጥና የካሳ አከፋፍል

1. በአዋጅ አንቀፅ 15 መሰረት የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ ሊቃረጥ የሚችለው።
ሀ. ባለይዞታው በዚህ ደንብ አንቀፅ 10 ንኡስ አንቀፅ 4 መሰረት ቦታውን ጥቅም ላይ ካላዋለው
ለ. ቦታው ለህዝብ ጥቅም ተብሎ ለሌላ ስራ ውይም አገልግሎት እንዲውል የሊዝ ዘመን ከማለቁ በፊት እንዲለቅ ሲወሰን ውይም፣
ሐ. የሊዝ ውል ዘመኑ በዚህ ደንብ አንቀፅ 23 መሰረት ካልታደሰ ነው።

2. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1(ለ) መሰረት ሲቃረጠ ባለይዞታው የሚከፍለው ካሳ እንደሚከተለው ይሆናል።

ሀ. በመሬቱ ላይ ላሰፈረው ንብረት ተመጣጣኝ ካሳ ይከፈላል ።
ለ. ለመሬትቱ በቅድሚያ የተከፈለ የሊዝ ዋጋ ያልተጠቀመበትን በባንክ የብድር ማስመለሻ ወለድ ታስቦ ይመለስለታል።
ሐ. ለተመሳሳይ አገልግሎት የሚውል ተለዋጭ ቦታ(መሬት)ከጨረታ ውጭ ይሰጠዋል።ቦታው አዲስ ተዋውሎ ይፈራረማል።

3. የካሳ ጥያቄ የተቀረበለት አካል ጥያቄው

www.abyssinialaw.com

ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዉሽጢ 30 መዓልቲ ነቲ ናይ ካሕሳ ሕቶ ዘቕረበ ኣካል ዉሳነኡ ብፅሑፍ የቕርብ።

4. በቲ ካሕሳ ኣከፋፍላ ቅሬታ ዝተሰምዖ ሰብ እቲ ዉሳነ ብፅሑፍ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዉሽጢ 15 መዓልቲ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 21 መሰረት ንዝተጣየሸ ናይ ካሕሳ ግምት ቅሬታ ሰማዒ ጉባኤ ከቕርብ ይኽእል እቲ ጉባኤ ብዝሃቦ ዉሳነ ዘይተሰማዕመዐ ኣብ ዉሽጢ 15 መዓልቲ ናብ ቤት ፍርዲ ክሲ ከቕርብ ይኽእል እዩ።

5. ናይከተማ ቦታ ሊዝ ትሕዝቶ በዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሀ/ መሰረት እንትቋረፅ ግቡእ ወፃኢ-ን ቅፅዓትን ተቀኒሱ እቲ ዝኸፈሎ ተመላሲ ይኸውን ።ኮይኑ ግን እቲ ቦታ ኣብ ጥቅሚ ዘይዋዓለሉ ብፍታብሄር ሕጊ ቁፅሪ 1793 ብዝተጠቐሱ ካብ ዓቅሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምክንያት ምኻኑእንተረጋጊፁ እቲ ቅፅዓት ይልዓል።

6. ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ትሕዝቶ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሐ/ መሰረት እንትቋረፅ እቲ በዓል ትሕዝቶ ካሕሳ ናይ ምሕታት መሰል የብሉን ኮይኑ ግና ኣብቲ ቦታ ዘዕረፎ ንብረት ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኣልዒሉ እቲ ቦታ ንዘረከቦ ኣካል ክምልስ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 16
ብዛዕባ ቅድም ኢሎም ብሊዝ ዝተትሓዙ ቦታታት ካሕሳን

1. ቅድሚ እዚ ደንቢ ምውፅኡ ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝሓዘ ዝኾነ ሰብ እቲ ዝፈረሞ ውዕሊ ሊዝ ዝተሓለወ ኾይኑ ኣብ ናይ ኣከፋፍላ ጊዜን እፎይታ ጊዜን ጥራሕ በዚ ደንቢ ዚ ተጠቃሚ ይኸውን።

2. ቅድሚ እዚ ደንቢ ምውፅኡ ብዕፃን ማሕበርንዝተውሃቡ ቦታታት እዚ ደንቢ'ዚ ካብ ዝፀደቐሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ዓንቀፅ 9 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተቀመጠ ተመን መሰረት ክፍሊት ይፍፀም።

ዓንቀፅ 17
ብዛዕባ ካብ ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ምትሕልላፍ

ካብ ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ

ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ ባሉት 30 ቀናት ውስጥ ውሳኔውን የካሳ ጥያቄ ላቀረበ አካል በፅሁፍ ማሳወቅ አለበት።

4. በካሳ አከፋፈሉ ላይ ቅሬታ ያለው ሰው የፅሁፍ ውሳኔው ከደረሰው በዚህ ደንብ አንቀፅ 21 መሰረት ለተቃቃመው የካሳ ግምት ቅሬታ ሰሚ ጉባኤ ማቅረብ ይችላል።ጉባኤው በሚሰጠው ውሳኔ ካልተስማማ በ15 ቀናት ውስጥ ክሱን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል።

5. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1(ሀ) መሰረት ሲቃረጥ ተገቢው ወጪና መቀጫ ተቀንሶ የሊዝ ክፍያው ተመላሽ ይሆናል።ሆኖም ቦታው ጥቅም ላይ ያልዋለው በፍትሃብሄር ሕግ ቁጥር 1793 በተጠቀሰው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑ ከተረጋገጠ መቀጫ አይኖርም።

6. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በዚህ አንቀፅ 1(ሐ) መሰረት ሲቃረጥ ባለው ይዞታው ካሳ የመጠየቅ መብት የለውም።ሆኖም ግን እስከ አንድ ዐመት ባለው ጊዜ ውስጥ በቦታው ላይ ያስፈረውን ንብረት በማንሳት ቦታውን ለአስረከበው አካል መልስ መስጠት አለበት።

አንቀፅ 16
ከዚህ ቀደም በሊዝ ስለተያዘ የከተማ ቦታ

1. ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት የከተማ ቦታ በሊዝ የያዘ ማንኛዉም የሊዝ ባለይዞታ የፈረመው የሊዝ ዉል እንደተጠበቀ ሆኖ የሊዝ ክፍያ አፈፃፀምና የችሮታ ጊዜ በሚመለከት ብቻ በዚህ ደንብ ተጠቃሚ ይሆናል።
2. ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት በዕጣና በማህበር የተሰጡ ቦታዎች በዚህ ደንብ አንቀፅ 9 ንኡስ አንቀፅ 1 በተቀመጠ የሊዝ ዋጋ ተመን መሰረት ተግባራዊ ይሆናል።

አንቀፅ 17
ከኪራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ ስለሚደረግ ዝውውር

ከኪራይ ይዞታ ወደ ሊዝ የሚተላለፍ

ዝመሓላለፍ ናይ ከተማ ቦታ

1. በዓል ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ንምዝዋር ውዕል ሊዝ እንተፈሪሙ
2. ናይ ክራይ ትሕዝቶ ቦታ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ክሰጋገር ብዝምልከቶ ኣካል እንተተወሲኑ
3. ናይ ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ እንትዛወር ብዘይ ጨረታ ዝፍፀም ኾይኑ ኣግባብ ኣማሓድራኡ በዚ ደንቢ እዚ መሰረት ይኸውን ።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 18

ናይ ከተማ ቦታ ክሕደግ ምግባር

1. ኣግባብነት ዘለዎ ኣካል ናይ ከተማ ቦታ ንረብሓ ህዝቢ ክውዕል ኢሉ እንተደኣወሲኑ ንዝምልከቶ ሰብ ናይ መልቀቂ ትእዛዝ ወይ መጠንቀቕታ ብፅሑፍ ድሕሪ ምፍላጥ ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ እቲ ቦታ ካሕድጎን ክርከቦን ይኽእልእዩ። እቲ ትእዛዝ እውን ብዘመችው መንገዲ ዕላዊ ይገብር።

2. ምስ ምልቃች ቦታ ብዝተኣሳሰረ ዝቐርብ ዝኾነ ጥርዓን ብቐዳምነት ነቲ ትእዛዝ ዝሃበ ኣካል ኮይኑ ብይግበኣኒ ድማ ንከተማ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ እንተኸውን ናይ ካሕሳ ይግበኣኒ እንተኾይኑ ጥራሕ ንዝምልከቶ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ወይ ድማ ንከተማ ተንከፍ ጉዳያት ይግበኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ይኸውን።

3. ካብ ሕጊ ወፃኢ ቦታ ብምሓዝ ህንፀት ንዘካየደ ሰብ በቲ ኣዋጅን በዚ ደንብን መሰረት ናይ መልቀቂ ትእዛዝን ካሕሳን እንተየድለየ ኣግባብ ዘለዎ ኣካል ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ብምሃብ ነቲ ቦታ ከሕድጎ ይክእልእዩ። ኣድላይ ኮይኑ እንትርከበ ድማ ናይ ፖሊስ ሓይሊ ብምጥቃም ነቲ መጠንቀቕታ ዝተውሃበሉ ቦታ ኣሕዲጉ ይርከቦ።

4. በዚ ደንብ ኣንቀፅ 15 ንኡስ ኣንቀፅ 1/ሐ/ ብዝተውሃበ ናይ ግዜ ገደብ ንብረቱ ዘየልዓለ እቲ ቦታ ዝሃበ ኣካል ነቲ ቦታ ምስ ንብረቱ

የከተማ ቦታ

1. የኪራይ ባለይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ እንዲዛወርለት ዉል ሲፈርም፣
2. የኪራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ እንዲተላለፍ የሚመለከተው ኣካል ሲወስን፣
3. ከኪራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ የሚደረግ ዝውውር ያለጨረታ ሆኖ በዚህ ደንብ መሰረት የሚተዳደር ይሆናል። ዝርዝር ኣፈፃፀሙ በመመርያ የሚወሰን ይሆናል።

አንቀፅ 18

የከተማ ቦታ ስለማስለቀቅ

1. ኣግባብ ያለው ኣካል ለህዝብ ጥቅም ይዉላል ብሎ በሚወሰነው መሰረት ለሚመለከተው ሰው የማስለቀቂያ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቂያ በፅሑፍ በመስጠት የሚፈለገዉን የከተመ ቦታ በ6 ወር ጊዜ ዉስጥ ማስለቀቅና መረከብ ይችላል። ትእዛዙንም ኣመች በሆነ ሌላ መንገድ ይፋ ያደርጋል።
2. ከማስለቀቅ ትእዛዝ ወይም ከማስጠንቀቂያ ፅሁፍ ጋር በተያያዘ ማንኛዉም ለፍርድ መቅረብ የሚገባው ኣቤቱታ ሊቀርብ የሚችለው በመጀመሪያ ትእዛዙን ወይም ማስጠንቀቂያን ለሰጠው ኣካል ፣ በይግባኝ ለከተማ ቦታ ማስለቀቅ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤና በይግባኝ በካሳ ጉዳይ ላይ ብቻ ለሚመለከተው ማእከላዊ ፍርድ ቤት ወይም ለከተማ ነክ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ይሆናል።
3. በህገወጥ መንገድ ቦታ በመያዝ ንብረት ያሰፈረ ሰው በኣዋጁና በዚህ ደንብ መሰረት የማስለቀቂያ ትእዛዝ መስጠትና ካሳ መክፈል ሳያስፈልግ ኣግባብ ያለው ኣካል የፅሁፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት በህገ-ወጥ መንገድ ከያዘው ቦታ ማለቀቅ ይችላል። ኣስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የፖሊስ ሃይል በመጠቀም ማጠንቀቂያ የተሰጠበትን ቦታ ኣስለቅቆ ይረከባል።
4. ባለይዞታው በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 15 ንኡስ ኣንቀፅ 1(ሐ) በተመለከተው ጊዜ ገደብ ዉስጥ ንብረቱን ካላነሳ የከተማ ቦታዉን

ብዘይ ምንም ክፍሊት ክወስዶ ይክእል እዩ።ንኣፈፃፅማኡ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ድማ ናይ ፖሊስ ሓይሊ ምእዛዝ ይክእል እዩ።

ዓንቀፅ 19

ኣቀራርባን ኣወሳስናን ጥርዓን

1. ብዓንቀፅ 18 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ናይ መልቀቒ ትእዛዝ ዝበፅሖ ወይ ድማ ኣብ ልዕሊ ትእዛዝ ዝበፅሖ ወይ ድማ ኣብ ልዕሊ ትእዛዝ ዝተዉሃበ ንብረት መሰል ወይ ጥቕሚ ኣለኒ ዝብል ወይ ብዓንቀፅ 18 ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ብዝተወሃበ ዉሳነ ዘይሰማማዕ ሰብ ናይ ካሕሳ ኮነ ካልእ ንዉሳነ ክቐርብ ዝግበኦ ጥርዓን ምስ ዝርዝር መረዳእታ ናብቲ ትእዛዝ ዝሃበ ኣካል ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ወይ ብዓንቀፅ 18 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ጥርዓን ዝቐርበሉ ኣካል ናይቲ ጥርዓን ምኽንያት ዝኾነ ንብረት ብሕጋዊ መንገዲ ዝሰፈረ ምዃኑ ኣቐዲሙ ድሕሪ ምርግጋፅ፣
   ሀ. ካሕሳ ክኽፈሎ ግቡእ ምዃኑ እንትኣምን ተመጣጣኒ ካሕሳ ብምዉሳን፣ ወይ
   ለ. ዝቐረበሉ ዝኾነ ይኹን ጥርዓን ዘይቕበሎ እንተኾይኑ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ብምግላፅ፣ ነቲ ጥርዓን ዘቕረበ ብፅሑፍ ከፍልጦ ኣለዎ።
3. ጥርዓንን ዝቐረበሉ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዉሳነ እንትህብ ግምት ናይቲ ናይ ካሕሳ ሕቶ ዝቐረበሉ ንብረት ፣ ናይቲ ግምት ተሓሳቢታትን ናይ ኣገማምትኡ ከይዲ ብዝርዝር መዝገቡ ክሕዝ ኣለዎ።
4. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ጥርዓን ንዝቐርበሉ ኮነ ዉሳነ ዝወሃበሉ ናይ ግዜ ገደብን ናይ ካሕሳ ኣከፋፍላ ዝርዝር ኩነታትን ብመምርሒ ይዉሰን።

ዓንቀፅ 20

ብዛዕባ ይግባኣኒ

1. ብዓንቀፅ 19 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝተዉሃበ ዉሳነ ዘይሰማማዕ መቕረባይ ጥርዓን እቲ ዉሳነ ብዝተዉሃበ ኣብ ዉሽጢ 30 መዓልቲ ይግባኣኒ ነቲ ጉባኤ ክቕርብ ኣለዎ። ኣብዚ ግዜ ዉሽጢ ይግባኣኒ እንተዘይኣቕሪቡ ግና እቲ መሰሉ ብይርጋ

ያስረከበው አካል ቦታዉን ከንንብረቱ ያለምንም ክፍያ ሊወስደው ይችላል። ለአፈፃፀሙ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ፖሊስን ማዘዝ ይችላል።

አንቀፅ 19

ስለ አቤቱታ አቀራረብና አወሳሰን

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ 18 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የማስለቀቂያ ትእዛዝ የደረሰው ወይም ትእዛዝ በተሰጠቅ ንብረት ላይ መብት ወይም ጥቅም አለኝ የሚል ሰው የካሳ ሆነ ማንኛዉም ለፍርድ ሊቀርብ የሚገባው ሌላ አቤቱታ ከዝርዝር ምክንያቱና ማስረጃው ጋር ትእዛኡን ለሰጠው አካል የማቅረብ መብት አለው
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ወይም በአንቀፅ 18 ንኣስ አንቀፅ 2 መሰረት አቤቱታ የቀረበለት አካል የአቤቱታው ምክንያት የሆነው ንብረት በህጋዊ መንገድ የሰፈረ መሆኑን በቅድሚያ በማረጋገጥ:-
   ሀ. ካሳ መክፈል የሚገባው መሆኑ ሲያምን ተመጣጣኝ ካሳ በመወሰን ፣ ወይም
   ለ. የቀረበለትን ማንኛዉም አቤቱታ የማይቀበለው ከሆነ ያልተቀበለበትን ምክንያት በመግለፅ ለአቤቱታ አቅራቢው በፅሁፍ ያሳዉቀዋል
3. አቤቱታ የቀረበለት አካል በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ ሁለት መሰረት ዉሳኔ ሲሰጥ የካሳ ጥያቄ የቀረበለት ንብረት ግምት ፣ የግምቱ ታሳቢዎችና የአገማመቱ ሂደት በዝርዝር መዝግቦ መያዝ አለበት።
4. በዚህ አንቀፅ መሰረት አቤቱታ የሚቀርብበትም ሆነ ዉሳኔ የሚሰጥበት የግዜ ገደብና የካሳ አከፋፈል ዝርዝር ሁኔታ በመመሪያ ይወሰናል

አንቀፅ 20

ስለ ይግባኝ

1. በአንቀፅ 19 ንኡስ አንቀፅ ሁለት መሰረት በተሰጠው ዉሳኔ የማይስማማ አቤቱታ አቅርቦ ዉሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናቶች ዉስጥ ለጉባኤው ይግባኝ ማቅረብ አለበት። በዚህ ግዜ ዉስጥ ይግባኝ ካላቀረበ ግን ዉሳኔው እንደተቀበለ ይቆጠራል።

ተራፊ ይኸውን።

2. እቲ ጉባኤ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ዝቐረበሉ ይግበኣኒ መርሚሩ ካብ 2 ወርሒ ኣብ ዘይነውሕ ግዜ ውሽጢ ውሳኔ ይህብ።እቲ ውሳኔ ድማ ንተኻራኸርቲ ወገናት ብፅሑፍ የፍልጥ።ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ካብ ካሕሳ ጉዳያት ወፃኢ ኣብ ዝቐርቡ ካልኦት ጥርዓናት እቲ ጉባኤ ዝህቦ ውሳኔ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

3. እቲ ጉባኤ ንካሕሳ ኣመልኪቱ ብዝህቦ ውሳኔ ጥራሕ ቅሬታ ዘለዎ ተኸራኻሪ ወገን ናይ ይግበኣኒ ምኽንያት ዝኾነ ንብረት ኣብ ዝርከበሉ ቦታ ንዝርከብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ወይ ከተማ ተንከፍ ጉዳይ ይግበኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ እቲ ውሳኔ ካብ ዝተወሃበሉ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ይግበኣኒ ከቕርብ ይኽእል።ኣብዚ ግዜ እዚ ውሽጢ ይግበኣኒ ዘየቕረበ መሰሉ ብይርጋ ተራፊ ይኸውን።በዚ ብርኪ ይግበኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ዝተወሃበ ውሳኔ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ይግበኣኒ ዝሓትት ናይ መልቀቒ ትእዛዝ ዝመፅሓ ሰብ እንተኾይኑ ይግበኣኒ ከቕርብ ዝኽእል ንክለቕቕ ትእዛዝ ዝተወሃቦ ቦታ ለቐቑ ነቲ ትእዛዝ ዝሃቦ ኣካል ድሕሪ ምርካቡን ዘረከበ ምዃኑ ዝገልፅ መረዳእታ ሰነድ ምስ ጥርዓኑ ኣተሓሒዙ እንትቐርብ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 21

ብዛዕባ ጉባኤ

1. ብዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐርቡ ይግበኣኒታት መርሚሩ ብዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝወሃቡ ውሳኔታት ከከምኩነታቱ ናይ ምፅዳቅ ፣ ምስዓር ወይ ድማ ምምሕያሽን ካልኦት ኣድለይቲ ትእዛዛት ናይ ምሃብ ስልጣን ዝህልዎ ናይ ቦታ ምልቃቕ ይግባኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ መንግስቲ ትግራይ ይጣየሽ። ዝርዝር ኣጣይሽኡ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ናይቲ ጉባኤ ተፀዋዕነት ንቤት ምኽሪ ስራሕ

2. ጉባኤው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርብለትን ይግባይ መርምሮ ከሁለት ወር ባልበለጠ ጊዜ ዉስጥ ዉሳኔ ይሰጣል ።ዉሳኔዉም ለተከራካሪ ወገኖች በፅሑፍ ያሳዉቃል።በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ከካሳ ክርክች ዉጭ በሚቀርቡ ሌሎች ክርክሮች ላይ ጉባኤው የሚሰጠው ዉሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

3. ጉባኤው ካሳን በሚመለከት በሚሰጠው ዉሳኔ ብቻ ቅር የተሰኘ ተከራካሪ ወገን የይግባኝ ንብረት በሚገኝበት ቦታ ላለው ማእከላዊ ፍርድ ቤት ወይም ለከተማ ነክ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ዉሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ባሉት 30 ቀናት ዉስጥ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።በዚህ ግዜ ዉስጥ ይግባኝ ካላቀረበ መብቱ በይርጋ ቀሪ ይሆናል፣ በዚህ የይግባኝ የሚሰጥ የፍርድ ቤት ዉሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት ይግባኝ የሚጠይቅ የማስለቀቅያ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቅያ ፅሁፍ የደረሰው ሰው ይግባኝ ማቅረብ የሚችለው እንዲለቅቅ ትእዛዙን ወይም ማስጠንቀቂያዉን ለሰጠው አካል ካስረከበና ያስረከበበትን ሰነድ ከይግባኝ አቤቱታው ጋር አያይዞ ካቀረበ ብቻ ይሆናል።

አንቀፅ 21

ስለ ጉባኤው

1. በአንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርበው ይግባኞችን መርምሮ በአንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የተሰጡት ዉሳኔዎችን እንደየአግባቡ የማፅናት ፣ የመሻር ወይም የማሻሻልና ሌሎች አስፈላጊ ትእዛዞችን የመስጠት ስልጣን የሚኖረው የከተማ ቦታ ማስለቀቅ ጉዳይ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መስተዳደር ቤት ይቋቋማል። ዝርዝር በመመርያ ይወጣል።

2. በጉባአው ተጠሪነት ለትግራይ ብሄራዊ

ፈፃሚ መንግስቲ ትግራይ ይኸዉን።

3. እቲ ጉባኤ ኣግባብ ካብ ዘለዎም ኣካላት ዝተዉፃዕኡ ካብ 5-7 ኣባላት ይህልዉ። ናይ ኣባላት ሞያዊ ተዋፅኦ ብመምርሒ ይዉሰን።
4. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ንዘሕልፎም ትእዛዛት ሓይሊ ፖሊስ ተጠቒሙ ከፈፅም ይኽእል እዩ።
5. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ዝኾነ ሰብ ኣዚዙ ሙያዊ ሪኢቶኡ ክቕበል ወይ መረዳእታ ከቕርበሉ ክገብር ይኽእል እዩ።
6. እቲ ጉባኤ ብዘይካ ሕጊ ካብ ካልእ ዝኾነ ዓይነት ፅዕንቶ ነፃ ይኸዉን።
7. እቲ ጉባኤ ስርሑ ኣብ ዘሳልጠሉ ጊዜ ብሕጊ ስነ-ስርዓት ስሩዕ ፍትሃብሄር ኣይምራሕን።ኮይኑ ግና ብስሉጥ ስነ-ስርዓት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይዉሰን።
8. ናይቲ ጉባኤ ስራሕ ዘመን 5 ዓመት ይኸዉን።

<u>ዓንቀፅ 22</u>

<u>ብዛዕባ ናይ ቦታ ግልጋሎት ለዉጢ</u>

1. ዝምልከቶ ኣካል ምስቲ ናይ ከተማ ዕብየት ፕላን ብምግንዛብ ብፅሑፍ ክፈቕድ ከሎ ብዓል ሊዝ ትሕዝቶ እቲ ቦታ ዝህቦ ዝነበረ ግልጋሎት ክልዉጦ ይኽእል እዩ።
2. ናይ ግልጋሎት ለዉጢ ክግበር ከሎ ናይ ሊዝ ዋጋን ወዕሊ ዘመንን በቲ ዝተለወጠ ዓይነት ግልጋሎት ይኸዉን። ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይዉሰን።
3. እዋን ትሕዝቶ ሊዝ እንተተብቅዕ እቲ ቦታ በቲ እዋን ብዝበፅሖ ስምምዕነት መሰረት ናይ ሊዝ እዋን ክሕደስ ኣብ ዘይኽእለሉ እዋን ንሊዝ በዓል ትሕዝቶ ካሕሳ ኣይኽፈልን።

<u>ዓንቀፅ 23</u>

<u>ብዛዕባ ምሕዳስ ዉዕሊ</u>

1. በዓል ሊዝ ትሕዝቶ ናይ ሊዝ ዘመኑ እንተተብቅዕ ዉዕሊ ክሕደሰሉ ዝደሊ እንተኾይኑ እቲ ዝፀንሐ ዉዕሊ ቅድሚ ምዉድኡ 10 ዓመት ጀሚሩ ንክዉዳእ 2 ዓመት ክሳብ ዝተረፎ ኣብ ዘሎ ጊዜ ዉሽጢ ኣግባብ ንዘለዎ ኣካል ብፅሑፍ ከመልክት

ክልላዊ መንግስት መስተዳደር ምክር ቤት ይሆናል

3. ጉባኤው አገባብ ካላቸው አካላት የተዉጣጡ ከ5-7 አባላት ይኖሩታል። የአባላቱ ሙያዊ ተዋፅኦ በመመርያ ይወሰናል።
4. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የፖሊስ ሃይል በማዘዝ የሚሰጣቸዉን ትእዛአች ማስፈፀም ይችላል።
5. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አግባብነት ያላቸዉን አካላት በማዘዝ ሙያዊ አስተያየት መቀበል ወይም ማስረጃ እንዲቀርብለት ማድረግ ይችላል።
6. ጉባኤው ከህግ በቀር ከማናቸዉም ተፅእኖ ነፃ ይሆናል።
7. ጉባኤው ስራዉን በሚያከናዉንበት ጊዜ በመደበኛዉ የፍትሃብሄር ስነ-ስርኣት ህግ አይመራም። ሆኖም በተቀላጠፈ ስነ-ስርኣት ይመራል። ዝርዝር የኣሰራር ስነ-ስርኣቱ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል
8. የጉባኤው የስራ ዘመን 5 ዓመት ይሆናል።

<u>አንቀፅ 22</u>

<u>ስለ የቦታ አጠቃቀም ለውጥ</u>

1. የሚመለከተው አካል ከከተማው የእድገት ፕላን ጋር በማገናዘብ በፅሁፍ ሲፈቀድ የሊዝ ባለይዞታ የቦታው አጠቃቀም ለውጥ ማድረግ ይችላል
2. አግባብ ያለው አካልም ማመልከቻው በቀረበለት በ1 አመት ጊዜ ዉስጥ ዉሳኔዉን ለአመልካቹ በፅሁፍ ማሳወቅ አለበት። በዚህ ጊዜ ዉስጥ ዉሳኔዉን ካላሳወቀ ግን በእድሳት ጥያቄው እንደተስማማ ይቆጠራል።
3. የሊዝ ይዞታ ዘመን ሲያበቃ ቦታው በወቅቱ በሚደርስበት ስምምነት መሰረት የሊዝ ዘመኑ ሊታደስ በማይችልበት ጊዜ ለሊዝ ባለይዞታው ካሳ አይከፈልም።

<u>አንቀፅ 23</u>

<u>ዉል ስለማደስ</u>

1. የሊዝ ባለይዞታ የሊዝ ዘመኑ ሲያበቃ ዉል ሊታደስለት የሚፈልግ ከሆነ ያ የቆየው ዉል ከማለቁ በፊት ከ 10 ዓመት ጀምሮ ሊያልቅ 2 ዓመት እስኪቀረው ድረስ ባለው ጊዜ ዉስጥ አግባብ ላለው አካል በፅሑፍ

www.abyssinialaw.com

ኣለዎ።

2. እቲ ዝምልከቶ ኣካል ማመልከቻ ካብ ዝቐረበሉ ጊዜ ኣብ ሓደ ዓመት ዉሽጢ መልሲ ክህብ ኣለዎ። በዚ ጊዜ መልሲ እንተዘይሂቡ በቲ ምሕዳስከም ዝተስማምዐ ተገይሩ ይዉሰድ።

ክፍሊ ሰለስተ

ፍሉይ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 24

መፈፀሚ ኣካል

1. ነዚ ደንቢ እዚ ኣብ ምትግባር ምምሕዳር ከተማታትን ማዛጋጃቤታትን ዝለዓለ ሓላፍነት ኣለወን።በብደረጅኡ ዝጣየሹ ዝምልከቶም ኣካላት ቴክኒካዊ ድጋፍ ናይ ምሃብ ሓላፍነት ኣለዎም
2. ኣብ ኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅን ደንብን ፣ ዘጋጥሙ ፀገማት ዝፈትሕ ናይ ሊዝ ቦርድን ካልኦት ኮሚቴታትን ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ምምሕዳር ከተማታት ቤት ማዛጋጃን ይጣየሽ። ዝርዝር ኣሰራርሕኡ ብመምርሒ ይንፅር።

ዓንቀፅ 25

ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 1/87/ በዚ ደንቢ እዚ ተተኪኡ ኣሎ።
2. ምስ እዚ ደንቢ እዚ ዝፃረር ዝኾነ ደንብን መምርሒን ተፈፃሚነት የብሉን

ዓንቀፅ 26

መሰጋገሪ ድንጋገ

1. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 16 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/1986 ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ ኣዋጅን ብክልል ትግራይ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 1/1987 ዝተረከቡ መሰላትን ግቡኣትን ዝፀንዑ ኾይኖም ይቅፅሉ።

ዓንቀፅ 27

እዚ ደንቢ እዚ ዝፀንዑ እዋን

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸዉን።

መቐለ
ጳጉመን 1994 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ማመልከት ኣለበት

2. ያ የሚያመለክተው ኣካል ካቀረበበት ጊዜ ባለው ኣንድ ኣመት ዉስጥ መልስ መስጠት ኣለበት በዚህ ጊዜ መልስ ካልሰጠ በማደሱ እንደተሰማማ ተደርጎ ይወሰዳል።

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

ኣንቀፅ 24

ኣስፈፃሚ ኣካል

1. ይህ ደንብ ለማስፈፀም የከተማ መስተዳድሮችና የማዘጋጃ ቤቶች ከፍተኛ ሃላፊነት ኣለባቸው። በየደረጃው የሚቋቋሙ የሚመለከታቸው ኣካላት ቴክኒካዊ ድጋፍ የመስጠት ሃላፊነት ኣለባቸው።
2. የሊዝ ኣዋጁንና ይህ ደንብ በማስፈፀም ሂደት ለሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሂ ለመስጠት የሊዝ ቦርድና ሌሎች ኮሚቴዎች እንደኣስፈላጊነቱ በየከተማ መስተዳድሮችና ማዘጋጃ ቤቶች ይቋቋማሉ። ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

ኣንቀፅ 25

ተፈፃሚነት የሚኖራቸው ሕጎች

1. የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣ ደንብ ቁጥር 1/87 በዚህ ደንብ ተተክቷል።
2. ከዚህ ደንብ ጋር የሚፃረር ማንኛዉም ደንብና መመሪያ ተፈፃሚነት የለዉም።

ኣንቀፅ 25

መሸጋገሪያ ድንጋጌ

1. በዚህ ደንብ ኣንቀፅ 16 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ በወጣው ኣዋጅ ቁጥር 80/1986 እና በክልል ትግራይ የወጣ ሊዝ ደንብ ቁጥር 1/1987 የተገኙ መብትና ግዴታዎች የፀኑ ሆነው ይቀጥላሉ።

ኣንቀፀ 27

ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣ ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቐለ ጳጉሜን 1994 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ርእሰ ምምሕዳር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

10ይ ዓመት ቑ.6 መቐለ 1994 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	10ይ ዓመት ቑ.6 መቐለ 1994 ዓ.ም

ት ሕ ዝ ቶ
ናይ ንግዲ ምዝገባን ፍቃድን ደንቢ ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ 17/1994
ገፅ 1

ማ ው ጫ
የንግድ ምዝገባና ፈቃድ ደንብን ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 17/1994 ዓ.ም
ገጽ 1

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ንግዲ ምዝገባን ፍቓድን ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 17/1994

ኣብ ንግዲ ምዝገባ ፈቓድን ስራሕቲ ዘጋጥሙ ናይ ኣፈፃፅማ ፀገማት ብምዉጋድ ቅልጡፍን ዝተማሓየሸን ግልጋሎት ምሃብ ኣድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግረይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ናይ ንግዲ ምዝገባን ፍቓን ደንቢ ቁፅሪ 7/1991 ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 17/1994 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል

ዓንቀፅ 2

መመሓየሺ

1. ዓንቀፅ 2 ንኡስ ቁፅሪ 2 በዚ ዝስዕብ ኣግባብ ተመሓይሹ ኣሎ።

"2/2/ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ማሪት ብሕብረት ስራሕ ማሕበር ተወዲቦም ኣብ ስራሕቲ ንግዲ ዝተዋፈሩ" ማለት እዩ።

2. ዓንቀፅ 2 ንኡስ ቁፅሪ 3 በዚ ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

   2/3/ "ቢሮ" ማለት ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ኣግባብነት ዘለዎ ቢሮ ኢንዱስትሪን፣ ንግድን ከተማ ልምዓትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

3. ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 4 በዚ ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

   "ቤት ፅሕፈት" ማለት ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ኣብ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ ደንብን ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 17/1994

በንግድ ምዝገባ ፍቃድ ኣሰራር ላይ ያጋጠሙ የኣፈፀፀም ችግሮችን ለማስወገድ የተሻሻለና ቀልጣፋ ኣገልግሎት መስጠት ኣስፈላጊ ስለሆነ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ የስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ህገመንግስት ኣንቀፅ 56/7/ መሰረት እንደሚከተለው ማሻሻያ ደንብ ኣውጥቷል።

ኣንቀፅ 1

ኣጭር ርእስ

ይህ ደንብ የንግድ ምዝገባና ፍቃድ ደንብ ቁጥር 7/1991 ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 17/1994 ተብሎሊጠቀስ ይችላል።

ኣንቀፅ 2

ማሻሻያ

1. ኣንቀፅ 2 ንኡስ ቁጥር 2 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

   2/2/ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ማለት በህብረት ስራ ማህበር ተደራጅተው በንግድ ስራ ላይ የተሰማሩ ማለት ነው ።

2. ኣንቀፅ 2 ንኡስ ቁጥር 3 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

   2/3/ "ቢሮ" ማለት ይህን ደንብ ለማስፈፀም ኣግባብ ያለው የትግራይ ክልል ኢንዱስትሪ ንግድና ከተማ ልማት ቢሮ ነው።

3. ኣንቀፅ 2 ንኡስ ቁጥር 4 እንደሚከተለው ተሻሽሏል "ፅህፈትቤት" ማለት ይህን ደንብ ለማስፈፀም በቢሮው ስር በክልልና ዞን

ትሕቲ ቢሮ ብክልል ብዞባን ከምኡ'ዉን ከም ኣድላይነቱ ብወረዳ ደረጃ ዝጣየሽ ኣግባብ ዘለዎ ቤት ፅሕፈት ኢንድስትሪ ንግድን እዩ።

4. ኣንቀፅ 3 ንኡስ ቁጥር 2 ተሰሪዙ ኣሎ።
5. ዓንቀፅ 6 ንኡስ ቁጥር 2/ሐ/ "ናይ ኢንቨስትመንት ፎቶ ኮፒ" ዝብል ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ተተኪኡ ተመሓይሹ ኣሎ። "6/2/ሐ ከም ዓዲ ዉሽጢ ዜጋ ም'ዃኑ ካብ ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት መረጋገፂ ደብዳቤ"
6. ዓንቀፅ 14 ሓዱሽ ንኡስ ቁፅሪ 5 ተወሲኹዎ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።
   "5 ብባህሪ ናይቲ ስራሕ ኣብ ዉሽጢ ክልልና ካብ ሓደ ጊዜ ንላዕሊ ሓፂር ምዝገባ ክገብሩ ዘይግደዱ ስራሕቲ ንግዲ ብመምርሒ ይዉሰን።"
7. ዓንቀፅ 18 ንኡስ ቁፅሪ 2 ዝጠፍአ ብጋዜጣ ምዉፃእ ከየድለየን ዝብል ተወሲኹዎ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።
   "18/2/ ቤት ፅሕፈት ኢንዱስትሪን፣ ንግድን ማመልከቻ እንትቐርበሉ ፣ ዝተበላሸወ ምስክር ወረቐት ክመልስ ብምግባር ነቲ ዝጠፍኦ ብጋዜጣ ምዉፃእ ከየድለየን ምስ እዚ ደንቢ ተታሒዙ ብዝርከብ ሰንጠረዥ "ሀ" ዝተወሰነ ኣገባብ ዘለዎ ክፍሊት ኣኽፊሉ ኣብ ዉሽጢ 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ መተካእታ /ቅያር/ ምስክር ወረቐት ንመመልከቲ ይወሃቦ ።"
8. ዓንቀፅ 20 ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ "3" ተወሲኹዎ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ። "20/3/ ንምዝገባ ዝቐርብ ሽም ንግዲ ቅድሚ ምምዝጋቡ ኣብ ማእኸላይ ንግዲ መዝገብ ምምዝጋቡን ዘይምምዝጋቡን ክረጋገፅ ኣለዎ።"
9. ዓንቀፅ 24 ሓዱሽ ንኡስ ቁፅሪ 2ተወሲኹዎ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።
   "24/2/ ዝርዝር ናይቶም ዘርፍታት ስራሕቲ ንግዲ ብኣፈፃፅማ መምርሒ ይውሰን።"
10. ኣብ ዓንቀፅ 26 ዝተዘርዘሩ ከምዘለዉ ኾይኖም ኣብ ትሕቲ እዚ ዝስዕብ ተወሲኹዎ ኣሎ።
   ካልኦት ብቕዓት መረጋገፂ ዘድልዮም እንተሃልዮም ንቕድሚት በቲ ቢሮ ወይ ቤት ፅሕፈት ዝዉሰን ይኾዉን።

እንዲሁም እንደአስፈላጊነቱ በወረዳ ደረጃ የሚቋቋም አግባብነት ያለው የእንድስትሪና ንግድ ጽ/ቤት ነው።

4. አንቀፅ 3 ንኡስ ቁጥር 2 ተሰርዟል።
5. አንቀፅ " 6 ንኡስ ቁጥር 2/ሐ/"ኢንቨስትመንት ፎቶ ኮፒ የሚለው ተሰርዞ በምትኩ"6/2/ሐ እንደ ሃገር ውስጥ ባለሃብት የሚቆጠር የውጭ አገር ዜጋ መሆኑ ከኢንቨስትመንት ጽ/ቤት የተሰጠ ማረጋገጫ ደብዳቤ
6. አንቀፅ 14 አዲስ ንኡስ ቁጥር 5 በመጨመር እንደሚከተለው ተሻሽሏል።
   "5 በንግድ ስራው ባህሪ በክልል ውስጥ ከአንድ ግዜ በላይ አጭር ምዝገባ እንዲያደርጉ የማይገደዱ ንግድ ስራዎች በመምርያ ይወሰናል።
7. አንቀፅ 18 ንኡስ ቁጥር 2 የጠፋ በጋዜጣ መውጣት ሳያስፈልገው የሚል ተጨምሮበት እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"18/2/እንድስትሪና ንግድ ጽ/ቤት ማመልከቻው ሲቀርብለት የተበላሸውን ምስክር ወረቀት ተመላሽ በማድረግ ለጠፋበት በጋዜጣ ማውጣት ሳያስፈልግ ከዚህ ደንብ ጋር ተያይዞ በሚገኘው ሰንጠረዠ "ሀ"የተወሰነው አግባብ ያለው ክፍያ አስከፍሎ ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀት በ5 የስራ ቀናት ውስጥ ለአመልካቹ ይሰጣል።
8. አንቀፅ 20 አዲስ ንኡስ አንቀፅ 3 ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"20/3/ለምዝገባ የሚቀርብ የንግድ ስም ከመመዝገቡ በፊት በማእከላዊ ንግድ መዝገብ የተመዘገበ ወይም ያልተመዘገበ መሆኑ መጣራት አለበት።
9. አንቀፅ 24 አዲስ ንኡስ ቁጥር 2 ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"24/2/የንግድ ስራዎች ዝርዝር በአፈፃፀም መመሪያ ይወሰናል።
10. አንቀፅ 26 የተዘረዘሩት እንደዳለ ሆኖ ሌሎች እንደየ አስፈላጊነቱ ቢሮው አጣርቶ በማቅረብ ክልል መስተዳድር በሚወስነው አገባብ የብቃት ማረጋገጫ ሊሰጥ ይችላል የሚለው ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል።ሌሎች ብቃት ማረጋገጫ የሚያስፈልጋቸው ካሉ በቢሮ ወይም በጽ/ቤት የሚወሰን ይሆናል።

11.ዓንቀፅ 27 በዚ ዝስዕብ መልክዕ ተመሓይሹ ኣሎ።

ሀ. ዓንቀፅ 27/2/ ንተመሳሳላይ ዝብል ቃል ተወሲኹ ከም ዝስዕብ ተማሓይሹ "በዚ ደንቢ መሰረት ሓፂር ምዝገባ ዝገበረ ማንም ሰብ ሓፂር ምዝገባ ኣብ ዝገበረሉ ቦታ ንተመሳሳላይ ንግዲ ስራሕ ፍቓድ ከዉፅእ ኣይግደድን።

ለ. ዓንቀፅ 27/4/ ድርጅት ብቅዓት ዝብል ሃረግ ተወሲኹ በዚ ዝስዕብ ዓይነት ተመሓይሹ ኣሎ።

"ኣብ ንኡስ ቁፅሪ ሓደ ዝተቐመጠ ኣባህላ ከም ዘሎ ኮይኑ ሞያኦምን ድርጅት ብቕዓት መረጋገፅን መሰረት ገይሮም ኣብ ስራሕቲ ንግዲ ንዝዋፈሩ ሰባት ግና ተቐሚጡ ዘሎ ካፒታል ወለል ኣይምልከቶምን።"

ሐ. ዓንቀፅ 27 ሓዱሽ ንኡስ ቁፅሪ 5 ተወሲኹ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

" እቲ ፍቓድ ዘውፅኦ ኢንድስትሪ ፣ መጥሓን እንተኾይኑ ናይ ግልጋሎት ንግዲ ፍቓድ ከውፅእ ኣይግደድን።"

12.ዓንቀፅ 28 ንኡስ ቁጥር 2 ከምዝስዕብ ተማሓይሹ ኣሎ

ሀ. 28/2/እቲ ሕቶ ዝቐረበሉ ቤት ፅሕፈት ከም አድላይነቱ ነቲ ዕዮ ንግዲ ክሰርሓሉ ዝሓሰበሉ ገዛ ወይ ቦታ ብከተማ ምምሕዳር /ማዘጋጃ ቤት/ ዝፍቀድ ምዃኑ ጥዕናን ፅርየትን ከባብያዊ ሓለዋ ሓደጋ ምክልካልን ብዝምልከት ካብቶም ነቲ ጉዳይ ዝምልከቶም አካላት መረጋገፂ ክቀርበሉ ክገብር ኣለዎ።እዚ ዓይነት ድጋፍ ደብዳቤ ዘድልዮም ዓውደ ስራሕቲ ንግዲ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ ናይ አፈፃፅማ መምርሒ ይውሰን። ከምዚ ዓይነት ካብ ካልኦት ኣካላት ዝመፅእ ናይ ድጋፍ ደብዳቤ እቲ ቤት ፅሕፈት ባዕሉ ተፀሓሒፉ የምፅእ።

ለ. ዓንቀፅ 28/3/ ተሰሪዙ ኣሎ።ዓንቀፅ 28 ንኡስ ቁፅሪ 4 ናብ ንኡስ ቁፅሪ 3 ንኡስ ቁፅሪ 5 ናብ ንኡስ ቁፅሪ 4 ንኡስ ቁፅሪ 6 ናብ ንኢስ ቁፅሪ 5 ንኡስ ቁፅሪ 7 ናብ ንኢስ ቁፅሪ 6 ብምሽግሻግ ተመሓይሹ ክፅሓፍ ተገይሮም ኣለው።

11.አንቀፅ 27 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

ሀ. አንቀፅ27/2/ለተመሳሳይ የሚለው ቃል ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"በዚህ ደንብ መሰረት አጭር ምዝገባ ያደረገ ማንኛውም ሰው አጭር ምዝገባ ባደረገበት ቦታ ለተመሳሳይ የንግድ ስራ ፈቃድ እንድያወጣ አይገደድም።

ለ. አንቀፅ 27/4/ ድርጅት ብቃት የሚል ሃረግ ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"በንኡስ ቁጥር 1 የተቀመጠው አባባል እንዳለ ሆኖ ሙያና ድርጅት ብቃት ማረጋገጫ መሰረት በማድረግ በንግድ ስራዎች የተሰማሩ ሰዎች ግን ተቀምጮ ያለው የካፒታል ወለል አይመለከታቸውም።

ሐ. አንቀፅ 27 አዲስ ንኡስ ቁጥር 5 ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

"የኢንድስትሪ ፈቃድ የተሰጠው የእህል ወፍጮ ከሆነ በተጨማሪ የአገልግሎት ንግድ ስራ ፈቃድ እንዲያወጣ አይገደድም።

12.አንቀፅ 28 ንኡስ ቁጥር 2 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

ሀ. 28/2/ ጥያቄ የቀረበለት ፅ/ቤት እንዳስፈላጊነቱ የንግድ ስራው ሊሰራበት የታሰበው ቤት ወይም ቦታ በከተማ መስተዳድር /ማዘጋጃ ቤት/ የሚፈቀድ መሆኑን፣ ጤንነትና ንፅህና አከባቢ ጥበቃ፣ አደጋ መከላከል በሚመለከት ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ማረጋገጫ እንዲያቀርብለት ማድረግ አለበት። የዚህ ዓይነት ድጋፍ ደብዳቤ የሚያስፈልጋቸው የንግድ ስራ መስኮች ቢሮ በሚያወጣው የአፈፃፀም መመሪያ ይወሰናል። እንደዚህ ዓይነት ከሌሎች አካላት የሚመጣው የድጋፍ ደብዳቤ ፅሕፈት ቤቱ ራሱ በሚያደርገው መፃፃፍ ይሆናል።

ለ. አንቀፅ 28/3/ ተሰርዟል። አንቀፅ 28 ንኡስ ቁጥር /4/፣ /5/፣ /6/ ና/7/ እንደ ቅደም ተከተላቸው ንኡስ ቁጥር /3/፣ /4/፣ /5/ ና /6/ ሆነዋል።

ሐ. ዓንቀፅ 28 እዚ ዝስዕብ ሓድሽ ንኡስ ኣንቀፅ 7 ተወሲኹዎ ኣሎ።
"ኣመልካቲ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ኣብ ዝኾነሉ እዋን"
ሀ. ናይ ምዝገባ ምስክር ወረቐት
ለ. ናይ ምዝገባ ደብዳቤ /መካየዲ ስራሕ/ ኣቦ ወንበር/ወዘተ
ሐ. መመስረቲ ፅሑፍ መተሓዳደሪ ደንቢ ምስ ማመልከቻኡ ኣተሓሒዙ የቕርብ።

13. ዓንቀፅ 29/1/ሐ ካብዚ ደንቢ ተሰሪዙ ኣሎ። ዓንቀፅ 29 /1/መ/ዝነበረ ዓንቀፅ 29/1/ሐ/ ዓንቀፅ 29 /1/መ/ዝነበረ ዓንቀፅ 29/1/ሐ/ ኾይኑ ተመሓይሹ ተፃሒፉ ኣሎ።
14. ዓንቀፅ 30/2/ሀ/ ንግዲ ፍቓድ ንምሕዳስ ካብ ማዘጋጃ ቤት መረዳእታ የምፅእ ዝብል ካብዚ ደንቢ ተሰሪዙ ዓንቀፅ 30/2/ሀ/ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።"30/2/ሀ ካብ ቢሮ ፋይናንስ ኣታዊ ግብሪ ዝተኸፈለ ምኻኑ ወይ ከዓ እቲ ፍቓድ ክሕደስ ዝተውሃበ መረዳእታ"

15. ዓንቀፅ 33 እዚ ዝስዕብ ሓድሽ ንኡስ ቁፅሪ 4 ተወሲኺዎ ኣሎ። 4 ብመሸጣን ብውህብቶን ናብ ካልእሰብ ዝመሓላለፍ ንግዲ ፍቃድ ናይ ጋዜጣ ምልክታ ክወፅእ ኣለዎ።

16. ዓንቀፅ 34/1/ምዝገባ ሰርቲፊኬት የቕርብ ዝብል ሓረግ ተወሲኹ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።"34/1/ በቲ ኣዋጅ ኣንቀፅ 31/1/ ዝተረቑሑ ስራሕቲ ንግዲ ግዝያዊ ፍቓድ ክውሃቦ ዝሓትት ዝኾነ ሰብ ምስዚ ደንቢ ተተሓሒዙ ምስ ዝርከብ ሰንጠረዥ "ሐ" ዝተመልከተ ኣገባብ ዘለዎ ማመልከቻ ብምምላእ ናይ ቀረባ ግዜ ክልተ ጉርድ ፎቶ ግራፍ ናይ ንግዲ ምዝገባ ሰርቲፊኬት የቕርብ።"
17. ዓንቀፅ 38 ንኡስ ቁፅሪ 3 ተወሲኹ ተማሓይሹ ኣሎ።"38/3/ ዝርዝር ስራሕ ተቆፃፀርቲ ኣብ መምርሒ ይግለፅ።"

18. እዚ ዝስዕብ መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን ዝምልልከት ሓዱሽ ዓንቀፅ ተወሲኹ ኣሎ።"ኣንቀፅ 43 መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን "ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ዘክእል መምርሒ

ሐ. በአንቀፅ 28 እንደሚከተለው ኣዲስ ንኡስ ኣንቀፅ 7 ተጨምሯል
"አመልካች ሕብረት ስራ ማሕበር በሚሆንበት ጊዜ"
ሀ. የንግድ ምዝገባ ምስክር ወረቀት
ለ የምደባ ደብዳቤ /የስራ አስከያጅ፣ ሊቀመንበር ወ.ዘ.ተ./
ሐ. መመስረቻ ፅሑፍ ወይም ዉል ፣ ካለ መተዳደሪያ ደንብ ከማመልከቻው ጋር አያይዞ መቅረብ አለበት።
13. ኣንቀፅ 29 /1/ ሐ/ ከዚህ ደንብ ተሰርዟል። ኣንቀፅ 29/1/መ/ የነበረው ኣንቀፅ 29/1/ሐ/ እንዲሆን ተደርጓል።

14. ኣንቀፅ 30/2/ሀ/ ንግድ ፍቃድ ለማደስ ከማዛጋጃቤት ማስረጃ ማቅረብ ኣለበት የሚለው ተሰርዞ ኣንቀፅ 30 /2/ሀ/ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።
"30/2/ሀ/ ከፋይናንስ ቢሮ የገቢ ግብር የተከፈለ ለመሆኑ ወይም ፍቃድ እንዲታደስ የተሰጠ ማስረጃ "
15. ኣንቀፅ 33 እንደሚከተለው ኣዲስ ንኡስ ቁጥር 4 ተጨምሯል።
"4 ንግድ ፈቃድ በሽያጭና በስጦታ ለሌላ ሰው ሲተላለፍ በጋዜጣ መስታወቂያ መውጣት አለበት"
16. ኣንቀፅ 34/1/ ምዝገባ ሰርተፊኬት ያቀርባል የሚል ሃረግ ተጨምሮ እንደሚከተለው ተሻሽሏል።"34/1/ በኣዋጅ ኣንቀፅ 31/1/ በተጠቀሱ የንግድ ስራዎች ጊዚያዊ ፍቃድ እንዲሰጠው ጥያቄ የሚያቀርብ ማንኛዉም ሰው ከዚህ ደንብ ጋር ተያይዞ በሚገኘው ሰንጠረዥ"ሐ" ኣግባብ ያለው ማመልከቻ ቅፅ በመሙላት የቅርብ ጊዜ ሁለት ጉርድ ፎቶግራፍና የንግድ ምዝገባ ሰርተፊኬት
17. ኣንቀፅ 38 ንኡስ ቁጥር 3 በመጨመር ተሻሽሏል።
"38/3/ የንግድ ቁጥጥር ስራዎች ዝርዝር በመመሪያ ይገለፃል"
18. መመሪያ የማውጣት ስልጣን በሚመለከት ኣዲስ አንቀፅ ተጨምሯል
"አንቀፅ 43 መመሪያ የማውጣት ስልጣን "
ይህን ደንብ ለመፈፀም የሚያስችል መመሪያ

ብቢሮ ኢንዱስትሪን ንግድን ከተማ ልምዓትን ክወፅእ ይክእል።

19.ምስቲ ደንቢ ተተሓሒዙ ዘሎ ክፍተት ዝምልከት ሰንጠረዠ "ሀ"ምስቲ መመሓየሺ ደንቢ ተተሓሒዙ ብዘሎ ሓድሽ ሰንጠረዠ "ሀ"ተቀይሩ ኣሎ።

20.ኣብቲ ደንቢ ሰንጠረዠ "ለ"ቅጥዒ 01 ካፒታሎም ካብ ብር 5000 ንታሕቲ ንዝኾነ ብውልቀ ነጋዳይ ንዋና ምዝገባ ዝቀርብ ሕቶ ዝብል ዝነበረ ኣድላይነት ስለዘይብሉ ክስረዝ ተገይሩ ኣሎ።

21.እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዕ ይኸውን።

ሰንጠረዥ "ሀ"

ናይ ንግዲ ምዝገባ ፍቃድን ዝተፈላለዩ ዓይነት ክፍሊት

ተቁ	ምኽንያት	ተመን ክፍሊት
1	1.1.ንሕድሕድ ማመልከቻ 1.2. >> ምዝገባ ምስክር ወረቀት 1.3. >> ንግዲ ስራሕ ፍቃድ ምስክር ወረቀት 1.4. >> ቅዳሕ የምስክር ወረቀት /ቅዳሕ ማህደር/ 1.5.>> መንነት ደብተር	ብር 200 ብር 200 ብር 200 ብር 100 ብር 500
2	ንመመዝገቢ 2.1.ንዋና ምዝገባ ሀ. ንዉልቀ ነጋዳይ፣ንሕብረት ስራሕ ማሕበርን መንግስታዊ	ብር 50.00
3	ንንግዲ ሽም □ዝገባ	ብር 60.00
4	ንንግ□ ምዝገባ ለውጢ ፣ ተወሳኺ ምዝገባ ፣ ስረዛ፣ ዝተውፃዕአ ቅዳሕ ወይ ኸዓ ዝተሓተተ ጉዳይ ዘይተ□ዝገበ ንምኻኑ መረጋገፂ ።	ብር 10.00
5	ንንግድ ሽም ምዝገባ ለውጢ ወይ ኸዓ ምምሕያሽ	ብር 10.00
6	.1.ንግዲ ስራሕ ፍቃድ መውፅኢ	ብር 100.00
7	ንግዚያዊ ፣ ንምስፍሕፋሕ ወይም ከዓ	ብር 100.00
8	ንግድ ፍቃድ ንምትካእ	ብር 20.00
9	ምዝገባ ሰርተፊኬት ንምትካእ	ብር 10.00
1□	ንግዲ ስራሕ ፍቓድ ንምዉፃእ ክማልኡ ዝግበኦም ዝተፈላለዩ ረቋሒታት ቅጥዒ ንሕድ□ድ	እቲ ቢሮ ምስ ፋይናንስ ቢሮ ብምኻን ብመምርሒ ይዉሰን

የኢንድስትሪ ንግድና ከተማ ልማት ቢሮ ማውጣት ይችላል።

19.ከደንቡ ጋር ክፍያን በሚመለከት ተያይዞ የሚገኘው ሰንጠረዥ "ሀ" ከዚህ ማሻሻያ ደንብ ጋር ተያይዞ በሚገኘው አዲስ ሰንጠረዥ "ሀ" ተተክቷል።

20.በደንቡ ሰንጠረዥ "ለ" ቅፅ 01 ካፒታላቸው ከብር 5000 በታች በሆነ ግለሰብ ነጋዴ ለዋና ምዝገባ የሚቀርብ ጥያቄ የሚለው አስፈላጊ ስላልሆነ ተሰርዟል።

21. ደንቡ የሚፀናበት ግዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ሰንጠረዥ "ሀ"

የንግድ ንምዝገባ ፣ፍቃድና የተለያዩ ዓይነት ክፍያዎች

ተቁ	ምክንያት	የክፍያ ተመን
1	1.1. ለእያንዳንዱ ማመልከቻ 1.2 ለእያንዳንዱ የምዝገባ ምስክር ወረቀት 1.3 ለእያንዳንዱ የንግድ ስራ ፍቃድ ምስክር ወረቀት 1.4 ለእያንዳንዱ የምስክር ወረቀት /የማህደር ቅጅ/ 1.5 ለእያንዳንዱ የንግድ ፍቃድ መታወቂያ ደብተር	ብር 200 ብር 200 ብር 200 ብር 100 ብር 500
2	ለመመዝገቢያ 2.3.ለዋና ምዝገባ ሀ. ለግል ነጋዴ፣ ለህብረት ስራ ማህበራትና ለመንግስታዊ ልማት	ብር 50.00
3	ለንግድ ስም ምዝገ□	ብር
4	ለንግድ ምዝገባ□ለውጥ ፣ ተጨማሪ ምዝገባ ፣ ስረዛ፣ የተወጣጣ ቅጅ፣ የተጠየቀው ጉዳይ ያልተመዘገበ ስለመሆኑ ለሚሰጥ ማረጋገጫ	ብር 10.00
5	ለንግድ ስም ምዝገባ ለውጥ ወይም ማ□ሻያ	ብር 10.00
6	.3.ለንግድ ስራ ፍቃድ ማውጪያ	ብር
7	ለግዜያዊ□፣ ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻያ	ብር
8	ንግድ ፍቃድ ለመተካት	ብር
9	የምዝገባ ሰርተፊኬት ለመተካት	ብር
10	የንግድ ስራ ፍቃድ ለማውጣት ሊሟሉ የሚገባቸው የልዩ ልዩ መስፈርቶች ለእያንዳንዱ □ጅ	ቢሮአችን ከፋይናንስ ቢሮ ጋር በመሆን□በ መመሪያ ይወሰናል

ዓዉዲ ስራሕቲ ንግዲ	የንግድ ስራ መስኮች
1. ናይ ጅምላን ችርቻሮ ንግዲ ዓውደ ስራሕቲ ናይ ኢንዱስትሪ ፣ ሕርሻን ኢደ ጥበብን ፍርያት ብጅምላ ይኹን ብችርቻሮ ምሻጥ ባህርያት ናይቲ ንግዲ ምስ ዝኾነ ዓይነት ኣቅሓ ዘይሕወስ እንተዘይኮይኑ ሰብ ሃፍቲ ዝመረፅዎ ንግዲ ስራሕቲ ዘርፊ ይጥቀስ። እዞም ዝስዕቡ ናይ ንግዲ ዓውደ ስራሕቲ ብባህሪኦም ምስ ካሊእ ተሓዊሶም ዘይሰርሑ እዮም።	1. የጅምላና የችርቻሮ የንግድ ስራ መስኮች የኢንድስትሪ እርሻና እደጥበብ ምርቶች በጅምላም ሆነ በችርቻሮ ለመሸጥ የንግዱ ባህሪ ከሌላ ዓይነት እቃ የማይቀላቀል ካልሆነ በስተቀር ባለሃብቶች የሚመርጡዋቸው የንግድ ስራ መስኮች ይጠቀሳል። የሚከተሉት የንግ ስራ መስኮች በባህሪያቸው ከሌላ ተቀላቅለው የማይሰሩ ናቸው።
1.1. ፋርማሲ ንግዲ	1.1. የፋርማሲ ንግድ
1.2. እንስሳት መድሓኒት ንግዲ	1.2. የእንስሳት መድሓኒት ንግድ
1.3. ፀረ ባልዕ መድሓኒት ንግዲ	1.3. የፀረ ተባይ መድሓኒት ንግድ
1.4. ተሽከርከርቲ ዝተፈላለዩ ዘይትን ቅብኣትን ንግዲ	1.4. የልዩልዩ ተሽከርካሪዎች ዘይትና ቅባት ንግድ
1.5. ብበርሚል ነዳድን ዉፅኢት ነዳዲን ንግዲ	1.5. በበርሚል ነዳጅ ና የነዳጅ ዉጤቶች ምርት
1.6. ቡታ ጋዝ ንግዲ	1.6. የቡታጋዝ ንግድ
1.7. ናፍጣን ፃዕዳ ላምባን ንግዲ	1.7. የናፍጣና ነጭ ጋዝ ንግድ
1.8. ቡን ቆሊኻ ጥሒንካ ምሻጥ	1.8. ቡና ቆልቶና ፈጭቶ መሸጥ
1.9. ካልኦት ብመምርሒ ዝዉሰኑ	1.9. ሌሎች በመመሪያው የሚወሰኑ
2. ሕርሻን /ደን/ ዉፅኢት ንግዲ ዓዉዲ ስራሕቲ ሰብ ሃፍቲ ዝመርፅዎም ንግዲ ዘርፍ ይጥቀስ።	2. የእርሻ /ደን/ ዉጤቶች ንግድ ስራ መስክ ባለሃብቶች የሚመርጡዋቸው የንግድ መስክ ይጠቀሳል
3. ግልጋሎት ንግዲ ዓዉደ ስራሕቲ	3. የአገልግሎት ንግድ ስራ መስኮች
3.1 ስራሕ ተቋራፅነት ንግዲ	3.1. የተቋራጭነት ስራ ንግድ
3.2 ምህንድስና ግልጋሎት ንግዲ ቢሮ ዕዮን ከተማ ልምዓትን ዝርዝሮም ዘርፊ ይጥቀስ	3.2. የምህንድስና ኣገልግሎት ንግድ የስራና ከተማ ልማት ቢሮ የሚዘረዝራቸው ዘርፍ ይጠቀሳል።
3.3 ቡና ቤት /ቤት መስተ/	3.3. ቡና ቤት
3.4 እንዳሜስ	3.4. ጠጅ ቤት
3.5 ቁንጅና ሳሎን	3.5. ቁንጅና ሳሎን
3.6 ላዉንደሪ /ቤት ሕፅቦ/	3.6. ላዉንደሪ
3.7 ነዳዲ መዐደሊ	3.7. ነዳጅ ማዲያ
3.8 ጋራዥ	3.8. ጋራጅ
3.9 ትራንስፖርት	3.9. ትራንስፖርት
3.10 ዝተፈላለዩ ፅገናን ምትካልን ስራሕቲ	3.10. የተለያዩ የጥገናና የተከላ ስራዎች
3.11 ሕትመት	3.11. ህትመት
3.12 ዝተፈላለዩ ቴክኒካል ፣ ኢድ ስራሕትን ጥበብን ስራሕቲ	3.12. የተለያዩ የቴክኒክ ፣ የእጅ ስራና ጥበብ ስራዎች
3.13 ምክራይ ስራሕቲ	3.13. የማከራየት ስራዎች
3.14 ጉዳይ ምፍፃም ስራሕቲ	3.14. የጉዳይ ኣስፈፃሚነት ስራ

3.15 ግልጋሎት /ሆስፒታል ፣ ክሊኒክ/

3.16 ጥዕና ላብራቶሪ

3.17 ምምኻር ስራሕ /ዝተፈላለዩ ዓይነት ሞያ/

3.18 ኣፀደ ህፃናት

3.19 ቤት ትምህርቲ

3.20 ኮምፒተር ግልጋሎት

3.21 ግልጋሎት ሕጊ

3.22 ግልጋሎት ኦዲት

3.23 ሆቴል

3.24 ካልኦት ንሰብ ሃፍቲ ዝምረፁ ዓዉደ ስራሕቲ

4. ናይ ኢንድስትሪ ፍርያት ኣፍሪኻ ምሻጥ ሰብ ሃፍቲ ዝመርፅዎ ዓይነት ምህርቲ ይጥቀስ።

5. ካልኦት ሰብ ሃፍቲ ዝመርፅዎምን ኣብ ንግዲ ሕጊ ዓንቀፅ 5 ብክልል ክወሃቡ ዝኽእሉ ስራሕቲ ንግዲ የጠቓልል።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ ጳጉመን 1994 ዓ/ም

3.15. ሆስፒታል ፣ ክሊኒክ ... ኣገልግሎት

3.16. የጤና ላባላቶሪ

3.17. የማማከር ስራ /በልዩ ልዩ ዓይነት ስራ/

3.18. ኣፀደ ህፃናት

3.19. ትምህርት ቤት

3.20. የኮምፒተር ግልጋሎት

3.21. የህግ ኣገልግሎት

3.22. የኦዲት ኣገልግሎት

3.23. ሆቴል

3.24. ሌሎች በባለሃብቶች የሚመረጡ የንግድ ስራ መስኮች፣

4. የኢንዱስትሪ ምርት አምርቶ መሸጥ፣ ባለ ሃብቶች የሚመርጡዋቸው የምርት ዓይነት ይጠቀሳል።

5. ሌሎች ባለ ሃብቶች የሚመርጡዋቸው በንግድ ሕግ አንቀፅ 5 በክልል ሊሰጡ የሚችሉ የንግድ ስራዎች ያጠቃልላል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ ምምሕዳር

መቐለ ጳጉሜን 1994 ዓ/ም

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ ንግስት

11 ዓመት ቁ.1 መቐለ ጥቅምቲ 1995 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.1 መቐለ ጥቅምት 1995 ዓ.ም

ቑፅሪ ኣዋጅ 59/1995 ዓ.ም
ዳግም ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኢንቨስትመንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 59/1995

ዳግም ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኢንቨስትመንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ቁጠባዊ ዕብየት ብሄራዊ ክልልና ንምስላጥን ናብራ ህዝብና ንምምሕያሽን ኢንቨስትመንት ንምብርትታዕን ንምስፍሕፋሕን ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ምንቅስቓስ ኢንቨስትመንት ብሄራዊ ክልልና ንምዕባይ ካብ ሰብ ዉልቀ ሃፍቲ ሃገርና ብተወሳኺ ሰብ ዉልቀ ሃፍቲ ወፃኢ ዝሳተፉሉ ዓዉደ ስራሕቲ ምስፋሕን ዝበለፀ ምቹው ኩነታት ክህሉን ስለዝተደለየ፣

ኢንቨስትመንት ዝምርሓሉ ስርዓት ግልፅን ቅልጡፍን ምግባር ስለዘድለየ፣ እዚኦም ዕላማታት ኣብ ሽቶኦም ንምብፃሕ ኣብ ስራሕ ዘሎ ሕጊ ኢንቨስትመንት ምምሕሻ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፅአ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ክልልና ብዝተዉሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣዉፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዙይ ኣዋጅ እዙይ "ዳግም ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኢንቨስትመንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 59/1995" ዓ.ም ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	2.00 ቅርሻ

ኣዋጅ ቁጥር 59/1995 ዓ/ም
ዳግም ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ የኢንቨስትመንት ኣዋጅ
ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 59/1995

ዳግም ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኢንቨስትመንት ኣዋጅ

የክልላችን የኢኮኖሚ እድገት ለማቀላጠፍና የህዝባችን ኑሮ ለማሻሻል፣ ኢንቨስትመንትን ለማበረታታትና ለማስፋፋት ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ

የብሄራዊ ክልላችን ኢንቨስትመንት ለማሳደግ ከሃገር ዉስጥ ባለሃብቶች በተጨማሪ የዉጭ ባለሃብቶች የሚሳተፉበት የኢንቨስትመንት ዘርፎች ለማስፋፋት የበለጠ ምቹ ሁኔታ እንዲኖር ስለተፈለገ፣

ኢንቨስትመንት የሚመራበት ስርዓት ግልፅና ቀልጣፋ ለማድረግ ስላስፈለገ፣ እነዚህ ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ በስራ ላይ ያለዉን የኢንቨስትመንት ህግ ማሻሻል ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተሉዉን ኣዋጅ ኣዉጀዋል።

አንቀፅ 1 ኣጭር ርእስ

ይህ ኣዋጅ "ዳግም ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኢንቨስትመንት ኣዋጅ ቁጥር 59/1995" ዓ/ም ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዓንቀፅ 2 ምቛም ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት

ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ በዚ ኣዋጅ እዚ ዓርሱ ዝኸኣለ ናይ ሕጊ ሰብነት ዘለዎ ቤት ፅሕፈት ኮይኑ ዝቖመ ኮይኑ ዝርዝሩ ንቕድሚት ብሕጊ ይዉሰን።

ዓንቀፅ 3 ወሰን ስልጣን

1. ብፌደራል መንግስቲ ዝወፁ ኣዋጅን ደንብን ኢንቨስትመንት ንክልላት ዝሀቦ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኣብ ብሂራዊ ክልልና ተፈፃሚ ይኸዉን።
2. በዚ ሓዱሽ ኣዋጅ ኣወዳድብኡን መተባብዒን ዝምልከት ዝግበር ለውጢ እንተሃልዩ ስራሕ ፈፃሚነት ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዘውፀኦ ደንቢ ዝዉሰን ይኸዉን።

ዓንቀፅ 4 ዝተሰዓሩ ሕግታት

ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ቁፅሪ 24/1989 ዓ/ም በዙይ ኣዋጅ እዙይ ተሳዒሩ ኣሎ።

ዓንቀፅ 5 መሰጋገሪ ድንጋጌ

እዙይ ኣዋጅ እዙይ ድጋሚ ምፅንዑ ንዝተፈቐዱ ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ኣዋጅ ቁጥሪ 24/1989 ንምፍፃም ብዝወፅኡ ደምብታት ወይ መምርሒታት መሰረት ዝወሃቡ መበረታትዒታት ተፈፃምነት ይቕፅል።

ዓንቀፅ 6 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፅኣሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸዉን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ጥቅምቲ 1995 ዓ/ም መቐለ

አንቀፅ 2 የኢንቨስትመንት ጽሕፈት ቤት ስለመቋቋም

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የኢንቨስትመንት ጽሕፈት ቤት በዚህ ኣዋጅ ራሱን ችሎ ሕጋዊ ሰዉነት ያለው ሆኖ የተቋቋመ ሲሆን ዝርዝሩ ወደፊት በህግ ይወሰናል።

አንቀፅ 3 የስልጣን ወሰን

1. በፌደራል መንግስት የወጡት የኢንቨስትመንት ኣዋጅና ደንብ ለክልሎች የሚሰጡትን ስልጣንና ተግባር በብሂራዊ ክልላችን ተፈፃሚ ይሆናል።
2. በዚህ አዲስ ኣዋጅ ኣደረጃጀትና ማበረታቻ በሚመለከት ሚደረግ ለውጥ ካለ የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ በሚያወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል።

አንቀፅ 4 የተሻሩ ሕጎች

ተሻሽሎ የወጣው ኣዋጅ ቁጥር 24/1989 ዓ/ም በዚህ ኣዋጅ ተሽሯል።

አንቀፅ 5 የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ ኣዋጅ ከመጽናቱ በፊት የተፈቀዱ የኢንቨስትመንት ስራዎች ኣዋጅ ቁጥር 24/1989 ለማስፈፀም በወጡ ደምቦች እና መመሪያ መሰረት የሚሰጡ ማበረታቻዎች ተፈጻሚነት ይቀጥላል።

አንቀፅ 6 ይህ ኣዋጅ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ ምምሕዳር

መቐለ ጥቅምት 1995 ዓ/ም

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቁ.2 መቐለ ጥቅምቲ 1995 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ጥቅምት 1995 ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 60/1995
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ
ገፅ 1

አዋጅ ቁጥር 60/1995
የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ
ገጽ 1

ኣዋጅ ቁጥር 60/1995 ዓ.ም
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ክልል ትግራይ ናይ ዝርከባ ከተማታት ፅ/ቤት ንምስላጥ እቲ ዝነበረ ኣወዳድባ ስሉጥ ደገፍ ንምሃብ ዘየመችው ብምንባሩ

እቲ ነተን ከተማታት ዝውሃብ ሞያዊን ቴክኒካዊን ሓገዝ ንዕብየተን ዘሳልጥን ንኢንቨስትመንት ዘመችውን ንኽኸውን ብምሕሳብ ምውዳብ ኣድላይ ብምዃኑ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ናይቲ ክልል ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ 1
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1 <u>ሓፂር ርእሲ</u>

እዚ ኣዋጅ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁ.60/1995 ተባሂሉ ክጥቀስ ይክእል።

ጻንቀፅ 2 <u>ትርጉም</u>

1.ቢሮማለት ቢሮ ንግድ ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ማለት እዩ።

2.ቤት ፅሕፈት ማለት ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራየ እዩ።

3.ሓላፊ ቤትፅሕፈት ማለት ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ንክመርሕ ብርእሰ ምምሕዳር ዝሸየም ሓላፊ ማለት እዩ።

ኣዋጅ ቁጥር 60/1995 ዓ.ም
የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ

በትግራይ ክልል የተገኙ ከተሞች እድገት ለማፋጠን የነበረው ኣደረጃጀት ፈጣን ድጋፍ ለመስጠት ምቹ ባለመኖሩ፤

ለከተሞች የሚሰጥ ሞያዊና ቴክኒካዊ እገዛ ለእድገታቸው የሚያፋጥን ለኢንቨስትመንት የሚመችእንዲሆን በማሰብ ማደራጀት አስፈላጊ በመሆኑ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ሕገ መንግስት ኣንቀፅ 49/3/ሀ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህ ኣዋጅ አውጥቷል።

ክፍል 1
አጠቃላይ
ኣንቀፅ 1 <u>ኣጭር ርእስ</u>

ይህ ኣዋጅ የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ ቁ.60/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ኣንቀፅ 2 <u>ትርጉም</u>

1.ቢሮ ማለት የንግድ ኢንድስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ማለት ነው።

2. ፅሕፈት ቤት ማለት የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ማለት ነው።

3. ፅሕፈት ቤት ሃላፊ ማለት የከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት እንዲመራ በርእሰ መስተዳድር የሚሾም ሃላፊ ማለት ነው።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 1.75

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዓንቀፅ 3 ምጥያሽ

1.በዚ ኣዋጅ እዙይ ሕጋዊ ሰብነትዘለዎ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ተጣይሹ ኣሎ።

2.ተፀዋዕነት እዚ ቤት ፅሕፈት ንቢሮ ንግዲ ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን እዩ።

ዓንቀፅ 4 ኣወዳድባ

1.እዚ ቤት ፅሕፈት ብርእሰ ምምሕዳር ዝሸየም ሓላፊን ኣደለይቲ ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።

2.ዋና በወት ፅሕፈት ኣብ መቀለ ኮይኑ ከም ኣደላይነቱ ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ጨናፍራት ከጣይሽ ይክእል እዩ።

ክፍል 2

ዕላማን ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 5 ዕላማ

1.ኩለመዳይዊ ዕብየት ከተማታትን ምንቅስቓስ ግልጋሎት ከተማታት ንምጥንኻር ኣድላይ ደገፍ ምሃብ፤ ባይታ ምምችቻው፤ ብውልቀ ይኹን ብሓባር ንዝገብረኦ ፃዕሪ ምትሕብባር ምሕጋዝን ከተማታት ኣመልኪቶም ዝወፁ ሕግታት ደንብታትን ዝተሓለወ ምኻኖም ምርግጋፅን ጉዳይ ከተማታት ኣመልኪቱ ንክልል መንግስቲ ምምኻር፤

2. ፖሊሲ ተንከፍ ምርምራትን መፅናዕታትን ትካላዊ ተቋማዊ ዕንየትን ናይ ኣሰራርሓ ሜላታትን ከምኡ'ውን ኣወዳድበን ኣመራርሓና ከተማን ኣዋህባ ግልጋሎትን ኣመልኪቱ ዝተረኽቡ ፍልጠታትን ተሞክሮታትን ምትእትታው፣

3. ኣባይቲ ዝምልከቱ ፖሊሲታት፣ ስትራተጂታትን ፕሮግራማትን መፅናዕትታት ምክያድ፣

4. ልምዓት ከተማታት ዝምልከቱ ፕሮጀክታትን ፕሮግራማትን ኣብ ምቅራፅ፣ ነዚ ዘድሊ ግብኣታት ኣብ ምትእልላሽን ድጋፍ ምሃብን ብዝተፈላለዩ ኣካላት ዝርከቡ ሓገዛት ምትሕብባርን፣

ዓንቀፅ 6 ስልጣንን ተግባርን

ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ዝስዕቡ ዝርዝር ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ

1. ብዛዕባ ምርካብ ሕጋዊ ኣፍልጦ ከተማነትን

አንቀፅ 3 ማቋቋም

1.በዚህ አዋጅ ህጋዊ ሰውነት ያለው የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ተቀቁማል።

2. ፅሕፈት ቤት ተጠሪነቱ ለንግድ ኢንዳትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ነው።

አንቀፅ 4 አደረጃጀት

1. ይህ ፅሕፈት ቤት ከርእሰ መስተዳድሩ የሚሾም ሃላፊና አስፈላጊ ስራተኞች ይኑሩታል።

2. ዋናው ፅሕፈት ቤት በመቀሌ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ቦታዎቸ ቅርንጫፍ /ፎች ለማቆቆም ይቻላል።

ክፍል 2

አላማ ፣ ስልጣንና ተግባር

አንቀፅ 5 አላማ

1. ሁሉም አቀፍ የከተሞች እድገትና የከተሞች አገልግሎት እንቅስቃሲ ለማጠናከር አስፈላጊ ድጋፍ መስጠት፣ ሁኔታዎች ማመቻቸት፣ በግል ይሁን በሕብረት ለማያደርጉት ጥረት ማስተባበርና ማገዝ ፣ከተሞች አስመልክቶ የሚወጡ ሕጎችና ደንቦች የተጠበቁ መሆናቸው ማረጋገጥና የከተሞች ጉዳይ አስመልክቶ የክልሉ መንግስት ማማከር።

2. ፖሊስ ነክ ምርመራና ጥናት፣ ድርጅታዊ ተቋም እድገትና የአሰራር ዘዴዎችን እንዲሁም የከተማ አደራጃጀትና አመራር እና ግልጋሎት አሰጣጥ አስመልክቶ የተገኙ እወቀቶችና ተሞክሮዎችን ማስፋፋት፣

3. ቤቶች የሚመለከቱ ፖሊሲዎች፣ ስትራተጅዎች ፕሮግራሞች ጥናቶች ማካሄድ

4. የከተሞች ልማት የሚመለከቱ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞችን መቅረፅ፣ ለዚህ የሚያስፈልጉ ግብአቶች በማፈላለግ ድጋፍ መስጠትና በተለዩ አካላት የሚገኙ እገዛዎች ማስተባበር

ዓንቀፅ 6 ስልዓንና ተግባር

የከተማ ልማት ፅሕፈት ቢት ከዚህበታች የተዘረዘሩት ስልጣን እና ተግባራት ይኖርታል።

1. ህጋዊ እውቅና ከተማነት ለማግኘትና የከተማ

ለውጢ ደረጃ ከተማን አመልኪቱ ንዝቐርቡ ሕቶታት ይምርምር ናይ ውሳነ ሐሳብ ናብ ዝምልከቶ የቕርብ ፣

2. ኩለመዳያዊ ዕብየትን ልምዓትን ከተማ ንምቅልጣፍ ፖሊሲ ተንከፍ መፅናዕቲን ምርምርን የካይድ፣
3. ዓቕሚ ከተማታት ንምዕባይ ብቴክኒክ፣ ብኣወዳድባ፣ ብኣመራርሓን ፋይናንስን ብኣዋህባ ግልጋሎትን ስርዓታት ይቕይስ፣ ኣብ ተግባራዊነቱ ይሕግዝ
4. ንከተማታት ምዕባለን ምጥንኻርን ግልጋሎት ከተማታትን ስርዓታት ይቅይስ፣ ኣብ ተግባራዊነቱ ይሕግዝ፣
5. ኣብ መንጎ ከተማታትን መሓውራትን መንግስትን ዘሎ ርክብ ኣብ ምጥንኻር ይድገፍ ንምትእስሳሩ የተሓባብር፣ ነዚ ዘድሊ መፈፀሚ ማንዋል የዳሉ፣
6. ጉዳይትን ተግባራትን ከተማታት ዝምልከት ደንቢ፣ መምርሒን መይላ ኣፈፃፅማ ኣፅኒዑ ናብ ዝምልከቶ የቕርብ፣
7. ኣማሐድራን ኣጠቓቕማን መሬትን ከምኡ'ውን ካልኦት ከተማታት ዝህብዎም ግልጋሎትን ኣሳልጦን ስርዓት ኣታሐሕዛ መረዳእታ ንኽህሉ ኣሰራርሐታት የተኣታቱ ኣብ ኣፈፃፅምኡ ይሕግዝ፣
8. ንከተማታት ብፍላይ ድማ ኣብ ምዕባይ ንዝርከባን ሓደሽቲ ንዝፍጠራን ናይ ከተማ ፕላን ፣ ቀየሳን ካልኦት ናይ ምህንድስናን ግልጋሎት ይሰርሕ፣ ንኽሰራሕ፣ ንኽሰርሕ ይገብር፣
9. ብፌደራል ፣ ብክልል መንግስቲ ካልኦት ገበርቲ ሰናይ ካልኦት ድጋፍ ንዝካየዱ ፕሮጀክትታት መፅናዕቲ የካይድ ንተግባራዊነቶም ይከታተል፣
10. ልምዓት ኣባይቲ ዝምልከቱ ፖሊስታት ፕሮግራምን የዳሉ ንውሳነ ናብ ዝምልከቶ ኣካል የቕርብ ፣
11. ከተማታት ብመሰረት ዝወፀ ስርዓት ኣከታትማ ፖሊሲን ፕላን እቲ ክልል መንግስትን ይዓብያ ምህላየን የረጋግፃ ፣
12. ከተማታት ስራሕተንን ሓላፍነተንን ብመሰረት ሕግን ደንብን መንግስቲ ንክካይዳ

ደረጃ ለውጥ አስመልክቶ የሚቀርብ ጥያቄዎች ይመረምራል፣ የውሳኔ ሃሳብ ለሚመለከተው ያቀርባል።

2. ሁሉም አቀፍ የከተማ እድገትና ልማት ለማፋጠን ፖሊሲ ነክ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል።
3. የከተሞች አቅም ለማሳደግ የቴክኒክ፣ በአመራርናና፣ አደረጃጀት፣ በፋይናንስና አገልግሎት አሰጣጥ ስርዓት ይቀይሳል፣ ለተግባራዊነቱ ይገዛል፣
4. ለከቶሞች እድገት እና ለከቶሞች አገልግሎት ጥንካሪ የምያግዙ የስልጠና እና የትምርት ፕሬግራሞች እንዲቀረፁ ያደርጋል፣ ይስፈፅማል
5. በከቶሞች እና በመንግስት መዋቅር ማሃከል ያለው ግንኙነት በመጣናከር ይደግፋል፣ እንዲተሳሰሩ ያስተባብራል በዚህ ማስፈፀምያ የምያስፈልግ ማንዋል ያዘጋጃል፣
6. የከቶሞች ጉዳዮች እና ተግባራት በሚመለከት ደንብ፣ መመርያ እና የአፈፃፀም ስሊት አጥንቶ ለሚመለከተው ያቀርባል።
7. የመሬት አስተዳደር እና አጠቃቀም እንዲሁም ሌሎች በከቶሞች የሚሰጡት አገልግሎቶች የምያፋጥኑ የመረጃ አያያዝ ስርዓት እንዲኖር አሰራሮቹን ይቀይሳል ለአፈፃፀሙ ይገዛል።
8. ለከተሞች በተለይ በማደግ ላይ ለሚገኙ አዳዲስ ለሚፈጠሩ የከተማ ፕላን፣ ቅየሳና ሌሎች የምህንድስና አገልግሎት ይሰራል፣ እንዲሰራ ያደርጋል፣
9. በፌደራል፣ በክልል መንግስትና በሌሎች በጎ አድራጊዎች ድጋፍ ለሚካሄዱ ፕሮጀክቶች ጥናት ያሂዳል ለተግባራውነቱ ይከታተላል፣
10. የቤቶች ልማት ለሚመለከቱ ፖሊሲዎች እና ፕሮግራሞችን ያዘጋጃል፣ ለውሳኔ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣
11. ከቶሞች በወጣው የአከታተል ስርዓት ፓሊሲ እና በክልሉ መንግስት ፕላን መሰረት እያደጉ መሆናቸው ያረጋግጣል፣
12. ከቶሞች ስራዎቻቸውና ሃላፊነታቸው በመንግስት ህግን ደንብ መሰረት

ይሕግዝ፣

ዓንቀፅ 7 ስልጣንን ተግባርን ሐላፊ ቤት ፅሕፈት

ሐላፊ እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዋ፣

1. ላዕለዋይ መራሒ ስራሕን ተፀዋዕን እቲ ቤት ፅሕፈት ብምዃኑ ይሰርሕ ።
2. አብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ዝተዘርዘሩ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ስልጣንን ተግባርን አብ ስራሕ ይውዕል
3. ብመሰረት ሲቪል ሰርቪስ ሕጊ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛታት ይቆፅር ፣የማሐድር የሰናብት ፣
4. ትልሚ ስራሕን በጀትን እቲ ቤት ፅሕፈት የዳሉ ምስ ተፈቀደ አብ ስራሕ የውዕል
5. ብዛዕባ ምንቅስቃስ ስራሕቲ እቲ ቤት ፅሕፈት አመልኪቱ ናብ ብሊዕሊዑ ዘሎ ቤሮ ፀብፃብ የቅርብ
6. ካልኦት እቲ ቤሮ ዝዋሃቦስራሕቲ ይሰርሕ ።

ዓንቀፅ 8 ሒሳብ መዛግብቲ

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ዝተማልኡን ዝፀፈፉን መዛግብቲ ይሕዝ፣
2. ሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን እቲ ቤት ፅሕፈት ብቢሂራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ቤት ፅሕፈት ወይ ንሱ ብዝወከሎ ወይ ድማ ብኻሊእ አገባብ ዘለዎ ቢሮ ይምርመሩ።

ክፍሊ 3

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 9 ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ዝርዝር ደንቢ እንትደሊ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ይወፀሉ።

ዓንቀፅ 10 ናይ መሰጋገሪ ድንጋጋ

ብቤት ፅሕፈት ዕዩን ከተማ ልምዓትን ከተማ ልምዓት ኣመልኪቱ ዝተረኸቡ መሰላትን ግቡኣትን ከምኡ'ውን ዝተጀመሩ ስራሕቲ በዚ አዋጅ ንዝቐሞ ቤት ፅሕፈት ተሰጋጊሮም አለው።

ዓንቀፅ 11 ዝተሳዓሩ ሕግታት

1. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት ንምውሳን እብ ዝወፀ ብሂራዊ ምንግስቲ ትግራ ይ አዋጅ ቁፅሪ9/88 ዓንቀፅ10 ንቢሮ ዕዩን ከተማ ልምዓትን ተውሂቦም ዝነበሩ ከተማ ልምዓት ዝምልከቱ ስልጣንን ተግባራትን

እንዲያካይሄዱ ያግዛል፣

አንቀፅ 7 የፅሕፈት ቤት ሃላፊ ስልጣንና ትግባር

የፅሕፈት ቤቱ ሃላፊ የሚቀጥሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖርታል።

1. ፅሕፈት ቤቱ የበላይ ሃላፊና የስራ ተጠሪ በመሆን ይሰራል፣
2. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 የተዘረዘሩት የፅሕፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር በስራ ላይ ያውላል፣
3. በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት ፅሕፈት ቤቱ ስራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
4. የፅ/ቤቱ የስራ እቅድና በጀት ያዛጋጃል ሲፈቀድ በስራ ላይ ያውላል፣
5. የፅ/ቤቱ የስራ እንቅስቃሴ አስመልክቶ ለበላይ ቢሮ ሪፖርት ያቀርባል፣
6. ሌሎች በቢሮው የሚሰጡት ስራዎች ይሰራል።

አንቀፅ 8 የሂሳብ መዛግብቶች

1. ፅ/ቤቱ የተሞሉና የተጣሩ መዛግብቶች ይይዛል፣
2. 2.የፅ/ቤቱ የሂሳብ መዛግብቶችና ሰነዶች በቤሂራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ፅ/ቤት ወይን እሱ በወከለው ወይም ደግሞ በሌላ አግባብ ባለው ቢሮ ይመረምራሉ።

ክፍል 3

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 9 ደንብ የማውጣት ስልጣን

ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ዝርዝር ደንብ ሲያሰፍለግ በትግራይ ክልል ምክር ቤት ሰራ አስፈፃሚ ይወጣለታል።

አንቀፅ10 የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

በስራና ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ከተማ ልማትና አስመልክቶ የተገኙ መብቶችና ግዴታዎች እንዲሁም የተጀመሩ ስራዎች በዚህ አዋጅ ለቆመው ፅ/ቤት ተሸጋግረዋል።

አንቀፅ 11 የተሻሩ ህጎች

1. የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ቢሮዎች ለመወሰን በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ ቁጥር 9/88/ አንቀፅ10ለስራና ከተማ ልማት ቢሮ ተሰጥተው የነበሩ ከተማ ልማት የተመለከቱት

www.abyssinialaw.com

በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለው።

2. ምስዚ ኣዋጅ እዙይ ዝጉነፅ ሕጊ ወይልምዲ እብዚ ኣዋጅ ዝተመልከቱ ጉዳያት ተፈፃሚነት እይህልወን።

ዓንቀፅ 12 **__ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ__**

እዚ ኣዋጅ ኣብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ጊዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ

ጥቅምቲ 1995

መቐለ

ስልጣንና ተግባሮች በዚሁ አዋጅ ተሸረዋል።

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚጋጭ ህግ ወይም ልምድ በዚሁ አዋጅ በተመለከቱት ጉዳያት ተፈፃሚነት አይኖሮውም።

አንቀፅ12 **__አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ__**

ይህ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ግዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ጥቅምት 1995

መቀለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ.2 መቐለ ጥቅምቲ 1995 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ጥቅምት 1995 ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 61/1995 ስልጣንን ተግባርን በዓል ስልጣን ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ኣዋጅ ገፅ 1

አዋጅ ቁጥር 61/1995 የትግራይ ኮንስትራክሽንና ዚዳይን ባለስልጣን፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ ገጽ 1

ቁፅሪ አዋጅ 61/1995
ስልጣንን ተግባርን በዓል ስልጣን ኮንስትራክሽን ን ዲዛይንን ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

ስራሕቲ ልምዓት ከተማን ናይ ኮንስትራ ክሽን ኢንዳስትሪን ብሓባር ጠሚርካ ምምራሕ እቲ ዝድለ ስሉጥ ዕብየት ንምምፃእ ዘየመችው ብምንባሩ፣

እቲ ነተን ከተማታት ዝውሃብ ሞያውን ቴክኔካዊን ሓገዝ ንዕብየትን ዘሳልጥ፣ ንኢንቨስትመንት ዘመችውን ንክኸውን ብምሕሳብ ከምኡ'ውን ናይ ኮንስትራክሽን ኢንዳስትሪን አብዚ ክልል ብዝግባእ ንክምዕብል ብዘኽእል መልክዑ ዳግም ምውዳብ ኣድላይ ብምኻኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ናይቲ ክልል ሕጊ መንግስቲ አንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ፣

ክፍሊ 1
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ስልጣን ተግባርን በዓል ስልጣን ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁ 61/1995" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

1. «ቢሮ» ማለት ቤሮ ንግዲ፣ እንድስትርን ከተማ ልምዓት ማለት እዩ።
2. «በዓል ስልጣን» ማለት በዓል ስልጣን

አዋጅ ቁጥር 61/1995
የትግራይ ኮንስትራክሽንና ዚዳይን ባለስልጣን፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ፣

የከተማ ልማት ስራዎችና የኮንስትራክሽን ኢንዱስትሪ በአንድ ላይ በማጣመር መምራት የሚፈለገውን ፈጣን እድገት ለማምጣት የማያመች በመኖሩ፣

ለከተሞች የሚሰጥ የሙያና ቴክኒክ እገዛ ለእድገታቸው የሚያፋጥንና ለኢንቨስትመንት የሚያመች እንደሚሆን በማሰብ እንዲሁም የኮንስትራክሽን ኢንዱስትሪ በክልሉ በሚገባ እንዲያድግ በሚቻል መልኩ በድጋሚ ማደራጀት አስፈላጊ በመሆኑ፣

በትግራይ ብሂራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ሕገ መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህ አዋጅ አውጥቷል፣

ክፍል 1
አጠቃላይ

አንቀፅ1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ «የኮንስትራክሽንና ዲዛይና ባለስልጣን ክልል ትግራይ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁ61/1995» ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2 ትርጉም

1. «ቢሮ» ማለት የንግድ፣ ኢንድስትሪ እና ከተማ ልማት ቢሮ ማለት እዩ።
2. «ባለስልጣን» ማለት የትግራይ ኮንስትራክሽን

ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ትግራይ ማለት እዩ።

3. «ዋና ኣካያዲ» ስራሕ ማለት በዓል ስልጣን ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ንኽሰርሕ ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ሓላፊ ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3 ምጥያሽ

1. በዚ ኣዋጅ እዙይ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ባዓል ስልጣን ኮንስትራክሽን ን ዲዛይንን ትግራይ ተጣይሹ ኣሎ።
2. ተፀዋዒነት እዚ በዓል ስልጣን ነቢሮ ንግዲ፣ ኢንድስትሪን ከተማ ልምዓትን እዩ።

ዓንቀፅ 4 ኣወዳድባ

1. እዚ በዓል ስልጣን ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ሓላፍን ኣድለይቲ ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።
2. ናይዚ ባዓል ስልጣን ዋና ቤት ፅሕፈት ኣብ መቐለ ኮይኑ ከም ኣድላይነቱ ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ጨንፈር /ራት ከጣይሽ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ 2

ዕላማን ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 5 ዕላማ

1. ኣብዚ ክልል ናይ ኮንስትራክሽን ኢንድስትሪ ንኽምዕብልን በዚ ሴክተር ግዱ ሰብ ውልቀ ሃብቲ ንኽጠናከር ምድጋፍ፣
2. ብደረጃ ፌደራልን ክልልን ድዛይንን ኮንስትራክሽንን ኣመሊኪቶም ዝወፁ ሕግታት፣ ደረጃታት፣ መምርሕታትን ልምድታትን ኣብዚ ክልል ምትግባሮም ምርግጋፅ፣
3. ብመንግስቲ በጀት ዝስርሑ ናይ ኮንስትራክሽን ፕሮጀክትታት ብመሰረት ናይቲ ክልል መመዘኒ ደረጃን ዝተሰርሑ ምኻኖም ምርግጋፅ።

ዓንቀፅ 6 ስልጣንን ተግባርን

በዓል ስልጣን ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ዝስዕቡ ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፣

1. ብመሰረት ናይ ፌደራል ፖሊሲን እስትራተጅን ናይቲ ክልል ዲዛይንን ኮንስትራክሽንን ዝምልከት ፖሊሲን እስትራተጅን ይሕንፅፅ፣ ብክልል መንግስቲ የተግብር፣

እና ዲዛይን ባለስልጣን ማለት ነው።

3. «ዋና ስራስኪያጅ» ማለት የኮንስትራክሽን እና ዲዛይን ባለ ስልጣን እንዲመራ በርእሰ መስተዳድር የሚሾም ሃላፊ ማለት ነው።

አንቀፅ 3 ማቋቋም

1. በዚህ አዋጅ ህጋዊ ሰውነት ያለው የትግራይ ኮንስትራክሽን እና ዲዛይን ባለስልጣን ተቆቁመዋል።
2. ይህ ባለስልጣን ተጠሪነቱ ለንግድ፣ እንዲስትሪ እና ከተማ ልማት ቢሮ ነው።

ዓንቀፅ 4 አደረጃጀት

1. ይህ ባለስልጣን በርእሰ መስተዳድሩ የሚሾም ሃላፊና አስፈላጊ ሰራቶኞች ይኖርታል።
2. የዚህ ባለስልጣን ዋና ፅሕፈት ቤት በመቀሌ ሆኖ እንደየ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ቦታዎች ቅርንጫፎች ለማቋቋም ይችላል።

ክፍል 2

አላማ፣ ስልጣን እና ተግባር

አንቀፅ 5 አላማ

1. በዚህ ክልል የኮንስትራክሽን ኢንድስትሪ እንድያድግ እና በዚህ ሲክተር የግል ባለሃፍት ድርሻ ኢንዲጣናከር መደገፍ፣
2. በፌደራል እና በክልል ደረጃ ዲዛይን እና ኮንስትራክሽን አስመልክቶ የሚወጡ ህጎች፣ ደረጃዎች፣ መመሪያዎች እና ልምዶች በዚህ ክልል መተግበራቸው ማራጋገጥ፣
3. በመንግስት በጀት የሚሰሩ የኮንስትራክሽን ፕሮጀክቶች ለክልሉ መመዘኛና ደረጃ መሰረት መተግባራቸው ማራጋገጥ።

አንቀፅ 6 ስልጣንና ተግባር

የኮንስትራክሽንን ዲዛይን ባለስልጣን የሚከተሉት ዝርዝር ስልጣን ተግባሮች ይኖርታል፣

1. በፌደራል ፖሊሲና እስትራተጂ መሰረት የክልሉ ዲዛይንና ኮንስትራክሽን የሚመለከት ፖሊሲና ስትራተጂ ይቀርፃል፣ በክልል መንግስት ሲፀድቅ ያስፈፅማል፣

2. ኣብዚ ክልል ናይ ዝሰርሑ ህንፃታትን ኮልኦት ሲቪል ስራሕትን ዲዛይኖምን ህንፀቶምን ደረጀኦምን ዝተሓለወ ምኻኑ የረጋግፅ፣
3. ኣብዚ ክልል ናይ ኮንስትራክሽን ኢንድስትሪ ንክምዕብል ዝርዝር ናይ ፖሊሲን እስትራተጅን ፅንዓት የካይድ ብዝምልከቶ እንትፀድቅ ንአፈፃፅሞኦም ይሕግዝ፣ ተግባራዊኖቶም ይከታተል፣ አፈፃፅማ መስርሕን ሞዳሊትን የውፅእ፣
4. ብክልል መንግስቲ በጀት ዝሰርሑ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ግቡእ ዲዛይን ናይ ስራሕ ውዕልን ዝተዳለወሎም ምኻኑ የረጋግፅ፣
5. ብክልል መንግስቲ በጀት ዝሰሪሑ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ብመሰረት ዝተአተውዎ ውዕሊ፣ ደረጃ ፅሬት፣ ጊዜን ዋጋን ሓልዩም ዝተሰረሑ ምኻኖም የረጋግፅ፣ ብላዕለዋይነት ይቆፃፀር፣
6. ንኮንስትራክሽን ዕቤት ዝሕግዙ ሐደሽቲ ቴክኖሎጂ ታት፣ ናውቲ ህንፀትን መሳርሒታት ንምእታው መፅናዕትን ምርምርን የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣
7. ንዚ ክልል ዘገልግሉ ዲዛይን ንኮንስትራክሽንን ዝምልከቱ ናይ ኮንትራክት ሕግታት ፣ ደንብታት፣ መምርሒታት የዘጋጂ፣ብዝምልከቶ እንትፀድቕ ተግባራዊነቱ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣
8. ንናይ ዲዛይንና ኮንስትራክሽን ሰብሞያ ናይ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ስራሕ ፈቓድ ይህብ፣ ኣብ ዲዛይንን ኮንስትራክሽንን ንዝዋፈሩ ተኻናተርቲ፣ መማኸርቲን በዓልሞያታትን ንዝወሃብ ፍቓድ መመዘኒ ደረጃ የውፅእ፣ ዝወፁ መመዘኒን ሞያዊ ስነ ምግባርን ዝተተግበሩ ምኻኖም የረጋግፅ፣
9. ኣብዚ ክልል ንዝርከቡ ዝተፋላለዩ መንግስታዊ አካላት ብዲዛይንን ኮንስትራክሽንን ምምሕዳርን ኩለመደያዊ ደገፍ ይገብር፣
10. ኣብ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን እቲ ክልል መንግስትን ሰብ ውልቀ ሃብትን ተሓባቢሮም ዝስረሕሉ ባይታ የመቻችው።

2. በዚህ ክልል የሚሰሩ ህንፃኦች እና ሊሎች የሲቪል ስራዎች ዲዛይናቸው እና ግንባታቸው ደረጃቸውን የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፣
3. በዚህ ክልል የኮንስትራክሽን ኢንድስትሪ እንዲያድግ ዝርዝር የፖሊሲ እና እስትራተጂ ጥናት ያካሂዳል በሚመለከተው ሲፀድቅ ለአፈፃፀማቸው ያግዛል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል የአፈፃፀም ሂደትና ሞዳሊት ያወጣል፣
4.በክልሉ መንግስት በጀት የሚሰሩ የኮንስትራክሽን ስራዎች ተገቢ ዲዛይንና የስራ ውል የተዘጋጀላቸው ሙሆኑን ያረጋግጣል፣
5. በክልሉ መንግስት በጀት የሚሰሩ ኮንስትራክሽን ስራዎች በተገባላቸው ውል ደረጃ ጥራት፣ ጊዜና ዋጋ ጠብቀው የተሰሩ መሆናቸው ያረጋግጣል፣ በበላይነት ይቆጣጠራል፣
6. ለኮንስትራክሽን እድገት የሚያግዙ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች፣ የግንባታእቃዎችና መሳሪያዎች ለማስተዋወቅ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣ ኢንዲካሄድ ያደርጋል፣
7. ለክልሉ የሚያገለግሉ ዲዛይንና ኮንስትራክሽን የሚመለከቱ የኮንትራክት ህጎች፣ ደንቦችና መመርያዎች ያዘጋጃል፣ በሚመለከተው ሲጸድቅ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
8. ለዲዛይንና ኮንስትራክሽን ባለሙያዎች የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ስራ ፍቃድ ይሰጣል፣ በዲዛይንና ኮንስትራክሽን የሚሰሩ ስራ ተቋራጮች አማካሪዎችና ባለሞያዎች የሚሰጥ ፍቃድ መመዘኛ ደረጃ ያወጣል፣ የወጡ መመዘኛዎችና ሞያዊ ስነምግባር የተተገበሩ መሆናቸው ያረጋግጣል፣
9. በዚሁ ክልል የሚገኙ የተለያዩ የመንግስት አካላት በዲዛይንና ኮንስትራክሽን አስተዳደር ሁሉም አቀፍ ድጋፍ ያደርጋል፣
10. በክልሉ ኮንስትራክሽን ስራዎቸ የክልሉ መንግስትና የግል ባለሃብቶች ተባብሮ የሚሰሩበት ሁኔታ ያመቻቻል።

ዓንቀፅ 7 ስልጣንን ተግባርን ዋና አካያዲ ስራሕ

ዋና አካያዲ ስራሕ እዚ ባዓል ስልጣን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ፣

1. ላዕለዋይ መራሒ ስራሕን ተፀዋዕን እቲ ባዓል ስልጣን ብምኻን ይሰርሕ፣
2. አብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 6 ዝተዘርዘሩ ናይቲ ባዓል ስልጣን ስልጣንን ተግባርን አብ ስራሕ የውዕል፣
3. ብመሰረት ሲቪል ሰርቪስ ሕጊ ናይቲ በዓል ስልጣን ሰራሕተኛታት ይቆፀር፣ የማሐድር፣ የሰናብት፣
4. ትልሚ ስራሕን በጀትን እቲ ባዓል ስልጣን የዳሉ ምስተፈቀደ አብ ስራሕ የውዕል።
5. ብዛዕባ ምንቅስቓስ ስራሕቲ እቲ በዓል ስልጣን ኣመልኪቱ ናብ ብልዕሊኡ ዘሎ ቢሮ ፀብፃብ የቕርብ፣
6. ካልኦት በቲ ቢሮ ዝተውሃብዎ ስራሕቲ ይሰርሕ።

ዓንቀፅ 8 ሒሳብ መዛግብቲ

1. እቲ ባዓል ስልጣን ዝተማልኡን ዕፉፉን መዛግብቲ ይሕዝ።
2. ሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን እዚ ባዓል ስልጣን ብሄራዊ ክልላዊ ዋና ኦዲተር ቤት ፅሕፈት ወይ ንሱ ብዝወከሎ ወይ ድማ ብካሊእ አገባብ ዘሎዋ ቢሮ ይምርመሩ

ክፍሊ 3

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 9 ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ አዋጅ መፈፀሚ ዝርዝር ደንቢ እንትደሊ ብቢት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ይወፀሉ፣

ዓንቀፅ 10 ናይ መሰጋገሪ ድንጋጋ

ብቤት ፅሕፈት ዕዮን ከተማ ልምዓትን ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን ኣመልኪቱ ዝተረኸቡ መሰላትን ጉቡኣትን ከምኡ'ውን ዝተጀመሩ ስራሕቲ በዚ ኣዋጅ ንዝቖመ በዓል ስልጣን ተሰጋጊሮም ኣለዉ።

ዓንቀፅ 11 ዝተሳዓሩ ሕግታት

1. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት ንምውሳን አብ ዝወፀ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88ዓንቀፅ 10 ንቢሮ ዕዮን ከተማ ልምዓትን ተውሂቦም ዝነበሩ ኮንስትራክሽን ዝምልከቱ ስልጣንን

አንቀፅ 7 የዋና ስራአስኪያጁ ስልጣንና ተግባር

የዚሁ ባለስልጣን ዋና ስራስኪያጅ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባሮች ይኖርታል፣

1. የባልስልጣኑ የበላይ ሃላፊና የስራ ተጠሪ በመሆኑ ይሰራል፣
2. በዚህ አዋጅ ዓንቀፅ 6 የተዘረዘርቱን የባለስልጣኑ ስልጣንና ተግባር በስራ ላይ ይውላል፣
3. በስቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት የባለስልጣኑ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል ያሰናብታል።
4. የባለስልጣኑ የስራ እቅድና በጀት ያዘጋጃል ሲፈቀድ በስራ ላይ ያውላል፣
5. የባልስልጣኑ ስራ እንቅስቃሴ አስመልክቶ ለበላይ ቢሮ ሪፖርት ያቀርባል፣
6. ሌሎች በቢሮው የሚሰጡት ስራዎች ይሰራል።

አንቀፅ 8 የሂሳብ መዛግብቶች

1. ባለስጣኑ የተሟሉና የተጣሩ መዛግብቶች ይይዛል
2. የባለስልጣኑ የሂሳብ መዛግብቶችና ሰነዶች በቢሄራዊ ክልላዊ ዋና ኦዲተር ፅሕፈትቤት ወይም እሱ በወከለው ወይ ደግሞ በሌላ አገባብ ባለው ቢሮ ይመረምራል።

ክፍል 3

የተለያዩ ድንጋጊዎች

አንቀፅ 9 ደንብ የማውጣት ስልጣን

ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ዝርዝር ደንብ ስያስፈልግ በትግራይ ክልል ምክርቢት ስራ አስፈፃሚ ይዎጣለታል

አንቀፅ 10 የመሸጋገርያ ድንጋጌ

በስራና ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ኮንስትራክሽንና ዲዛይን አስመልክቶ የተገኙ መብቶችና ግዴታዎች እንዲሁም የተጀመሩ ስራዎች በዚህ አዋጅ ለቆመው ባለስልጣን ተሸጋግረዋል።

አንቀፅ 11 የተሻሩ ህጎች

1. የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ ቀጥር 9/88 አንቀፅ 10 ለስራና ከተማ ልማት ቢሮ ተሰጥቶው የነበሩ ኮንስትራክሽን የተመለከቱት ስልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ

ተግባራትን በዚ ኣዋጅ ተሰዒሮም ኣለዉ።

2. ምእዚ ኣዋጅ እዚ ዝጓነፅ ሕጊ ወይ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዝተመልከቱ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 12 **<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዚ</u>**

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ግዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ

ጥቅምቲ 1995

መቐለ

ተሽረዋል።

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚጋጭ ህግ ወይ ልምድ በዚሁ አዋጅ በተመለከቱት ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖሮውም።

አንቀፅ 12 **<u>አዋጅ የሚፀናበት ግዜ</u>**

ይህ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ግዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ጥቅምት 1995

መቀለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቁ.15 መቐለ ሕዳር 1995 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.4 መቐለ ህዳር 1995 ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 62/1995
ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቋምን ስልጣንን ተግባርን ንምውሳንን ዝወፀ አዋጅ

አዋጅ ቁጥር 62/1995
የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽህፈት ቤት ለማቋቋም፣ ስልጣኑንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ኣዋጅ ቁፅሪ 62/1995 ዓ.ም ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቋምን ስልጣንን ተግባርን ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ፈፃሚ ኣካል ተፈልዩ፣ ዓርሱ ክኢሉ ንኽቐውምን ናይ ባዕሉ ነፃ ኣመራርሓ ንክህልዎ ብ1994 ዓ.ም ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 50/2/ ዝተሓገገ ብምዃኑ፣

ብዙይ መሰረት እቲ ቤት ምኽሪ በቲ ሕገ መንግስቲ ዝተውሃቦ ሓላፍነት ብብቕዓት ንኽዋፃእ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ምቛምን ስልጣኑን ተግባሩን ምውሳንን ኣገዳሲ ኾይኑ ስለዝተረኸበን፣

ብመሰረት እቲ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንገስቲ ዓንቀፅ 78፣95 ኣብ ውሽጢ እቲ ብሄራዊ ክልል ዝርከቡ ቤት ምኽርታት ወረዳን ጣብያን ነናይ ባዕሎም ቤት ፅሕፈታት ንኽህልዎምን ርእሶም ኪኢሎም ብነፃ ንኽመርሑ ኾይኖም ስለዝቖሙ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ብዝተውቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቋም ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 62/1995" ዓ.ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

አዋጅ ቁጥር 62/1995 ዓ/ም የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽህፈት ቤት ለማቋቋም፣ ስልጣኑንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ከስራ አስፈፃሚ አካል በመለየት ራሱን ችሎ እንዲቆምና የራሱን ነፃ አመራር እንዲኖረው በ1994 ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት አንቀፅ 50/2/ የተደነገገ በመሆኑ፣

በዚሁ መሰረት ምክር ቤቱ በሕገ መንግስቱ የተሰጠውን ሀላፊነት በብቃት እንዲዋጣ ዘንድ የራሱን ጽ/ቤት ማቋቋም፣ ስልጣኑንና ተግባሩን መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ መንግስት አንቀፅ 78 እና 95 መሰረት በክልሉ ስር የሚገኙት የወረዳና የጣብያ ምክር ቤቶች የየራሳቸው ጽ/ቤት እንዲኖራቸውና ራሳቸውን ችለው በነፃ እንዲመሩ ተደርገው ስለተቋቋሙ፣ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥተዋል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ
አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ «የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽ/ቤት ለማቋቋም፣ ስልጣኑንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 62/1995 ዓ.ም» ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም እንተዘይተዋሂብዎ፣

1. «ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል» ማለት ብ1994 ዓ.ም ተማሓይሹ ብዝውፅ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 46/1/ መሰረት ዝቆመ ኣካል እዩ፤
2. "ኣፈ ጉባኤ" ማለት ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 50 መሰረት ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ተመሪፁ ነቲ ቤት ምኽሪ ናይ ስራሕ ዘበን ንከገልግል ዝተሾመ በዓል ስልጣን እዩ
3. "ኮሚቴታት" ማለት ቀወምትን ጊዚያዊን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ማለት እዩ፡

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ምቛም፣ ተፀዋዕነቱ ፣ ኣወዳድባን ተልእኾን

ዓንቀፅ 3

ብዛዕባ ምቛም

ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ድሕሪ'ዚ "ቤት ፅሕፈት" እናተብሃለ ዝፅዋዕ ዓርሱ ኪኢሉ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።

ዓንቀፅ 4

ብዛዕባ ወረዳን ጣብያን ቤት ፅሕፈታት ቤት ምኽሪ ኣመሰራርታን ኣወዳድባን

1. ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ውሽጢ ዝርከቡ ቤት ምኽሪታት ወረዳን ጣብያን ብሕገ መንግስቲ ብዝተደንገገ መሰረት ስራሕቶም ንምፍፃም ቤት ፅሕፈት ንክህልዎም በዚ ኣዋጅ ሕጋዊ ሰብነት ረኺቦም ቆይሞም ኣለዉ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ዝተመልከቱ ቤት ምኽሪታት በዚ ኣዋጅ ንቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ዝተውሃቦ ዝርዝር ስልጣንን ሓላፍነትን ንቤት ፅሕፈቶም ብዘድልዮምን ብዝጥዕሞምን ተግባራዊ ክገብሩ ይኽእሉ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ናይ ወረዳን ጣብያን ቤት ምኽሪ ቤት ፅሕፈታት ንቅድሚት ዓርሶም

አንቀጽ 2

ትርጉም

በዚህ አዋጅ የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም እስካልተሰጠው ድረስ፣

1. "ብሄራዊ ክልል ም/ቤት" ማለት በ1994 ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብ/ክ/መ/ሕገ መንግስት አንቀጽ 46/1/ መሰረተ የቆመ አካል ነው።
2. "አፈ ጉባኤ" ማለት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 50 መሰረት ከብሄራዊ ክልል ምክር ቤት አባላት ተመርጦ ለምክር ቤቱ የስራ ዘመን እንዲያገለግል የተሾመ ባለስልጣን ነው።
3. «ኮሚቴዎች» ማለት የብሄራዊ ክልል ም/ቤት ቋሚና ጊዚያዊ ኮሚቴዎች ማለት ነው።

ክፍል ሁለት

ስለ ምክር ቤቱ ጽ/ቤት መቋቋም፣ ተጠሪነቱ፣ አደረጃጀቱ ዓላማው

አንቀፅ 3

ስለ መቋቋም

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽ/ቤት ከዚህ በኋላ ጽ/ቤት ተብሎ የሚጠራ ሲሆን ራሱን የቻለ ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።

ዓንቀፅ 4

ስለ ወረዳና ጣብያ ምክር ቤት ጽ/ቤቶች አመሰራረትና አደረጃጀት።

1. በትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ስር የሚገኙ የወረዳና የጣብያ ምክር ቤቶች በሕገ መንግስቱ እንደተደነገገ ስራቸውን እንዲያስፈጽሙ የየራሳቸው ጽ/ቤት እንዲኖራቸው በዚሁ አዋጅ ህጋዊ ሰውነት አግኝተው ተቋቁመዋል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሱ ም/ቤቶች በዚሁ አዋጅ ለብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ጽ/ቤት የተሰጡትን ዝርዝር ስልጣንና ሃላፊነት ለጽ/ቤታቸው እንደየ አስፈላጊነቱ እና እንደየአመቺነቱ ተግባራዊ ማድረግ ይችላሉ
3. በዚሁ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንዳለ ሆኖ የወረዳና የጣብያ ም/ቤት ጽ/ቤቶች ለወደፊቱ ራሳቸውን ችለው በበቂ

ኪኢሎም ብእኹል ሓይሊ ሰብን ንዋትን/ማተሪያል/ ክሳብ ዝውደቡ በብብርኩ ብዝተመረፁ ኣፈጉባኤታት እንዳተመርሑ ብናይ ዋና ኣማሓደርቲ ወረዳን ጣቢያን ቤት ፅሕፈታት ድጋፍ ወሃብቲ ተደሪቦም ክዋቀሙ ይኽእሉ።

<u>ዓንቀፅ 5</u>

<u>ስሩፅ ኣድራሻ</u>

ስሩፅ ኣድራሻ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መቐለ ይኸውን።

<u>ዓንቀፅ 6</u>

<u>ዕላማ</u>

መሰረታዊ ዕላማ እዚ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልን ኣመራርሕኡን ብሕገ መንግስቲ ዝተውሃቦም ሕጋዊ ሓላፊነትን ሕዝባዊ ሓደራን ብብቕዓትን ብተኣማንንትን ንኽዋፃእ ምግባር ተልእኾኦም ምዕዋትን እዩ።

<u>ዓንቅፅ 7</u>

<u>ስልጣን ተግባርን እቲ ቤት ፅሕፈት</u>

ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ።

1. ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ፅሕፈት ኣፈጉባኤ ብምኻን የገልግል።
2. ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልን ንዝተፈላለዩ ኮሚቴታት ቤት ምኽርን ናይ ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት ይህብ፣ መአከቢ ኣዳራሽ የዳሉ መገልገሊ ኣቁሑት የማልእ።
3. ቤት ምኽርን ኮሚቴታትን ዝተመያየጡሎም ቃለ ጉባኤታት፣ ውሳኔታትን ሰነዳትን ብዝግባእ ተመዝጊቦም ንኽተሓዙን ንኽሕለዉን ይገብር።
4. ንኣባላት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ግልጋሎት ቤት መፃሕፍቲ፣ ምርምርን መረዳእታን ይህብ፣
5. ካብ ኣፈጉባኤ ብዝወሃቦ ኣመራርሓ መሰረት ናብ ቤት ምኽሪ ኣባላትን ዕዱማትን ኣጋይሽ ይቕበል፣ ኣድላይ እንግዶት ተማሊኡ ዝቐረበሎም ምኻኑ የረጋግፅ።
6. ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልን በቢደረጅኡ ንዝርከቡ ቤት ምኽርታትን ዓቕሞም ዘጎልብትሉ ምቹው ኩነታት ይፈጥር

የሰውና ማተሪያል ሀይል እስከመደራጀት ድረስ በየደረጃው በተመረጡት አፈ ጉባኤዎች እየተመሩ በወረዳና ጣቢያ ጽ/ቤቶች ዋና አስተዳዳሪዎችና የድጋፍ ሰጭ አካሎች በመታገዝ ሊጠቀሙ ይችላሉ።

አንቀፅ 5

አድራሻ

የፅ/ቤቱ ዋና መስሪያ ቤት መቐለ ይሆናል

አንቀፅ 6

አላማ

መሰረታዊ አላማው የትግራይ ብሄራዊ ክልል ም/ቤትና አመራሩን በሕገ መንግስቱ የተሰጣቸውን ሀላፊነትና ህዝባዊ አደራን በብቃትና በታማኝነት እንዲዋጣ ማድረግና ተልእኮውን ማሳካት ይሆናል።

አንቀፅ 7

የጽ/ቤቱ ስልጣንና ተግባር

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽ/ቤት በዚህ አዋጅ መሰረት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ም/ቤት የአፈ ጉባኤ ጽ/ቤት በመሆን ያገለግላል።
2. ለብሄራዊ ክልል ም/ቤትና ለተለያዩ የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች የጽ/ቤት አገለግሎት ይሰጣል፣ የመሰብሰብያ አዳራሽ ያዘጋጃል፣ የመገልገያ እቃዎችንም ያሟላል።
3. ም/ቤቱም ሆነ የም/ቤቱ ኮሚቴዎች የተወያዩባቸውን ቃለ ጉባኤዎች ፣ ውሳኔዎችና ሰነዶችን ተመዝግበው እንዲያዙና እንዲጠበቁ ያደርጋል።
4. ለክልለሉ ም/ቤት አባላት የቤት መጻህፍት የምርምርና የመረጃ አገልግሎት ይሰጣል።
5. ከአፈጉባኤው በሚሰጠው አመራር መሰረት ለጽ/ቤቱ አባላትና ለተጋባዥ እንግዶች የተደረገላቸው መሆኑ ያረጋግጣል።
6. የክልሉ ምክር ቤትና በየደረጃው ለሚገኙ ም/ቤቶች አቅማቸውን የሚያጎለቡትበትን አመቺ ሁኔታዎች ይፈጥራል፣ ድጋፍ ይሰጣል

ይድግፍ።

7. ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ዘሕለፎም ውሳነታት ንዝምልከቶም ኣካላት ብእዋኑ ክበፅሑ ይገብር።
8. ወናኒ ንብረት ይኸውን፣ ብሽሙ ውዕሊ ይወዓዓል ይኸስስ፣ ይኽሰስ።
9. ስራሕ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ንክዕወት ዝሕግዙን በቲ ኣፈጉባኤ ዝወሃቡን ካልኦት ተመሳሰልቲ ተግባራት ይፍፅም።

ዓንቀፅ 8

ብዛዕባ እዚ ቤት ፅሕፈት ኣወዳድባ፣ ኣመራርሓን ተፀዋዕነትን

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ንኣፈ ጉባኤን ም/ኣፈ ጉባኤን ብሞያ ጉባኤ ዝምደቡ ኣማኸርቲ'ውን ዝሓዘ እንትኾን ካብዚ ብተወሳኺ ዕላምኡ ኣብ መወዳእታ ንምብፃሕ ዘድልዩ ናይ ኣወዳድባ መሓውር ኣፅኒዑ በቲ ኣፈ ጉባኤ ኣቢሉ ንቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ብምቕራብ የወስን።
2. እቲ ቤት ፅሕፈት ብኣፈ ጉባኤ መቕረባይነት ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሸየም ብሓደ ላዕለዋይ ሓላፊ ይምራሕ፣ ይመሓደር።
3. ሓላፊ እቲ ቤት ፅሕፈት ተፀዋዕነቱ ንኣፈ ጉባኤ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

ሓላፊ እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህሉውዎ።

1. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃቡ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ የውዕል።
2. ካብ ኣፈጉባኤ ብዝተውሃቦ ኣመራርሓ መሰረት ስራሕቲ ቤት ፅሕፈት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር ይቆፃፀር።
3. ንቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛታት ብስቪል ሰርቪስ ሕግታትን ደንብታትን መሰረት ይቆፅር የመሓድር፣ የሰናብት።
4. ፕሮግራም ስራሕን ዓመታዊ በጀትን እቲ ቤት ፅሕፈት ኣዳልዩ ንኣፈጉባኤ የቅርብ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል።
5. ሒሳብ ቤት ፅሕፈት የንቀሳቅስ፣ ብመሰረት

7. የክልል ም/ቤት የሚያሳልፉባቸው ውሳኔዎችን ለሚመለከታቸው አካሎች በግዜው እንዲዳረሱ ያደርጋል
8. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ከሶስተኛ ወገን ጋር ይዋዋላል፣ ይከሳል ይከሰሳል፣
9. የም/ቤቱ ስራዎች እንዲሳኩ የሚያግዙና በአፈጉባኤው የሚሰጡ ሌሎች ተመሳሳይ ተግባሮችን ይፈፅማል

አንቀጽ 8

የጽ/ቤቱ አደረጃጀት፣ አመራርና ተጠሪነት

1. ጽ/ቤቱ ለአፈጉባኤው ለምክትል አፈጉባኤው ሞያዊ እገዛ የሚሰጡ በችሎታቸውና በብቃታቸው አፈ ጉባኤ የሚመድባቸው አማካሪዎች የሚያጠቃልል ሲሆን በተጨማሪም ደግሞ አላማውም ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉትን የአደረጃጀት መዋቅር በማጥናት በአፈጉባኤ አቅራቢነት በክልል ም/ቤት ያስወስናል
2. ጽ/ቤቱ በአፈ ጉባኤ አቅራቢነት በክልል ምክር ቤት የሚሾም በአንድ የበላይ ሀላፊ ይመራል፣ ይተዳደራል
3. የጽህፈት ቤቱ ሃላፊ ተጠሪነቱ ለአፈ ጉባኤው ይሆናል

አንቀፅ 9

የጽ/ቤቱን ሃላፊ ስልጣንና ተግባር

የጽ/ቤቱ ሃላፊ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ለጽ/ቤቱ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባር በስራ ላይ ያውላል
2. በአፈ ጉባኤው በሚሰጠው አመራር መሰረት የጽ/ቤቱ ስራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል
3. የስቪል ሰርቪስ ሕጎቸና ደንቦች መሰረት በማድረግ ለጽ/ቤቱ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል ያሰናብታል
4. የጽ/ቤቱ የስራ ፕሮግራምና አመታዊ በጀትን አዘጋጅቶ ለአፈ ጉባኤው ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ደግሞ በስራ ላይ ያውላል
5. የጽ/ቤቱ ሂሳብ ያንቀሳቅሳል፣ በተፈቀደው

ዝተፈቀደ በጀት ናይ ፋይናንስ ሕጊ ተኸቲሉ ገንዘብ ወፃኢ ይገብር

6. ካብ ኣፈጉባኤ ብዝወሃቦ ኣመራርሓ መሰረት ምስ ዝኾነ ወገን ኣብ ዝግበሩ ርክባት ኩሉ ነቲ ቤት ፅሕፈት ይውክል
7. ምንቅስቓስን ሒሳብ ሪፖርትን ናይቲ ቤት ፅሕፈት ንኣፈ ጉባኤ የቕርብ
8. ንስራሕ ኣሳልጦ እንትብሃል ካብ ተግባራቱ ቀኒሱ ነቲ ቤት ፅሕፈት ታሕተዎት ሓለፍቲ ብውክልና ክህብ ይኽእል።
9. ብኣፈ ጉባኤ ዝወሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም

ክፍሊ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት
ዓንቀፅ 10
በጀት

በጀት እዚ ቤት ፅሕፈት ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደብ ይኸውን

ዓንቀፅ 11
ሒሳብ መዛግብቲ

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ዝተማልኡን ዝፀፈፉን መዛግብቲ ይሕዝ
2. ሒሳብ መዛግብቲን ሰነዳትን እዚ ቤት ፀሕፈት ብብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ቤት ፅሕፈት ወይ ንሱ ብዝውክሎ ወይ ድማ ብኻሊእ ኣግባብ ዘለዎ ቢሮ ይምርምሩ።

ዓንቀፅ 12
ተፈፃሚነት

ኣግባብ ዘለዎም ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ኣብ በብብርኩ ዘለዋ ናይ ወረዳን ጣብያን ቤት ምኽሪ ቤት ፅሕፈታት ሓላፍነትን ኣሰራርሓን ከከም ኣድላይነቱ ተፈፃሚ ክኾኑ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 13
ስልጣን ምውፃእ ደምቢ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነዚ ኣዋጅ ዘድልዩ ናይ ኣፈፃፅማ ደምቢ ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 14
መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ኣፈ ጉባኤ ነዚ ኣዋጅ ዘድልዩ ናይ ኣፈፃፅማ መምረሒታት ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 15

በጀትና የፋይናንስ ሕግ መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል

6. ከአፈ ጉባኤ በሚሰጠው አመራር መሰረት ከማንኛውም የ3ኛ ወገን በሚደረጉ ግንኙነቶች ጽህፈት ቤቱን ይወክላል
7. የጽህፈት ቤቱ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርት ለአፈ ጉባኤ ያቀርባል
8. ለስራ ቅልጥፍና ሲባል ከስልጣኑ በመቀነስ እስሩ ላሉት ሃላፊዎች በውክልና መስጠት ይችላል
9. በአፈ ጉባኤ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮችን ይፈፅማል

ክፍል ሶስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች
አንቀፅ 10
በጀት

የጽ/ቤቱ በጀት በክልል ም/ቤት የሚመደብ ይሆናል

አንቀፅ 11
የሂሳብ መዛግብት

1. ጽ/ቤቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል
2. የጽ/ቤቱ ሂሳብ መዛግብትና ሰነዶች በክልል ዋና ኦዲተር ጽ/ቤት ወይም እሱ በሚወክለው አካል ወይም ደግሞ ሌላ አግባብነት ባለው ቢሮ ይመረመራሉ።

አንቀጽ 12
ተፈፃሚነት

አግባብነት ያላቸው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች በየደረጃቸው ባሉት የወረዳና የጣብያ ምክር ቤት ጽ/ቤቶች ሃላፊነትና አሰራር እንደየአስፈላጊነቱ ተግባራዊ መሆን ይችላሉ።

አንቀፅ 13
ደንብ የማውጣት ስልጣን

የክልሉ ም/ቤት ለአዋጁ የሚያስፈልገውን የአፈፃፀም ደንብ ማውጣት ይችላል።

አንቀፅ 14
መመሪያ የማውጣት ስልጣን

አፈ ጉባኤ ለአዋጁ አፈፃፀም የሚያስፈልጉትን መመሪያዎችን ማውጣት ይችላል

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሕዳር/1995 ዓ.ም

መቐለ

አንቀፅ 15

አዋጁ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ዕለት ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የተግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት

ርእሰ መስተዳድር

ሕዳር/1995 ዓ.ም

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ.15 መቐለ ሕዳር 1995 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.4 መቐለ ህዳር 1995 ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 63/1995
ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቋምን ስልጣንን ተግባርን ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ

አዋጅ ቁጥር 63/1995
የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ምክር ቤት ጽህፈት ቤት ለማቋቋም፣ ስልጣኑንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

አዋጅ ቁፅሪ 63/1995 ዓ/ም
ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣወዳድባ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፀሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣን ሓላፍነትን ብብቕዓት ንኽፍፅም ዘኽእሎ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ክህልዎ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 60 ዝተሓገገ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተማሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኣወዳድባ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 63/1995 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ናይቲ ቃል ኣገባብ ካሊእ ትርጉም እንተዘየሂብዎ፣

1. "ርእሰ ምምሕዳር" ማለት ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 58/1/ መሰረት ዝቆመ ኣካል እዩ
2. "ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል" ማለት ኣካል መውፅኢ ሕጊ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

አዋጅ ቁጥር 63/1995 ዓ/ም
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የርእሰ መስተዳደር ጽ/ቤት አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር በህግ በተሰጠው ስልጣንና ሓላፊነት በብቃት ለመፈፀም የሚያስችለው የራሱ ጽ/ቤት እንዲኖረው ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 60 የተደነገገ ስለሆነ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህ የሚከተለው አዋጅ አውጥተዋል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ
አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የርእሰ መስተዳድሩ ፅሕፈት ቤት አደረጃጀት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 63/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

አንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ እንደየቃላቶች አገባብ ሌላ ትርጉም ካልተሰጠው በስተቀር

1. "ርእሰ መስተዳድር" ማለት ተሻሽሎ በወጣው በትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 58/1 መሰረት የቆመ አካል ነው።
2. "ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት ሕገ አውጪ አካል ነው።

ዓንቀፅ 3
ናይ ተፈፃሚነት ወሰን
እዚ ኣዋጅ ከከም ኣድላይነቱ ንቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳርን እቲ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ወኪሎም ክሰርሑ ኣብ ዝቆሙን ወይ ድማ ንዝቋቆሙን ምምሕዳር ቤት ፅሕፈት ተፈፃሚነት ይህልዎ።

ክፍሊ ክልተ
ብዛዕባ ርእስ ምምሕዳር ቤት ፅሕፈት ምቋም፣ ዕላማን ኣወዳድባን
ዓንቀፅ 4
ምቋም
በዚ ኣዋጅ ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ድሕሪ ሕዚ ቤት ፅሕፈት እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ ዓርሱ ዝኸኣለ መንግስታዊ ፈፃሚ ኣካል ቤት ፅሕፈት ኮይኑ ቈይሙ ኣሎ።
ዓንቀፅ 5
ብዛዕባ ካልኦት ታሕተዎት ቤት ፅሕፈታትን
ኣብቲ ብሄራዊ ክልል ውሽጢ ዝርከቡ "ቤት ፅሕፈት" ዋና ኣመሓደርቲ ወረዳ፣ ቤት ፀሐፈት ዋና ኣመሓደርቲ ጣብያን ነቲ ብሄራዊ ክልል ወኪሎም ዝሰርሑ ቤት ፅሕፈት ዋና ኣመሓደርቲ ዞባ ብሕገ መንግስቲ ብዝተደንገገ መሰረት ስራሕቶም ንምፍፃም ዘኽእሎም ቤት ፅሐፈታት ንክህልዎም በዚ ኣዋጅ ናይ ባዕሎም ቤት ፅሐፈት ሕጋዊ ሰብነት ረኺቦም ቆይሞም ኣለዉ። በዚ ኣዋጅ ንቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ዝተውሃቦ ሓላፊነት ንንባዕሎምን ብዝምጥኖምን መጠን ኣብ ስራሕ ክወዕሉ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 6
ዕላማ
ዕላማ እዚ ቤት ፅሕፈት ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ዝተውሃቦ ሕገ መንግስታዊ ሓላፍነት ብብቅዓት ንክዋፃእ ኩለመዳያዊ ዕለታዊን ደገፍ ንምሃብ ብዝተዋደደ ኣሰራርሓ ምምሕዳራዊ ግልጋሎት ብምሃብ ስራሕቱ ክዕወት ምግባር እዩ።

ዓንቀፅ 7
ኣወዳድባ
እዚ ቤት ፅሕፈት ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳር ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ኣካላት ይህልዉዎ።
1. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት
2. ብሞያ ኣገልግሎት ዝሕግዙ ኣማኸርትን ነቲ ቤት

አንቀፅ 3
የተፈፃሚነት ወሰን
ይህ አዋጅ እንደየአስፈላጊነቱ ለርእሰ መስተዳድሩ ጽ/ቤት እና ለመስተዳድሩ ፅ/ቤት ተወክለው እንዲሰሩ የተቋቋሙት ወይም ለሚቋቋሙ የመስተዳድር ጽ/ቤቶች ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

ክፍል ሁለት
ስለ ርእስ መስተዳድሩ ጽ/ቤት ማቋቋም ዓላማና አደረጃጀት
አንቀጽ 4
ማቋቋም
የብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ርእሰ መስተዳድር ጽ/ቤት ከዚህ ቀጥሎ "ፅሕፈት ቤት" እየተባለ የሚጠራ ራሱን የቻለ መንግስታዊ ስራ አስፈፃሚ አካል ሆኖ ተቋቁመዋል።
አንቀፅ 5
ስለ ሌሎች የስር ጽ/ቤቶች
በብሄራዊ ክልል ውስጥ የሚገኙ ወረዳ ዋና አስተዳደር ጽ/ቤት ፣ የጣብያ ዋና አስተዳደር ፅ/ቤት እና ብሄራዊ ክልል ወክለው የሚሰሩ የዞን ዋና አስተዳደር ጽ/ቤት በሕገ መንግስት በተደነገገው መሰረት ስራዎቻቸውን ለመፈፀም የሚያስችላቸውን ጽ/ቤቶች እንዲኖራቸው በዚህ አዋጅ የየራሳቸው ፅ/ቤት ህጋዊ ሰውነት አግኝተው ተቋቁመዋል። በዚህ አዋጅ ለርእሰ መስተዳድሩ ጽ/ቤት የተሰጠው ሐላፊነት ለየራሳቸው በሚያስፈልጋቸውና በሚመቻቸው መጠን በስራ ላይ ሊያውሉት ይችላሉ።
አንቀጽ 6
ዓላማ
የዚህ ጽ/ቤት ዓላማ ለምክር ቤቱ ስራ አስፈፃሚ የተሰጡትን ሕገ መንግስታዊ ሃላፊነቶች በብቃት ለመወጣት አጠቃላይ እና እለታዊ ድጋፍ በመስጠት በተቀናጀ አሰራር አስተዳደራዊ አገልግሎት በመስጠት ስራዎች እንዲሳካ ማድረግ ነው።
አንቀፅ 7
አደረጃጀት
ይሄ ጽ/ቤት ተጠሪነቱ ለርእሰ መስተዳድሩ ሆኖ የሚከየሉት ተግባራት ይኖሩታል።
1. የጽ/ቤቱ ሃላፊ
2. የሙያ አገልግሎት ድጋፍ የሚሰጡ አማካሪዎች

ፅሐፈት ስራሕቲ ዘድልዩ ካልኦት ሰራሕተኛታትን፣
3. ኣድራሻ እዙይ ቤት ፅሕፈት መቐለ እዩ።

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ስልጣንን ተግባርን
ዓንቀፅ 8
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር

ተመሓይሹ ኣብ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 58 ንርእሰ ምምሕዳር ዝተውሃቡ ስልጣንን ተግባርን ከምዘለዉ ኮይኖም ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ።

1. ንርእሰ ምምሕዳርን ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚትን ሓፈሻዊ ምምሕዳራዊ ግልጋሎት ይህብ፣ ነዚ ዘድሊ ሓይሊ ሰብን ናውትን ተማሊኡ ዝተመደበ ምዃኑ የረጋግፅ
2. ነቲ ብሄራዊ ክልል ላዕለዎት ሰብ ስልጣን ኣድላይ ዝኾነ ናይ ፕሮተኮል ግልጋሎት ይህብ፣
3. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ንዘካይዶም ስሩዕን ህፁፅን ኣኼባታት ናይ መአከቢ ቦታን ነቲ ኣኼባ ዘድልዩ ካልኦት ማተሪያላትን/ንዋያትን/የዳሉ
4. ቃለ ጉባኤ ሰነዳትን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብኣግባቡ ተፈሪሞምን ተረጋጊፆምን ድሕንነቶምን ተሓልዩ ክተሓዙን ክዕቀቡን ይገብር
5. ብቤት ምኽሪን፣ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚትን ዝወፁ ኣዋጃትን ደንብታትን ብቋንቋታት ትግርኛን ኣምሓርኛን ብእዋኑ ኣዳልዩ ምስተሓተመ ንመንግስታዊ ቤት ፅሕፈታትን ነቲ ተጠቃማይ ሕ/ሰብ ቀልጢፎም ዝበፅሕሉ ኩነታት የመቻችው፣ ይከታተልን ይቆፃፀርን
6. ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ንኣማኸርቲ፣ ንደገፍ፣ ኤክስፐርትታትን ናይ ቤት መፃሕፍቲ ምርምርን መረዳእታን ግልጋሎት የበርክት፣
7. ካብ ወፃእን ውሽጢ ዓዲን ንዝመፁ ናይቲ ክልል ኣጋይሽ ብሽም ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ግልጋሎት ምትእንጋድ ይህብ፣
8. ብሽም ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ዝወፁ ብሄራዊ ክልላዊ ዓውደ መፅናዕቲ ሲምፖዝየም፣

እና ለጽ/ቤቱ ስራዎች የሚያስፈልጉ ሌሎች ሰራተኞች፣
3. የጽ/ቤቱ አድራሻ መቐለ ነው

ክፍል ሶስት
ስልጣንና ተግባር
አንቀጽ 8
የርእሰ መስተዳድሩ ጽ/ቤት ስልጣንና ተግባር

ተሻሽሎ በወጣው በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 58 ለርእሰ መስተዳድሩ በተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንዳለ ሆኖ በተጨማሪ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

1. ለርእሰ መስተዳድሩና ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አጠቃላይ አስተዳደራዊ አገልግሎቶች ይሰጣል። ለዚህ አስፈላጊ የሆነ የሰው ሃይልና ማተሪያሎች የተሟሉ መሆናቸውን ያረጋግጣል፣
2. ለብሄራዊ ክልል ከፍተኛ ባለ ስልጣኖች አስፈላጊ የሆነ የፕሮቶኮል አገልግሎቶች ይሰጣል
3. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለሚያካሂዳቸው መደበኛና አስቸኳይ ስብሰባዎች የመሰብሰቢያ ቦታ እና ለስብሰባው የሚያስፈልጉ ማተሪያሎች ያዘጋጃል
4. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ቃለጉባኤ እና ሰነዶች በአግባቡ ተፈርመውና ተረጋግጠው እና ደህንነታቸው ተጠብቆ እንዲያዙ ያደርጋል
5. በምክር ቤት እና በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የወጡትን አዋጆችና ደንቦች በትግርኛና በአማርኛ ቋንቋ አዘጋጅቶ በማሳተም ለመንግስት ፅ/ቤቶችና ለተጠቃሚው ህብረተሰብ በአፋጣኝ የሚደርሱበትን ሁኔታ ያመቻቻል ፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
6. ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለአማካሪዎች፣ ለድጋፍ ሰጪዎችና ለኤክስፐርቶች የቤተ መፃህፍት ምርምር እና የማስረጃ አገልግሎት ያቀርባል፣
7. ለአገር ውስጥና ከውጭ አገር ለሚመጡት የክልሉ እንግዶች በስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት ስም ያስተናግዳል፣
8. በስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት ስም የወጡ ብሄራዊ ክልላዊ ዓውደ ጥናቶች፣ ሲምፖዚየም

ኮንፈረንስ ብዝተቐመጠሎም ጊዜ ሰሌዳ መሰረት ንኽፍፀሙ ይገብር።

9. ናብቲ ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ምምሕዳራዊ ፍትሒ ሓቲቶም ንዝመፁ ሰብ ጉዳይ ምስቲ ጉዳይ ኣግባብ ዘለዎ ሓላፊ ብዘይወዓል ሕደር ቀልጢፎም ንኽራኸቡ ምቹው ኩነታት ይፈጥር።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

ሓላፊ እዚ ቤት ፅሕፈት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 8 ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ዘውዕል ኮይኑ ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፣

1. ካብ ርእሰ ምምሕዳር ብዝተውሃቦ ኣመራርሓ መሰረት ስራሕቲ እቲ ቤት ፅሓፈት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ይቆፃፀር
2. ንቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛታት ብሲቪል ሰርቪስ ሕግታትን ደንብታትን መሰረት ይቆፅር የማሓድር፣ የሰናብት
3. ፕሮግራም ስራሕን ዓመታዊ በጀትን ነቲ ቤት ፅሕፈት ኣዳልዩ ንርእሰ ምምሕዳር የቕርብ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል
4. ሒሳብ ቤት ፅሕፈት የንቀሳቕስ ብመሰረት ዝተፈቐደ በጀት ናይ ፋይናንስ ሕጊ ተኸቲሉ ገንዘብ ወፃኢ ይገብር
5. ካብ ርእሰ ምምሕዳር ብዝተውሃቦ ኣመራርሓ መሰረት ምስ ዝኾነ ወገን ኣብ ዝግበሩ ርክባት ኩሉ ነቲ ቤት ፀሕፈት ይውክል
6. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ምንቅስቓስን ናይ ሒሳብ ሪፖርትን ንርእሰ ምምሕዳር የቕርብ
7. ንስራሕ ኣሳልጦ እንትበሃል ካብ ተግባራቱ ቀኒሱ ነቲ ቤት ፅሕፈት ታሕተዎት ሓለፍቲ ብውክልና ክህብ ይኽእል
8. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ስራሕቲ ቁፃር፣ ዕብየት፣ ዝውውር ፣ ጡረታ፣ ስንብት፣ ድስፕሊን፣ ይቆፃፀር
9. ናይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ኣኼባ ምድላዋት ይከታተል፣ ፀሓፊ ኮይኑ የገልግል
10. ብርእሰ ምምሕዳር ዝውሃቡዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 10

ኮንፈረንስ በተመደበላቸው የጊዜ ሰሌዳ መሰረት እንዲፈፀሙ ያደርጋል፣

9. አስተዳደራዊ ፍትህ ፍለጋ ወደ ርእሰ መስተዳድሩ ፅ/ቤት ለሚመጡ ባለጉዳዮች ከሚመለከተው ሃላፊ ሳይውል ሳያድር በፍጥነት እንዲገናኙ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል።

አንቀፅ 9

የፅ/ቤቱ ሓላፊ ስልጣንና ተግባር

የፅሕፈት ቤቱ ሓላፊ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 8 ለፅሕፈት ቤቱ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባሮች በስራ ላይ ያውላል፣ በተጨማሪም ቀጥሎ የተጠቀሱትን ስልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፣

1. በርእሰ መስተዳድሩ በሚሰጠው አመራር መሰረት የጽ/ቤቱ ስራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል ይቆጣጠራል
2. የጽ/ቤቱ ሰራተኞች በሲቪል ሰርቪስ ሕጎችና ደንቦች መሰረት በማረግ ይቆጣጠራል ያስተዳድራል ያሰናብታል፣
3. የጽ/ቤቱ ዓመታዊ የስራ ፕሮግራም በጀት አዘጋጅቶ ለርእሰ መስተዳድሩ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ስራ ላይ ያውላል
4. የፅሕፈት ቤቱ ሒሳብ ያንቀሳቅሳል፣ የፋይናንስ ሕግ በተመለከተ የተፈቀደው በጀት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፣
5. ከርእሰ መስተዳድሩ በሚሰጠው አመራር መሰረት ከሶስተኛ ወገን ለሚያደርገው ግንኙነት ሁሉ ፅሕፈት ቤቱን ይወክላል፣
6. የፅህፈት ቤቱን እንቅስቃሴና የሒሳብ ሪፖርት ለርእሰ መስተዳድሩ ያቀርባል፣
7. ለስራው ቅልጥፍና ሲባል ከተግባሮቹ ተቀንሰው ለፅሕፈት ቤቱ የስራ ሃላፊዎች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፣
8. የፅሕፈት ቤቱ የሰራተኞች የቅጥር፣ የዕድገት፣ የዝውውር፣ የጡረታ፣ የስንብትና የዲስፕሊን ጉዳዮችን ይቆጣጠራል
9. የስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት የስብሰባ ዝግጅት ይከታተላል። ፀሓፊ ሆኖም ያገለግላል፣
10. በርእሰ መስተዳድሩ የሚሰጡት ሌሎች ተግባሮችም ይፈፅማል።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 10

በጀት

በጀት እዚ ቤት ፅሕፈት ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 11

ብዛዕባ ሒሳብ መዛግብቲ

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ዝተማልኡን ዝፀፈፉን መዛግብቲ ይሕዝ
2. ሒሳብ መዛግብትን ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን እዚ ቤት ፅሕፈት ብብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ቤት ፅሐፈት ወይ ንሱ ዝወከሎ ወይ ኣግባብ ብዘለዎ ቢሮ ይምርምሩ።

ዓንቀፅ 12

ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሒን

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ነዚ ኣዋጅ ዘድልዩ መፈፀሚ ደምቢ ከውፅእ ይኽእል፣
2. ርእሰ ምምሕዳር ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል

ዓንቀፅ 13

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሕዳር /1995 ዓ.ም

መቐለ

በጀት

የፅሕፈት ቤቱ በጀት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የሚመደብ ይሆናል።

አንቀፅ 11

የሒሳብ መዛግብት አያያዝ

1. ፅሕፈት ቤቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሒሳብ መዛግብት ይይዛል
2. የፅሕፈት ቤቱ የሒሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶችን በብሄራዊ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ወይም በሱ በተወከሉ ወይም ሌላ በሚመለከተው ቢሮ ይመረመራሉ።

አንቀፅ 12

ደንብና መምርያ የማውጣት ስልጣን

1. የስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንቦች ሊያወጣ ይችላል
2. ርእሰ መስተዳድሩ ይህ አዋጅ ማስፈፀሚያ የሚሆን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 13

ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ተግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳድር

ሕዳር/1995 ዓ.ም

መቀሌ፣

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ. መቐለ ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ. መቐለ ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 64/1995 ዓ.ም
ናይ 1995 በጀት ዓመት ኣዋጅ በጀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አዋጅ ቁጥር 64/1995 ዓ.ም
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 በጀት ዓመት የበጀት አዋጅ

ኣዋጅ ቁፅሪ64/1995
ናይ 1995 በጀት ዓመት ኣዋጅ በጀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣብ 1995 በጀት ዓመት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕቲ ዝውዕል በጀት ኣፅዲቕካ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ ዓንቀጽ 52/2/ሰን ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/9/ ናይ ባዕሉ በጀት ንምፅዳቕ ስልጣን ዝተውሃቦ ብምዃኑ፣

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3.1/ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዚ ዝስዕብ ናይ በጀት ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ 1
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1

እዚ ኣዋጅ "ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1995 ዓ.ም በጀት ኣዋጅ ቁፅሪ 64/1995" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል ።

ዓንቀፅ 2

ካብ ሓምለ 1/1994 ክሳብ ሰነ 30/1995 ዓ.ም ኣብ ዘሎ ናይ በጀት ዓመት ጊዜ ውሽጢ ኣብዚ ክልል ካብ ዝርከብ ኣታዊ፣ብፌዴራል መንግስቲ ዝተውሃበ ድጎማ ካብ ልቓሕን ሓገዝን ዝርከብ

አዋጅ ቁፅሪ64/1995
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 በጀት ዓመት የበጀት አዋጅ

በ1995 በጀት ዓመት በክልሉ ውስጥ ለሚሰሩ ልዩ ልዩ መንግስታዊ ስራዎች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት በመመደብ ማፅደቅና በስራ ላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስ አንቀፅ 52/2/ሠ/እና ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/9/ መሰረት ክልሉ የራሱን በጀት ለማፅደቅ ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መነግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3.1/ መሰረት የሚከተለው የበጀት አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል 1
ጠቅላላ
አንቀፅ 1

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 ዓ.ም በጀት አዋጅ ቁጥር 64/1995" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

ከሐምሌ 1/1994 እስከ ሰኔ 30/1995 ዓ.ም ባለው የበጀት ዓመት ጊዜ ውስጥ በክልሉ የሚገኝ ገቢ፣ ከፌዴራል መንግስት የሚሰጥ ድጎማ ከብድርና እርዳታ የሚገኝ ገንዘብ በመጠቀም

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	3.25ብር

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ገንዘብ ብምጥቃም ምስዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ኣብ ዘሎ ቅጥዒታት ንዝተጠቐሱ ስራሕቲ ንምፍፃም ዝውዕል

1.ንክልል መንግስቲ

1.1 ንስሩዕ በጀት-----134110675

1.2 ንካፒታል በጀት ፣

1.2.1 ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት ብር---86389325

1.2.2 ካብ ልቓሕ --------------59900000

1.2.3 ካብ ሓገዝ----------------47600000

193889325

2.ንገጠር ወረዳታት ------------220000000

3.ንከተማታት ----------------47000000

ሓፈሻዊድምር----------ብር 595000000

ዓንቀፅ 3

ኣጠቓቕማ እዚ በጀት ብመሰረት ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1989 ከምኡውን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብዝወፅእ ደንብን ናይ አፈፃፀማ መምርሒታቱን ዝፍፀም ኮይኑ

1.ሀ.ስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴብዘውፅኦ ደንቢ መሰረት ካብ ስሩዕ በጀት ናብ ካፒታል በጀት ምዝዋር ይከኣል።

ለ.ካብ ካፒታል በጀት ናብ ስሩዕ በጀት ምዝዋር ኣይካኣልን።

2. በብወርሒ ከይተቛረፀ እንዳተኸፈለ ዝውዳእ ንቐወምቲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኣድላይ ንዝኾነ ዋኒናት መምርሒ ብምውፃእ ናይ መሃያ ልቓሕ ብዓመት 12% ወለድ ንኽኽፈል ንቢሮ ፋይናንስን ቁጠባዊ ልምዓትን ስልጣን ተዋሂቡ ኣሎ።

3. ንድንገተኛ ወፃኢ መጠባበቒ ዝተመደበ በጀት ምጥቃም ኣድላይ ኮይኑ፣ ስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ውሳነ ኮይኑ፣ ስራሕ ፈፃሚ ኣብ ዘይእከበሉ ግና ብርእሰ ምምሕዳር ውሳነ ይኸውን።

4. ዝምልከቶም ሳዕለዎት ሓለፍቲ እዚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንናይ ቢሮኦም ወይ ቤት ፅሕፈቶም ስራሕቲ ንምፍፃም በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደሎም በጀት ኣብ ዝተሓተሉ እዋን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ቑጠባዊ ልምዓትን

ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ በቀረበው ቅፅ ለተጠቀሱት ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል

1.ለክልል መንግስት

1.1 ለመደበኛ በጀት-----134110675

1.2 ለካፒታል በጀት ፣

1.2.1 ከመንግስት ግምጃ ቤት ብር 86389325

1.2.2 ከብድር ------------59900000

1.2.3 ከእርዳታ --------47600000

193889325

2.ለገጠር ወረዳዎች ------------220000000

3.ለከተማዎች ----------------47000000

ጠቅላላ ድምር ----------ብር 595000000

አንቀፅ 3

የዚህ በጀት አጠቃቀም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989፣እንዲሁም በዚህ አዋጅ መሰረት አድርጎ በሚወጣው መሰረት አደርጎ በሚወጣው ደንብና የአፈፃፀም መመሪያዎች የሚፈፀም ሆኖ፤

1.ሀ. ስራ አሰፈፃሚ ኮሚቴው በሚያወጣው ደንብ መሰረት ከመደበኛ በጀት ማዘዋወር ይቻላል።

ለ.ከካፒታል በጀት ወደ መደበኛ በጀት ማዘዋወር አይቻልም።

2. በየወሩ ሳይቋረጥ እየተከፈለ የሚያልቅ ለቋሚ የመንግስት ሰራተኞች አስፈላጊ ለሆኑ ጉዳዮች መመሪያ በማውጣት የደመወዝ ብድር ለመስጠት፣የአከፋፈል ጊዜ ለመወሰን እንዲሁም በብድሩ በዓመት 12% ወለድ እንዲከፈል የማድረግ ስልጣን ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ተሰጥቷል።

3. ለድንገተኛ ወጪ መጠባበቂያ በጀት መጠቀም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወጪ ለማድረግ የሚቻለው በስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ውሳኔ ሲሆን የስራ አስፈፃሚው ኮሚቴ በማይሰበሰብበት ወቅት በርእሰ መስተዳድሩ ውሳኔ ይሆናል።

4. በክልሉ የሚመለከታቸው የስራ ሃላፊዎች ለቢሯቸው ወይም ለፅ/ቤታቸው ስራ ማስፈፀሚያ በዚህ አዋጅ የተፈቀደላቸውን በጀት ለመጠቀም ጥያቄ በሚያቀርቡበት ወቅት የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ሃላፊ

www.abyssinialaw.com

ካብቲ ክልል ኣታዊን ካልእ ፍልፍላትን ንክኽፈል ተፈቒዱ ኣሎ።

5. ዝውውር በጀት ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ኣብ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ፋይናንስ

1. 42(ለ) ዝኾነ ከፋሊ ግብሪ ከቢድ ናይ ተፈጥሮ ፀገም ወይ ካልእ ሓደጋ ወይ ጥፍኣት እንትበፅሖ ወይ ድማ ብሸለልተኝነት ምኽንያት ከይኮነስ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያታት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዘለዎ ግብሪ ናይ ምኽፋል ግዴትኡ ንምፍፃም ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ፀገም ዝበፅሖ ኮይኑ እንትርከብ፣ ክሳብ ብር 50000 ናይ ግብሪ ዕዳ ናይ ምስራዝ መሰል ንሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ዝተውሃበ እንትኸውን

2. 42(ሐ) ካብ ብር 50000 ንላዕሊ ዝኾነ ናይ ግብሪ ዕዳ ክተርፍ ወይ ክስረዝ ዝኽእል ናብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ቀሪቡ እንትፍቐድ ጥራሕ ይኸውን።

ሰ. ዓንቀፅ 113 በዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ፣

ዓንቀፅ 113 ምጥያሽ ጉባኤ ይግባኣኒ

1 እዞም ዝስዕቡ ጉባኤታት ግብሪ ይግባኣኒ ከከም ኣድላይነቶም ይጣየሹ።

ሀ.ኣብ ሕድሕድ ከተማ ጉባኤ ግብሪ ይግባኣኒ ከተማ ይጣየሽ

ለ.ኣብ ሕድሕድ ወረዳ ጉባኤ ግብሪ ይግባኣኒ ወረዳ ይጣየሽ

ሐ.ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ኣድላይ እዩ ኣብ ዝበሎ ቦታ ጉባኤ ይግባኣኒ ግብሪ ክጣየሽ ይኽእል ዩ

2.ሕድ ሕድ ጉባኤ ግብሪ ይግባኣኒ ተፀዋዕነቱ ንናይ ከባቢኡ ምምሕዳር ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ(ካቢኔ) ቤት ምኽሪ ይኸውን።

ዓንቀፅ 4
መሰጋገሪ ድንጋጌታት

ካብ ሓምለ 1/1994 ዓ.ም ጀሚሩ ክሳብ እዚ ኣዋጅ እዚ ብነጋሪት ጋዜጣ ተሓቲሙ ዝወፀሉ ግዜ ብግብሪ ኣታዊ ኣዋጅ ቁፅሪ 2866/94 መሰረት ዝተወሰኑ ውሳኔታት ኣካል ናይዚ ኮይኖም ይውሰዱ።

ዓንቀፅ 5

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ

ከክልሉ ገቢና ከሌሎች የገቢ ምንጮች እንዲከፈል ተፈቅዷል።

5. የበጀት ዝውውር አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ

1.42(ለ) ማንኛውም ግብር ከፋይ ከፍተኛ የተፈጥሮ ችግር ወይም ሌላ ከባድ አደጋ ወይም ጥፋት ሊደርስበት ወይም በቸልተኝነቱ ምክንያት ሳይሆን ከአቅሙ በላይ በሆኑ ምክንያቶች በዚህ አዋጅ መሰረት ያሉበትን ግብረ የመክፈል ግዴታውን ለመፈፀም የማያስችለው ከአቅም በላይ የሆነ ችግር የደረሰበት እንደሆነ እስከ ብር 50000.00 የግብር ዕዳ የመሰረዝ ስልጣን ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሃላፊ ተሰጥቷል የተሰጠ ሲሆን፣

2.42(ሐ) ከብር 50000.00 በላይ የሆነ የግብር ዕዳ ቀሪ ሊሆን የሚችለው ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ቀርቦ ሲፈቀድ ብቻ ይሆናል።

ሰ.አንቀፅ 113 በሚከተለው ተተክቷል።

አንቀፅ 113 የይግባኝ ጉባኤ መቋቋም

1.የሚከተሉት የግብር ይግባኝ ጉባኤዎች እንደ አስፈላጊነታቸው ይቋቋማሉ

ሀ.በእያንዳንዱ ከተማ የከተማ ግብር ይግባኝ ጉባኤ ይቋቋማል።

ለ.በእያንዳንዱ ወረዳ የወረዳ ግብር ይግባኝ ጉባኤ ይቋቋማል።

የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አስፈላጊ ነው ብሎ ባመነበት ቦታ የግብር ይግባኝ ኮሚቴ ማቋቋም ይችላል።

2.እያንዳንዱ የግብር ይግባኝ ጉባኤ ተጠሪነቱ ለየአካባቢያቸው ምክር ቤት የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።

አንቀፅ 4
የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ከሐምሌ 1/1994 ዓ.ም ይህ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ እስከሚወጣበት ጊዜ በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/1994 መሰረት የተፈፀሙና የተሰጡ ወሳኔዎችም እንደ አዋጅ አካል ተደርገው ይወሰዳሉ።

አንቀፅ 5

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ

www.abyssinialaw.com

ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

ትግራይ

መጋቢት/1995

መቐለ

ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

ትግራይ

መጋቢት/1995

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ. መቐለ ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ. መቐለ ዓ/ም

ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ ማይ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 8/1992 ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 18/1995

ገፅ 1

የትግራይ ውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣው ደንብ ቁጥር 8/1992 ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 18/1995

ገፅ 1

ደንቢ ቁፅሪ 18/1995
ኢንተርፕራይዝ ህንፀት ስራሕቲ ማይ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 8/1992 ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ

ኢንተርፕራይዝ ህንፀት ስራሕቲ ማይ ብ/ክ/መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 8/1992 ምምሕያሽ ንኣሳልጦ ህንፀት ስራሕቲ ማይ ኣድላይ ከይኑ ስለዝተረኸበ፣ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብ/ክ/መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ መመሓየሺ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ኢንተርፕራይዝ ህንፀት ስራሕቲ ማይ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 8/1992 ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 18/1995 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
መመሓየሺ

1.ዓንቀፅ 9 ተፀዋዕነት እዚ ኢንተርፕራይዝ ንስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ዝብል ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ። 9 ተፀዋዕነት እዚ ኢንተርፕራይዝ ንመንግስታዊ ልምዓት ኣካላት ተቆፃፃሪ ባዓል ስልጣን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ደንብ ቁጥር 18/1995
የትግራይ ውሃ ስራዎች ኰንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣው ደንብ ቁጥር 8/1992 ለማሻሻል የወጣ ደንብ፣

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ለማቋቋም የወጣ ደንብ ቁጥር8/1992 ማሻሻል የውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ለማፋጠን አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፣
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው የትግራየ ህገ መንግስት ዓንቀፅ 56/7/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን የማሻሻያ ደንብ አውጥቷል።

ዓንቀፅ 1
አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ የትግራይ ውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝን ለማቃቋም የወጣው ደንብ ቁጥር 8/1992ን ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 18/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፣

አንቀፅ 2
ማሻሻያ

1.ዓንቀፅ 9 የኢንተርፕራይዙ ተጠሪነት ለትግራይ ብሄራዊ ክልል ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ነው የሚለው ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል።9 የኢንተርፕራይዙ ተጠሪነት ለብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የልማት ድርጅት ተቆጣጣሪ ባለ ስልጣን ይሆናል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	2.25ብር

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ይኸውን።

2.ዓንቀፅ 11 ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ።"11 ኢንተርፕራይዝ ህንፀት ስራሕቲ ማይ ኣቃውማ ኣመራርሓ ቦርድን ተፀዋዕነትን፣

ሀ.ናይ ቦርድ ኣባላት ቁፅሪ ተኣነሰ 5 ተበዝሐ 9 ይኸውን፣

ለ.ካብ ሲሶ /1/3/ ዘይበለፁ ኣባላት ዝምረፁ ብሰራሕተኛታት ጠቅላላ ጉባኤ ኮይኑ ክልተ ሲሶ /2/3/ ኣባላት እቲ ቦረድ ድማ ብተቆፃፃሪ ባዓል ስልጣን ይምደቡ፣

ሐ.ናይቲ ቦርድ አቦ ወንበር ብተቆፃፃሪ ባዓል ስልጣን ይምደብ፣

መ.ናይ ቦርድ ኣባላት ምደባን መረፃን ሞያ፣ ስራሕ ተሞክሮ ክእለትን ብቅዓትን መሰረት ዝገበረ ይኸውን፣

ሠ.ናይቲ ቦርድ ናይ ስራሕ እዋን ካብ 3 ክሳብ 5 ዓመት ይኸውን። ናይ ስራሕ እዋኑ ዝወደአ ኣባል ቦርድ ዳግም ክምደብን ክምረፅን ይኽእል እዩ።

ረ.ዝኾነ ኣባል ቦርድ ኣባልነቱ ዝገድፎ እንተኾይኑ እቲ ቦርድ መተካእትኡ ንኽምረፅ ወይ ንኽምደብ ንተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን መተሓሳሰቢ ከቕርብ ኣለዎ።

ሰ.ሓደ ኣባል ቦርድ ነቲ ስራሕ ብቑዕ ዘይምኻኑ እኹል ምኽንያት እንትኽሉ ተቆፃፃራይ በዓል ስልጣን ኣብ ዝኾነ ብውሳነ ከልዕሎ ይኽዕል እዩ። እዚ ጉዳይ ብሰራሕተኛ ንዝተመረፀ ኣባል ተፈፃሚ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ድማ ነቲ ናይ ሰራሕተኛ ጠቕላላ ጉባኤ መረዳእታ ክበፅሖ ተገይሩ መተካእታ ኣባል ክመርፅ ይኽእል።

ሸ.ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ይኸውን፣

ቀ. ዝኾነ ሰብ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ተወዳዳራይ ኣብ ዘይኾኑ ትካላት ቦርድ ኣባል ኮይኑ ዝሰርሕ ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ቦርድ ኣባል ኮይኑ ተመሪፁ ክሰርሕ ይኽእል እዩ።

3.ዓንቀፅ 12 ቦርድ ዝብል ተሰሪዙ በቲ ዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ።

"12 ናይ ቦርድ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት

ሀ.እዚ ቦርድ ኣብ 3 ወርሒ ሓደ ግዜ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ። ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ድማ

2. ዓንቀፅ 11 ተሰርዞ በሚከተለወ ተተክቷል።"11 የውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ድርጅት የአመራር ቦርድ አመሰራረትና ተጠሪነት፣

ሀ.የቦርድ ኣባላት ቁጥር ቢያንስ 5 ቢበዛ 9 ይሆናል

ለ.ከ 1/3 የማይበልጡ ኣባላት የሚመረጡተ በሰራተኞች ጠቅላላ ጉባኤ ሆኖ 2/3 የቦርድ ኣባላት ደግሞ በተቆጣጣሪ ባለስልጣን ይመደባሉ።

ሐ.የቦርዱ ሊቀመንበር በተቆጣጣሪው ባለስልጣን ይመደባል።

መ.የቦርዱ ኣባላት ምርጫና ምደባ ሞያ፣የስራ ልምድ፣ችሎታና ብቃትን መሰረት ያደረገ ይሆናል፤

ሠ.የቦርዱ የስራ ጊዜ ከ3 እስከ 5 ዓመት ይሆናል፣የስራ ጊዜውን ከጨረሰ የቦርዱ ኣባል ዳግም ሊመደብና ሊመረጥ ይችላል፣

ረ.ማንኛውም የቦርድ አባል ኣባልነቱን የሚተው ከሆነ ተተኪው እንዲመረጥ ወይም እንዲመደብ ቦርዱ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ማሳሰቢያ ማቅረብ አለበት፣

ሰ.አንድ የቦረድ አባል ለስራው ብቁ ላለመሆኑ በቂ ምክንያት ሲኖር ተቆጣጣሪ ባለስልጣን በማናቸውም ጊዜ በውሳኔ ሊያነሳው ይችላል።ይህ ጉዳይ በሰራተኛው በተመረጠ አባል ላይ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ ደግሞ የሰራተኛው ጠቅላላ ጉባኤ መረጃው እንዲደርሰው ተደርጎ ተተኪ ኣባል ሊመርጥ ይችላል።

ሸ.የቦርዱ ተጠሪነት ለተቆጣጣሪ ባለስልጣን ይሆናል።

ቀ. የኢንተርፕራይዙ ተወዳዳሪ ባልሆነ ድርጅት የቦርድ አባል ሆኖ የሚሰራ ማንኛውም ሰው የዚህ ኢንተርፕራይዝ የቦርድ አባል ሆኖ ተመርጦ ሊሰራ ይችላል

3. ዓንቀፅ 12.ቦርድ የሚለው ተሰርዞ በሚከተለው ተተክቷል፣

"12 የቦርዱ የስብሰባ ስነ ስርዓት

ሀ.ቦርዱ ቢያንስ በ3 ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል።አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም

ኣብ ዝኾነ ግዘ ህፁፅ ኣኼባ በቲ ኣቦ ወንበር ወይ ብሕቶ ኣባላት ቦርድ ክፅዋዕ ይኽእል፣
ለ.ናይ ቦርድ ናይ ኣኼባ አጀንዳ ንኣባላት ቦርድ ቅድሚ 3ተ መዓልቲ ክበፅሕ ይግበር።
ሐ.ካብ ቦርድ ኣባላይት 2/3 ተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣
መ. ናይቲ ቦርድ ውሳነታት ዝመሓላለፉ ብኣብላዒ ድምፂ ይኸውን። ኮይኑ ግን ማዕረ ድምፂ እንትህሉ ኣቦ ወንበር ዘለዎ ወገን ወሳናይ ድምፂ ይህልዎ፣
ሠ. እቲ ቦርድ ካብ ሰራሕተኛታት ውሽጢ ሓደ ፀሓፊ መሪፁ ይምድብ፣ ኮይኑ ግን እቲ ፀሓፊ ድምፂ አይህልዎን፣
ረ.ዋና መካየዲ ስራሕ እቲ ኢንተርፕረይዝ ኣብ ቦርድ ኣኼባ ክርከብ ይኽእል፣ ኮይኑ ግና ድምፂ ናይ ምሃብ መሰል ኣይህልዎን፣
ሰ.ድንጋጌታት እዚ ደንቢ ሕልዋት ኮይኖም እቲ ቦርዲ ዝምረሐሉ ናይ ባዕሉ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ደንቢ ከውፅፅ ይኽእል።
4.ዓንቀፅ 13 ንኡስ ቁፅሪ /7/8/ ከም ዝስዕብ ተመሓይሾም ንኡስ ቁፅሪ /9/ እውን ተወሲኹ ኣሎ።
1."7 ናይ ፖሊሲ ሓሳባት ይሕንፅፅ፣ ናብ ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ኣቕሪቡ ክፀድቕ ይገብር፣"
2."8 ንተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ፀብፃብ የቕርብ፣"
3 ኣብ ዓንቀፅ 13 ስለጣንን ቦርድን ተግባርን ቦርድ ብዝምልከት ካብ ንኡስ ኣንቀፅ /8/ ቀፂሉ እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ቁፅሪ 9 ተወሲኹ ኣሎ።
"9 ስልጣን ተግባርን ቦርድን
ሀ.ነቲ ኢንተርፕራይዝ ዋና መካየዲ ስራሕ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ናይ ስራሕ ሓለፍቲ፣ ቁፃር፣ ምደባን ስንብትን መሃያን ኣበልን የፅድቕ፣
ለ.ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ናይ ነዊሕ እዋን ልቓሕ የፅድቕ፣
ሐ.ናይቲ ኢንተረፕራይዝ ናይ ሓፂር እዋን ልቓሓት ዘርዚሩ የፍልጥ፣
ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ህልውና ዘይትንከፉ ቀወምቲ ንብረት መሸጣ የፅድቕ፣
ሠ.ብኦዲተራት ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ሒሳብ መዛግብቲ ክምርምሩ ይገብር፣ንተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ድማ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ

በሊቀመንበሩ ወይም በቦርድ አባላት ጥያቄ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፣
ለ.የቦርዱ የስብሰባ አጀንዳ ከ3 ቀነ በፊት ለቦርዱ አባላት እንዲደርስ ይደረጋል፣
ሐ.ከቦርድ አባላት መካከል 2/3 ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
መ.የቦርዱ ውሳኔዎች የሚተላለፉት በአብላጨ ድምፅ ይሆናል።ሆኖም እኩል ድምፅ ሲኖር ሊቀመንበሩ ያለበት ወገን ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
ሠ.ቦርዱ ከሰራተኞች መካከል አንድ ፀሃፊ ይመደባል፣ሆኖም ፀሃፊው ድምፅ አይኖረውም፣
ረ.የኢንተርፕራይዙ ዋና ስራ አስኪያጅ በቦርዱ ስብሰባ ሊገኝይችላል፣ሆኖም ድምፅ የመስጠት መብት አይኖረውም።
ሰ.የዚህ ደንብ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የሚመራበትን የራሱ የስብሰባ ስነስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
4.ዓንቀፅ 13 ንኡስ ቁጥር /7/ /8/ እንደሚከተለው ተሻሽሎ ንኡስ ቁጥር /9/ ተጨምሯል።
1."7 የፖሊሲ ሃሳቦችን ያመነጫል፣ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣነ በማቅረብ እንዲፀድቅ ያደርጋል፣
2."ለተቆጣጣሪ ባለስልጣን ሪፖርት ያቀርባል።"
3.ዓንቀፅ 13 የቦርዱ ስልጣንና ተግባርን በሚመለከት ከንኡስ አንቀፅ /8/ ቀጥሎ የሚከተለው አዲስ ንኡስ ቁጥር 9 ተጨምሯል፣
"9 የቦርዱ ስልጣንና ተግባር
ሀ. ለኢንተርፕራይዙ ዋና ስራ አስኪያጅ ተጠሪ የሆኑ የስራ ሃላፊዎችን ቅጥር ምደባና ስንብት፣ደመወዝና አበል ያፀድቃል።
ለ. የኢንተርፕራይዙ የረጅም ጊዜ ብድሮች ያፀድቃል።
ሐ. የኢንተርፕራይዙ የአጭር ጊዜ ብድሮች ዘርዝሮ ያሳውቃል።
መ. የኢንተርፕራይዙን ህልውና የማይነኩ የቋሚ ንብረቶችን ሽያጮች ያፀድቃል።
ሠ. የኢንተርፕራይዙ የሂሳብ መዛግብት በኦዲተሮች እንዲመረመሩ ያደርጋል። ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ደግሞ

ናይ ስራሕ ኣፈፃፅማ ፀብፃብን ናይ ሒሳብ መግለፂታትን የቕርብ፣

ረ.ናይቲ ትካል ካፒታል ክውስኽ ወይ ክቕንስ ንተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ሓሳብ የቕርብ፣

5.ዓንቀፅ 14 ስልጣንን ተግባርን ኣካየዲ ስራሕ ብዝምልከት ካብ ንኡስ ቁፅሪ /11/ ቀፂሉ እዚ ዝሰዕብ ሓዱሽ ንኡስ ኣንቀፅ 12 ተወሲኹ ኣሎ።

"12 ስልጣንን ተግባርን ኣካየዲ ስራሕ

ሀ. ንቦርድ ብምቕራብ ንኡኡ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ናይ ስራሕ ሓለፍቲ ይቖፅር፣ ይምድብ፣ ስርሖም ይውስን የሰናብት፣

ለ. ነቲ ኢንተርፕራይዝ ስራሕ መካየዲ ዝውዕል ናይ ሓፂር ልቓሕ ብቦርድ ተዘርዚሩ ብዝዋሃቦ መሰረት ይዋዓዓል፣ ንቦርድ ብምፍቓድ እውን ናይ ነዊሕ እዋን ልቓሕ ይልቃሕ፣ እንትልቃሕ እውን ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ዝንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ንብረት ብመትሓዥ ይህብ፣

ሐ. ንቦርድ ብምፍቓድ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ህልውና ዘይትንክፉ ቀወምቲ ንብረት ይሸይጥ፣

መ. ኣብ ስራሕ ገምጋማት፣ትልምታትን ውሳነታትን ዝመክር ኮሚቴ ማነጀመንት የጣይሽ፣ናይ ማኔጅመንት ኮሚቴ ኣኼባ ይመርሕ ፣

6. እቲ ደንቢ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፣

ፀጋይ በርሀ

ርዕሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ጥሪ/1995

መቐለ

የኢንተርፕራይዙ የስራ አፈጻጸም ሪፖርትና የስራ መግለጫዎችን ያቀርባል።

ረ. የኢንተርፕራዙ ካፒታል እንዲጨምር ወይም እንዲቀንስ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ሃሳብ ያቀርባል።

5. ዓንቀፅ 14 የዋናው ስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር በሚለው ላይ ከንኡስ ቁጥር /11/ ቀጥሎ የሚከተለው ንኡስ ዓንቀፅ 12 ተጨምሯል፤

"12 የዋናው ስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር

ሀ. ለቦርዱ እያቀረበ ለእሱ ተጠሪ የሆኑ የስራሃላፊዎችን ይቀጥራል፤

ለ. ለድርጅቱ ስራ ማስኬጃ የሚውል የአጭር ጊዜ ብድር በቦርድ ተዘርዝሮ በሚሰጠው መሰረት ይዋዋላል፣ ቦርዱን በማስፈቀድ የረጅም ጊዜ ብድር ይበደራል፣ ሲበደርም የኢንተርፕራይዙን የሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት በመያዣነት ይሰጣል፤

ሐ. ቦርዱን በማስፈቀድ የኢንተርፕራይዙን ህልውና የማይነኩትን ቋሚ ንብረቶች ይሸጣል።

መ. በስራ ግምገማዎች፣ ዕቅዶችና ውሳኔዎች የሚመክር የማኔጅመንት ኮሚቴ ያቋቁማል፣ ስብሰባውንም ይመራል።

6. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርዕሰ መሰተዳድር

ጥር/1995

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ. መቐለ ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ. መቐለ ዓ/ም

ናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ንምሓዝተማሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ19/1995 ገፅ 1

የከተማ ቦታ በክራይ ሰለመያዝ እንደገና ለመደንገግ የወጣደንብቁጥር19/1995 ገፅ 1

ደንቢ ቁፅሪ19/1995

ናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ንምሓዝ ተማይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 19/1995

ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ብፌደራል መንግስቲ ተማሓይሹ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ272/1995 ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ክሳብ ሐዚ ናብ ናይ ሊዝ ትሕዝቶ ስሪት ንዘይኣትው ናይ ከተማ ቦታ ናይ ክልል ወይ ምምሕዳር ከተማ ብዝወሰንዎ ጊዜን ኩነታትን ክውሰን ብመሰረት ዝፈቐዱ ብጊዜያዊነትን ከም እዋን ሰግግርን ናይ ምርሒት ትሕዝቶ ደንቢ ዘድለየ ብምዃኑን።

ብመሰረት እቲ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ ዓንቀፅ56/7 ቤት ምክሪ ሰራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ እዚ ዝስዕብ ደንቢ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ1

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ንምሓዝን ናይ ክራይተመን ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 19/1995 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይካአል።

ደንቢ ቁጥር 19/1995

የከተማ ቦታ በክራይ ስለመያዝ እንደገና ለመደንገግየወጣ ደንብ ቁጥር 19/1995

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ መንግስት የከተማ ቦታበሊዝ ስለመያዝ እንደገና ለመደንገግ የወጣውን አዋጅ 272/1995 አንቀፅ 3 ንኡስ አንቀፅ 2 እሰከ አሁን በሊዝ ይዞታ የማይተዳደሩ ይዙታዎች በክልል ወይም በከተማ መስተዳድሮች በሚወሰኑበት ግዜና ሁኔታ እንዲወሰን በፈቀደው መሰረት እንደ መሸጋገሪያ የክራይ ደንብ አሰፈላጊ በመሆኑ

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገመንግስት አንቀፅ 56/7 መሰረት የክልሉ ስራ አሰፈፃሚ ምክርቤት ይህንኑ ደንብ አውጥቶ አውጥቶዋል።

ክፍል አንድ

አጠቃላይ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የከተማ ቦታ በክራይ ስለመያዝእና የክራይ ተመን ለመወሰን እንደገና ለመደንገግ የወጣ ደንብ ቁጥር 19/1995 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ እዚ፤

1 .ኣዋጅ ማለት ብፌደራል መንግሰቲ ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 272/94 እዩ።

2. ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ማለት ብሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 54 መሰረት ዝቖመ ላዕለዋይ ፈፃሚ ሕጊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

3. ቢሮ ማለት ቢሮ ንግዲ ኢንድስትሪን ከተማ ልምዓት ክልል ትግራይ እዩ።

4. ከተማ ማለት ቤት ማዘጋጃ ዝተጣየሸሉ ወይ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ከተማ ኢሉ ኣፍልጦ ዝሃቦ ከባቢ እዩ።

5. ናይ ከተማ ቦታ ማለት ኣብ ከተማ ክልልዝርከብ ዝኾነ ቦታ እዩ።

6. ጉባኤ ማለት መሬት ንብረታት ብዝምልከት ንዝቕርቡ ናይ ይግባኣኒ ጉዳያት ዝሰምዕን ውሳነ ዝህብን ብክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ዝሽየም ኣካል እዩ።

7.ናይ ከተማ ደረጃ ማለት በመንፅር ዝርከበሉ ናይ ዕብየት ብርኪ ንከተማታት ዝተውሃበ ደረጃ እዩ።

8.ናይ ቦታ ደረጃ ማለት ብመሰረት ንተጠቀምቲ ክህብዎ ዝኽእሉ ረብሓ ንቦታታት ዝተውሃብ ደረጃ እዩ።

9.ነባር ትሕዝቶ ማለት ኣብዚ ደንቢ እዚ ኣብ ዓንቀፅ 3 ንዝተዘርዘሩ ዝምልከት ኮይኑ ናይ ሊዝ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/86 ቅድሚ ምውፅኡ ብዝነበሩ ሕግታትን ደንብታትን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተትሓዙ ትሕዝቶታት እዩም።

10.ናይ ውልቀ መንበሪ ገዛ ማለት ብውልቀ ወይድማ ብሕብረት ኣብ ዝተወሰደ ቦታ ተሰሪሑ ንመንበሪ ግልጋሎት ዝውዓል ብሓደ ትሕዝቶ ዝፍለጥ ገዛ እዩ።

11.ቤት ፀሎት መንበሪ ገዛ ማለት መንፈሳዊ ግልጋሎት ዝወሃበሉ ገዛ እዩ።

12.ንግዲ ስራሕ ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘሎዎ ኣካል ሕጋዊ ፍቓድ ዝተውሃቦ ናይ ሸቐጥ ስራሕ ወይ ግልጋሎት ዝካየደሉ ትካል እዩ።

አንቀፅ 2
ትርጉም

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም እስካልተሰጠው ድረስ በዚህ ደንብ ውስጥ፣

1. አዋጅ ማለት የከተማ ቦታ በሊዝ ስለ መያዝ በፌደራል መንግስት ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 272/1994 ነው።

2. የስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገመንግስት ዓንቀፅ 54 መሰረት የተቋቋሙ የክልሉ መንግስት የበላይ የሕግ አስፈፃሚ አካል ነው።

3. ቢሮ ማለት የትግራይ ክልል ንግድ ፣ ኢንድስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ነው።

4. ከተማ ማለት ማዛጋጃ ቤት የተቆቆመለት ወይም የክልሉ ምክር ቤትየተሰጠው አከባቢ ነው።

5. የከተማ ቦታ ማለት በከተማ ክልል የሚገኙ ማንኛንውም ቦታ ማለት ነው።

6. ጉባኤ ማለት መሬት ነክ ንብረቶች በሚመለከት የሚነሱ የይግባኝ ጉዳዮች የሚሰማና ውሳኔ የሚሰጥ በክልሉ ምክር ቤት የሚሰየም አካል ነው።

7. የከተማ ደረጃ ማለት ከተሞች በሚገኙበት የእድገት ደረጃ አንፃር ለከተሞች የተሰጠ ደረጃ ነው።

8. የቦታ ደረጃ ማለት ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት አገልግሎት አንፃር ለቦታዎች የሚሰጥ ደረጃ ነው።

9. ነባር ይዞታ መለት በዚህ ድንብ አንቀፅ 3 ላይ የተዘረዘሩትን የሚመለከት ሆኖ በሊዝ አዋጅ ቁጥር 80/86 ከመውጣቱ በፊት በነበሩ ሕጉችና ደንቦች በህጋዊ ይዞታነት የሚታወቁ ይዞታዎች ናቸው።

10.የግል መኖርያ ቤት ማለት በግል ወይም በሕብረት በተወሰደ ቦታ ላይ ተሰርቶ ለመኖርያ ቤት አገልግሎት የዋለ በአንድ ይዞታነት የሚታወቅ ቤት ነው።

11.ፀሎት ቤት ማ ለት መንፈሳዊ አገልግሎት የሚሰጥበት ቤት ነው።

12.ንግድ ሰራ ማለት ፍቃድ የመሰጠት ስልጣን ባለው አካል ህጋዊ ፍቃድ የተሰጠው የሸቀጥ ስራ ወይ አገልግሎት የሚሰጥበት ድርጅት ነው።

13. ኢንዱስትሪ ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘለዉ አካል ፍቓድ ዝተውሃቦ ናይ ምፍራይ ስራሕ ዝካየደሉ ትካል እዩ።
14. ማሕበራዊ ግልጋሎት ማለት ብመንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት ዝካየዱ ንህዝቢ ግልጋሎት ዝውዕሉ ስራሕቲ እዩም።

15. ናይ ህዝቢ ማሕበራዊ ግልጋሎት ማለት ዕላምኡ ንትርፊ ዘይኮነ ብቐጥታ ንህዝቢ ጥቕሚ ዝውዕል ግልጋሎት እዩ።
16. ኮንስትራክሽን ማለት አብ ልዕሊ ብሕጋዊ መንገዲ ዝተወሰደ መሬት ዝካየድ ናይ ህንፀት ስራሕ እዩ
17. ሰብ ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ እዩ።

ክፍሊ 2

ዓንቀፅ 3

ናይ ተፈፃምነት ወሰን

እዚ ደንቢ እዚ ኣብ ክሳብ ሐዚ ናብ ትሕዝቶ ሊዝ ንዘይኣተዉ ከተማታት ወይ ናይ ከተማ ቦታ ትሕዝቶ ተፈፃሚ ይከውን።

1. እዚ ደንቢ እዚ አብ ልዕሊ ብሊዝ ዝማሐደሩ ከተማታት ብምርሒት ዝተታሕዘ ነባር ትሕዝቶ ይኹን ንድሕሪ ሕዚ ብክራይ ኣብ ዝማሐደሩ ከተማታት ዝወሃብ ናይ ከተማ ቦታ ተፈፃሚ ይኸውን።
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ኩለን ከተማታት ብትሕዝቶ ሊዝ ጥራሕ ክማሐደራ ክሳብ ዝግበር ንዝህሉ ናይ ስግገር ግዜ እዚ ደንቢ እዚ አብዞም ዝስዕቡ ትሕዝቶታት ተፈፃሚ ይኸውን።

ሀ. ብለዝ ደንብ ቁፅሪ 1694 ዘይተሸፈኑ ዝኾኑ ዓይነት ናይ ማሕበራዊ ግልጋሎት ፣ እንድስትሪን ንግድን ስራሕቲ ዝካየደሎም ናይ ከተማ ቦታ ነባር ትሕዝቶታት፣

ለ. አብ ብክራይ ትሕዝቶ ዝማሐደር ከተማ ንሐዱሽ ናይ ውልቀ መንበሪ ገዛ ዝምራሕ ናይ ቦታ ትሕዝቶ።

ሐ. አብ ብክራይ ትሕዝቶ ዝማሐደር ከተማ ንሐዱሽ ናይ ማሕበራዊ ግልጋሎኢንድስትሪን ንግድን ስራሕቲ ዝውዕል ናይ ቦታ ትሕዝቶ፣

መ. ሕጋዊ መረጋገፂ ዘይብሎም ነባር ትሕዝቶ ክሳብ 1994 ዓ.ም እንተናአሰ ን15 ዓመታት

13.ኢንዱስትሪ ማለት ፍቃድ መሰጠት ስልጣን ባለው አካል ሕጋዊ ፍቃድ የተሰጠው የማምረቻ ድርጅት ማለት ነው።
14.ማህበራዊ ግልጋሎት ማለት መንግስታዊና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የሚካሄድ ለህዝብ አገልግሎት የሚውል ስራዎች ናቸው።
15.የህዝብ ማህበራዊ አገልግሎት ማለት አላማው ለትርፍ ያልሆነ በቀጥታ ለህዝብ ጥቅም የሚውል አገልግሎት ማለት ነው።
16.ኮንስትራክሽን ማለት በህጋዊ መንገድ በተሰጠው ቦታ ላይ የሚደረግ የግንባታ ስራ ነው።
17.ሰው ማለት ማንኛወም የተፍጥሮ ስው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ክፍል2

ዓንቀፅ 3

የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ ቀደም ሲል ወደ ሊዝ ይዞታ ስሪት ያልገቡ ከተሞች ወይም የከተማ ቦታ ይዞታ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

1. ይህ ደንብ ቀደም ሲል በሊዝ የሚተዳደሩ ከቶሞች ወይም በምርት የተያዘ ነባር ይዞታ ወይም ከዚህ በኃላ በክራይ ይዞታ በሚተዳደሩ ከተሞች በሚሰጥ የከተማ ቦታ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀ/1/ የተመለከተው ቢኖርም ከተሞች ሁሉ በሊዝ ይዞታ ስሪት ብቻ እንዲተዳደሩ እስከሚደረግ ስለሚኖሮው የሽግግር ግዜ ይህ ደንብ በሚከተሉት ይዞታዎች ተፈፃሚ ይሆናል።

ሀ. በሊዝ ደንብ ቁጥር 1694 ያልተካተቱ ማንኛውም ዓይነት የማሕበራዊ አገልግሎት የእንድስትሪ እና ንግድ ስራዎች በሚካየድባቸው ከተማ ቦታ ነባር ይዞታዎች።

ለ. በክራይ ይዞታ በሚተዳደሩ ከተማ ለአዲስ የግል መኖርያ ቤት ለመስራት የሚሰጥ የቦታ ይዞታ

ሐ. በክራይ ይዞታ በሚታዳደሩ ከተማ ላዲስ የማሕበራዊ አገልግሎት ለእንድስትሪ እና ንግድ ስራዎች የሚውል የቦታ ይዞታ፣

መ.ሕጋዊ ማረጋገጫ የሌላቸው ነባር ይዞታዎች እስከ 1994 ዓ.ም ቢያንስ 15 ዓመታት በባለ

አብ ኢ.ዶም ብምፅንሑ ሕጋዊ ኮይኑ ዝፀንዓሎም ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ረ. አብ ብሊዝ ትሕዝቶ ዝማሐደር ከተማ ዝርከብ ነባር ትሕዝቶ ተወሳኺ ናይ ቦታ ምስፍሕፋሕ ሕቶ እንትቐርብ እቲ ተወሳኺ ቦታ ንኻሊእ ክዕደል ዘይኽእል ተኾይኑ ጥራሕ ብክራይ ስሪት ክማሓደር እንትፍቀድ

ዓንቀፅ 4

ናይ ከተማ ደረጃ

1. እተን ከተማታት ብመንፅር ዝርከባሉ ናይ ዕብየት ደረጃ አብ 4 ደረጃ ይምደባ ።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።
2. ቢት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ናይተን ከተማታት ደረጃ ዕብየት ብምርአይ አብ ዝተወሰነ ግዜ ናይ ደረጃ ምምሕያሽ ክገብር ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 5

ናይ ከተማታት ቦታ ደረጃ

ናይ ከተማ ቦታታት ብመሰረት ንተጠቀምቲ ዝህብዎ ግልጋሎት እዞም ዝስዕቡ ናይ ቦታ ደረጃታት ተዋሂብዎም አሎ።

1. አብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ ሰለስተ ናይ ከተማ ቦታ ደረጃ ሰለስተ ንኡስ ደረጃን ይህልውዎ።
2. አብ ካልአይ ደረጃ ከተማታት ሰለስተ ናይ ከተማ ቦታ ደረጃን ሰለስተ ንኡስ ደረጃ ይህልውዎ።
3. አብ ሳልሳይ ራብዓይን ደረጃ ከተማ ክልተ ናይ ከተማ ቦታ ደረጃን ክልተ ንኡስ ደረጃን ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 6

ናይ ቦታ ክራይ ተመን አከፋፍላ

እዚ ናይ ክራይ ደንቢ እዚ ተፈፃሚ አብ ዝኾነለን ከተማታት ይኹን ናይ ከተማ ቦታ ትሕዝቶ ቀፂሉ ብዘሎን በዚ ደንቢ አብ ሐባር ቁፅሪ 1፣2፣3፣4 ዝተገለፁን ናይ ክራይ ተመን በብዓመቱ ይኽፈል።

1. ንናይ ውልቀ መንበሪ ገዛ መስርሒ ዝውዕል ቦታ ፣

ሀ. አብ ቀዳማይ፣ ካልአይን ሳልሳይን ደረጃ ከተማታት ክሳብ 175 ሜ.ካ ኮይኑ።

አብ ቀማይ ደረጃ ከተማ ንሜ.ካ ብር 0.62 ብዓመት ይኽፈል።

አብ ካልአይ ደረጃ ከተማ ንሜ.ካ ብር 0.35 ብዓመት ይኽፈል።

አብ ሳልሳይ ደረጃ ከተማ ንሜ.ካ ብር 0.25

ይዞታነት በመቆየቱ ሕጋዊ ተደርጎ የሚፀናላቸው። ዝርዝር አፈፃፀም በመመርያ ይወሰናል

ረ. በሊዝ ስሪት የሚተዳደሩ ከተማ የሚገኝ ነባር ይዞታ ተጨማሪ የማስፋፍያ ቦታ ለሊላ ሊሰጥ የማይችል ከሆነ ብቻ በክራይ ይዞታ እንዲተዳደሩ ሲፈቀድ ይሆናል።

አንቀፅ 4

የከተማ ደረጃ

1.ከተማዎች በሚገኙበት የእድገት ደረጃ አንፃር በአራት ደረጃዎች ይመደባሉ።ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

2.የክልሉ ስራአስፈፃሚ ምክርቤት የከተሞች የእድገት ደረጃ በማየት በተወሰነ ግዜ በከተሞች ደረጃ ማሻሻያ ሊያደርግ ይችላል።

አንቀፅ 5

የከተሞች ቦታ ደረጃ

የከተማ ቦታዎች ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት አገልግሎት መሰረት የሚከተሉት የቦታ ደረጃዎች ተሰጥታቸዋል።

1.በአንደኛ ደረጃ ከተማ ሶስት የከተማ ቦታ ደረጃ ና ሶስት ንኡስ ደረጃ ይኖራል።

2.በሁለተኛ ደረጃ ከተማ ሶስት የከተማ ቦታ ደረጃናሶስት ንኡስ ደረጃ ይኖራል።

3.በሶስተኛ ና አራተኛ ደረጃ ከተሞች ሁለት የከተማ ቦታ ደረጃናሁለት ንኡስ ደረጃ ይኖራል።

አንቀፅ 6

የክራይ ቦታ ተመን አከፋፈል

ይህ የክራይ ደንብ ተፈፃሚ የሚሆንባቸ ከተሞች ሆነ የከተማ ቦታ ይዞታ ቀጥሎ በሚገኘውና በዚህ ደንብ በአባሪ ቁጥር 1፣2፣3፣4 የተገለፁት የቦታ ክራይ ተመን በየአመቱ ይከፈላል።

1.ለግል መኖርያ ቤት መስሪያ የሚውል ቦታ

ሀ.በአንደኛ ፣ሁለተኛ ና ሶስተኛ ደረጃ ከተሞች እስከ 175 ካ/ሜ ሁኖ።

.ለአንደኛ ደረጃ ከተማ ለካ.ሜ ብር 0.62 በአመት ይከፍላል።

.ለሁለተኛ ደረጃ ከተማ ለካ.ሜ ብር 0.35 በአመት ይከፍላል።

.ለሶስተኛ ደረጃ ከተማ ለካ.ሜ ብር 0.25

ብዓመት ይኸፈል።

ለ. ኣብ ራብዓይ ደረጃ ከተማ ክሳብ 250 ሜ.ካ ኮይኑ ንሜ.ካ ብር 0.15 ብዓመት ይኸፈል።

2. ናይ ውልቀ መንበሪ ገዛ ኮይኑ ካብ 500 ሜ.ካ ንላዕሊ ኣብ ዝኾነ ቦታ ንሕድሕድ ተወሳኺ 100 ሜ.ካ ክንድቲ ናይ 500 ሜ.ካ ዋጋ ይኸፈል።

3. ምድርቤትን ፎቕን ዝተሰራሐሉ ንመንበሪ ዝተዋሃበ ቦታ ካብ መንበሪ ብተወሳኺ ሕጋዊ ፍቃድ ንዘለዎ ናይ ንግዲ ወይ እንድስትሪ ስራሕ እንተዊዒሉ ንንግዲ ወይ ንእንድስትሪ ዝተመደበ ተመን ይከፍል።

4. ኣብ መደዳ ገዛውቲ ዝተሰረሐሉን መንበሪ ካብ ዝተዋሃበ ቦታ ካብ መንበሪ ብተወሳኺ ሕጋዊ ፍቓድ ዘለዎ ናይ ንግዲ ስራሕ ዝካየደሉ እንተኾይኑ እቲ ቦታ ኣብ ቀፃላይ በየናይ ናይ ግልጋሎት ዓይነት ክጥቀመሉ ከምዝደሊ ምርጫ ይዋሃቦ። እቲ ተጠቃማይ በቲ ዝመረፆ መሰረት እቲ ህንፃ ናብ ሓደ ግልጋሎት ይጠቓለል። ክፍሊት ንዝመሮፆ ግልጋሎት ዝተተመነ ይኸውን ።

5. ቤት ፀሎትን ናይ ህዝቢ ማሕበራዊ ግልጋሎት ዋሃብቲ ትካላትን ካብ ክፍሊት ክራይ ቦታ ነፃ እዮም ።

6. ባይ ቦታ ክራይ ተመን በቢ ሐሙሽተ ዓመቲ ክማሐየሽ ይክእል እዩ።

ዓንቀፅ 7

መሰል ምተሕልላፍ ብክራይ ትሕዝቶ ዝተታሓዘ ቦታ

1. በዚ ደንቢ መሰረት ብክራይ ትሕዝቶ ኣብ ዝተታሐዘ ናይ ከተማ ቦታ ዝተኻየደ ህንፀት መሸጣ፣ ብውርሲ፣ ብውህብቶ ይኩን ብውሕስነት ብክፋል ብሙሉእ ንካሊእ ወገን ክማሐላለፍ ይኽእል እዩ። ዝርዝር ኣፈፃፅሙኡ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ብክራይ ዝተታሐዘ ናይ ከተማ ቦታ ናብ ካሊእ ክማሓላለፍ ዝፈቅድ ህንፃ ወይ ገዛ ዝዓረፎ እንተኾይኑ ጥራሕ እዩ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ።

3. ብክራይ ዝተታሐዘ ህንፃ ዝዓረፎ ናይ ከተማ ቦታ መቘልካ ናብ ካሊእ ወገን ክማሐላለፍ ይኽእል እዩ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ።

በአመት ይከፍላል።

ለ. በአራተኛ ደረጃ ከተማ እስከ 250 ካ.ሜ ሁኖ ለካ.ሜ ብር 0.15 በአመት ይከፍላል።

2. የግል መኖርያ ቤት ሁኖ ከ 500 ካ.ሜ በላይ ለሆነ ቦታ ለያንዳንዱ ተጨማሪ 100 ካ.ሜ የ500 ካ.ሜ ያህል ዋጋ ተጨማሪ ይከፈላል።

3. ምድር ቤትና ፎቅ የተሰራለት ለመኖሪያ የተሰጠ ቦታ ከመኖሪያ ቤት በተጨማሪ ህጋዊ ፍቃድ ላለው የንግድ ወይም ለእንድስትሪ ስራ ከዋለ ለንግድ ወይም ለእንድስትሪ የተመደበው ተመን ይከፍላል።

4. በመደዳ ቤቶች የተሰሩበት እና ለመኖርያ ከተሰጠው ቦታ ከመኖርያ በተጨማሪ ህጋዊ ፍቃድ ያለው የንግድ ስራ በሚካሄድበት ከሆነ ቦታው ለወደፊቱ ቤትኛው የአገልግሎት ዓይነት ሊጠቀምበት እንደሚፈልግ ምርጫ ይሰጠዋል ። ተጠቃሚው በመረጠው መሰረት ህንፃው ወደ አንድ አገልግሎት ይጠቃለላል ክፍያውም ለመረጠው አገልግሎት የተተመነው ይሆናል።

5 ፀሎትቤት እና የህዝብ ማህበራዊ አገልግሎት ሰጭ ተቆማት ከክራይ ቦታ ክፍያ ነፃ ናቸው።

6 የቦታ ክራይ ተመን በየ አምስት ዓመቱ ሊሻሻል ይችላል።

ዓንቀፅ 7

በክራይ ይዞታነት የተያዘ ይዞታ ቦታ መብት ሰለ ማስተላለፍ

1. በዚህ ደንብ መሰረት በክራይ በተያዘ የከተማ ቦታ የተካሄደ ግንባታ በሽይጭ፣ በውርስ፣ በስጦታ እና በዋስትናነት በከፊል ሆነ በሙሉ ለሊላ ወገን ሊተላለፍ ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል።

2. በኪራይ የተያዘ የከተማ ቦታ ሌላ ወገን ሊተላለፍ የሚፈቀደው ግንባታ የተካሄደበት ከሆነ ብቻ ነው።
ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

3. በኪራይ የተያዘ ግነባታ የተካሄደበት የከተማ ቦታ በከፊል ለሌላ ወገን ማስተላለፍ ይቻላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያው ይወሰናል።

4. ብውሕስነት ዝተታሐዘ ናይ ከተማ ቦታ እቲ ውሕስነት ኣብ ልዕሊ መሬት ንዝሰፈረ ንብረት እምበር ነቲ መሬት ኣይሓውስን።
5. ብክራይ ዝተታሐዘ ናይ ከተማ ቦታ ብመሸጣ ኮነ ውህብቶ ናብ ካሊእ ወገን ክመሓላለፍ ከሎ ካብቲ ቦታን ንብረትን መሸጣ ካብ ዝረኸቦ ትርፊ ክኸፍሎ ካብ ዝግባእ ናይ ካፒታል ትርፊ ቀረፅ ብተወሳኺ 5% /ሓሙሽተ ሚኢታዊ/ ንመዛጋጃቤት ይኸፍል። ዝርዝር ኣፈፃፅሙኡ ብመምርሒ ይውሰን ።

ዓንቀፅ 8

ኣዋሃህባ ናይ ክራይ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐትን ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድ

1. ናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ዝተዋሃበ ሰብ ብመሰረት እዚ ደንቢ እቲ ቦታ ብክራይ ዝተዋሃቦ ምዃኑ ዝገልፅ መረዳእታ ምስ ኣቕረበ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐት ይወሃቦ።
2. ኣብዚ ደንቢ እዚ ብዓንቀፅ 9 መሰረት ናይ ግልጋሎት ለውጢ እንትፍቀድ ናይ ክራይ ተመን ለውጢ ዝገልፅ መረዳእታ ዝወሃብ ይኸውን።
3. ናይ ክራይ ትሕዝቶ ምስክር ወረቐትን ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድን ኣወሃህባ ዝርዝር ኩነታት እቲ ቢሮ ብዘውፆኦ መምርሒ መሰረት ዝውሰን ይኸውን።
4. ዝኾነ ናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ዝሐዘ ሰብ እቲ ቦታ ተረኪቡ ናይ ኮንስትራክሽን ፍቓድ ካብ ዝተዋሃቦ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ 6 ወርሒ ኮንስትራክሽን ክጅምር ኣለዎ። ይኹን ዳኣ'ምበር ካብዚ ንላዕሊ ግዜ ንዝሓቱ ዓበይቲ ስራሕቲ ውዕሊ ወሃቢ ኣካል እንተኣሚንሉ እቲ መጀመሪ እዋን ኣናዊሑ ክውስኖ ይኽእል እዩ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።
5. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝሓዘ ሰብ በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 4 መሰረት ኣብ ዝተወሰነ ግዜ ካንስትራክሽን እንተዘይ ጀሚሩ እቲ ቦታ ንክለቅቕ ይግደድ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን። ኮይኑ ግና እቲ ቦታ ብእዋኑ ኣብ ጥቕሚ ዘየውዓሎ ብፍታብሒሄር ሕጊ ቁፅሪ 1793 ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ምዃኑ እንተዳ

4. በዋስትና የተያዘ የከተማ ቦታ ዋስትናው ተቀባይነት የሚኖረው በመሬት ላይ ለሰፈረ ንብረት ብቻ እንጅ መሬቱን አያጣቃልልም።
5. በክራይ የተያዘ የከተማ ኖታ በሽያጭ ይሁን በስጦታ ለሌላ ወገን ሲተላለፍ ከቦታ ንብረት ስያጭ ከሚገኘው ትርፍ ሊከፈለው ከሚገባ የካፓታል ትርፍ ግብር በተጨማሪ 5% /አምስት ከሞቶ/ ለማዛጋጃቤት ይከፍላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 8

የክራይ ይዞታ ምስክር ወረቀት እና የኮንስትራክሽን ፍቃድ አሰጣጥ

1. የከተማ ቦታ በክራይ የተሰጠው ሰው በዚህ ደንብ መሰረት ቦታው በክራይ የተሰጠው መሆኑ የሚገልፅ መረጃ ካቀረበ ቦሃላ የይዞታ ምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።
2. በዚህ ደንብ በዓንቀፅ 9 መሰረት የአገልግሎት ለውጥ ሲፈቀድ የክራይ ተመን ለውጥ የሚገልፅ መረጃ የሚሰጥ ይሆናል።
3. የክራይ ይዞታ ምስክር ወረቀት እና የካንስትራክሽን ፍቃድ አሰጣጥ ዝርዝር ሁኔታ ቢሮው በሚያወጣው መመርያ መሰረት የሚወሰን ይሆናል ።
4. ማንኛውም የከተማ ቦታ በክራይ የያዘ ሰው ቦታው ተረክቦ የካንስትራክሽን ፍቃድ ከተሰጠው ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ኮንስትራክሽን ሊጀምር ይገባዋል ሆኖም ግን ከዚህ በላይ ግዜ ለሚጠይቁ ተላልቅ ስራዎች ውል ሰጪ አካል ካመነበት የኮንስትራክሽን መጀመርያ ግዜ በማራዘም ሊወስንለት ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል።
5. የከተማ ቦታ በሊዝ የያዘ ሰው በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 መሰረት በተወሰነ ግዜ ኮንስትራክሽን ካልጀመረ የያዘው ቦታ እንዲለቅ ይገደዳል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል። ሆናም ግን ባለ ይዞታው በግዜው ጥቅም ላይ ይላዋለበት በፍታቢሂር ህግ ቁጥር 1793 በተደነገገው መሰረት ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑ

ተረጋጊፁ እቲ መቕፃዕቲ ዝተርፍ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9

ናይ ከተማ ቦታ አጠቓቕማ ለውጢ

1. ናይ ቦታ ግልጋሎት አጠቓቕማ ለውጢ ብዝምልከቶ አካል ፍቓድ እንትረክብ ጥራሕ ተፈፃሚ ይኸውን።
2. ናይ ቦታ ግልጋሎት ለውጢ እንትፍቀድ ነቲ ዝተለወጠ ግልጋሎት ዝተተመነ ክራይ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 10

ብዛዕባ ምቁራፅ ናይ ክራይ ትሕዝቶ

ሐደ ብነባር ትሕዝቶ ዝፍለጥ ይኹን ሓዱሽ ናይ ክራይ ቦታ በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ክቋረፅ ይኽእል እዩ።

1. ብዓል ክራይ ትሕዝቶ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 8 ንኡስ ዓንቀፅ 5 መሰረት እቲ ቦታ አብ ጥቕሚ እንድሕር ዘይአውዒልዎ ናይ ክራይ ትሕዝቶ ውዕሊ በቢ ዓመቱ እንተዘይተሓዲሱ፣
2. በዓል ክራይ ትሕዝቶ ናብ ትሕዝቶ ብምዝዋር ውዕሊ ሊዝ እንተፈሪሙ፣
3. ብክራይ ትሕዝቶ ዝተተሓዘ ቦታ ንህዝቢ ክሰጋገር ብሕጊ እንተተወሲኑ።

ዓንቀፅ 11

ብዛዕባ አከፋፍላ ካሕሳ

1. ናይ ክራይ ትሕዝቶ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ን 3 ን መሰረት እንተቋረፅ አብ ልዕሊ መሬት ንዝሰፈረ ንብረት ጥራሕ ተመጣጣኒ ካሕሳ ይኽፈል፣
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ብምኽንያት ምቁራፅ ናይ ክራይ ትሕዝቶ ንዝቐርብ ተለዋጢ ቦታ ሕቶ ዝምልከቶ አካል ቅያር ቦታ ክህብ አይግደድን።

ዓንቀፅ 12

ብዛዕባ ካብ ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ምትሕልላፍ

ናይ ከተማ ቦታ ካብ ክራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ዝመሓላለፍ በዝስዕቡ አግባባት ይኸውን።

1. በዓል ኪራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ንምዝውዋር ውዕሊ ሊዝ እንተፈሪሙ፣

ከተረጋገጠ መቀጮው የሚቀር ይሆናል።

ዓንቀፅ 9

የከተማ ቦታ አጠቃቀም ለውጥ

1. የከተማ ቦታ አጠቃቀም ለውጥ በሚመለከተው አካል ፍቃድ ሲሰጠው ብቻ ተፈፃሚ ይሁናል።
2. የቦታ አጠቃቀም ለውጥ ሲፈቀድ ለተለወጠው አገልግሎት የተቀመጠው የክራይ ተመን ተፈፃሚ ይሆናል።

ዓንቀፅ 10

የክራይ ይዞታ ማቋረጥ በሚመለከት

አንድ በነባር ይዞታ የሚታወቅ ይሁን አዲስ የክራይ ቦታ በሚከተሉት ምክንያቶች ሊቋረጥ ይችላል

1. ባለ ኪራይ ይዞታ በዚህ ደንብ አንቀፅ 8 ንኡስ አንቀፅ 5 መሰረት ቦታው ጥቅም ላይ ካልዋለው የክራይ ይዞታ ወል በየዓመቱ ካላደሰ፣
2. ባለ ክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ በማዛወር የሊዝ ውል ከፈረመ፣
3. በክራይ ይዞታ የተያዘ ቦታ ለህዝብ ጥቅም ከተፈለገ
4. የክራይ ይዞታ ቦታ ወደ ሊዝ ይዞታ እንዲሸጋገር በሕግ ከተወሰነ።

አንቀፅ 11

የካሳ አከፋፈል በሚመለከት

1. የክራይ ቦታ ይዞታ በዚደብ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ 1፣3 መሰረት ሲቋረጥ ከመሬት በላይ ላረፈው ንብረት ብቻ ተመጣጣኝ ካሳ ይከፍላል ።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተሰጠው እንዳለ ሆናው በክራይ ይዞታ መቋረጥ ምክንያት ለሚቀርብ ለተለዋጭ ቦታ ጥያቄ የሚመለከተው አካል ተለዋጭ ቦታ እንዲሰጥ አይገደድም።

ዓንቀፅ 12

ከክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ ሽግግር በሚመለከት

የከተማ ቦታ ከክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ የሚሸጋገረው በሚከተለው አገባብ ይሆናል።

1. ባለ ክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ መዛወር የሊዝ ውል ሲፈርም፣

2. ናይ ኪራይ ትሕዝቶ ቦታ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ ክሰጋገረ ብዝምልኮቶ አካል እንተተወሲኑ፣
3. ናይ ኪራይ ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ትሕዝቶ እንትዛወር ካብ ጨረታ ወፃኢ ዝፍፀም ኮይኑ አገባብ አፈፃፅምኡ ብሊዝ ደንቢ ቁፅሪ 16/1994 መሰረት ይከውን።

ዓንቀፅ 13

ናይ ከተማ ቦታ ክሕደግ ምግባር

1. አግባብ ዘለዎ አካል ናይ ከተማ ቦታ ንረብሓ ህዝቢ ክውዕል ኢሉ እንተጸአ ወሲኑ ንዝምልከቶ ሰብ ናይ መልቀቒ ትእዛዝ ወይ መጠንቀቕታ ብፅሑፍ ድሕሪ ምሃብ አብ ውሽጢ 6 ወርሒ እቲ ቦታ ክሕድጎን ክርከቦን ይኽእል እዩ። እቲ ትእዛዝ እውን ብዝጥዕም መንገዲ ዕላዊ ይገብር።
2. ምስ ምልቃቕ ቦታ ብዝተአሳሰር ዝቐርብ ዝኾነ ጥርዓን ብቐዳምነት ነቲ ትእዛዝ ወይ መጠንቀቕታ ዝሃቦ አካል እንትኸውን፣ ብይግባእኒ ድማ ንከተማ ቦታ ምልቃቕ ይግባእኒ ሰማዒ ናይ ካሕሳ ይግባእኒ እንተኾይኑ ጥራሕ ድማ ንዝምልከቶ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ወይ ድማ ንከተማ ተንከፍ ጉዳያት ይግባእኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ይኸውን።
3. ካብ ሕጊ ወፃእ ቦታ ብምሓዝ ህንፀት ንዘካየደ ሰብ በቲ አዋጅን በዚ ደንብን መሰረት ናይ መልቀቒ ትእዛዝን ካሕሳን እንተየድለየ አግባብ ዘለዎ አካል ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ብምሃብ ነቲ ቦታ ክሕድጎ ይኽእል እዩ። አድላይ ኮይኑ እንትርከብ ድማ ናይ ፓሊስ ሓይሊ ብምጥቃም ነቲ መጠንቀቕታ ዝተውሃበሉ ቦታ አሕዲጉ ይርከቦ።

ዓንቀፅ 14

አቀራርባን አወሳሰናን ጥርዓን

1. ብዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ናይ መልቀቂ ትእዛዝ ዝበፅሖ ወይ ድማ አብ ልዕሊ ትእዛዝ ዝተውሃቦ ንብረት መሰል ወይ ጥቕሚ አለኒ ዝብል ሰብ ናይ ካሕሳ ኮነ ዝኾነ ካልእ ጥርዓን ምስ ዝርዝር መረዳእታ ናብቲ ትእዛዝ ዝሃቦ አካል ናይ ምቕራብ መሰል አለዎ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ወይ ብዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ጥርዓን ዝቐረበሉ

2. የክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ እንዲሸጋገር የሚመለከተው አካል ሲወስን።
3. የክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ ሲዛወር ያለ ጨረታ የሚፈፀም ሆኖ የአፈፃፀሙ አገባብ በሊዝ ደንብ ቁጥር 16/1994 ዓ.ም መሰረት ይሆናል

ዓንቀፅ 13

የከተማ ቦታ ስለ ማስለቀቅ

1. አግባብ ያለው አካል ለህዝ ጥቅም ይውላል ብሎ በሚወስነው መሰረት ለሚመለከተው ሰው የማስለቀቅያ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቅያ በፅሑፍ በመስጠት የሚፈልገውን የከተማ ቦታ የስድስት ወር ግዜ ውስጥ ማስለቀቅና መረከብ ይችላል።ትእዛዙንም አመች በሆነ ሊላ መንገድ ይፋ ያደርጋል።
2. ከቦታው ማስለቀቅ ትእዛዝ ጋር በተያያዘ የሚቀርብ ማንኛውም አቤቱታ ሊቀርብ የሚችለው በመጀመርያ ትእዛዙን ወይም ማስጠንቀቂውን ለሰጠው አካል ሆኖ በይግባኝ ለከተማ ቦታ ማስለቀቅ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ እና በካሳ ይግባኝ ጉዳይ ላይ ብቻ ሲሆን ደግሞ ለሚመለከተው ማእከላዊ ፍርድ ቤት ወይም ለከተማ ነክ ጉዳዮች ይግባይ ሰሚ ፍርድ ቤት ይሆናል።
3. በህገወጥ መንገድ ቦታ በመያዝ ግንባታ ያካሄደ ሰው በአዋጁና በዚህ ደንብ መሰረት የማስለቀቅያ ትእዛዝ መስጠት እና ካሳ መክፈል ሳይስፈልግ አገባብ ያለው አካል የፅሑፍ ማስጠንቀቅያ በመስጠት በሕገወጥ መንገድ ከያዘው ቦታ ማስለቀቅ ይችላል ። አስፈላጊ ሆኖ ስያገኘው የፓሊስ ሃይል በመጠቀም ማስጠንቀቅያ የተሰጠበትን ቦታ አስለቅቆ ይረከባል።

አንቀፅ 14

ስለ አቤቱታ አቅራረብና አወሳሰን

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ 13 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የማስለቀቂያ ትእዛዝ የደረሰው ወይም ትእዛዝ በተሰጠው ንብረት ላይ መብት ወይም ጥቅም አለኝ የሚል ሰው የካሳም ሆነ ማንኛውም ለፍርድ ሊቀርብ የሚገባ ሌላ አቤቱታ ከዝርዝር ምክንያቱና ማስረጃው ጋር ትእዛዙን ለሰጠው አካል የማቅረብ መብት አለው።
2. ቢዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ወይም በአንቀፅ 13 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት አቢቱታ የቀረበለት

አካል ናይቲ ጥርዓን ምኽንያት ዝኾነ ንብረት ብሕጋዊ መንገዲ ዝሰፈረ ምዃኑ አቐዲሙ ድሕሪ ምርግጋፅ።

ሀ. ካሕሳ ክኽፈሎ ግቡእ ምዃኑ እንትአምን ተመጣጣኒ ካሕሳ ብምውሳን፣ ወይ

ለ. ዝቐረበሉ ዝኾነ ይኹን ጥርዓን ዘይቕበሎ እንተኾይኑ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ብምግላፅ፣ ነቲ ጥርዓን ዘቕረበ ብፅሑፍ የፍልጦ።

3. ጥርዓን ዝቐረበሉ አካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ውሳነ እንትህብ ናይ ካሕሳ ግምት ሕቶ ዝቐረበሉ ንብረት፣ ናይቲ ግምት ተሓሳብታትን ናይ አገማምታኡ ከይዲ ብዝርዝር መዝገቡ ክሕዝ አለዎ።

4. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ጥርዓን ዝቐርበሉ ውሳነ ዝዋሃበሉ ናይ ጊዜ ገደብን ናይ ካሕሳ አካፋፍላ ዝርዝር ኩነታትን ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 15

ብዛዕባ ይግባእኒ

1. ብዓንቀፅ 14 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብዝተውሃበ ውሳነ ዘይተስማምዐ መቕረባይ ጥርዓን እቲ ውሳነ ብዝተውሃበ አብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ ይግባእኒ ነቲ ጉባኤ ከቕርብ አለዎ። አብዚ ጊዜ ውሽጢ ይግባእኒ እንተዘይአቕሪቡ ግና እቲ መሰሉ ብይርጋ ተራፊ ይኸውን።

2. እቲ ጉባኤ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐረበሉ ይግባእኒ መርሚሩ ካብ ክልተ ወርሒ አብ ዘይነውሐ ግዜ ውሽጢ ውሳነ ይህብ። እቲ ውሳነ ድማ ንተኸራኸርቲ ወገናት ብፅሑፍ የፍልጥ። አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ካብ ካሕሳ ጉዳያት ወፃኢ አብ ዝርከቡ ካልኦት ጥርዓናት እቲ ጉባኤ ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

3. እቲ ጉባኤ ንካሕሳ አመልኪቱ ብዝህቦ ውሳነ ጥራሕ ቅሬታ ዘለዎ ተኸራኻሪ ወገን ናይ ይግባእኒ ምኽንያት ዝኾነ ንብረት አብ ዝርከበሉ ቦታ ንዝርከብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ተንከፍ ጉዳይ ወይ ድማ ይግባእኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ እቲ ውሳነ ካብ ዝተዋሃበሉ ዕለት ጀሚሩ አብ ውሽጢ 30 ማዓልቲ ይግባእኒ ከቕርብ

አካል የአቤትታው ምክንያት የሆነውን ንብረት በሕጋዊ መንገድ የሰፈረ መሆኑ በቅድምያ በማረጋገጥ

ሀ. ካሳ መከፈል የሚገባው መሆኑ ስያምን ተመጣጣኝ ካሳ በመወሳን ወይም፣

ለ. የቀረበለትን ማንኛውም አቤቱታ የማይቀበለው ከሆነ ያልተቀበለበትን ምክንያት በመግለፅ ለአቤቱታ አቅራቢው በፅሑፍ ያሳውቀዋል።

3. አቤቱታ የቀረበለት አካል በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት ውሳኔ ሲሰጥ የካሳ ጥያቄ የቀረበለት ንብረት ግምት፣ የግሙቱ ታሳቢዎች እና የአገማመቱ ሂደት በዝርዝር መዝግቦ መያዝ አለበት ።

4. በዚ አንቀፅ መሰረት አቤቱታ የሚቀርብበትን ሆነ ውሳኔ የምሰጥበት የግዜ ገደብ እና የካሳ አከፋፈል ዝርዝር ሁኔታ በመመርያ ይወሰናል።

አንቀፅ 15

ስለ ይግባኝ

1. ብአንቀፅ 14 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት በተሰጠው ውሳኔ የማይስማማ አቤቱታ አቅራቢ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ 30 ቀናቶች ውስጥ ለጉባኤው ይግሳኝ ማቅረብ አለበት። በዚህ ግዚ ውስጥ ይግባኝ ካላቀረበ ግን የመጠየቅ መብቱ በይርጋ ውድቅ ይሆናል።

2. ጉባኤው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርብለትን ይግባይ መርምሮ ከ2 ወር ባልበለጠ ግዜ ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል። ውሳኔውን ለተካራካሪ ወገኖች በፅሑፍ ያሳውቃል። በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ የካሳ ክርክሮች ውጭ የሚቀርቡ ሌሎች ክርክሮች ላይ ጉባኤው የምሰጠው ውሳነ የመጨረሻ ይሆናል።

3. ጉባኤው ካሳን በሚመለከት በሚሰጠው ውሳኔ ብቻ ቅር የተሰኝ ተካራካሪ ወገን የይግባኙ ምክንያት የሆነውን ንብረት ለሚገኝበት ቦታ ላለው መእከላዊ ፍርዲቤት ወይም ለከተማ ነክ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ፍርዲቤት ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ባሉት 30 ቀናት ውስጥ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል። በዚህ ግዜ

ይኽእል። ኣብዚ ግዜ እዚ ውሽጢ ይግባእኒ ዘየቕረበ መሰሉ ብይርጋ ተራፊ ይኸውን። ቢዚ ብርኪ ይግባእኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ይግባእኒ ዝሓትት ናይ መልቀቒ ትእዛዝ ዝበፅሖ ሰብ እንተኾይኑ ይግባእኒ ከቕርብ ዝኽእል ንኽለቅቕ ትእዛዝ ዝተውሀቦ ለቒቑ ነቲ ትእዛዝ ዝሃቦ ኣካል ድሕሪ ምርካቡን ዘረከበ ምኳኑ ዝገልፅ መረዳእታ ሰነድ ምስ ይግባእኒ ጥርዓኑ እንተቕርብ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 16

ብዛዕባ ጉባኤ

1. ብአንቀፅ 15 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ዝቕረቡ ይግባእኒታት መርሚሩ ብዓንቀፅ 14 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝተውሃቡ ውሳኔታት ከከም ኩነታቱ ናይ ምፅዳቕ፣ ምስዓር ወይ ድማ ምምሕያሽን ኣልኦት ኣድለይቲ ትእዛዛት ናይ ምሃብ ስልጣን ዝህልዎ ናይ ቦታ ምልቃቕ ይግባእኒ ጉባኤ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ መንግስቲ ትግራይ ይጣየሽ። ዝርዝር ኣጣይሽኡ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ናይ ጉባኤ ተፀዋዕነት ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

3. እቲ ጉባኤ ኣግባብ ካብ ዘለዎም ኣካላት ዝተውፃዕኡ ካብ 5-7 ኣባላት ይህልውዎ። ናይ ኣባላት ሞያዊ ተዋፀኡ ብመምሪሒ ይውሰን።

4. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ንዘሕልፎም ትእዛዛት ሓይሊ ፖሊስ ተጠቒሙ ከፈፅም ይኽእል እዩ።

5. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ እግባብነት ንዘለዎም ኣካላት ኣዚዙ ሙያዊ ሪኢቶኡ ክቕበል ወይ መረዳእታ ክቕርበሉ ክገብር ይኽእል እዩ።

6. እቲ ጉባኤ ብዘይካ ሕጊ ካብ ካሊእ ዝኾነ ዓይነት ፅዕንቶ ነፃ ይኸውን።

7. እቲ ጉባኤ ስራሑ ኣብ ዘሳልጠሉ እዋን ብስሩዕ ስነ-ስርዓት ሕጊ ፍትሃብሄር ኣይምራሕን። ኮይኑ ግና ብስሉጥ ስነ-ስርዓት ይምራሕ። ዝርዝር ኣሰራርሓ ስነ-ስርዓት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን።

ውስጥ ይግባኝ ካላቀረበ መብቱ በይርጋ ቀሪ ይሆናል። በዚህ የይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት የሚሰጥ ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት ይግባኝ የሚጠይቅ የማስለቀቅያ ትእዛዝ የደረሰው ሰው ከሆነ ይግባኝ ማቅረብ የሚችለው እንዲለቀቅ ትእዛዝ የተሰጠበትን ቦታ ትእዛዙን የሰጠው አካል ካስረከበና ያስረከበበትን ሰነድ ከይግባይ አቤቱታ ጋር አያይዞ ካቀረበ ብቻ ይሆናል።

አንቀፅ 16

ስለ ጉባኤው

1. በአንቀፅ 15 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርቡ ይግባኞችን መርምሮ በአንቀፅ 14 ንኡስ አንቀፀ 2 መሰረት የተሰጡ ውሳኔዎችን እንደየ አግባቡ የማፅደቅ የመሻር ውይም የመሻሻል እና ሊሎች አስፈላጊ ትእዛዞችን የመስጠት ስልጣን የሚኖረው የከተማ ቦታ ማስለቀቅ ጉዳይ ይግባይ ሰሚ ጉባኢ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ይቆቆማል። የማቆቆምያም ዝርዝር በመመርያ ይወሰናል ።

2. የጉባኤው ተጠሪነት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይሆናል።

3. ጉባኤው አገባብ ካላቸው አካላት የተውጣጡ 5-7 አባላት ይኖርታል። የአባላቱ ሞያዊ ተዋፅኦ በመመርያ ይወሰናል።

4. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የፓሊስ ሃይል በማዘዝ የሚሰጣቸውን ትእዛዞች ማስፈፀም ይችላል።

5. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አግባብነት ያላቸውን አካላት በማዘዝ ሙያዊ አስተያየት መቀበል ወይም ማስረጃ እንዲቀርብለት ማድረግ ይችላል።

6. ጉባኤው ከህግ በቀር ከማናቸውም ተፅእኖ ነፃ ይሆናል።

7. ጉባኤው ስራው የሚያከናውንበት ግዜ በመደበኛው የፍታቤሂር ህግ አይመራም። ሆኖም በተቀላጠፈ ስነስራዓት ይመራል። ዝርዝር የአሰራሩ ስነ ስርዓቱ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል።

8. ናይቲ ጉባኤ ስራሕ ዘመን 5 ዓመት ይኸውን

ክፍሊ 3

ፉሉይ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 17

መፈፀሚ አካል

1. ነዚ ደንቢ እዚ አብ ምትግባር ምምሕዳር ከተማታትን አብያተ ማዛጋጃን ዝላዓለ ሓላፍነት አለወን በብደረጃኡ ዝጣየሹ ዝምልከቶም አካላት ቲክኒካዊ ድጋፍ ሓላፍነት አለዎም።
2. አብ አፈፃፅማ ናይ ሊዝ አዋጅን እዚ ደንብን ዘጋጥሞ ፀገማት ዝፈትሑ ናይ ክራይ ቦርድን ካልኦት ኮሚቴታትን ከከም አድላይነቱ አብ ምምሕዳር ከተማታትን ቤት ማዛጋጃን ክጣየሹ ይኽእሉ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይንፀር ።

ዓንቀፅ 18

ተፈፃምነት ዘይብሎም

ደንብታትን መምርሕታትን

1. ናይ ከተማ ቦታ ብክራይ ንምሐዝ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 2/1987 በዚ ደንቢ እዚ ተተኪኡ አሎ።
2. ምስዚ ደንቢ እዚ ዝፃረር ዝኾነ ደንብን መምርሕን ተፈፃምነት አይህልዎን።

ዓንቀፅ 19

መሸጋገሪ ድንጋገ

አብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 7 ዝተዋሃቦ መሰላት ዝተሓለዉ ኮይኖም አብ አዋጅ ቁፅሪ 80/1986 ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ አዋጅን ብክልል ትግራይ ዝወፀ ናይ ክራይ ደንቢ ቁፅሪ 2/1987 ዝተረኸቡ መሰላትን ጉብአትን ዝፀንው ኮይኖም ይቕፅሉ።

ዓንቀፅ 20

እዚ ደንቢ እዚ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ቢሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሐቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ሚሩ ዝፀንዕ ይከውን

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ለካቲት 1995 ዓ/ም

መቐለ

8. የጉባኤው የስራ ዘመን 5 ዓመት ይሆናል።

ክፍል 3

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 17

አስፈፃሚ አካል

1. ይህ ደንብለማስፈፀም የከተማ መስተዳድሮችና የማዘጋጃ ቤቶች ከፍተኛ ሃላፊነት አለባቸው። በየደረጃው የሚቋቋሙ የሚመለከታቸው አካላት ቴክኒካዊ ድጋፍ የመስጠት ሃላፊነት አለባቸው።
2. የሊዝ አዋጁ እና ይህ ደንብ በማስፈፀም ሂደት ለሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሂ ለመስጠት የክራይ ቦርድ እና ሌሎች ኮሚቴዎች እንደ አስፈላጊነቱ በየከተማ መስተዳድሮች እና ማዘጋጀቤቶች ሊቋቋሙ ይችላሉ። ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል ።

አንቀፅ 18

ተፈፃሚነት የሚኖራቸው ህጎች

1. የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣ ደንብ ቁጥር 2/1987 በዚህ ደንብ ተተክተዋል።
2. ከዚህ ደንብ ጋር የሚፃረር ማንኛውም ደንብና መመርያ ተፈፃምነት የለውም

አንቀፅ 19

መሸጋገርያ ድንጋጊ

ቢዚህ ደንብ አንቀፅ 7 የተሰጡ መብቶች እንደተጠበቁ ህኖው የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ በወጣው አዋጅ ቁጥር 80/1986 እና በትግራይ ክልል የወጣ የቦታ ክራይ ደንብ ቁጥር 2/1987 የተገኙ መብቶች እና ግዴታዋች የፀኑ ህኖ ይቀጥላሉ።

አንቀፅ 20

ይህ ደንብ የምፀነበት ግዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ቢሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ

መስተዳድር

የካቲት 1995 ዓ.ም

መቐለ

ሓባሪ 1

ካብ ንናይ ግሊ መንበሪ ወፃኢ ንካሊእ ግልጋሎት ናይ ዝውዕል ቦታ ናይ ኪራይ ተመን /ብብር/

ሀ/ ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማ

ዓይነት ቦታ	1ይ ደረጃ				2ይ ደረጃ				3ይ ደረጃ			
	ንንግዲ	ንክራይ መንበሪ	ንእንድስትሪ	ንማሕበራዊ ግልጋሎት	ንንግዲ	ንክራይ መንበሪ	ንእንድስትሪ	ንማሕበራዊ ግልጋሎት	ንንግዲ	ንክራይ ምንበሪ	ንእንድ ስትሪ	ንማሕበራዊ ግልጋሎት
ኣደባባይ	1.76	0.88	0.88	0.71	1.28	0.65	0.65	0.51	0.90	0.60	0.60	0.45
መገጣጠሚ መንገዲ	1.42	0.71	0.71	0.57	1.04	0.60	0.60	0.42	0.85	0.55	0.55	0.40
ወሰን መንገዲ	1.11	0.60	0.60	0.45	0.81	0.50	0.50	0.33	0.70	0.45	0.45	0.35

አባሪ 1

ከግል ሞኖርያ ውጭ ለሊላ አገልግሎት የሚውል ቦታ የቦታ ክራይ ተመን /በብር/

የቦታ አይነት	1ኛ ደረጃ				2ኛ ደረጃ				3ኛ ደረጃ			
	ለንግድ	ለመኖርያ የሚከራ ቢት	ለኤንድስትሪ	ለማሕበራዊ ግልጋሎት	ለንግድ	ለሞኖርያ የሚካራይ ቤት	ለኤንድስትሪ	ለማሕበራዊ ግልጋሎት	ለንግድ	ለሞኖርያ የሚከራይ ቤት	ለኤንድስ ትሪ	ለማሕበራዊ ግልጋሎት
አደባባ ይ	1.76	0.88	0.88	0.71	1.28	0.65	0.65	0.51	0.90	0.60	0.60	0.45
መንገድ መገጣ ጠምያ	1.42	0.71	0.71	0.57	1.04	0.60	0.60	0.42	0.85	0.55	0.55	0.40
መንገድ ዳር	1.11	0.60	0.60	0.45	0.81	0.50	0.50	0.33	0.70	0.45	0.45	0.35

ሓባረ 2

ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ከተማታት በቢግዚይኡ ንዝወፁ ናይ ኪራይ ተመንጣራ /ዝላዓለ ዋጋ /ንውልቀ መንበሪ ህንፃታት ዝውዕል ቦታ ክራይ ተመን /ብብር /

ተ.ቁ		1ይ	2ይ	3ይ
1	ኣደባባይ ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ 176-275 " - " 276 -375 " - " 376- 500 "	0.62 0.70 0.82 1.06	0.62 0.66 0.0 0.78	0.62 0.64 0.65 0.66
2	ወሰን መንገዲ ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.62 0.64 0.70 0.85	0.62 0.66 0.68 0.70	0.62 0.63 0.64 0.70
3	ኣብ መንደር ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.62 0.63 0.65 0.67	0.62 0.62 0.62 0.62	0.62 0.62 0.62 0.62

አባሪ 2

በአንደኛ ደረጃ ከተሞች በየግዜው ለሚወጡ የክራይ ተመን ጣራ /ለግል ሞኖርያ ህንፃ የሚውል ቦታ ኪራይ ተመን /

ተ.ቁ		1ኛ	2ኛ	3ኛ
1	አደባባይ እስከ 175 ሜ.ካ - ከ 176-275 " - " 276 -375 " - " 376- 500 "	0.62 0.70 0.82 1.06	0.62 0.66 0.0 0.78	0.62 0.64 0.65 0.66
2	መንገድ ዳር እስከ 175 ሜ.ካ - ከ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.62 0.64 0.70 0.85	0.62 0.66 0.68 0.70	0.62 0.63 0.64 0.70
3	መንደር እስከ 175 ሜ.ካ - ከ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.62 0.63 0.65 0.67	0.62 0.62 0.62 0.62	0.62 0.62 0.62 0.62

ሓባሪ 3

ንዝተፈላለዩ ግልጋሎት ዝውዕል ናይ መሬት ዋጋ ተመን

ለ.ኣብ ካልኣይ ደረጃ ከተማታት

ደረጃ	ዓይነት ግልጋሎት			
	ንንግዲ`	መንበሪ ዝካረ ገዛ	ንእንድስትሪ	ንማሕበራዊ ግልጋሎት
1ይ ደረጃ - ኣደባባይ - ወሰን መንገዲ - መንደር	 0.99 0.60 0.56	 0.83 0.71 0.56	 0.83 0.71 0.56	 0.56 0.51 0.40
2ይ ደረጃ - ኣደባባይ - ወሰን መንገዲ - መንደር	 0.71 0.56 0.45	 0.62 0.50 0.40	 0.62 0.50 0.40	 0.45 0.36 0.34
3ይ ደረጃ - ኣደባባይ - ወሰን መንገዲ - መንደር	 0.45 0.36 0.34	 0.45 0.36 0.34	 0.45 0.36 0.34	 0.38 0.35 0.30

ሐ ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ከተማታት

ደረጃ	ዓይነት ግልጋሎት			
	ንንግዲ`	መንበሪ ዝካረ ገዛ	ንእንድስትሪ	ንማሕበራዊ ግልጋሎት
- ኣደባባይ - ወሰን መንገዲ - መንደር	0.60 0.55 0.45	0.35 0.30 0.25	0.35 0.30 0.25	0.30 0.25 0.22

መ .ኣብ ራብዓይ ደረጃ ከተማታት

ዓትነት ግልጋሎት	1ይ ደረጃ	2ይ ደረጃ
ንንግዲ ንኢንድስትሪ ንካልኦት	0.40 0.35 0.20	0.35 0.25 0.15

ዝካረ ገዛ ፣ ማለት ካብ መጀመርያ ንዘካረዮ ገዛውቲ መስርሒ ዝተወሰደ ቦታ ወይ እቲ ገዛ ሙሉእ ንሙሉእ ኣብ ክራይ ዝዋዓለ እንተኮይኑ እዩ።

ለተለያዩ ግልጋሎቶች የሚውል የመሬት ዋጋ ተመን

አባሪ 3

ደረጃ	የግልጋሎት ዓይነት			
	ለንግድ	ለሞኖርያ የሚከራይ ቤት	ለኢንድስትሪ	ለማሕበራዊ ግልጋሎት
1ኛ ደረጃ - አደባባይ - መንገድ ዳር - መንደር	 0.99 0.60 0.56	 0.83 0.71 0.56	 0.83 0.71 0.56	 0.56 0.51 0.40
2ኛ ደረጃ - አደባባይ - መንገድ ዳር - መንደር	 0.71 0.56 0.45	 0.62 0.50 0.40	 0.62 0.50 0.40	 0.45 0.36 0.34
3ኛ ደረጃ - አደባባይ - መንገድ ዳር - መንደር	 0.45 0.36 0.34	 0.45 0.36 0.34	 0.45 0.36 0.34	 0.38 0.35 0.30

ሐ. በ 3ኛ ደረጃ ከተሞቹ

ደረጃ	የግልጋሎት ዓይነት			
	ለንግድ	ለሞኖርያ የሚከራይ ቤት	ለኢንድስትሪ	ለማሕበራዊ ግልጋሎት
- አደባባይ - መንገድ ዳር - መንደር	0.60 0.55 0.45	0.35 0.30 0.25	0.35 0.30 0.25	0.30 0.25 0.22

መ. በ 4ኛ ደረጃ ከቶሞች

የግልጋሎት ዓይነት	1ኛ ደረጃ	2ኛ ደረጃ
ለንግድ ለኢንድስትሪ ሊሎች	0.40 0.35 0.20	0.35 0.25 0.15

የሚካራይ ቤት ማለት ከመጀመርያ ጀምሮ የሚካራይ ቤት መስርያ እንዲውል የተወሰደ ቦታ ወይም ቤቱ ሙሉበሙሉ ለኪራ አገልግሎት የዋለ ቤት ከሆነ ነው።

ሐባሪ 4

አብ ካልኣይ ደረጃ ከተማታት በበ ግዚኡ ንዝወፁ ናይ ክራይ ተመን ጣራ /ወይ ዝላዓለ ዋጋ/ንመንበሪ ህንፃታት ዝውዕል ቦታ ክራይ ተመን

ተ.ቁ		1	2	3
1	አደባባይ ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ176-275 " - " 276 -375 " - " 376- 500 "	0.35′ 0.40 0.50 0.65	0.35 0.38 0.42 0.45	0.35 0.37 0.39 0.42
2	ወሰን መንገዲ ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.35 0.38 0.42 0.45	0.35 0.37 0.39 0.42	0.35 0.37 0.39 0.40
3	ኣብ መንደር ክሳብ 175 ሜ.ካ - ካብ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.35 0.37 0.39 0.40	0.35 0.37 0.38 0.39	0.35 0.37 0.38 0.39

3. ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ከተማታት ክሳብ 500ሜትር ካሬ ንመንበሪ ዝውዕል ቦታ ናይ ተመኑ ብብር
   - ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ቦታ 0.25
   - ኣብ ካልኣይ ደረጃ ቦታ 0.25
   - ኣብ ሳልሳይ ደረጃ ቦታ 0.15
4. ኣብ ራብዓይ ደረጃ ከተማታት ክሳብ 500 ሜትር ካሬ ንመንበሪ ዝውዕል ቦታ ናይ ኪራይ ተመኑ ብብር
   - ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ቦታ 0.15
   - ኣብ ካልኣይ ደረጃ ቦታ 0.12

ሓባሪ 4

በሁለተኛ ደረጃ ከተሞች በየግዜው ለሚወጡ የኪራይ ተመን ጣሪያ

/በግል መኖርያ ህንፃ የሚውል ቦታ ኪራይ ተመን/

ተ.ቁ		1	2	3
1	አደባባይ ክሳብ 175 ሜ.ካ - ከ176-275 " - " 276 -375 " - " 376- 500 "	0.35′ 0.40 0.50 0.65	0.35 0.38 0.42 0.45	0.35 0.37 0.39 0.42
2	መንገድ ዳር እስከ 175 ሜ.ካ - ከ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.35 0.38 0.42 0.45	0.35 0.37 0.39 0.42	0.35 0.37 0.39 0.40
3	መንደር ውስጥ እስከ 175 ሜ.ካ - ከ 176 – 275 " - " 276 – 375 " - " 376 – 500 "	0.35 0.37 0.39 0.40	0.35 0.37 0.38 0.39	0.35 0.37 0.38 0.39

3. ሶስተኛ ደረጃ ከተሞች እስከ 500 ሜትር ካሬ ለመኖርያ የሚውል ቦታ ተመኑ በብር
   - በአንደኛ ደረጃ ቦታ 0.25
   - በሁለተኛ ደረጃ ቦታ 0.20
   - በሶስተኛ ደረጃ ቦታ 0.15
4. በአራት ደረጃ ከተሞች እስከ 500 ሜትር ካሬ ለመኖሪያ የሚውል ቦታ የኪራይ ተመኑ በብር
   - በአንደኛ ደረጃ ቦታ 0.15
   - በሁለተኛ ደረጃ ቦታ 0.12

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመትቑ7 መቐለ ታሕሳስ 1995 ዓ/ም	ብሓልዩት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ7 መቐለ ታህሳስ 1995 ዓ/ም

አዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አወዳድባ ፣ስልጣን ሓላፍነትን ከተማታት ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁ.65/1995 ገፅ1

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ አ የከተሞች አደረጃጀት ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁ.65/1995 ገፅ 1

አዋጅ ቁ.65/1995

አዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አወዳድባ ፣ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

ከተማታት አብ ምጉልባት ዲሞክራሲ ፤ ፅቡቅ ምምሕዳር ልምዓት ከባቢን ህንፀት ሃገርን ከምኡ ውን ድልየት ነበርቲ መሰረት ዝገበረ ግልጋሎት አብ ምርግጋፅ መተካእታ ዘይብሉ ተራ ክፃወታ ንክኽእላ ፤

ብምኽንያት ፖሊስታት ዝሓለፉ ስርዓታት ከተማታት ትግራይ ነቶም አብ ላዕሊ ዝተገለፁ ዓበይቲ ዕማማት ክፍፅማ ብዘይምኽአለን ፤

አብዚ እዋን'ዚ ከተማታት ንክምዕብላ ከም ማእከል ዕብየትን ልምዓትን ኾይነን ተርአን ክፃወታ አብ ምዕባለ ክልልን ሃገርን እጃም ክህልወን ዘኽእል ጥጡሕን ባይታ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ፌደራልን ክልልን ዝተፈጠረ ብምኳኑ፤

ንከተማታት ሕጋዊ አፍልጦ ዝህብን ተፈፃምነት መትከል ዓርሰ ምምሕዳር አብ ተግባር ኽውዕል ዝገብር ሓዱሽን ኩለ መደያዊ ዝኾነ ሕጊ ከተማ ምድንጋግ አድላይ ብምኳኑን ፤

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ

አዋጅ ቁ.65/1995

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ አዋጅ የከተሞች አደረጃጀት ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ከተሞች በኢትዮጵያ ውስጥ ዲሞክራሲን መልካም አስተዳደርን ከባቢያዊ ልማትን እና የሃገር ግንባታን በማጠናከር ረገድ እንዲሁም ለኗሪዎቻቸው ፍላጎት ምላሽ ሊሰጥ በሚችልመልኩ አገልግሎቶች መቅረባቸውን በማረጋገጥ አንፃር ወሳኝ ሚና ለመጫወት እንዲችሉ፤

ባለፉት ስርዓቶች በነበሩት ፖሊስዎች ምክንያት የትግራይ ከተሞች ከላይ የተጠቀሱት ዓበይት ተግባራት ከግብ ለማድረስ ባለመቻላቸው፣

በአሁኑ ጊዜ የህዝብን የራስ አስተዳደር በሚያረጋግጡት የፌደራልና የክልል ሕግጋት መንግስት ምክንያት ከተሞች ለእድገት የሚገሰግሱበት ለእድገትን የልማት ማዕከልነት ሚናቸውን የሚጫውትበት ለክልሉ ብሎም ለሃገሪቱ አጠቃላይ የእድገት እርምጃ አስተዋፅኦ የሚያደርጉበት አዲስ እና አመቺ ሁኔታ በመፈጠሩ ፤

ከተሞች ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው አካላት ስለመሆናቸውእውቅና የሚሰጥና የራስ በራስ አስተዳደር በተግባር እንዲውል የሚያደርግ አዲስና የተሟላ የከተማ ህግ መደንገግበማስፈለጉ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49(3)

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ 4.35 ብር

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ 477

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ዝተውሃቦ ስልጣን ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ምዕራፍ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**
   እዚ ኣዋጅ ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ከተማታት ኣወዳድባ ስልጣንን ሓላፍነትን ንምውሳን ዘወፀ ኣዋጅ ቁ.65/1995 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይካኣል።
2. **ትርጉም**

እዚ ኣዋጅ ናይቲ ቓል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዝውሃቦ ተዘይኮይኑ ፣

1. "ከተማ "ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ብውሳኔ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ምክታሙ ኣፍልጦ ዝረኸበ ማሕበረ ሰብ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ከተማ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15/1 ኣብ ከተማታት ዝቖመ ቤት ምኽሪ እዩ።
3. "ቤት ፍርዲ ከተማ "ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 39 ዝቖመ ኣብ ጉዳያት ከተማ ተንከፍ ናይ ምድናይ ብሕታዊ ስልጣን ዘለዎ ቤት ፍርዲ እዩ።
4. "ሕገ መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዘወፀ ናይ 1994 ዓ/ም ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
5. "ሕጋዊ ኣፍልጦ ከተማነት "ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ሓደ ማሕበረሰብ ብምክታም ዝበቕዐ ምዃኑ ዘረጋግፀሉ መስርሕ እዩ።
6. "ከንቲባ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16(1) ናይቲ ከተማ ዋና ስራሕን ዋና መመሓደሪን ኮይኑ ፣ ብኸገልግል ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝሸወም እዩ።
7. "ኮምቴ ከንቲባ "ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16(3) ናይቲ ከተማ ሰራሕ ፈፀምቲ ኾይኖም ንከገልግሉ፣ ብመቕረባይነት ከንቲባ ቤት ምኽሪ ዝሸወሙ ኣባላት ዝሓዘ ኣካል እዩ።
8. "መኪያዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ " ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 17(1) ንስራሕ ግልጋሎት ከተማ ክመርሕ ብከንቲባ ዝሸውም

በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህንን አዋጅአውጥቷል።

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**
   ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከተሞች አደረጃጀት ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁ.65/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ።
2. **ትርጓሜ**

በዚህ አዋጅ የቃሉ ትርጓሜ በተለየ ሁኔታ ካልተመለከተ በስተቀር ፣

1. "ከተማ "ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሰረት በክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ውሳኔ በከተማነት እንዲደራጅ እውቅና የተሰጠው ማህበረሰብ ማለት ነው ።
2. "የከተማ ምክር ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 15 (1) መሰረት በከተሞች የተቋቀመ ምክር ቤት ነው ።
3. " የከተማ ፍርድ ቤት " በዚህ አዋጅ አንቀፅ 39 መሰረት የተቋቋመ ማለት የከተማ ነክ ጉዳዮችን በተመለከተ እንዲያገኝ ብቸኛ ስልጣን የተሰጠው ፍርድ ቤት ነው ።
4. "ሕገ መንግስቲ "ማለት በ1994 ዓ/ም ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ሕገ መንግስቲ ነው ።
5. "የከተማነት ህጋዊ እውቅና " ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሰረት ለአንድ ከተማ የህዝብ ማህበረሰብ የከተማነት ደረጃ የማጎናፀፍ ተግባር ነው።
6. "ከንቲባ " ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16(1) መሰረት የአንድ ከተማ ዋና አስኪያጅና ዋና አስተዳደሪ ሆኖ እንዲያገለግል በከተማ ምክር ቤት የሚሾም ነው።
7. "የከተማ ኮምቴ " ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16(3) መሰረት በከንቲባ አቀራቢነት የከተማ ስራ አስፈፃሚ ሆነው እንዲያገለግሉ በከተማ ምክር ቤት የሚሾሙ አባላት የያዘ አካል አው።
8. የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ " ማለት በዚህ አንቀፅ 17/1 መሰረት ሁሉንም የከተማ አገልግሎቶች በበላይነት ለመምራት በከንቲባ

ሓላፊ እዩ።

9. "ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ "ማለት ብመሰረት አዋጅ ቁፅሪ 60/95 ዘቐመ ንጉዳያት ከተማ ሓላፍነትዘለዎ መንግስታዊ ቤት ፅሕፈት እዩ።

3. **ኣገላልፃ ፆታ**

አብዚ አዋጅ ብተባዕታይ ዝተገለፀ ኹሉ ንአነስታይ ፆታውን ዝምልከት እዩ።

4. **ወሰን ተፈፃምነት**

እዚ አዋጅ አብ ኩለን ከተማታት ትግራይ ተፈፃምነት ይህልዎ።

5. **ምርካብ ሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት** (in corporation)

1. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረትን ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ዝተዘርዘሩ ረቋሕታት ምርካብ አፍልጦ ከተማነት ዘማልአ ማሕበረሰብ ብተወከልቱ አቢሉ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ አፍልጦ ከተማነት ክረጋገፅ ንዝወከሎ አካል ከመልክት ይኽእል እዩ።

2. ሕጋዊ አፍልጦ ከተማ ንምርካብ ዝቐርብ ሕቶ ብፅሑ ኾይኑ ነዞም ዝስዕቡ ዝሓዘ ይኸውን ።

ሀ/ናይ ዝሓትት ማሕበረሰብ ዝነብረሉ ወሰን ከባቢ ዝገልፅ ብዝምልከቶ መንግስታዊ አካል ዝተረጋገፀ ሰነድ ፤

ለ/በዝሒ ህዝብን ስፍሓት ከባቢን

ሐ/ ፃዕቒህዝቢ ናይቲ ከባቢ

መ/ናይ ዝበዝሕ መነባብሮ እቲ ማሕበረሰብ ብዋናነት አብ ንግድን ኢንድስትርን አብ ምሃብ ግልጋሎትን ዝተመስረተ ምዃኑ ዘርእይ ሰነድ፤

ሠ/ሕጋዊ አፍልጦ ዝሓትት ማሕበረሰብ ሕጋዊ አፍልጦ አብ ዝሓተሉ እዋን ዘለዎ ግምት ዓመታዊ እቶትን ናይቲ ማሕበረሰብ ነብሲወከፍ እቶትን (ፐር ካፒርኢንካም)

ረ/ ልዕሊ ርብዒ ዝኾን ካብቲ ከድምፅ ዝኽእል ናይቲ ከባቢ ነባሪ ነቲ ሕቶ ዝድገፍ ምዃኑ ብፊርማኡ ምርግጋፁ ዝገልፅ ሰነድ ፣

ሰ/ ካልኦት ብቤት ፅሕፈት ልምዓትን ከተማ ትግራይ ዝንፀሩ መመዘኒታት፣

3. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ እሱ ዝወከሎ

የሚሸም ሃላፊ ነው ።

9. "የትግራይ የከተማ ልማት ፅ/ቤት "ማለት የከተማ ጉዳዮች ሃላፊ እንዲሆን በአዋጅ ቁጥር 60/95 መሰረት የተቋቀመ በከተማ ጉዳዮች ሃላፊነት የተሰጠው መንግስታዊ ፅ/ቤት ነው።

3. ***<u>የፆታ አገላለፅ</u>***

በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተደነገገው የሴትንም ፆታ ያካትታል ።

4. ***<u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>***

ይህ አዋጅ በትግራይ ከተሞች ሁሉ ተፈፃሚ ይሆናል ።

5. **የከተማነት ህጋዊ እውቅና ስለማግኘት ፤**

1. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት በትግራይ የከተማ ልማት ፅ/ቤት የተዘረዘሩትን የከተማነት እውቅና ሊያስገኝ የሚችሉ መመዘኛዎች ያሟላ ማህበረሰብ የከተማ ደረጃ እንዲሰጠው በተወካዮቹ አማካይነት ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም የምክር ቤቱ ስራ አስፈፃሚ የከተማ እውቅና ለማረጋገጥ ለወከለው አካል ሊያመለክት ይችላል ።

2. የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ለማግኘት የሚቀርበው ማመልከቻ በፅሁፍ ሆኖ የሚከተሉቱን ያካትታል

ሀ/ አግባብ ባለው መንግስታዊ አካል የተሰጠ ማህበረሰቡ የሚኖርበትን አከባቢ ዳር ደንበር የሚገልፅ ሰነድ።

ለ/ የህዝቡ ብዛትና እና የአካባቢው ስፋት

ሐ/ ከአከባቢው ስፋት አንፃር የኗዋሪው ህዝብ የብዛት መጠን

መ/አብዛኛው ኗሪ በኢንድስትሪና በንግዱ እንቅስቃሴ ወይም በአገልግሎት አቅርቦት ላይ የተሰማራ ሰለመሆኑየሚያመላክት ማስረጃ ፤

ሠ/ሕጋዊ እውቅና የሚጠይቅበት ማህበረሰብ ህጋዊ እውቅና በሚጠይቅበት ወቅት ያለው ያለው አመታዊ ገቢውና የነብስ ወከፍ ነዋሪ ድርሻ ግምት

ረ/ ከመራጩ ህዝብ ከመቶ ሃያ አምስቱ (25%) በላይ የሚሆን የፅሁፍ ማረጋገጫ ሰነድ ፤

ሰ/ በትግራይ ከተማ ልማት ፅህፈትቤት የሚወጡ ሌሎች መመዘኛዎች ።

3. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም እርሱ

አካል ዝቐረበሉ ሕቶ ሪኡን መርሚሩን አብ ውሽጢ 6 ወርሒ ናይ ምቕባለ ወይ ምንፃግ ውሳነ ክህብ አለዎ ።

4. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ እሱ ዘወከሎ አካል ብቑዕ ምኽንያት እንተሃልይዎ ነቲ ሕቶ ክነፅጎ ይኽእል እዩ። ነቲ ሕቶ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ድማ ብፅሑፍ ነቲ ሕቶ ዘቕረበ ማሕበረሰብ ክፍልጦ ይግባእ። በቲ ውሳነ ዘይዓገበ ማሕበረሰብ ጥርዓኑ ናብ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ከቕርብ ይኽእል እዩ። እዚ ቤት ምኽሪ ዝህቦ ውሳነ ድማ ናይ መወዳእታ ይኸውን ።
5. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ ንሱ ዘወከሎ አካል ነቲ ሕቶ እንተተቐቢልዎ ሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት ዘረጋግፅ ምስክር ወረቐት ይህቦ።
6. ሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት ብርኪ ምፅባለ ከተማታት መሰረት ብምግባር ሕጊ (ጀነራል ሎው) ወይ ብቻርተር ክትግበር ይኽእል።

6. **ውፅኢት ሕጋዊ አፍልጦ ከተማ**

ብመሰረት እዚ አዋጅ ዝቖመ ከተማ ብከተማነቱ በዚ አዋጅ ዝተውሃቦ ስልጣን ሓላፍነትን አብ ተግባር ንምውዓል ብሽሙ ውዕሊ ክአቱ፣ ንብረት ክውንን ከመሓድርን ፣ክኸሰስን ክኸሰስን ዘኽእሎ ሕጋዊ ሰብነት ይህልዎ፤ እዚ ናይ ምውፅዓል ኽእለት ካብ ፍሉጣት ትካላት ገንዘብ ናይ ምልቃሕ ክእለት'ውን ዝሓወሰ እዩ።

7. **ምቁራፅ ሕጋዊ አፍልጦ ከተማ**
(DEINCOR PORATION)

ሓንቲ ከተማ ሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት ዘውሃቡዋ ረቋሒታት አይተማልአን ዘላ ኢሉ እንተአሚኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነቲ ዝተውሃባ ከሕደጋ ይኽእል።

ኮይኑ ግና ብሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት ዝተፈጠሩ መሰላትን ግቡኣትን ከተማ ብምቁራፅ ሕጋዊ አፍልጦ ከተማነት አይተርፍን ።

8. **ዓይነታት ደረጃን ከተማታት**
1. **ዓይነታት ከተማታት**

ከተማታት ንምምሕዳርን አመራርሓ ስራሕን ብዝህልወን አገደስቲ ከም ዝስዕብ አብ ሰለስተ ዓይነት ይድልደላ ፤

የወከለው አካል የቀረበለት ጥያቄ ከመረመረ ብኃላ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ በሕጋዊ አካልነት ለመቋቋም የቀረበውን ጥያቄ በመቀበል ወይም ውድቅ በማድረግ ይወሰናል ።

4. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም እርሱ የወከለው አካል በቂ ምክንያት ካለው ጥያቄውን ላለመቀበል ይችላል ።ሆኖም ጥያቄውን ያልተቀበለበት ምክንያት በፅሁፍ ጥያቄው ያልተቀበለበት ሊያሳውቀው ይገባል ። የስራ አስደፃሚ ምክር ቤቱ በሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ማህበረሰብ ይግባኙን ለክልሉ ምክር ቤት ሊያቀርብ ይችላል።የምክር ቤቱ ውሳኔም የመጨረሻ ይሆናል።
5. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም እርሱ የወከለው አካል ጥያቄው የተቀበለው እንደሆነ የከተማነት ህጋዊ እውቅና የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት ለማህበረሰቡ ይሰጣል ።
6. የከተማነት ህጋዊ እውቅና እንደየከተሞቹ የእድገት ደረጃ በጠቅላላ ህግ ወይም በቻርተር ሊተገብር ይችላል ።

6. **የከተማነት ህጋዊ እውቅና ውጤት**

በዚህ አዋጅ መሰረት ህጋዊ እውቅና የተሰጠው ከተማ በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ስልጣንና ሃላፊነት በስራ መተርጎም ተግባራትንም ለመፈፀም ፤በስሙ ውል ለመዋዋል ፣የንብረት ባለቤት ለመሆንና ንብረቱንም ለማስታዳደር ፣ለመክሰስና ለመከሰስ የህግ ችሎታ ይኖረዋል ፤ውል የሚፈፅም ችሎታ ከታወቁ የፋይናንስ አካላት የመደበር ችሎታንም ያካትታል ።

7. **የከተማነትን ሕጋዊ እውቅና ስለማቋረጥ**

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለከተማነት ህጋዊ እውቅና ያበቁዋትን መመዘኛዎች ማሟላት የተሳናትን አንድን ከተማ የተሰጣትን እውቅና ሊሰረዝ ይችላል ።

ሆኖም የእውቅናው መሰረዝ እውቅናው ከመሰረዙ በፊት የተገኙትን መብቶችና ግዴታዎች አያሳጣውም።

8. **የከተሞች ዓይነትና ደረጃ**
1. **የከተሞች ዓይነት**

ለአስተዳደርና ስራ አመራር ጉዳይ ከተሞች ከዚህ በሚከተሉት ሶስት ዓይነቶች ይመደባሉ።

www.abyssinialaw.com

ሀ/ ዓባዩ(ዕሸል) ከተማ

ለ/ ከተማ

ሐ/ ሜትሮፖሊታን ከተማ

ሀ/ ዓባዩ(ዕሸል)ከተማ

1. ዓባዩ (ዕሸል) ከተማ ካብ 5000(ሓሙሽተ ሽሕ) ዘይንእስ በዝሒ ህዝቢ ዘለዎ ኮይኑ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ከተማነት ሕጋዊ ኣፍልጦ ክረክብ ይኽእል።
2. ሓደ ዓበዩ(ዕሸል) ከተማ ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ኣንቀፅ 14 ዝተገለፁ ኹሎም ኣካላት ምምሕዳር ይህልዉዎ። ይኹን እምበር ምስ ደረጃ ዕበየት ዝጠዓዓም ቀሊልን ምቹውን ኣመራርሓ ስራሕ ከተኣታቱ ይክእል።
3. ሓደ ዓብዩ ከተማ ቀዋሚ ክንቲባ ይህልዎ፣ ኮይኑ ግና ግልጋሎት ስራሕ ከተማ ንምስላጥ ነፃ ግልጋሎት ዝህቡን ሓገዝቲ ስራሕተኛታት ክጥቀም፣ ምስ ናይ ካልኦት ከተማታት ሰብ ሞያ ብሓባር ክግልገል ወይ ናይ ህዝቢ ኮሚቴታት ብምውዳብ ክንቀሳቐስ ይኽእል።
4. ብፍሉይኩነታት 3000 ወይ ልዕሊኡ በዝሒ ህዝቢ ዘለዎ ማሕበረሰብ ሓንቲ ዓብዩት ከተማ ክትሰርሖ ትኽእል ዘስርሕ ዓቅሚ ስለዘለኒ ሕጋዊ ኣፍልጦ ከተማ ይወሃበኒ፣ ኢሉ ክሓትት ትኽእል። ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነቲ ሕቶ ተቐቢሉ ኣፍልጦ ክህብ ወይ ክኣብ ነቲ ረቛሒ ዘማልእ ኣብ ትሕቲ ድጋፍ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ክፀንሕ ክገብር ይኽእል ።

ለ/ ከተማ

ሓደ ከተማ በዝሒ ህዝቡ ልዕሊ 20000 ዝኾነ ብተነፃፃሪ ዝለዓለ ብርኪ ዕብየት ኢኮኖሚን፣ ኣዝዩ ዝተሓላለኸ ንግዳዊ ምንቅስቓስ ዝሓሸን ዝማዕበለን ግልጋሎት መሰረት ልምዓትን ዘለዎ እዩ። ናይዚ ከተማ ስርዓት ምምሕዳርን ኣመራርሓን ስራሕ ኣብ ትሕቲ ምዕራፍ 3 ብዝተቐመጠ መሰረት ይኸውን ።ዝርዝሩ ብቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ብዝወፅእ መመርሒ ይኸውን ።

ሐ/ሜትሮፖሊታን ከተማ

1. ብከተማነት ዝተሸፈነ ከባቢ ኣዐርዩ እናገፍሐ እንትመፅእ፣ ዝሓዞ በዝሒ ህዝቢ ቁፅሩ ኣዝዩ እናወሰኸ እንትኸድን ዝጠልቦ ኢኮኖሚያዊ ማሕበራዊን ተግባራት ከምኡ እውን ዝህሉ

ሀ. ታደጊ ከተማ

ለ/ከተማ

ሐ/ ሜትሮፖሊታን ከተማ

ሀ/ታዳጊ ከተማ

1. አንድ ታዳጊ ከተማ 5000 ወይም ከዚህ በላይ የሆነ ህዝብ ያለው ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሰረት የከተማነት ህጋዊ እውቅና ሊያገኝ ይችላል ።
2. አንድ ታዳጊ ከተማ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 14 የተዘረዘሩት ሁሉም የአስተዳደር አካላት ይኖሩታል ።ሆኖም ለደረሰበት የዕድገት ደረጃ ተስማሚ የሆነ ቀላል እና እንደሁኔታው ሊሰራ የሞችል የአሰራርና ስርዓት ሊኖረው ይችላል ።
3. አንድ ታዳጊ ከተማ ቋሚ ከንቲባ ይኖረዋል።ሆኖም የበጎ ፍቃድ አገልጋዮች ወይም የትውስት ሰራተኞች ሊጠቀም፣ከሌሎች ከተሞች ጋር ባለሙያ ሊጋራ ወይም የተወሰኑ የከተማ ተግባራትን እንዲያከናውኑለት ከህዝቡ በኮምቴነት ሊያደራች ይችላል ።
4. በተለየ ሁኔታ 3000 ወይም ከዚያ በላይ የህዝብ ብዛት ያለው ማህበረሰብ የታዳጊ ከተማን ተግባራት ለመምራት የሚያስችል ብቃት ስላለኝ የታዳጊ ከተማነት ህጋዊ እውቅናይሰጠኝ ብሎ ሊያመላክት ይችላል። የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ጥያቄውን ተቀብሎ እውቅና ሊሰጠው ወይም ማህበረሰቡ ለከተማ ደረጃ በቂ እስኪሆን ድረስ በትግራይ ከተማ ልማት ጽ/ቤት ስር ሆኖ እንዲለማመድ ሊያደርግ ይችላል ።

ለ/ ከተማ

አንድ ከተማ ከ20000 ወይም በላይ የሆነ የህዝብ ያለው ፣በተነፃፃሪ ከፍ ያለ የአኮኖሚ ልማት ደረጃ ላይ የደረሰ ይበልጥ የተወሳሰበ የንግድ እንቅስቃሴ የተሻለና የዳበረ የአገልግሎት አውታር ያለው ነው፤ የከተማው የአስተዳደር እና የአመራር ስርዓቱም በዚህ አዋጅ ምዕራፍ 3 እንደተመለከተው ሆኖ ዝርዝሩ የትግራይ ከተማ ልማት ጽ/ቤት በሚያወጣው መምርያ ይወሰናል።

ሐ/ የሜትሮፖሊታን ከተማ

1. የአንድ ከተማስፋቱ ከመጠን በላይ በማደጉ ፤የህዝቡ ብዛት እጅግ ከፍ በማለቱ ፤ኢኮኖሚና ማህበራዊ እንቅስቃሴው እንዲሁም የአገልግሎት አቅርቦቱ የተወሳሰበ በመሆኑ የተነሳ በአንድ

ግልጋሎት ብሓደ ናይ ከተማ መሓውር ንምምሕዳር ኣፀጋሚ ኾይኑ እንትርከብ እታ ከተማ ናይ ሜትሪፖሊታን ከተማነት ኣፍልጦ ክውሃባ ክትሓትት ትኽእል ።

2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ሕቶ ኣፍልጦ ሜትሮፖሊታን ከተማ ንብቕዓት ኣመራርሓ ስራሕ ናይቲ ከተማ ዘጎልብት ኾይኑ እንተረኺብዎ ኣፍልጦ ክህብ ይኽእል ።
3. ሜትሮፖሊታን ከተማ ኣብ ትሕቲኡ ዝተፈላለያ ከተማዊ ምምሕዳራት ዝሓዘ ምምሕዳር ሜትሮፖሊታን ከተማ ይህልዎ ። እቲ ምምሕዳር ሜትሮፖሊታን ከተማ ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ዝተፈላለያ ከተማዊ ምምሕዳራትን ኣብ ምዕራፍ 3 ናይዚ ኣዋጅ ብዝተገለፀ መሰረት ነናይ ባዕለን ስርዓት ምምሕዳር የቑማ።
4. ኣብ ሞንጎ ሜትሮፖሊታን ከተማን ኣብ ውሽጢ ዝርከባ ከተማዊ ምምሕዳራት ንዝህሉ ኣግባብ ኣመሰራርሓ ምምሕዳራዊ ስርዓት ፣ርክባት ፣መቐሎስልጣንን ሓላፍነትን ፣ሜትሮፖሊታን ከተማ ንምቛም ኣብ ኣብ ዝወፅእ ሰነድ ይዝርዝር።

2. ደረጃ ከተማታት

ሀ/ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ንኻልኦት ጉዳያት ኣድለይቲ እዩም ዝብሎም ተግባራት ነብሲ ወከፍ እቶት ፣ብርኺ ዕብየትን ካልኦት ኣገደስቲ ረቋሕታትን መሰረት ዝገበረ ድልድል ከተማታት ኣመልኪቱ ሪኢትኡ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ከቕርብ ይክእል ።

ለ/በዝሒ ደረጃ ከተማታት ንኣጠቓላሊ ኣመራርሓ ከተማ ብዘመቹን ውዕኢታዊ ብዝገብር ኣገባብ ይውሰን ።

3. ለውጢዓይነት ወይ ደረጃ ከተማታት

ዕብየት ናይቲ ከተማ ግድን ዝገበር እንተኾይኑ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ወይ ሕቶ ዝምልከቶ ከተማ ናይ ዓይነት ወይ ደረጃ ከተማነት ለውጢ ምምዕራይ ዝገበረሉ ናይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣቕሪቡ ክውስን ይክእል ።

እርከን የተደራጀ ከተማ ሊመራው ካልቻለ ያከተማ የሜትሮፖሊታን ከተማ ደረጃ እንዲሰጠው ሊያመለክት ይችላል ።

2. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ፤አንድ ከተማ የሜትሮፖሊታን ከተማ ደረጃ ቢሰጠው የአመራር ብቃት ያድጋል ብሎ ካመነ ያንን ደረጃ ሊዝያ ከተማ ሊሰጠው ይችላል ።
3. የሜትሮፒሊታን ከተማ በስሩ የተለያዩ የከተማ መስተዳደሮችን ያቀፈ የሜተሮፖሊታን ከተማ መስተዳደር ይኖረዋል ፤የሜቴሮፖሊታን ከተማ አስተዳደር እና በሰሩ የሚገኙ የከተማ መስተዳደሮቹ በዚህ አዋጅ ምዕራፍ 3 መሰረት የየራሳቸው የአስተዳድር ስርዓት ይመሰርታሉ ።
4. በሜትሮፖሊታን ከተማና በስሩ የሚገኙ ከተማ መስተዳደሮች መካከል የሚኖር ግንኙነትና የስልጣንና ኃላፊነት ክግግል በሜትሮፖሊታን ከተማው መመሥረቻ ሰነድ ላይ ይዘረዘራል ።

2. የከተሞች እርከን

ሀ/ የትግራይ ከተማ ልማት ፅ/ቤት ፣ለሌሎች ጉዳዩች አስፈላጊ ናቸው ብሎ ሲያምን በነፍስ ወከፍ ገቢያቸው በልማት ደረጃቸው እና ሌሎች አግባብነት ባላቸው መስፈርቶች መሰረት የከተሞች እርከን በተመለከተ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሃሳብ ሊያቀርብ ይችላል።

ለ/ የእርከኑ ብዛት ፤የከተማው አመራር በሚያመቸው እና ውጤታማ ለማድረግ በሚያስችል መልኩ የሚወሰን ይሆናል ።

3.በከተሞች ዓይነትና እርከን ላይ ስለሚደረጉ ለውጦች

የከተማ ዕድገት የሚያስገድድ ሆኖ ሲገኝ የትግራይ የከተማ ልማት ፅ/ቤት በራሱ አነሻሽነት ወይም በሚመለከተው ከተማ ጥያቄ በከተማውዓይነት ወይም ደረጃ ላይ ማስተካክያ እንዲያደርግ ለክልሉስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሃሳብ በማቅረብ ሊያስወስን ይችላል።

ምዕራፍ ክልተ
ዕላማ ስልጣንን ተግባርን ከተማታት

9. ዕላማ ከተማታት

ከተማታት ዝስዕቡ መሰረታዊ ዕላማታት ይህልወን ፤

ሀ/ዲሞክራስያዊ ዓርሰ ምምሕዳር ክሳብ ታሕቲ ክትግበርን ከምዕብልን ፣

ለ/ ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ከባቢኤን ምስላጥ፤

ሐ/ ድልየት ነበርተን መሰረት ዝገበሩ ግልጋሎታት ምቕራብ ወይ ብዝግባእ ይቐርቡ ምህላዎም ምርግጋፅ፣

መ/ አብ መንጎ ህዝብን በብደረጃኡ ዝርከቡ አካላት ምምሕዳር አብ ምርድዳእ ብዝተመስርተ ፅቡቕ ርብክ ክህሉ ምፅዓር፤

ሠ/ዝተፈላለየ ድልየታት ዝተጠዓዒሞም ብዝተአናገድሉ ናይ ሓባር ራእይ ዝፍጠረሉ መድረኽ ኾይነን የገልግል።

10. ስልጣን ከተማ

1. ሓደ ከተማ አብ ልዕሊ ጉዳያት ከተማኡ ስልጣን አለዎ ።እዚ ስልጣን ብሕጊ ዝተውሃቦም ይኹን ብሕጊ ንዘይተኸልኸልሉን ዝሓውሰ እዩ ። ስልጣን ከተማ አብዚ ምዝርዛሮም እቲ ከተማ ካብዚ ወፃኢ ስልጣን የብሉን ወይ ድማ በዚ ጥራሕ ዝተገደበ እዩ ማለት አይኾነን።
2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ሕሉው ኾይኑ ሓደ ከተማ ዝስዕብ ዝርዝር ስልጣን አለዎ ።

ሀ/ ናይ ከተማኡ ራእይ ፣ዕላማን ተግባርን፣ መሓውር ውዳበ ምምሕዳር ከተማ ከምኡ'ውን ጠቐምቲ ናይ አመራርሓ ስርዓት ምውሳንን አብ ስራሕ ምውዓልን።

ለ/ ንከተምኡ ዝምልከቱ ፖሊስታት ይሕንፅፅ፣ ውሳነታት ይውስን ነዚኦም አብ ግብሪ ንምውዓል ዝሕግዙ ከተማዊ ሕግታት (አርዲናንስ) የውፅእ ።

ሐ/ ሕጊ መሰረት ብምግባር ግብርን ክፍሊት ግልጋሎትን ይእክብ፣ የመሓይሽ፣ ሓደሽቲ እውን የተአታቱ።

መ/ ንሰራሕተኛታቱ ብመሰረት ሕጊ የመሓድር ።

ሠ/አብ ኩሉ ብርኪ ምስ ዝርከብ አካላት መንግስቲ፣ ውልቀ ትካላትን ገበርቲ ሰናይ

ምዕራፍ ሁለት
የከተሞች አላማ ፣ስልጣንና ተግባር

9. የከተሞች አላማ

ከተሞች ከዚህ የሚከተሉት ዋናዋና ዓላማዎች ይኖራቸዋል ።

ሀ/ ዴሞክራሲያዊ ራስ አስተዳደር እስከ ዝቅተኛው እርከን እንዲተገብር እና እንዲጎለብት ።

ለ/ የአከባቢያቸው ማህበረ-ኢኮኖሚያዊ ልማት ማፋጠን

ሐ/ የኗሪውን ፍላጎት በሚያሟላ መልኩ አገልግሎት ማቅርብ ወይም መቅረቡን ማረጋገጥ፤

መ/ በህዝቡና በየደረጃው ባሉ የመስተዳደር አካላት መካከል መልካም ግንኙነት እንዲኖር መጣር ፤

ሠ/የተለያዩ ፍላጎቶች የሚገልፁበትና የሚጣጣሙበት እንዲሁም የጋራ ራዕይ የሚቀመርበት መድርክ ሆኖ ማገልገል ።

10.የከተሞች ስልጣን

1. አንድ ከተማ በከተማው ጉዳዩች ላይ ስልጣን ይኖረዋል። ይህም በህግ የተፈቀደውን ያልተከለከለውን ስልጣን ሁሉ ያካትታል። በዚህ አዋጅ ውስጥ ስልጣኖቹ መዘርዘራቸው የከተማው ስልጣን የተዘረዘረው ብቻ ነው ወይም በዚህ ተገድቧል የሚያሰኝ አይሆንም።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ አንድ የሰፈረው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ከተማ ከዚህ በታች በዝርዝር የተመለከተው ስልጣን ይኖረዋል ።

ሀ/ ራእዩ፣ አላማውን እና ተግባራቱን እንዲሁም አግባብነት ያላቸውን መስፈርቶች እና የአፈፃፀም ስርዓቶች ለመወሰንና ለመተግበር፣

ለ/ ከተማውን በተመለከተ ፖሊስዎችን ይቀርፃል፣ ውሳኔዎችን ይወስናል፣ እነኚሁን ለመተግበር የሚረዱ የከተማ ህጎች /ኦርዲናንስ/ ያወጣል፤

ሐ/ በህግ መሰረት ግብር እና የአገልግሎት ክፍያ ይሰበስባል ያሻሽላል አዳዲስ የግብርእና የአገልግሎት ክፍያም ይጥላል።

መ/ በህግ መሰረት ሰራተኛውን ያስተዳድራል ።

ሠ/ በሁሉም ደረጃ ላይ ከሚገኙ የመንግስት፣ የግል እና ከበጎ አድራጎት ድርጅቶች ጋር ስምምነት

ማሕበራትን ስምምዕነት ይፍፅም።

ረ/ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 44(2) ሕሉው ኾይኑ አቐዲሙ ተመጣጣኒ ካሕሳ ምኽፋል ናይ ውልቀ ንብረት ንረብሓ ህዝቢ ንከውዕሎ ክወስድ ይክእል ።

11.ተግባራት ከተማ

1. አብዚ አዋጅ አብ ዓንቀፅ 20ን21ን ዝተደንገገ ሕልው ኾይኑ ከተማታት ዝቆማሉ ዕላማ አብ ግብሪ ንምውዓል ዘኽእሉ ተግባራት ኹሉናይ ምፍፃምወይ ምፍፃሞም ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት አለወን ።
2. አብዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ዝተመልከተ ሓፈሻዊ ድንጋገ ሕሉው ኾይኑ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወሃበን አንፈት መሰረት ብምግባር ከተማታትዝስዕቡ ዝርዝር ተግባራት ይህልወን ።
3. ከተማታት ዝቘማሉ ዕላማ አብ ተግባር እንተውዕላ ያታዊ ማዕርነት ንምርግጋፅ ዝዓለመ ያታ ተኮር አፈፃፅማ ይህልወን ።

ሀ/ ግልጋሎት

ዓቕምን ኩነታትን ክንዲ ዝፈቐዶ ዝስዕቡ ግልጋሎት ከተማ ከማልእ ምግባር ወይ ዝተማልአ ምኻኑ ምርግጋፅ።

I. ግልጋሎት ሓለዋ ከባቢ፦ ከም ህንፀት መንገዲ መተሓላለፊ መስመራት ፈሳስን ርስሓትን ፣ፓርክታት፣ ስፍራታት አትክልትን መዘናግዕን ምድላውን ምምሕዳር፤ ምትእትታው ሜላታት መወገዲ ርስሓት፣ ምክልኻል ምቁፅፃር ሓደጋ ውሕጅን ብኽለት ከባቢን፤

II. ማሕበራዊ ግልጋሎት፦ ከም ትምህርቲ፣ ሕክምናን ግልጋሎት ክንክን ጥዕናን ምሃብ፤ ኹለመዳያዊ ወፍሪ ፀረ ኤች አይ ቪ ኤድስን ምክያድ፣ ማሕበራዊ ፀገማት ደቂ አንስትዩ ንምፍታሕ ፍሉይ ትኹረትን ድጋፍን ምሃብ ግልጋሎት አምቡላንስ፣ ቐረብ መንበሪ አባይቲ ምምላእ ፣ንአረጋውያን፣ ሽማግለታት፣ አካል ጉድአት ንደኽታማትን ወለዶም ዝስአኑን ምክንኻን፣ ግልጋሎት መረዳእታ ልደት፣ መርዓን ሞትን ግልጋሎት ውዕልን መርትዖን ምሃብ ዝመሳሰሉን ቐረብ ግልጋሎት መካነ መቓብርን ናይ መሕረዲ ቦታታት ምምላእ።

ይፈፅማል፤

ረ/ ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ህገ መንግስት አንቀፅ 44(2) እንደተጠበቀ ሆኖ ለህዝቡ አገልግሎት አስፈላጊ የሆነውን የግል ንብረት በቅድሚያ ተመጣጣኝ ካሳ በመክፈል መውሰድ ይችላል ።

11. የከተሞች ተግባራት፣

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 20 እና 21 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ከተሞች ዓላማዎቻቸውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልገውን ተግባር ሁሉ የመፈፀም ወይም መፈፀሙን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ከተሞች በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚሰጣቸው አቅጣጫ መሰረት በማድርግ የሚከተሉትን ዝርዝር ተግባራት ይኖሯቸዋል ።
3. ከተሞች ዓላማቸውነ ከግብ ለማድርስ በሚያደርጉት እንቅስቃሴ ፆታዊ እንቅስቃሴ ፆታዊ እኩልነት እውን ሲሆን ይችል ዘንድ አስፈላጊ የሆነውን ፆታ ተኮር ተግባር ይፈፅማል

ሀ/ አገልግሎቶች

አቅምና ሁኔታ በፈቀደ መጠን የሚከተሉትን የከተማ አገልግሎቶች ማቅረብ ወይም መቅረባቸውን ማረጋገጥ

I.የአከባቢ ጥበቃ አገልግሎት ፦እንደ ከተማ መንገዶች የቆሻሻና የተፋሳሽ መስመሮችን፣ መናፈሻዎች ን የአትክልትና የመዝናኛ ስራዎች መስራትንና የአከባቢ ብክለት መከላከልና መቆጣጠርን ያካትታል ።

II.ማህበራዊ አገልግሎቶች ፦ እንደ ትምህርት የህክምና ና የጤና እንክብካቤ አገልግሎቶችን ፀረ ኤች አይቪ ዘመቻ ማድረግን የሴቶች ማህበረሰባዊ ችግሮች ለመፍታት ልዩ ትኩረትማድረግና ድጋፍ መስጠት፣ የአምቡላንስ አገልግሎት ማቅረብን፤ የቤት አቅርቦትን ማሻሻልና ለአረጋውያን ለአካል ጉዳተኞች ለተጣሉ እና ወላጆቻቸውን ላጡ ህፃናት እንክብካቤ ማድረግን፤ መሰረታዊ የእስታስቲክስ መጃዎችን መያዝና፤ የማስረጃ ማረጋገጥና ምዝገባ አገልግሎቶችን የመቃብር ስፍራአቅርቦትን እንዲሁም የቄራ አገልግሎቶችን ማሟላት

III. ባህላዊ ግልጋሎት ፦ ከም ስፖርትን ትያትርን ከምዕብሉ ምትብባዕ ፣ናይ ህዝቢ ቤተ ንባብን ቤተ መዘክርን ምዋያሽ፤

IV. መሰረታዊ ግልጋሎት፦ ከም ቀረብ ማይ፣ ኤሌክትሪክ፣ ስልኪን መጓዓዝያን ዝአመሳሉ ምምልእ።

V. ግልጋሎት ሓለዋ ድሕንነት፦ ከም ምርግጋፅ ድሕንነት ሕ/ሰብ ግልጋሎት፣ ጉዳያት ቤት ፍርዲ ከተማ፤ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ሓደጋ ባርዕ፣ ኣብ ሚዛንን ዓቐንን፤ ምግብን መድሓኒትን ክትትል ምክያድ።

ለ/ ምጉልባት ልምዓት ከተማን ነበርታን፦ እዚ እውን ኢንቨስትመንት ብምግፋሕን ብምስላጥን፣ እቶት ዘደንፍዑ ስራሕ ዕድል ዝፈጥሩን ድኽነት ንምንካይ ዘኽእሉን ፕሮግራማት ብምቑራፅ ብምብርትታዕን ምችዊ ኩነታት ብምፍጣርን ዝፍፀም ይኸውን ።

ሐ/ክትትልን ቑፅፅርን ምክያድ፦ እዚ እውን ሕግን እስታንዳርድን መንግስቲ ተግባራዊ ምኻኖም ምክትታል ስራሕቲ ንግዲ ቤት መስተታት ምንቅስቓስ ግልጋሎት ውሃብቲ ትካላትን ዝመሳሰሉን ተግባራትን ብመሰረት ስራሕ ፍቓድ ምቑራፅ።

መ. ስራሕቲ ፕላንን ምውዳድን፡- እዚ እውን ዝርዝር ዕብየት ፕላን ከተማ ምድውን ምትግባርን የጠቓልል።

ሠ. ውክልና፡- እዚ እውን ካብ ስልጣኑ ወፃኢ ኣብ ዝኾኑ ጉዳያት ነቲ ሕ/ሰብ ብምውካል ናይቲ ህዝቢ ሓሳብ ይግለፅ።

3. እግባብ ቀረብ ግልጋሎት

ሀ/ ሓደ ከተማ ብቑዕ ቀረብ ግልጋሎት ንምርግጋፅ ምስ መንግስቲ ስምምዕነት ክፍፅም ፤ምስ ዘይመንግስታዊ ትካላትን ምስ ህዝቢ ተሓባቢሩ ክሰርሕ፤ ህዝባዊ ትካላት ከጣይሽ፤ ግልጋሎታት ብውልቀ ክውሃቡ ወይ ኩነታት ክንዲ ዝፈቕዶ ኻልእ መፍትሕታት ክወስድ ይኽእል።

ለ/ ሓደ ከተማ ኣብ ምሃብ ግልጋሎት እንታይ ዓይነት መማረፂ፤ ነየናይ ዓይነት ግልጋሎትን መዓዝ ከም ዝጠቅም ናይ ምውሳን ስልጣን አለዎ።

ሐ/ ቤት ምኽሪ ከተማ ንአወሃህባ ግልጋሎት

ያካትታል።

III.የባህል አገልግሎቶች፦እንደ ስፖርትና ቲያትርን እንዲጎለብቱ ማበረታታት፣ የህዝብ ቤተ መፃህፍትንና ሙዚየሞችን ማቋቋምን ያካትታል

IV.መሰረታዊ አገልግሎቶች፦ ይህም የውሃህን የኤሌትሪክ፣ የስልክና የትራንስፖርትን አገልግሎቶች ማሟላትና ያካትታል።

V.የድህንነት ጥበቃ አገልግሎት፦ ይህም የህዝብ ደህንነት ጥበቃን፣ ፍ/ቤት አገልግሎቶች፣ የእሳት አደጋ መከላከልና መቆጣጠርን የሚዛንና መሰፈርያ እንዲሁም የምግብና መድሓኒት ቁጥጥር ያካትታል።

ለ/ የከተማውንና የኗሪዎቹን ልማት ማጎልበት ፦ይህም ኢንቨስትመንት፣የገቢ ማስገኛና የስራ መፍጠርያ እቅዶችን፤ እንዲሁም የድህነት ቅነሳ ፕራግራሞችን በማበረታታት ለነሱም አመቺ ሁኔታዎችን በመፍጠር የሚፈፀም ይሆናል

ሐ/የክትትልና ቁጥጥር ስራዎች ፦ይህም የመንግስት ህጎችንና ደረጃዎች ማስፈፀምን፣ የመጠጥ ንግድን፤ የህዝብ መዝናኛ ስፍራዎችን እና የመሳሰሉትን በስራ ፍቃድ አማካይነት መቆጣጠርን ያካትታል።

መ/ፕላንና ቅንጅት ፦ይህም ዝርዝር የከተማ ዕድገት ፕላን ማዘጋጀትንና ማስፈፀምን ያካትታል ።

ሠ/ውክልና ፦ ከስልጣን ክልሉ ውጭ በሆኑት ጉዳዩች ላይ የአባቢውን ህዝብ ሃሳብ መግለፅን ያካትታል ።

3. የአገልግሎት አቅርቦት ስልት

ሀ/ ቀልጣፋ የሆነ የአገልግሎትን አቅርቦት ለማረጋገጥ፣ አንድ ከተማ ከመንግስት ጋር ቅንጅት ሊያደርግ ፤ከመንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ከህዝቡ ጋር በመተባበር ሊሰራ፣ ህዝባዊ ኤጀንሲዎችን ሊያቋቁም አገልግሎት ወደ ግል ሊያዛውር፤ ወይም እንደየሁኔታው ሌሎች እርምጃዎች ሊወስድ ይችላል።

ለ/ አንድ ከተማ የትኛውን አማራጭ ለየትኛው አገልግሎት እና በየትኛው ጊዜ ሊጠቀም እንደሚገባ ለመወሰን ስልጣን ይኖረዋል ።

ሐ/ የከተማው ምክር ቤት የአገልግሎት አቅርቦት

ዝምርሓሎም መትከላት ይውስን።

ምዕራፍ ሰለስተ
ብዛዕባ ምምሕዳር

12.ስርዓት ምምሕዳር

ሕድሕድ ከተማ ብናይ ቤት ምኽሪ ከንቲባ (ካውንስል ሜየር) ስርዓት ምምሕዳር ይምራሕ።

13.ስርዓት ቤት ምኽሪ - ከንቲባ

"ስርዓት ቤት ምኽሪ - ከንቲባ "ማለት ቤት ምኽሪ ከተማ ብመሰረት አዋጅ ከተማታት ኩሎም ፖሊስታትን ቁልፊ ውሳነታትነ ዝወሰነሉን፣ ከተማዊ ሕጊታት ዝድንግገሉን፣ ዝልዓለ ናይ ስራሕ ፈፃሚ ስልጣን ድማ ብከንቲባን በኮሚቴ-ከንቲባን ዝተሓዘሉን ስርዓት እዩ።

14.አካላት ምምሕዳር

ስርዓት ምምሕዳር ቤት ምኽሪ ከንቲባ እዞም ዝስዕቡ አካላት ይህልውዎ።

ሀ/ ቤት ምኽሪ ከተማን አፈጉባኤ ቤት ምኽርን

ለ/ከንቲባን ኮምቴኡን

ሐ/ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ /ቤት ማዘጋጃ/

መ. ቤት ፍርዲ ከተማ

15. ቤት ምኽሪ ከተማን አፈ ጉባኤን

1. ቤት ምኽሪ ከተማ

1.1ተዋፅኦ ፣መረፃን ዘበን ስራሕን

ሀ/ አብ ሕድሕድ ከተማ ብነበርቲ ናይቲ ከተማ ብነፃ ቀጥታዊን ምሽጥራዊን መረፃ ዝተመረፁ ብጎደሎ ቁፅሪ ዝግለፅ በዝሒ አባላት ዝሓዘ ቤት ምኽሪ ይህልው።

ለ/ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ወይ ነዚ ንምትግባር ስልጣን ዝተውሃቦም በዝሒ አባላት ቤት ምኽሪ ከተማ ይውስን።

ሐ/ ሓንቲ ጣብያ ጥራሕ አብ ዘላታ ከተማ መረፃ ተወከልቲ ቤት ምኽሪ ብከተማ ደረጃ ኾይኑ ልዕሊ ሓደ ጣብያ አብ ዘለዎን ከተማታት ግና መረፃ ብከተማ ደረጃን ብጣብያ ደረጃን ይኾና መጠን ውክልና ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝውሰን ኾይኑ እንተንአሰ ግና ሓንቲቀበሌ ሓደ ተወካሊ ይህልዋ። ብከተማ ደረጃ ዝምረፁ

የሚመራበት መርህ ይወስናል።

ምዕራፍ ሶስት
ስለ አስተዳደር

12. የአስተዳደር ስርዓት

እያንዳንዱ ከተማ በምክር ቤት ከንቲባ የአስተዳደር ስርዓት ይመራል፡፡

13. የምክር ቤት ከንቲባ ስርዓት

«የምክር ቤትከንቲባ ስርዓት» ማለት ምክር ቤት የከተማው አዋጅ በሚሰጠው ስልጣን መሰረት ሁሉም ፖሊስዎችና ከፍተኛ ውሳኔዎች የሚያስተላልፍበት፣ የከተማ ህጎች የሚደነገጉበት እና ከንቲባው እና የከንቲባው ኮምቴ ደግሞ የስራ አስፈጻሚ ስልጣንን የያዙበት ስርዓት ነው ፡፡

14. የአስተዳደር አካላት

የምክር ቤት፦ ከንቲባ የአስተዳደር ስርዓት የሚከተሉትን አካላት ይኖሩታል ፡፡

ሀ/ የከተማ ምክር ቤት እና ምክር ቤቱ አፈጉባኤ፣

ለ/ከንቲባው እና የከንቲባ ኮምቴ

ሐ/የከተማ አገልገሎቶች ስራ አስኪያጅ፣/ማዘጋጃቤት/

መ. የከተማ ፍርድ ቤት

15. የከተማ ምክር ቤት እና የምክት ቤት አፈ ጉባኤ

1. የከተማ ምክር ቤት

1.1 ስለ አባላት ተዋፅኦ ምርጫ እና የአገልግሎት ዘመን

ሀ/ ምክር ቤቱ በከተማው ኗሪዎች ነፃ፣ ቀጥተኛና ሚስጢራዊ የምርጫ ስነ ስርዓት የሚመረጡ ጎደሎ ቁጥር ያላቸው አባላት ይኖሩታል ፡፡

ለ/ የክልሉስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም እሱ የሚወክለው ስልጣን ያለው አካል የየከተማውን ህዝብ ብዛት መሰረት በማድርግ የከተማ ምክር ቤቱን አባላት ብዛት ይወስናል፡፡

ሐ/ አንድ ቀበሌ ብቻ ባላቸው ከተሞች የምክር ቤት አባላት ምርጫ በከተማ አቀፍ የምርጫ ስርዓት የሚካሄድ ሆኖ ከአንድ በላይ ቀበሌ ባላቸው ከተሞች ግን የምክር ቤት አባላት የሚመረጡት በከተማ አቀፍና በቀበሌ አቀፍ በውክልናን በያቀናጅ መልኩ ይሆናል። የውክልናው መጠንበክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት

ተወከልቲ በዝሐም ካብ ሲሶ 1/3/ ናይቲ ቤት ምኽሪ ወንበር ክበልፅ የብሉን።

መ/ስሩዕ መረፃ አባላት ቤት ምኽሪ በቢሓሙሽተ ዓመት /ሓደ ጊዜ ይግበር ፤ዕለት መረፃ ምስ ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብምምኽኻር ብብሂራዊ ቦርድ መረፃ ይውሰን ።

ሠ/ኩሎም መረፃአባላት ቤት ምኽረከተማ ብመሰረት ሃገራዊ ሕጊ መረፃ ይፍፀሙ። መማልኢ መረፃ ብመሰረት ብሂራዊ ቦርድ መረፃ ዘምፅኦ ደንቢ ዝፍፀም ይኸውን።

1.2ስልጣንን ሓላፍነትን ቤት ምኽሪ

ሀ/ ንከተማ ዝተውሃቦ ስልጣን ኩሉ ቤት ምኽሪ ዝተውሃበ ኮይኑ እቲ ቤት ምኽሪ ድማ ነዚ ናይ ከተማ ስልጣን አብ ስራሕ ዝውዕለሉን ተግባራዊ ዝኾነሉን አግባብ የመቻቼ።

ለ/ አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1.2/ሀ/ ዝተቐመጠ ሓፈሻዊድንጋገ ሕሉው ኮይኑ ቤት ምኽሪ ከተማ ዝስዕቡ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎም ።

1. ከባብያዊ ፖሊስታት የውፅእ፣ ውሳኔታት ይውስን፣ አወዳድባን አቀራርባ አድለይቲ መሓውራትን ዝርዝር ስራሕቶምን ዝገልፅ ሰነድ ብምውፃእ አብ ተግባር ምውዓሎም የረጋግፅ። ብአንፃር እዚ አፈፃፅማ ፖሊሲ ይከታተል ይቆፃፀር።
2. ኩለመዳያዊ ተሳትፎ ደ/አንስትዮ ምጉልባት፣
3. ብናይ ከባቢኦም ጋዜጣ ምስተሓተሙ አብ ስራሕ ዝውዕሉ ከተማዊ ሕጊ(ኦርዲናንስ) የውፅእ።
4. ብመሰረት ሕጊ ግብርን ክፍሊት ግልጋሎትን የተአታቱ፣ የመሓይሽን በዚ መሰረት ድማ እቶት ከተማ ክእከብ ይገብር።
5. ብመሰረት ሕጊ አብ ውሽጢ እቲ ከተማ ዝርከብ መሬት ይመሓደር ።
6. መሰረታዊ ዝኾኑ አወዳድባ መሓውር ምምሕዳር ከተማ ይውስን ብመሰረት መበገሲ ሓሳብ ከንቲባ አመሰራርታት አግባብ አፈራርሳን ክፍልታት፣ ቤት ፅሕፈታት፣ ቦርድታት ኮምሽናትን ከምኡ እውን መማረፂ አወሃህባ ግልጋሎታት የፅድቕ።

የሚወሰን ሆኖ እያንዳንዱ ቀበሌ ቢያንስ አንድ ተወካይ እንዲኖሮው፣ በከተማ አቀፍ ዘይቤ የሚመረጡ ከምክር ቤቱ መቀመጫ ከአንድ ሶስተኛ የምክር ቤቱ ወንበር መብለጥ የለበትም፣

መ/የከተማ ምክር ቤት አባላት መደበኛ ምርጫ የሚካሄደው በየአምስት /5/ አመቱ ይሆናል ።የምርጫ ዕለት የሚወሰነው በብሂራዊ ምርጫ ቦርድ ሆኖ ውሳኔውም የሚደረገው ከትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ጋር በመመካከር ይሆናል ።

ሠ/ ሁሉም የከተማ ምክር ቤት ምርጫዎች በብሂራዊ የምርጫ ህግ መሰረት ይከናወናሉ። የጎደሉ አባላትን ለመተካት የሚደረጉ ምርጫዎች የብሂራዊ ምርጫ ቦርድ በሚያወጣው ደንብ መሰረት ሊካሄዱ ይችላሉ።

1.2 የምክር ቤቱ ስልጣንና ኃላፊነት

ሀ/መላው የከተማው ስልጣን ለከተማው ምክር ቤት የተሰጠ ሆኖ ፤ምክር ቤቱም የከተማው ስልጣን በስራ ላይ የሚውልበትና ተግባራዊ የሚሆንበት ሁኔታ ያመቻቻል ፤

ለ/ ለዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1.2(ሀ) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማው ምክር ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ኃላፊነት ይኖረዋል ።

1.ከባብያዊ ፖሊስዎችን ያወጣል፤ ውሳኔዎች ይወስናል፣ መሰረታዊ የአደረጃጀትና የስራ አፈፃፀም ሰነዶችን ያፀድቃል፤ መፈፀማቸውን ያረጋግጣል። ለዚሁ እንዲበጅ የፖሊሲ ትግበራ ሂደቱን ይከታተላል፣ይቆጣጠራል።

2. ሴቶች በሁሉም መስክ የሚኖራቸውን ተሳትፎ ያጠናክራል።
3. በየአከባቢው ጋዜጣ ታትሞ ሲወጣ ተፈፃሚነት የሚኖረውን የከተማ ህግ (ኦርዲናንስ) ያወጣል።
4. በህግ መሰረት ግብር እና የአገልግሎት ክፍያ ይጥላል ለነባሩ ማስተካከያ ያደርጋል ። መሰበሰቡንም ያረጋግጣል።
5. በከተማው ክልል ውስጥ ያለውን መሬት ህግ መሰረት ያስተዳድራል ።
6. መሰረታዊ የሆነ የከተማው ድርጅታዊ አወቃቀር ይወስናል ከንቲባው በሚያቀርበው መነሻ ሃሳብ መሰረት የመምርያዎችን ፅ/ቤቶችን፣ ቦርዶችን፣ ኮምሽኖችን መቋቋም ወይም መፍረስ እንዲሁም የአገልግሎት አቅርቦት አማራጮችን ያፀድቃል።

7. ኣድላይ ኾይኑ ኣብ ዝረኸቦ ኮምቴታት፣ ቦርድታትን ኮምሽናትን የጣይሽ ስራሕ ተግባሮም ይንፅር።
8. ነቲ ቤት ምኽሪ ዘማኽሩ ቀወመትን ግዝያውን ኮምቴታት የቕውም። ሕድሕድ ከተማ እንተንአሰ ናይ ሕጊ ኮምቴ፣ በጀትን ፋይናንስን ኮምቴን ከተማ ልምዓት ኮምቴን ክህልዋ ይግባእ። ኣባላት እተን ኮምቴ ካብ ኣባላት ቤት ምኽርን ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ'ን ኾይኖም እቶም ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ዝኾኑ ብዘይድምፂ ይካፈሉ።
9. እቲ ቤት ምኽሪ ካብ መንጎ ኣባላቱ ከንቲባ ይመርፅ፣ ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ምክትል ከንቲባ እውን ክመርፅ ይኽእል፣ ኩነታት ስርሖም ይውስን ።
10. ካብ መንጎ ኣባላቱ ኣፈ ጉባኤ ይመርፅ። ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ምክትል ኣፈ ጉባኤ እውን ይመርፅ።
11. ብከንቲባ ንዝቐረበሉ በዝሕን ኣባላት ኮምቴ ከንቲባ የፅድቕ። በዝሒ ኣባላት እቲ ኮምቴ ከንቲባ የፅድቅ ።በዝሖ ኣባላት እቲ ኮምቴ ካብ 3 ዘይውሕድ ካብ 9 ድማ ዘይበዝሕ ይኸውን።
12. ናይ ከተማ ቤት ፍርዲ ፕሬዝዳንትትን ዳያኑን ይሸውም።
13. ብጣዕሚ ፍሉይ ትኹረት ንዝሓቱ ጉዳያት ንምውሳን ብህዝቢ ውሳነ /ሪፈረንደም /ክውስኑ ይገብር።
14. ናይ ከተማኡ ፕላን ክዳለው ተበግሶ ይወስድ ክትትል ይገብር ባዕሉ'ውን የፅድቕ። ምስ ህዝቢ ብምምኽኻር እቲ ፕላን ዝፍፀመሉ ኣግባብ የቕምጥ።
15. ዓመታዊ ናይ ስራሕ ፕሮግራም በጀትን የፅድቕ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ።
16. ብከንቲባ ብመካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማን ብዝቐርብ ርኢቶ መሰረት እቲ ቤት ምኽሪ ካብቶም ዘለው ግልጋሎት መውሃቢ ጣብያታት ብእንፃር ከባቢን ጠቓምነትን ተወሳኺ ካልኦት ግልጋሎት መውሃቢ ናቑጣታትኽቐውም ይኽእል ።
17.ሕጋዊ ኣፍልጦ ዘለዎ ናይ ደገ ኦዲተር ይስይም ንሱ ኣብ ዘቕርቦ ሪፖርት ተደሪኹ ስጉምቲ

7. አስፈላጊነታቸው የታመነባቸውን ኮሚቴዎች ቦርዶች፣ እና ኮምሽኖች ያቋቁማል ተግባራቸውንም የወስናል ።
8. ምክር ቤቱ የሚያማክሩ ቋሚ ወይም ጊዜያዊ ኮሚቴዎች ያቋቁማል። እያንዳንዱ ከተማ በተለይ የህግ ኮምቴ የበጀትና ፋይናንስ ኮምቴ እንዲሁም የከተማ ልማት ኮምቴ ይኖረዋል ።የኮምቴዎቹ አባላትተዋፅኦ የምክር ቤት አባላትና አባላት ያልሆኑትን ያካትታል ሆኖም አባላት ያልሆኑ ድምፅ አይሰጡም።
9. ምክር ቤቱ ከአባላቱ መካከል ከንቲባውን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ምክትል ከንቲባውን ይመርጣል፣ አገልግሎታቸውንም ሁኔታ ይወስናል ።
10. በአባላቱ መካከል የምክር ቤቱን አፈጉባኤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ምክትል አፈጉባኤውን ይመርጣል ።
11. በከንቲባው አስተያየት ላይ በመመስረት የከንቲባውን ኮምቴ አባላት ብዛት እና ማንነት ይወስናል። የኮሚቴው አባላት ብዛት እና ማንነት ይወስናል ።የኮምቴው አባላት ብዛት ከ3 የማያንስ ከዘጠኝ የማይበልጥ ይሆናል ።
12. የከተማ ፍ/ቤት ፕሬዘዳንትና ዳኞች ይሾማል።
13. ለየት ያለ ግምት የሚሰጣቸው ጉዳዮች በህዝብ ድምፅ ውሳኔ ይወሰናል።
14.የከተማ ፕላን ዝግጅትን በራሱ ተነሻሽነት ያስጀምራል፣ በበላይነት ይከታተላል ያፀድቃል። ከህዝቡ ጋር በመመካከር የፕላኑን ተግባራዊነት ያረጋግጣል።
15.የከተማውን ዓመታዊ የስራ ፕራግራም እና በጀት ያፀድቃል በአግባቡ በስራ መተርጎማቸውንም ያረጋግጣል።
16. ከንቲባውና የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ በሚያቀርቡት ሃሳብ ላይ በመመርኮዝ ካሉት የአገልግሎት መስጫ ጣቢያዎች በተጨማሪ በአከባቢያዊ አቀማመጣቸውና በሚሰጡት ጥቅም ታይቶ ሌሎች አገልግሎት መስጫ ጣቢያዎችን ሊያቋቁም ይችላል።
17. ህጋዊ እውቅና ያለው የውጭ ኦዲተር ይሰይማል ፤እርሱ በሚያቀርበው ሪፖርት በመነሳትም እርምጃ

ይወስድ።

18.ኣባላቱን ኻልኦት ሰራሕተኛታትን ዝመሓደርሉ ደንቢ ስነ - ምግባር የውፅእ ኣብ ግብሪ ምውዓሉ የረጋግፅ።

19.ኣብ ዝተነፀረ ጊዜ ንዝመረፆህዝቢ ሪፖርት የቕርብ።

20.ነቲ ኣመራርሓ ዓመታዊ ናይ ስራሕ ኣፈፃፅማ ኣንፈታትን ሽቶታትን የውፅኣሉ። ነዚ መሰረት ገይሩ ይፍፅም ምህላው'ውን ይግምግም።

1.3 ስርዓት ኣመራርሓ ቤት ምኽሪ

ሀ/ ቤት ምኽሪ ስሩዕ ኣኼባኡ በቢክልተ ወርሒ የካይድ ። ከንቲባ ህፁፅ ኣኼባ የድሊ ኢሉ እንትኣምን ንኣፈ ጉባኤ ብምፍላጥ ወይ ብሲሶ ኣባላት ቤት ምኽሪ ሕቶ እንትቐርብ ህፁፅ ኣኼባ ክፅዋዕ ይኽእል ።

ለ/ ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ 2/3/ ክልተ ሲሶ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን ።

ሐ/ ውሳነ ቤት ምኽሪ ካብቲ ኣብ ምልአተ ጉባኤ ዝተረኸበ ኣባል ብኣብዝሓ ድምፂ (50+1%) ይኸውን ።

መ/ ኹሎም ኣኼባታት ቤት ምኽሪ ንህዝቢ ግልፂ ኮይኖም ይካየዱ። ይኹን እምበር እቲ ቤት ምኽሪ ንናይቲ ከባቢ ድሕንነት ሞራልን ኢሉ'ውን ናይ ካልኦት መሰል ከይትንከፍ ንምሕላው እቲ ኣኼባ ፅፅው ብዝኾነ ኣገባብ ንኽካየድ ክውሰን ይኽእል።

ሠ/ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ስራሕቱ ብመፅሄትን ካልኦት ፅሑፋት ኸወፅእ ይገብር። እቲ ቤት ምኽሪ ንናይቲ ከባቢ ድህንነት፣ ሞራል ህዝብን መሰል ኻልኦት ሰባትን ከይፃኣ ብምሕሳብ ዝኸልኸሉ እንተዘይኮይኑ ኣቲ ዝዳለ መፅሄት ውን ናብ ህዝቢ ክዝርጋሕ ይግባእ።

1.4 ተፀዋዕነት

ተፀዋዕነት ቤት ምኽሪ ከተማ ብኹሎም ጉዳያት ንቲ ዝመርፆ ህዝቢ ይከውን ።

1.5 ምብታን ቤት ምኽሪ

ቤት ምኽሪ ከተማን ክብተን ዝኽእል ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 24 ጥራሕ ይኸውን።

1.6 ኸልከላ

ሀ/ ኣብ ኻልእ ሓላፍነት ብዛዕባ ምውፋር ብሕጊ ዝተፈቐደ ተዘይኾይኑ ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ

ይወስዳል።

18. አባላቱን እና ሌሎች የከተማው አገልግሎት ስራተኞች የሚተዳደሩበት የስነ - ምግባር ደንብ ያወጣል ፣ተፈፃሚነቱን ያረጋግጣል።

19. ለመራጩ ህዝብ ወቅታዊ ዘገባ ያቀርባል ።

20.የስራ አመራሩ ዓመታዊ የስራ አፈፃፀም አቅጣጫዎች ገቦች ይደነግጋል፣ በዚያው መሰረትም መፈፀሙን ይገመግማል።

1.3 የከተማው ምክር ቤት የአሰራርስነ ስርዓት

ሀ/ምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባውን በየሁለት ወሩ ያደርጋል፣ ሆኖም አስቸኳይ ሰብሰባ ያስፈልጋል ብሎ ከንቲባው ሲያምን አፈጉባኤውን በማሳወቅ ወይም በአንድ ሰስተኛ የምክር ቤቱ አባላት ጥያቄ አስቸኳይ ስበሰባ ሊጠራ ይችላል።

ለ/ ከምክር ቤት አባላቱ ሁለት ሶስተኛው ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል ።

ሐ/ የምክር ቤቱ ውሳኔ በሚተላለፈው ምልአተ ጉባኤውን በሚያቋቁሙት አባላት አብላጫ ድምፅ ይሆናል።

መ/ ሁሉም የምክር ቤት ሰብሳቢዎች ለሕዝብ ግልፅ ይሆናሉ።ይሁን እንጂ ለአከባቢው ህዝብ ድህንነትና ፤ሞራል ወይም ለሌሎች ሰዎች መብት ጥበቃ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ስበሰባው በዝግ እንዲካሄድ ምክር ቤቱ ሊወስን ይችላል።

ሠ/ምክር ቤቱ የስራው ሂደት በተመለከተ በመፅሄትና በሌሎች አገባቦች በፅሑፍ እንዲወጣ ያደርጋል። ምክር ቤቱ ለአከባቢው ህዝብ ድህንነትና ሞራል ወይም ለሌሎች ሰዎች መብት ጥበቃ ሲል በሌላ ሁኔታ ካልወሰነ በስተቀር መዝገቡ ክፍት ይሆናሉ።

1.4 ተጠሪነት

የከተማውን ምክር ቤት ተጠሪነት ለሁሉም ጉዳዮች ለመረጠው ህዝብ ይሆናል።

1.5 ስለ ምክር ቤቱ መበተን

የከተማው ምክር ቤት ሊበተን የሚችለው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 24 መሰረት ብቻ ይሆናል።

1.6 ክልከላዎች

ሀ/ በሌላ ኃላፊነት ላይ ስለመስማራት በህግ ካልተፈቀደ በስተቀር ማናቸውም የምክር ቤት አባል፣

አብ እዋን ዘበን ስርሑ አብ ካልእ መረፃ ዝተሓዝ ህዝባዊ ስልጣን ክሰርሕ የብሉን።

ለ/ ቁፃርን ስንብትን ሰራሕተኛታት ግልጋሎት ከተማ ቤት ምኽሪ ከተማ ኾነ አባላት አብ አቆፃፀራን ስንብትን ታሕተዎት ሰራሕተኛታት ኢዶም ከእትው የብሎምን። ሓላፍነት ምቑፃርን ምስንባትን ሰራሕተኛታት ናይቲ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ኾይኑ እቲ ቤት ምኽሪ ብዛዕባ አገደሰቲ እዮም ዝብሎም ጉዳያት መብርሂ ንኽውሃቦ ንዝምልከቶም አካል ንምሕታት ግን በዚ ድንጋገ አይዕገትን።

ሐ/ ብዘይካ አገዳሲ እዩ ዝብሃል ጉዳይ ምሕታትን ምዕራይን ቤት ምኽሪ ከተማ ወይ አባላቱ ምስ ሓላፍነትን ሰራሕተኛታትን ግልጋሎት ከተማ ርክብ ክገብሩ ዝኽእሉ ብከንቲባ አቢሎም ጥራሕ ይኾውን።

መ/ዝኾነ አባል ቤት ምኽሪ ናይ ባዕሉ ረብሓ ምስ ረብሓ እቲ ከተማ ዝጓነፅ እንተኾይኑ አባል መኮናተሪ ኮምቴ ክኸውንአይክእልን ።

2. አፈ ጉባኤ

ሀ/ አፈ ጉባኤ ተፀዋዕነቱ ንቤት ምኽሪ እዩ።

ለ/ ዘበን ስራሕ አፈ ጉባኤ ዘበን ስራሕ እቲ ቤት ምኽሪ እዩ።

ሐ/ አፈ ጉባኤ አኼባታት ቤት ምኽሪ ይመርሕ ። ንኹሎም ብቤት ምኽሪ ዝቖሙ ኮሚቴታት የተሓባብር።

መ/ አፈጉባኤ ምምሕዳራዊ ስራሕቲ ናይቲ ቤት ምኽሪ ይመርሕ፣ እቲ ቤት ምኽሪ አብ ልዕሊ አባላቱ ዝውስኖም ስጉምትታት ስነ ምግባር የፈፅም።

ሠ. ብፍሉይ ብቤት ምኽሪ ዝተወሰነ ተዘይኾይኑ አፈ ጉባኤ ንምክትሉን ብትርፊ ግዚኦም ዘገልግሉ ብዛዕባ ስራሕቶምን ግልጋሎቶምን ድማ ብቤት ምኽሪ ይውስን።

ረ/ አገልግሎት አፈ ጉባኤ ዘቋረፅ

1. ካብ አፈ ጉባኤነቱ ባዕሉ እንትለቅቕ
2. ካብ አፈ ጉባኤነቱ ብቤት ምኽሪ እንትልዓል
3. አባል ቤት ምኽሪ ምኻኑ እንተብቅዕ ኾይኑ ዝርዝሩ ብናይቲ ቤት ምኽሪ ከተማ ውሽጠ ደንብን መምርሕን ይውስን።

በምክር ቤት አባልነት ተመርጦ በሚያገለግልበት ዘመን በምርጫ በሚያዝ በሌላ የህዝብ ኃላፊነትላይ ሊሰማራ አይችልም።

ለ/ የከተማ ሰራተኞችን ስለመቀጠርና ከስራ ስለመሰናበት፣ የከተማውን ምክር ቤትም ይሁን ማንኛቸውም የምክር ቤት አባል በከተማው የበታች ሰራተኞች የቅጥርም ሆነ የስንብት አፈፃፀም በሚመለከት ጣልቃ መግባት የተከለከለ ነው የከተማው የበታች ሰራተኞችን የመቀጠርና የማሰናበት ሃላፊነት የከተማው አገልግሎት ሰራ አስኪያጅ ቢሆንም ይህ አንቀፅ ምክር ቤቱንም ሆነ ማንኛውንም የምክር ቤት አባል ፤አግባብነት ያለው አካል አስፈላጊውን ማብራርያ ኢያግደውም።

ሐ/ ለተፈላጊ ጥያቄዎችና ምርምሮች ካልሆነ በስተቀር ምክር ቤቱም ሆነ የምክር ቤቱ አባላት ከከተማው ሽማምንትና ሰራተኞች ጋር የሚያደርጉት ግንኙነት በከንቲባው አማካይነት ብቻ ይሆናል ።

መ/ማንኛውም የምክር ቤት አባል የግል ጥቅሙ ከከተማው ጥቅም ጋር የሚጋጭ በሚሆንበት ጊዜ የውል ሰጪ ኮምቴ አባል ሲሆን አይችልም ።

2. አፈ ጉባኤ

ሀ/ አፈጉባኤው ተጠሪነቱ ለምክር ቤቱ ነው።

ለ/የአፈጉባኤው የስራ ዘመን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ነው።

ሐ አፈጉባኤው የምክር ቤት ስበሰባዎች ይመራል፣ በምክር ቤቱ የሚቋቋሙ ኮምቴዎችንም ያስተባብራል።

መ/አፈጉባኤው የምክር ቤቱን የአስተዳድር ጉዳዮች ይመራል የምክር ቤቱ በአባሎች ላይ የወሰነውንም የድስፕሊን እርምጃ ያስፈፅማል ።

ሠ/ምክር ቤቱ በሌላ አኳኃን ካልወሰነ በስተቀር የምክር ቤቱ አፈ ጉባኤ እና ምክትል አፈ ጉባኤ የከፊል ጊዜ አገልግሎት ይሰጣሉ፣ የስራ ሁኔታቸውም በምክር ቤቱ ይወስናል።

ረ/የአፈጉባኤው አገልግሎት የሚቋረጠው

1. ኃላፊነታቸውበፍቃዱ ሲለቅ፣
2. ምክር ቤቱን ብኃላፊነቱ ሲያነሳው፣
3. የምክር ቤቱ አባል መሆኑን ሲያቆም ይሆናል ዝርዝሩ በከተማው ምክር ቤት የውስጥ ደንብርና መሳርያ ይወናል።

www.abyssinialaw.com

16 ከንቲባን ኮምቴኡን

1. ከንቲባ

ሀ/ከንቲባ ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ይምረፅ። ተፀዋዕነቱ ንቤት ምኽሪ ከተማን ንርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

ለ/ዘበን ስራሕ ከንቲባ ዘመን ስራሕ እቲ ቤት ምኽሪ እዩ።

ሐ/ሓደ ከንቲባ ነቲ ዘመሓድሮ ከተማ ንምምራሕ ዘኽእሎ ፖለቲካዊ፣ ምምሕዳራዊን ናይ ኣመራርሓ ሙያዊ ብቕዓት ክህልዎ ይግባእ።

መ/ብፍሉይ ብቤት ምኽሪ ተዘይተወሲኑ ከንቲባ ሙሉእ ጊዜኡ ዝሰርሕ ይኸውን። ኩነታት ስርሑ ግልጋሎቱን ቤት ምኽሪ ይውሰን።

ሠ ዘመን ግልጋሎት ከንቲባ ዝቋረፅ

1. ካብ ከንቲባነቱ ባዕሉ እንትለቅቕ፣
2. ብቤት ምኽሪ ካብ ከንቲባነቱ እንትልዓል፣
3. ኣባል ቤት ምኽሪ ምዃኑ እንተተብቅዕ። ዝርዝሩ ብናይቲ ከተማ ቤት ምኽሪ ውሽጠ ደንብን መስርሕን ይውሰን።

ረ/ ስልጣንን ተግባርን ከንቲባ

1. ዋና ስራሕ ፈፃምን ዋና መማሓደርን ናይታ ከተማ ኾይኑ የገልግል
2. ናይ ፖሊሲ ሓሳባት ብምምንጫው ንቤት ምኽሪ የቕርብ ምስ ፀደቐ ተግባራዊነቶም የረጋግፅ።
3. ናይቲ ከተማ ኣመሓዳርን ኣምባሳደርን (ላዕለዋይ ወኪልን) ኾይኑ የገልግል።
4. ሕግታትን ኣፈፃፅመኦምን ከምኡ'ውን ህፁፃት ዝብሃሉ ጉዳያት ሓዊሱ ንኹሎም ኣብ ከተማኡ ዝፍፀሙ መንግስታዊ ተግባራት ሓላፍነት ይወስድ።
5. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16/3/ ኮሚቴ - ከንቲባ የቕውምን ምንቅስቓሳቱ ይመርሕ።
6. ብመሰረት ስምምዕነት ቤት ምኽሪ ሙያዊ ክእለቱን ስራሕ ናይ ምፍፃምን ናይ ኣመራርሓ ብቕዓትን መሰረት ገይሩ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ብኮንትራት ቆፂሩ የስርሕ፤
7. ኮምቴ ከንቲባ ይእክብ ፤
8. ግልጋሎት ከተማ በቲ መካየዲ ስራሕ ኣቢሎም

16. ከንቲባው እና ኮምቴው

1. ከንቲባ

ሀ/ ከንቲባው ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ይመረጣል። ተጠሪነቱም ለከተማው ምክር ቤት እና ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእስ መስተዳደር ይሆናል

ለ/ የምክር ቤቱ የስራ ዘመን የከንቲባው የስራ ዘመን ይሆናል

ሐ/ ከንቲባው የሚያስተዳድረውን ከተማ በሚገባ ለመምራት የሚያስችለው የፖለቲካ፣ የማስፈፀምና እና የስራ አመራር ሙያዊ ብቃት ሊኖሮው ይገባል።

መ/ በምክር ቤቱ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ከንቲባው የሙሉ ጊዜ አገልግሎት ይሰጣል ።የስራ ሁኔታውም በምክር ቤቱ ይወስናል ።

ሠ/ የከንቲባው አገልግሎት ዘመን የሚቋረጠው።

1. ኃላፊነቱን በገዛ ፍቃዱ ሲለቅ፣
2. ምክር ቤቱ ከኃላፊነቱ ሲያነሳው፣
3. የምክር ቤቱ አባል መሆኑን ሲያቆም ይሆናል ።ዝርዝሩ በምክር ቤቱ የውስጥ ደንብና መመርያ ይወሰናል ።

ረ/ የከንቲባው ስልጣንና ተግባር

1. የከተማው ዋና ስራ አስፈፃሚ እና ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ ያገለግላል።
2. የፖሊሲ ሓሳብ እያመነጨ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፣ ሲፀድቅም ተግባራዊነቱ ያረጋግጣል።
3. የከተማው መሪ እና አምባሳደር ሆኖ ያገለግላል።
4. ድህንነትን ህግ ማስፈፀምን እና የአስቸኳይ ጊዜ ጉዳዮችን አክሎ የመንግስት ስራዎችን በኃላፊነት ይመራል ።
5. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16(3) መሰረት የከንቲባ ኮምቴ ያቋቁማል ፤የስራ እንቅስቃሴውንም ይመራል።
6. በምክር ቤቱ ስምምነት፤ የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅን በስራ ማስፈፀም፣ በስራ አመራር እና ሙያዊ ብቃትን መሰረት በማድርግ በኮንትራት ቀጥሮ ያሰራል።
7. የከንቲባ ኮሚቴን ይሰበስባል፤
8. የከተማ አገልግሎቶች፣ በከተማ አገልግሎቶች

ብግቡእ ይውሃቡ ምህላዎም የረጋግፅ።

9. እቲ ከተማ ምስ ካልኦት ዝገብሮ አፈሰላውን ስነስርዓታዊን (ceromonial) ርክባት አመልኪቱ ነቲ ከተማ ይውክል ።

10. ምስ ዝምልከቶም አካላት ብምርድዳእ ናይታ ከተማ ናይ ስራሕ ፕሮግራም፣ በጀት አፈፃፅማ ስራሕ ፀብፃብ ፋይናንስን ኻልኦት ጉዳያትን ናብ ህዝቢ ቐሪቦም ንክዝተየሎም መድረኽ ይፈጥር ናብ ህዝቢ ቐሪቦም ናብ ህዝቢ ቐሪቦም ንክዝተየሎም መድረኽ ይፈጥር ሪኢቶ ህዝቢ የተአኻኽብ ።

11. ኻልኦት ቤት ምኽሪ ዝወሃቦም ተመሳሰልቲ ተግባራት ይፍፅም

2. ምክትል ከንቲባ

ሀ/ምክትል ከንቲባ አድላይ እዩ ኢሉ ቤት ምኽሪ እንተአሚኑካብ መንጎ አባላቱ ምክትል ከንቲባ ይመርፅ።

ለ/ ከንቲባ አብ ዘየለሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ

ሐ/ ብከንቲባ ዝቐርብ መበገሲ ሓሳብ ቤት ምኽሪ እንተአሚንሉ ምክትል ከንቲባ ካብ መንጎ ተግባራት ከተማ ንሓዲኡ ልክመርሕ ክግበር ይኽእል ።

መ. ምክትል ከንቲባ ብከንቲባ ወይ ብቤት ምኽሪ ተነፂሮም ዝውሃብዎ ኻልኦት ተግባራት ይፍፅም፤

ሠ/ ምክትል ከንቲባ ሙሉእ ጊዝኡ ወይ ብትርፊ ጊዜ ዝሰርሕ ክኾን ይኽእል። ኩነታት ስርሑን ግልጋሎቱን ብቤት ምኽሪ ይውሰን።

3. ኮምቴ ከንቲባ

3.1 አሰያይማን ተዋፅኦን

ሀ/አባላት ኮምቴ፦ ከንቲባ ካብ አባላት ቤት ምኽርን ካብኡ ወፃእን ክኾኑ ይኽእሉ።

ለ/ናይቲ ከተማ ፋይናንሳዊ ዓቕምን መጠን ስራሕን አብ ግምት ዘእተወ መበገሲ ሓሳብ በዝሒ አባላት ብከንቲባ ምስ ቀረባኡ ብቤት ምኽሪ ይውሰን ፤ይኹን እምበር በዝሒ አባላት ኮምቴ ከንቲባ ካብ 3 ዘይውሕዱ ካብ 9 ዘይበዝሕን ይኸውን ።

ሐ/ አባላት ኮምቴ፦ ከንቲባ ብመቕረባይነት ከንቲባ ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝሽወሙ ይኾኑ።

ስራ አስኪያጅ አማካኝነት መቅረባቸውን ያረጋግጣል ፤

9. ከተማው ከሌሎች ጋር የሚያደርጋቸውን ኦፊሻላዊና ስነ ስርዓታዊ መስተጋብሮች በተመለከተ ከተማውን ይወክላል።

10. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመመካከር፣ የከተማው የስራ ፕሮግራም፣ በጀት አፈፃፀም፤ የፋይናንስ ሪፖርት እና ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮች የሚቀርቡበትንና የህዝቡ ሃሳብ የሚደመጥበትን የህዝብ መድረክ ያደራጃል ፤የህዝብ አስተያየት ያሰባስባል፤

11. በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች መሰል ተግባራት ያከናውናል ።

2. ምክትል ከንቲባ

ሀ/ ምክር ቤቱ የምክትል ከንቲባ አስፈላጊነት ሲያምን ከአባላቱ መካከል አንዱን ይመርጣል ።

ለ/ከንቲባው በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል።

ሐ/ምክትል ከንቲባው፣ በከንቲባው ሃሳብ አቅራቢነትና በምክር ቤቱ ስምምነት የከተማው የአንድ የስራ ዘርፍ ሃላፊ ሊሆን ይችላል።

መ/ ምክትል ከንቲባው በከንቲባው ወይም በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች መሰል ተግባራት ያከናውናል።

ሠ/ ምክትል ከንቲባው የሙሉ ጊዜ ወይም የከፊል ጊዜ አገልጋይ ሊሆን ይችላል። የምክትል ከንቲባው የስራ ጊዜና ሁኔታ በምክር ቤቱ ይወሰናል።

3. የከንቲባው ኮምቴ

3.1 ተዋፅኦና አሰያየም

ሀ/ የከንቲባው ኮሚቴ አባላት የምክር ቤት አባላትና ከምክር ቤት አባላት ውች ሊሆን ይችላሉ።

ለ/ ከንቲባው የከተማውን የገንዘብ አቅም እና የስራውን ብዛት ግምት ውስጥ በማስገባት የከንቲባ ኮምቴውን አባላት ብዛት ምክር ቤቱ እንዲያፀድቅለት ሃሳብ ያቀርባል የአባላቱም ብዛት ከሶስት የማያንስ እና ከዘጠኝ የማይበልጥ ይሆናል።

ሐ/ የከንቲባው ኮሚቴ አባላት በከንቲባው አቅራቢነት በምክር ቤቱ የሚሾሙ ይሆናሉ።

www.abyssinialaw.com

መ/ ከከም ዓቕሚ ናይቲ ከተማ አባላት ኮምቴ፦ ከንቲባ ብሙሉእ ጊዜ ወይ ብትርፊ ጊዜ ክሰርሑ ይኽእሉ። እቲ ቤት ምኽሪ ብመሰረት ሪኢቶ ከንቲባ ናይቶም አባላት ኮሚቴ ኩነታት ስራሕን ግልጋሎትን ይውሰን።

ሠ/ሕድሕድ አባል ኮምቴ ካብ ግልጋሎት ከተማ ወፃኢ ብውልቁ ዝመርሖ አብ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ አብ ዝኾነ ናይ ስራሕ ኽፋል ናይ ስራሕ ፈፃሚነት ተራ ይህልዎ።

ረ/ ግልጋሎት ዘበን ኮምቴ፦ከንቲባ ዘበን ግልጋሎት እቲ ቤት ምኽሪ ይኸውን።

ሰ/ ተፀዋዕነት ኮምቴ ፦ ከንቲባ ነቲ ከንቲባ ንቤት ምኽሪ ከተማን እዩ።

3.2 <u>ስልጣንን ተግባርን</u>

ሀ/ ብክልል መንግስትን ብብቤ ምኽሪ ከተማን ዝወፁ ሕግታት ስታንዳርድን ዝተውሃቡ ውሳነታት አብ ውሽጢ ከተማኡ አብ ግብሪ ምውዓሎም የረጋግፅ።

ለ/ አብ ከተማኡ ንዘሎ መንግስታዊ ስራሕቲ ይመርሕን የተሓባብርን።

ሐ/ዓመታዊ በጀት እቲ ከተማ የሰናድእን ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ የቕር እንትፀድቕ ድማ አብ ተግባር ክውዕል ይገብር።

መ/ ናይቲ ከተማ ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ፖሊስታት፣ ስትራተጀታትን ትልምታት የዳሉ። ብቤት ምኽሪ ከተማ ምስ ፀደቐ ድማ ተግባራዊነቱ ይከታተላል።

ሠ/ከተማዊ ሕግታት አብ ዝወፀሎም ጉዳያት ረቒቕ አዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ ከተማ የቕርብ።

ረ/ አብ ከተማኡ ሕግን ስርዓትን ዝኽበር ዘሎ ምዃኑ የረጋግፅ።

ሰ/ ብቤት ምኽሪ ከተማን ከንቲባን ዝወሃብዎ ካልኦት ዕማማት ይፍፅም።

17.**መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ (ማዘጋጃ)**

1. መካየዲ ስርሕ ግልጋሎት ከተማ፡-

ሀ/ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ብመሰረት ናይ ምፍፃምን ምምሕዳርን ሙያዊ ብቕዓቱን ስምምዕነት ናይቲ ቤት ምኽሪ ብምርካብ ብከንቲባ ይሽወም ።

ለ/ ተፀዋዕነት መካየዲ ስርሕ ግልጋሎት ከተማ ንከንቲባ ይኸውን ።

ሐ/ እቲ መካየዲ ስራሕ ንስራሕቲ ግልጋሎት

መ/ እንደከተማው አቅም የከንቲባው ኮምቴ አባላት በሙሉ ወይም በከፊል ጊዝአቸው ሊያገለገሉ ይችላሉ ፤ምክር ቤቱ በከንቲባው በሚቀርብለት አስተያየት መሰረት የአባላቱን የአገልግሎት ሁኔታ ይወሰናል ።

ሠ. እያንዳንዱ የከንቲባ ኮሚቴ አባል የከተማ አገልግሎት ባልሆነ በአንድ ወይም ከዚያ በበለጠ የስራ ዘርፍ የስራ አስፈጻሚነት ሚና ይኖረዋል።

ረ/ የከንቲባው ኮምቴው የስራ ዘመን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ይሆናል ።

ሰ/የከንቲባ ኮምቴው ተጠሪነት ለከንቲባው ለምክር ቤቱ ይሆናል ።

3.2 <u>ስልጣንና ተግባር</u>

ሀ/ በክልሉ መንግስትና በከተማው ምክር ቤት የወጡ ሕጎች እስታንዳርዶችና የተላለፉ ውሳኔዎች በከተማው ውስጥ መተግበራቸውን ያረጋግጣል።

ለ/ በከተማው ውስጥ ያለውን የምንግስት ስራ ይመራል፣ ያስተባብራል።

ሐ/ የከተማው ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል፣ በከተማው ምክር ቤት ሲፀድቅም በተግባርላይ እንዲውል ያደርጋል።

መ/የከተማው ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና የልማት ፖሊስዎችን፣ ስትራተጂዎችንና ፕሮግራሞችን ይቀይሳል፣ በከተማው ምክር ቤት ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል ።

ሠ/ በስልጣን ክልሉ ውስጥ ባሉ ጉዳዮች ላይ የከተማ ህግ እየረቀቀ ለከተማው ምክር ቤት ያቀርባል።

ረ/ በከተማው ህግና ስርዓት መከበሩ ያረጋግጣል።

ሰ/በከተማው ምክር ቤት እና በከንቲባው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

17.**የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ፣**

1. የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ፣

ሀ/ የከተማ አገልግሎቶች ስራ አስኪያጅ በምክር ቤቱ ስምምነት በከንቲባው የሚሾም ሆኖ የሚሾመውም በስራ አፈፃፀም፣ ስራ አመራርእና በሙያዊ ብቃቱ መሰረት ይሆናል።

ለ/ የከተማ አገልግሎቶች ስራ አስኪያጅ ተጠሪነቱ ለከንቲባው ይሆናል።

ሐ/ ስራ አስኪያጅ የከተማ አገልግሎቶችን ስራ

ከተማ ናይ ምስራሕ ሙሉእ ሓላፍነትን ስልጣንን አለዎ። ኹሎም ግልጋሎት ከተማ ድማ አብ ሓደ ዝተማእኸለ አካል ኾይኖም ኸውደቡ ይኽእሉ።

መ/ እቲ ከንቲባ ኾነ አባላት ኮምቴ ከንቲባ ምስ ሓላፍነትን ሰራሕተኛታትን ግልጋሎት ከተማ አቢሉ ዝህልውዎ ርክብ በቲ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ይኸውን።

ሠ/ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ እዞም ዝስዕቡ ተግባራትን ሓላፍነትን ይህልውዎ፡-

1. ንአመራርሓ ግልጋሎት ከተማ ይመርሕ የተሓባብር የለዓዕልን የተባብዕን፤
2. ደረጃ አወሃህባ ግልጋሎት ብኸመይ ከም ዝምዕብል፣ መዐቀኒታት አፈፃፅማ አፅኒዑ ናብ ከንቲባ የቕርብ፤ ብቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ብትኽኽል አብ ተግባር ይውዕል ምህላው የረጋግፅ።
3. ግልጋሎት ከተማ ዝምልከቱ ውሳነታት ቤት ምኽርን ብመንግስቲ ዝወፁ ሕግታት፣ፖሊስታት፣መዕቀኒታት፣አብ ተግባር ይውዕሉ ምህላዎም የረጋግፅ ።
4. ንሱሉጥ ምውዳድ ስራሕቲ፣ ንልውውጥ መረዳእታ፣ ፅቡቕ ወነ ስራሕ ንምፍጣር፣ ዝሓሸ አፈፃፅማ ስራሕ ዘማኽሩን ዝገምግሙን አብ ትሕቲኡ ዘለው መምርሒ ሓለፍቲ ወይ ጉጅለ ጠርነፍቲ ግልጋሎት ከተማ ዝርከብዎ ኮምቴ ማነጅመንት የጣይሽን ይመርሕን ፤
5. ሓለፍቲ መመርሒታት፣ ኤጀንስታትን ቤት ፅሕፈታትን ግልጋሎት ከተማ ይምድብ።
6. አብ ትሕቲ ግልጋሎት ከተማ ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ መሃያኦም ጥቕማ ጥቕሞምን ይውስን፣ የዕቢ ፣ የመሓድር አብ ልዕሊ ሰራሕተኛታቱ ክሳብ ምብራር ዝበፅሕ ናይ ስነ ምግባር ጉድለት መስተኻኸሊ ስጉምቲ
7. ኤጀንስትት፣ ናይ ከተማ ልምዓት ትካላት ካልኦት ንከተማ ግልጋሎት አገደስቲ ዝብሃሉ መመረፂታት ግልጋሎት አወዳድባን ቅርፅን ክፍልታት ምምሕዳር ከተማ ድጋፍ ውሃብቲ

ለመምራትሙሉ ስልጣን ተሰጥቶታል ።ሁሉም የከተማ አገልግሎቶች በአንድአካል ተማክለው ሊደራጁ ይችላሉ።

መ/ ከንቲባው ሆነ ከንቲባው ኮምቴ አባላት ከከተማ አገልግሎት ኃላፊዎች ወይም ሰራተኞች ጋር የስራ ግንኙነት የሚያደርጉበት በከተማው አገልግሎት ስራ አስኪያጅ አማካኝነት ብቻ ይሆናል።

ሠ/ የከተማ አገልግሎቶች ስር አስኪያጅ ከዚህ የሚከተሉትን ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል።

1. የከተማ አገልግሎቶች ስራ ይመራል፣ ያስተባብራል ያነሳሳል ፣ያበረታታል
2. የአገልግሎት አቅርቦት ደረጃዎች የሚሻሻሉበት የአፈፃፀም መመዘኛዎችን አጥንቶ ለከንቲባው ሃሳብ ያቀርባል ፣በምክር ቤቱ ሲፀድቅም በአግባቡ በስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል ።
3. ከከተማ አገልግሎቶች ጋር የሚዛመዱ የምክር ቤት ውሳኔዎች መተግበራቸውን ፣እንዲሁም የመንግስት ሕጎች፣ ፖሊስዎች እና ደረጃዎች መፈፀማቸውንእና በተግባርመተርጎማቸውን ያረጋግጣል።
4. ለተፋጠነ የስራ ቅንጅትን፣ የመረጃ ልውውጥ፣ የተባበረ የስራ መንፈስን የተሻለ ውጤታማነትን ለማምጣት የሚያማክሩና፣ የሚገመግሙ በስሩ ካሉት የከተማ አገልግሎቶች መመርያ ሃላፊዎች ወይም ቡድን መሪዎች የሚያካትት መነጅመንት ኮምቴ ያቋቁማል፣ ይመራል።
5. የከተማ አገልግሎት መመሪያዎችን፣ ኤጀንስዎችን እና ፅህፈት ቤት ኃላፊዎች ይመድባል።
6. በከተማ አገልግሎቶች ስር የሚሰሩ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ደመወዝና፣ ጥቅማ ጥቅሞቻቸውን ይወስናል ያሳድጋል፣ ይመራል፣ ከስራ ማሰናበትን የሚካትት የስነ ስርዓት እርምጃ ይወስዳል።
7. መቋቋም ስለሚገባቸው ኤጀንሲዎችና የከተማ ድርጅቶች፣ ስለአዳዲስ እና የተሻሻሉ የአገልግሎት አቸርቦት አማራጮች ስለከተማ ነክ መመርያዎች ድጋፍ ሰጪ አገልግሎቶች

www.abyssinialaw.com

ቤት ዕሕፈታትን ኣሃዱታትን ናብቲ ክንቲባ ኣቕሪቡ ብቤት ፅሕፈታት ኣሃዱታት ናይቲ ክንቲባ ኣቕሩቡ ብቤት ምክሪ ምኽሪ ዝንትፀድቕ ኣብ ትግባር ይውዕል ፡፡

8. ምስ ክንቲባን ኣብ ትሕቲኡ ምስ ዝርከቡ ሓለፍቲ መምርሒታት፣ ኤጀንስታትን ቤት ፅሕፈታትን ብሓባር ኮይኑ ናይ ኣፈፃፅማ ሽቶ የነፅር ውፅኢት ኣፈፃፅማ ድማ የገምግም፡፡
9. ዓመታዊ ትልምን በጀትን ግልጋሎትን ከተማ ኣዳልዩ ናብ ክንቲባ የቕርብ ብቤት ምኽሪ ምስፀደቐ ኣብ ተግባር ይውዕል ፡፡
10. ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብዘይ ድምፂ ይሳተፍ፣ እንትሕተት ብዛዕባ ግልጋሎት ከተማ መብርሂ ይህብ፡፡
11. ምስ ክንቲባ ብምምኽኻር እቶት ከተማ ዝመሓይሹሉ ስጉምቲ ይውሰድ፣ ንክንቲባን ንቤት ምኽርን ብዛዕባ ምምሕያሽ ከተማን ነበርታን የማኽር መረዳእታ ይህብ ፡፡ ብቤት ምኽሪ ውሳነ ዘድልዮም ናይ ፖሊሲ ሓሳባት ነቲ ክንቲባ የቕርብ ፡፡
12. ተግባራት ዕለታዊ ስራሕትን ፋይናንስን ዝምልኸት ሪፖርት ንክንቲባ የቕርብ ፡፡
13. ምስ ማሕበረሰብ ፅቡቕ ዝምድና ክህልውን ተዓቂቡ ክኸይድን ይገብር፣ ጥርዓን ነበርቲ ከተማ ብአግባቡ የተአናግድ ብእዋኑ ፍታሕ ይህብን ሰነዳት ከተማ እቲ ህዝቢ ብቐሊሉዝረኽበሉን ዝፈልጠሉን ግልፅነት ዘለዎ ስርዐት የመቻቹ፡፡
14. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ቁፃር ምክትል መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ንክፅድቀሉ ሪኢቶኡ ናብ ክንቲባ የቕርብ፡፡

2. ምክትል መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ

1. ኣድላይ ኾይኑ እንትርኸብ ብመበገሲ ሓሳብ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ እቲ ክንቲባ ምክትል መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ክሸውም ይኽእል፡፡
2. ምክትል መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ተፀዋዕነቱ ንመካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ኾይኑ እዞም ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ፡፡

፣ፅ/ቤቶች እና ንኡሳን ክፍሎች አደጀረጃጀትና አወቃቀር ለከንቲባው ሃሳብ ያቀርባል በምክር ቤት ሲፀድቕም በተግባርላይ ያውላል፡፡

8. ከንቲባው እና በሰሩ ከሚገኙት የመመሪያዎች፣ ኤጀንስዎች እና የፅ/ቤት ኃላፊዎች ጋር በመሆን የአፈፃፀም ግቦች ይነድፋል አፈፃፀማቸውን ይገመግማል ፡፡
9. የከተማውው አገልግሎቶች ዓመታዊ የስራ ፕሮግራም እና በጀት አዘጋጅቶ ለከንቲባው ያቀርባል ምክር ቤቱ ሲያፀድቀውም ተግባራዊ ያደርገዋል፡፡
10. ያለ ድምፅ በምክር ቤት ስበሰባዎች ይሳተፋል፡፡ ሲጠይቅም የከተማው አገልግሎቶች አስመልክቶ ማብራርያ ይሰጣል፡፡
11. ከከንቲባው ጋር በመመካከር የከተማውን ገቢ ለማሻሻል እርምጃዎች ይወስዳል፣ በከተማ በኗሪው ደህንነት ላይ ተፅእኖ ባላቸው ነገሮች ላይ ሁሉ ለከንቲባውና ለምክር ቤቱ ምክርና መረጃ ይሰጣል ምክር ቤቱ ውሳኔ ይሰጥባቸው ዘንድም ፖሊሲ ሀሳቦች ለከንቲባው ያቀርባል፡፡
12. ወቅታዊ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርት ለከንቲባው ያቀርባል ፡፡
13. ከማህበረሰቡ ጋር ተስማሚ ግንኙነት እንዲኖርና ታቅቦ እንዲቆይ ያደርጋል፤ የኗሪዎችን አቤቱታ በአግባቡ በማስተናገድ በጥንቃቄና በአትኩሮት መርምሮ ሳይዘገይ እርምጃ ይወስዳል ከተማውን የሚመለከቱ ሰነዶች ነዋሪው ህዝብ የሚያገኝበትና የሚከተሉትና የሚያውቁበት ግልፅነት ያለው ስርዓት ያመቻቻል፡፡
14. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የከተማ አገልግሎቶች ምክትል ስራ አስኪያጅ ቅጥር እንዲያፀድቅለት ለከንቲባው ሃሳብ ያቀርባል፡፡

2. የከተማ አገልግሎቶች ምክትል ስራ አስኪያጅ

1. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከንቲባው የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች ስራ አስኪያጅ በሚያቀርብለት ሃሳብ መነሻነት የከተማ አገልግሎቶች ምክትል ስራ አስኪያጅ ሊሾም ይችላል፡፡
2. የከተማ አገልግሎቶች ምክትል ስራ አስኪያጅ ተጠሪነቱ ለከተማ አገልግሎቶች ስራ እስኪያጅ ሆኖ ከዚህ የሚከተለው ተግባርና ኃላፊነት ይኖረዋል፡፡

ሀ/ ንመካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ይሕግዝ፣
ለ/መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ኣብ ዘይህልወሉ ወይ ክሰርሕ ዘይኽእለሉ ኩነታት ተኪኡ ይሰርሕ።

18. መምርሕታት፣ ኤጀንስታት፣ ድጋፍ ውሃብቲ ቤት ፅሕፈትን

1. ቤት ምኽሪ ከተማ ብመቕረባይነት ከንቲባ ኣድለይቲ ዝብሎም መምርሒታት፣ ኤጀንሲታት ፣ቦርድታት ኮምሽንን ቤት ፅሕፈታትን ኣብ ከተምኡ ንኽጣየሹ ይውስን
2. ኣብ ምሃብ ግልጋሎት ከተማ ዝሰርሑ ሓለፍቲ መመርሒታት፣ ኤጀንስታት፣ ግልጋሎታትን ቤት ፅሕፈታት እንተኾይኖም ተፀዋዕነቶም ነቲ ስራሕ መካየዲ ይኸውን። ካብዚ ወፃኢ (ግልጋሎት ከተማ ዘይኮኑ) ዝስርሑ ሓለፍቲ እንተኾይኖም ድማ ተፀዋዕነቶም ነቲ ከንቲባ ይኸውን። ስራሕቶም' ካብ ዝተዋፈርሉ ናይ ስራሕ ክፍሊ ብዝወሃቦም መምርሒ መሰረት ይፍፅሙ።
3. ውሽጣዊ ኣወዳድባን ምንቅስቃስ መምርሕታት ኤጀንስታት፣ ድጋፍ ወሃብቲን ቤት ፅሕፈታትን ኣብ ምምሕዳራዊ ማንዋል ናይታ ከተማ ይዝርዝር።

ምዕራፍ ኣርባዕተ
ምሕዝነት መንግስትን ምምሕዳር ከተማታትን

19.መትከል

1. ከተማታት ኣብ መንጎኦን ይኹን ምስ ኣብ ዝተፈላለየ ብርኪ ዝርከቡ ምምሕዳራት መንግስቲ ዝህልወን ርክብ ምትሕብባርን፣ ዝምድናን ምድጋፍን ብዘሎልብት ኣግባብን ሕጊ መሰረት ዝገበረን ክኸውን ይግባእ ።
2. ምሕዝነት ከተማታትን መንግስትን ናይ ሓባር ውሳነ ኣዋሃህባ ኣብ ምትልባት፣ ዝተዋደደ ፕላን ኣብ ምውፃእን ኣብ ስሉጥ ልውውጥ መረዳእታ ዘድሃበ ኽኾን ይግባእ ።

20. ምሕዝነት መንግስትን ከተማን

ሀ/ የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ ያግዛል፣
ለ/ የከተማ አገልግሎቶች ስራ አስኪያጅ በማይገኝበት ወይም ስራው በአግባቡ ሊያከናውን በማይችልበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል።

18.መመርያዎች ፣ኤጀንሲዎች ፣ድጋፍ ሰጪ አገልግሎቶች እና ፅ/ቤቶች

1. የከተማው ምክር ቤት ፣የከንቲባው ሃሳብ መሰረት በማድረግ በከተማው ውስጥ አስፈላጊ ናቸው የሚላቸውን መመርያዎች ፣ኤጀንሲዎች ፣ቦርዶች ፣ ኮምሽኖች እና ፅ/ቤቶች እንዲቋቋሙ ይወስናል።
2. መመርያዎች ፣ኤጀንስዎቹ፣ድጋፍ ሰጪ አገልግሎቶች እና ፅሕፈት ቤት ኃላፊዎች ተጠሪነታቸው የተሰማሩበት ስራ ከከተማ አገልግሎቶች ውጭ ከሆነ ለከንቲባው የተሰማሩት በከተማ አገልግሎቶች ውስጥ ከሆነ ለከተማ አገልግሎቶች ስራ አስኪያጅ ይሆናል። ስራቸውንም ከየተሰማሩበት ዘርፍ በሚያገኙት መመርያ መሰረት ያከናውናሉ።
3. የመመርያዎቹ፣ ኤጀንሲዎቹ፣ ድጋፍ ሰጪ አገልግሎቶች እና ፅህፈት ቤቶች የውስጥ አደረጃጀትና የአሰራር ዘይቤ በከተማው የአስተዳደር ማንዋል ይዘረዝራል።

ምዕራፍ አራት
የመንግስትና የከተሞች አስተዳደር አጋርነት

19. መርህ

1. ከተሞች በመሃከላቸውም ሆነ በከተሞች እና በሁሉም ደረጃ በሚገኙ የመንግስት መስተዳደሮች መካከል የሚኖራቸው ግኙኝነት በመተባበር፣በአጋርነት፣ እርስ በርስ በመተጋገዝ መንፈስ እና ህግን በማክበር መሰረት ያደረገ ይሆናል።
2. የከተሞችና የመንግስት አጋርነት ዓላማ፣ በአጋሮቹ መካከል የጋራ ውሳኔ አሰጣጥን የተቀናጀ ፕላን አሰራርን እና የሰለጠነ የመረጃ ልውውጥ ማጠናከር ሊሆን ይችላል።

20. የከተማ እና መንግስት አጋርነት ፦

1. ሓደ ከተማ ምስ ክልል ወይ ፌደራል መንግስቲ ወይ ናታቶም መምሪሒታት ወይ ኤጀንስታት ወይኸዓ ምስ ካልኦት ከተማታት ብሽርክና ወይ ብምትሕብባር ብውዕሊ ወይ ብኻሊእ ኣግባብ ስልጣኑ ኣብ ተግባር ንክውዕል ወይ ዘኹኑ ተግባራት ንኽፍፅም ወይ ኣብ ዝኾነ ናይ መዋእለ ንዋይ ቐረብ ክሳተፍ ይኽእል እዩ።
2. ሓደ ከተማ ዓቕሙ ዘፍቅደሉ እንተኾይኑ መንግስታዊ ተግባራት ንኽፍፅም ሕቶ ብምቕራብ ኣብ ዝተፈላለየ ብርክን ኣካልን ምስ ዝርከቡ ዝምልከቶም ምምሕዳራት ስምምዕነት ብምፍጣር መንግስቲ ክፍፅም ይኽእል። ወፃኢ ብዝምልከት ብዝገብርዎ ስምምዕነት መሰረት ዝውሰን ይኸውን።

21.ምውፃእን ምትግባርን ሕግን ስታንዳርድን

1. ፌደራልን ክልል መንግስቲን ከተማታት ብሕገ መንግስቲ ንዝተውሃበን ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል ምእንታን ክኽእላ፣ ንከተማታት ዘገልግል ሕግን ስታንዳርድን ኣብ ምንታይ ኩነታት ኾይነን ክሰርሓ ከምዘለወን ዘነፅር እንፈት ናይ ምውፃእ ስልጣን ኣለወን። ከተማታት ድማ ዝወፀ ሕጊ ናይ ምፍፃምን ነቲ ዝተቐመጠ ስታንዳርድ ናይ ምኽባር ግቡእ ኣለወን።
2. ኩሎም ፖሊስታት ውሳነታት ደንብታትን መምርሕታትን ከተማታት ምስ ፖሊስታትን ውሳነታትን ደንብታትን መምርሕታትን ፌደራልን ክልልን ተጠዓዒሞም ክኾኑ ይግባእ።

22.መንግስታዊ ደገፍ ንከተማታት

1. መንግስቲ ንከተማታት ዝህበን ብፅሒት ከምዘለዎ ኮይኑ ዓቕሙ ዝፈቕደሉ ኣብ ውድድርን ፍትሓዊ ማዕርነትን መሰረት ዝገበረ ንዕብየተን ዘሳልጥ ድጋፍ ይገብር፣
2. መንግስቲ ከተማታት ዝዓብያሉን ዝምዕብላሉን ምችው ኩነታት ክፍጠረለን ይገብር

23.ናይ ሓባር ኮሚቴ

1. አንድ ከተማ ከክልል ወይ ከፌደራልመንግስት ጋር ወይም ከነሱ መምርያዎቻቸው ወይም ኤጀንሲዎቻቸው ወይም ከሌሎች ከተሞች ጋር በጋራ ወይ በመተባበር በውል ወይም በሌላ መንገድ ስልጣኑን በተግባር ሊተረጎም ወይም የትኛውንም ተግባሩን ሊያከናውን ወይም በመዋእለ ንዋይ አቅርቦት ረገድ ሊሳተፍ ይችላል።
2. የከተማው አቅም በፈቀደ ጊዜ በየትኛውም አካል የሚገኝን የመንግስት ስራ እንዲሰራ እንዲፈቀድለት ሊያመላክት ስራውንም አግባብ ካለው የመንግስት አካል ወይም ክፍል ጋር ስምምነት በማድረግ ለመከናወን ይችላል። የወጪ ክፍያ ሁኔታ በስምምነቱ ውስጥ ይዘረዘራል።

21. ህጎችንና ደረጃዎች ስለማውጣትና ስለማስፈፀም

1. የፌደራልና የክልል መንግስታት ከተሞች በህገ መንግስት የተረጋገጠላቸውን ስልጣን የሚተገብሩበትንና ተግባራቸውን የሚያከናውኑበት አጠቃላይ ማዕቀፍ የሚደነግጉ ሕጎችና ደረጃዎች ለማውጣት ስልጣን አላቸው ከተሞችም ህጎቹ የማስፈፀም እና ደረጃዎቹን የማክበር ግዴታ አለባቸው።
2. ሁሉም የከተሞች ፖሊስዎች፣ ውሳኔዎች፣ ደንቦችና መመርያዎች ከፌደራል እና ክልል መንግስትታት፣ ፖሊሲዎች፣ ውሳኔዎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች ጋር የሚጣጣሙ መሆን ይኖርባቸዋል።

22.መንግስት ለከተሞች የሚያደርገው ድጋፍ፣

1. መንግስት ለከተሞች የሚሰጠው ድርሻ እንደተጠበቀ ሆኖ አቅም በፈቀደ መጠን ፍትሓዊ በሆነና ከተሞችን በማፎካከር ላይ የተመሰረተ ልማትን የሚፋጥን ድጋፍ ያደርግላቸዋል።
2. መንግስት ከተሞች የሚለሙበትንና የሚያድጉበትን አመቺ ሁኔታ እንዲፈጠሩ ያደርጋል።

23.የጋራ ኮሚቴ

1. ከተማታት ምስ ዘዋስንአን ወረዳታት ናይ ሓባር ድልየት ንምንፃርን ናይ ሓባር ስትራተጂ ንምሕንፃፅን ዘሳልጥ ናይ ሓባር ኮሚቴ ከጣይሻ ይኽእላ፣ ናይ ወሰን ምክሳል ክርክራት ብስምምዕነት ወይ ደማ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ክልል ትግይ ይውሰን።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ከተማ መቐለ ምስ ናይ ክልል መንግስቲ ናይ ሓባር ኮሚቴ ክተቕውም ትኽእል እያ።

24.ኢድ ኣእታውነት መንግስቲ

1. ንሕገ መንግስቲ ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ወይ ድማ ንናይ ህዝቢ ረብሓ ዝፃረር እዩ ኢሉ እንተዘይኣሚኑ መንግስቲ ኣብ ስራሕቲ ከተማ ኢዱ ክእቱ የብሉን።
2. ቤት ምኽሪ ከተማ ኣብ ምፍራስ ዝህሉ ኢድ ኣእታውነት ኣብ ቤት ምኽሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቐሪቡ ዝውሰን ይኸውን።
3. ቤት ምኽሪ ከተማ ብውሳነ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ክፈርስ ይኽእል እዩ። እዚ ተግባራዊ ዝኸውን ብቐዳምነት ናይቲ ከተማ ነባራይ ፍቓድ ብህዝበ ውሳነ ብምርግጋፅ ጥራሕ እዩ።
4. ቤት ምኽሪ ከተማ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 እንትፈርስ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ጊዚያዊ ምምሕዳር ከተማ የቕውም። ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ድማ ሓዱሽ መረፃ ዝግበረሉ ምድላዋት ይገብር።

25.ከተማን ጣብያታት ከተማን

1. ኣብ ሓደ ከተማ ዝረከባ ጣብያታት ናይቲ ዝርከባሉ ከተማ ሓደ ኽፋል ኣካል ምምሕዳር እየን። ናይቲ ጣብያ ስራሕ፣ ተግባርን ውሽጣዊ ውዳበን ብናይታ ከተማ ቤት ምኽሪ ጥራሕ ይውሰን፣
2. ተፀዋዕነት ጣብያ ከተማ ንዝመረፆ ናይቲ ጣብያ ህዝብን ንምምሕዳር ከተማን እዩ፣
3. ናይ ከተማ ጣብያ ብህዝቢ ዝተመረፀ ቤት ምኽሪ ይህልዎ። ናይ ከተማ ጣብያ ቤት ምኽሪ ተዋፅኦ፣ ኣግባብ ኣመራርፃ፣ ናይ ስራሕ ዘበንን ስነ-ስርዓት ኣሰራርሓ ናይቲ ጣብያ ሕጊ ሃገራዊ መረፃ መሰረት ጌሩ ብቤት ምኽሪ ከተማ ብዘወፅእ ከተማዊ ሕጊ/ ኦርዲናንስ ይውሰን።

1.ከተሞች ከኩታገጠም ወረዳዎች ጥቅሞቻቸው የሚገጣጠሙባቸውን መስኮች ለመለየት እነሱም በጋራ ፈር የሚይዙበትን ሥልት ለመቀየስ ኣንድ የጋራ ኮሚቴ ሊያቋቁሙ ይችላሉ። የድንበር ጉዳዮች በስምምነት ወይም በክልሉ ሥራ ኣስፈፃሚ ምክር ቤት ውሳኔ እልባት ያገኛል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመቀሌ ከተማ ከክልሉ መንግስት ጋር የጋራ ኮሚቴ ማቋቋም ትችላለች።

24.የመንግስት ጣልቃ ገብነት፣

1.የአንድ ከተማ አሠራር በሕገመንግሥቱ ላይ ኣደጋ የሚያስከትል ካልሆነ ወይም የህዝብን ጥቅም የሚፃረር ካልሆነ ማንኛውም መንግሥት በከተማው ኣሠራር ጣልቃ መግባት የለበትም።
2. የከተማውን ምክር ቤት ማፍረስን የሚመለከት ጣልቃ ገብነት በክልል ምክር ቤት ተመርምሮ ውሳኔ የሚያገኝ ይሆናል።
3. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት የአንድን ከተማ ምክር ቤት ሊያፈርስ ይችላል ሆኖም ይህ ተግባራዊ የሚሆነው በቅድሚያ የኗሪውን ስምምነት በሕዝበ ውሳኔ ሲረጋገጥ ብቻ ይሆናል።
4. የከተማው ምክር ቤት በዚህ ኣንቀፅ ንዑስ ኣንቀፅ 3 መሰረት የፈረሰ እንደሆነ የክልሉ ምክር ቤት ጊዚያዊ የከተማ ኣስተዳደር ይመሰርታል፣ በስድስት(6) ወር ጊዜ ውስጥ ኣዲስ ምርጫ የሚካሄድበትን ዝግጅት ያደርጋል።

25.ከተማና የከተማ ቀበሌ፣

1. የከተማ ቀበሌ፣ ኣግባብ ያለው የከተማ ንዑስ የኣስተዳደር ክፍል ነው። የከተማ ቀበሌ ተግባራትና የውስጥ ኣደረጃጀት በከተማው ምክር ቤት ብቻ ይወሰናል።
2. የከተማ ቀበሌ ተጠሪነት፣ ለቀበሌው መራጭ ሕዝብ እና ለከተማው ኣስተዳደር ይሆናል
3. የከተማ ቀበሌ በሕዝብ የተመረጠ ምክር ቤት ይኖረዋል። የቀበሌ ምክር ቤት የኣባላት ተዋፅኦ፣ የአመራረጥ ዘይቤ፣ የሥራ ዘመን እና የኣሠራር ሥነ ሥርዓት ሃገራዊ የምርጫ ሕግ መሰረት ኣድርጎ በከተማው በሚወጣ ሕግ (ኦርዲናንስ)ይወሰናል።

4. ቤት ምኽሪ ጣብያ ከም ኣማኻሪ ናይ ከተማ ምምሕዳር ኾይኑ ይሰርሕ ከምኡ' ውን ብከተማዊ ሕጊ(ኦርዲናንስ)ናይቲ ከተማ ዝተነፀረሉ ስልጣንን ሓላፍነትን ኣብ ግብሪ የውዕል።
5. ጣብያ ከተማ ብናይ ጣብያ ቤት ምኽሪ ዝተሸሙ ዳያኑ ዝሓዘ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ይህልዎ። ኣቃውማ፣ ስልጣንን ኣሰራርሓን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብሕጊ ከምዝተመልከተ ይኸውን።
6. ቅድሚ እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ብጣብያ ዝሰርሑ ዝነበሩ ስራሕቲ እቲ ክልል ይኹን ፌደራል ምስ ምምሕዳር ከተማ ብምስምማዕ ወይ ድማ ብባዕሉ በቲ መንግስቲ ይፍፀሙ።

ምዕራፍ ሓሙሽተ
ዝምድና ማሕበረሰብ

26.መትከል

ኣብ መንጎ ምምሕዳር ከተማን ነበርታን ክህሉ ዝግባእ ዝምድና ስልጣን ናይ ህዝቢ እዩ ብዝብል መትከል ዝግባእ ይኸውን። ተወከልቶም ዝመርፁን እምነት እንተስእኖሞ ዘውርዱን ነበርቲናይታ ከተማ እዮም። ምኽንያትን ስነ-ስርዓትን ኣወራርዳን ተወከልቲ ህዝቢ ብመሰረት ኣግባብ ዘለዎ ሕጊ ይፍፀም።

27.ተሳትፎ

1. ነበርቲ፣ ሲቪል ማሕበራትን ውልቀ ትካላትን ኣብ ናይ ከተማ ትልሚ ዓመታዊ ስራሕ፣ ረቂቕ በጀት፣ ሓሳባት ፕሮጀክትን ኣፈፃፅምኡን፣ ኣብ ጉዳይ ፋይናንስን ፀብፃብ ኦዲትን ክዛተዩን ሪኢቶ ክህቡን መሰል ኣለዎም።
2. ምምሕዳር ከተማ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ንዝተዘርዘረ ማሕበራዊ ጉዳያት ምስ ነበርቲ፣ ሲቪል ማሕበራትን ውልቀ ትካላትን ሓበራዊ ዘተ ዝካየደሉ ህዝባዊ መድረኽ እንተነኣሰ ኣብ 3 ወርሒ ሓደ ጊዜ ክዳሉ ኣለዎ። ኣድላይ ኮይኑ እንተርኺበ እውን ህዝባዊ ኣኼባ ብቤት ምኽሪ ከተማ ክዕዎዕ ይኽእል።
3. ድሌትን ሪኢቶን ህዝቢ ንምፍላጥ እቲ ከንቲባን ስራሕ መካየዲ ግልጋሎት ከተማን

4. የቀበሌው ምክር ቤት የከተማውን አስተዳደር በአማካሪነት ያገለግላል። እንዲሁም በከተማው ሕግ ውስጥ የተመለከተውን ሥልጣንና ሃላፊነት ያስፈፅማል።

5. የከተማ ቀበሌ፣ ደኞቹ በቀበሌው ምክር ቤት የሚሾሙ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ይኖረዋል። የዚህ ፍርድ ቤት አቋቋም፣ ሥልጣንና አሠራር በሕግ እንደተመለከተው ይሆናል።

6. ይህ አዋጅ በስራ ላይ ከመዋሉ በፊት በቀበሌ ይከናወኑ የነበሩ የፌደራል ሆኑ የክልል መንግስታት ተግባራት፣ የሚመለከተው መንግሥት ከከተማው መስተዳድር ጋር በሚያደርገው ስምምነት መሰረት ወይም መንግስት በራሱ ሊከናወኑ ይችላሉ።

ምዕራፍ አምስት
ከማህበረሰቡ ጋር ስለሚኖር ግንኙነት፣

26.መርህ፣

በከተማው መስተዳድር እና በኗሪው ሕዝብ መካከል የሚኖረው ግንኙነት የሚገዛው የሁሉም ከባቢያዊ ሥልጣን ምንጭ ሕዝቡ ነው በሚለው መርህ ይሆናል። የምክር ቤት አባላትን የሚመርጥ እና ከኋላፊነትም የሚያነሳ ኗሪው ብቻ ነው፣ የምክርቤቱ አባላት ከሃላፊነት የሚነሱበት ሁኔታና ሥነ ሥርዓት አግባብ ባለው ሕግ መሰረት ይሆናል።

27.ተሳትፎ

1. ኗሪዎች፣ ሕዝባዊ ድርጅቶች እና የግሉ ሴክተር ማው ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም፣ በበጀት ረቂቅ፣ በፕሮጀክት ሀሳቦች እና አፈፃፀም በሂሳብና የኦዲት ሪፖርቶች ላይ የመወያየት፣ የመከራከር፣ ሀሳባቸውንም የመግለፅ መብት አላቸው።

2. የከተማው መስተዳድር፣ ኗሪዎች፣ ሕዝባዊ ድርጅቶች እና የግሉ ሴክተር በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 በተመለከቱት የህዝብ ጉደዮች ላይ መወያየትና መከራከር እንዲችሉ ቢያንስ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ሕዝባዊ ስብሰባ መዘጋጀት አለበት። ሁኔታዎች ሲያስገድዱ ሕዝባዊ ስብሰባ በከተማው ምክር ቤትም ሊጠራ ይችላል።

3. የህዝቡን ፍላጎትና አመለካከት ለይቶ ማወቅ ይቻል ዘንድ ከንቲባው እና የማዛጋጃ ቤት ቤት

ኣብ ዝተነፀረ ጊዜ ሰሌዳ ንነበርቲ ከተማ ዑደት ይገብሩ። እቲ ከንቲባን መካየዲ ስራሕን ነበርቲ እታ ከተማኦም ረኺቦም ዘዘራርብሉ ጊዜ ንፁር እዋን የቐምጡ።

4. ነበርቲ እቲ ከተማ ንናይ ከተማ ስራሕቲ ከሳልጡ ተባሂሎም ኣብ ዝቆሙ ቦርድታትን ኮሚቴታትን ንክሳተፉ ምምሕዳር ከተማ ክዕድምን ክተባብዕን ኣለዎ።
5. ምምሕዳር ከተማ ይጥዕም እዩ ኢሉ ብዝኣመነሉ ኣገባብ ኣብታ ከተማ ንዘሎ ኩነታት፣ ፀገማትን ሓደሽቲ ለውጢታትን ምዕባለታትን ንቲ ነባራይ ህዝቢ ክፍልጥ ኣለዎ።
6. ምምሕዳር ከተማ ብህዝቢ ንዝቐርበሉ ሕቶታትን ቅሬታታትን ቅልጡፍን ግቡእን መልሲ ናይ ምሃብ ሓላፍነት ኣለዎ።

28. መሰልን ምምንጫውን ምቕራብን ኣጀንዳ

ዓሰርተ ሚኢታዊ ወይ ልዕሊኡ ዝኾኑ ነበርቲ ቤት ምኽሪ ከተማ ዘተዩ ክውሰነሎም ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾነ ኣጀንዳ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎም። እቲ ኣጀንዳ ቤት ምኽሪ ዝዛተየሉ እዋን ብመሰረት ስርዓት ኣሰራርሓ ቤት ምኽሪ ይኸውን።

ምዕራፍ ሽዱሽተ
ናይ ከተማ ፋይናንስ

29. በጀት ዓመት

በጀት ዓመት ከተማ ምስ በጀት ዓመት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሳሳሊ ይኸውን።

30. ፍልፍል እቶት ከተማ

1. ምምሕዳር ከተማ ምስ ነበርቲ ቲ ከተማ ብምምኻር ንኻልኦት መንግስታዊ ኣካላት ዘይተውሃቡ ሓደሽቲ ግብርታት፣ ኪራይን ክፍሊት ግልጋሎትን ከተኣታቱን ክእክብን፣ እናተሰርሓሎም ዝፀንሑ' ውን ከመዓራሪ ይኽእል።
2. ዝኾነ ከተማ ባዕሉ ካብ ዘዳለዎ እቶት መተኣኻኸቢ ፕሮግራማት፣ ካብ ብወፈያ ዝረኽቦ ውህብቶን ሓገዝን ናይ ፋይናንስ ዓቕሙ ክዕቢ ይኽእል።
3. ክልላዊ መንግስቲ ኣብ ከተማታት ካብ ዝእከብ እቶት እተን ከተማታት ብፅሒተን ዝማቸላሉ ስርዓት ክፍፍል እቶት የመዓራሪ። ብዚ

ኣገልግሎቶች ሥራ ኣስኪያጅ ሕዝቡን በየወቅቱ ይጎበኛሉ። ከንቲባው እና የከተማ ኣገልግሎቶች ስራኣስኪያጅ ነዋሪዎች እነሱን ኣግኝተው የሚያነጋግሩዋቸው የተለየ የጊዜ ሰሌዳ ያስቀምጣሉ።

4. የከተማው መስተዳድር ኗሪዎች ለከተማው ሥራ ጉዳይ በተቋቋሙ በርዶች እና ኮሚቴዎች ውስጥ እንዲያገለግሉ መጋበዝና፣ ማበረታታት ኣለበት።
5. የከተማው መስተዳድር ሁሉንም ተስማሚ መንገዶች በመጠቀም በከተማው ስላለው ኣጠቃላይ ሁኔታ ችግሮችንና ስለተፈጠሩት ኣዳዲስ ለውጦችና እድገቶች ለነዋሪው ሕዝብ ማሳወቅ ኣለበት።
6.የከተማው መስተዳድር ሕዝቡ ለሚያነሳቸው ጥያቄዎችና ለሚያቀርባቸው ኣቤቱታዎች ፈጣንና ተገቢ ምላሽ የመስጠት ግዴታ ኣለበት።

28. ኣጀንዳ የማመንጨትና የማቅረብ መብት፣

አስር ከመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሆነው ኗሪ፣ ምክር ቤቱ መክሮ ውሳኔ የሚሰጥበት አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆነ ኣጀንዳ የማመንጨትና የማቅረብ መብት ኣለው። በኣጀንዳው የመምከሪያ ግዜ የምክር ቤቱን የአሠራር ሥነ ሥርዓት በመከተል የሚወሰን ይሆናል።

ምዕራፍ ስድስት
የከተማ ፋይናንስ

29. የበጀት ዓመት

የያንዳንዱ ከተማ የበጀት ዓመት ከክልሉ መንግሥት የበጀት ዓመት ጋር ተመሳሳይ ይሆናል።

30. የከተማው የገቢ ምንጭ `

1. የከተማው መስተዳድዳድር ከኗሪው ጋር በቅርብ በመመካከር ለሌላ ደረጃ ለሚገኝ የመንግሥት ኣካላት ያልተመደበ ኣዲስ ግብር፣ ኪራይና የኣገልግሎት ክፍያ ለመጣልና ለመሰብሰብ፣ እንዲሁም ነባሩን ለማስተካከል ይችላል።
2. ኣንድ ከተማ ራሱ ከሚያዘጋጃቸው የገቢ ማሰባሰቢያ ፕሮግራሞች ፣ ከበጎ ፈቃድ መዋጮዎች፣ ከስጦታዎችና ልገሣዎች ገንዘብ ሊያሰባስብ ይችላል።
3. የክልሉ መንግሥት አንድ ከተማ በራሱ ክልል ውስጥ ከተሰበሰበው ገቢ የተወሰነውን ክፍል ማግኘት የሚችልበትን መብት የሚሰጥ የገቢ

መሰረት ካብ መንግስቲ ዝርከብ ብፅሒት ብመንፅር ኣብ መንጎ ከተማታት ዝህሉ ብቕዓት ኣፈፃፅማ ስራሕ ብዘጎልብትን ብኸነት ብዘየተባብዕን መልክዕ ይፍፀም። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

4. ሓደ ከተማ ንመንግስቲ ወኪሉ ንዝሰርሖም ስራሕቲ ዝምጥን በጀት ካብ መንግስቲ ክረክብ ኣለዎ።
5. ኣብ ክሊ ናይ ፌደራል መንግስቲ ማክሮ ኢኮኖሚያዊ ኩነታት ተደሪኹ ሓደ ከተማ ካብ ፌደራልን ክልል መንግስትን፣ ኣፍልጦ ካብ ዝረኸቡ ውልቀ ገንዘባዊ ትካላትን ንካፒታል ወፃኢ ዝውዕል ገንዘብ ክልቃሕ ሕጋዊ ኽእለት ኣለዎ። ይኹን እምበር ካብ ደገን ውሽጢ ዓድን ፍልፍላት ንዝልቅሖም ኣቐዲሙ ናይ ክልል መንግስቲ ፍቓድ ክረክብ ኣለዎ። ብተወሳኺ ብመሸጣ ስቶክን (Stock) ፍሎቲንግ ቦንድን (floating bonds) ብምሻጥ ኣቢሉ' ውን ክልቃሕ ይኽእል ። ዝኾነ ከተማ ብምኽንያት እቲ ዝልቀሖ ገንዘብ ኣብቲ ዓመት ናይ ዝኸፍሎ ዕዳ መጠን ካብ ዓመታዊ ኣታዊኡ ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ (25%) ዝሓልፍ እንተኾይኑ ንክልቃሕ ኣቐዲሙ ፍቓድ ነባሪ ከተምኡ ክረክብ ኣለዎ። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።
6. ናይ ፌደራልን ክልልን መንግስታት፣ ከተማታትን ሓገዝ ውሃብቲ ትካላትን ብምትሕብባር ከተማታት ዝልቃሓሉ ፈንድ ከተማ ክቑሙ ይኽእሉ። ዝርዝሩ ፈንድ ከተማ ንምቋም ብዝወፅእ ሰነድ ይውሰን።
7. ሕጊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መሰረት ብምግባር ካብ መሬትን ግብሪ ዋንነት ቋሚ ንብረት /ፕሮፖርቲ ታክሲ) ዝርከብ እቶት ኣታዊ ናይታ ከተማ ይኸውን።

31. **ምምሕዳር ፋይናንስ**

1. ዝኾነ ከተማ ናይ ባዕሉ ሃብቲ ከተኣኻኽብን ከመሓድርን ስልጣንን ሓላፍነትን ኣለዎ።
2. ዝኾነ ከተማ ቐሊልን ኣብ ግልፅነትን ውፅኢታዊነትን ዝተመስረተ ምምሕዳር ስርዓት ፋይናንስ ይህልዎ።
3. ክልል መንግስቲ ንከተማታት ደንቢ ምምሕዳር

ማከፋፈያ ዘይቤ ሊደነግግ ይችላል። ይህ መንግሥት የሚያደርገው የገንዘብ ማስተላለፍ የሚፈፀመው በከተሞች መካከል የአፈፃፀም ፉክክርን በሚያጠናክርና ብክነትን በሚያስቀር መልኩ የሚፈፀም ይሆናል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

4. አንድ ከተማ መንግሥትን ወክሎ ለሚያከናውነው ተግባር ከመንግሥት ተመጣጣኝ በጀት ማግኘት አለበት።
5. አንድ ከተማ የፌደራል መንግሥትጣውን የማክሮ ኢኮኖሚ ማረጋጊያ ወሰን ጠብቆ ለካፒታል ወጪ የሚውል ገንዘብ ከፌደራልና ክልል መንግሥታት እንዲሁም እውቅና ካላቸው የግል የፋይናንስ ተቋማት የመበደር የህግ ችሎታ ይኖረዋል። ሆኖም ከውስጥና ከውጭ ምንጮች ብድር ለመውሰድ የክልል መንግሥቱ የቅድሚያ ፈቃድ ማግኘት አለበት። እንዲሁም ከተማው ስቶክ እና ተዘዋዋሪ ሰነዶች በመሸጥ ለመበደር ይችላል። ይሁን እንጂ ከተማው ሊወስድ ባሰበው ብድር ምክንያት ዓመታዊ የብድር ክፍያ መጠን ከከተማው ዓመታዊ ገቢ ከመቶ ሃያ አምስት እጅ (25%) የሚበልጥ ከሆነ ከተማው የኗሪውን የቅድሚያ ስምምነት ሳያገኝ ብድር ሊወስድ አይችልም። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

6.የፌደራልና የክልል መንግሥታት፣ ከተሞችና ለጋሹ ማህበረሰብ በአንድ ላይ ሆነው ከተሞች ሊበደሩበት የሚችሉ አንድ የከተማ ፈንድ ሊያቋቁሙ ይችላሉ። ዝርዝሩ ፈንዱን በሚያቋቁመው ሰነድ ይወሰናል።

7. በክልሉ መንግሥት ሕግ መሰረት ከመሬትና ከንብረት ባለቤትነት የሚሰበሰብ ግብር የከተማው ገቢ ይሆናል።

31. **የፋይናንስ አስተዳደር፣**

1. እያንዳንዱ ከተማ ሀብቱን የማደራጀትና የማስተዳደር ሥልጣንና ኃላፊነት አለው።
2. እያንዳንዱ ከተማ ቀላል፣ ግልፅ እና ውጤት ተኮር የሆነ የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት ሊኖረው ይገባል።
3. የክልሉ መንግሥት ለከተሞች የፋይናንስ

ፋይናንስ ከውዕእ ይኽእል።

32. ሒሳብ

1. ዝኾነ ከተማ ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ካልኦት ሕግታትን ዝረኽቦ ኩሉ ኣታዊ ዘቐምጠሉ ብናይ ባዕሉ ሽም ዝንቀሳቐስ ባንኪ ሒሳብ ይህልዎ።
2. ዝኾነ ከተማ ትኽክለኛን ዝተማልአን ይሳብ መዝገብ ክሕዝ ይግባእ።

33. በጀት

1. ዝኾነ ከተማ በጀቱ ናይ ምውሳንን ምምሕዳርን ስልጣን ኣለዎ።
2. እቲ ከንቲባ ረቒቕ በጀት ብምድላው ነባሪ እቲ ከተማ ምስዘተየሉ ናብ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የፅድቕ።
3. ዝዳሎ በጀት ካብ መንነ ከማልኦም ዝግባእ ጉዳያት ዝስዕብ ክሕዝ ኣለዎ፦

ሀ. ክብፃሕ ዝተደለየ ዕላማ፣ ዕማምን ተግባርን፣
ለ. ዘድሊ ካፒታልን ስሩዕን በጀት፣
ሐ. ክርከብ ዝሕሰብ ኣታዊን ፍልፍሉን
መ. ናይቲ ውፅኢት መፀቀኒታት

4. ቤት ምኽሪ ከተማ ከከም ኣድላይነቱ ምምዕርራይ በጀት ክገብር ይኽእል። ካብ ሓደ ርእሲ በጀት ናብ ካልእ ዝግበር ዝውውርን ዝተፈላለዩ ናይ ኣወፃፅኣ ኣግባባትን `ውን ይውስን።

34. ፀብፃብ ፋይናንስ

እቲ ከንቲባ በቢዓመቱ ፀብፃብ ፋይናንስ ናብ ከተማ ቤት ምኽሪ የቕርብ። እቲ ፀብፃብ ንህዝቢ ግልፂ ይኸውን።

35. ኦዲት

1. ዝኾነ ከተማ ናይ ውሽጢ ኦዲተር ይህልዎ። ይኹን እምበር ኣብ ምዕባይ ኣብ ዝርከባ ከተማታት ኩነታት ኣቆፃፅራ ናይ ውሽጢ ኦዲተር ብናይታ ከተማ ድልየትን ዓቕምን ይውሰን።
2. ተፃዋዕነቱ ነቲ ከንቲባ ዝኾነ ናይ ውሽጢ ኦዲተር ምምሕዳር ሃፍቲ ናይታ ከተማ ብመሰረት ዝፀደቐ ደንቢ ፋይናንስ ይፍፀም ምህላዉ የረጋግፅ።
3. ኣፍልጦ ዘለዎ ናይ ደገ ኦዲተር ስርዓት ፋይናንስን ናይታ ከተማ ፈንድን ብኣግባቡ ኣብስራሕ ዝውዓለ ምዃኑ ዓመታዊ ኦዲት

አስተዳደር ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

32. ሂሳብ

1. እያንዳንዱ ከተማ በዚህ አዋጅ ወይም በሌሎች ሕጎች መሰረት የሚሰበሰበው ገንዘብሁሉ ገቢ የሚደረግበት በስሙ የሚንቀሳቀስ የባንክ ሂሳብ ይኖረዋል።
2. እያንዳንዱ ከተማ ትክክለኛ የሆኑና የተሟሉ የሂሳብ መዛግብት ሊይዝ ይገባል።

33. በጀት፣

1. እያንዳንዱ ከተማ በጀቱን ለመወሰን እናዳደርጣን ይኖረዋል፣
2. ከንቲባው የበጀቱን ረቂቅ አዘጋጅቶ በቅድሚያ ለሕዝብ ውይይት በኃላም መክሮ እንዲያፀድቀው ለምክርቤቱ ያቀርባል።
3. የሚዘጋጀው በጀት ሊያካትታቸው ከሚገቡ ነገሮች በተጨማሪ የሚከተሉትን ማመልከት ይኖርበታል።

ሀ. ታሳቢ ዓላማዎች፣ ተግባራትና እንቅስቃሴዎች፣
ለ. ኣስፈላጊ የካፒታልና የመደበኛ በጀት ወጪ፣
ሐ. ይገባል ተብሎ የሚጠበቀው ገንዘብና ምንጮቹ፣
መ. የውጤት መለኪያዎች።

4. ኣስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ምክር ቤቱ የበጀት ማስተካከያዎች ሊያደርግ ይችላል። ገንዘብ ከአንድ ርእስ ወደሌላ የሚዘዋወርበትንና የገንዘብ አወጣጥ ሊለወጥ የሚችልበትን ስርዓት ይደነግጋል።

34. የፋይናንስ ሪፖርቶች፣

ከንቲባው በየዓመቱ የፋይናንስ ሪፖርት ለምክር ቤቱ ያቀርባል። ሪፖርቱ ለህዝብ ግልፅ ይሆናል።

35. ኦዲት

1. እያንዳንዱ ከተማ የውስጥ ኦዲተር ይኖረዋል ። ሆኖም በታዳጊ ከተሞች ውስጥ የውስጥ ኦዲተሩ አቀጣጠር ሁኔታ እንደ ከተሞቹ አቅምና ፍላጎት የሚወሰን ይሆናል።
2. ተጠሪነቱ ለከንቲባው የሆነ የውስጥ ኦዲተር የከተማው የሀብት አስተዳደር በፀደቀው የፋይናንስ ደንብ መሰረት መሆኑን ያረጋግጣል።
3. የተመሰከረለት የውጭ ኦዲተር የሂሳብ ሥርዓቱንና የከተማው ገንዘብ በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን በየዓመቱ ይመረምራል፣ እንዲሁም በከንቲባው

ይገብር፣ ብከንቲባ ዝቐረበ ሪፖርት'ውን ንፁርን ትኽክለኛን ምዃኑ የረጋግፅ። ናይ ሪፖርት ምርመራ ምስ ኣጠቓላሊ ዝተመዝገበ ውፅኢት ከዛመድ ኣለዎ። ናይ ደገ ኦዲተር ስራሕቲ ኣመልኪቱ ንቤት ምኽሪ ከተማ ፖርት ይገብር።

4. ጠቕላላ ኦዲት ብቕዓት ኣፈፃፅማ ስራሕ ናይታ ከተማ ብናይ ደገ ኦዲተር ወይ ኣማኻሪ ትካል እንተነኣሰ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ ዓመት ሓደ ጊዜ ክግበር ኣለዎ።

ምዕራፍ ሸውዓተ

ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ

36. መትከል

1. ሕድሕድ ከተማ ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት ማ ንሰራሕተኛታቱ ናይ ምቑፃር፣ ምምዳብ፣ ተግባሩ፣ መሃይኡን ጥቕማጥቕምን ናይ ምውሳን፣ ናይ ምምሕዳር፣ ዕብየት ምሃብ፣ ስጉምቲ ስነ-ምግባር ናይ ምውሳድን ካብ ስራሕ ናይ ምስንባትን ስልጣን ኣለዎ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝካየድ ዝኾነ ዓይነት ሹመት፣ ምደባን፣ ዕብየትን ናይ ከተማ ግልጋሎት ሓለፍትን ሰራሕተኛታትን ነቲ ዝሕረ ሰብ ብዝወሃብ መመዘኒ ፈተና ወይ ካልኦት መረጋገዒ ዓት ብዝግለፅ ናይቲ ሰብ ክእለትን ዓቕምን ይኸውን።

3. ተሳትፎ ደ/ኣንስትዮ ዘጎልብቱ ፖሊሲታት ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ክትግበሩ ኣለዎም።

37. ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ

1. እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ሓላፍነትን ዘለዎ ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።

ሀ. መመሓደሪ ሕጊ ሰራሕተኛታት ከተማ ይቐርፅ፣ የማዕብልን፣ የማሓይሽ፣ ሕጊ ኾይኑ ንኽወፀሉ ይፅዕር፣ ምስተደንገገ ኣብ ተግባር ምውዓሉ ይቆፃፀር።

ለ. ከተማታት ብዛዕባ ሕጊታት ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ ግቡእ ግንዛበ ክሕድሩን ከዕብዩን ይገብር።

ሐ. ኣብ ዝተፈላለየ ናይ ዕብየት ብርኪ ንዝርከባ ከተማታት ዝስማማዕ ስታንዳርድ ስርዓት

የቀረበው ሪፖርት የተሟላና ትክክለኛ ስለመሆኑ ያጣራል ይህም ምርመራ የሚካሄደው በግብኣትና ውጤት ግንኙነት ላይ ባተኮረ መልኩ ይሆናል። የውጭ ኦዲተር ስራውን በተመለከተ ሪፖርት የሚያደርገው ለከተማው ምክር ቤት ይሆናል።

4. የከተማው አጠቃላይ የአፈፃፀም ኦዲት በውጭ ኦዲተር ወይም ኣማካሪ ቢያንስ በአምስት ዓመት አንድ ጊዜ መደረግ አለበት።

ምዕራፍ ሰባት

ስለከተማው የሰው ኋይል አስተዳደር፣

36. መርህ

1. እያንዳንዱ ከተማ፣ በከተማ የሰው ኋይል አገልግሎት ሕግ መሰረት ሰራተኛውን የመቅጠር፣ የመመደብ፣ ተግባሩን፣ ደመወዙንና ጥቅማጥቅሙን የመወሰን፣ የማስተዳደር፣ የማሳደግ፣ የሥነ ሥርዓት ጉድለት ሲኖር የመቅጣትና፣ ከሥራ የማሰናበት ሥልጣን ይኖረዋል።

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) መሰረት የሚፈፀም ማንኛውም ሹመት፣ ምደባና እድገት የሚካሄደው ትክክለኛ ወይም አስተማማኝ በሆነ ፈተና ወይም በሌላ የብቁነት ማሥረጃ በተረጋገጠ ቅሎታ ወይም ተስማሚነት ላይ በመመሥረት ብቻ ይሆናል።

3. የሴቶችን ተሳትፎ የሚያጎለብት የሰው ኃይል አስተዳደር ፖሊሲ መተግበር አለበት።

37. የከተማ የሰው ኃይል አስተዳደር ቦርድ፣

1. የሚከተለው ሥልጣንና ኃላፊነት ያለው የከተማ ሰው ኃይል አስተዳደር ቦርድ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

ሀ. የከተማ የሰው ኃይል አስተዳደር ሕግ ይነድፋል፣ ይቀርፃል፣ እንዲታወጅ የማግባቢያ ጥረት ያደርጋል፣ አተገባበሩን ይቆጣጠራል።

ለ. ከተሞች ስለሰው ኃይል አስተዳደር ሕግ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ያደርጋል። ግንዛቤአቸውን ያሳድጋል።

ሐ. በተለያየ የእድገት ደረጃ ላይ ለሚገኙ ከተሞች ተስማሚ የሚሆኑ የሰው ኃይል አስተዳደር

ምምሕዳር ሰራሕተኛ የውፅእ፣

መ. ከተማታትዓት ስርዓት ምምሕዳር ሓይሊ ሰበን ንምምሕያሽ ብፍላይ ድማ ስልጠና ንምምችቻውን ሰራሕተኛታት ብሓባር ንምጥቃም ኣብ ዝገብርኦ ፃዕሪ ይድግፍ።

ሠ. ስርዓት ሜሪት የበረታትዕን ተዓቂቡ ክቕፅል ይገብርን።

ረ. ጉዳያት ስነ - ምግባር ብዝምልከት ከም ይግባኣኒ ሰማዒ መጋባእያ ኮይኑ የገልግል። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

2. ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ እዞም ዝስዕቡ ሸውዓተ ኣባላት ይህልዉዎ።

ሀ. ብክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝምረፁ ሓደ ኣቦወንበርን ክልተ ኣባላትን፣

ለ. ካብ ኣብ ዝተፈላለየ ብርኪ ዕብየት ዝርከባ ከተማታት ዝምረፁ ካልኦት ሰለስተ ኣባላት፣

ሐ. ሓደ ተወካሊ ሰራሕተኛታት ከተማ፣

መ. ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ፀሓፊ ናይቲ ቦርድ ኮይኑ ብዘይድምፂ ይካፈል።

3. ኣባላት ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ከተማ ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል እዩ።

38. ናይ መንግስቲ ናይ ሰራሕተኛ ፖሊሲታትን ስታንዳርድን

ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛ ከተማ ንናይ ከተማታት ሰራሕተኛ ዝመሓዳደርሉ ሕጊ እንተውፅእ ብመንግስቲ ዝወፁ ፖሊሲ ስራሕን ስቪል ሰርቪስን ንዝተነፀሩ ኣገደስቲ ስራንዳርድታት ከኽብር ይግባእ።

ምዕራፍ ሸሞንተ
ቤት ፍርዲ ጉዳያት ከተማ

39. ምቛም

1. ሓንቲ ከተማ ብዝህልዋ ዓቕሚ ፋይናንስን በዝሒ ጉዳያትን ዓርሳ ኪኢላ ወይ ምስ ካልኦት ተጎራበቲ ከተማታት ብሓባር ብምዃን ቤት ፍርዲ ከተማ ክተቕውም ትኽእል። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።
2. ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝኾና ከተማታት ብሓባር ቤት ፍርዲ ከተማ ክቔማ ወይ ክጥቀማ እንተለዋ ኩነታት ኣሰራርሓ ናይቲ ቤት ፍርዲ በተን ከተማታት ብዝግበር ስምምዕነት ይውሰን።

ደረጃዎች ያወጣል።

መ. ከተሞች የሰው ኃይል አስተዳደር ሥርዓታቸውን ለማሻሻል የሚያደርጉትን ጥረት በተለይ ሥልጠናንና የሰው ሃይል በጋራ የመጠቀምን አሠራር በማመቻቸት ይረዳል።

ሠ. የብቃት ሥርዓትን ያበረታታል፣ እንዲጠበቅም ይረዳል።

ረ. በሠራተኛሥነ ምግባር ጉዳይ ላይ በይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤትነት ያገለግላል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

2. የከተማ የሰው ኃይል አስተዳደር ቦርድ የሚከተሉትን ሰባት አባላት ይኖሩታል።

ሀ. በክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚመረጡ ሰብሳቢውና ሁለት ሌሎች አባላት፣

ለ. በተለያየ የእድገት ደረጃ ላይ በሚገኙ ከተሞች የሚመረጡ ሦስት አባላት፣

ሐ. የከተማ ሠራተኞች አንድ ተወካይ፣

መ. የትግይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት የቦርድ ፀሓፊ ሆኖ ያለድምፅ ይሳተፋል።

3. የከተማ የሰው ኃይል አስተዳደር ቦርድ ተጠሪነት ለሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይሆናል።

38. የመንግሥት የሠራተኛ ፖሊሲዎችና ስታንዳርዶች፣

የከተማ የሰው ኃይል አስተዳደር ቦርድ የከተማ ሰራተኞች የሚተዳደሩበት ህግ በሚወጣበት ጊዜ መንግሥት ያወጣችውን የአሠሪና ወራተኛ እንዲሁም የመንግስት ሠራተኛ አስተዳደር ፖሊሲዎችንና አስፈላጊ ደረጃዎችን ማክበር ይኖርበታል።

ምዕራፍ ስምንት
የከተማ ነክ ፍርድ ቤት

39. ምሥረታ /አቋቋም/

1. አንድ ከተማ እንደገንዘብ አቅሙና እንዳሉት ጉዳዮች ብዛት በተናጠል ወይም ከተጎራባች ከተሞች ጋር በመቀናጀት የከተማ ፍርድ ቤት ሊያቋቁምኝ ይችላል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።
2. ሁለት ወይ ከዚያ በላይ የሆኑ ከተሞች አንድ የከተማ ፍርድ ቤት በጋራ ሲያቋቁሙ ወይም ሲጠቀሙ የፍርድ ቤቱ አሠራር በከተሞቹ የጋራ ስምምነት የሚወሰን ይሆናል።

40. ኣወዳድባ ቤት ፍርዲ ከተማ

1. ቤት ፍርዲ ከተማ ዝስዕቡ ብርክታት ይህልውዎ።

ሀ. ቐዳማይ ብርኪ ቤት ፍርዲ

ለ. ይግባኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ኮይኖም፤ ይግበኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ናይ ሰበር መጋባእያ `ውን ዝሓዘ ይኸውን። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

2. እቲ ቤት ፍርዲ ሓደ ፕረዚዳንት፣ ኣድላይ ቑፅሪ ዳያኑን ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።

3. ብመቕራባይነት ከንቲባ ናይቲ ቤት ፍርዲ ፕረዚዳንትን ዳያኑን ብቤት ምኽሪ ከተማ ይሽወሙ።

4.እቲ ቤት ፍርዲ ከከም ኣድላይነቱ ብዙሓት መጋባእያታት ክህልዉዎ ይኽእሉ።

5. ኣብ ሕድሕድ መጋባእያ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዳኛ ይህሉ። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

41. ስልጣን ቤት ፍርዲ

ቤት ፍርዲ ከተማ ኣብዞም ዝስዕቡ ጉዳያት ኣመልኪቶም ኣብ ዝላዓሉ ክታዓት ብሕታዊ ስልጣን ኣለዎ።

ሀ. ኣፈፃፅማ ፕላን ከተማ

ለ. ኣጠቓቕማ ናይ ከተማ ቦታን ገዛን

ሐ. ናይ ከተማ ግብሪ፣ ኪራይ፣ ክፍሊት ግልጋሎትን ካልኦት ክፍሊታትን

መ. ከባቢያዊ ፅሬት

ሠ. ግልጋት ቤት ማዘጋጃ

ረ. ደንቢ ምትሕልላፍ ትራፊክ

42. ተፈፃምነት ዘለዎም ሕግታት

1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ትሕቲ ኣንቀፅ 41 ንዝተዘርዘሩ ስራሕቲ ኣብ ተግባር ንምውዓል ቤት ፍርዲ ከተማ ንኹሎም መሰራታውን ናይ ስነ-ስርዓት ሕግታት መንግስቲን ከምኡ' ውን ከተማዊ ሕግታት ተፈፃሚ ይገብሩ።

2. ንዳያኑ ምምሕዳር ዝሰርሕ ክልላዊ ሕጊ ኣድላይ ምስትኽኻል እንዳተገበረለ ንዳያኑ ቤት ፍርዲ ከተማ' ውን ብዝስማዕማዕ መልክዑ ይሰርሕ።

ምዕራፍ ትሽዓተ

ብዛዕባ ፕላን ከተማ

43. ሓላፍነት ምድላውን ምትግባርን ፕላን

1. ዝኾነት ከተማ መበገሲ ፕላን ክተመንጩ፣

40. የፍርድ ቤቱ አደረጃጀት፣

1. የከተማ ፍርድ ቤት የሚከተሉት ሁለት እርከኖች ይኖሩታል።

ሀ. የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት፣

ለ. የይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ሆነው፣ የይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት የሰበር ችሎትም ይኖረዋል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

2. ፍርድ ቤቱ አንድ ፕሬዚዳንትና የሚያስፈልጉትን የዳኞች ብዛትና ሠራተኞች ይኖሩታል።

3. የፍርድ ቤቱ ፕሬዚዳንትና ዳኞቹ በከንቲባው አቅራቢነት በከተማው ምክር ቤት ይሾማሉ።

4. ፍርድ ቤቱ እንደየአስፈላጊነቱ ብዙ ችሎቶች ይኖሩታል።

5. በእያንዳንዱ ችሎት ውስጥ አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ዳኞች ሊያስችሉት ይችላሉ። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

41. የፍርድ ቤቱ ሥልጣን፣

የከተማ ፍርድ ቤት በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ በሚነሱ ክርክሮች ብቸኛ ስልጣን ይኖረዋል።

ሀ. የከተማ ፕላን ትግበራ፣

ለ. የቤት እና የከተማ ቦታ አጠቃቀም፣

ሐ. የከተማ ግብር፣ ከራይ የአገልግሎት እና ሌሎች ክፍያዎች፣

መ. የአከባቢ ፅዳት፣

ሠ. የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች፣

ረ. የትራፊክ ደንብ መጣስ፣

42. ተፈፃሚ ሕጎች

1. ፍርድ ቤቱ በዚህ ኣዋጅ አንቀፅ 41 ለተጠቀሱት ጉዳዮች አግባብነት ያላቸውን የመንግሥት የፍሬ ነገር እና የሥነ ሥርዓት ሕጎች እንዲሁም የከተማ ሕጎች ተፈፃሚ ያደርጋል።

2. የፍትህ አስተዳደሩ በሚመራባቸው የክልሉ ህጎች ተገቢው ማስተካከያእየተደረገባቸው ለከተማ ፍርድ ቤት ዳኞች ተፈፃሚ የሆናል ።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ስለ ከተማ ፕላን

43. ፕላን የማዘጋጀትና የመተግበር ፅልጣን

1. እያንዳንዱ ከተማ የከተማ ፕላን ዝግጅትን

ክተቕርብ፣ ክተጻሉን ክተፅድቕን ክተመሓይሽን ኣብ ግብሪ ክተውዕልን ሓላፍነት ኣለዋ። ዝኾነት ከተማ ፕላን ክተውፅእን ኣብ ተግባር ክተውዕልን እንተላ ብክልል መንግስቲ ንዝተነፀረ መሰረት ሓሳብ ፕላን፣ ኣንፍታት፣ ደረጃታትን መዐቀንታትን ዙርያ መለሽ ጠመተ ሂባ ክተኽብር ይግባእ።

2. ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ነቲ ዝወፀ ፕላን ሕጋዊነቱ ብዝምልከት ምምርማርን ምርግጋፅን ስልጣን ኣለዎ።

44. ተሳትፎ ነበርቲ ከተማ

1. ነበርቲ ናይቲ ከተማ ፕላን ካብ ምምንጫው እስካብ ምትግባር ኣብ ዘሎ ከይዲታት ኩሉ ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎም።
2. ቤት ምኽሪ ከተማ ነቶም ነበርቲ ናይታ ከተማ ብዛዕባ እቲ ፕላን ካብ ምድላው ጀሚሩ እስካብ ኣተገባብርኡ ንዘሎ ከይዲ ዘለዎም ሪኢቶን ሓሳብን ውፅኢታዊ ብዝኾነ ዝገልፅሉ መድረኽ ከመዓራርየሎም ይግባእ።

ምዕራፍ ዓሰርተ

ብዛዕባ ከተማታት

45. ምቛም ማሕበር ከተማታት

1. ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከባ ከተማታት ብንቕሓት ዘሳተፋሉ ናይ ባዕለን ክልላዊ ማሕበር ከተማ ከቑማ ይኽእላ።
2. እቲ ማሕበር ኣብቲ ክልል ኣብ ዘሎ ሕጋዊነት ዘለዎ ናይቲ ክልል መንግስታዊ ኣካል ክምዝገብ ይግባእ።
3. ናይቲ ማሕበር ቅርፅን ስርዓት ኣሰራርሓን ብመመስረቲ ፅሑፍ ናይቲ ማሕበር ይውሰን።

46. ተግባራት ማሕበር ከተማታት

ማሕበር ከተማታት ካብ ዝፍፅምዎም ተግባራት ውሽጢ እዞም ዝስዕቡ ይርከቡዎም፣

ሀ. ናይ ሃብትን ተመክሮን ሓሳብን ልውውጥ ብምግባር ኣብ መንጎ ከተማታት ዘሎ ሕብረት ምጥንኻርን ምግፋሕን፣

ለ. ንከተማታት ብሓባር ይውከላ፣ ኣብ ናይ ሓባር ጉዳያት ዘለወን ሪኢቶ ይገልፃ፣ ብመንግስቲ ምምሕያሽ ክገብረሎም ዝድለዩ ብዘእምን ኣገባብ ሓሳበን የቕርባ፣

ሐ. ሓገዝ ገንዘብ፣ ናውቲ ትምህርትን ስልጠናን ብምሃብ ክእለት ኣባላት ማሕበረን ክዓቢ ይሕግዛ፣

ለማነሳሳት እንዲዘጋጅ ለማድረግ፣ ለማፅደቅ፣ ለመከለስ እና ለመተግበር ስልጣን ይኖሮዋል፣ ከፕላን ዝግጅትና ትግበራ ሂደት ላይ ከተማው የክልል መንግስቱ የፕላን አዘጋጃጀት መርሆች ፣መመርያዎች ደረጃዎችና መለኪያዎች ማክበር ይኖርበታል፤

2. የትግራይ ከተማ ፅህፈት ቤት የፕላኑን ሕጋዊነት ለማጣራትና ለማረጋገጥ ስልጣን ይኖረዋል።

44. የከተማ ኗሪዎች ተሳትፎ

1. የከተማ ኗሪዎች በሁሉም የፕላን ዝግጅትና አተገባበር ሂደት ደረጃዎች የመሳተፍ መብት ይኖራቸዋል።
2. የከተማው ምክር ቤት የከተማው ኗሪዎች በፕላን ዝግጅት እና ትግበራ ሂደት ላይ አመለካከታቸውን እና ሀሳቦቻቸውን ውጤታማ በሆነ መንገድ መግለፅ የሚችሉባቸውን መንገዶችና ዘዴዎች ይቀይሳል።

ምዕራፍ አስር

ስለ የከተማ ማህበር

45. የከተማ ማሕበር አቋቋም፣

1. በትግራይ ብሔራዊ ክልል ውስጥ ያሉ ከተሞች የራሳቸውን ክልል አቀፍ ማሕበር ሊያቋቁሙ እና በአሠራሩም ላይ ንቁ ተሳትፎ ለማድረግ ይችላሉ።
2. ማህበሩም አግባብነት ባለው የክልሉ መንግሥት አካል ዘንድ መመዝገብ ይኖርበታል።
3. የማህበሩ አወቃቀር እና የአሠራር ዘይቤ ማህበሩ መመሥረቻ ሠነድ ይወሰናል።

46. የከተማ መህበር ተግባራት፡-

የከተማ ማህበራት ከሚፈፅሙት ተግባራት ውስጥ የሚከተሉት ተግባራት ይገኙበታል፦

ሀ. በሀብት፣ በልምድና በሃሳብ ልውውጥ አማካኝነት በከተሞች መካከል ያለው ትብብር ማጎልበትና ማበረታታት፣

ለ. ከተሞችን በጥቅል ይወክላል፣ በጋራ ጉዳይ ላይ ያላቸውን አመለካከት ይገልፃል፣ በመንግስት በኩል መሻሻል ለሚገባው ህግ በሚያሳምን አግባብ ሃሳቡን ይገልፃል።

ሐ. በሥልጠና፣ በማቴሪያል እና በገንዘብ ድጋፍ እና በመሳሰሉት ግብአቶች አመካኝነት የአባሎቹን አቅም በመገንባት ይረዳል፣

መ. ናይ ኣባላተን ደንቢ ስነ-ምግባር የውፅእ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፃ፣

ሠ. ምስ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ብምምኽኻር ምስ ናይ ደገን ናይ ውሽጢ ዓድን ማሕበራት ፅቡቕ ናይ ስራሕ ርክብ ኽምዕብልን ክዓብን ይገብራ፣

ረ. ኣብቲ ክልል ናይ ዝርከባ ከተማታት ዕብየት ዘኀልብቱ ካልኦት ተመሳሳሊ ተግባራት ይፍፅማ።

ምዕራፍ ዓሰርተ ሓደ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

47. ነዚ ኣዋጅ ዘፈፅም ኣካል

1. ንጉዳይ ከተማታት ሓላፍነት ዘለዎ ቤት ፅሕፈት ርእሱ ዝኸኣለ ኣካል ናይቲ ክልል መንግስቲ ኮይኑ ይጣየሽ። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

2. እዚ ቤት ፅሕፈት ንከተማታት ዝግበር መንግስታዊ ደገፍ የሳልጥ፣ ሕግን ደረጃታትን መዐቀንታትን መንግስቲ ብትኽክል ይኽበሩ ምህላዎም የረጋግፅ ከምኡ' ውን ጉዳያት ከተማ ዝምልከቱ ንመንግስቲ የማኽር። ዝርዝሩ ኣብ መቖሚ ኣዋጁ ይውሰን።

48. ፈተነ ብዛዕባ ምግባር

1. ዝኾነ ከተማ ምስ ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ብምምኽኻር ስልጣኑን ተግባራቱን ንምፍፃም ዘኽእልዎ ሓዱሽ ኣወዳድባ ምምሕዳራዊ ስርዓትን ስራሕ ኣመራርሓ ከምህዝን ብተግባር ክፍትንን ይኽእል እዩ።

2. ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ናይቲ ፈተነ ጊዜ ሰሌዳ ብምቕማጥን ተከታታሊ መመሓየሺ ገምጋም ብምክያድን ንፃዕሪ እታ ከተማ ሓገዝ ክገብር ኣለዎ።

49. መሰጋገሪ ድንጋገታት

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ እዚ ኣዋጅ ብደረጃ ኣብ ተግባር ክውዕል ክገብር ይኽእል እዩ።

2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንሕጋዊ ኣፍልጦ ከተማነት ብሙሉእነት ዘይበቕዓ ከተማታት ብዝምልከት ጊዚያዊ መምርሒታት ክውፅእ ኣለዎ።

መ. ለአባሎች የሚሆን የሥነ ምግባር ደንብ ያወጣል፣ መከበሩንም ያረጋግጣል።

ሠ. ከትግይ ከተማ ልማት ፅ/ቤት ጋር በመመካከር በሀገር ውስጥ እና በውጭ ካሉ የከተማ ማህበራት ጋር መልካም የሥራ ግንኙነት እንዲፈጠርና እንዲጎለብት ያደርጋል።

ረ. በክልሉ ውስጥ ያሉትን ከተሞች እድገት የሚያጎለብቱ ሌሎች መሰል ተግባራት ያከናውናል።

ምዕራፍ አሥራ አንድ
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

47. አስፈፃሚ አካል

1. ለከተሞች ጉዳይ ኃላፊነት ያለው ራሱ የቻለ የክልል መንግሥት ፅ/ቤት ሆኖ ይቋቋማል። ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

2. ድሕፈት ቤቱ መንግሥትለከተሞች የሚያደርገውን እርዳታ ያመቻቻል፣ የመንግስት ሕጎች፣ ደንቦችና ደረጃዎች በአግባቡ መከበራቸውን ያረጋግጣል፣ እንዲሁም መንግሥትን በከተማ ነክ ጉዳዮች ላይ ይመክራል። ዝርዝሩ በመቋቋምያ አዋጁ ላይ ይወሰናል።

48. አዳዲስ አሠራሮችን ስለመሞከር፣

1. አንድ ከተማ፣ ከትግራይ ከተማ ልማት ፅህፈት ቤት ጋር በመመካከር የአስተዳደርና የሥራ አመራር ሥርዓቱን የሚያደራጅበት፣ ሥልጣኑን በሥራ የሚተረጉምበት፣ ተግባሩንም የሚያከናውንበት አዳዲስ ዘዴዎች ለማፍለቅና ለመሞከር ይችላል።

2. የትግራይ ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ሙከራው የሚከናወንብትን የጊዜ ገደብ በማስቀመጥና፣ ሙከራው ባደረገው እርምጃ ላይ ወቅታዊ ተከታታይ ግምገማ በማካሄድ የከተማውን ጥረት ያግዛል።

49. የሽግግር ድንጋጌዎች

1. ሁኔታዎች ሲያስገድዱ የክልል ሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አዋጁ ደረጃ በደረጃ እንዲ ተገበር ሊደነግግ ይችላል።

2. በከተማነት ደረጃ እውቅና ለማግኘት መመዘኛ ያላሟሉ ከተሞች የከተማነት ደረጃ እውቅና እስኪያገኙ ድረስ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ጊዜያዊ መመሪያ ያወጣላቸዋል።

3. ቅድሚ እዚ ኣዋጅ ምውፅኡ ብክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ኣካላቱን ክመሓደሩ ዝፀንሑ ብባህሪኦም ናይ ከተማ ዝኾኑ ንብረታት ከምኡ' ውን ሓይሊ ሰብ ንዝምልከቶ ከተማ ከመሓላልፉ ኣለዎም።

50. ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ቤት ምኽሪ ንስራሕ ፈፃሚ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ኣመልኪቱ ኣድለይቲ ዝብሎም ደንብታት ከውፅእ ይኽእል እዩ።
2. ቤት ምኽሪ ስሕ ፈፃሚ ዘውፀኦም ደንብታት መሰረት ብምግባር ቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ትግራይ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅን ደንቢታትን ኣድለይቲ ዝብሎም መምርሒታት (ዳይረክቲቭስ) ከውፅእ ይኽእል እዩ።

51. ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፁ ኩሎም ሕግታት መምርሕታትን ኣሰራርሓታትን ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

2. ብፍላይ ድማ ማዘጋጃ ቤታት ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 21/1989 ከምኡ' ውን ከተማ መቐለ ብፍሉይ ዞባ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 18/1988 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለዉ።

52. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ታሕሳስ /1995

መቐለ

3. የክልሉ መንግሥት ወይም ኣካላቱ፣ ይህ ኣዋጅ ከመውጣቱ በፊት ሲያስተዳድሯቸው የነበሩትን በስረ መሰረታቸው ወይም በባህሪያቸው ከተማ ነክ የሆኑትን ሠራተኞችና ንብረት ኣግባብ ላለው ከተማ የሰተላልፋሉ።

50. ደንብና መመርያ የማውጣት ስልጣን

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን ኣዋጅ ለመተግበር የሚያስፈልጉ ደንቦች ሊያወጣ ይችላል።
2. የምክር ቤቱ ስራ አሰፈፃሚ የሚያወጣቸው ደንቦች መሰረት በማድርግ የትግራይ ከተማ ልምት ፅህፈት ቤት ደንቡን በመከተል ለአዋጁና ለደንቦቹ መተግበር አስፈላጊ የሆኑትን መመርያዎች ሊያወጣ ይችላል።

51 ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1. ከዚህ አዋጅ ጋር የማይጣጣሙ ህጎች ፣መመርያዎችና አሰራሮች ሁሉ በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ በከተማው ውስጥ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም ።
2. በተለይ የማዘጋጃ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 21/1989 እና መቐሌን በልዩ ዞንነት ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 18/1988 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።

52. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ርእስ መስተዳደር

ታህሳስ 1995

መቀለ

www.abyssinialaw.com

6ይ ዓመት ቁፅሪ 30
6ኛ ዓመት ቀቁጥር 30

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

መቐለ ፣ ነሓሰ 1990

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ3
መቐለ መጋቢት
1995 ዓ/ም

ብሓልዩት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

11ኛ ዓመት ቁ 3
መቐለ መጋቢት
1995 ዓ/ም

ቁጠባ አባይቲ ኮንስትራክሽን ምምሕዳር ኢንተርፕራይዝ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምዋያሽ ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ 20/1995
ገፅ 1

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የቁጠባ ቤቶች ኮንስትራሽንና አስተዳደር ኢንተርፕራይዝ እንደገና ለማቋቋም የወጣ ደንብ ቁጥር
ገፅ 1

ደንቢ ቁፅሪ 20/1995

ቁጠባ አባይቲ ኮንስትራክሽን ምምሕዳርን ኢንተርፕራይዝ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይዳግሞ ንምዋያሽ ዝወፀ ደንቢ

ስራሕ ፈፃሚት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ በሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7 መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ቁጠባ አባይቲ ኮንስትራክሽን" ምምሕዳርን ኢንተርፕራይዝ ዳግም ንምዋያሽ ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ 20/1995 ተባሂሉ ክጥቀስ ይክእል።

ዓንቀፅ 2

ምቛም

1. ናይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁጠባ አባይቲ ኮንስትራክሽን ምምሕዳር ኢንተርፕራይዝ እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ዓርሱ ዝኽአለ ኢንተርፕራይዝ ኮይኑ ቆይሙ አሎ።
2. እዚ ኢንተርፕራይዝ ዝተጣየሸ ንዘይተወሰነ ጊዜ ኮይኑ ተፀዋዕቲ ንክልል መንግስቲ ልምዓት ትካላት ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ይኸውን።

ደንብ ቁጥር 20/1995

የትግራይ በሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ የቁጠባ ቤቶች ኮንስትራክሽንና አስተዳደር ኢንተርፕራይዝ እንደገና ለማቋቋም የወጣ ደንብ

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 56/7/ መሰረት የሚከተሉት ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀፅ

አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የቁጠባ ቤቶች የኮንስትራክሽን አስተዳደር ኢንተርፕራይዝ እንደገና ለማቋቋም የወጣ ደንብ ቁጥር 20/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

ማቋቋም

1. የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የቁጠባ ቤቶች ኮንስትራክሽንና አስተዳደር ኢንተርፕራይዝ ከዚህ ብኃላ ኢንተርፕራይዝ እየተባለ የሚጠራ ሕጋዊ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ ኢንተርፕራይዝ ሆኖ ተቋቋ መዋል።
2. ይህ ኢንተርፕራይዝ የተቋቋመው ላልተወሰነ ጊዜ ሆኖ ተጠሪነቱ ለክልሉ መንግስት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለ ስልጣን ይሆናል።

ዓንቐፅ3

ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን

ናይ ክልል መንግስቲ ልምዓት ትካላት ንምጥያሽ አብ ዝወፀ አዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ዝስየም አካል ናይቲ ትካል ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ይኸውን ።

ዓንቀፅ 4

ዓላማ

አብዚ ክልል ዝርአ ዘሎ ናይ መንበሪ አባይቲ ሕፅረት ንምቅላል ሓደሽቲ ናይ ቁጠባ አባየቲ ምስራሕን እቶም ገዛውቲ ንተጠቀምቲ ናይ ክራይ ግልጋሎት ምሃብ ፅገና ምክያድን እዩ።

ዓንቀፅ 5

ካፒታል

ነዚ ኢንተርፕራይዝ ዝተፈቐደ ካፒታል ብር 29,139,833.00 (ዕስራን ትሽዓንተን ሚሊዮን ሓደ ሚእትን ሰላሳን ትሽዓተን ሽሕን ሸሞንተ ሚኢትን ሰላሳን ሰለስተን ቅርሺ) እንትኾን ካብዚ ውሽጢ ብር 29,139,833.00 (ዕስራን ትሽዓንተን ሚሊዮን ሓደ ሚእትን ሰላሳን ትሽዓተን ሸሞንተ ሚኢትን ሰላሳን ሰለስተን ቅርሺ) ብዓይነትን ብገንዘብን ተኸፊሉ አሎ።

ምዕራፍ ክልተ

ምምሕዳርን ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 6

ብዛዕባ ምምሕዳር

እዚ ትካል ዝመሓደር ናይ መንግስቲ ልምዓት ትካላት ንምጥያሽ ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፅአ አዋጅ መሰረት እዩ።

ዓንቀፅ 7

ስልጣንን ተግባርን

እዚ ኢንተርፕራይዝ ዝስዕብ ስልጣንን ተግብርን ይህልዎ፤

1. ናይ ዘካርዮም ገዛውቲ ኪራይ መጠን ዝቑፅ መፅናዕቲ ብምክያድ ደረጃኦም ይውስን።
2. መንግስቲ ዝውንኖም ናይ ቁጠባ አባይቲ ንተጠቀምቲ ናይ ክራይ ግልጋሎት ይህብ፣ናይ ክራይ ክፍሊት ብእዋኑ ይእክብ።
3. ሓደሽቲ ገዛውቲይሰርሕ የካሪ፣
4. ንዘምሓድሮም ናይ መንግስቲ ቁጠባ አባይቲ ናይ ፅገና ግልጋሎት ይህብ ።
5. ነባር ሓደሽቲ ገዛውቲ አቲ ቦርድ ብዘውፅኦ መቆፃፀሪ መምርሒ መሰረት ይሸጥ ይልውጥ።

ዓንቀፅ 3

ተቆጣጣሪ ባለ ስልጣን

የክልሉ መንግስት የልማት ድርጅቶች ለማቋቋም በወጣው አዋጅ በተገነገገው መሰረት የሚሰየም አካል የዚህ ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለስልጣን ይሆናል።

ዓንቀፅ 4

ዓላማ

በዚህ ክልል ያለውን የመኖርያ ቤቶች እጥረት ለማቃለል አዳዲስ የቁጠባ ቤቶች መስራትንና ቤቶችንም ለተጠቃሚዎች የኪራይ አገልግሎት መስጠትና ጥገና ማካሄድ ነው።

ዓንቀፅ 5

ካፒታል

ለዚህ ኢንተርፕራይዝ የተፈቀደ ካፒታል ብር 29,139,833.00 /ሃያ ዘጠኝ ሚልዮን አንድ መቶ ሰላሳ ዘጠኝ ሺ ስምንት መቶ ሰላሳ ሶስት/ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ብር 29,139,833.00 /ሃያ ዘጠኝ ሚልዮን አንድ መቶ ሰላሳ ዘጠኝ ሺ ስምንት መቶ ሰላሳ ሶስት/ ብር በዓይነት እና በገንዘብ ተከፍሏል።

ክፍል ሁለት

አስተዳደር ፣ስልጣንና ተግባር

አንቀፅ 6

ስለ አስተዳደር

ይህ ድርጅት የሚተዳደረው የመንግስት የልማት ድርጅቶች ለማቋቋም የትግራይ ክልል ምክር ቤት ባወጣው አዋጅ መሰረት ነው።

አንቀፅ 7

ስልጣንና ተግባር

ይህ ኢንተርፕራይዝ የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. የሚያከራያቸውን ቤቶች የኪራይ መጠን ብቁ ጥናት በሚካሄድ ደረጃቸው ይወስናል።
2. የመንግስት የሆኑ የቁጠባ ቤቶች በተጠቃሚዎች የኪራይ አገልግሎት ይሰጣል
3. አዳዲስ ቤቶች ይሰራል ያከራያል።
4. ለሚያስተዳድራቸው የመንግስት ቤቶች የጥገና አገልግሎት ይሰጣል።
5. የነባርና አዳዲስ ቤቶች ቦርዱ የሚያመጣው የመቆጣጠርያ መመርያ መሰረት ይሸጣል ይለውጣል።

ክፍሊ ሰለስተ
ፍልፍል በጀት በጀት ዓመትን ምምሕዳር
ዓንቀፅ 8
ፍልፍል በጀት

ፍልፍል በጀት እዚ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዝስዕብ ይኸውን

1. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ "5" ዝተገለፀ ካፒታል ከምዘሎ ኮይኑ እዚ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዝእክቦ ገዛ ክራይን ካልኦት ግልጋሎታትን
2. ንካፒታል በጀት ካብ ባንክ ካልኦት ትካላትን ካብ ዝርከብ ልቃሕ።
3. ከከም ኩነታቱ ካልኦት ፍልፍላት ከም ሓገዝን ወህብቶን ።

ዓንቀፅ 9
በጀት ዓመት

ናይዚ ኢንተርችራይዝ በጀት ዓመት ካብ ሓምለ 1 ስጋብ ሰነ 30 ዘሎ ጊዜ ይኸውን ።

ዓንቀፅ 10
ቁፃርን ምምሕዳርን ሰራሕተኛታት

ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ሰራሕተኛታት ቁፃርን ምምሕዳርን ብመስረሓይን ሰራሕተኛታት ሕጊ መሰረት ዝፍፀም ይኸውን።

ዓንቀፅ 11
ብዛዕባ ሒሳብ ዛግብቲ

1. እዚ ኢንተርፕራይዝ ዝተማልኡ ትክክለኛን ዝኾኑ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ።
2. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ወይ ቦርድ ተቐባልነት ዘለዎ ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ኣተሓሕዛን ኣሰራርሓታትን ከቐምጥ ይኽእል።

ዓንቀፅ12
ሒሳብ ምርመራ

ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ሒሳብ መዛግብቲን ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን ብዋና ኦዲተር ወይ ንሱ ብዝወከሎ ወይ ኣቲ ቦርድ ብዝስይሞ ብቕዓት ብዘለዎ ናይ ደገ ኦዲተር በብዓመቱ ይምርምር።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት
ዓንቀፅ13
ዋና ቤት ፅሕፈት

ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ዋና ቤት ፅሕፈት መቐለ ይኸውን ። ከከምኣድላይነቱ ኣብ ዞባታት ጨንፈር ክህልዎ ይኽእል።

ክፍል ሶስት
ስለ በጀት ምንጭ ፣የበጀት አመትና አስተዳደር
ዓንቀፅ 8
የበጀት ምንጭ

የዚህ ኢንተርፕራይዝ የበጀት ምንጭ የሚከተሉት ይሆናል።

1. በዚሁ ደንብ አንቀፅ "5" የተገለፀው ካፒታል እንዳለ ሆኖይሀ እንተርፕራይዝ የሚሰበስበው የቤት ክራይና ሌሎች አገልግሎቶችን
2. ለካፒታል በጀት ከባንክና ሌሎች ድርጅቶች ከሚገኝ ብድር፤
3. እንደሁኔታውከሌሎች ምንጮች እንደ እርዳታና ስጦታ ።

ዓንቀፅ 9
በጀት ዓመት

የዚህ ኢንተርፕራይዝ በጀት ዓመት ከሓምሌ 1 እስከ ሰኔ 30 ይሆናል።

አንቀፅ10
የሰራተኞች ቅጥርና አስተዳደር

የዚህ ኢንተርፕራይዝ ሰራተኞች ቅጥርና አስተዳደር በአሰሪውና ሰራተኛ ህግ መሰረት የሚፈፀም ይሆናል።

አንቀፅ 11
ስለሂሳብ መዛግብት

1. ይህ ኢንተርፕራይዝ የተማሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተቆጣጣሪ ባለ ስልጣን ወይም ቦርድ ተቀባይነት ያለው የሂሳብ መዛግብት አያያዝና አሰራሮችን ለማስቀመጥ ይችላል።

አንቀፅ 12
ሂሳብ ምርመራ

የዚህ ኢንተርፕራይዝ ሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው ኦዲተር ወይም እሱ በሚወክለውወይም ቦርድ በሚሰይመው ብቃት ባለው የውጭ ኦዲተር በየዓመቱ ይመረመራል።

ክፍል አራት
የተለያዩ ድንጋጌዎች
አንቀፅ 13
ዋና ፅሕፈት ቤት

በዚህ እንተርፕራይዝዋና ፅ/ቤት መቐለ ይሆናል። እንደ አስፈላጊነቱ በዞኖቹ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

ዓንቀፅ 14

መሰልን ግቡእን ምትሕልላፍ

ቅድም ክብል ናይ ቁጠባ ኣባይቲ ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ ዝነበረ መሰልን ግቡእን በዚ ደንቢ ዳግም ንዝተጣየሸ ቁጠባ ኣባይቲ ኮንስትራክሽን ምምሕዳርን ኢንተርፕራይዝ ተመሓላሊፉ ኣሎ ።

ዓንቀፅ 15

ተሓታትነት

እዚ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዘለዎ ጠቕላላ ንብረት ብላዕሊ ብዐዳ ተሓታቲ ኣይኸውንን።

ዓንቀፅ 16

መምርሒታት ናይ ምውፃእ ስልጣን

ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ቦርድ እዚ ደንቢ ንምፍፃም ዘኽእሎ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል እዩ ።

ዓንቀፅ 17

ዝተሰዓሩ ሕጊታት

ቁጠባ ኣባይቲ ኮንስትራክሽን ምምሕዳርን ኢንተርፕራይዝ መጣየሺ ደንቢ ቁፅሪ5 1989 በዚ ደንቢ ከምዝተፈፀሙ ይቑፅር።

ዓንቀፅ 18

መሰጋገሪ ደንቢ

ብደንቢ ቑፅሪ 5/1989 መሰረት ዝተፈፀሙ ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ በዚ ደንቢ ከምዝተፈፀሙ ይቑፀር።

ዓንቐን 19

እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መጋቢት 1995

አንቀፅ 14

መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

ቀደም ሲል የቁጠባዎች ቤቶችና ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ የነበረ መብትና ግዴታ በዚህ ደንብ ዳግም ለተቋቋመው ኢንተርፕራይዝ ተላልፏል።

አንቀፅ 15

ተጠያቂነት

ይህ ኢንተርፕራይዝ ካለው ጠቅላላ ንብረት በላይ በእዳ ተጠያቂ አይሆንም።

አንቀፅ 16

መመርያዎን የማውጣት ስልጣን

የዚህ እንተርፕራይዝ ቦርድ ይህን ደንብ ለማስፈፀም የሚችሉ መመሪያዎች ለማውጣት ይችላል።

አንቀፅ 17

የተሻሩ ህጎች

የቁጠባ ቤቶች ኮንስትራክሽንና አስተዳደር ኢንተርፕራይዝ ማቋቋሚያ ደንብ ቁጥር 5/1989 በዚህ ደንብ ተሽሯል።

አንቀፅ 18

የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

በደንብ ቁጥር 5/1989 መሰረት የተፈፀሙ የዚህ ኢንተርፕራይዝ ስራዎች በዚህ ደንብ እንደተፈፀሙ ይቆጠራል።

አንቀፅ 19

ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር መጋቢት 1995

መቀለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ9 መቐለ ለካቲት 1995 ዓ/ም	ብሓልዩት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ	11ኛ ዓመት ቁ9 መቐለ የካቲት 1995 ዓ/ም

ቑፅሪ አዋጀ 67/1995 ዓ/ም ኮምሽን ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽን ስልጣኑ ተግባሩን ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ
ገፅ 1

አዋጅ ቁጥር 67/1995 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን ለማቋቋም ስልጣኑንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ
ገፅ 1

ቑፅሪ አዋጅ 67/1995 ዓ/ም ኮምሽን ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ስልጣኑ ተግባሩን ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

አብ ክልልና ተታሒዙ ነዘሎ ህንፀት ዲሞክራሰያዊ ስርዓትን መንገዲ ምዕባለን ንምቅልጣፍ ግዕዝናንብልሽው አሰራርሓታት ዓብይ ዕንቅፋት ብምኳኖም ምቁፅፃር አድላይ ስለዝኾነ ፤

ነዚ ንምትግባር አብ ህዝብና ፅቡቅ ስነ መግባር ክስፋሕፋሕ ፣ንግዕዝና ዘይፃወርን ብትረት ዝዋጋእ ሕ/ሰብ ክምኡውን ዓርሱ ዝኻለን ነፃ ኮይኑ ዝሰርሕ መንግስታዊ አካል ብደረጃ ክልልና ምጥያሽ አድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ፣ዝተመሓየሸ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3//ሀ/ብዝሃቦ ስልጣን መሰረት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይዝስዕብ አዋጅ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኮምሽን ስነ ምግባር ፀረ ግዕዝናን መጣየሺ አዋጅ ቁፅሪ 67/1995 ዓ/መ ተባሂሉ ይፅዋዕ።

አዋጅ ቁጥር 67/1995 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን ለመቋቋም ስልጣኑንና ተግባሩ ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በክልላችን በተያያዝነው የዴሞክራሲያዊ ስርዓት ግንባታና የእድገት አቅጣጫ ሲፋጠን ሙስናና ብልሹ አሰራሮች ዓብይ ዕንቅፋት በመሆናቸው መቆጣጠሩ አስፈላጊ በመሆኑ ።

ይህንን ለመተግበር በህዝባችን መልካም ስነ ምግባር እንዲስፋፋ ፣ሙስናን የማይሸከምና በአፅንኦት የሚዋጋ ሕ/ሰብ መፍጠር ፣እንዲሁም ራሱን የቻለና ነፃ ሆኖ የሚሰራ መንግስታዊ አካል ብክልላችን ደረጃ ማቋቋምአሰፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፡ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ በሄራዊ ክልል መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ በሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥተዋል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ
አንቀፅ 1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስበ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 67/1995 ዓ/ም ተብሎ ይጠቀሳል።

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

ኣብ'ዚ ኣዋጅ፦

1. "ሰብ " ማለት ተፈጥርኣዊ ሰብን ብሕጊ ኣፍልጦ ዝተውሃቦ ሰብን እዩ።
2. "ቤት ፅሕፈት መንግስቲ "ማለት በሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕጊ ዘጣይሸን በጀት ዝምደበሉ ዝኾኑ ቤት ፅሕፈት እዩ።
3. ትካል ልምዓት መንግስቲ ማለት ብሂራዊ መንግስቲ ትግራይ ብሙሉእነት ይኹን ብክፋል ዘውንኖ ናይ ልምዓት ተካል ወይ ድማ ኣክስዮን ኩባንያ እዩ።
4. "በዓል ስልጣን መንግስቲ" ማለት ኣብ ኣባይተ ፅሕፈትመንግስቲ ኮነ ትካላት ልምዓት መንግስቲ ብሓላፍነት ከገልግል ብመንግስቲ ወይ ብቦርድ ዝተሸመ ዘተመደበ ዝተቖፀረ ወይ ብህዝቢ ዝተመረፀ ዝኾነ ሰብ እዩ።
5. "ሰራሕተኛታት መንግስቲ " ማለት ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ብናይ ሲቪል ሰርቪስ ሕጊ ወይ ብናይ መስርሕን ሰራሕተኛ መመሓደሪ ሕጊ ወይ ክዓ ዓርሱ ዝኽእለ ካልእ ሕጊ ዝመሓደርን ኣብ ናይ መንግስቲ ኣብያተ ፅሕፈት ኮነ ትካለት ልምዓት ተቖፂሩ ወይ ተመሪፁ ዝሰርሕ ዝኾነ ሰብ እዩ።
6. "ግዕዝና" ማለት ኣብ ፌዴራል ኣዋጅ ቁፅሪ 236/91 ዓ/ም ማለት ዝተውሃበ ትርጉም ይህልዎ
7. "ኮምሽን" ማለት ኮምሽን ስነ ምግባር ፀረ ግዕዝይናን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ተፀዋዕነት ፣ኣወዳድባ ፣ምጥያሽን እዚ ኮምሽን ስልጣኑን ተግባሩን

ዓንቀፅ 3 ምጥያሽ

ኮምሽን ስነ ምግባር ፀረ ግዕዝናን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ /ካብዙይ ንድሓር"ኮምሽን እናተብሃለ ዝፅዋዕ /ዓርሱ ዝኽእለ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል ኮይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሸ ኣሎ።

ዓንቀፅ 4 ተፀዋዕነት

እዚ ኮምሽን

1. ተፀዋዕነቱ፡ ንርእስ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ይኸውን።
2. ካብ ፅዕንቶ ስራሕ ፈፃሚ ኣካል ይኹን ካልኡት ኣካላት ነፃ ኮይኑብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ይሰርሕ ።

ዓንቀፅ 5 ዋና ቤት ፅሕፈት

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

በዚህ አዋጅ፦

1. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው እና በህግ እውቅና የተሰጠው ሰው ነው።
2. "የመንግስት ፅህፈት ቤት " ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ህግ ያቋቋመውና በጀት የሚመደብለትማንኛውም ፅህፈት ቤት ነው።
3. "የመንግስት የልማት ድርጅት "ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ባለቤትነት ድርሻ በሙሉ ወይም በከፊል ያለበት የልማትድርጅት ወይም አክስዮን ኩባንያ ነው።
4. "የመንግስት ባለ ስልጣን"ማለት በመንግስት ፅህፈት ቤት ወይም ድርጅት ውስጥ በሃላፊነት እንዲያገለግል በመንግስት ወይም በቢርድ የተሾመ ፣የተመደበ ፣የተቀጠረ ወይም በህዝብ የተመረጠ ማንኛውም ሰው ነው።
5. "የመንግስት ሰራተኛ "ማለት በዚህ አዋጅ አፈፃፀም በሲቭል ሰርቪስ ህግ ወይም በአሰሪና ሰራተኛ መመርያ ህግ ወይም ደግሞ ራሱን በቻለ ሌላ ህግ የሚያተዳድርና በመንግስት ፅህፈት ቤቶች ይሁን በልማት ድርጅቶች ተቀጥሮ ተመርጦ የሚሰራ የማንኛውም ሰው ነው ።
6. "ሙስና" ማለት በፌዴራል አዋጅ ቁጥር 236/93 ዓ/ም የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል።
7. "ኮምሽን "ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን ነው።

ክፍል ሁለት

የኮምሽኑ /መቋቋም ተጠሪነት አደረጃጀት ስልጣን ተግባር

አንቀፅ 3 መቋቋም

የትግራይ ብሄራዊ ክልል የስነ ምግባር ፀረ ሙስና ኮምሽን ከዚህ ብኃላ "ኮመሽን " እየተባለ የሚጠራ ራሱን የቻለ ህጋዊ ሰውነት ያለው አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

ዓንቀፅ 4 የኮሚሽኑ ተጠሪነት

ይህ ኮምሽን ፦

1. የኮምሽኑ ተጠሪነት ለክልሉ ርእስ መስተዳደር ይሆናል።
2. ከስራ አስፈፃሚ አካሎች ጫና ነፃ ሆኖ በህግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይሰራል።

ዓንቀፅ 5 ዋና ፅህፈት ቤት

ዋና ቤት ፅሕፈት ኣብ መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ጨንፈር ቤት ፅሕፈታት ክጣይሽ ይኽእል።

ዓንቀፅ 6 ዕላማታት እዚ ኮምሽን

1. ስነ ምግባርፀረ ግዕዝና ዝምልከት ትምህርት ምግፋሕ ግዕዝይና ዘይፃወር ሕ/ሰብ ንክፍጠር ምግባር።
2. ገበን ግዕዝይናን ብልሹው ኣሰራርሓታት ንኸይፍፀሙ ምክልኻልን ኣብ ዝፍፀመሉ እዋን ግቡእ ምዕራይ ገይሩ ክሲ ክምስረቶም ክቃላዕ ብምግባር ስሉጥን ቀኑዕን ግልጋሎት ህዝቢ ክዓሙ'ቅ ምግባር።
3. ሰብ ስልጣናት ሰራሕተኛታት መንግስቲ ዝምልከቱ ዝተፈላለዩ ናይ ሰነ ምግባር ደንብታት ክዳለው ትገብር ፣ይትግብሩ ምህላዎም ይከታተል ።ካልኦት ናይ ስነ ምግባር ደንብታት ክዳለው ንዝድልዩ ሓገዝ ይህብ።

ዓንቀፅ 7 ስልጣንን ተግባርን

እዚ ኮምሽን ዝስዕብ ስልጣን ተግባራትን ይህልዎም፤

1. ህዝቢ ግዕዝናን ዝስዕቦ ሓደጋ ብዝግባእ ክርዳእን ኣብ ኣብያተ ፅሕፈታት ህዝብን ፅቡ'ቕ ስነ ምግባር ንኽዓሙ'ቅ ብምግባር ግዕዝናን ብልሽው ኣሰራርሓታት ይቃለስ ኣቲ ሕ/ሰብ እውን ብግቡእ ንኽቃለስ የተሓባብር።
2. ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅሕፈታት ናይ ልምዓት ትካላት ንግዕዝናን ዘተቓልዑ ኣሰራርሓታት ፈትሹ ንክመሓየሹ ብምግባር ግዕዝናይና ምክልካል ብካልኦት ሰባት እንትሓት ድማ ተመሳሳሊ ድጋፍን ምክርን ምሃብ።
3. ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅሕፈታትን ናይ ልምዓት ትካላትን ወይ ክዓ እዚኦም ምስ ውልቀ ሰብ ሃፍቲ ብሓባር ኣብ ዘጣየሽዎ ትካላት ከቢድ ናይ ግዕዝይና ወይ ክዓ ስነ ምግባር ምጥሓስ ተግባራት ዝተፈፀሙ ንምኻኑ ሓበሬታ እንትርክብ ወይ ክዓ ንምፍፃሙ እኹል ጥርጣረ እንትሕድር ንክፃረ ጥርጣረ እንትሓድር ንክፃረ ኣድላይ ስጉምቲ ይወስድ ፣በሕጊ ወን ይከታተል።
4. ኣብ ከይዲ ምዕራይ ገበናት ግዕዝይና ብመሰረት ሕጊ ስነ ስርዓት መቅፅዒ ገበን ኢትዮጵያ ኮነ ካልኦት ሕግታት ዝኾነ ግቢ፣ ናይ ስራሕ ቦታ ፣ ተሽከርካሪ ወይ ክዓ ዝኾነ ይኹን ካልእ ንብረት ከከም ኣድላይነቱ ንክፍተሽ ንኽምርምር ንክሕዝን።

ዋና ፅህፈት ቤቱ መቐለ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ ቤቶች ለማቋቋም ይችላል።

ዓንቀፅ 6 የዚህ ኮምሽን አላማዎች

1. የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና በሚመለከት ትምህርት በማስፋፋት ሙስናን የማይሸከም ህብረተሰብ እንዲፈጠር ማድርግ።
2. የሙስና ወንጀል ብልሹ አሰራሮችን እንዳይፈፅሙ መከላከል ፣በሚፈፀሙበት ጊዜ ተገቢ ማጣራት አድርጎ ክስ እንዲመሰርትበት እንዲያጋልጥ በማድረግ ቀልጣፋና ሓቀኛ የህዝብ አገልግሎት እንዲስፋፋ ማድርግ።
3. የመንግስት ባለ ስልጣኞችንናየመንግስት ሰራተኞችን የሚመለከቱ የተለያዩ የስነ ምግባር ደንቦች እንዲዘጋጅ ማድርግ ተፈፃሚነታቸውን መከታተል እና ሌሎች የሚያዘጋጃቸው የስነ ምግባር ደንቦች ሲጠየቅ ድጋፍ ማድርግ።

ዓንቀፅ 7 ስልጣንና ተግባር

ከምሽኑ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ህዝብ ሙስናን የሚያስከትለውን አደጋ በሚገባ እንዲረዳና በፅህፈት ቤቶች እና ህዝቡ መልካም ስነ ምግባር እንዲያዳብር በማድረግ ሙስናን እና ብልሹ አሰራሮችን ይታገላል ህብረተሰቡም በሚገባ እንዲታገል ያስተባብራል።
2. በመንግስታዊ ፅሕፈት ቤቶች እና ልማት ድርጅቶች ለሙስና የተጋለጡ አሰራሮች መርምሮ ፈትሾ እንዲሻሻሉ በማድርግ ሙስናን መከላከል በሌሎች ሰዎች ሲጠይቅተመሳሳይ ድጋፍና ምክር መስጠት ፤
3. በመንግስታዊ ፅሕፈት ቤቶች እና ልማት ድርጅቶች ወይም ደግሞ እነዚህ ከግል ባለ ሃብት ጋር በሚያቋቁሙት ድርጅቶች ከባድ ሙስና ወይም የስነ ምግባር መጣስ ተግባር ስለሚፈፀሙ ጥቆማ ሲደርሰው ወይም ለመፈፀሙ በቂ ጥርጣሬ ሲኖረው እንዲጣራ አስፈላጊ እርምጃ ይወስዳል ፤ በህግም ይከታተል ።
4. በሙስና ወንጀሎች ማጣራት ሂደት በኢትዮጲያ ወንጀለኛ መቅጫ ስነ ስርዓት ህግም ሆነ ሌሎች ህጎች መሰረት ማናቸውም ገቢ ፣የስራ ቦታ ተሽከርካሪ ወይም ማንኛውም ሌላ ንብረት እንደአስፈላጊቱ የመፈተሽ የመበርበርና የመያዝ ።

5. ብግዕዝናን ዝተጠርጠሩ ውልቀ ሰባት ሕጊ ስነ ስርዓት መቕፅዒ ገበን ኢትዮጵያ ብዝእዝዞ ስርዓት መሰረት ኣብ ኣርባዓን ሸሞንተን (48) ሰዓታት ንዘይበልፅ ጊዜ ኣሲሩ ንኽፅንሖም ፣ ፎቶ ግራፍ ከልዕል ይኹን ኣሰር ኣፃብዕቲ (ኣሻራ ኢድ) ንኽወስድ።
6. ንምዕራይ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቡዎ ንዝኾነ ሰብ ብሕጊ መሰረት ፀዊዑ ክሓትት ወይ ቃል ክቕበል ከምኡ'ውን ካብ ሰብ መረዳእታ ንክቐርበሉ ምእዛዝ።
7. ምስ ገበን ግዕዝይና ብዝተተሓዘ ዝተረኽበ ኣብ ባንኪ ዝተቐመጠ ገንዘብ ንምህላው እኹል ጥርጣሪ ወይ ክዓ መረዳእታ እንትህሉ ኣብ ዝኾነ ባንኪ ዝርከብ ናይ ተጠርጠርቲ ሒሳብ ባንኪ ብትእዛዝ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ንምርምር ምግባር ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንክኽብር /ንክእግድ/ ምግባር ።
8. ሰብ ስልጣናት መንግስት ካልኦት ብሕጊ ሃፍቶምን ናይ ገንዘብ ጥቕሞምን ከምዝግቡ ዝግደዱ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ሃብቶምን ናይ ገንዘብ ጥቕሞምን መዝጊቡ ይሕዝ ወይ ከዓ ተመዝጊቦም ንኽተሓዙ ይገብር።
9. ምስ ግዕዝይና ብዝተተሓዘ ኣብ ከይዲ ምፅራይ ናይ ዝርከቡ ሰባት ሃፍቲ ንከይንቀሳቀስ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንክእገድ ፣ድሕሪ ውሳነ ቤት ፍርዲድማ ንክውረስ ብምግባር በዓይነቱ ከነ ብገንዘብ ኣታዊ ንኽኾውን ምግባር።
10.ንመውፃእቲ ህግን ኣካላትን ዳይነት ከይሓወሰ ንመንግስታዊ ኣብያተ ፅሕፈታት ናይ ልምዓት ትካላት ናይ ስነ ምግባር ደምብታት ዝተዳለወ ምኻኖም የረጋግፅ ወይ የዳሉ፣ ይትግብሩ ምህላዎምን ይከታተል። ካብ መውፃእቲ ሕግን ኣካላት ዳይነትን ሕግን ኣካላት ዳይነት ሕቶ እንትቐርበሉ ብዛዕባ ምድላው ደንቢ ምኽሪ ይህብ ።
11.ሕግታት ፀረ ግዕዝናን ናይ ስነ ምግባር ደንብታት ይትግብሩ ምህላዎም ይከታተል ንኣፈፃፅመኦም ዝጠቅም ክሪ ይህብ።
12.ናይ ሰነ ምግባር ደንብታት እንትጥሓሱ ዝውሰዱ ስጉምትታት ተመሳሳልነት ንክህልዎም ንቶም ካልኦት ናይ ስነ ምግባር መሓውራት የተሓባብር።
13.ፀረ ግዕዝናን ስነ ምግባርን ስነ ምግባር ዝምልከቱ ናይ ምርምርን ፅንዓቱ ስራሕቲ የካይድ ፣ካልኦት

5. በሙስና የተጠረጠሩ ግለሰቦች የኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ህግ ስነ ስርዓት በሚያዘው ስርዓት መሰረት ከአርባ ስምንት (48)ሰዓቶች ለማይበልጥ ጊዜ አስሮ የማቆየት ፣ ፎቶ ግራፍ የማንሳት ሆነ የጣት አሻራ የመውሰድ ።
6. ለማጣራት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ማንኛውም ሰው በህግ መሰረት ጠርቶ ለመጠየቅ ወይም ወይም ቃል የመቀበል እንዲሁም ከምንኛው ሰው ማስረጃ እንዲቀርበለት የማዘዝ ።
7. ከሙስና ወንጀል በተያያዘ የተገኘና በባንክ የተቐመጠ ገንዘብ ለመኖሩ በቂ ጥርጣሬ ወይም ማስረጃ ሲኖረው። በማንኛው ባንክ የሚገኝ የተጠርጣሪዎች የባንክ ሒሳብ በዕህፈት ቤቱ ፅሃፊ በትእዛዝ እንዲመረምር ማድርግ እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝመ በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዲከበር (እንዲታገድ)የማድርግ፤
8. የመንግስት ባለስልጣኖችንና ሌሎች በህግ ሃብታቸውንና የገንዘብ ጥቅሞቻቸው ለማስመዝገብ የሚገደዱ የመንግስት ሰራተኞች ሃብታቸውንና የገንዘብ ጥቅማቸውን መዝግቦ የመያዝ ወይም ተመዝግበው እንዲያዙ የማድርግ።
9. ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ በማጣራት ሂደት ላይ የሚገኙ ሰዎች ሃብት እንዳይንቀሳቀስ በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዲታገድ ፤ከፍርድ ቤቱ ውሳኔ ብሃላ እንዲወረሱ በማድርግ በዓይነት ይሁን በጥሬ ገንዘቡን ገቢ እንዲሆን ማድርግ ።
10.የህግ አውጭና የዳኝነት አካሎች ሳይጨምር ለመንግስት ፅህፈት ቤቶች እና ልማት ድርጅቶች የስነ ምግባር ደንቦች የተዘጋጁ መሆናቸውን ማረጋገጥ ወይም ማዘጋጀት በተግባር ላይ መሆናቸውን ማረጋጥ ወይም ማዘጋጀት በተግባር ላይ መዋላቸው መከታተል፤ በህግ አውጪና ከፍርድ ቤቶች ጥያቄ ሲቀርብለት ስለደንቦች አዘገጃጀት ምክር መስጠት ።
11.የፀረ ሙስና ህጎች እና የስነ ምግባር ደንቦች ተግባር ላይ መዋላቸው መከታተል ለአፈፃፀም ጠቃሚ ምክር መስጠት ።
12.የስነ ምግባር ደንቦች ሲጣሱ የሚወሰዱ እርምጃዎች ተመሳሳይ እንዲኖራቸው ሌሎች የስነ ምግባር አውታሮቶች ማስተባበር።
13.ሙስናና ስነ ምግባር በተመለከተ የጥናትና የምርምር ስራዎች ያካሂዳል ሌሎች ተመሳሳይ

ከምኡ ዓይነት ናይ ምርምር ፅንዓት ስራሕቲ ንዝካየዱ የተባብዕ ፅላምኡ ንምዕዋት ዝሕግዝዎ ፀብፃባትን ፅንዓታት ዝአመሳሉ ብፅሑፍ እናሓተመ ይብትን ።

14.መንግስታዊ አብያተ ፅሕፈታት ልምዓታዊ ትካላት አብ ውሽጠን ናይ ስነ ምግባር ምጥሓስ ወይ ክዓ ናይ ግዕዝይና ተግባር ዝተፈፀመ ንምዃኑ ዘጠራርጥ ምክንያት እንተረኪበን ብናይ ባዕለን ተበግሶ ከፃርያ ዝኽእላ ኮይኑ እቲ ተግባር ከቢድ ናይ ስነ ምግባርጉድለት ወይ ክዓ ግዕዝይና ፀገም ንምኳኑ ዘጠራጥር ምክንያት እንተረኪበን ብናይ ባዕለን ተበግሶ ከፃርያ ዝኽእላ ኮይኑ ቅድሚ ናይ ባዕለን ውሳነ ምዕራፈን ብግድን ነቲ ኮምሽን ሪፖርት ይገብራ ነቲ ጉዳይ ሪኡ ባዕሉ ዝከታተሎ ምኳኑ ወይ ንሰን ክቕፅላሉ ዘለወን ምኳኑ ወይ ንሰን ክቕፅላሉ ዘለወን ምኳኑ አብ ዝሓፀረ ጊዜ ወሲኑ የፍልጠን።

15.ብዛዕባ ግዕዝናን ናይ ስነ ምግባር ምጥሓስን ዝምልከት ሓበሬታ ዝህቡን ንዝምስክሩን ውልቀ ሰባት ናይ አካሎም ናይ ስርሕ ዕድሎም ውሕስና ይህብ ።

16.ፀረ ግዕዝይናን ብልሽው አሰራርሓታት ንዝቃለሱ ሰባት አብያተ ፅሕፈታት አወዳዲሩ መተባብዒ ሽልማት ዝዋሃበሉ ስርዓት ይፈጥር ብኡኡ መሰረት ይትግብር።

17. ተመሳሳሊ ዕላማ ምስ ዘለዎም ናይፌደራልን ክልላትን ናይ ስራሕ ርክብ ይፍጥር ፤

18.ካብ ህዝቢ ሓበሬታ ዝርኸበሉ ሜላታት ይሕንፅፅ

19.ብዘይካ ብናይ ቤት ፍርዲ ትእዛዝ ወይ ክዓ ሕጊ እንተደይገዲድዎ ብዛዕባ ግዕዝይና ዝረክቦ ሓበሬታ ይኹን ምስክርነት ብግድን ብምሽጥር ይሕዝ።

ዓንቀፅ 8

አወዳድባ

እቲ ኮምሽን ፦

1. ብመቕራይነት ርእሰ ምምሕዳር በቲ ክልል ቤት ምኽሪ ዝሸወሙ ሓላፊን ምክትል ሓላፊን፤
2. ስርሑ ንምፍፃም ዘድልዩ ኮልኡት ሰራሕተኛታት ይህልውዎ ።
3. እቲ ምክትል ሓላፊ ተፀዋዕነቱ ነቲ ሓላፊ እዩ።

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ እዚ ኮምሽን

1. ናይ ኮምሽን ትልሚ የዳሉ ፣ነቲ ኮምሽን

ስራዎች ለሚያሃሂዱ ይበረታታል፤አላማውን ከግቡ ለማድረስ የሚያግዙት ሪፖርቶችን እና ጥናቶች አሳትሞ ያሳጫል።

14.የመንግስት ፅሕፈት ቤቶች እና መንግስት የልማት ድርጅቶች የስነ ምግባር መጣስ እና የሙስና ወንጀል የተፈፀመ ለመሆኑ ጥርጣሬ ሲኖራቸው በራሳቸው ተነሻሽነት ምርምራ ማካሄድ ይችላሉ። ሆኖም ግን ተግባሩም ከባድ የስነ ምግባር ጉድለት ወይም የሙስና ወንጀል ጉዳይ ከሆነ ውሳኔ ላይ ከመድረሳቸው በፊት ለኮምሽኑ ማሳወቅ ግዴታ አለባቸው ። ኮምሽኑም ጉዳዩን አይቶ ራሱ የሚከታተለው መሆኑወይም ራሳቸው ሊቀጥሉበት እንደሚገባ በአጭር ጊዜ ውስጥ ማሳወቅ አለበት።

15.ስለሙስና እና የስነ ምግባር መጣስ በተመለከቱ ጥቆማ ለሚሰጡ እና ለሚመሰክሩ ግለሰቦች የአካል እና የስራ እድላቸው ዋስትና ይሰጣል።

16.ሙስናን እና ብልሹ አሰራሮች ለሚዋጉ ሰዎችን እና ፅህፈት ቤቶችን አወዳድሮ የማበረታቻ ሽልማት የሚሰጥበት ስርዓት ይፈጥራል ያስተባብራል።

17. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው የፌደራልና የክልል አባላት ጋር የስራ ግንኙነት ይፈጥራል።

18. ከህዝብ ጥቆማ የሚገኝበት ዘዴዎች ይቀይሳል።

19. በፍርድ ቤቶች ትእዛዝ ወይም በህግ እስካልተገደደ ድረስ ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ የሚገኘው ጥቆማ ሆነ መስክርነት በሚስጥር የመያዝ ግዴታ የኖርበታል።

ዓንቀፅ 8

አደረጃጀት

ኮምሽኑ

1. በርእሰ መስተዳደሩ አቅራቢነት በምክር ቤቱ የሚሾም ሓላፊና ምክትል ሓላፊ ፤
2. ለስራው አስፈላጊየሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል።
3. ምክትል ኃላፊው ተጠሪነቱ ለኃላፊው ይሆናል።

ዓንቀፅ 9

የኮምሽኑ ሓላፊ ስልጣንና ተግባር

1. የኮምሽን እቅድ ያዘጋጃል ፣ኮምሽኑ ስልጣኑ እና ተግባራቱን በተግባር ላይ ንዲውል ያስተባብራል

ዝተውሃቡ ስራሕን ሓላፊነትን አብ ተግባር ክውዕሉ የተሓባብር ይመርሕን ይቆፃፀርን ፣

2. ነቲ ኮምሽን ዘድልዩ ሰራሕተኛታትአብ ናይ ስቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረተ ሓሳባት ተደሪኹ ብዝወፅእ ናይ ኮምሽን ደንቢ መሰረት ብምግባር ክቆፅሩ ከመሓድሩን ከሰናብቱን ይገብር፤
3. ነቲ ኮምሽን ዝተፈቐደ በጀት ብናይ ፋይናንስ አሰራርሓ መሰረት አብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
4. ግዕዝይና ዝተጠርጠሩ ውልቀ ሰባት በሕጊ መሰረት ንኽምርምሩ ይኹን ንክአስሩ ንሰራሕተኛታትእቲ ኮምሽን ስልጣን ይህብ።
5. አብ ከይዲ ምዕራይ ንዘለው ጉዳያት አድላይ ኮይኑ እንትረኺብዎ ናይ ዝኾነ ሰብ ሒሳብ ባንኪ ክፍትሽ መረዳእታ ክእክብ ትእዛዝ ክህብ ይክእል ።
6. ብዛዕባ ናይቲ ኮምሽን ናይ ስራሕ አፈፃፅማ ገምጋምን ውፅኢቱን ብዝምልከት ንርእስ ምምሕዳር ፀብፃብ የቕርብ ።
7. ምስ ሳልሳይ ወገን ንዝግበሩ ርክባት ነቲ ኮምሽን ይውክል።

8. ብትሕቲኡ ንዘለው ሰራሕተኛታት ገለ ክፋል ስልጣኑ ንቁልጡፍ አሰራርሓ ብዝጥዕም አገባብ ብውክልና ክህብ ይኽእል።

ዓንቀፅ 10

ብዛዕባ ናይ ስራሕ ዘመንን ካብ ስራሕ ምልዓልን

1. ሓላፊ እቲ ኮምሽን ንተከታታሊ 6(ሽዱሽተ) ዓመት ይሰርሕ ።
2. እቲ ቤት ምኽሪ እንተአሚኑሉ ዳግም ክሾም ይኽእል፤
3. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቑፅሪ ሓደን ክልተን ዘተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ።

ሀ\ብገበን ተኸሲሱ ብቤት ፍርዲ ጥፍአተኛ ምዃኑ ምስተረጋገፀ እቲ ቤት ምኽሪ ካብ ስልጣኑ ንምልዓል በቑዕ ምኽንያት እዩ ኢሉ እንትአምን።

ለ\ ብዝሓደሮ ሕማም ስርሑ ብአግባቡ ክፍፅም እንተዘይክኢሉ ካብ ሓላፊነት ይለዓል።

ዓንቀፅ 11 ስልጣንን ተግባርን ምክትል ሓላፊ እቲ ኮምሽን

1. እቲ ሓላፊ አብዘይህልወሉ እዋን ወይ አብ ዝወከሎ እዋን ንኡኡ ተኪኡ ይሰርሕ።
2. ናይ ምርመራ (ምዕራይ) ስራሕቲ ዝመርሑ

ይመራል ይቆጣጠራል ።

2. የሲቪል ሰርቪስ ሽግ አጠቃላይ መርሆች መሰረት በማድርግ በሚያወጣው ደንብና አሰራር መሰረት የኮምሽኑ ሰራተኞች ይቀጥራል ፣ያስተዳድራል ፣ያሰናብታል
3. ለኮምሽኑ የተመደበ በጀት በፋይናንስ አሰራር በስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
4. በሙስና ወንጀል የተጠረጠሩ ግለሰቦች በህግ መሰረት እንዲመረምሩም ሆነ እንዲሰሩ ለኮምሽኑ ሰራተኞች ስልጣን ይሰጣል።
5. በምርመራ ሂደት ላሉት ጉዳዮች በተመለከተ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የማንኛውም ሰው ባንክ ሒሳብ እንዲፈተሽና መረጃ እንዲሰበስብ ትእዛዝ መስጠት ይችላል።
6. የኮምሽኑ የስራ አፈፃፀም ግምገማ ውጤቱን በተመለከተ ለርእሰ መስተዳድሩ ሪፖርት ያቀርባል ፤
7. የሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጉ ግንኙነቶች ኮምሽኑ ሓላፊዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊያስተላልፈል ይችላል።
8. ለስራ ቅልጥፍና ሲባል ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኮምሽኑ ሓላፊዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

ዓንቀፅ 10

ስለ ስራ ዘመንና ከስራ መነሳት

1. የኮምሽኑ ሃላፊ ተከታታይ 6(ስድስት) ዓመት ሊሰራ ይችላል።
2. ምክር ቤት ካመነበት እንደገና ሊሾም ይችላል፤
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ ቁጥር አንድ እና ሁለት እና ሁለት የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ ፤

ሀ/በወንጀል ተከሶ ፍርድ ቤት ጥፋተኛ መሆኑን ሲያተጋግጥ እና ምክር ቤት ከስራው ለመነሳት በቂ ምክንያት ሆኖ ሲያገኘው ፤

ለ/ ባደረበት ህመም ምክንያት ስራውን በተገቢ ሁኔታ ማከናወን ሲሳነው የሹመት ዘመኑ ከማለቁ በፊት ከስራው ይነሳል።

ዓንቀፅ 11 የምክትል ሓላፊ ስልጣንና ተግባር

1. ሃላፊው በማይኖርበት ወይም በሚከናወንበት ጊዜ ሃላፊውን ተክቶ ይሰራል።
2. የኮምሽኑ የምርመራ ቡድን በኃላፊነት ይመራል።

ናይቲ ኮምሽን አካላት ይመርሕ።

3. ሓላፊ እቲ ኮምሽን ዝሀቦ ካልኦት ስራሕቲ የተግብር።

ዓንቀፅ 12 ብዛዕባ ናይ ስራሕ ዘበን ካብ ስራሕ ምልዓል

አብዚ አዋጅ አብ ዓንቀፅዓሰርተ(10) ዝተገለፁ አብ ላዕሊ ምክትል ሓላፊ እቲ ኮምሽን ውን ተፈፃምነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 13 ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ምቑፃር ብዝምልከት

1. እቲ ኮምሽን ስርሑን ሓላፍነቱን ብዝግባእ ብምትግብር ዘድልዮም ሰራሕተኛታት ክእለቶምን ስነ ምግባሮምን መሰረት ገይሩ ይቖፅር።
2. ናይ ሰራሕተኛታት አቆፃፅራ ፣ዕብየት ፣ድስፕሊን ካብ ስራሕ ምስንባትን ዝአመሳሉ ንቕድሚት ብዝወፅእ ደንቢ ይዝርዝር ።

ዓንቀፅ 14 በጀት

አቲ ኮምሽን በብዓመቱ ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብዝምደበሉ በጀት ይንቀሳቐስ።

ዓንቀፅ 15 ናይ ሒሳብ ሰነዳት

1. እቲ ኮምሽን ዝፀፈፍ ፣ዝተማልኡ ዝተመሓየሹን ብዘመናዊት አሰራርሓን ሒሳብ ሰነዳት ክህልውዎን ብአግባቡ ክሕዞምን ይግባእ ።
2. እቶም ናይ ሒሳብ ሰነዳት ቤት ፅሕፈት አዲት በብዓመቱ ይምርምሮም።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈለያዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ16 ብዛዕባ ስነ ምግባር ዝከታተሉ አካላት ምጥያሽ

1. በብ ደረጃኡ አብ ዝርከቡ መንግስትዊ አብያተ ፅሕፈታት ልምዓታዊ ትካላት ስነ ምግባር ብዝምልከት ዘተሓባብሩ ዝከታተሉን ንሓለፍቶም ዘማኽሩ ክፍልታት የጣይሹ።
2. እቶም አዙዩ ዓንቀፅ ሓደ ዝተገለፁ ክፍልታት ተፀዋዕነቶም ንናይ ባዕሎም ቤት ፅሕፈታት ኮይኑ ምስ ኮምሽን ስነ ምግባር ፀረ ግዕዝይናን ናይ ስራሕ ምትሕብባር ይህልዎም ።

ዓንቀፅ 17 ናይ ምትሕብባር ግቡእ

1. ዝኾነ ይኹን ሰብ ነቲ ናይቲ ኮምሽን ስልጣንን ተግባርን ንዝምልከቱ ጉዳያትን እቲ ኮምሽን ንዝሓቶ ድጋፍን ናይ ምትሕብባር ግቡእ አለዎ።
2. አቲ ኮምሽን ሞያዊወይ ክዓ ቴክንካዊ ሓገዝ አብ

3. በኮምሽኑ ሓላፊ የሚሰጡበት ሌሎች ስራዎችን ያከናውናል።

ዓንቀፅ 12 የምክትል ሃላፊ የስራ ዘመንና ከስራ መነሳት

በዚህ አዋጅ አንቀፅ አስር (10) የተጠቀሱት በምክትል ሃላፊውም ላይ ተፈፃሚ ይሆናሉ።

ዓንቀፅ 13 ስለኮምሽኑ ሰራተኞች ቅጥር ሁኔታ

1. ኮምሽኑ ስልጣኑን እና ተግባሩ በስራ ላይ የሚያስፈልጉት ሰራተኞች ችሎታቸውና ስነ ምግባራቸው መሰረት በማድረግ ይቀጥራል።
2. ስለ ሰራተኞች አቀጣጠር ፣እድገት፣ድስፐሊንና ከስራ ማሰናበትን በተመለከተ ዝርዝሩ በደንብ ይገልፃል።

ዓንቀፅ 14 በጀት

ኮምሽኑ በየ ዓመቱ በክልሉ ምክር ቤት በሚመደብለት በጀት ይንቀሳቀሳል።

ዓንቀፅ 15 የሂሳብ መዛግብት

1. ኮምሽኑ የጠሩ ፣የተሟሉ እና ዘመናዊ የሂሳብ አያያዝ ዘዴ የተያዙ የሂሳብ መዛግብት መያዝ ይኖርበታል።
2. የኮምሽኑ የሂሳብ መዛግብት በክልሉ የኦዲት ፅህፈት ቤት በየ ዓመቱ ይመረምራል።

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 16 ስለ ስነ ምግባር መከታትያ ክፍሎች መቋቋም

1. በየደረጃው በሚገኙ የመንግስት ፅህፈት ቤቶችና የመንግስት የልማት ድርጅቶች ውስጥ ሆነ የስነ ምግባር ሁኔታን የሚያስተባብሩ እና በመሳርያ ቤቶች የበላይ ሃላፊዎች የሚያማክሩ የስነ ምግባር መከታትያ ክግሎች ያቋቁማል።
2. የስነ ምግባር መከታትያ ክፍል ተጠሪነቱ ለመስርያ ቤቱ ሆኖ ከኮምሽኑ ጋር የስራ ትብብር ይኖረዋል።

አንቀፅ 17 የመተባበር ግዴታ

1. ማንኛው ሰው ከኮምሽኑ ስልጣንና ተግባር ጋር በተያየዘ ኮምሽኑ ለሚጠየቀው ትብብር እና ድጋፍየመተባበር ግዴታ አለበት።
2. ኮምሽኑ ሞያዊ ወይም ቴክንካዊ ትብብር

ዝሓተሉ እዋን ናይዚ ዓንቀፅ ሓደ ድንጋገ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ18 ብዛዕባ ኣብ ካልኦት ሕግታት ዝተደንገጉ ድንጋገታት ዝተውሃቦ ስልጣንን ብዝምልከት

ኣብዚ ኣዋጅ ንዝመልከቱ ጉዳያት ኣብ ገበን መቕፅዒ ስነ ስርዓት ሕጊ ኢትዮጵያን ካልኦት ሕግታት ብዛዕባ ምርምርን ምኽሳስን ብዝምልከት ንፖሊስ ንዓቃቢ ሕግን ዝተውሃቡ ስልጣናት በዚ ኣዋጅ ነዚ ኮምሽን ተዋሂብዎ ኣሎ።

ዓንቀፅ 19 መሰጋገሪ ድንጋጌ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ቅድሚ ምውዓሉ ከይዲ ምዕራዮም ተጀሚሩ ዝፀንሑ ኣብ ኢ.ድ ዓቃቢ ሕግን ቤት ፍርዲን ዝርከቡ ጉዳያት በቲ ዝፀንሐ ኣግባብ ይውድእ።

ዓንቀፅ 20 ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸውን ደንቢ ከውፅእ ይኽእል ፤
2. እቲ ኮምሽን ነዚ ኣዋጅን ሲዕቡ ንዝወፅእ ደንቢ መተግበሪ መመርሒ ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 12 ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

ምስዚ ኣዋጅ ዝፃበኡ ካልኦት ሕግታት ኣብዚ ኣዋጅ ንዝመልከቱ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 22 ቅፅዓት ፣ስነ ምግባር መረዳእታን ዝምልከት ሕግታት

1. ቅፅዓት ዝምልከት ናይ ፌዴራል ኣዋጅ ቁፅሪ 236/1993 ዓ/ም ተፈፃሚ ይኸውን።
2. ስነ ስርዓት መረዳእታ ሕግን ብዝምልከት ናይ ፌደራል ኣዋጅ ቁፅሪ 236/1993፣ ቁፅሪ 239/93 ዓ/ም ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 23 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተሓቲሙ ኣብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ለካቲት /1995 ዓ/ም

መቐለ

በሚጠይቅበት ጊዜ የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ አንድ ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀፅ 18 ስለ በሌሎች ህጎች በተደነገጉ የተሰጠው ስልጣን

በዚህ አዋጅ የተመለከቱ ጉዳዮች በተመለከተ በኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ስነ ስርዓት ህግም ሆነ በሌሎች ህጎች ስለመመርመርእና ስለመክሰስን በተመለከተ ለፖሊስና ለዓቃቢ ህግ የተሰጡ ስልጣን በዚህ አዋጅ ለኮምሽኑተሰጥተዋል።

አንቀፅ 19 መሸጋገርያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ በስራ ላይ ከመዋሉ በፊት የምርመራ ሂደታቸው የጀምረው የቆዩ ጉዳዮች ወይም በፍርድ ቤት በመታየት ላይ ያሉ ጉዳዮች በነበሩት ሁኔታ ቀጥለው ውሳኔ ያገኛል።

አንቀፅ 20 ደንብና መመርያ የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለአዋጅ ማስፈፀምያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
2. ኮምሽኑ አዋጁን ተከትሎ ለሚያወጣው ደንብ ማስፈፀምያ መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 21 ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማናቸው ሌሎች ህጎች በዚህ አዋጅ ውስጥ ለተመለከቱ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረቸውም ።

አንቀፅ 22 ስለ ቅጣት ፣የስነ ስርዓት እና የማስረጃ ህጎች

1. ቅጣት በተመለከተ የፌደራል አዋጅ ቁጥር 236/1993 ዓ/ም ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናል።
2. ስነ ስርዓትን እና ማስረጃን በተመለከተ የፌደራል አዋጅ ቁጥር 236/1993 ዓ/ም እና አዋጅ ቁጥር 239/1993 ዓ/ም ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

ዓንቀፅ 23 አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ከወጣበት ዕለት ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር የካቲት /1995 ዓ/ም

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ 10
መቐለ መጋቢት
1995 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

11ኛ ዓመት ቁ10
መቐለ መጋቢት
1995 ዓ/ም

አዋጅ ግብሪ አታዊ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 68/1995
ገፅ1

የትግራይ በሂራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995
ገፅ1

አዋጅ ቁፅሪ 68/1995
አዋጅ ግብሪ አታዊ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ68/1995

ፖሊሲ ቁጠባ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ አብ ውሽጢ እዚ ብሂራዊ ክልል ናይ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ርክባት ትካላትን ብምዕባይን ንምግፋሕ ሓዱሽ ምዕራፍ ዝኸፈተ ስለዝኮነ፤

በዚ ምክንያት እዚ አብ ስራሕ ዘሎ ስርዓት ግብሪ አታዊ ብምቕያርን ብምዕርራይን አብ ስርዓት ነፃ ዕዳጋ ውሽጢ ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ናይ አታዊ ፍልፍላት ምስ ዝስረሐሎም ዘሎ ገንዘብ ተንከፍ መትከላት ክውሃሃድ ምግባር አድላይ ስለዝኾነ።

ስርዓት ግብሪ ዘመናዊ ብምግባር መሰረቱ ብምስፋሕን ቁጠባ ንኢንቨስትመንት ብምብርትታዕ ቅልጡፍ ኢኮኖሚያዊ ዕብየት ንምርግጋፅ ዝሕግዝ ምኻኑ ስለዝተኣመነሉ፤

ናይዚ ብሂራዊ ክልል ስርዓት ግብሪ ምስ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ስርዓት ግብሪ ተጠዓዒሙ ክኸይድ ኣድላይነቱ ብምርዳእ።

ብቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ 49(3)(ሀ) እዚ ዝስዕብ ተኣዊጁ አሎ።

አዋጅ ቁጥር 68/1995
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ኢኮኖሚ ፖሊሲ በክልሉ ውስጥ የማህበራዊና የኢኮኖሚ ግንኙነቶችን እና ተቋሞች ለማሳደግ እና ለማስፋፋት አዲስ ምዕራፍ የከፈተ መሆኑ፤

በዚህ ምክንያት አሁን በስራ ላይ ያለውን የገቢ ግብር ስርዓት በመለወጥና በማስተካከል በነፃ ገበያ ስርዓት ውስጥ ስለተለያዩየገቢ ምንጮች ከሚሰራባቸው የገንዘብ ነክ ጉዳይ መርሆች ጋር እንዲዋሃድ ማድርግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

የግብር ስርዓቱ ዘመናዊ በማድርግና የግብር መሰረቱን በማስፋት ቁጠባንና ኢንቨስትመንት በማበረታታት ፈጣን የኢኮኖሚ ዕድገት ለማረጋገጥ የሚያግዝ መሆኑ ስለታመነበት፤

የብሂራዊ ክልል የግብር ስርዓት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ሪፐብሊክ የግብር ስርዓት ጋር በማጣጣም እንድካሄድ አስፈላጊነቱ በመረዳት፤

በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ)መሰረት የሚከተለውን ታውጇል።

ዓንቀፅ1
ሓፂር ርእሲ
እዚ ኣዋጅ "ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 68/1995 ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2
ተፈፃምነት ኣዋጅ ፌደራል
1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 3 ካብ ዝምልከቱ ወፃኢ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ቁፅሪ 286/1994 ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይውን ተፈፃምነት ይህልዎ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተደንገገ ተግባራዊ ክይኸውን ዝኽእል ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ኣንቀፅ 97 ንክልልና ኣብ ዝምልከቱ ጉዳያት ጥራሕ ይኸውን።

ዓንቀፅ 3
ኣብ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ዝተገበሩ ለውጥታት
1. ኣብ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ቁፅሪ 286/1994 ዝተቐመጡ
ሀ/ ዓንቀፅ 2(13) ብዝስዕብ ንኡስ ዓንቀፅ ተተኪኡ ኣሎ
2(13) "ናይ ግብሪ በዓል ስልጣን" ማለት ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ናይ'ዚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ኣካላት ኣከብቲ ግብሪ እዩም ።
ለ/ "ሚኒስትር"ን "ሚንስቴር"ን ማለት ናይ ፋይናንስን ኢኮኖሚዊ ልምዓት ቢ ሓላፍን ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን እዮም።
ሐ/ ኣብ ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ኣብ ዓንቀፅ 118 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ቀፂሉ እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ተወሲኹ ኣሎ።
118(3)"ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ከም ዘሎ ኮይኑ ናይ ንብረት ዋንነት ዝውውር ክፍሊት ዝምልከት ግና በዚ ኣዋጅ ዝተሰዓሩ ሕጊታት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።
መ/ ንቤት ምኽሪ ሚንስተራትን ንሚንስተር እቶትን ዝተውሃበ ስልጣንን ሓላፍነትን ብቕደም ስዓብ ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕን ሓላፊን ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ተመሓላሊፉ ኣሎ።
ረ/ዓንቀፅ 42(ለ) ን(ሐ) ብዝስዕቡ ንኡስ ዓንቀፃት ተተኪኦም ኣለው።
ምምሕዳር ኣዋጅ ዓንቀፅ 17 ክሳብ 20 ብዝተደንገገ

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ
ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብርአዋጅ 68/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
የፌደራል አዋጅ ተፈፃሚነት
1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 3 ከሚከተሉት ወጪ በፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/1994 በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተፈፃሚነት ይኖረዋል።
2. በዚህ አንቀፅንኡስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ተግባራዊ ሊሆን የሚችለው በኢትዮጵያ ህገ መንግስት አንቀፅ 97 መሰረት ክሉልን በተመለከቱ ጉዳዮች ብቻ ይሆናል።

ዓንቀፅ 3
በፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ ላይ የተደረጉ ለውጦች
1. በፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/1994 በተቀመጠው፣
ሀ/አንቀፅ 2(13) በሚከተለው ንኡስ አንቀፅ ተተክቷል።
2(13) "የግብር ባለ ስልጣን ማለት የፋይናንስ እና የኢኮኖሚ ልማት ቢሮና የዚህ ብሄራዊ መንግስት የግብር ሰብሳቢ አካላት ናቸው።
ለ/አንቀፅ2(14) በሚከተለው ንኡስ አንቀፅ ተተክቷል።
"ሚንስትር" እና "ሚንስቴር" ማለት የፋይናንስ እና የኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሓላፊና የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ናቸው።
ሐ/በገቢ ግብር አዋጅ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 118 ንኡስ አንቀፅ 2 ቀጥሎ የሚከተው አዲስ ንኡስ አንቀፅ 3 ተጨመራል።
118(3)"በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተቀመጠው እንዳለሆኖ የንብረት ባለ ቤትነት ዝውውር ክፍያ በሚመለከት በዚህ አዋጅ የተሻሩ ህጎች ተፈፃሚነት አይኖራቸውም ።
መ/ለሚንስትሮች ምክር ቤትና ለገቢዎች ሚንስተር የተሰጠ ስልጣንና ሓላፊነት በቅደም ተከተል ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ልማት ምክር ቤትና ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ቢሮ ሃላፊ ተላልፈዋል።
ረ/ አንቀፅ42(ለ) እና (ሐ) በሚከተሉት ንኡስ አንቀፆች ተተክቷል።
አንቀፅ 17-20 በተደነገገው መሰረት ተፈፃሚ

መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን ።

6. ቢሮ ፋይናንስ ቁጠባዊ ልምዓትን ዝህልዎም ናይ ምቁፃር ስልጣን፦

ሀ/ ቢሮ ፋይናንስን ቁጠባዊ ልምዓትን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንስራሕ ግልጋሎት ቢሮታት ወይ ቤት ፅሕፈታትዝውሃብ በጀት ይምርምር ይቆፃፀር።

ለ/ ቢሮታት ወይ ቤት ፅሕፈታት ዝወሰድኦ ገንዘብ ኣብ ምንታይ ከም ዝውዓለ በብወርሑ ከምኡ ውን ኣብ ዓመት መወዳእታ ዓመታዊ ፀብፃብ ናብ ቢሮ ፋትናንስ ቁጠባዊ ልምዓት ዝድልይዎ መረዳእታ ኣመዓራርየን ክህባ ኣለወን።

ሐ/ ዝኾነ ቢሮ ወይ ቤት ፅሕፈት ናይ ዝተፈቐደሉ በጀት ኣጠቓቕማ ብዝምልከት ሕጊ ፋይናንስን ቁጠባዊ ልምዓትን እቲ ፀብፃብ እንተዘይኣቕሪቡ ምኽንያት ናይ ዝኾኑ ሓለፍቲ መሃያ ክይኽፈል ክገብር ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 4

ኣብ 1995 ዓ/ም ኣታዊ ክኸውን ምስዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ኣብ ዘሎ ቅዋዒ ዝተጠቓሰ ናይ ኣታዊ በጀትካብ ኩለን ከተማታት ገጠር ወረዳታት ትግራይ ዝእከብ ኮይኑ ኣታዊነቱ ንክልል መንግስቲ ይኸውን።

ዓንቀፅ5

ኣብ ከተማታትን ገጠር ወረዳታትን ትግራይ ዝእከብ ናይ መንግስቲ ኣታዊ ክፍፍል (ኣየናይ ናብ ክልል መንግስቲ ኣየናይ ድማ ናይቲ ከተማ ወይ ገጠር ወረዳ ክኸውን ከም ዘለዎ)ከምኡ እውን ካብ ዝተትሓዘ ትልሚ ንላዕሊ ኣታዊ እንትእከብ ብዛዕባ ኣጠቓቕማኡ ዝምልከቱ ጉዳያት ኣብ ቀፃሊ በጀት ዓመት ዝውሰን ይኸውን።

ይሆናል።

6. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የሚኖረው የመቆጣጠር ስልጣን፣

ሀ/ የትግራይ ብሄራዊ ክልል የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለልዩ ልዩ ቢሮዎች ወይም ፅ/ቤቶች ስራ ማስፈፀምያ ተብሎ የሚሰጠው በጀት ይመረምራል፣ይቆጣጠራል።

ለ/ቢሮዎች ወይም ፅ/ቤቶች የወሰዱት ገንዘብ ምን ላይ እንዳዋለ በየወሩ እንዲሁም በዓመቱ መጨረሻ ላይ በፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሪፖርት በወቅቱ ማቅረብና መርማሪዎች የሚያስፈልጋቸውን መረጃ አመቻችተው መስጠት ይኖርባቸዋል።

ሐ/ ማንኛውም ቢሮ ወይም ፅ/ቤቶች የተፈቀደለትን በጀት አጠቃቀም በሚመለከት የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በሚፈቅደው አገባብ መሰረት ወቅታዊ ሪፖርት ካላቀረበ የፋይናንስና ኢኪኖሚያዊ ቢሮ ሪፖርቱ እንዲያቀርቡ ምክንያት የሆኑትን ኃላፊች ደመወዝ እንዲከፍል ማድርግ ይቻላል።

አንቀፅ 4

በ1995 በጀት ዓመት ገቢ እንዲሆን ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ ካለው ቅፅ የተጠቀሰው የገቢ በጀት ከሁሉም የትግራይ ከተሞችና ገጠር ወረዳዎች የሚሰበሰብ ሁኖ ገቢነቱ ለክልል መንግስት ይሆናል።

አንቀፅ 5

ከትግራይ ከተሞችና ገጠር ወረዳዎች የሚሰበሰብ የመንግስት ገቢ ክፍፍል (የትኛው የክልል መንግስት የትኛው ደግሞ የከተማው ወይም የገጠሩ ወረዳ መሆን እንዳለበት) እንዲሁም ከተያዘው እቅድ በላይ ገቢ ሲሰበሰብ ስለአጠቃቀሙ ስለሚመለከቱ ጉዳዮች በሚቀጥለው በጀት ዓመት የሚወሰን ይሆናል።

ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ 1995 በጀት ዓመት አታዊ በጀት

አታዊ ኮድ	ዓይነት አታዊታት	ትልሚ 1995
1000	ጠቅላላ ድምር	920,000,000.00
1100	ቐዋታ ታክስታት	46 ,293,000.00
1101	አታዊ ግብሪ መሃያ	21,962,000.00
1102	አታዊ ግብሪ ኪራይ	1,784,000.00
1103	ግብሪ ስራሕ ንግዲ	10,579,000.00
1104	አታዊ ግብሪ ስራሕ ሕርሻ	4,653,000.00
1106	ግብሪ ዲቪደንድን ሎቶሪን	
1108	አታዊ ግብሪ ካፒታል	1,537,000.00
1110	ክፍሊት ግልጋሎት መሬት ገጠር	5,778,000.00
1200	ቐዋታ ዘይኮኑ ታክስታት	21,727,000.00
	ታክስ ኤክሳይስ	140,000.00
1206	ጨው	
1208	ካብ አልኮልን መስተ አልኮልን	140,000.00
	ሽያጭ ታክስ	14,647,000.00
1236	ጨው	
1237	ምግቢ	
1241	አልኮልን መስተ አልኮልን	
1248	ቆርበትን ውፅኢት ቆትበትን	
1252	ሓፂን ዘይኮኑ ውፅኢት ማዓድን	140,000.00
1255	ፅሕፈትን ህንፃ መሳርሒን	7,000.00
1269	ካልኦት አቁሑት	14,500,000.00
	ታክሲ መሸጣ ግልጋሎት	2,883,000.00
1271	ጋራዥ	104,000.00
1272	ቤት ሕፅቦ(ላውንድሪ)	11,000.00
1273	ቤት ስፍየት	123,000.00
1274	ጥብቅና	
1275	ፎቶ ግራፍን ፎቶ ኮፒ ምልዓልን	106,000.00
1276	ምርመራ ሒሳብ	
1277	ተቋራጭ ስራሕ	1,024,000.00
1278	ቤት መደቀሲ	1,235,000.00
1281	ቤት ስኒማ	10,000.00
1282	ፀጉሪ ምስትክካልን ቁንጅና ሳሉንን	30,000.00
1283	ምትእንጋድ ቱርስት	160,000.00
1284	ምክራይ አቁሑት	73,000.00
1285	ሓበሬታን ምልክታን	7,000.00
	ሽያጣት ቴንብርን ቀረፅን	4,057,000.00
1295	ሽያጣት ቴንብር	300,000.00
1296	ቀረፅ ቴንብር	3,757,000.00
	ታክስ ዘይኮኑ አታዊታት	21,980,000.00
1400	ካብ ፍቃድን ካልኦት ክፍሊታትን	11,000,000.00
1500	ሽያጭ አቅሓን ግልጋሎትን	6,500,000.00
1600	ንሰራሕተኛ መንግስቲ ወለድ ልቃሕ	80, ,000.00
1700	ካልኦት አታዊታት	4,400,000.00

ናይ 1995 በጀት ዓመት ስሩዕ በጀት

ናይ ቢሮ ኮድ	ሽም ቢሮ /ሽም ቤት ፅሕፈት/ ትካል	ናይ 1995 በጀት ዓመት		በጀት
		መሃያን አበልን	ስራሕ መካየዲ	ድምር
100	ምምሕዳርን ጠ.ግልጋሎት	31,510,193.00	14,199,914.00	45,710,107.00
111-01	ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ	91,415.00	442,632.00	534,047.00
112-01	ቤት ፅሕፈትምምሕዳር ክልል ትግራይ	2,921,154.00	2,501,860.00	5,423,014.00
112-03	ስነ ህዝቢ ቤት ፅሕፈት	208,116.00	78,708.00	286,824.00
112-04	ሰብ ሓይሊ ስልጠና አግበ	450,500.00		450,500.00
112-05	ደቂ አንስትዮ ቤት ፅሕፈት	144,805.00	91,500.00	236,305.00
112-06	ማሕበራት ምጅርጃው	436,900.00	352,339.00	789,239.00
118-01	ኦዲት ቤት ፅሕፈት	706,696.00	280,900.00	987,596.00
121-01	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	5,823,514.00	1,039,000.00	6,862,514.00
121-02	ቃዲ ቤት ፍርዲ	115,394.00		115,394.00
122-01	ቢሮ ፍትሒ	961,331.00	449,500.00	1,410,831.00
122-02	ቤት ፅሕፈት ምልሻ	417,117.00	272,390.00	689,507.00
122-03	ኮሚሽን ፖሊስ	10,017,992.00	1,708,924.00	11,726,916.00
122-04	ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ቤት ህንፀት	5,331,302.00	5,432,068.00	10,763,370.00
154-01	ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት	2,841,249.00	1,221,043.00	4,062,292.00
157-01	ሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽን	638.00	183,000.00	183,638.00
159-01	ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት	204,166.00	146,050.00	350,216.00
200	ኢኮኖሚያዊ ግልጋሎት	17,223,787.00	9,837,381.00	27,061,168.00
211-01	ቢሮ ሕርሻን ተፈጥሮ ሃፍትን	4,710,792.00	2,671,447.00	7,382,239.00
212-01	ቤት ፅሕፈት ምግቢ ውሕስና	65,264.00	118,600.00	183,864.00
213-01	ማእኸል ሕርሻ ምርምር	1,344,930.00	711,612.00	2,056,542.00
221-01	ቤት ፅሕፈት ኢንዱስትርን ንግድን	1,056,587.00	554,400.00	1,610,987.00
221-02	ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት	501,912.00	881,878.00	1,383,790.00
222-01	ቤት ፅሕፈት ደ.ኣ.ኢ.	242,313.00	206,458.00	448,771.00
231-01	ቢሮ ማይ ሃፍቲ	3,271,178.00	944,618.00	4,215,796.00

241-01	ቤት ፅሕፈት ማኣድን	383,603.00	182,518.00	566,121.00
247-01	ቢሮ ባህልን ሓበሬታን	1,310,800.00	2,605,200.00	3,916,000.00
247-02	ቱሪዝም ኮሚሽን	193,133.00	164,362.00	357,495.00
261-01	ቤት ፅሕፈት ከተማ ልምዓት	2,062,710.00	473,288.00	2,535,998.00
263-01	በዓልመዚ ገጠር መንገዲ	2,080,565.00	323,000.00	2,403,565.00
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	29,240,400.00	27,099,000.00	56,339,400.00
311-01	ቢሮ ትምህርቲ	2,260,600.00	6,975,100.00	9,235,700.00
311-06	ቴክኒክ ት/ቤት	1,374,800.00	1,527,900.00	2,902,700.00
311-07	መምህራን መሰልጠኒ ትካል	812,400.00	2,389,900.00	3,202,300.00
311-09	ዓብይ ዓዲ መምህራን መሰልጠኒ ኮሌጅ	1,637,700.00	673,400.00	2,311,100.00
311-10	ቤት ትምህርቲ ኪነ ጥበባት	451,800.00	483,400.00	935,200.00
311-11	ቲ.ቪ.ኢ.ቲ.		1,803,400.00	1,803,400.00
311-15	ፍሉይ ቤት ትምህርቲ	147,700.00	183,100.00	330,800.00
321-01	ቤት ፅሕፈት መናእሰይን ስፖርትን	582,900.00	337,700.00	920,600.00
331-01	ቢሮ ሓለዋ ጥዕና	2,213,700.00	2,223,900.00	4,437,600.00
331-02	ቤት ትምህርቲ ነርስ	592,300.00	936,800.00	1,529,100.00
331-03	ሆስፒታል	14,917,300.00	5,094,900.00	20,012,200.00
332-12	ምክልኻል ዓሶ	132,800.00	2,064,500.00	2,197,300.00
332-01	ቤት ፅሕፈት ምክልኻል ኤች አይ ቪ/ኤድስ	312,700.00	2,500.00	315,200.00
341-01	ጉዳይ ሰራሕተኛ ቤት ፅሕፈት	755,800.00	278,400.00	1,034,200.00
341-02	ተሃድሶ ማእኸል/ጉድኣት መሰልጠኒ	204,200.00	101,800.00	306,000.00
341-03	ሞያን ቴክኒክ መሰልጠኒ	1,460,100.00	901,000.00	2,361,100.00
351-01	ሓደጋ ምክልካል ድልውነትን	1,097,100.00	656,900.00	1,754,000.00
361-01	እግሪ ምትካል	286,500.00	464,400.00	750,900.00
400	ኻልኦት ወፃኢታት	5,000,000.00	0.000	5,000,000.00
433-01	ንደሞዝን ስራሕ መካየዲ መጠባበቒ	5,000,000.00		5,000,000.00
	ድምር	82,974,380.00		

			51,136,295.00	134,110,675.00

ፕሮጀክት ኮድ	ሽም ቢሮ /ቤት ፅሕፈት / ትካል	ን1995 በጀት ዓመት ዝተፈቐደ ካፒታል በጀት			
		ካብ መንግስቲ	ልቓሕ	ሓገዝ	ድምር
	ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን	4,590,104.00	4,000,000.00	5,360,000.00	13,950,104.00
	ሕብረት ስራሕ ማሕበር	63,677.00			63,677.00
	ህንፀት መስኖ ፕሮጀክት	6,376,259.00			6,376,259.00
	ማይ ሃፍቲ	3,389,376.00	1,620,000.00	4,430,000.00	9,439,376.00
	መዓድን	65,000.00			65,000.00
	ገጠር መንገዲ	7,990,170.00			7,990,170.00
	ከተማ ልምዓት	110,970.00			110,970.00
	ኢንዱስትርን ንግድን	361,585.00			361,585.00
	ደቀቕቲን አናእሽተን ኢንተርፕራይዝ	280,640.00			280,640.00
	ቱርዝም	20,000.00			20,000.00
	ትምህርቲ	29,822,794.00	11,300,000.00	7,740,000.00	48,862,794.00
	ትምህርቲ ብደረጃ ክልል	26,572,794.00	1,200,000.00	7,740,000.00	35,512,794.00
	ትምህርቲ ብደረጃ ወረዳ	3,250,000.00	10,100,000.00		13,350,000.00
	ጥዕና	4,507,175.00	27,235,000.00	12,658,000.00	44,400,175.00
	ባህሊን ሓበሬታን	1,590,000.00			1,590,000.00
	ሰራሕተኛ ጉዳይ	3,258,846.00			3,258,846.00
	ጉዳይ መናእሰይ ስፖርትን	950,000.00			950,000.00
	ጉዳይ ደቂ አንስትዮ	180,000.00			180,000.00
	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት	211,500.00			211,500.00
	ኦዲት	140,560.00			140,560.00
	ስቪል ሰርቪስ	27,448.00			27,448.00
	አግበ መሰልጠኒ ማእኸል	1,500,000.00			1,500,000.00
	ፍትሒ	200,000.00			200,000.00
	ፖሊስ	1,500,000.00			1,500,000.00
	ቤት ህንፀት	1,200,000.00			1,200,000.00
	ፍሉይ ትኹረት ዝረኸቡ	13,750,000.00			13,750,000.00
	ምምሕዳር ቤት ፅሕፈት	4,022,340.00			4,022,340.00
	አብያተ ፍርዲ	280,882.00			280,882.00
	ሕብረ ሴክተር		15,745,000.00	17,412,000.00	33,157,000.00
	ድምር	86,389,325.00	59,900,000.00	47,600,000.00	193,889,325.00

ብ1995 በጀት ዓመት ዝተፈቐደ ካፒታል በጀት

ን1995 በጀት ዓመት ንገጠር ወረዳታት ዝተፈቐደ በጀት

ተ.ቑ	ሽም ወረዳ	ቀመር ብፅሒት
1.	ወልቃይት	7,375,558
2.	ፀገዴ	6,935,558
3.	ቓፍታ ሑመራ	5,725,570
4.	ፀለምቲ	7,265,558
5.	ታ/አድያቦ	6,363,570
6.	ላ/አድያቦ	6,407,570
7.	አስገደ ፅምብላ	7,617,558
8.	ታ/ቆራሮ	5,989,570
9.	መደባይ ዛና	7,001,530
10.	መረብ ለኸ	6,240,630
11.	አሕፈሮም	8,365,570
12.	ወርዒ ለኸ	7,199,530
13.	ገፀር ዓድዋ	5,879,610
14.	ላ/ማይጨው	4,955,570
15.	ታ/ማይጨው	6,165,558
16.	ናዕዴር ዓዴት	6,605,558
17.	ቆላ ተንቤን	7,375,530
18.	ደጉዓ ተንቤን	7,067,530
19.	ጣርቋ አበርገለ	5,065,570
20.	ሳሓርቲ ሳምረ	6,583,558
21.	እንደርታ	7419,530
22.	ሕንጣሎ ዋጅራት	7,573,530
23.	አላጀ	6,121,570
24.	ራያ ዓዘቦ	6,363,570
25.	አላማጣ	5,967,570
26.	ኦፍላ	7,925,530
27.	እንዳመኾኒ	6,385,558
28.	ጎለ መኸዳ	5,593,570
29.	ኢሮብ	4,449,530
30.	ስ/ፃ/እምባ	6,847,558
31.	ጋንታ አፈሹም	5,879,570
32.	ሐውዜን	6,165,558
33.	ክልተ ውላዕሎ	5,043,570
34.	አፅቢ ወንበርታ	6,077,530
	ድምር	220,000.000

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የ1995 በጀት ዓመት ገቢ በጀት

የገቢ ኮድ	የገቢ ዓይነት	1995 የገቢ እቅድ
1000	ጠቅላላ ድምር	90,000,000.00
1100	ቀጥታ ታክሶች	46 ,293,000.00
1101	የደመወዝ ገቢ ግብር	21,962,000.00
1102	የክራይይ ገቢ ግብር	1,784,000.00
1103	የንግድ ስራ ገቢ ግብር	10,579,000.00
1104	የእርሻ ስራ ገቢ ግብር	4,653,000.00
1106	የደቪደንድና ሎቶሪ ግብር	
1108	የካፒታል ገቢ ግብር	1,537,000.00
1110	የገጠር መሬት መጠቀምያ ክፍይ	5,778,000.00
1200	ቀጥታ ያልሆኑ ታክሶች	21,727,000.00
	ኤክሳይስ ታክስ	140,000.00
1206	ጨው	
1208	የአልኮልና የአልኮል መጠጦች	140,000.00
	የሽያጭ ታክስ	14,647,000.00
1236	ጨው	
1237	ምግብ	
1241	አልኮልና የአልኮል መጠጦች	
1248	የቆዳና የቆዳ ውጤቶች	
1252	ብረት ያልሆኑ የማአድን ውጤቶች	140,000.00
1255	የፅህፈትና ይህንፃ መሳርያዎች	7,000.00
1269	ሌሎች እቃዎች	14,500,000.00
	የአገልግሎት ሽያጭ ታክስ	2,883,000.00
1271	ጋራዥ	104,000.00
1272	የልብስ ንፅህን መስጫ	11,000.00
1273	የልብስ ስፌት	123,000.00
1274	ጥብቅና	
1275	ፎቶ ግራፍና ፎቶ ማንሳት	106,000.00
1276	ሂሳብ ምርመራ	
1277	ስራ ተቋራጭ	1,024,000.00
1278	የመኝታ ቤት	1,235,000.00
1281	ሲኒማ ቤት	10,000.00
1282	ፀጉር ማስተካክያ የቁንጅና ሳሎን ስራ	30,000.00
1283	ቱርስት መስተናግዶ	160,000.00
1284	ዕቃ ማከራይት	73,000.00
1285	ማስታወቅያ	7,000.00
	የቴንብር ሽያጭና ቀረጥ	4,057,000.00
1295	የቴንብር ሽያጭ	300,000.00
1296	የቴንብር ቀረጥ	3,757,000.00
	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	21,980,000.00
1400	ክፍቃድና ሌሎች ክፍያዎች	11,000,000.00
1500	የዕቃ ሽያጭና አገልግሎት	6,500,000.00
1600	ለመንግስት ሰራተኞች ከተሰጠው ብድር ወለድ	80, ,000.00
1700	ልዩልዩገቢዎች	4,400,000.00

ን1995 ንከተማ ወረዳ ምምሕዳራት ዝተመደበ በጀት

ተ.ቁ	ከተማ	ዝተፈቀደ በጀት
1.	ዓብይ ዓዲ	2,121,100.00
2.	ሽራሮ	1,677,100.00
3.	ዓድዋ	4,377,605.00
4.	ሐሙራ	1,298,400.00
5.	ውቕሮ	3,187,000.00
6.	እንዳስላሰ	2,787,800.00
7.	ዓዲ ግራት	5,114,897.00
8.	አላማጣ	2,858,729.00
9.	ኮረም	1,447,205.00
10.	ማይጨው	2,302,200.00
11.	አክሱም	4,516,446.00
12.	መቐለ	15,311,518.00
	ድምር	47,000,000.00

ዓንቀፅ 6

እዚ አዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ አዋጅ ሓምለ 1, 1994 ዓ/ም ጀሚሩ ተፈፃሚ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ሕዳር /1995 ዓ/ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

የ1995 በጀት ዓመት መደበኛ በጀት

የቢሮ ኮድ	የቢሮ /ፅህፈት ቤት ድርጅት ስም	ናይ 1995 በጀት ዓመት		
		ደመወዝና አበል	ስራ ማስኬጃ	ድምር
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	31,510,193.00	14,199,914.00	45,710,107.00
111-01	የምክር ቤት ፅህፈት ቤት	91,415.00	442,632.00	534,047.00
112-01	ክልል አስተዳደር ፅ/ቤት	2,921,154.00	2,501,860.00	5,423,014.00
112-03	ስነ ህዝብ ፅ/ቤት	208,116.00	78,708.00	286,824.00
112-04	አግበ የሰው ሃይል ስልጠና ማእከል	450,500.00		450,500.00
112-05	የሴቶች ጉዳይ ፅ/ቤት	144,805.00	91,500.00	236,305.00
112-06	የማህበራዊ ማደራጃ	436,900.00	352,339.00	789,239.00
118-01	ኦዲት ጽ/ቤት	706,696.00	280,900.00	987,596.00
121-01	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	5,823,514.00	1,039,000.00	6,862,514.00
121-02	ቃዲ ቤት ፍርዲ	115,394.00		115,394.00
122-01	ፍትህ ቢሮ	961,331.00	449,500.00	1,410,831.00
122-02	ምልሻ ፅ/ቤት	417,117.00	272,390.00	689,507.00
122-03	ፖሊስ ኮምሽን	10,017,992.00	1,708,924.00	11,726,916.00
122-04	የማረምያ ቤት አስተዳደር ፅ/ቤት	5,331,302.00	5,432,068.00	10,763,370.00
154-01	የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልምት ቢሮ	2,841,249.00	1,221,043.00	4,062,292.00
157-01	ስቨል ሰርቭስ ኮምሽን	638.00	183,000.00	183,638.00
159-01	እንቨስትነመንት ፅ/ቤት	204,166.00	146,050.00	350,216.00
200	ኢኮኖሚያዊ ልማት	17,223,787.00	9,837,381.00	27,061,168.00
211-01	ግብርናና ተፎጥሮ ሃብት ቢሮ	4,710,792.00	2,671,447.00	7,382,239.00
212-01	የምግብ ዋስትና ፅ/ቤት	65,264.00	118,600.00	183,864.00
213-01	እርሻ ምርምር ማእከል	1,344,930.00	711,612.00	2,056,542.00
221-01	ንግድና እንዱትሪ ፅ/ቤት	1,056,587.00	554,400.00	1,610,987.00
221-02	ትራንስፖርት ፅ/ቤት	501,912.00	881,878.00	1,383,790.00
222-01	ጥቃቅንና ትናንሽ ኢንተርፕራይዝ ፅ/ቤት	242,313.00	206,458.00	448,771.00
231-01	የውሃ ሃብት ቢሮ	3,271,178.00	944,618.00	4,215,796.00
241-01	ማእድን ፅ/ቤት	383,603.00	182,518.00	566,121.00
247-01	ባህልናማስታወቅያ ቢሮ	1,310,800.00	2,605,200.00	3,916,000.00
247-02	ቱሪዝም ኮምሽን	193,133.00	164,362.00	357,495.00
261-01	ከተማ ልማት ፅ/ቤት	2,062,710.00	473,288.00	2,535,998.00
263-01	ገጠር መንገድ ባለ ስልጣን	2,080,565.00	323,000.00	2,403,565.00
300	ማሕበራዊ አገልግሎ	29,240,400.00	27,099,000.00	56,339,400.00
311-01	ትምህርት ቢሮ	2,260,600.00	6,975,100.00	9,235,700.00
311-06	ቴክኒክ ት/ቤት	1,374,800.00	1,527,900.00	2,902,700.00
311-07	መምህራን ማሰልጠኛ ተቋም	812,400.00	2,389,900.00	3,202,300.00
311-09	ዓብይዓዲ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ	1,637,700.00	673,400.00	2,311,100.00
311-10	ኪነጥበብ ት/ቤት	451,800.00	483,400.00	935,200.00
311-11	ቲ.ቪ.ኢ.ቲ		1,803,400.00	1,803,400.00

311-15	ልዩ ትምህርት ቤት	147,700.00	183,100.00	330,800.00
321-01	የወጣቶችና ስፖርት ፅ/ቤት	582,900.00	337,700.00	920,600.00
331-01	ጤና ጥበቃ ቢሮ	2,213,700.00	2,223,900.00	4,437,600.00
331-02	ነርስ ትምህርት ቤት	592,300.00	936,800.00	1,529,100.00
331-03	ሆስፒታል	14,917,300.00	5,094,900.00	20,012,200.00
332-12	ወባ መከላከያ	132,800.00	2,064,500.00	2,197,300.00
332-01	የኤድስ መከላከያና መቆጣጠርያ ፅ/ቤት	312,700.00	2,500.00	315,200.00
341-01	ሰራተኛ ጉዳይ ፅ/ቤት	755,800.00	278,400.00	1,034,200.00
341-02	የተሃድሶ ማእከል	204,200.00	101,800.00	306,000.00
341-03	የቴክኒክ ማሰልጠናኛ መእከል	1,460,100.00	901,000.00	2,361,100.00
351-01	አደጋ መከላከልና ዝግጁነት	1,097,100.00	656,900.00	1,754,000.00
361-01	መልሶ ማቋቋም	286,500.00	464,400.00	750,900.00
400	ሌሎች ወጪዎች	5,000,000.00	0.000	5,000,000.00
433-01	ለደመወዝ እና ስራ ማስኬጃ መጠባበቅያ	5,000,000.00		5,000,000.00
	ድምር	82,974,380.00	51,136,295.00	134,110,675.00

ፕሮጀክት ኮድ	የ ቢሮ /ቤት ፅሕፈት / ድርጅት ስም	ለ1995 በጀት ዓመት የተፈቀደ ካፒታል በጀት			
		ከመንግስት	ብድር	እርዳታ	ድምር
	ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት	4,590,104.00	4,000,000.00	5,360,000.00	13,950,104.00
	ሕብረት ስራሕ ማህበር	63,677.00			63,677.00
	መስኖ ፕሮጀክት ግንባታ	6,376,259.00			6,376,259.00
	ውሃ ሃብት	3,389,376.00	1,620,000.00	4,430,000.00	9,439,376.00
	መዕድን	65,000.00			65,000.00
	ገጠር መንገድ	7,990,170.00			7,990,170.00
	ከተማ ልማት	110,970.00			110,970.00
	ንግድና እንድስትሪ	361,585.00			361,585.00
	ጥቃቅንና ትናንሽ ኢንተርፕራይዝ	280,640.00			280,640.00
	ቱርዝም	20,000.00			20,000.00
	ትምህርት	29,822,794.00	11,300,000.00	7,740,000.00	48,862,794.00
	ትምህርት በክልል ደረጃ	26,572,794.00	1,200,000.00	7,740,000.00	35,512,794.00
	ትምህርት በወረዳ ደረጃ	3,250,000.00	10,100,000.00		13,350,000.00
	ጤና	4,507,175.00	27,235,000.00	12,658,000.00	44,400,175.00
	ባህልና ማስታወቅያ	1,590,000.00			1,590,000.00
	ሰራተኛ ጉዳይ	3,258,846.00			3,258,846.00
	ወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ	950,000.00			950,000.00
	ሴቶች ጉዳይ	180,000.00			180,000.00
	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት	211,500.00			211,500.00
	ኦዲት	140,560.00			140,560.00
	ስቪል ሰርቪስ	27,448.00			27,448.00
	አግበ ማሰልጠኛ ማእከል	1,500,000.00			1,500,000.00
	ፍትህ	200,000.00			200,000.00
	ፖሊስ	1,500,000.00			1,500,000.00
	ማረሚያ ቤት	1,200,000.00			1,200,000.00
	ልዩ ትኩረት የተሰጣቸው	13,750,000.00			13,750,000.00
	አስተዳደር ፅ/ቤት	4,022,340.00			4,022,340.00
	ፍርድ ቤቶች	280,882.00			280,882.00
	ሕብረ ሴክተር		15,745,000.00	17,412,000.00	33,157,000.00
	ድምር	86,389,325.00	59,900,000.00	47,600,000.00	193,889,325.00

1995 በጀት ዓመት ዝተፈቐደ ካፒታል በጀት

ለ1995 በጀት ዓመት ለገጠር ወረዳዎች የተፈቀደ በጀት

ተ.ቁ	የወረዳ ስም	ብቀመር ድርሻ
1.	ወልቃይት	7,375,558
2.	ፀገዴ	6,935,558
3.	ቓፍታ ሑመራ	5,725,570
4.	ፀለምቲ	7,265,558
5.	ታ/አድያቦ	6,363,570
6.	ላ/አድያቦ	6,407,570
7.	አስገደ ፅምብላ	7,617,558
8.	ታ/ቆራሮ	5,989,570
9.	መደባይ ዛና	7,001,530
10.	መረብ ለኸ	6,240,630
11.	አሕፈሮም	8,365,570
12.	ወርዒ ለኸ	7,199,530
13.	ገፀር ዓድዋ	5,879,610
14.	ላ/ማይጨው	4,955,570
15.	ታ/ማይጨው	6,165,558
16.	ናዕዴር ዓዴት	6,605,558
17.	ቆላ ተንቤን	7,375,530
18.	ደጉዓ ተንቤን	7,067,530
19.	ጣርቋ አበርገለ	5,065,570
20.	ሳሓርቲ ሳምረ	6,583,558
21.	እንደርታ	7419,530
22.	ሕንጣሎ ዋጅራት	7,573,530
23.	አላጀ	6,121,570
24.	ራያ ዓዘቦ	6,363,570
25.	አላማጣ	5,967,570
26.	ኦፍላ	7,925,530
27.	እንዳመኾኒ	6,385,558
28.	ጎሎ መኸዳ	5,593,570
29.	ኢሮብ	4,449,530
30.	ስ/ፃ/እምባ	6,847,558
31.	ጋንታ አፈሹም	5,879,570
32.	ሐውዜን	6,165,558
33.	ክልተ ውላዕሎ	5,043,570
34.	አፅቢ ወንበርታ	6,077,530
	ድምር	220,000.000

www.abyssinialaw.com

በ1995 ለከተማ ወረዳ መስተዳደሮች በጀት

ተ.ቁ	ከተማ	የተመደበ በጀት
1.	ዓብይ ዓዲ	2,121,100.00
2.	ሽራሮ	1,677,100.00
3.	ዓድዋ	4,377,605.00
4.	ሑመራ	1,298,400.00
5.	ውቕሮ	3,187,000.00
6.	እንዳስላሰ	2,787,800.00
7.	ዓዲ ግራት	5,114,897.00
8.	አላማጣ	2,858,729.00
9.	ኮረም	1,447,205.00
10.	ማይጨው	2,302,200.00
11.	አክሱም	4,516,446.00
12.	መቐለ	15,311,518.00
	ድምር	47,000,000.00

ዓንቀፅ 6

ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 1, 1994 ዓ/ም ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር
ህዳር/1995 ዓ/ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

11 ዓመት ቑ.1 መቐለ መጋቢት/1996 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	11ኛ ዓመት ቁ.1 መቀለ መጋቢት/1995 ዓ.ም

ናይ 1995 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሂራዊ ክልል ትግራይ ገፅ 1

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 ተጨማሪ በጀት አዋጅ ገፅ 1

ኣዋጅ ቁፅሪ 69/1995

ናይ 1995 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሂራዊ ክልል ትግራይ

ንብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንናይ 1995 በጀት ዓመት መፈፀሚ ስራሕ መንግስቲ ዝተኣወጀ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ብመሰረት ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግስቲ እዚ ክልል ናይ ባዕሉ በጀት ምፅዳቕን ኣብ ስራሕ ናይ ምውዓልን ስልጣን ዝተውሃቦ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ'ዚ ክልል ዓንቀፅ /3.ሀ መሰረት እዚ ዝስዕብ ናይ ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ 1

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ ሓደ

እዚ ኣዋጅ'ዚ "ናይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1995 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ኣዋጅ ቁፅሪ 69/1995" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2

1. ኣብ 1995 በጀት ዓመት ንናይ መንግስቲ ስራሕ መፈፀሚ ዝኸውን ተወሳኺ በጀት ኣድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበ ምስዚ ኣዋጅ ተተሓሒዙ ዝርከብ ቕጥሚ ንዝተጠቐሱ ስራሕትን ግልጋሎትን

ኣዋጅ ቁጥር 69/1995

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 ተጨማሪ በጀት አዋጅ

በ1995 በጀት በክልሉ ለሚካሄዱ ስራዎች ማስፈፀሚያ ተጨማሪ በጀት ለማወጅ በኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ-መንግስት በክልሉ ሕገ-መንግስት በተደነገገው መሰረት ክልሉ የራሱን በጀት የማወጅና ማስተዳደር ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ የክልሉ ምክር ቤት በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3.ሀ መሰረት የሚከተለው ተጨማሪ በጀት አዋጅ ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀፅ 1

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የ1995 ተጨማሪ በጀት አዋጅ ቁጥር 69/1995" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

1.በ1995 በጀት ዓመት ለመንግስት ስራዎች ተጨማሪ በጀት በማስፈለጉ ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ በሚገኘው ሰንጠረዥ ለተጠቀሱት

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ	2.55 ብር

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዝውዕል፡-

ሀ. ንስሩዕ ወፃኢ ብር 1,585,000.00

ለ.ንዞባ መቐለን ወረዳታትን

ድጎማ ብር 6,915,000.00

ሐ.ንካፒታል ወፃኢታት ብር 1,000,000.00

ድምር ብር 9,500,000.00

(ትሽዓተ ሚልዮን ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ ብር) ወፃኢ ኾይኑ ንክኽፈል በዚ ኣዋጅ ፀዲቑ ኣሎ። ዝርዝር ኣብ ሰደቓ 1 ተቐሚጡ ኣሎ።

2. እዚ በጀት ዝሽፈን ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ይኸውን፣

ሀ.ካብ ክልልመንግስቲ ካብ ትካላት ኢንቨስትመንት ዝገብሮ ተመላሲ

ብር 8,500,000.00

ለ. ካብ ገፀር መንገዲ ፒ.ኣካውንት

1,000,000.00

ድምር 9,500,000.00

/ትሽዓተ ሚልዮንን ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ ብር/

ክፍሊ ክልተ

ክፍሊት ብዛዕባ ምፍፃም

ዓንቀፅ 3

እዚ በጀት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1995 በጀት ዓመት ኣመሓድሩኡ ቁፅሪ 64/1995 ዓ/ም መሰረት ኣካል ናይ'ዚ ዘበን በጀት ተገይሩ ተኣዊጁ ኣሎ።

ዓንቀፅ 4

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐለ ጊዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

መጋቢት 1995

መቐለ

ስራዎችንና አገልግሎቶች የሚውል፡-

ሀ. ለመደበኛ ወጪ ብር 1,585,000.00

ለ. ለመቐለ ዞንና ወረዳዎች

ድጎማ ብር 6,915,000.00

ሐ. ለካፒታል ወጪ ብር 1,000,000.00

ድምር ብር 9,500,000.00

/ዘጠኝ ሚልዮን አምስት መቶ ሺ ብር/ ወጪ ሆኖ እንዲከፈል በዚህ አዋጅ ፀድቋል ዝርዝሩ በሰንጠረዥ 1 ተያይዟል።

2. ይህ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች ይሸፈናል።

ሀ. ከክልሉ መንግስት ልማት ድርጅቶች ኢንቨስት ተደርጎ የተመለሰ ብር 8,500,000.00

ለ. ከገጠር መንገድ ፒ.አካውንት

1,000,000.00

ድምር 9,500,000.00

/ዘጠኝ ሚልዮን አምስት መቶ ሺ ብር/

ክፍል ሁለት

ክፍያ መፈፀም

አንቀፅ 3

ይህ በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ቀደም ሲል ባወጣው የበጀት አዋጅ ቁጥር 64/1995 አካል ሆነ ታውጇል።

አንቀፅ 4

ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ካፀደቀበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳደር

መጋቢት 1995

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ሰደቃ 1

ተ.ቑ	ወፃኢ ርእሲ	መጠን ገንዘብ/ብር/
	1. መደበኛ በጀት	
	1.1 ለመቐለ ከተማ ደመወዝና ስራ ማስኬጃ ድጎማ	6,100,000.00
	1.2 ንጋንታ ኣፈሹም ወረዳ ደመወዝ ድጎማ	745,000.00
	1.3 ለጉሎ መኸዳ ወረዳ ቤት ክራይ	70,000.00
	1.4 ለ10 ከተሞች ላይብረሪያን ደመወዝ	175,800.00
	ንኡስ ድምር	7,090,800.00
	2. ለክልል ኣካላት ተጨማሪ መደበኛ በጀት	
	2.1 ኣፈ ጉባኤ ፅ/ቤት /ስራ ማስኬጃ/	327,550.00
	2.2 ለከፍተኛ ፍርድ ቤት /ስራ ማስኬጃ/	446,750.00
	2.3 ቱሪዝም ኮሚሽን /ቤት ክራይ/	30,000.00
	2.4 አደጋ መከላከልና ዝግጅነት ኮሚሽን	7,980.00
	2.5 የሴቶች ጉዳይ ቢሮ /ስራ ማስኬጃና ቤት ክራይ/	96,000.00
	2.6 ለክልል መስተዳደር ጽ/ቤት	120,000.00
	2.7 ትምህርት ቢሮ /ስራ ማስኬጃ/	140,000.00
	2.8 ፍትህ ቢሮ	13,320.00
	2.9 ጠቃቅንና አነስተኛ ድርጅቶች ማስፋፍያ ፅ/ቤት	92,000.00
	2.10 ፖሊስ ኮሚሽን /የስልክ ፅዳና ቤት ክራይ/	135,600.00
	ንኡስ ድምር	1,409,200.00
	3. ለካፒታል ወጪ	
	3.1 ካዛ-ፀገዴ	500,000.00
	3.2 ባዕኸር ዓዲ ረመፅ	500,000.00
	ንኡስ ድምር	1,000,000.00
	ጠቕላላ ድምር	9,500,000.00

ሰንጠረዥ 1

ተ.ቑ	የወጪ አርእስት	ገንዘብ መጠን /ብር/
	1. ንኸተማታት ወረዳታትን ድጎማ	
	1.1 ንኸተማ መቐለ መሃያን ስራሕ መካየዲ ድጎማ	6,100,000.00
	1.2 ንወረዳ ጋንታኣፈሹም ንመሃያ ድጎማ	745,000.00
	1.3 ንወረዳ ጉሎመኸዳ ገዛ ኽራይ	70,000.00
	1.4 ን10 ከተማታት ላይብረሪያን መሃያ	175,800.00
	ንኡስ ድማር	7,090,800.00
	2. ንክልል ኣካላት ተወሳኺ ስራሕ መካየዲ	
	2.1 ኣፈጉባኤ ቤት ፅሕፈት /ንስራሕ መካየዲ/	327,550.00
	2.2 ንላዕለዋይ ቤት ፍርዲ /ስራሕ መካየዲ/	446,750.00
	2.3 ቱሪዝም ኮሚሽን /ገዛ ክራይ/	30,000.00
	2.4 ሓደጋ ምክልኻልን ድልውነትን /ብቤት ፍርዲ ትእዛዝ/	7,980.00
	2.5 ንቢሮ ደቂ ኣንስትዮ ንገዛ ክራይን ቋሚ ንብረት መግዝኢ	96,000.00
	2.6 ንቤት ፅሕፈት ክልል ምምሕዳር /ስራሕ መካየዲ/	120,000.00
	2.7 ንቢሮ ትምህርቲ /ስራሕ መካየዲ/	140,000.00
	2.8 ንቢሮ ፍትሒ	13,320.00
	2.9 ንቤት ፅሕፈት ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት /ኪና መፀገኒ/	92,000.00
	2.10 ንፖሊስ ኮሚሽን /ውዝፍ ስልክን ገዛ ክራይን/	135,600.00
	ንኡስ ድምር	1,409,200.00
	3. ንካፒታል ወፃኢ ገፀር መንገዲ	
	3.1 ካዛ-ፀገዴ	500,000.00
	3.2 ባዕኸር ዓዲ ረመፅ	500,000.00
	ንኡስ ድምር	1,000,000.00
	ጠቕላላ ድምር	9,500,000.00

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.1 መቐለ ሕዳር /1996 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.1 መቀለ ህዳር/1996 ዓ.ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 70/1996 ዓ.ም

ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት እታወታትን ፍርያትን ውጤቶች

መዐደጊ ዝውዕል ናይ ገንዘብ ልቓሕ ውዕል ንምፅዳቕ ለማዕደቅ

ዝወፀ ኣዋጅ

አዋጅ ቁጥር 70/1996 ዓ.ም

ለህብረት ስራ ማህበራት ለግብኣቶችና የምርት

መግዣ የሚውል የገንዘብ ብድር ዋስትና ውል

የወጣ አዋጅ

ኣዋጅ ቑፅሪ 70/1996

ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት እታወታትን ፍርያትን መዐደጊ ዝውዕል ናይ ገንዘብ ልቓሕ ውዕል ንምፅዳቕ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝርከቡ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንእታወታትን ንፍርያትን መዐደጊ ዝውዕል ልቓሕ ንምርካብ ምስ ንግዲ ባንኪ ኢ.ትዮጵያ ዝግበር ናይ ብር 61,771,170.00/ስልሳን ሓደን ሚልዮንን ሸውዓተ ሚኢ.ትን ሰብዓን ሓደን ሽሕን ሓደ ሚኢ.ትን ሰብዓን/ ልቓሕ ውዕል ኣብ መንጎ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ንግዲ ባንክ ኢ.ትዮጵያን ብዝፍረም ናይ ውሕስነት ስምምዕነት መሰረት ንክፍፀም፣

ብመሰረት ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ብሂራዊ ክልል ትግራይ ቑፅሪ 26/14989 ዓንቀፅ 32 ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልል ትግራይ ናይ ልቓሕ ውሕስና ንምሃብ እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ኣንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት እታወታትን ፍርያትን መዐደጊ ዝውዕል ናይ ገንዘብ ልቓሕ ውሕስነት ውዕል ንምፅዳቕ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 70/1996 ተባሂሉ ክጥቀስይካእል።

ኣንቀፅ 2

አዋጅ ቁጥር 70/1996 ዓ.ም

ለህብረት ስራ ማህበራት ለግብኣቶችና የምርት ውጤቶች መግዣ የሚውል የገንዘብ ብድር ዋስትና ውል ለማፅደቅ የወጣ አዋጅ

በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚገኙ የህብረት ስራ ማህበራት ለግብኣቶችና የምርት ውጤቶች መግዣ የሚውል ብድር ለማግኘት ከኢ.ትዮጵያ ንግድ ባንክ በሚደረግ የብር 61,771,170.00/ ስልሳ አንድ ሚልዮን ሰባት መቶ ሰባ አንድ ሺ. አንድ መቶ ሰባ/ የብድር ውል በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስትና በኢ.ትዮጵያ ንግድ ባንክ በሚፈረም የዋስትና ስምምነት መሰረት እንዲፈፀም፣

በብሂራዊ ክልል ትግራይ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 አንቀፅ 32 መሰረት የትግራይ ክልል ምክር ቤት የብድር ዋስትና ለመስጠት ይህ አዋጅ አውጥቷል።

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ ለህብረት ስራ ማህበራት ግብአቶችና የምርት ውጤቶች መግዣ የሚውል የገንዘብ ብድር የዋስ ውል ለማፅደቅ የወጣ አዋጅ ቁጥር 70/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አብቀፅ 2

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 2.00

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ተፈፃሚነት

1. እዚ ናይ ልቓሕ ውዕሊ ተለቃሕቲ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንመለቕሒ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ውዕል ካብ ዝኣተውሉ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ተኸፊሉ ዝውዳእ ይኸውን።
2. በዚ መሰረት ድማ ካብቲ ዝተውሃበ ልቓሕ ዝእከብ ወለድ 5.25% ንባንኪ 2.25% ናብ ናይ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ሒሳብ ኣታዊ ይኸውን። ኾይኑ ግና ናብ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ኣታዊ ዝኸውን ወለድ እቲ ዕዳ ተጠቒሊሉ ክይተኸፈለ እንተተረፉ ነቲ ልቓሕ መሸፈኒ ክውዕል ስለዘለዎ ዕዳ ተጠቓሊሉ ክሳብ ዝኸፈል ክይተጠቐምሉ ክፀንሕ ኣለዎ።
3. እዚ ብልቓሕ ዝተወሰደ ገንዘብ ብውሕስና በጀት እዚ ክልል ዝተረኸበ ኾይኑ ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት እታወታትን ፍርያትን መዐደጊ ጥራሕ ዝውዕል እዩ።

ኣንቀፅ 3

ግቡእ ክልላዊ መንግስቲ

1. ተለቃሓይ ዝተለቀሖ ገንዘብ ብሙሉእ ይኹን ብኸፋል ብእዋኑ ክምልስ እንተዘይኪኢሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተቖኒሱ ዝኸፈል እዩ።
2. በዚ መሰረት ድማ ፌዴራል ገንዘብ ሚኒስተር ካብዚ ክልል ስምምዕነት እንትፃሓፊሉ ካብ ዓመታዊ በጀት እዚ ክልል ተቖኒሱ ንባንክ ክኸፈል ዝገብር እንትኾን እቲ ክልል ድማ ካብተን ልቓሕ ዝወሰዳ ወረዳታት ልቓሐን ክምልሳ እንድሕር ዘይኪኢለን ካብ ዓመታዊ በጀተን ተቖኒሱ ክኸፈል ይገብር።

ኣንቀፅ 4

ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኸሪ ካብ ዝፀደቐሉ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ሕዳር/ 1996

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

ተፈፃሚነት

1. ይህ የብድር ውል ተበዳሪ የህብረት ስራ ማሕበራት ለአበዳሪ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ውል ከገቡበት በአንድ አመት ውስጥ ተከፍሎ የሚያልቅ ይሆናል።
2. በዚህ መሰረት ከተሰጠው ብድር የሚሰበሰብ ወለድ 2.25% ለባንክ 2.25% ደግሞ ወደ የህብረት ስራ ማህበራት ገቢ የሚሆነው ወለድ ብድሩ ተጠቃልሎ ሳይከፍል ሲቀር መሸፈኛ ይውል ዘንድ እዳው ተጠቃልሎ እስኪከፍል ሳይጠቀሙበት መቆየት አለበት።
3. ይህ በብድር የተወሰደ ገንዘብ በክልሉ በጀት ዋስትና የተገኘ ሆኖ ለህብረት ስራ ማሕበራት ግብአቶችና የምርት ውጤቶች ግዥ ብቻ የሚውል ይሆናል።

አንቀፅ 3

የክልሉ መንግስት ግዴታ

1. ተበዳሪ የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ይሁን በከፊል በግዜው መመለስ ካልቻለ ከክልሉ በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ነው።
2. በዚህ መሰረት የፌደራል ገንዘብ ሚኒስተር ከክልሉ ስምምነት ሲፃፍለት ከክልሉ ዓመታዊ በጀት ተቀንሶ ለባንኩ እንዲከፈል የሚያደርግ ሲሆን ክልሉ ደግሞ ብድሩ የወሰዱ ወረዳዎች ብድራቸው መመለስ ካልቻሉ ከዓመታዊ በጀታቸው ተቀንሶ እንዲከፈል ያደርጋል።

አንቀፅ 4

አዋጅ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ በምክር ቤት ከፀደቀበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ህዳር/ 1996

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳደር

መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የትግራይ ክልል ምክር ቤት

12 ዓመት ቑ.2 መቐለ ጥሪ /1996 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ጥር/1996 ዓ.ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 71/1996
ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ
ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

አዋጅ ቁጥር 71/1996
የጣብያ ሕግ አስከባሪ ስልጣንና
ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ኣዋጅ ቑፅሪ 71/1996
ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ሕብረተሰብ ክልልና ምርድዳእን ብሰላም ሓቢርካ ምንባርን ዕላምኡ ዝገበረ ግልጋሎት ፍትሒ ኣብ ቐረብኡ ክረክብ ክኽእል ብምሕሳብ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ በቢጣብይኡ ዝተጣየሹ ብምዃኖም፣

ስልጣን እዞም ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ዝኾኑ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍን መንግስታዊ ፍትሃብሄር ጉዳያትን ክሲ ዘቕርቡን ዝካትዑን ኣኽበርቲ ሕጊ ጣብያ ስልጣንን ተግባሮምን ብሕጊ ምውሳን ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኽበ፣ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣወፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1- ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 71/1996 " ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2- ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ" ማለት ብኣዋጅ ቑፅሪ 32/90 መሰረት ኣብ ሕድ ሕድ ጣብያ ዝቖመ ቤት ፍርዲ እዩ።
2. "ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ" ማለት ስልጣን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ዝኾኑ ዋኒናት ደንቢ

አዋጅ ቁጥር 71/1996
የጣብያ ሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የክልሉ ሕብረተሰብ በመረዳዳትና በሰላም ኣብሮ መኖር አላማው ያደረገ የፍትህ አገልግሎት በአቅራብያው እንዲያገኝ በማሰብ የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች በየጣብያዎች የተቋቋሙ በመሆኑ፣

የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች የስልጣን ክልል በሆኑ የደንብ መተላለፍና የመንግስት የፍትሃብሄር ጉዳዮችና ክስ የሚያቀርቡና የሚከራከሩ የጣብያ የህግ አስከባሪዎች ስልጣንና ተግባር በህግ መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/በተጠው ስልጣን መሰረት ይህ አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

ዓንቀፅ 1- አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ "የጣብያ ሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 71/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2- ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ማህበራዊ ፍርዲ ቤት" ማለት በአዋጅ ቁጥር 32/90 መሰረት በእያንዳንዱ ጣብያ የተቋቋመ ፍርድ ቤት ነው።
2. "የጣብያ ሕግ አስከባሪ" ማለት የማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑ ጉዳዮች ላይ የደንብ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 1.85

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ምትሕልላፍን ናይ መንግስቲ ፍትሃብሄር ጉዳያትን እንዳ ተኸታተለ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብምቕራብ ዝካታዕ እዩ።

ዓንቀፅ 3- ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ብተባዕታይ ዝተገለፀ ንጓል ኣንስተይቲ ፆታ"ውን ዝምልከት እዩ።

ዓንቀፅ 4- ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ብብርኪ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣኽባሪ ሕጊ ኣብ ዝተጣየሸለን ኩለን ጣብያታት ትግራይ ተፈፃመሚ ይኸውን።

ክፍሊ ኽልተ

ምጥያሽ፣ተፀዋዕነት፣ ኣመራርፃ፣ ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 5 - ምጥያሽ

ስልጣን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝኾኑ ዋኒናት ደንቢ ምትሕልላፍን መንግስታዊ ፍትሃብሄር ጉዳያትን ኣብታ ጣብያ ናይ ዘለው መንግስታዊ ኣካላት ወኪሉ ዝኸራኸር ኣኽባሪ ሕጊ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

ዓንቀፅ - 6 ተፀዋዕነት

ተፀዋዕነት ኣኽበርቲ ሕጊ ንኣማሓዳሪ ጣብያን ንብልዕሊኡ ዘሎ ወረዳ ዓቃቢ ሕግን ይኸውን።

ዓንቀፅ 7- ኣመራርፃ ኣኽባሪ ጣብያ ሕጊ

1. ኣኽባሪ ሕጊ ብመቕረባይነት ኣማሓዳሪ ጣብያ ብቤት ምኽሪ ጣብያ ይምረፅ።
2. ንኣኽባሪ ሕግነት ዝምረፅ ሰብ እዞም ዝስዕቡ ረቛሓታት ዘማልአ ክኸውን ኣለዎ።

   ሀ. በቲ ካባቢ ሕብረተሰብ ብፅቡቕ ተግባር፣ ስነ ምግባሩን መርኣያታቱን ኣኽብሮት ዝረኸበ፣

   ለ. ንናይ ጣብያኡ ሕብረተሰብ ብሙሉእ ድሌትን ብናፃን ከገልግል ፍቓደኛ ዝኾነ፣

   ሐ. እንተነኣሰ ምንባብን ምፅሓፍን ዝኽእል፣
3. ኣብ ሕድ ሕድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተጣየሸሉ ክልተ/ኣክበርቲ ሕጊ ይህልው፣ ተወሳኺ መጋባእያ ኣብ ዘለወን ጣብያታት ድማ ከከም ኣድላይነቱ ኽልተ ተወሳኽቲ መኽበርቲ ሕጊ ክመርፁ ይካኣል።

ዓንቀፅ 8- ዘበን ግልጋሎት

ናይ ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ

ሀ. ግልጋሎት ዘበኑ ምስ ግልጋሎት ዘበን ጣብያ

መተላለፍና የመንግስት የፍትሃብሄር ጉዳዮችን እየተከታተለ ለማህበራዊ ፍርድ ቤት በማቅረብ የሚከራከር ነው።

አንቀፅ 3- የፆታ አገላለፅ

እዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተገለፀ ለሴት ፆታንም ይመለከታል።

አንቀፅ 4- የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በሁሉም የትግራይ ጣብያዎች በማህበራዊ ፍርድ ቤት ደረጃ የተቋቋመ ሕግ አስከባሪ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

ማቋቋም፣ ተጠሪነት፣ አመራረጥ፣ ስልጣንና ተግባር

ዓንቀፅ 5 - ስለማቋቋም

የማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑትን የደንብ መተላለፍና የመንግስት የፍትሃብሄር ጉዳዮች በጣብያው ያሉት መንግስታዊ አካሎችን ወክሎ የሚከራከር ሕግ አስከባሪ በዚህ አዋጅ ተቋቁሚል።

ዓንቀፅ - 6 ተጠሪነት

የሕግ አስከባሪ ተጠሪነት ለጣብያው አስተዳደርና ከበላዩ ላለው የወረዳ ዓቃቢ ሕግ ይሆናል።

ዓንቀፅ 7- የሕግ አስከባሪ አመራረጥ

1. ሕግ አስከባሪ በጣብያ አስተዳደሩ አቅራቢነት በጣብያው ምክር ቤት ይመረጣል።
2. ለሕግ አስከባሪነት የሚመረጥ ሰው የሚከተሉትን ሟሟላት አለበት፣

   ሀ. በአከባቢው ሕብረተሰብ በስነምግባሩ፣ መልካም ተግባርና አርአያነቱ አክብሮት ያገኘ

   ለ. ለጣብያው ሕብረተሰብ በሙሉ ፍላጎትና በነፃ ለማገልገል ፍቃደኛ የሆነ፡፡

   ሐ. ማንበብና መፃፍ የሚችል፣
3. በእያንዳንዱ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ሁለት ሕግ አስከባሪዎች ይኖራል፣ ተጨማሪ ችሎት ያላቸው ጣብያዎች እንደየአስፈላጊነቱ ሌሎች ሁሉት ሕግ አስከባሪዎች ሊመረጡ ይችላል።

አንቀፅ 8- የአገልግሎት ዘመን

የጣብያ ሕግ አስከባሪ፣

ሀ. የአገልግሎት ዘመኑ ከጣብያው ምክር ቤት

ቤት ምኽሪ ማዕረ ይኸውን፣
ለ. እቲ ጣብያ ቤት ምኽሪ እንተአሚንሉ ግልጋሎት ዘበኑ ምስወደአ እንደገና ክመርፆ ይኽእል።
ሐ. ዝተመረፀሉ ጣብያ ለቒቑ እንተኸይድ ግልጋሎት ዘበኑ የብቅዕ፣ ብካልእ ሰብ ድማ ይትካእ፣
መ. ብድስፕሊን ጉድለት ወይ ብብቕዓት ምንኣስ ምኽንያት በቲ ዝመረፆ ቤት ምኽሪ ኣብዝሓ ድምፂ ውሳነ ኣብ ዝኾነ እዋን ካብ ስርሑ ክለዓል ይኽእል።

ዓንቀፅ 9- ስልጣንን ተግባርን ኣኽባሪ ሕጊ

ኣኽባሪ ሕጊ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎ፣

1. ኣብ ጣብይኡ ናይቲ ምምሕዳር መማኸሪ ሕጊ ኾይኑ ይሰርሕ፣
2. ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ናይ ደንቢ ምትሕልላፍ ዋኒናት ይካታዕ፣
3. ስልጣን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝኾነ ኣብታ ጣብያ ናይ ዘለው መንግስታዊ ኣካላት ፍትሃብሄር ዋኒናት ይከታተል፣ ከሳሲን ተኸሳሲን ኾይኑ ይቐርብ።
4. ካብ ስሩዕ ዓቃቢ ሕጊ ዝምረሓሉ ናይ ደንቢ ምትሕልላፍ ዋኒን ተቐቢሉ ኣብ ጣብያኡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክሲ የቕርብ፣ይካታዕ፣
5. ናይ ጣብይኡ ሕብረተሰብ ናይ ሕጊ ግንዛቢኡ ክዓቢ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ምስ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ናይ ሕጊ ትምህርቲ ይህብ፣
6. ናይ ስሩዕ ዓቃቢ ሕጊ ስልጣን ዝኾኑ ጉዳያት እንትመፅኦ እቲ ጉዳይ ክርእይ ስልጣን ናብ ዘለዎ ዓቃቢ ሕጊ የመሓላልፍ።
7. ብዛዕባ ዝፈፀሞም ተግባራትን ዘጋጠሙዎ ፀገማትን ንዝመረፆ ቤት ምኽሪ፣ ንብልዕሉኡ ዘሎ ዓቃቢ ሕግን ንኣማሓዳሪ ጣብያን ናይ ስራሕ ፀብፃብ የቕርብ።

ዓንቀፅ 10- ምዕባይ ዓቕምን ኣመራርሓን

1. ቢሮ ፍትሒ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኻን ናይ ኣኽባሪ

አገልግሎት ዘመን ጋር እኩል ይሆናል።
ለ. የጣብያው ምክር ቤት ካመነበት የአገልግሎት ዘመኑ ሲያበቃ እንደገና ሊመርጠው ይችላል።

ሐ. የተመረጠበት ጣብያ ለቆ ሲሄድ የአገልግሎት ዘመኑ ያበቃል፣ በሌላ ሰውም ይተካል።

መ. በድስፕሊን ጉድለትም ወይም ብቃት ማነስ ምክንያት በመረጠው ምክር ቤት በአብዛኛው ድምፅ ሲደገፍ ከሓላፊነቱ እንዲነሳ ሊደረግ ይችላል።

አንቀፅ 9- የሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር

የሕግ አስከባሪ የሚከተሉት ስልጣን ተግባር ይኖሩታል፣

1. በጣብያው የአስተዳደሩ የሕግ አማካሪ ሆኖ ይሰራል፣
2. የደንብ መተላለፍ ጉዳዮችን በማህበራዊ ፍርድ ቤት ይከራከራል፣
3. የማህበራዊ ፍርድ ቤቱ ስልጣን በሆኑት በጣብያው የሚገኙ መንግስታዊ አካሎች የፍትሃብሄር ጉዳዮች ይከታተላል፣ ከሳሽና ተከሳሽ ሆኖ ይቀርባል።
4. ከመደበኛ ዓቃቤ ሕግ የሚመራለትን የደንብ መተላለፍ ጉዳዮች ተቀብሎ በጣብያው ማህበራዊ ፍርድ ቤት ክስ ያቀርባል፣ ይከራከራል።
5. የጣብያው ሕብረተሰብ የሕግ ግንዛቤ እንዲሰፋ በተለያዩ ዘዴዎች ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር የሕግ ትምህርት ይሰጣል።
6. የመደበኛ ዓቃቤ ሕግ ስልጣን የሆኑ ጉዳዮች ሲመጡ ጉዳዩን ለማየት ስልጣን ወደ አለው ዓቃቤ ሕግ ያስተላልፋል።
7. ስለፈፀማቸው ተግባሮችና ያጋጠሙት ችግሮች ለመረጠው ምክር ቤት፣ ለበላዩ ዓቃቤ ህግና አስተዳደር የስራ ሪፖርት ያቀርባል።

አንቀፅ 10- ዓቅም ማጎልበትና አመራር

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፍትህ ቢሮ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን የሕግ

ሕጊ ተግባር ዕፉፍን ስሉጥን ንምግባር ዝሕግዙ ትምህርታዊ ስልጠናታት፣ ሰሚናራትን መብርህን ይህብ፣ ኣብ ሞያዊ ስራሕቲ ኣኽባሪ ሕጊ ብመሓውሩ ኣቢሉ ቴክኒካዊ ኣመራርሓ ይህብ፣

2. ጣብያ ኣኽባሪ ሕጊ ንስርሑ ዘድልዩ ማተርያላት፣ ናይ መስርሒ ቦታ፣ ፅሕፈት መሳርሕን ካልኦት ምምሕዳራዊ ወፃኢታትን በብደረጅኡ ብዘሎ ኣማሓዳሪ ጣብያ ይቐርብ፣

3. ብቢሮ ፍትሕን ብኻልኦት መንግስታዊ ኣካላትን ተወፊዑ ዝገብሮ ወፃኢታት በቶም ኣካላት ይሽፈነሉ፣

4. ኣኽባሪ ሕጊ በቲ ከባቢ ሕብረተሰብ ዝስርሑ ማሕበራዊ ግልጋሎት ካብ ምሃብ ነፃ ኾይኑ ብፍቓዱ ዝህቦ ንስራሕቲ ዘየተዓናቕፍ ግልጋሎት ካብ ምሃብ ዝኽልኽሎ ኣይኾውንን።

ዓንቀፅ 11. ብዛዕባ መዛገብቲ ምሓዝ

ኣኽባሪ ሕጊ ዝተኻተዐሎም መዛግብትን ካልኦት ሰነዳትን ብኣግባቡ ይሕዝ።

ክፍሊ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 12. መሰጋገሪ ድንጋገ

ቅድሚ እዚ ኣዋጅ ምውፅኡ ብልምዲ ይሰርሕ ዝነበረ ኣኽባሪ ሕጊ ይሰርሖም ዝነበሩ ስራሕቲ በዚ ኣዋጅ መሰረት ከምዝተፈፀሙ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 13- ብዛዕባ መምርሒ ምውፃእ

ቢሮ ፍትሒ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ኣዋጅ ኣብ ግብሪ ንምውዓል መምርሒ ምውፃእ ኣብ ዘድልየሉ እዋን መምርሒ ከወፅእ ይኽእል።።

ዓንቀፅ 14- ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

መቐለ ጥሪ/1996
ፀጋይ በርሀ
ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አስከባሪ ተግባር ቀልጣፋና የተሟላ ለማድረግ የሚያግዙ ትምህርታዊ ስልጠናዎች፣ ሰሚናሮችና ማብራርያ ይሰጣል፣ በሕግ አስከባሪ ሞያዊ ስራዎች ላይ ቴክኒካዊ አመራር ይሰጣል።

2. የጣብያ ሕግ አስከባሪ ለስራው የሚያስፈልጉት ማተርያሎች፣ የመስሪያ ቦታ፣ የፅህፈት መሳርያዎችና ሌላም የአስተዳደር ወጪዎች በየደረጃው ባሉት የጣብያ አስተዳደር ይቀርብለታል።

3. በፍትህ ቢሮ እና በሌሎች መንግስታዊ አካላት ሲጠራ የሚያወጣቸው ወጪዎች በነዚህ አካላት ይሸፈናል።

4. ሕግ አስከባሪ በአካባቢው ሕብረተሰብ የሚሰሩ የማህበራዊ አገልግሎቶች ከመስጠት ነፃ ሆኖ በፍቃደኝነት ለሚሰጣቸው ከስራው የማያስተጓጉሉ አገልግሎቶች ከመስጠት ግን የሚከለክለው አይሆንም።

አንቀፅ 11- ስለ መዝገብ አያያዝ

የሕግ አስከባሪ የተከራከረባቸው መዛግብትና ሌሎች ሰነዶች በሚገባ ይይዛል።

ክፍል ሶስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 12- የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት የሕግ አስከባሪ በልምድ ሲሰራቸው የነበሩ ስራዎች በዚህ አዋጅ መሰረት እንደተፈፀሙ ይቆጠራሉ።

አንቀፅ 13- መመርያ ስለማውጣት

ይህ አዋጅ በተግባር ላይ ለማዋል መመርያ ማውጣት አስፈላጊ በሚሆንበት ግዜ የትግራይ ክልላዊ መንግስት ፍትህ ቢሮ መመርያ ማውጣት ይችላል።

አንቀፅ 14- አዋጅ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

መቀለ ጥሪ/1996
ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕረዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.3 መቐለ ጥሪ /1996 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.3 መቐለ ጥር/1996 ዓ.ም

ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክሲ
ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ቑፅሪ 72/1996

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ
መንግስቲ የተርን ኦቨር ታክስ
ኣዋጅ ቁጥር 72/196

ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክሲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 72/1996

ቁጠባ ኢንቨስትመንት ንምዕባይ፣ ግብሪ ካብ ምኽፋል ንምህዳም ወይ ድማ ኣብቲ ዝወፀ ሕጊ ዝረኣይ ነኣል ተጠቒምካ ታክሲ ንዘይምኽፋል ዝግበር ፃዕሪ ከምፅእ ዝኽእል ጉድኣት ንምንካይ፣ ናይ ኢኮኖሚ ዕብየት ንምስላጥ ኣብ መንጎ ኣጠቓላሊ ምህርቲ ውሽጢ ዓድን ናይ መንግስቲ ኣታውን ዘሎ ርክብ ንምምሕያሽ ናይ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ኣብ ስራሕ ክውዕል ዝተወሰነ ምኳኑ፣

ናይ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ምምሕዳራዊ ምችውነት ኣብ ግምት ብምእታው ሰባት ግብሪ ዝኽፍልሉ ዓመታዊ ልውውጥ ካብ 500000(ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ) ንላዕሊ ክኸውን ዝተወሰነ ብምኳኑ፣

ኣብ ንግዲ ውሽጢ ዘሎ ርክብ ፍትሓውነት ንክህሉ ንተወሳኺ እሴት ታክስ ዘየተመዝገቡ ሰባት ግቡኦም ንክዋፅኡን ናይቲ ታክሲ ስርዓት ሽፋን ዝተማልአ ንምግባር ናይ መሰተኻኸሊ ተርን ኦቨር ታክሲ ኣዋጅ ምውፃእ ኣገዳሲ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ናይዚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ስርዓት ግብሪ ምስቲ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ስርዓት ታክሲ ተጠዓዒሙ ክኸይድ ኣድላይ ብምኳኑ።

ቤት ምኽሪ ክላላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ የተርን ኦቨር ታክስ ኣዋጅ ቁጥር 72/196

ቁጠባንና ኢንቨስትመንት ለማሳደግ ታክስ ከመክፈል ለመሸሽ ወይ በህጉ ውስጥ የሚታየውን ክፍተት ተጠቅሞ ታክሱን ላለመክፈል የሚደረገው ጥረት የሚያስከትለው ጉዳት ለመቀነስ የኢኮኖሚ እድገትን ለማፋጠን እና በጠቅላላ የአገር ግንኙነት ለማሻሻል የተጨማሪ እሴት ታክስ ስራ ላይ እንዲውል የተወሰነ በመሆኑ፣

የተጨማሪ እሴት ታክስ አስተዳደር አመችነት ግምት ውስጥ በማስገባት ለታክሱ የሚመዘገቡ ሰዎች የሚከፈልበት አመታት ግብይት ከብር 500000 (አምስት መቶ ሺ) በላይ እንዲሆን የተወሰነ ስለሆነ፣

በንግድ ግንኙነት ፍትሃዊነት ለማስፈን ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች ግዴታቸውን እንዲወጡ እና የታክስ ስርአቱ ሽፋን የተሟላ ለማድረግ የማስተካከያ ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49(3) (ሀ) መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 4.85

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዓንቀፅ 1- ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 72/1996" ተባሂሉ ክጠቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2- ተፈፃሚነት ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ቑፅሪ 308/95

1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 3 ካብ ዝተመልከቱ ወፃኢ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ቑፅሪ 308/1995 ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ'ውን ተፈፃምነት ይህልዎ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሓደ) ዝተደንገገ ተፈፃሚ ዝኸውን ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ዓንቀፅ 97 ናይ ክልላት ስልጣን ኣብ ዝኾኑ ንክልልና ኣብ ዝተመልከቱ ጉዳያት ጥራሕ ይኸውን።

ዓንቀፅ 3- ኣብ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክሲ ዝተገበሩ ለውጥታት

1. ኣብ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ቑፅሪ 308/95 ዝተቐመጡ፡-

   ሀ. 2(10) "ናይ ግብሪ በዓል መዚ"ማለት ኣብ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓት ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣካላት ኣከብቲ ግብሪ እዮም።

   ለ. ዓንቀፅ 2(13) ብዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ፣ "ሚኒስቴር"ን "ሚኒስተር"ን ከምቕደም ሰዓቦም ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት እዮም።

   ሐ. ዓንቀፅ 7 (3) ብዝስዕብ ተተኪኡ ኣሎ፡- ኣብዚ ዓንቀጽ ዝተዘርዘሩ ካብ ታክሲ ነፃ ናይ ምኳኑ መሰል ኣፈፃፅማኡ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ብዝውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 4 - መሰጋገሪ ድንጋጌታት

ቅድሚ ሚያዝያ 1/1995 ዓ.ም ዘይተኸፈለ ዝተረፈ ናይ መሸጣ ታክስ ብኣዋጅ መሸጣን ኤክሳይዝን ታክስ ብዝተደገገ መሰረት ዝእከብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 5- እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 72/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2- የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 308/95 ተፈፃሚነት

1. በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 3 ከተመለከቱት በስተቀር የፌደራል ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 308/95 በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተፈፃሚነት ይኖረዋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው ተፈፃሚነት የሚኖረው በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ የክልሎች ስልጣን አንቀፅ 97 በተደነገገው መሰረት የክልሎች ስልጣን በሆኑና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚመለከቱ ጉዳዮች ብቻ ይሆናል።

አብቀፅ 3- በፌደራል ተርን ኦቨር ታክስ ላይ የተደረጉ ለውጦች

1. በፌደራል ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 308/95 የተቀመጠው

   ሀ. አንቀፅ 2(10) በሚከተለው ተተክቷል 2(10) "የታክስ ባለስልጣን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በቢሮ ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት የግብር ሰብሳቢ አካላት ናቸው።

   ለ. አንቀፅ 2(13) በሚከተለው ተተክቷል "ሚንስቴር" እና ሚንስትር" እንደቅደም ተከተላቸው የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ እና የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ሃላፊ ናቸው።

   ሐ. አንቀፅ 7(3) በሚከተለው ተተክቷል፡- በዚህ አንቀፅ የተዘረዘሩት ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 4 - የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

ከሚያዝያ 1/1995 ዓ.ም በፊት ያልተከፈለው የሽያጭ ታክስ በሽያጭ እና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ በተደነገገው መሰረት የሚሰበሰብ ይሆናል።

አንቀፅ 5- ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዕ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ጥሪ/1996 ዓ.ም
መቐለ

ቑፅሪ ኣዋጅ 308/1995
ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ንምኽፋል ዝወፀ ኣዋጅ

ቁጠባን ኢንቨስትመንትን ንምዕባይን፣ ግብሪ ካብ ምኽፋል ንምህዳም ወይ ድማ ኣብ'ቲ ዝወፀ ሕጊ ዝረኣይ ነ'ኻል ተጠቂምካ ታክስ ንዘይምኽፋል ዝግበር ፃዕሪ ከምዕኦ ዝኽእል ጉድኣት ንምንካይ፣ ናይ ኢኮኖሚ ዕብየት ንምስላጥን ኣብ መንገ ኣጠቓላሊ ምህርቲ ውሽጢ ዓድን ናይ መንግስቲ ኣታውን ዘሎ ርክብ ንምምሕያሽ ናይ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ኣብ ስራሕ ክውዕል ዝተወሰነ ብምኳኑ፣

ናይ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ምምሕዳራዊ ምችውነት ኣብ ግምት ብምእታው ነቲ ታክሲ ዝምዝገቡ ሰባት ግብሪ ዝኸፍልሉ ዓመታዊ ልውውጥ ካብ ብር 500000/ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ/ ንላዕሊ ክኸውን ዝተወሰነ ብምኳኑ፣

ኣብ ንግዲ ውሽጢ ዘሎ ርክብ ፍትሓውነት ንክህሉ ንተወሳኺ እሴት ታክስ ዘይተመዝገቡ ሰባት ግቡኦም ንኸዋፅኡን ናይ'ቲ ታክሲ ስርዓት ሽፋን ዝተማልአ ንምግባር ናይ መስተኻኸሊ ተርን ኦቨር ታክስ ኣዋጅ ምውፃእ ኣገዳሲ ኾይኑ ስለዝተረኸበ፣

ብሕገ መንግስቲ ኣንቀፅ 55/1/ን/11/ መሰረት እዚ ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1- ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ኣዋጅ ቑፅሪ 308/1995 " ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

2- ትርጉም

መንግስት ነጋሪ ጋዜጣ ታትሞ በወጣበት ጊዜ ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር
ጥሪ/1996 ዓ.ም
መቀለ

አዋጅ ቁጥር 308/1995
የተርን ኦቨር ታክስ ለማስከፈል የወጣ አዋጅ

ቁጠባንና ኢንቨስትመንት ለማሳደግ ታክስ ከመክፈል ለመሸሽ ወይ በህጉ ውስጥ የሚያየውን ክፍተት ተጠቅሞ ታክሱን ላለመክፈል የሚደረገው ጥረት የሚያስከትለው ጉዳት ለመቀነስ የኢኮኖሚ እድገትን ለማፋጠን እና በጠቅላላ የአገር ግንኙነት ለማሻሻል የተጨማሪ እሴት ታክስ ስራ ላይ እንዲውል የተወሰነ በመሆኑ፣

የተጨማሪ እሴት ታክስ አስተዳደር አመችነት ግምት ውስጥ በማስገባት ለታክሱ የሚመዘገቡ ሰዎች የሚከፈልበት አመታት ግብይት ከብር 500000 (አምስት መቶ ሺ) በላይ እንዲሆን የተወሰነ ስለሆነ፣

በንግድ ግንኙነት ፍትሃዊነት ለማስፈን ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች ግዴታቸውን እንዲወጡ እና የታክስ ስርአቱ ሽፋን የተሟላ ለማድረግ የማስተካከያ ተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣ በሕገ መንግስቱ አንቀፅ 55 (1) እና (11) መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 308/1995" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

2. ትርጓሜ

1. ኣብዚ ኣዋጅ እዚ ትርጉም ዘይተውሃቦም ቃላትን ሃረጋትን ኣብ ኣዋጅ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ቑፅሪ 285/1994/ ካብ ድሕሪ ሕዚ ኣዋጅ ተወሳኺ እሴት ታክሲ ተባሂሉ ብዝጥቀስ ውሽጢ ዝተውሃቦም ትርጉም ይሕዙ፣
2. "ጠቕላላ ናይ መሸጣ ኣታዊ" ማለት ወፃኢ ከይተቐነሰ ዝተረኸበ ጠቕላላ ኣታዊ እንትኸውን፣ እቶም ዝተሸጡ ኣቑሑት ዝተመረተሉ ወይ ድማ ዝተገዝእሉ ዋጋ ይሓውስ።
3. "ታክስ ዝኽፈለሉ ልውውጥ" ማለት ብዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 7 ካብ ተርን ኦቨር ታክስ ነፃ ዝተገበረ ልውውጥ ወፃኢ ኣብ ኸይዲ ስራሕ ንግዲ ወይ ድማ ናይ ንግዲ ስራሕ ንጥፈት ንምምሕያሽ ኣብ ዝግበር ፃዕሪ ኣቑሑት ምቕራብ ወይ ድማ ግልጋሎት ምሃብ እዩ።
4. "ንተወሳኺ እሴት ታክሲ ዘይተመዝገበ ሰብ" ማለት ብተወሳኺ እሴት ታክሲ ኣዋጅ ቑፅሪ 285/1994 ኣንቀፅ 16ን 17 ብዝተደንገገ መሰረት ናይ ዓመታዊ ናይ መሸጣ/ምንቅስቓሱ ካብ ብር 500,000 /ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ/ ወይ ድማ እቲ ሚኒስተር ካብ ዝውስኖ በዝሒ ንታሕቲ ብምኳኑ ምክንያት ወይ ድማ ብፍቓደኝነት ዘይተመዝገበ ሰብ እዩ።
5. "ሰብ" ማለት ዝኾነ ውልቀ ሰብ፣ትካል ወይ ድማ ማሕበር እንትኸውን፣ ካሊእ ብምውካል ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ዝነብር ኮይኑ ስራሕ ንግዲ ዘካይድ ናይ ንግዲ ወኪል ይሓውስ።
6. "ትካል"ማለት ስራሕቲ ንግዲ ዘካይድ ዝኾነ ኩባንያ ወይ ድማ ዝተመዝገበ ናይ ሽርክና ማሕበር ወይ ድማ ምስ ዝተመዝገበ ናይ ሽርክና ማሕበር ተመሳሳሊ ዝኾነን ብናይ ወፃኢ ዓዲ ሕጊ መሰረት ዝቖመ ትካል ወይ ድማ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ናይ ልምዓት ትካል እንትኸውን ኣብ ወፃኢ ዓዲ ዘሎ ኣካል ብምውካል ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ስራሕ ንግዲ ዘካይድ ወኪልን ፀኒዑ ኣብ ዝሰርሐሉ ኣብ ኢትዮጵያ ወይ ድማ ብናይ ኻሊእ ዓዲ ሕጊ ዝተመስረተ ወይ ድማ እፍልጦ ዝተረኸበ ይኹን ኣይኹን ከም ትካል ዝንቀሳቐስ ይሓውስ።

1. በዚህ አዋጅ ውስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላትና ሓረጐች በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 ከዚህ በኋላ የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ተብሎ በሚጠቀሰው ውስጥ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።
2. "ጠቅላላ የሽያጭ ገቢ" ማለት የወጪ ተቀናሽ ሳይደረግ የተገኘ ጠቅላላ ገቢ ሲሆን፣ የተሸጡ ዕቃዎች የተመረቱበትን ወይም የተገዙበትን ዋጋ ይጨምራል።
3. "ታክስ የሚከፈልበት ግብይት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ከተርን ኦቨር ታክስ ነፃ ከተደረገው ግብይት በስተቀር በንግድ ሥራ ሂደት ወይም የንግድ ሥራን እንቅስቃሴ ለማሻሻል በሚደረግ ጥረት ዕቃዎችን ማቅረብ ወይም አገልግሎቶችን መስጠት ነው።
4. "ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው" ማለት በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 አንቀጽ 16 እና 17 በተደነገገው መሰረት ዓመታዊ የሽያጭ እንቅስቃሴው ከብር 500,000 ወይም ሚኒስትሩ ከሚወስነው መጠን በታች በመሆኑ ምክንያት ወይም በፈቃደኝነት ያልተመዘገበ ሰው ነው።
5. "ሰው" ማለት ማንኛውም ግለሰብ፣ድርጅት ወይም ማኅበር ሲሆን፣ ሌላን ሰው በመወከል ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ሆኖ የንግድ ሥራ የሚያካሂድን የንግድ ወኪል ይጨምራል።
6. "ድርጅት"ማለት የንግድ ሥራ የሚያካሂድ ማናቸውም ኩባንያ ወይም የተመዘገበ የሽርክና ማህበር ውስጥ በተመዘገበ የሽርክና ማህበር ጋር ተመሳሳይ የሆነና በውጭ አገር ሕግ መሰረት የተቋቋመ ድርጅት ወይም ማናቸውም የመንግስት የልማት ድርጅት ወይም የገንዘብ ድርጅት ሲሆን፣ በውጭ አገር ያለን አካል በመወከል በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ የሚያካሂደውን ወኪል እና ፀንቶ በሚሠራበት በኢትዮጵያ ወይም በሌላ አገር ሕግ የተመሰረተ ወይም ዕውቅና ያገኘ ቢሆንም ባይሆንም እንደ ድርጅት የሚንቀሳቀስን ይጨምራል።

7. "ኣቕሓ" ማለት ናይ ልውውጥ ዋጋ ዘለዎ፣ ረብሓ ዝህብ ወይ ድማ ድሌት ዘማልእ ዝኾነ ኣቕሓ ወይ ድማ ሸቐጥ እንትኾን ንእንስሳት'ውን ይሓውስ።
8. "መሸጣ" ማለት ኣቑሑት ብጥረ ገንዘብ ወይ ድማ ብዓይነት ምልውዋጥን ዝተወሰነ ኽፍሊት ብምቕባል ግልጋሎት ምሃብ እንትኸውን፣ ታክስ ኸፋሊ ብዘይክፍሊት ዝህቦም ኣቑሑት ወይ ድማ ዘቕርቦም ግልጋሎት ይሓውስ።
9. "ግልጋሎት" ማለት ናይ ኣቑሑት ልውውጥ ከይወሰኸ ክፍሊት ዝፍፀመሉ ዝኾነ ተግባር እዩ።
10. "ናይ ግብሪ ባዓል መዚ" ዋና ቤት ፅሕፈትን ኣብ ዝተፈላለዩ ክልላት ዝቐመ ጨንፈር ቤ/ፅሕፈት ከምኡ'ውን ንናይ ክልሉን ናይ ከተማ ምምሕዳራትን ናይ እቶትን ኣከብቲ ኣካላት እዮም።
11. "ታክስ" ማለት ናይ ኣቑሑት ወይ ድማ ናይ ግልጋሎት መሸጣ ኣብ ዝተገበረ እዋን ዝኸፈል ተርን ኦቨር ታክስ እዩ።
12. "ኸፋሊ ግብሪ" ማለት ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ኣኪቡ ንግብሪ በዓል መዚ ኣታዊ ንኽገብር ግቡእ ዝወደቖ ሰብ እዩ።
13. "ሚኒስቴር"ን "ሚኒስትር" ማለት ከምቕደም ሰዓቡ ናይ ገንዘብን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ሚኒስቴርን ሚኒስትርን እዩ።

3. **ናይ'ቲ ኣዋጅ ተፈፃሚነት፡-**

ብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ወይ ድማ ነቲ ኣዋጅ መሰረት ብምግባር ብዝወፅእ መምርሒ ነፃ እንድሕር ዘይተገበሩ፣ ንተወሳኺ እሴት ታክስ ዘይተመዝገቡ ሰባት ኣብ ዓዲ ውሽጢ ካብ ዝሸጡዎች ኣቑሑትን ግልጋሎትን በዚ ኣዋጅ መሰረት ተርን ኦቨር ታክስ ይኸፍል።

ክፍሊ ኽልተ

ብዛዕባ ናይ ታክስ መኽፈሊ ዓቐን ምውሳንን ካብ ታክስ ነፃ ምግባር

4. **ዓቐን ተርን ኦቨር ታክስ፡-**
   1. ኣብ ዝኾነ ኣብ ዓዲ ውሽጢ ኣብዝሸየጡ ኣቑሑት 2% /ኽልተ ሚኢታዊ/
   2. ኣብ ዓዲ ውሽጢ ኣብ ዝውሃቡ ግልጋሎት

7. "ዕቃ" ማለት የልውውጥ ዋጋ ያለው፣ ጠቀሜታ የሚሰጥ ወይም ፍላጐት የሚያሟላ ማናቸውም ዕቃ ወይ ሸቀጥ ሲሆን እንስሳትንም ይጨምራል።
8. "ሽያጭ" ማለት ዕቃዎችን በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓይነት መገበያየት እና የተወሰነ ክፍያ በመቀበል አገልግሎት መስጠት ሲሆን፣ታክስ ከፋዩ ያለክፍያ የሚሰጣቸውን ዕቃዎች ወይም የሚያቀርባቸውን አገልግሎቶች ይጨምራል።
9. "አገልግሎት"ማለት የዕቃዎችን ዝውውር የማይጨመር በክፍያ የሚከናወን ማናቸውም ተግባር ነው።
10. "የታክስ ባለስልጣን" ማለት የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለስልጣን ዋና መሥሪያቤት እና በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች የተቋቋሙ ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች እንዲሁም የየክልሉ እና የከተማ መስተዳድሮች የገቢ ሰብሳቢ ኣካላት ናቸው።
11. "ታክስ" ማለት የዕቃዎች ወይም የአገልግሎቶች ሽያጭ በተከናወነ ቁጥር የሚከፈል ተርን ኦቨር ታክስ ነው።
12. "ታክስ ከፋዩ" ማለት የተርን ኦቨር ታክስ ሰብስቦ ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ እንዲያደርግ ግዴታ የተጣለበት ሰው ነው።
13. "ሚኒስቴር" እና "ሚኒስትር" ማለት እንደቅደም ተከተሉ የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው።

3. **የአዋጁ ተፈፃሚነት፡-**

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 ወይም አዋጁን መሰረት በማድረግ በሚወጣው መመሪያ ነፃ ካልተደረጉ በስተቀር ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች በአገር ውስጥ በሚሸጡዋቸው ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ላይ በዚህ አዋጅ መሰረት ተርን ኦቨር ታክስ ይከፈላል።

ክፍል ሁለት

የታክስ ማስከፈያ ልክ ስለመወሰን እና ከታክሱ ነፃ ስለማድረግ

4. **የተርን ኦቨር ታክስ ተመን፡-**
   1. በማናቸውም በአገር ውስጥ በሚሸጡ ዕቃዎች ላይ በመቶ (ሁለት ፐርሰንት)
   2. በአገር ውስጥ በሚሰጡ አገልግሎቶች ላይ፣

ሀ. ናይ ህንፃ ተቋራፂ፣ ናይ እኽሊ መጥሓናት፣ ናይ ትራክተራትን ዓፂድካ ምእታው /ኮምባይን ሀርቨስተራት/ ግልጋሎት 2% (ክልተ ሚኢታዊ)

ለ. ኻልኦት 10% /ዓሰርተ ሚኢታዊ/ ተርን ኦቨር ታክስ ይኸፈል።

5. **ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ዝሕሰበሉ መሰረት፡-**
ታክሲ ዝሕሰበሉ ዋጋ ናይ'ቲ ኣቕሓ ወይ ድማ ናይ'ቲ ግልጋሎት ጠቕላላ ናይ መሸጣ ኣታዊ እዩ።

6. **ተርን ኦቨር ታክስ ኣኪብካ ኣታዊ ናይ ምግባር ሓላፊነት፡-**
ኣቁሑት ወይ ድማ ግልጋሎታት ዝሸይጥ ዝኾነ ሰብ ኣብ ልዕሊ እቲ መሸጣ ክኸፈል ዝግብኦ ታክሲ ካብ'ቲ ዓዳጊ ኣኪቡ ንግብሪ በዓል መዚ ኣታዊ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ። ስለዝኾነ ድማ ሸያጣይ ብዛዕባ እቲ ግብሪ ናይ መጀመሪያ ተሓታቲ ይኸውን።

7. **ካብ ግብሪ ነፃ ብዛዕባ ምኳን፡-**

1. እዞም ዝስዕቡ በዚ ኣዋጅ ካብ ዝተወሰነ ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ኽፍሊት ነፃ እዮም።

ሀ. እንተናኣሰ ኽልተ ዓመት ዘገልገለ መንበሪ ገዛ መሸጣን ናይ መንበሪ ገዛ ኪራይን

ለ. ናይ ፋይናንስ ግልጋሎታት፣

ሐ. ንሳንቲማትን ንሜዳልያታትን ዕንዓት ግልጋሎት ካብ ዝውዕሉ ወፃኢ ናይ ውሽጢ ዓድን ናይ ወፃኢ ዓዲ ገንዘባትን ናይ ውሕስና ሰነዳት ምስርጫው፣

መ. ብናይ ሃይማኖት ትካላት ዝውሃብ ናይ እምነት ወይ ድማ ምስ ኣምልኾት ረኽቢ ዘለዎም ግልጋሎታት፣

ሠ. ግልጋሎት ሕክምና ኣግባብ ብዘለዎ መንግስታዊ ቤት ዕሕፈት ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ብሓኪም ዝተኣዘዙ መድሓኒታት፣

ረ. ኣብ ትምህርቲ ትካላት ዝወሃብ ናይ ምምሃር ግልጋሎታት ከምኡ'ውን ንህፃናት ሓለዋ ኣብ ህፃናት መውዓሊ ዝወሃብ ግልጋሎት፣

ሰ. ንሰብኣዊ ሓገዝ ዝውዕሉ ኣቑሑትን ግልጋሎታትን፣

ሸ. ቐረብ ኤሌክትሪክ፣ ኬሮሲንን ማይን፣

ሀ. የሥራ ተቋራጮች፣ የእህል ወፍጮ ቤቶች የትራክተሮች እና ኮምባይን ሀርቨስተሮች አገልግሎት 2 በመቶ (ሁለት ፐርሰንት)፣

ለ. ሌሎች 10 በመቶ (አሥር ፐርሰንት) ተርን ኦቨር ታክስ ይከፈላል።

5. **የተርን ኦቨር ታክስ ስሌት መሰረት**
ታክሱ የሚሰላበት ዋጋ የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ ጠቅላላ የሽያጭ ገቢ ነው።

6. **የተርን ኦቨር ታክስ ሰብስቦ ገቢ የማድረግ ኃላፊነት፡-**
ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶችን የሚሸጥ ማንኛውም ሰው በሽያጭ ላይ ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ከገዥው ሰብስቦ ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ የማድረግ ግዴታ አለበት። ስለሆነም ሻጩ ስለታክሱ የመጀመሪያ ተጠቃሚ ይሆናል።

7. **ከታክስ ነፃ ስለመሆን፡-**

1. የሚከተሉት በዚህ አዋጅ ከተጣለው የተርን ኦቨር ታክስ ክፍያ ነፃ ናቸው።

ሀ/ ቢያንስ ሁለት ዓመት ያገለገለ መኖሪያ ቤት ሽያጭ እና የመኖሪያ ቤት ኪራይ፣

ለ/ የፋይናንስ አገልግሎቶች፣

ሐ/ ለሣንቲሞች እና ሜዳሊያዎች ጥናት አገልገሎት ከሚውሉት በስተቀር የአገር ውስጥና የውጭ አገር ገንዘቦችን እና የዋስትና ሰነዶችን ማሰራጨት፣

መ/በሃይማኖት ድርጅቶች የሚሰጡ የእምነት ወይም ከአምልኮት ጋር የሚገናኙ አገልግሎቶች፣

ሠ/ የሕክምና አገልግሎቶች እና አግባብ ባለው የመንግስት መሥሪያ ቤት በሚወጣ መመሪያ መሰረት በሐኪም የሚታዘዙ መድኃኒቶች፣

ረ/ በትምህርት ተቋማት የሚሰጡ የማስተማር አገልግሎቶች እንዲሁም ለህፃናት ጥበቃ በመዋዕለ ሕፃናት የሚሰጡ አገልግሎቶች፣

ሰ/ ለሰብአዊ ዕርዳታ የሚውሉ ዕቃዎችና አገልግሎቶች

ሸ/የኤሌክትሪክ የኬሮሲን እና የውሃ አቅርቦት፣ አገልግሎቶች፣

ቀ. ግልጋሎት ትራንስፖርት፣
በ. ዝኾነ ናይ ስራሕ ምንቅስቓስ ንምክያድ ንመንግስቲ ዝወሃብ ናይ ፍቓድ ኽፍሊት፣
ተ. ካብ 60% ንላዕሊ ሰራሕተኛታት ጉድኣት ኣካል ካብ ዝኾንዎ ትካል ነቶም ጉድኣት ኣካል ቆፂሩ ዝሰርሕ ትካል ዘቕርቦም ኣቑሑትን ግልጋሎታትን፣
ቸ. መፅሓፉት፣

2. ሚኒስትር ገንዘብ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብዘውፀኦ መምርሒ ኣብ ኻልኦት ኣቑሑትን ግልጋሎትን ዝኽፈል ታክሲ ነፃ ንክኸውን ክፈቅድ ይኽእል።
3. ኣብ'ዚ ኣንቀፅ ዝተዘርዘሩ ካብ ታክስ ነፃ ናይ ምኻን መሰል ኣፈፃፅማኡ ናይ ገቢዎች ሚኒስተር ብዘውፀኦ መምርሒ ይውሰን።

ክፍሊ ሰለስተ
ስርዓት ኣመሓድራ እቲ ታክሲ

8. **ንዚ ታክስ ናይ ምምሕዳርን ፀብፃብ ናይ ምቕራብን ሓላፍነት፦**
   1. በዚ ኣዋጅ መሰረት ተርን ኦቨር ታክሲ ብትኽክል ናይ ምሕሳብ (ምግባጥ) ተግባር ምፍፃም፣ ናይ ታክሲ ውሳነ መፍለጢ በቲ ዝተወሰነ ናይ ጊዜ ገደብ ውሽጢ ንግብሪ በዓል መዚ ናይ ምቕራብን ታክሲ ብእዋኑ ናይ ምኽፋልን ሓላፍነት ናይ ታክሲ ኸፋሉ እዩ።
   2. ተርን ኦቨር ታክሲ ናይ ምምሕዳር ሓላፊነት ናይ ታክሲ በዓል መዚ እዩ።
9. **ናይ ሒሳብ መዝገብ ብዛዕባ ምሓዝ**
   ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ቑፅሪ 286/1994 ኣንቀፅ 48 መሰረት ናይ ሒሳብ መዝገብ ክሕዙ ግቡእ ዘለዎም ክፈልቲ ግብሪ ንተርን ኦቨር ታክሲ ኣወሳስና ምእንታን ከገልግል ሒሳብ መዝገብ ክሕዙ ኣለዎም።
10. **ናይ ተርን ኦቨር ታክሲ መፍለጢ ብዛዕባ ምቕራብን እቲ ታክሲ ብዛዕባ ምኽፋልን**
1. **ኽፈልቲ ተርን ኦቨር ታክስ፦**
ሀ. ሕድ ሕድ ናይ ሒሳብ እዋን ምስትወደአ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ጊዜ ንግብሪ በዓል መዚ ናይ

ቀ/ የትራንስፖርት አገልግሎቶች፣
በ/ ማንኛውንም የሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን ለሚሰጥ ፈቃድ ለመንግስት የሚፈጸም ክፍያ፣
ተ/ ከ60 በመቶ በላይ ሠራተኞች አካል ጉዳተኞች የሆኑበት አካል ጉዳተኞች ቀጥሮ የሚያሠራ ድርጅት የሚያቀርባቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች፣
ቸ/ መፃሕፍት

2. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ በሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች ላይ የሚከፈለው ታክስ ቀሪ እንዲሆን ሊፈቅድ ይችላል።
3. በዚህ አንቀጽ የተዘረዘሩት ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች አፈፃፀም የገቢዎች ሚኒስትር በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

ክፍል ሦስት
የታክሱ አስተዳደር ሥርዓት

8. **ታክሱን የማስተዳደር እና ሪፖርት የማቅረብ ኃላፊነት፦**
   1. በዚህ አዋጅ መሰረት የተርን ኦቨር ታክሱን ስሌት በትክክል የማከናወን፣ የታክሱን ማስታወቂያ በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለታክሱ ባለሥልጣን የማቅረብና ታክሱን በጊዜው የመክፈል ኃላፊነት የታክስ ከፋዩ ነው።
   2. የተርን ኦቨር ታክስን የማስተዳደር ኃላፊነት የታክሱ ባለሥልጣን ነው።
9. **የሂሳብ መዝገብ ስለመያዝ**
   በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/1994 አንቀጽ 48 መሰረት የሂሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ የተጣለባቸው ታክስ ከፋዮች ለተርን ኦቨር ታክስ አወሳሰን እንዲያገለግል በገቢ ግብር አዋጅ የታዘዘውን የሂሳብ መዝገብ መያዝ አለባቸው።
10. **የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ ስለማቅረብ እና ታክሱን ስለማስከፈል**
1. **የተርን ኦቨር ታክስ ከፋዮች፦**
ሀ. እያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ በተጠናቀቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለታክስ ባለስልጣኑ የተርን ኦቨር

ተርን ኦቨር ታክስ ግብሪ መፍለጢ ምቕራብ፣
ለ. ናይ ተርን ኦቨር ታክስ መፍለጢ ንምቕራብ ኣብ ዝተወሃቦ ናይ ጊዜ ገደብ ውሽጢ ኣብ'ቲ ሒሳብ እዋን ክኽፍል ዝግበኦ ግብሪ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎም።

2. **ነዚ ዓንቀፅ ኣፈፃፅማ "ናይ ሒሳብ ጊዜ "ማለት**
ሀ. ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ቁፅሪ 286/94 ናይ ደረጃ "ሀ" ኸፈልቲ ግብሪ ተባሂሎም ዝፍለጡን ንተወሳኺ እሴት ታክሲ ክምዝገቡ ግዴታ ዘይብሎም ኸፈልቲ ግብሪ በብወርሑ፣
ለ. ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ቁፅሪ 286/94 ብዝተደንገገ መሰረት ናይ ሒሳብ መዝገብ ንዝሕዙ ናይ ደረጃ "ለ" ኸፈልቲ ግብሪ ብናይ ኢትዮጵያ ናይ በጀት ዓመት ወይ ድማ በቲ በዓል መዚ እንትፍቀድ ብናይ ኣውሮፓዊያን ዘመን ኣቆፃፅራ ካብ'ቲ ዓመት ፈላማይ ማዓልቲ ጀሚሩ ዝቑፀር ናይ ሰለስተ ወርሒ እዋን፣
ሐ. ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ 286/94 ብዝተደንገገ መሰረት ናይ ሒሳብ መዝገብ ንዘይሕዙ ናይ ደረጃ "ሐ" ግብሪ ኸፈልቲ ናይ በጀት ዓመቱ እዩ።

11. **ኣወሳስና ተርን ኦቨር ታክስ ፡-**

1. ናይ ግብሪ በዓል መዚ ናይ ግብሪ ኸፋሊ ሒሳብ ድሕሪ ምምርማሩ ግብሪ ኸፋሊ ክኸፍሎ ዝግብኦ ግብሪ ኣንኢሱ ዘፍለጠ ምኻኑ ዝተበፅሓሉ እንተኾይኑ ተወሳኺ ናይ ግብሪ ውሳነ ይህብ።
2. ናይ ግብሪ ኸፋሊ ናይ ሒሳብ መዛግብትን ደገፍቲ ሰነዳት ብዝኾነ ምኽንያት በቲ ግብሪ በዓል መዚ ወገን ተቐባልነት እንተዘይረኺቡ ወይ ድማ ብግብሪ በዓል መዚ ክቐርቡ ተሓቲቶም እንተዘይቐርቦም ወይ ድማ ናይ ሒሳብ መዛግብትን ደገፍቲ ሰነዳትን እንተዘይ ሃልየዮም ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ብዘለዎ መረዳእታ ወይ ድማ ናይ'ቲ ኣቕሓ ወይ ኣብ ግልጋሎት ናይ ዓዲ ውሽጢ ዕዳጋ ዋጋ፣ ዋግኡ ዘይፍለጥ እንተኾይኑ ናይ ተመሳሳሊ ዕዳጋ ዋጋ ተደሪኹ ይውስን።
3. ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ብዝተደንገገ መሰረት ናይ ሒሳብ መዝገብ ዘይሓዙ ናይ ደረጃ "ሐ" ግብሪ ኸፈልቲ ናይ ተርን ኦቨር ታክስ ብቁርጥ

ታክስ ማስታወቂያ ማቅረብ፣
ለ. የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ ለማቅረቢያ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ በሂሳብ ጊዜው መከፈል ያለበትን ታክስ የመክፈል፣

2. **ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "የሂሳብ ጊዜ" ማለት"፣**
ሀ. በገቢ ገብር አዋጅ ቁጥር 286/94 የደረጃ "ሀ" ግብር ከፋዮች ተብለው የሚታወቁ እና ለተጨማሪ እሴት ታክስ የመመዝገብ ግዴታ የሌለባቸው ታክስ ከፋዮች በየወሩ፣
ለ.በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 በተደነገገው መሰረት የሂሳብ መዝገብ ለሚይዙ የደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች በኢትዮጵያ የበጀት ዓመት ወይም በታክሱ ባለሥልጣን ሲፈቀድ በአውሮታ ዘመን አቆጣጠር ከዓመቱ የመጀመሪያ ቀን ጀምሮ የሚቆጠር የሦስት ወር ጊዜ፣

ሐ. በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 በተደነገገው መሰረት የሂሳብ መዝገብ ለማይዙ የደረጃ"ሐ" ግብር ከፋዮች የበጀት ዓመቱ ነው።

11. **የተርን ኦቨር ታክስ አወሳሰን፡-**

1. የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሂሣብ ከመረመረ በኃላ ታክስ ከፋዩ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ አሳንሶ ያስታወቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ ይሰጣል።
2. የታክስ ከፋዩ የሂሣብ መዛግብትን ደጋፊ ሰነዶቹ በማናቸውም ምክንያት በታክስ ባለሥልጣኑ ዘንድ
ተቀባይነት ካላገኙ ወይም በታክስ ባለስልጣኑ እንዲቀርቡ ተጠይቆ ካልቀረቡ ወይም የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች ከሌሉ የታክስ ባለስልጣን ታክሱን ባለው መረጃ ወይም የዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን የአገር ውስጥ ተበያ ዋጋ፣ ዋጋው የማይታወቅ ከሆነ የተመሳሳዩን የገበያ ዋጋ መሰረት በማድረግ ይወሰናል።
3. በገቢ ግብር አዋጅ በተደነገገው መሰረት የሂሳብ መዝገብ የማይዙ የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች የተርን ኦቨር ታክስ በቁርጥ ይወሰናል። በቁርጥ

ይውሰን። ብቁርጥ ዝኸፈል ተርን ኦቨር ታክስ ንምሕሳብ/ንምግባጥ/መሰረቱ ንኣታዊ ግብሪ መሰረት ዝኾነ ጠቕላላ ኣታዊ እዩ።

4. ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ዝሃቦ ናይ ታክስ ውሳነ ብመፍለጢ ተዳልዩ ነቲ ግብሪ ኸፋሊ ይለኣኽ። ናይ ውሳነ መፍለጢ ናይ ምልኣኽ ኣፈፃፅማ ብኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ብዝተውሃቡ ድንጋጌታት መሰረት ይፍፀም።

5. ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ብንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ተወሳኺ ናይ ታክስ ውሳነ ዝሃበን ናይ ግብሪ ውሳነ መፍለጢ ዝበፅሖ ሰብ እቲ መፍለጢ ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ 30/ሳላሳ/ ማዓልቲ ንኸኸፍል ዝተሓተቶ ተወሳኺ ታክስ ተዘይኸፊሉ ወይ ድማ ኣብ ልዕሊ እቲ ውሳነ ቅር እንተይልዎ ብዓንቀፅ 21 መሰረት ይግባኣኒ ሕቶ ዘይቕረበ እንተኾይኑ ጥፉኣተኛ እዩ።

6. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 8 መሰረት ግብሪ ኸፋሊ ታክሲ ኣፍሊጡ ካብ ዝኸፈሉ ናይ በጀት ዓመት መወዳእታ መበገሲ ብምግባር ኣብ 5/ሓሙሽተ/ ዓመት ጊዜ ውሽጢ እቲ ግብሪ በዓል መዚ ናይ'ቲ ታክስ መጠን ወሲኑ ዝተረፈ ሒሳብ ምህላው እንተዘይፈሊጡ እቲ ዝተኸፈለ ግብሪ እኹልን ናይ መወዳእታን ይኸውን። እዚ ከምዚ እናሃለወ እቲ ኸፋሊ ግብሪ ኣታዊኡ ተዘየፍሊጡ ወይ ድማ ዝተጭበርበረ ናይ ኣታዊ መፍለጢ ዘቕረበ እንተኾይኑ ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ኣብ ዝኾነ ኻሊእ ሕጊ ዝተደንገገ ይርጋ ተዘይኣገዶ ግብሩ ኣብ ዝኾነ እዋን ምውሳን ይኽእል።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ኣፈፃፅማ ኣታኣኻኽባ ታክስ

12. ናይ ታክስ ባዓል መዚ ስልጣን፦

ብዚ ኣዋጅ ኣብ ኻልኦት ዓንቀፃት ካብ ዝተጠቐሱ ብተወሳኺ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ናይ ምውዓልን ምፍፃምን ሓላፊነት ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ይኸውን፣

2. ኣብ ዝኾነ ካልእ ሕጊ ውሽጢ ተፃራሪ ዝኾነ ድንጋጌታት እንተሃለው'ውን፣ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ኣብ ዝኾነ እዋን በቲ ግብሪ ኸፋሊ ዝቐረቡ ዝኾኑ መብርሂታትን፣ሰነዳትን ናይ ሒሳብ

የሚወሰን የተርን ኦቨር ታክስ ስሌት መሰረት ለገቢ ግብር መሰረት የሆነው ጠቅላላ ገቢ ነው።

4. የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሣኔ በማስታወቂያ ተዘጋጅቶ ለታክስ ከፋዩ ይላካል። የውሣኔ ማስታወቂያ የመላኩ ኣፈፃፀም በገቢ ግብር ኣዋጅ ድንጋጌዎች መሰረት ይፈፀማሉ።

5. የታክሱ ባለሥልጣን በንዑስ ኣንቀጽ (1) መሰረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያ በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ እንዲከፍል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈለ ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ካለው በኣንቀፅ 21 መሰረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው።

6. በዚህ ኣዋጅ ኣንቀፅ 8 መሰረት ታክስ ከፋዩ ታክሱን በ5 ዓመት ጊዜ ውስጥ የታክስ ባለሥልጣን የታክሱን ልክወስኖ ቀሪ ሂሳብ መኖሩን ካላስታወቀ የተከፈለው ታክስ በቂና የመጨረሻ ይሆናል። ሆኖም ታክስ ከፋዩ ገቢውን ያላስታወቀ ወይም የተጭበረበረ የገቢ ማስታወቂያ ያቀረበ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በማናቸውም ሌላ ሕግ የተደነገገው ይርጋ ሳያግደው ታክሱን በማናቸውም ጊዜ መወሰን ይችላል።

ክፍል አራት
የታክሱ አሰባሰብ አፈፃፀም

12. የታክሱ ባለሥልጣን

በዚህ ኣዋጅ ሌሎች ኣንቀጾች ከተጠቀሱት በተጨማሪ የታክሱ ባለሥልጣን የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. ይህን ኣዋጅ በሥራ ላይ የማዋል እና የማስፈፀም ኃላፊነት የታክሱ ባለሥልጣን ይሆናል።

2. በማናቸውም ሌላ ሕግ ውስጥ ተቃራኒ የሆኑ ድንጋጌዎች ቢኖሩም፣ የታክሱ ባለሥልጣን በማንኛቸውም ግዜ በታክስ ከፋዩ የቀረቡ ማናቸውንም መግለጫዎች፣ ሰነዶችና የሂሳብ

መዝገብን ንምርግጋፅ፣

ሀ. ሕጋዊ ስልጣን ዝተውሃቦም ተቆፃፀርቲ ናብ'ቲ ግብሪ ኸፋሊ ናይ ንግዲ ወይ ድማ ናይ ሞያ ስራሕ ቦታ ብምልኣኸ ናይ ሒሳብ መብርሂታት፣ ሰነዳትን ናይ ሒሳብ መዛግብትን ወይ ድማ ኣታዊን ወፃኢን ዘርኢ ሰነዳትን፣ ንንግዲ ዝተኣከቡ ኣቑሑት ወይ ድማ ኻልኦት ኣቑሑት ንምምስኻር ንምምርማር፣

ለ. ግብሪ ኸፋሊ ወይ ድማ ናይ ሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን ወይ ድማ መረዳእታ ንምርካብ ዘኽእሉ ወይ ድማ ነዚኦም ናይ ምሕላው ብሓላፍነት ዝተውሃቦ ዝኾነ ናይ ግብሪ ኸፋሊ ተቆፃሪ ኣብ ዝጥዕም ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ናይ ስራሕ ሰዓታትን ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ተረኺቡ ንዝቐርቡሉ ኣግባብ ዘለዎም ሕቶታት መልሲ ንኸህብን ዝተብሃሎም ሰነዳት ንኽቕርብ ንምግባር፣

ሐ. ማዘጋጃ ቤት፣ናይ ፋይናንስ ትካል ወይ ድማ ዝኾነ ናይ ፌደራል ወይ ድማ ናይ ክልል መንግስቲ ቤት ፅሕፈታት ወሲኹ ዝኾነ ሰብ ብዛዕባ ግብሪ ኸፋሊ ዝፈልጦ መረዳእታ ወይ ድማ ናይ ስራሕ ምንቅስቓስ ዝርዝር ንክገልፅ ክገብር ይኽእል።

13.ግብሪ ንምእካብ ሃፍቲ ብዛዕባ ምሓዝ

1. ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 4 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ዝኾነ በዚ ኣዋጅ ዝተወሰነ ተክስ ዝድለዩ ሰብ ብኣንቀፅ 11 ንኡስ ኣንቀፅ 2 ብዝተደንገገ መሰረት ጥፍኣተኛ ኮይኑ ዝተረኸበ እንተኾይኑ ናይ ግብሪ ባዓል መዚ ናይዚ ግብሪ ኸፋሊ ሃፍቲ ብምሓዝ ንዝድልዮ ግብሪን ሃፍቱ ንምሓዝ ንዝተገበረ ተወሳኺ ወፃኢ ንምሽፋን ኸውዕል ንምግባር ሕጋዊ ስልጣን ይህልዎ፣

2. ነዚ ክፍሊ ኣፈፃፅማ "ምሓዝ" ብዝኾነ መንገዲ ምሓዝን ብተወሳኺ ናይ ተርን ኦቨር ታክሲ ዘድልዩ ሰብ ዝኾነ ገንዘብ ወይ ድማ ሃፍቲ ኣብ ኢዱ ካብ ዝርከብ ሰብ ግብሪ ምእካብ ይሓውስ። ብመሰረት ድንጋገ እዚ ኣንቀፅ ብንኡስ ዓንቀፅ 3ን 6ን ተዘይኮይኑ ምሓዝ ዝካኣል ናይ ምሓዝ ትእዛዝ ኣብ ዝተውሃበሉ እዋን ብትሕዝቶ ዝርከብ ንብረትን ናይ ምሓዝ ተግባር ኣብ ዝካየደሉ እዋን ፀኒዑ ዘሎ ግዴታ ብዝምልከት

መዝገቦች ለማረጋገጥ፣

ሀ. ሕጋዊ ሥልጣን የተሰጣቸውን ተቆጣጣሪዎች ወደ ታክስ ከፋዩ የንግድ ወይም የሙያ ሥራ ቦታ በመላክ የሂሳብ መግለጫዎችን፣ ሰነዶችን እና የሂሳብ መዝገቦችን ወይም ገቢና ወጪን የሚያሳዩ ሰነዶችን ለንግድ የተከማቹ ዕቃዎችን ወይም ሌሎች ዕቃዎችን ለማመሳከርና ለመመርመር፣

ለ. ታክስ ከፋዩን ወይንም የሂሳብ መዘገቦቹን እና ሰነዶችን ወይም መረጃን ለማግኘት የሚችለውን ወይንም እነዚህን የመጠበቅ ኃላፊነት የተሰጠውን ማንኛውንም የታክስ ከፋዩን ተቀጣሪ በአመቺ የታክሱ ባለሥልጣን የሥራ ሰዓቶች እና ጽ/ቤት ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳዩ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ ለማድረግ፣

ሐ. ማዘጋጃ ቤት፣ የፋይናንስ ተቋም ወይም ማንኛውንም የፌደራል ወይም የክልል መንግስት መሥርያ ቤት ጨምሮ ማንኛውም ሰው ስለታክስ ከፋዩ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የሥራ እንቅስቃሴ ዝርዝር እንዲገልፅ ለማድረግ ይችላል።

13. ታክስ ለመሰብሰብ ሀብት ስለመያዝ

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተጣለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 5 ወይም በአንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2 በተደነገገው መሰረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን የዚህን ታክስ ከፋይ ሀብት በመያዝ ለሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ የተደረገውን ተጨማሪ ወጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ሕጋዊ ሥልጣን ይኖረዋል።

2. ለዚህ ክፍል አፈፃፀም "መያዝ" በማናቸውም መንገድ መያዝን፣ እንዲሁም የተርን ኦቨር ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጅ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል። በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 እና 6 በተነገረው መሰረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዙ ትዕዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዞታ ሥራ የሚገኝ ንብረት እና የመያዙ ተግባር በሚከናወንበት ጊዜ ፀንቶ ያለ ግዴታን

ጥራሕ እዩ። ናይ ግብሪ በዓል መዚ ናይ ግብሪ ኽፋሊ ሃፍቲ ኣብ ዝሕዘሉ እዋን ናይ ፖሊስ ሰራዊት ኣባል ንኽርከብ ክሓትት ይኽእል። በዓል መዚ ካብዚ ንላዕሊ ብዝተመልከተ መሰረት እቲ ሃፍቲ ካብ ዝሓዘሉ ዕለተ ጀሚሩ ካብ ዝቑፀር 10 /ዓሰርተ/ ማዓልቲ እዋን ንዳሓር ብሓራጅ ኻሊእ መገዲ ዝሓዘ ንብረት ክሸይጥ ይኽእል። ኾይኑ ግን እቲ ንብረት ዝበላሸው እንተኾይኑ ናይ'ቲ ንብረት ባህሪ ኣብ ግምት ውሽጢ ብምእታው ግቡእ መሲሉ ኣብ ዝተርኣዮ እዋን ክሸጡ ይኽእል።

3. ዝኾነ ዝተትሓዘ ንብረት ንኽትሓዝ ምክንያት ንዝኾነ ናይ ታክስ ዕዳ ንምሽፋን እኹል ተዘይኾይኑ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ኣብ ልዕሊ ግብሪ ኽፋሊ ዝድለ ናይ ግብሪ ዕዳን ምስ እዚ ብዝተሓሓዘ ዝተፈላለዩ ወፃኢታት ተኸፊሎም ስጋብ ዝውድኡ ናይ ግብሪ ዕዳ ዝድለዩ ሰብ ኻልኦት ሃፍቲታቱ ምሓዝ ይኽእል።
4. ካብ'ዚ ንላዕሊ ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ዘይተኸፈለ ናይ ታክሲ ዕዳ ምኽንያት ንብረት ምሓዝ ዝካኣል ናይ ግብሪ በዓል መዚ ሃብቲ ናይ ምሓዝ ሓሳብ ከምዘለዎ ኣቐዲሙ ንቲ ግብሪ
ኽፋሊ ብፅሑፍ ድሕሪ ምፍላጡ ይኸውን። በዚ ዓይነት ዝወሃቦ መፍለጢ ሃፍቲ ቅድሚ ምሓዙ ካብ 30/ሳላሳ/ መዓልቲ ቀዲሙ ንቲ ግብሪ ኽፋሊ ክበፅሖ ይግባእ።
5. ናይ ታክስ በዓል መዚ ናይ'ቲ ታክስ ኣታኣኻኽባ ዘተዓናቕፉ ኹነታት ምንባሩ ዝተረደአ እንተኾይኑ ብንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከቱ ናይ 30/ሳላሳ/ ማዓልቲ ናይ ጊዜ ገደብን ብንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተመልከተ ናይ 30/ሳላሳ/ ማዓልቲ ናይ ጊዜ ገደብ ተይሓለወ እቲ ግብሪ ሽዑ ንሽዑ ንኽከፍሉ ንምግባር ሕቶ እንተቐርብን ግብሪ ኽፋሊ ንምኽፋል ፍቓደኛ እንተዘይኾይኑ ንብረቱ ብምሓዝ ግብሪ ናይ ምእካብ ኣፈፃፅማ ሕጋዊ ይኸውን።
6. ዝኾነ ንብረት ዝተትሓዘ ወይ ድማ ኣብ ኣፈፃፅማ ዘሎ ወይ ድማ ክትሓዝ ዝተሓሰበ እንተኾይኑ ብዛዕባ እዚ ንብረት መረዳእታ

በተመለከተ ብቻ ነው። የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሀብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሠራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል። ባለሥልጣኑ ከዚህ በላይ በተመለከተው መሰረት ሀብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ ከሚቆጠር ከ10 (አሥር) ቀናት ጊዜ በኋላ በሐራጅ ወይም በባለሥልጣኑ በተፈቀደ በማናቸውም ሌላ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መስሎ በሚያይው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል።

3. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዙ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ከታክስ ከፋዩ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳ እና ከዚህ ጋር የተየታያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከፍለው እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሀብቶች መያዝ ይችላል።
4. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሰረት ባልተከፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው የታክሱ ባለሥልጣን ሃብቱ የመያዝ ሃሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ከፋዩ በጹሑፍ ካስታወቀው በኋላ ይሆናል። በዚህ አይነት የሚሰጠው ማስታወቅያ ሃብቱ ከመያዙ ከ30 ቀን በፊት ለታክስ ከፋዩ ሊደርሰው ይገባል።
5. የታክሱ ባለሥልጣን የታክሱ አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነና በንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተ የ30 ቀን የጊዜ ገደብ እና በንኡስ አንቀጽ 4 የተመለከተው የ30 ቀን ጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ ታክሱ ወዲያውኑ እንዲከፈል ለማድረግ ጥያቄ ካቀረበ እንዲሁም ታክስ ከፋዩ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረትን በመያዝ ታክስ የመሰብሰቡ አፈፃፀም ሕጋዊ ይሆናል።
6. ማናቸውም ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዝ የታሰበ ከሆነ ስለዚሁ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ

ዝኸውን ወይ ድማ መግለፂ ዝሓዘ ሰነድ ወይ ድማ መዝገብ ኣብ ኢዱ ዝርከብ ወይ ድማ ኣብ ትሕቲ ቁፅፅሩ ዘሎ ዝኾነ ሰብ በቲ ታክስ በዓል መዚ ሕቶ እንትቐርበሉ ሰነድ ወይ ድማ መዝገብ ንመረዳእታ ከቕርብ ኣለዎ።

7. ብቤት ፍርዲ ትእዛዝ ዝተኸበረ ወይ ድማ ኣብ ኣፈፃፅማ ዘሎ ወይ ድማ ብውሕስና ካብ ዝተትሓዘ ወፃኢ ዝኾነ ብታክስና ምኽንያት ዝተትሓዘ ንብረት ኣብ ኢዱ ዝርከብ ወይ ድማ ንግብሪ ኸፋሊ ዝኾነ ግቡእ ዘለዎ ሰብ ናይ ግብሪ በዓል መዚ እንትሓቶ ዝሓዞ ሃፍቲ ንግብሪ በዓል መዚ ናይ ምርካብ ወይ ድማ ዘለዎ ግቡእ ናይ ምፍፃም ሓላፍነት ኣለዎ።

8. ዝኾነ ሰብ ናይ ታክስ በዓል መዚ እንትሓቶ ሓደ ዝተትሓዘ ንብረት ንከረክብ ፍቓደኛ ከይኾነ እንትተርፍ በቲ ዝተትሓዘ ንብረት ልክዕ ብውልቁ ተሓታቲ ይኸውን። ኾይኑ ግና ተሓታትነቱ ነቲ ንብረቱ ምሓዝ ምኽንያት ካብ ዝኾኑ ናይ ግብሪ ዕዳ ዓቐን /ኣብቲ ታክሲ ዕዳ ዝሕሰብ ወፃኢን ወለድን ወሲኹ/ከሓልፍ ኣይኽእልን።

9. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 8 ዝተሓበረ ናይ ውልቀ ተሓታትነት ብተወሳኺ እቲ ንብረት ዝሓዞ ሰብ ነቲ ንብረት ንምርካብ ፍቓደኛ ዘይኾነ ብዘይብቑዕ ምኽንያት እንተኾይኑ ብንኡስ ዓንቀፅ 8 መሰረት ካብ ዘድልዩ ናይ ገንዘብ ልክዕ 50% /ሓምሳ ሚኢታዊ/ ብተወሳኺ ክኸፍል ይግበር።

10. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ኣብ ትሕዝትኡ ውሽጢ ዘሎ ንብረት ዘረኸበ ወይ ድማ ብግብሪ ኸፋሊ ዝደለዮ ገንዘብ ካብ ግብሪ በዓል መዚ ብዝተሓተቶ መሰረት ኣታዊ ዝገበረ ዝኾነ ይኹን ሰብ ካብ ዘረኸቦ ንብረት ወይ ድማ ኣታዊ ምስ ዝገበሮ ገንዘብ ብዝተተሓዘ ናይ ግብሪ ግቡኡ ኣብ ዘይተዋፀኦ ግብሪ ኸፋሊ ወይ ድማ ዝኾነ ኻሊእ ሰብ ካብ ዝድለዮ ዕዳ ወይ ድማ ግቡእ ነፃ ይኸውን።

14. ኣብ ልዕሊ ሃፍቲ ዝቐርብ ናይ ቐዳምነት መሰል ሕቶ፡-

1. ውሕስና ዝተወሃቦም ናይ ካልኦት መለቃሕቲ

በእጁ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለ ማናቸውም ሰው በታክሱ ባለሥልጣን ጥያቄ ሲቀርብለት ሰነዱን ወይም መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት።

7. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተከበረ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካልሆነ በስተቀር ማናቸውም በታክስ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጁ የሚገኝ ወይም ለታክስ ከፋዩ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው የታክሱ ባለሥልጣን ሲጠይቀው የያዘውን ሃብት ለታክሱ ባለሥልጣን የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈጸም ኃላፊነት አለበት።

8. ማናቸውም ሰው የታክሱ ባለሥልጣን ሲጠይቀው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፍቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል።ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክሱ ዕዳ መጠን /በታክሱ ዕዳ ላይ የሚታሰበውን ወጪ እና ወለድ ጨምሮ/ ሊያልፍ አይችልም።

9. ንዑስ አንቀጽ 8 ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፍቃደኛ ያልሆነው ያለበቂ ምክንያት ከሆነ በንዑስ አንቀጽ 8 መሰረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን 50 ፐርሰንት /ሃምሳ በመቶ/ በተጨማሪ እንዲከፍል ይደረጋል።

10. በዚህ አንቀጽ መሰረት በይዞታው ሥር ያለውን ንብረት ያስረከበ ወይም በታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ገንዘብ ከታክሱ ባለሥልጣን በተጠየቀው መሰረት ገቢ ያደረገ ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋረ በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈልግበት ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል።

14. በሀብት ላይ የሚቀርብ የቀደምነት መብት ጥያቄ፤

1. ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አበዳሪዎች

ናይ ቐዳምነት መሰል ከምዝተሓለወ ኾይኑ ብዚ ኣዋጅ መሰረት ታክስ ተኸፋሊ ካብ ዝኾነሉ ዕለት ጀሚሩ ተኸፊሉ እስካብ ዝውዳኣሉ እዋን ታክስ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣብ ዘለዎ ሰብ ሃፍቲ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ናይ ቐዳምነት መሰል ይህልዎ።

2. ዝኾነ ሰብ ታክስ ናይ ምኽፋል ግቡኡ ብዘይምውፅኡ ጥፍኣተኛ ኾይኑ እንተተረኺቡ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ብጥፍኣት ምኽንያት እቲ ዘይተኸፈለ ታክስን ታክሲ ንምኽፋል ዝግበር ምንቅስቓስ ዘስዕቦ ወፃኢ ምኽፋል ምእንታን ክካኣል ናይ'ቲ ታክስ ዕዳ ዝድለዮ ሰብ ሃፍቲ ብውሕስና ተታሒዙ ንኽፀንሕ ነቲ ንብረት ንዝመዝገቦ ኣካል ናይ ፅሑፍ ትእዛዝ ዝህብ ምኻኑ ዝገልፅ መጠንቀ'ቕታ ነቲ ዝተመዝገበ ሰብ ይህብ።

3. ብንኡስ ኣንቀፅ 2 ዝተሓበረ መጠንቀ'ቕታ ዝበፅሖ ናይ ግብሪ ኸፋሊ እቲ መጠንቀ'ቕታ ካብ ዝበፅሖ ኣብ 30/ሰላሳ/ ማዓልቲ ውሽጢ ታክስ ዘይኸፈለ እንተኾይኑ ናይ ግብሪ በዓልመዚ ንቲ ንብረት መዝጋቢ በዓልመዚ ዝተመዝገበ ሰብ ሃፍቲ በቲ ዘይተኸፈለ ናይ ግብሪ ዕዳ ልክዕ ብውሕስና ተትሒዙ ንኽፀንሕ ትእዛዝ ይህብ።

4. ብንኡስ ኣንቀፅ 3 መሰረት ናይ ግብሪ በዓል መዚ ታክሲ ዘድልዩ ሰብ ሃፍቲ ብውሕስና ተታሒዙ ንኽፀንሕ ትእዛዝ ዝሃበ እንተኸውን፣ መዝጋቢ በዓል መዚ ዝኾነ ዓይነት ኽፍሊት ከይሓተት ንብረቱ ብውሕስና ንክትሓዝ ዝበፅሖ ትእዛዝ ከምዝኾነ ኣብ ልዕሊ እቲ ሃፍቲ ዘሎ መትሐዚ ሰነዳት ይምዝገብ፣ ቕድም ኢሉ ዝተውሃበ መትሐዚ ግቡእ ከምዝተሓለወ ኾይኑ፣ ናይ ውሕስና ምዝገባ ዘድለዮ ታክስ ንምኽፋል ብዝኾነ መልክዑ ብሕጊ ከምዝተውሃበ መትሓዚ ወይ ድማ ከምዝኾነ ኻሊእ ዕዳ ወይ ድማ ኽፍሊት ኾይኑ ይቑፀር።

15. **ግብሪ ኸፋሊ ዘለዎ ሓለዋ፡-**

በዚ ክፍሊ ኣርባዕተ /4/ መሰረት ዝተትሓዘ ዝኾነ ንብረት ዝእዝዞ፣ ዝሕልዎን ዝምዝግቦ ናይ ግብሪ በዓልመዚ ጥራሕ ይኸውን። ብዝኾነ

የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አዋጅ መሰረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን አንስቶ ተከፍሎ እስከ አለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሃብት ላይ የታክስ ባለሥልጣን የቀዳምነት መብት ይኖረዋል።

2. ማናቸውም ሰው ታክስ የመክፈል ግዴታውን ባለመወጣት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የታክስ ባለሥልጣን በጥፋት ምክንያት ያልተከፈለው ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገውን እንቅስቃሴ የሚያስከትለውን ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክሱ ዕዳ የሚፈለግበትን ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የፅሑፍ ትዕዛዝ የሚሰጥ መሆኑን የሚገልጽ ማስጠንቀቂያ ለተመዘገበው ሰው ይሰጣል።

3. በንዑስ አንቀጽ 2 የተገለፀው ማስጠንቀቂያ የደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቂያው በደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቂያው በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን ለንብረት መዝጋቢው ባለሥልጣን የተመዘገበው ሰው ሀብት ባልተከፈለው የታክስ ዕዳ መጠን በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ ይሰጣል።

4. በንዑስ አንቀጽ 3 መሰረት የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሃብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ የሰጠ ሲሆን፣ መዝጋቢው ባለሥልጣን ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋስትና እንዲያዝ የደረሰውን ትዕዛዝ እንደማናቸውም በሀብቱ ላይ እንዳለ የመያዝ ሰነድ ይመዘግባል። ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዝ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ዋስትናው ምዝገባ የሚፈለገውን ታክስ ለማስከፈል በማናቸውም መልኩ በሕግ እንደተሰጠ መያዣ ወይም እንደማናቸውም ሌላ ዕዳ ወይም ክፍያ ሆኖ ይቆጠራል።

15. **ታክስ ከፋዩ ስላለው ጥበቃ**

በዚህ ክፍል 4 መሰረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው፣ የሚጠበቀው፣ እና የሚመዘገበው የመንግስት አካል በዚህ ክፍል

ኻሊእ መንግስታዊ ኣካል በዚ ክፍሊ መሰረት ዝተትሓዘ ንብረት ዝኾነ ኻልእ ምኽንያት ብምግባር ንክውሃቦ ወይ ድማ ንክመሓላለፈሉ ምሕታት ኣይኽእልን። እቲ ዝተትሓዘ ንብረት ዝተሸጠ እንተኾይኑ ካብቲ ብመሸጣ ዝተረኸበ ገንዘብ ውሽጢ ግብሪ ኽፍሊ ካብ ዝድለዮ ዕዳ ንላዕሊ ዝኾነ ገንዘብ ነቲ በዓልዋና እቲ ንብረት ኸው ንኸው ይምለስ።

መሰረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሰረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረት ባለቤት ወዲያውኑ ይመለሳል።

16.ናይ ተረካቢ ግቡእ፦

1. ብዚ ኣንቀፅ ውሽጢ "ተረካቢ" ማለት ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ዝርከብ ናይ ግብሪ ኽፋሊ ሃብቲ ብዝምልከት፣

   ሀ. ናይ'ቲ ኩባንያ ንብረት መፃረይ ኾይኑ ዝተሰየመ፣

   ለ. ካብ ቤት ፍርዲ ወፃኢ ወይ ድማ ብቤት ፍርዲ ዝተሸመ ተረካቢ፣

   ሐ. ኣብ ኪሳራ ውሽጢ ዝርከብ ትካል በዓል ሓደራ፣

   መ. መትሓጃ ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ፣

   ሠ. ብሕጊ ክእለት ንዘይብሉ ሰብ ናይ ንግዲ ስራሕ ዘካይድ ዝኾነ ሰብ እዩ።

2. ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ዘሎ ንብረት ተረካቢ ኾይኑ ዝተሸመ ወይ ድማ ንብረት ኣብ ትሕዝትኡ ውሽጢ ዝተገበረ ተረካቢ ካብ ዝተሸመሉ ወይ ድማ ንብረቱ ኣብ ትሕዝትኡ ውሽጢ ካብ ዝተገበረሉ ካብ ክልቲኡ ካብ ዝቐደመ ማዓልቲ ጀሚሩ ኣብ 14/ዓሰርተ ኣርባዕተ/ ማዓልቲ ጊዜ ውሽጢ ዝተሸመ ወይ ድማ ንብረት ኣብ ትሕዝትኡ ውሽጢ ዘሎ ምዃኑ ንግብሪ በዓል መዚ ከፍልጥ ኣለዎ።

3. ናይ ግብሪ በዓልመዚ ንብረቱ በቲ ተረካቢ ትሕዝቶ ውሽጢ ዘሎ ሰብ ዝድለዮ ናይ ግብሪ ዕዳ ንምሽፋን ዘድልዩ ናይ ገንዘብ ልክዕ ንተረካቢ ብፅሑፍ የፍልጥ።

4. ተረካቢ፦

   ሀ. ብንኡስ ኣንቀፅ 3 መሰረት ብግብሪ በዓልመዚ ዝተገለፀ ናይ ገንዘብ ልክዕ ወይ ድማ ካብ'ቲ ምፍላጥ ንዳሓር ብስምምዕነት ዝተበፅሐ ኻሊእ ናይ ገንዘብ ልክዕ ካብ'ቲ ንብረት መሸጣ ቐኒሱ ንበይኑ የቐምጥ።

16. የተረካቢ ግዴታ

1. በዚህ አንቀጽ ውስጥ "ተረካቢ" ማለት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ የታክስ ከፋዮን ሀብት በተመለከተ፣

   ሀ/ የኩባንያ የንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ፣

   ለ/ከፍርድ ቤት ውጪ ወይም በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ፣

   ሐ/ በኪሣራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ፣

   መ/የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር፣ ወይም

   ረ/ በሕግ ችሎታ የሌለው ሰው ንግስ ሥራ የሚያካሂድ፣ ማናቸውም ሰው ነው።

2. በኢትዮጵያ ውስጥ ያለ ንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመበት ወይም ንብረቱ በይዞታው ሥር ከተደረገበት ከሁለቱ ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ14 ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር ያለ መሆኑን ለታክሱ ባለሥልጣን ማስታወቅ አለበት

3. የታክሱ ባለሥልጣን ንብረቱ በተረካቢው ይዞታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል።

4. ተረካቢ፦

   ሀ. በንዑስ አንቀጽ 3 መሰረት በታክስ ባለሥልጣኑ የተገለፀውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያው በኃላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል።

ለ. ተቐጊሱ ንበይኑ ካብዝተቐመጠ ናይ ገንዘብ ልክዕ ዝተረኸበ ንብረት በዓልዋና ካብ ዝኾነ ሰብ ዝድለዮ ናይ ታክስ ዕዳ ተሓታቲ ይኸውን።

ሐ. ብዚ ኣንቀፅ ዝተሓበረ እንተሃለወካ ካብ ታክሱ ቐዳምነት ዘለዎ ዝኾነ ዕዳ ምኽፋል ይኽእል።

5. ተረካቢ ብንኡስ ኣንቀፅ 3 ዝተጠቐሰ ግብሪ ብዝምልከት ብንኡስ ኣንቀፅ 4 መሰረት ተቐጊሱ ንበይኑ ንኽቕመጥ ዝተገበረ ናይ ገንዘብ ልክዕ በዚ ኣንቀፅ ንዝተጠቐሰ ታክስ ተዘየውዒሉ ተቐጊሱ ንበይኑ ብዝተቐመጠ ገንዘብ ልክዕ ብውልቂ ተሓታቲ ይኸውን።

17. ለውጢታት ብዛዕባ ምፍላጥ፡-

ዝኾነ ኸፋሊ ግብሪ፡-

1. ሽሙ፣ኣድራሽኡ፣ ናይ ንግዲ ስራሕ ቦታ፣ ኣወዳድብኡ፣ ወይ ድማ ግብሪ ዝኸፈለሉ ዋና ናይ ንግዲ ስራሕ ምንቕስቓስ ወይ ድማ ዝፍፅሞም ተግባራት ዓይነት፣
2. ግብሪ ዝኸፈለሉ ናይ ንግዲ ስራሕ ምንቕስቓስ ዝፍፀመሉ ኣድራሻ ወይ ድማ ሽም ዝቐየረ እንተኾይኑ እዚ ነቲ ግብሪ በዓልመዚ ኣብ ውሽጢ 21/ዒስራን ሓደን/ ማዓልቲ ክፍለጥ ኣለዎ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ይግባኣኒ ዝቐርበሉ ስርዓት

18. ናይ ጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ፡-

ናይ ጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ኣባላት ብቲ ናይ ታክስ በዓልመዚ ሓላፊ መቕረባይነት ከም ኣግባቡ በእቶት ሚኒስትር ወይ ድማ ኣግባብ ብዘለዎ ናይ ክልል በዓል መዚ ይስየሙ።

19. ናይ ጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ዝህልዎ ስልጣንን ተግባርን፡-

1. እቲ ኮሚቴ ተፀዋዕነቱ ንግብሪ በዓልመዚ ኾይኑ

ሀ. ቅፅዓት ንኽለዓል፣ ወለድ ከምዝተርፍ ንምግባር ወይ ድማ ናይ ግብሪ ግቡኡ ንክመሓየሽ ዝቐርቡ ማመልከቻታት ንምፍታሽን ውሳነ ንምሃብ፣

ለ. ምስ ዝቐረቡ ጥርዓናት ርክብ ዘለዎም ዝኾነ ናይ ፅሑፍ መረዳእታ ወይ ድማ ሰነዳት

ለ. ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበው ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል።

ሐ. በዚህ አንቀጽ የተመከተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለው ማናቸውም ዕዳ ሊከፍል ይችላል።

5. ተረካቢው በንዑስ አንቀፅ 3 የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በንዑስ አንቀጽ 4 መሰረት ተቀንሶ ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ለተጠቀሰው ታክስ ካለዋለ ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግል ተጠያቂ ይሆናል።

17. ለውጦች ስለማስታወቅ

ማናቸውም ታክስ ከፋይ

1. ስሙ፣አድራሻው፣ የንግድ ሥራው ቦታ፣ አደራጃጀቱ፣ ወይም ታክስ የሚከፈልበትን ዋንኛው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የሚያከናውናቸውን ተግባራት ዓይነት፣
2. ታክስ የሚከፈልበትን የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚከናወንበትን አድራሻ ወይም ስም የቀየረ እንደሆነ ይህንኑ ለታክስ ባለስልጣን በ21 ቀናት ውስጥ ማስታወቅ አለበት።

ክፍል አምስት
ይግባኝ የሚቀርብበት ሥርዓት

18. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ አባላት በታክስ ባለሥልጣኑ ኃላፊ አቅራቢነት እንደአግባብነቱ በገቢዎች ሚኒስትር ወይም አግባብ ባለው የክልል ባለሥልጣን ይሰየማሉ።

19. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ስለሚኖረው ሥልጣንና ተግባር፡-

1. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለታክሱ ባለሥልጣን ሆኖ፣

ሀ. በታክስ ከፋዮች መቀጫ እንዲነሳ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ለመመርመርና ውሳኔ ለመስጠት፣

ለ. ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም የጽሑፍ ማስረጃዎች

ምእካብ፣

ሐ. ኣብ ከይድ ምርመራ ዝርከብ ዋኒን ብዝምልከት ቐሪቡ ንዝሕተት ሕቶ ንኽምልስ ኣብ ግብሪ ኣወሳስና ብቐጥታ ወይ ድማ ብተዘዋዋሪ መገዲ ርክብ ዘለዎ ዝኾነ ሰብ ናይ ምፅዋዕ።

መ. ናይ ታክስ በዓልመዚ ዝሃቦ ናይ ግብሪ ውሳነ ትክክለኛን ዝተሚልአን ንዚ ኣዋጅ ሓልዩ ዝተውሃበ ምዃኑ ናይ ምርግጋፅ ስልጣን ይህልዎ።

2. ናይ ጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ካብ ግብሪ ኸፈልቲ ዝቐርብ ጥርዓን ክርኢ ዝኽእል ግብሪ ኸፋሊ ናይ ግብሪ ውሳነ መፍለጢ ምስበፅሖ ኣብዘለው 10/ዓሰርተ/ ማዓልቲ ውሽጢ ጥርዓን እንተቕሪቡ እዩ።

3. ናይ ግብሪ በዓልመዚ ሓላፊ ናይ'ቲ ኮሚቴ ናይ ውሳነ ሓሳብ ከፅድቕ ወይ ድማ በቲ ውሳነ ሓሳብ እንተዘይተሰማሚዑ ምክንያቱ ብምብራህ እቲ ጉዳይ ዳግም ንኽረኣይ ነቲ ኮሚቴ ክምልሶ ይኽእል።

20. ቕፅዓት ብዛዕባ ምልዓል፦

እቲ ኮሚቴ ከም ኣግባብነቱ ናይ እቶት ሚኒስትር ወይ ድማ ኣግባብ ዘለዎ ናይ ክልል በዓልመዚ ብዘውፀኦ መምርሒ መሰረት ኣብ ግብሪ ኸፋሊ ዝተወሰነ ምምሕዳራዊ ቕፅዓት ብሙሉእ ወይ ድማ ብኸፋሉን ክለዓል ክገብር ይኽእል።

21.ይግባኣኒ፦

1. ብግብሪ በዓልመዚ ዝተማሓላለፈ ናይ ተወሳኺ ግብሪ ውሳነ ዝቃወም ዝኾነ ግብሪ ኸፋሊ ናይ ታክስ ውሳነ መፍለጢ ካብ ዝበፅሖ ወይ ድማ ብጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ውሳነ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30/ሰላሳ/ መዓልቲ በቲ በዓልመዚ ዝተወሰነ ተወሳኺ ታክስ 50% /ሓምሳ ሚኢታዊ/ ኣብ በዓልመዚ ብምትሓዝ ንግብሪ ይግባኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ይግባኣኒ ናይ ምቕራብ መሰብ ኣለዎ።

2. ብንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ናይ ይግባኣኒ ጥርዓን ቐሪቡ ናይ ግብሪ ይግባኣኒ ጉባኤ ግብሪ ኸፋሊ ብተወሳኺ ዝተወሰነሉ ግብሪ ብሙሉእ

ወይም ሰነዶች መሰብሰብ፣

ሐ. በምርምራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክሱ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ መንገድ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው የመጥራት

መ. የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው የታክስ ውሳኔ ትክክለኛ፣ የተሟላ እና ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተሰጠ መሆኑን የማረጋገጥ ስልጣን ይኖረዋል።

2. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋዩ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ10 ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው።

3. የታክሱ ባለሥልጣን ኃላፊ የኮሚቴውን የውሳኔ ሀሳብ ሊያጸድቀው ወይም በውሳኔ ሀሳቡ ካልተስማማ ምክንያቱን በመግለጽ ጉዳዩ እንደገና እንዲያይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል።

20. መቀጣን ስለማንሳት

ኮሚቴው እንደአግባብነቱ የገቢዎች ሚኒስተር ወይም አግባብ ያለው የክልል ባለሥልጣን በሚያወጣው መመሪያ መሰረት በታክስ ከፋዩ ላይ የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲነሳ ማድረግ ይችላል።

21. ይግባኝ

1. በታክሱ ባለሥልጣን የተላለፈውን የተጨማሪ ታክስ ውሳኔ የሚቃወም ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ከደረሰው ወይም በአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30 /ሰላሳ/ ቀናት ውስጥ በባለሥልጣኑ የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 50 በመቶ/ሃምሳ በመቶ/ በባለሥልጣኑ ዘንድ በማስያዝ ለይግኝ ሰሚ ጉባኤ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት ይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባኤ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነበትን ታክስ በሙሉ ወይም

ወይ ድማ ብኽፋሉ ናይ ምኽፋል ግቡእ ከምዘለዎ ውሳነ ካብ ዝሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30/ሰላሳ/ መዓልቲ ውሽጢ ግብሪ ኽፋሊ ዝድለዮ ተወሳኺ ታክሲ ተዘይከፊሉ ጥፍኣተኛ'ዩ።

3. ብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተሓበረ እዋን ውሽጢ ይግባኣኒ ተዘይቐሪቡ በቲ በዓልመዚ ዝተወሰነ ተወሳኺ ታክስ ትኽክለኛን ናይ መወዳእታን ኾይኑ ሽዑ ንሽዑ ዝኽፈል ይኸውን።

4. ናይ'ዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ድንጋጌ ከምዝተሓለወ ኾይኑ ኣብ ኣዋጅ ግብሪ ኣታዊ ብዛዕባ ይግባኣኒ ዝተደንገጉ ኣንቀፃት ከም ኣግባብነቶም ብዚ ኣዋጅ መሰረት ዝተወሰኑ ታክስታት ብዝምልከት ንዝቐርቡ ይግባኣኒታት ተፈፃሚ ይኸው።

22.ናይ ምርዳእ ሓላፊነት

እቲ ዝተወሰነ ግብሪ በዚሑ ወይ ድማ ናይ ግብሪ በዓል ስልጣን ዝሃቦ ውሳነ ትክክል ኣይኮነን ብዝብል ኣብ ዝቐርብ ኽትዕ ናይ ምርዳእ ሓላፊነት ናይ'ቲ ዝተወሰነ ታክስ ወይ ድማ ናይ'ቲ በዓል መዚ ውሳነ ዝቃወም ሰብ ይኸውን።

ክፍሊ ሽዱሽተ
ምምሕዳራቀዊ ቕፅዓታት

23.ናይ ታክስ መፍለጢ ብእዋኑ ብዘይምቕራብ ብዛዕባ ዝፍፀም ቅፅዓት

1. በዚ ኣዋጅ ብኻሊእ መልክዑ ንኽፍፀም ካብ ዝተወሰነ ወፃኢ፣ ኣብቲ ዝተወሰነ እዋን ውሽጢ ናይ ታክስ ምፍላጥ ግቡኡ ዘይተዋፅአ ኽፋሊ ግብሪ ነቲ ዝደንጎየሉ ሕድ ሕድ ወርሒ ወይ ድማ ኽፋል ናይ'ቲ ወርሒ ንዝኾነ እዋን፣ ዘይተኸፈለ ታክስ 5% /ሓሙሽተ ሚኢታዊ/፣25% ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ/ ክሳብ ዝመልእ ቕፅዓት ይኸፍል።

2. ናይ ታክስ መፍለጢ ክቐርብ ኣብዘለዎ ወርሒ ወይ ድማ ናይ'ቲ ወርሒ ክፋል ብዝኾነ እዋን ናይ ታክስ መፍለጢ ዘየቕረበ ሰብ ብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ድንጋጌ መሰረት ዝኽፈል ቕፅዓት ካብ ብር 50,000/ሓምሳ ሽሕ ብር/ ኣይበልፅን።

በከፊል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከሰጠበት ቀን አንስቶ በ30/ሰላሳ/ ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ጥፋተኛ ነው።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተ ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካልቀረበ በባለሥልጣኑ የተወሰነው ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወዲያውኑ ተከፋይ ይሆናል

4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በገቢ ግብር አዋጅ ስለይግባኝ የተደነገጉ አንቀፆች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሰረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፋፀሚ ይሆናል።

22. የማስረዳት ኃላፊነት

የተወሰነው ግብር በዝቷል ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረዳቱ ኃላፊነት የተወሰነውን ታክስ ወይም የባለሥልጣኑን ውሳኔ የሚቃወም ሰው ይሆናል።

ክፍል ስድስት
አስተዳደራዊ ቅጣቶች

23. የታክስ ማስታወቂያን በጊዜ ባለማቅረብ ስለሚፈፀም ቅጣት

1. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኃን እንዲፈጸም ከተወሰነው በስተቀር፣ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቅያ ግዴታውን ያልተወጣ ታክስ ከፋይ ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ከፊል ለሆነው ጊዜ፣ ያልተከፈለውን ታክስ 5 በመቶ /አምስት በመቶ/ 25 በመቶ/ሃያ አምስት ፐርሰንት/ እስኪሞላ ድረስ መቀጫ ይከፍላል።

2. የታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ባለበት ወር ወይም የወሩ ክፍል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያልቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ድንጋጌ መሰረት የሚከፈለው መቀጫ ከብር 50 ሺ /ሃምሳ ሺህ/ አይበልጥም።

3. ነዚ ኣንቀፅ ኣፈፃፅማ ዘይተኸፈለ ታክስ እዩ ዝበሃል ኣብ መንግሥ ታክስ መፍለጢ ክረአይ ብዝነበሮን ታክስ ምኽፋል ካብ ዘለዎ ዕለት ብዝተኸፈለ ግብሪ ዘለዎ ኣፈላላይ እዩ።
4. ኣብ ዝኾነ ኹነታት ዝውሰን ቕፅዓት ቐጺሉ ካብ ዝተገለፁ ካብ ዝተሓተ ዝነኣሰ ኣይኸውንን፡
   ሀ. ብር 10,000 /ዓሰርተ ሽሕ ብር/።
   ለ. ኣብ ልዕሊ ታክሲ ምፍላጥ ክረኣይ ካብ ዝነበሮ ናይ ታክስ ልክዕ 100% /ሚኢቲ ፐርሰንት/።

24. ኣብ ልዕሊ ደንጉዩ ዝኽፈል ግብሪ ዝሕሰብ ወለድ፦

ሀ. ክኽፈል ኣብ ዝነበሮ ወርሒ ዘይተኸፈለ ግብሪ፣ ክኽፈል ካብ ዝነበሮ ዕለት ስጋብ ዝተኸፈለሉ ዕለት ኣብ ዘሎ ጊዜ ውሽጢ ግብሪ ኸፋሊ ወለድ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ።

ለ. ብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ ሀ መሰረት ዝኽፈል ናይ ወለድ መኽፈሊ መጠን ኣብ ዝሓለፈ ርብዒ ዓመት ብንግዲ ባንኪ ኣብ ስራሕ ዝዋዓለ ዝላዓለ ናይ መለቅሒ ወለድ ምጣኔ 25% /ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ/ ተወሲኽዎ ይኸውን።

ክፍሊ ሸውዓተ

ናይ ወንጀል ቕፅዓታት

25.ኣብ ታክስ ንዝፍፀሙ ገበናት ብዛዕባ ዝምርሕሉ ስነ-ስርዓት፦

ኣብ'ዚ ክፍሊ ዝተዘርዘሩ ኣብ ልዕሊ ታክስ ዝፍፀሙ ገበናት ናይ ገበን መቕፅዒ ሕጊ ብምትሕልላፍን ዝፍፀም ብምኻነዩ ኸሲ ዝምስረት፣ ዝረኣይን ይግባኣኒ ዝቐርብ ብናይ ገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ስነ-ስርዓት መሰረት ይኸውን።

26. ሕጊ ብምጥሓስ ግብሪ ዘይምኽፋል

ዝኣከቦ ግብሪ ዘየፍለጠ ወይ ድማ ዝድለዮ ግብሪ ዘይኸፈለ ዝኾነ ሰብ ገበን ከምዝፈፀመ ይቑፀር። ስለዝኾነ ድማ በዚ ኣዋጅ ክፍሊ 6 /ሽዱሽተ/ ካብ ዝውስኖ፣ ቕፅዓት ብተወሳኺ ጥፍኣተኛ ብምኻኑ ብቤት ፍርዲ እንትርጋገፅ ካብ 5 /ሓሙሽተ/ ዓመት ዘይናኣሰ ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።

27. ናይ ሓሶት ወይ ድማ መጋገይ መረዳእታ

3. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቅያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መከፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መካከል ያለው ልዩነው ነው።
4. በማናቸውም ሁኔታ የሚጣለው ቅጣት ቀጥሎ ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ አይሆንም፣
   ሀ/ ብር 10,000 ሺህ/አሥር ሺህ ብር/
   ለ/ በታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን 100 በመቶ /አንድ መቶ ፐርሰንት/።

24. ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ

ሀ. መከፈል በነበረበት ጊዜ ላልተከፈለ ታክስ፣ መክፈል ከነበረበት ቀን እስከተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመክፈል ግዴታ አለበት።

ለ. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /ሀ/ መሰረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የሩብ ዓመት በንግድ ባንኰች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ ምጣኔ ላይ በመቶ/ሃያ አምስት ፐርሰንት/ ታክሎበት ይሆናል።

ክፍል ሰባት

የወንጀል ቅጣቶች

25. በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ሥነ- ሥርዓት

በዚህ ክፍል የተዘረዘሩት በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች የወንጀለኛ መቅጫ ሕጉን በመተላለፍ የሚፈፀሙ በመሆኑ ክሱ የሚመሠረተው፣ የሚታየው እና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ሥነ ሥርዓት መሠረት ይሆናል።

26. ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል

የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደፈፀመ ይቆጠራል። ስለሆነም በዚህ አዋጅ ክፍል መሠረት ከሚጣልበት መቀጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከ5 ዓመት በማያንስ እሥራት ይቀጣል።

27.የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

ምቕራብ	
1. ዝኾነ ግብሪ ኸፋሊ፡-	1. ማናቸውም ታክስ ከፋይ
ሀ. ንግብሪ በዓልመዚ ሰራሕተኛ ሓደ ጉዳይ ብዝምልከት ናይ ሓሶት ወይ ድማ መጋገይ መረዳእታ ዘቕረበ፣ ወይ ድማ፣	ሀ. ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ፣ ወይም
ለ. ንግብሪ በዓልመዚ ሰራሕተኛ ክቐርብ ካብ ዝግበኦ መብርሂ ውሽጢ እቲ መብርሂ መጋገይ ክኸውን ብዝኽእል መገዲ ክውሰኹ ዝግበኦም ነጥቢታት ዘቕረየ እንተኾይኑ፣ ናይ ገበን ኽሲ ይምስረተሉ።	ለ. ለታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አኳን መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ፣ የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።
2. ናይ ሓሶት መብርሂ ዝተውሃበ ወይ ድማ ክውስኽ ዝግብኦ ነጥቢ ዝተገደፈ ብዘይ ብቑዕ ምክንያት እንተኾይኑ፣	2. የሐሰት መግለጫው የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቂ ምክንያት የሆነ እንደሆነ፣
ሀ. ናይ'ቲ መብርሂ ሓቀኛ ዘይምኳን ክብፀሓሉ ዘይምኽኣሉ ክኸፈል ዝግበኦ ግብሪ ካብ 1000 /ሓደ ሽሕ/ ዘይበልፅ ንኢሱ ክኸፈል ዝገብር እንተኾይኑ እቲ ግብሪ ኸፋሊ ካብ ብር 10,000/ዓሰርተ ሽሕ ብር/ ዘይንእስን ካብ ብር 20,000 /ዒስራ ሽሕ ብር/ ዘይበልፅን ናይ ገንዘብ ቅፅዓትን ካብ ሓደ ዓመት ዘይናአሰን ካብ 3/ሰለስተ/ ዓመት ዘይበልፅ ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።	ሀ. የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደርስበት ባለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር 1000 ሺህ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር 10 ሺህ በማያንስ እና ከብር 20 ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ እና ከአንድ ዓመት በማያንስ እና ከሦስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።
ለ.ንኢሱ ክኽፈል ዝተገበረ ግብሪ ካብ 1000/ሓደ ሽሕ/ ዝበልፅ እንተኾይኑ ካብ 20,000 /ዒስራ ሽሕ ብር/ ዘይነኣሰን ካብ ብር 100,000/ሚኢቲ ሽሕ ብር/ ዘይበለፀ ቅፅዓትን ካብ ሰለስተ ዓመት ዘይናኣሰን ካብ ሓሙሽተ ዓመት ዘይበለፀ ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።	ለ. አንሶ እንዲከፈል የተደረገው ታክስ ከብር 1000 ሺ.ህ የሚበልጥ ከሆነ ከብር 20 ሽህ በማያንስ እና ከብር 100,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከሦስት ዓመት በማያንስ እና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል፡
3. ናይ ሓሶት መግለፂ ዝተወሃበ ወይ ድማ ክካተት ዝግብኦ ነጥቢ ዝተገደፈ ኾነ ተባሂሉ ወይ ድማ ብኸቢድ ሸለልትነት ዝኾነ እንተኾይኑ፣	3. የሐሰት መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ እንዲካተት ያልተደረገው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ፣
ሀ. ናይ'ቲ መግለፂ ትኽክል ዘይምኳን ክብፀሓሉ ዘይምኽኣሉ ክኸፈል ዝግብኦ ግብሪ ካብ ብር 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ ብዘይበልፅ ንኢሱ ክኸፈል ዝገብር እንተኾይኑ ግብሪ ኸፋሊ ካብ 50,000/ሓምሳ ሽሕ/ ዘይንኣሰን ካብ ብር 100,000/ሚኢቲ ሽሕ ብር/ ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ካብ ሓሙሽተ ዓመት ዘይናኣሰን ካብ ዓሰርተ ዓመት ዘይበለፀን ብማእሰርቲ ይቅፃዕ፣	ሀ. የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር 1000 ሺ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር 50 ሽህ በማያንስ እና ከብር 100,000 ሺ.ህ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአምስት ዓመት በማያንስ እና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ እሥራት የቀጣል።
ለ. ንኢሱ ክኽፈል ዝግበር ግብሪ ካብ ብር	ለ. አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር 1000

1000/ሓደ ሽሕ ብር/ ዝበልፅ እንተኾይኑ ካብ ብር 75,000/ሰብዓን ሓሙሽተን ሽሕ ብር/ዘይነኣሰን ካብ ብር 200,000 /ክልተ ሚኢቲ ሽሕ/ ዘይበልፅ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት ካብ 10/ዓሰርተ/ ዓመት ዘይናኣሰን ካብ 15 /ዓሰርተ ሓሙሽተ/ ዓመት ዘይበለፀ ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።

28. ናይ ታክስ በዓልመዚ ስራሕ ምትዕንቓፍ፡-

1. ዝኾነ ሰብ፡-

ሀ. ብዚ ኣዋጅ መሰረት ስርሑ ኣብ ምስራሕ ንዘሎ ናይ ግብሪ በዓልመዚ ሰራሕተኛ ተግባር ዘተዓናቐፈ ወይ ድማ ከተዓናቕፍ ዝፈተነ፣ ወይ፣

ለ. ናይ'ቲ ኣዋጅ ኣፈፃፅማ ብዝኾነ ኻሊእ መንገዲ ዘተዓናቐፈ ወይ ድማ ከተዓናቕፍ ዝፈተነ እንተኾየኑ፣ ገበን ምፍፃሙ ተረጋጊፁ እንትፍረድ ካብ ብር 1000/ሓደ ሽሕ ብር/ዘይናኣሰን ካብ ብር 100000 /ሚኢቲ ሽሕ/ ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ብኽልተ ዓመት ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

2. እዞም ዝስዕቡን ንዓኦም ዝመሳሰሉን ኻልኦት ተግባራት ናይ ግብሪ በዓል መዚ ስራሕ ናይ ምትዕንቓፍ ተግባር ተገይሮም ይውሰዱ።

ሀ. ናይ ግብሪ ኽፍሊ ኣታዊ መርከቢ ናይ ስራሕ ምንቅስቓሳት ዝምልከቱ መረዳእታትን ፀብፃባትን ወይ ድማ ካልኦት ዝኾነ መረዳእታት ንምፍታሽ ናይ ግብሪ በዓልመዚ እንትሓትት ፍቓደኛ ዘይምኻን፣

ለ. ናይ ግብሪ በዓልመዚ ንሕቶ ንኽቐርብ እንትእዘዝ ፍቓደኛ ዘይምኻን፣

ሐ. ሰራሕተኛ በዓል መዚ ግብሪ ናይ ኽፍሊ ግብሪ ናይ ንግዲ ስራሕ ቦትኡ ንምእታው ዘለዎ መሰል ምግዳብ፣

29. ለውጥታት ዘይምፍላጥ፡-

ኣንቀፅ 17 ብዝእዝዞ መሰረት ኣብ'ቲ ኹነታት ዝተገበሩ ለውጢታት ንታክስ በዓል መዚ ዘየፍለጠ ዝኾነ ሰብ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ፣

ሀ. እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመ ኾነ ተባሂሉ ወይ ድማ ብኸቢድ ሸለልትነት ዝኾነ እንተኾይኑ ካብ ብር 10,000/ዓሰርተ ሽሕ ብር/ ዘይናኣሰ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ብሓደ ዓመት ማእሰርቲ፣

ሺ. የሚበልጥ ከሆነ ከብር 75,000 በማያንስ እና ከብር 200,000 ሺ. በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ10 ዓመት በማያንስ እና ከ15 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

28. የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ ስለማሰናከል

1. ማንኛውም ሰው፣

ሀ. በዚህ አዋጅ መሰረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የታክስ ባለሥልጣን ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማስናከል የሞከረ፣ ወይም

ለ. የአዋጅ አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ፣ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦ ሲፈረድበት ከብር 1000 ሺ. በማያንስ እና ከብር 100,000 ሺ. በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና በሁለት ዓመት እሥራት ይቀጣል።

2. ለንዑስ አንቀጽ/1/ አፈፃፀም የሚከተሉት እና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የታክሱን ባለሥልጣን ሥራ የማሰናከል ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ፣

ሀ. የታክስ ከፋዩን ገቢ አስገኚ የሥራ እንቅስቃሴዎች የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር የታክሱ ባለ ሥልጣን ሲጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፣

ለ. የታክሱ ባለሥልጣን ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዝ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፣

ሐ. የታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ ወደ ታክስ ከፋዩ የንግድ ሥራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ

29.ለውጥን ያለማስታወቅ

ኣንቀጽ 17 በሚያዘው መሰረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦች ለታክሱ ባለሥልጣን ያላስታወቀ ማናቸውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ።

ሀ. ጥፋቱ የተፈፀመው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር 10,000 ሺ. በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት፣

ለ. ብኻልኦት ኹነታት ካብ 5000 /ሓሙሽተ ሽሕ ብር/ ዘይነኣሰ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ብ6 /ሽዱሽተ/ ወርሒ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

30. ብታክስ በዓል መዚ ሰራሕተኛታት ዝፍፀሙ ጥፍኣታት፡-

1. ናይ'ዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ንምፍፃም ብግብሪ በዓል መዚ ዝተቖፀረ ሰራሐተኛ ወይ ድማ ናይ ቐደም ቑፃር ዝነበሩ፡-

ሀ. ብሕጊ መሰረት ክረኽቦ ካብ ዝግባእ ክፍሊት ወይ ድማ ሽልማት ወፃኢ ምስ ዝተቆፀረሉ ተግባር ብዝተዛመደ ብቀጥታ ወይ ድማ ብተዘዋዋሪ መገዲ ናይ ገንዘብ ወይ ድማ ኻሊእ ዓይነት ክፍሊት ወይ ድማ ውህብቶ ንኽግበረሉ ዝሓተተ ወይ ድማ ዝተቐበለ፣ ነቲ ክፍሊት ወይ ድማ ነቲ ውህብቶ ቃል ወይ ድማ መትሓጃ ዝሓተተ ወይ ድማ ዝተቐበለ ወይ ድማ፣

ለ. ካብ ታክስ ካብ ዝርከብ ኣታዊ ምጭብርባር ወይ ድማ ምስዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ወይ ድማ ካብ ዝተውሃቦ ሓላፊነት ሰናይ ኣፈፃፅማ ዝፃረር ተግባር ንምፍፃም፣ ክገብሮ ዝግብኦ ካብ ምግባር ንምዕቃብ፣ ግቡእ ዘይኾነ ነገር ንምፍቃድ፣ ኣብ ልዕሊ ግብሪ ዝፍፀም ናይ ምውቓዕ ተግባር ንምሕባእ ወይ ድማ ብሚስጢር ንምፍፃም ውዕል ዝኣተወ ወይ ድማ ኣብ ዝእተው ዝኾነ ውዕል ውሽጢ ብዚ ተግባር ዝተሓባበረ ምኽኑ ዘርኢ ስምምዕነት ዝሃበ፣ ጥፍኣተኛ ምኽኑ ብቤት ፍርዲ እንተረጋገፅ ካብ ብር 50,000 /ሓምሳ ሽሕ ብር/ ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ካብ 10/ዓሰርተ/ ዓመት ዘይናኣሰ ካብ 20 /ዒስራ/ ዓመት ብዘይበልፅ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

2. ናይ ግብሪ በዓል መዚ ሰራሕተኛ ዝኾነ ወይ ድማ ዝነበረን ናይ'ዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ንምፍፃም ዝተቖፀረ፣ ብናይ ኢትዮጵያ ንግዲ ሕጊ ኣብ ናይ ንግዲ ጋዜጣ ተሓቲሙ ክወፅእ ካብ ዝተኣዘዘ ዓይነት መረዳእታ ወፃኢ፣

ሀ.ግብሪ ኣብ ምፍፃም ብዘለዎ ስልጣን ወይ ድማ ግቡእ ምኽንያት ዝፈልጦ ናይ ኻሊእ ሰብ ዝኾነ መረዳእታ ንዝኾነ ኻሊእ ሰብ ወይ ድማ ናይ'ቲ ሰብ ወኪል ንዝኾነ ሰብ ኣሕሊፉ ዝሃበ፣

ለ. ብዚ ኣዋጅ መሰረት ግብሪ ኣብ ምፍፃም ዘለዎ

ለ. በሌሎች ሁኔታዎች ከብር 5 ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ወር እሥራት ይቀጣል።

30.በታክሱ ባለሥልጣን ሠራተኛ የሚፈፀሙ ጥፋቶች፣

1. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈጸም በታክስ ባለሥልጣኑ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበረ፣

ሀ. በሕግ መሰረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ ቀጥተኛ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረገለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ፣ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም

ለ. ከታክስ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈፃፀም፣ ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነ ነገር ለመፍቀድ በታክስ ላይ የሚፈፀመን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ፣ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም
በሚገባ ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50 ሺ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ እና ከ10 ዓመት በማያንስ ከ20 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

2. የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ እና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈጸም የተቀጠረ፣ በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ በንግድ ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር፣

ሀ. ታክስን በማስፈፀም ረገድ ባለው ሥልጣን ወይም ግዴታ መረጃ ለማናቸው ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው ኣሳልፎ የሰጠ፣

ለ. በዚህ አዋጅ መሰረት ታክስን በማስፈጸም ረገድ

ስልጣን ንክጥቀም ወይ ድማ ናይ ስራሕ ግቡእ ንምውፃእ ንክኽእል ብግብሪ ብዓልመዚ ወገን ዝርከብ ዝኾነ መረዳእታ ካብቤት ፍርዲ ትእዛዝ ወፃኢ ንሳልሳይ ወገን ኣሕሊፉ ዝሃበ እንተኾይኑ፣ ጥፉኣተኛ ምኻኑ ብቤት ፍርዲ እትረጋገፅ ካብ ብር 10,000 /ዓሰርተ ሽሕ/ ዘይናኣሰ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ካብ ኽልተ ዓመት ዘይናኣሰ ካብ ሓሙሽተ ዓመት ዘይበልፅ ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።

3. ናይ'ዚ ኣንቀፅ ድንጋጌ ናይ ግብሪ በዓል መዚ ሰራሕተኛ፣

ሀ. ዝኾነ ሰነድ ወይ ድማ መረዳእታ፡-

1. ነዚ ኣዋጅ ወይ ድማ ንዝኾነ ገንዘብ ተንከፍ ኣዋጅ ኣፈፃፅማ ኣድላይ ኣብ ዝኾነ እዋን፣
2. ብሕጊ ዝተውሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ንምውፃእ ኣድላይ እንትኾውን፣ ንዋና ኦዲተር፣
3. መረዳእታ ንምልውዋጥ፣ ተደራራቢ ግብሪ ንምትራፍ ኢትዮጵያ ምስ ኻልኦት ዓድታት ብዝገበረቶ ስምምዕነት መሰረት ኣግባብ ንዘለዎም ናይ ኻልኦት ዓድታት ሰብ ስልጣናት፣
4. ብሕጊ ዝተውሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ንምውፃእ ኣድላይ እንትኾውን፣ ንስነ-ምግባርን ንፀረ ግዕዝይና ኮሚሽን፣
5. ኣብ'ዚ ንኣዕሊ ዘይተገለፀ ዝኾነ ሕጊ መፈፀሚ መ/ቤት ግቡእ ንምፍፃም ዘኽእሉ መረዳእታ ንኽወሃቦም ብእቶት ሚኒስቴር ብፅሑፍ እንትእዘዝ።

ለ. ሃላፊነቶም ንኽዋፅኡ ኣድላይ ስጋብ ዝኾነ እዋን ንሓደ ሰብ ፈልዮም ዘይጠቕሱ መረዳእታታት ንዝኾነ ኣብ ናይ መንግስቲ ኣታዊ ስራሕ ንዘገልገልን ንስታትስቲክስ መ/ቤት ሰራሕተኛ ካብ ምሃብ ኣይእግዶን።

31.ዘይተፈቐደ ግብሪ ምእካብ፡-

ዝኾነ ሰብ በዚ ኣዋጅ መሰረት ተዘይተፈቐደሉ ግብሪ ወይ ድማ ከም ግብሪ ዝረኣይ ካሊእ ኽፍሊት ዝኣከበ ወይ ድማ ንምእካብ ዝፈተነ ገበን ዝፈፀመ ኾይኑ፡ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 50,000 (ሓምሳ ሽሕ) ዘይነኣሰ ናይ ገንዘብ ቕፅዓት ካብ 5 (ሓሙሽተ) ዓመት ብዘይንኣሰ

ያለውን ሥልጣን ለመጠቀም ወይም የሥራ ግዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል በታክስ ባለሥልጣኑ ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር በሦስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10,000 ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከሁለት ዓመት በማያንስ እና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የታክስ ባለሥልጣኑ ሠራተኛ፣

ሀ. ማናቸውንም ሰነድ ወይም መረጃ፣

1. ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ፣
2. በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን፣ ለዋናው ኦዲተር፣
3. መረጃ ለመለዋወጥ፣ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገችው ስምምነት መሰረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣኖች፣
4. በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ለሥነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን፣
5. ከዚህ በላይ ላልተገለፀ ለማናቸውም ሕግ አስፈጻሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈፀም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው ከገቢዎች ሚኒስቴር በጽሑፍ ሲታዘዝ።

ለ. ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቅሱ መረጃዎች ለማናቸውም በመንግስት ገቢ ስራ ላይ ከሚያገለግል እና ለስታትስቲክስ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

31.ሳይፈቀድ ታክስ ስለመሰብሰብ

ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሰረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታይ ሌላ ክፍያ የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ ወንጀል የፈፀመ ሆኖ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50 ሺ የማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከአምስት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

ካብ 10 /ዓሰርተ/ ዓመት ብዘይበልፅ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

32.ምሕጋዝ ወይ ድማ ምትብባዕ፡-

ዝኾነ ሰብ ናይ'ዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ንኽጣሓሱ ዝሓገዘ፣ ዘተባብዓ፣ ዘለዓዓለ፣ ወይ ድማ ብሚስጥር ዝተሓባበረ እንተኾይኑ ከም ዋና ጥፍኣተኛ ናይ'ዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ብምጥሓስ ጥፍኣት ይፍፅም። ካብ'ዚ ንላዕሊ ዝተዘርዘሩ ዝፈፀመ ሰብ፣ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ እቲ ሓገዝ ወይ ድማ ትሕብብር ንዝተውሃበ ጥፍኣት ካብ ዝተወሰነ ናይ ገንዘብን ናይ ማእሰርቲ ቕፅዓት ብዘይበለፀ ብገንዘብን ብማእሰርቲ ይቕፃዕ።

33.ብትካላት ዝፍፀም ጥፍኣት፡-

1. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 3 ዝተደንገገ ከምዝተሓለወ ኾይኑ፣ ሓደ ትካል ነዚ ኣዋጅ ብምትሕልላፍ ጥፍኣት እንትፍፅም እቲ ጥፍኣት ኣብ ዝተፈፀመሉ እዋን ናይ'ቲ ትካል ስራሕ መካየዲ ዝኾነ ማንም ሰብ በቲ ትካል ዝተፈፀመ ጥፍኣት ከምዝፈፀመ ተቖፂሩ፣ ብዚ ኣዋጅ ዝተወሰነ ቅፅዓት ተፈፃሚ ይኾነሉ።
2. ብንኡስ ኣንቀፅ 3 ዝተደንገገ ከምዝተሓለወ ኾይኑ፣ ዝኾነ ትካል ብዚ ኣዋጅ መሰረት ክኸፍል ዝግብእ ኣታዊ ከይገበረ እንትተርፍ ጥፍኣቱ ኣብ ዝተፈፀመሉ እዋን ኣቐዲሞም ኣብ ዝነበሩ 6 (ሽዱሽተ) ኣዋርሕ ውሽጢ ናይ'ቲ ትካል ስራሕ መካየዲ ዝነበሩ ሰባት ምስቲ ትካልን ምስቲ ኻሊእ ሰብ ብሓባርን ብተናፀልን ናይ ግብሪ በዓል መዚ ንዝደልዮ ግብርን ካልኦት ኽፍሊታትን ተሓታቲ ይኾኑ።

3. ብንኡስ ኣንቀፅ 1ን2 ዝተደንገገ፡-

ሀ. እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመ እቲ ውልቀ ሰብ ዘይፈለጠ ወይ ድማ ዘይተስማምዓሉ እንተኾይኑ፣

ለ. ሓደ ነገራት ብጥንቓቐ ዝርኣይ ሰብ ኣብተመሳሳሊ ኹነታት ንዝተፈፀመ ጥፍኣት ንምክልኻል ክወስዶም ይኽእል'ዩ ተባሂሉ ዝግመቱ ጥንቃቐታት፣ ግቡእ ትግሃትን ናይ ኣሰራርሓ ምህዞን ዝተመልአ ስጉምቲ እቲ ውልቀሰብ ወሲዱ እንትርከብ፣ ተፈፃሚ ኣይኾነሉን።

32.መርዳት ወይም ማበረታታት

ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ፣ ያበረታታ፣ ያነሳሳ፣ ወይም ለሚስጥር የተባበረ እንደሆነ እንደዋንኛው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፈት ይፈጽማል። ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን የፈጸመ ሰው፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ዕርዳታውን ወይም ትብብሩን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብ እና የእሥራት ቅጣት ባልበለጠ በገንዘብ እና በእሥራት ይቀጣል።

33.በድርጅቶች የሚፈጸም ጥፋት

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /3/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈጸሬ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈጸመ ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ማናቸውም ሰው በድርጅቱ የተፈጸመውን ጥፋቱ እንደፈጸመ ተቆጥሮ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈጻሚ ይሆንበታል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሰረት ሊከፍል የሚገባውን ታክስ ወይም አዋጅ እንደታክስ የሚቆጥረውን ማናቸውም ሌላ ክፍያ ገቢ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ የተፈፀመበት ጊዜ ወይም ከተፈጸመበት ጊዜ አስቀድሞ በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ የድርጅት ሥራ አስኪያጅ የነበሩ ከድርጅቱ እና ከሌላ ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል የታክሱ ባለሥልጣን ለሚፈልገው ታክስ እና ሌሎች ክፍያዎች ተጠያቂ ይሆናሉ
3. በንዑስ አንቀጽ /1/ እና /2/ የተደነገጉት፣

ሀ. ጥፋቱ የተፈጸመው ግለሰቡ ሳያውቅ ወይም ሳይስማማበት ከሆነ፣

ለ. አንድ ነገሮችን በጥንቃቄ የሚያይ ሰው በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ የጥፋቱን መፈጸም ለመከላከል ይወስዳቸዋል ተብሎ የሚገመቱ ጥንቃቄዎችን፣ ተገቢውን ትጋት እና የአሠራር ጥበብ የተሞላበት እርምጃ ግለሰቡ ወስዶ የተገኘ እንደሆነ፣

4. ንኡስ ኣንቀፅ 1ን2ን ኣፈፃፅማ "ስራሕ መካየዲ" ማለት

ሀ. ናይ ሽርክና ማሕበር ብዝምልከት ናይ'ቲ ሽርክና ማሕበር ኣባል ወይ ድማ ናይ'ቲ ማሕበር ስራሕ መካየዲ ወይ ድማ ካብ ኽልቲኡ ሓላፊነት ኣብ ሓዲኡ ከምዝሰርሕ ኾይኑ እንትረኣይ፣

ለ. ኩባንያ ብዝምልከት ናይ'ቲ ኩባንያ ናይ ስራሕ መራሒ፣ ስራሕ መካየዲ ወይ ድማ ዝኾነ ኻሊእ ዘይተሸመ ወይ ድማ ካብዞም ሓላፊነታት ብሓዲኡ ከምዝሰርሕ ኾይኑ እንትረኣይ፣

ሐ. ናይ ሰባት ማሕበር ብዝምልከት ናይ'ቲ ሕብረት ስራሕ መካየዲ ወይ ድማ በዚ ሓላፊነት ከምዝስርሕ ተገይሩ ዝረኣይ እዩ።

34.ብተረከብቲ ዝፍፀም ጥፍኣት፡-

1. ዝኾነ ሰብ ብኣንቀፅ 16 ንኡስ ኣንቀፅ 4 ብዝተደንገገ መሰረት ከይፈፀመ ዝተረፈ እንተኾይኑ፣ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ብር 5000/ሓሙሽተ ሽሕ ብር/ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ብሓደ ዓመት ማእሰርቲ ይቕፃዕ።
2. ዝኾነ ሰብ ብኣንቀፅ 16 ንኡስ ኣንቀፅ 4 መሰረት ንግብሪ ኽፉሊት ዝውዕል ገንዘብ ፈልዩ ብዘይምቕማጡ ምኽንያት ብንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ጥፍኣተኛ ኾይኑ ዝተረኽበ እንተኾይኑ፣ እቲ ቤት ፍርዲ ካብ ገንዘብን ማእሰርትን ቕፅዓት ብተወሳኺ ፈልዩ ንዘየቐመጦ ናይ ገንዘብ በዝሒ ንግብሪ በዓል መዚ ኣታዊ ንኽገብር ክእዝዝ ይኽእል።

35. ሽም ጥፍኣተኛ ኣብ ጋዜጣ ተሓቲሙ ብዛዕባ ምውፃእ፡-

1. ናይ ታክስ በዓል መዚ ብዚ ኣዋጅ ካብ ኣንቀፅ 25-34 ዝተደንገጉ ናይ ወንጀል ጥፍኣታት ብምፍፃም ብይን ዝተውሃቦም ሰባት ሽም ዝርዝር ብብእዋኑ ብዕለታዊ ጋዜጣታት ተሓቲሙ ክወፅእ ይገብር።
2. በዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 መሰረት ተሓቲሙ ዝወፅእ ዝርዝር፡-

   ሀ. ናይ'ቲ ትካል ወይ ድማ ናይ'ቲ ውልቀ ሰብ ሽምን ኣድራሻን፣

ተፈጻሚ አይሆኑበትም።

4. ለንዑስ አንቀጽ /1/ እና /2/ አፈፃፀም "ሥራ አስኪያጅ" ማለት

ሀ. የሽርክና ማኀበርን በሚመለከት የሽርክናው ማህበር ኣባል ወይም የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ወይም ከሁለት ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣

ለ. ኩባንያን በሚመለከት የኩባንያው ሥራ መሪ፣ ሥራ አሥኪያጅ ወይም ማናቸውም ሌላ ሹም ወይ ከእነዚህ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣

ሐ. የሰዎችን ህብረት በሚመለከት የህብረቱ ሥራ አስኪያጅ ወይም ማናቸውም ሌላ ሹም ወይ ከእነዚህ ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ፣

34.በተረካቢዎች የሚፈጸም ጥፋት

1. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ 16 ንኡስ አንቀጽ /4/ በተደነገገው መሰረት ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ፣ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር 5 ሺ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት ይቀጣል።
2. ማናቸውም ሰው አንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ /4/ መሰረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገንዘብ ለይቶ ባለማስቀመጡ ምክንያት በንዑስ አንቀጽ /1/ መሰረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ፣ ፍርድ ቤቱ ከገንዘብና እሥራት መቀጫው በተጨማሪ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገንዘብ መጠን ለታክሱ ባለሥልጣን ገቢ እንዲያደርግ ሊያዝ ይችላል።

35.የጥፋተኛ ስም በጋዜጣ አትሞ ስለማውጣት፡-

1. የታክሱ ባለሥልጣን በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 25-34 የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋቶች በመፈጸም የተፈረደባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር በየጊዜው በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።
2. በዚህ አንድ ንዑስ አንቀጽ /1/ መሰረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር፣

   ሀ. የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፣

ለ. በዓልመዚ ግቡእ እዩ ኢሉ ዝኣምነሉ ናይ'ቲ ወንጀል ኣፈፃፅማ ዝርዝር
ሐ. እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመሉ ናይ ግብሪ ዘመን ወድ ድማ ዘመናት
መ. ከይተኸፈለ ዝተረፈ ናይ ግብሪ መጠን
ሠ. ብተወሳኺ ክኸፈል ዝተወሰነሉ ግብሪ እንተሃልዩ እዚ'ውን፣

ክፍሊ ሸሞንተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

36.ናይ ምትሕብባር ግቡእ፦

1. ነዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ንምውዓል ናይ ፌደራልን ናይ ክልልን መንግስታት ሰበ ስልጣናትን ወከልቶምን ብተወሳኺ'ውን ትካላት፣ ናይ ጣብያ መመሓደርቲ፣ ማሕበራት ምስ ታክስ በዓል መዚ ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎም።
2. ሀ. ኣብ ልዕሊ ይግባኣኒ ቀፀሮ ተዘይኾይኑ ወይ ድማ ናይ ግብሪ በዓልመዚ ዝተናወሐ ናይ ግብሪ መኸፈሊ ጊዜ ተዘይሂቡ፣ ግብሪ ኸፋሊ ዝድለዩ ግብሪ ብእዋኑ ዝኸፈለ ንምኻኑ ወይ ድማ ሓዱሽ ግብሪ ኸፋሊ ብዝምልከት ናይ ግብሪ ኸፋሊ መለለይ ቑፅሪ ተዘየቕሪቡ ፍቓድ ውሃቢ ሚኒስቴር፣ ማዘጋጃ ቤት ናይ ፌደራል ወይ ድማ ክልል መስሪያቤታት ሓዱሽ ናይ ንግዲ ስራሕ ፍቓድ ምሃብ ወይ ድማ ምሕዳስ ኣይኽእልን።

   ለ. ናይ ታክስ በዓልመዚ ታክስ ኸፋሊ ዘለዎ ግቡእ ብዛዕባ ምፍፃሙ ናይ ምስክር ወረቐት ዘይሀብ እንተኸውን፣ ብዛዕባ እዚ ዘለዎ ምኽንያት ብዝርዝር ብፅሑፍ ነቲ ሓታቲ ይህብ።

   ሐ. ናይ ምስክር ወረቐት ኣይህብን ብምባሉ ወይ ድማ ናይ ንግዲ ናይ ስራሕ ፍቓድ ብምስራዙ ናይ ግብሪ ኣታዊ በዓልመዚ ብዝሃቦም ምኽንያታት ቅሬታ ዘለዎ ዝኾነ ኸፋሊ ቅሬትኡ ንጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ክቕርብ ይኽእል።

37.ናይ ሚኒስትር ስልጣን፦

ለ. ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን የወንጀሉን አፈጻጸም ዝርዝር
ሐ. ጥፋቱ የተፈጸመበትን የግብር ዘመን ወይም ዘመኖች
መ. ሳይከፈል የቀረውን የግብር መጠን
ሠ. በተጨማሪ እንዲከፈል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህንኑ፣

ክፍል ስምንት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

36. የመተባበር ግዴታ

1. የህንን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል የፌዴራል እና የክልል መንግሥታት ባለሥልጣኖችና ወኪሎቻቸው በተጨማሪም ድረጅቶች፣ የቀበሌ መስተዳድሮች እና ማህበራት ሁሉ ከታክሱ ባለሥልጣን ጋር በመተባበር ግዴታ አለባቸው።
2. ሀ. በይግባኝ ቀጠሮ ላይ ካልሆነ ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የተራዘመ የታክስ መክፈያ ጊዜ ካልሰጠ በስተቀር፣ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ግብር በወቅቱ የከፈለ ስለመሆኑ ወይም አዲስ ታክስ ከፋይን በሚመለከት የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር ካላቀረበ በስተቀር፣ ፈቃድ ሰጪ ሚኒስቴር፣ ማዘጋጃ ቤት አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ መስጠት ወይም ማደስ አይችልም።

   ለ. የታክሱ ባለሥልጣን ታክስ ከፋዩ ያለበትን ግዴታ ስለመፈጸሙ የምስክር ወረቀት የማይሰጥ ሲሆን ስለዚሁ ያለውን ምክንያት በመዘርዝር ለጠያቂው ይሰጣል።

   ሐ. የምስክር ወረቀት አልሰጥም በማለቱ ወይም የንግድ ሥራ ፍቃድ በመሰረዙ የግብር አስገቢው ባለሥልጣን በሰጣቸው ምክንያቶች ቅር የተሰኘ ማንኛውም ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል።

37.የሚኒስትሩ ሥልጣን

በዚ ኣዋጅ ብኻልኦት ኣንቀፅ ካብ ዝተገለፀ ብተወሳኺ እዚ ሚኒስተር ንኢኮኖሚ፣ ንማሕበራዊ ወይ ድማ ንምምሕዳራዊ ምኽንያታት ወይ ድማ ብኣታዊ ግብሪ ኣዋጅ ቑፅሪ 286/94 ኣንቀፅ 42 (ለ) ብዝተዘርዘሩ ምኽንያታት ብዚ ኣዋጅ ከብ ዝተወሰነ ግብሪ ኽፍሊት ብሙሉእ ወይ ድማ ብኽፋል ነፃ ናይ ምግባር ስልጣን ተዋሂብዎ ኣሎ።

38.መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ናይ እቶት ሚኒስትር ነዚ ኣዋጅ ኣፈፃፅማ ዝወርዱ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል።

39.ብዛዕባ ምስዓር

እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ካብ ዝወዓለሉ እዋን ጀሚሩ ናይ ሽያጥን ኤክሳይዝ ታክስ ኣዋጅ ቑፅሪ 68/85 (ከምዝተመሓየሸ) ተሰሪዙ እዩ።

40.ናይ መሰጋገሪ ድንጋጌ፦

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምፅንዑ ከይተኸፈለ ዝተረፈ ናይ መሸጣ ግብሪ ብመሸጣ ኤክሳይዝ ግብሪ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ዝእከብ ይኸውን።

41. እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን፦

እዚ ኣዋጅ ካብ ታሕሳስ 22 ማዓልቲ 1995 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ኣዲስ ኣበባ ታሕሳስ 22/1995 ዓ.ም

ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ

ፕሬዚዳንት ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀፆች ከተገለፀው በተጨማሪ ሚኒስትሩ ለኢኮኖሚ፣ ለማህበራዊ ወይም ለአስተዳደር፣ ምክንያቶች ወይም በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 42/ለ/ በተዘረዘሩት ምክንያቶች በዚህ አዋጅ ከተጣለው ታክስ ክፍያ በሙሉ ወይም በከፊል ነፃ የማድረግ ሥልጣን ተሰጥቶታል።

38.መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

የገቢዎች ሚኒስትር ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም የሚረዱ መመሪያዎችን ለማውጣት ይችላል።

39.ስለ መሻር

ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ የሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 68/85/ እንደተሻሻለው/ ተሽሯል።

40. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመጽናቱ በፊት ሳይከፈል የቀረ የሽያጭ ታክስ በሽያጭ ኤክሣይዝ ታክስ አዋጅ በተደነገገው መሰረት የሚሰበሰብ ይሆናል።

41.አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከከታህሣሥ 22 ቀን 1995 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አባባ ታህሳስ 22/1995 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.11 መቐለ ታሕሳስ /1996 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.11 መቐለ ታሕሳስ/1996 ዓ.ም

ን1996 ዓመት በጀት ዝወፀ ኣዋጅ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቑፅሪ 73/1996

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ የ1996 በጀት ዓመት በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 73/1996

ን1996 ዓመት በጀት ዝወፀ ኣዋጅ ብሄራዊ ክልል ትግራይ

ኣብ 1996 ዓ.ም በጀት ዓመት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል በጀት ኣፅዲቕካ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ቸ/ ናይ 1996 በጀት ፀዲቑ ኣብ ስራሕ ንኽውዕል ዝስዕብ ናይ በጀት ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ ሓደ ሓፂር ርዕሲ

እዚ ኣዋጅ በጀት 1996 በጀት ዓመት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 73/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ ክልተ ፍልፍል በጀት

ካብ ሓምለ 1/1995 ክሳብ ሰነ 30/1996 ዓ.ም ኣብ ዘሎ ናይ በጀት ጊዜ ውሽጢ ካብ ክልል ዝርከብ ኣታዊ፣ ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝወሃብ ድጎማ ካብ ልቓሕን ሓገዝን ገንዘብ ምጥቃም ምስ'ዚ ኣዋጅ ተታሒዙ ዘሎ ቅጥዒታት ንዝተጠቀሱ ስራሕቲ ግልጋሎት ዝውዕል ፍልፍል በጀት፡-

ሀ. ካብዚ ክልል ኣብ 1996 ዝእከብ ኣታዊ
ብር ----------------94000,000.00

ለ.ካብዚ ክልል ኣብ 1994 ኣታዊ ሕልፊ ዝተኣከበ ብር 5000,000.00

ሐ. ካብ ክልል 1993-1995 ዝተንከባለለ ሓፍቲ
ብር ----------------- 25,000,000.00

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1996 በጀት ዓመት በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በ1996 ዓ.ም በክልሉ ውስጥ ለሚሰሩ ልዩልዩ መንግስታዊ ስራዎችና አገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት አፅድቆ በስራ ላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ የ1996 ዓ.ም በጀት ፀድቆ ስራ ላይ እንዲውል የሚከተለው በጀት አዋጅ ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀፅ አንድ አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1996 በጀት ለማጽደቅ የወጣ አዋጅ ቁጥር 73/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀጽ ሁለት የበጀት ምንጭ

ከሓምሌ 1/1995 እስከ ሰኔ 30/1996 ባለው የበጀት ዓመት ጊዜ ውስጥ በክልሉ ከሚገኝ ገቢ፣ ከፌደራል መንግስት የሚሰጥ ድጎማ ብድርና እርዳታ ከሚገኝ ገንዘብ በመጠቀም ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ በቀረቡ ሠንጠረዦች ለተጠቀሱት ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የገንዘብ ምንጭ፡-

ሀ. የክልሉ የ1996 ገቢ
ብር----------------94000,000.00

ለ. ከ1994 ዓ.ም ትርፍ የተሰበሰበ ገቢ
ብር 5000,000.00

ሐ. ከ1993-1995 ዓ.ም የተንከባለለ ተመላሽ ሀብት
ብር----------------- 25,000,000.00

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 7.24

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	ብር 477

መ. ካብ ክልል ሴክተር መስሪያቤታት ውሽጢ ኣታዊ
ብር ---------- 11,770,000.00
ሰ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ግምጃ ቤት ድጎማ
ብር ------------- 376,180,000.00

ረ. ካብ ወፃኢ ልቓሕ ብር ---43,170,000.00
ሸ. ካብ ወፃኢ ሓገዝ
ብር ------------------38,810,000.00
ሓፈሻዊ ድምር
ብር ----------------- 593,930,000.00
ሓሙሽተ ሚኢትን ቴስዓን ሰለስተን ሚሊዮንን ትሽዓተ ሚኢትን ሰላሳን ሽሕ ብር/ይኸውን።

ዓንቀፅ ሰለስተ ድልድል በጀት

ሀ. ብክልል ብርኪ ንዝካየዱ፡-

1. ንስሩዕ በጀት
ብር -----154,902,600.00
2. ንካፒታል በጀት፡-
2.1 ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት
ብር ------46,907,400.00
2.2 ካብ ወፃኢ ልቓሕ
ብር ------43,170,000.00
2.3 ካብ ወፃኢ ሓገዝ
ብር------ 38,810,000.00
ን/ድምር ----128,887,400.00

ጠቕላላ ብክልል ብርኪ ዝተደልደለ ብር 283,790,000.00
ክልተ ሚኢትን ሰማንያን ሰለስተን ሚሊዮንን ሸውዓተ ሚኢትን ቴስዓን ሽሕ `ዩ።

ለ. ንገጠር ወረዳታት ብር---245,000,000.00
ሐ. ንኸተማታት ብር -----65,140,000.00
ሓፈሻዊ ድምር ብር ------593,930,000.00
/ሓሙሽተ ሚኢትን ቴስዓን ሰለስተን ሚሊዮንን ትሽዓተ ሚኢትን ሰላሳ ሽሕ ብር ወፃኢ ኾይኑ ክኸፈል በዚ ኣዋጅ ተፈቒዱ ኣሎ።

ክፍሊ ክልተ
ኣመሓዳድራ በጀት

ዓንቀፅ ኣርባዕተ - ዝውውር በጀት

ኣብ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1989 ዓንቀፅ 17 ብዝተደንገገ መሰረት፡-

መ. ከክልል ሴክተር መስሪያቤቶች የውስጥ ገቢ
ብር --------------11,770,000.00
ሰ. ከፌደራል መንግስት ግምጃ ቤት ድጎማ
ብር ------------- 376,180,000.00
ረ. ከውጭ ብድር ብር ---43,170,000.00
ሸ. ከውጭ እርዳታ
ብር ------------------38,810,000.00
(ጠቅላላ) ድምር
ብር --------------- 593,930,000.00
/አምስት መቶ ዘጠና ሦስት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሰላሳ ሺ ብር/ይሆናል።

አንቀጽ ሦስት የበጀት ድልድል

ሀ. በክልል ደረጃ ለሚካሄዱ፡-

1. መደበኛ በጀት
ብር -----154,902,600.00
2. ለካፒታል በጀት፡-
2.1ከመንግስት ግምጃ ቤት
ብር ------46,907,400.00
2.2ከውጭ ብድር
ብር ------43,170,000.00
2.3ከውጭ እርዳታ
ብር------ 38,810,000.00
ድምር ------ 128,887,400.00

ጠቅላላ ለክልል የተመደበ ብር 283,790,000.00
/ሁለት መቶ ሰማንያ ሦስት ሚሊዮን ሰባት መቶ ዘጠና ሺ/ ነው።

ለ. ለገጠር ወረዳዎች ብር ---245,000,000.00
ሐ. ለከተማ ወረዳዎች ብር-----65,140,000.00
ጠቅላላ ድምር ብር--------------- 593,930,000.00
አምስት መቶ ዘጠና ሦስት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ሰላሳ ሺ ብር/ ወጪ ሁኖ እንዲከፈል በዚህ አዋጅ ተፈቅዷል።

ክፍል ሁለት
የበጀት አስተዳደር

አንቀጽ አራት - የበጀት ዝውውር

የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 አንቀጽ 17 በተደነገገው መሰረት፡-

ሀ. በጀት ካብ ካፒታል ናብ ስሩዕ ምዝዋር ኣይከኣልን፣

ለ. ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዝውሰኖ መሰረት ካብ ስሩዕ በጀት ናብ ካፒታል በጀት ምዝዋር ይከኣል።

ዓንቀፅ ሓሙሽተ - ልቓሕ

ብቢወርሑ ከይተቋረፀ እንዳተኸፈለ ዝውዳእ ንቀወምቲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኣድላይቲ ዝኾኑ ልቓሕ ንምሃብን ናይ ኣከፋፍላ እዋን ንምውሳን ኣብ ዝወሃብ ልቓሕ ብኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ብዝውሰን መለኞሒ ወለድ ንኽኸፍል ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ስልጣን ተዋሂቡ ኣሎ።

ኣንቀፅ ሽዱሽተ - ክፍሊት በጀት

1. ዝምልከቶም ላዕለዎት ሓለፍቲ እዚ ብሂራዊ ክልል ንናይ ቢሮኦም ወይ ቤት ፅሕፈቶም ስራሕን ግልጋሎትን በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደሎም በጀት ኣብዝሓትሉ እዋን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ካብቲ ክልል ኣታዊን ካብ ኻልእ ፍልፍላትን ንክኽፍል ተፈቒዱ ኣሎ።
2. በጀት ዝውውር ኣድላይ ኾይኑ እንትርከበ ኣብ ናይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ፋይናንስ ኣዋጅ 26/89 ዓንቀፅ 17-20 ብዘተደንገገ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ ሸውዓተ- ቁፅፀር በጀት

ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓት ዝህልዎ ናይ ምቁፅፃር ስልጣን፡-

1. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ክልል ትግራይ ንስራሕ ግልጋሎት ንቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝወሃብ በጀት ይምርምር ይቆፃፀር።
2. ቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝወስዶኦ ገንዘብ ኣበይ ከምዝወዓለ በብወርሒ ከምኡውን ኣብ ዓመት መወዳእታ ዓመታዊ ፀብፃብ ናብ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ብእዋኑ ከቕርባን መርመርቲ ናይቲ ቢሮ ዝደልይዎ መረዳእታ ክህቡ ኣለዎም።

ክፍል ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ ሸሞንተ - ንከተማን ገጠር ወረዳን ብዛዕባ

ሀ. በጀት ከካፒታል ወደ መደበኛ ማዛወር ኣይቻልም፣

ለ. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ውሳኔ ከመደበኛ በጀት ወደ ካፒታል በጀት ማዛወር ይቻላል።

አንቀፅ አምስት ብድር

ለቋሚ የመንግስት ሰራተኞች በየወሩ ሳይቋረጥ እየተከፈለ የሚቆይ ብድር ለመስጠትና የአከፋፈል ሁኔታ ለመወሰን የኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ የሚወስነው የወለድ ተመን ጨምሮ ለማስከፈል ለክልሉ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ስልጣን ተሰጥቶታል።

አንቀጽ ስድስት የበጀት ክፍያ

1. የሚመለከታቸው የክልሉ የበላይ ሃላፊዎች ለቢሮአቸው ወይ ጽ/ቤታቸው ስራ አገልግሎት የሚውል በዚህ አዋጅ የተፈቀደላቸውን በጀት ሲጠይቁ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ሃላፊ ከክልሉ ገቢና ከሌሎች የገንዘብ ምንጮች እንዲከፍል ተፈቅዷል።
2. የበጀት ዝውውር አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ 26/89 ከአንቀጽ 17-20 በተደነገገው መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀጽ ሰባት -የበጀት ቁጥጥር

የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የሚኖረው የመቆጣጠር ስልጣን፡-

1. የትግራይ ክልል የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለስራ አገልግሎት ለቢሮዎችና ጽህፈት ቤቶች የተመደበውን በጀት ይመረምራል ይቆጣጠራል።
2. ቢሮዎችና ጽሕፈት ቤቶች የወሰዱት ገንዘብ የት እንደዋለ በየወሩና በኣመቱ መጨረሻ ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በወቅቱ ሪፖርት ማቅረብና የቢሮው ኢንስፔክተሮች የሚፈልጉትን መረጃ መስጠት አለባቸው።

ክፍል ሦስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ስምንት- ለተከማና ገጠር ወረዳዎች

ምስርሑ

ኣብዚ ኣዋጅ ፋይናንስ ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ክልልን ንቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖያዊ ልምዓትን ዝተወሃበ ስልጣን ንኮሚቴ ከንቲባን፣ ንፈፃሚ ስራሕ ወረዳን ከምኡውን ንከተማ/ወረዳን ንቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ከከምኣግባቡ ተዋሂቡ ኣሎ።

ዓንቀፅ ትሽዓተ- ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ካብ ሓመለ 1/1995 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
1996 መቐለ

በሚመለከት

በዚህ አዋጅና በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ለክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የተሰጠው ስልጣን በየደረጃው ላሉት የከተማ ከንቲባ ኮሚቴና የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እንዲሁም ለከተማ/ወረዳ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅህፈት ቤት ስልጣን ተሰጥቷል።

አንቀጽ ዘጠኝ - የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 1/1995 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት
1996 መቐለ

ትግራይ ክልላዊ መንግቲ

ናይ 1996 ስሩዕ በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	ናይ መሃያ ወፃኢ	ናይ ሥራህ መካየዲ ወፃኢ	ድምር
000		89,966,630	56,555,710	154,902,540
100	ምምሕዳርን ጠቕላላ ግልጋሎትን	32,763,420	15,332,110	48,075,730
111	ቤት ፅሕፈት ኣፈ ጉባኤ	294,400	599,300	893,700
112	ቤት ፅሕፈት ክልል ምምሕዳር	4,958,400	3,704,000	8,662,400
113	ቤት ፅሕፈት ጠቕላላ ኦዲተር	856,200	352,000	1,208,200
119	ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስተዮ	307,500	209,000	516,500
121	ፍትሒ ቢሮ	1,735,500	439,100	2,174,600
122	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	6,063,500	1,266,900	7,330,400
127	ፖሊስ ኮሚሽን	7,721,300	1,612,900	9,334,200
128	ስነምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ኮሚሽን	82,600	53,200	135,800
129	ቤት ህንፀት ምምሕዳር	5,379,600	3,837,250	9,216,850
132	ቃዲ ቤት ፍርዲ	251,800	0,000	251,800
134	ቤት ፅሕፈት መሊሻ	394,700	205.900	600,600
152	ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ቢሮ	2,540,770	1,180,470	3,721,240
153	ቢሮ ሓበሬታን ባህልን	1,518,160	1,744,590	3,262,750
155	ኮምሽን ስቪል ሰርቪስ	658,990	127,500	786,490
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	19,724,780	8,297,450	28,022,230
211	ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ቢሮ	4,910,390	2,931,160	7,841,550
213	ሕርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	1,672,910	664,010	2,336,920
216	ሕብረት ስራሕ ማሕበር ቤት ፅሕፈት	784,300	301,700	1,086,000
221	ልምዓት ማይ ሃፍቲ	3,998,850	1,089,290	5,088,140
231	ንግድን ኢንዱስትሪን ቤ/ፅ	1,088,810	446,820	1,535,630
232	ደቀቕትን ኣናእሽትን ንግዲ ስራሕ	456,910	329,340	786,250
235	እንቨስትመንት ቤት ፅሕፈት	228,640	164,840	393,480
242	ቱሪዝም ኮምሽን	264,990	184,760	449,750
243	ሓደጋ ምክልኻልን ድልውነትን	1,055,100	580,300	1,635,400
244	ምግቢ ውሕስና ቤት ፅሕፈት	110,590	37,780	148,370
251	ማዓድንን ኢነርጅን ቤ/ፅ	483,420	156,400	639,820
265	መንገድ ትራንስፖርት ቤ/ፅ	651,620	467,430	1,119,050
273	ገፀር መንገዲ በዓል መዚ	2,163,140	295,650	2,458,790
276	ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን በዓል መዚ	610,070	338,240	948,310
277	ልምዓት ከተማ ቤ/ፅ	1,245,040	309,730	1,554,770
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	37,478,430	32,926,150	70,404,580
311	ትምህርቲ ቢሮ	13,694,510	20,934,700	34,629,210
321	ስልጠና መናእሰይ ቤሂራዊ ግልጋሎት ቤ/ፅ	437,070	0,000	437,070
331	ጉዳይ ስፖርትን መናእሰይን ቤት ፅሕፈት	848,520	288,350	1,136,870
341	ቢሮ ጥዕና	20,799,400	10,843,770	31,643,170
345	ምክልኻል ምቁፅፃርን ኤድስ ቤት ፅሕፈት	373,230	36,000	409,230
351	ሰራሕተኛ ጉዳይ ቤት ፅሕፈት	587,580	337,590	925,170
352	እግሪ ምትካልን ማሕበራዊ ጉዳይን	738,120	485,740	1,223,860
400	ካልኦት	0,000	0,000	8,400,00
461	ናይ ባንኪ ኣገልግሎት ክፍሊት	---	--	300,000
462	ተቖሪፁ ዝተረፈ ግብሪ	0,000	0,000	100,000
463	መጠባበቒ	---	---	8,000,000

ትግራይ ክልላዊ መንግት

የ1996 መደበኛ በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	የደመወዝ ወጪ	የሥራ ማስኬጃ ወጪ	ድምር
000		89,966,630	56,555,710	154,902,540
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	32,763,420	15,332,110	48,075,730
111	ኣፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት	294,400	599,300	893,700
112	ክልል አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	4,958,400	3,704,000	8,662,400
113	ጠቅላላ ኦዲተር ፅሕፈት ቤት	856,200	352,000	1,208,200
119	የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	307,500	209,000	516,500
121	ፍትህ ቢሮ	1,735,500	439,100	2,174,600
122	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	6,063,500	1,266,900	7,330,400
127	ፖሊስ ኮሚሽን	7,721,300	1,612,900	9,334,200
128	ስነምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	82,600	53,200	135,800
129	የማረሚያ አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	5,379,600	3,837,250	9,216,850
132	ቃዲ ፍርድ ቤት	251,800	0,000	251,800
134	ሚሊሻ ፅህፈት ቤት	394,700	205.900	600,600
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	2,540,770	1,180,470	3,721,240
153	ባህልና ማስታወቂ ቢሮ	1,518,160	1,744,590	3,262,750
155	ስቪል ሰርቪስ ኮምሽን	658,990	127,500	786,490
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	19,724,780	8,297,450	28,022,230
211	ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ	4,910,390	2,931,160	7,841,550
213	እርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	1,672,910	664,010	2,336,920
216	ሕብረት ስራ ማሕበር ፅሕፈት ቤት	784,300	301,700	1,086,000
221	ውሃ ሃብት ልማት	3,998,850	1,089,290	5,088,140
231	ንግድና ኢንዱስትሪ ፅሕፈት ቤት	1,088,810	446,820	1,535,630
232	ጥቃቅንና ትናንሽ ንግድ ስራ	456,910	329,340	786,250
235	ኢንቨስትመንት ፅሕፈት ቤት	228,640	164,840	393,480
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	264,990	184,760	449,750
243	አደጋ መከላከልና ዝግጁነት	1,055,100	580,300	1,635,400
244	የምግብ ዋስትና ፅሕፈት ቤት	110,590	37,780	148,370
251	ማዓድን ኢነርጂ ፅሕፈት ቤት	483,420	156,400	639,820
265	መንገድ ትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት	651,620	467,430	1,119,050
273	ገጠር መንገድ ባለስልጣን	2,163,140	295,650	2,458,790
276	ኮንስትራክሽንና ዲዛይን ባለስልጣን	610,070	338,240	948,310
277	ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት	1,245,040	309,730	1,554,770
300	ማሕበራዊ አገልግሎት	37,478,430	32,926,150	70,404,580
311	ትምህርት ቢሮ	13,694,510	20,934,700	34,629,210
321	ብሄራዊ ወጣቶች ስልጠና አገልግሎት ፅ/ቤት	437,070	0,000	437,070
331	ስፖርትና ወጣቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	848,520	288,350	1,136,870
341	ጤና ቢሮ	20,799,400	10,843,770	31,643,170
345	የኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፅ/ቤት	373,230	36,000	409,230
351	ሰራተኛ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	587,580	337,590	925,170
352	የመልሶ ማቋቋምና ማሕበራዊ ጉዳይ	738,120	485,740	1,223,860
400	ሌሎች	0,000	0,000	8,400,00
461	የባንክ አገልግሎት ክፍያ	---	--	300,000
462	ተቆርጦ የሚቀር ግብር	0,000	0,000	100,000
463	መጠባበቂያ	---	---	8,000,000

www.abyssinialaw.com

ትግራይ ክልላዊ መንግቲ

ናይ 1996 ካፒታል በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ናይ ውሽጢ እቶት P- Account	ሓገዝ	ልቓሕ	ድምር
		35,137,400	11,770,000	38,810,000	43,170,000	128,887,400
100	ምምሕዳርን ጠቕላላ ግልጋሎትን	2,767,890	0,000	15,790,000	0,000	18,557,890
111	ቤት ፅሕፈት ኣፈ ጉባኤ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
112	ቤት ፅሕፈት ክልል ምምሕዳር	1,000,000	0,000	0,000	0,000	1,000,000
113	ቤት ፅሕፈት ጠቕላላ ኦዲተር	40,600	0,000	0,000	0,000	40,600
119	ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ	39,070	0,000	370,000	0,000	409,070
122	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	332,900	0,000	0,000	0,000	332,900
127	ፖሊስ ኮሚሽን	639,200	0,000	0,000	0,000	639,200
129	ቤት ህንፀት ምምሕዳር	600,000	0,000	0,000	0,000	600,000
152	ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ቢሮ	53,530	0,000	15,420,000	0,000	15,473,530
153	ባህልን ሓበሬታን ቢሮ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
155	ኮምሽን ሲቪል ሰርቪስ	62,590	0,000	0,000	0,000	62,590
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	9,681,900	9,500,000	4,370,000	3,750,000	27,301,900
211	ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ቢሮ	690,000	4,900,000	2,330,000	3,750,000	11,670,000
216	ሕብረት ስራሕ ማሕበር ቤት ፅሕፈት	37,400	0,000	0,000	0,000	37,400
221	ልምዓት ማይ ሃፍቲ	3,014,300	4,600,000	1,820,000	0,000	9,434,300
231	ንግድን ኢንዱስትሪን ቤ/ፅ	2,005,000	0,000	0,000	0,000	2,005,000
232	ደቀቕትን ኣናእሽትን ንግዲ ስራሕ	754,200	0,000	0,000	0,000	754,200
235	እንቨስትመንት ቤት ፅሕፈት	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
242	ቱሪዝም ኮምሽን	76,000	0,000	0,000	0,000	76,000
243	ሓደጋ ምክልኻልን ድልውነትን	-	-	220,000	0,000	220,000
251	ማዕድንን ኢነርጅን ቤ/ፅ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
273	ገፀር መንገዲ በዓል መዚ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
276	ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን በዓል መዚ	3,000,000	0,000	0,000	0,000	3,000,000
277	ልምዓት ከተማ ቤ/ፅ	105,000	0,000	0,000	0,000	105,000
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	22,687,610	2,270,000	18,650,000	39,420,000	83,027,610
311	ትምህርቲ ቢሮ	16,725,160	2,270,000	7,450,000	31,820,000	58,265,160
321	ስልጠና መናእሰይ ቤሂራዊ ግልጋሎት ቤ/ፅ	449,370	184,000	0,000	0,000	449,370
331	ጉዳይ ስፖርትን መናእሰይን ቤት ፅሕፈት	774,890	0,000	0,000	0,000	774,890
341	ቢሮ ጥዕና	4,653,490	0,000	11,200.000	7,600,000	23,453,490
351	ሰራሕተኛ ጉዳይ ቤት ፅሕፈት	84,700	0,000	0,0000	0,000	84,700

ካብ ናይ ባእልቶም እቶት

ትግራይ ክልላዊ መንግቲ

የ1996 ካፒታል በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	ከማእከላይ ግምጃ ቤት	ከውስጥ ገቢ P- Account	እርዳታ	ብድር	ድምር
		35,137,400	11,770,000	38,810,000	43,170,000	128,887,400
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	2,767,890	0,000	15,790,000	0,000	18,557,890
111	ኣፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
112	ክልል አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	1,000,000	0,000	0,000	0,000	1,000,000
113	ጠቅላላ ኦዲተር ፅሕፈት ቤት	40,600	0,000	0,000	0,000	40,600
119	የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	39,070	0,000	370,000	0,000	409,070
122	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	332,900	0,000	0,000	0,000	332,900
127	ፖሊስ ኮሚሽን	639,200	0,000	0,000	0,000	639,200
129	የማረሚያ አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	600,000	0,000	0,000	0,000	600,000
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	53,530	0,000	15,420,000	0,000	15,473,530
153	ባህልና ማስታወቂ ቢሮ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
155	ስቪል ሰርቪስ ኮምሽን	62,590	0,000	0,000	0,000	62,590
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	9,681,900	9,500,000	4,370,000	3,750,000	27,301,900
211	ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ	690,000	4,900,000	2,330,000	3,750,000	11,670,000
216	ሕብረት ስራ ማሕበር ፅሕፈት ቤት	37,400	0,000	0,000	0,000	37,400
221	ውሃ ሃብት ልማት	3,014,300	4,600,000	1,820,000	0,000	9,434,300
231	ንግድና ኢንዱስትሪ ፅሕፈት ቤት	2,005,000	0,000	0,000	0,000	2,005,000
232	ጥቃቅንና ትናንሽ ንግድ ስራ	754,200	0,000	0,000	0,000	754,200
235	ኢንቨስትመንት ፅሕፈት ቤት	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	76,000	0,000	0,000	0,000	76,000
243	አደጋ መከላከልና ዝግጁነት	-	-	220,000	0,000	220,000
251	ማዓድን ኢነርጂ ፅሕፈት ቤት	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
273	ገጠር መንገድ ባለስልጣን	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
276	ኮንስትራክሽንና ዲዛይን ባለስልጣን	3,000,000	0,000	0,000	0,000	3,000,000
277	ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት	105,000	0,000	0,000	0,000	105,000
300	ማሕበራዊ አገልግሎት	22,687,610	2,270,000	18,650,000	39,420,000	83,027,610
311	ትምህርት ቢሮ	16,725,160	2,270,000	7,450,000	31,820,000	58,265,160
321	ብሄራዊ ወጣቶች ስልጠና አገልግሎት ፅ/ቤት	449,370	184,000	0,000	0,000	449,370
331	ስፖርትና ወጣቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	774,890	0,000	0,000	0,000	774,890
341	ጤና ቢሮ	4,653,490	0,000	11,200.000	7,600,000	23,453,490
351	ሰራተኛ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	84,700	0,000	0,0000	0,000	84,700

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.1
መቐለ ሕዳር 10/1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.1
መቐለ ህዳር 10/1996 ዓ/ም

ደንቢ ቑፅሪ 21/1996

ደንቢ ስነ-ስርዓት ኣፈፃፅማ ድስፕሊንን ኣቀራርባ ቅሬታን ሰራሕተኛታት መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ደንቢ ስነ ሰርዓት ኣፈፃፀማ ድስፕሊንን አቀራርባ ቅሬታን ሰራሕተኛታት መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 21/1996 ዓ/ም

ሰራሕተኛታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ድስፕሊን ኣፈፃፅማን ናይ ቅሬታ ኣቀራርባን ስነ ስርዓት ኣመልኪቱ ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ ደንቢ።

ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ናይ አፈፀምቲ ኣካላት ስልጣን ተግባርን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 9/1989 ዓንቀፅ 15/12ን ኣዋጅ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ቑፅሪ 66/1995 ዓንቀፅ 88/1 እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ደንጋገታት

ዓንቀፅ ሓደ - ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ስነ ስርዓት ኣፈፃፅማ ድስፕሊን ኣቀራርባ ቅሬታን ሰራሕተኛታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 21/96 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ ክልተ- ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ደንቢ አጠቓቕማ ናይቲ ቃል ፍሉይ ትርጉም ፍሉይ ትርጉም ዝወሃቦ እንተዘይኾይኑ፡-

ደንብ ቁጥር 21/1996

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ሰራተኞች የድስፕሊን አፈፃፀምና የቅሬታ አቀራረብ ስነ-ስርአት ደንብ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ሰራተኞች የድስፕሊን አፈፃፀምና የቅሬታ አቀራረብ ስነ ስርዓት ደንብ ቁጥር 21/1996 ዓ/ም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስለ የመንግስት ሰራተኞች የድስፕሊን አፈፃፀምና የቅሬታ አቀራረብ አሰመልክቶ በትግራይ ምክር ቤት ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የወጣ ደንብ።

የአስፈፃሚ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1989 ዓንቀፅ 15/12 እና የመንግስት ሰራተኞች አዋጅ ቁጥር 88/1 መሰረት በማድረግ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀፅ አንድ- አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ሰራተኞች የድስፕሊን አፈፃፀምና የቅሬታ አቀራረብ ስነ ስርዓት ቁጥር 21/96 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ ሁለት-ትረጓሜ

የቃሉ ኣገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 11.29

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

1. " ኣዋጅ" ማለት ኣዋጅ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንስቲ ትግራይ ቁፅሪ 66/95 እዩ።
2. በቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 2 ዝተውሃቡ ትርጓመታት ነዚ ደንቢ እውን ዘገልግሉ እዮም።
3. " ቅሬታ" ማለተ ሰራሕተኛ መንግስቲ ምስ ናይ ቐረባ ሓላፊኡ ወይ ምስ ዝምልከቶ ናይ ስራሕ ሓላፊ ብዝገብሮ ምይይጥ ክፍታሕ ዘይተኽኣለን ብሰሩፅ ናይ ምፅራይ ከይዲ ምላሽ ክረክብ ዝግብኦ ጥርዓን እዩ።
4. " ምምሕዳር ቤት ፍርዲ" ማለት ብመሰረት ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 70 ዝተጣየሸ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ኣፈፃፅማ ድስፕሊን

ምዕራፍ ሓደ

ብዛዕባ ስጉምቲ ድስፕሊን ናይ ምውሳድ ስልጣንን ሓላፍነትን

ዓንቀፅ ሰለስተ- ቀሊል ጥፍኣት ድስፕሊን

ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ቀሊል ጥፍኣት ድስፕሊን እንተፈፂሙ ከም ናይቲ ጥፍኣት ክብደት፣ ላዕለዋይ ሓላፊ እቲ ቤት ፅዮ ባዕሉ ወይ ዝወከሎ

1. ናይ ቃል መጠንቀ'ቕታ ወይ
2. ናይ ፅሑፍ መጠንቀ'ቕታ ወይ
3. ካብ ሓደ ወርሒ ንዘይበልፅ መሃያ ክቐፅዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ ኣርባዕተ- ከቢድ ጥፈኣት ድስፕሊን

ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ከቢድ ጥፍኣት ድስፕሊን እንተፈፂሙ ናይቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ብመሰረት እዚ ደንቢ ተፃርዩ ምስ ቐረበሉ ከም መጠን እቲ ክብደት ናይቲ ጥፍኣት ክሳብ ናይ 3 ወርሒ መሃያ ናይ ምቕፃዕ ወይ ካብ ብርኪ ስራሕን መሃያን ክትሕት ናይ ምግባር ወይ ካብ ስራሕ ናይ ምስንባት ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎ።

ዓንቀፅ ሓሙሽተ- ካብ ስራሕ ምእጋድ

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብመሰረት ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 68 መሰረት ካብ ስራሕ እንትእገድ ዝተኣገደሉ ምኽንያት ብፅሑፍ

1. "ኣዋጅ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ የሠራተኞች መተዳደርያ አዋጅ ቁጥር 66/95 ማለት ነው።
2. በአዋጅ አንቀፅ 2 የተሰጡ ትርጋሜዎች ለዚህ ደንብ ተፈፃሚ የሆናሉ።
3. "ቅሬታ" ማለት የመንግስት ሰራተኛ ከቅርብ አለቃው ወይም ከሚመለከተው የሥራ ኃላፊ ጋር በሚያደርገው ውይይት ሊፈታ ያልቻለ በመደበኛ የማጣራት ሂደት ምላሽ ሊያገኝ የሚገባው አቤቱታ ነው።
4. "የአስተዳደር ፍ/ቤት" ማለት በአዋጅ አንቀፅ 70 መሰረት የተቋቋሙ የመንግስት ሰራተኞች የአሰተዳደር ፍ/ቤት ነው።

ክፍል ሁለት

የአፈፃፀም ድስፕሊን

ምዕራፍ አንድ

የድስፕሊን እርምጃ የመውሰድ ስልጣንና ኃላፊነት

አንቀፅ ሦስት- ቀላል የድስፕሊን ጥፋቶች

ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ ቀላል የድስፕሊን ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ እንደጥፋቱ ክብደት የመስርያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ወይም ወኪሉ

1. የቃል ማስጠንቀቅያ ወይም
2. የፅሑፈ ማስጠንቀቅያ ወይም
3. ከአንድ ወር የማይበልጥ ደመወዝ ሊቀጣው ይችላል።

አንቀፅ አራት - ከባድ የድስፕሊን ጥፋቶች

ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ ከባድ የድስፕሊን ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ የመስርያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ በዚህ ደንብ መሰረት ተጣርቶ ሲቀርብለት እንደጥፋቱ ክብደት እስከ ሦስት ወር ደመወዝ የመቅጣት ወይም ከሥራ ደረጃና ደመወዝ ዝቅ ማድረግ ወይም ከሥራ የማሰናበት ስልጣንና ኃላፊነት ይኖረዋል።

አንቀፅ አምስት- ከሥራ ስለማገድ

1. ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ በአዋጁ አንቀፅ 68 መሰረት ከሥራ ሲታገድ የታገደበት ምክንያት በጽሑፍ

ይግለፀሉ። ናይቲ ሰራሕተኛ ኣድራሻ ብዘይ ምፍላጡ ወይ ብኻሊእ ምኽንያት እቲ ናይ መኣዲ ትእዛዝ ነቲ ሰራሕተኛ ንባዕሉ ምሃብ እንተዘይተኻኢሉ እቲ ትእዛዝ ኣብቲ ናይቲ ቤት ዕዮ ናይ ምልክታ መጠቅዒ ሰሌዳ ተጠቂዑ ን10 መዓልቲ ንኽፀንሕ ይግበር።

2. እቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብዝተኸሰሶ ጥፍኣት ምኽንያት ካብ ስራሕ ንኽሰናበት ተወሲንዎ እንተዘይኾይኑ ኣብ እዋን እግድኡ ከይተኸፈሎ ዝቐረየ መሃይኡ ብዘይወለድ ይኽፈሎ።
3. ምእጋድ ሰራሕተኛ መንግስቲ ምስቲ እገዳ ዘይተተሓሓዙ መሰሉን ግቡኡን ካብ ምፍፃም ኣየትርፎን።

ምዕራፍ ክልተ

ምርመራ ድስፕሊን

ዓንቀፅ ሽድሽተ- ስሉጥ ምርመራ ድስፕሊን

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ ዓንቀፅ /3/ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ወይ /2/ ዘቕፅዕ ቀሊል ጥፍኣት ድስፕሊን ዝፈፀመ እንተኾይኑን ዝምልከቶ ሓላፊ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎን ነቲ ጥፍኣት ዘፃረዩ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ክምደብ ይኽእል።
2. እቲ ዝተመደበ መፃረይ ንዝቐረበሉ ክሲ ብፅሑፍ መልሲ ንክወሃበሉ እቲ ናይ ክሲ ፅሑፍ ይልእኽሉ።
3. እቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ጥፍኣቱ ኣሚኑ መልሲ እንተሂቡ እቲ መፃረይ ዝቐረበሉ እምነት ተመስሪቱ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።
4. እቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ጥፍኣቱ ብምኽሓድ መልሲ እንተሂቡ ኣቲ መፃረይ ኣግባብ ዘለዎም መርትዖታት ምስ መርመረ ንዝምልከቶ ሓላፊ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።

5. ዝምከቶ ሓላፊ እቲ ዝቐረበሉ ናይ ውሳነ ሓሳብ መርሚሩ ውሳነ ይህብ፣ ኾይኑ ግና እቲ ዝወሃብ ቅፅዓት ድስፕሊን ካብ ናይ ባዕሉ ስልጣን ንላዕሊ እንተኾይኑ ናይ ባዕሉ ርኢይቶ

ይገለጽለታል። የሰራተኛው አድራሻ ባለመታወቁ ወይም በሌላ ምክንያት የማገጃውን ትእዛዝ ለሠራተኛው ለራሱ መስጠት ካልተቻለ ትእዛዙ በመስሪያ ቤቱ የማስታወቂያ ሰሌዳ ላይ ተለጥፎ ለአስር ቀን እንዲቆይ ይደረጋል።

2. የመንግስት ሰራተኛው የተከሰሰበት ጥፋት ከሥራ እንዲሰናበት ካልተወሰነበት በስተቀር በእግዱ ወቅት ሳይከፈለው የነበረው ደመወዙ ያለ ወለድ ይከፈለዋል።
3. የመንግስት ሰራተኛው መታገድ ከእግዱ ጋር ያልተያያዙ መብቶቹንና ግዴታዎቹን ተፈፃሚነት አያስቀርም።

ምዕራፍ ሁለት

የድስፕሊን ምርመራ

አንቀፅ ስድስት- የተፋጠነ የድስፕሊን ምርመራ

1. ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ በዚህ ደንብ አንቀፅ 3 ንኡስ አንቀፅ /1/ ወይም /2/ መሰረት የሚያሳጣ ቀላል የድሰፕሊን ጥፋት የፈፀመ እንደሆነና የሚመለከተው ኃላፊ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ጥፋቱን የሚያጣሩ አንደ ወይም ከአንድ በላይ የመንግስት ሰራተኞች ሊመደብ ይችላል።
2. የተመደበው አጣሪ የመንግስት ሰራተኛው ለቀረበበት ክስ በጽሑፍ መልስ እንዲሰጥ የክሱን ጽሑፍ የላክለታል።
3. የመንግስ ሰራተኛው ጥፋቱን አምኖ መልስ የሰጠ እንደሆነ አጣሪው በዚሁ ላይ ተመስረቶ የወሳኔ ሓሣብ ያቀረባል።
4. የመንግስት ሰራተኛው የቀረበበትን ክሰ በመካድ መልስ የሰጠ እንደሆነ አጣሪው አግባብ ያላቸወ ማስረጃዎች ከመረመረ በኋላ ለሚመለከተው ኃላፊ የወሳኔ ሓሳብ ያቀርባል።
5. የሚመለከተው ኃላፊ የቀረቡትን የውሣኔ ሃሳብ መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፣ ሆኖም የሚወሰነው የድስፕሊን ቅጣት ከራሱ ስልጣን በላይ ከሆነ የበኩሉን አሰተያየት ጨምሮ

ወሲኹ ንዝምልከቶ ሓላፊ የቕርብ።

ዓንቀፅ ሸውዓተ- ስሩዕ ምርመራ

ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ ዓንቀፅ 3/3/ ወይ ዓንቀፅ 4 ብዘቕፅዕ ጥፍኣት ድስፕሊን ዝተኸሰሰ እንተኾይኑ እቲ ክሲ ብመሰረት እዞም ዝስዕቡ ድንጋገታት ይፃረይ።

ዓንቀፅ ሸሞንተ- ፅሑፍ ክሲ

1. ፅሑፍ ክሲ ድስፕሊን ብናይቲ ቤት ፅዮ ምምሕዳር ሓላፊ ዝተፈረመን ናይቲ ቤት ፀዮ ማሕተም ዝዓረፎን ኾይኑ እዞም ዝስዕቡ ክሕዘ ኣለዎ።
   ሀ/ ሽም ተኸሳሲ፣
   ለ/ ዝርዝር ጥፍኣት
   ሐ/ እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመሉ ጊዜን ቦታን
   መ/ ዘተጥሓሰ ናይ ሕጊ ድንጋገን
   ሰ/ ዝርዝር መርትየታትን።
2. እቲ ሰራሕተኛ ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝኾነ ጥፍኣት ዝተኸሰሰ እንተኾይኑ ነንሕድሕዱ ጥፍኣት ተፈልዩ ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ 1/ለ/ -/ሰ/ ተጠቒሱ ክግለፅ ኣለዎ።

ዓንቀፅ ትሽዓተ- ክሲ ምምሕያሽ

1. ኣብ ውሽጢ ፅሑፍ ክሲ ድስፕሊን ዝተገለፀ ዝርዝር ጥፍኣት ብዝምልከት ኣብ መሰረታዊ ዝኾኑ ነጥቢታት ስሕተት ወይ ግድፈት ምህላው እንተትፍለጥ ናይ ውሳነ ሓሳብ ቅደሚ ምቐራቡ ኣብ ዝኾነ ግዜ እቲ ክሲ ምምሕያሽ ይከኣል።
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ኣንቀፅ /1/ ናይቲ ቤት ፅዮ ምምሕዳር ናይቲ ክሲ ድስፕሊን ከመሓይሽ ዝኽእል ብዓርሰ ተበግሶ ወይ ብመሰረት ሕቶ መፃረይ እቲ ክሲ ዝኾኑ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴን እዩ።

ዓንቀፅ ዓሰርተ - ክሲ ዝቛረፀሉ ኩነታት

1. ክሲ ድስፕሊን ዝቐረበሉ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብዝኾነ ምኽንያት ግልጋሎቱ እንተቋሪፁ ምርኣይ እቲ ክሲ ይቋረፅ።
2. ብኸቢድ ጥፍኣት ድስፕሊን ዝተኸሰሰ

ለሚመለከተው ኃላፊ ያቀርባል።

አንቀፅ ሰባት - መደበኛ ምርመራ

ማንኛውም የመንግስ ሰራተኛ በዚህ ደንበ አነቀፅ 3/3/ ወይም አንቀፅ 4 መሰረት በሚያስቀጣ የድስፕሊን ጥፋት የተከሰሰ እንደሆነ ክሱ የሚከተሉትን ድንጋጌዎች ተከትሎ የጣራል።

አንቀፅ ስምንት- የክስ ጽሑፍ

1. የድስፕሊን ክስ ጽሑፍ የመንግስት መስርያ ቤቱ የአስተዳደር ኃላፊ የፈረመበትና የመስሪያ ቤቱ ማህተም የተደረገበት ሆኖ የሚከተሉት መያዝ አለበት፣-
   ሀ/ የተከሳሹን ስም፣
   ለ/ የጥፋቱን ዝርዝር፣
   ሐ/ ጥፋቱ የተፈፀመበት ጊዜና ቦታ፣
   መ/ የተጣሰውን የሕግ ድንጋጌ፣ እና
   ሠ/ የማስረጃዎች ዝርዝር
2. ሠራተኛው ከአንድ በላይ የሆነ ጥፋት የተከሰሰ ከሆነ እያንዳንዱ ጥፋት ተለይቶ በዚህ አንቀፅ ንኡሰ አንቀፅ 1/ለ/-/ሠ/ በተመለከተው መሰረት መገለፅ አለበት።

አንቀፅ ዘጠኝ- ክስን ስለ ማሻሻል

1. በድስፕሊን ክስ ጽሑፍ ውስጥ የተገለፀውን የጥፋት ዝርዝር በሚመለከት መሰረታዊ በሆኑ ነጥቦች ላይ ስህተት ወይም ግድፈት መኖሩ ሲታወቅ የውሳኔ ሓሳብ ከመቅረቡ በፊት በመናቸውም ጊዜ ክሱን ማሻሻል ይቻላል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኢስ አንቀፅ /1/ መሰረት የመንግስት መስርያ ቤቱ አስተዳደር የድስፕሊን ክስን ሊያሻሽል የሚችለው በራሱ አነሳሽነት ወይም ክሱን በሚያጣራው የድስፕሊን ኮሚቴ ጥያቄ መሰረት ነው።

አንቀፅ አስር- ክስ የሚቋረጥበት ሁኔታ

1. የድስፕሊን ክስ የቀረበበት የመንግስት ሰራተኛ በማናቸውም ምክንያት አገልግሎቱ የተቃረጠ እንደሆነ የክሱ መታየት ይቆማል።
2. በከባድ የድስፕሊን ጥፋት የተከሰሰ

ሰራሕተኛ መንግስቲ ብናይ ባዕሉ ድሌት ስርሑ ብምልቃቑ ግልጋሎቱ እንተቋሪፁን ሽድሽተ ወርሒ ቅድሚ ምምልኡ ኣብ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ቤት ፅዮ ተመሊሱ እንተተቖጺሩ፣ እቲ ዝተቛረፀ ክሲ ምርኣይ ይቕፅል።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ሓደ- ክሲ ምፍላጥ

1. ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ እቲ ዝተኸሰሰ ሰራሕተኛ ናይ ክሲ መልሲ ሒዙ ንኽቐርብ ናይቲ ክሲ ፅሑፍን መርትዖታትን ዝሓዘ ቅዳሕ ኣተሓሒዙ ናይ ክሲ ምልክታ ይልእኽሉ።
2. እቲ ናይ ክሲ ምልክታ ክሲ ዝስምዐሉ ቦታን መዓልትን ሰዓትን ዝገልፅ ኾይኑ እንተነኣሰ እቲ ኽሲ ካብ ዝሰምዐሉ ቅድሚ ዓሰርተ መዓልታት ንተኸሳሲ ክበፅሖ ኣለዎ።
3. እቲ ሰራሕተኛ ክርከብ ብዘይምኽኣሉ ወይ ንምቕባል ፍቓደኛ ብዘይምኳኑ እቲ ናይ ክሲ ምልክታ ንምሃብ እንተዘይኺኢሉ እቲ ናይ ክሲ ምልክታ ኣብቲ ናይቲ ቤት ፅዮ ናይ ምልክታ መጠቅዒ ሰሌዳ ተለጢፉ ን15 መዓልታት ንኽፀንሕ ይግበር።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ክልተ- ቀዳማይ ብርኪ ክሲ መቃወምያ

1. ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 11 ናይ ክሲ ፅሑፍ ዝበፅሖ ተኸሳሲ
   ሀ. እቲ ክሲ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ብይጋፅ ዝተዓፀወ እንተኾይኑ
   ለ. ተፈፂሙ ዝተብሃለ ተግባር ብድስፕሊን ክኽሰስ ዘይኽእል እንተኾይኑ ወይ
   ሐ. ብዝተኸሰሶ ዋኒን ቅድም ክብል ውሳነ ዝዓረፎ እንተኾይኑ፣ እቲ ኽሲ ክረኣ ኣይግበኦን ክብል መቃወምይኡ ከቕርብ ይኽእል።
2. ኮሚቴ ድስፕሊን
   ሀ. እቲ ዝቀረበ መቃወምያ ዝተቐበሎ እንተኾይኑእቲ ክሲ ንክፅዖ ንናይቲ ንቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ ወይ
   ለ. ነቲ ዝቀረበ መቃወምያ ዘይተቀበሎ

የመንግስት ሰራተኛ በራሱ ፈቃድ ሥራውን በመልቀቁ አገልግሎቱ ከተቋረጠና ስድስት ወር ከማለፉ በፊት በማናቸውም የመንግስት መስሪያ ቤት ተመልሶ የተቋረጠ እንደሆነ የተቋረጠውን ክስ መታየቱ ይቀጥላል።

አንቀፅ አስራ አንድ- ክስን ስለማሳወቅ

1. የድስፕሊን ኮሚቴ ክስ የቀረበበት ሰራተኛ መልሱን ይዞ እንዲቀርብ የክሱን ጽሑፍና ማስረጃዎች ቅጅ አያይዞ የክሰ ማስታወቅያ ይልክለታል።
2. የክስ ማስታወቅያው ክሱ የሚሰማበትን ቦታ፣ ቀንና ሰዓት የሚገልጽ ሆኖ ክሱን ከሚሰማበት ቀነ ቢያንስ ከ10 ቀናት በፊት ለተከሳሹ መድረስ አለበት።
3. ሠራተኛው ለገኝ ባለመቻሉ ወይም ወይም ለመቀበል ፈቃደኛ ባለመሆኑ የክስ ማስታወቀያውን ለመስጠት ያለተቻለ እንደሆነ በመስሪያ ቤቱ የማስታወቅያ ሰሌዳ ላይ ተለጥፎ ለ15 ቀናት እንዲቆይ ይደረጋል።

አንቀፅ አስራ ሁለት- የመጀመርያ ደረጃ የክስ መቃወምያ

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ 11 መሰረት የክስ ጽሑፍ የደረሰው ተከሳሽ
   ሀ. ክሱ በአዋጁ መሰረት በይርጋ የታገደ ከሆኑ
   ለ. ተፈፀመ የተባለው ድርጊት በድስፕሊን ሊያስከስስ የማይችል ከሆነ፣ ወይም
   ሐ. በተከሰሰበት ጉዳይ ላይ ቀደም ሲል ውሳኔ የተሰጠበት ከሆነ፣ ክሱ ሊታይ አይገባውም በማለት መቃወምያ ሊያቀርብ ይችላል።
2. የድስፕሊን ኮሚቴው፡-
   ሀ. መቃወምያውን የተቀበለው እንደሆነ ክሱ እንዲዘጋ ለመስረያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የውሳኔ ሓሳብ ያቀርባል፣ ወይም
   ለ. መቃወምያው ያለተቀበለው ተከሳሹ

እንተኾይኑ ኣቲ ተኸሳሲ ዝቐረበሉ ክሲ ሰመልሲ ንክህብ ይእዘዝ።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ሰለስተ- መልሲ ክሲ

1. ክሲ ድስፕሊን ዝቐረቦ ሰራሕተኛ መንግስቲ ንዝቐረበሉ ክሲ ዝኣምን ወይ ዝኽሕድ እተኾይኑ ነዚ ብዝርዝር ብምግላፅ መልሱ ብፅሑፍ የቕርብ።
2. ናይ ክሲ መልሲ እቲ ተኸሳሲ ወይ ሕጋዊ ወኪሉ ዝፈረመሉ ኾይኑ
   ሀ. ኣብቲ ክሲ ብዛዕባ ዝተገለፀ ሕድሕድ ፍፃመ ወይ ጥፍኣት ኣመልኪቱ ዝተውሃበ መልስን
   ለ. ተኸሳሲ ንክረኣየሉ ዝደልዮም ናይ መከላኸሊ መርተያታት ዝርዝርን ክሕዝ ኣለዎ።
3. ተኸሳሲ ካብ ማእኸል ዝዘርዘሮም ናይ መከላኸሊ መርተያታት ኣብ ኢዱ ዝርከቡ ናይ ፅሑፍ መርትያታት ቅዳሕ ኣታሓሒዙ ከቕርብን ናብ ድስፕሊን ኮሚቴ ንክቐርበሉ ዝሓተቶም መርትያታት እውን ኣብ ኢድ መን ከምዝርከቡ ክገልፅን ኣለዎ።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ኣርባዕተ- ብምእማን ወይ ብምኽሓድ ዝተውሃበ መልሲ

1. ተኸሳሲ ኣብ መልሱ እንተኣሚኑ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ተወሳኺ ምፅራይ ንምግባር ኣድይ ኾይኑ እንተዘይረኺብዎ ኣቲ ዘቐረበ ኽሲን ዝተውሃቦ መልስን ብምምርማር ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።

2. ተኸሳሲ ነቲ ዘቐረበሉ ጥፍኣት ኣብ መልሱ እንተኽሒዱ እቲ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ናይ ኸሳሲን ተከሳሲን ምስክራት ብምስማዕን ናይ ፅሑፍ መርትያታቶም ብምምርማርን ነቲ ኽሲ የፃሪ።

ዓንቀፅ ዓሰረተ ሓምሽተ- መርትያታት ክቀርብ ምግባር

እቲ ድስፕሊን ኮሚቴ ተኸሳሲ ንክቐርቡሉ ዝሓተቶም ናይ ፅሑፍ መረትያታት ቅዳሕ ዝምልከቶ ኣካል ንኽቐርበሉ መርትያታት ቅዳሕ ለቀረበበት ክስ መልስ እንዲሰጥ ያዛል።

አንቀፅ አስራ ሦስት- የክስ መልስ

1. የድስፕሊን ክሰ የቀረበበት የመንግስት ሠራተኛ ክሱን የሚያምን ወይም የሚክድ ከሆነ ይህንኑ በዝርዝር በመግለፅ መልሱን በጽሑፍ ያቀርባል።
2. የክስ መልስ ተከሳሹ ወይም ህጋዊ ወኪሉ የፈረመበት ሆኖ፣
   ሀ. በክሱ ስለተገለፀው እያንዳንዱ ድርጊት ወይም ጥፋት የተሰጠውን መልስ፣ እና
   ለ. ተከሳሹ እንዲታዩለት የሚፈልጋቸው የመከላከያ ማስረጃዎቸ ዝርዝር፣ መያዝ አለበት።

3. ተከሳሽ ከዘረዘራቸው የመከላከያ ማስረጃዎች መካከል በእጁ የሚገኙትን የጽሑፍ ማስረጃዎች ቅጂ አያይዞ ማቅረብና የድስፕሊን ኮሚቴው እንዲያስቀርብለት የሚጠይቃቸው ማስረጃዎች ደግሞ በማን እጅ እንደሚገኙ መገለፅ አለበት።

አንቀፅ አስራ አራት- በማመን ወይም በመካድ ስለተሰጠ መልስ

1. ተከሳሹ ክሱን በማመን መልስ የሰጠ እንደሆነ የድስፕሊን ኮሚቴው ተጨማሪ ማጣራት ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ ካላገኘው በስተቀር የቀረበውን ክስና የተሰጠውን መልስ በመመርመር የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።
2. ተከሳሽ የጥፋቱን ድርጊት በመካድ መልስ የሰጠ እንደሆነ የድስፕሊን ኮሚቴው የከሳሹ እና የተከሳሹ ምስክሮቸ በመስማትና የጽሑፍ ማስረጃዎቻቸውን በመመርመር ከሱን ያጣራል።

አንቀፅ አስራ አምስት- ማስረጃ ስለ ማቅረብ

የድስፕሊን ኮሚቴው ተከሳሹ እንዲቀርብለት የጠየቃቸውን የጽሑፍ ማሰረጃዎች ቅጂ የሚመለከተው አካል እንዲያቀርብለት

ዝምልከቶ ኣካል ንክቕርበሉ ይሓትት።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ሽድሽተ- ምስክራት ምፅዋዕ

1. ናይ ከሳሲን ተኸሰሲን ምስክራት ቐሪቦም ቃለ ምስክርነቶም ንክህቡ እቲ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ መፀዋዕታ ንክበፅሑም ይገብር።

2. ኣብ ሓደ ወይ ዝተተሓሓዘ ወይ ጭብጢታት ቃሎም ዝህቡ ምስክራት ብሓደ ግዜ ተፀዊዖም ተራ ብተራ እናቐረቡ ንኽስምዑ ይግበር።
3. እቲ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ተወሳኺ ምስክራት ቀሪቦም ናይ ምስክርነት ቃሎም ንክህቡ ክገብር ይኽእል።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ሸውዓተ - ምስክር ምስማዕ

1. እቲ ኮሚቴ ድስፕሊን ምስክራት ዝሰምዕ ተኸሳሲን ተወካሊ እቲ ቤት ፅዮ ኣብ ዝተረኸበሉ እዋን ይኸውን።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ እንተሃለወኳ፡-

   ሀ. ናይ ከሳሲ ምስክራት ኣብ ዝሰምዑሉ ግዘ ተኸሳሲ ንክርከብ ተነጊርዎ ኣብ ናይ ቖፀርኡ መዓልቲ ከይቀረበ እንተተረፉ፣ ወይ

   ለ. ናይ ተኸሳሲ መከላኸሊ ምስክራት ኣብ ዝስምዑሉ ግዘ ናይቲ መንግስቲ ቤት ፅዮ ተወካሊ ንክርከብ ተነጊርዎ ከይቀረበ እንተተሪፉ፣ እቶም መሰኻኽር ካልኣይ ተኸራኻሪ ብዘይብሉ ክስምዑ ይኽእሉ።
3. ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ እቲ ምስክር ምስቲ ክሲ ዝተተሓሓዘ ባዕሉ ዘስምዖ ወይ ዘርኣዮ ወይ ዝተገንዘቦ ነገር ንክረድእ እናሓተቶ እቲ ዝህቦ መልሲ ቃል ብቓል ይምዝግብ።

4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ድንጋገ እንተሃለወኳ ምስክር ዝፀውዐ ተኸራኻሪ ወገን ነቲ ምስክር ተወሳኺ ሕቶታት ምሕታትን እቲ ዝህቦ መልሲ ክምዝገበሉ ክሓትት ይኽእል።
5. ንናይ ከሳሲ ምስክራት ተኸሳሲ፣ ንናይ ተኸሳሲ መከላኸሊ ምስክራት ናይቲ ቤት ፅዮ

ይጠየቃል።

አንቀፅ አስራ ስድስት- ምስክር ስለመጥራት

1. የከሳሽና የተከሳሽ ምስክሮች ቀርበው የምስክርነት ቃላቸውን እንዲሰጡ የድስፕሊን ኮሚቴው መጥሪያ እንዲደርሳቸው ያደርጋል።
2. በአንድ ወይም በተያያዙ ጭብጦች ላይ ቃላቸውን የሚሰጡ ምስክሮች አንድ በአንድ ተጠርተው ተራ በተራ እየቀረቡ እንዲሰሙ ይደረጋል።
3. የድስፕሊን ኮሚቴው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በራሱ አነሳሽነት ተጨማሪ ምስክሮቸ ቀርበው የምስክርነት ቃላቸው እንዲሰጡ ሊደረግ ይችላል።

አንቀፅ አስራ ሰባት - ምስክር ስለመስማት

1. የድስፕሊን ኮሚቴው ምስክሮችን የሚሰማው ተከሳሹ እና የመንግስት መስሪያ ቤቱ ተወካይ በተገኙበት ይሆናል።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ደንጋጌ ቢኖርም፣

ሀ. የከሳሽ ምስክሮች በሚሰሙበት ጊዜ ተከሳሹ እንዲገኝ ተነግሮት በቀጠሮ ቀን ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ ፣ ወይ

ለ. የተከሳሽ መከላከያ ምስክሮች በሚሰሙበት ጊዜ የመንግስት መስሪያቤቱ ተወካይ እንዲገኝ ተነግሮት ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ ፣ ምስክሮቹ ሌለው ተከራካሪ ወገን በሌለበት ሊሰሙ ይቸላሉ፣

3. የድስፕሊን ኮሚቴው ምስክሩ ከክሱ ጋር በተያያዘ ራሱ የሰማውን ወይም ያየውን ወይም የተገነዘበውን እንዲያስረዳ እየጠየቀው የሚሰጠው መልስ ቃል በቃል ይመዘገባል።
4. የዚህ ዓንቀፅ ንኡሰ አንቀፅ /3/ ድንጋጌ ቢኖርም ምስክሩን የጠራው ተከራካሪ ወገን ምስክሩን ተጨማሪ ጥያቄዎች የሚሰጠው መልስ እንዲመዘገብለት ሊጠይቅ ይችላል።

5. የከሳሽ ምስክሮችን ተከሳሹ፣ የተከሳሹ መከላከያ ምስክሮች የመንግስት መስሪያ ቤቱ

ተወካሊ፣ ንናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ዝፀውዖም ተወሰኽቲ ምስክራት ድማ ክልቲኦም ተኸራኸርቲ ወገናት መስቀላይ ሕቶ ከሓቱ ይኽእሉ።

6. መስቀላይ ሕቶ ዝቐርብ አቲ ምስክር ዝሀቦ ትኽክለኛ ዘይኾነ ናይ ምስክርነት ቃል እንተሃልዩ እዙይ እቲ ድስፕሊን ኮሚቴ ብግልፂ ንምርኣይ እዩ።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ሸሞንተ- ናይ መወዳእታ ሓሳብ ተኸሳሲ

ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ምርመርኡ ቅድሚ ምውድኡ ተኸሳሲ ናይ መወዳእታ ሓሳቡ ንምሃብ ክኽእል ዕድለ ክወሃቦ ኣለዎ።

ዓንቀፅ ዓሰርተ ትሽዓተ- ሪፖርት ምርመራ

1. ድስፕሊን ኮሚቴ ምርመርኡ ምስኣጠናቐቐ ናይቲ ምርመራ ውፅኢትን ናይ ዉሳነ ሓሳብ ዝሓዘ ሪፖርት ንናይቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ የቕርብ።
2. ናይቲ ምርመራ ውፅኢት ጥፍኣት እቲ ተኸሳሳይ ዘረጋግፅ እንተኾይኑ እቲ ኮሚቴ ድስፕሊን ዘቕረቦ ናይ ውሳነ ሓሳብ ክውሰድ ዝግብኦ ናይ ቅፅዓት ድስፕሊን ክርእይ ኣለዎ።
3. ድስፕሊን ኮሚቴ ነቲ ቅፅዓት ኣመልኪቱ ዘቕርቦ ናይ ውሳነ ሓሳብ ፣

ሀ. ክብደት ናይቲ ጥፍኣትን እቲ ተግባር ዝተፈፀመሉ ኩነታት፣

ለ. ተኸሳሲ ኣብ ሕሉፍ ናይ ግልጋሎት ዘመኑ ዘርእዮ ዝነበረ ፅቡቕ ስነ ምግባርን ኣፅጋቢ ስራሕ ውፅኢትን፣

ሐ. ናይቲ ተኸሳሲ ቅደሚኡ ዝፀነሖ ናይ ጥፍኣት ሪከርድን ዘገናዘበ ክኸውን ኣለዎ።

4. ውፅኢት እቲ ምርመራ ናይቲ ተኸሳሲ ጥፍኣት ዘረጋግፅ እንተኾይኑ ካብቲ ክሲ ነፃ ምኻኑ ዝገልፅ መረዳእታ ክበፅሖ ይግበር።

ዓንቀፅ ዒስራ- ውሳነ ላዕለዋይ ሓላፊ

1. ናይቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 19 ዝቐረበሉ ሪፖርት ምስ መርመረ ናይቲ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ ከፅድቅ ወይ ምኽንያት እንትህልዎ፣

ተወካይ የድስፕሊን ኮሚቴው የጠራቸውን ተጨማሪ ምስክሮች ደግሞ ሁለቱም ተከራካሪ ወገኖች መስቀለኛ ጥያቄ መጠየቅ ይችላል።

6. መስቀለኛ ጥያቄ የሚቀረበው ምስክሩ የሰጠው ትክክለኛ ያልሆነ የምስክርነት ቃል ካለይህንኑ ለድስፕሊን ኮሚቴው በግልፅ ለማሳየት ነው።

አንቀፅ አስራ ስምንት - የተከሳሽ የመጨረሻ ሃሳብ

የድስፕሊነ ኮሚቴው ምርመራ ከማጠናቀቁ በፊት ተከሳሹ የመጨረሻ ሃሳቡን ለመስጠት እንዲችል ዕድል የሰጠዋል።

አንቀፅ አስራ ዘጠኝ - የምርመራ ሪፖርት

1. የድስፕሊን ኮሚቴው ምርመራውን እንዳጠናቀቀ የምርመራውን ውጤትና የውሳኔ ሃሣብ የያዘ ሪፖርት ለመስሪያ ቤቱ የበላይ ሃላፊ ይቀርባል።
2. የምርመራ ውጤት የተከሳሹን ጥፋተኛነት የሚያረጋግጥ የድስፕሊን ኮሚቴው የሚያቀርበው የወሳኔ ሃሣብ ሊወስድበት የሚገባውን የጥፋት እርምጃ ማመልከት አለበት።
3. የድስፕሊን ኮሚቴው ቅጣትን በሚመለከት በሚያቀርበው የወሳኔ ሃሣብ ፣

ሀ. የጥፋቱን ክብደትና ድርጊቱ የተፈፀመበትን ሁኔታ፣

ለ. ተከሳሹ ባለፈው የአገልግልግሎት ዘመኑ ያሳየውን መልካም ስነ ምግባርና አጥጋቢ የስራ ውጤት፣ እና

ሐ. የተከሳሹን የቀድሞ የጥፋት ሪከርድ ፣ ያገናዘበ መሆን አለበት።

4. የምርመራው ውጤት የተከሳሹ ጥፋተኛነት የሚያረጋግጥ ካልሆነ ከክሱ ነፃ መሆኑን የሚገልፅ ማሰረጃ እንዲደርሰው ይደረጋል።

አንቀፅ ሃያ- የመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ወሳኔ

1. የመስሪያቤቱ የበላይ ኃላፊ ወሳኔ በዚህ ደንብ አንቀፅ 19 መሰረት የቀረበለትን ሪፖርት ከመረመረ በኋላ የኮሚቴው ውሣኔ ሃሣብ ለማጽደቅ ወይም በቂ ምክንያት

ሀ. ካብቲ እቲ ኮሚቴ ዘቕረቦ ናይ ውሳነ ሓሳብ ዝተፈለየ ውሳነ ክህብ፣ ወይ
ለ. እቲ ኮሚቴ ነቲ ጉዳይ እንደገና ንክምርምሮ ክእዝዝ ይኽእል።

2. በቲ ናይቲ ቤት ዕዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ዝተውሃቦ ውሳነ ነቲ ሰራሕተኛ ብፅሑፍ ክወሃብ ኣለዎ። ናይ ሰራሕተኛ ኣድራሻ ብዘይምፍላጡ ወይ ብኻሊእ ምኽንያት እቲ ውሳነ ክወሃቦ እንተዘይኽኢሉ ኣብቲ ናይቲ ቤት ዕዮ ናይ ምልክታ ሰሌዳ ን10 መዓልታት ተለጢፉ ይፀንሕ፣
3. እቲ ውሳነ ካብ ብርክን መሃያን ምትሓት ወይ ካብ ስራሕ ምስንባት ዝወሃብ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት እንትኸውን እዚ ኮምሽን ብቕዳሕ ንክፍለጦ ይግበር።

ዓንቀፅ ዒሰራን ሓደን- ኣፈፃፅማ ውሳነ

1. ካብ ብርኪ ምትሓት ወይ ካብ ሓደ ወርሒ ዝበልፅ ናይ መሃያ መቕፃዕቲ ተግባራዊ ክኸውን ፣ እቲ ሰራሕተኛ እቲ ውሳነ ብመሰረት ናይ ደንቢ ዓንቀፅ 20/2/ ንክፈልጦ ምስተገበረ ብድሕሪ 30 መዓልታት እዩ። ኮይኑ ግና እቲ ሰራሕተኛ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 37/2/ ይግበኣኒ ዝቐረበ እንተኾይኑ ኣብ ርእሲ'ቲ ይግበኣኒ ውሳነ ክሳብ ዝወሃቦ ኣፈፃፅምኡ ተዓፅዩ /ተዓጊቱ/ ይፀንሕ።
2. ካብ ስራሕ ብምስንባት ንዝፍፀም ቅፅዓት ብመሰረት ናየዚ ደንቢ ዓንቀፅ 37/2/ እቲ ሰራሕተኛ ይግበኣኒ ኣቕሪቡ ኣፈፃፅምኡ ደው ንክብል እንተዘይዕጊትዎ፣ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 20/2/ እቲ ውሳነ ንክፈልጦ ካብ ዝተገበረሉ መዓልቲ ጀሚሩ ተግባራዊ ይኸውን።

ምዕራፍ ሰለስተ
ኮሚቴ ድስፕሊን

ዓንቀፅ ዒስራን ክልተን- ኣጣይሻ ኮሚቴ ድስፕሊን

ዝኾነ ናይ መንግስቲ ቤት ዕዮ ብመሰረት እዚ ደንቢ ስሩዕ ምርመራ ድስፕሊን ዘካይድን ናይ ውሳነ ሓሳብ ዘቕርብን ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ

ሲኖረው፦
ሀ. በኮሚቴው የቀረበው የውሣኔ ሃሣብ የተለየ ውሳኔ ለመስጠት፣ ወይ
ለ. ኮሚቴው ጉዳዩን እንደገና እንዲመረምር ለማዘዝ፣ ይችላል።

2. በመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የተሰጠው ውሣኔ ለሰራተኛው በጽሑፍ መሰጠት አለበት፣ የሰራተኛው አድራሻ ባለመታወቁ ወይም በሌላ ምክንያት ውሳኔውን ለሰራተኛው መሰጠት ካልተቻለ በመስሪያ ቤቱ የማስታወቂያ ሰሌዳ ላይ ተለጥፎ ለ10 ቀናት እንዲቆይ ይደረጋል።
3. ከደረጃና ደመወዝ ዝቅ የማድረግ ወይም ከስራ የማሰናበት የድስፕሊን ቅጣት ሲወሰን ኮምሽኑ በግልባጭ እንዲያውቀው ይደረጋል።

አንቀፅ ሃያ አንድ- የውሣኔ አፈፃፀም

1. ከደረጃ ዝቅ የማድረግ ወይም ከአንድ ወር የበለጠ የደመወዝ ቅጣት ተግባራዊ የሚሆነው ሰራተኛውን ውሳኔውን በዚህ ደንብ አንቀፅ 20/2/ መሰረት እንዲያውቀው ከተደረገ ከ30 ቀናት በኋላ ነው፣ ሆኖም ሰራተኛውን በዚህ ደንብ አንቀፅ 37/2/ መሰረት ይግባኝ ያቀረበ እንደሆነ የይግባኝ ውሳኔ እስኪሚሰጥ ድረስ አፈፃፀሙ ታግዶ ይቆያል።
2. ከስራ በማሰናበት የሚፈፀም ቅጣት በዚህ ደንብ አንቀፅ 33/2/ መሰረት ሰራተኛው ይግባኝ አቅርቦ አፈፃፀሙ እንዲቆም ካላሳገደ በስተቀር በዚህ ደንብ አንቀፅ 20/2/ መሰረት ውሳኔውን እንዲያውቀው ከተደረገበት ቀን ጀምሮ ተግባራዊ ይሆናል።

ምዕራፍ ሦስት
የድስፕሊን ኮሚቴ

አንቀፅ ሃያ ሁለት - ስለማቋቋምያ

ማንኛውም የመንግስት መስሪያቤት በዚህ ደንብ መሰረት መደበኛ የድስፕሊን ምርመራ የሚያካሂድና የውሳኔ ሃሣብ የሚያቀርብ

የጣይሽ።

ዓንቀፅ ዒሰራን ሰለስተን- ኣባላት

1. ኮሚቴ ድስፕሊን ሓሙሽተ ኣባላትን ሓደ ፀሓፍን ይህልውዎ።
2. ናይቲ ኮሚቴ ኣካቢ፣ ክልተ ኣባላትን ፀሓፍን በቲ ናይቲ መ/ቤት ላዕለዋይ ሓላፊ ይምደቡ።
3. ናይቲ ኮሚቴ ክልተ ኣባላት በቲ ናይቲ ቤት ዕዮ ሰራሕተኛታት ይምረፁ።

ዓንቀፅ ዒስራን ኣርባዕተን- ኣባልነት መመዘኒ

ዝኾነ ናይቲ ኮሚቴ ኣባል፡-

1. ብፅቡቕ ስነ ምግባሩን በኣፈፃፅማ ስርሑን ዝተመሰገነ፣
2. ኣብ ውሽጢ ዝሓለፉ ክልተ ዓመታት ብጉድለት ድስፕሊን ዘይተቐፅዐ፣
3. ኣብ ወሽጢ እቲ ቤት ዕዮ ካብ ክልተ ዓመት ንላዕሊ ግልጋሎት ዘለዎ ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ ዒስራን ሓምሽተን- ናይ ግልጋሎት ዘመን

ናይቲ ኮሚቴ ኣባላት ናይ ግልጋሎት ዘመን ክልተ ዓመት ክኸውን፣ ኾይኑ ግን ናይ ግልጋሎት ዘመኖም ዝወድኡ ናይቲ ኮሚቴ ኣባላት እንደገና ክምደቡ ወይ ክምረፁ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ ዒስራን ሽድሽተን- ኣኼባ ኮሚቴ

1. ኮሚቴ ድስፕሊን ንስርሑ ኣድላይ ብዝኾነ መጠን ኣብ ዝኾነ ግዘ ክእከብ ይኽእል፣
2. ኣብቲ ኣኼባ ናይቲ ኮሚቴ እቲ ካቢን ካልኦት ክልተ ኣባላትን እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።
3. እቲ ኮሚቴ ዘቕረቦ ናይ ውሳነ ሓሳብ ዝሓልፍ ብድምፂ ብልጫ ይኸውን። እቲ ድምፂ ማዕረ ንማዕረ ኣብ ዝተኸፈለሉ እዋን እቲ ኣካቢ ዘለዎ ዘቕረቦ ሓሳብ ይሓልፍ። ብሓሳብ ዝተፈለየ ኣባል ዝተፈለየሉ ምኽንያት ብግለፂ ክሰፍር ኣለዎ።

ዓንቀፅ ዒሰራን ሸውዓተን- ካብ ኣባልነት ምስራዝን ካብ ስብሰባ ምልዓልን

1. ዝኾነ ናይቲ ኮሚቴ ኣባል ክሲ ምስ ዝቐረቦ

የድስፕሊን ኮሚቴ ያቋቁሟል።

አንቀፅ ሃያ ሦስት - አባላት

1. ድስፕሊን ኮሚቴ አምስት አባላትና አንድ ፀሓፊ ይኖሩታል።
2. የኮሚቴው ሰብሳቢ፣ ሁለት አባላትና ፀሓፊው በመንግስት መስሪያ ቤቱ የበላይ ሃላፊ ይመደባሉ።
3. ሁለት የኮሚቴው አባላት በመንግስት መስሪያ ቤቱ ሰራተኞች ይመረጣሉ።

አንቀፅ ሃያ አራት - የአባልነት መመዘኛ

ማንኛውም የኮሚቴው አባል፣

1. በመልካም ሰነ ምግባሩና በስራ አፈፃፀሙ የተመሰገነ፣
2. ባለፉት ሁለት ዓመታት ውስጥ በድስፕሊን ጉድለት ያለተቀጣ፣
3. በመሰሪያ ቤቱ ውስጥ ከሁለት ዓመት በላይ አገልግሎት ያለው መሆን አለበት።

አንቀፅ ሃያ አምስት - የአገለግሎት ዘመን

የኮሚቴው አባላት የአገልግሎት ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል። ሆኖም የአገልግሎት ዘመናቸው የጨረሱ የኮሚቴው አባላት እንደገና ሊመደቡ ወይም ሊመረጡ ይችላሉ።

አንቀፅ ሃያ ስድስት - የኮሚቴው ስብሰባ

1. የድስፕሊን ኮሚቴው ለስራው ባስፈለገ መጠን በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ የችላል።
2. በኮሚቴው ስብሰባ ላይ ሰብሳቢውና ሌሎች ሁለት አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባዔ ይሆናል።
3. ኮሚቴው የሚያቀርበው የውሳኔ ሃሣብ የሚያልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል። ድምፅ እኩል ለእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ያቀረበው ሃሣብ ያልፋል። በሃሳብ የተለየው አባል የተለየበትን ምክንያት በግልፅ ማስፈር አለበት።

አንቀፀ ሃያ ሰባት- ከአባልነት ስለ መሰረዝና ከስበሰባ ስለ መነሳት

1. ማንኛውም የኮሚቴው ኣባል ክስ ከቀረበበት

ዕልኢ ወይ ናይ ስጋ ወይ ናይ መውሰቦ ዝምድና ዘለዎ ምዃኑ እንተተረጋጊፁ ነቲ ዋኒን ጥራሕ ካብቲ ስብሰባ ንክልዓል ይግበር።

2. ዝኾነ ናይቲ ኮሚቴ ኣባል፣

ሀ. በቲ ኮሚቴ እናተርኣየ ዘሎ ዋኒን ብዝምልከት ምስጢር ዘባኸነ፣

ለ. ናይቲ ኮሚቴ ስራሕ ብዝኾነ መንገዲ ዘተዓናቐፈ፣ ወይ

ሐ. ኣብ ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 24 ዝተዘርዘሩ መመዘኒታት ዘጓደለ፣ እንተኾይኑ ካብ ኣባልነት ክስረዝ ይኽእል።

ክፍሊ ሰለስተ

ስነ ስርዓት አቀራርባ ቅሬታ

ዓንቀፅ ዒስራን ሸሞንተን - ዕላማ

ናይ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ቅሬታ መተኣናገዲ ስርዓት ዕላማ፦

1. ንቅሬታታት ስሉጥ መፍትሒ ንምሃብ፣
2. መበገሲ ቅሬታታት ክኾኑ ዝኽእሉ ጌጋታትን ድኽመታትን ንምእራም።
3. ኩሎም ሰራሕተኛታት ብማዕረ ንምትእንጋድ ዝኽእል ፍትሓዊ ዝኾነ ኣሰራርሓ ብምርግጋፅን፣ ስጡም ናይ ሰራሕተኛ ርክብ ንክምዕብል ንምግባር ይኸውን።

ዓንቀፅ ዒስራን ትሽዓተን- ቅሬታ ናይ ምቕራብ መሰል

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ ሕጋዊ መሰለይ ጎዲሉኒ ወይ በደል በፂሑኒ ዝብል ቅሬታ እንተለዎ ቅሬትኡ ንክረኣየሉን ናይ መፍትሒ ስጉምቲ ንክውሰደሉን ቤት ፅዮ ናይ ምሕታት መሰል ይህልዎ።

2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ /1/ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኾይኑ ፦
   ሀ. ምስ ኣተረጋጉማ ወይ ኣፈፃፅማ ሕግታት፣ ደንቢታትን መምርሒታትን፣
   ለ. ምስ ኣተሓሓልዋ መሰላትን ጥቕሚታትን ፣
   ሐ. ምስ ኩነታት ጥዕናን ድሕንነትን ከባቢ ስራሕ፣

ሠራተኛ ጋር ፀብ ወይም የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው መሆኑ ሲረጋገጥ ለዚያ ጉዳይ ከስብሰባው እንዲነሳ ይደረጋል።

2. ማንኛውም የኮሚቴው ኣባል፣

ሀ. በኮሚቴው በመታየት ያለን ጉዳይ ምስጢር ያባከነ

ለ. የኮሚቴው ስራ በማናቸውም አኳሃን ያደናቀፈ፣ ወይም

ሐ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 24 የተመለከቱትን መመዘኛዎች ያጎደለ እንደሆነ ከአባልነት ሊሰረዝ ይችላል።

ክፍል ሦስት

የቅሬታ አቀራረብ ስነ ስርዓት

አንቀፅ ሃያ ስምንት - ዓላማ

የመንግስት ሰራተኞች ቅሬታዎች ማስተናገጃ ስነ ስርዓት ዓላማ፣

1. ለቅሬታዎች አፋጣኝ መፍትሄ ለመስጠት፣
2. ለቅሬታዎች መንስኤ ሊሆኑ የሚችሉ ስህተቶችና ድክመቶችን በማረምና፣
3. ሁሉንም ሰራተኞች በእኩልነት ለማስተናገድ የሚያሰችልና ፍትሃዊ የሆነ አሰራር ለማስፈን፣ የሰመረ የሰራተኛ ግንኙነት እንዲዳብር ማድረግ ይሆናል።

አንቀፅ ሃያ ዘጠኝ - ቅሬታ የማቅረብ መብት

1. ማንኛውም የመንግስት ሰራተኛ ህጋዊ መብቴ ተጓድሎብኛል ወይም በደል ተፈፅሞብኛል በማለት ቅር የተሰኘ እንደሆነ ቅሬታው እንዲታይለትና የመፍትሄ እርምጃ እንዲወሰድለት መስሪያ ቤቱን የመጠየቅ መብት ይኖረዋል።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፣
   ሀ. ህጎች፣ ደንቦችና መመርያዎች አተረጋጎም ወይም አፈፃፀም፣
   ለ. ከመብቶችና ጥቅሞች አጠቃቀም
   ሐ. ከስራው አከባቢ ጤንነትና ድህንነት ሁኔታዎች፣

መ. ምስ ኣወሃህባ ስረሕ ምደባን ብርኪ ስራሕን፣
ሰ. ምስ ምዘና ስራሕ ኣፈፃፅማ፣
ረ. ኣብ ናይቲ ስራሕ መደብ መዘርዝር ካይተሸፈኑ ንክፍፀሙ ምስ ዝተወሃቡ ተግባራት ፣
ሸ. ብሓለፍቲ ዝፍፀሙ ግቡእ ምስ ዘይኾኑ ፅዕንቶታት፣
ቀ. ምስ ኣወሳስዳ ሰጉምቲ ድስፕሊን፣ ወይ
በ. ምስ ኩነታት ግልጋሎት ዝምልከቱ ካልኦት ጉዳያትን፣ ዝተተሓሓዙ ምኽንያታት በደል በጺሑኒ እዩ ዝብል ሰራሕተኛ መንግስቲ ቅሬትኡ ከቕርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ ሰላሳ- መመልከቲ ቅሬታ

1. ቅሬትኡ ክስምዐሉ ዝደሊ ሰራሕተኛ መንግስቲ ናይ ቅሬታ መመልከቲኡ ንናይቲ ቤት ፅዮ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ከቕርብ ይኽእል።
2. እቲ ናይ ቅሬታ መመልከቲ እዞምዝስዕቡ ክሕዝ ኣለዎ።
   ሀ. ናይ መመልከቲ ሽምን ኣድራሻን፣
   ለ. ናይ ስራሕ መደቡ መፀውዒ፣
   ሐ. ናይ ቀረባ ሓላፊኡ ሽም፣
   መ. መልዐሊ እቲ ቅሬታ፣
   ሰ. ደገፍቲ መርትዖታት/እንተሃልዮም/
   ረ. መመልከቲ ዝደልዮም ፍታሕ፣
   ሸ. ዕለትን ፊርማን።
3. ናይቶም ቅሬታታት መልዓሊ ሓደ ዓይነት እንተኾይኑ እቶ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ናይ ቅሬታ መመልከቲኦም ብተወካሊኦም ኣቢሎም ብሓባር ክቐርቡ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ ሰላሳን ሓደን- ቅሬታ መቕረቢ ግዘ ገደብ

1. ሓደ ሰራሕተኛ መንግስቲ ቅር ኣብ ዝበሎ እዋን ንናይ ቀረባ ሓለቕኡ ወይ ንዝምልከቶ ናይ ስራሕ ሓላፊ ኣቕሪቡ ካብ ዝተመያየጠሉ ግዘ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልታት መመልከቲኡ ንናይ ቤት ፅዮ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ከቕርብ ይኽእል።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ኣብ

መ. ከስራ ምደባ እና ደረጃ አሰጣጥ

ሠ. ከስራ አፈፃፀም ምዘና።
ረ. በስራ መደቡ የስራ ዝርዝረ ባይሸፈኑ፣ እንዲፈፀሙ ከሚሰጡ ተግባራት፣
ሰ. በአለቆች ከሚፈፀሙ ተገቢ ያልሆኑ ተፅኖዎች፣
ሸ. ከድስፕሊን እርማጃ አወሳሰድ፣ ወይም
ቀ. የአገልግሎት ሁኔታዎችን ከሚመለከቱ ሌሎች ጉዳዮች ጋር በተያየዘ ምክንያት በደል ደረሰብኝ የሚል የመንግስት ሰራተኛ ቅሬታውን ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀፅ ሰላሳ- የቅሬታ ማመልከቻ

1. ቅሬታ እንዲሰማለት የሚፈልግ የመንግስት ሰራተኛ የቅሬታ ማመልከቻውን ለመስሪያቤቱ የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ለማቅረብ ይችላል።
2. የቅሬታ ማመልከቻ የሚከተሉትን መያዝ አለበት።
   ሀ. የአመልካቹን ስምና አድራሻ፣
   ለ. የስራ መደቡ መጠሪያ፣
   ሐ. የቅርብ አለቃውን ስም፣
   መ. የቅሬታውን መንስኤ፣
   ሠ. ደጋፊ ማስረጃዎች(ካሉ)፣
   ረ. አመልካቹ የሚሻውን መፍትሂ፣
   ሰ. ቀንና ፊርማ፣
3. የቅሬታቸውን መንስኤ አንድ ዓይነት የሆነ የመንግስት ሰራተኞች የቅሬታ ማመልከቻቸውን በተወካያቸው አማካይነት በቡድን ሊያቀርቡ ይቸላሉ።

አንቀፅ ሰላሳ አንድ - ቅሬታ የማቅረብያ የጊዜ ገደብ

1. ቅር የተሰኘ የመንግስተ ሰራተኛ ጉዳዩን ለቅርብ አለቃው ወይም ለሚመለከተው የስራ ኃላፊ አቅርቦ ከተወያየበት ቀን ጀምሮ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ ማመልከቻውን ለመስሪያ ቤቱ የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀፅ /1/ በተወሰነው የጊዜገደብ

ዝተወሰነ ናይ ግዘ ገደብ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ናይ ቅሬትኡ መመልከቲ ከቕርብ ዘይኸኣለ ሰራሕተኛ መንግስቲ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት ካብ ዝጠፍኣሉ ኣብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልታት መመልከቲኡ ከቕርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ ሰላሳን ክልተን- ምፅራይ ቅሬታ

1. ናይቲ ቤት ዕዮ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ናይ ቅሬታ መመልከቲ እንትቐርበሉ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 30 ዝተደንገገ ኣማሊኡ ዝቐረበ ምዃኑ ብምርግጋፅ ተቐቢሉ ይምዝግብ።
2. እቲ ኮሚቴ፡-
   ሀ. ናይ ቅሬታ መመልከትን ኣግባብ ዘለዎም መርትዖታትን ብምምርማር፣
   ለ. ምስ መመልከትን ምስ ናይ መመልከቲ ናይ ቀረባ ሓለቓ ወይ ኣብቲ ዋኒን ውሳነ ምስ ዝሃበ ናይ ስራሕ ሓላፊ ብምምይያጥን፣
   ሐ. ኣግባብ ዘለዎም ሕግታት፣ ደንቢታት፣ መምርሒታትን ናይ ኣሰራርሓ ልምዲታትን ብምግንዛብን ናይ ዝቐረበሉ ቅሬታ የፃሪ፣
3. እቲ ኮሚቴ መመልከቲ ካብ ዝቐረበሉ ግዘ ጀሚሩ ካብ 15 ናይ ስራሕ መዓልታት ኣብ ዘይበልፅ ግዘ ውሽጢ እቲ ናይ ምርመራ ውፅኢትን ናይ ውሳነ ሓሳብን ዝሓዘ ሪፖርት ነቲ ናይ ቤት ዕዮ ላዕለዋይ ሓላፊ የቕርብ።

ዓንቀፅ ሰላሳን ሰለስተን- ኣወሃህባ ውሳነ

1. ናይቲ መ/ቤት ላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ወኪሉ እቲ ናይ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ሪፖርት ምስበፅሖ ካብ 10 ናይ ስራሕ መዓልታት ኣብዘይበልፅ ግዘ ውሽጢ ናይቲ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ ናይ ምፅዳቕ፣ ወይ ብቑዕ ምኽንያት እንትህልዎ፡-

ሀ. በቲ ኮሚቴ ካብ ዝቐረበ ናይ ውሳነ ሓሳብ ዝተፈለየ ውሳነ ንምሃብ፣ ወይ

ለ. እቲ ኮሚቴ ነቲ ዋኒን እንደገና ንክምርመሮ ክእዝዝ ይኽእል።

ውስጥ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት የቅሬታውን ማመልከቻ ሊያቀርብ ያልቻለ የመንግስት ሰራተኛ ከአቅም በላይ የሆነውን ምክንያት ከጠፋበት ቀን ጀምሮ በ10 የስራ ቀናት ውስጥ ማመልከቻውን ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀፅ ሰላሳ ሁለት- ቅሬታ ስለማጣራት

1. የመስሪያ ቤቱ የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ማመለከቻ ሲቀርብለት በዚህ ደንብ አንቀፅ 30 የተደነገገውን አሟልቶ የቀረበ መሆኑን በማረጋገጥ ተቀብሎ ይመዘግባል።

2. ኮሚቴው፣
   ሀ. የቅሬታ ማመልከቻውንና አግባብ ያላቸውን ማስረጃዎች በመመርመር፣
   ለ. ከአመልካቹ እና ከአመልካቹ የቅርብ አለቃ ወይም በጉዳዩላይ ውሳኔ የሰጠው የስራ ኃላፊ ጋር በመወያየትና

   ሐ. አግባብ ያላቸውን ህጎች፣ ደንቦች ፣ መመርያዎችና አስራር ልምዶች በማገናዘብ ፣ የቀረበለትን ቅሬታ ያጣራል።
3. ኮሚቴው የምርመራው ውጤትና የውሳኔ ሓሳብ የያዘ ሪፖርት ማመልከቻው ከቀረበለት ቀን ጀምሮ እጅግ ቢዘገይ ከ15 የስራ ቀናት ባልበለጠ ግዜ ውስጥ ለመስራቤቱ የበላይ ኃላፊ ያቀርባል።

አንቀፅ ሰላሳ ሦስት -የውሳኔ አሰጣጥ

1. የመስርያቤቱ የበላይ ኃላፊ ወይም ወኪሉ የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ሪፖርት በደረሰው ከ10 የስራ ቀናት ባልበለጠ ግዜ ውስጥ የኮሚቴውን የውሳኔ ሓሳብ ማፅደቅ ወይም በቂ ምክንያት ሲኖረው፣

   ሀ. በኮሚቴው ከቀረበው የውሳኔ ሓሳብ የተለየ ውሳኔ ለመስጠት ፣ ወይም
   ለ. ኮሚቴው ጉዳዩን እንደገና እንዲመረምር ለማዘዝ ይችላል።

2. ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፀ /1/ ዝተወሃቦ ውሳነ መመልከቲ ብፅሑፍ ንክበፅሖ ይገብር።

ዓንቀፅ ሰላሳን ኣርባዕተን - ምጥያሽ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ

1. ዝኾነ ናይ መንግስቲ ቤት ፅዮ በመሰረት ዓንቀፅ 32 ናይዚ ደንቢ ቅሬታ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ዘፃሪይ ኮሚቴ ይጣየሽ፣
2. እቲ ናይ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ሓሙሽተ ኣባለትን ሓደ ፃሓፍን ይህልውዎ።
3. ናይቲ ኮሚቴ ኣካቢ፣ ክልተ ኣባላትን ፀሓፍን ብናይቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ይምደቡ፣
4. ክልተ ናይቲ ኮሚቴ ኣባላት ብናይቲ ቤት ፅዮ ሰራሕተኛታት ይምረፁ፣
5. ኣብ ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 24-27 ንናይ ኮሚቴ ድስፕሊን ኣመልኪቶም ዝተደንገገ ድንጋገታት ናይ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ እውን ብተመሳሳሊ ኩነታት ተፈፃምነት።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ስነ ስርዓት ይግበኣኒ

ዓንቀፅ ሰላሳን ሓሙሽተን-ይግብኣኒ ዝበሃለሎም ምኽንያታት

1. ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኣብ ዓንቀፅ 71 ናይቲ ኣዋጅ ብዘተዘርዘሩ ምኽንያታት ናብ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ ክቕርቡ ዝኽእሉ እቲ ዋኒን ብናይቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ውሳነ ዝተውሃቦ ወይ ብዓንቀፅ 33/1/ ናይዚ ደንቢ ኣብ ዝተወሰነ ናይ ግዜ ገደብ ውሽጢ ውሳነ ከይተውሃቦ እንተተረፉ እዩ።
2. ስራሕ ምደባን ኣወሃህባ ብርክን ኣመልኪቱ በቲ ቤት ፅዮ ዝተውሃበ ናይ መወዳእታ ምላሽ ዘይዓገበ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብመሰረት ዓንቀፅ /4/ /1/ /መ/ ናይቲ ኣዋጅ ንክርኣየሉ ጥረዓኑ ኣብ ውሽጢ 90 መዓልታት ነቲ ኮምሽን ክቕርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ ሰላሳን ሽድሽተን- ምልክታ ይግበኣኒ

1. እቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብመሰረት ናይዚ

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የተሰጠው ውሳኔ ለአመልካቹ በፅሑፍ እንዲደርሰው ይደረጋል።

አንቀፅ ሰላሳ አራት -ቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ስለማቋቋም

1. ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት በዚህ ደንብ አንቀፅ 32 መሰረት የመንግስት ሰራተኞችን ቅሬታ የሚያጣራ ኮሚቴ ያቋቁማል።
2. የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ አምስት አባላትና አንድ ፀሐፊ ይኖሩታል።
3. የኮሚቴው ሰብሳቢ ፣ ሁለት አባላትና ፀሐፊው በመንግስት መስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ይመደባሉ።
4. ሁለት የኮሚቴው አባላት በመንግስት መስሪያ ቤቱ ሰራተኞች ይመረጣሉ።
5. በዚህ ደንብ ከአንቀፅ 24-27 የዲስፕሊን ኮሚቴን በሚመለከት የተደነገጉት ለቅሬታ አጣሪ ኮሚቴም በተመሳሳይ ሁኔታ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል አራት

የይግባኝ ስነ ስርዓት

አንቀፅ ሰላሳ አምስት -ይግባኝ የሚባልባቸው ምክንያቶች

1. የመንግስት ሰራተኞች በአዋጁ አንቀፅ 71 በተዘረዘሩት ምክንያቶች ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊያቀርብ የሚችለው ጉዳዩ በመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ ውሳኔ የተሰጠበት ወይም በዚህ ደንብ አንቀፅ 33/1/ በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ውሳኔ ሳይሰጥበት የቀረ ከሆነ ነው።
2. የስራ ምደባና ደረጃ አሰጣጥን በሚመለከት በመስሪያ ቤቱ ደረጃ የተሰጠው የመጨረሻ ምላሽ ያልረካ የመንግስት ሰራተኛ በአዋጁ አንቀፅ 4 ንኡስ አቀንቀፅ 1/መ/ መሰረት እንዲታይለት አቤቱታውን በ90 ቀናት ውስጥ ለኮሚሽኑ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀፅ ሰላሳ ስድስት -የይግባኝ ማስታወቅያ

1. ለመንግስት ሰራተኛውን በዚህ ደንብ

ደንቢ ዓንቀፅ 35 ዘቕረቦ ይግበኣኒ ብናይቲ ቤት ዕዮ ድስፕሊን ኮሚቴ ወይ ቅሬታ መፃረይ ኮሚቴ ተፃርዩ ኣብ ዝተወሰነ ዋኒን ኣመልኪቱ እንተኾይኑ ናይቲ ኮሚቴ መዝገብ ቅዳሕ ንክወሃቦ ብምሕታት ናይ ይግበኣኒ ምልክታ ነቲ ቤት ዕዮ ክህቦ ይኽእል።

2. ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ናይ ይግበኣኒ ምልክታ ዝበፅሖ ናይ መንግስቲ ቤት ዕዮ እቲ ዝተሓተቶ ናይ መዘገብ ቅዳሕ ካብ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልታት ኣብ ዘይበልፅ ግዘ ውሽጢ ነቲ ሰራሕተኛ ክህቦ ኣለዎ።

ዓንቀፅ ሰላሳን ሽውዓተን- ኣቀራርባ ይግበኣኒ ገደብ ግዜን

ብሰራሕተኛ መንግስቲ ዝቐርብ ናይ ይግበኣኒ መመልከቲ ኣብ ልዕሊ ይግበኣኒ ዝተብሃለሉ ውሳነ ዝቐረበ ናይ ተቓውሞ ምኽንያት ይግበኣኒ በሃላይ ንክመሓለላፈሉ ዝደልዮ ውሳነን ብግልፂ ከጠቅስ ኣለዎ።

1. ብምኽንያት ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 71/1/ ወይ /2/ ንምምሕዳር ቤት ፍርዲ ክቐርብ ዝኽእል እቲ ውሳነ ነቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብፅሑፍ ካብ ዝበፅሖ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ይኸውን።

2. ብምኽንያት ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 71/3/ ወይ /4/ ንምምሕዳር ቤት ፍርዲ ክቐርብ ዝኽእል እቲ ውሳነ ነቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ብፅሑፍ ካብ ዝበፅሖ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 90 መዓልታት ይኸውን፣ ኾይኑ ግና ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ብዝተጠቐሱ ምኽንያታት ዝቐርብ ይግበኣኒ እቲ ውሳነ ብዘይምውሃቡ እንተኾይኑ እቲ ይግበኣኒ ክቐርብ ዝኽእል ጉድኣት ዘበፅሖ ሰራሕተኛ መንግሰቲ መሰሉ ክኽበረሉ ካብ ዝኽእለሉ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ይኸውን።

3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ን/3/ን ድንጋገታት እንተሃለወኳ እቲ ይግበኣኒ

ኣንቀፅ 35 መሰረት ይግባኝ የሚያቀርበው በመስርያ ቤቱ የዲሲፕሊን ኮሚቴ ወይም የቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ ተጣርቶ በተወሰነ ጉዳይ ላይ ከሆነ የኮሚቴው መዝገብ ግልባጭ እንዲሰጠው በመጠየቅ የይግባኝ ማስታወቅያ ለመስሪያ ቤቱ ሊሰጥ ይችላል።

2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ አንድ መሰረት የይግባኝ ማስታወቅያ የደረሰው የመንግስት መስሪያ ቤት የተጠየቀውን የመዝገብ ግልባጭ ከ5 የስራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ለሰራተኛው መስጠት ኣለበት

አንቀፅ ሰላሳ ሰባት -የይግባኝ ኣቀራረብና የጊዜ ገደብ

የመንግስት ሰራተኛ የሚያቀርበውን የይግባኝ ማመልከቻ ይግባኝ በተባለበት ውሳኔ ላይ ተቃውሞ የቀረበበትን ምክንያትና ይግባኝ ባዩ እንዲሰጥለት የሚፈልገውን ውሳኔ በግልፅ ማመልከት ኣለበት።

1. በአዋጅ አንቀፅ 71 ንዑስ አንቀፅ /1/ ወይም /2/ በተመለከተው ምክንያት ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊቀርብ የሚችለው ውሳኔው ለመንግስት ሰራተኛው በጽሑፍ በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ይሆናል።

2. በአዋጅ አንቀፅ 71/3/ ወይም /4/ በተመለከተው ምክንያት ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊቀርብ የሚችለው ውሳኔው ለመንግስት ሰራተኛው በጽሑፍ ከደረሰው በ90 ቀናት ውስጥ ይሆናል፣ ሆኖው በንዑስ አንቀፅ /4/ በተጠቀሰው ምክንያት የሚቀረበው ይግባኝ ወሳኔ ባለመሰጠቱ ምክንያት ከሆነ ይግባኙ ሊቀርብ የሚችለው ጉዳት የደረሰበት የመንግስት ሰራተኛ መብቱን ማስከበር ከሚችልበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ይሆናል።

3. የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /2/ እና /3/ ድንጋጌዎች ቢኖሩም ይግባኙ የዘገየው

ዝደንጎየ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት እንተኾይኑ እቲ ሰራሕተኛ መንግስቲ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት ካብ ዝጠፍኣሉ ግዘ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልታት ይግባኣኒ ንክቕርብ ክፍቀደሉ ናብ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ከመልክት ይኽእል፣ ኾይኑ ግን ምስ ካብ ስራሕ ምስንባት ወይ ካብ ብርኪ ስራሕን መሃያን ምትሓት ዝተተሓሓዘ ይግባኣኒ እንተኾይኑ ብዝኾነ ኩነታት እቲ ውሳነ ካብ ዝተውሃበሉ ካብ ሽድሽተ ወርሒ ንደሓር ይግባኣኒ ክበሃለሉ ኣይከኣልን።

4. ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ግዚኤ ምስ ሓለፈ ይግባኣኒ ከቕርብ ንክፍቀደሉ ዝቐረበ መመልከቲ እቲ ይግባኣኒ ብእዋኑ ክቐርብ ዘይተኽኣለሉ ምኽንያት ብዝርዝር ዝገለፅ ክኸውን ይግባእ።
5. ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /5/ ዝቐረበ መመልከቲኡ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ እንተተቐቢልዎ እቲ ይግባኣኒ በሃላይ ናይ ይግባኣኒ መመልከቲኡ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት ከቕርብ ኣለዎ።
6. ይግባኣኒ ከቕርብ ኣብ ዝግበኣሉ ናይ መወዳእታ መዓልቲ ኣብ ናይ ስራሕ መዓልቲ እንተዘይዊዒሉ እቲ ይግባኣኒ ኣብ ዝቕፅል ናይ ስራሕ መዓልቲ ከቕርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ ሰላሳን ሸሞንተን - ናይ ይግባኣኒ መመልከቲ

1. ይግባኣኒ በሃላይ መመልከቲኡ ብይግባኣኒ በሃላይ ወይ ብወኪሉ ክፍርምን እዞም ዝስዕቡ ክትሕዝን ኣለዎ።
   ሀ. ናይ ይግባኣኒ በሃላይ ሽምን ኣድራሻን፣
   ለ. ሽም ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ፣
   ሐ. ይግባኣኒ ዝተብሃለሎም ምኽንያታት፣
   መ. ክውሰነሉ ዝደለዮ ውሳነ፣
   ሰ. ተተሓሒዞም ዝቀረቡን ብትእዛዝ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንክቐርቡ ዝደልዮም መርትዖታት፣
2. ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ይግባኣኒ በሃልቲ

ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከሆነ የመንግስት ሰራተኛው ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት ከተወገደበት ጀምሮ በ15 ቀናት ውስጥ ይግባኝ ማቅረብ እንደሚፈቀድለት ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ሊያመለክት ይችላል። ሆኖም ከሥራ ስንብት ወይም ከሥራ ደረጃ እና ደመወዝ ዝቅታ ጋር የተያያዘ ይግባኝ በማናቸውም ሁኔታ ውሳኔ ከተሰጠ ከ6 ወር በኋላ ይግባኝ ሊባልበት አይችልም።

4. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 4 መሰረት ጊዜው ካለፈ በኋላ ይግባኝ እንዲቀርብ ለማስፈቀድ የሚቀርብ ማመልከቻ በጊዜው ይግባኝ ለማቅረብ ያልተቻለበት ምክንያት በዝርዝር የሚገልፅ መሆን አለበት። ደጋፊ ማስረጃዎችም ካሉ መያያዝ አለባቸው።
5. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 5 መሰረት የቀረበው ማመልከቻው የአስተዳደር ፍርድ ቤት ከተቀበለው ይግባኝ ባዩ የይግባኙ ማመልከቻውን በ10 ቀናት ውስጥ ማቅረብ አለበት።
6. ይግባኝ ሊቀርብ የሚችልበት ጊዜ የመጨረሻ ቀን በሥራ ቀን ላይ ካልዋለ ይግባኙ የሚቀጥለው የሥራ ቀን ሊቀርብ ይችላል።

አንቀፅ ሰላሳ ስምንት - ስለ ይግባኝ ማመለከቻ

1. የይግባኝ ማመለከቻ በይገባኝ ባዩ ወይም በወኪሉ መፈረምና የሚከተሉትን መያዘ አለበት።
   ሀ. የይገባኝ ባዩን ስምና አድራሻ፣
   ለ. የመልስ ሰጪውን የመንግስት መስሪያ ቤት ስም፣
   ሐ. ይግባኝ የተባለባቸውን ምክንያቶች፣
   መ. እንዲሰጥለት የሚፈልገውን ወሳኔ፣
   ሠ. ተያይዘው የቀረቡትንና በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ትእዛዝ እንዲቀርብለት የሚፈልጋቸውን ማስረጃዎች ዝርዝር።
2. ከአንድ በላይ በሆኑ ይግባኝ ባዮች

ዝቐርቡ ናይ መመልከቲታት ብኹሎም ወይ ብወከልቶም ተፈሪሙ ክቐርብ ይኽእል።

3. ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ዝቐርብ ናይ ይግበኣኒ መመልከቲ ብኽልተ ቕዳሕ ተዳልዩ ናብ ሬጅስትራር ናይቲ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ክቐርብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ ሰላሳን ትሽዓተን - ምምዝጋብ ይግበኣኒ

1. ሬጅስትራር ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ናይ ይግበኣኒ መመልከቲ እንተቐሪቡ ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 38 ድንጋገታት ዘማልእ ምዃኑ ብምርግጋፅ ተቐቢሉ ይምዝግብ።
2. እቲ ሬጅስትራር ናይ ይግበኣኒ ዋኒናት ከከም ናይ ኣቀራርብኦም ቅደም ሰዓብ ቑፅሪ ተዋሂብዎም ዝምዝገብሉ ናይ ይግበኣኒ መዝገብ ይሕዝ።

ዓንቀፅ ኣርባዓ - ይግበኣኒ ውድቂ ምግባር

ምምሕዳር ቤት ፍረዲ ንዝቐረበሉ ይግባኣኒ መመልከቲ መርሚሩ እቲ ይግበኣኒ ዝተብሃቲሉ ዋኒን ብናይ ኣዋጅ ዓንቀፅ 71 ድንጋገታት ዝሽፈን ኾይኑ እንተዘይረኺብዎ ንወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ምፅዋዕ ከየድለየ ነቲ ይግበኣኒ ውድቂ ገይሩ ንይግበኣኒ በሃላይ ከሰናብቶ ይኽእል።

ዓንቀፅ ኣርበዓን ሓደን- ምፍቃድ ይግበኣኒ

1. ምምሕዳር ቤት ፍረዲ ንዝገቐረበሉ ንዝቐረበሉ ይግበኣኒ መመልከቲ መርሚሩ ይግብኣኒ ንምቕራብ ዝኽእል ምኽንያት ምህላው እንተረጋጊፁ እቲ ይግበኣኒ ዝስመዐሉ መዓልቲ ብምውሳን ይግበኣኒ በሃልን ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮን ንክፈልጥዎ ይገብር።
2. እቲ ይግበኣኒ ኣብ ዝስመዐሉ መዓልቲ ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ መልሱ ብፅሑፍ ሒዙ ንኽቐርብ ናይቲ ይግበኣኒ መመልከቲ ቅዳሕ ንክበፅሖ ይግበር።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ክልተን - ምቕራብ ተኸራኸረቲ ወገናት

1. ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ነቲ ናይ ይግበኣኒ ክትዕ ዝርእዩ ክልቲኦም ተኸራኸርቲ ወገናት

ለሚቀርብ የይግባኝ ማመልከቻ በሁሉም ወይም በወኪላቸው ተፈርሞ ሊቀርብ ይችላል።

3. በዚህ አንቀፅ መሰረት የሚቀርብ የይግባኝ ማመልከቻ በሁለት ቅጂ ተዘጋጅቶ ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ሬጅስትራር መቅረብ አለበት።

አንቀፅ ሰላሳ ዘጠኝ - ይግባኝ ስለመመዝገብ

1. የአስተዳደር ፍርድ ቤት ሬጅስትራር የይግባኝ ማመልከቻ ሲቀርብለት የዚህን ደንብ አንቀፅ 38 ድንጋጌዎች የሚያሟላ መሆኑን በማረጋገጥ ተቀብሎ ይመዘግባል።
2. ሬጅሰትራሩ የይግባኝ ጉዳዮች እንዳቀራረባቸው ቀደም ተከተል ቁጥረ ተሰጥቷቸው የሚመዘገቡበት የይግባኝ መዝገብ ይይዛል።

አንቀፅ አርባ - ይግባኝን ውድቅ ስለማድረግ

የአስተዳደር ፍርድ ቤት የቀረበለትን የይግባኝ ማመልከቻ መርምሮ፣ ይግባኝ የተባለለት ጉዳይ በአዋጁ አንቀፅ 71 ድንጋጌዎች የሚሸፈን ሆኖ ካላገኘው መልስ ሰጪውን መስርያቤት መጥራት ሳያስፈልግ ይግባኙን ውድቅ አድርጎ ይግባኝ ባዩን ሊያሰናብተው ይችላል።

አንቀፅ አርባ አንድ - ይግባኙን ስለመፍቀድ

1. የአስተዳደር ፍርድ ቤት የቀረበለትን የይግባኝ ማመልከቻ መርምሮ ይግባኝ ለማቅረብ የሚያስችል መኖሩን ሲያረጋግጥ ይግባኙን የሚሰማበት ቀን ወስኖ ይግባኝ ባዩና መልስ ሰጪ መስሪያቤት እንዲያውቁት ይደረጋል።

2. ይግባኝ በሚሰማበት ቀን መልስ ሰጪ መስሪያ ቤት መልሱን በጽሑፍ ይዞ እንዲቀርብ የይግባኝ ማመልከቻው ቅጅ እንዲደርሰው ይደረጋል።

አንቀፅ አርባ ሁለት - የተከራካሪ ወገኖች መቅረብ

1. የአስተዳደር ፍርድ ቤት የይግባኝ ክርክሩን የሚያየው ተከራካሪ ወገኖች በተገኙበት

ኣብ ዝከራኸርሉ ይኸውን።

2. ናይዚ ዓንቀፀ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እንተሃለወኳ፣
   ሀ. ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ኣብ ቆፀሮ መዓልቲ እንተዘይቀሪቡ እቲ ይግበኣኒ ኣብ ዘይሃለወሉ ይርኣ።
   ለ. ይግበኣኒ በሃላይ ኣብ ቆፀሮ መዓልቲ እንተዘይቀሪቡ እቲ ይግበኣኒ ይስረዝ።
3. ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ኣብ ቆፀሮ መዓልቲ ክቐርብ ዘይከኣለ ብብቑዕ ምኽንያት እንተኾይኑ፣ ኣብ ዘይሃለወሉ ዝተውሃበ ትእዛዝ ወይ ውሳነ ንክለዓለሉ እቲ ትእዛዝ ወይ ውሳነ ምውሃቡ ካብ ዝፈለጠሉ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት ንምምሕዳር ቤት ፍርዲ ክመልክት ይኽእል።
4. ይግበኣኒ በሃለይ ኣብ ቆፀሮ መዓልቲ ክቐርብ ዘይከኣለ ብብቑዕ ምኽንያት እንተኾይኑ፣ ንኽቐርብ ዘየኽኣሎ ምኽንያት ካብ ዝጠፈኣሉ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት እቲ ዝተሰረዘ ይገበኣኒ እንደገና ንክረኣየሉ ንምምሕዳር ቤት ፍርዲ ክምልክት ይኽእል።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሰለስተን - ቀዳማይ ብረኪ መቋወምያ

1. ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ካብዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ኣብ ሓዲኡ ተመስሪቱ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንዝቐረበሉ ይግባኣኒ ወ.ድቂ ንኽገብሮ ናይ ቐዳማይ ብርኪ መቃወሚ ክቕርብ ይኽእል እዩ ።
   ሀ/ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 71 ክቐርብ ዝኽእል ይግበኣኒ እንተዘይኾይኑ ፣
   ለ. ናይ ይግበኣኒ መቕረቢ ግዚኡ ዝሓለፎን ምምሕዳር ቤት ፍርዲ እውን ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 37/4/ ከይተፈቐደሉን ዝቐረበ ይግበኣኒ እንተኾይኑ ወይ
   ሐ. እቲ ዋኒን ቅድም ክብል ናብ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ቐሪቡ ውድቂ ዝተገበረ ወይ ውሳነ ዝተውሃቦ እንተኾይኑ እዩ።

ይሆናል።

2. የዚህ አንቀፅ ንዑሰ አንቀፅ /1/ ድንጋጌ ቢኖርም ፣
   ሀ. መልሰ ሰጪው መስሪያ ቤት በቀጠሮ ቀን ካልቀረበ ይግባኙ በሌለበት ይታያል፣
   ለ. ይግባኝ ባዩ በቀጠሮው ቀን ካልቀረበ ይግባኙ ይሰረዛል፣
3. መልስ ሰጪው መሰሪያ ቤት በቀጠሮው ቀን ሊቀርብ ያልቻለው በበቂ ምክንያት ከሆነ በሌለበተ የተሰጠ ትእዛዝ ወይም ውሳኔ እንዲነሳለት ትእዛዙ ወይም ውሳኔው መሰጠቱን ካወቀበት ቀን ጀምሮ በ10 ቀናት ውስጥ ለአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ሊያመለክት ይችላል።
4. ይግባኝ ባዩ በቀጠሮው ቀን ሊቀርብ ያልቻለው በበቂ ምክንያት ከሆነ መቅረብ ያላስቻለው ምክንያት በተወገደ በ10 ቀናተ ውስጥ የተሰረዘው ይግባኝ እንደገና እንዲታይለት ለአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ሊያመለክት የችላል።

አንቀፅ አርባ ሦስት - የመጀመርያ ደረጃ መቃወምያ

1. የአሰተዳደር ፍርድ ቤቱ የቀረበለት ይግባኝ ውድቅ እንዲያደርገው መልስ ሰጪ መስሪያ ቤት ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ላይ ተመሰርቶ የመጀመርያ ደረጃ መቃወምያ ሊያቀርብ ይችላል።
   ሀ. ጉዳዩ በአዋጅ አንቀፅ 71 መሰረት ይግባኝ ሊቀርብበት የሚችል ካልሆነ።
   ለ. የአስተዳደር ፍርደ ቤቱ በዚህ ደንብ አንቀፅ 37 /4/ መሰረት ሳይፈቅድለት የይግባኝ ማቅረብያ ጊዜው ካለፈ በኋለ የቀረበ ከሆነ፣
   ሐ. ጉዳዩ ቀደም ሲል ለአስተዳደር ፍርድ ቤት ቀርቦ ውድቅ የተደረገ ወይም ውሳኔ የተሰጠበት ከሆነ፣

2. ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ ቅድሚ ምስምዑን ንዝቐረበሉ ቀዳማይ ብረኺ መቋወሚ ውሳነ ይህበሉ

3. ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ነቲ ይግበኣኒ ምስማዕ ምስ ጀመረ ብመሰረት ናይቲ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቀረበ መቋወምያ ተቐባልነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ ኣረባዓን ኣርባዕተን - መልሲ ይግበኣኒ

1. ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ንዝቐረበሉ ይግበኣኒ ዝህቦ መልሲ ብዝምልከት ናይቲ ቤት ዕዮ ሓላፊ ወይ ውክልና ብዝተውሃቦ ሰብ ክፈረምን እዞም ዝስዕቡ ከካትትን ኣለዎ።
   ሀ. ይግበኣኒ በሃላይን መልሲ ወሃቢ ቤት ዕዮን ሽምን ኣድራሻን፣
   ለ. ናይቲ ቤት ዕዮ መከራኽሪ ነጥቢታት፣
   ሐ. ተተሓሒዞም ዝቀረቡ ናይ መከላኸሊ መርተዖታት ዝርዝር፣
   መ. ናይ መሰኻኽር ሽምን ኣድራሻን /እንተሃልዮም/

2. ኣብ መመልከቲ ይግበኣኒ ዝተጠቐሰን ብይግበኣኒ ወሃቢ መልሲ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ዘይተኸሓደ ፍረ ነገር ከምዝተኣመነሉ ይቑፀር።

ዓንቀፅ ኣረባዓን ሓሙሽተን - ናይ መልሲ መልሲ

ይግበኣኒ በሃላይ ንዝቐረቦ ይግበኣኒ ዝተወሃቦ መልሲ ኣመልኪቱ ናይ መልሲ መልሲ ንኽቕርብ ዕድል ይወሃቦ።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሽዱሽተን - ምምሕያሽ መመልከቲ ይግበኣንን መልሲ ይገበኣንን

1. ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንኣወሃህባ ትኽክለኛ ውሳነ ዝሕግዝ ኾይኑ ኣብ ዝረኸበሉ ግዘ ውሳነ ቅደሚ ምሃቡ ኣብ ዝኾነ ግዘ ናይ ይግበኣኒ መመልከቲ ወይ መልሲ ንክመሓየሽ ክፈቕድ ይኽእል።

2. ናይ ይግብኣኒ መመልከቲ ወይ መልሲ ተመሓይሹ እንተቐርብ እቲ ካልኣዋይ ተኸራኻሪ ወገን ከከም ኩነታቱ መልሲ ወይ ናይ መልሲ መልሲ ንክህበሉ ይግበር

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሸውዓተን - ብዛዕባ ምቁራፅ

2. የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ይግባኝ መስማት ከመጀመሩ በፊት ከቀረበለት የመጀመርያ ደረጃ መቃወምያ ላይ ወሳኔ ይሰጣል።

3. ይግባኝ መስማት ከጀመረ በኋላ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /1/ የሚቀርብ መቃወምያ ተቀባይነት አይኖረውም።

አንቀፅ አርባ አራት - የይግባኝ መልስ

1. መልስ ሰጪው መስሪያቤት ለቀረበለት ይግባኝ የሚሰጠው መልስ በሚመለከተው የመስሪያ ቤቱ ኃላፊ ወይም ውክልና በተሰጠው ሰው መፈረምና የሚከተሉት መያዝ አለበት፣
   ሀ. የይግባይ ባዩና የመልስ ሰጪውን መስሪያ ቤት ስምና አድራሻ፣
   ለ. የመስሪያ ቤቱን የመከራከርያ ነጥቦች፣
   ሐ. ተያይዘው የቀረቡ የመከላከያ ማስረጃዎችን ዝርዝር፣
   መ. የምስክሮች ስማና አድራሻ(ካሉ)፣

2. በይግባኝ ማመልከቻ ላይ የተጠቀሰና የይግባኝ መልሰ ሰጪ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ያልተካደ ፍሬ ነገር እንደታመነበት ይቆጠራል።

አንቀፅ አርባ አምስት - የመልስ መልስ

ይግባኝ ባይ ለይግባኙ ባይ በተሰጠው መልስ ላይ የመልስ መልስ የማቅረብ እድል ይሰጠዋል።

አንቀፅ አርባ ስድስት- የይግባኝ ማመለከቻንና መልስ ስለማሻሻል

1. ለትክክለኛ ውሳኔ አሰጣጥ የሚረዳ ሲያገኘው የአስተዳደር ፍርድ ቤት ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት በማናቸውም ጊዜ የይግባኝ ማመልከቻ ወይም መልስ እንዲ ሻሻል ሊፈቅድ ይችላል።

2. የይግባኝ ማመልከቻ ወይም መልስ ተሻሽሎ ሲቀርብ ሌላው ተከራካሪ ወገን እንደ ሁኔታው መልስ ወይም የመልስ መልስ እንዲሰጥበት ይደረጋል።

አንቀፅ አርባ ሰባት - ይግባኝ ስለመተው

ይግበኣኒ

1. ይግበኣኒ በሃላይ ኣብቲ ዋኒን ውሳነ ቅደሚ ምዕራፉ ኣብ ዝኾነ እዋን ንምምሕዳር ቤት ፍርዲ ብፅሑፍ ገሊፁ እቲ ይግበኣኒ ከቛርፆ ይኽእል።
2. እቲ ይግበኣኒ ዘቋረፆ ሰራሕተኛ መንግስቲ ነቲ ዋኒን ኣመልኪቱ እንደገና ይግበኣኒ ከቕርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሸሞንተን - ምፅዋዕን ምስማዕን ምስክር

1. ናይ ዝኾነ ተኸራኻሪ ወገን ምስክራት ናይቲ ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ሰራሕተኛታት እንተኮይኖም፣ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንሕድሕዶም መፀዋዕታ ምልኣኽ ከየድለየ እቲ ትእዛዝ ብቤት ዕዮኦም ኣቢሉ ንክበፅሑም ክገብር ይኽእል።
2. ካብ ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ወፃኢ ዝኾነ ምስክር ንክቐርብ ብምምሕዳር ቤት ፍርዲ እንተተኣዚዙ ከም ምስክሩ ዝቐፅሮ ተኸራኻሪ ወገን እቲ መፀዋዕታ ንኸበፅሕ ይገብር።
3. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 17 ዝተቐመጡ ድንጋገታት ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንዝሰምዖ መሰኻኽር እውን ተፈፃምነት ይህልዎም።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ትሽዓተን - ተወሰኽቲ መርትዖታት

ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንኣወሃህባ ትክክለኛ ውሳነ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺቡዎ ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ተወሳኺ ናይ ፅሑፍ መርትዖታት ወይ መሰኻኽራት ንክቐረቡ ክእዝዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሓምሳ- ኣወሃህባ ውሳነ

1. ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ተኸራኺርቲ ወገናት ዘቕረብዎም ናይ መከራኸሪ ነጥቢታትን መርተዖታትን ብምምርማርን ነቲ ዋኒን ኣግባብነት ዘለዎም ሕግታት፣ ደንቢታትን መምርሒታትን ብምግንዛብ ውሳነ ይህብ።
2. እቲ ዝቐረበ ይግበኣኒ ናይ ወሃቢ መልሲ ቤት ዕዮ ውሳነ ብምቅዋም እንተኾይኑ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ነቲ ውሳነ ብምፅዳቕ፣ ብምስዓር ወይ ብምምሕያሽ ክውስን ይኽእል።

1. ይግባኝ ባዩ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት በማናቸውም ጊዜ ለአስተዳደር ፍርድ ቤቱ በጽሑፍ ገልፆ ይገባኙን መተው ይችላል።
2. ይግባኙን የተወ የመንግስት ሰራተኛ በዚያው ጉዳይ ላይ እንደገና ይግባኝ ሊያቀርብ አይችልም።

አንቀፅ አርባ ስምንት - ምስክርን ስለመጥራትና ስለመስማት

1. የማንኛውም ተከራካሪ ወገን ምስክሮች የመልስ ሰጪው መስሪያ ቤት ሰራተኞች ከሆኑ የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ለያንዳንዳቸው መጥሪያ መላክ ሳያስፈልገው ትእዛዙ በምስሪያ ቤቱ አማካይነት እንዲደርሳቸው ማደረግ የቻላል።
2. የመልስ ሰጪው መስሪያ ቤት ሰራተኛ ያልሆነ ምስክር እንዲቀርብ በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ሲታዘዝ ምስክሩን የቀጠረው ተከራካሪ ወገን መጥሪያው እንዲያደርስ ይደረጋል።
3. የዚህ ደንብ አንቀፅ 17 ድንጋጌዎች በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ለሚሰሙ ምስክሮችን ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀፅ አርባ ዘጠኝ - ስለተጨማሪ ማስረጃዎች

የአሰተዳደር ፍርድ ቤቱ ለትክክለኛ ወሳኔ አሰጣጥ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በራሱ አነሳሽነት ተጨማሪ የጽሑፍ ማስረጃዎች ወይ ምስክሮች እንዲቀርቡ ሊያዝ ይችላል።

አንቀፅ ሃምሳ - የወሳኔ አሰጣጥ

1. የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ተከራካሪ ወገኖች ያቀረባቸውን የመከራከሪያ ነጥቦችና ማስረጃዎች በመመርና ስለጉዳዩ አግባብነት ያላቸውን ህጎች ደንቦችና መመርያዎች በማገናዘበ ወሳኔ ይሰጣል።
2. ይግባኙ የቀረበው የመልስ ሰጪ መስሪያ ቤት ውሳኔ በመቃወም ሲሆን የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ውሳኔውን በማፅናት፣ በመሻር ወይም በማሻሻል ሊወሰን ይችላል።

3. እቲ ዝቐረበ ይግበኣኒ ናይ ወሃቢ መልሲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ብመሰረት ናይዚ ደንቢ ዓንቀፅ 33 ኣብ ዝተጠቐሰ ናይ ግዘ ገደብ ውሽጢ ንናይ ይግበኣኒ በሃላይ ቅሬታ ውሳነ ብዘይምሃቡ እንተኾይኑ ፣ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ናይ ይግበኣኒ በሃላይ ሕቶ ብምሉእ ወይ ብኽፋል ተቐቢሉ ወይ ውድቂ ገይሩ ክውሰን ይኽእል።
4. ውሳነ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ብድምፂ ብልጫ ይኸውን። ብድምፂ ዝተፈለየ ኣባል ዝተፈለየሉ ምኽንያት እቲ ውሳነ ክሰፍር ኣለዎ።
5. ናይቲ ውሳነ ቅዳሕ ብመሰረት ኣዋጅ ዓንቀፅ 72/2/ ንተኸራኸርቲ ወገናት ይወሃብ።

ዓንቀፅ ኣርባዓን ሓምሳን ሓደን- ኣፈፃፅማ ውሳነ

1. ምምሕዳር ቤት ፍረዲ ንይግበኣኒ በሃላይ ዝውሰነሉ እንተኾይኑ ወሃቢ መልሲ ቤት ፅዮ ብመሰረት ናይቲ ኣዋጅ 71/1/ ሽዑ ክፍፀም ኣለዎ።
2. ይግበኣኒ በሃላይ እቲ ውሳነ ኣይተፈፀመለይን ክብል እንተኣመልኪቱን እቲ ኣፈፃፅማ ዘደንጎየ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ምዃኑ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ እንተኣሚንሉን እምቢታ እቲ ቤት ፅዮ ብምግላፅ ብመሰረት ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 73/1/ እቲ ዋኒን ንናይ ክልልና መደበኛ ወረዳ ቤት ፍረዲ ይመርሓሉ።

ዓንቀፅ ሓምሳን ክልተን - ወፃኢታት ይግበኣኒ

1. ተኸራኸርቲ ወገናት ክትዕ/ክርክር/ ይግበኣሎም ዘስዕበሎም ወፃኢታት በብባዕሎም ይኽእሉ /ይሸፈኑ/።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ድንጋገ እንተሃለወኳ፣ ይግበኣኒ በሃላይ ኣብ ኢድ መልሲ ወሃቢ ቤት ፅዮ ትሕዝቶ ውሽጢ ዝርከብ መርትዖ ብትእዛዝ ምምሕዳር ቤት ፍርዲ ንክቐረበሉ እንተገብር ዝሓቶ /ዘስዕበሉ/ ወፃኢታተ ክሽፈን ኣይሕተትን።

3. ይግባኙ የቀረበው የመልስ ሰጪው መስሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ በዚህ ደንብ አንቀፅ 33 በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለይግባኝ ባዩ ቅሬታ ሰሚ ባለመሰጠቱ ከሆነ የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ የይግባኝ ባዩን ጥያቄ በሙሉ ወይም በከፊል በመቀበል ወይም ውድቅ በማድረግ ሊወሰን ይችላል።
4. የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ውሳኔ የሚሰጠው በድምፅ ብልጫ ይሆናል።
5. በድምፅ የተለየ አባል የተለየበት ምክንያት በውሳኔው ላይ ማስፈር አለበት። የውሳኔው ግልባጭ በአዋጁ አንቀፅ 72/2/ መሰረት ለተከራካሪ ወገኖች ይሰጣል።

አንቀፅ ሃምሳ አንድ - የውሳኔ አፈፃፀም

1. የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ለይግባኝ ባዩ የወሰነለት ከሆነ መልስ ሰጪው መስሪያ ቤት ውሳኔውን በአዋጅ አንቀፅ 73/1/ መሰረት ወድያውኑ መፈፀም አለበት።
2. ይግባኝ ባዩ ውሳኔው አልተፈፀመልኝም ብሎ ሲያመለክትና የአስተዳደር ፍርድ ቤቱ አፈፃፀሙ ያዘገየው ያለ በቂ ምክንያት መሆኑ ሲያምን የመስሪያ ቤቱን እንቢተኛነት ገልፆ በአዋጅ አንቀፅ 73/2/ መሰረት ጉዳዩን ለክልል መጀመርያ ደረጃ መደበኛ ይመራዋል።

አንቀፅ ሃምሳ ሁለት- የይግባኝ ወጪዎች

1. ተከራካሪ ወገኖች የይግባኝ ክርክሩ ያስከተለባቸውን ወጪ የየራሳቸወ ይቸላሉ።
2. የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /1/ ድንጋጌ ቢኖርም ይግባኝ ባዩ ለመልስ ሰጪ መስሪያ ቤት ይዞታ ስር የሚገኝ ማስረጃ በአስተዳደር ፍርድ ቤቱ ትእዛዝ እንዲቀርብለት ቢያደርግ የሚያስከትለውን ወጪ እንዲሸፍን አይጠየቅም።

ክፍሊ ሓምሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ ሓምሳን ሰለስተን መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

እዚ ደንቢ ብዝግባእ ንምፍፃም ዘድልዮ መምርሒታት እቲ ኮምሽን ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ ሓምሳን ኣረባዕተን - ዝተሰዓሩ ሕግታት

ነዚ ደንቢ ዝፃባእ ዝኾነ ይኹን መምርሒ ወይ ሰርኩላር ወይ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብ ውሽጢ እዚ ዝተደነገገ ደንቢታት ብዝምልከት ተፈፃምነት የብሎምን።

ዓንቀፅ ሓምሳን ሓምሽተን- እዚ ደንቢ ዘፀንዐሉ ግዘ

እዚ ደንቢ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ተግባራዊ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሕዳር 10/1996 ዓ/ም

መቐለ

ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ ሃመሳ ሦስት - መመርያ የማውጣተ ስልጣን

ይህን ደንብ በሚገባ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመርያዎችን ኮሚሽኑ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ ሃምሳ አራት - የተሻሩ ህጎች

ይህን ደንብ የሚቀረን ማንኛውም ደንብ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ ደንብ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

አንቀፅ ሃምሳ ስድስት - ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ህዳር 10/1996

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.2
መቐለ ሕዳር 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.2
መቐለ ህዳር 1996 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 22/1996 ዓ/ም
ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ማዕድን ስራሕቲ ዝእከብ ክፍሊት ሮያሊቲን ክራይ መሬትን ደንቢ

ደንብ ቁጥር 22/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ከማዕድን ስራዎች የሚሰበሰብ ሮያሊቲና መሬት ኪራይ ክፍያ ደንብ

ደንቢ ቁፅሪ 22/1996 ዓ/ም
ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ማዕድን ስራሕቲ ዝእከብ ክፍሊት ሮያሊቲን ክራይ መሬትን ደንቢ

ናይ ክልልና ናይ ማዕድን ክፍለ ኢኮኖሚ ልምዓት ንምስላጥን በዚ ዘፌር እዚ ኢንቨስትመንት ንምትብባዕን ንምስፍሕፋሕን ስራሕቲ ማዕድን ብዝምልከት ንዝሕተቱ ክፍሊታት ብኢንቨስትመንት ተቐባልነት ክህልዎ ዝኽእል ኣገባብ ካብ ማዕድን ስራሕቲ ክፍሊት ሮያሊቲን ኪራይ መሬትን ናይ ኣከፋፍላ ደንቢ ንምውፃእ ኣድላዪ ኾይኑ ምርካቡ፣ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ህገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1 - ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ካብ ማዕድን ስራሕቲ ዝእከብ ክፍሊት ሮያሊቲን ኪራይ መሬትን ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ ደንቢ ቑፅሪ 22/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ደንብ ቁጥር 22/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ከማዕድን ስራዎች የሚሰበሰብ ሮያሊቲና የመሬት ኪራይ ክፍያ ደንብ

የክልሉ የማዕድን ክፍለ ኢኮኖሚ ልማት ለማፋጠንና በዘርፉ ኢንቨስትመንትን ለማበረታታትና ለማስፋፋት የማዕድን ስራዎችን በተመለከተ የሚጠየቁ ክፍያዎች በኢንቨስተሮች ተቀባይነት ሊያገኙ በሚያስችል ክፍያዎች ሁኔታ ከማዕድን ስራዎች ሚሰበስብ ሮያሊቲ ክፍያና የመሬት ኪራይ አከፋፈል ደንብ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፅ56/7 መሰረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

ዓንቀፅ 1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ "ከማዕድን ስራዎች የሚሰበሰቡ፣ ሮያሊቲና የመሬት ኪራይ ክፍያዎች የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ደንብ ቁጥር 22/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2- ትርጉም

ናይ'ቲ ቃል አጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ ኾይኑ እንተዘይተረኺቡ ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ፦

1. ናይ ማዕድን አዋጅ ቑፅሪ 52/1985 ዝተወሃቡ ትርጉማት ተፈፃምነት ህልው ኾይኑ ኣብ ክልልና ንዝፍፀሙ ካብ ማዕድን ስራሕቲ ዝእከቡ ናይ ሮያሊቲን መሬት ኪራይን ክፍሊታት ኣወሳስና ብዝዋዕም ዝስዕብ ትርጉም ተዋሂቡ ኣሎ።
   ሀ. "ዝኸበሩ ብረታ ብረት ማዕድናት" ማለት ከም ወርቂ፣ ፕላቲንየም ብሩርን ዝመሳሰሉ ማዕድናት የጠቓልል፣
   ለ. "ዝኸበሩ አእማን" ማለት ከም አልማዝ፣ ሩቢ፣ ኢመራልድ፣ ሳፋየረ ዝመሳሰሉን አእማን" የጠቓልል።
   ሐ. " ብኸፋል ዝኸበሩ ኣእማን" ማለት ከም ኦፓል፣ ኣጌት፣ ጃስፐር፣ ኣሜቲስትን ዝመሳሰሉን ኣአማን የጠቓልል።
   መ. "ናይ ዳይመንሽን ኣእማን" ማለት ኣካል" ናይ ኮንስትራክሽን ማዕድናት" ኮይኖም ኣብ ናይ ኮንስትራክሽን ኢነዳስትሪ ንመመላኽዒ ግልጋሎት ዝውዕሉ ከም እኒ እምነበረድ፣ ግራናይት፣ ግሪንስቶን፣ ስሌትን ዝመሳሰሉን አእማን የጠቓልል።
2. "ናይ ከባቢ ደረጃ " ማለት ናይ ክልል ምምሕዳር ፍቓድ ወሃቢ በዓል ስልጣን ብዘውፅኦ መምርሒ ዝውሰን ኣብ ናይ መሰረተ ልምዓት ህንፀት ደረጃን ኣብ ናይ ጂኦሎጂ መረዳእታ ቀረብን ዝተመስረተ ናይ ከባቢታት በደረጃ ምክፍፋልን ምብልላዕን ማለት።

ክፍሊ ክልተ

ካብ ማዕድን ስራሕቲ ብዛዕባ ዝእከብ ክራይ መሬት፣ ናይ ሮያሊቲን ናይ ክፍሊታት ተመን

ዓንቀፅ 3 ብዛዕባ ናይ ክራይ መሬት ክፍሊታት ተመን

ብናይ ክልል ፍቓድ ወሃቢ በዓል ስልጣን ብዘወፅአ መምርሒ መሰረት ናይ ኸባቢታት ደረጃ ዝውሰን ኾይኑ ናይ ኸባቢታት ስራሕቲ ማዕድን ኪራይ ክፍሊታት መጠን ከምዚ ዝስዕብ ይፍፀም።

1. ናይ መዓድን ኣለኻ ስራሕ ከካይድ ዝደሊ በዓል ፍቓድ ንዝኾነ ናይ ማዕድን ዓይነትን ኣብ ዝኾነ ከባብን ናይ መሬት ኪራይ ክፍሊት ንከይሀሉ ተወሲኑ ኣሎ።
2. ናይ ማዕድን ምርመራ ፍቃድ ናይ መሬት ክፍሊታት ተመን /ብር ንትርብዒት ኪሎ ሜትር ንዓመት

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት ማዕድን	ናይ ከባቢታት ደረጃ ክፍፍል			
		1ይ ደረጃ	2ይ ደረጃ	3ይ ደረጃ □	4ይ ደረጃ
1	ዝኸበሩ ብረታ ብረት ማዕድናትን ኣእማንን፣ ሓፂን ቤዝ ሜታልስን ካልኦት ሓፂን ተንከፍ ማዕድናትን	40	35	30	25
2	ብኸፋል ዝኸበሩ ኣእማን	50	40	30	20
3	ናይ ዳይመንሽን ኣእማን / ማርበል፣ ግራናይት፣ ላይምስቶን ወዘተ..	60	50	40	30
4	ናይ ኢንዳስትሪ ማዕድናት	50	40	30	20
5	ናይ ጅኦተርማል ውህላል	40	30	20	10
6	ናይ ማዕድን ማይ	60	50□	□40	30

3. ብባህላዊ ኣገባብ ንዝፈረዩ ማዕድናት ንምፍራይ ስራሕ ፍቓድ ዝኸፈል ናይ መሬት ክራይ ተመን/ ብር ንትርብዒት ኪሎ ሜትር ንዓመት/

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት ማዕድን	ናይ ከባቢታት ደረጃ ክፍፍል			
		1ይ ደረጃ	2ይ ደረጃ	3ይ ደረጃ	4ይ ደረጃ
1	ዝኸበሩ ማዕድናትን ኣእማንን	60	50	40	30
2	ብኸፋል ዝኸበሩ ኣእማን	50	40	30	20
3	ናይ ኢንዳስትሪ ማዕድናት	40	30	20	10□
4	ናይ ኮንስትራክሽን ማዕደናት/ ሑፃ፣ ቀይሕ ሓመድ፣ እምኒ፣ ምሩፅ ሓመድ ወዘተ/	50	50	50	50

አንቀፅ 2 ትርጓሜ

የቃ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. በማዕድን አዋጅ ቁጥር 52/1985 የተሰጡትን ትርጓሜዎች ተፈፃሚነት እንደተጠበቀ ሆኖ በክልላችን ለሚፈፀሙ ከማዕድን ስራዎች የሚሰበሰቡ ሮያሊቲና የመሬት ኪራይ ክፍያዎች አወሳሰን በሚያመች የሚከተለው ትርጉም ተሰጥቷል።
   - ሀ/ "የከበሩ ብረታ ብረት ማአድናት" ማለት እንደ ወርቅ ፣ ፕላቲንየም፣ ብርና የመሳሰሉ ማእድናትን ያጠቃልላል።
   - ለ/ "የከበሩ ድንጋዮች" ማለት እንደ አልማዝ፣ ሩቢ፣ ኢመራልድ፣ ሳፋየርና የመሳሰሉትን ድንጋዮች ያጠቃልላል።
   - ሐ/ "በከፊል ከበሩ ድንጋዮች" ማለት እንደ ኦፓል ፣ አጌት፣ ጃስፓር፣ አምቲስትና የመሳሰሉትን ድንጋዮች ያጠቃልላል።
   - መ/ "የዳይመንሽን ድንጋዮች" ማለት "የኮንስትራክሽን ማአድናት" አካል የሆነውን ኮንስትራክሽን ኢንድስትሪ ለማስዋያ የሚያገለግሉ እንደ እምነ በረድ፣ ግራናይት፣ ግሪን እስቶን ስሌትና የመሳሰሉትን ድንጋዮችን ያጠቃልላሉ።
2. "የአከባቢን ደረጃ" ማለት የክልል መስተዳደሩ ፍቃድ ሰጭ ባለስልጣን በሚያወጣው መመርያ የሚወሰን በልማት አውታሮች ግንባታ ደረጃና በጂኦሎጂ መረጃ አቅርቦት መከፋፈልና መበላለጥ ነው።

ክፍል ሁለት

ከማአድን ስራዎች ስለሚሰበሰብ የመሬት ክራይ የሮያሊቲና የፍቃድ ክፋያዎች ተመን

ዓንቀፅ 3 -ስለ መሬት ክራይ ክፍያዎች መጠን

በክልሉ ፍቃድ ሰጭ ባለስልጣን በሚወጣው መምርያ መሰረት የአከባቢዎችን ደረጃ ሚወሰን ሆኖ የአካባቢውን መአድን ሰራዎች የመሬት ክራይ ክፍያዎች ተመን በሚከተለው መስሬት ፈፀማል።

1. መአድነን ፍለጋ ስራ ለማካሄድ የሚፈለግ ባለፍቃድ ለማንኛውም የማአድን ዓየነትን ሌትኛውም አካባቢ የመሬት ክራይ በነፃ እንዲሆን ተደንግገዋል።
2. የማአድን ምርመራ ፍቃድ የመሬት ክራይ ክፍያዎች መጠን (ብር በካሬ ኪሎ ሜትር በዓመት)

ተ.ቁ	የማዕድን ዓይነት ዝርዝር	የአከባቢዎች የደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	የከበሩ ብረታብረት መአድናትና ድንጋዮች ብረት ቤዝ ሜታልስናና ሌሎች ብረት ነክ መአድናት	40	35	30	25
2	በከፊል የከበሩ ድንጋዮች	50	40	30	20
3	የዳይመንሽን ድንጋዮች (ማርብል፣ ግራናይት፣ ላይምንስቶን ወዘተ)	60	50	40	30
4	የኢንዱስትሪ ማአድናት	50	40	30	20
5	ጂኦቴርማል ክምችት	40	30	20	10
6	የማአድን ወሃ	60	50	40	30

3. በባህላዊ መንገድ የሚመረቱ ማእድናት የማምረት ስራ ፍቃድ ሚከፈል የመሬት ክራይ ክፍያዎች መጠን (ብር በካሬ ኪሎ ሜትር በኣመት)

ተ.ቁ	የማአድን ዓይነት ዝርዝር	የአካባቢዎች የደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	የከበሩ ማአድናትና ድንጋዮች	60	50	40	30
2	በከፊል የከበሩ ድንጋዮች	50	40	30	20
3	በኢንዱስትሪ ማአድናት	40	30	20	10
4	የኮንስትራክሽና ማአድናት (ኣሸዋ፣ ቀይ አፈር፣ ድንጋይ፣ ምርጥ አፈር፣ ወዘተ)	50	50	50	50

4. ናይ ታሕተዋይ ብርኪ ምፍራይ ማዓድን ስራሕ ፍቓድ ናይ መሬት ክራይ ክፍሊታት ተመን /ብር

ንትርብዒት ኪሎ ሜትር ንዓመት/

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መዓድን	ናይ ከባቢታት ደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	ዝኸበሩ ብረታ ብረት መኣድናትን ኣእማንን፣	200	175	125	50
2	ሓፂን፣ ቤዝ ሜታሊስን ካልኦት ሓፂን ተንከፍ ማኣድናት	150	120	80	40
3	ብክፋል ዝኸበሩ ኣእማን	150	120	80	40
4	ናይ ዳይሜንሽን □ኣእማን□ /ማርብል፣ ግራናይት ፣ ላይሚስቶን ፣ ወዘተ/	120	100	80	50
5	ናይ ኢንዱስትሪ መኣድናት	100	80	50	30
6	ናይ ኮንስትራክሽን መኣድናት /ጃህያ፣ ሑፃ፣ እምኒ ቀይሕ ሓመድ፣ እምኒ፣ ምሩፅ ሓመድ/	140	100	60	50
7	ናይ ጅኦተርማል ውህላልን ናይ ማኣድን ማይን	100	80	50	30

5. ናይ ላዕለዋይ ብርኪ ምፍራይ መኣድን ድራሕ ፍቓድ ናይ መሬት ክራይ ክፍሊታት ተመን /ብር ንትርብዒት ኪሎ ሜትር ንዓመት/

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት ማዕድን	ናይ ከባቢታት ደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	ዝኸበሩ ብረታ ብረት መኣድናትን ኣእማንን	350	300	250	200
2	ሓፂን፣ ቤዝ ሜታሊስን ካልኦት ሓፂን ተንከፍ መኣድናት	300	.250	200	150
3	ብኽፋል ዝኸበሩ ኣእማን	300	250	200	100
4	ናይ ኢንዱስትሪ መኣድናት	250	200	150	100
5	ናይ ዳይሜንሽን ኣእማን /ማርብል፣ ግራናይት፣ ላይሚስቶን ወዘተ/	300	250	200	150
6	ናይ ኮንስትራክሽን መኣድናት /ጃህያይ፣ ሑፃ፣ እምኒ ቀይሕ ሓመድ፣ እምኒ፣ ምሩፅ ሓመድ ወዘተ/	300	250	200	150
7	ናይ ጅኦተርማል ውህላልን ናይ ማኣድን ማይን	100	80	50	30

ዓንቀፅ 4 -ብዛዕባ ሮያሊቲ ክፍልታት ተመን

1. ፍቓድ ውሃቢ ብዓል ስልጣን ንከባቢታት ብደረጃ ንምክፍፋል ንምብልላዕን ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ካብ ናይ ኮንስትራክሽን መኣድናት ወፃኢ ዘለው ናይ ማኣድን ምፍራይ ስራሕቲ ሮያሊቲ ክፍሊት ኣብ ዝስዕብ ሰደቓ ብዝተቐመጠ ዝርዝር መሰረት ይፍፀም።

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መኣድን	ናይ ከባቢታት ደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	ዝኸበሩ ብረታ ብረት መኣድናትን ኣእማንን	3%	2.5%	2%	1%
2	ብክፋል ዝኸበሩ ኣእማን	2%	1.5%	1.0%	0.5%
3	ሓፂን፣ ቤዝ ሜታሊስን ካልኦት ሓፂን ተንከፍ መኣድናት	2%	1.5%	1%	0.5%
4	ናይ ኢንዱስትሪ መኣድናት	2.5%	2%	1.5%	1%
5	ብዝተሓተን ብዝለዓለን ብርኪ ዝፈርዩ ናይ ዳይሜንሽን ኣእማን	2.5%	2%	1.5%	1%
6	ናይ ጅኦተርማል ውህላልን ናይ ማኣድን ማይን	1.5%	1.5%	1.5%	1.5%

4.የአነስተኛ ደረጃ የመዓድን ማምረት ስራ ፍቃድ መሬት ክራይ ክፍያዎች መጠን (ብር በካሬ ኪሎ ሜትር

በዓመት)

ተ.ቁ	የማአድን ዓይነት ዝርዝር	የአካባቢዎች የደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	የከበሩ ብረታ ብረት መአድናትና ድንጋዮች	200	175	125	50
2	ብረት ፣ ቤዝ ሜታሊስና ሌሎች ብረት ነክ መአድናት	150	120	80	40
3	በከፊል የከበሩ ድንጋዮች	150	120	80	40
4	የዳይምንሽን ድንጋዮች/ማርብል ፣ ግራናይት ፣ ላይሚስቶን ወዘተ/	120	100	80	50
5	የኢንዱስትሪ መአድናት	100	80	50	30
6	የኮንስትራክሽን መአድናት አሸዋ ፣ ድንጋይ ፣ ቀይአፈር ፣ ምርጥ አፈር ወዘተ	140	100	60	50
7	የጂኦተርማል ክምችትና የመአድን ውሃ	100	80	50	30

5.የከፍተኛ ደረጃ ማአድን ማምረት ስራ ፍቃድ የመሬት ክራይ ክፍያዎች ተመን /ብር በካሬ ኪሎ ሜትር በአመት/

ተ.ቁ	የማአድን ዓይነት ዝርዝር	የአካባቢዎች የደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	የከበሩ ብረታ ብረት መአድናትና ድንጋዮች	350	300	250	200
2	ብረት ፣ ቤዝ ሜታሊስና ሌሎች ብረት ነክ መአድናት	300	250	200	150
3	በከፊል የከበሩ ድንጋዮች	300	250	200	100
4	የኢንዱስትሪ መአድናት	250	200□	150	100
5	የዳይምንሽን ድንጋዮች/ማርብል ፣ ግራናይት ፣ ላይሚስቶን ወዘተ/	300	250	200	150
6	የኮንስትራክሽን መአድናት /የፊጫ ድንጋይ፣ አሸዋ ፣ ድንጋይ ፣ ቀይአፈር ፣ ምርጥ አፈር ወዘተ/	300	250	200	150
7	የጂኦተርማል ክምችትና የመአድን ውሃ	100	80	50	30

ዓንቀፅ 4 -ስለ ሮያሊቲ ክፍያዎች መጠን

1. ፍቃድ ሰጪው ባለስልጣን የአካባቢዎችን በደረጃ ለመከፋፈል እና ለማበላለጥ የሚያወጣው መምርያ መሰረት ከኮንስትራክሽን መአድናት ውጭ ያሉት የመአድን ማምረት ስራዎች የሮያሊቲ ክፍያ በሚከተለው ሰንጠረዥ ዝርዝር መሰረት ይፈፀማል።

ተ.ቁ	የማአድን ዓይነት ዝርዝር	የአካባቢዎች የደረጃ ክፍፍል			
		ደረጃ I	ደረጃ II	ደረጃ III	ደረጃ IV
1	የከበሩ ብረታ ብረት መአድናትና ድንጋዮች	3%	2.5%	2%	1%
2	በከፊል የከበሩ ድንጋዮች	2%	1.5%	1.0□ %	0.5%
3	ብረት ፣ ቤዝ ሜታሊስና ሌሎች ብረት ነክ መአድናት	2%	1.5%	1%	0.5%
4	የኢንዱስትሪ መአድናት	2.5%	2%	1.5%	1%
5	በአነስተኛና በከፍተኛ ደረጃ ሚመረቱ ዳይሜንሽን ድንጋች	2.5%	2%	1.5%	1%
6	የጂኦተርማል ክምችትና የመአድን ውሃ	1.5%	1.5%	1.5%	1.5%

2. ንኮንስትራክሽን ስራሕቲ ንዘገልግሉ ናይ ማዕድን ዋረ ኣቑሑት ዝክፈል ናይ ሮያሊቲ ክፍሊት መጠን ብዝስዕብ ሰደቓ ዝርዝር መሰረት ይፍፀም ።

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መኣድን	ናይ ሮያሊቲ ክፍሊት መጠን
1	እምኒ /ባዛልት ላይምስቶን ሳንድ ስቶን፣ ወዘተ/	3%
2	ዝተጥሓነ እምኒ /ጃህያ/	3%
3	ሑፃ	3%
4	ቀይሕ ሓመድ	2%
5	ምሩፅ ሓመድ	2%
6	ፑሚስን ስኮርያን	2%
7	ካልኦት ተመሳሳልነት ዘለዎም ማዕድናት	2.5%

3. ንስራሕቲ ኮንስትራክሽን ናይ ኢንዱስትሪ ፍርያት ብዋረ ኣቕሓነነት ዘወደልዩ ማዕድናትን ንግዲ ንዘይኮነ ዕላማን ናይ ውልቀ "ፍጆታ" ንምምላእ ዝጥቀም ሰብ ወይ ድማ ትካል ናይ ፌደራል ማዕድን ኣዋጅ ዘደንግጎ ከምዘሎ ኮይኑ ናይ ሮያሊቲ ክፍሊት ብክምዝስዕብ ዝርዝር መሰረት ትፍፅ።

1. ኣብ ናይ ህንፀት ስራሕቲ ዝተዋፈሩ ናይ ስራሕ ተኮናተርቲ ንዘካይድዎ ናይ ህንፀት ስራሕቲ ዘድልዎም ጊዜ ማዕድን ዋረ ኣቕሑት ንምምላእ ኣብ ዘካጥድዎ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕ ፍሉይ ፍቓድ /ንውሱን ጊዜ ዝፀንሕ ዘይሕደስን ፍቓድ/ ነቲ ፕሮጀክት ዕድመ ዘድሊ ናይ ማዕድን ዋረ ኣቕሓ መጠን ፍቓድ ወሃቢ ስልጣን ብዘረጋግፆ መሰረትን ብውዕል ብዝውስን ናይ ጊዜ ገደብን ብሓደ ዓይነት ዋጋ /ፍላትሬት/ ብክምዝስዕብ ዝርዝር መስረት ናይ ሮያሊቲ ክፍሊት ይፍፅሙ።

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መኣድን	መጠን ክፍሊት ብሜትር ኩብ ብር
1	ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝፈሪ ናይ እምኒ ምህርቲ□	2.50
2	ዝተጥሓነ እምኒ /ጃህያ/	2.50
3	ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝፈሪ ናይ ሓሸዋ ምህርቲ	3.00
4	ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝፈሪ ናይ ሓመድ ምህርቲ	1.50
5	ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዘፈሪ ናይ ሙሩፅ ሓመድ	1.50
6	ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ዝፈሪ ናይ እምነ በረድን ፑሚስን ምህርቲ	3.00

2. ሀ. ስርዓት ዘለዎ ናይ ሒሳብ መዝገብ ኣተሓሕ ንዝኽተሉ ሰብ ሃፍቲ ንፍቲ ንናይ ኢንዱስትሪ ዋረ ኣቕሓ ዘፈርዩ ማዕድናት /ጄሶ፣ ሳንድስቶን፣ ናይ ኖራ እምኒ፣ ካኦሊን፣ ፊልድ ስፓር፣ ወዘተ/ ናይ ማዕድን ምፍራይ ፍቓድ ዝወሰድሉ ኩነታት እንተኮይኑ ናይ ቅድመ ፍርያት፣ ናይ ካፒታል፣ ናይ ስራሕ መካዲ ወፃኢታትን ናይ መሬት ክራይን ናይ ፍቓድ ክፍሊታትን ዝሓውስን ብጠቕላላ ኣብ ናይ ፍርያት ወፃኢ 30% ትርፊ ተወሲኩዎ ካብ ዝርከብ ናይ መወዳእታ ድምር ውፅኢት 3% ሮያሊቲ ይከፍሉ።

ለ. ስርዓት ዘይብሉ ናይ ሒሳብ መዝገብ ኣተሓሕዛ ንዝክተሉ ናይ ኢንዱስትሪ ሰብ ሃፍቲ ንናይ ኢንዱስትሪ ፍርያትቶም ዝደልይዎም ናይ ማዕድናት ዋረ ኣቑሑት ዓመታዊ "ፍጆታ" ናይ ፍርያት መጠን ፍቓድ ወሃቢ በዓል ስለጣን ብዘረጋገፆ መሰረት ብሓደ ዓይነት ዋጋ ብክምዝስዕብ ዝርዝር መሰረት ናይ ሮያሊቲ ክፍሊታት ይፍፅሙ።

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መኣድን	መጠን ክፍሊት ብሜትሮ ኩብ ብር
1	ምህርቲ ጀሶ	3.00
2	ምህርቲ ስንድስቶን	2.00
3	ምህርቲ ናይ ኖራ እምኒ	2.00
4	ምህርቲ ካኦሊን	2.00
5	ምህርቲ ፊልድ ስፓር	1.50
6	ምህርቲ ሲልካ ሳንድ	2.00

2. በኮንስትራክሽን ስራዎች ለጥሬ እቃነት የሚያገለግሉ ማዕድናት የሮያሊቲ መጠን በሚከተለው ሰንጠረዥ

ዝርዝር መሰረት ይፈፀማል።

ተ.ቁ	የመዕድን ዓይነት ዝርዝር	ናይ ሮያሊቲ ክፍሊት መጠን
1	የካባ ድንጋዮች /ባዛልት ፣ ላይምስቶን፣ □ንድስቶ□ ወዘተ/	3%
2	የተፈጨ ድንጋይ	3%
3	ኣሸዋ	3%
4	ወይ ኣፈር	2%
5	ምርጥ ኣፈር	2%
6	ፑሚስ እና ስኮርያ	3%
7	ሌሎች ተመሣሣይነት ያላቸው ማዕድናት	2.5%

3. ለኮንስትራክሽን ስራዎች እና ለኢንዱስትሪ ምርቶች በጥሬ እቃነት የሚፈለጉ ማዕድናት ለንግድ ላልሆነ ዓላማና ለግል "ፍጆታ" የሚጠቀም ሰው ወይም ድርጅት የፌደራል ማኣድን ኣዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የሮያሊቲ ክፍያዎችን በሚከተለው ይፈፀማል።

1/ በኮንስትራክሽን ስራዎች ላይ የተሰማሩ የስራ ተቋራጮች ለሚያካሂዱት ኮንስትራክሽን ስራ የሚያስፈልጋቸውን ጥሬ ማዕድናት ፍላጎት ለማሟላት በሚወስዱት የማዕድን ማምረት ስራ ልዩ ፍቃድ (በጊዜ የተገደበና ማይታደስ ፈቃድ) ለፕሮጀክቱ ዕድሜ የሚያስፈልጋቸውን የምርት መጠን ፈቃድ ሰጪው ባለስልጣን በሚያረጋግጠው መሰረትና በውል የሚወሰን የጊዜ ገደብ በኣንድ ዓይነት ዋጋ (ፍላትሬት) በሚከተለው ዝርዝር መሰረት የሮያሊቲ ክፍያ ይፈፅማሉ።

ተ.ቁ	ዝርዝር ዓይነት መኣድን	የሮያሊቲ ክፍያ መጠን ብሜትር ኩብ ብር
1	ከተለያዩ ቦታዎች ለሚመረት የድንጋይ ምርት	2.50
2	የተፈጨ ድንጋይ	2.50
3	ከተለያዩ ቦታዎች ለሚመረት የኣሸዋ ምርት	3.00
4	ከተለያዩ ቦታዎች ለሚመረት የኣፈር ምርት	1.50
5	ከተለያዩ ቦታዎች ለሚመረት ምርጥ ኣፈር	1.50
6	ከተለያዩ ቦታዎች □የሚመረት□ የእምነበረድና ፑሚስ ምርቶች	3.00

2.ሀ/ ስርዓት ያለው የሂሳብ መዝገብ ኣያያዝ የሚከተሉ ባላሃብቶች ለኢንዱስትሪ ጥሬ እቃነት የሚመረቱ ማዕድናት (ጄሶ፣ ሳንድስቶን፣ የኖራ ድንጋይ፣ ካሊኦን፣ ፊልድ ስፓር፣ ወዘተ) ማዕድን ማምረት ስራ ፈቃድ የወሰዱበት ሁኔታ ከሆነ የቀድመ ምርት ፣ የካፒታል ፣ የስራ ማስኬጃ ወጪዎችን፣ የመሬት ኪራይና የፈቃድ ክፍያዎችን ያካተተና በጠቅላላ የምርት ወጪ ላይ 30% ትርፍ ተጨምሮበት ከሚገኘው የመጨረሻ ስሌት ውጤት 3% ሮያሊቲ ይከፍላሉ።

ለ/ ስርዓት የሌለው የሂሳብ መዝገብ ኣያያዝ ለሚከተሉ የኢንዱስትሪ ባለሃብቶች ለኢንዱስትሪ ምርታቸው በጥሬ ዕቃነት የሚፈልጓቸው ማዕድናት ዓመታዊ "ፍጆታ" የምርት መጠን ፈቃድ ሰጪው ባለስልጣን በሚያረጋግጠው መሰረት በኣንድ ኣይነት ዋጋ በሚከተለው ዝርዝር መሰረት የሮያሊቲ ክፍያዎች ይፈፅማሉ።

ተ.ቁ	የማዕድን ዓይነት ዝርዝር	መጠን ክፍያ በሜትር ኩብ ብር
1	የጀሶ ምርት	3.00
2	የሳንድስቶን ምርት	2.00
3	የኖራ ድንጋይ ምርት	2.00
4	የካኦሊን ምርት	2.00
5	የፌልድስፖርት ምርት	1.50
6	የሲሊካ ሳንድ ምርት	2.00

ሐ/ ካልኦት ተመሳሰልቲ ማዕድናት ብዝሀሉ ጠለብን በቲ ዘሎ ናይ ተፈጥሮ ውህላል ሓፈሻዊ ኩነታትን ኣንፃር ፍቓድ ውሃቢ በዓል ስልጣን ብዛዕባ ኣከፋፍላ ተመን ብዝህቦ ውሳነ መሰረት ተፈፃሚ ይኾውን።

ዓንቀፅ 5. ብዛዕባ ክፍሊታት ሮያሊቲን ኪራይ መሬትን ምቕናስ ወይ ካዓ ምልዓል

ዝኾነ በዓል ፍቓድ ብዝሓተቶ መሰረት እቲ ፍቓድ ወሃቢ በዓል ስልጣን ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ሮያሊቲን ክራይ መሬትን ንምቅናስ፣ ንግዚኡ ንምልዓል ወይ ድማ ጠቕሊሉ ንምትራፍ ክውስን ይክእል። ኣፈፃፅምኡ ብዝምልከት ብፍቓድ ውሃቢ በዓል ስልጣን ብዝግባእ ዝርዝር መምርሒ መሰረት ተግባራዊ ይኾውን።

ዓንቀፅ 6. ብዛዕባ ናይ ፍቓድ ክፍሊታት ተመን

1. ፍቓድ ንምውፃእ ዝሓትት መመልከቲ ብፌደራል ኣዋጅ ቁፅሪ 52/1985 ዓንቀፅ 39 ከምኡውን እዚ ኣዋጅ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 118/1990 ዓንቀፅ2/2/1 ንክልላት ብዝተውሃበ ስልጣን ዝኽፈል ክፍሊት ከምዝስዕብ ይኾውን።

ተ/ቑ	ናይ ማዕድን ፍቓድ ዓይነት	ብር
1	ንኣለሻ ፍቓድ	100
2	ንምርመራ ፍቓድ	200
3	ንባህላዊ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕ ፍቓድ	50
4	ንታሕተዋይ ብርኪ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕ ፍቓድ ሀ/ ንዝከበሩ ማዕድናት ለ/ ንካልኦት ማዕድናት	 300 200

2. ፍቓድ ንምሕዳስ ዝሓትት ኣመልካቲ ዝኸፍሎ ናይ መሐደሲ ክፍሊት መጠን ከምዝስዕብ ይኸውን።

ተ/ቑ	ናይ ማዕድን ፍቃድ ዓይነት	ብር
1	ንምርመራ ፍቓድ	100
2	ንባህላዊ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕ ፍቓድ	30
3	ንታሕተዋይ ብርኪ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕ ፍቓድ ሀ/ ንዝከበሩ ማዕድናት ለ/ ንካልኦት ማዕድናት	 200 100

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ጥፍኣትን ቅፅዓትን

ዓንቀፅ 7. ቐዳማይ ጥፍኣታት

ሀ/ ዝኾነ ሰብ

1. ኣቐዲሙ ሕጋዊ ፍቓድ ከይሓዘ ኣብ ናይ ማዕድን ስራሕ እንተተዋፊሩ
2. ምስ ምቅራብ ናይ ፍቓድ ማምልከቻ ብዘተተሓሓዘ ትክክለኛ ዘይኮነ መረዳእታ እንተሂቡ ወይ እንተጭበርቢሩ።

ለ/ ዝኾነ በዓል ፍቓድ

1. ትኽክለኛ ዘይኮነ መረዳእታ እንተሂቡ ወይ እንተጭበርቢሩ
2. ናይ ማዕድን ስራሕቲ ብንዝህላልነት፣ ብዕሽሽታ ወይ ድማ ኮነ ኢሉ ካብ ኣግባብ ወፃኢ ብዝኾነ መንገዲ እንተካይዱ፣
3. ከባቢያዊ ተፈጥሮ፣ ጥዕና፣ ድሕንነት ወይ ድማ ካልኦት ናይ ማዕድን ስራሕቲ ዝምልከቶ ግዴታታት ብተደጋጋሚ እንተጥሒሱ ወይ
4. ብተደጋጋሚ ብጭቡጥ ኩነታትን ናይ ማዕድን ስራሕቲ ዝምልከቱ ምምሕዳራውን ናይ ፋይናንስ ግዴታታትን እንተዘይኣማሊኡ፣ ብቐዳማይ ደረጃ ጥፍኣት ተሓታቲ ይኸውን።

ሐ/ ሌሎች ተመሳሳይ ማዕድናት በሚኖረው ፍላጎት ተፈጥሮ ክምችት ኣጠቃላይ ሂንታዎች ኣንፃር ፍቃድ ሰጭው ባለስልጣን ስለ ኣከፋፈል መጠን በሚሰጠው ውሳኔ መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀፅ 5 ሮያሊቲና የመሬት ክራይ ክፍያዎችን ስለ መቀነስ ወይም ስለ ማንሳት፣

ማንኛውም ባለፍቃድ በሚያቀርበው ጥያቄ መሰረት ፈቃድ ሰጪው ባለ ስልጣን አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የሮያሊቲና የመሬት ክራይ ክፍያ ለመቀነስ፣ ለግዜው ለማንሳት ወይም ለማስቀረት መወሰን ይችላል። አፈፃፀሙ በተመለከተ ፈቃድ ሰጪው ባለስልጣን በሚያወጣው ዝርዝር መመርያ መሰረት ተግባራዊ ይሆናል።

ዓንቀፅ 6. ስለ ፍቃድ ክፍያዎች መጠን

1. ፍቃድ ለማውጣት የሚጠይቅ ኣመልካች በፌደራል ኣዋጅ ቁጥር 52/1985 ኣንቀፅ 39 እንዲሁም ይህ ኣዋጅ ለማሻሻል የወጣው ኣዋጅ ቁጥር 118/1990 ዓንቀፅ 2/2/1 ለክልሎች በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከፈል ክፍያ እንደሚከተለው ይሆናል።

ተ/ቁ	ዝርዝር የማዕድን ፍቃድ ዓይነት	መጠን ክፍያ ብር
1	የፍለጋ ፍቃድ	100
2	ለመምርመራ ፍቃድ	200
3	ለባህላዊ ማዕድን ማምረት ስለ ፈቃድ	50
4	ለኣነስተኛ ደረጃ የማዕድን ማምረት ስራ ፈቃድ ሀ/ ለከበሩ ማዕድናት ለ/ ለሌሎች ማዕድናት	 300 200

2. ፍቃድ ለማሳደስ የሚጠይቅ ኣመልካች የሚከፍለው የፍቃድ ማሳደሻ ክፍያ እንደሚመለከተው ይሆናል።

ተ/ቁ	ዝርዝር የማዕድን ፍቃድ ዓይነት	መጠን ክፍያ ብር
1	ለምርመራ ፍቃድ	100
2	ለባህላዊ ዬማዕድን ማምረት ስራ ፍቃድ	30
3	ለኣነስተኛ ደረጃ የማዕድን ማምረት ስራ ፍቃድ ሀ/ ለከበሩ ማዕድናት ለ/ ለሌሎች ማዕድናት	200 100

ክፍል ሶስት

ስለ ጥፋቶችና ቅጣቶች

ዓንቀፅ 7. አንደኛ ደረጃ ጥፋቶች

ሀ/ ማንኛውም ሰው ፣

1. በቅድሚያ ህጋዊ ፍቃድ ሳይዝ በመኣድን ስራ ላይ ከተሰማራ፣
2. ፈቃድ ማመልከቻ ከማቅረብ ጋር በተያያዘ ሁኔታ ትክክለኛ ያልሆነ መረጃ ከሰጠ ወይም ካጭበረበሩ

ለ/ ማንኛውም ባለ ፍቃድ

1. ትክክለኛ ያልሆነን መረጃ ከሰጠ ወይም ካጭበረበረ
2. የማዕድን ስራዎች በግድ የለሽንት ፣ በከባድ ቸልተኛነት ወይም ሆን ብሎ ኣግባብ ባልሆነ መንገድ ከኣካሄደ
3. የተፈጥሮ ኣካባቢን ፣ ጤንነትን ፣ ደህንነትን ወይም ሌሎች የማዕድን ስራዎች የሚመለከቱ ግዴታዎችን በተደጋጋሚ ከጠሰ ወይም
4. በተደጋጋሚና በተጨባጭ ሁኔታ የማዕድን ስራዎችን የሚመለከቱ ኣስተዳደራዊና የፋይናንስ ግዴታዎችን ካላማላ ፣ ኣንደኛ ደረጃ በሆነ ጥፋት ተጠያቂ ይሆናል።

ዓንቀፅ 8.ካልኣይ ደረጃ ጥፍኣታት ዝኾነ በዓል ፍቓድ

ሀ. ተደለይቲ መዝገባት ሪከርድታትን ወይ ድማ ካልኦት ሰነዳት ወይ ማተሪያላት እንተይሓዘ ወይ ድማ መሰረታዊ ኣብ ዝኾኑ ነጥብታት ትኽክለኛ ዘይኮነ ወይ ዘይተማልኡ መዝገባትን ሪከርድታትን እንተሒዙ ወይ ድማ ተደለይቲ ሪፖርትታትን ካልኦት ሰነዳትን እንተዘይኣቕሪቡ ወይ ተደለይቲ ምልክታትን እንተዘይሂቡ፣

ለ. ናይ ማዕድን ስራሕቲ ብዕሽሽታ እንተካይዱ ወይ ድማ ኣብ ናይ ዝኾነ ሰብ ጥዕና ወይ ድሕንነት፣ ከባቢያዊ ተፈጥሮ ወይ ኣብ ናይ ማዕድን ውህላል ጉድኣት ብዘብፅሕ ኣገባብ እንተካይዱ፣ ብሓፈሻ እቲ ግቡእ ናይ ማዕድን ልማዳዊ ኣሰራርሓ እንተዘይተኸቲሉ ወይ ድማ በቲ ዝተውሃበ ፍቓድ ንኸፍፀሙ ዝተቐመጡ ግቡኣት እንተዘይተኸቲሉ ወይ ድማ በቲ ዝተውሃቦ ፍቓድ ንኸፍፀሙ ዝተቐመጡ ግቡኣት እንተዘይኣኽቢሩ፣

ሐ. ናብ መንግስቲ ኣታዊ ክገብሮ ዝግባእ ዝኾነ ዓይነት ክፍሊት ብእዋኑ እንተዘይከፊሉ፣ ወይ ድማ

መ. ብትክኽል ስልጣን ዝተውሃቦ ናይቲ ፍቓድ ወሃቢ በዓል ስልጣን ሰራሕተኛ ናብቲ ፍቓድ ክልል ወይ ድማ ናብቲ ብክራይ ዝተታሓዘ ቦታ ንኸይኣቱ ወይ ድማ ናይ ማዕድን ስራሕቲ ዝካየደሉም ቦታታት ወይ ትካላት ወይ ናይቲ በዓል ፍቓድ መዛግብቲ፣ ሪከርድታትን ካልኦት ሰነዳትን ወይ ማቴርያላት ንኸይርኢ ዝገበረ ወይ ድማ በቲ ሰራሕተኛ ዝተውሃቦ ሕጋዊ ትእዛዝ ወይ መምርሒ እንተዘይፈፂሙ፣ ብኻልኣይ ደረጃ ጥፍኣት ተሓታቲ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9. ምምሕዳራዊ ጥፍኣታት ዝኾነ በዓል ፍቓድ

ሀ. መሰረታዊ ኣብ ዝኾኑ ነጥብታት ትኽክለኛ ዘይኮኑ ወይ ዘይተማልኡ መዝገባትን

ዓንቀፅ 8. ሁለተኛ ደረጃ ጥፋቶች ማንኛውም ባለፍቃድ

ሀ. ተፈላጊ መዝገቦችንና ሪከርዶችን ወይም ሌሎች ሰነዶችን ወይም ማተርያሎችን ካልያዘ ወይም መሰረታዊ በሆነ ነጥቦች ላይ ትክክለኛ ያልሆኑ ወይም ያልተሟሉ መዝገቦችንና ሪከርዶችን ከያዘ ወይም ተፈላጊ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎችን ሰነዶችን ካላቀረበ ወይም ተፈላጊ ማስታወቂያዎችን ካልሰጠ

ለ. የማዕድን ስራዎች በቸልተኛነት ወይም የማንኛውንም ሰው ጤንነት ወይም ደህንነት፣ የተፈጥሮ አከባቢን ወይም የማዕድኑን ክምችት አደጋ ላይ በሚጥል አኳኃን ከአካሄዱ፣ በአጠቃላይ ተገቢ የማዕድን አሰራር ልምዶችን ካልተከተለ ወይም ፈቃዱ የሚያስከትልበት ግዴታ ካላከበረ፣

ሐ. ለመንግስት ገቢ ማድረግ ያለበት ማንኛውም ክፍያ በወቅቱ ካልከፈለ ወይም፣

መ. በአግባቡ ስልጣን በተሰጠው የፈቃድ ሰጪው ባለስልጣን ሰራተኛ ወደ ፈቃዱ ክልል ወይም በኪራይ ወደተያዘው ክልል እንዳይገባ ወይም ማዕድን ስራዎች የሚካሄዱባቸውን ቦታዎች ወይም ተቋሞች ወይም የባለፍቃዱ መዝገቦች ሪከርዶችን ወይም ሌሎች ሰነዶችን ወይም ማተርያሎች እንዳያይ ካደረገ ወይም በሰራተኛው የተሰጠውን ሕጋዊ ትእዛዝ ወይም መመሪያ ተጠያዊ ይሆናል።

ዓንቀፅ 9. አስተዳደራዊ ጥፋቶች ማንኛውም ባለፍቃድ

ሀ. መሰረታዊ በሆኑ ነጥቦች ላይ ትክክለኛ ያልሆኑ ወይም ያልተሟሉ መዝገቦችንና

ሪከርድታትን ናይ ምሓዝ ጉድለት ከይሓወሰ ዝተማልኡ፣ ትኽክለኛ ዝኾኑን እዋናዊ ኩነታት ዘርእዩ መዝገባትን ሪከርድታትን እንተዘይሒዙ፣

ለ. ተደለይቲ ሪፖርትታትን ካልኦት ሰነዳትን ብእዋኑ እንተዘይኣቕሪቡ ወይ ድማ ተደለይቲ ምልክታታት ብእዋኑ እንተዘይሂቡ፣ ወይ

ሐ. እቲ ጥፍኣት ናይ ዝኾነ ሰብ ጥዕና ወይ ድሕንነት፣ ናይ ተፈጥሮ ከባብን ወይ ናይ ማዕድን ውህላልን ንሓደጋ ዘየቃልዕ እንተኾነ 'ውን፣ ናይ ማዕድን ስራሕቲ ግቡእ ብዝኾኑ ኣገባብን ብጥንቃቐን እንተዘይኣካይዱ ወይ ድማ ደንብታትን መምርሕታትን እንተዘይኣኽቢሩ፣ ምምሕዳራዊ ብዝኾነ ጥፍኣት ተሓታቲ ይኸውን።

ዓንቀፅ 10.ብዛዕባ ቅፅዓት

1. ብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 7/ሀ ዝተመልከተ ኣብ ቐዳማይ ደረጃ ዝምደብ ናይ ጥፍኣት ተግባር ዝፈፀመ፡
   ሀ. ናይ መጀመርታ ጥፍኣት 5000 ብር ይቕፃዕ
   ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ጥፍኣት ዝፈፀመ 10,000 ብር ተቐፂዑ ኣግባብ ብዘለዎ ናይ ገበን ሕጊ መሰረት ኣብ ቤት ፍርዲ ይኽሰስ
2. ኣብዚ ደንቢ ኣንቀፅ 7/ለ ዝተሓበረ ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ዝምደብ ጥፍኣት ዝፈፀመ ኾይኑ ምስ ማዕድን ኣለሻን ምርመራን ስራሕቲ ዝተትሓሓዘ እንተኾይኑ:-
   ሀ. ንመጀመርያ ጊዜ ዘጥፍአ 4000 ብር ይቅፃዕ
   ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ዘጥፍአ 8000 ብር ተቐፂዑ ፍቓድ ይስረዝ
3. ኣብዚ ደንቢ ኣንቀፅ 7/ለ ዝተሓበረ ኣብ ቐዳማይ ደረጃ ዝምደብ ጥፍኣት ዝፈፀመ ኮይኑ ምስ ማዕድን ምፍራይ ስራሕቲ ዝተተሓሓዘ እንተኾይኑ:-

ሪከርዶችን የመያዝ ጉድለቶች ላይጨምር የተሟሉ ትክክለኛ የሆኑና ወቅታዊውን ሁኔታ የሚያሳዩ መዝገቦችንና ሪከርዶችን ካልያዘ፣

ለ. ተፈላጊ ሪፖርቶችንና ሌሎች ሰነዶችን በወቅቱ ካላቀረበ ወይም ተፈላጊ ማስታወቂያዎችን በወቅቱ ካልሰጠ ወይም፣

ሐ. ጥፋቱ የማንኛውም ሰው ጤንነት ወይም ደህንነት፣ የተፈጥሮ አከባቢን ወይም የማዕድን ክምችት አደጋ ላይ የማይጥል ቢሆንም፣ የማዕድን ስራዎቹ ተገቢ በሆነ መንገድና በጥንቃቄ ካላካሄደ ወይም ደንቦችንና መመሪያዎችን ካላከበረ፣ አስተዳደራዊ በሆነ ጥፋት የጠያዊ ይሆናል።

ዓንቀፅ 10. ስለ ቅጣቶች

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ ገ/ሀ የተመለከተውን አንደኛ ደረጃ በሆነ ስር የሚወድቅ የጥፋት ደርጊት የፈፀመ
   ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ጥፋት 5000 ብር ይቀጣል
   ለ. ለሁለተኛ ጊዜ ጥፋት 10000 ብር ተቀጥቶ አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ መሰረት በፍርድ ቤት ክስ ይመሰረትበታል
2. በዚህን ደንብ አንቀፅ 7/ለ የተመለከተውን አንደኛ ደረጃ በሆነ ጥፋት ስር የሚወድቅ የጥፋት ድርጊት የፈፀመ ሆኖ ከማዕድን ፍለጋና ማምረት ስራዎች ጋር የተያያዘ ከሆነ፣
   ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 4000 ብር ይቀጣል
   ለ. ለሁለተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 8000 ብር ተቀጥቶ ፍቃዱ ይሰረዛል
3. በዚህ ደንብ አንቀፅ 7/ለ/ የተመለከተው አንደኛ ደረጃ በሆነ ጥፋት ስር የሚወድቅ ጥፋት ድርጊት የፈፀመ ሆኖ ከማዕድን ማምረት ስራዎች ጋር የተያያዘ ከሆነ፣

ሀ. ንመጀመርያ ጊዜ ዘጥፍአ 5000 ብር ይቅፃዕ

ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ዘጥፍአ 10,000 ብር ተቐፂዑ ፍቓድ ይስረዝ

4. ኣብ'ዚ ደንቢ ዓንቀፅ 8 ዝተሓበረ ኣብ ኻልኣይ ደረጃ ዝምደብ ጥፍኣት ዝፈፀመ

ሀ. ንመጀመርያ ጊዜ ዘጥፍአ እንተኮይኑ 1500 ብር ይቅፃዕ

ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ዘጥፍአ 3000 ብር ይቕፃዕ

ሐ. ንሳልሳይ ጊዜ ዘጥፍአ እቲ ዝፈፀሞ ጥፍኣት ከምቐዳማይ ደረጃ ጥፍኣት ተሓሲቡ በዚ ደንቢ ኣንቀፅ 10/2ን ኣንቀፅ 10/3 መሰረት ይቕፃዕ።

5. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 8 ዝተሓበረ ኣብ ኻልኣይ ደረጃ ዝምደብ ናይ ጥፍኣት ተግባር ዝፈፀመ ኾይኑ እቲ ጥፍኣት ኣብ ናይ ዝኾነ ሰብ ጥዕና ወይ ድሕንነት፣ ኣብ ከባቢያዊ ተፈጥሮ ወይ ኣብ ናይ ማዕድን ውህላል ክበፅሕ ዝተቓረበ ወይ ድማ ቀፃልነት ዘለዎ ጉድኣት ዘብፅሕ እንተኾይኑ

ሀ. ንመጀመሪያ ጊዜ ዘጥፍአ 3000 ብር ይቕፃዕ

ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ዘጥፍአ እንተኾይኑ እቲ በዓል ፍቓድ ሽዑ ንሽዑ ስርሑ ጠጠው ንኽብል ብምግባር እቲ ዝተፈፀመ ጥፍኣት ክሳብ ዝስተኻኸል እቲ ፍቓድ ክሳብ 3 ወርሒ ክእገድ ይኽእል።

ሐ. እቲ ዝተፈፀመ ጥፍኣት ኣብ ውሽጢ 3 ወርሒ እንተዘይተስተኻኺሉ 6000 ብር ተቐፂዑ እቲ ፍቓድ ይስረዝ

6. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 9 ዝተሓበረ ኣብ ምምሕዳራዊ ዝምደብ ጥፍኣት ዝፈፀመ

ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 5000 ብር ይቀጣል

ለ. ለሁለተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 10000 ብር ተቀጥቶ ፍቃዱ ይሰረዛል

4. በዚህ ደንብ አንቀፅ 8 የተመለከተውን ሁለተኛ ደረጃ በሆነ ጥፋት ስር የሚወድቅ ጥፋት ድርጊት የፈፀመ

ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 1500 ብር ይቀጣል

ለ.ለሁለተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 3000 ብር ይቀጣል

ሐ. ለሶስተኛ ጊዜ ያጠፋ የፈፀመው ጥፋት እንደ አንደኛ ደረጃ ጥፋት ተቆጥሮ በዚህ ደንብ አንቀፅ 10/2 እና አንቀፅ 10/3 መሰረት ይቀጣል።

5. በዚህ ደንብ አንቀፅ 8 የተመለከተው ሁለተኛ ደረጃ ጥፋት ስር የሚወድቅ የጥፋት ድርጊት የፈፀመ ሆኖ ጥፋቱ በማንኛውም ሰው ጤንነት ወይንም ድህንነት፣ በተፈጥሮ አከባቢ ወይም ቀጣይነት ያለው ጉዳት የሚስከትል ከሆነ፣

ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 3000 ብር ይቀጣል

ለ. ለሁለተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ ባለፍቃዱ ወድያውኑ እንዲቆም በማድረግ የጥፋት ድርጊቱ እስኪስተካከል ድረስ ፈቃዱ እስከ ሶስት ወር ያህል ሊታገድ ይችላል።

ሐ. የጥፋቱ ድርጊት በሶስት ወር ውስጥ ካላስተካከለ 6000 ብር ተቀጥቶ ፍቃዱ ይሰረዛል።

6. በዚህ ደንብ አንቀፅ 9 የተመለከተውን አስተዳደራዊ ጥፋቶች ስር የሚወድቅ የጥት ድርጊት የፈፀመ

ሀ. ንመጀመሪያ ጊዜ ዘጥፍአ እንትኾይኑ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ይውሃቦ
ለ. ንኻልኣይ ጊዜ ዘጥፍአ 300 ብር ይቕፃዕ
ሐ. ንሳልሳይ ጊዜ ዘጥፍአ 500 ብር ይቕፃዕ
መ. ንራብዓይ ጊዜ ዘጥፍአ እንተኾይኑ እቲ ዝፈፀሞ ጥፍኣት ከም ካልኣይ ደረጃ ጥፍኣት ተሓሲቡ ብኡ መሰረት ይቕፃዕ።

ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ የፅሑፍ ማስጠንቀቅያ ይሰጠዋል
ለ. ለሁለተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 300 ብር ይቀጣል
ሐ. ለሶስተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ 500 ብር ይቀጣል።
መ. ለአራተኛ ጊዜ ያጠፋ ከሆነ የፈፀመው ጥፋት እንደ ሁለተኛ ደረጃ ጥፋት ተቆጥሮ በዛው መሰረት ይቀጣል።

ዓንቀፅ 11. ናይ ፌደራል ደንቢ ተፈፃሚነት

ኣብዚ ደንቢ ንዘይተኻተቱ ጉዳያት ናይ ፌደራል ማዕድን ደንቢ ተፈፃሚነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 11. የፌደራል ደንብ ተፈፃሚነት

በዚህ ደንብ ላልተካተቱ ጉዳዮች የፔደራል ማዕድን ደንብ ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 12. መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ኣብ ባህላዊ ማዕድን ምፍራይ ስራሕቲ ኣብ ዝህልው ናይ ጥፍኣት ደረጃታት ዝውሰዱ ቅፅዓታትን ብዝምልከት ከምኡ'ውን እዚ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ብቢሮ ንግድን ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን ክወፀሉ ይኽእል።

ዓንቀፅ 12. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

በባህላዊ የማዕድን ማምረት ስራዎች ላይ ሊኖሩት የጥፋት ደረጃዎችና የሚወስዱ ቅጣቶችን በተመለከተ እንዲሁም ለዚህ ደንብ ማስፈፀሚያ የሚሆን መመሪያ በንግድ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ ሊወጣለት ይችላል።

ዓንቀፅ 13. እዙይ ደንቢ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ዓንቀፅ 13. ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ሕዳር 1996 ዓ.ም
መቐለ

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር
ህዳር 1996 ዓ.ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.3
መቐለ ታሕሳስ 1996 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.3
መቐለ ታህሳስ 1996

ደንቢ ቁፅሪ 23/1996
ሓፈሻዊ ናይ መንገዲ ትራፊክ መቆፃፀሪ ደንቢ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ገፅ 1

ደንቢ ቁፅሪ 23/1996
ሓፈሻዊ ናይ መንገዲ ትራፊክ መቆፃፀሪ ደንቢ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ይግራይ

ሕብረተሰብ ብዛዕባ ሓሸፋዊ ናይ መንግስቲ ትራፊክ ፍልጠት ሃሊይዎ ብእኡ ምምርሑ ኣብ መንገዲ ንዝበፅሕ ሓደጋ ትራፊክ ኣብ ምቅላል ዓብዩ ተራ ስለዘለዎ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ተመሓይሹ ብዝመፀ ሕገመንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1-ሓፂር ርእሲ፤

እዚ ደንቢ ሓፈሻዊ ናይ መንግስቲ ትራፊክ መቆፃፀሪ ደንቢ ቁፅሪ 23 1996 ዓ.ም ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2 - ትርጉም፤

ደንብ ቁጥር 23/1996
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ አጠቃላይ የመንገድ ትራፊክ መቆጣጠርያ ደንብ
ገፅ 1

ደንብ ቁጥር 23/1996
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግት አጠቃላይ የመንገድ ትራፊክ መቆጣጠርያ ደንብ

ህብረተሰቡ ስለ አጠቃላይ የመንገድ ትራፊክ ዕውቀት (ግንዛቤ) ኖሮት በዝያው መመራቱ በመንገድ ላይ ሊደርስ ለሚችለው የትራፊክ አደጋ ትልቅ ድርሻ ስለ አለው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀጽ 56(7) መሰረት የሚከተለው ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት አጠቃላይ የመንገድ ትራፊክ መቆጣጠሪያ ደንብ ቁጥር 23/1996" ተብሎ

ዓንቀፅ 2 - ትርጉም፤

ኣብ ፌዴራል መንገዲ ትራንስፖርት ኣዋጅ ቁፅሪ 14/84 ዝተውሃበ ትርጉም ከምዘሎ ኾይኑ ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. ‹እንስሳ› ማለት ብዘይ ድሙን ከልብን ካልኦት ኩሎም እንስሳ ዘቤት እዩ።
2. ምንካይ ናይ ቅድሚት ሓይሊ መብራህቲ ማለት
3. ክሬናትን/ወይ ሓመድ ጋሕጠዋቲ ከምኡ ዝበሉን መሳርሕታት ንምጉታት ወይ ንምሽካም ዝተሰርሑ ወይ ነዚ ስራሕ ክውዕሉ ዝተገብሩ ብሃፋ ዝሰርሑ መረዳእታትን በዓል ሞተር ተሽከረከትን ዝውስኹ ማለት እዩ።
4. <<መሳርሒ ሕርሻ>> ማለት ንስራሕ ሕርሻ ንኣትክልቲ ወይ ንምርባሕ ክፍቲ ዝተገብረ ዝኾነ ተሽከርካሪ ወይ ንከምዙይ ዝበለ ተሽከርካሪ ንምልዓል ወይ ንምስሓብ /ምጉታት/ወይ ንምሽካም ዝተሰርሐ ወይ ዝተገብረ ተሽከርካሪ ማለት እዩ።
5. <<ቀዳማይ ደረጃ ኣውራ ጎደና>> ማለት
   ሀ. ብሂራዊ ክልል ትግራይ ምስ ጎረባብቲ ክልላት ይኹን ምስ ጎረባብቲ ሃገራት ንግድን ዕዳጋን ዘራኽብ፣
   ለ. ንዓበይቲ ከተማታትን ንድንበር ዋና ጣብያታትን ዘራኽብ፣
   ሐ. ህዝቢ ዝበዝሕሎም ዋና ዋና ቦታታት ነንርእሶም ዘራኽብን ወይ ድማ
   መ. ናይ ዕደጋ፣ ናይ ልምዓት ስራሕትን ናይ ምዕባለ ቁጠባን ቀንዲ ቀንዲ ጣቢያታት ዘራኽብ ዝኾነ ብሂራዊ መንገዲ እዩ።
6. <<ካልኣይ ብርኪ ኣውራ ጎደና>> ማለት ቀዳማይ ብርኪ ኣውራ ጎደና ዘይኮነ ኣብ ብሂራዊ ክልልና ዝርከብ ዝኾነ መንገዲ ኾይኑ፣
   ሀ. በብዞብኡ ኣብ ሕርሻ፣ ኣብ ምርባሕ ክፍቲ፣ ኣብ ናይ ኢንዱስትርን ዕደጋን ቦታታት ዝርከቡ ዋና ከተማታትን ወይ መንደራትን ጣብያታትን/ ነንርእሶም ዘራኽብን ወይ

በፌደራል የመንገድ ትራንስፖርት አዋጅ ቁጥር 14/84 የተሰጠው ትርጉም እንዳለ ሆነ በዚህ ደንብ ውስጥ፣

1. "እንስሳ " ማለት ከድመትና ውሻ በስተቀር ሌላ የቤት እንስሳ ነው።
2. "የፊት የመብራት ኃይልን መቀነስ"ማለት በፊት ያለው
3. እንዲውሉ የተደረጉት በእንፋሎት የሚሰሩ ደግዳጊዎችና ባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች የሚያካትት ነው።
4. <<የእርሻ መሣርያ>> ማለት ለእርሻ ስራና አትክልት ወይ ለከብት እርባታ የዋለ ማናቸውም ተሽከርካሪ ወይም እንዲህ ዓይነቱን ተሽከርካሪ ለማንሳት ወይም ለመሳብ /ለመጎተት/ ወይም ለመሸከም የተሰራ ወይም የተደረገ ተሽከርካሪ ነው።
5. <<አንደኛ ደረጃ አውራ ጎደና>>ማለት
   ሀ.የትግራይ ብሄራዊ ክልል ከጎረቤት ክልሎች ሆነ ከጎረቤት አገሮች ንግድንና ገበያን የሚያገናኝ
   ለ. ታላላቅ ከተማዎችንና የድንበር ዋና ቀበሌዎችን የሚያገናኝ
   ሐ. ህዝብ የሚበዛባቸው ዋና ዋና ቦታዎች እርስ በርሳቸውን የሚያገናኝ ወይም ደግሞ
   መ.የገበያ፣ የልማት ስራዎችን፣ ኢኮኖሚን ለማሳደግ፣ ድርሻ የሚኖራቸውን ቀበሌዎችን የሚያገናኝ ማንኛውም ብሄራዊ ጎዳና ነው።
6. <<ሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎደና>> ማለት አንደኛ ደረጃ አውራ ጎደና ያልሆነ በብሄራዊ ክልላችን የሚገኝ ማናቸውም ጎዳና ሆኖ፣
   ሀ/ በየዞኑ በእርሻ፣ በከብት ርባታ፣ በኢንዱስትሪምና በገበያ ቦታዎች የሚገኙ ዋና ከተማዎችንና መንደሮችን /ቀበሌዎች/ እርስ በርሳቸው የሚያገናኝ ወይም

ለ.ናይ ዞባታትን ወረዳታትን ምምሕዳር ከተማታት ምምሕዳር ከተማታት ምስ ቀዳማይ ብርኪ ኣውራ ጎደናታት ዘራኽብ ዝኾነ መንገዲ ኢዩ።

ሐ. ናይ ሕርሻ ማዕድንን ካልኦት ናይ ልምዓት ስራሕ ማእኸላት ምስ ቀዳማይን ካልኣይን ደረጃ ኣውራ ጎደናታት ዘራኽብ እዩ።

7. <<መጋቢት መንገዲ>> ማለት ብቐዳማይን ካልኣይን ብርኪ ኣውራ ጎደናታት ዘይካተት ዝኾነ መንገዲ ኾይኑ

ሀ. ናይ ሕርሻ ማእከላት ምስ ዕዳጋ ማእኸላት ዘራኽብ

ለ.ኣናእሽቲ ከተማታትን ጣቢያታትን ነንባዕሎም ዘራኽብን ወይ

ሐ. ናይ ሕርሻ፣ ማዕድንን ካልኦት ናይ ልምዓት ስራሕ ማእኸላትን ምስ ቀዳማይን ደረጃ ኣውራ ጎደናታት ዘራኽብ እዩ።

8. ናይ ጣብያ መንገዲ ማለት ብበዓል መዚ መንገድታት መሪሕነትን ተቖፃፀርነትን ብትልሚ ዘይተሰርሐን ወይ ዘይተሓለወ ብሓፈሻ ንህዝቢ ግልጋሎት ክፍቲ ዝኾነን ተሽከርከርቲ ክመላለስሉ ዝኽእሉ ዝኾነ መንገዲ እዩ።

ዓንቀፅ 3 - ሓፈሻውን መሰረታውን ተሓሰብቲ፣

1. ዝስኾነ ኣሽከርካሪ ተሽከርካሪኡ ሓደጋ እንክየስዐበ ክዝውር ዝኽእለሉ ኹነታት ብዝግባእ መዚኑ እንተዘይኾይኑ ኣብ ዝኾነ ናይቲ ክልል መንገዲ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ካብ ዝተወሰነ ፍጥነት ንላዕሊ ተሕከርካሪ ከሽከርክር ኣይኽእልን። ብተወሳኺውን እዞም ዝስዕቡ ኩነታት ኣብ ግምት ውሽጢ ከእትው ኣለዎ።

ሀ. ናይቲ መንገዲ ፅሬት ስፍሓትን ሓፈሻዊ ኩነታትን

ለ. እቲ መንገዲ ዝሓልፈሉ ኩነታት መሬትን

ለ/ የዞኖችን፣ የወረዳዎችና የከተሞች መስተዳድር ከአንደኛ ደረጃ አውራ ጎዳናዎች ጋር የሚያገናኝ ማንኛውም መንገድ ነው።

ሐ. የእርሻ ማዕድንና ሌሎች የልማት ስራዎች ማዕከሎች ከአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎደናዎች የሚያገናኝ ነው።

7. <<መጋቢ መንገድ>> ማለት በአንደኛና በሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎዳናዎች የሚያጠቃልል ማናቸውም ጎዳና ሆኖ።

ሀ/ የእርሻ ማዕከሎችን ከገበያ ቦታዎች ጋር የሚያገናኝ

ለ/ ትናንሽ ከተማዎችንና ቀበሌዎችን እርስ በርሳቸው የሚያገናኝ ወይም

ሐ/ የእርሻ የማዕድንና ሌሎች የልማት ስራዎች ማዕከሎችን ከአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎዳናዎች የሚገናኝ ነው።

8. <<የቀበሌ መንገድ >> ማለት መንገዶች ባለ ስልጣን መሪነትን ተቆጣጣሪነት በእቅድ ያልተሰራና ወይም የማይጠበቅ ባጠቃላይ ለህዝብ አገልግሎት ክፍት የሆነና ተሽከርካሪዎች ሊመላለሱበት የሚችሉ ማናቸውም መንገድ ነው።

አንቀፅ 3- አጠቃላይና መሰረታዊ ታሳቢዎች

1. ማናቸውም አሽከርካሪ ተሽከርካሪው አደጋ ሳያስከትል መንዳት የሚችልበትን ሁኔታ ሁሉ በሚገባ መዝኖ ካልሆነ በስተቀር በማንኛውም የክልሉ ጎዳና ስልጣን ባለው አካል ከተወሰነው ፍጥነት በላይ ተሽከርካሪውን ማሽከርከር አይችልም። በተጨማሪም የሚከተሉትን ሁኔታዎች ግምት ውስጥ መግባት አለባቸው።

ሀ. የመንገድ ጥራት ስፋትና አጠቃላይ ሁኔታ።

ለ. መንገዱ የሚያልፍበት የመሬት

ብምኽንያት እዙይ ዘጋጥም ጥውይዋይ መንገድታት መጠን ስፍሓት መንገድን

ሐ. ናይ ዝናብ ናይ ግመ ወይ ካልእ ተፈጥራዊ ኩነታት ምህላውን እዙይ ኣብ ምርኣይን ምዝዋርን ዘሕደሮም ፅዕንቶ፣

መ. ኣብ ከባቢኡ ዘሎ መጠን ነባሪ ህዝቢ

ረ. ዘሎ ወይ ክህሉ ኢዩ ተባሂሉ ዝግመት መጠን በዝሒ ትራፊክ፣

ሰ. መዞርታት፣ ዝተዓፀወ መተሓላለፍቲ፣ ዝተሰናኸሉ ተሽከርከርቲ፣ ዝወደቐ መደራጉሕ ጎቦል ካልእ ምትሕልላፍ ዝህውኽ መሰናኽል ምንባሩን

ሸ. ኣሽከርካሪ ኣብ ዝኾነ እዋን ንተሽከርካሪኡ ከይቆፃፀርን ሓደጋ ብዘብፅሕ ኩነት ንኸየሽከርክር ዝህውኽ ዝኾነ ኩነት ምህላው፣

2. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3/1/ ኹነታት ምሽክርካር እንተተዘርዘረውን ዝኾነ ሰብ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 4 ን 5 ወይ ኣብ ዓንቀፅ 6 ዝተመደበ ናይ ፍጥነት ወሰን ተሓላሊፉ ንበዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብቲ ክልል ኣብ ዝኾነ መንገዲ ከሽከርክር ኣይኽእልን።

3. ዝኾነ ሰብ ኣብቲ ክልል ንበዓል ሞተር ተሽከርካሪኡ ኣብ ዘሽከርክረሉ እዋን ካብ ሓደጋ ንክድሕን ብህድኣት ንከሽከርክር ግድን እንተዘይኾይኑ ምንቅስቓስ ትራፊክ ብዝዓግት ህዱእ ፍጥነት ከሽከርክር ኣይክእልን።

4. ሓደጋ ንከይበዝሕ ብህድኣት ምዝዋር ኣድላይ እንትኾን ወይ በዚ ድማ ኣብ ዓንቀፅ 4ን 5 ወይ ኣብ ዓንቀፅ 6 ብዝተቐመጠ መሰረት ብህድኣት ምዝዋር ዝተመደበ እንትኾውን ኣብ ጥቕኡ ምስ ዝንቀሳቐስ ትራፊክ እንትነፃፀር ብህድኣት ዝዝውርን

ሁኔታዎች በዚሁ ምክንያት የሚያጋጥም ዘወርዋራ መንገድና የመንገዱ የስፋት መጠን፣

ሐ. የዝናብ፣ የደመና (ጭጋግ) ወይም ሌላ ተፈጥሮአዊ ሁኔታ መኖሩን ይህን በማየትና በመንዳት ላይ የሚያሳድረው ተፅኖ፣

መ. በአካባቢው፣ ያለው ኗሪ ህዝብ መጠን

ረ. ያለውና ይኖራል ተብሎ የሚገመተው የትራፊክ መጠን ብዛት፣

ሰ. ማዞርያዎች የተዘጉ መተላለፍያዎች ፣ የተበላሹ ተሽከርካሪዎች፣ የወደቀ የተራራ ናዳና ሌላ ለመተላለፍ የሚያውክ መሰናክል መኖሩን፣

ሸ. አሽከርካሪው በማንኛውም ጊዜ ተሽከርካሪውን እንዳይቆጣጠርና አደጋ በማያስከትል ሁኔታ እንዳያሽከርክር የሚያውክ አደጋ በማያስከትል ሁኔታ እንዳያሽከርክር የሚያውክ ማናቸውም ሁኔታ መኖሩን፣

2. እላይ በንኡስ አንቀፅ 3(1) የማሽከርከር ሁኔታዎች ቢዘረዘሩም ማናቸው ሰው በዚሁ ደንብ አንቀፅ 4 ና 5 ወይም በአንቀፅ 6 የተመደበው የፍጥነት ወሰን ተላልፎ ባለ ሞተር ተሽከርካሪን በክልሉ በማናቸውንም መንገድ ማሽከርከር አይችልም።

3. ማናቸውም ሰው በክልሉ ባለሞተር ተሽከርካሪውን በሚያሽከርክርበት ጊዜ ከአደጋ ለመዳን በዝግታ ሊያሽከረክር ግዴታ ካልሆነበት በቀር የትራፊክ እንቅስቃሴ በሚከለክል ዝቅተኛ ፍጥነት ማሽከርከር አይችልም።

4. አደጋ እንዳይደርስ በዝግታ መንዳት አስፈላጊ ሲሆን ወይም በዚሁ ደንብ በአንቀፅ 4 እና 5 ወይም በአንቀፅ 6 በተቀመጠው መሰረት በዝግታ መንዳት የተመደበ ሲሆን በአጠገቡ ከሚንቀሳቀስ ትራፊክ ሲነፃፀር በዝግታ የሚነዳና

ብእኡ ኣንፈት ዝጓዓዝ ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይቲ መንገዲ የማናይ ጠርዚ ሒዙ ክኸይድ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 4- ካብ ክሊ ከተማ ወፃኢ ብሓፈሻ ዝፍቀድ ወሰን ፍጥነት፣

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ካብ ክሊ፣

1. ናይ ውልቂ ኣውቶሞቢል ወይ ሞተር ብሽክለታ/ ቱግቱግታ/ ስዒቡ ካብ ዝተገለፀ ወሰን ፍጥነት ንላዕሊ ከሽከርክር ኣይክእልን።
   - ሀ. ኣብ ቐዳማይ ብርኪ ኣውራጎደና ኣብ ሰዓት 100/ሚኢቲ/ ኬሎ ሜትር
   - ለ. ኣብ ካልኣይ ብርኪ ኣውራ ጎደና ኣብ ሰዓት 70/ ሰብዓ/ ኪሎ ሜትር
   - ሐ. ኣብ መጋቢ መንገድን ኣብ ቀበሌ መንገድን ኣብ ሰዓት 60/ ስድሳ/ ኪሎ ሜትር
2. ናይ ንግዲ ወይ ናይ ክራይ ተሽከርካሪ ካብ ዝስዕብ ወሰን ፍጥነት ንላዕሊ ከሽከርክር ኣይክእልን
   - ሀ. ኣብ ቀዳማይ ብርኪ ኣውራ ጎደና ኣብ ሰዓት 80/ ሰማኒያ/ ኪሎ ሜትር
   - ለ. ኣብ ካልኣይ ብርኪ ኣውራ ጎደና ኣብ ሰዓት 60/ ስድሳ/ ኪሎ ሜትር
   - ሐ. ኣብ መጋቢ መንገዲን ኣብ ቀበሌ መጋቢ መንገድን ኣብ ሰዓት 50(ሓምሳ) ኪሎ ሜትር
3. ብዓል ሞተር ተሽከርካርን ተጎታትን፣ ከቢድ ካሚዮንን ፍርቂ ተጎታትን መሳርሒ ወይ ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ካብ ዝስዕብ ወሰን ፍጥነት ንላዕሊ ክዝውር ኣይኽእልን።
   - ሀ. ኣብ ቀዳማይ ብርኪ ኣውራጎደና ኣብ ሰዓት 70/ሰብዓ/ ኪሎ ሜትር፣
   - ለ.ኣብ ካልኣይ ብርኪ ኣውራ ጎዳና ኣብ ሰዓት 50 (ሓምሳ) ኪ/ሜትር፣
   - ሐ. ኣብ መጋቢ መንገድን ኣብ ቐበሌ መጋቢ መንገድን ኣብ ሰዓት 40/ኣርብዓ/ ኪሎ ሜትር

ዓንቀፅ 5- ብሓፈሻ ኣብ ክሊ ከተማ ዝፍቀድ

በዝያው አቅጣጫ የሚጓዝ ማናቸውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ የመንገዱን ቀኝ መስመር ይዞ መሄድ አለበት።

ዓንቀፅ 4- ከከተማ ክልል ውጪ በአጠቃላይ የሚፈቀድ የፍጥነት ወሰን

ማናቸውም አሽከርካሪ ከከተማ ውጭ፣

1. የግል አውቶሞቢልን ወይም ሞተር ብስክሌቱን ቀጥሎ ከተገለፀው የፍጥነት ወሰን በላይ ማሽከርከር አይችልም።
   - ሀ. በአንደኛ ደረጃ አውራ ጎዳና በሰዓት 100(መቶ) ኪ/ሜትር
   - ለ. በሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎዳና በሰዓት 70 (ሰባ) ኪ/ሜትር
   - ሐ. በመጋቢ መንገድ፣ በቀበሌ መጋቢ መንገድ በሰዓት 60 (ስድሳ) ኪ/ሜትር
2. የንግድ ወይም የኪራይ ተሽከርካሪ ከሚከተለው የፍጥነት ወሰን በላይ ማሽከርከር አይችልም።
   - ሀ. በአንደኛ ደረጃ አውራ ጎደና በሰዓት 80(ሰማንያ) ኪ/ሜትር
   - ለ. በሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎደና በሰዓት 60 (ስድሳ) ኪ/ሜትር
   - ሐ. በመጋቢ መንገድና በቀበሌ መጋቢ መንገድ በሰዓት 50 (አምሳ) ኪ/ሜትር
3. ባለሞተር ተሽከርካሪና ተሳቢ፣ ከባድ ካሚዮንና ግማሽ ተሳቢ የእርሻ መሳርያ ወይም ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ከሚከተለው የፍጥነት ወሰን በላይ ሊነዳ አይችልም።
   - ሀ. በአንደኛ ደረጃ አውራ ጎደና በሰዓት 70/ሰባ/ ኪ/ሜትር
   - ለ. በሁለተኛ ደረጃ አውራ ጎደና በሰዓት 50 /አምሳ/ ኪ/ሜትር
   - ሐ. በመጋቢ መንገድና በቀበሌ መጋቢ መንገድ 40/አርባ/ ኪሎ ሜትር

ዓንቀፅ 5- በአጠቃላይ በከተማ ክልል የሚፈቀድ

ወሰን ፍጥነት፣

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ ክሊ ከተማ፣

1. ናይ ውልቂ ኣውቶሞቢል ወይ ሞተር ሳይክል/ ቱግቱግታ/ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ኣብ ሰዓት ልዕሊ 60/ስድሳ/ ኪሎ ሜትር ክሽከርክር ኣይኽእልን።
2. ምስ ፅዕነቱ ብሕጊ ካብ ዝፈቐደ ሓፈሻዊ ክብደቱ ካብ 3500 ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ናይ ንግዲ ወይ ናይ ኪራይ ተሽከርካሪ ኣብ ሰዓት ልዕሊ 40/ኣርብዓ/ ኪሎ ሜትር ክሽከርክር ኣይኽእልን።
3. ምስ ፅዕነቱ ብሕጊ ካብ ዝተፈቐደ ሓፈሻዊ ክብደቱ ካብ 3500 ኪሎ ግራም ዝበልፅ ናይ ንግዲ ተሽከርካሪ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪን ተጎታትን ከቢድ ካሚዮንን ፍርቂ ተጎታትን መሳርሒ ሕርሻን ወይ ካልእ ብዓል ሞተር ተሽከርካርን ኣብ ሰዓት ልዕሊ 30/ሰላሳ/ ኪሎ ሜትር፣ ክሽከርኽር ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 6- ፍሉይ ወሰን ፍጥነት፣

1. ኣብ ዝኾነ እዋን ኩነትን ድሕንነትን ህዝቢ ኣድላዪ እንትኾን ኣብ ዝኾነ መንገዲ ወይ ብኽፋሉ ወይ ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ድልድል ዝዝወር ዝኾነ ዓይነት ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 4 ን 5 ንዝተመደበ ወሰን ፍጥነት ክንክይ ኣለዎ።

2. ሀ. ካብ ክሊ ከተማ ወፃኢ ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 4 ካብ ዝተመደበ ዝተፈለየ ወሰን ፍጥነት ናይ ምምዳብ ሓላፍነት ብውክልና ንገፀር መንገዲ ብዓል ስልጣን ተዋሂቡ እዩ።

ለ. ኣብ ውሽጢ ክሊ ከተማውን ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 5 ካብ ዝተመደበ ዝተፈለየ ወሰን ፍጥነት ናይ ምምዳብ ሓላፍነት በብኸተምኡ ንክስርሐሉ ንምምሕዳር ከተማታት ብውክልና ተዋሂቡ እዩ።

ስለዝኾነ'ውን ብፍሉይ ዝምደብ ናይ ወሰን ፍጥነት ምልክታ ምልክት መንገዲ ሓልሓሊፉ ብግልፂ ኣብ ዝረኣይ ቦታ መንገድታት ወይ ከዓ ኣብ ድልድላት ክግበር ኣለዎ።

የፍጥነት ወሰን ፣

ማናቸውም አሽከርካሪ በከተማ ክልል ውስጥ

1. የግል አውቶሞቢል ወይም ሞተር ብስክሌት በማንኛውም መንገድ በሰዓት ከ60/ስድሳ/ ኪሎ ሜትር በላይ በሆነ ፍጥነት ሊነዳ አይችልም።
2. ከነጭነቱ በሕግ ከተፈቀደው አጠቃላይ ክብደት ከ3500 ኪሎ ግራም የማይበልጥ የንግድ ወይም የኪራይ ተሽከርካሪ በሰዓት ከ40/አርባ/ ኪ/ሜ በላይ ማሽከርከር አይችልም።
3. ከነጭነቱ በሕግ ከተፈቀደው ጠቅላላ ክብደት ከ3500 ኪሎ ግራም የሚበልጥ የንግድ ተሽከርካሪ፣ ባለሞተር ተሽከርካሪና፣ ተሳቢ ከባድ ካምዮንና ግማሽ ተሳቢ የእርሻ መሳርያ ወይም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ በሰዓት ከ30/ሰላሳ/ ኪሎ ሜትር በላይ ማሽከርከር አይችልም።

ዓንቀፅ 6- ልዩ ፍጥነት ወሰን ፣

1. በማንኛውም ጊዜና ሁኔታ ለህዝብ ደህንነት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም መንገድ ወይም በክፊል ወይም በማንኛውም ድልድይ ላይ የሚነዳ ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ በአንቀፅ 4 እና 5 የተመደበውን የፍጥነት ወሰን መቀነስ አለበት።

2. ሀ. ከከተማ ክልል ውጪ በአንቀፅ 4 ከተመደበው ላይ የተለየ የፍጥነት ወሰንን የመመደብ የሃላፊነት ለገጠር መንገድ ባለስልጣን ተሰጥቷል።

ለ. ለከተማ ክልል ውስጥም በአንቀፅ 5 ከተመደበው በላይ የተለየ የፍጥነት ወሰን የመመደብ ሃላፊነት በየከተማው እንዲሰራበት ስልጣኑ ለከተሞች አስተዳደር በወክልና ተሰጥቷል።

ስለሆነም ተለይቶ በሚመደብ የፍጥነት ወሰን ማስታወቂያ የመንገድ ምልክቱ አልፎ አልፎ በሚታዩ መንገዶች ወይም ድልድዮች መደረግ አለበት።

ዓንቀፅ 7- በዛዕባ ነዚ ደንቢ ምትሕልላፍ፣

ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ ወይ ከዓ ብመሰረት እዚ ደንቢ ኣብ ላዕሊ ካብ ዝተመደበ ወሰን ፍጥነት ንላዕሊ ዝኾነ ዓይነት ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዘሽከርክር ብክልል ትግራይ ብዝወፅእ መቕፅዒ ደንቢ ይቕፃዕ።

ዓንቀፅ 8 እዚ ደንቢ ዝፅንዐሉ ጊዜ፣

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ጊዜ ጀሚሩ ተፈፃሚ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ

ታሕሳስ/1996

መቐለ

ዓንቀፅ 7- ይህን ደንብ ስለመተላለፍ

በዚሁ ደንብ ውስጥ ወይም ደግሞ በዚሁ ደንብ መሰረት እላይ ከተመደበው የፍጥነት ወሰን በላይ ማናቸውም በትግራይ ክልል በሚወጣው የመቅጫ ደንብ ይቀጣል።

ዓንቀፅ 8- ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣታት ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳደር

ታህሳስ/1996

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራሲ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.4
መቐለ ታሕሳስ 1996 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.4
መቐለ ታህሳስ/1996 ዓ.ም

ደንቢ ቁፅሪ 24/1996 ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ወሰን ፍጥነት ደንቢ

ደንብ ቁጥር 24/1996 የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች የፍጥነት ወሰን ደንብ

ደንቢ ቁፅሪ 24/1996 ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ወሰን ፍጥነት ደንቢ

ድሕንነት ሂወትን ንብረትን ንምሕላው ናይ ተሽከርከርቲ ፍጥነት ወሰን ምቕማጥ አገዳሲ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1- ሓፂር ርእሲ፣

እዚ ደንቢ ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ወሰን ፍጥነት ደንቢ ቁፅሪ 24/1996 ዓ.ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2- ትርጉም፣

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ፣

1. "ወሰን ፍጥነት" ማለት ብዝኾነ ኹነት ሓደ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክዝውረሉ ዝኽእል እቲ ዝለዓለ ፍጥነት ማለት እዩ።

2. "ናይ ውልቀ ኣውቶሞቢል" ማለት ብዘይካ ናይ ፅዕነት መመላለሲ ተሽከርካሪ፣ ብዓል ሞተር ብሽኽሌታ ህዝቢ መመላለሲ ተሽከርካሪ፣ ጎታቲ መኪናን፣ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒን ካልእ ዝተፈላለዩ

ደንብ ቁጥር 24/1996 የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች የፍጥነት ወሰን ደንብ

የሕይወትና የንብረት ደህንነትን ለመጠበቅ የተሽከርካሪዎች ፍጥነት ወሰን ማስቀመጥ አስፈላጊ በመሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ስራ አስፈፃሚ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 56/7/በተሰጠው ስልጣን መሠረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የባለሞተር ተሽከርካሪዎች የፍጥነት ወሰን ደንብ ቁጥር 24/1996 ዓ.ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2- ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ

1. "የፍጥነት ወሰን" ማለት በማንኛውም ሁኔታ አንድ ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ሊነዳበት የሚችል ከፍተኛው ፍጥነት ማለት እዩ።

2. "የግል አቶሞቢል" ማለት ከጭነት ማመላለሻ ተሽከርካሪ በስተቀር ባለ ሞተር ብስክሌት፣ የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ መኪና፣ ጎታችና ልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪያና ሌሎች የተለያዩ ተሽከርካሪዎች

ተሽከርከርቲ ማለት እዩ።

3. "ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ" ማለት ሓመድ ንጉሓፍ መንገዲ ንምስራሕን ተሓሲቡ ዝተሰርሐ ወይ ንዙይ ጉዳይ ክውዕል ዝተገበረ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ እዩ። እዙይ'ውን ሓመድ ዝሸከም ካሚዮንን ኣብቲ ካሚዮን ዝተለቆሙ ሲሚንቶ ዘብኩዑ፣ መልዐሊ ኣቕሑትን/
4. "ተቖፃፀርቲ" እዚ ማለት ደንቢ ዝኽበር ምዃኑ ንምርግጋፅ ኣብ ከተማታት ዝካየዱ ኣናእሽተይ ንግዲ ኣብ ዝተፈቐዱ ቦታታትን ኣግባብን መሰረት ይፍፀሙ ዘለው ምዃኖም ንምቁፅፃር በዚ ደንቢ ስልጣንን ሓላፍነትን ዝተውሃቦም ብማዛጋጃቤታት ከተማ ዝምደቡ ሰራሕተኛታት እዮም።

ዓንቀፅ 3 - ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ደንቢ፡-

ሀ. ኣብ ኩለን ከተማታት ትግራይ ዝካየዱ ደቀቕቲ ንግድን ዕዳጋ መደባት ኣብ ዝካየዱ ስራሕቲ ንግዲ ተፈፃሚ ይኸውን።

ለ. ኣብዚ ዓንቀፅ ፊደል ሀ ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ትሑት ብዝኾነ ካፒታል ከም ሽጋራ፣ ቆሎ፣ በለስን፣ ካልኦት ተመሳሰልቲ ስራሕቲ ዝሰርሑ ዕዳጋ መደብ ክሕዙ እንተይተገደዱ ኣብ ከተማ ውሽጢ ንእዳተዛወሩ ክሰርሑ ዝፍቀደሎም ክህልው ይኽእሉ። በዚ ኣገባብ ክሰርሑ ዝፍቀዱ ዓይነት ተመሳሰልቲ ስራሕቲ ሕድ ሕድ ከተማ ብኣዋጅ ቑፅሪ 65/1995 ኣንቀፅ 15.1.2/3/ ዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ብዘውፅኦ ከተማዊ ሕጊ ይውሰኑ።

ሐ. ኣብዚ ዓንቀፅ ፊደል "ለ" ብዝተደንገገ ኣግባብ ክሰርሑ ዝፍቀደሎም ነጋዶ ዝምልከቶ ከተማ ብዘውፅኦ ከተማዊ ሕጊ መሰረት ዝህልውዎም ካልኦት ግቡኣት ክፍፅሙ ግቡእ ይህልዎም።

ዓንቀፅ 4 - ዝተኸልከሉ ተግባራት

1. ከተማ ማዘጋጃቤት ካብ ዘጣየሾም ዕዳጋ

ማለት ነው።

3. "ልዩ ተንቀሳቃሽ መሣርያ" ማለት አፈር ለመጥረግና መንገድ ለመስራት ታስቦ የተሰራ ወይም ለዚሁ ጉዳይ እንዲውል የተደረገ ማናቸውም ባለሞተር ተሳቢና በተሳቢው/በካሚዮኑ/ የታሰረ የስሚንቶ ማብኪያ ማሽንና የዕቃ ማንሻ ክሬኖች ወይም ለዚሁ ስራ
4. "ተቆጣጣሪዎች" ማለት ይህ ደንብ እየተከበረ መሆኑን ለማረጋገጥ በከተሞች የሚካሄዱ አነስተኛ ንግድ በተፈቀዱ ቦታዎችና አገባቦች መሰረት እየተፈፀመ መሆኑን ለመቆጣጠር በዚህ ደንብ ስልጣንና ሓላፊነት የተሰጣቸው በከተማ ማዘጋጃ ቤቶች የሚመደቡ ሰራተኞች ናቸው።

አንቀፅ 3- የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ፣

ሀ. በሁሉም የትግራይ ከተሞች የሚካሄዱ አነስተኛ የንግድ ስራዎችና የገበያ መደቦች ተፈፃሚ ይሆናል።

ለ. በዚህ አንቀፅ ፊደል ሀ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ በትንሽ ካፒታል እንደ ሲጋራ፣ ቆሎ፣ በለስ እና ሌሎች ተመሳሳይ ስራዎች የሚሰሩ የገበያ መደብ እንዲይዙ ሳይገደዱ በከተማ ውስጥ እየተዘዋወሩ እንዲሰሩ የሚፈቀድላቸው ነጋዴዎች ሊኖሩ ይችላሉ። በእንደዚህ አገባብ ሊሰሩ የሚፈቀድላቸው ተመሳሳይ ዓይነት ስራዎች እያንዳንዱ ከተማ በአዋጅ ቁጥር 65/1995 አንቀፅ 15.1.2/3/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት በሚያወጣው የከተማ ሕግ ይወሰናል።

ሐ. በዚህ አንቀፅ ፊደል በተደነገገው መሰረት እንዲሰሩ የተፈደላቸው ነጋዴዎች የሚመለከተው ከተማ በሚያወጣው የከተማ ሕግ መሰረት የሚኖሩቸው ሌሎች ግዴታዎች የመፈፀም ግዴታ አለባቸው።

አንቀፅ 4- የተከለከሉ ተግባሮች

1. የከተማ ማዘጋጃቤት ከቋቋሚቸው የገበያ

መደባት ወይ ዝተፈቐዱ ቦታታት ወፃኢ ኣብ ናይ ህዝቢ መመሓለፊ መንገድታትን ብራንዳታትን ወይ ካልኦት ክፍቲ ቦታታት ሸቐጥ ዘርጊሕካ ይኹን እንዳተዘዋወርካ ምስራሕ ዝተኸልከለ እዩ።

2. ብዚ ደንቢ ኣብ ዝሸፈኑ ስራሕቲ ንግዲ ዝዋፈር ሰብ ኣብ ዕዳጋ መደባት ወይ ዝተፈቐዱ ናይ ንግዲ ቦታታት ጥራሕ ክሰርሕን ኣብዚ ደንቢ ዝተዘርዘሩ ካልኦት ግቡኣት ብምኽባር ክሰርሕ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 5 - ስልጣንን ተግባርን ከተማ ማዘጋጃ ቤት

1. ኣብ ከተማታት ዘለውን ንቕድሚት ዝህልውን ዕዳጋ መደባት ምንቅስቓስ ደቀቕትን ንግድን ብቐረባ ኮይኑ ዘመሓድር፣ ስርዓት ዘትሕዝን ዝቆፃፀርን ነናይ ከተምኡ ማዘጋጃ ቤት እዩ።
2. ኣብ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ1 ዝተደንገገ ሓፈሻዊ ስልጣን ከምዘሎ ኮይኑ ሕድ ሕድ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ዝስዕቡ ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

ሀ. ብዚ ደንቢ ዝመሓደር ዕደጋ መደብ ይህልዎ፣

ለ. ናይ ዕደጋ መደብ ይዕድል፣ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ካርድ ይህብ፣

ሐ. ዕዳጋ መደብ የመሓድር

መ. ኣብ ዕዳጋ መደብ ዘለው ደቀቕቲ ነጋዶ ዝርዝር መረዳእታ መዝገቡ ይሕዝ፣

ሰ. ኣብ ዕዳጋ መደብ ዝሰርሑ ነጋዶ ናይ ግልጋሎት ግብሪ ብእዋኑ ክኸፍሉ ይገብር ይቆፃፀር።

ረ. ኣብ ዕዳጋ መደብ ዝሰርሑ ደቀቕቲ ነጋዶ ባዕሎም ንባዕሎም ዝመሓዳደርሉ ኩነታት የመቻቹ።

ሸ. ካብ ዝተፈቐደ ቦታን ኩነታት ወፃኢ ኣብ ከማታት ንግዲ ከይካየድ ይቆፃፀር። ካብዚ

መደቦች ወይም የተፈቀዱ ቦታዎች ወጪ በህዝብ መተላለፍያ መንገዶች እና በረንዳዎች ወይም ሌሎች ክፍት ቦታዎች ሸቀጣ ሸቀጥ ዘርግቶ ይሁን እየተዘዋወሩ መሸጥ የተከለከለ ነው።

2. በዚህ ደንብ የሚሸፈኑ የንግድ ስራዎች የሚሰራ ሰው በገበያ መደቦች ወይም በተፈቀዱ የንግድ ቦታዎች ብቻ እንዲሰራና ሌሎች በዚህ ደንብ የተዘረዘሩት ግዴታዎች በማክበር መስራት አለበት።

አንቀፅ 5- የከተማ ማዘጋጃቤት ስልጣንና ተግባር

1. በከተሞች ያሉትንና ወደፊት የሚኖሩትን የገበያ መደቦች፣ አነስተኛ ንግድ ስራዎች እንቅስቃሴ በቅርብ ሆኖ የሚያስተዳድር፣ ስርአት የሚያስይዝና የሚቆጣጠር የየከተማው ማዘጋጃ ቤት ነው።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተጠቀሰው ጠቅላላ ስልጣን እንዳለ ሆኖ እያንዳንዱ ከተማ ማዘጋጃ ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

ሀ. በዚህ ደንብ የሚተዳደር የገበያ መደብ ይኖረዋል፣

ለ. የገበያ መደብ ያድላል፣ የይዞታ ማረጋገጫ ካርድ ይሰጣል፣

ሐ. የገበያ መደብ ያስተዳድራል፣

መ. በገበያ መደብ ያሉት ትናንሽ ነጋዴዎች ዝርዝር ማስረጃ መዝገቦ ይይዛል።

ሰ. በገያ መደብ የሚሰሩ ነጋዴዎች የአገልግሎት ግብር በግዜ እንዲከፍሉ ያደርጋል፣ ይቆጣጠራል፣

ረ. በገበያ መደብ የሚሰሩት ትናንሽ ነጋዴዎች ራሳቸው በራሳቸው የሚተዳደሩበት ሁኔታዎች ያመቻቻል።

ሸ. ከተፈቀደ ቦታና ሁኔታ ወጪ በከተሞች አነስተኛ የንግድ ስራዎች እንዳይካሄድ

ዝተፈቐደ ኣግባብን ቦታ ወፃኢ ዝካየዱ ስራሕቲ ተኸታቲሉ ሕጋዊ ስጉምቲ ክውሰዶም ይገብር፣

ቀ. ተፈፃምነት ድንጋገታት እዚ ደንቢ ዝከታተሉን ዝቆፃፀሩን ሰራሕተኛታት የዋፍር፣ ይቆፃፀር፣

በ. ናይ የቑፃፀርቲ ዕለታዊ ፀብፃብ ይከታተል፣

ተ. ዕዳጋ መደብ ፅሬቱን ፀጥትኡን ክሕሎ ይገብር፣ እንትጠሓስ ምስ ዝምልከቶም አካላት ብምኽን ስርዓት ክሕሎ ይገብር፣ ኣብ ዕዳጋ መደብ ዝተዋፈሩ ደቀ'ቕቲ ነጋዶ ኣብ ምኽባር ፀጥታን ምሕላው ፅሬትን ክሳተፉ የተሓባብር፣

ቸ. በዚ ደንቢ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን አፈፃፅማ አመልኪቱ ንናይ ከተምኡ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ ተቕርብ።

ዓንቀፅ 6 - ስልጣንን ተግባርን ተቖፃፀርቲ

ተቖፃፀርቲ ተፀዋዕነቶም ንዝመደቦም ከተማ ማዘጋጃቤት ኮይኑ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎም፣

ሀ. ኣብ ዕዳጋ መደብ ዝሰርሑ ነጋዶ ዝሰርሕሉ መደብ ብመሰረት እዚ ደንቢ ዝተዓደሎም ምኺኑ ምቁፅፃር፣

ለ. ኣብ ዘይተፈቐደ ቦታ ንግዲ ዘካይዱ ሰባት ክትትል ብምግባር ናብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ኣቕሪቡ ውሳነ ክወሃበሉ ምግባር፣

ሐ. ኣብ ዕዳጋ መደብ ዝፍጠር ጉድለት ፅሬት ይቆፃፀር፣ ብናይ ሓለዋ ጥዕና ደንብን መምርሕን መሰረት ስጉምቲ ይወስድ፣

መ. ብማዘጋጃቤት ዝወሃብዎ ምስ ስርሖ ዝዛመዱ ስራሕቲ ይፍፅም፤

ሰ. ተፈፃምነት እዚ ደንቢ ክረጋግፅ ብኣብያተ ማዘጋጃ ዝምደብ ተቖፃፀሪ መንነት ካርዲ ይህልዎ፣ ክርኢ እንትሕተት ንዝሓተቶ ናይ ምርኣይ ግቡእ ኣለዎ።

ይቆጣጠራል፣ ከተፈቀደው አገባብ ቦታ ውጪ የሚካሄዱ ስራዎች ተከታትሎ ሕጋዊ እርምጃ እንዲወስዱባቸው ያደርጋል።

ቀ. የዚህ ደንብ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት የሚከታተሉና የሚቆጣጠሩ ሰራተኞች ያሰማራል፣ ይቆጣጠራል።

በ. የተቆጣጣሪዎች ዕለታዊ ሪፖርት ይከታተላል፣

ተ. የገበያ መደብ ፅዳትና ፀጥታ እንዲጠበቅ ያደርጋል። ይህ ሲጣስ ደግሞ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ስርአት እንዲጠበቅ ያደርጋል፣ በገበያ መደብ የተሰማሩ ትናንሽ ነጋዴዎች ፀጥታ በማስከበርና ፅዳት በመጠበቅ ላይ እንዲሳተፉ ያስተባብራል።

ቸ. በዚህ ደንብ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር አፈፃፀም በተመለከተ ለከተማው ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

አንቀፅ 6- የተቆጣጣሪዎች ስልጣንና ተግባር

ተቆጣጣሪዎች ተጠሪነታቸው ለመደባቸው የከተማ ማዘጋጃ ቤት ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖራቸዋል።

ሀ. በገበያ መደብ የሚሰሩ ነጋዴዎች የሚሰሩበት መደብ በዚህ ደንብ መሰረት የተሰጣቸው መሆኑን ይቆጣጠራል፣

ለ. በተከለከለ ቦታ ላይ ንግድ የሚያካሂዱ ሰዎች ክትትል በማድረግ ወደ ሚመለከተው ፍርድ ቤት አቅርቦ ውሳኔ እንዲሰጥበት ያደርጋል።

ሐ. በገበያ መደብ ላይ የሚፈጠር የፅዳት ጉድለት ይቆጣጠራል በጤና አጠባበቅ ደንብና መመርያ መሰረት እርምጃ ይወስዳል።

መ. በማዘጋጃ ቤት የሚሰጡት ከስራው ጋር የሚዛመዱ ሌሎች ስራዎች ይፈፅማል፣

ሰ. የዚህ ደንብ ተፈፃሚነት እንዲያረጋግጥ በማዘጋጃ ቤት የሚመደብ ተቆጣጣሪ መለያ ካርድ ይኖረዋል፣ እንዲያሳይ በሚጠየቅበት ግዜ ለጠየቀው የማሳየት

ዓንቀፅ 7 - ዕዳጋ መደብ ወይ ናይ ስራሕ ቦታ ንምርካብ ክማልኡ ዝግበኦም ረቛሒታት

1. ዝኾነ ኣብ ዕዳጋ መደብ ክሰርሕ ዝደሊ ሰብ ነዞም ዝስዕቡ ረቛሒታት ከማልእ ኣለዎ።

   ሀ. ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ ዝኾነ፣
   ለ. ዕድሚኡ 18 ዓመንት ልዕሊኡን፣
   ሐ. መደበኛ ሰራሕን ስሩዕን ንግዲ ዘይብሉን ስሩዕ ንግዲ ከካይድ ዓቕሙ ትሑት ዝኾነ፣
   መ. በዓል ገዝኡ ወይ በዓል ገዛኣ ዕዳጋ መደብ ዘይብሉ/ላ
   ሰ. ኣብዚ ደንቢ ዝተደንገጉ ግቡኣት ክፍፅም ድልው ዝኾነ
   ረ. ዝምልከቶ ከተማ ብሕጊ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ንዘውፅኦም ካልኦት ተወሰኽቲ ሮቕሓታት ዘማልእ። ዝርዝሩ ሕድ ሕድ ከተማ ብዘውፅኦ ከተማዊ ሕጊ ክውሰን ይኽእል።
   ሸ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ለ/ ዝተደንገገ ናይ ዕድመ ገደብ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 3/ለ/ዝተመልከቱ ስራሕቲ ኣብ ዝዋፈሩ ሰባት ተፈፃሚ ኣይኸውንን

ዓንቀፅ 8 -መሰል

1. ብመሰረት እዚ ደንቢ ዕዳጋ መደብ ዝተዓደለ ነጋዳይ ኣብ ዝተዓደሎ መደብ ሙሉእ ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ። እዚ ናይ ምጥቃም መሰል ብዝምልከቶ ኣካል እንትፍቀደሉ ንቤተሰቡ ናይ ምትሕልላፍ መሰል የጠቓልል። ንዕላማ `ዚ ደንቢ ቤተሰብ ማለት ሰብኣይ ሰበይትን ወላድን ውላዱን እዮም። ይኹን ዳኣምበር ውላድ ዘይብሎም ነገር ግን ብኦኦም ብምፍላጥ ከማሓላልፍ ክፍቀደሉ ይኽእል እዩ።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ፣ ዝተሓለወ መሰል ከምዘሎ ኾይኑ ዝኾነ ኣብ ዕዳጋ

ግዴታ አለበት፣

አንቀፅ 7- የገበያ መደብ ወይም የስራ ቦታ ለማግኘት መሟላት ያለባቸው ነገሮች

1. በገበያ መደብ ላይ ሊሰራ የሚፈልግ ማንኛውም ሰው የሚከተሉትን መስፈርያዎች ማሟላት አለበት

   ሀ. ዜግነት ኢትዮጵያዊ የሆነ፣
   ለ. እድሜው 18 አመትና ከዛ በላይ የሆነ፣
   ሐ.መደበኛ ስራና ቋሚ የሆኑ ንግድ የሌለውና ቋሚ ንግድ ለማካሄድ አቅሙ ዝቅተኛ የሆነ፣
   መ. ባለቤቱ/ቷ የገበያ መደብ የሌለው፣

ሰ. በዚህ ደንብ የተደነገጉት ግዴታዎች ለመፈፀም ዝግጁ የሆነ፣

ረ.የሚመለከተው ከተማ በህግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ለሚያወጣቸው ሌሎች ተጨማሪ መስፈርቶች የሚያሟላ። ዝርዝሩ እያንዳንዱ ከተማ በሚያወጣቸው የከተማ ሕግ ሊወሰን ይችላል።

ሸ. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ -አንቀፅ 1/ለ/ የተደነገገው የዕድሜ ገደብ በዚህ ደምብ አንቀፅ 3/ለ በተመለከቱ ስራዎች በሚሰማሩ ሰዎች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

ዓንቀፅ 8 -መብት

1. በዚህ ደንብ መሰረት የገበያ መደብ የተሰጠው ነጋዴ በተሰጠው መደብ ሙሉ የመጠቀም መብት ይኖራል። ይህ የመጠቀም መብት በሚመለከተው አካል ሲፈቀድለት ለቤተሰቦች የማስተላለፍ መብትን ይጨምራል። ለዚህ ደንብ አላማ ቤተሰብ ማለት ባልና ሚስት ወላጆችና ተወላጆች ናቸው። ይሁን እንጂ ልጅ የሌላቸው ነገር ግን በእርሱ ስር የሚተዳደሩ ሰዎች ያልዋቸው ነጋዴዎች ለከተማ ማዘጋጃቤቱ በማሳወቅ እንዲስተላልፉ ሊፈቀድላቸው ይችላል።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተሰጠው መብት እንዳለ ሆኖ ማነኛውም በገበያ

መደብ ዝሰርሕ ነጋዳይ፣

ሀ. ከም ሽቓቕ፣ ግልጋሎት ማይ፣ ምልዓል ጉሓፍ ዝመሳሰሉ ናይ ሓባር ግልጋሎት ብሓባር ምጥቃም፣

ለ. ተቖፃፀርቲ ኣብ ዝቆፃፀርሉ እዋን መንነቶም ምሕታት፣

ሐ. ኣብ ምምሕድዳር ዕደጋ ዝሰምዖ ሓሳብን ርኢቶን ምሃብን ምቕራብን መሰል፣

መ. ብተቖፃፀርቲ በፂሑኒ ንዝብሎ በደል ጥርዓኑ ናብ ናይ ከተምኡ ማዘጋጃ ቤት ብምቕራብ ፍታሕ ናይ ምርካብ መሰል ይህልዎ።

ዓንቀፅ 9 ግቡእ

ዕዳጋ መደብ ተዋሂብዎ ዝሰርሕ ነጋዳይ ዝስዕቡ ግቡኣት ይህልውዎ፣

1. ካብ ዝተዓደሎ መደብ ቑፅሪ ወፃኢ ክሰርሕ የብሉን፣
2. ናይ ዕዳጋ መደብ ክራይ ከምኡ'ውን ናይ ግልጋሎት ግብሪ ብእዋኑ ምኽፋል።
3. ንተቖፃፀርቲ ብዛዕባ ኣብ መደብ ዘካይዶ ስራሕ ትኽክለኛን ሙሉእ መረዳእታ ናይ ምሃብ
4. ዝተዓደሎ መደብ ንሳልሳይ ወገን ብመሸጣ፣ ብውህብቶ ወይ ብካሊእ መንገዲ ዘይምምሕልላፍ፣
5. ብመሰረት ዓንቀፅ 8/1/ ዝተዓደሎ መደብ ናይ ምጥቃም መሰሉ ንቤተሰቡ ከማሓላልፍ እንተደሊ ካብ ከተምኡ ማዘጋጃ ቤት ስምምዕነት ምርካብ፣
6. ምስ ዕላማ ዕደጋ መደብን ደቀቕቲ ንግዲ ዘይዛመዱን ዝፃብኡን ዓበይቲ ናይ ንግዲ ስራሕ ዘይምስራሕ።
7. እቲ ዕዳጋ ፀጥታን ፅሬቱ ክሕሎ ምስታፍን ምትሕብባር፣
8. ብመሰረት መምርሕን ሓለዋ ጥዕና ኣብ ጥዕና ሓደጋ ዘስዕቡን ንንባዕሎም ተፃባእቲ ዝኾኑ ሸቀጣት ብሓደ ዘይምሓዝ፣
9. ኣብ ናይ ዕደጋ መደብ ተኻራይቲ ብሓባር

መደብ የሚሰራ ነጋዴ ፣

ሀ. እንደ ሽንት ቤት ፣ የውሃ አገልግሎት ፣ የቆሻሻ ማንሳት የመሳሰሉት በጋራ የመጠቀም ፣

ለ. ተቆጣጣሪዎች በሚቆጣጠሩበት ግዜ ማንነታቸውን የመጠየቅ፣

ሐ. በገበያ አስተዳደር የሚሰማው ሓሳብና አስተያየት የመስጠትና የማቅረብ መብት፣

መ. በተቆጣጣሪዎች ደርሶብኛል የሚላቸውን በደሎች ቅሬታውን ለከተማው መዘጋጃቤት በማቅረብ መፍትሔ የማግኘት መብት ይኖረዋል።

አንቀፅ 9 - ግዴታዎች

የገበያ መደብ ተሰጥቶት የሚሰራ ነጋዴ የሚከተሉት ገዴታዎች ይኖሩታል ፣

1. ከተሰጠው የመደብ ቁጥር ውጭ መስራት የለበትም፣
2. የገበያ መደብ ክራይና የኣገልግሎት ግብር በጊዜው መክፈል፣
3. በመደብ ላይ ስለሚያካሂደው ስራ ትክክለኛና የተሟላ ማስረጃ ለተቆጣጣሪዎች የመስጠት፣
4. የተሰጠው መደብ ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ ፣ በስጦታ ወይም በሌላ መንገድ አለማስተላለፍ፣
5. በአንቀፅ 8/1/ መሰረት የተሰጠው መደብ የመጠቀም መብት ለቤተሰቦቹ ማስተላለፍ ሲፈልግ ከከተማው ማዘጋጃ ቤት ስምምነት ማግኘት፣
6. ከየገበያ መደብና ጥቃቅን ንግድ ኣላማ ጋር የማይዛመዱና የሚቃረኑ ትላልቅ የንግድ ስራዎች አለመስራት፣
7. የገበያ ፀጥታና ፅዳት እንዲጠብቅ የመሳተፍና የመተባበር ፣
8. በጤና ኣጠባበቅ ደንብና መምርያ መሰረት በጤና ላይ አደጋ የሚያደርሱና እርስበርሳቸው ተቃራኒ የሆኑ ሸቀጣ ሸቀጦች በአንድ ላይ አለመያዝ፣
9. የገበያ መደብ ተከራዮች በኣንድነት

ንዝጥቀመሎም ግልጋሎታት ንሓለዋን ምምሕዳሮምን ዘድሊ ወፃኢታት ከተማ ቤት ምኽሪ ብዘውፀኦ ከተማዊ ሕጊ ብዝውስኖ መሰረት ብፅሒቱ ናይ ምሽፋን ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 10- ቕፅዓት

እዚ ደንቢ ብዝእዝዞ መሰረት ዝህልውዎ ግቡኣት ዘይፈፀመ ወይ በዚ ደንቢ ዝተደንገጉ ኽልከላታት ዝጣሓሰ ሰብ ከከም ኣግባብነቱ ኣብዚ ደንቢ ወይ ኣብ ገበን መቕፅዒ ሕጊ ድንጋገታት ደንቢ ምትሕልላፍ ዝተወሰነ ቕፅዓት ይፍፀም።

ዓንቀፅ 11- አፈፃፅማ

1. ናይ ዕዳጋ ተዋሂብዎ እንዳሰርሐ እንዳሃለወ ክኽፍሎ ዝግባእ ክራይ ወይ ካልኦት ናይ ግልጋሎት ክፍሊታት ንምክፋል ፍቓደኛ ዘይኮነ ነጋዳይ፣
   ሀ. ናይ ክልተ ወርሒ ክራይ ዘይከፈለ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ይወሃቦ፣
   ለ. ናይ ሰለስተ ወርሒ መደብ ክራይ ዘይከፈለ 5 ፐርሰንት ቕፅዓት ኣብ ልዕሊ እቲ ዝኽፈል ክራይ ብተወሳኺ ክኽፍል ይግበር፣
   ሐ. ንሹዱሽተ ተኸታተልቲ ኣዋርሕ ክራይ ዘይኸፈለ እቲ ቤት ይተኸፈለ ክራይ ናይ ምሕታት መሰሉ ሕሉው ኮይኑ ዝሓዞ ዕዳጋ መደብ ይሕደግ።

   መ. ካብቲ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ስምምዕነት ከይረኸበ ዝውሃቦ ዕዳጋ መደብ ወይ ናይ ስራሕ ቦታ ንኻሊእ ሰብ ኣማሓላሊፉ እንተረኺቡ ዝሓዞ ዕዳጋ መደብ ወይ ስራሕ ቦታ ይሕደግ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ዝፍፀም ቕፅዓት ወይ ምምሕዳራዊ ስጉምቲ ዝምልከቶ ማዘጋጃ ቤት ይፍፀም።

3. አብዚ ደንቢ አንቀፅ ዝተደንገጉ ግቡኣት ንኽፍፀም ፍቓደኛ ዘይኮነ ዕዳጋ መደብ ወይ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ቦታ ዝተውሃቦ ሰብ

የሚጠቀሙባቸው አገልግሎቶች ለጥበቃና ለአስተዳደራቸው የሚያስፈልጉ ወጪዎች የከተማ ምክር ቤት በሚያወጣው የከተማ ሕግ የሚወሰነው መሰረት ድርሻው የመሸፈን ግዴታ አለው ።

አንቀፅ 10 - ቅጣት

ይህ ደንብ በሚያዘው መሰረት የሚኖሩት ግዴታዎቾ የማይፈፅም ወይም በዚህ ደንብ የተደነገጉትን ክልከላዎች የጣሰ ሰው እንደየ አግባቡ በዚህ ደንብ ወይም በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ የደንብ መተላለፍ ድንጋጌዎች የተወሰነውን ቅጣት ይፈፀማል።

አንቀፅ 11- የቅጣት አፈፃፀም

1. የገበያ መደብ ተሰጥቶት በመስራት ላይ እያለ ሊከፈለው የሚገባ የኪራይ ወይም ሌሎች የአገልግሎት ክፍያዎች ለመክፈል ፍቃደኛ ያልሆነ ነጋዴ ፣
   ሀ. የሁለት ወር የመደብ ኪራይ ያልከፈለ የፅሑፍ ማስጠንቀቅያ ይሰጠዋል።
   ለ. የሶስት ወር የመደብ ኪራይ ያልከፈለ በሚከፈለው ኪራይ ላይ 5 % ቅጣት በተጨማሪ እንዲከፍል ያደርጋል ፣
   ሐ. ለተከታታይ 6 ወራት ኪራይ ያልከፈለ ማዘጋጃቤት ያልተከፈለውን ኪራይ የመጠየቅ መብቱ እንዳለ ሆኖ የያዘውን የገበያ መደብ ይወሰድበታል፣
   መ. ከከተማው ማዘጋጃቤት ስምምነት ሳያገኝ የተሰጠውን የገበያ መደብ ወይም የስራ ቦታ ለሌላ ሰው አሳልፎ ከተገኘ የያዘው የገበያ መደብ ወይም የስራ ቦታ ይወሰዳል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ በተደነገገው መሰረት የሚፈፀም ቅጣት ወይም አስተዳደራዊ እርምጃ በሚመለከተው ማዘጋጃ ቤት ይፈፀማል።
3. በዚህ ደንብ አንቀፅ 9 የተደነገጉት ግዴታዎች ለመፈፀም ፍቃደኛ ያልሆነ የገበያ መደብ ወይም ተመሳሳይ የስራ ቦታ

ዝስዕብ ቕፅዓታት ብማዘጋጃ ቤት ዝምደብ ተቖፃፃሪ ብሕጋዊ ናይ ፋይናንስ ቕብሊት ገይሩ ኸሁ ይፍፀም።

ሀ. ፅሬት ዕደጋ ዘበላሸወ ኮይኑ እንትከብ ብር 10.00

ለ. ኣብ ዘይተፈቐደ ቦታ እንዳሰርሐእን ትርከብ ንመጀመርታ ጊዜ ብር 10.00

4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3/ለ/ ብዝተደንገገ መሰረት ኣብ ዘይተፈቐደ ቦታ እንዳሰርሐ ካብ ሓደ ጊዜ ንላዕሊ ዝተረኸበ ሰብ ስልጣን ናብ ዘለዎ ቤት ፍርዲ ቐሪቡ ኣብ ደንቢ ዝጥሕሱ ተግባራት ፈፂሙ ዝረተኸበ ሰብ ሰልጣን ናብ ዘለዎ ቤት ፍርዲ ቐሪቡ ክቕፃዕ ይግበር።

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1፣2፣3 ካብ ዝተመልከቱ ወፃኢ ዝኾኑ ነዚ ደንቢ ዝጥሕሱ ተግባራት ፈፂሙ ዝተረኸበ ሰብ ስልጣን ናብ ዘለዎ ቤት ፈርዲ ቐሪቡ ክቕፃዕ ይግበር።

ዓቀፅ 12- ናይ ምቁፅፃር ግቡእ

1. ከተማ ማዘጋጃ ቤት እዚ ደንቢ ንዝወፀሉ ዕላማ ይፍፀም ምህላውን ናይዚ ደንቢ ተፈፃሚነት ንምርግጋፅ ዝተመደቡ ተቖፃፀርቲ በዚ ደንቢ መሰረት ጥራሕ ይሰርሑ ዘለው ምኻኖም ምቁፅፃር ግቡእ ኣለዎ።
2. ንሕጊን ደንቢታት ስነ ምግባርን ተፃባኢ ብዝኾነ መንገዲ ስልጣኑ ክጥቀም ኣብ ዝረኸቦ ተቖፃፃሪ ኣግባብ ዘለዎ ናይ ሰራሕተኛ መማሓዳደሪ ደንቢ ወይ ናይ ገበን ሕጊ ከም ኣግባብነቱ ተፈፃሚ ክኸውን ይገብር።

ዓንቀፅ 13 - መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

እዚ ደንቢ ንምፍፃም ኣድላዩ ኮይኑ እንትርከብ ምስዚ ደንቢ ዘይጻነፅ መምርሒ ብዝምልከቶ ከተማ ቤት ምኽሪ ይወፅእ።

የተሰጠው ሰው የሚከታተሉት ቅጣቶች ማዘጋጃ ቤት በሚመድበው ተቆጣጣሪ በፋይናንስ ሕጋዊ ደረሰኝ መሰረት ወድያውኑ ይፈፀማል።

ሀ. የገበያ ፅዳት አበላሽቶ ከተገኘ ብር 10.00

ለ. ባልተፈቀደ ቦታ እየሰራ ለመጀመርያ ግዜ የተገኘ ብር 10.00

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ 3/ለ/ በተደነገገው መሰረት ባልተፈቀደ ቦታ እየሰራ ከአንድ ጊዜ በላይ የተገኘ ሰው ስልጣን ወደ አለው ፍርድ ቤት ቀርቦ በደንብ መተላለፍ ሕግ የተደነገጉት ቅጣቶች እዲፈፀሙ ይደረጋል።

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1፣2፣3 ከተመለከቱት ወጪ የሆኑ ይህን ደንብ የሚጥሱ ተግባሮች ፈፅሞ የተገኘ ሰው ስልጣን ወደ አለው ፍርድ ቤት ቀርቦ እንዲቀጣ ይደረጋል።

አንቀጽ 12- የመቆጣጠር ግዴታ

1. የከተማ ማዘጋጃ ቤት ይህ ደንብ ለወጣበት ዓላማ እየተፈፀመ መሆኑንና የዚህ ደንብ ተፈፃሚነት ለማረጋገጥ የተመደቡ ተቆጣጣሪዎች በዚህ ደንብ መሰረት ብቻ እየሰሩ መሆናቸውን የመቆጣጠር ግዴታ አለበት።
2. ለሕግና ለስነ-ምግባር ደንቦች ተቃራኒ በሆነ መንገድ ስልጣኑ ሲጠቀም በተገኘው ተቆጣጣሪ አግባብ ያለው የሰራተኛ መተዳደርያ ደንበ ወይም የወንጀለኛ መቅጫ ሕግ እንደየ አገባቡ ተፈፃሚ እንዲሆን ያደርጋል።

አንቀፅ 13- መመርያ የማውጣት ስልጣን

ይህንን ደንብ ለማስፈፀም አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ግዜ ከዚህ ደንብ ጋር የማይጋጭ መመርያ በሚመለከተው የከተማ ምክር ቤት በሚያወጣው የከተማ ሕግ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 14 - ደንቢ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ደንቢ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ታሕሳስ/1996

መቐለ

አንቀፅ 14- ደንቡ የሚፀናበት ግዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳደር

ታሕሳስ/1996

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.1
መቐለ ታሕሳስ 10/1996

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.1
መቐለ ታሕሳስ 10/1996

ደንቢ ቑፅሪ 25/1996

ኣብ ከተማታት ዝካየዱ ደቀቕቲ ንግዲን ናይ ዕዳጋ መደባትን ዝማሓደሩሉ ስርዓት ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ

ደንቢ ቑፅሪ 25/1996
ኣብ ከተማታት ዝካየዱ ደቀቕቲ ንግዲን ናይ ዕዳጋ መደባትን ዝማሓደሩሉ ስርዓት ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ

ከተማታት ልምዓትን ህንፀት ከባቢኦን ንምስላጥ ንኸክእላ በቢ ከተምኡ ዝካየዱ ደቀቕቲ ምንቅስቓሳት ንግዲ ሕጊን ስርዓት ብዝተኸተለ ኣግባብ ክፍፀሙ ምግባር ሕዚ ኣብ ከተማታት ይረአ ዘሎ ናይ ዕዳጋ ቦታታት ኣቀማምጣ ንምምሕዳርን ግልጋሎት ንምሃብ ብዘመቹ መንገዲ ስርዓት ንምትሓዝ ኣላይ ኮይኑ ስለዝተረከበ ስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ::

ዓንቀፅ 1 - ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ኣብ ከተማታት ዝካየዱ ደቀቕቲ ንግዲን ናይ ዕዳጋ መደባት ዝማሓደሩሉ ስርዓት ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ 25/1996" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል::

ዓንቀፅ - ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. "ዕዳጋ መደብ" ማለት ብከተማ ማዘጋጃቤታት ንዝተፈላለዩ ኣናእሽተይ ንግዲ ስራሕቲ

ደንብ ቁጥር 25/1996

በከተሞች የሚካሄዱ ጥቃቅን ንግድና የገበያ መደቦች የሚተዳደሩበትን ስርዓት ለመወሰን የወጣ ደንብ

ደንብ ቁጥር 25/1996
በከተሞች የሚካሄዱ ጥቃቅን ንግድና የገበያ መደቦች የሚተዳደሩበትን ስርዓት ለመወሰን የወጣ ደንብ

ከተሞች የኣከባቢያቸውን ልማትና ዕድገት ለማፋጠን ይችሉ ዘንድ በየከተማው የሚካሄዱ ኣነስተኛ የንግድ እንቅስቃሴዎች የሚኖራቸው ሚና በመገንዘብ እነኝህ የመሳሰሉ የንግድ እንቅስቃሴዎች ህግና ስርኣት በተከተሉ ኣገባብ እንዲፈፀሙ ማድረግ በከተሞች የሚታየውን የገበያ ቦታዎች ኣቀማመጥ ለማስተዳደርና ኣገልግሎት ለመስጠት በሚያመች መንገድ ስርዓተ ለማስያዝ ሆነ ስለተገኘ የትግራይ በሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ትግራይ አንቀፅ 56/7 መሰረት የሚከተለውን ደንብ ኣውጥቷል::

አንቀፅ 1 - ኣጭር ርእስ

ይህ ደንብ "በከተሞች የሚካሄዱ ጥቃቅን ንግድና የገበያ መደቦች የሚተዳደሩበት ስርዓት ለመወሰነ የወጣ ደንብ ቁጥር 25/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይቻላል::

ኣንቀፅ 2 - ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ

1. "የገበያ መደብ " ማለት በከተማ ማዘጋጃቤቶች ለተለያዩ ኣነስተኛ የንግድ

ክውዕል ተባሂሉ ዝተፈቐን ዝተኸለለ ቦታ እዩ::

2. "ደቀቕቲ ነጋዶ" ማለት ብመሰረት ንግዲ ፍቓድን ምዝገባን ኣዋጅ ቑፅሪ 67/89 ዘይሸፈኑን ኣብ ዕዳጋ መደብ ብስሩዕ ተዓዲሎም ዝሰርሑን ብዝተፈላለየ ኩነታት ተዘዋዊሮም ክሰርሑ ዝፋቀደሎም ነጋዶ እዮም:: ቅድሚት ዘሎ ዓብይ ሓይሊ መብራህቲ ናይ ሓፂር ሓይሊ መብራህቲ ምንካይ እዩ::

3. "ተሽከርካሪ ኣገልግሎት ሓደጋ" ማለት ኣምቡላንስ ንሰራዊት ንፖሊስ ንመከላኸሊ ሓደጋ ሓዊ ዘገልግል ከቢድ ሓደጋ ዘጋጠሞ ሰብ ዝሓዘ ተሽከርካሪ እዩ:: ስለዝኾነ ከምዚ ዓይነት ተሽከርካሪ ክንቐሳቀስ ዘለዎ ኣብ ቅድሚት ብዘይ ምቁራፅ ቦግ ህልም ዝብል ቀይሕ ወይ ሰማያዊ ምልክት መብራህቲ ክርእይ ወይ ንመጠንቀቕታ ዝስማዕማዕ ምልክት ድምፂ ወይ ደወል ክስምዕ ኣለዎ::

4. "መስቀለኛ መንገዲ" ማለት ክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝኾኑ ጐደናታት ወይ መንገድታት ብመልክዕ መስቀለኛ ዝራ ኽብሉ ቦታ እዩ::

5. "ነፀላ መንገዲ" ማለት ብሓደ መስርዕ ዝጓዓዙ ተሽከርከርቲ ዘተሓላልፍ እኹል ስፍሓት ዘለዎም ክፋል መንገዲ እዩ::

6. "መብርሂ እዋን" ማለት ካብ ፀሓይ ዝፀደቐትሉ ክሳብ ፀሓይ ትበርቀሉ ዘሎ ጊዜን ከምኡውን ብምኽንያት ኩነታት ኣየር ንምርኣይ ኣብ ዘይካኣለሉ ጊዜ እዩ::

7. "ተሽከረካሪ ንነዊሕ ጊዜ ደው ምባል" ማለት ተሳፈርቲ ንምስፋር ወይ ንምውራድ ወይ ኣቕሓ ንምፅዓን ወይ ንምርጋፍ ካብ ዝድለ ግዘ ንላዕሊ ተሳፋሪ ሰብ ወይ ኣቕሓ ኣብ ውሽጢ ይሃልዎ ኣይሃልዎ መኪና ደው እንተብል እዩ::

8. ክሊ ቤት መዘጋጃ ማለት ቤት ማዘጋጃ ወይ ቤት ምኽሪ ማዘጋጃ ብቐጥታ ዘማሓድሮ ክሊ ከተማ እዩ::

9. ናይ ከተማ መንገዲ ማለት ኣብ ውሽጢ ክሊ ቤት ማዘጋጃ ዝርከብ ዝኾነ ዓይነት መንገዲ እዩ::

ስራዎች እንዲውል ታስቦ የተፈቀደና የተከለለ ቦታ ነው::

2. "ትናንሽ ነጋዴዎች" ማለት በንግድ ፈቃድና ምዝገባ ኣዋጅ ቁጥር 67/89 መሰረት ያልተካተተ ያልሸፈኑ የገበያ መደብ በኣግባቡ ተሰጥቷቸው የሚሰሩ እና በተለያየ ሁኔታዎች ተዘዋውሮ እንዲሰሩ የተፈቀደላቸው ነጋዴዎች ናቸው::ትልቅ የመብራት ሃይል ወደ ኣጭር የመብራት ሃይል መቀነስ ማለት ነው::

3. የኣደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ማለት ኣምቡላንስ ለፖሊስ ሠራዊት ለእሳት ኣደጋ መከላከያ የሚያገለግል ከባድ ኣደጋ ያጋጠመውን ሰው የያዘ ተሽከርካሪ የሚያንቀሳቅስ ሰው በመኪናው ፊት ያለ ማቋረጥ እልም ድርግም የሚል ቀይ ወይም ሰማያዊ መብራትን ማሳየት ወይም ደግሞ ለማስጠንቀቂያ የሚስማማ ምልክት ወይም የደወል ድምፅ ማስማት ኣለበት::

4. መስቀለኛ መንገድ ማለት ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ጐዳናዎች ወይም መንገዶች በመስቀል ቅፅል ምልክት የሚገናኙበት ቦታ ነው::

5. ነጠላ መንገድ ማለት በኣንድ ኣቅጣጫ በቅደም ተከተል የሚጓዙ ተሽከርካሪዎች የሚተላለፉበት በቂ ስፋት ያለው የመንገድ ክፍል ነው::

6. የማብርያ ጊዜ ማለት ፀሓይ ከጠለቀችበት ጊዜ ጀምሮ ፀሓይ እስክትወጣበት ያለው ጊዜና እንዲሁም በኣየር ሁኔታዎች የተነሳ ለማየት የማይቻልበት ጊዜ ነው::

7. ተሽከርካሪ ለረጅም ጊዜ ማቆም ማለት ተሳፋሪዎችን ለማሳፈር ወይም ለማውረድ ወይም ዕቃ ለመጫን ወይም ለማራገፍ ከሚያስፈልግ ጊዜ በላይ ተሳፋሪ ሰው ወይም ዕቃ በውስጠ ቢኖረውም ባይኖረውም መኪናው ሲቆም ነው::

8. የማዘጋጃ ቤት ክልል ማለት ማዘጋጃ ቤት ወይም የማዘጋጃ ቤት ምክር ቤት የሚያስተዳድረው የከተማ ክል ነው::

9. የከተማ መንገድ ማለት በማዘጋጃ ቤቱ ክልል ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም ኣይነት መንገድ ነው::

10. ብዓል ሓደ ኣንፈት ጉደና ወይ መንገዲ ማለት ተሽከርከርቲ ብሓደ ኣንፈት ጥራሕ ንኽንዓዙሉ ዝተፈቐደ ጉደና ወይ መንገዲ እዩ::

11. መቋረጺ ኣጋራት ማለት ኣቋሪፆም ንኽሰግሩ ተባሂሉ ኣብ መንገዲ ውሽጢ ምልክት ዝተገበረሉ ክፍል መንገዲ እዩ::

12. የማንን ፀጋምን ማለት ተጓዓዝቲ ዝኸድሉ ኣንፈት ብወገን ፀጋም ወይ የማን ዘሎ እዩ::

13. መንገዲ ማለት ተሽከርከርቲ መኸዲ ተባሂሉ ኣስፉልት ወይ ካልእ ዓይነት ሓመድ ወይ ፀፀር ዝተገበረሉ ኣካል መንገዲ ወይ ጎደና ማለት ኮይኑ ናይቲ ጎደና ወይ መንገዲ ጠርዚ ኣይሓውስን::

14. ምልክት መንገዲ ማለት ተሽከርከርቲ ዝተሓላለፍሉ ኣንፈት ንምውሳንን ከምኡውን ንተሓላፍቲ መጠንቀቕታ ንምሃብ ዘገልግል ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ዘውፅኦ ዝኾነ ምልክት እዩ::

15. ተሽከርከርቲ ንሓፂር እዋን ደው ምባል ማለት ተሳፈርቲ ንምውራድ ወይ ንምስፋር ተባሂሉ ኣብ ውሽጢ ተሳፋራይ ይሃሉ ኣይሃሉ ተሽከርካሪ ንሓፂር ጊዜ ደው ምባሉ እዩ::

16. ናይ ውልቀ መንገዲ ማለት ካብ ዋና መንገዲ ናብ ውሽጢ መንደር እትው ዝበለ ካብ መንበሪ ገዛ ናብ ዋና መንገዲ ዘእቱ መንገዲ እዩ::

17. ዘደንዝዝ እፅ ማለት ከም ሓሽሽ ማሪዋና ኮኬይንን ሄሮይንን ዝበሉ እዮም::

18. ትራፊክ ማለት ኣብ ዝኾነ ጎደና ወይ መንገዲ ሓደ ወይ በበዝሒ ኮይኖም ዝተሓላለፍሉ ኣጋራት ወይ ሰብ ሰሪርዎም ወይ እናተኾብከቡ ወይ እናተጓሰዩ ዝኸዱ እንስሳትን ተሽከርከርትን እዮም::

19. ምልክት መቆፃፀሪ ትራፊክ ማለት ንተሓላለፍቲ ደው ንምባል ወይ ንምምሓፍ ዘገልግል ብኢድ ወይ ብሜካኒካል ወይ ብኤሌክትሪክ ሓይሊ ዝወሃብ ምልክት መንገዲ እዩ::

20. ተሽከርከርቲ ማለት ብሓይሊ ሞተር ይኹን ብዘይ ሓይሊ ሞተር ዝንቀሳቐስ ወይ ዝሰሓብ እዩ::

10. ባለ ኣንድ ኣቅጣጫ ጐዳና ወይም መንገድ ማለት ተሽከርካሪዎች በኣንድ ኣቅጣጫ ብቻ እንዲጓዙበት የተፈቀደ ጎዳና ወይም መንገድ ነው::

11. የእግረኛ ማቋረጫ ማለት እግረኞች በማቋረጥ እንዲሻገሩበት ብሎ በመንገዱ ውስጥ ምልክት የተደረገበት ክፍል ነው::

12. ግራና ቀኝ ማለት ተጓገሮች የሚሄዱበት በግራ ወይም በቀኝ በኩል ያለው ነው::

13. መንገድ ማለት ለተሽከርካሪዎች መሄጃ ተብሎ ኣስፋልት ወይም ሌላ ኣይነት ኣፈር ወይም ጠጠር የተደረገበት የመንገድ ኣካል ወይም ጐዳና ሆኖ የጎዳናው ወይም የመንገዱን ዳር ኣይጨምርም::

14. የመንገድ ምልክት ማለት ተሽከርካሪዎች የሚተላለፉበት ኣቅጣጫን ለመወሰንና እንዲሁም ተላላፊዎችን ማስጠንቀቂያ ለመስጠት እንዲያገለግል የትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት ያወጣው ማንኛውም ምልክት ነው::

15. ተሽከርካሪን ለኣጭር ጊዜ ማቆም ማለት ተሳፋሪዎችን ለማውረድ ወይም ለማሳፈር ተብሎ በመኪናው ውስጥ ተሳፋሪ ቢኖርም ባይኖርም ተሽከርካሪውን ለኣጭር ጊዜ ማቆም ነው::

16. የግል መንገድ ማለት ከዋናው መንገድ ወደ መንደር ውስጥ ገባ ያለ ከመኖሪያ ቤት ወደ ዋናው መንገድ የሚያስገባ መንገድ ነው::

17. የሚያደነዝዝ ዕፅ ማለት እንደ ሓሽሽ ማሪዋና ኮኬይንና ሄሮይን የመሳሰሉ ናቸው::

18. ትራፊክ ማለት በማንኛውም ጐዳና ይም መንገድ ኣንድ ወይም በብዛት ሆነው እግረኞች የሚላለፉበትን ወይም ተቀምጠውባቸው እየተነዱ ወይም እየተጠበቁ የሚሄዱ እንስሳትና ተሽከርካሪዎች ናቸው::

19. የትራፊክ መቆጣጠሪያ ምልክት ማለት መንገድ ተላላፊዎችን ለማቆም ወይም ለማሰተላለፍ የሚያገለግል በእጅ ወይም በመካኒካል ወይም በኤሌክትሪክ ሃይል የሚሰጥ የመንገድ ምልክት ነው::

20. ተሽከርካሪ ማለት በሞተር ኃይል ሆነ ያለሞተር ኃይል የሚንቀሳቀስ ማንኛውም ሁለት

ክፍሊ ኽልተ
ጉቡእ ተጠቀምቲ መንገድን ኣሽከርከርትን

ዓንቀፅ 3 - ብሽለልትነት ዘይምሽክርካር

ሀ/ ዝኾነ ሰብ ኩነታት ጊዜ ከምኡውን ናይቲ መንገዲ ዓይነትን በዝሒ ተመሓላለፍትን ሰባት እንተይገመትካ ብዘይ ጥንቃቐ ወይ ኣብ ህዝቢ ጉድኣት ከስዕብ ብዘኽእል ናህሪ

ለ/ ኣብቲ መንገዲ ንዝተሓላለፉ ካልኦት ሰባት ድሕንነት እንተይሓበን ብዝግባእ እንተይተጠንቀቐን ብሽለልትነት ኣብ ዝኾነ መንገዲ ዝኾነ ተሽከርካሪ ምሽክርካር ክልክል እዩ::

ዓንቀፅ 4 - ግቡእ ተጠቀምቲ መንገዲ

ኣብ ጎዳና ወይ ኣብ መንገዲ ዝጥቀሙ እዚ ዝስዕብ ጉቡእ ክፍፅሙ ኣለዎም::

ሀ/ ህዝቢ በቲ ጎዳና ወይ መንገዲ ናይ ምጥቃም መሰሉ ክሕለወሉ

ለ/ ኣብ ሂወት ይኹን ኣብ ንብረት ጉድኣት ከይበፅሕ ምጥንቃቕ

ሐ/ ንትራፊክ ዕንቅፋት ዘይምኳን

መ/ ኣብ ህዝቢ ሓደጋ ንከይበፅሕ ጥንቃቐ ምግባር

ዓንቀፅ 5 - ብዛዕባ ምልክታት መንገዲን ብትራፊክ ፖሊስ ዝውሃቡ ምልክታት

ሀ/ ኣብ ጎዳና ወይ ኣብ መንገዲ ዝጥቀሙ ኹሎም ብምልክት መንገዲ ኣቢሉ ዝውሃብ ትእዛዝ ክፍፅሙ ኣለዎም::

ለ/ ኣብዚ ደንቢ ካብ ዝተመልከቱ ዝኾነ ትእዛዝ ወይ ዝምልከቶ በዓል መዚ ካብ ዝህብዎ ትእዛዝ ወይ ምልክታት መንገዲ ካብ ዝህብዎ ትእዛዝ ወፃኢ ንተኾነውን ኣብ ጐዳና ወይ ኣብ መንገዲ ዝጥቀሙ ኹሎም ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ክዳን ደንቢ ፖሊስ ትራፊክ ዝተኸደነ ንዘርእዩ ምልክትን ዝህቦ ትእዛዝ ክፍፅሙ ኣለዎም::

ዓንቀፅ 6 - ብዘይ ፍቓድ ምሽክርካር ኽልኩል ብዛዕባ ምኳኑ

ወይም ከዚያ በላይ በሆነ ጎማዎች የሚቀሳቀስ ወይም የሚሳብ ነው::

ክፍል ሁለት
የመንገድ ተጠቃሚዎችና የአሽከረካሪዎች ግዴታ

አንቀፅ 3 - በቸልተኝነት አለማሽከርከር

ሀ/ ማናቸውም ሰው የጊዜ ሁኔታ እንዲሁም የመንገዱ ዓይነትና የመንገዱ ተላላፊዎችን ግምት ውስጥ ሲያስገባ ያለ ጥንቃቄ ወይም በህዝብ ላይ ጉዳት ሊያስተካክል በሚችል ፍጥነት

ለ/ በመንገዱ ላይ ለሚተላለፉ ሌሎ ሰዎች ደህንነት ሳያስብና ተገቢ ጥንቃቄ ሳያደርግ በቸልተኝነት በማንኛውም መንገድ ማናቸውም ተሽከርካሪን ማሽከረከር የተከለከለ ነው::

አንቀፅ 4 - የመንገድ ተጠቃሚዎች ግዴታ

ጐዳናውን ወይም መንገዱን የሚጠቀሙ የሚከተለውን መፈፀም አለባቸው

ሀ/ ህዝቡ በጐዳናው ወይም በመንገዱ የመጠቀም መብቱ እንዲጠበቅለት

ለ/ በህይወት ሆነ በንብረት ላይ ጉዳት እንዳይደርስ መጠንቀቅ

ሐ/ ለትራፊክ እንቅፋት አለመሆን

መ/ በህዝብ ላይ አደጋ እንደይደርስ ጥንቃቄ ማድረግ

አንቀፅ 5 - ስለ መንገድ ምልክቶችና በትራፊክ ፖሊስ ስሚሰጡ ምልክቶች

ሀ/ ጐዳናው ወይም መንገዱን የሚጠቀሙ ሁሉ በመንገድ ምልክቱ አማካኝነት የመሰጠውን ትእዛዝ መፈፀም ይኖርባቸዋል::

ለ/ በዚሁ ደንብ ከተመለከተው ማንኛውም ትእዛዝ ወይም የሚመለከተው ባለስልጣን ከወሰነው ደብ ወይም የመንገድ ምልክቶች ከሚሰጡት ትእዛዞች ውጭ ቢሆንም በጐዳናው ወይም በመንገዱ ሚጠቀሙ ሁሉ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የፖሊስ ትራፊክ የደንብ ልብስ የለበሰው የሚያሳየው ምልክትና ትእዛዝ መፈፀም አለባቸው::

አንቀፅ 6 - ያለ መንጃ ፈቃድ መንዳት የተከለከለ ስለ መሆኑ

ፍቓድ መዘወሪ ዘይብሉ ዝኾነ ሰብ ዝኾነ ዓይነት ብሓይሊ ሞተር ዝንቀሳቐስ ተሽከርካሪ ከሽከርክር ኣይፍቀደሉን::

ዓንቀፅ 7 -ሓደጋ ብዘስዕብ ኩነታት ምሽክርካር ብዛዕባ ምኽልካል

ዝኾነ ኣሽከርካሪ

ሀ/ ዘደንዝዝ ዕፅ ጫት ንዘስክር መሰተ እናወሰደ ወይ ወሲዱ

ለ/ ጥዕንኡ ዘይተማለአ

ሐ/ ብመድሓኒት ተመሪዙ

መ/ ዘይተማልአ ኣካል ንዘለወ ተሽከርከርቲ ምሽክርካር ወይ ብካልእ ሓደጋ ከስዕብ ብዝኽእል ኩነታት ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ ከሽከርኽር የብሉን ::

ዓንቀፅ 8 -በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምሽክርካር ዝኽልክሉ ኹነት

1. ኣሽከርካሪ ንሓደ ተሽከርካሪ ዝኾነ ኣሰራርሕኡ ኣቕሕቱን ኣካላቱን ኩነታት ዓይነቱን ኣብዚ ደንቢ ወይ ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 14/1984 ዓንቀፅ 7/1/ ወይ ዝምልከቶ በዓል ስልጣን ኣብ ዘውፅኦ ካልእ ደንቢ ካብ ዝውስኖ ዓይነት ወፃኢ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ከሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 9 -ቁፅፅር ምንቅስቓ እንስሳትን ተሽከርከርትን

ሀ/ ዝኾነ በዓል ሞተር ኣሽከርካሪኡ ኣብ ዘንቀሳቕሰሉ እዋን መሪ ብኢዱ ክሕዝን ካልኣይ መቆፃፀሪ መሳርሕታት ብኣግባቡ ክጥቀምን ይግባእ::

ለ/ ዝኾነ ሰብ ኣብ ዝባን እንስሳ ተቐሚጡ እንዳጋለበ እንዳኾብከበ እንዳትተተን ኣብ መንገዲ ወይ ኣብ ጐዳና ኣብ ዝኸደሉ ጊዜ ኣድላይ ጥንቃቐ ክገብር ኣለዎ::

ዓንቀፅ 10 -ዝኾነ ኣሽከርካሪ የማናዩ ሒዙ ንኽንዓዝ ግዴትኡ ምዃኑ

ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ ብኻልእ ምኽንያት እንተዘይተደንጊጉ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ብዝተክኣለ መጠን የማናዩ ሒዙ ከሽከርክር ኣለዎ::

ዓንቀፅ 11 -ብህድኣት ዝጓዓዙ ተሽከርከርቲ

የመንጃ ፈቃድ የሌለው ማንኛውም ሰው ማንኛውም ዓይነት በሞተር ኃይል የሚንቀሳቀሰውን ተሽከርካሪ እንዲያሽከረክር አይፈቀድለትም::

አንቀፅ 7 -አደጋን በሚያስከትሉ ሁኔታዎች ማሽከርከር ስለ መከልከል

ማንኛውም አሽከርካሪ

ሀ/ደንዛዥ ዕፅ ጫት የሚያሰክር መጠጥ እየወሰደ ወይም ወስዶ

ለ/ ጤናው ባልተሟላበት

ሐ/ በመድሃኒት ተመርዞ

መ/ ያልተሟላ አካል ያላቸውን ተሽከርካሪዎችን ማሽከርከር ወይም በሌላ አደጋን ማስከተል በሚችል ሁኔታ ማናቸውም ዓይነት ተሽከርካሪ ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 8 -ስለ ሞተር ተሽከርካሪን ማሽከርከር የሚከለከልበት ሁኔታ

1. ማንኛውም አሽከርካሪ ንዱን ተሽከርካሪ የዕቃዎቹ አሰራ አላቱንና የዓይነቱ ሁኔታዎች በዚህ ደንብ ወይም አዋጅ ቁጥር 14/1984 አንቀፅ 7/1/ ወይም የሚመለከተው ባለስጣን ከሚያወጣው ሌላ ደንብ ከሚወስነው ዓይነት ውጭ ማንኛውም ባለሞተር ሽከርካሪን ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 9 -የእንስሳትና የተሽከርካሪዎችን እንቅስቃሴ መቆጣጠር

ሀ/ ማንኛውም ባለሞተር አሽከርካሪ ተሽከርካሪውን በሚያንቀሳቅስት ጊዜ መሪውን በእጁ መያዝ ሌሎች መቆጣጠሪያ መሣሪያዎችን በአግባቡ መጠቀም ይኖርበታል::

ለ/ ማንኛውም ሰው በእንስሳ ጀርባ ላይ ተቀምጦ እየጋለበ፣እየነዳ፣ እየነተተ በመንገድ ወይም በጐዳና ላይ የሚጓዝበት ጊዜ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለበት::

አንቀፅ 10 -ማናቸውም አሽከርካሪ ቀኙ ይዞ መጓዝ ጌታው ስለመሆኑ

በዚሁ ደንብ በሌ ካልተደነገገ በስቀር ማናቸውም አሽከርካሪ በተቻለ መጠን ቀኙን ይዞ ማሽከርከር አለበት::

አንቀፅ 11 -በዝግታ ስለሚጓዙ ተሽከርካሪዎች

ካብ ደድሕሪኡ ዝጓዓዙ ብጥቅኡ ዝተሓላለፉን ተሽከርከርቲ ፍጥነቱ ነክዩ ዝጓዓዝ ተሽከርካሪ ብየማኑ ወገን ዝርከብ ፀግዒ መንገዲ ተፀጊዑ ክሽይድ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 12 ንምርኣይ ኣብዘይክኣለሉ ጊዜ መንገዲ ዘይምቕያር

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ከም ልቡ ንምርኣይ ኣብ ዘይኽእለሉ ጊዜ ካበ ዝጓዓዝሉ ነፀላ መንገዲ ብምቅያር ናብ ካልእ መስመር ንኽሳገር ኣይፍቀደሉን::

ዓንቀፅ 13 -ብመንገዲ ምጥቃም

ሀ/ ዝኾነ ኣሽከርካሪ መንገደ መኪና ኣብዘለውሉ ኩነታት ካብቲ መንገዲ ወፃኢ ክሽከርክር ኣይብሉን::

ለ/ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንሓደ ዓይነት ተሽከርካሪ ተባሂሉ ካብ ዝተፈቐደ መንገዲ ወፃኢ ክሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 14 -ዝተኸፋፈሉ መንገድታት

ሀ. ጐደና ወይ መንገዲ ብእምኒ ምልክት ብተኸልታት ብትራፊክ ደሴትን ብዝመሳሰሉን ዝተኸፋፈለ እንተኾይኑ ሕድሕድ ክፍል መንገዲ ወይ ጐዳና በዓል ሓደ ኣንፈት ጐዳና ወይ መንገዲ ተጌሩ ይቑፀር::

ለ. ብዘየቋረፅ ናይ ቀለም መስመር ኣብ ማእኸሉ ዝተመቐለ ጐዳና ወይ መንገዲ ዘጓዓዝ ተሽከርካሪ የማናይ ወገን መስመር ሒዙ ክሽይድ ኣለዎ:: ናይቲ ቀለም መስመር ኣብ ዘቋርፀሉ ቦታ እንተዘይኮይኑ ተሽከርከርቲ ካብ የማን ናብ ፀጋም ንኽሳገሩ ኣይፍቀድን::

ዓንቀፅ 15 -ምዕንቃፍ ምንቅስቓስ ተመሓላለፍቲ

ዝኾነ ሰብ ሕጋዊ ስልጣን እንተዘይሃዎ ኮነ ኢሉ ወይ ብሸለልትነት መተሓላለፊ ጐደና ምዕፃው ወይ ፍጥነት ዝንክይ ወይ ከምድላይካ ምንቅስቓስ ዘየኽእል ዘፀግም ኩነታት ክፈጥር የብሉን::

ዓንቀፅ 16 -ክዕንቅፍ ዝኽእል ነገራት ኣብ መንገዲ ምቕማጥ

ዝኾነ ሰብ ሕጋዊ ስልጣን እንተይሃለዎ ኣብ ጐዳና

በስተቃላው ከሚጓዙና በኣጠገቡ ሚያልፉ ተሽከርካሪዎች ሲነፃፀር ፍጥነቱን ቀንሶ የሚጓዝ ተሽከርካሪ በቀኙ በኩል በሚገኝ ጥግ መንገድ ተግቶ መጓዝ ኣለበት::

አንቀፅ 12 -ማየት በማይቻልበት ጊዜ መንገድ ኣለመለወጥ

ማንኛውም ኣሽከርካሪ እንደልብ ማየት በማይችልበት ጊዜ የሚጓዝበትን ነጠላ መንገድ ለውጦ ወደ ሌላው መስመር እንዲሻገር ኣይፈቀድለትም ::

አንቀፅ 13 -በመንገድ መቀም

ሀ/ ማንኛውም ኣሽከርካሪ የመኪና መንገድ ባለበት ሁኔታ ከመንገድ ውጭ ማሽከርከር የለበትም::

ለ/ ማንኛውም ኣሽከርካሪ ለኣንድ ኣይነት ተሽከርካሪ ተብሎ ከተፈቀደው መንገድ ውጭ ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 14 -ተከፋፈሉ መንገዶች

ሀ/ ጎዳና ወይም መንገድ በድንጋይ ምልክት በኣትክቶች በትራፊ ደሴትና በመሳሰሉት የተከፋፈለ ከሆነ እያንዳንዱ የመንገድ ክፍል ወይም ጐዳና ባለ ኣንድ ኣቅጣጫ ጐዳና ወይም መንገድ ተደርጐ ይቆጠራል::

ለ/ በማይቋረጥ የቀለም መሰመር ከመሀሉ የተከፈለ ጎዳና ወይም መንገድ ላየ የሚጓዝ ተሽከርካሪ ቀኙን መስመር ይዞ መጓዝ ኣለበት:: የቀለም መስመሩ በሚቋረጥበት ቦታ ካልሆነ በቀር ተሽከርካሪዎች ከቀኝ ወደ ግራ እንዲሻገሩ ኣይፈቀድም::

አንቀፅ 15 -የተላላፊዎችን እንቅስቃሴ ማደናቀፍ

ማንኛውም ሰው ህጋዊስልጣን ሳይኖረው ሆን ብሎ ወይም በቸልተኝነት የመተላለፊያ ጐዳናን መዝጋት ወይም ፍጥነትን የሚቀንስ ወይም እንዳስፈለገው መንቀሳቀስ ያማያስችል ኣስቸጋሪ ሁኔታዎችን መፍጠር የለበትም::

አንቀፅ 16 -ሊያደናቅፍ የሚችሉ ነገሮችን መንገድ ላይ ስለ ማስቀመጥ

ማንኛውም ሰው ህጋዊ ስልጣን ሳይኖረው

ወይ ኣብ መንገዲ ንዝጥቀሙ ዘዕንቅፍ ወይ ጉድኣት ከብፅሕ ዝኽእል ነገር ወይ ተማሓላለፍቲ ዝህውኽ ወይ ንሰብን ተሽከርከርትን ብዝኾነ መንገዲ ክጐድእ ዝኽእል ነገር ኣብ ዝኾነ መንገዲ ክቕምጥ የብሉን::

ዓንቀፅ 17 -ምብልሻው ጐዳናታት

ዝኾነ ሰብ ካብ ኣሰራርሕኡ ካብ ኣተሓሕዝኡ ወይ ካብ ኣቀማምጥኡ ጉድኣት ዝተልዓለ ብጐማታት ዝሽክርከር ክበ ነገራት ወይ ብኻልእ ክፍሊ ኣካላቱ ነት ጐዳና ከበላሽው ዝኽእሉ ተሽከርከርቲ ኣብ ጐዳና ከሽከርክር ወይ ክጐትት የብሉ::

ዓንቀፅ 18 -ኣብ ገዳና ወይ መገዲ ተሽከርከርቲ ምፅጋን

1. ዝኾነ ሰብ ኣብ ጐዳና ተሽከርካሪ ክፅግን ወይ ክሕድስ ኣይፈቐደሉን እንተኾነ ጉዕዞ ተሽከርካሪ ንክይቕፅል ዝገብር ንኡሽተይ ብልሽት እንተኾይኑ ተሽከርካሪ ንምንቅስቓስ ወይ ካብቲ ቦታ ንምልዓል ዘኣክል ንኡሽተይ ፅገና ኣብ ጐዳና ይኽእል:: ኮይኑ ግና በቲ ዝካየድ ፅገና ኣብቲ መንገዲ ንዝጥቀሙ ካልኦት ታሓለፍቲ ዕንቅፋት ክኸውን የብሉን :: ካብዙይ ተወሳኺ
   ሀ/ ካብ ክሊ ከተማ ወፃኢ እንተኾይኑ ንትራፊክ ኣብ ዘፀግም ቦታ ተሽከርራካሪ ጠጠው ክብል የብሉን::
   ለ/ ኣብ ውሽጢ ክሊ ከተማ እንተኾይኑ ካብ ሽዱሽተ ሰዓት ንላዕሊ ኣብቲ ቦታ ክፀንሕ የብሉን::
2. ሓደ ኣሽከርካሪ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተተመሓላሊፉ በዚ ደኒ ኣብ ዓንቀፅ ደንቢ 64 ዝተደንገገ ይፍፀመሉ::
3. ዝኾነ ሰብ ዝተበላሸወ መኪና ካብ መንገዲ ኣብ ዘልዕለሉ ጊዜ ኣብቲ መንገዲ ዝወዳደቑ ሰብርባራት ምስትያትን ኣብ ካልኦት ተመሓላለፍቲ ጉድኣት ከብፅሑ ዝኽእሉ ነገራትን ኩሎም ካብቲ መንገዲ ከልዕሎም ኣለዎ::

ዓንቀፅ 19 -ትክን ዘይትን

ዝኾነ ሰብ ንሓደ ዓይነት ተሽከርካሪ ካብ ዝግበኦ

ጎዳናውን ወይም መንገዱን የሚቀሙትን የሚያስናክል ወይም ጉዳት ሊያሰከትል የሚችል ነገር ወይም መንገድ ተላላፊዎች የሚያውክ ወይም ሰዎችንና ተሽከርካሪዎችን በማንኛውም መንገድ ሊጎዳ የሚችል ነገር በማንኛውም መንገድ ማኖር የለበትም::

አንቀፅ 17 -የጎዳናዎች ማበላሸት

ማንኛውም ሰው ከአሠራሩ ከአያያዙ ወይም ከአቀማመጡ ድለት የተነሳ በገማዎች የሚሽከረከሩ ክብ ነገሮች ወይም በሌላ የአካሉ ክፍል ጎዳናውን ሊያበላሽ የሚችሉ ተሽከርካሪዎች በጎዳናው ማሽከርከር ወይም መጎተት የለበትም::

አንቀፅ 18 -በጎዳና ወይም በመንገድ ላይ ተሽከርካሪዎችን ስለ መጠገን

1. ማንኛውም ሰው በጎዳና ላይ ተሽከርካሪን መጠገን ወይም ማደስ አይፈቀድለትም ሆኖም የተሽከርካሪው ጉዞ እንዳይቀጥል ሊያደርግ የሚች ትንሽ ብልሽት ከሆነ ተሽከርካሪን ለማንቀሳቀስ ወይም ግን በሚደረገው ጥገና ማድረግ ይችላል:: ሆነም ግን በሚደረገው ጥገና መንገዱን ለሚጠቀሙ ሌሎች ተላላፊዎች እንቅፋት መሆን የለበትም:: ከዚህ በተጨማሪ::
   ሀ/ ከከተማ ክልል ውጭ ከሆነ ለትራፊክ በሚያስቸግር ቦታ ተሽከርካሪውን ማቆም የለበትም::
   ለ/ በከተማ ክልል ውስጥ ከሆነ ከስድስት ሰዓት በላይ በበታው መቆየት የለበትም::
2. አንድ ተሽከርካሪ በንኡስ ኣንቀፅ 1 የተጠቀሰውን ከተላላፊ በዚህ ደንብ በኣንቀፅ 64 የተደነገገው ይፈፀምበታል::
3. ማንኛውም ሰው የተበላሸ መኪና ከመንገድ በሚያነሳበተ ጊዜ በመንገዱ ላይ የወዳደቁ የመስትዋት ስብርባሪዎችና በሌሎች ተላላፊዎች ላይ ጉዳት ሊያስከትሉ የሚችሉ ነገሮች ሁሉ ከመንገዱ ማንሳት ኣለበት::

አንቀፅ 19 -ስለ ጭስና ዘይት

ማንኛውም ሰው ኣንድ ዓይነት ተሽከርካሪ

ንላዕሊ ትኪ ዘይቲ ወይ ነዳዲ እናተፈኦ ኣብ ካልኦት ተሓላለፍቲ ጉድኣት ዘምፅእ ወይ ጥዕና ዝህውኽን በኣግባቡ ዘይተፀገነ ተሽከርካርን ከሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 20 -ካብ መጠን ንላዕሊ ድምፂ ምፍጣር

ዝኾነ ሰብ ብዝግባእ ብዘይምሕዳሱ ወይ ኩነታት ቴክኒኩ ብዝግባእ ብዘይምሕላው ብኹነታት ኣፅዓፅንኡ ዝተላዓለ ካብ መጠን ንላዕሊ ድምፂ ዘስምዕ ተሽከርካሪ ኣብ ዝኾነ ይኹን መንገዲ ወይ ጐዳና ከሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 21 -ኣብ ሓደ ሓደ መንገዲ ከይኽይድ ምቁፅፃር

ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ንዝምልከቶም ኣካላት ኣተሓባቢሩ ምልክት ብምውፃእ ወይ ምልክት መንገዲ ብምግባር ተሽከርካሪ ወይ ኣጋራት ወይ እንስሳታት ናብቲ መንገዲ ከይኣትው ወይ ካብቲ መንገዲ ከይወፁ ምቁፅፃር ወይ ምክልኻል ይኽእል እዩ::

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ምልክታት ትራፊክ

ዓንቀፅ 22 -"ሕለፍ" ዝብል ምልክት

ሕለፍ ዝብል ምልክት ዝወሃብ

1. ኣብ ምልክት መቆፃፀሪ ትራፊክ እንኾይኑ ሓምላወ ሕብሪ ወይ ሓምላዊ መብራህቲ እንትበርህ፣
2. ብፖሊስ ትራፊክ እንተኾይኑ ተሽከርካሪ ንክሓልፍ ኢኢዳው ንጐኒ ብኸብዲ ኢዱ ዘርጊሑ እንትርኢ፣

ዓንቀፅ 23 -"ደው በል" ዝብል ምልክት

ደው በል ዝብል ምልክት ዝወሃብ

1. ኣብ ምልክት መቆፃፀሪ ትራፊክ እንተኾይኑ ቀይሕ ሕብሪ ወይ ቀይሕ መብራህቲ እንትበርህ::
2. ብፖሊስ ትራፊክ እንተኾይኑ ተሽከርካሪ እቲ ፖሊስ ትራፊክ ሓደ ወይ ክልቲኡ ኣእዳው ንላዕሊ ብምዝርጋሕ ብከብዲ ኢድ እንትርኢ::

ዓንቀፅ 24 -"ተጠንቀቅ" ዝብል ምልክት

ተጠንቀቅ ዝብል ምልክት ዝወሃብ ኣብ ምልክት

ከሚገባው በላይ ጭስ ዘይት ወይም ነዳጅ እያወጣ በሌሎች ተላላፊዎች ላይ ጉዳት ዪያስከትል ወይም ጤናን ሊያቃውስ የሚችል በአግባቡ ያልተጠገነ ተሽከርካሪን ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 20 -ከመዐጠን በላይ ድምፅን ስለ መፍጠር

ማንኛውም ሰው በሚገባ ባለመታደሱ ወይም የቴክኒክ ሁኔታዎች በሚገባ ባለመጠበቁና በጭነት ሁኔታዎቹ የተነሳ ከመጠን በላይ ድምፅ የሚያሰማ ተሽከርካሪ በማንኛውም መንገድ ወይም ጐዳና ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 21 -ኣንድን መንገድ እንዳይኬድበት ስለ መቆጣጠር

ስለ መቆጣጠር የትራንስፖርት ጽሕፈት ቤት የሚመለከታቸውን ኣካሎች ኣስተባብሮ ምልክት በማውጣት ወይም የመንገድ ላይ ምልክት በማድረግ ተሽከካሪዎች ወይም እግረኞች ወይም እንስሳት ወደ መንገድ እንዳይገቡ እንዳይወጡ መቆጣጠር ወይም መከልከል ይችላል::

ክፍል ሦስት

ስለ ትራፊክ ምልክቶች

አንቀፅ 22 -"እለፍ" የሚል ምልክት

እለፍ የሚል ምልክት የሚሰጠው

1. በትራፊክ ምልክት መቆጣጠርያ ከሆነ ኣረንጓዴ ቀለም ወይም ኣረንጓዴ መብራት ሲበራ::
2. በትራፊክ ፖሊስ ከሆነ ተሽከርካሪ እንዲያልፍ እጆቹን ወደ ጎን በመዘርጋት የእጁን መዳፍ ወደ ታች ኣድርጎ ሲያሳይ ::

አንቀፅ 23 -"ቁም" የሚል ምልክት

ቁም የሚል ምልክት የሚሰጠው

1. በትራፊክ ምልክት መቆጣጠሪያ ከሆነ ቀይ ቀለም ወይም ቀይ መብራት ሲበራ
2. በትራፊክ ፖሊስ ከሆነ ፖሊስ ትራፊኩ ኣንድን ወይም ሁለትን እጆቹን ወደላይ በመዘርጋት የእጁን መዳፍ ከፍቶ ሲያሳይ::

አንቀፅ 24 - "ተጠንቀቅ" የሚል ምክት

ተጠንቀቅ የሚል ምልክት የሚሰጠው በትራፊክ

መቆፃፀሪ ትራፊክ እንትኾኑ በጫ መብራህቲ እንትበርህ ወይ ብጫን ቀይሕን መብራህቲ እናተቐያየሩ እንትበርሁ ይኸውን፡፡

ዓንቀፅ 25 -ብዛዕባ ፖሊስ ትራፊክ ዝህቦ ካልእ ትእዛዝ

ኣዋሃህባ ምልክት ናይቲ ፖሊስ ትራፊክ ብትኽክል ዘጠራጥር እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ ብዝተቐመጠ ዓይነት እንተዘይኮነውን ፖሊስ ትራፊክ ዝህቦ ትእዛዝ ግድን ክፍፀም ኣለዎ፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ

ትርጉም ምልክታት ትራፊክ

ዓንቀፅ 26 -ሕለፍ ዝብል ምልክት

ሕለፍ ዝብል ምልክት

1. ብመቆፃፀሪ ትራፊክ ወይ ብፖሊስ ትራፊክ እንትወሃብ
   ሀ/ ተሽከርካሪ ጉዕዝኡ ብቐጥታ ንቅድሚት ክቕፅልን ንየማን ክጥወይን ይኽእል።
   ለ/ ኣጋራት ተሽከርካሪ ብዝኸዳሉ ኣንፈት መንገዲ ምቁራፅ ይኽእል፡፡

2. ብመቆፃፀሪ ትራፊክ እንትውሃብ

ሀ/ ብቕድሚት ዝመፅእ ተሽከርካሪ ዘይምህላው ምስተረጋገፀ እንተዘይኮይኑ ናብ ፀጋም ምጥዋይ ክልክል እዩ፡፡ ብቕድሚት ዝመፅእ ተሽከርካሪ እንተልዩ ግና ናብ ፀጋም ንምጥዋይ እንተደልዩ ምልክት መጠንቀቕታ ክሳብ ዝውሃብ ደው ኢሉ ክፅበይ ኣለዎ፡፡

ለ/ መቆፃፀሪ ትራፊክ ሓምለዋይ ቀስቲ ናብ ዘርእዩሉ ኣንፈት ጉዕዝኡ ክቕፅል ይኽእል፡፡

3. ብፖሊስ ትራፊ እንትውሃብ

ኣሽከርካሪ ናብ ፀጋም ክጥወይ ዝኽእል ፖሊስ ትራፊክ ግልፂ ጌሩ ምክት እንትህብ ጥራሕ ይኸውን፡፡

ዓንቀፅ 27 -ደው በል ዝብል ምልክት

ደው በል ዝብል ምልክት እንትወሃብ

1. ዝጓዓዙ ኩሎም ተሽከርከርቲ ደው ንምባል ኣብ ዝተወሰነ መስመር ወይ ኣብ ጥቓ መቋረፂ መስመር ኣጋራት ደው ይብሉ፡፡ ኣብቲ ጉዳና

መቆጣጠርያ ምልክት ከሆነ ብጫ መብራት ሲበራ ብጫና ቀይ መብራት እየተለዋወጡ ሲበሩ ይሆናል፡፡

አንቀፅ 25 -የትራፊክ ፖሊስ ስለሚሰጠው ሌላ ትእዛዝ

የትራፊክ ፖሊስ ምልክት ኣሰጣጥ በትክክል የሚያጠራጥር ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ በተቀመጠው ኣይነት ባይሆንም እንኳ የትራፊክ ፖሊስ የሚሰጠው ትእዛዝ የግድ መፈፀም ኣለበት፡፡

ክፍል ኣራት

የትራፊክ ምልክቶች ትርጉመ

አንቀፅ 26 -እለፍ የሚል ምልክት

እለፍ የሚል ምልክት

1. በትራፊክ መቆጣጠርያ ወይም በትራፊክ ፖሊስ ሲሰጥ
   ሀ/ ተሽከርካሪ ጉዞውን በቀጥታ ወደ ፊት ለመቀጠልና ወደቀኝ ለመታጠፍ ይችላል፡፡
   ለ/ እግረኛች ተሽካርካሪ በሚሄድበት አቅጣጫ ማቋረጥ ይችላል፡፡

2. በትራፊክ መቆጣጠርያ ሲሰጥ

ሀ/ በፊት የሚመጣ ተሽከርካሪ ኣለመኖሩ ካልተረጋገጠ በስተቀር ወደ ግራ መታጠፍ ክልክል ነው፡፡ በፊት የመጣ ተሽከርካሪ ካለ እና ወደ ግራ ለመታጠፍ ከፈለገ የማስጠንቀቅያ ምልክት እስከሚሰጥ ድረስ ቆሞ መጠበቅ ኣለበት ፡፡

ለ/ የትራፊክ መቆጣጠርያ ኣረንጓዴ ቀስት ወደሚያመለክትበት ኣቅጣጫ ጉዞውን ሊቀጥል ይችላል፡፡

3. በትራፊክ ፖሊስ ሲሰጥ

ኣሽከርካሪ ወደ ግራ መታጠፍ የሚችለው የትራፊክ ፖሊስ ግልፅ የሆነ ምልክት ሲሰጥ ብቻ ይሆናል፡፡

አንቀፅ 27 - ቁም የሚል ምልክት

ቁም የሚል ምልክት ሲሰጥ

1. የሚጓዙ ተሽከርካሪዎች ሁሉ ለማቆሚያ በተወሰነ መሰመር ወይም በእግረኛች ማቋረጫ መስመር ኣጠገብ ይቆማሉ፡፡

ደው መበሊ መስመር ወይ ምልክት መስመር መቋረፂ ኣጋራት እንድሕር ዘየለ ተሽከርከርቲ ንኻልኦት ተሽከርከርቲን ኣጋራትን ዕንቅፋት ኣብ ዘይኾኑ ቦታ ደው ይብሉ::

2. ብምኽንያት ደው በል ዝብል ምልክት ደው ዝበሉ ተሽከርከርቲ ብዝንዓዝሉ ኣንፈት ዝሽዱ ኣጋራት ሕለፍ ዝብል ምልክት ክሳብ ዝርእዩ መንገዲ ክቋርፁ የብሎምን::

ዓንቀፅ 28 -ምልክት መጠንቀቕታ መብራህቲ ትራፊክ

ምልክት መጠንቀቕታ ብመብራህቲ ትራፊክ እንትወሃብ

1. ሕለፍ ዝብል ምልክት መጠንቀቕታ እንትወሃብ ኣብ መስቀለኛ መንገዲ ገና ዘይኣተው ተሽከርከርቲ ኣብ ደው መበሊ መስመር ደው ይብሉ:: ኣብ መስቀለኛ ዝኣተው ግና ቀልጢፎም ክሓልፉ ኣለዎም::

2. ድሕሪ "ደው በል ዝብል ምልክት መጠንቀቕታ ምልክትእንትወሃብ ሕለፍ" ብዝብል ምልክት ክሳብ ዝውሃብ ኣሽርከርቲ ተዳልዮም ይፅበዩ ደኣምበር ክሓልፉ የብሎምን::

3 ኣጋራት መንገዲ ክቋሩፁ የብሎምን::

3. ናብ ፀጋም ክጥወዩ ዝፅበዩ ተሽከርከርቲ ካልኦት ተሓላለፍቲ ተሽከርከርቲ ኩሎም ካብ መስቀለኛ መንገዲ ምስ ወፁ ናብ ፀጋም ክጥወዩ ይኽእሉ::

ዓንቀፅ 29 -ዘየቋርፅ ቀይሕ ወይ ብጫ መብራህቲ ምርኣይ

1. ኣብ ዝኾነ መብራህቲ ምልክት መቆፃፀሪ ትራፊክ ብዘይ ምቁራፅ ቦግ ህልም እናበለ ቀይሕ ምልክት እንተርእይ ዝኮነ ኣሽርካሪ ኣብ ደው መበሊ መሰመር ደው ክብል ወይ ምልክት መቆረፂ ኣጋራት ኣብ ዘይብሉ ጎደና እንተኾይኑ ኣብ መስቀለኛ መንገዲ ጉድኣት ዘየብፅሕ ምኻኑ ኣረጋጊፁ ክሓልፍ ይክእል::

2. ኣብ ዝኾነ መሰቀለኛ መንገዲ መብራህቲ ምልክት መቆፃፀሪ ትራፊክ ቦግ ህልም እናበለ ቢጫ

በጎዳናው ማቆሚያ መስመር ወይም የእግረኛች ማቋረጫ መስመር ምልክት ከሌላ ተሽከርካሪዎች ለሌሎች ተሽከርካሪዎችና እግረኛች እንቅፋት በማይሆንበት ቦታ ይቆማል::

2. ቁም በሚል ምልክት ምክንያት የቆሙ ተሽከርካሪዎች በሚጓዙበት አቅጣጫ የሚሄዱ እግረኛች እለፍ የሚል ምልክት እስከሚያዩ ድረስ መንገዱን ማቋረጥ የለባቸውም::

አንቀፅ 28 - የትራፊክ መብራት ማስጠንቀቅያ ምልክት

የትራፊክ መብራት ማስጠንቀቅያ ምልክት ሲሰጥ

1. "እለፍ" ከሚለው ምልክት በኃላ የማስጠንቀቅያ ምልክት ሲሰጥ በመስቀለኛ መንገድ ገና ያልገቡ ተሽከርካሪዎች ቁም በሚለው መስመር ላይ ይቆማሉ:: በመስቀለኛ መንገድ የገቡ ግን ቶሎ ብለው ማለፈ አለባቸው::

2. "ቁም" ከሚለው ማሰጠንቀቅያ ምልክት በኃላ እለፍ የሚል ምልክት እስከሚሰጥ ድረስ አሽከርካሪዎች ተዘጋጅተው መጠበቅ እንጂ ማለፍ የለባቸውም ::

3. እግረኛች መንገዱን ማቆረጥ የለባቸውም::

4. ወደ ግራ ለመጠምዘዝ የሚጠባበቁ ተሽከርካሪዎች ሌሎች ተላላፊ ተሽከርካሪዎች ሁሉ ከመስቀለኛ መንገድ ከወጡ በኃላ ወደ ግራ መታጠፍ ይችላሉ::

አንቀፅ 29 -የማያቋርጥ ቀይ ወይም ብጫ መብራት ማሳየት

1. በማንኛውም የትራፊክ መቆጣጠሪያ ምልክት የሆነው መብራት ያለማቋረጥ ቦግ እልም የሚል ቀይ ምልክት ሲያሳዩ ማንኛውም አሽከርካሪ በማቆምያ መስመር ላይ መቆም አለበት:: ወይም እግረኞቸ ማቋረጥ ምልክት የሌለበት ጉዳይ ከሆነ መስቀለኛ መንገድ ላይ ጉዳት የማያስከትል መሆኑን አረጋግጦ ማለፍ ይችላል::

2. በማንኛውም መስቀለኛ መንገድ የትራፊክ

ምልክት መብራህቲ እንትርኢ ኣሽከርከርቲ ኩሎም ፍጥነታት ነክዮም ብምጥንቃቕ ክሓልፉ ኣለዎም::

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብዛዕባ ፍጥነት

ዓንቀፅ 30 -ወሰን ፍጥነት

ሀ/ መጠን ፍጥነት ኣብ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርከቲ ወሰን ፍጥነት ደንቢ ቁፅሪ 24/1996 ከምዝተወሰነ ይኸውን::

ለ/ ኣብቲ ደንቢ ከምዝተገለፀ ወሰን ፍጥነት እንተተወሰነ እኳ ዝኾነ ሰብ ኣብ ዝኾነ መንገዲ እንተሽከርክር ኩነታት መንገዲ በዝሕን ኩነታት ትራፊክን ከምእ'ውን ተሓላለፍቲ ንምርኣይን ነቲ ተሽከርካሪ ብዝግባእ ንምቑፃር ዘለዎ ክእለትን ካብ ዝተፈቐደ ፍጥነት ንላዕሊ ክሽከርኽር የብሉን ::

ዓንቀፅ 31 -ወሰን ፍጥነት ዝንከየሉ ኩነታት

ብዝኾነ ምኽንያት ፍጥነት ተሽከርካሪ ምውሳን ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ኣብ ክልሉ ውሽጢ ኣብ ዝርከብ ብዘኾነ ኣካል ዝተፈቐደ መጠን ፍጥነት ንጊዝኡ ወይ ንኹሉ ግዜ ንምንካይ ይኽእል እዩ:: እቲ ቤት ፅሕፈት እዚ ውሳነ እንትገብር ግቡእ ምልክት መንገዲ ብምግባር ንተጠቃማይ ከፍልዋ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 32 -ብህድኣት ብዛዕባ ምሽክርካር

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ መሰቀለኛ መንገዲ ኣብ ሓባዋ መንገዲ ኣብ መቋረፂ ኣጋራት ኣብ ኀባዋ መንገዲ ኣብ ፀቢብ ድልድል ኣብ ጫፍ ኀቦ ወይ ኣብ ቁልቁለት መንገዲ እንትበፅሕ ከምእውን ኣብ ጠመዝማዛ መንገዲ እንተሽከርክር ንምርኣይ ዘፀግመሉ ኣብ ዝኾነሉ ቦታ ኣብቲ መንገዲ ንዝጥቀሙ ኣጋራት ሓደጋ ንከየስዕብ ኣብ ዝስገኣሉ ግዜ ፍጥነት ተሽከርካሪኡ ኣዝዩ ክንኪ ኣለዎ::

ክፍሊ ሽዱሽተ

ብዛዕባ ደንቢ ትራፊክ

መቆጣጠሪያ የመብራት ምልክት ቦግ እልም እያለ ብጫ የመብራት ምልክት ሲያሳይ ተሽከርካሪዎች ሁሉ ፍጥነት ቀንሰው ብጥንቃቄ ማለፍ አለባቸው::

ክፍል አምስት

ስለፍጥነት

አንቀፅ 30 - የፍጥነት ወሰን

ሀ/ የፍጥነት ወሰን በባለሞተር ተሽከርካሪዎች የፍጥነት ወሰን ደንብ ቁጥር 24/1996 እንደተወሰነው ይሆናል ::

ለ/ በደንቡ ላይ እንደተገለጠው የፍጥነት ልክ በወሰንም እንኳ ማንኛውም ሰው በማንኛውም መንገድ ላይ ሲያሽከርክር የመንገዱ ሁኔታ የትራፊክ ብዛት ሁኔታዎች እንዲሁም ተላላፊዎችን ለማየትና ተሽከርካሪውን በሚገባ ለመቆጣጠር ባለው ችሎታና ከተፈቀደው ፍጥነት በላይ ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 31 -የፍጥነት ወሰን የሚቀነስበት ሁኔታዎች

በማንኛውም ምክንያት የተሽከርካሪን ፍጥነት ለመወሰን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት በክልሉ ውስጥ በሚገኝ በማንኛውም አካል የተፈቀደውን የፍጥነት ልክ ለጊዜው ወይም ለሁልጊዜ ለመቀነስ ይችላል:: ፅሕፈት ቤቱ ይህን ውሳኔ ሲወስን ተገቢ የመንገድ ምልክት በማድረግ ለተጠቃሚ ማሰታወቅ አለበት::

አንቀፅ 32 - በዝግታ ስለማሽከርከር

ማንኛውም አሽከርካሪ በመስቀለኛው መንገድ ከኩርባ መንገድ ወይም በእግረኞች ማቋረጫ በኀባጣ መንገድ ከጠማማ ድልድይ ከኮረብታ ጫፍ ወይም በቁልቁለት መንገድ ላይ ሲደርስ እንዲሁም በጠመዝማዛ መንገድ ላየ ሲያሽከረክር ለማየት አስቸጋሪ በሆነበት ቦታና በመንገድ በሚያጋጥሙ እግረኞች ላይ አደጋ እንዳያደርስ በሚሰጋበት ጊዜ የተሽከርካሪውን የፍጥነት መጠን በጣም መቀነስ አለበት::

ክፍል ስድስት

ስለ ትራፊክ ደንብ

ዓንቀፅ 33 -ተሸከርርቲ ምሽክርካር

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ደድሕሪ ካልእ ተሽከርካሪ እንተሽከርክር ኣብ ዝኾነ ግዜ ብዘይ ሓደጋ ደው ምባል ንክኽእል ናይ ባዕሉን ናይ ኣብ ቅድሚቱ ዘሎ ተሽከራሪን ፍጥነት ኩነታት መንገዲ ኣብ መንጎ ባዕሉን ቅድሚኡን ዘሎ ተሽከርካርን ምስዚ ደንቢ እዚ ተታሒዙ ብዘሎ ናይ ርሕቐት ሰደቓ መሰረት ክንዓዝ ይግባእ::

ዓንቀፅ 34 -ተማሪሖም ዝጓዓዙ ተሽከርከርቲ

ካብ ክሊ ከተማ ወፃኢ ቁፅሮም ኣርባዕተ ወይ ካብ ኣርባዕተ ንላዕሊ ኮይኖም ተማሪሖም ኣብ ዝጓዓዙ ተሽከርከርቲ መንጎ ኮይኑ ዘሽከርክር ዝኾነ ኣሽከርካሪ እቲ ካልእ ተሽከርካሪ ብዘይ ሓደጋ ኣብ ማእኸል ምእታው ንክክእል ምእንታን ኣብ መንጎ እቲ ተሽከርካሪ ካብ 30 ሜትሮ ኣብ ዘይንእስ ርሕቀት ሓሊኻ ምሽክርካር የድልይ ኮይኑ ግን እዚ ደንቢ ሬሳ ዝፅድቡ ወይ ካልእ ፍሉይ ኣጋጣሚ ብዓጀባ ንዝኸዱ ተሽከርከርቲ ኣይምልከትን::

ዓንቀፅ 35 -ፊት ንፊት ምርኻብ

1. ብተቓራኒ ኣንፈት ዝተሓላለፉ ክልተ ተሽከርከርቲ ኣብ ዝጓዓዝሉ መስመር ክልቲኦም ተሽከርከርቲ ብዘይ ሓደጋ ንምሕላፍ ኣብ ዘየኽእል ፀቢብ መንገዲ እንተተራኺቦም ክልቲኦም ኣሽከርኽርቲ ፍጥነቶም ነኪዮም ብዝተኽኣለ መጠን የማናይ ጠርዞም ሒዞም ክጓዓዙ ኣለዎም::
2. ተሽከርከርቲ ኣብ ዓቐበት ወይ ኣብ ቁልቁለት እንትራኸበ ንቁልቑል ዝጓዓዝ ኣሽከርካሪ ናብ ዓቐብ ንዝድይብ ተሽከርካሪ ንክሓልፍ ቅድሚያ ክህቦ ኣለዎ ኣውቶብስ እንተኾይኑ ግና ኣብ ዝኾነ ቦታ ኩልሻዕ ቅድሚያ ይውሃቦ::

ዓንቀፅ 36 -ቀዲምካ ምሕላፍ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንኻልእ ተሽከርካሪ ቀዲሙ ምሕላፍ እንትደልይ ብፀጋም ጥራሕ ክሓልፍ ኣለዎ::
2. ካብ ቅድሚት ንዝመፅእ ወይ ንዝቕድም

አንቀፅ 33 -ተሽከርካሪን ማሽከርከር

ማንኛውም አሽከርካሪ ከሌላ ተሽከርካሪ በስተኃላ መኪናውን ሲያሽከረክር በማንኛውም ጊዜ ያለ አንዳች አደጋ ማቆም እንዲችል የራሱንና ከፊት የሚሄደውን ተሽከርካሪ ፍጥነት የመንገዱ ሁኔታዎች ግልፅ ሆኖ ለማየት መቻሉና የትራፊክ ብዛት ሁኔታዎችን በማመዛዘን በራሱና ከፊቱ ካለው ተሽርካሪ ጋር ከዚህ ደንብ ተያይዞ ባለው ከፊቱ ተሽከርካሪ ጋር ከዚህ ደንብ ተያይዞ ባለው የርቀት ሴሌዳ መሠረት ሊጓዝ ይገባል::

አንቀፅ 34 -በቅደም ተከተል የሚጓዙ ተሽከርካሪዎች

ከከተማ ክልል ውጪ ቁጥራቸው አራት ወይም ከአራት በላይ ሆነው በቅደም ተከተል በሚጓዙ ተሽከርካዎች መካከል ሆኖ የሚያሽከረክር ማናቸውም አሽከርካሪ ሌላ ተሽከርካሪ ያላንዳች አደጋ ማሃል መግባት እንዲችል በተሽከርካሪው መካከል ከ30 ሜትር በማያንስ ርቀት ጠብቆ ማሽከረከር ይገባዋል:: ሆኖም ግን ይህ ደንብ ሬሳን በሚያጅቡ ወይም በሌላ ልዩ አጋጣሚ በአጀብ የሚሄዱ ተሽከርካሪን አይመለከትም::

አንቀፅ 35 -ፊት ለፊት መገናኘት

1. በተቃራኒ አቅጣጫ የሚታለፉ ሁለት ተሽከርካሪዎ በሚጋዙበት መስመር ሁለቱ ተሽከርካሪዎች ያለ አንዳች አደጋ ለማለፍበማያስችል ጠባብ መንገድ ከተገናኙ ሁለቱ አሽከርካሪዎች ፍጥነታቸውን ቀንሰው በተቻለ መጠን የመንገዱን ቀኝ ጠርዛቸውን ይዘው መጓዝ ይኖርባቸዋል::
2. ተሽከርካሪዎች በዳገት ላይ ወይም በቁልቁለት ሲገናኙ ወደ ቁልቁለት የሚጓዝ አሽከረካሪ ወደ ዳገት የሚወጣ ተሽከርካሪ እንዲያልፍ ቅድሚያ መስጠት አለበት :: ለኣውቶቡስ ከሆነ ግን በማንኛውም ቦታ ሁሉ ግዜ ቅድሚያ ይሰጠዋል::

አንቀፅ 36 -ቀደሞ ማለፍ

1. ማንኛውም አሽከርካሪ ሌላውን ተሽከርካሪ ቀድሞ እንዲያልፍ ሲፈልግ በግራ በኩል ብቻ ማለፍ አለበት::
2. ከፊት ለሚመጣው ወይም ለሚቀድመው

ተሽከርካሪ ሓደጋ ወይ ፀገም ብዘየስዕብ ኩነታት ንምቕዳም ብዝከኣል ርሕቀት እንተዘይኮይኑ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ቀዲሙ ክሓልፍ የብሉን::

3. ዝኾነ ኣሽከርኻሪ

ሀ/ ኣርሒቑ ወይ ኣማዕድዩ ንምርኣይ ኣብ ዘይኽእለሉ ጊዜ ምቕዳም ኣይፍቀድን::

ለ/ ኣብ ጫፍ ጉቦ፣ ኣብ ቁልቁለት ኣብ ድልድል፣ ኣብ ታነል ወይ ኣብ ኅባጥ መንገዲ እንትበፅሕ ምቕዳም ኣይፍቀድን

ሐ/ ካብ መስቀለኛ መንገዲ ወይ ሃዲድ ባቡር ኣብ ውሽጢ /30/ ሰላሳ ሜትሮ ርሕቐት ካልእ ተሽከርካሪ ወይ ተንቐሳቃሲ መኪና ንምቕዳም ኣይፍቀድን::

ዓንቀፅ 37 -ዝቕደሙ ተሽከርሽርቲ

ኣብ ምኽያድ ዘሎ ዝቕደም ተሽከርካሪ ናብቲ መንገዲ የማናይ ጠርዚ ክፅጋዕ ኣለዎ:: ከምኡውን እቲ ዝቕድም ተሽከርካሪ ጨሪሱ ሓሊፍዎ ቅድሚ ምኻዱ ሓደጋ ብዘየስዕብ ርሕቐት ካብቲ መንገዲ ናብ የማናይ ጠርዚ ቅድሚ ምምላሱ ፍጥነት ክውስኽ የብሉን::

ዓንቀፅ 38 -ኣንፈት ምቕያር

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ

ሀ/ ኣርሒቑ ወይ ድማ ኣማዕድዩ ንምርኣይ ኣብ ዘይኽእለሉ ጊዜ

ለ/ ኣብ ጫፍ ጎቦ ወይ ኣብ ቁልቁለት ኣብ ድልድል ወይ ኣብ ታነል ወይ ኣብ ኅባጥ መንገዲ እንትበፅሕ

ሐ/ ኣብ መስቀለኛ ወይ መቋረፂ ባቡር ሃዲድ ኣብ ውሽጢ 30 ሜትሮ ርሕቐት እንትበፅሕ

መ/ ኣብ ዘየቋርፅ ቀለም መስመር ዝተገበረሉ መንገዲ ናብ ፀጋም ምጥዋይ ኣይፍቀድን ::

2. ኣብ ዙርያ ደሴት ትራፊክ ዘሽከርክር ዝኾነ ሰብ ብየማናይ ደሴት ትራፊክ ጥራሕ ክሽከርክር ኣለዎ::

3. ሓደ ጉዳና ብነፀላ መንገዲ ዝተመቓቐለ እንተኾይኑ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንካልእ ተሓላላፊ

ተሽከርካሪ ደጋ ወይም ችግር በማያስከትል ሁኔታ ለመቅደም በሚያስችል ረቀት ካልሆነ በቀር ማናቸውም ኣሽከርካሪ ቀድሞ ማለፍ የለበትም::

3. ማንኛውም ኣሽከርካሪ

ሀ/ ኣርቆ ወይም ኣሻግሮ ለማየት በማይችልበት ጊዜ መቀደም ኣይፈቀድም::

ለ/ ከኮረብታ ጫፍ ወይም በቁልቁለት ከድልድይ ተነስቶ ከተሰራ መሻሎኪያ /ታነል/ ወይም በኅባጣ መንገድ ላይ ሲደርስ መቀደም ኣይፈቀድም::

ሐ/ከመስቀለኛ መንገዱ ወይም የባቡር ሃዲድ በ30 ሜትር ርቀት ውስጥ ሌላ ተሽከርካሪ ወይም ተንቀሳቃሽ መኪናን መቅደም ኣይፈቀደለትም::

አንቀፅ 37 -ስለሚቀደሙ ተሽከርካሪዎች

በሂደት ላይ ያለ በሌላ ተሽከርካሪ የሚቀደም ተሽከርካሪ ከመንገዱ በቀኝ ጠርዝ በኩል መጠጋት ኣለበት:: እንዲሁም ቀዳሚው ተሽከርካሪ ጨርሶ ኣልፎት ከሚሄዱ በፊት ኣደጋ በሚያስከትል ርቀት ከመንገዱ ወደ ቀኝ ጥግ ከመመለሱ በፊት የጉዞውን ፍጥነት መጨመር የለበትም::

አንቀፅ 38 -ኣቅጣጫን ስለመለወጥ

1. ማናቸውም ኣሽከርካሪ

ሀ/ ኣርቆ ወይም ኣሻግሮ መመልከት በማይችልበት ጊዜ

ለ/ ከኮረብታ ጫፍ ወይም ከቁልቁለት ከድልድዩ ወይም ተነድቶ በተሰራ መሻሎኪያ ወይም በኅባጣ መንገድ ላይ ሲደርስ

ሐ/ከመስቀለኛ ወይም ከሃዲድ መንገድ መቋረጫ በ30 ሜትር ርቀት ውስጥ ሲደርስ ወይም

መ/ በማያቋርጥ ቀለም መስመር በተደረገበት መንገድ ወደ ግራ በኩል መምዘዝ የለበትም::

2. በትራፊክ ደሴት ዙርያ የሚያሽከረክር ማናቸውም ኣሽከርካሪ በቀኝ የትራፊክ ደሴት ዙርያ ብቻ ማሽከርከር ኣለበት::

3. ኣንድ ጎዳና በነጠላ መንገድ የተከፋፈለ ከሆነ ማናቸውም ኣሽከርካሪ ለሌላ ተላፊ ወይም

ወይ ኣብ ድሕሪኡ ዘሎ ተሽከርካሪ ሓደጋ ዘየስዕብ ምኻኑ እንተየረጋገፀ ካብ ሓደ ነፀላ መንገዲ ናብ ካልእ ንክሳገር ኣይፍቀድን::

4. ሓደ ጐዳና ብ3 /ሰለስተ/ ወይ ብሓሙሽተ /5/ ነፀላ መንገዲ ዝተመቐለ እንተኾይኑ
   ሀ/ ናብ ፀጋም ክጥወይ
   ለ/ ንኺልእ ተሽከርካሪ ክቕድም
   ሐ/ እቲ ነፀላ መንገዲ ተሽከርካሪ ብዝኸደሉ ኣንፈት ትራፊክ ጥራሕ ዝተመደበ እንተዘይኮይኑ ኣብቲ ማእኸል ነፀላ መንገዲ ውሽጢ ኣትዩ ከሽከርክር ኣይፍቀደሉን::

ዓንቀፅ 39 -ምጥዋይ

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ ካልኦት ተመሓላለፍቲ ኣብ ድሕሪኡ ዘለውን ተሽከርከርቲ ሓደጋ ዘየስዕብ ምኺኑ እንተዘይኣረጋገፁ ካብ ዝኸደሉ ኣንፈት ናብ ካልእ መንገዲ ክጥወይ ወይ ኣንፈት ንምልዋጥ ኣይፍቀደሉን::

ዓንቀፅ 40 -ናብ የማን ምጥዋይ

ናብ የማን ክጥወይ ዝደልይ ኣሽከርካሪ ብዝተኽኣለ መጠን ናብ የማናይ ጠርዚ መንገዲ ተፀጊዑ ክጥወይ ኣለዎ:: እዙይ ክገብር ዝኽእል ድማ ብየማናዩ ዝጓዓዝ ካልእ ተሽከርካሪ እንድሕር ዘየለ ጥራሕ እዩ::

ዓንቀፅ 41 -ናብ ፀጋም ምጥዋይ

ናብ ፀጋም ዝጥወይ ዝኾነ ኣሽከረካሪ ብቕድሚት ዝመፅእ ተሽከርካሪ እንድሕር ዘየለ ናብ ማእኸል ጐዳና ኣትዩ ክጥወይ ይኽእል እዩ::

ዓንቀፅ 42 -ንድሕሪት ምሽከርካር

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪንድሕሪት ምሽከርካር ናይ ግድን ኣድላይ እንተኾይኑ ኣብ ሂወትን ንብረትን ሓደጋ ንከይበፅሕ ግቡእ ጥንቃቄ ጌሩ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ንድሕሪት ከሽከርክር ይኽእል እዩ::

2. መሪኡ ብየማናይ ኢዱ ንዝኾነ ተሽከርካሪ ብኢድ ዝውሃብ ምልክት
   ሀ/ ናብ የማን ኣብ ዝጥወየሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ የማናይ ኢዱ ንተሕቲ ደፊኡ የርእይ::

በሚመለከተው ተሽከርካሪ ላይ አደጋ የማያስከትል መሆኑን ካላረጋገጠ በቀር ከአንድ ነጠላ መንገድ ወደ ሌላ እንዲሻገር አይፈቀድለትም::

4. አንድ ጎዳና በሶስት ወይም በአምስት ነጠላ መንገዶች የተከፋፈለ ከሆነ
   ሀ/ ወደ ግራ ሊዞር
   ለ/ ሌላ ተሽከርካሪን ሊቀድም
   ሐ/ ነጠላ መንገዱ ተሽከርካሪው በሚሄድበት የትራፊክ አቅጣጫ ብቻ የተመደበ ካልሆነ በነጠላ መንገዱ መሃል ገብቶ ሊያሽከረክር አይፈቀድለትም::

አንቀፅ 39 -መጠምዘዝ

ማናቸውም አሽከርካሪ በሌሎች ተላላፊዎችና በስተኃላው ባሉት ተሽከርካሪዎች ላይ አደጋ የማያስከትል መሆኑን ካላረጋገጠ በስተቀር ከሚጓዝበት አቅጣጫ ወደ ሌላ መንገድ ለመጠምዘዝ ወይም አቅጣጫን መቀየር አይፈቀድለትም::

አንቀፅ 40 - ወደቀኝ መጠምዘዝ

ወደ ቀኝ መጠምዘዝ የሚፈልግ አሽከርካሪ በተቻለ መጠን ወደ ቀኝ ጠርስ መንገድ ተጠግቶ መጠምዘዝ አለበት ይህን ማድረግ የሚችለው ደግሞ በቀኝ በኩ የሚገዝ ሌ ተሽከርካሪ ከሌላ ብቻ ነው::

አንቀፅ 41 - ደወ ግራ መጠምዘዝ

ወደ ግራ የሚዞር ማናቸውም አሽከርካሪ ከፊት የሚመጣ ተሽከረካሪ ከሌለ ወደ መሃል ጎዳና ገብቶ መጠምዘዝ ይችላል::

አንቀፅ 42 ወደ ኋላ መንዳት

1. ማናቸውም አሽከርካሪ ወደ ኋላ ማሽከርከር የግድ አስፋላጊ ከሆነ በህይወትና በንብረት ላይ አደጋ እንዳይደርስ ተገቢ ጥንቃቄ አድርጎ በማናቸውም መንገድ ላይ ወደ ኃላ ማሽከርከር ይችላል::

2. መሪው በቀኝ በኩል ለሆነ ተሽከርካሪ በእጅ ስለሚሰጥ የማስጠንቀቂያ ምልክት
   ሀ/ ወደ ቀኝ በሚጠመዘዝበት ጊዜ አሽከርካሪው የቀኝ ክንዱን ወደ ውጭ

ለ/ ናብ ፀጋም ኣብዝጥወየሉ ወይ ኣንፈት ኣብ ዝቕይረሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ የማናይ ኢዱ ብመስኩት ካብ የማን ናብ ፀጋም እንዳዞረ የርእይ::

ሐ/ ብህድኣት ንምጓዓዝ ወይ ደው ንምባል ኣብ ዝድለየሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ የማናይ ኢዱ ኣውፂኡ ብምዝርጋሕ ከብዲ ኢዱ ንታሕቲ ደፊኡ ንላዕልን ንታሕቲን እናበለ የርእይ::

3. መሪሑ ብፀጋማይ ንዝኾነ ተሽከረካሪ ብኢዱ ዝውሃብ ምልክት መጠንቀቕታ

ሀ. ናብ የማን ንምጥዋይ ወይ ኣንፈት ንምቕያር ኣብ ዝደልየሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ ፀጋማይ ኢዱ ብመስኮት ኣውፂኡ ብምዝርጋሕ ካብ ፀጋም ናብ የማን እንዳዞረ የርእይ ብዛዕባ ምልክት ሪኢኻ ምፍፃም

ለ. ናብ ፀጋመ ክጥወይ ኣብ ዝደለየሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ ፀጋማይ ኢዱ ናብ ደገ ኣውፂኡ ኣግድም ብምዝርጋሕ ከብዲ ኢዱ ንታሕቲ ደፊኡ የርእይ::

ሐ. ብህድኣት ንምጉዓዝ ወይ ደው ንምባል ኣብ ዝደልየሉ ጊዜ ኣሽከርካሪ የማናይ ኢዱ ንደገ ኣውፂኡ ብምዝርጋሕ ከብዲ ኢዱ ደፊኡ ንላዕልን ንታሕትን እናበለ የርእይ::

4. ካብዙይ ንላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሐ/ ከምዝተገለፀ ኣብ ቅድሚት ብዝጓዓዝ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ምልክት ዝተውሃቦ ኣሽከርካሪ ፍጥነቱ ምንካይ ወይ ኣድላይ እንተኾይኑ ደው ምባልን ምልክት ውሂቢ ኣሽከርካሪ ብዘይ ሓደ ፀገምን ዕንቅፋትን ንምጥዋይ ኣንፈት ንምቕያር ፍጥነቱ ንምንካይ ወይ ከምኩነታቱ ተሽከርካሪ ደው ንምባል ምእንታን ክኽእል ኣድላይ ዘበለ ጥንቃቐ ኹሉ ክፍፅም ኣለዎ::

ክፍሊ ሸውዓተ

ብዛዕባ ምቁራፅ ሃዲድ

ኣግድሞሽ ወደ ጎን ዘግቶ የእጁን መዳፍ ወደታች ደፍቶ ያሳያል::

ለ/ ወደግራ በሚጠመዘዝበት ጊዜ ወይም አቅጣጫን በሚቀይርበት ጊዜ አሽከርካሪው የቀኝ እጁን በመስኮቱ ወደ አውጥቶ ከቀኝ ወደ ግራ እያዞረ ያሳያል::

ሐ/ በዝግታ ለመጓዝ ወይም ለመቆም በሚፈልግበት ጊዜ አሽከርካሪው ቀኝ ክንዱን አውጥቶ በመዘርጋት የእጁ መዳፍ ወደታች ደፍቶ ወደላይና ወደታች እያንቀሳቀሰ ያሳያል::

3. መሪው በግገራ በኩል ለሆነ ተሽከርካሪ በእጅ ስለሚሰጥ የማስጠንቀቂያ ምልክት

ሀ/ ወደ ቀኝ ለመጠምዘዝ ወይም አቅጣጫን ለመለወጥ በሚፈልግበት ወቅት አሽከርካሪው ግራ ንዱን ከግራ ወደ ቀኝ በማዞር ያመለክታል::

ለ/ ወደ ግራ ለመጠምዘዝ በፈለገ ጊዜም አሽከርካሪው የግራ ክንዱን ወደ ውጭ አውጥቶ ወደ ጎን በመዘርጋት የእጁን መዳፍ ወደታች ደፍቶ ያሳያል::

ሐ/ በዝግሀታ ለመጓዝ ወይም ለመቆም በሚፈልግበት ጊዜ አሽከርካሪ ግራ እጁን ወደ ውጭ አውጥቶ በመዘርጋት የእጁን መዳፍ ደፍቶ ወደ ላይና ወደታች እያንቀሳቀሰ ያሳያል::

4. ምልክት አይቶ ስለ መፈፀም ከዚህ ባይ በንኡስ አንቀፅ 3/ሐ/ እንደተገለፀው ከፊት በሚጓዝ ተሽከርካሪ ምልክት የተሰጠው አሽከርካሪ ፍጥነቱን ለመቀነስ ወይም አስፈላጊ ከሆነ ለመቆም ምልክት ሰጪው አሽከርካሪ ያለ አንዳቸ ችግርና መስናክል ወይም ለመጠምዘዝ አቅጣጫን ለመለወጥ ፍጥነቱን ለመቀነስ ወይም እንደሁኔታው ተሽከርካሪውን ለማቆም እንዲችል አስፈላጊ ጥንቃቄ ሁሉ መፈፀም ይነርበታል::

ክፍል ሰባት

ሃዲድን ስለ ማቋረጥ

ዓንቀፅ 43 ብህድኣት ምሽክርካር

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ መቋረፂ ሃዲድ እንትበፅሕ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ምእታው ደው ንምባል ክኽእል ንተሽከርካሪኡ ብህድኣት ነቲ መቋረፂውን ብዘይ ፀገም ንምሕላፍ ክኽእል ኣድላይ ዘበለ ጥንቃቐ ኹሉ ክፍፅም ኣለዎ::

ዓንቀፅ 44 -ተሽከርካሪ ደው ምባል

ዝኾነ ኣሽከረካሪ ኣብ መቋረፂ ሃዲድ እንትበፅሕ

ሀ/ እቲ ባቡር ዝቐረበ ምዃኑ ንምሕባር ብዋርድያ ወይ ብመካኒክ ወይ ብሓይሊ ኤሌክትሪክ ምልክት ኣብ ዝውሃበሉ ጊዜ

ለ/ ኣብቲ መቋረፂ ዘሎ በሪ ኣብ ዝኽፈተሉ ወይ ኣብ ዝዕፀወሉ ጊዜ

ሐ/ ዝመፅእ ባቡር እንትረኣይ እንትስማዕ ወይ ድማ ብዝኾነ ምቕራቡ እንትፈልጥ ጊዜ ካብቲ ዝቐረቦ ሃዲድ ካብ /ሽዱሽተ/ ሜትር ብዘይንእስ ርሕቐት ንተሽከርካሪኡ ደው ኣቢሉ እቶም በርታት ሃዲድ እንተዘይተኸፈቶም ወይ በሪ ዘይብሉ እንተኾይኑ እቲ ባቡር እንተዘይሓሊፉ ጉዕዝኡ ክቕፅል የብሉን::

ዓንቀፅ 45 -በርታት ሃዲድ ባቡር

ዝኾነ ሰብ ኣብ መቋረፂ ሃዲድ ዘሎ በሪ ኣብ ዝዕፀወሉን ኣብ ዝኽፈተሉን ጊዜ ወይ ድሕሪ ምዕፃው ብትሕቲ እቲ በሪ ወይ ነቲ በሪ ዘይሩ ንክሓልፍ ኣይፍቀደሉን::

ዓንቀፅ 46 -ደው ምባል ኣውቶቡሳትን ሓደገኛ ኣቕሑት ዝፀዓኑ ተሽከረከርትን

1. ኣኽከርካሪ ኣውቶብስ ወይ ነቶግቲ ነገራት ወይ ዝቀፃፀሉ ዝባርዑ ነገራት ዝፃዓነ ተሽከርካሪ ኣብ መቋረፂ ሃዲድ ኣብ ዝበፅሐሉ ጊዜ ካብ ቀረባ ሃዲድ 6 ሜትሮ ኣብዘይንእስ ርሕቐት ተሽከርካሪኡ ደው ኣቢሉ እቲ ዝመፅእ ባቡር ዘይምብፅሑን ዘጠንቅቕ ምልክት ዘይምሃቡን ንምርግጋፅ ናይቲ ሃዲድ ፀጋምን የማንን ኣንፈት ምስረኣየን ምስዳመፀን መፃኢ ባቡር ሓደጋ ዘየስዕብ ምዃኑ ኣረጋገፁ ጉዕዝኡ

አንቀፅ 43 -በዝግታ ማሽከርከር

ማናቸውም አሽከርካሪ በሃዲዱ ማቋረጫ መንገድ ላይ ሲደርስ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተሽከርካሪውን ማቆም

እንዲችል ተሽከርካሪውን በዝግታ መንዳትና ማቋረጫውንም ያለአንዳች ችግር ለማለፍ እንዲችል አስፈላጊው ጥንቃቄ ሁሉ ማድረግ አለበት::

አንቀፅ 44 -ተሽከርካሪን ማቆም

ማናቸውም አሽከርካሪ ከባቡሩ ሃዲድ ማቋረጫ ሲደርስ

ሀ/ ባቡሩ እየተቃረበ በመምጣት ላይ መሆኑን ለማስጠንቀቅ በዘበኛ ወይም በመካኒካል ወይም በኤሌክትሪክ ኃይል ምልክት በሚሰጥበት ጊዜ

ለ/ በማቋረጫው ላይ ያለው በር በሚከፈትበት ወይም በሚዘጋበት ጊዜ

ሐ/ በመምጣት ላይ ያለው ባቡር ሲታይ ድምፅ ሲሰማ ወይም ደግሞ ሁኔታ ሂኔሰታ መቃረቡ በሚታወቅበት ጊዜ ከሚቀርበው ሃዲድ ከስድስት ሜትር ባነሰ ርቀት ተሽከርካሪውን አቁሞ የሃዲድ በሮች ካልተከፈቱ ወይም በር የሌለው ከሆነ ባቡሩ ካላለፈ በስተቀር ተሽከርካሪውን ጉዞውን መቀጠል የለበትም::

አንቀፅ 45 -ያቡር ሃዲድ በሮች

ማናቸውም ሰው በሃዲድ ማቋረጫው ያለው በር በሚዘጋበትና በሚከፈትበት ጊዜ ወይም ከመዘጋቱ በኃላ ከበሩ ላይ በስሩ ወይም በሩን ዞሮ ሊያልፍ አይፈቀድለትም::

አንቀፅ 46 -አውቶቡሶችንና አደገኛ ዕቃዎችን የጫኑ ተሽከርካሮዎችን ማቆም

1. አሽከርካሪው አውቶብስ ወይም የሚፈነዱ ነገሮች ወይም የሚቀጣጠሉ ነገሮች የጫነ ተሽከርካሪ ወይም ከ8 /ስምንት/ ሰዎች በላይ ያሳፈረ ተሽከርካሪ ከሃዲድ ማቋረጫ በሚደርስበት ጊዜ ከሀዲድ አቅራብያ ከስድስት 6 ሜትር ባላነሰ ርቀት ላይ ተሽከርካሪውን አቁሞ በመምጣት ላይ ያለው ባቡር አለመድረሱን ማስጠንቀቅያ ምልክት

ክቕፅል ይኽእል::

2. ኣብ ላዕሊ ተራ ቁፅሪ /1/ ዘተጠቐሰ ኣብ ክሊ ከተማ ንዝርከቡ መቋረፂታት ሃዲድ ባቡር ኣይምልከትን::

ዓንቀፅ 47 - ማርሽ ምቕያር ዝኽልከለሉ ኹነታት

1. ዝኾነ ኣሽከረካሪ መቋረፂ ሃዲድ ባቡር ኣብ ዝበፅሐሉ ጊዜ ኣብቲ ዝቐረበ ሃዲድ ንምብፃሕ ኣብ ዝቐርዩ 6 ሜትሮ ርሕቐትን ነቲ መቋረፂ ሃዲድ ሰጊርካ ኣብ ዘሎ 6 ሜትሮ ርሕቐትን ሃዲድ ምእንታን ምሕላፍ ክኽእል ካብቲ ቀረባ ሃዲድ ቅድሚ 6 ሜትሮ ምብፅሑ ኣድላይ ጥንቃቐ ኩሉ ክፍፅም ኣለዎ::

2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ተሽከረካሪኡ ኣብ መቋረፂ ባቡር ሃዲድ 6 ሜትሮ ውሽጢ ኣብ ዝህልወሉ ጊዜ ማርሽ ክቕይር ይፍቀዱን::

አንቀፅ 47 - ማርሽን መለዋወጥ ስለሚከለከልበት ሁኔታ

1. ማናቸውም አሽከርካሪ በባቡር ሃዲድ ማቋረጫ በሚደርስበት ጊዜ ቅርብ ወደ ሆነው የሃዲድ መስመር ለመድረስ የስድስት ሜትር ርቀት ሲቀረውና ማቋረጫ ሃዲዱን ተሻግሮ ባለው የስድስት ሜትር ርቀት መካከል ሲነዳ ማርሽ ሳይቀይር የማቋረጫ ሃዲዱን ማለፍ /ማሻገር/ እንዲችል ቅርብ ከሆነው የሃዲድ መስመር ከመድረሱ በፊት ስድስት 6 ሜትር ላይ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ሁሉ መፈፀም አለበት::

2. ማናቸውም አሽከርካሪ ተሽከርካሪውን በባቡር ሃዲድ ማቋረጫ ስድስት ሜትር ውስጥ በሚገኝበት ጊዜ ማርሽን መቀየር አይፈቀድለትም::

ክፍሊ ሸሞንተ

ብኣሽከርከርቲ ክውሃቡ ዝግብኡ ምልክታት

ዓንቀፅ 48 -ቅድሚ ምጥዋይን ፍጥነት ምንካይን ወይ ደው ምባልን ዝውሃቡ ምልክታት መጠንቀቕታ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ምልክት ንምሃብ ዘየኽእል እኹል ምኽንያታት እንተዘይሃልዩዎ ቅሚ ምጥዋዩ ኣንፈት ምቕያሩን ወይ ፍጥነት ምንካዩን ወይ ደው ምባሉን ኣቐዲሙ ዝግባእ ምክንያት መጠንቀቕታ ክህብ ኣለዎ::
2. ዝህቦ ምልክት ኣብ ቀረብኡ ንዘለውን ደድሕሪኡ ነዘለውን ተመሓላለፈቲ ግልፂ ኮይኑ ክረኣይን ክፍለጥን ከምዝኽእል ኮይኑ እነተዘይተዋሂቡ ምልክት ከምዘይሃበ ይቑፀር::
3. ዝኾነ ኣሽከርካርቲ ካልኦት ተመሓላለፍቲ ነቲ ምልክት ፈሊጦም ንኽጥንቀቑ ኣቐዲሙ ካብ 12-15 ሜትሮ ርሕቐት ጀሚሩ ምልክት መጠንቀቕታ ክህብ ኣለዎ::

ክፍል ስምንት

በኣሽከርካሪዎች ለሰጡ ስለሚገቡ ምልክቶች

ኣንቀፅ 48 - ከመጠምዘዝ ፍጥነትን ከመቀነስ ወይም ከመቆም በፊት የሚሰጡ የማስጠንቀቅያ ምልክቶች

1. ማናቸውም አሽከርካሪ ምልክት ለመስጠት የሚያስችሉት በበቂ ምክንያቶች ከሌሉት በስተቀር ከመጠምዘዙ ወይም አቅጣጫን ከመለወጡ በፊት ወይም ፍጥነት ከመቀነሱ ወይም ከማቆሙ በፊት አስቀድሞ ተገቢ የማስጠንቀቅያ ምልክት መስጠት ኣለበት::
2. የሚሰጠውን ምልክት በኣቅራቢያው ላሉትና ከበስተኃላው ለሚከተሉት ተላላፊዎች ግልፅ ሆኖ ሊታይና ሊታወቅ እንደሚቻል ሆኖ ካልተሰጠ የማስጠንቀቅያ ምልክት እንዳልሰጠ ይቆጠራል::
3. ማናቸውም አሽከረካሪ ሌሎች ተላላፊዎች

ዓንቀፅ 49 -ምልክት መውሃበቲ

1. ካብዙይ ንላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 48 ዝተጠቀሱ ምልክታት መጠንቀችታ ዝህቡ ብመካኒካል ወይ ብሓይሊ ኤሌክትሪክ ብዝንቀሳቐሱ መሳርሕታት እዩ ኣዞም መሳርሕታት እንትባላሸው ወይ ክስርሑ ኣብ ዘይክእልሉ ግዘ ኣቲ ኣሽከርካሪ ብኢዱ ምልክት መጠንቀችታ ክህብ ኣለዎ::
2. መሳርሒ መጠንቀቐታ ብዝግባእ ምስረሖም ምቁፅፃር ሓላፍነት ኣሽከርካሪ ስለዝኾነ ናይዞም መሳርሕታት ግቡእ ምልክት መጠንቀችታ ብዘይምሃቦም ንዝበፅሐ ጥፍኣት ከም ምኽንያት መከላኸሊ ክኾን ኣይኽእልን::

ዓንቀፅ 50 -ኣጠቓቕማ ምልክታት

1. ብመካኒካል ወይ ብመሳርሒ ሓይሊ ኤሌክትሪክ ዝወሃብ ምልክታት መጠነቐችታ
   ሀ/ ናብ የማን ንምጥዋይ ኣንፈት ንምቕያር ኣሽከርካሪ ብየማናይ ወገን ተሽከርካሪ ዘለዎ መብራህቲ ፍሬቻ /ወይ ብድሕሪት ብየማን ወገን ዘየቋርፅ ቀይሕ ወይ ብጫ መብራህትን ኣብ ግምባር ተሽከርካሪ ብየማን ወገን ዘየቋርፅ ቀይሕ ወይ ብጫ መብራህትን ኣብ ግምባር ተሽከርካሪ ብየማን ወገን ዘየቋርፅ ፃዕዳ ወይ ብጫ መብራህቲ የርእይ::
   ለ/ ናብ ፀጋም ንምጥዋይ ወይ ኣንፈት ንምቕያር ኣሽከርካሪ ብፀጋማይ ወገን ተሽከርካሪ ዘሎ ብርሃን ዘለዎ ዘስት ወይ መመልከቲ የርእይ ወይ ድሕሪ ተሽከርካሪ ብፀጋማይ ወገን ዘየቋርፅ ቀይሕ ወይ ቢ መብራህቲን ግምባር ተሽከርካሪ ብፀጋማይ ወገን ዘየቋርፅ ፃዕዳ ወይ ብጫ መብራህቲ የርኢ:: ሰ
   ሐ/ ፍጥነት ተሽከርካሪ ንምንካይ ወይ ደው

ምልክቱን ኣውቆው እንዲጠነቀቁ ኣስቀድሞ ከ12-15 ሜትር ርቀት ጀምሮ የማስጠንቀቅያ ምልክት መስጠት ኣለበት::

አንቀፅ 49 - የምልክት መስጫዎች

1. ከዚህ በላይ በኣንቀፅ 48 የተጠቀሱት የማስጠንቀቅያ ምልክቶችን የሚሰጡ በመካኒካል ወይም በኤሌክትሪክ ኃይል በሚንቀሳቀሱ መሣርያዎች ሊሆን ይችላል:: እነዚህ መሳርያዎች ሲበላሹ ወይም መስራት በማይችሉበት ጊዜ ኣሽከርካሪው በእጁ የማስጠንቀቅያ ምልክት መስጠት ኣለበት::
2. የማስጠንቀቂያ መሣርያዎች ስራቸውን በሚገባ የሚሠሩ መሆናአውን የመቆጣጠር ሃላፊነት የኣሽከርካሪው ስለሆነ መሳሪያዎች ተገቢ የማስጠንቀቂያ ምልክት ባለመስጠታቸው ለሚደርሰው ጥፋት እንደመከላከያ ምክንያት ሊሆን ኣይችልም::

አንቀፅ 50 -የምልክቶች ኣጠቃቀም

1. በመካኒካል ወይም በኤሌክትሪክ መሣርያዎች የሚሰጥ የማስጠንቀቂያ ምልክት
   ሀ/ ወደ ቀኝ ለመጠምዘዝ ወይም አቅጣጫን ለመለወጥ ኣሽከርካሪው ቀኝ የተሽከርካሪው ወገን ያለውን መብራት/ፍራቻ/ ወይም በስተኋላው በቀኝ በኩል የሚያቋርጥ ነጭ ወይም በስተኋላው በቀኝ በኩል የማያቋርጥ ነጭ ወይም ቢጫ መብራትን ያሳያል::
   ለ/ ወደ ግራ ለመጠምዘዝ ወይም አቅጣጫን ለመለወጥ ኣሽከርካሪው በግራ በኩል ብርሃን ያለውን ቀስት ወይም ኣመልካች ያሳያል ወይም ከተሽከርካሪው በስተኋላ በግራ በኩል የማያቋርጥ ቀይ ወይም ቢጫ መብራትና በተሽከርካሪው ግንባር በግራ በኩል የማያቋርጥ ነጭ ወይም ብጫ መብራት ያሳያል::
   ሐ/ የተሽከርካሪውን ፍጥነት ለመቀነስ ወይም ለማቆም ኣሽከርካሪው

ንምባል ኣሽከርካሪ ኣብ ድሕሪ ተሽከርካሪ ካብ ዘለው መብራህቲ ብውሑድ ሓዲኡ ቀይሕ መብራህቲ ክርእይ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 51 -መሳርሕታት ድምፂ መጠንቀቒ

ኣብዚ ውሽጢ እዚ ደንቢ ብዝተፈላለዩ ኩነታት እንተዘይተኣዚዙ ወይ ብዝምልከቶ ብዓል መዚ እንተዘይተፈቒዱ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ብፋፃ ብፊሽካ ወይ ብደወል ወይ ምስ መውፅኢ ትኪ ብዝተትሓሓዘ መሳርሒ ወይ ብዘይተለመደ ካልእ ድምፂ ወይ ብሕጊ ብዘይተፈቐደ ዝኾነ መሳርሒ ተጠቒሙ ድምፂ ክህብ የብሉን::

ዓንቀፅ 52 -ምጥቃም ድምፂ መጠንቀቕታ

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንዘጋጠሞሓደጋ ንምክልኻል ግድን ኣድላይ እንተዘይኮይኑ ሓደጋ ዝከላኸል ካልእ መንገዲ እንተዘየልዩ ዘስምዖ ድምፂ መጠንቀቕታ ብዝተኸኣለ መጠን ሓፂር እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ ከተመ ድምፂ መጠንቀቕታ ከስምዕ የብሉን:: ተሽከርካሪ ደው ኣብ ዝበለሉ ጊዜ ብዝኾነ ምኽንያት ድምፂ መጠንቀቕታ ምስማዕ ዝተኸልከለ እዩ::

ክፍሊ ትሸዓተ
ብዛዕባ ቕድሚያ ምሃብ

ዓንቀፅ 53 -ኣብ መስቀለኛ መንገዲ ምብፃሕ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ ሓደ መስቀለኛ መንገዲ እንትበፅሕ መስቀለኛ መንገዲ ንክሓልፍ ኣቐዲሙ ንዝኣትው ቕድሚያ ክህቦ ይግባእ:: ካብ ዝተፈላለዩ ኣንፈት ክልተን ካብኡ ንላዕልን ተሽከርከርቲ ብሓደ ጊዜ ናብ መስቀለኛ መንነገዲ እንትበፂሖም ዝኾነ ኣሽከረካሪ ብወገን የማን ንዝቐረበ ተሽከርካሪ ቅድሚያ ክህብ ኣለዎ::
2. ኣብ ሓደ መስቀለኛ መንገዲ ክቢ ደሴት ትራፊክ ተሰሪሑ እንተኾይኑ ኣብቲ ክቢ ቀዲሙ ኣትዩ ኣብ ምዟር ንዝርከብ ተሽከርካሪ ቅድሚያ ክህቦ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 54 -ኣብ መስቀኛ መንገዲ ናብ ፀጋም ምጥዋይ

ዝኾነ ኣሽከረካሪ ኣብ ውሽጢ መስቀለኛ መንገዲ ድሕሪ ምእታው ናብ ፀጋም ክጥወይ እንትደልዩ ሓደጋ ምልታም ንከየስዕብ ዝኽእል ኣብ ዝኾነ

ከተሽከርካሪው በስተኃላ ካሉት መብራቶች ቢያንስ አንዱን ቀይ መብራት ማሳየት አለበት::

አንቀፅ 51 -የማስጠንቀቂያ ድምፅ መሣርያዎች

በዚህ ደንብ ውስጥ በተለያዩ ሁኔታዎች ካልታዘዘ በስተቀር ወይም በሚመለከተው ባለስልጣን ካልተፈቀደ ማናቸውም አሽከርካሪ በፉጨት በፊሳ ወይም በደወል ወይም ከጢም ማውጫ ወይም በሕግ ባልተፈቀደ ማንኛውም መሣርያ ተጠቅሞ ድምፅ መስጠት የለበትም::

አንቀፅ 52 -የማስጠንቀቂያን ድምፅ መጠቀም

ማናቸውም አሽከርካሪ ያጋጠመውን አደጋ ለመከላከል የግድ አስፈላጊ ካልሆነ አደጋን የሚከላከልበት ሌላ መንገድ ከሌላውና የሚያሰማው የማስጠንቀቂያ ድምፅ በተቻለ መጠን አጭር ካሆነ በስተቀር በከተማ ውስጥ የማስጠንቂያ ድምፅ ማስማት አይኖርበትም ተሽከራሪው በሚቆምበት ጊዜ በማንኛውም ምክንያት የማስጠንቀቂያ ድምፅ ማሰማት የተከለከለ ነው::

ክፍል ዘጠኝ
ቅድሚያ ስለመስጠት

አንቀፅ 53 -በመስቀለኛ መንገድ መድረስ

1. ማናቸውም አሽከርካሪ በአንድ መስቀለኛ መንገድ ሲደርስ መንገዱ ለማለፍ ድሞ ለገባው ተሽከርካሪ ቅድሚያ ሊሰጠው ይገባል:: ከተለያዩ አቅጣጫዎች ሁለትና ከሁለት በላይ የሆ ተሽከርካሪዎች በአንድ ጊዜ ወደ መስቀለኛው መንገድ ከደረሱ ማናቸውም አሽከርካሪ በቀኝ በኩል ላለው ተሽከርካሪ ቅድሚያ መስጠት አለበት::
2. በአንድ መስቀለኛ መንገድ ክብ የትራፊክ ደሴት ተሰርቶበት ከሆነ ወደ ልብ ደሴቱ ቀድሞ በመግባት በመዞር ላይ ለሚገኝ ተሽከርካሪ ቅድሚያ መስጠት አለበት።

አንቀፅ 54 -በመስቀለኛ መንገድ ላይ ወደ ግራ ስለመጠምዘዝ

ማናቸውም አሽከርካሪ ወደ መስቀለኛ መንገድ ውስ ከገባ በኃላ ወደ ግራ ለመጠምዘዝ ከፈለገ

ርሕቐት ደው ኣቢሉ ኣብ ቅድሚያ ንዝቐረበ ተሽከርካሪ ቅድሚያ ክህቦ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 55 -ቅድሚያ ናብ ዝውሃበሉ ጐደና ብዛዕባ ምእታው

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ምስ ቅድሚያ ዝውሃቡሉ ጐዳና ዝተተሓሓዘ መስቀለኛ መንገዲ ኣብ ዝቐረበሉ ጊዜ ናይ ቅድምያ ምሕላፍ ምልክት ካብ ዝተገበረሉ መንገዲ ካብ ክልቲኡ ኣንፈት ናብቲ መስቀለኛ መንገዲ ንዝቐርብ ዝኾነ ተሽከርካሪ ቅድሚያ ክህብ ኣለዎ::
2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ ቅድሚኡ ደው በል ዝብል ምልክት ኣብ ዝተገበረሉ መስቀለኛ መንገዲ ኣብ ዝበፅሐሉ ጊዜ ንተሽከርካሪኡ ኣብ ደው መበሊ መስመር ወይ ኣብ መቋረፂ ኣጋራት ወይ መቋረፂ መንገዲ ኣማዕድዩ ንምርኣይ ኣብ ዘኽእሉ ቀረባ ቦታ ደው ኣቢሉ ኣብቲ መቋረፂ መንገዲ ንዝቐረበ ዝኾነ ተሽከርካሪ ቅድሚያ ክህብ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 56 -ካብ ናይ ውልቀ መንገዲ ናብ ዋና መንገዲ ምእታው

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ካብ ናይ ውልቀ መንገዲ ካብ ሓፁር ገዛ ወይ ካብ ገዛ መውፅኢ ወይ ካብ ካልእ ፀቢብ መንገዲ ወፃኢ ናብ ዋና መንገዲ ንምእታው ኣብ ዝድለየሉ ጊዜ መኸየዲ ኣጋራትን ወይ ጠርዚ መንገዲ ቅድሚ ምስጋሩ ንኣጋራትን በቲ ዋና ጐዳና ንምሕላፍ ንዝተቓረቡ ተሽከርከርቲ ኹሉ ቕድሚያ ክህብ ኣለዎ::

ዓንቀፅ 57 - ናብ ኣጋር መንገዲ መቋረፂ ምቕራብ

ዝኾነ ኣሽከካሪ ናብ መንገዲ መቋረፂ ኣጋራት ኣብ ዝቐረበሉ ጊዜ ናይ ተሽከርካሪኡ ፍጥነት ክንክይ ኣጋራት መሊኦም ነቲ መንገዲ ክሳብ ዝሰግሩ ተሽከርካሪኡ ደው ክብል ኣለዎ ንዕላማ እዚ ዓንቀፅ መንገዲ ማለት ተሽከርካሪ ብዝኸደሉ ኣንፈት ንትራፊክ ዝተመደበ ክፍሊ መንገዲ እዩ::

የመጋጨት ኣደጋ እንዳያስከትል በቂ በሆነ ርቀት ተሽከርካሪውን ኣቁሞ ከፊቱ ለቀረበው ተሽከርካሪ ቅድሚያ መስጠት ይኖርበታል::

አንቀፅ 55 - ቅድሚያ ወደሚሰጥበት ጎዳና ስለመግባት

1. ማናቸውም ኣሽከርካሪ ቅድሚያ ከሚሰጥበት ጎዳና ጋር በተያየዘው መስቀለኛ መንገ በተቃረበበት ወቅት በቅድሚያ የማለፍ ምልክት ከተደረገበት መንገድ ከሁለት አቅጣጫዎች በኩል ወደ መስቀለኛ መንገዱ ለተቃረበ ማናቸውም ተሽከርካሪ ቅድሚያ መስጠት ኣለበት::
2. ማናቸውም ኣሽከርካሪ ከፊት ለፊቱ "ቁም" የሚል ምልክት ከተደረገበት መስቀለኛ መንገድ በደረሰ ጊዜ ተሽከርካሪውን በማቆምያወ መስመር ወይም በእግረኛች መቋረጫ ወይም አቋጬን መንገድ ኣሓግሮ ለማየት በሚቻልበት ቅርብ ቦታ ተሽከርካሪውን አቁሞ በማቋረጫው መንገድ ለተቃረበ ማናቸውም ተሽከርካሪ ቅድሚያ መስጠት ኣለበት::

አንቀፅ 56 -ከግል መንገድ ወደ ዋና ጎዳና መግባት

ማናቸውም ኣሽከርካሪ ከግል መንገድ ኣጥር ግቢ ወይም ከቤት መውጫ ወይም ከሌላ ቀጭን መንገድ ወጥቶ ደወ ዋናው ጎዳና ለመግባት በሚፈልግበት ጊዜ የእግረኛች መሄጃ መንገድንና ወይም የመንገዱን ጠርዝ ከመሻገር በፊት ለእግኛና በዋና ጎዳናው ለማለፍ ለተቃረቡት ተሽርካሪ ሁሉ ቅድሚያ መስጠት ኣለበት::

አንቀፅ 57 -ወደ እግረኛች ማቋረጫ መንገድ መቅረብ

ማናቸውም ኣሽከርካሪ ወደ እግረኛች ማቋረጫ መንገድ በሚደርስበት ጊዜ የተሽከርካሪውን ፍጥነት ሊቀንስና እግረኛችን ጨርሰው መንገዱን እስኪሻገሩ ድረስ ተሽከርካሪውን ማቆም ኣለበት:: የዚህ ኣንቀፅ ዓላማ "መንገድ" ማለት ተሽከርካሪ በሚሄድበት አቅጣጫ ለትራፊክ የተመደበ የመንገድ ክፍል ነው::

ዓንቀፅ 58 -ብዛዕባ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርከርቲ

1. ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርከርቲ ኣብ ዝቐረበን ወይ ምስበፅሖን እቲ ተሽከርካሪ ብዝቐረበሉ ጊዜ ወይ ብዝሓልፈሉ መንገዲ ዝርከቡ ሰባት ኩሉ እዚ ዝስዕብ ክፍፅሙ ኣለዎም::
   ሀ/ ተሽከርከርቲ ዝዝውሩን ከፍቲ ዝንስዩን ኩሉ ተሽከርከርቶም ወይ ከፍቶም ሽዑ ቀልጢፎም ካብ መንገዲ ናብ የማናይ ጠርዚ ምዝዋርን ኣብ ሓደጋ ብዘየብፅሕ ርሕቐት ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ክሳብ ዝሓልፍ ደው ክብሉ ኣለዎም::

   ለ/ ኣብቲ መንገዲ ዝርከቡ ኣጋራት ነቲ ጉዳና ቀልጢፎም ክለቅዎ ኣለዎም::
2. እቲ ተሽከርካሪ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት እንተዘይኮይኑ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ወይ ተሳፋሪ ኣብቲ ተሽከርካሪ ቀይሕ ወይ ሰማያዊ ብርሃን ንክርእይ ወይ ብምፍፃይ ይኹን ብደወል ናይ መጠንቀቅታ ምልክት ንክህብ ኣይፍቀደሉን።

ዓንቀፅ 59 -ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ

1. ዝኾነ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ተግባሩ እንትፍፅም
   ሀ/ እዚ ደንቢ ወይ ብኻልእ ደንቢ ዝተፅሓፈ ግዴታ እንተትሓለወ ተሽከርካሪኡ ደው ንኽብል
   ለ/ ሓደጋ በዘየብፅሕ ኹነት ፍጥነት ተሽከርካሪኡ ነኪዩ ኣብ ደው በል ዝብል ምልክት ደው እንተይበለ ንኽሓልፍ፣
   ሓ/ ካብ ዝተወሰነ ፍጥነት ንላዕሊ ንምዝዋር
   መ/ ነቲ ተግባሩ ንምፍፃም በዘድልዩ መጠን ብዛዕባ ትራፊክ ዝወፁ ደንብታትን ናይ መንገዲ ምልክታትን እንተይረኣዩ ብዝመረፆ ኣንፈት ንኽዋወይ ተፈቒዱሉ ኣሎ::

3. ኣብ ላዕሊ ኣብ ቁፅሪ ተራ /1/ ዝተመልከተ ከምዘሎ ኾይኑ ዝኾነ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከረካሪ ኣሽከርካሪ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 2

አንቀፅ 58 -ስለ የአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪዎቸ

1. የአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪዎች በተቃረበ ወይም በደረሰ ጊዜ ተሽከርካሪው በተቃረበበት ጊዜ ወይም በሚያልፍበት መንገድ የመሚገኙ ሰዎች ሁሉ የሚከተለውን መፈጸም አለባቸው::
   ሀ/ ተሽከረካሪዎችን የሚነዱና እንስሳትን የሚጠብቁ ሁሉ ተሽከርካሪዎቻቸውንና ከብቶቻቸውን ወድያውኑ ፈጥነው ከመንገዱ ወደ ቀኝ ጠርዝ መንዳትና አደጋን በማያስከትል ርቀት ላይ የአደጋ አገልግሎት ተሽከረካሪ እስኪያልፍ ድረስ መቆም ይኖርባቸዋል::
   ለ/ በመንገዱ የሚገኙት እግረኞች መንገዱን በቶሎ መልቀቅ ይኖርባቸዋል
2. ተሽከርካሪው የአደጋ አገልግሎት ካልሆነ ማናቸውም አሽከርካሪ ወይም ተሳፋሪ በተሽከርካሪው ቀይ ወይም ሰማያዊ ብርሃን ሊያሳይ ወይም በፍጨት ሆነ በደወል የማስጠንቀቅያ ምልክት መስጠት አይፈቀድለትም::

አንቀፅ 59 -ስለ አደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪ

1. ማናቸውም የአደጋ አገግሎተ ተሽከርካሪ ተግባሩን ሲያከናውን
   ሀ/ ይህን ደንብ ወይም በሌላ ደንብ የተፃፈውን ግዴታ ሳይጠብቅ ተሽከርካሪውን ሊያቆም::
   ለ/ አደጋ በማያደርስ ፍጥነት ሁኔታ የተሽከርካሪውን ፍጥነት ቀነሶ "ቁም!" በሚለው ምልክት ሳይቆም እንዲያልፍ::
   ሐ/ ከተወሰነው ፍጥነት ባይ ለመንዳት
   መ/ ተግባሩን ለማከናወን በሚያስፈልገው መጠን ስለትራፊክ የወጡት ደንቦችንና የመንገድ ምልክቶችን ሳይጠብቅ በመረጠው አቅጣጫ ለመጠምዘዝ ተፈቅዶለታል::
2. ከላይ በተራ ቁጥር /1/ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም የአደጋ አገልግሎት ተሽከረካሪ አሽከርካሪ በዚህ

ተራ ቁፅሪ 20 ንዝተፅሓፈ ክፍፅም ኣለዎ፡፡

3. ቀንዲ ዝኸይድ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ኣብ ዝፍፅም ተግባር ተሳታፊ ዝኾነ ካልእ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ እንተዘይኮይኑ ዝኾነ ሰብ ካብ ሚኢቲ /100/ ሜትሮ ብዝነኣሰ ርሕቐት ካብ ደድሕሪ ሓደ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከረካሪ ተፀጊዑ ከሽከርክር ኣይኽእልን፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ

ናይ ተሽከርካሪ ደው መበሊ ቦታ

ዓንቀፅ 60 -ብዛዕባ ተሽከርካሪ ደው ንኽይብል ዝኽልከለሉ ኹነት

1. ካብ ክሊ ከተማ ወፃኢ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ተሽከርካሪ ዘሽከርክር ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብቲ መንገዲ ንተሽከርካሪ ደው መበሊ ቦታ እንተዘይሃሊዩ ካብቲ መኪና ወሪዱ ይኹን እንተይወረደ ትራፊክ ብበዝሒ ኣብ ዝተሓላለፈሉ ጉደና ነገዜኡ ወይ ንነዊሕ ጊዜ ተሽከርካሪኡ ደው ንኽብል ኣይፍቀድን፡፡
2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ናይቲ መንገዲ ስፍሓት ልዕሊ 12 ሜትሮ እንተዘይኮይኑ ንተሽከርካሪኡ ብኣንፃር ካልእ ተሽከርካሪ ኣብ መንገዲ ንጊዚኡ ይኹን ንነዊሕ ጊዜ ደው ክብል የብሉን፡፡
3. ዝኾነ ኣሽከርካሪ በቲ መንገዲ ዘሽከርክር ካልእ ዘዋሪ ብ ክልቲኡ ኣንፈት ካብ 50 ሜትሮ ርሕቐት ንምርኣይ ኣብ ዘይካኣለሉ ቦታ ተሽከርካርኡ ደው ንኽብል ኣይፈቐደሉን፡፡
4. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 26 ንዝፀሓፈ ኣይምልከቶን፡፡

ዓንቀፅ 61 -ብዛዕባ መሰናክል

ዝኾነ ኣሽከረካሪ

1. ንኻልእ ተሓላላፊ ብዘሰናኽል ወይ ብዝክለክል
2. ካልኦት ተሓላለፍቲ ነቲ ናይ መንገዲ ምልክት ብግልፂ ንምርኣይ ኣብ ዘየኽእሎ ኹነት ተሽከርካሪአ ነጊዚኡ ወይ ንነዊሕ ጊዜ ደው ምባል ክልክል እዩ፡፡

ደንብ አንቀፅ 2 ተራ ቁጥር 20 የተፃፈውን ደንብ መፈፀም አለበት፡፡

3. ቀድሞ የሚካሄደው የአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪ በሚፈፅመው ተግባር ተካፋይ የሚሆን ሌላ የአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪ አሽከርካሪ ካልሆነ ማናቸውም ሰው ከ100 ሜትር ባነሰ ርቀት ከአንድ የአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪ በስተኃላ ማሽከርከር አይችልም፡፡

ክፍል አስር

ስለተሽከርካሪዎች ማቆምያ ስፍራ

አንቀፅ 60 -ተሽከርካሪ እንዳይቆም ስለሚከለከልበት ሁኔታ

1. ከከተማ ክልል ውጭ በማንኛውም መንገድ ተሽከረካሪን የሚያሽከረክር ማናቸውም አሽከርካሪ በመንገዱ ላይ ተሽከርካሪ የሚቆምበት ቦታ ከሌላ ከመኪናው ወርዶ ሆነ ሳይወርድ ትራፊክ በብዛት በሚተላለፍበት ጐዳና ለጊዜው ወይም ለረጅም ጊዜ ተሽከርካሪው ለማቆም አይፈቅድም፡፡
2. ማናቸውም አሽከርካሪ የመንገዱ ስፋት ከ12 ሜትር በላይ ካልሆነ በቀር ተከርካሪውን በሌላ ተሽከርካሪ አንፃር በመንገዱ ላይ ለጊዜው ሆነ ለረጅም ጊዜ ማቆም አይፈቀድም፡፡
3. ማናቸውም አሽከርካሪ በመንገዱ ላይ የሚያሽከረክረውን ሌላ አሽከርካሪ በሁለት አቅጣጫ ከ50 ሜትር ማየት በማይቻልበት ቦታ ባለው መንገድ ላይ ተሽከርካሪውን ማቆም አይፈቀድለትም፡፡
4. የዚሁ አንቀፅ ድንጋጌ በዚሁ ደንብ አንቀፅ 26 የተፃፈውን አይመለከትም፡፡

አንቀፅ 61 -ስለ መሰናክል

ማናቸውም አሽከርካሪ

1. ሌላውን ተላላፊ በሚያሰናክል ወይም በሚከለክል
2. ሌሎች ተላላፊዎች የመንገዱን ምልክትበግልፅ ለማየት በማያስችላቸው ሁኔታ ተሽከርካሪውን ለጊዜው ወይም

ዓንቀፅ 62 -ተሽከርከሪ ንጊዚኡ ይኹን ንነዊሕ ጊዜ ደው ምባል ዝተኸለከለሎም ቦታታት

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ምስ ካልእ ትራፊክ ንከይላተም ንምኽልኻለ ወይ ዝኾነ ካልእ ደንቢ ንምፍፃም እንተዘይኮይኑ ካብዙይ ስዒቦም ኣብ ዝተዘርዘሩ ቦታታት ተሽከረካሪኡ ንሓፂር ይኹን ነነዊሕ ጊዜ ደው ምባል ኣይፍቀድን፡፡

1. እቲ መንገዲ ብዓል ሓደ ኣንፈት እንተዘይኮይኑ ኣብ ዝኾነ ጐዳና ብፀጋም ወገነ
2. ኣብ መኽየዲ ኣጋራት
3. ኣብ ውሽጢ መስቀለኛ መንገዲ ወይ ካብ መስቀለኛ መንገዲ ኣብ ውሽጢ 12 /ዓሰርተ ክልተ/ ሜትሮ
4. ኣብ ውልቀ መንገዲን ተሽከርከርቲ ብዝተሓላለፉሉ ናይ ገዛ መውፅኢ ወይ መእተዊ ወይ ስፍሓት መንገዲ ካብ 12 ሜትሮ ዝነኣሰ ኾይኑ እንትርከብ
5. ካብ ውሑጅ መተሓላለፊ ኣብ ውሽጢ 5 ሜትሮ
5. ኣብ ውሽጢ መቋረፂ ኣጋራት ወይ ካብ መቋረፂ ኣጋራት ኣብ ክሊ 12 /ዓሰርተ ክልተ/ ሜትሮ
7. ደው በል ካብ ዝብል ምልክት ኣብ ውሽጢ 12 /ዓሰርተ ክልተ/ ሜትሮ
8. ብናይ ሃዲድ መቋረፂ ካብ ዝቐረበ ሃዲድ ኣብ ውሽጢ 20 /ዒስራ/ ሜትሮ
9. ካብ ጣብኒያ ሓደጋ ሓዊ ወይ ፈላማይ ናይ ሕክምና ረድኤት ካብ ዝወሃበሉ ጣብያ ወይ መእተዊ ሆስፒታል ኣብ ውሽጢ 12 /ዓሰርተ ክልተ/ ሜትሮ ወይ ካብቲ መእተዊ መንገ ጀሚሩ ካብቲ መንገዲ በየማንን ፀጋምን ኣብ ውሽጢ 25 /ዒስራን ሓሙሽተን/ ሜትሮ ይኹንዳኣምበር ሕሙም ወይ ዘተጐድአ ሰብ ወይ መሳርሒ መከላኸሊ ሓደጋ ሒዞም ካብቲ ካብ ዝተጠቐሱ ጣብያታት ዝወፁ ወይ ዝኣተው ተሽከርከርቲ ኣብዚኦም ቦታታት ደው ክብል ይኽእል እዮም፡፡
10. ኣብ ወሰን መንገዲ ተፀጊዑ ምስ ጠጠው ዝበለ ተሽከርካሪ ተደሪብካ

ለረጅም ጊዜ ማቆም የተከለከለ ነው፡፡

አንቀፅ 62 -ተሽከርካሪ ለጊዜው ሆነ ለረጅም ጊዜ ማቆም የተከለከለባቸው ቦታዎች

ማናቸውም አሽከርካሪ ከሌላ የትራፊክ ሕግ ጋር እንዳይጋጭ ወይም የሆነ ሌላ ደንብ ለመፈፀም ልሆነ በቀር ከዚህ ቀጥሎ በተዘረዘሩት ቦታዎች ተሽከርካሪውን ለአጭር ጊዜ ሆነ ለረጅም ጊዜ ማቆም አይፈቀድም፡፡

1. መንገዱ ባለ አንድ አቅጣጫ ካልሆነ በሆነ ጎዳና ላይ በግራ በኩል
2. በእግረኞች መንገድ
3. በመስቀለኛ መንገድ ውስጥ ወይም በመስቀለኛ መንገድ በ12 /አስራ ሁለት / ሜትር
4. በግሉ መንግድና ተሽከርካሪዎች በሚተላለፉበት ዬት መውጫ ወይም መግቢያ ወይም የመንገዱ ስፋት ከ12 /አስራ ሁለት/ ሜትር ያነሰ ሆኖ ሲገኝ
5. ከጎርፍ መተላለፊያ በ5 /አምስት/ ሜትር ውስጥ
6. በእግረኞች ማቋጫ ውስጥ ወይም ከእግረኛ ማቋረጫ በ12 /አስራ ሁለት/ ሜትር ክልል
7. ቁም ከሚለው ምልክት በ12 /አስራ ሁለት/ ሜትር ውስጥ
8. በሃዲድ ማቋረጫ በሚቀርበው ሃዲድ በ20 /ሃያ/ ሜትር ውስጥ
9. ከእሳት አደጋ መከላከያ ድርጅት ወይም የመጀመሪያ የህክምና እርዳታ ከሚሰጥበት ጣብያ ወይም ደወ ሆስፖታል መግቢያ በ12 /አስራ ሁለት/ ሜትር ውስጥ ወይም ከመግቢያው መካከል ጀምሮ ከመንገድ ግራና ቀኝ በ25 /ሃያ አምስት/ ውስጥ ሆኖም በሽተኛ ወይም የተጎዳ ሰው ወይም የአደጋ መከላከያ መሳርያን ይዘው ከተጠቀሱት ጣብያዎች የሚወጡት ወይም የሚገቡ ተሽከርካሪዎች በነዚሁ ቦታዎች መቆም ይችላሉ
10. መንነገዱ ዳር ተጠግቶ ከቆመው ተሽከርካሪ ተደርቦ መቆም

11. ኣብ ድልድል ወይ ኣበ መሽሎኺ ታነል
12. ካብ ደው መበሊ ኣውቶቡስ ኣብ ቅድሚትን ኣብ ድሕሪትን ኣብ ውሽጢ 15 ሜትሮ ናይ መንገዲ ስፍሓት ልዕሊ 12 ሜትሮ እንተዘይኮይኑ ብኣንፃር እቲ መንገዲ ካብ ደው መበሊ ኣውቶብስ ኣብ ውሽጢ 30 ሜትሮ
13. ብብሕድ ሕዲኡ ኣንፈት ንትራፊክ ሓደ ነፀላ መንገደ ጥራሕ ብዘለዎን እዚ መንገዲ ብፃዕዳ ቀለም ኣብ ዝተመቃቐለሉ ቦታ

ዓንቀፅ 63 -ብዛዕባ ደው ምባል ተሽከርካሪ

ዝኾነ ኣሽከረካሪ

1. ንሱ ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ ንተሽከርካሪኡ ደው ካብ ዝበለሉ ነከይለዓል ወይ ከይንቀሳቐስ ኣድላይ ጥንቃቐ እንተይገበረ ተሽከርካሪኡ ኣብ ዘኾነ መንነገዲ ደወ ኣቢሉ ክኸይድ ክልክል እዩ::
2. ሞተሩ እኑተየጥፍአ ቁልፌ እንተየውፅአ ኢድ ፍሬን እንተይሓዘ ወይ መደገፊ ታኮ እንተይገበረ ብዘይጥንቃቐ ተሽከርካሪ ደው ኣቢሉ ክኸይድ የብሉን::
3. ተሽከርካሪኡ ኣብ ቁልቁለት ደው ምስበለ ናይ ቅድሚት ጐማ ናብ ዝቐርቦ ጠርዚ መንገዲ ከፀግዮ ኣለዎ::
4. ጠርዚ እምኒ ኣብ ዘለዎ መንገዲ ተሽከርካሪኡ ንሓጺር ወይ ንነዊሕ ጊዜ ደው እንትብል ካብቲ ጠርዚ እምኒ ወሰን ደው ክብል ኣለዎ:: ኮይኑ ግን ዝምልከቶ ብዓል ስልጣን ተሽከርካሪ ብሰያፍ ደው ንክብል ፈቒዱ ምልክት ኣብ ዝገበረሉ ጐደና ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገ ተፈፃመነት ኣይህልዎን::

ዓንቀፅ 64 -ፖሊስ ትራፊክ ተሽከረከርቲ ደው ካብ ዝበልሉ ክለዓሉ ናይ ምግባር ስልጣን ዘለዎ ምዃኑ

1. ዝኾነ ፖሊስ ትራፊክ ኣብ ተሽከርካሪ ደው ክይብል ዝተኸልከለሉ ቦታ ወይ ጐዳና ተሽከርካሪ ደው ኢሉ ኣብ ዝርከበሉ ግዘ ነቲ ተሽከርካሪ ሽው ንኸልዕል ነቲ ኣሽከርካሪ ወይ ሓላፊ ተሽከርካሪ ክእዝዝ ይኽእል::
2. ፖሊስ ትራፊክ ንተመሓላለፍቲ ዘሰናኽሉ ነገራት ንምውዳድ ኣድላይ መሲሉ እንተተርኣይዎ

11. ብድልድይ ላይ ወይም በመሻሎኪያ /ታነል/፣
12. በኣውቶቡስ ማቆምያ ከፊትና በኃላ ከ15 /ኣስራ ኣምስት/ ሜትር የመንገድ ስፋት ውስጥ ከ12 /ኣስራ ሁለት/ ሜትር በላይ ካልሆነ በመንገዱ ኣንፃር ከኣውቶቡስ ማቆምያ በ30 /ሰላሳ/ ሜትር ውስጥ
13. በእያንዳንዱ ኣቅጣጫ ለትራፊክ ኣንድ ነጠላ መንገድ ብቻ ባለውና መንገዱ በነጭ ቀለም በተከፋፈለበት ቦታ ላይ

አንቀፅ 63 -ተሽከርካሪ ማቆም

ማንኛውም ኣሽከርካሪ

1. እሱ በሌለበት ጊዜ ተሽከርካሪው ከቆመበት ቦታ እንዳይነሳ ወይም እንዳይቀሳቀስ ኣስፈላጊው ጥንቃቄ ሳያደርግ ተሽከርካሪውን በሆነ ቦታ ላይ አቁም መሄድ የተከለከለ ነው::
2. ሞተሩን ሳያጠፋና ቁልፉን ሳያወጣ የእጅ ፍሬን ሳይዝ ወይም መደገፍያ /ታኮ/ ሳያደርግ ያለ ጥንቃቄ ተሽከርካሪን ኣቁሞ መሂድ የለበትም::
3. ተሽከርካሪው ቁልቁለት ላይ እንደቆመ የፊት ጎማ ወደ ሚቀርብበት ጠርዝ /ዳርቻ/ ማስጠጋት ኣለበት።
4. የድንጋይ ጠርዝ ባለበት መንገድ ተሽከርካሪውን ለኣጭር ወይም ለረጅም ጊዜ ሲያቆም በድንጋይ ጠርዝ /ዳርቻ/ ማቆም ይኖርበታል፣ ሆኖም ግን የሚመለከተው ባለስልጣን ተሽከርካሪው በሰያፍ እንዲቆም ፈቅዶ ምልክት ባደረገበት ጎዳና የዚሁ ኣንቀፅ ድንጋጌ ተፈፃሚነት ኣይኖረውም::

አንቀፅ 64 -የትራፊክ ፖሊስ ተሽከርካሪዎች ከቆሙብት እንዲነሱ የማድረግ ስልጣን ያለው ስለመሆኑ

1. ማንኛውም የትራፊ ፖሊስ ተሽከርካሪ እንዳይቆም በተከለለበት ቦታ ወይም ጎዳና ተሽከርካሪ ቆሞ በሚገኝበት ጊዜ ተሽከርካሪው ወድያው እንዲነሳ ኣሽከርካሪውን ወይም ሃላፊውን ማዘዝ ይችላል::

ተሽከርካሪ ኣብ ዝኾነ ቦታ ደው ንኽብል ወይ ተሽከርካሪ ካብ ደው ዝበለሉ ንኽለዓል ንኣሽከርካሪ ክእዘዝ ይኽእል::

3. ኣብ ላዕሊ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ን /2/ን ብዛዕባ ዝተገለፁ ናይቲ ደው ዝበለ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ወይ ሓላፊ ኣብ ቀረባ እንድሕር ዘይተረኺቡ ወይ ብፖሊስ ትራፊክ ዝተውሃበ ትእዛዝ እንተይፈፀመ እነተቐረዩ ፖሊስ ትራፊክ ነቲ ተሽከርካሪ ንክውገድ ወይ ንክለዓል ክገብር ይኽእል::

4. ዝኾነ ፖሊስ ትራፊክ ኣብዚ ዓንቀፅ ተራ ቁፅሪ /3/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ሓደ ተሽከርካሪ ካብ ደው ዝበሉ ንክለዓል ኣብ ዝደለዮ ጊዜ ነቲ ተሽከርካሪ ናብ ጋራዥ ወይ ሓደጋ ናብ ዘየስገኣሉ ካልእ ቦታ ንኽዛወር ይኽእል:: ስለ ዝኾነ እዙይ ኣብ ዝገብረሉ ጊዜ ብዛዕባ ድሕንነት ተሽከርካሪ ኣድላይ ጥንቃቐ ክገብር ኣለዎ::

5. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 18 ዝተፅሓፈ በዚ ዓንቀፅ ንፖሊስ ትራፊክ ዝተውሃበ ስልጣን ይውስኖ እዩ::

6. ኣብዚ ዓንቀፅ ብዝተፅሓፈ መሰረት ነቲ ተሽከርካሪ ንምልዓል ወይ ብኣግባብ ንምትሓዝ ዘድልይ ግቡእ ወፃኢ ብዓል ንብረት እቲ ተሽከርካሪ ይኸፍሎ::

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

በዛዕባ መጓዓእያ ህዝቢ

ዓንቀፅ 65 -ምስፋርን ምውራድን

1. ዝኾነ ሰብ ተሽከርካሪ መሊኡ ደው እንተይበለ ክድይብ ወይ ክውርድ የብሉን::

2. ብዘይ ኣሽከርካሪ ዝኾነ ሰብ ናብ ተሽከርካሪ ምድያብ ወይ ምውራድ ዝፍቀደሉ እቲ ተሽከርካሪ ደው ዝበለ ካብቲ መንገዲ ብፀጋም እንተኾይኑ ብፀጋም ወገን ካብቲ መንገዲ ብየማነ ወገን እንተኾይኑ ብየማን የወርድ::

2. የትራፊክ ፖሊስ ተላላፊዎችን የሚያሰናክሉ ነገሮችን ለማስወገድ አስፈላጊ መስሎ ከታየው ተሽከርካሪው በማንኛውም ቦታ እንዲቆም ወይም ተሽከርካሪ ከቆመበት ቦታ እንዲነሳ አሽከርካሪውን ማዘዝ ይችላል::

3. እላይ በተራ ቁጥር /1/ ና /2/ ስለተመለከተው የቆመውን ተሽከርካሪ አሽከርካሪ ወይ ሃለፊ በቅርቡ ካልገኙ ወይም በትራፊክ ፖሊስ የተሰጠ ትእዛዝ ሳይፈፀም ሲቀር የትራፊክ ፖሊስ ተሽከርካሪውን ማስወገድ ወይም እንዲነሳ ማድረግ ይችላል::

4. ማንኛውም የትራፊክ ፖሊስ በዚህ አንቀፅ ተራ ቁጥር /3/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት አንድ ተሽከርካሪ ከቆመበት እንዲነሳ በሚፈልግበት ጊዜ ተሽከርካሪውን ወደ ጋራዥ ወይም ለኣደጋ ወደ ማያስጋበት ሌላ ቦታ እንዲዛወር ማድረግ ይችላል ስለሆነም ይህን በሚያደርግበት ወቅት ስለተሽከርካሪው ደህንነት አስፈላጊው ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል::

5. በዚህ ደንብ አንቀፅ 18 የተፃፈው ለትራፊክ ፖሊስ በሕግ የተሰጠውን ስልጣን ይወስነዋል::

6. በዚህ አንቀፅ በተፃፈው መሰረት ተሽከርካሪውን ለማንሳት ወይም በኣግባቡ ለመያዝ የሚያስፈልገውን አስፈላጊውን ወጪ የተሽከርካሪው ባለ ንብረት ይከፍለዋል::

ክፍል ኣስራ ኣንድ

የህዝብ መጓጓዣ

ዓንቀፅ 65 -ስለ መሳፈርና መውረድ

1. ማናቸውም ሰው ሳይቆም መውጣትና መውረድ የለበትም::

2. ከኣሽከርካሪ በስተቀር ማናቸውም ሰው ደወ ተሽከርካሪው መውጣት ወይም መውረድ የሚፈቀድለት ተሽከርካሪው የቆመው ከመንገዱ በግራ በኩል ከሆነ በስተግራ በቀኝ በኩል ከሆነ ደግሞ በሰተቀኝ ይሆናል::

4. ናብ ተሽከርካሪ ንምድያብ ወይ ንምውራድ ዝተፈለየ ቦታ ማዕፆ ወይ ካልእ መእተዊ ዘሎ እንተኾይኑ ዝኾነ ሰብ በቲ መእተዊ እንተኾይኑ ናብ ተሽከረካሪ ምድያብ ወይ ካብ ተሽከርካሪ ምውራድ ኣይኽእልን::

ዓንቀፅ 66 -ምጉዕዓዝ ህዝቢ

ዝኾነ ተሽከርካሪ

1. ተሽከርካሪኡ ሞተር ብሽክሌታ ወይ ብሽክሌታ እንተዘይኮይኑ ንዝኾነ ሰብ ኣብ ወፃኢ ኣካል ተሽከረካሪ ኮይኑ ክጓዓዝ ክፈቅድ የብሉን ንተሳፈርቲ ድማ ደሕንነቶምን ምቾቶም ብዝስማዕማዕ ክሳፍሮም ኣለዎ::
2. በርታት ተሽከርካሪኡ እነተይዓፀወ እንተይሸገጠ ወይ ክኽፈቱ ዘይኽእል ምኻኖም እንተየረጋገፀ ናብ ተሽከርካሪ እንትድይብ እንትወርድ ወይ ኣብ ውሽጢ ተሽከርካሪ ብዘሎ ወይ ናብ ተሽከርካሪ ኣብ ዝቐረበ ዝኾነ ሰብ ሓደጋ ከይበፅሕ ንምርግጋፅ ግቡእ ጥንቃቐ እንተየገበረ ተሽከርካሪኡ ክንቀሳቐስ ወይ ክሽከርክር የብሉን::
3. ዝኾነ ሰብ ዝኾነ ተሽከርካሪ ኣብ ምንቅስቃስ እናሃለወ በሪ ተሽከርካሪ ክኸፍት የብሉን:: ከምኡውን ዝኾነ ሰብ ኣብ ልዕሊ ካልእ ተሓላለፍቲ ሓደጋ ንከይበፅሕ ግቡእ ጥንቃቐ እንተይገበረ በሪ ተሽከርካሪ ክኸፍት የብሉን::

ዓንቀፅ 67 - ኣብ ጐኒ ኣሽርካሪ ኮፍ ኢሎም ዝጓዓዙ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ቅድሚት ኣብ ዘሎ ኮፍ መበሊ ኣብ ጥቕኡ ተሳፋሪ ኮፍ ክብል እንተደልዩ መሪ ተሽከርካሪ ብፀጋም እንተኾይኑ ብየማን ኣብ ዘሎ ኮፍ መበሊ ሰብ ኮፍ ክብል ይኽእል እዩ:: እዙይ እንትግበር ኣብ ቅድሚት ኣብ ዘሎ ኮፍ መበሊ ካብ ሓደ /1/ ሰብ ነላዕሊ ክቕመጥ /ኮፍ ክብል / ኣይፍቀድን:: ይኹንምበር ናይቲ ቕድሚት ወንበር ስፍሓት ካብ 1.35 ሜትር ዝበልፅ እንተኾይኑ ኢድ

3. ወደ ተሽከረካሪው ለመሳፈር ወይም ለመውረድ የተለየ ቦታ መዝጊያ ወይም ሌላ መግቢያ ያለ ከሆነ ማናቸውም ሰው በመግቢያው ካልሆነ በቀር ደወ ተሽከርካሪው መወጣት ወይም ለተሽከርካሪው መውረድ ኣይችልም::

አንቀፅ 66 -መንገደኞችን ስለማጓጓዝ

ማንኛውም ኣሽከርካሪ

1. ተሽከርካሪው የሞተር ብስክሌት ወይም ብስክሌት ካልሆነ በቀር ማንኛውም ሰው ከተሽከርካሪው የውጭ ኣካል ሆኖ እንዲጓዝ መፍቀድ የለበትም:: ተሳፋሪዎችንም ደህንነታቸውንና ምቾታቸውን በሚስማማ ኣኳኃን ሊያሳፍራትቸው ይገባል::
2. ማንኛውም ኣሽከርካሪ የተሽከርካሪውን በሮች ሳይዘጋ ሳይቆልፍ ወይም ሊከፈቱ የማይችል መሆናቸውን ሳያረጋግጥ ወደ ተሽከርካሪው ሲወጣና ሲወርድ ወይም በተሽከርካሪው ውስጥ ባለውና ወይም ወደ ተሽከርካሪው ቅርብ በሆነ ማናቸውም ሰው ኣደጋ እንዳይደርስ ለማረጋገጥ ተገቢ ጥንቃቄ ሳያደርግ ተሽከርካሪውን ማንቀሳቀስ ወይም ማሽከርከር የለበትም::
3. ማንኛውም ሰው የሆነ ተሽከርካሪ በመንቀሳቀስ ላይ እያለ የተሽከርካሪውን በር መክፈት የለበትም:: እንዲሁም ማናቸውም ደው በሌሎች ተላላፊዎች ላይ ኣደጋ እንዳይደርስ ተገቢ ጥንቃቄ ሳያደርግ የተሽከርካሪውን በር መክፈት የለበትም::

አንቀፅ 67 - ከኣሽከርካሪው ኣጠገብ ተቀምጠው ስለሚጋዙ መንገደኞች

1. ማንኛውም ባለ ሞተር ኣሽከርካሪ ለግንባር ባለወ መቀመጫ በኣጠገቡ ተሳፋሪ እንዲቀመጥ ከፈለገ የተሽከርካሪው መሪ በግራ የሆነ እንደሆነ በቀኝ በኩል ከሆነ በግራ በኩል ባለው መቀመጫ ሰውን ሊያስቀምጥ ይችላል ይህ ሲደረግ ከፊት ባው መቀመጫ ከኣንድ ሰው በላይ ሊቀመጥ ኣይቅድም:: ይሁን እንጂ የፊት ወንበሩ ስፋት ከ1.35 ሜትር የሚበልጥ ከሆነና ማርሹ በመሪው ላይ

ፍሬን ኣብ ጐኒ መሪ እንተኾይኑ ወይ ብወገን ማዕፆ ኣሽከርካሪ እንተኾይኑ ኣብ ቅድሚት ኣብ ዘሎ ኮፍ መበሊ ክልተ /2/ ሰብ ክሳፍር ይኽእል እዩ::

2. ኣብ ናይ ህዝቢ መጓዓዝያ ተሽከርካሪ ኣብ ቅድሚት ኣብ ዘሎ ኮፍ መበሊ ካብ ሓደ /1/ ሰብ ንላዕሊ ምስፋር ክልኩል እዩ::

ዓንቀፅ 68 -ኣብ ናየ ደረቕ ፅዕነት ተሽከርካሪ ሰብ ምስፋር

1. ናይ ፅዕነት ተሽከርካሪ ዘሽከርክር ኣሽከርካሪ ኣብ ውሽጢ ጋቤና እንተዘይኾኑ ኣብ ከምዝይ ዝበለ ተሽከርካሪ ኣብ ላዕሊ ዝኾነ ሰብ ከሳፍር የብሉን::
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ቁፅሪ ንኡስ ቁፅሪ /1/ ዝተፅሓፈ እቲ ኣሽከርካሪ ንዝቕፅሮም ሰራሕተኛታት ወይ ኣብ ሓገዝቲ ወይ ኣብቲ ተሽከርካሪ ኣቕሓ ኣብ ዝፅዕኑ ሰባት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን::
3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀ 2 ናይዚ ዓንቀፅ ሰባት ምስፋር ዝፍቀድ

   ሀ/ ነዞም ተሳፈርቲ ብዘይ ገለ ሓደጋ ንምስፋር እቲ ተሽከርካሪ ዝስማማዕን እኹል ምድላው ዘለዎ እንተኾይኑ

   ለ/ እቲ ተሽከርካሪ ሓደጋ ዘየብፅሕ ከፍ መበሊ እንተሃልይዎን

   ሐ/ ተሳፈርቲ ኣብቲ ኮፍ መበሊ ጥራሕ ኮፍ ዝብሉ እንተኾይኖም

   መ/ ናይ ተሳፈርቲ ቁፅሪ ካብ ኣርባዕተ ዘይበልፅ እንተኾይኑን እዩ::
4. ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ብዝውስኖ ስምምዕነትን ግዴታን መሰረት ኣብ ናይ ፅዕነት ተሽከርካሪ ሰብ ንምስፋር ፍቓድ ንምሃብ ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተፅሓፈ ኣይኽልክሎን::
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተገለፀ ኣብ ተሽከርካርቲ ሰራዊት ሓይሊ ምድርን ፖሊስን ኣይሰርሕን::

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ምጉዕዓዝ ሸቀጣት

ከሆነና የእጅ ፍሬንም ከመሪው ጎን ከሆነ ወይም በአሽከርካሪው መዝጊያ አጠገብ ከሆነ ከፊት ባለው መቀመጫ ላየ ሁለት ሰው ማሳፈር ይችላል::

2. በህዝብ ማጓጓሦ ተሽከርካሪ ከፊት ባለው መቀመጫ ከአንድ ሰው በላይ ማሳፈር የተከለከለ ነው::

አንቀፅ 68 -በደረቅ ጭነት ተሽከርካሪ ላይ ሰውን ማሳፈር

1. የጭነት ተሽከርካሪን የሚያሽከረክር አሽከርካሪ በጋቢናው ውስጥ ካልሆነ በስተቀር እንዲህ ባለው ተሽከርካሪ ላይ ማናቸውም ሰው ማሳፈር የለበትም::
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር /1/ አንድ የተፃፈው አሽከረካሪው በቀጠራቸው ሰራተኛች ወይም በረዳቶቹ ወይም በተሽከርካሪው ዕቃ በሚጭኑ ሰዎች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም::
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ሰዎችን ማሳፈር የሚፈቀደው

   ሀ/ ተሳፋሪዎች ያለአንዳች አደጋ ለማሳፈር ተሽከርካሪው የሚስማማና በቂ ዝግጅት ያለው የሆነ እንደሆነና

   ለ/ ተሽከርካሪው አደጋ የማያስከትል መቀመጫ ያለው እነደሆነና

   ሐ/ የተሳፋሪዎች በመቀመጫው ብቻ የሚቀመጡ እንደሆነ::

   መ/ የተሳፋሪዎች ቁጥር ከአራት የማይበልጥ እንደሆነ ነው::
4. የመንገድ ትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት በሚወሰነው ስምምነትና ግዴታ መሰረት በጭነት ተሽከርካሪ ሰውነ ለማሳፈር ፈቃድ ለመስጠት በዚሁ አንቀፅ የተፃፈው አይከለክለውም::
5. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌ በምድር ጦር ሰራዊትና በፖሊስ ኃይል ተሽከርካሪዎች ተፈፃሚነት አይኖርም::

ክፍል አስራ ሁለት
ሸቀጦችን ማጓጓዝ

ዓንቀፅ 69 -ኣፀዓዕና ሸቐጣት ንግዲ

1. ዝኾነ ኣሽከረካሪ
   ሀ/ ኣሰራርሓ እቲ ተሽከርካሪ ብዘይ ሓደጋን ፀገምን ኣቕሓ ንምጉዓዝ ዝስማማዕ እኹል ምድላው እንድሕር ዘይብሉ
   ለ/ ፅዕነት ካብ ጐኒ ተሽከርካሪ ሓሊፉ ዝንጥልጠል እንተኾይኑ
   ሐ/ እቲ ፅዕነት ካብ ቅድሚት ጫፍ ተሽከርካሪ ልዕሊ 1/ሓደ/ ሜትሮ ብድሕሪት ካብቲ ተሽከርካሪ ካብ ተሰሓቢ ወይ ካብ ፍርቂ ተጐታቲ ኣካል ልዕሊ ተስሓቢ ወይ ካብ ፍርቂ ተጐታቲ ኣካል ልዕሊ 2 /ክልተ/ ሜትሮ ተሪፉ ዝወፅእእንተኾይኑ
   መ/ እቲ ፅዕነት ወይ መሸፈኒኡ ንኣሽከርካሪ ንቕድሚት ወይ መሸፈኒኡ ነኣሽከርካሪ ንቕድሚት ወይ ንጐኒ ንምርኣይ ዝኽልክሉ እንተኾይኑ ወይ ንምእታውን ንምውፃእን ዘፀገመሉ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ የኹን ኣብ ላዕሊ ሸቀጥ ክፅዕን ወይ ንኽፀዓን ክገብር የብሉን፡፡
2. ክልተ /2/ ተሽከርከርቲ ተለቋቒሞም ብምኽንያት ንውሓት ኣብ ሓደ ተሽከርካሪ ጥራሕ ክፀዓን ዘይኽእ ፅዕነት በሓደ ዝፅዕኑ ዝንትኾን ክልቲኦም ተሽከርከርቲ ንዕላማ እዚ ዓንቀፅ ከም ሓደ ተሽከርካሪ ይቑፀሩ ::
3. ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ወይ ንሱ ዝወከሎ ዝወከሎ ኣካል እኹል ምኽንያት እንትህልው ንሓደ ጊዜ ጉዕዞ ኣብ ላዕሊ ኣብ ቁፅሪ /1/ ንኡስ ተራ /ለ/ ን /ሐ/ ካብ ዝተወሰነ ፍሉይ ብዝኾነ ካልእ ኣሰገዳደ ፅዕነት ክፅዓን ክፈቕድ ይኽእል እዩ፡፡

ዓንቀፅ 70 -ኣብ ልዕሊ ትርፌ ፅዕነት ምልክት ምግባር

ኣብ ዓንቀፅ 69 ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ኣብ ፊደል /ለ/ ዝተመልከተ ሕሉው ኮይኑ ናይ ሓደ ተሽከርካሪ ፅዕነት ኣብ ግንባር ተሽከርካሪ ወይ ካብ ድሕረት ተረፍ እንትርከብ እቲ ኣሽከርካሪ ወይ ካብ ድሕረት ተረፍ እንትርከብ እቲ ኣሽከርካሪ ኣብ ልዕሊ ተረፍ ፅዕነት መብራህቲ ኣብ ዝበርሀሉ ጊዜ ኣብ ቅድሚት

አንቀፅ 69 -የንግድ ሸቀጦች አጫጫን

1. ማናቸውም አሽከርካሪ
   ሀ/ የተሽከርካሪው አሰራር ያለ አንዳች አደጋና ችግሮች ዕቃን ለማጓጓዝ የሚስማማ በቂ ዝግጅት ዬለው ከሆነ
   ለ/ ጭነቱ ከተሽከርካሪው ጎን ተርፎ የሚወጣ ከሆነ
   ሐ/ ጭነቱ ከተሽከርካሪው ፊት በኩል ባለወ ጫፍ አንድ ሜትር በላይ በኃላ ከተሽከርካሪው ወይም ከተሳቢው አካል ከ/2/ ሁለት ሜትር በላይ ተርፎ የሚወጣው ከሆነ
   መ/ ጭነቱ ወይም መሸፈኛው አሽከርካሪው ወደ ፊት ወይም ደወ ጐን ለማየት የሚከለክለው ከሆነ ወይም በሚያሽከረክርበት ወቅት ችግር የሚፈጥርበት ከሆነ ወይም ለመግባትና ለመውጣት የሚያስቸግረው ከሆነ ከውስጥም ሆነ ከላይ የንግድ ዕቃዎች እንዲጫን ማድረግ የለበትም፡፡
2. ሁለት /2/ ተሽከረካሪዎች በርዝመት ምክንያት ተሳስረው /ተያይዘው/ በአንድ ተሽከርካሪ ብቻ ሊጫን የማይቻል ጭነት አንድ ላይ የሚጭኑ ሲሆን ሁለቱ ተሽከርካሪዎች ለዚሁ አንቀፅ ኣላማ እንደ አንደ ተሽከርካሪ ይቆጠራሉ፡፡
3. የትራንስፖርተ ፅሕፈት ቤት ወይም እሱ የሚወክለው አካል በቂ ምክንያት ሲኖር ለአንድ ጉዞ ከላይ በተራ ቁጥር 1 /አንድ/ ንኡስ ተራ ቁጥር /ለ/ ና /ሐ/ ከተወሰነው ልዩ በሆነ ሌላ አስገዳጅነት ጭነት እንዲጫን ሊፈቅድ ይችላል፡፡

አንቀፅ 70 -በትርፍ ጭነት ላይ ምልክት ማድረግ

በአንቀፅ 69 ንኡስ አንቀፅ /1/ በፊደል /ለ/ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የአንድ ተሽከርካሪ ጭነት ከተሽከርካሪው ግንባር /ፊት/ ወይም ከኃላ ትርፍ ሆኖ ሲገኝ አሽከርካሪው ከትርፍ ጭነቱ ላየ መብራት በሚበራበት ጊዜ ከፊት ቀሪ በሆነው የጭነት ጫፍ ነጭ ወይም

ተሪፉ ኣብ ዘሎ ጫፍ ፅዕነት ፃዕዳ ወይ ብጫ ኣብ ድሕሪት ተሪፉ ኣብ ልዕሊ ዝርከብ ፅዕነት ቀይሕ መብራህቲ ኣብ ዘየድልየሉ ጊዜ ኣብ ልዕሊ ተረፍ ፅዕነት ኣብ ቅድሚትን ድሕሪትን እንተንኣሰ ሰላሳ /30/ ሳንቲ ሜትር ትርብዒት ዝኾነ ቀይሕ ጨርቂ ወይ ቀይሕ ሕብሪ ዝተለኸዩ ጣውላ ክገብር ኣለዎ::

ዓንቀፅ 71 -ግድነት ፅዕነተ ኣሰጢምካ ምእሳር

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ፅዕነትን መሸፈኒኡን ንኸይወድቕ ወይ ንከይፍታሕ ገይሩ ኣፅኒዑ /ኣስጢሙ/ እንተይኣሰረ ተሽከርካሪ ከሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 72 -ኣብ ህዝቢ መጓዓዝያ ተሽከርከርቲ ዝግበር ፍሉይ ቁፅፅር

ዝኾነ ኣሽከካሪ

1. ብዝኾነ ወገን ካብ መስመር ሓቋፊ /ስፖንዳ/ ንላዕሊ ዝኾነ ፅዕነት ፅዒኑ ናይ ህዝቢ መጓዓዝያ ተሽከርካሪ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ከሽከርክር የብሉን
2. ካብቲ ኣካል ተሽከርካሪ ወፃኢ ንቅድሚት ወይ ንድሕሪት ዝተርፍ ኣቕሓ ፅዒኑ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ከሽከርክር የብሉን::

ዓንቀፅ 73 -ዝበኑ ነገራት ምፅዓን

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ብምኽንያት ምንቅስደቃስ ተሽከርካሪኡ ወይ ብሓይሊ ንፋስ ንኸይብተኑን ከይበኑን ንምክልኻል ሑፃ ሓመድ ዝኣመሳሰሉ ፅዕነት ብዝግባእ እንተይሸፈነን እንተይኣሰረን ክንቀሳቐስ የብሉን::

ዓንቀፅ 74 -ኣብ መንገዲ ዝፈሰሱ ነገራት ናይ ምፅራግ ግቡእ

ፅዕነት ተሽከርካሪ ኣብ መንገዲ ዝፈሰሰ እንተኾይኑ ወይ ፈሲሱ እንትርከብ ኣሽከርካሪ ተሽከርካሪኡ ደው ኣቢሉ ፅዕነቱ ንከይፈስስ ኣድላይ ጥንቃቐ እንተይገበረን ከምኡውን ኣብ መንገዲ ኣቐዲሙ ንዝፈስስ እንተይፀረገን ወይ ንኽፅረግ እንተይገበረን ጉዕዝኡ ክቕፅል የብሉን::

ዓንቀፅ 75 -ስልጣን ፖሊስ ትራፊክ

ዝኾነ ፖሊስ ትራፊክ ኣብዚ ደንቢ ክፍሊ 12

ቢጫ በሰተኋላ ቀርቶ ባለው ትርፍ ጭነት ላይ ቀሪ መብራት ማብራት በማያስፈልግበት ጊዜም በትርፍ ጭነቱ ላይ ከፊትና ከኃላ ቢያንስ ሰላሳ /30/ ንቲ ሜትር ካሬ ቀይ ጨርቅ ወይም ቀይ የተቀባ እንጨት ማድረግ አለበት::

አንቀፅ 71 -ጭነትን በጥብቅ ማሰር ግዴታ ስለመሆኑ

ማንኛውም አሽከርካሪ ጭነቱና መሸፈኛው እንዳይወድቅ ወይም እንዳይፈታ አድርጎ በጥብቅ ሳያስር ተሽከርካሪን ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 72 -በህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎች ላይ የሚደረግ ልዩ ቁጥጥር

ማንኛውም አሽከርካሪ

1. በማናቸውም ወገን ከአቃፊው /ስፖንዳ/ መስመር በላይ የሆነ ጭነት ጭኖ የህዝብ ማጓጓዣተሽከርካሪን በማንኛውም መንገድ ማሽከርከር የለበትም::
2. ከተሽከርካሪው አካል ውጭ ወደፊት ወይም ወደ ኃላ የሚተርፊ ዕቃን ጭኖ በማናቸውም መንገድ ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 73 -የሚበኑ ነገሮችን ስለመጫን

ማንኛውም አሽከርካሪ በተሽከርካሪው እንቅስቃሴ ምክንያት ወይም በነፋስ ኃይል እንዳይበተኑና እንዳይበኑ ለመከላከል እንደ አሸዋና አፈር የመሳሰሉት ጭነቶች በሚገባ ሳይሸፋንና ሳያስር በሆነ መንገድ ላይ ማሽከርከር የለበትም::

አንቀፅ 74 - በመንገድ ላይ የሚፈሱ ነገሮችን የመጥረግ ግዴታዎች

የተሽከርካሪው ጭነት በመንገድ ላይ የሚፈስ ከሆነ ወይም ፈሶ ሲገኝ አሽከረካሪው ተሽከርካሪውን አቁሞ ጭነቱ እንዳይፈስ አስፈላጊው ጥንቃቄ ሳያደርግና እንዲሁም በመንገድ ላይ የፈሰሰውን ሳይጠርግ ወይም እንዲጠርግ ሳያደርግ ጉዞውን መቀጠል የለበትም::

አንቀፅ 75 -የትራፊክ ፖሊስ ስልጣን

ማንኛውም የትራፊክ ፖሊስ በዚሁ ደንብ ክፍል

ዝተፅሓፈ ብምትሕልላፍ ፅዕነት ዝፀዓነ ተሽከርካሪ እንትርከብ ዝተጥሓሰ ደንቢ ክሳብ ዝፍፀም ነቲ ተሽከርካሪ ደው ንኽብል ጉዕዝኡን ንኽይቕፅልን ንኣሽከርካሪ ክእዝዝ ይኽእል::

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ

ብዛዕባ ምጉታት ተሽከርካርን መፃወቲ ተሽከርከርትን

ዓንቀፅ 76 -ምጉታት ተሽከርካሪ

1. ሓደ ተሽከርካሪ ብኻልእ ብዓልሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ዝጉተተሉ ጊዜ ኣብ ማእኸሎም ዘሎ ርሕቐት ካብ ሰለስተ /3/ ሜትሮ ዘይበልፅ ኮይኑ ክልቲኦም ተሽከርከርቲ ብረጉድ ገመድ ብሽቦ ገመድ ወይ ብጥንኩር ዘንጊ መስሓቢ ሓፂን ብጥብቂ ክተሓሓዙ ኣለዎም::
2. ኣብ ገመድ ኣብቲ ሽቦ ወይ ኣብ ዘንጊ መስሓቢ ሓፂን ብግልፂ ክረኣይ ዝኽእል ቀይሕ ቀለም ዝተለኸየ ጨርቂ ወይ ፀፌሕ ዕንፀይቲ ምግባር የድልይ::
3. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ቁፅሪ /1/ ከም እተመልከተ ሓደ ተሽከረካሪ ብ ዝጉተተሉ ጊዜ ንዝስዕቦ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ግልፂ ኮይኑ ክረኣይ ብዝኽእል ኹነትን ቦታን ኣብ ልዕሊ እቲ ዝጉተት ተሽከርካሪ ድሕሪት ምልክት ምግባር የድልይ።
4. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብሓደ እዋን ልዕሊ ሓደ ተሽከርካሪ ክጎትት ኣይፍቀድን።

ዓንቀፅ 77 -መፃወቲ ተሽከርከርቲ

ዝኮነ ሰብ ንመፃወቲ ወይ ንጊዜ መሕለፊ ተባሂሉ ዝተሰርሐ ብሽክሌታ ብፍላይ ናይ ህፃናት ንካልኦት ተሽከርከርቲ ፍቑድ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ምሽክርካር ክልኩል እዩ።

ክፍሊ ዓሰርተ ኣርባዕተ

ብዛዕባ ሞተር ብሽክሌታን ብሽክሌታን

ዓንቀፅ 78 -ምሽክርካር ሞተር ብሽክሌታ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንኣሽከርካሪ ተባሂሉ ኣብ ሞተር ብሽክሌታ ዝተዳለወ ኮርቻ ተደላዲሉ ኮፍ እንተይበለ ከሽከርክር የብሉን።
2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣእጋሩ ኣብቲ ሞተር

12 የተፃፈውን በመተላለፍ ጭነት የጫነ ኣሽከርካሪ ሲገኝ የተጣሰው ደንብ እስኪፈፀም ድረስ ተሽከርካሪው እንዲቆምና ጉዞውን እንዳይቀጥል ኣሽከርካሪውን ሊይዝ ይችላል::

ክፍል ኣስራ ሶስት

ስለተሽከርካሪን መጎተትና የመጫዎ ተሽከርካሪዎች

አንቀፅ 76 -ተሽከርካሪነ መጊተት

1. ኣንድ ተሽከርካሪ በሌላ ባለሞተር ተሽከርካሪ በሚጎተትበተ ጊዜ በመካከላቸው ያለው ርቀት ከሶስት ሜትር የማይበልጥ ሆኖ ሁለት ተሽከርካሪዎች በወፍራም ገመድ በሽቦ ገመድ በሽቦ ገመድ ወይም በጠንካራ የብረት መሳብያ ዘንግ በጥብቅ መያያዝ ኣለባቸው::
2. በገመዱ በሽቦው ወይም በብረት ዘንግ መሳብያው ላይ በጉልህ ሊታይ የሚችል ቀይ ቀለም የተቀባ ጨርቅ ወይም ሳንቃ ማድረግ ያስፈልጋል::
3. ከዚህ በላይ በንኡሰ ቁጥር /1/ እንደተመለከተው ኣንድ ተሽከርካሪ በሚጎተትበት ወቅት ለሚከተለው ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪው ግልፅ ሆኖ እንደታየው በሚችል ሁኔታና ቦታ በሚጎተተው ተሽከርካሪ በስተኃላ ላይ ምልክት ማድረግ ያስፈልጋል
4. ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ በኣንድ ወቅት ከኣንድ በላይ ተሽከርካሪ እንዲጎትት ኣይፈቀድለትም።

አንቀፅ 77 -የመጫወቻ ተሽከርካሪዎች

ማናቸውም ሰው ለመጫወቻ ወይም ለጊዜ ማሳለፊ ተብሎ የተሰራ ብስክሌት በተለይም ለህፃናትና ለሌሎች ለተሽከርካሪዎች በተፈቀደ ማንኛውም መንገድ ላይ ማሽከርከር ተከለከለ ነው።

ክፍል ኣስራ ኣራት

ስለሞተር ብስክሌትና ብስክልት

አንቀፅ 78 -ሞተር ብስክሌትን ማሽከርከር

1. ማንኛውም ኣሽከርካሪ ለኣሽከርካሪ ተብሎ በሞተር ብስክሌት ላይ በተዘጋጀው ኮርቻ ተመቻችቶ ሳይቀመጥ ማሽከርከር የለበትም።
2. ማናቸውም ኣሽከርካሪ እግሮቹ በሞተር

ብሽክሌታ ብክልቲኡ ወገን እንተይሰቐለ ከሽከርክር የብሉን።

3. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ሞተር ብሽክሌታ ካብቲ ዘዋሪ ድሕሪት ኮፍ መበሊ ንመጎራበቲ ተባሂሉ ኣብ ዝተዳለወ ኮርቻ ወይ ኮፍ መበሊ ወይ ብወገን ጎኒ ኣብ ዘሎ ተላገበ ተሸከርካሪ እንተዘይኮይኑ ኣብቲ ልዕሊ ሞተር ብሽክሌታ ዝኮነ ሰብ ከሳፍር የብሉን።

4. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ሞተር ብሽክሌታ ምድላው እቲ ሞተር ብሽክሌታን ሰባት ንኽጓዓዕዝ ዝተውሃቦ ፍቓድ ካብ ዝፈቐደሉ ንላዕሊ ሰብ ከሳፍር ክልኩል እዩ።

ዓንቀፅ 79 -ምሽከክርካር ብሽክሌታ

1. ዝኾነ ሰብ እቲ ብሽክሌታ ብፅቡቅ ኩነታት ኣሰራርሕኡ ድማ ንመንገዲ ጉቡእ እንተዘይኮይኑ ብሽክሌታ ከሽከርክር የብሉን።

2. ዝኾነ ሰብ ብሽክሌትኡ ኣብ ዘሽከርክረሉ ጊዜ መሪ ብሽክልታ ብኣእዳው እንተይሓዘ ኣእጋሩ'ውን ኣብቲ መሽከርከሪ እንተይሰቐለ ከሽከርክር የብሉን።

3. ዝኮነ ሰብ ንኣሽከርካሪ ተባሂሉ ኣብ ልዕሊ እቲ ብሽክሌታ ዝተዳለወ ከፍ መበሊ ተመዓራርዩ ኮፍ እንተይበለ ዝኮነ ዓይነት ብሽክሌታ ከሽከርክር የብሉን።

4. ዝኾነ ሰብ ብሽክሌታ እንተሽከርክር ነቲ ብሽክሌታ መሊኡ ንምቁፅፃር ዝኸልክል ዝኮነ ጥቕሉል ፅዕነት ወይ ኣቕሓ ክፅዕን የብሉን። እንተፀዓነወን ንውሓት ናይቲ ኣቕሓ ወይ ስፍሓቱ ብዝኮነ ዛገባብ ካብ /70/ ሳንቲ ሜትር ክበልፅ የብሉን።

5. ዝኮነ ሰብ ብሽክሌታ ኣብ ዘሽከርክረሉ ጊዜ ብዝኮነ ኣገባብ ኣብ ምጉዓዝ ንዘሎ ካልእ ተሽከርካሪ ንክስሓብ ወይ ንክጉተት ክገብር የብሉን።

6. ዝኮነ ኣሽከርካሪ ብሽክሌታ ቀዲሙ ንክሓልፍ ጥራሕ እንተይኮነስ ኣብ ጎፅዞ ምስ ዘሎ ተሽከርካሪ ጎኒ ብፀጋም ወገን እናሽከርከረ ምካድ የበብሉን።

ብስክሌቱ በሁለቱም ጎን ላይ ሳደርግ ማሽከርከር የለበትም።

3. ማናቸውም የሞተር ብስክሌት አሽከርካሪ በነጂው መቀመጫ ተብሎ በተዘጋጀው ኮርቻ ፤ወይም መቀመጫ ወይም በጎን በኩል ባለው ተቀጣይ ተሽከርካሪ ካልሆነ በስተቀር ከሞተር ብስክሌቱ ላይ ማናቸውም ሰው ማሳፈር የለበትም።

4. ማናቸውም የሞተር ብስክሌት አሽከርካሪ የሞተር ብስክሌቱን ለማዘጋጀትና ሰዎችን ለማጓጓዝ የተሰጠው ፈቃድ ከተፈቀደለት በላይ መንገደኛን ማሳፈር የተከለከለ ነው።

አንቀፅ 79 -ብስክሌትን ስለማሽከርከር

1. ማናቸውም ሰው ብስክሌቱን በጥሩ ሁንታ አሰራሩ ደግሞ ለመንገድ ብቃት ለው ሆኖ ካልተገኘ በስተቀር ብስክሌቱን ማሽከርከር የለበትም።

2. ማናቸውም ሰው ብስክሌቱን በሚሽከረክርበት ጊዝ የብስክሌቱን መሪ በእጆቹም በማሽከርከርያው ሳይቆነጥጥ ማሽከርከር የለበትም።

3. ማናቸውም ሰው ለአሽከርካሪው ተብሎ በብስክሌቱ ላይ በተዘጋጀው መቀመጫ ላይ ተመቻችቶ ሳይቀመጥ ሆነ አይነት ብስክሌቱ ማሽከርከር የለበትም።

4. ማናቸውም ሰው ብስክሌቱን ሲያሽከረክር ብስክሌቱን በሙሉ ለመቆጣጠር የሚከለክል ማናቸውም ጥቅል ጭነት ወይም ዕቃ መጣን የለበትም ከጣነም የእቃው ርዝመት ወይም ስፋት በማናቸውም አኳኃን ከ70 (ሰባ ሳ.ሜ) መብለጥ የለበትም።

5. ማናቸውም ሰው ብስክሌቱን በሚነዳበት ጊዜ በማንኛውም አኳኃን በመጓዝ ላይ ለሚገኝ ሌላ ተሽከርካሪ እንዲሳብ ወይም እንዲጎተት ማድረግ የለበትም።

6. ማናቸውም ብስክሌት ነጂ ቀድሞ ለማለፍ ብቻ ካልሆነ በስተቀር በጉዞ ላይ ካለ ተሽከርካሪ ጎን በግራ በኩል እየነደዳ መሀድ የለበትም።

7. ኣብ ከርከርቲ ብሽክሌታ ቕድም ስዓብ መስመር ሒዞም ክብከርክሩ ኣለዎም፤ ኮይኑ ግና ንካልእ ትራፊክ ዕንቅፋት ዘይኮኑ እንተኮይኖም ክልተ /2/ ብሽክሌታ ኣሽከርከርቲ ጥራሕ ጎና ጎኒ ኮይኖም ከሽከርክሩ ይክእሉ።
8. ዝኮነ ሰብ መጠንቀቕታ ደወልን ዝተማለአ ፍሬንን ዘይብሉ ብሽክሌታ ከሽከርክር የብሉን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓሙሽተ
ብዛዕባ እንስሳት

ዓንቀፅ 80 -ኣብ መንገዲ ንእንስሳት ምኹብኳብ

1. ዝኾነ ሰብ ብኻልእ መንገዲ ክኹብኩብ እናከኣለ እንስሳት ኣብ መንገዲ ተሽከርከርቲ ክኹብኩብ የብሉን። ቦታ እንተዘይሃልዩ ኣብ ናይ ተሽከርከርቲ መንገዲ ምኹብኳብ ግድን እንተኾይንዎምን ንትራፊክን ካልኦት በቲ መንገዲ ንዝጥቀሙ ኩሎም ዕንቅፋት ንኸይኮኖምን ኣድላይ ጥንቃቐ ክገብር ኣለዎ ።

2. ዝኾነ ሰብ ንእንስሳት ኣብ መንገዲ እንትኹብኩብ ናይቲ መንገዲ የማናይ ጠርዚ ፀግዒ ሒዙ ክኹብኩብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 81 -እንስሳት ዘጋጥምዎም ተሽከርከርቲ

ሓደ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ኣብ መንገዲ እንስሳት ኣብ ዘጋጥምዎ ግዘ ሓላዊ እቶም እንስሳት ንበዓል ሞተር ተሽከርካሪ መንገዲ ንምልቃቕ ዝከኣሎ ኩሉ ክፍፅም ኣለዎ።

ዓንቀፅ 82 -ኮብኳቢ እንስሳት መብራህቲ ምሓዝ ግቡእ ምዃኑ

ኣብ መብርሂ እዋን ኣብ መንገዲ እንስሳት ዝኹብኩብ ዝኾነ ሰብ ብግልፂ ዝረኣይ መብራህቲ ክሕዝን ንቲ ኣብ ጉዕዞ ዘሎ ተሽከርካሪ ቀረባ ብዝኾነ ወገን ነቲ መብራህቲ ክርእይ ኣለዎ።

ክፍሊ ዓሰርተ ሽዱሽተ
ብዛዕባ ኣጋራት

ዓንቀፅ 83 -ተሽከርካሪ ኣብ ዝኸደሉ መንገዲ ወይ ጎዳና ብእግሪ ምኻድ

7. የብስክሌት ነጂዎች በቀደም ተከተል መስመር ይዘው መንዳት አለባቸው ሆኖም ግን ለሌላ ትራፊክ ዕንቅፋት የማይፈጥሩ ከሆነ ሁለት /2/ ብስክሌት ነጂዎች ብቻ ጎን ለጎን ሆነው መንዳት ይቻላሉ።
8. ማንኛውም ሰው የማስጠንቀቅያ ደወልና የተማላ ፍሬን የሌለውን ብስክሌት መንዳት የለበትም።

ክፍል አስራ አምስት
ስለ እንስሶች

አንቀፅ 80 -በመንገድ ላይ እንስሶችን መንዳት

1. ማንኛውም ሰው በሌላ መንገድ መንዳት እየቻለ እንስሶቹን በተሽከርካሪዎች መንገድ መንዳት የለበትም። ልላ ቦታ ከልላ በተሽከርካሪዎች መንገድ ላይ መንዳት የግድ ከሆነበትም ለትራፊክና ለሌሎች በመንገዱ ለሚጠቀሙ ዕንቅፋት እንዳይሆናቸው አስፈላጊው ጥናቃቄ ማድረግ አለበት
2. ማንኛውም ሰው እንስሶች በመንገድ ላይ ሲነዳ የመንገዱን ቀኝ ወገን ጥግ ይዞ መንዳት ይኖርበታል።

አንቀፅ 81 -እንስሳት ስለሚያጋጥሙዋቸው ተሽከርካሪዎች

አንድ ባለሞተር ተሽከርካሪን የሚሽከረክር ሰው በመንገድ ላይ እንስሶች በሚያጋጥሙት ጊዜ የእንስሶች ጠባቂ ለሞተር ተሽከርካሪው መንገዱን እንዲለቅ የተቻለውን ሁሉ መፈፀም አለበት።

አንቀፅ 82 -እንስሶችን የሚነዳ መብራት እንዶይዝ ግዴታ ስለመሆኑ

በማብሪያ ጊዜ እንስሶች በመንገድ ላይ የሚነዳ ማናቸውም ሰው በግልፅ ሊታይ የሚችል መብራት ሊይዝና በጎዞ ላይ ለሚገኝ ተሽከርካሪ ቅርብ በሆነው በኩል መብራቱን ማሳየት ይኖርበታል።

ክፍል አስራ ስድስት
ስለ እግረኞች

አንቀፅ 83 -ተሽከርካሪ በሚሄድበት መንገድ ወይም ጎዳና በእግር መሄድ

ዝኾነ ሰብ
1. መኪኸዲ ኣጋር እንተዘይሃልዩ
2. መንገዲ ወይ ጎዳና ንምቁራፅ እንተዘይኮይኑ ተሽከርከርቲ ኣብ ዝኸዱሉ ወይ ዝተሓላለፉሉ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ክኸይድ የብሉን።

3. ኣብ ጎደና ወይ ኣብ መንገዲ ኣብ ዝኸደሉ ጊዜ ብቕድሚቱ ንዝመፅእ ተሽከርካሪ እናረኣዩ ፀጋማይ ጠርዚ መንገዲ ሒዙ ክኸይድ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 84 -ብዛዕባ መንገዲ ኣቋሪፅካ ምስጋር

ዝኾነሰብ
1. በዝሕን ኩነታት ትራፊክን እንተየፃረየ ኣብ ባዕሉን ካልኦት ጉድኣት እንተየብፅሐ ምቁራፅ ወይ ምስጋር ዝክእል ምዃኑ እንተየረጋገፀ መንገዲ ንኸቋርፅ ኣይፍቀደሉን።
2. መንገዲ ከቋርፅ ዝደልየሉ ጊዜ ግቡእ ጥንቃቐን ፍጥነትን ብምግባር ከምኡውን ብዘይ ምኽንያት ኣብ ማእኸል መንገዲ ደው እንተይበለ ወይ እንተይደንጎየ ቀጥተኛን ሓጺርን ብዝኾነ መስመር ኣቋሪፁ ክሳገር ኣለዎ።
3. መንገዲ ምቁራፅ ኣብ ዝድለየሉ ጊዜ ካብ ድሕሪ ሓደ መፃኢ ተሽከርካሪ ወይ ናብ ሓደ መፃኢ ተሽከርካሪ ክርእይ ኣብ ዘይክእለሉ ዝኾነ ቦታ ኮይኑ መንገዲ ከቋርፅ የብሉን።

4. መቋረፂ ኣጋራት እንተልዩ ከቋርፅ ኣብ ዝደልየሉ ጊዜ በቲ መቋረፂ ኣጋራት ጥራሕ ክጥቀም ኣለዎ።
5. ኣብ መንገዲ ክሊ ከተማ ከቋርፅ እንትደልይ ብዝተክኣለ መጠን ብጥንቓቐ መስቀለኛ መንገዲ እንተዘይኮይኑ ከቋርፅ የብሉን።
6. መስቀለኛ መንገዲ ብሰያፍ ከቋርፅ የብሉን።

ዓንቀፅ 85 -ኣብ መንገዲ ወይ ኣብ ጎዳና ደው ምባል

ዝኾነ ሰብ ሕጋዊ ተግባር ንምፍፃም እንተዘይኮይኑ ንምስፋር ይኹን ወይ ንኻልእ ጉዳይ ተሽከርካሪ ደው ክብል ንምግባር ኣብ ዝኾነ መንገዲ ውሽጢ ደው ክብል የብሉን።

ማንኛውም ሰው፣
1. የእግረኛ መንገድ ከሌለ
2. መንፈዱን ወይም ጎዳናውን ለማቋረጥ ካልሆነ በቀር ተሽከርካሪዎች በሚሄዱበት ወይም በሚተላለፉበት በማናቸውም መንገድ መሀድ የለበትም።
3. በጎዳና ወይም በመንገድ ላይ በሚሄዱበት ጊዜ ከፊቱ የሚመጣውን ተሽከርካሪን እያየ ግራውን ጠርዝ መንገድ ይዞ መጓዝ አለበት።

አንቀፅ 84 -መንገድን አቋርጦ ስለመሻገር

ማንኛውም ሰው
1. የትራፊክ ብዛትና ሁኔታዎችን ሳያጣራ በራሱን በሌሎች ላይ ጉዳት ሳያደርስ ማቋረጥ ወይም መሻገር የሚችል መሆኑን ሳያረጋግጥ መንገዱን ማቋረጥ የለበትም።
2. መንገዱን ማቋረጥ በፈለገበት ወቅት ተገቢ ጥንቃቄና ፍጥነት በማድረግ እንዲሁም ያለበቂ ምክንያት በመንገድ መሃል ሳይቆም ወይም ሳይዘገይ ቀጥተኛና አጭር በሆነ መስመር አቋርጦ መሻገር ይኖርበታል።
3. መንገዱን ማቋረጥ በሚፈልግበት ጊዜ በመምጣት ላይ ካለው ተሽከርካሪ ኃላ ወይም አንድ በመምጣት ላይ ያለን ተሽከርካሪ ነጂ ሊያየው ከማይችልበት ማንኛውም ቦታ ላይ ሆኖ መንገዱን ማቋረጥ የለበትም።
4. የእግረኞች ማቋረጫ ካለ ማቋረጥ በፈለገበት ጊዜ በእግረኞች ማቋረጫ ብቻ መጠቀም አለበት።
5. በከተማ ክልል መንገድ ማቋረጥ ሲፈልግ በተቻለ መጠን በመስቀለኛ መንገድ አጠገብ ካልሆነ በቀር ማቋረጥ የለበትም።
6. መስቀለኛን መንገድ በደያፍ ማቋረጥ የለበትም።

አንቀፅ 85 -በመንገድ ወይም በጎዳና ውስጥ ስለመቆም

ማንኛውም ሰው ሕጋዊ ተግባሩን ለመፈፀም ካልሆነ በቀር ለመሳፈር ሆነ ወይም ለሌላ ጉዳይ ተሽከርካሪ እንዲቆም ለማድረግ ሲል በማንኛውም መንገድ ውስጥ መቆም የለበትም።

ዓንቀፅ 86 -ኣብ መከዲ ደው ምባል
ዝኾነ ሰብ ኣብ መኸዲ ኣጋራት ደው ብምባሉ ንተሓላለፍቲ ኣጋራት ዘዕንቅፍ እንተኮይኑ ኣብ ዝኾነ መንገዲ መኸዲ ኣጋራት ጠጠው ንኽብል ኣይፍቀደሉን።

ዓንቀፅ 87 -ብኢድ ዝሽክርከሩ ጋሪታት
በሞተር ዝዝወሩ ብዓል መንኮርኩር ወናብር እንተዘይኮይኖም ብኢድ እናተደፍኡ ዝሽክርከሩ ናይ ደቀቕቲ ኣቕሑት መትሓዝታት ኣካል ጉድኣት ዝጥቀሙሎም ብዓል መንኮርኩር ወናብር ካብቲ መንገዲ ዝርሕቕ ክፍሊ መኸዲ ኣጋራት ተኸቲሎም ክኸዱ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 88 -ብሓፁር ንዝተከለሉ መከዲ ኣጋራት
መኸዲ ኣጋራት ብሓፁር ዝተከለለ ኮይኑ እንተርከብ ዝኾነ ኣጋር ካብቲ ሓፁር ብወገን እቲ መንገዲ ደው ክብል ወይ ክዛወር የብሉን።

ዓንቀፅ 89 -ዝተፈላለዩ ውሳነታት
ኣብዚ ደንቢ ኣብ ዓንቀፅ /85/ ን /86/ ዝተመልከቱ ኣብ ሰልፊ ወይ ኣብ ሬሳ ምዕጃብ ወይ ነዚ ዩ ኣብ ዝመሳሰል ተኻፊልቲ ኣብ ዝኾኑ ኣይሰርሕን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሸውዓተ
ብዛዕባ ምልክት መንገዲ

ዓንቀፅ 90 -ብሓደ ዓይነት ምልክት መንገዲ ምጥቃም
ዝኾነ ሰብ ወይ ዝምልከቶ ኣካል ንምቁፅፃር ትራፊክ ምስዚ ደምቢ ተተሓሒዞም ብዝርከቡ ምልክታት መንገዲ እንተዘይኮይኑ ካልእ ምልክት መንገዲ ክጥቀም ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 91 -ስልጣን ብዝምልከት
ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት
1. ምልክታት መንገዲ ንኽትከሉ ዝተተኽሉ ቦታ ተፈልዩ ተፈሊጡ ንኽሕለውን ዝኣረጉ ንኽሕደሱን ንኽፅገኑን
2. ቅድም እንትብል ዝተተኽሉ ምልክታት መንገዲ ንኽለዓሉን ንምእዛዝ የኽእል እዩ።

አንቀፅ 86 -በእግረኞች መንገድ መቆም
ማንኛውም ሰው በእግረኞች መንገዱ በመቆሙ የሚተላለፉትን እግረኞች የሚደናቅፍ ከሆነ በማንኛውም የእግረኛ መንገድ ላይ መቆም አይፈቀድለትም ።

አንቀፅ 87 -በእጅ እየተገፉ ስለሚሽከረከሩ ጋሪዎች
በሞተር የሚሽከረከሩ ባለመንኮራኩር ወንበሮች ካልሆኑ በስተቀር በእጅ እየተገፉ የሚሽሽከረከሩ የጥቃቅን እቃዎች መያዣዎች አካል ጉዳተኞች የሚጠቀሙባቸው ባለመንኮራኩር ወንበሮች ከመንገዱ የሚርቀውን የእግረኞች መሄጃ ክፍል ተከትለው መሄድ አለባቸው።

አንቀፅ 88 -በአጥር ለተከለሉ የእግረኞች መሄጃ
የእግረኞች መሄጃ በኣጥር የተከለለ ሲሆን ማንኛውም እግረኛ ከኣጥሩ በኩል ባለው መንገድ መቆም ወይም መዘዋወር የለበትም።

አንቀፅ 89 -የተለዩ ውሳኔዎች
በዚሁደንብ በኣንቀፅ85 እና 86 የተመለከቱ በሰልፍ ላይ ወይም ሬሳን በማጀብ ወይም ይህን በመሳሰሉ ተካፋይ በሚሆኑት ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

ክፍል አስራ ሰባት
ስለ መንገድ ምልክቶች

አንቀፅ 90 -በአንድ አይነት የመንገድ ምልክት መጠቀም
ማንኛውም ሰው ወይም የሚመለከተው አካል ትራፊክን ስለመቆጣጠር ከዚህ ደንብ ጋር ተያይዘው በሚገኙ የመንገድ ምልክቶች ውጭ ሌላ የመንገድ ምልክት መጠቀም አይችልም።

አንቀፅ 91 -ስልጣን በሚመለከት
የትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት
1. የመንገድ ምልክቶች፣ እንዲተከሉ ፣ የተተከሉበት ቦታ ተለይቶ ታውቆ እንዲጠበቅና፣ ያረጁ እንዲታደሱና እንዲጠገኑ።
2. ቀደም ሲል የተተከሉ የመንገድ ምልክቶች እንዲነሱ ማዘዝ ይቻላል።

ዓንቀፅ 92 -ብሕጊ ካብ ዝተፈቐደሉ ኣካል ወፃኢ ዝኾነ ሰብ ምልክታት መንገዲ ንኸገብር ክልክል ምዃኑ

1. ኣብዚ ደንቢ ዝተፈቐደሎም ወይ ሕጋዊ ወኪላት እንተዘይኮይኖም ዝኾነ ሰብ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ወይ ዝኾነ ጥቓ መንገዲ ምልክት ወይ ናይ መንገዲ ምልክት ዝመስል ዘጋጊ ዝኾነ ዓይነት ምልክት ምግባር ወይ ምትካል ኣይኽእልን።
2. ዝኾነ ሰብ ዝኾነ ዓይነት ምልክት መንገዲ ምልዓል፣ ምብልሻው ካብ ደው ዝበለሉ ምዝውዋር ወይ ብዝኾነ ኣገባብ መልክዑ ምጥፋእ ኣይኽእልን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሸሞንተ

ብዛዕባ መብራህቲ

ዓንቀፅ 93 -ሕብሪ መብራህቲ

ዝኾነ ሰብ ኣብ ቅድሚት ቀይሕ ወይ ሰማያዊ መብራህቲ ወይ ብድሕሪቱ ፃዕዳ መብራህቲ ዘርእይ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ዝኾነ ተሸከርካሪ ክዝውር የብሉን። ኮይኑ ግን እቲ ተሸከርካሪ ንድሕሪት ኣብ ዝዝውረሉ ጊዜ ናይ ድሕሪት ፃዕዳ መብራህቲ ምርኣይ ይከኣል እዩ።

ዓንቀፅ 94 -መብራህቲ ሞተር ተሸከርከርቲ

1. ዝኾነ ሰብ ናይ ተሸከርካሪኡ ክልቲኡ ናይ ቅድሚት ግምባር መብራህቲን ብውሑድ ሓደ /1/ ቀይሕ ናይ ድሕሪት መብራህቲ እንተይበርህን ናይቲ ተሸከርካሪ ፣ናይ ድሕሪት ሰሌዳ ቁፅሪ እኩል ብርሃን ክህልዎ እንተይገበረ ብመብርሂ ጊዜ ናይ ሞተር ተሸከርካሪ ክሽከርክር ኣይፍቀደሉን።
2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ

   ሀ/ ብዘይ ሞተር ብሽክሌታ ኣብ ሞተር ተሽከርካሪ ክልቲኡ ናይ ግንባር ደው መበሊ መብራህትን ብውሑዱ ሓደ /1/ ቀይሕ ናይ ድሕሪት መብራህቲ እንተዘይበሪሁ ወይ ዝተፈለየ ደው መበሊ መብራህቲ ተዳልዩ እንተኾይኑ እቲ ተሽከርካሪ ደው ካብ ዝበለሉ መንገዲ ወገን ርሕቕ ኢሉ ዝርከብ ደው መበሊ መብራህቲ እንተዘይበሪሁ፣

አንቀፅ 92 -በሕግ ከተፈቀደለት ኣካል በቀር ፣ ማናቸውም ሰው የመንገድ ምልክቶችን እንዲያደርግ ተከለከለ ስለመሆኑ

1. በዚህ ደንብ የተፈቀደላቸው ወይም ሕጋዊ ወኪሎቻቸው ካልሆኑ በቀር ማናቸውም ሰው በማንኛውም መንገድ ወይም ማናቸውም መንገድ አጠገብ የመንገድ ምልክት ወይም የመንገድን ምልክት የሚመስል የሚያሳስት ማናቸውም ኣይነት ምልክት ማድረግ ወይም መትከል የለበትም።
2. ማንኛውም ሰው ማናቸውም ኣይነት የመንገድ ምልክት ማንሳት፣ ማበላሸት፣ ከቆመበት ማዘዋወር፣ ወይም በማናቸውም ኣኳኃን መልኩን ማጥፋት የለበትም።

ክፍል ኣስራ ስምንት

ስለ መብራት

አንቀፅ 93 -ስለ መብራት ቀለም

ማንኛውም ሰው በፊት በኩል ቀይ ወይም ሰያማዊ መብራት ወይም በኃላው ነጭ መብራት የሚሳይ ተሸከርካሪ መንዳት የለበትም። ሆኖም ግን ተሸከርካሪው ወደ ኃላ በሚነዳበት ጊዜ የኃላ ነጭ መብራት ማሳየት የችላል።

ኣንቀፅ 94 -ስለሞተር ተሸከርካሪዎች መብራት

1. ማንኛውም ሰው የተሸከርካሪው ሁለቱ የፊት የግምባር መብራት ቢያንስ ኣንዱን /1/ የኃላ ቀይ መብራት ሳይበራ የተሸከርካሪው የኃላ ሰሌዳ ቁጥር በቂ ብርሃን እንዲኖረው ሳያደርግ ማብራት በሚኖርበት ጊዜ ባለ ሞተር ተሸከርካሪን ማሽከርከር የለበትም።
2. ማንኛውም ኣሽከርካሪ

   ሀ/ ከሞተር ብስክሌት በስተቀር በሞተር ተሽከርካሪ ሁለት የግንባረር የማቆምያ መብራቶች፣ ቢያንስ አንድ/1/ ቀይ የኃላ መብራት ካላበራ ወይም የተለየ የማቆምያ መብራት ተዘጋጅቶ ከሆነ ተሽከርካሪው ከቆመበት መንገድ በኩል ራቅ ብሎ በሚገኝ ማቆምያ መብራት ሳያበራ፣

ለ/ ኣብ ካልኦት ተሽከርከርቲ እንትኮን ዘየቋርፅ ፃዕዳ መብራህቲ ናብ ግንባር እንተዘይተራእዩን ብድሕሪት እውን ቀይሕ መብራህቲ እንተዘይበሪሁ ብመብርሂ ጊዜ ተሽከርካሪ ደው ንኽብል ኣይፍቀደሉን።

3. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንእስ ዓንቀፅ/2/ ዝተፅሓፈ ደንቢ ብናይ ባዕሎም መብራህቲ ዘይኮነስ ካብ ካልእ ፍልፍል ብርሃን ብዝረኽብዎ ብርሃን ብግልፂ ኣብ ዝረኣዩ ተሽከርከርቲ ዝፍፀም ኣይኾውንን።

ዓንቀፅ 95 -መብራህቲ ተጎተትቲ ተሽከርከርቲ

1. ኣብ ግንባር ተጎተቲ ብፀጋም ጫፍ ኣብ ዘሎ ፃዕዳ መብራህቲ እንተዘይተራእዩን ድሕሪ ተጎታቲ ቀይሕ መብራህቲ እንተዘይተራእዩ ዝኾነ ሰብ ብመብርሂ ጊዜ ተጎታቲ ዘለዎ ተሽከርካሪ ከሽከርክር የብሉን።

2. ኣብዚ ደንቢ ክፍሊ 18 ብዛዕባ ዝተፅሓፈ ምስ በዓል .ሞተር ተሽከርካሪ ዘይተተሓሓዘ ተጎታቲ ከም ተሽከርካሪ ኮይኑ ይቑፀር።
3. ኣብዚ ደንቢ ኣብ ክፍሊ 18 ባዛዕባ ዝተፅሓፈ ፍርቂ ተጎታቲ ንዕኡ ዝጎትት ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ሓደ ክፍሊ ኮይኑ ይቑፀር። ምስ ሞተር ተሽከርካሪ ዘይተተሓሓዘ ፍርቂ ፍርቂ ተጎታቲ ከም ሓደ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኮይኑ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 96 -መብራህቲ ሞተር ብሽክሌታ

ኣብ ግንባር ወገን ሓደ /1/ መብራህቲ እኹል ኮይኑ ኣብዚ ደንቢ ኣብ ዓንቀፅ 94 ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተፅሓፈ ኣብ ልዕሊ ሞተር ብሽክሌታታት ዝፀንዐ ይኾውን። ምስቲ ሞተር ብሽክሌታ ዝተተሓሓዘ ናይ ጎኒ ተሽከርካሪ እንተልዩ ኣብዚ ተሽከርካሪ ብወገን ግንባር ፃዕዳ ብድሕሪት ቀይሕ መብራህትታት እንተዘይበሪሆም ዝኾነ ሰብ ንከምዙይ ዝበለ ሞተር ብሽክሌታ ኣብ መብርሂ እዋን ክዝውር የብሉን። ክልቲኦም መብራህትታት ምስቲ ሞተር ብሽክሌታ ተተሓሒዙ ኣብ ዝርከብ ናይ ጎኒ ተሽከርካሪ ካብቲ ብሽክሌታ ርሒቑ ኣብ ዝርከብ ወገን ክኾን ይግባእ።

ለ/ በሌሎች ተሽከርካሪዎችም ሲሆን ሚያቋርጥ ሲሆን የሚያቋርጥ ነጭ መብራት በግንባሩ ካልታየና በሰተኃላውም ቀይ መብራትን ማብራት በሚኖርበት ጊዜ ሳያበራ ተሽከርካሪውን ማቆም የለበትም።

3. ከላይ በንኡስ ኣንቀፅ ሁለት /2/ የተፃፈው ደንብ በራሳቸው መብራት ሳይሆን ከሌላ የብርሃን ምንጭ ከሚያገኙት ብርሃን በግልፅ በሚታዩ ተሽከርካሪዎች ላይ ኣየሰራም።

ኣንቀፅ 95 -የተሳቢ ተሽከርካሪዎች መብራት በሚመለከት

1. በተሳቢ ግንባር በግራ በኩል ባለው ጫፍ ላይ ነጭ መብራት ካልታየና ከተሳቢው በስተኃላ ቀይ መብራት ካልታየ በስተቀር ማናቸውም ሰው በማብርያ ጊዜ ተሳቢ ያለው ተሽከርካሪ ማሽከርከር ለበትም።
2. በዚሁ ደንብ በክፍል 18 ስለተፃፈው ከሞተር ተሽከርካሪ ጋር ያልተያያዘ ተሳቢ እንደሞተር ተሽከርካሪ ሆኖ ይቆጠራል።
3. በዚሁ ደንብ ነክፍል 18 ስለተፃፈው ግማሽ ተሳቢ እርሱን የሚስበው ባለሞተር ተሽከርካሪ እንደ ኣንድ ክፍል ሆኖ ይቆተራል። ከባለ ሞተር ተሽከርካሪ ያልተያያዘ ግማሽ ተሳቢም እንደ ኣንድ ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ሆኖ የቆጠራል።

ኣንቀፅ 96 -የሞተር ብስክሌት መብራት

በግንባር በኩል ኣንድ /1/ መብራትን ማብራት በቂ ሆኖ በዚሁ ደንብ ኣንቀፅ 94 በንኡስ ኣንቀፅ ኣንድ /1/ የተፃፈው በሞተር ብስክሌቶች ላይ የፀና ይሆናል። ከሞተር ብስክሌቱ የተያያዘ የተሽከርካሪ ጎን ካለ በዚሁ ተሽከርካሪ በግንባር በኩል ነጭ በስተኃላ ቀይ መብራቶች ካልበሩ በስተቀር ማናቸውም ሰው እንደዚህ ያለውን ባለሞተር ብስክሌት በማብርያ ጊዜ መንዳት የለበትም። ሁለቱ መብራቶች ከሞተር ብስክሌቱ ተያይዞ በሚገኘው ተሽከርካሪ ጎን ከሞተር ብስክሌቱ ርቆ በሚገኘው በኩል መሆን ይኖርባቸፊዋል።

ዓንቀፅ 97 -ብዓል ሰለስተ እግሪ ሞተር ብሽክሌታታት

ሓደ ብዓል ሰለስተ እግሪ ሞተር ብሽክሌታ ሓደ እግሪ ንክልቲኦም ኣእጋሩ ብዝሓዘ ኣክሰል ብወገን ግንባር እንትኸውን በዚ ደንቢ ኣብ ክፍሊ 18 ንዝተመልከተ ከምዙይ ዝበለ ብዓል ሰለስተ እግሪ ብሽክሌታ ከም ሞተር ብሽክሌታ ኮይኑ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 98 -መብራህቲ ብሽክሌታ

ካብ ዓሰርተ /10/ ሜትሮ ኣብ ዘይንእስ ርሕቐት ግልፂ ኮይኑ ዝረኣይ ፃዕዳ መብራህቲ ብወገን ግንባር ብድሕሪት ድማ ቀይሕ መብራህቲ እንተዘይበሪሁ ዝኾነ ሰብ ብመብርሂ ጊዜ ብሽክሌታ ክዝውር የብሉን።

ዓንቀፅ 99 -ብዛዕባ መኻይን

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ መኪንኡ ብድሕሪት ቀይሕ መብራህቲ እንተየብርህ ወይ ናይ ቀይሕ መብራህቲ ምልክት እንተየርኣየ ብመብርሂ ጊዜ ዝኾነ መኪና ኣብ ልዕሊ መንገዲ ክዝውር ወይ ክጎትት ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 100 -መፈተሺ መብራህትታት

ዝኾነ ኣሽከርካሪ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ወይ ተጓዓዛይ እቲ ተሽከርካሪ ኣብ ምንቅስቓስ እናዳሃለወ ኣብ ልዕሊ እቲ ተሽከርካሪ ዘሎ መፈተሺ መብራህቲ ከብርህ የብሉን እዚ ድንጋጌ ኣብ ልዕሊ ናይ ሓደጋ ኣገልግሎት ተሽከርከርቲ ኣይሰርሕን።

ዓንቀፅ 101 -ናይ ግንባር መብራህትታት ሓይሊ ምንካይ

ዝኾነ ኣሽከርካሪ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ

1. ብዘይ ሓደጋ ንምሽክርካር ናይቲ መንገዲ መብራህቲ እኹል እንተዘይኮይኑ ኣብ መንገዲ ከተማ እንተሽከርክር
2. ብቅድሚቱ ካልእ ተሽከርካሪ እንትቐርብን ክሳብ ዝሓልፍን
3. ካብ ሓምሳ /50/ ሜትሮ ኣብ ዘይንእስ ርሕቐት ንካልእ ተሽከርካሪ ኣብ ዝስዕበሉ ግዜ
4. ተሽከርካሪ ደው ኣብ ዝበለሉ ጊዜ ናይ ተሽከርካሪ ናይ ግንብር መብራህትታት ክንክይ ኣለዎ።

አንቀፅ 97 -ስለ ባለ ሶስት እግር ሞተር ብስክሌቶች

አንድ ባለ ሶስት እግር ሞተር ብስክሌት አንድ እግሩ ሁለቱን እግሮች በያዘው አክሰል በግንባር በኩል ሲሆን በዚሁ ደንብ በክፍል 18 ለተመለከተው እንደዚህ ያለው ባለ ሶስት እግር ብስክሌት እንደሞተር ብስክሌት ሆኖ ይቆጠራል።

አንቀፅ 98 -የብስክሌቶች መብራት

ከአስር /10/ ሜትር በማያንስ ርቀት ግልፅ ሆኖ ታይ ነጭ መብራት በግንባር በኩል በስተኃላ ደግሞ ቀይ መብራት ካለበራ ማናቸውም ሰው በማብሪያ ጊዜ ብስክሌትን መንዳት የለበትም።

አንቀፅ 99 -ስለ መኪናዎች

ማንኛውም አሽከርካሪ ከመኪናው በስተኃላ ቀይ መብራት ሳያበራ ወይም የቀይ መብራት ምልክት ሳያሳይ በማብርያ ጊዜ ማናቸውም መኪና በመንገድ ላይ መንዳት ወይም መጎተት አይችልም።

አንቀፅ 100 -ስለ መብራቶች መፈተሻ

ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ አሽከርካሪ ወይም ተጋሡ ተሽከርካሪው በመንቀሳቀስ ላይ እያለ በተሽከርካሪ ላይ ያለውን የመፈተሻ መብራት ተከለከለ ነው። የህ ድንጋጌ በአደጋ አገልግሎት ተሽከርካሪዎች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ 101 -የግንባር መብራቶችን ኃይል ስለመቀነስ

ማንኛውም የባለሞተር ተሽከርካሪ አሽከርካሪ

1. ያለ አደጋ ለማሽከረከር የመንገዱ መብራት በቂ ካልሆነ በስተቀር በከተማ መንገድ ላይ ሲያሽከርከር
2. ከወደፊቱ ተሽከርካሪ ሲቃርበና ተሽከርካሪውም እስኪያልፍ ድረስ፣
3. ከአምሳ /50/ ሜትር በማያንስ ርቀት ሌላውን ተሽከርካሪ በሚከተልበት ጊዜ፣
4. ተሽከርካሪ በሚቆምበት ጊዜ፣ ተሽከርካሪው የግንባር መብራቶች መቀነስ ይኖርበታል።

ክፍሊ ዓሰርተ ትሽዓተ

ብዛዕባ ካብ ሓደጋ ምጥንቃቕ

ዓንቀፅ 102 -ኣብ ቁልቁለት መንገዲ ምሽከርካር

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ሞተር ክሰርሕ እንተይገበረን ማርሺ እንተይኣእተወን ኣብ ዝኾነ መንገዲ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክሽከርክር ኣይፍቀደሉን።
2. ኣብ ቁልቁለት መንገዲ ሞተር ተሽከርካሪ ዘሽከርክር ዝኾነ ኣሽከርካሪ ነቲ ቁልቁለትን ነቲ ዓይነት ተሽከርካሪን ኣሰገራርሕኡን ክብደቱን ብዝስማማዕ ተመጣጣኒ ማርሺ ክጥቀም ኣለዎ።

ዓንቀፅ 103 -ምሕዳስ ተሽከርከርቲ

ኣብ ጎደና ወይ ኣብ ፣መንገዲ ተሽከርካሪ ዝፅግን ዝኾነ ሰብ ናይ ምፅጋን ስርሑ ዘካይደሉ ካልእ ሜላ እንተዘይሃልዩ እቲ ተሽከርካሪ ካብ ዘለዎ ዙርያ መስመር ሰውነቱ ናብ መንገዲ ኣውፂኡ ንኽፅግን ኣይፍቀደሉን።

ዓንቀፅ 104 -ነዳዲ ምምላእ

ዝኾነ ኣሽከርካሪ

1. መጋዓዝያ ህዝቢ ተሽከርካሪ ሞተሩ እንተይኣጥፈኣን ተሳፈርቲ እንተይወረዱን ዝኮነ ዓይነት ነዳዲ ክመልእ ኣይክእልን።
2. ኣብ ጥቓ ተሽከርካሪ ሓዊ ወይ ሲጋራ ዝውልዕን ዘትክክን ሰብ እንትህሉ ኣብ ሞተተር ተሽከርካሪ ነዳዲ ክመልእ ወይ ንገንኢ ነዳዲ መኽደን ክኽፍት ወይ ካልእ ሰብ እዙይ ንክገብር ክፈቅድ የብሉን።

ክፍሊ ዕስራ

ብዛዕባ ሓደጋ

ዓንቀፅ 105 -ሓደጋ እንትበፅሕ ዝፍፀም ተግባር

ኣብ መንገዲ ሓደጋ ኣጋጢሙ ብምኽንያት እቲ ሓደጋ ሰብ ዝሞተ ወይ ዝተጎድአ እንተሃልዩ ኣብ ልዕሊ ንብረት ጉድኣት እንተበፂሑ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ድንጋገታት የፍፀሙ።

1. ነቲ ሓደጋ ዝፈፀመ ኣሽከርካሪ ሓደጋ ኣብ ዝተፈፀመሉ ቦታ ሪኡ ደው ኣቢሉ ኣብ ዝስዕብ ንኡስ ዓንቀፅ/2/ ንዝተመልከተ ጉዳይ

ክፍል አስራ ዘጠኝ

ከአደጋ ስለ መጠንቀቅ

አንቀፅ 102 -በቁልቁለት መንገድ ላይ ስለማሽከርከር

1. ማንኛውም አሽከርካሪ ሞተሩን እንዲሰራ ሳያደርግና ማርሹን ሳያስገባ በማንኛውም መንገድ ሞተር ተሽከርካሪውን ሊያሽከረክር አይፈቀድለትም።
2. በቁልቁለት መንገድ ላይ ባለሞተር ተሽከርካሪን የሚያሽከረክር ማንኛውም አሽከርካሪ ቁልቁለቱንና የተሽከርካሪውን አይነት አሰራርና ክብደቱን በሚስማማ ተመጣጣኝ ማርሻ መጠቀም ይኖርበሀታል።

አንቀፅ 103 -ተሽከርካሪን ስለ ማደስ

በጎዳና ወይም በመንገድ ላይ ተሽከርካሪን የሚጠግን ማንኛውም ሰው የመጠገን ስራውን የሚያካሂድበት ሌላ ዘዴ ከሌለ በስተቀር ተሽከርካሪውን ካለበት ዙርያ መስመር አካሉን ወደ መንገድ አውጥቶ መጠገን አይፈቀድለትም።

አንቀፅ 104 -ነዳጅ ስለመሙላት

ማንኛውም አሽከርካሪ

1. የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ ሞተሩን ሳያጠፋና ተሳፋሪዎቹን ሳያወርድ የሆነ አይነት ነዳጅ መሙላት የለበትም።
2. ከተሽከርካሪው አጠገብ እሳት ወይም ሲጋረ የሚለኩሱና የሚያጭስ ሰው ሲኖር በሞተር ተሽከርካሪው ነዳጅ ሊሞላ ወይም ነዳጅ ጋኑን መክደኛ እንዲከፍት ወይም ሌላ ሰው ይህን እንዲያደርግ መፍቀድ የለበትም።

ክፍል ሃያ

ስለ አደደጋ

አንቀፅ 105 -አደጋ ሲደርስ የሚፈፀም ተግባር

በመንገድ አደጋ በማጋጠሙ ምክንያት በአደጋው የሞት ወይም የተጎዳ ሰው ካለ በንብረት ላይ ጉዳት ከደረሰ ቀጥለው የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

1. አደጋውን ያደረሰ አሽከርካሪ አደጋ በተፈፀመበት ቦታ አይቶ ተሽከርካሪውን አቁሞ ፣ በሚከተለው ንኡስ አንቀፅ /2/8

እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ዝተወሰነ ግቡእ እንተይፈፀመ ንተሽከርካሪኡ ካብቲ ሓደጋ ዘጋጠመሉ ቦታ ከንቀሳቕስ የብሉን።

2. ሓደጋ ዘብፅሐ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ብዚ ሓደጋ ንዝተጎድኣ ሰብ ዝከኣሎ ሓገዝ ኩሉ ክገብር ኣለዎ። እዚ ሓገዝ ዝተጎድአ ሰብ ሕክምና ዘድልዩ እንተኮይኑ ወይ ንዙይ እንትሓትት ናይ መፈለምታ ሕክምና ወይ ሆስፒታል ወይ ሓኪም ብተሽከርካሪኡ ናይ ምውሳድ ግቡእ ኣለዎ።

3. ሓደጋ ዘብፅሐ ኣሽከርካሪ ንዝኾነ ፖሊስ ትራፊክ ወይ ንዝተጎድአ ሰብ ወይ እቲ ሓደጋ ንዝምልከቶ ንዝኾነ ናይ ካልእ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ወይ እቲ ሓደጋ ብዝምልከቶ ዝኾነ ተሽከርካሪ ንዝተሳፈረ ንዝኾነ ሰብ ስሙን ኣድራሽኡን ክህብ ኣለዎ። ካብዙይ ብተወሳኺውን ናይ ዘሽከርክሮ ተሽከርካሪ ወናኒ ስም ኣድራሻ እቲ ተሽከርካሪ ኢንሹራንስ ዝኣተወሉ ኩባንያ ስምን ኣድራሻን ኣብ ላዕሊ ካብ ዝተጠቀሱ ንዝኾኑ ሰባት ክህብን ከምእውን ፈቓድ መዘወሪኡ ከርእይን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 106 -ንፖሊስ ትራፊክ ምፍላጥ

ኣብ መንገዲ ሓደጋ ዘብፅሐ ዝኾነ ኣሽከርካሪ

1. ብቲ ሓደጋ ሰብ ዝሞተን ወይ ዝተጎድኣን እንተኾይኑ ሸዑ ወይ ብዝተኽኣለ ቅልጣፈ።
2. እቲ ጉድኣት ዝበፅሐ ኣብ ልዕሊ ንብረት እንተኾይኑ እቲ ሓደጋ ድሕሪ ምብፅሑ ካብ 24 ሰዓት ኣብ ዘይበለፀ ጊዜ እቲ ሓደጋ ብዝተፈፀመሉ ጊዜ ኣብቲ ቦታ ንዝርከብ ቤት ፅሕፈት ፖሊስ ትራፊክ ወይ ቤት ፅሕፈት ፖሊስ ትራፊክ እንተዘይሃሊዩ ኣብቲ ከባቢ ናብ ዝርከብ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ክፍልጥ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 107 -ዝበፅሐ ሓደጋ ንኣሽከርካሪ ምፍላጥ

ለተመለከተው ጉዳይ ካልሆነ በስተቀር በዚሁ አንቀፅ የተወሰነውን ግዴታ ሳይፈፅም ተሽከርካሪውን አደጋ ካደረሰበት ቦታ ማንቀሳቀስ የለበትም።

2. አደጋ ያደረሰ ማንኛውም አሽከርካሪ በአደጋው ለተጎዱ ሰው የሚቻለውን እርዳታ ሁሉ ማድረግ አለበት። እርዳታው የተጎዳው ሰው ህክምና የሚስፈልገው ከሆነ ወይም ይህን ሲጠይቅ የመጀመርያ ህክምና እርዳታ ወደ ሚሰጥበት በአቅራብያው ወደ ሚገኝ ጣብያ ወይም ሆስፒታል ወይም ወደ ሓኪም በተሽከርካሪው ላይ አሳፍሮ የማድረግ ግዴታ አለበት።
3. አደጋ ያደረሰ አሽከርካሪ ለማንኛውም የትራፊክ ፖሊስ ወይም ለተጎዳ ሰው ወይም አደጋው ለሚመለከተው የሌላ ተሽከርካሪ አሽከርካሪ ፣ ወይም አደጋው በሚመለከተው ማናቸውም አሽከርካሪ ለተሳፈረ ማንኛውም ሰው ስሙንና አድራሻውን መስጠት አለበት። ከዚህ በተጨማሪም የሚያሽከረክረው ተሽከርካሪ ባለቤት ስምና አድራሻ፣ ተሽከርካሪው ኢንሹራንስ የገባበት ኩባንያ ስምና አድራሻ ከላይ ከተጠቀሱት ለማናቸውም ሰዎች ሊሰጥና እንዲሁም የመንጃ ፈቃዱን ማሳየት አለበት።

አንቀፅ 106 -የትራፊክ ፖሊስን ማሳወቅ

በመንገዱ ላይ አደጋ ያደረሰ ማንኛውም አሽከርካሪ

1. በአደጋው የሞተ ወይም የተጎዳ ሰው ካለ ወድያው ወይም በተቻለ ፍጥነት፣
2. ጉዳት ያደረሰው በንብረት ላይ ከሆነ አደጋው ከደረሰ በኋላ ከ24 ሰአት ባልበለጠ ጊዜ፣ አደጋው በተፈፀመበት ጊዜ በቦታው ለሚገኝ ለትራፊክ ፖሊስ ጽ/ቤት ወይም የትራፊክ ፖሊስ ጽሕፈት ቤት ከሌለ፣ በአካባቢው ለሚገኝ አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ማሳወቅ አለበት።

አንቀፅ 107 - የደረሰውን አደጋ ለአሽከርካሪው

/ምግላፅ/

ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 106 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ ኣብ መንገዲ ደው ኣብ ዝበለ ተሽከርካሪ ሓደጋ ዘብፅሐ ዝኾነ ኣሽከርካሪ ንተሽከርካሪኡ ሸው ንሸው ደው ኣቢሉ ፣

1. ናይቲ ካልእ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ደሊዩ ናይ ባዕሉ ስምን ኣድራሻን ወይ
2. ናይ ዝተጎድአ /ሓደጋ ዝበፅሖ/ ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ወይ ወናኒ ተሽከርካሪ ዘለዎ ንምርካብ እንተዘይኪኢሉ ስሙን ኣድራሽኡን ከምኡውን ናይ ዘሽከርክሮ ተሽከርካሪ ሰሌዳ ቁፅርን ናይቲ ሓደጋ ሓፂር መግለፂ ብፅሑፍ ጌሩ ኣብቲ ተሽከርካሪ ክረኣይ ኣብ ዝኽእል ቦታ ገዲፉ ክኸይድ ኣለዎ።

ማሳወቅ

በዚሁ ደንብ አንቀፅ 106 የተመለከተው እንደጠበቀ ሆኖ በመንገድ ላይ ብቻውን በቆመ ተሽከርካሪ ላይ አደጋ ያደረሰ ማንኛውም አሽከርካሪ ተሽከርካሪውን ወድያው በማቆም።

1. ሌላውን ተሽከርካሪ አሽከርካሪን ፈልጎ ራሱ ስምና አድራሻ ወይም
2. የተጎዳው (አደጋ የደረሰበት) ተሽከርካሪ አሽከረርካሪ ወይም ተሽከርካሪው ባለቤት ያለበትን ለማግኘት ካልቻለ ስሙንና አድራሻውን እንዲሁም የሚያሽከረክረውን ተሽከርካሪ ሰሌዳ ቁጥርና ስለ አደጋው አጭር መግለጫ በጽሑፍ አድርጎ በተሽከርካሪው ላይ ሊታይ በሚችለው ቦታ ትቶ መሀድ ይኖርበታል።

ክፍሊ ዒስራን ሓደን
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 108 -ግቡኣት ወነንቲ ተሽከርከርቲ

ሓደጋ ዘብፅሐ ወይ ነዚ ደንቢ ወይ ዝኾነ ካልእ ደንቢ ወይ ሕጊ ተመሓላሊፉ እዩ ዝተባሃለ ተሽከርካሪ ዘሽከርክር ናይ ዝነበረ ኣሽከርካሪ ስምን ኣድራሻን ንዝሓቶ ዝኾነ ፖሊስ ትራፊክ ክህብ ኣለዎ። ብዘይ እኹል ምኽንየት ንዝተሓተቶ መረዳእታ ኣይህብን ዝብል ወናኒ ተሽከርካሪ ነቲ ተሽከርካሪ ባዕሉ የሽከርክር ከምዝነበረ ተቖፂሩ ንዝበፅሐ ጥፍኣት ተሓታቲ ክኾውን ይኽእል።

ክፍል ሃያ አንድ
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 108 -የተሽከርካሪ ባለ ንብረቶች ግዴታ

አደጋ ያደረሰ ወይም የህ ወይም ሌላ ደንብ ወይም ሕግን ተላልፏል የተባለ ተሽከርካሪ ባለ ንብረት፣ አደጋው በተፈፀመበት ጊዜ በሚያውቀው መጠን ተሽከርካሪውን ነበረው አሽከርካሪ አድራሻውን ለሚጠይቀው የሆነ ፖሊስ መስጠት አለበት። ያለ በቂ ምክንያት ለተተየቀው መረጃ አልሰጥም የሚል የተሽከርካሪው ባለንብረት፣ ተሽከርካሪውን እራሱ ሲያሽከረክር እንደነበር ተቆጥሮ ለደረሰው ጥፋት ተጠያቂ ሊሆን ይችላል።

ዓንቀፅ 109 -ቅፅዓት

ኣብዚ ደንቢ ዝተደንገገ ወይ ብመሰረት እዚ ደንቢ ንዝውሃብ ዝኾነ ሕጋዊ ትእዛዝ ዝተሓላለፈ ዝኾነ ሰብ ከም ደንቢ ተሓላላፊ ተቖፂሩ ብናይዚ ናይ ቅፅዓት ደንቢ ይኽሰስ ይቕፃዕ።

አንቀፅ 109 -ቅጣት

በዚህ ደንብ የተደነገገውን ወይም በዚህ ደንብ መሰረት የሚሰጠውን የሆነ ሕጋዊ ትእዛዝ የሚተላለፍ ማንኛውም ሰው ደንቡን እንደተላለፈ ተቆጥሮ በዚህ የቅጣት ደንብ ይከሰሳል ፣ ይቀጣል።

ዓንቀፅ 110 **-እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ**
እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ተፈፃሚ የከውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእስ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ታሕሳስ 1996 *ዓ/ም*
መቐለ

አንቀፅ 110 **-ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ**
የህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ዕለት ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር
ታሕሳስ 1996
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.6 መቐለ ታሕሳስ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.6 መቐለ ታህሳስ/1996 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 26/1996 ደንቢ ኣጠቓቕማን ኣታሓሕዛን ተሽከርከርቲ መንግስቲ	ደንቢ ቁጥር 26/1996 የመንግስት ተሽከርካሪዎች አያያዝነ አጠቃቀም ደንብ

ደንቢ ቁፅሪ 26/1996
ደንቢ ኣጠቓቕማን ኣታሓሕዛን ተሽከርከርቲ መንግስቲ

ናይ መንግስቲ ተሽከርከርቲ ኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ስርዓት ብዘለዎን ብደንብን መሰረት ክምራሕ ኣገዳሲ ኮይኑ ብምርካቡ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መነግሰቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት እዚ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1 - ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ተሽከርቲ መንግስቲ ደንቢ ቁሪ 26/1996 ዓ/ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2- ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ፦

1. ክልል ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ እዩ።
2. ናይ መንግስቲ ተሽከርከርቲ ማለት ናይ ፓሊስን መከላኸሊ ሃገርን ሰሌዳ ዝገበራ እንተይሓወሰ ዋንነተን ናይ መንግስቲ ኮይነን ንኣገልግሎት ስራሕ መንግስቲ ጥራሕ ዝውዕል ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ ማለት እዩ።

ደንብ ቁጥር 26/1996
የመንግስት ተሽከርካሪዎች አያያዝና አጠቃቀም ደንብ

የመንግስትን ተሽከርካሪዎች አጠቃቅምና አያያዝ ሰርዓት፣ ሰርዓት ባለውና በደንብ መሠረት መምራት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ ተሻሽሎ ባወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 56/7/ መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የመንግስት ተሽከርካሪዎችን አጠቃቀምና አያያዝ ደንብ ቁጥር 26/1996 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2- ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. ክልል ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
2. የመንግስት ተሽካርካሪ ማለት የፓሊስ የሃገር መከላከያ ሰሌዳ ያላቸውን ሳይጨምር ባለቤትነታቸው የመንግስት ሆኖ ለመንግስት አገልግሎት ስራ ብቻ የሚውል ማናቸውም ዓይነት ተሽከርካሪ ማለት ነው።

3. ቅጥዒ ፍቓድ መንቀሳቀሲ ተሽከርካሪ ማለት እዩ። ማለት ዝኾነ ናይ መንግስቲ ተሽከርካሪ ኣብ ዝንቀሰቀሱ ጊዜ ናብ ዝኸደ ቦታ፣ ምኽንያት መንቀሳቀሲን ዓይነት ኣገልግሎት ዝፈቐደ ሓላፊን ዝገልፅ ተመሊኡ ዝተሓዝ ቅጥዒ እዩ።
4. ፍሉይ ፍቓድ ኣገልግሎት ማለት ንሓደ ሓላፊ ስራሕ መንግስቲ ወይ ሰራሕተኛ ንዝተመደቦ ዓይነት ስራሕ ፍፁም ኣድላይነቱ ተፈሊጡ ኣሽከርካሪን ነዳዲን ተመዲቡሉ ንስራሕ ኣገልግሎት ዝውሃብ ፍቓድ ማለት እዩ።
5. ፍሉይ ፍቓድ መንቀሳቐሲ ማለት ባህሪ ስርሑ ብመንግስቲ ተኣሚንሉ ባዕሉ ተሽከርካሪ ንክሕዝ ንዝተፈቐደሉ ሰብ ብቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ዝውሃብ ፍቓድ እዩ።

3. የመንግስት ተሽከርካሪ ማንቀስቀሻ የፍቃድ ቅፅ ማለት ማናቸውም የመንግስት ተሽከርካሪ በሚንቀሳቀስበት ወቅት ወደሚሄድበት ቦታ፣ የሚንቀሳቀስበትን ምክንያት የአገልግሎት ዓይነትና የፈቀደ ሃላፊን የሚገልጥ፣ ሞልቶ የሚያዝ ቅፅ ነው።
4. ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ ማለት ለአንድ የመንግስት ስራ ሃላፊ ወይም ሠራተኛ ለተመደበበት የስራ ዓይነት አስፈላጊነቱ በሚያሻማ ሁኔታ ታውቆ አሽከርካሪና ነዳጅ ተመድቦለት ለስራ አገልግሎት የሚሰጥ ፍቃድ ነው።
5. ልዩ መንቀሳቀሻ ፍቃድ ማለት የሰራ ባህሪውን በመንግስት ታምኖበት ተሽከርካሪውን ለመያዝ የተፈቀደለት ሰው በትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት የሚሰጥ ፍቃድ ነው።

ክፍሊ ክልተ
ግቡእ ኣብያተ ዕዮ መንግስትን መራሕቲ ተሽከርከርቲ መንግስትን

ዓንቀፅ 3 ግቡእ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ

ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ፣

1. ብዕደጋ፣ ብድልድል፣ ወይ ብውህብቶ ዝረኸብዎም ተሽከረከረቲ መንግስቲ ብሕድሕዶም ፋይል ምኽፋት፣
2. ዝኾነ ናይ መንግስቲ ተሽከርካሪ ካብ ዝተመደበሉ ኣገልግሎት ስራሕ ወፃኢ ክንቀሳቐስ ወይ ንውልቃዊ ረብሓ ክውዕል ዘይምግባር፣
3. ብዘይካ ፍሉይ ፍቓድ ዝተውሃቦ ሓላፊ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ተሽከርካሪ ክንቀሳቐስ ዘለዎ ነዚ ስራሕ መደብ ተባሂሉ ብዝተቖፀረ ኣሽከርካሪ ጥራሕ ክኸውን ክገብር ኣለዎ።
4. ተሽከርካሪ ብኽንክን ክተሓዝ በብእዋኑ እንዳተኸታተልካ ኣገልግሎት ዕገናን ሕድሳትን ክረክብ ምግባር፣
5. ተሽከርካሪ ናብ ዓመታዊ ናይ ተሽከርከርቲ ድሕንነት ምርመራን ምዝገባን እንትቐርብ ዝርዝር ኩነታት ምንቅስቓሱ ኣብ መ.ተ.ኣ.026 መሊእኻ ምቕራብ።

ክፍል ሁለት
የመንግስት መስሪያ ቤቶችና የመንግስት ተሽከርካሪዎች ነጂዎች ግዴታ

አንቀፅ 3- የመንግስት መስሪያ ቤቶች ግዴታ

የመንግስት መስሪያቤቶች፣-

1. በግዢ፣ በምደባ ወይም በስጦታ ያገኙዋቸው የመንግስት ተሽከርካሪዎች ለያንዳንዱ ተሽከርካሪ ፋይል መክፈት፣
2. ማናቸውም የመንግስት ተሽከርካሪ ከተመደበበት የስራ አገልግሎት ውጭ እንዲንቀሳቀስ ወይም ለግል ጥቅም እንዲውል አለማድረግ፣
3. ልዩ ፍቃድ የተሰጠው ሃላፊ ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም የመንግስት ተሽከርካሪ መንቀሳቀስ ያለበት ለዚህ የስራ መደቡ ተብሎ በተቀጠረ አሽከርካሪ ብቻ እንዲሆን መድረግ አለበት፣
4. ተሽከርከሪ በእንክብካቤ እንዲያዝ፣ በየጊዜው ክትትል እየተደረገ የጥገናና የእድሳት አገልግሎት እንዲያገኝ ማድረግ።
5. ተሽከርካሪው፣ ወደ ዓመታዊ የተሽከረካሪዎች ደህንነት ምርመራና ምዝገባ ሲቀርብ የእንቅስቃሴው ዝርዝር ሁኔታዎች በመ.ተ.አ026 ተሞልቶ መቅረበት አለበት።

6. ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ንዘይምጥዋ ሰብ ተሽከርካሪ ዘይምሃብ ወይ ክሕዝ ዘይምፍቃድ

7. ብዝተኻእለ መጠን ኣብ ቤት ፅሕፈት ሰርዓት ሓበራዊ ኣጠቓቕማ ተሽከርካርቲ መንግስቲ ክህሉ ምግባር፣

8. ኣጠቓቕማ፣ ኣተሓሕዛን ኣዋህባ ስምሪትን ተሽከርከርቲ መንግስቲ ዝጥምት ሰራሕተኛ ምምዳብ ወይ ንዘሎ ምጥንኻር፣

9. ኣርማን ስምን ቤት ዕዮ ኣብ የማንን ፀጋምን ጎኒ ተሽከርከርቲ ክልጠፍ ምግባር፣

10. ብዘይካ ፍሉይ ፍቓድ ኣገልግሎት ዝተውሃቦም ሓላፍቲ፣ ዝሕዝወን ካልኦት ተሽከርክረቲ ኣብ ውሽጢ ቤት ዕዮ ክሓድራ ምግባር።

ዓንቀፅ 4- ግቡእ መራሕቲ ተሽከርከርቲ መንግስቲ

ዝኾነ ኣሽከርካሪ ተሽከርካሪ መንግስቲ፡-

1. ኣብ ዝኾነ እዋን ፍቓድ መንቀሰቀቐሲ እንተይሓዘ ተሽከርካሪ ክንቀሰቐስ ኣይኽእልን፣

2. ፍቓድ መንቀሳቀሲ ተሽካርካሪ መንግስቲ ብትራፊክ ፓስ ወይ ብተቖፃፀርቲ ቤት ፀሓፈት ትራንስፓርት እንትሕተት ከረእይ ኣለዎ።

3. ብምትሕልላፍ ሕግን ደንብን ትራንስፓርትን ኣብ ልዕሊ ዘሽከርከሮ ተሽከርካሪ ንዝበፅሕ ሓደጋ ተሓታትን ሓላፍን ይኸውን።

4. ኣብ ልዕሊ ዘሽከርክሮ ተሽከርካሪ ጉድኣት፣ ምብልሻው ወይ ሓደጋ እንትበፅሐ ንዝምልከቶ ክፍሊ ዘርዝር ፀብፃብ የቕርብ።

5. ካብ ዝተመደበሉ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ተሽከርካሪ መንግስቲ ምንቅስቓስ ወይ ዘይተፈቐደሉ ሰብ ምጉዕዓዝ ወይ ኣቕሓ ምፅዓን የብሉን።

6. ካብ ብሕግን ደንብን ዝተፈቐደሉ ወሰን ፍጥነት ወፃኢ ክፈጥን የብሉን።

7. ዝተረከቦ ተሽከርካሪ መንግስቲ ካብ ዝመልከቶ ኣካል ብፅሑፍ ክሳብ ዘይተኣዘዘ ብዝኾነ መልክዑ ንኻልእ ሰብ ኣሕሊፉ ክህብ የብሉን።

6. የመንጃ ፍቃዱ ደረጃ ለማይመጥነው ሰው ተሽከርካሪን አለመስጠት ወይንም እንዲይዘው አለመድረግ፣ አለመፍቀድ።

7. በተቻለ መጠን በፅሕፈት ቤት የመንግስት ተሽከርካሪዎችን በጋራ የአጠቃቀም ሰርዓት እንዲኖር ማድረግ።

8. የመንግስት ተሽከርካሪዎች አጠቃቀም፣ አያያዝና የስምሪት አሰጣጥን የሚመለከት ስራን የሚያካሄድ ሠራተኛ መመደብ ወይም ካለ ያለውን ማጠናከር።

9. በተሽከርካሪዎች ጎን ግራና ቀኝ- የመሰርያ - ቤቱን አርማና ስም እንዲለጠፍ ማድረግ።

10. ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ ከተሰጣቸው ሃላፊዎች ከሚይዙዋቸው በስተቀር ሌሎች ተሽከርካሪዎች መስሪያ ቤቱ ውስጥ እንዲያድሩ ማድረግ።

አንቀፅ 4- የመንግስት ተሽከርካሪዎች ሹፌሮች ግዴታ

ማናቸውም የመንግስት መኪና አሽከርካሪ

1. በማናቸውም ወቅት የመንቀሰቀሻ ፍቃድ ሳይዝ ተሽካርካሪውን ማንቀሳቀስ አይችልም።

2. የምንግሰት ተሽከርካሪ መንቀሳቀሻ ፍቃድ በትራፊክ ፖሊስ ወይም በትራንስፓርት ጽሕፈት-ቤት ተቆጣጣሪዎች ሲጠየቅ ማሳየት አለበት።

3. የትራንስፓርት ሕግና ደንብን በመተላለፍ በሚያሽከረክሩ ተሽከርካሪ ላይ ለሚያደርሰው አደጋ ተጠያቂና ሃላፊ ይሆናል።

4. በሚያሽከረክረው ተሽከርካሪ ላይ ጉዳት፣ ብልሽት ወይ አደጋ ሲደርስ ለሚመለከተው ክፍል ዝርዝር ሪፓርት ያቀርባል።

5. ከተመደበለት የስራ ሰዓት ውጪ የመንግስት ተሽከርካሪ ማንቀሳቀስ ወይም ያልተፈቀደለትን ሰው ማጓጓዝ ወይም ዕቃ መጫን የለበትም።

6.ሕጉና ደንቡ ከሚፈቅድለት ፍጥነት በላይ በሆነ ፍጥነት ማሽከርከር የለበትም።

7. የተረከበውን የመንግስት ተሽከርካሪ በሚመለከተው አካል በፁሑፍ አስካልታዘዘ ድረስ ለሌላ ሰው ተሽከርካሪውን አሳልፎ መስጠት

8. ዝተረከቦ ተሽከርካሪ መሊሱ እንተርክብ ሓቢሩ ዝተረከቦም መሳርሒታት ኩሎም ከረክብ ይግባእ። ዝጎደሎ እዝንተልዩ ብተመሳሳሊ ዓይነት ወይ ብገንዘብ ክትክእ ኣለዎ።
9. ፍቓድ መዘወሪኡ እንተይሓዘ ወይ እንተየሐደሰ ወይ ብዘይምጥኖ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ተሽከርካሪ ከንቀሳችስ ይብሉን።
10. ዘስክር መስተ ሰትዩ ወይ እናሰተየ፣ ዘደንዝዝ እፅ ወሲዱ ወይ እናወሰደ፣ ወይ ብመድሓኒት ተመሪፁ ተሽከርካሪ ከሽከርክር የብሉን።
11. ብሓላፊነት ዝተረከቦ ተሽከርካሪ ብፅንክን፣ ብጥንቃቐ ክሕዝ ከምዘለዎ ርዱእ ጌሩ እቲ ተሽከርካሪ በብመዓልቱ ዘርእዮ ለውጢ እንተልዩ ኩነታት ብምግላፅ ናብ ዘምልከቶ ክፍሊ የቕርብ።

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ፍሉይ ፍቓድ

ዓንቀፅ 5- ፍሉይ ኣገልግሎት፣

1. ፍሉይ ፈቓድ ኣገልግሎት ዝተውሃቦ ሓላፊ ባህሪ ሰርሑን ዝተዋፈሮ ከባቢን ተሽከርካሪ ንኽይፍለዮ ዘገድድ ኮይኑ እንተርከብ ወይም ንግዚያዊ ስራሕ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ ዘድልዩ እንተኸውን በቲ ክልል መንግስቲ ይፍቀደሉ።
2. ፍሉይ ፍቓድ ኣገልግሎት ዝተውሃቦ ሓላፊ

ሀ. ንዝተፈቐደሉ ዝርዝር ተግባር ስራሕ ጥራሕ ይጥቀሙሉ።

ለ. ተሽከርካሪ ኣብ ዘንቀሳቕሰሉ ጊዜ ኩሉሻዕ ዝተውሃቦ ፍሉይ ፍቓድ ክሕዝ ኣለዎ።

ሐ. ዝተውሃቦ ፍሉይ ፍቓድ ንኻሊእ ዝኾነ ሰብ ኣሕሊፉ ክህብ የብሉን።

መ. ዝጥቀመሉ ተሽከርካሪ ሓደጋ እንተበፂሕዎ ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ብፖሊስ ትራፊክ ዝተደገፈ ፀብፃብ ንቤት ፅሕፈት የቕብ።

ረ. ዝጥቀመሉ ተሽከርካሪ ምስኡ እንዳሃለወ ብናይ ባዕሉ ስሕተት ንዝበፅሐ ብልሽት ወይ ሓደጋ ተሓታቲ እዩ።

የለበትም።

8. የተረከበውን ተሽከርካሪ መልሶ ሲያስረክብ አብሮ የተረከባቸው መሣርያዎች ሁሉ ማስረከብ አለበት፣ የጎደለ ካለም በተመሳሳይ ዓይነት ወይም በገንዘብ መተካት ይኖርበታል።
9. መንጃ ፍቃዱን ሳይዝ ወይም ሳያሳድስ ወይም በማይመጥነው የመንጃ ፍቃድ ደረጃ ተሽከርካሪን ማንቀሳቀስ የለበትም።
10. የሚያሰክር መጠጥ ጠጥቶ ወይም እየጠጣ፣ የሚያደነዝዝ ዕፅ ወስዶ ወይም እየወሰደ ወይም በመድሃኒት ተመርዞ ተሽከራካሪን ማሽከርከር የለበትም።
11. በሃላፊነቱ የተረከበውን ተሽከርካሪ፣ በእንክብካቤ፣ በጥንቃቄ መያዝ እንደአለበት ተረድቶ ተሽከርካሪው በየቀኑ የሚያሳየው ለውጥ ካለ ሁኔታዎችን በመግለፅ ወደ ሚመለከተው ክፍል ማቅርብ ይኖርበታል።

ክፍል ሶስት
ስለ ልዩ ፍቃድ

አንቀፅ 5- ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ

1. ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ የተሠጠው ሃላፊ የስራ ባህሪውና የተመደበበት አከባቢ ተሽከርካሪ እንዳይለየው የሚያስገድድ ሆኖ ሲገኝ ወይም ለጊዚያዊ የስራ አገልግሎት ተሽከርካሪ የሚያስፈልገው ሲሆን በክልሉ መንግስት ይፈቀድለታል።
2. ልዩ አገልግሎት ፍቃድ የተሰጠው ሃላፊ

ሀ. ለተፈቀደለት የስራ ዝርዝር ተግባር ብቻ ይጠቀምበታል።

ለ. ተሽከርካሪው በሚንቀሳቀስበት ጊዜ ሁሉ ጊዜ የተሰጠውን ልዩ ፍቃድ መያዝ ይኖርበታል።

ሐ. የተሰጠውን ልዩ ፍቃድ ለሌላ ሰው አሳልፎ መስጠት የለበትም።

መ. የሚገለገልበት ተሽከርካሪ አደጋ ከደረሰበት በ24 ሰዓት ውስጥ በፖሊስ ትራፊክ የተደገፈ ሪፖርት ለፅሕፈት ቤቱ ያቀርባል።

ረ. የሚገለገልበት ተሽከርካሪ ከሱ ጋር እያለ በራሱ ስህተት ለሚደርበት ብልሽት ወይም አደጋ ተጠያቂ ነው።

ሰ. ንዝጥቀመሉ ተሽከርካሪ ድሕንነት ክሕልውን ብኽንኽን ክዝን ኣለዎ።

ሸ. ብዝተፈላለዩ ምኽንያት ስራሕ እንትለቅቕ ወይ ስራሕ ክፍሉ እንትቕይር ወይ ናብ ካልእ ቦታ እንትዛወር ዝተረከቦ ተሽከርካሪ ምስ መሳርሕታቱን ፍሉይ ፍቓዱንመሊሱ ነቲ ቤት ፅዮ ከረክብ ኣለዎ።

3. ፍሉይ ፈቓድ ኣገልግሎት ብዘለዎም ናይ ስራሕ ሓላፍነትን ናይ ስራሕ ባህሪን ተሽከርካርቲ ባዕሎም ንሽሽከርክሩ በቤት ፀሕፈት ትራንስፓርት ዝውሃቦም፣

ሀ. ርእሰ ምምሕዳር

ለ. ም/ል ርእሰ ምምሕዳር

ሐ. ኣባላት ፈፃሚት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ /ቢሮ ሓለፍቲ/

መ. ሓለፍቲ ቤት ፅሕፈታት

ረ. ናይ ዞባ ዋና መመሓደርቲ

ሰ. ናይ ዞባ ም/ል መመሓደርቲ

ሸ. ናይ ክልል ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፕሬዝዳንት

ቀ. ናይ ክልል ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ም/ል ፕራዝዳንት

በ. ዋና ኦዲተር

ተ. ም/ል ዋና ኦዲተር

ቸ. ም/ል ቢሮ ሓለፍቲ

ነ. ኮሚሽነሪት

ኘ. ም/ል ኮሚሽነራት

ኣ. ዋና ስራሕ መካየድቲ

4. ቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ካብ ኣብያተ ፅዩ ብመሰረት ዝቐረበሉ ሕቶ ብስራሕ ሰዓት ብዕረፍትን ብበዓላትን ንምንቅስቓስ ዘኽእል ፍሉይ ፍቓድ ኣገልግሎት ተሽከርከረቲ መንግስቲ ክህብ ይኽእል።

5. ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ተራ ቁፅሪ 4 ዝተጠቐሰ ፍሉይ ፍቓድ መንቀሳቐሲ ዝውሃቦም ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ።

ሀ. ናይ ኢ.ትዮጵያ ቴሌኮሚንኬሽን ኮርፓሬሽን

ለ. ናይ ኢ.ትዮጵያ ኤሌክትሪክ ሓይሊ ኮርፓሬሽን

ሐ. ኣገልግሎት ማይን ፈሳስን

ሰ. የሚገለገልበትን ተሽከርካሪ ደህንነት መጠበቅና በእንክባከቤ መያዝ ይኖርበታል።

ሸ. በተለያዩ ምክንያቶች ስራውን ሲለቅ ወይም የስራ ክፍሉን ሲለውጥ ወይም ወደ ሌላ ቦታ ሲዛወር የተረከበውን ተሽከረካሪ ከመሳርያ ዎቹና ልዩ ፍቃዱ ጋር መልሶ ለመስርያ ቤቱ ማስረክብ አለበት።

3. ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ ባላቸው የሰራ ሃላፊነትና የስራ ጠባይ፣ ተሽከርካሪዎቹን እራሳቸው ሊያሽከረክሩ በትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት የሚሰጣቸው

ሀ. ርእሰ መስተዳድር

ለ. ም/ርእሰ መስተዳድር

ሐ. የትግራይ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ኣባሎች/የቢሮ ሃላፊዎች/

መ. የፅሕፈት ቤት ሃላፊዎች

ረ. የዞን ዋና አስተዳዳሪዎች

ሰ. የዞን ም/አስተዳዳሪዎች

ሸ. የክልሉ ከፍተኛ ፍ/ቤት ም/ል ፕረዚዳንት

በ. ዋና ኦዲተር

ተ. ም/ል ዋና ኦዲተር

ቸ. ም/ቢሮ ሃላፊዎች

ነ. ኮሚሽነሮች

ኘ. ም/ል ኮሞሽነሮች

ኣ. ዋና ስራ አስኪያጅ

4.የትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት ከመሰርያ ቤቶች በሚቀርብለት ጥያቄ መሠረት በስራ ሰዓት በዕረፍትና በበዓል ቀኖች ለማንቀሳቀስ የሚስችል ልዩ የአገልግሎት ፍቃድ ለመንግስት ተሽከርካሪዎች ሊሰጥ ይቻላል።

5. ከላይ በ4 ተራ ቁጥር በተጠቀሰው መሠረት ልዩ የመንቀሳቀሻ ፍቃድ የሚሠጣቸው የመንግስት መሰሪያ ቤቶች።

ሀ. የኢ.ትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፓሬሽን

ለ. የኢ.ትዮጵያ ኤሌክትሪክ ሃይል ኮርፓሬሽን

ሐ. የውሃና ፈሳሽ አገልግሎት

መ. መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ
ረ. ገጠር መንገዲ ብዓል ስልጣን
ሰ. በዓል ስልጣን ስራሕቲ መንገዲታት ኢትዮጵያ
ሸ. ኣብያተ ሕክምና መንግስቲ
ቀ. ዩኒቨርስቲታትን ኮሌጃትን
በ. ፓሊስ ኮሚሽን
6. በኣንፃር ፍሉይ መንቀሳቐሲ ፍቓድ ሓላፍነት ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት
ሀ. ብምኽንያት ባህሪ ስራሕ ባዕሎም ተሽከርካሪ ከሽከርክሩ ብመሰረት ዝቐረበ ሕቶ ዝግባእ ምዃኑ ኣፃሪዩ ፍሉይ ፍቓድ መንቀሳቐሲ ይህብ።

ለ. ባዕሉ ከሽከርክር ዝተፈቐደሉ ሓላፊ ስራሕ ነቲ ዝሓዞ ተሽከርካሪ ከሽከርክር ዝኸእል ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ዘለዎ ምዃኑ የረጋግፅ።
ሐ. እቲ ደንቢ ተግባራዊ ንምኳኑ ይከታተል ከም ኣድላይነቱ ዝርዝር መምርሒ የተሓላልፍ ይቖፃፀር።
መ. ቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ኣብ ዘይበሉ ከባቢ እቲ ፍቓድ በቲ ቤት ፅሕፈት ብዝውክል ኣካል ዝወሃብ ይኸውን።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ብዛዕባ ቅፅዓት

ዓንቀፅ 6- መቕፅዒ ደንቢ ተሓለልፍቲ

ኣብ ካልእ ደንቢ ዝወፅእ ዓይነታት ጥፍኣት ኣብ ናይ መንግስቲ ተሽከርከርቲ 'ውን ዝሰርሕ ኾይኑ ብፍላይ ምስ ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ተሽከርከርቲ መንግስቲ ብዝተተሓሓዘ ዝኸስቱ ጥፍኣታት ብደረጃ ፈሊኻ ምቕማጥ ኣድላይ ስለዝኾነ ከምዝስዕብ ተቐሚጡ ኣሎ።

ሀ. ቀዳማይ ደረጃ ጥፍኣት፣
1. ናይ መ.ተ.ኣ. ቅጥዒ ንምርኣይ ፍቓደኛ ዘይኾነ
2. 2. ተሽከርካሪ ካብ ቤት ዕዮ ወፃኢ ዘሕደረ
3. ስርዝ ድልዝ ዘለዎ መንቀሳቓሲ ዝሓዘ
4. ዘይተፈቐደሉ ሰብ ዘሳፈረ

ለ. ካልኣይ ደረጃ ጥፍኣት
1. መርዓ ዝዓጀበ፣
2. ገንዘብ ንምርካብ ዝፀዓነ፣

መ. የኢትዮጵያ አየር መንገድ
ረ. የገጠር መንገድ ባለስልጣን
ሰ. የኢትዮጵያ የመንገድ ስራዎች ባለስልጣን
ሸ. የመንግስት ጤና ድርጅቶች
ወ. ዩኒቨርሲቲዎችና ኮሌጆች
በ. ፓሊስ ኮሚሽን
6. ልዩ የመንቀሳቀሻ ፍቃድ በሚመለከት የመንገድ ትራንስፖርት ጽ/ቤት ሃላፊነት፣
ሀ. በሰራው ባህሪ ምክንያት እራሳቸው ተሽከርካሪውን ሊያሽከርክሩ በሚቀርበው ጥያቄ መሰረት ጥያቄው ተገቢ መሆኑን አጣርቶ ልዩ የመንቀሳቀሻ ፍቃድ ይሰጣል።
ለ. እራሱ ሊያሽከረክር የተፈቀደለት የስራ ሃላፊ የያዘውን ተሽከርካሪ ማሽከርከር የሚያስችለው የመንጃ ፍቃድ ደረጃ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል።
ሐ. ደንቡ ተግባራዊ መሆኑን ይከታተላል፣ እንደ አስፈላጊነቱም ዝርዝር መመሪያ ያስተላልፋል፣ ይቆጣጠራል።
መ. የትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት በሌለበት አከባቢ ጽሕፈት ቤቱ በሚወክለው አካል የሚሰጥ ይሆናል።

ክፍል አራት
ስለ ቅጣት

አንቀፅ 6- የደንብ ተላላፊዎች መቅጫ

በሌላ ደንብ የሚወጡ የጥፋት ቅጣቶች በመንግስት ተሽከርካሪዎችም ላይ የሚሰሩ ሲሆኑ በተለይም ከተሽከርካሪዎች አጠቃቀምና አያያዝ ለሚከሰቱ ጥፋቶች በደረጃ ለይቶ ማስቀመጥ አስፈላጊ ስለሆነ እንደሚከተለው ተቀምጦዋል።

ሀ. አንደኛ ደረጃ ጥፋት
1. የመተአ ቅፅ ለማሳየት ፍቃደኛ ያልሆነ
2. ተሽርካሪን ከመስሪያ ቤቱ ውጪ ያሳረ
3. ስርዝ ድልዝ ያለበትን ማንቀሳቀሻ የያዘ
4. ያልተፈቀደለትን ሰው ያሳፈረ

ለ. ሁለተኛ ደረጃ ጥፋት
1. ሠርግን ያጀበ
2. ገንዘብ ለማግኘት የጫነ

3. ካብ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ብዘይፍቓድ ኣብ ዝኾነ ቦታ ከሽከርክር ዝተረኸበ
4. ብወነኑ ተሽከርካሪ ንዘይምልከቶ ሰብ ኣሕሊፉ ዝሃበ፣
5. ፍሉይ መንቀሳቐሲ ዘይሓዘ፣

ዓንቀፅ 7 - ቅፅዓት ዝምልከት

ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት

1. ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ጥፍኣት ዓይነት ካብ ዝተቐመጡ ውሽጢ ዝፈፀመ ብር 200.00/ክልተ ሚኢቲ ቅርሺ/ ይቕፃዕ።
2. ኣብ ካልኣይ ደረጃ ጥፍኣት ዓይነት ካብ ዝተቐመጡ ውሽጢ ዝፈፀመ ብር 300.00/ሰለስተ ሚኢቲ ቅርሺ/ ይቅፃዕ።
3. ኣብ ቀዳይን ካልኣይን ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ዝተቐመጡ ንኻልኣይ ጊዜ ጥፍኣት ዝፈፀመ እቲ ሪከርድ ተደሚርዎ ይቕፃዕ።
4. ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ደረጃ ንዝተጠቐሱ ዓይነት ጥፍኣታት ካብ ዝተቐመጡ ውሽጢ ንኣባዕተ /4/ ጊዜ ዝፈፀመ ካብ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ብተወሳኺ ፍቓድ መዘወሪኡ ንሽዱሽተ ወርሒ ይምንጠል።
5. ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ደረጃ ዓይነት ፍጥነት ካብ ዝተቀመጡ ውሽጢ ካብ ኣርባዕተ/4/ ጊዜ ንላዕሊ ዝፈፀመ ፍቓድ መዘወሪኡ ንሓዋሩ ይምንጠል።
6. ኣብ ቀዳማይ ይኹን ኣብ ካልኣይ ደረጃ ካብ ዝተዘርዘሩ ዓይነት ጥፍኣታት ውሽጢ ዝኾኑ ብሓደ ጊዜ ዝፈፀመ ነቶም ዝተፈላለዩ ጥፍኣታት ዝተወሰኑ ቅፅዓታት ተደሚሮም ዝቕፃዕ ይኸውን።
7. ኮይኑ ግን ኣብ ዓንቀፅ 6 ንኡስ ዓንቀፅ /ሀ/ 2 ዝተጠቐሰ ብስራሕ ባህሪኦም ዝተልዓለ ኣብ ገዝኦም ንዘሕድሩ ኣይምልከትን

ዓንቀፅ 8- ብፍሉይ መንቀሳቐሲ ፍቓድ ዝንቀሳቐስ ኣብ ዓንቀፅ 5 ዘሎ እንተተመሓላሊፉ፣

3. ከስራ ሰዓት ውጪ ያለፍቃድ በሆነ ቦታ ሲያሽከረክር የተገኘ
4. በገዛ ራሱ ተሽከርካሪውን ለማይመለከተው ሰው አሳልፎ የሰጠ
5. ልዩ መንቀሳቀሻ ያልያዘ

አንቀፅ 7- ቅጣትን የሚመለከት

በአንድ ዓመት ውስጥ

1. በአንደኛ ደረጃ ጥፋት ዓይነት ከተቀመጡት ውስጥ የፈፀመ ብር 200.00/ሁለት መቶ/ ይቀጣል።
2. በሁለተኛ ደረጃ ጥፋት ዓይነት ከተቀመጡት ውስጥ የፈፀመ ብር 300.00/ሶስት መቶ/ ይቀጣል።
3. በአንደኛና በሁለተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነቶች የተቀመጡትን ለሁለተኛ ጊዜ የፈፀመ ሪኮርዱን ተደምሮበት ይቀጣል።
4. በአንደኛውና በሁለተኛው ደረጃ የጥፋት ዓይነቶች ከተቀመጡት ውስጥ ለሶስተኛ ጊዜየፈፀመ ከገንዘብ ቅጣቱ በተጨማሪ የመንጃ ፍቃዱን ለሶስት ወር ይነጠቃል።
5. በአንደኛና በሁለተኛ ደረጃ ለተጠቀሱት የጥፋት ዓይነቶች ከተቀመጡት ውስጥ ለአራት ጊዜ የፈፀመ ከገንዘብ ቅጣቱ በተጨማሪ የመንጃ ፍቃዱን ለሰድስት ወር ይነጠቃል።
6. በአንደኛና በሁለተኛ ደረጃ የፍጠነት ዓይነት ከተቀመጡት የጥፋት ዓይነት ውስጥ ከአራት ጊዜ በላይ የፈፀመ የመንጃ ፍቃዱን ለሁል ጊዜ ይነጠቃል።
7. በአንደኛ ሆነ በሁለተኛ ደረጃ ከተዘረዘሩት የጥፋት ዓይነቶች ውስጥ የሆነ በአንድ ጊዜ የፈፀመ ለተለያዩ ጥፋቶች የተወሰኑት ቅጣቶች ተደምረው የሚቀጣ ይሆናል።
8. ሆኖም ግን በአንቀፅ ስድስት ንኡሰ አንቀፅ /ሀ//2/ ሁለት የተጠቀሰው በስራ ባህሪያቸው የተነሳ እቤታቸው የሚሳድሩን አይመለከትም።

አንቀፅ 8- በልዩ መንቀሳቀሻ ፍቃድ የሚንቀሳቀስ በአንቀፅ 5 ያለውን ከተላለፈ

1. ንመጀመሪያ ጥፍኣት ብመ/ቤቱ ስጉምቲ ንኽወሰደሉ ናብ መ/ቤቱ ደብዳቤ ይፃሓፍ።
2. ንኻልኣይ ጊዜ ጥፍኣት እንተፈፂሙ ዝተውሃቦ መንቀሳቐሲ ፍቓድ ንሽድሽተ /6/ ወርሒ ይእገድ።
3. ንሳልሳይ ጊዜ ጥፍኣት እንተፈፂሙ ፍሉይ መንቀሳቐሲ ፍቓድ ንሓደ ዓመት ይእገድ።
4. ንራብዓይ ጊዜ ጥፍኣት እንተፈፂሙ ፍሉይ መንቀሳቐሲ ፍቓድ ንሓዋሩ ይምንጠል።

ዓንቀፅ 9 - ክፍሊት ቅፅዓትን አመዘጋግባን

1. ናይ ቅፅዓት ክፍሊት ናብ ቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ኣታዊ ይኸውን።
2. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ደንቢ ተሓላሊፉ እንትርከብ ኣብ ፍቓድ መዘወሪኡን ኣብ ፋይሉን ጥፍኣቱ ይምዝገብ።
3. ናይ ዝኾነ ቤት ዕዮ ናይ ጥፍኣት ሪከርድ ተመዝጊቡ ይተሓዝ።
4. ናይ ጥፍኣት ሪከርድ ዘቕፅፅ ንተኸታተልቲ ክልተ በጀት ዓመት እዩ።

ዓንቀፅ 10 - ወሰን ተፈፃምነት እዚ ደንቢ

ኣብ ውሽጢ መላእ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 11- እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ
ታሕሳስ/1996 ዓ/ም

1. ለመጀመሪያው ጥፋት በመስሪያ ቤቱ እርምጃ እንዲወስድበት ወደ መስሪያ ቤቱ ደብዳቤ ይፃፋል።
2. ለሁለተኛ ጊዜ ጥፋት ከፈፀመ የተሰጠውን ማንቀቀሻ ፍቃዱን ለስድስት ወር ይታገዳል።
3. ለሶስተኛ ጊዜ ጥፋት ከፈፀመ ልዩ የማንቀሳቀሻ ፍቃዱን ለአንድ ዓመት ይታገዳል።
4. ለአራተኛ ጊዜ ጥፋት ከፈፀመ ልዩ የማንቀሳቀሻ ፍቃዱን ለሁልጊዜ ይነጠቃል።

አንቀፅ 9- የቅጣት አከፋፈልና አመዘጋገብ

1. የቅጣት ክፍያው ለትራንስፖርት ጽ/ቤት ገቢ ይሆናል።
2. ማናቸውም አሽከርካሪ ደንብን ተላልፎ ሲገኝ በመንጃ ፍቃዱና በፋይሉ ጥፋቱ ይመዘገባል።
3. የማንኛውም መስሪያ ቤት የጥፋት ሪኮርድ ተመዝግቦ ይያዛል።
4. የጥፋት ሪኮርዱ የሚያስቀጣው ለተከታታይ ሁለት የበጀት ዓመት ነው።

አንቀፅ 10- የደንቡ ተፈፃሚነት ወሰን

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሁሉ ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀፅ 11- ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳድር
ታህሳስ/1996 ዓ.ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቁ.7
መቐለ ታህሰስ 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.7
መቐለ ታህሳስ 1996 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 27/1996

ደንቢ መቕፅዒ ተመሓላለፍቲ

ደንቢ መቆፃፀሪ ትራፊክ

ደንቢ ቁፅሪ 27/1996
ደንቢ መቕፅዒ ተመሓላለፍቲ
ደንቢ መቆፃፀሪ ትራፊክ

ደንቢ ትራፊክ ዝመሓላለፉ ኣሽከርከርቲ ብዝፍፅምዎ ዓይነት ጥፍኣት ንምቕፃዕ ደንቢ ትራፊክ ኣብ ግብሪ ንምውዓል ዝህልዎ ተራ ዝለዓለ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስታዊ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ
እዚ ደንቢ ደንቢ መቕፅዒ ተመሓላለፍቲ ደንቢ መቆፃፀሪ ትራፊክ ተባሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2- ዝርዝር ዓይነት ጥፍኣት
ሀ. ቀዳማይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት
1. ኣብ ዘይተፈቐደ ቦታ ተሽከርካሪ ደው ምባል
2. ተሽከርካሪ ብዘይኣግባብ ምጉታት፣
3. ፍቓድ መዘወሪ ሃሊይዎ ግና እንተይሓዘ ወይ ኣንተየሐደሰ ዘሽከርክር፣
4. ንምርኣይ ዝኽልክሉ ዝተፈላለዩ ስእልታት ኣብ መሰትያት ተሽከርካሪ ምልጣፍ፣
5. ዝተማለአ መሕቖፊ ፅዕነት /ስፓንዳ/ ዘይብሉ

ደንብ ቁጥር 27/1996

የትራፊክ መቆጣጠሪያ ደንብ

የሚተላለፉት መቅጫ ደንብ

ደንብ ቁጥር 27/1996
የትራፊክ መቆጣጠሪያ ደንብ
የሚተላለፉት መቅጫ ደንብ

የትራፊክን ደንብ የሚተላለፉ አሽከርካሪዎች በሚፈፅሙት ጥፋት ዓይነት ለመቅጣት የትራፊክ ደንብ ስራ ላይ መዋል የሚኖረው ሚና ከፍ ያለ በመሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 56/7/ መሰረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ
ይህ ደንብ የትራፊክ መቆጣጠርያ ደንብ የሚተላለፉትን መቅጫ ደንብ ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2- የቅጣት ዓይነት ዝርዝር
ሀ/ የመጀመርያ ደረጃ የጥፋት ዓይነት
1. ባልተፈቀደ ቦታ ተሽከርካሪን ማቆም
2. ተሽከርካሪን ያለ ኣግባብ መጎተት
3. መንጃ ፍቃድ ኖሮት ሳይዝ ወይም ሳያሳድስ መኪና መነዳት
4. እይታን የሚጋርዱ የተለያዩ ስእሎች በተሽከርካሪው መስተዋት ላይ መለጠፍ
5. የተሟላ የጭነት ማቀፊያ /ስፓንዳ/ ሳይኖር

ምሽክርካር፣ ወይ ፅዕነት ኣፅቢቕካ ዘይምእሳርን

6 ዝተደምሰሰ፣ ብከፊል ዝተቖረፀ ወይ ብግልጺ ዘይረአ ታርጋ ዘለዎ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

7. ብመሰረት ሓፈሻዊ ደንቢ መቆፃፀሪ ትራፊክ መንገዲ ቁፅሪ 23/1996 ዓ/ም ኣብ ኣንቀፅ 70 ኣብ ተረፍ ፅዕነት ኣድላይ ምልክት ዘይምግባር፣

8. ምልክት ተለማማዲ ዝብል ከይለጠፈ ምዝዋር ተሽከርካሪ፣ ምምሃር፣

9. መከላኸሊ /ሄልሜት/ እንተይገበርካ ሞተር ብሽክለታ ምሽክርካር፣

10. ተለጣፊ ምልክት ቦሎ እናሃለዎ ኣብ ዝረአ ቦታ ዘይምልጣፍ፣

11. ብእንስሳ ንዝጉተቱ ተሽከርከርቲ ምሕላፍ ዝኸልክል ምልክት ምጥሓስ፣

12. ዘይተፈቀደ ኣካል ኣብ ተሽከርካሪ ምውሳኽ፣

14.ኣብ መንገዲ ተሽከርካሪ ምሕፃብ ክሕፀብ ምግባር ወይ ፅገና ምክያድ፣

ለ. ካልኣይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣታት፡

1. ብሓደ ታርጋ ጥራሕ /ቅድሚት ወይ ድሕሪት/ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

2. ንዝተበላሸወ ተሽከርካሪ መንፀባረቒ ምልክት ዘይምግባር፣

3. ናብ ዘይትኸደሉ ቦታ ኣንፈት ምልክት ምርኣይ፣

4. ምልክት እንተየርኣይካ መኪና ደው ካብ ዝበለሉ ቦታ ምንቅስቓስ ወይ ደው ምባል፣

5. የማናይ ጠርዚ መንገዲ እንተይሓዝካ ብህድኣት ምሽክርካር፣

6. ቅድሚያ ዝወሃበሉ ቦታ ንተሽከርካሪ ይኹን ንኣጋር ቅድሚያ ዘይምሃብ፣

7. ብዘይኣግባብ ንድሕሪት ምሽክርካር፣

8. ኣብ ዝተኸልከለ ቦታ ኣብ ትራፊክ ደሴት ኣብ ድልድል ኣብ ጥቓ መብራህቲ ትራፊክ ኣብ ውሽጢ 12 ሜትሮ ደው ምባል፣

9. ናይ ምስተምሃር ፍቓድ እንተይሃለወካ ምዝዋር ተሽከርካሪ ደው ምባል፣

10.ናብ ትኸደሉ ኣንፈት ምልክት ወይ ፍሬቻ እንተየርኣይካ ምጥዋይ፣

11.ኣብ መጥወይ ወይ ኣብ ፀቢብ መንገዲ ተሽከርካሪ ደው ምባል፣

ማሽከርከር ወይም ጭነቱን በደንብ አለማሰርና አለመሸፈን

6. የተደመሰሰ፣ በከፊል የተቆረጠ ወይም በግልፅ የማይታይ፣ ሰሌዳ ያለውን ተሽከርካሪ ማሽከርከር

7. በአጠቃላይ የትራፊክ መንገድ መቆጣጠርያ ደንብ መሰረት ቁጥር 23/1996 ዓ/ም በአንቀፅ 70 በትርፍ ጭነት ላይ አስፈላጊ ምልክት አለማድረግ

8. ለማጅ የሚል ምልክት ሳይለጥፍ ተሽከርካሪን 5 መንዳት፣ ማስተማር

9. የራስ መከላከያ /ሄልሜት/ ሳይደርግ፣ የሞተር ብስክሌትን ማሽከርከር

10. ተለጣፊ ምልክት ቦሎ እያለው ግልፅ በሆነ ቦታ አለመለጠፍ

11. ጋሪዎችን ማለፍ የሚከለክለውን ምልክት መጣስ

12. ያልተፈቀደ አካል በተሽከርካሪው ላይ መጨመር

13. በመንገድ ላይ ተሽከርካሪን አቁሞ ማጠብ ወይም እንዲታጠብ ማድረግ ወይም ጥገና ማካሄድ

ለ/ ሁለተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት

1. በአንድ ሰሌዳ ብቻ /የፊት ወይም የኋላ/ ተሽከርካሪን ማሽከርከር፣

2. በተበላሸው ተሽከርካሪ የሚያንፀባርቅ ምልክት አለማድረግ፣

3. ወደማትሄድበት አቅጣጫ ምልክት ማሳየት፣

4. ምልክት ሳታሳይ መኪና ከቆመበት ቦታ ማንቀሳቀስ ወይም ማቆም፣

5. ቀኙን መንገድ ሳትይዝ በዝግታ ማሽከረከር፣

6. ለተሽከረካሪ ሆነ ለእግረኛ ቅድሚያ በሚሰጥበት ቦታ ቅድሚያ አለመስጠት፣

7. ያለአገባብ ወደ ኋላ ማሽከርከር፣

8. በተከለከለ ቦታ በትራፊክ ደሴት ላይ በድልድይና በትራፊክ መብራት አጠገብ በ12 ሜትር ውስጥ መኪናን ማቆም፣

9. የማስተማር ፍቃድ ሳይኖር ተሽከርካሪን መንዳት፣ ማስተማር፣

10. ወደ ምትሄድበት አቅጣጫ ምልክት ወይም ፍሬቻ ሳታሳይ አቅጣጫ መቀየር፣

11. በማዞርያ ወይም በጠባብ መንገድ ተሽከርካሪን ማቆም፣

12.ዝኸልክል ወይ ዘገድድ ምልክት ትራፊክ ምጥሓስን ደሴት ትራፊክ ብፀጋም ምቁራፅ፣

13. ተሽከርካሪ ደሪብካ ኣብ መንገዲ ደው ምባል፣

14.ኣብ ሰዓት ትሕቲ ዓሰርተ ኪሎ ሜትር እናተጓዓዘ ኣብ ኣስፋልቲ መንገዲ ብሸንሸል ዝኸይድ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

15.ኣብ ናይ ታክስን ከተማ ኣውቶቡስን ደው መበሊ ቦታ ካልእ ተሽከርካሪ ደው ምባል፣

16.ዝርብሽ ድምፂ ወይ ትኪ ዘለዎ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

17.ድምፂ ጥሩምባ ምስማዕ ኣብ ዝተኸልከለሉ ቦታ ድምፂ ጥሩምባ ምስማዕ፣

18.ኣብ ዘይተፈቀደ ቦታ መንገዲ ዓዲኻ ሓመድ ሑፃ እምንን ዝኣመሳሰሉን ምርጋፍ ወይ ክራገፍ ምግባር፣

19.ናይ ተሽከርካሪ መንገዲ ብዝኾነ ምዕፃው፣

20.ኣብ መቋረፂ መንገዲ ኣጋራት ተሽከርካሪ ደው ምባል፣

ሐ. ሳልሳይ ደረጃ

1. ንተሳፈርቲ ምንግልታዕ ወይ ኣብ መንገዲ ኣውሪድካ ምግዳፍ፣

2. ኣብ ናይ ፅዕነት ተሽከርካሪ ሰብ ምፅዓን፣

3. ማዕፆ ተሽከርከሪ ከፊትካ ምሽክርካር፣

4. ብዘይ ኣግባብ ተሽከርካሪ ምቕዳም፣

5. ብሓደገኛ ኩነታት ምሽክርካር፣

6. ኣብ ውሽጢ ከተማ እናሽከርከርካ ነዊሕ መብራህቲ ምብራህ፣

መ/ ራብዓይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣታት

1. ዓመታዊ ድሕንነት ናይ ተሽከርከርቲ ምርመራ ዘይምግባር፣

2. ቴክኒካዊ ብቕዓት ዘይተማለአ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

3. ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ዘይምጥኖ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

4. ከም መብራህቲ፣ ማይ መፅረጊ መስትያት፣ ስፓኪዮን ዝኣመሳሰሉን ጉድለት ዘለዎ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

5. ዝተኣዘዘልካ ናይ ዓይኒ መነፅር እንተይገበርካ ምሽክርካር፣

6. ታርጋ ዘይብሉ ተሽከርካሪ ምሽክርካር፣

7. ኣብ መብርሂ እዋን እንተይኣብራህካ

12. የሚከለክለውን ወይም የሚያስገድደውን የትራፊክ ምልክት መጣስና የትራፊክ ደሴትን በግራ በኩል ማቋረጥ፣

13. በተሽከርካሪ ላይ ተደርቦ መንገድ ላይ ማቆም፣

14. በሰዓት ከአስር ኪሎ ሜትር በታች እየተጓዘ በአስፋልት መንገድ በሰንሰለት እየተሳበ የሚሄደውን መኪና ማሽከርከር፣

15. በታክሲና የከተማ አውቶቡስ ማቆሚያ ቦታ፣ ሌላ ተሽከርካሪን ማቆም፣

16. ኣእምሮን የሚያውክ ድምፅ ወይም ጢስ ያለው ተሽከርካሪ ማሽከርከር፣

17. የጥሩምባ ድምፅ ማስማት በተከለከለበት ቦታ ላይ የጥሩምባ ድምፅ እንዲሰማ ማድረግ፣

18. ባልተፈቀደ ቦታ መንገድ ዘግቶ አፈር፣ አሸዋና ድንጋይ የመሳሰሉትን ማራገፍ ወይም እንዲራገፍ ማድረግ፣

19. የተሽከርካሪን መንገድ በማንኛውም አካኋን መዝጋት፣

20. በእግረኞች ማቋረጫ መንገድ ላይ ተሽከርካሪን ማቆም፣

ሐ/ 3ኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት

1.ተሳፋሪዎችን ማንገላታት ወይም መንገድ ላይ አውርዶ መተው፣

2.በጭነት ተሽከርካሪ ላይ ሰውን ማጓጓዝ /ማሳፈር/

3.የተሽከርካሪው መዝጊያ ሳይዘጋ ማሽከርከር፣

4.ያለአግባብ ተሽከርካሪን መቅደም፣

5.በአደገኛ ሁኔታ ማሽከርከር፣

6.በከተማ ውስጥ ረጅም መብራት አብርቶ ማሽከርከር፣

መ/ 4ኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት

1.ዓመታዊ የተሽከርካሪዎች ደህንነት ምርመራ አለማድረግ፣

2.ቴክኒካዊ ብቃቱ ያልተሟላውን ተሽከርካሪን ማሽከርከር፣

3.የመንጃ ፍቃዱ ደረጃ የማይመጥነው ተሽከርካሪን ማሽከርከር፣

4.እንደ መብራት፣ የመስተዋት መጥረጊያ፣ ውሃ፣ ስፓኪዮን የመሳሰሉት ጉድለት ያለበት ተሽከርካሪ መንዳት፣

5.የታዘዘልህን የዓይን መነፅር ሳታደርግ ማሽከርከር፣

6.ሰሌዳ የሌለው ተሽከርካሪ ማሽከረከር፣

7.መብራት ማብራት በሚያስፈልግበት ጊዜ

ምሽክርካር፣
8. ኣብ ወፃኢ ኣካል ተሽከርካሪ ሰብ ምፅዓን፣
9. ኣብ ርእሲ ፅዕነት ሰብ ምፅዓን፣
10.ብዕለት ታርጋ ስራሕቲ ንግዲ ምክያድን ካብ ዝተፈቐደሉ ጊዜ ንላዕሊ ምጥቃምን፣
11.ኣብ ናይ ህዝቢ መጓዓዝያ ተሽከርካሪ ንቅድሚትን ንድሕሪትን ዝተንጠልጠለ/ዝተረፈ/ ኣቕሓ ምፅዓን፣
12.ካብ ዝተወሰነ መጠን ንላዕሊ ሰብ ምስፋርን ፅዕነት ምፅዓንን፣
13.ብሕጊ ካብ ዝተፈቐደ ወፃኢ ንላዕሊ ወይ ንንኢ ተሽከርካሪ ፅዕነት ዝፃዓነ፣
14.ናይ ትራፊክ ተእዛዝ ዘይምኽባር፣

ረ. ሓምሻይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣታት
1. ካብ መሰረታዊ ፍቓድ ወፃኢ ብዘይ ፍቓድ ምስራሕ፣
2. ተኽከርካሪ ኣብ ምንቅስቃስ እናሃለወ ሰብ ምሰፋር ወይ ምውራድ፣
3. ኣብ ማእኸል መንገዲ ሰብ ምስፋር ምውራድ ምፅዓንን ምርጋፍን፣
4. ፍቃድ መዘወሪ ንዘይብሉ ሰብ ተሽከርካሪ ምሃብ፣
5. ዘስክር መስተ ሰቲኻ ተሽከርካሪ ምሓዝ፣ ወይ ብመድሓኒት ተመሪዝኻ ተሽከርካሪ ምዝዋር፣
6. ፍቓድ መዘወሪ ጨሪሱ ዘይብልካ ተሽከርካሪ ምዝዋር፣
7. ብሕጊ ካብ ዝተፈቐደ ፍጥነት ንላዕሊ ብናህሪ ምሽክርካር፣
8. ንናይ ሓደጋ ኣገልግሎት መኪና ምሕላፍ ምኽልካልን ቅድሚያ ዘይምሃብን፣
9. ቀይሕ መብራህቲ ትራፊክ ምጥሓስ፣

ሰ. ብሰብ ንብረት እንስሳታት ንዝፍፀሙ ዓይነት ጥፍኣታት፣
1. እንስሳትን ብእንስሳት ንዝጉተቱ ምሕላፍ ብዝተኸልከለ መንገዲ ምጉዓዝ፣
2. ብናይ ተሽከርከርቲ ጎደና/መንገዲ/ ማእኸል እንስሳት ምኹብካብ፣
3. ካብ ዝተፈቐደ መቋረፂ ኣጋራት ወፃኢ ብኻልእ መገዲ መኪና ምቁራፅ፣
4. ብዘይ ሕጋዊ ኣብ መገዲ ተሽከርከርቲ ኣንስሳት ምፍናው፣

ሳታበራ ማሽከርከር፣
8.በተሽከራካሪው የውጭ አካል ሰው መጫን፣
9.በጭነት ላይ ሰው መጫን፣
10. በየዕለት ሰሌዳ የንግድ ስራዎችን ማካሄድና ከተፈቀደለት ጊዜ በላይ መጠቀም፣
11. በህዝብ ማጓጓዣተሽከርካሪ ላይ በፊትና በኋላ የተንጠለጠለ /ትርፍ/ ዕቃን መጫን፣
12. ከተወሰነው መጠን በላይ ሰውን ማሳፈርና መጫን፣
13. በሕግ ከተፈቀደው ውጪ ወደላይ ወይም ወደጎን ተሽከርካሪውን ጭነት መጫን፣
14. የትራፊክን ትእዛዝ አለማክበር፣

ረ. 5ኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት
1.ከመሠረታዊ ፍቃድ ውጭ ያለፍቃድ መስራት፣
2.ተሽከርካሪ በመንቀሳቀስ ላይ እያለ ሰውን ማሳፈር ወይም ማስወረድ፣
3.በመንገድ ማሃል ሰውን ማሳፈር፣ ማውረድና ዐቃ መጫንና ማራገፍ፣
4.የመንጃፍቃድ ለሌላው ሰው ተሽከርካሪን መስጠት፣
5.የሚያሰክር መጠጥ ጠጥቶ ወይም የሚያደነዝዝ ዕፅ ተጠቅሞ ወይም በመድሃኒት ተመርዞ ተሽከርካሪን መንዳት፣
6.የመንጃ ፍቃድ ጨርሶ ሳይኖር ተሽከርካሪን መንዳት፣
7.በሕግ ከተፈቀደው ፍጥነት በላይ በከፍተኛ ፍጥነት ማሽከርከር፣
8.የአደጋ አገልግሎት መኪናን እንዳያልፍ መከልከልና ቅድሚያ አለመስጠት፣
9.የትራፊክ ቀይ መብራት መጣስ፣

ሰ/ በእንስሳት ባለ ንብረቶች ለሚፈፀሙ የጥፋት ዓይነቶች
1.እንስሶችንና በእንስሶች የሚጎተቱ እንዲያልፉበት በተከለከለው መንገድ እንዲጓዙ ማድረግ፣
2.በተሽከርካሪዎች መሃል መንገድ ላይ እንስሶችን መንዳት፣
3.ከተፈቀደው የእግረኞች ማቋረጫ ውጪ በሌላ መንገድ መኪናን ማቋረጥ፣
4.ያለጠባቂ እንስሳትን በተሽከርካሪዎች መንገድ መልቀቅ፣

5.እንስሳታት ካብ እዝተፈቐደለን ውሱን ቦታ ወፃኢ ኣብ መገዲ ኣጋራት ይኹን ተሽከርከርቲ ጠጠው ብምባል ኣብ ምንቅስቓስ ትራፊክ ፀገም ምፍጣር

ዓንቀፅ 3- ኣወሳስና ቅፅዓት፣

1. ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ኣብ ኣንቀፅ/2/ ተዘርዚሮም ዘለው ዓይነት ጥፍኣታት ዝፈፀመ ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ደረጃ /እርከን/ ጥፍኣቱ እዞም ዝስዕቡ ናይ ገንዘብ ቅፅዓታት ይቕፃዕ።
   ሀ. ንቐዳማይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ብር 30.00
   ለ. ንኻልኣይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ብር 40.00
   ሐ. ንሳልሳይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ብር 60.00
   መ. ንራብዓይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ብር 80.00
   ረ. ንሓምሻይ ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ብር 140.00
2. ኣብዚ ደንቢ እዚ ተዘርዚሮም ካብ ዝርከቡ ጥፍኣታት መንጎ ብሓደ ጊዜ ብዙሓት ጥፍኣታት እንትፍፀሙ ናይ ኩሎም ጥፍኣታት ቅፅዓት ተደሚሮም ይውሰኖ።
3. እንስሳታት ዝምልከት ጥፍኣት ኣወሳስና ቅፅዓት
   1. ንመጀመርያ ጊዜ ጥፍኣት ብር 3.00
   2. ንካልኣይ ጊዜ ጥፍኣት ብር 5.00
   3. ንሳልሳይ ጊዜ ጥፍኣት ብር 7.00
   4. ንራብዓይ ጊዜ ጥፍኣት ብር 10.00

ዓንቀፅ 4 - ተደጋጋሚ ጥፍኣት ኣብዝፍፅሙ ዝውሰድ ቅፅዓት፣

1. ኣብ ሓደ ዓመት ውሽጢ ተመሳሳሊ ይኹን ዘይመሳሰል ደረጃ ዓይነት ጥፍኣት ሰለስተ ጊዜ ንዝፈፀመ በቲ ዝለዓለ ቅፅዓት ብር 140 ይቕፃዕ። ንመበል 4ይ ጊዜ እንተጥፍእ ካብ ገንዘብ ቕፅዓት ብተወሳኺ ንሰለስተ ወርሒ ፍቓድ መዘወሪኡ ይምንጠል ንሓምሻይ ግዜ እንተጥፍእ ንሓደ ዓመት ፍቓድ መዘወሪኡ ይምንጠል፣ ንሻድሻይ ጊዜ እንተጥፍአ ንሓደ ዓመት ይምንጠል፣ ንሻውዓይ ጊዜ ጥፍኣት ፍቓድ መዘወሪኡ ንሓዋሩ ይምንጠል
2. ኣብ ሓምሻይ ደረጃ ጥፍኣት ዓይነት ሰለስተ ጊዜ እንተጥፊኡ ካብ ገንዘብ ቅፅዓት ብተወሳኺ ፍቓድ መዘወሪኡ ንሽድሽተ ወርሒ ይምንጠል። ንራብዓይ ግዜ ጥፍኣት ካብ ገንዘብ

5.ለእንስሳት ከተፈቀደው የተወሰነ ቦታ ውጭ በእግረኞች ሆነ በተሽከርካሪዎች መንገድ ላይ እንዲቆሙ በማድረግ በትራፊክ እንቅስቃሴ ላይ ችግር መፍጠር፣

አንቀፅ 3- የቅጣት አወሳሰን

1. በዚህ ደንብ በአንቀፅ 2 ውስጥ ተዘርዝረው ያሉትን ማናቸውም የጥፋት ዓይነቶች የፈፀመ ማንኛውም ሰው በጥፋት ደረጃው መሠረት የሚከተሉትን የገንዘብ ቅጣቶች ይቀጣል።
   ሀ/ ለመጀመሪያ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ብር 30.00
   ለ/ ለሁለተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ብር 40.00
   ሐ/ ለሶስተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ብር 60.00፣
   መ/ ለአራተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ብር 80.00፣
   ሠ/ ለአምስተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ብር 140.00፣
2. በዚህ ደንብ ላይ ተዘርዝረው ከሚገኙ ጥፋቶች መካከል በአንድ ግዜ ብዙ ጥፋቶች ከተፈፀሙ በሁሉም ጥፋቶች ቅጣት ተደምረው ይወሰኑብታል።
3. አንስሶችን የሚመለከት ጥፋት የቅጣት አወሳሰን
   1. ለመጀመርያ ጊዜ ጥፋት ብር 3.00፣
   2. ለሁለተኛ ጊዜ ጥፋት ብር 5.00
   3. ለሶስተኛ ጊዜ ጥፋት ብር 7.00
   4. ለአራተኛ ጊዜ ጥፋት ብር 10.00

አንቀፅ 4- ተደጋጋሚ ጥፋቶች በሚፈፅሙት ላይ የሚወስደው ቅጣት

1. በአንድ ዓመት ውስጥ ተመሳሳይ ሆነየማይመሳሰል የጥፋት ዓይነት ደረጃ ሶስት ጊዜ ለፈፀመ በከፍተኛ ቅጣት ብር 140.00 ይቀጣል። ለአራተኛ ጊዜ ሲያጠፋ ከገንዘብ ቅጣቱ በተጨማሪ ለሶስት ወር የመንጃ ፍቃዱን ይነጠቃል፣ ለአምስተኛ ጊዜ ሲያጠፋ የመንጃ ፍቃዱ ለአንድ ዓመት ይነጠቃል፣ ለስድስተኛ ጊዜ ሲያጠፉ ደግሞ የመንጃ ፍቃዱን ለአንድ ዓመት ይነጠቃል፣ ለሰባተኛ ጊዜ ሲያጠፉ የመንጃ ፍቃዱን ለሁል ጊዜ ይነጠቃል።
2. በአምስተኛ ደረጃ የጥፋት ዓይነት ሶስት ጊዜ ካጠፋ ከገንዘብ ቅጣቱ በተጨማሪ የመንጃ ፍቃዱን ለሰድት ወር ይነጠቃል። ለአራተኛ ጊዜ ጥፋት ከገንዘብ ቅጣቱ በተጨማሪ የመንጃ

ቕፅዓት ብተወሳኺ ፍቓድ መዘወሪኡ ንሓደ ዓመት ይምንጠል፣ ንሓምሻይ ግዜ ጥፍኣት ፍቓድ መዘወሪኡ ንሓዋሩ ይምንጠል።

3. ኣብ ሓደ ዓይነት ደረጃ ጥፍኣት ካብቲ ናይ መጀመርታ ጥፍኣት ደረጃ ዓይነት ዝተፈላለዩ እንተኾይኑ ኣብቲ ናይ መጀመርታ ተደሚሩ ይቕፃዕ።
4. ንመበል ካልኣይ ጊዜ ዝተፈፀመ ጥፍኣት ካብቲ ናይ መጀመርታ ጥፍኣት ደረጃ ዓይነት ዝተፈለየ እንተኾይኑ ኣብቲ ናይ መጀመርታ ተደሚሩ ይቕፃዕ።
5. መኽሰሲ ወረቐት ምስ በፅሖም ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ መቕፃዕቶም ክፍፅሙ ዘይካኣሉ ማለት 'ውን ድሕሪ 10 መዓልቲ ዝቐርቡ ኣብ ልዕሊ ዝተወሰነሎም ቅፅዓት ብተወሳኺ ናይቲ ዝተወሰነሎም 50% / ሓምሳ ሚኢታዊ/ ይቕፅዑ። እዙይ ክገብር ዘይካኣለ ብፓሊስ ተገዲዱ ቀሪቡ ብተወሳኺ 100% /ዕፅፊ/ ይቕፃዕ። ገንዘብ የብለይን ዝብል እንተኾይኑ ንሰለስተ ወርሒ ፍቓድ መዘወሪኡ ይእገድ።

ዓንቀፅ 5- ኣመዘጋግባ ሪከርድ፣

ጥፍኣት ብምፍፃም ወይ ናይ ትራፊክ ደንቢ ተመሓላሊፉ ውሳነ ቅፅዓት ዝረኸበ ጉዳይ ካብ ዝተወሰነሉ ዕለት ጀሚሩ በብግዚኡ እናተመዝገበ ንሓደ ዓመት ይፀንሕ።

ዓንቀፅ 6- ምስራዝ ሪከርድ

በብእዋኑ ተመዝጊቦም ዝተትሓዙ ጥፍኣታትን ቅፅዓትን ሕድሕድ ጥፍኣት ካብ ዝተፈፀመሎም ወይ ቅፅዓት ካብ ዝተወሰነሉ ማዓልቲ ድሕሪ ሓደ ዓመት ከም ሪከርድ ተቐጢሮም ኣየቕፅዑን።

ዓንቀፅ 7- ብዛዕባ ምቁፅፃር

ደንቢ መቆፃፀሪ ትራፊክ እንትጣሓስ ዝቆፃፀሩ ኣካላት ፓሊስ ትራፊክ እዮም።

ዓንቀፅ 8 - ሓላፍነት ፓሊስ ትራፊክ

1. ጥፍኣት ንዝፈፀመ ኣሽከርካሪ ናይ ጥፍኣት ዓይነት ዝገልፅ ፎርሚ መሊኡ ይህብ፣
2. ተቆፃፃሪ ትራፊክ ቅዳሕ ፎርሚ ኣብ ውሽጢ ዒስራን ኣርባዕተን ሰዓት ንቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት የተሓላልፍ
3. ንተሓላለፍቲ ዘዕንቅፍ ክለዓል ይገብር ይእዝዝ
4. ተቖፃፃሪ ትራፊክ ሓደ ኣሽከርካሪ ሰኺሩ ወይ እፅ ወሲዱ እናሽከርከረ እንተረኺብዎ ኣሽከርካሪን ተሽከርካሪንንዕስራን ኣርባዕተን

ፍቃዱን ለአንድ አመት ይቀጣል። ለአምስተኛ ጊዜ ጥፋት የመንጃ ፍቃዱን ለሁል ጊዜ ይነጠቃል።

3. ከአንድ ዓይነት ደረጃ ጥፋት ከየመጀመርያው ጥፋት ደረጃ ዓይነት የተለያዩ ከሆኑ በመጀመርያው ላይ ተደምሮ ይቀጣል።
4. ለሁለተኛው ጊዜ የተፈፀመው ጥፋት ከመጀመርያው የጥፋት ደረጃ የተለየ ከሆነ ከመጀመርያው ላይ ተደምሮ ይቀጣል።
5. የክስ ወረቀት እንደደረሳቸው በ10 ቀናት ውስጥ ቅጣታቸውን መፈፀም ያልቻሉትን ማለትም ከ10 ቀን በኋላለሚቀርብ ከተወሰነባቸው ቅጣት በተጨማሪ የተወሰነውን ቅጣቱ መጠን አምሳ በመቶ/50%/ ይቀጣሉ። ይህን ማድረግ ያልቻለ በፓሊስ ተገዶ በመቅረብ በተጨማሪ፣ 100% ዕጥፍ ይቀጣል። ገንዘብ የለኝም የሚል ከሆነም የመንጃ ፍቃዱን ለሶስት ወር ይታገዳል።

አንቀፅ 5- የሪከርድ አመዘጋገብ

ጥፋት በመፈፀሙ ወይም የትራፊክን ደንብ በመተላለፉ የቅጣት ውሳኔ የተሰጠው ጉዳይ ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ በየጊዜው እየተመዘገበ ለአንድ ዓመት ይቆያል።

አንቀፅ 6- ሪከርድን መሰረዝ

በየጊዜው ተመዝግበው የሚያዙ ጥፋቶችና ቅጣቶች እያንዳንዱ ጥፋት ከተፈፀመባቸው ወይም ቅጣቱ ከተወሰነበት ከአንድ ዓመት በኋላ እንደ ሪከርድ ተቆጥሮው አያስቀጡም።

አንቀፅ 7- ስለመቆጣጠር

የትራፊክ መቆጣጠሪያ ደንብ ሲጣስ የሚቆጣጠሩ የትራፊክ ፓሊስ አካላት ናቸው።

አንቀፅ 8- የትራፊክ ፓስ ሃላፊነት

1. ጥፋት ለፈፀመ አሽከርካሪ የጥፋት ዓይነቱን የሚገልፅ ፎርም ሞልቶ ይሰጣል
2. ተቆጣጣሪው ትራፊክ የፎርሙን ገልባጭ በ24 ሰዓት ውስጥ ለትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት ያስተላልፋል።
3. ተላላፊዎችን የሚያደናቅፍ እንዲነሳ ያደርጋል፣ ያዛል።
4. ተቆጣጣሪው ትራፊክ አንድ አሽከርካሪ ሰክሮ ወይም ዕፅ ወስዶ ሲያሽከረክር ካገኘው አሽከርካሪውንና ተሽከርካሪውን ለሃያ አራት

ሰዓት ኣብ ቁፅፅር ከውዕሎ ይኽእል። ካልእ ኣሽከርካሪ ካብ ስኻር ነፃ ዝኾነ እንተቐሪቡ ግና ተሽከርካሪ ክልቀቕ ይገብር።

5. ብዘይ ፍቓድ መዘወሪ ተሽከርካሪ ከሽከርከር ንዝተረኸበ ናይ መኽሰሲ ፎርሚ መሊኡ ብምሃብ ክሳብ ስሩዕ ፍቓድ መዘወሪ ዘለዎ ኣሽከርካሪ ዝመፅእ ነቲ ተሽከርካሪ ኣብ ቁፅፅር የፅንሖ፣

6. ዓመታዊ ምርመራ ድሕንነት ተሽከርካሪ ዘይገበረ ተሽከርካሪ ከሽከርከር ንዝረኸቦ ኣሽከርካሪ ናይ ክሲ ፎርሚ መሊኡ ምስ ሃቦ ክሳብ ሙሉእ ፅገና ገይሩ ዝቐርብን ምርመራ ድሕንነት ክሳብ ዝረጋገፅን ናይ ቅድሚት ወይ ናይ ድሕሪት ታርጋ ብምፍታሕ ሒዙ ይፀንሕ።

ዓንቀፅ 9 - ተፈፃሚነት ወሰን እዚ ደንቢ

እዚ ደንቢ ተፈፃሚ ዝኸውን ኣብ ውሽጢ ክልል ትግራይ ዝኾነ ናይ ትራፊክ ምንቅስቓስ ኣብ ዘለዎ ወይ ደው መበሊ ቦታ እዩ።

ዓንቀፅ 10- ኣፈፃፅማ

ቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ካብ ፓሊስ ትራፊክ ዝቐረበሉ ክሲ ተደሪኹ ቅፅዓት ይውስን እዚ ቅር ዝበሎ ናብ ስሩዕ ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ ክቕርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ 11 - እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ
ታሕሳስ 1996 ዓ/ም
መቐለ

ሰዓት በቁጥጥር ስር ሊያውል ይችላል። ሌላ ከስካር ነፃ የሆነ አሽከርካሪ ከቀረበ ግን ተሽከርካሪው እንዲለቀቅ ያደርጋል።

5. ያለ መንጃ ፍቃድ ተሽከርካሪን ሲያሽከረክር ለተገኘ የክስ ፎርም ሞልቶ በመስጠት መደበኛ መንጃ ፍቃድ ያለው አሽከርካሪ እስኪመጣ ድረስ ተሽከርካሪውን በቁጥጥር ስር ያቆየዋል።

6. ዓመታዊ የተሽከርካሪው ደህንነት ምርመራ ያሳደረገ ተሽከርካሪን ሲያሽከረክር ላገኘው አሽከርካሪ የክስ ፎርም ሞልቶ ከሰጠው በኋላ ሙሉ ጥገና አድርጎ እስኪቀርብና የደህንነት ምርመራው እስኪያረጋግጥ ድረስ የፊት ወይም የኃላ ሰሌዳን በመፍታት ይዞ ይቆያል።

አንቀፅ 9- የደንቡ ተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ ተፈፃሚ የሚሆነው በትግራይ ክልል ውስጥ ማናቸውም የትራፊክ እንቅስቃሴ ባለበት ቦታ ወይም ማቆምያ ቦታ ነው።

አንቀፅ 10- አፈፃፀም

የትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት ከትራፊክ ፓሊስ የሚቀርብ ብለትን ከስ መሠረት አድርጎ ቅጣቱን ይወስናል። በሚሰጠው ቅጣት ቅር የተሰኘም ወደ መደበኛ ፍ/ቤት የይግባኝ ጥያቄውን ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀፅ 11- ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳድር
ታህሳስ 1996 ዓ/ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ. 18 መቐለ ጥሪ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.18 መቐለ ጥር 1996 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 28/1996
ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ
ኣሽከርከርቲ
ፍቓድ መዘወሪ ደንቢ

ደንብ ቁጥር 28/1996
የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች
አሽከርካሪዎች
የመንጃ ፈቃድ ደንብ

ደንቢ ቁፅሪ 28/1996
ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ
ኣሽከርከርቲ
ፍቓድ መዘወሪ ደንቢ

ኣሽከርከርቲ ንዘሽከርክርወን ተሽከርከርቲ በብደረ ጅኡ ቅድሚ ፍቓድ መዘወሪ ምርካቦም ብስሩዕ ክመሃሩ ግቡእ ካብ ምዃኑ ንላዕሊ ብዕድመን ብልም ድንውን ተገዲቡ ክቕመጥ ኣድላይ ብምዃኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገመንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7 መሰረት እዚ መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ኣሽከርከርቲ ፍቓድ መዘወሪ ደንበ ቁፅሪ 28/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. "ናይ ሲቪል ፍቓድ መዘወሪ" ማለት ብመሰረት እዚ ደንቢ ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርትን ዝሃቦ ናይ በዓል ሞተር

ደንብ ቁጥር 28/1996
የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች
አሽከርካሪዎች
የመንጃ ፈቃድ ደንብ

አሽከርካሪዎች ለሚያሽከረክሩዋቸው ተሽከርካሪዎች በየደረጃው የመንጃ ፈቃድ ከማግኘታቸው በፊት በደንብ ሊማሩ ተገቢ ከመሆኑም በላይ በዕድሜና በልምድም ተገድቦ እንዲቀመጥ አስፈላጊ በመሆኑ የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕግ አንቀፅ 56(7) መሠረት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል።

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች አሽከርካሪዎች የመንጃ ፈቃድ ደንብ ቁጥር 28/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ ፦

1. "የስቪል የመንጃ ፈቃድ" ማለት የትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት በዚህ ደንብ መሠረት የሚሰጠው የባለ ሞተር ተሽከርካሪ

ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ ማለት እዩ።

2. "ናይ ወፃኢ ሃገር ፍቓድ መዘወሪ" ማለት ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ ኣፍልጦ ዝሀቦ ብናይ ወፃኢ ሃገር መንግስቲ ዝውሃብ ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ እዩ፣

3. "ናይ መንግስቲ ሓኪም" ማለት ኣብ ናይ ኢትዮጵያ መንግስቲ መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ወይ መንግስቲ ኢትዮጵያ ፍቓድ ኣብ ዝሀቦ ትካላት ጥዕና ተቖፂሩ ዝሰርሕ ፍቓድ ምሕካም ዝተውሃቦ ዝኾነ ሓኪም እዩ።

4. "ፍሉይ ተንቀሳቓሲ ተሽከርካሪ" ማለት ሓመድ ንምጉሓፍን መንገዲ ንምስራሕ ተሓሲቡ ዝተሰርሖ ወይ ነዚ ጉዳይ ክውዕል ዝተገበረ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ እዩ። እዙይውን ሓመድ ዝሽከም ካምዮንን ኣብቲ ካሚዮን ዝተለቆሙ ሲሚንቶ ዘብኩዑን መልዐሊ ኣቑሑትን /ክሬናት/ ወይ ሓመድ ጋሓጥትን ከምኡ ዝበሉን መሳርሕታት ንምጉታት ወይ ንምሽካም ዝተሰርሑ ወይ ነዚ ስራሕ ክውዕሉ ዝተገበሩ ብሃፋ ዝሰርሑ መደርፀፅታት ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ይውስኽ።

5. "ኢንተርናሲዮናል ፍቓድ መዘወሪ" ማለት መስከረም 9/1942 ዓ/ም ኣብ ሃገር ስዊስ ጀኔቫ ብመሰረት ዝተፈረመ ብውድብ ሕቡራት መንግስታት ናይ መንገዲ ትራፊክ ስምምዕነት ዝተውሃቦ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ እዩ።

6. "ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ" ማለት ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ ንዝተዘርዘሩ ንምፍፃም ዝተመደቡ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርከርቲ ፍቓድ ንምሃብን ንምሕዳስን በቲ ቤት ፅሕፈት ተወኪሉ ሓላፍነትን ስልጣንን ዝተውሃቦ ዝኾነ ሰብ እዩ።

7. "ቀሊል ተስሓቢ" ማለት ዝለዓለ ጠቕላላ ኽብደቱ /ምስ ፅዕነቱ/ ካብ ሸውዓተ ሚኢትን ሓምሳን /750/ ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ዝኾነ ተስሓቢ እዩ።

8. "ናይ ወታደርን ፣ ፖሊስን ፍቓድን መዘወሪ"

የአሽከርካሪ መንጃ ፈቃድ ነው።

2. "የውጭ አገር መንጃ ፈቃድ" ማለት በኢትዮጵያ መንግስት ዕውቅና የሚሰጠው በውጭ አገር መንግስት የሚሰጥ የባለ ሞተር ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ መንጃ ፈቃድ ነው።

3. "የመንግስት ሃኪም" ማለት በኢትዮጵያ መንግስት መንግስታዊ ድርጅቶች ወይም የኢትያጵያ መንግስቲ ፈቃድ በሚሰጣቸው የጤና ድርጅቶች ተቀጥሮ የሚሠራ የማከም ፈቃድ የተሰጠው ማናቸውም ሃኪም ነው።

4. "ልዩ ተንቀሳቃሽ ተሽከርካሪ" ማለት አፈር ለመጥረግ ለማንሳትና መንገድ ለመስራት ታስቦ የተሠራ ወይም ለዚህ ጉዳይ እንዲውል የተደረገ ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ነው። ይኸውም አፈር የሚሸከም ካምዩንና በካምዮኑ የተያያዘ ስሚንቶን የሚያቦካ፣ የዕቃዎች ማንሻ(ክሬኖችን) ወይም አፈር ገፊዎችን የመሳሰሉት መሣሪያዎችን ለመንተት ወይም ለመሸከም የተሠራ ወይም ለዚሁ ስራ እንዲውሉ የተደረጉ በእንፋሎት የሚሰሩ መደግደጊያዎችና ባለሞተር ተሽከርካሪዎችን ይጨምራል።

5. "ዓለም አቀፍ የመንጃ ፈቃድ" ማለት በመስከረም 9/1942 ዓ/ም በሲዊስ አገር ጀኔባ በተፈረመው በተባበሩት መንግስታት የትራፊክ መንገድ ስምምነት መሠረት የተሰጠው ማናቸውም የባለሞተር ተሽከርካሪ የመንጃ ፈቃድ ነው።

6. "ፈቃድ ሰጪ ሃላፊ" ማለት በዚሁ ደንብ ውስጥ የተዘረዘሩትን ለመፈፀም የተመደበ የባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች አሽከርካሪዎች ፈቃድ ለመስጠትን ለማደስ በፅሕፈት ቤቱ ተወክሎ ሃላፊነትና ስልጣን የተሰጠው ማናቸውም ሰው ነው።

7. "ቀላል ተሳቢ" ማለት ከፍተኛ የሆነው ጠቅላላ ክብደቱ ከሰባት መቶ አምሳ (750) ኪሎ ግራም የማይበልጥ ተሳቢ ነው።

8. "የወታደርና ፖሊስ የመንጃ ፈቃድ" ማለት

ማለት በዚ ደንቢ ብመሰረት ዓንቀፅ 16 ሚንስቴር መከላኸሊን ኮሚሽን ፖሊስን ዝሃቦ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ እዩ።

9. "ፖሊስ ትራፊክ" ማለት ብመሰረት ደንቢ ሓይሊ ፖሊስ ንሓደ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪኡ ንምምርማር ንኸርእዩ ናይ ምሕታት መዝነት ዝተውሃቦ ዝኾነ ናይ ክልል መንግስቲ ኣባል ፖሊስ እዩ።

10."ፈታናይ" ማለት ፈተና ዝህብን ውፅኢቶም እውን ዘረጋግፅን በቲ ቤት ፅሕፈት ተወኪሉ ስልጣን ዝተውሃቦ ዝኾነ ቴክኒሽያን እዩ።

ዓንቀፅ 3 -ሓፈሻዊ መሰረታዊ ሓሳብ፣

ተሽከርካሪ ብኸመይ ከም ዝዝወርን ዝተሓዝን ንምምሃር እንተዘይኮይኑ ብስሩፅ ዝዝውሮ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዓይነት ዝገልፀሉ ፍቓድ መዘወሪ ዘይብሉን ኣብቲ ክልል ውሽጢን ኣብ ናይ ፌዴራልን መንገዲ ብዓል ዋና ሞተር ተሽከርካሪ ንጊዜኡ በቲ ተሽከርካሪ ዝእዘዝ ሰብ ደንበኛ ፍቓድ መዘወሪ ዘይብሉ ምኻኑ እንዳፈለጠ ነቲ ተሽከርካሪ ካልእ ሰብ ንኽዝውሮ ምግባር ኣይፍቀደሉን።

ዓንቀፅ 4 - ምምሃር ምዝዋር ተሽከርካሪ

በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብኸመይ ከም ዝዝውር ከምዝተሓዝን ንምምሃር ጥራሕ እንትኸውን ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ ዘይብሉ ሰብ

1. ትራፊክ ኣብ ዘይበዝሓሉ መንገዲ ብሞተር ሳይክል/ቱግቱግ/ ክጥቀም ይኽእል ስለዝኾነ ድማ ተለማማዲ ዝብል ምልክት ድሕሪ እቲ ሞተር ብሽክሌታ /ቱግቱግ/ ተለጢፉ ኣብ ሓምሳ ሜትሮ ርሕቐት ውሽጢ ንዝስዕብ ኣሽከርካሪ ኣፀቢቑ ዝረኣይ ክኸውን ኣለዎ።
2. ዘይተፀዓነ ካልእ ዝኾነ ዓይነት በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ትራፊክ ኣብ ዘይበዝሐሉ መንገዲ ክሽከርክር ይኽእል። ስለዝኾነውን፣

በዚህ ደንብ አንቀፅ 16 መሠረት የመከላከያ ሚኒስቴርና የፖሊስ ኮሚሽን የሚሰጡት የባለሞተር ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ ፈቃድ ነው።

9. "የትራፊክ ፖሊስ" ማለት በፖሊስ ሃይል ደንብ መሠረት አንድን ባለሞተር ተሽከርካሪ የሚያሽከረክር ሰው የመንጃ ፈቃዱን ለመመርመር እንዲያሳየው የመጠየቅ ሃላፊነት (ስልጣን) የተሰጠው፣ ማናቸውም የክልሉ መንግስት የፖሊስ አባል ነው።

10."ፈታኝ" ማለት ፈተና የሚሰጥና ውጤታቸውንም የሚያረጋግጥ በፅሕፈት ቤቱ ተወክሎ ስልጣን የተሰጠው ማናቸውም የቴክኒክ ባለሞያ ነው።

አንቀፅ 3 - አጠቃላይ መሠረተ አሳብ

ተሽከርካሪ እንዴት እንደሚነዳና እንደሚያዝ ለመማር ካልሆነ፣ በመደበኛ የሚነዳው ባለሞተር የተሽከርካሪ ዓይነት የሚገለፅበት የመንጃ ፈቃድ የሌለውና በክልሉ ውስጥና በፌደራል መንገድ ባለስልጣን የሞተር ተሽከርካሪ ባለቤት ለጊዜው በተሽከርካሪው የሚታዘዝ ሰው ደንበኛ የመንጃ ፈቃድ የሌለው መሆኑን እየታወቀ ተሽከርካሪውን ሌላ ሰው እንዲነዳው ማድረግ አይፈቀድለትም።

አንቀፅ 4 - የሽከርካሪን የመንዳት ትምህርት

ባለሞተር ተሽከርካሪ እንዴት እንደሚነዳና እንደሚያዝ ለመማር ብቻ ሲሆን የባለሞተር ተሽከርካሪ የማሽከርከር ፈቃድ የሌለው ሰው።

1. ትራፊክ በማይበዛበት መንገድ በሞተር ብስክሌት ሊጠቀም ይችላል። ስለሆነም ለማጅ የሚል ምልክት ከሞተር ብስክሌቱ በኋላ ተለጥፎ በአምሳ ሜትር ውስጥ ለሚከተለው አሽከርካሪ በደንብ እንዲታይ መሆን አለበት።
2. ያልተጫነ ሌላ ማንኛውም ዓይነት ባለ ሞተር ተሽከርካሪ መንዳት ለማጅ በሆነ ሰው ትራፊክ በማይበዛበት መንገድ

ሀ. ተለማማዲ ዝብል ምልክት ድሕሪ ተሽከርካሪ ተለጢፉ ኣብ ሓምሳ ሜትሮ ርሕቐት ንዝስዕብ ኣሽከርካሪ ብግልፂ ዝረኣይ ክኸውን ኣለዎ ከምኡውን

ለ. ምስቲ ተለማማዲ ሓደ መምህር መለማማዳይ /መምህር/ ክህሉ ኣለዎ። እቲ መምህርውን ባዕሉ፣

1. ንዝስተምህረሉ ዓይነት ተሽከርካሪ ፈቓድ መዘወሪ ክህልዎ ኣለዎ።
2. እቲ ተሽከርካሪ ኣብ ዝንቀሳቐሰሉ ጊዜ ኹሉ ኣብ ጎኒ እቲ ተለማማዲ ክቕመጥ ኣለዎ፣፣
3. እቲ ተለማማዲ ተሽከርካሪኡ ኣብ ዝንቀሳቕሰሉ ጊዜ ንዘብፅሖ ጥፍኣትን ጉድኣትን ብዘይከፋፈል ኹነት ምስቲ መምህር ብሓባርን ብውልቀን ተሓታቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 5 ብርክታት ፍቓድ መዘወሪ፣

ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓዳት መዘወሪ ካብዙይ ንታሕቲ ብዝተዘርዘረ ዓይነትን ብርክን ይወሃቡ።

1. **ቀዳማይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣**

ብዚ ፍቓድ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ዝስዕቡ ተሽከርከርቲ ክሽከርክሩ ዝኽእሉ ምኻኖም ምርግጋፅ ይግባእ።

ሀ. ዝኾነ ዓይነት ሞተር ሳይክል /ቱግቱግ/ ብጎኑ ስሓቢ ሃዎ ኣይሃለዎ።

ለ. ዝኾነ ዓይነት ሰለስተ ኣእጋር ዘለውወ እንከይተፀዓነ ኽብደቱ ካብ /400/ ኣርባዕተ ሚኢቲ ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ብዓል ሞተር ተሽከርከሪ፣፣

2. **ካልኣይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣**

በዚ ፍቓድ ኣብ ዝኾነ መገዲ ዝስዕቡ ተሽከርከርቲ ክሽከርክሩ ምኽኣሎም ምርግጋፅ ይግባእ።

ሀ. ብሕጊ ክፍለጥ ዝከኣል ምስ ፅዕነት ጠቕላላ ክብደቱ ምስ ፅዕነቱ ካብ ሰለስተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢቲ/3500/ ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ፣

ለ. ወንበር ኣሽከርካሪ ወሲኹ በዝሑ ካብ 8 ዘይበልፅ መቐመጢ ወንበር ዘለዎ ዝኾነ

ማሽከርከር ይችላል። ስለሆነም

ሀ. ለማጅ የሚል ምልክት ከተሽከርካሪው በስተኋላ ተለጥፎ በአምስት ሜትር ርቀት ለሚከተል አሽከርካሪ በግልፅ የሚታይ መሆን አለበት፣ እንዲሁም፣

ለ. ከለማጅ ጋር አንድ መምህር ወይም አስለማጅ መምህር መኖር አለበት። መምህሩም እራሱ

1. ለሚያስተምርበት የተሽከርካሪ ዓይነት የመንጃ ፍቃድ ሊኖረው ይገባል።
2. ተሽከርካሪው በሚንቀሳቀስበት ጊዜ ሁሉ በለማጅ ጎን መቀመጥ አለበት።
3. ለማጅ ተሽከርካሪውን በሚያንቀሳቅስበት ጊዜ ለሚያደርሰው ጥፋትና ጉዳት በማይለያይ ሁኔታ ከመምህሩ ጋር በአንድነትና በነጠላ ተጠያቂዎች ይሆናሉ።

አንቀፅ 5 ለመንጃ ፍቃድ ደረጃዎች

የባለ ሞተር ተሽከርካሪ ፍቃዶች ከዚህ በታች በተዘረዘረው ዓይነትና ደረጃ ይሰጣሉ።

1. **አንደኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ**

በዚሁ ፍቃድ በማንኛውም መንገድ የሚከተሉት ተሽከርካሪዎች ሊሽከረከሩ የሚችሉ መሆናቸውም ማረጋገጥ ይገባል።

ሀ. ማንኛውም ዓይነት የሞተር ብስክሌት ከጎኑ ተሳቢ ቢኖረውም ባይኖረውም።

ለ. ማንኛውም ዓይነት ሶስት እግሮች ያሉት ሳይጫን ክብደቱ ከ400/ከአራት መቶ ኪሎ ግራም/ የማይበልጥ ባለሞተር ተሽከርካሪ

2. **ሁለተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ**

በዚህ ፍቃድ በማንኛውም መንገድ የሚከተሉት ተሽከርካሪዎች ሊሽከረከሩ የሚችሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ይገባል።

ሀ. በሕግ ሊፈቅድ የሚችል ጠቅላላ ክብደቱ ከጭነት ጋር ከ3500 /ከሶስት ሺ አምስት መቶ/ ኪሎ ግራም የማይበልጥ ማንኛውም ዓይነት ተሽከርካሪ

ለ. የአሽከርካሪውን ወንበር ጨምሮ ብዛት ከ8 ስምንት/ የማይበልጥ መቀመጫ ወንበር

ዓይነት ናይ ውልቂ ኣውቶሞቢል፣

ሐ. ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ዓይነታት ተሽከርከርቲ ምስ ቀሊል ተስሓቢ

3. **ሳልሳይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣**

በዚ ፍቓድ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ንዝስዕቡ ክዝውሩ ዝኽእሉ ምዃኖም ምርግጋፅ ይግባእ።

ሀ. ብካልኣይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ዝሽከርከር ዝኾነ ተሽከርካሪ

ለ. ብሕጊ ክፍቀድ ዝከኣል ምስ ፅዕነቱ ጠቕላላ ኽብደቱ ካብ /3500/ ሰለስተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢቲ እስካብ /7500/ ሸውዓተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢቲን/ ኪሎግራም ዝኾነ ዓይነት ናይ ንግዲ ተሽከርካሪ

ሐ. ወንበር ኣሽከርካሪ ወሲኹ በዝሑ ካብ 30/ሰላሳ/ ዘይበልፅ ወንበር ዘለዎ ናይ ህዝቢ ኣገልግሎት ተሽከርካሪን

መ. ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ዓይነታት ተሽከርከርቲ ምስ ቀሊል ተሰሓቢኦን

4. **ራብዓይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣**

በዚ ፍቓድ ኣብ ዝኾነ መገዲ ንዝስዕቡ ኣሽከርኪሩ ምኽኣሉ ምርኣይ የድልይ።

ሀ. ብኻልኣይ ሳልሳይን ፍቓዳት ዝሽከርከርን ዝዝወርን ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ

ለ. ብሕጊ ክፍቀድ ዝከኣል ምስ ፅዕነቱ ጠቕላላ ኽብደቱ ልዕሊ ሸውዓተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን/7500/ ኪሎግራም ዝኾነ ዓይነት ናይ ንግዲ ተሽከርካሪ

ሐ. ወንበር ኣሽከርካሪ ወሲኹ በዝሑ ልዕሊ 30 ወንበር ዘለዎ ዝኾነ ዓይነት ናይ ህዝቢ ኣገልግሎት ተሽከርካሪ

መ. ኣብ ላዕሊ ንዝተጠቐሱ ዓይነታት ተሽከርከርቲ ምስ ቀሊል ተስሓቢ

5. **ሓምሻይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣**

በዚ ፍቓድ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ብኻልኣይ፣

ያለው ማንኛውም ዓይነት የግል አውቶሞቢል።

ሐ. ከላይ የተጠቀሱት የተሽከርካሪ ዓይነቶች ከቀላል ተሳቢ ጋር

3. **ሶስተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ**

በዚህ ፍቃድ በማንኛውም መንገድ የሚከተሉት ሊነዱ የሚችሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ይገባል።

ሀ. በሁለተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ የሚሽከረከር ማንኛውም ዓይነት ተሽከርካሪ

ለ. በሕግ ሊፈቀድ የሚችል ከነጭነቱ ጠቅላላ ክብደት ከ3500/ሶስት ሺ አምስት መቶ/ እስከ 7500/ሰባት ሺ አምስት መቶ ኪሎ ግራም/ የሆነ ማንኛውም ዓይነት የንግድ ተሽከርካሪ

ሐ. የአሽከርካሪውን ወንበር ጨምሮ ብዛቱ ከ30 /ሰላሳ/ የማይበልጥ ወንበር ያለው የህዝብ ማጓጓዣ ተሽከርካሪ

መ. ከላይ ለተጠቀሱት የተሽርካሪ ዓይነቶች ከቀላል ተሳቢ ጋር

4. **አራተኛ ደረጃ መንጃ ፈቃድ**

በዚህ ፈቃድ በማንኛውም መንገድ የሚከተሉትን ማሽከርከር እንደሚችል ማየት ያስፈልጋል

ሀ. በሁለተኛና በሶስተኛ መንጃ ፈቃዶች የሚሽከረከርና የሚነዳ ማናቸውም ዓይነት ተሽከርካሪ

ለ. በሕግ ሊፈቀድ የሚቻል ከነጭነቱ ባጠቃላይ ክብደቱ ከ7500 (ከሰባት ሺ አምስት መቶ) ኪሎ ግራም በላይ የሆነ ማናቸውም ዓይነት የንግድ ተሽከርካሪ

ሐ. የአሽከርካሪውን ወንበር ጨምሮ ብዛቱ ከ30(ሰላሳ) ወንበር በላይ ያለው ማንኛውም ዓይነት የንግድ ተሽከርካሪ

መ. ከላይ ለተጠቀሱት የተሽከርካሪ ዓይነቶች ከቀላል ተሳቢ ጋር

5. **አምስተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ**

በዚሁ ፍቃድ በማንኛውም መንገድ

ብሳልሳይ ወይ ብራብዓይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ንምሽክርካር ምስ ዝተፈቐደ ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ ምስዝኾነ ዓይነት ተስሓቢ ከሽከርክር ምኽኣሉ ምርኣይ የድልይ።

6. ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ፍቓድ መዘወሪ፣

ኣብ ዝኾነ ናይዚ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ መንገዲ ብፍላይ ኣብዚ ፍቓድ ዝተገለፁ ናይ ከቢድ ስራሕ ዓይነታት ተሽከርከርቲ ንምሽክርካር ምኽኣሉ ምርኣይ የድልይ ዩ። ፍሉይ ተንቀሳቐስቲ መሳርሒታት ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ሰለስተ ዝምቀሉ ኮይኖም እዞም ዝስዕቡ እዮም።

ሀ.ቀሊል ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ፍቓድ መዘወሪ፣ እዚ ፍቓድ መዘወሪ ክብደቱ ካብ 5000 ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ኣብ መንገዲ ንምሽክርካር ዘኽእል እዩ።

ለ. ማእኸላይ ፉሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ፍቓድ መዘወሪ

እዚ ፍቓድ መዘወሪ ክብደቱ ካብ 10000 ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ኣብ ልዕሊ መንገዲ ንምንቅስቓስ ዘኽእል እዩ።

ሐ. ከቢድ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ፍቓድ መዘወሪ፣ እዚ ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ላዕሊ ካብ ዝተገለፁ ቀሊልን ማእኸላይን ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሕታት ብተወሳኺ ካልእ ዝኾነ ዓይነት ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒታት ምዝዋር ዘኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 6- ዕድመን ልምድን ኣሽከርካሪ

ካብዙይ ንታሕቲ ኣብ ዝተዘርዘሩ ኹነት ንዝርከብ ንዝኾነ ሰብ ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ ኣይወሃብን።

1. ትሕቲ ዓሰርተ ሽዱሽተ/16 ዓመት ዕድሚኡ/ኣ/ ንዝኾኖ /ና/ ሰብ ቀዳማይ

በሁለተኛ፣ በሶስተኛ ወይም በአራተኛ ደረጃዎች መንጃ ፍቃድ ለማሽከርከር ከተፈቀደ ማናቸውም ዓይነት ተሳቢ ጋር ሊሽከረክር መቻሉን ማሳየት ያስፈልጋል።

6. የልዩ ተንቀሳቓሽ መሣሪያ መንጃ ፍቃድ

በማንኛውም የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንገድ በተለይ በዚሁ መንጃ ፍቃድ የተገለጡ የከባድ ስራ ዓይነቶች ተሽከርካሪዎችን ለማሽከርከር መቻሉ ማየት ያስፈልጋል። የልዩ ተንቀሳቓሽ መሣርያዎች መንጃ ፍቃድ በሶስት የሚከፈሉ ሆነው የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. የቀላል ተንቀሳቃሽ መሣሪያ መንጃ ፍቃድ ይህ መንጃ ፍቃድ ክብደቱ ከ5000 /አምስት ሺ/ ኪሎ ግራም የማይበልጥ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሣርያን በመንገድ ላይ ማሽከርከር የሚያስችል ነው።

ለ. የመካከለኛ ልዩ ተንቀሳቓሽ መሣሪያ መንጃ ፍቃድ ይህ መንጃ ፍቃድ ክብደቱ ከ10000 /አስር ሺ/ ኪሎ ግራም የማይበልጥ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሣርያና በመንገድ ላይ ለማንቀሳቀስ የሚያስችል ነው።

ሐ. የከባድ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሣሪያ መንጃ ፍቃድ ይህ መንጃ ፍቃድ እላይ ከተገለጡት ቀላልና መካከለኛ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሣሪያዎች በተጨማሪ ሌሎች ማናቸውም አይነት ልዩ ተንቀሳቃሽ መሳርያዎችን መንዳት የሚያስችል ነው።

አንቀፅ 6 የአሽከርካሪ ዕድሜና ልምድ

ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ሁኔታዎች ለሚገኝ ማናቸውም ሰው የባለ ሞተር አሽከርካሪነት መንጃ ፍቃድ አይሰጥም።

1. ከ16/አስራ ስድስት/ ዓመት ዕድሜ የሆነው/ች ሰው የአንደኛ ደረጃ መንጃ

ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣

2. ትሕቲ ዓሰርተ ሸሞንተ /18/ ዓመት ዕድሚኡ /ኣ/ ነዘኾኖ /ና/ ሰብ ካልኣይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣
3. ትሕቲ ዒስራን ሓደን /21/ ዓመት ዕድሚኡ/ኣ/ ንዘኾኖ /ና/ ሰብ ወይ ብኻልኣይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ካብ ሓደ ዓመት ዝነኣሰ ናይ ምሽክርካር ልምዲ ንዘለዎ/ዋ/ ሰብ ናይ ሳልሳይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ፣
4. ትሕቲ ዒስራን ሓደን /21/ ዓመት ዕድሚኡ/ኣ/ ንዘኾኖ /ና/ ወይ ብሳልሳይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ ካብ ሓደ ዓመት ዝነኣሰ ናይ ምሽክርካር ልምዲ/ተሞክሮ/ ንዘለዎ /ዋ/ ሰብ ዝስዕቡ ፍቓዳት ኣይወሃቡን።
   ሀ. ራብዓይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ
   ለ. ሓምሻይ ብርኪ ፍቓድ መዘወሪ
5. ዕድሚኡ/ኣ/ ልዕሊ 18 ዓመት ንዘኾኖ /ና/ ሰብ ናይ ፍሉይ ተንቀሳቓሺ መዘወሪ ፍቓድ ይወሃብ።

ዓንቀፅ 7- ፈተና ክእለት ኣሽከርከሪ

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ ዝውሃብ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ዓይነታት ፈተና ብዝግባእ አንትሓልፍ ዩ።

ሀ. ፈተና ስነ ስርዓት መንገዲ ብፅሑፍ ጥራሕ ዝወሃብ ኮይኑ፣ እዙውን ፈተና ዝወሃብ ብዛዕባ ደንብታት ስነስርዓት መንገዲ ትርጉም ዝተፈላለዩ ናይ መንገዲ ምልክታትን መመላኽትን ወሰን ፍጥነት ብመሰረት ቀወምቲ ሕግታትን ደንብታትን ተሽከርከርቲ ኣብ መንገዲ ብዘይ ስግኣት ብዛዕባ ምምልላስ ዝወፀ ዝኾነ ደንቢ ዘለዎ ፍልጠት ንምርግጋፅ እዩ።።

ለ. ፈተና ክእለት ምዝዋር፣ ፍቓድ መዘወሪ ክወሃበሉ ንዝተሓተተ ዓይነት ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብዝግባእን ንሓደጋ ብዘየቃልዕን ክእለት ንምንቅስቓስ ምኽኣሉ ንምርግጋፅ፣ ንዝተብሃለ ተሽከርካሪውን ከሽከርክር ምኽኣሉን ንፈታኒ ቴክኒሺያን ምርኣይ እቲ ቴክኒሺያንውን

ፍቃድ

2. ከ18 /አስራ ሰምንት/ ዓመት በታች ዕድሜ የሆነው/ች/ ሰው የሁለተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ
3. ከ21 /ሃያ አንድ/ ዓመት በታች ዕድሜ የሆነው/ች ሰው ወይም በሁለተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ ከአንድ ዓመት ያነሰ የማሽከርከር ልምድ ላለው/ት ሰው የሶስተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ
4. ከ21/ከሃያ አንድ/ ዓመት በታች ዕድሜ የሆነው/ች ሰው ወይም በሶስተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ ከአንድ ዓመት ያነሰ የማሽከርከር ልምድ /ተመክሮ/ ያለው /ት ሰው የሚከተሉት ፍቃዶች አይሰጡም።
   ሀ. የአራተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ
   ለ. የአምስተኛ ደረጃ መንጃ ፍቃድ
4. እድሜው/ዋ ከ18/ አስራ ስመንት/ አመት በላይ ለሆነው/ች ሰው የልዩ ተንቀሳቃሽ መንጃ ፍቃድ ይሰጣል።

አንቀፅ 7- የአሽከርካሪዎች የችሎታ ፈተና

1. ለማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ የማሽከርከር ፍቃድ የሚሰጠው ቀጥሎ የተዘረዘሩትን የፈተና ዓይነቶች በሚገባ ሲያልፍ ነው።

ሀ. የመንገድ ስነ ስርዓት ፈተና በፅሑፍ ብቻ የሚሰጥ ሆኖ ይህም ፈተና የፍጥነት ወሰን የተለያዩ የመንገድ ምልክቶችና አመልካቶች የሚሰጠው ስለ መንገድ ደንቦችና ስነ ስርዓቶች መሠረት ተሽከርካሪዎች በመንገድ ላይ ያለ ስጋት ለመመላለስ የወጣ ማንኛውም ደንብ ያለውን ዕውቀት ለማረጋገጥ ነው።

ለ. የመንዳት ችሎታ ፈተና የመንጃ ፍቃድ ሊሰጥበት ለተጠየቀለት ባለሞተር ተሽከርካሪ በሚገባና ለአደጋ በማያጋልጥ ችሎታ ማንቀሳቀስ መቻሉን ለማረጋገጥ፣ የተባለውን ተሽከርካሪንም ሊያሽከረክር መቻሉን ለፈታኙ የቴክኒክ ባለሙያ

ንዝስዕቡ ተመልኪቱ ብፅሑፍ ማስተወሻ ክሕዝ ኣለዎ።

1.መመልከቲ ኹሉ ጊዜ ተሽከርካሪኡ ንምቁፅፃር ዘለዎ ክእለት፣
2. ነቲ ተሽከርካሪ ብዝግባእ ልቡ መሊኡ ንምንቅስቓስ ኣመልካቲ ዘለዎ ከእለት፣
3. ኣመልካቲ ኣድለይቲ ዝኾኑ ናይ መንገዲ ስነስርዓት ደንብታትን፣ ምልክታት መንገዲ ኩሎምን ወሰን ፍጥነትን ተጠንቂቹ ምኽባሩን።
ሐ. ፍቓድ መዘወሪ ንዝተሓተተሉ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ፣ እዚ ደንቢ ቅድሚ ምውፅኡ፣ እቲ ኣመልካቲ እዋን ሕድሳት ዘይሓለፎ ፍቓድ መዘወሪ ዝነበሮ እንተኾይኑ ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ኣብ ላዕሊ ንዝተጠቐሱ ክልተ ዓይነታት ፈተና ክህብ የብሉን።
መ. ንዝወሃቦ ሕድሕድ ፈተና ኣመልካቲ ናይ ኣገልግሎት ዋጋ ክኸፍል ኣለዎ።
ሠ. ኣመልካቲ ዘድልዮ ዓይነት ፈተና ምስ ሓለፈን ዝተመደበ ናይ ኣገልግሎት ዋጋ ድሕሪ ምኽፋሉን፣ ኣመልካቲ ብዝቐረበ ዓይነት ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብዘርእዮ ናይ ምሽከርካር ክእለት ውፅኢት መሰረት ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ምስክር ወረቐት ይህቦ።

ዓንቀፅ 8 ጥዕና ኣሽከርካሪ

ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ናይ ኣመልካቲ ጥንካረ ሰውነት፣ ናይ ምርኣይ፣ ናይ ምስማዕ፣ ክእለቱን ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕንኡን ኣዕጋቢ ኮይኑ እንተዘይተራእይዎ፣ ንዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ብመሰረት እዚ ደንቢ ፍቓድ መዘወሪ ኣይህብን ወይ ኣየሐደስን።
1. ናይ መጀመርታ ፍቓድ መዘወሪ ንምርካብ መመልከቲ እንተቐርብ፣ ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ኣመልካቲ ናብ ናይ መንግስቲ ወይ ብመንግስቲ ኣፍልጦ ካብ ዝተውሃቦም ኣብያተ ሕክምና ከይዱ ሓፈሻዊ ምርመራ ጥዕና ክገብር ይእዝዘሉ።
2. ድሕሪኡ ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ዝሕደሰሉ

ማሳየት፣ የቴክኒክ ባለሙያውም የሚከተሉትን ተመልክቶ የፅሑፍ ማስተወሻ መያዝ አለበት።
1. አመልካቹ ሁል ጊዜ ተሽከርካሪውን ለመቆጣጠር ያለውን ችሎታ
2. ተሽከርካሪውን በሚጋባና በመተማመን ለማንቀሳቀስ አመልካቹ ያለውን ችሎታ።
3. አመልካቹ አስፈላጊ የሆኑትን የመንገድ ስነ ስርዓት ደንቦችን የመንገድ ምልክቶችን ሁሉና የፍጥነት ወሰኖችን ተጠንቅቆ ማክበሩን
ሐ. የመንጃ ፍቃድ ስለተጠየቀለት ባለሞተር ተሽከርካሪ ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት አመልካቹ የእድሳት ጊዜው ያላለፈበት የመንጃ ፍቃድ የነበረው ከሆነ ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ ከላይ የተጠቀሱትን ሁለት ዓይነት ፈተናዎች መስጠት የለበትም።
መ. አመልካች ለሚሰጠው እያንዳንዱ ተና የአገልግሎት ዋጋ መክፈል አለበት።
ሠ. አመልካቹ የሚያሰፈልገውን የፈተና ዓይነት ካለፈና የተመደበውን የአገልግሎት ዋጋ ከከፈለ በኋላ ባቀረበው ዓይነት ባለሞተርተሽከርከሪ ላይ በሚያሳየው የማሽከርከር ችሎታ ውጤት መሠረት ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ የምስክር ወረቀቱን ይሰጠዋል።

አንቀፅ 8 የአሽከርካሪ ጤና በሚመለከት

ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ የአመልካች የአካል ጥንካሬ፣ የማየትና የመስማት ችሎታው አጠቃላይ የጤና ሁኔታዎቹ አጥጋቢ ሆኖ ካልታየው ማናቸውን ባለሞተር ተሽከረካሪን ለሚያሽከረክር ሰው በዚሁ ደንብ መሰረት የመንጃ ፍቃድ አይሰጥም ወይም አያድስም።
1. የመጀመሪያውን መንጃ ፍቃድ ለማግኘት አመልካቹ ሲቀርብ ማንጃ ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ አመልካቹ ወደ መንግስት ወይም በመንግስት እውቅና ወደተሰጣቸው የጤና ተቋሞች ሂዶ አጠቃላይ የጤና ምርመራ እንደያደርግ ያዝለታል።
2. ከዚህ በኋላም የመንጃ ፍቃዱ በሚታደሰበት

እዋን ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ዝኾነ ሕማም ኣካል፣ ምንኣስ ክእለት፣ ናይ ሳዕቤን ወይ ካልእ ብዘይ ሓደጋ ንሓደ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ንምንቅስቓስ ዝህውኽ ዝኾነ ዓይነት ካልእ ምኽንያት ምንባሩ ዝጥርጥር እንተኾይኑ ንዝስዕቡ ክእዝዝ ይኽእል።

ሀ. ምርመራ ዓይኒ
ለ. ምርመራ እዝኒ
ሐ. ካልእ ተደላይ ዝኾነ ምርመራ ወይ
መ. ሓፈሻዊ ምርመራ ጥዕናን፣

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብዝእዝዞ ሕድሕድ ምርመራ እቲ ሓኪም ውፂኢቱን ፀብፃቡን እቲ ቤት ፅሕፈት ብዘዳለዎ ቅጥዒ /ፎርሚ/ መሊኡ ይህብ።
4. ኣመልካቲ ፍቓድ መዘወሪ ንምርካብ ብቑዕ ምዃኑን ዘይምዃኑን ብምንታይ ዓይነት ፍሉይ ኹነት ወይ ገደብ ፍቓድ ክወሃቦ ከምዝግባእ እቲ ሓኪም ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9- ፍቓድ መዘወሪ ንምርካብ ዝቐርብ መመልከቲ

1. ፍቃድ መዘወሪ ንምርካብ ንዝቐርብ መመልከቲ ኹሉ እቲ ቤት ፅሕፈት ብዝምድቦ ቅጥዒ /ፎርሚ/ መሊኡ ኣመልካቲ ባዕሉ ነቲ ፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ የቕርብ።
2. ሕድሕድ ኣመልካቲ ዘቕርቦ መመልከቲ ስልጣን ዝተውሃቦ ፈታናይ ቴክኒሺያን ወይ ዝተፈቐደሉ ሰብ ብመሰረት እዚ ደንቢ ተዳልዩ ንዝኾነ ምርመራን ፈተናን እቲ ኣመልካቲ ንምሕላፍ ምስተረጋገፀሉ ምስክር ወረቐት ይቐርብ።

ዓንቀፅ 10 ፍቓድ መዘወሪ ምሃብ፣

1. ኣመልካቲ መመልከቲኡ ብዝግባእ ኣጠናቒቑ ምስ ተዳልዩ ኩሉ ምስክር ወረቐት እንተቕርብን ግቡእ ናይ ኣገልግሎት ዋጋ እንተኸፍልን፣ ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ኣድላይ መሲሉ ዝተረኣዮ ወሰን ወይከዓ ገደብ ኣብቲ

ጊዜ ፍቃድ ሰጪ ሃላፊ ማናቸውም የአካል ህመም፣ በችሎታ ማነስ፣ ሊከሰት የሚችል ማናቸውም ነገር ወይም ያለ አደጋ አንዱን ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ለማንቀሳቀስ የሚያውክ ማናቸውም ዓይነት ሌላ ምክንያት መኖሩን የሚጠረጥር ከሆነ የሚከተሉትን ትእዛዞች ማዘዝ ይችላል።

ሀ. የዐይን ምርመራ
ለ. የጆሮ ምርመራ
ሐ. ሌላ ተፈላጊ የሆነ ምርመራ ወይም
መ. አጠቃላይ የጤና ምርመራ

3. ይህ አንቀፅ በሚያዘው እያንዳንዱ ምርመራ መሰረት ሓኪሙ ውጤቱና ሪፓርቱን ፅሕፈት ቤቱ ባዘጋጀው ቅፅ/ፎርም/ ላይ ሞልቶ ይሰጣል።
4. አመልካች መንጃ ፍቃዱ ለማግኘት ብቁ መሆኑና አለመሆኑ በምን ዓይነት ልዩ ሁኔታ ወይም ገደብ ፍቃድ ሊሰጠው እንደሚገባ ሓኪሙ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻው ይሆናል።

አንቀፅ 9- መንጃ ፍቃድ ለማግኘት የሚቀርብ አመልካች

1. መንጃ ፍቃድ ለማግኘት የሚቀርብ አመልካች ሁሉ ፅሕፈት ቤቱ ያዘጋጀውን ቅፅ/ፎርም/ ሞልቶ አመልካቹ እራሱ ወደ ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ ያቀርባል።
2. እያንዳንዱ አመልካች የሚያቀርበው ማመልከቻ ስልጣን የተሰጠው ፈታኝ ወይም የቴክኒክ ባለ ሙያ ወይም የተፈቀደለት ሰው በዚህ ደንብ መሰረት ተዘጋጅቶ ማናቸውም ምርመራና ፈተና ሁሉ አመልካቹ ማለፉን ከተረጋገጠለት በኋላ የምስክር ወረቀቱ ይቀርባል።

አንቀፅ 10- መንጃ ፍቃድ መስጠት

1. አመልካች ማምልከቻውን በሚገባ አጠናቆ ከአስፈላጊው ሁሉ ጋር የምስክር ወረቀቱን ሲያቀርብና ተገቢውን የአገልግሎት ዋጋ ሲከፍል ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ አስፈላጊ መስሎ የታየውን ወሰን ወይም ገደብ

ፍቓድ መዘወሪ ገሊፁ ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ኣብ ዝተመደበ ቅጥዒ /ፎርሚ/ ዝተሓተተ ዓይነት ፍቓድ መዘወሪ ይህበ።

2. ኣብ ሕድ ሕድ ፍቓድ መዘወሪ ናይ ዝተፈቐደሉ ሰብ ስእሊ /ፎቶግራፍ/ ይልጠፍ፣ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዕላዊ ማሕተም ኣብቲ ስእሊ /ፎቶግራፍ/ ይሕተም።
3. ኣብ ሕድሕድ መዘወሪ ፍቓድ ናይ ዝተውሃቦ ሰብ ናይ ፅሑፍ ፊርማ የንብር።

ዓንቀፅ 11- ኣተሓሓልዋን ኣተሓሕዛን ፍቓድ መዘወሪ

1. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብ መንገዲ ንበዓል ሞተር ተሽከሪካሪኡ ኣብ ዘንቀሳቕሰሉ ጊዜ ኹሉ ደምበኛ ፍቓድ መዘወሪኡ ሒዙ ክርከብ ኣለዎ። ደንበኛ ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ኢዱ እንተይሓዘ ንዝኾነ ሰብ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክሽከርክር ኣይፍቀደሉን።

2. ኣብ ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ዝተዘርዘሩ ጉዳያት ውሽጢ ስሕተት ምንባሩን ወይከዓ እርማት ዘድልይ ምዃኑን ምስፈለጠ ኣብ ውሽጢ 30/ሰላሳ/ መዓልቲ፣ ፍቓድ መዘወሪ ዝሓዘ ሰብ ነቲ ቤት ፅሕፈት ምምልካት ፍቓድ መዘወሪኡ ንኽስተኻኸል ከቕርብ ኣለዎ፣፣ እቲ ስሕተት ወይ ዘድሊ እርማት ዝተፈፀመ በቲ ቤት ፅሕፈት ስሕተትን ዘይምጥንቃቕን ወይ ምዝንጋዕን እንተዘዘይኮይኑ ጥራሕ ነቲ ፍቓድ ዝሓዘ ሰብ ንመስተኻኸሊ ዝተመደበ ናይ ኣገልግሎት ዋጋ ይኸፍል።
3. ኣብ ፍቓድ መዘወሪ ኣብ ዝተዘርዘሩ ጉዳያት ዝልወጥ ምንባሩ ምስፈለጠ ኣብ ውሽጢ 30/ሰላሳ/ መዓልቲ፣ ፍቓድ መዘወሪ ዝሓዘ ሰብ ብዛዕባ እቲ ዘድሊ ለውጢ ንቲ ቤት ፅሕፈት ኣመልኪቱ፣ ፍቓድ መዘወሪኡውን ኣቕሪቡ እቲ ዝርዝር ጉዳዩ ክስረዝን ወይክስተኻኸል ከግብር ኣለዎ፣ ብተወሳኺ ንዝርዝር ጉዳያት ለውጢ ዝኸፈል ናይ ኣገልግሎት ዋጋ ክከፍል ኣለዎ።

በመንጃ ፍቃዱ ላይ ገልጦ በጽፅሕፈት ቤቱ በተመደበው ቅፅ/ፎርም/ የተጠየቀውን የመንጃ ፍቃድ ይሰጠዋል፣

2. በእያንዳንዱ የመንጃ ፍቃድ የተፈቀደለት ሰው ፎቶ ግራፍ ይለጠፍበታል፣ የፅሕፈት ቤቱ ማህተም በፎቶግራፍ ላይ ይተተምበታል፡
3. በእያንዳንዱ መንጃ ፍቃድ ላይ ፍቃድ የተሰጠው ሰው የፅሑፍ ፊርማውን ያኖራል።

አንቀፅ 11- የመንጃ ፍቃድ ላይ ፍቃድ አጠባበቅና አያያዝ

1. ማናቸውም አሽከርካሪ ባለሞተር ተሽከርካሪውን መንገድ ላይ በሚያንቀሳቅስበት ጊዜ ሁሉ ደንበኛ የመንጃ ፍቃዱን ይዞ መገኘት ይኖርበታል። ደምበኛውን የመንጃፍቃድ በእጁ ሳይዝ ማንኛውምባለሞተር ተሽከርካሪን ማሽከርከር አይፈቀድለትም።

2. በመንጃ ፍቃዱ ላይ ከተዘረዘሩት ጉዳዮች ውስጥ ስህተት መኖሩን ወይም ደግሞ እርምት የሚያስፈልግ መሆኑን እንዳወቀ ከ30/ሰላሳ/ ቀናት ውስጥ የመንጃ ፍቃዱን ለማስተካከል መቅረብ አለበት። ስህተቱ ወይም ደግሞ የሚያስፈልግ እርምት የተፈፀመው በፅሕፈት ቤቱ ጥንቃቄ ጉድለትና መዘንጋት ካልሆነ ብቻ ፍቃዱን የያዘ ሰው ለማስተካከያ የተመደበውን የአገልግሎት ዋጋ ይከፍላል።

3. በማሽከርከር ፍቃድ ላይ የተዘረዘሩት ጉዳዮች የሚለወጥ መኖሩን እንዳወቀ በ30/ሰላሳ/ ቀናት ውስጥ የማሽከርከርያ ፍቃድ ያየዘ ሰው ስለሚያስፈልገው ለውጥ ለፅህፈት ቤቱ አመልክቶ የማሽከርከርያውን ፍቃድ አቅርቦ ዝርዝር ጉዳዩ ሊሰረዝ ወይም ሊስተካከል ማድረግ አለበት። በተጨማሪም ለዝርዝር ጉዳዮቹ ለውጥ የሚከፈል አገልግሎት ዋጋ መክፈል

4. ሀ. ብመሰረት እዚ ደንቢ ዝተውሃበ ፍቓድ መዘወሪ ዝጠፍአ፣ ዝተሰረቘ፣ ዝተቐደደ ወይ ዝተበላሸወ ወይ ዘይንበብ እንተኾይኑ ነቲ ፍቓድ መዘወሪ ዝሓዘ ሰብ ሽዑ እቲ ቕዳሕ ንክውሃቦ ከመልክት ኣለዎ።

ለ. ዝድለይ መረዳእታ ነቲ ቤት ፅሕፈት ምስቐረበን ዝተመደበ ገንዘብ ምስከፈለ፣ ኣብ ልዕሊኡ እዚ ቕዳሕ እዩ ዝብል ፅሑፍ ዝተፀሓፎ ናይ ፍቓድ መዘወር ቕዳሕ ይውሃቦ፣፣

ሐ. ቕዳሕ ፍቓድ ንዝተውሃበሉ ዋና ፍቓድ መዘወሪ ዝረኸበ ሰብ ነቲ ቕዳሕ ሽዑ ነቲ ቤት ፅሕፈት ኣቐሪቡ ንኽስረዝ ወይ ንኽቕደድ ይገብር።

ዓንቀፅ 12 ፍቓድ መዘወሪ ዝረግዐሉን ዝሕደሰሉን ጊዜ፣

1. ሕድሕድ ደረጃ ፍቓድ መዘወሪ ዝረግፅ ካብ ዝተወሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ንኽልተ/2/ ዓመት ጊዜ ጥራሕ እዩ። ብተወሳኺ ንክልተ /2/ ዓመት ጊዜ ክሕደስ ይኽእል።
2. ብዓል ፍቓድ መዘወሪ ፍቓድ መዘወሪኡ ብኣካል ቀሪቡ ንፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ ብምቕራብ ክሕድስ ኣለዎ።
3. ኣመልካቲ ፍቓድ መዘወሪኡ ኣቕሪቡ ዝተመደበ ገንዘብ ምስከፈለን ኣድላይ ምርመራ ምሕላፉ ምስተረጋገፀን ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ንዝተመደበ ጊዜ ንቲ ፍቓድ መዘወሪ የሕድስ።

ዓንቀፅ 13- ስልጣን ፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ፣

1. ሀ. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ሕማም ወይ ካብ ስንኩልነት ዝተልዓለ ንሓደ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምሽክርካሩ ኣብ ህዝቢ ሓደጋ ዘስዕብ መሲሉ እንተተራእይዎ ፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ ናይዚ ዓይነት ሰብ ፍቓድ መዘወሪ

አለበት።

4. ሀ. በዚህ ደንብ መሰረት የማሽከርከርያ ፍቃድ የጠፋበት፣ የተሰረቀበት፣ የተቀደደበት ወይም የተበላሸበት ወይም የማይነበብ ከሆነ የማሽከከርከርያው ፍቃድ የያዘ ሰው ወዲያው ቅጅ እንዲሰጠው ማመልከት አለበት።

ለ. የሚፈለግ ማስረጃ ለፅሕፈት ቤቱ እንደቀረበና የተመደበ ገንዘብ እንደተከፈለ በላዩ ላይ ይህ ቅጅ ነው የሚል ፅሑፍ ተፅፎበት የማሽከርከር ፍቃድ ቅጅ ይሰጠዋል።

ሐ. የፍቃዱ ቅጅ የተሰጠበት ዋና የማሽከርከር ፍቃድ ያገኘ ሰው ቅጅም ወድያው ለፅሕፈት ቤቱ አቅርቦ እንዲሰረዝ ወይም እንዲቀደድ ያደርጋል።

አንቀፅ 12 የመንጃ ፍቃድ የሚሰራበትና የሚታደስበት ጊዜ

1. እያንዳንዱ የመንጃ ፍቃዱ ደረጃ የሚሠራው ከተሰጠበት ጊዜ ጀምሮ ለሁለት /2/ ዓመት ጊዜ ብቻ ነው። በተጨማሪም ለሁለት/2/ ጊዜ ሊታደስ ይችላል።
2. የመንጃ ፍቃዱ ባለቤት የመንጃ ፍቃዱን ይዞ በአካል ወደ ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ በመቅረብ ማሳደስ አለበት።
3. አመልካቹ የመንጃ ፍቃዱን አቅርቦየተመደበውን ገንዘብ ከከፈለና አስፈላጊውን ምርመራ ማለፉን ካረጋገጠ በኋላ ፍቃድ ሰጪው ሃለፊ በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ለተመደበው ጊዜ የመንጃ ፍቃዱን ያሳድሳል።

አንቀፅ 13- የፍቃድ ሰጪው ሃላፊ ስልጣን

1. ሀ/ ማንኛውም አሽከርካሪ ከህመም ወይም ከአካል ስንኩልነት የተነሳ አንድን ባለሞተር ተሽከርካሪ ማሽከርከሩ በህዝብ ላይ አደጋን የሚያስከትል መስሎ ከታየው ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ የዚህ ዓይነት ሰው

ክኸልክል ክስረዝ ወይ ካብ ቴስዓ/90/ መዓልቲ ንዘይበልፅ ጊዜ ክእግድ ይኽእል ስለዝኾነውን እቲ ውሳነ ምስበፅሖ ኣብ ውሽጢ 30/ሰላሳ/ መዓልቲ ተበዲለ ዝብል ሰብ ንናይ መንግስቲ ሓኪም ኣቤት ክብል ይኽእል እዩ። ናይቲ ሓኪም ውሳነ ድማ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

ለ. ዝኾነ ናይ ህዝቢ ኣገልግሎት ወይ ናይ ንግዲ ተሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪ ዘለዎ ሰብ፣ ስነ ምግባሩ ወይ ፀባዩ ንከምዙይ ዝበለ ተሽከርካሪ ከሽከርክር ዘየኽእል መሲሉ ንቲ ፍቓድ ወሃቢ ሓላፊ እንትረኣዩ በቲ ፍቓድ መዘወሪ ክጥቀም ንዘኽእሎ መሰል ክኸልክሎ፣ ክስርዞ ወይ ካብ ቴስዓ/90/ ማዓልቲ ነዘይበልፅ ጊዜ ክእግዶ ይኽእል እዩ።

ሐ. ዝኾነ ዓይነት ፍቓድ መዘወሪ ዝሓዘ ሰብ ናይ ምሽክርካር ክእለቱ ኣፅርዩ ትሑት ብምኻኑ ኣብ ህዝቢ ሓደጋ ዘብፅሕ መሲሉ እንትተተራኢይዎ ፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ ዳግም ናይ መንገዲ ስነ ስርዓት ፈተናን ወይ ናይ ክእለት ምሽክርካር ፈተናን ንኽገብር ክእዝዝ ይኽእል ዩ።

መ. እቲ በዓል ፍቓድ መዘወሪውን ንሓዲኦም ወይ ንኽልቲኦም ፈተናታት እንከይሓለፈ እንትተተረፉ ነዙይ ኣመልኪቱ ካብ ፈታናይ ዝቐርበሉ ፀብፃብ ሪኡ እቲ ሓላፊ ንቲ ፍቓድ መዘወሪኡ የሕድጎ ወይ ዝድለይ ፈተና ብዝግባእ ክሳብ ዝሓልፍ ይእግደሉ።

ሠ. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ 13 ፍቓድ ውሃቢ ሓላፊ ብዝህቦ ውሳነ ወይ ትእዛዝ ተበዲለ ዝብል ዝኾነ ኣሽከርካሪ ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ኣብ ዝተውሃበ ናይ ቅሬታ ስነሰርዓት እነተዘይተጠቒሙ፣ ውሳነ ወይ ትእዛዝ ምስበፅሖ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ/30/ መዓልቲ ቅሬታ ስነስርዓት እንተዘይተጠቒሙ፣ ውሳነ ወይ ትእዛዝ ምስ በፅሖ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ/30/ መዓልቲ ቅሬትኡ ናብ ቤት ፍርዲ ከቕርብ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 14- ተሽከርካሪ ምሽክርካርን ደንቢ

የመንጃ ፍቃድ ሊከለክል፣ ሊሰረዝ ወይም ከ90/ዘጠና/ ቀናት ውሰጥ ተበድያለሁ የሚል ሰው ለመንግስት ሃኪም አቤቱታውን ሊያቀርብ ይችላል። የሃኪሙ ውሳኔ ዳግሞ የመጨረሻ ይሆናል።

ለ/ ማናቸውም የህዝብ አገልግሎት ወይም የንግድ ተሽከርካሪ ፍቃድ ያለው ሰው ስነምግባሩ፣ ጠባዩ፣ ይህን የመሰለውን ተሽከርካሪ ማሽከርከር የማይችል መስሎ ለፍቃድ ሰጪው ሃላፊ ከታየው በመንጃ ፍቃዱ መጠቀም የሚያስችለውን መብት ሊክለክለው፣ ሊሰርዘው ወይም ከ90/ዘጠና/ ቀናት ለማይበልጥ ጊዜ ሊያግደው ይችላል።

ሐ/ ማንኛውም የመንጃ ፍቃድ የያዘ ሰው የማሽከርክር ችሎታው በጣም ዝቅ ያለ በመሆኑ በህዝብ ላይ አደጋ የሚያስከትል መስሎ ከታየው ፍቃድ ሰጪ ሃላፊ ዳግመኛ የመንገድ ስነ-ስረዓት ፈተናን ወይም የማሽከርከር ችሎታ ፈተና እንዲያደርግ ማዘዝ ይችላል።

መ/ ባለ መንጃ ፍቃዱም አንዱን ወይም ሁለቱን ፈተናዎች ሳያልፍ ከቀረ በሚመለከት ከፈታኙ የሚቀርብለትን መግለጫ አይቶ ሃላፊው የመንጃ ፍቃዱን ይነጥቀዋል፣ ወይም የሚፈለገውን ፈተና በሚገባ እስኪያልፍ ድረስ ያግድበታል።

ሠ/ በአንቀፅ 13 መሠረት ፍቃድ ሰጪው ሃላፊ በሚሰጠው ውሳኔ ወይም ትእዛዝ ተበድያለሁ የሚልማናቸውም አሽከርካሪ በዚህ ደንብ ውስጥ በተሰጠው ቅሬታ አቀራረብ ስነ-ስርዓት ካልተጠቀመ ውሳነ ወይም ትእዛዝ ከደረሰው በኋላ በ30/ሰላሳ/ ቀን ውስጥ ቅሬታውን ወደ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል።

አንቀፅ 14- ተሽከርካሪውን በማሽከርከርና

ትራፊክ ብምትሕልላፍ ዝግበር ጥፍኣት፤

1.ንተሽከርካሪ ምሽክርካር ወይ ደንቢ ትራፊክ ብምትሕልላፍ ንዝገብሮ ጥፍኣት ኣብ ቅድሚ ነቲ ጉዳይተ ንምስማዕ ስልጣን ዝተውሃቦ ኣካል ቀሪቡ ብምትሕልላፍ ንዝገበሮ ጥፍኣት ጥፍኣተኛ ምዃኑ ወይ ድማ ብይግባኣኒ ውሳ ዝፀደቐሉ ዝኾነ ሰብ፣

ሀ. ስሩዕ ፍቓድ መዘወሪ ዘለዎ እንተኾይኑ፣ ዝተፈፀመ ዓይነት ጠፍኣት ኣብቲ ፍቓድ መዘወሪኡ ክሰፍር ፍቓድ መዘወሪኡ እቲ ቤት ፍርዲ ወይ እቲ ሓላፊ ኣብ ውሽጢ ዝውሰኖ ጊዜ ክቕርብ ኣለዎ፣፣

2. ብመሰረት እቲ ሕጊ ሓደ ሰብ ጥፍኣት ጌርካ ኢኻ ወይ ደንቢ ትራፊክ ተመሓሊፍካ ኢኻ ብምባል ተወሲንዎ ፍቓድ መዘወሪኡ ንክይሕዝ ዝተኸልከለ እንተኾይኑ ውሳነ ዝሃቦ ኣካል ፍቓድ መዘወሪኡ ንዝተኸልከለሉ ጊዜ ሒዙ ክፅንሖ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 15- ብዛዕባ ናይ ወታደርን ፓሊስን ፍቓድ መዘወሪ፣

1. ናይ ወታደርን ፓሊስን መፍለይ ቁፅሪ ሰሌዳታት ብዝግባእ ዝተገበረሎም ናይ ወታደርን ፓሊስን ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ንምዝዋር ንኣባላት ሰራዊት መከላኸሊ ሃገርናን ፓሊስን ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣሽከርካሪ ፈተና ምዝዋር ምሃብ በዚ ደንቢ ንሃገር መከላከሊን ፓሊስን ኮምሽንን ስልጣን ተዋሂብዎም ኣሎ።

ሀ. ስለዝኾነውን ንዝተብሃለ ፍቓድ መዘወሪ ናይ ምፍታን ጉዳይ ንኽፍፅሙ ዝተመደቡ ኣባላት ሚኒስቴር ሃገር መከላኸሊ ፓሊስ ኮሚሽንን ብሓፈሽኡ በዚ ደንቢ ንክፍፀሙ ንዝተወሰነ ኣሰራርሓን ግቡኣትን ኹሉ ሓሊዮም ክፍፅሙ ኣለዎም።

የትራፊክን ደንብ በመተላለፍ የሚፈፀም ጥፋት

1. ተሽከርካሪን በማሽከርከር ወይም የትራፊክን ደንብ በመተላለፍ ለሚፈፀም ጥፋት፣ ጉዳዩ፣ ለመስማት ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት ቀርቦ ተሽከርካሪውን በማሽከርከር ወይም የትራፊክን ደንብ በመተላለፍ ለፈፀመው ጥፋት ጥፋተኛ መሆኑን ወይም ደግሞ በይገባኛል ውሳኔው የፀደቀበት ማናቸውም ሰው

ሀ. መደበኛ መንጃ ፍቃድ ያለው ከሆነ የተፈፀመው የጥፋት ዓይነት በመንጃ ፍቃዱ እንዲስፍር የመንጃ ፍቃዱን ፍርድ ቤቱ ወይም ሃላፊው በሚወሰነው ጊዜ ማቅረብ አለበት።

2.በሕግ መሠረት አንድን ሰው ጥፋት ፈፅመሃል ወይም የትራፊክን ደንብ ተላልፈሃል በመባል ተወስኖበት የመንጃ ፍቃዱን እንዳይዝ የተከለከለ ከሆነ ውሳኔውን የሰጠው አካል የመንጃ ፍቃዱን ለተከለከለበት ጊዜ ይዞ ሊቆይ ይችላል።

አንቀፅ 15- ስለ ወታደርና ፓሊስ መንጃ ፍቃድ

1.የወታደርና የፓሊስ መለያ ቁጥር ሰሌዳዎች በሚገባ የተደረገላቸው የፓሊስ ባለ ሞተር ተሽከርካሪዎች ለማሽከርከር ለሃገር መከላከያ ሠራዊት አባሎችና የፓሊስ ባለ ሞተር ተሽከርካሪ አሽከርካሪዎች የመንዳት ፈተና ለመስጠት በዚህ ደንብ ለሃገር መከላከያና ለፓሊስ ኮሚሽን ስልጣን ተሰጥቶታል።

ሀ. ስለሆነም ለተባለው የመንጃ ፍቃድ የመፈተን ጉዳይ እንዲፈፅሙ የተመደቡ የሃገር መከላከያ ሚኒስቴርና የፓሊስ ኮሚሽን አባላት በጠቅላይ በዚሁ ደንብ እንዲፈፅሙ የተወሰነውን አሠራርና ግዴታዎች ሁሉ ጠብቀው መፈፀም

ለ. እቲ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት እዚ ደንቢ ብምሉእ ንምሕላው ንምርግጋፅ ብዛዕባ ዝተባህለ ፈተና ፍቓድ መዘወሪ ናይ ምሃብ ጉዳይ ሚኒስቴር መከላኸሊ ሃገርናን ፖሊስ ኮሚሽንን ንምስርሑን ሰነዳቱን ኣብ ዝኾነ ጊዜ ንምርኣይን ንምምርማርን ስልጣን ኣለዎ።

ሐ. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኣብ ዝውሃብ ዝኾነ ናይ ወታደርን ፖሊስን ፍቓድ መዘወሪ ንዕላዊ ወታደራዊን ፖሊሳዊን ጉዳያት ጥራሕ ዝብሉ ቃላት ክፀሓፉ ኣለዎም።

2. ሀ. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ 15 ንኣባላት ሃገር መከላኸልን ፖሊስ ሰራዊትን ዝውሃቡ ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪታት ዝፀንዑ ናይ ወታደርን ፖሊስን መፍለይ ቁፅሪ ሰሌዳታት ብሱሩፅ ንዝተገበረሎም ናይ ወታደርን ፖሊስን ብዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ንምዝዋር ጥራሕ እዩ።

ለ. ናይ ወታደርን ፖሊስን ፍቓድ መዘወሪ ዘለዎ ሰብ ናይ ወታደር ወይ ናይ ፖሊስ መፍለይ ቁፅሪ ሰሌዳታት ዘየተገበሩሉ ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ንምዝዋር ግቡእ ደረጃ ሲቪል ፍቓድ መዘወሪ ካብ ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ክቕበል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 16- መሰጋገሪ ድንጋገ፣

1. እዚ ደንቢ ቅድሚ ምፅንዑ ካብቲ ቤት ፅሕፈት ወይ በቲ ቤት ፅሕፈት ስም ዝተውሃቡ ናይ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ፍቓዳት መዘወሪታት ኩሎም ብመሰረት እዚ ደንቢ ከም ዝተውሃቡ ተቖፂሮም ዝፀንዑ ይኾኑ።

2. ስለዝኾነ እዞም ፍቓድ መዘወሪታት፣
   ሀ. ኣብቶም ፍቓድ መዘወሪታት ዝተጠቐሰ ዕለት እንትሓልፍ፣
   ለ. እዚ ደንቢ ድሕሪ ምፅንዑ 2 ዓመት

ይኖርባቸዋል።

ለ. የፅሕፈት ቤቱ ሃላፊም ደንቡን በሙሉ ለመጠበቅና ለማረጋገጥ ስለተባለው ፈተና የመንጃ ፍቃድ ስለ መስጠት ጉዳይ የሃገር መከላከለያ ሚኒስቴርና የፖሊስ ኮሚሽን ለመስራትና ሰነዶችን የመመርመር ስልጣን አላቸው።

ሐ. በዚሁ አንቀፅ መሰረት በሚሰጥው ማንኛውም የወታደርና የፖሊስ መንጃ ፍቃድ ይፋ ለሚሆኑ ወታደራዊና ፖሊሲያዊ ጉዳዮች ብቻ የሚሉ ቃላት መፃፍ አለባቸው።

2. ሀ. በአንቀፅ 15 መሰረት አባሎች መከላከያና ለፖሊስ ሠራዊት አባሎች የሚሰጡ የባለሞተር ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ መንጃ ፍቃዶች የሚጠኑን የወታደርና የፖሊስ መለያ ቁጥር ሰሌዳዎች በመደበኛነት ለተደረገላቸው የወታደርና የፖሊስ ባለሞተር ተሽከርካሪዎች ነው።

ለ. የወታደርና የፖሊስ መንጃ ፍቃድ ያለው ሰው የወታደር ወይም የፖሊስ መለያ ቁጥር ሰሌዳዎች ያልተደረገበት ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪን ለመንዳት ተገቢ ደረጃ ያለው የሲቪል መንጃ ፍቃድ ከትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት መቀበል ይኖርበታል።

አንቀፅ 16 - የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

1. ይህ ደንብ የፀና ከመሆኑ አስቀድሞ ከፅሕፈት ቤቱ ወይም በፅሕፈት ቤቱ ስም የተሰጡ ባለሞተር ተሽከርካሪ የመንጃ ፈቃዶች ሁሉ በዚሁ ደንብ መሠረት እንደተሰጡ ተቆጥረው የፀኑ ይሆናል።

2. ስለሆነም እነዚህ የመንጃ ፍቃዶች
   /ሀ/ በመንጃ ፍቃዶቹ የተጠቀሰው ቀን ሲያልፍ
   /ለ/ ይኸው ደንብ ከፀና በኋላ 2 ዓመት

እንትሓልፍ ዋጋ የብሎምን።

3. ካብ ዝተሓደሰሉ መወዳእታ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ክልተ ዓመት እንተቐሪቡ ወይ እንተተኸሲሱ እቲ መቕፃዕቲ ተቐፂዑ ዋጋ የብሎምን።
4. ካብ ዝተሓደሰሉ መወዳእታ ዕለት ጀሚሩ ክልተ ዓመት ኣሕሊፉ ሳልሳይ ዓመት ንዝቐርብ ናይ ከተማ ምዝዋር ክእለት ፈተና ይፍተን ኣብ ራብዓይ ዓመት ንዝቐርብ ግን ብዝሓዞ ብርኪ ኩሉ ዓይነት ፈተና ይፍተን።

ዓንቀፅ 17 - ነዚ ደንቢ ምትሕልላፍ፣

ኣብዚ ደንቢ ንዝተደንገገ ወይ ብመሰረት እዚ ደንቢ ንዝውሃብ ዝኾነ ሕጋዊ ትእዛዝ ዝተሓላለፍ ዝኾነ ሰብ ከም ተሓላላፊ ደንቢ ተቖፂሩ ብቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ብዘውፅኦ ናይ ቅፅዓት ደንቢ ይኽሰስ፣ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንትረጋገፅ ድማ ይቕፃዕ።

ዓንቀፅ 18 - እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ጊዜ፣

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ጊዜ ጀሚሩ ተፈፃሚ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ
ጥሪ 1996 ዓ/ም
መቐለ

ሲያልፈው ዋጋ አይኖራቸውም።

3. ከታደሰበት የመጨረሻው ቀን ጀምሮ ሁለት ዓመት ውስጥ ከቀረበ ወይም ከተከሰሰ ቅጣቱን ተቀብሎ ይታደስለታል።

4. ከታደሰበት የመጨረሻ ቀን ጀምሮ ሁለት ዓመት አሳልፎ፣ በሶስተኛው ዓመት ለሚቀርበው በከተማ የመንዳት፣ ችሎታ ፈተና ይፈተናል። በአራተኛው ዓመት ለሚቀርብ ግን በያዘው ደረጃ ሁሉም ዓይነት ፈተናዎች ይፈተናል።

አንቀፅ 17 - ይህን ደንብ ስለመተላለፍ

በዚህ ደንብ የተደነፈፈውን ሕጋዊ ትእዛዝ የሚተላለፍ ማናቸውም ሰው ደንቡን እንደተላለፈ ተቆጠሮ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ባወጣው የቅጣት ደንብ መሰረት ይከሰሳል። ጥፋተኛ መሆኑ ሲረጋገጥ ደግሞ ይቀጣል።

አንቀፅ 18 - ደንቡ ስለሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳደር
ጥር 1996 ዓ/ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.3
መቐለ ሕዳር 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.3
መቐለ ህዳር 1996 ዓ/ም

ደንቢ ቑፅሪ 29/1996 ዓ/ም

ኣሰራርሓን ኣጠቓቕማን በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ

ደንብ ቁጥር 29/1996

የባለሞተር ተሽከርካሪዎች አጠቃቀምና አሠራር ደንብ

ደንቢ ቑፅሪ 29/1996 ዓ/ም
ኣሰራርሓን ኣጠቓቕማን በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ

በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ክህልዎም ዝግባእ ብቕፅዓትን ዓይነታት፣ መሳርሕን ግልፂ ምግባር ኣብ እዋን ዓመታዊ ናይ ተሽከርከርቲ ምርመራ ይኹን ኣብ ካልእ እዋን ግቡኣት ምኻኖም ኣብ ምሕላው ደሕንነት ተሽከርከርቲ ዝለዓለ ተራ ስለዝህልዎ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገመንግስታዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56/7/ መሰረት እዚ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ ኣሰራርሓን ኣጠቓቕማን በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ደንቢ ቑፅሪ 29/1996 ዓ/ም ባሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

ኣገባብ ናይቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ዝህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1."ፍሬን" ማለት ምስ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዝተተሓሓዘ ኮይኑ ምስ ምንቅስቓስ ፍጥነት ክቕንስ ወይ ጠጠው ክብል ዝሕግዝ መሳርሒ

ደንብ ቁጥር 29/1996
የባለሞተር ተሽከርካሪዎች አጠቃቀምና አሠራር ደንብ

ባለሞተር ተሽከርካሪዎች ሊኖራቸው የሚገባ ብቃትና የመሣሪያዎችን ዐይነት ግልፅ ማድረግ፣ ዓመታዊ የተሽከርካሪዎች ምርመራ ሆነ፣ በሌላም ጊዜ ግዴታ መሆናቸውና ለተሽከርካሪው ደህንነት መኖር ከፍተኛ ድርሻ ስለሚኖረው የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ሥራ አስፈፃሚ ተሻሽሎ የወጣውን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ሥራ አስፈፃሚ ተሻሽሎ የወጣውን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ህገ-መንግስት ዓንቀፅ 56/7/ መሠረት በማድረግ ከዚህ ቀጥሎ የሚገኝ ደንብ አውጥቷል።

አንቀፅ 1 አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ የባለሞተር ተሽከርካሪ አሠራርና አጠቃቀም ደንብ ቁጥር 29/1996 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2 ትርጉም

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው እስካልሆነ በዚ ደንብ ውስጥ፡-

1. "ፍሬን" ማለት ከባለ ሞተር ተሽከርካሪ ጋር የተያያዘ ሆኖ የመንቀሳቀስ ፍጥነት ለመቀነስ ወይ ለማቆም

እዩ።

2. "ጎማ" ማለት አየር ዝመልአ ጠንካራ ዝኾነ ዊል/ ጠርዚ ተተሓሓዚ ነቲ ተሽከርካሪ ብቐሊሉ ክንቀሳቐስ ዝሕግዝ እዩ።

3. "ኩሉ ዓይነት ተሽከርካሪ" ማለት ኣቑሑትን ህዝብን ንምምልላስ ዝተሰርሐ ኮይኑ ብቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ነዚ ስራሕ ዝተመደበ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዩ።

4. "እኹል ብርሃን ኣብዘይህልወሉ ጊዜ" ማለት ፀሓይ ፀዲቓ ክሳብ እትበርቕ ኣብ ዘሎ ጊዜን ከምኡውን ብምኽንያት ኣየር ንምርኣይ ዘይከኣለሉ እዋንን እዩ።

5. "አሰራርሓ" ማለት ሓደ ተሽከረካሪ ብዝተፈላለዩ ኣቑሑት ምግጣም ወይ ምስራሕ እዩ።

6. "ኣጠቓቕማ" ማለት ብመሰረት እዚ ደንቢ ሓደ ተሽከርካሪ ብኣግባቡ ምጥቃም እዩ።

7. "ናይ ሓደጋ መከላኸሊ መሰትያት" ማለት ንድሕንነት እንትበሃል ኣብ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዘግጠም መሳርሒ እዩ።

8. "መመዘኒ ደረጃ" ማለት ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዓይነት ክፍሊታት /ኣካል/ ብሰፊሑ ዘብርህ ናይ ፅሑፍ ሰነድ እዩ።

9. "እንስሳ" ማለት ድሙን ከልቢን እንተይወሰኸ ዝኾነ እንስሳ ዘቤት እዩ።

10. "መኣንገቻ" ማለት ምስቲ ናይ ተሽከርካሪ መቐመጢ ወንበር ዝገጠመ ኮይኑ ሓደ ሰብ እዋን ሓደጋ ትራፊክ ካብ መቐመጢኡ ንከይነቓነቕ /ከይፈናጠር/ ተሓሲቡ ዝተሰርሐ እዩ።

ዓንቀፅ 3 ብዛዕባ ፍሬን

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብቕዓት ዘለዎ ናይ ኢድን እግርን ፍሬን ክግበረሉ ይግባእ።

2. ዝኾነ ተሽከርካሪ ናይ ፍሬን ኣካል ኣይሰርሕን ኣብ ዝብል ግዜ ካብዝተጠቐሰ ክፍሊ ወይ ናይ እግሪ ፍሬን ብረት ናይ ካሊእ ብምግልባጥ ኩነታት እንትፍጠር እቲ ተሽከርካሪ ብእኹል ርሕቐት ውሽጢ ብምምፃእ ጠጠው ምባል ክከኣል ናይ ተሽከርካሪ ሽክርክራት/ዊል/ ፅሪ ካብ ፍርቒ

የሚያግዝ መሣርያ ነው።

2. "ጎማ" ማለት አየር የተሞላ ጠንካራ የሆነ የሚያረገርግ ክብ ሆኖ በተሽከርካሪ የሚከረክር /ሒዊል/ ጠርዝ የተያያዘ ተሽከርካሪው በቀላሉ እንዲያንቀሳቀስ የሚያግዝ ነው።

3. "ሁሉም ዓይነት ተሽከርካሪ" ማለት ዕቃዎች ሰዎች በለማመላለስ የተሠራ ሆኖ በትራንስፓርት ጽ/ቤት ለዚህ ሥራ የተመደበ ባለሞተር ተሽከርካሪ ነው።

4. "በቂ ብርሃን በሌለበት ጊዜ" ማለት ፀሐይ ጠልቃ እስከ ምትወጣበት ባለው ጊዜ፣ እንዲሁም በአየር ምክንያት ለማየት የማይቻልበት ወቅት ነው።

5. "አሠራር" ማለት አንድ ተሽከርካሪ በተለያዩ ዕቃዎች መግጠም ወይ መሥራት ነው።

6. "አጠቃቀም" ማለት በዚህ ደንብ መሠረት አንድን ተሽከርካሪ በአግባቡ መጠቀም ነው።

7. "የአደጋ መከላከያ መስተዋት" ማለት ለደህንነት ሲባል በባለሞተር ተሽከርካሪ ላይ የሚገጠም መሣርያ ነው።

8. "የመመዘኛ ደረጃ" ማለት ስለ ባለሞተር ተሽከርካሪ ዓይነትና የአካል ክፍሎች በሰፊው የሚያብራራ የጽሑፍ ሰነድ ነው።

9. "እንስሳ" ማለት ድመትና ውሻን ሳይጨምር ማንኛውም የቤት እንስሳ ነው።

10. ማንገቻ ማለት ከተሽከርካሪ መቀመጫ ወንበር ላይ የሚገጠም ሆነ አንድ ሰው በትራክ አደጋ ጊዜ ከሚቀመጥበት እንዳይነቃነቅ /እንዳይፈናጠር/ ታስቦ የተሰራ ነው።

አንቀፅ . ፍሬንን በሚመለከት

1. ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ብቃት ያለው የእጅና እግር ፍሬን ሊደረግለት ይገባል።

2. ማናቸውም ተሽከርካሪ የፍሬን አካል በማይሠራበት ወቅት ከዚህ ከተጠቀሰው ክፍል ወይንም የእግር ፍሬን ብረት ሌላ የመገልበጥ ሁኔታዎች ሲፈጠር ተሽከርካሪ በበቂ ርቀት ውስጥ በመምጣት ማቆም እንዲቻል የተሽከርካሪ ሽክክሪት/ዎል/ ቁጥር ከግማሽ የማያንስ ፍሬን እንዲኖረው አስፈላጊ ነው።

ዘይነኣሰ ፍሬን ክህልዎ ኣድላይ እዩ
3. ጠጠው መበሊ ፍሬን
ሀ. ናይ ኢድ ሓይሊ ድፍኢት ብምጥቃም ብቐሊሉ ክትስእ ዘይኽእል
ለ. ብዙሕ ዝኸይድን
ሐ. ምስ ተሽከርካሪ ብዘተኣማምን ኩነታት ዝተተሓዘ ክኸውን ኣለዎ
4. ናይ ኢድ ፍሬን
ሀ. ብቐሊሉ ዝሰርሑ
ለ. ለስላሳ ዘይኮነን
ሐ. ናይ ድጋፍ ሓይሊ እንትውስኽ ብቐሊሉ ዘይዕፀፍ ክኸውን ኣለዎ።

5. ሕድሕዲኡ ክፍሊ ተሽከርካሪ ዝተተሓሓዘ ናይ ሕድሕድ ፍሬን ሜላ
ሀ. ኣሰራርሕኡ ብፅቡቕ ኩነታት ብደንቢ ዝተታሕዘ
ለ. ብቕዓት ዘለዎ ናይ ኣሰራርሓ ስነ ስርዓት ብኣግባቡ ክግጠም ኣለዎ።

ዓንቀፅ 4 ብዛዕባ ጎማ
ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብንፋስ ዝተመልአ
1. በቲ ተሽከርካሪ ንምጥቃም ወይ ካሊእ ዓይነት ጎማ እንክይተገበረሉ ምችው ዘይኮነ፣
2. ብትኽክል ኣየር ዘይተመልአ፣
3. ኣብቲ ኣካል ብገመድ ዝግበር ዝተቀረፀ እኹል ስፍሓት ዘለዎ እንተኾይኑ ዝተቀረፀ ቑመት /ሳለሳ ሚሊ ሜትር ወይ ኣብ እቲ ጎማ/ፕላስቲክ/ /ዓሰርተ/ ኢድ ብዝኾነ መንገዲ በሊፁ እንተተረኺቡ፣
4. ብምፍልላይ ወይ እቲ ቅርፂ ብኽፉል ብምኽንያት ብልሽት ዝሓበጠ ወይ ውፅእ እትው ዘለዎ እንተኾይኑ፣
5. ዝተዓፀፈ ወይ ቅርፂ ናይቲ ክሪ ንዓይኒ ብዝረአይ ኩነታት ናብ ደገ ዝወፀ እንተኮይኑ፣
6. ብደገዙርያ ክቢ መስመርን ናይ ጎኒ ኣግዳሚ ሰለስተ ርብዒ እንተነኣሰ ሓደ ሚሊ ሜትር ዕምቆት ዘለዎ ክሪ እንተሃልይዎ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል የብሉን።

3. የፍሬን ማቆምያ
ሀ. የእጅ ሃይል ግፊት በመጠቀም በቀላሉ ሊነሳ የማያስችል፣
ለ. ብዙ የሚሄድ
ሐ. ከተሽከርካሪ ጋር በሚያስተማምን ሁኔታዎች የተያያዘ መሆን አለበት።
4. የእጅ ፍሬን
ሀ. በቀላሉ የሚሠሩ
ለ. ለስላሳ ያልሆነ
ሐ. የሃይል ድጋፍ ሲጨምር በቀላሉ የማይታጠፍመሆን አለበት።

5. እያንዳንዱ የተሽከርካሪ ክፍል የተያያዘ የያንዳንዱ ፍሬን ዘዴ
ሀ. አሠራሩ በጥሩ ሁኔታ በደንብ የተያዘ
ለ. ብቃት ያለው የአሰራር ስነ-ስርዓት በአግባቡ መገጠም አለበት።

አንቀፅ 4 ጎማን በሚመለከት
ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ በንፋስ የተሞላ
1. በዚህ ተሽከርካሪ ለመጠቀም ወይንም ሌላ ዓይነት ጎማ ሳይደረግለት ምቹ ያልሆነ።
2. በትኽክል አየር ያልተሞላ
3. በአካሉ ውስጥ በገመድ የሚደረግ የተቀረጠ በቂ ስፋት ያለው ከሆነና የተቀረጠ ቁመት 30 /ሰላሳ/ ሚ.ሜ ወይንም የጎማው /ፕላስቲክ/ 10/አሥር/ እጅ በሆነ መንገድ በልጦ ከተገኘ

4. በመለያየት ወይንም ቅርፁ በከፊል በብልሽት ምክንያት ያበጠ ወይንም የሚገባና፣ የሚወጣ ያለው እንደሆነ።
5. የተጣጠፈ ወይን ቅርፁ ዓይን በሚታይ ሁኔታ ወይ ውጭ የወጣ ከሆነ።
6. በውጭ ዙርያ ክብ መስመር የጎን አግዳሚ ሥስት ከሩብ ቢያንስ 1 ሚ.ሜ ጥልቀት ያለው ክር ካለው በጥቅም ላይ መዋል የለበትም።

ዓንቀፅ 5. መልክዒ ፍጥነት

ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብፅቡቕ ኩነታት ዝተሰርሐ ናይ ፍጥነት መለክዒ መሳርሒ ክህልዎ የድሊ

ዓንቀፅ 6 ናይ ንፋስ መከላኸሊን ናይ ብርሃን መተሓላለፍን መሳርሕታት

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ነቲ ኣሽከርካሪ ንምርኣይ ብዘይክልክል ኩነታት መስትያትን ካልኦት ብርሃን ንምሕልላፍ ዝኽእሉ ነገራት ክህልዎ የድሊ።
2. ሓደ ተሽከርካሪ እንተንኢሱ ሓደ ናይ ንፋስ መከላኸልን ብፅቡቕ ኩነታት ዝሰርሕ ነቲ መስትያን ዝፀርግ መሳርሒ ክህልዎ የድሊ።

ዓንቀፅ መሳረሒ መነከይ ድምፂ

1. ካብቲ ሞተር ተሽከርካሪ ዝወፅእ ትኪ ናብ ኣየር ቅድሚ ምብታኑ ብድምፂ መነከይ መሳርሒ ክሓልፍ ኣለዎ።
2. እቲ ዝተብሃለ ናይ ድምፂ መነከይ መሳርሒ ብፅቡቕ ኩነታትን ብትኽክልን ዝሰርሕ ኮይኑ ካብቲ ተሽከራካሪ ዝወፅእ ናይ ትኪ ድምፂ ዘይወሰኽ ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 8. ትኪ

1. ሓደ በዓል መተር ተሽከርካሪ ኣብ ዝሽክርከር ጊዜ ናብ ሞተር ዝተሓላለፍ ነዳዲ ዓቐን ክግበረሉ የድሊ፣
2. ካብ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዝወፅእ ትኪ ጉድኣት ዘስዕብ ወይ ሓደጋ ዘብፅሕ እንተኾይኑ በቲ ተሽከርካሪ ምጥቃም ክልክል እዩ።

ዓንቀፅ 9. መዕፀፌታት ማዕፆን እጀታትን

ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይ ማዕፆ መተሓሓዝታትን መዕፀፌታትን ብደንቢ /ብጥንቃቄ/ ዝተሓሓዘ ኮይኑ መጠነኛ ብዝኾነ ጉልበት ዝዕፀውን ተዓፂዎም ዝፀንሑ ክኾኑ ኣለዎም።

አንቀፅ 5. የፍጥነት መለኪያ መሳርያ

ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ በጥሩ ሁኔታ የተሰራ የፍጥነት መለኪያ መሳርያ ሊኖረው ይገባል።

አንቀፅ 6. የንፋስ መከላከያና የብርሃን መተላለፊያ መሣሪያዎች

1. የሆነ ባለሞተር ተሽከርካሪ አሽከርካሪውን ለማየት በማይከለክል ሁኔታ መስትዋትና ሌሎች ብርሃን ለማስተላለፍ የሚያስችሉ ነገሮች ሊኖሩት አስፈላጊ ነው።
2. አንድ ተሽከርካሪ ቢያንስ አንድ ንፋስ መከላከያ በጥሩ ሁኔታ የሚሰራ መስትዋቱ በሚዘረጋ የሚጠርግ መሳርያ እንዲኖረው ያስፈልጋል።

አንቀፅ 7. የድምፅ መቀነሻ መሳርያ፣

1. ከሞተር ተሽከርካሪ የሚወጣ ጢስ ወይ አየር ከመበተኑ በፊት በድምፅ መቀነሻ መሳርያ ማለፍ አለበት።
2. ይህ የተባለው የድምፅ መቀነሻ መሳርያ በጥሩ ሁኔታና በትክክል የሚሰራ ሆኖ ከተሽከርካሪ የሚወጡ የጢስ ድምፅ የማይጨምር መሆን አለበት።

አንቀፅ 8. ትኪ

1. አንድ ባለሞተር ተሽከርካሪ በሚሽከርክርበት ወቅት ወደ ሞተር የሚያስተላልፍ የተለካ ነዳጅ እንዲሆን የነዳጅ መጠን መቆጣጠርያ መሳሪያ በዲዝል ሞተር ላይ እንዲደረግበት ያስፈልጋል።
2. ከባለ ሞተር ተሽከርካሪ የሚወጣ ጭስ ጉዳት የሚያደርስ ወይንም አደጋ የሚያደርስ ከሆነ በተሽከርካሪው መጠቀም ክልል ነው።

አንቀፅ 9 የመዝጊያ ማጠፍያዎችና እጀታዎች፣

ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ የመዝጊያው ማያያዣና ማጠፍያዎች በደንብ /በጥንቃቄ የተያያዙ ሆነው መጠነኛ በሆነ ጉልበት የሚዘጉና ተዘግተው የሚቆዩ መሆን አለባቸው።

ዓቀፅ 10 መሪ

1. ምስ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ዝተተሓሓዘ ዝኾነ ሞተር ናይ መሪ ማርሻ ናይ ኣሰራርሓ ስነ ስርዓት ብፅቡቕን ብቕዓት ብዘለዎ ክተሓዝ ኣለዎ
2. ናይቲ መሪ ሽክርክር ቀጥተኛ መስመር ንቕድሚት ብዘሎ ኣንፈት እንተኾነ፣ ኣብ ናህርን ወይ ኣብ ቀጥተኛ መንገድ ከፍተኛ ወይ ቀጥተኛ ነፃ ምንቅስቓስ ክህልዎ ኣለዎ
3. ናይቲ መሪ ዓምዲ ምስ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣካል ብጥብቂ ክተሓሓዝ ኣዎ።

ዓንቀፅ 11 መሳርሒ መጠንቀቒ ድምፅ

ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምምፅኡ ወይ ኣንፈቱ ንኽፍለጥ ድምፅ ዘስምዕ ብቑዕ ናይ መጠንቀቒ መሰርሒ/ጡሩምባ/ ክግብረሉ የድሊ

ዓንቀፅ 12 መብራህቲ

ሀ. ናይ ቅድሚት መብራህቲ ብሽክለታ

1. ብዘይካ ሞተር ብሽክለታ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ግዜ ፀልማት ብርሃን ዝህቡ ክልተ ፃዕዳ ብርሃን ዘርእዩ ናይ ቅድሚት መብራህትታት ክህልውዎ የድሉ፣
2. በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይ ቅድሚት መብራህቲ ቢጫ ተገይሩሉ እንተኾይኑ ብጫ መብራህቲ ክጥቀም ይኽእል እዩ።
3. ናይ ቅድሚት መብራህቲ
   1. ኩሉ ጊዜ ደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ከምዝህብ፣
   2. እቲ ተሽከርካሪ ኣንፈት ኣብ ዝቕይር ግዜ ናብደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ምልዋጥ ከምዘየኽእሎ ወይ፣
   3. ብሓደ መጥፍኢ ክጠፍእ ዝኽእል ኮይኑ ብተመሳሳሊ ጊዜ ዝተጠቐሰ ናይ ቅድሚት መብራህቲ ወይ ካዓ መብራህቲ ደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ንምሃብ ዘኽእሉ ካብ 7/ሸውዓተ/ ዘይበልፅ ዋት ክግጠመሉ የድሊ፣
   4. ቫልቮታትን ዝተሸፈኑ ብርሃን ዝህቡ መብራህትታት ናይ ዋት ምልክት ክህልዎም የድሊ፣
   5. ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ብወገን ቅድሚት

አንቀፅ 10 መሪ

1. ከባለ ሞተር ተሽከርካሪ የተያያዘ ማንኛውም ሞተር የመሪ ማርሽ የአሰራር ስነስርዓት በጥሩና ብቃት ባለው ሁኔታ መያዝ አለበት።
2. የመሪው ሽክርክር ቀጥታ መስመር ወደፊት ባለው አቅጣጫ ሲሆን በሩጫ ወይንም በቀጥተኛ መንገድ ከፍተኛ ወይም ቀጥተኛ ነፃ እንቅስቃሴ መኖር አለበት።
3. የመሪው አምድ ከባለ ሞተር ተሽርከርካሪ አካል በጥብቅ መያያዝ አለበት።

አንቀፅ11 የድምፅ ማስጠንቀቅያ መሳርያ

ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ መምጣቱ ወይንም አንፈቱ እንዲታወቅ ድምፅን የሚያሰማ ብቁ የማስጠንቀቂያ መሣርያ /ጡሩምባ/ እንዲገጠምለት ያስፈልጋል

አንቀፅ 12 መብራት

ሀ. የፊት መብራት

1. ያለ ሞተር ብስክሌት ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ በጨለማ ጊዜ ብርሃን የሚሰጡ ሁለት ነጭ ብርሃን የሚያሳዩ የፊት መብራቶች እንዲኖሩት ያስፈልጋል።
2. ባለሞተር ተሽከርካሪ የፊት መብራት ቢጫ ተደርጎለት ከሆን ቢጫ መብራት መጠቀም ይቻላል።
3. የፊት መብራት
   1. ሁል ጊዜ ደብዘዝ ያለ ብርሃን እንደሚሰጥ
   2. ተሽከርካሪው አቅጣጫ በሚለውጠበት ጊዜ ደብዘዝ ያለ ብርሃን መለወጥ እንደመያስችለው ወይንም
   3. በአንድ ማጥፊያ ማጥፋት የሚችል ሁኖ በተመሳሳይ ጊዜ የተጠቀሰ የፊት መብራት ወይም ሌላ መብራት ደብዘዝ ያለ ብርሃን ለመስጠት የሚያስችለው ከ7/ሰባት/ የማይበልጥ ዋት እንዲገጠምለት ያስፈልጋል።
   4. ቮልቮዎችና የተሸፈኑ ብርሃን የሚሰጡ መብራት የዋት ምልክት እንዲኖራቸው ያስፈልጋል።
   5. ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ በፊት በኩልቀይ

ቀይሕ መብራህቲ ክግበረሉ የብሉን።

ለ. ናይ ላዕሊ መብራህቲ

1. በዓል ኣርባዕተ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ዊል ዘለዎ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይ ባዕሉ መብራህቲ ከምዝህልዎ ኮይኑ ኣብ መንገዲ ኣብ ዝሽከርከር ጊዜ፣

 1.1 ደንበኛ ብርሃንን ደብዘዝ ዝበለ ብርሃንን ዝሕቡ ክልተ ፅምዲ ናይ ላዕሊ መብራህቲ ወይ፣

 1.2 ክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ዝተጣመሩ ፅምዲ ናይ ላዕሊ መብራህትታት ብደገ ፅምዲ ናይ ርእሲ መብራህትታት ዋና ብርሃን እንተይሃቡ ደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ክሀቡ ዝኽእሉ ምዃኖም መብርህን መጥፍእን በኣጠቃላሊ ብርሃን ክጠፍኡ ዝኽእሉ ምዃኖም ብተመሳሳሊ ጊዜ ደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ሂቦም ክፀንሑ ወይ ደብዘዝ ዝበለ ብርሃን ክሀቡ ከምዝኽእሉ ኮይኖም ክዳለው ይግበኦምን።

2. ናይ ሕድ ሕዲኡ መብራህቲ መጠን ካብ 30/ሰላሳ/ ዋት ክንእስ የብሉን፣

3. ናይ ላዕሊን ናይ ጎኒን መብራህቲታት ኣብ ሓደ ክፍሊ/ዩኒት/ ክተሓሓዙ ኣለዎን፣፣

4. ክልቲኦም ፅምድ መብራህቲታት ዝሀብዎ ናይ ቀለም ሕብረ ብርሃን ሓደ ዓይነት ኮይኑ ፃዕዳ ወይ ብጫ ክኸውን ኣለዎ።

ሐ. ካልኦት መብራህትታት

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ወይ ተስሓቢ ክልተ ናይ ድሕሪት መብራህቲታት ክህልውዎ የድሊ፣

2. ዝተብሃሉ መብራሀቲታት ኣብ ዝበርሁ ጊዜ ሓደ ዓይነት መልክዕ ከምዝሕልዎም ኮይኑ እዝቲ ሓደ እንትበላሸው ነቲ ካእ ከየበላሸዎ ብደንቢ ክተተሓሓዙ ኣለዎም፣

3. ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ውሽጢ ቑፅሪ ሰሌዳ፣ ታክሲ ሜትር ወይ ብዝኾነ ምኽንያት ትራፊክ ቀዲሙ ንምሕላፍ ዝሀብ ምልክት ወይ ኣብ ውሽጢ ኣውቶቡስ ንመንገዱ ወይ ንመብዕሒ ምልክታት እንተዘይኮይኑ ኣብ ቅድሚት ካሊእ መብራህቲ ክርኢ የብሉን።

መብራት እንዲደረግበት አይገባም።

ለ. የላይ መብራት

1. ባለ አራት ወይንም ከዚያ በላይ ዊል ያለው የሆነ ባለ ሞተር ተሽከርካሪ የራሱ መብራት ያለው ሆኖ በመንገድ የሚሽከርክርበት ጊዜ

 1.1 ደንበኛ ብርሃንና ደብዘዝ ያሉ ብርሃንን የሚሰጡ ሁለት ጥንድ የላይ መብራት ወይም፣

 1.2 ሁለት ወይም ከሁለት በላይየተጣመሩ ጥንድ የላይ መብራቶች በውጭ ጥንድ የራስጌ መብራቶች ዋና ብርሃን ሳይሰጡ ደብዘዝ ያለ ብርሃን ለመስጠት የሚችሉ መሆናቸውን ማብሪያና ማጥፊያ በአጠቃላይ ብርሃን ሊጠፋ የሚችሉ መሆናቸውን በተመሳሳይ ጊዜ ደብዘዝ ያለ ብርሃን ሰጥተው እንዲቆዩ ወይም ደብዘዝ ያለ ብርሃን ለመስጠት እንዲችሉ ሆኖው መዘጋጀት ይገባቸዋል

2. የእያንዳንዱ የመብራት መጠንከ30/ሣላሣ/ ዋት ማነስ የለበትም።

3. የላይና የጎን መብራቶች ከአንድ ክፍል /ዩኒት/ መያያዝ አለባቸው

4. ሁለቱም ጥንድ መብራቶች የሚሰጡት የቀለም ዓይነት ብርሃን አንድ ዓይነት ሆኖ ነጭ ወይን ቢጫ መሆን አለበት።

ሐ. ሌሎች መብራቶች

1. ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ወይም ተሳቢ ሁለት የኋላ መብራቶች እንዲኖሩት ያስፈልጋል፣፣

2. የተባሉት መብራቶች በሚሰሩበት ጊዜ አንድ አይነት መልክ እንዲኖራቸው ሆኖ አንዱ ሲበላሽ ሌላውን እንዳያበላሸው በደንብ መያያዝ አለባቸው።

3. ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ በሰሌዳ ቁጥር ውስጥ፣ ታክሲ ሜትር ወይንም በሆነ ምክንያት ትራፊክን ቀድሞ ለማለፍ የሚሰጥ ምልክት ወይም በአውቶቡስ ውስጥ ለመንገዱ ወይም ለመድረሻ ምልክቶች ካልሆነ በቀር በፊት ሌላ መብራት ማሳየት የለበትም።

4. ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ንምጥምዛዝ ጥራሕ ዘገልግል ቀይሕ ወይ ፃዕዳ ብርሃን ብዘይካ ዘርእይ ብድሕሪት ካእ መብራህቲ ክርኢ የብሉን
5. ናይ ሓደጋ መከላኸሊ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ካብዚ ንላዕሊ ዝተጠቐሰ ናይ መብራህቲ ዓይነታት ብሙሉእ ክህልዎ ኣይግደድን።

ዓንቀፅ 13. ናይ ድሕሪት መንፀባረቕቲ ምልክታት

1. ዝኾነ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ጊዜ ፀልማት ኣብ መንገዲ ኣብ ዝሽከርከር ጊዜ ኣብ ድህሪት ቐይሕ መንፀባራቕቲ መብራህቲታት ክህልውዎ የድሊ፣
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ ዝተጠቐሰ ዓይነት መብራህቲ ካብ ላዕሊ ናብ ታሕቲ ብኣርባዕተ ማእዝን ኣቕጣጫ ዝተተሓሓዘ ኮይኑ ግልፅን ብቐሊሉ ክረአ ዝኽእል ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 14. ምዕፃፍ ዘርኢ መብራህቲ

1. ሓደ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምዕፃፉ ወይ ኣንፈት ምልዋጡ ዘርኢ ሓደ ወይ ክልተ መብራህቲ ኣብ ድሕሪት ክህልዎ ኣለዎ።
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ዓይነት መብራህቲ ፃዕዳ ኮይኑ ዝበርህ ኣብ ምዕፃፍ ማርሽ ወይ ነዚ ጥቕሚ ጥራሕ ዝውዕል ዝተፈላለየ መብርህን መጥፍእን ክኸውን ኣለዎ።
3. ንምዕፀፊ ኣድላይ እንተዘይኮይኑ ምዕፃፍ ዘርኢ መብራህቲ ከምዘርኢ ክኸውን የብሉን።

ዓንቀፅ 15. ናይ ቅድሚት ናይ መኣዝን ምልክት መብራህቲ

1. ዝኾነ ተስሓቢን ፍርቂ ተስሓቢን ፃዕዳ ናይ ቅድሚት መዓዝን መብራህቲ ኣብ ጎንን ቅድሚትን ክህልዎ ይግባእ።
2. ሕድሕዲኡ መብራህቲ ምስ ኤሌክትሪክ መብርሂ ሲስተም ዝተሓሓዘ ኮይኑ ብማዕኸላይ ካብ 7/ሸውዓተ/ ዋት ክበልፅ የብሉን።

ዓንቀፅ 16. ሰማያዊ ብሩህን ብጫን ቀለም መብራህቲ

ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት ብዝእዝዞ መሰረት ሰማያዊ ወይ ብሩህ ቢጫ ቀለም ዘለዎ መብራህቲ ኣብ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክግጠም ይክእል እዩ።

4. ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ለመዞር ብቻ የሚያገለግል ቀይ ወይንም ነጭ ብርሃን ከሚያሳይ በስተቀር በኋላ ሌላ መብራት ማሳየት የለበትም።
5. የአደጋ መከላከያ ባለሞተር ተሽከርካሪ ከዚህ በላይ የተጠቀሱት የመብራት አይነቶች በሙሉ እንዲኖሩት አይገደድም።

አንቀፅ 13 በኋላ ማንፀባረቂያ ምልክቶች

1. ማንኛውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ በጨለማ ጊዜ በመንገድ ላይ በሚሽከረከርበት ወቅት ከኋላ ቀይ የሚያንፀባርቁ መብራቶች ሊኖሩት ያስፈልጋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰ የመብራት ዓይነት ከላይ ወደ ታች በአራት ማእዘን አቅጣጫ የተያያዘ ሆኖ ግልፅና በቀላሉ ሊታይ የሚችል መሆን አለበት።

አንቀፅ 14 መታጠፍን የሚያሳይ መብራት

1. አንድ ባለ ሞተር ተሽከርካሪ መታጠፉን ወይም አቅጣጫ መለወጡን የሚያሳይ አንድ ወይም ሁለት መብራት ሊኖረው ይገባል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተጠቀሰው የመብራት ዐይነት ነጭ ሆኖ የሚያበራ ማርሽን በማጠፍ ወይም ለዚህ ጥቅም ስራ ላይ የሚውል የተለየ ማብሪያና ማጥፊያ መሆን አለበት።
3. ለመታጠፍያ አስፈላጊ ካልሆነ በቀር መታጠፊያና የሚሳይ መብራት አነደሚያሳይ ማድረግ የለበትም።

አንቀፅ 15 የፊት የማዕዘን ምልክት መብራት

1. ማንኛውም ተሳቢና ግማሽ ተሳቢ ነጭ የፊት ማዕዝን መብራት በጎንና በፊት እንዲኖረው ይገባል።
2. እያንዳንዱ መብራት ከኤሌክትሪክ መብራት ሲስተም የተያያዘ ሆኖ በማዕከላዊ ከ7/ሰባት/ ዋት መብለጥ የለበትም።

አንቀፅ 16 ሰማያዊ ብሩህን ብጨጣን ቀለም መብራት

የትራንስፖርት ጽ/ቤት በሚያዘው መሠረት ሰማያዊ ወይም ብሩህ፣ ብጫ ቀለም ያለው መብራት በባለሞተር ተሽከረካሪ ሊገጠም ይችላል።

ዓንቀፅ 17. ጠጠው መበሊ መብራህቲ

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክልተ ጠጠው መበሊ መብራህቲ ክህልዎ የድሊ፣
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንዑስ ኣንቀፅ 1፣ ዝተጠቐሰ ጠጠው መበሊ መብራህቲ እቲ ተሽከርካሪ ጠጠው ኣብ ዝብለሉ እዋን ዘየቋርፅ ቀይሕ መብራህቲ ክርኢ ኣለዎ።
3. ጠጠው መበሊ መብራህቲ ሓይሊ ካብ 15-36 ዋት ክኾን ኣለዎ።
4. ናይ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኮነ ናይ ተስሓቢ ጠጠው መበሊ መብራህቲታት ዝሰርሕ ናይቲ ኣሽከርካሪ ናይ እግሪ ፍሬን ኣብ ዝርገፅ ጊዜ እዩ።

ዓንቀፅ 18 ናይ ኣንፈት መግለፅታት

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ወይ ተስሓቢ ናይ ኣንፈት መርኣይ ምልክት ክገብር ኣለዎ።
2. ናይ ኣንፈት መርኣይ ምልክት ኣብ ሕድሕዱ ጎኒ ብእኹል ርሕቐት ኣብ ተሽከርካሪ ድሕሪትን ቅድሚትን ዘየርኢ እንተኾይኑ ብዓል ነፀላ ዝኾነ ብርሃን ወሃ ክፍቀድ ይከኣል።
3. ክልተ ብርሃን ውሃብቲ ሓበርቲ ኣንፈታት ኣብ ሕድሕድኡ ተሽከርካሪ ጎኒ ምስተገበረ ኣብ ቅድሚትን ብተመሳሳሊ ኣብ ድሕሪትን ብሓደ ዓይነት መጥፍኢን መብርሂን ክህልዎ ኣለዎ።
4. ናይ ተስሓቢ ናይ ኣንፈት መመልከቲታት ከም እቲ ተሽከርካሪ ብሓደ መብርህን መጥፍእን ክሰራሕ ኣለዎ።
5. ሕድሕዱ ናይ ኣንፈት መመልከቲ ናይ ቅድሚትን ድሕሪትን ዘርኢ ብሩህ ብጫ ቀለም መብራህቲ ኮይኑ ንቅድሚት ጥራሕ ዘርእዩ ብሩህ ብጫ ቀለም ወይ ፃዕዳ ናብ ድሕሪት ጥራሕ ዘርኢ.ይ ድማ ብሩህ ብጫ ወይ ቀይሕ ክኾኑ ኣለዎም።
6. ናይቲ ተሽከርካሪ ናይ ኣንፈት መግለፂ /መርኣይ/ ኣብዘይሰርሕ ጊዜ እቲ ኣሽከርካሪ ብኢዱ ዘየቋርፅ ምልክት ክርኢ ኣለዎ።

አንቀፅ 17 የማቆምያ መብራት

1. ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ሁለት የማቆምያ መብራት እንዲኖረው ያስፈልጋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተጠቀሰ የማቆሚያ መብራት ተሽከረካሪው በሚቆምበት ጊዜ የማያቋርጥ ቀይ መብራት ማሳየት አለበት።
3. የማቆምያ መብራት ሃይል ከ15-36 ዋት መሆን አለበት።
4. የባለሞተር ተሽከርከሪም ሆነ የተሳቢ የማቆምያ መብራቶች የሚበሩት አሽከርካሪ የእግር ፍሬን በሚረግጥበት ጊዜ ነው።

አንቀፅ 18 የአቅጣጫ መግለጫዎች

1. ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ወይም ተሳቢ የአቅጣጫ ማሳያ ምልክት ማድረጉ አለበት።
2. የአቅጣጫ ማሳያ ምልክት በእያንዳንዱ ጎን በእኩል ርቀት ከተሽርካሪ ኋላና ፊት የሚያሳይ ከሆነ ባለ ነጠላየሆነ ብርሃን ሰጭ መፈቀድ ይቻላል
3. ሁለት ብርሃን ሰጪዎች አቅጣጫ አመልካቾች በያንዳንዱ ተሽከርካሪ ጎን እንተደረገ በፊትና በተመሳሳይ ከኋላ በአንድ ዓይነት ማጥፍያና መብሪያ መኖር አለበት።
4. የተሳቢ አቅጣጫ አመልካች እንደ ተሽከርካሪው በአንድ ማብሪያና ማጥፍያ መስራት አለበት
5. እያንዳንዱ አቅጣጫ አመልካች የፊትና የኋላን የሚያሳይ ብሩህ፣ ቢጫ ቀለም መብራት ሆኖ ወደፊት ብቻ የሚያሳዩ ብሩህ ብጫ ቀለም ወይንም ነጭ ወደኋላ ብቻ የሚያሳይ ብሩህ ቢጫ ወይም ቀይ መሆን አለባቸው።
6. የተሽከርካሪው የአቅጣጫ መግለጫ /ማሳያ/ በማይሰራበት ጊዜ አሽከርካሪው በእጁ የማያቋርጥ ምልክት ማሳየት አለበት።

ዓንቀፅ 19 ናይ ሰሌዳ መብራህቲ

ኣብ ድሕሪት ሰሌዳ ዝርከቡ ፊደላትን ናይ ሰሌዳ ቑፅርታት ክሳብ ዓሰርተ ሓሙሽተ/15/ ሜትሮ ርሕቐት ርኣዩ ብቐሊሉ ዝንበቡ ኮይኖም ክረኣዩ ብርሃን ኣንፀባራቒ ክኾኑ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 20 መስትያታት

1. ናይ መሕካም ዓቕሞም ካብ 7/ሸውዓተ/ ሰብ ንላዕሊ ዝኾነ ናይ ህዝቢ መመላለሲ፣ ዝኾነ ናይ ፅዕነት ወይ ሁለገብ ተሽከርካሪ እቲ ኣሽከርካሪ ብድሕሪት ብፀጋም የማን ድሕሪት ዝመፅእ ተሽከርካሪ ንምርኣይ ክምችዎ ክልተ ናይ ደገ መሰትያታት ክህልውዎ የድሊ።
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይ ውሽጢ መሰትያት ክህልዎ ይግባእ።

ዓንቀፅ 21 ናይ ሓደጋ መከላኸሊ መስትያት

1. ኣብዚ ደንቢ ኣንቀፅ 20 ዝተጠቐሰ ከመዘሎ ኮይኑ ናይ ንፋስ መከላኸሊ መስትያትን ኣብ ደገ ዘለው ካልኦት መስትያታት ብሙሉእ ናይ ህዝቢ መመላለሲ ተሽከርካሪታትን ኩሉ ዓይነት ተሽከርካሪታት ናይ ሓደጋ መከላኸሊ መሰትያት ክገብሩ ኣለዎም።
2. ኣብ ፅዕነት ተሽከርከርቲ ኣብ ንፋስ መከላኸሊ መስትያት ብቕድሚት ብዘለው መስኮት ብሙሉእን ኣብ ቀዳማይ ኣሽከርካሪ ኮፍ ኣብ ዝብል ጊዜ ናይ ሓደጋ መከላኸሊ መስትያት ክህልዎ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 22 መጥፍኢ ሓደጋ ሓዊ

ዝኾነ ናይ ህዝቢ መመላለሲ ኣውቶቡስ ታክሲ፣ ናይ ፅዕነት መመላለሲ ወይ ዋንነቱ ናይ መንግስቲ ወይ ናይ ህዝባዊ ድርጅት ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምችው ዝኾነ በቑፅ ናይ ሓዊ መጥፍኢ መሳርሒ ክህልዎ የድሊ።

ዓንቀፅ 23. ኣቑሑታት ኣብ ኣውቶቡስ ብዛዕባ ምፅዓን

1. ዝኾነ ኣውቶቡስ መንገደኛታት ኣብ ዘጓዕዘሉ ጊዜ ባህሪ ምብራዕ ዘለዎም ፈሰስቲ ነገራት ኣብ ውሽጢ ኣውቲቡስ ምፅዓን ክልክል እዩ።

አንቀፅ 19 የሰሌዳ መብራት

ከኋላ ሰሌዳ የሚገኘው ፊደሎችና የሰሌዳ ቁጥሮች እስከ 15/አስራ አምስት/ ሜትር ርቀት የሚያሳዩ በቀላ የሚነበቡ ሆነው እንዲታዩ ብርሃን አንፀባራዊ መሆን አለባቸው።

አንቀፅ 20 መስተዋቶች

1. የመሸከም አቅማቸው ከ7/ሰባት/ ሰው በላይ የሆነ የህዝብ ማመላለሻ የሆነ የጭነት ወይ ሁለገብ ተሽከርካሪ፣ አሽከርካሪው በኋላ፣ በግራ፣ በቀኝ በኋላ የሚመጣን ተሽከርካሪ ማየት እንዲመቸው ሁለት የውጭ መስተዋት ሊኖሩት ያስፈልጋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገ እንዳለ ሆኖ ማንኛውም ባለሞተር ተሽከርካሪ የውስጥ መስተዋት ሊኖረው ይገባል።

አንቀፅ 21 የአደጋ መከላከያ መስተዋት

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ 70 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ የነፋስ መከላከያ መስትዋትና ከውጭ ያሉ ሌሎች መስተዋቶች ከሙሉ የህዝብ ማመላላሻ ተሽከረካሪዎችና ሁሉም አይነት ተሽከርካሪዎች የአደጋ መከላከያ መስትዋት ማድረግ አለባቸው።
2. በጭነት ተከርካሪዎች የንፋስ መከላከያ መስተዋት በፊት ባሉት መስኮቶች በሙሉና በመጀመሪያው አሽከረካሪ በሚቀመጥበት በኩል የአደጋ መከላከያ መስትዋት ሊኖረው ይገባል።

አንቀፅ 22. የእስት አደጋ ማጥፊያ

ማናቸው የህዝብ ማመላለሻ አውቶቡስ፣ታክሲ፣ የጭነት ማመላላሻ ወይም ባለቤትነቱ የመንግስት ወይም የህዝባዊ ድርጅት የሆነ ባለሞተር ተሽከርካሪ ምቹ የሆነ ብቁ የአሳት ማጥፊያ መሣርያ ለኒኖረው ይገባል።

አንቀፅ 23 ዕቃዎች በአውቶቡስ ላይ ስለመጫን

1. ማናቸውም አውቶቡስ መንገዶኞች በሚያጓገዝበት ወቅት የመፈንዳት /የመቃጠል/ ባህሪ ያላቸው ፈሳሽ ነገሮች በአውቶቡስ ውስጥ መጫን ክልክል ነው።

2. ዝኾነ ኣብ ውሽጢ ኣውቶቡስ ዝፀዓን ኣቕሓ መተሓላለፊ መንገዲ ወይ መውፅኢ ዝዓፅው ክኸውን የብሉን።
3. ኣብ ዝባን ኣውቶቡስ መፅዐኒ ኣቑሑት ዝፀዓነ ኣቑሑታት ብጥንቃቁ ንምሓዝ ክምችው ማይ ዘየእትው ሽራን፣ መእሰሪ ገመድን ክህልዎ ይግባእ።

ዓንቀፅ 24 ብዛዕበ ጠጠው ኢልካ ምኻድ ዘይፍቀድ ምኻኑ

1. ተጓዓዝቲ ኣብ ውሽጢ ኣውቶቡስ ጠጠው ኢሎም ክኸዱ ኣይፍቀድን።
2. ነብሲ ወከፍ ወንበር ኮፍ መበሊ ተጓዓዛይ ቑፅሪ ክግበረሉ /ክህልዎ/ ኣለዎ።
3. ቤት ፅሕፈት ትራንስፖርት መንገደኛታት ኣብ ውሽጢ ኣውቶቡስ ጠጠው ኢሎም ንክኸዱ ፍሉይ ፍቓድ ክህብ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 25 ናይ ውሽጢ መብራህቲ

1. ዝኾነ ኣውቶቡስ መመላለሲ ህዝቢ እኹልን ብኤሌክትሪክ ዝሰርሕ መብራህቲ ክህልዎ ይግባእ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዝተሓለወ ኮይኑ ኣብ ጊዜ ሓደጋ ካብ ዘገልግሉ መብራህቲ ካሊእ መእተዊን መውፅኢን ደረጃታት እኹል ብርሃን ክህልዎ የድሊ።

ዓንቀፅ 26 ናይ ጎማ ክዳናት /ፈረፋንጎ/

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ምስ ኣካል ተሽከርካሪ ዝተሰርሐ መከላኸሊ ዘይብሉ እንተኾይኑ ካብ ጎማ ዝንፀግ ጭቃ ይኹን ማይ ንምኽልኻል ምእንታን ክኽእሎ ናይ ጎማ ሽፋን /ፈረንፋንጎ/ ክህልዎ የድሊ።
2. ናይ ተስሓቢታት ናይ ድሕሪት ጎማታት ተመሳሳሊ ናይ ጎማ ሽፋን ወይ ምስ ተሽከርካሪ ኣካል ዝተሰርሐ ክህልዎ የድሊ።

ዓንቀፅ 27 ብዛዕባ መእንገቻ

እዚ ደንቢ ካብ ዝፀደቐ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ዝሰርሑ ወይ ዝገጣጠሙ ወይ ካብ ወፃኢ ሃገር ዝኣትው ናይ ገዛ ኣውቶሞቢላትን ከምኡ'ውን ካልኦት ኩሉ ዓይነታት ተሽከርከርታትን ነፀላ ክብደቶም ካብ 1515 ኪ/ግ ዘይበልፁ ናይ ፅዕነት

2. ማናቸውም በአውቶቡስ ውስጥ የሚጫን ዕቃ መተላለፍያ መንገድ ወይም መውጫ የሚዘጋ መሆን የለበትም።
3. ከአውቶቡሱ በላይ የዕቃዎች መጫኛ የሚጫኑ ዕቃዎች በጥንቃቄ ለመያዝ እንዲመች ውሃ የሚያስገባ ሸራና የገመድ ማሠርያ ሊኖረው ይገባል።

አንቀፅ 24 ቆሞ መሄድ የማይፈቀድ ስለመሆን

1. መንገደኞች በአውቶቡሰ ውስጥ ቆመው መሄድ አይፈቀድም
2. በእያንዳንዱ ተጓዥ ማስቀመጫ ወንበር ላይ ቁጥር ሊደረግለት /ሊኖረው/ ይገባል።
3. የትራንስፓርት ጽ/ቤት መንገደኞች በአውቶቡስ ውስጥ ቆመው እንዲሄዱ ልዩ ፍቃድ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀፅ 25 የውስጥ መብራት

1. ማናቸውም የህዝብ ማመላለሻ አውቶቡስ በቂና በኤሌክትሪክ የሚሰራ መብራት ሊኖረው ይገባል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነበገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በአደጋ ጊዜ ከሚያገለግል መብራት ሌላ በመውጫና መግቢያ ደረጃዎች በቂ ብርሃን ሊኖረው ያስፈልጋል።

አንቀፅ 26 የጎማ ክዳኖች /ፐሪፋንጎ/

1. ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ከተሽከርካሪው ኣካል የተጠራ መከላከያ የሌለው ከሆነ ከጎማ የሚረጭ ጭቃ ሆነ ውሃ ለመከላከል እንዲያስችለው የጎማ ሽፋን /ፐሪፋንጎ/ ሊኖረው ያስፈልጋል።
2. የተሳቢዎች የኋላ ጎማዎች ተመሳሳይ የጎማ ሽፋን ወይም ተሽከርካሪ አካል የተጠራ ሊኖረው ያስፈልጋል።

አንቀፅ 27 ስለማንገቻ

ይህ ደንብ ከፀደቀበት ጊዜ ጀምሮ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚሰሩ ወይም የሚገጠሙ ወይም ከውጭ አገር የሚገቡ የቤት አውቶሞቢሎችን እንዲሁም ሌሎች ሁሉ አይነት ተሽከርካሪዎች ነጠላ ክብደታቸው ከ1515 ኪ.ግ የማይበልጡ የጭነት

ተሽከርካሪ ንኣሽከርካሪን ኣብ ቅድሚት ኮፍ ንዝብሉን ንሓደ መንገደኛ ዝኾነ መአንገቻታት ክግበረሎም የድሊ።

ዓንቀፅ 28 ካብ ዓሰርተ ክልተ /12/ መቐመጢ ወይ ዓሰርተ/10/ ኲንታል ንላዕሊ ዝኾኑ በዓል ሞተር ተሽከርካሪታት

1. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ናይ ምፅዓን ክእለቱ ካብ ዓሰርተ ክልተ /12/ ሰብ ወይ ነፀላ ክብደቱ ካብ 10 ኲንታል ንላዕሊ እንተኾይኑ ብናይ ግሊ ኮድ ክልተ ኣውቶሞቢል ክምዝገብ ኣይኽእልን።
2. ካብዚ ንላዕሊ ዝተጠቐሱ ናይ በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ዋንነቶም ናይ ዲፕሎማቲክ ሚሽን ናይ ዓለም ለኸ ትካላት ወይ ናይ ወፃኢ ሃይማኖት ትካላት ወይም ናይ ውሽጢ ዓዲ ገበርቲ ሰናይ ትካላት እንተኾይኖም ብናይ ግሊ /ኮድ ክልተ/ ኣውቶሞቢል ክምዝገቡ ይኽእሉ የም።

ዓንቀፅ 29 ብዛዕባ እንስሳት ዘመላልሱ ተሽከርከርቲ

1. እንስሳት ዘመላልሱ በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ ናይ መፅዓኒ መደብ ብሽቦ ወይ ብካሊእ መሳርሒ ዝተኸፋፈለ ኮይኑ ዝፅዕኖ እንስሳ ብዘይጉድእ መንገዲ ክስራሕ ኣለዎ።
2. ዝኾነ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ ደንበኛ ፍቓድ እንተይሃለዎ እንስሳት ምጉፅዓዝ ኣይፍቀድን፣
3. ዝኾነ ኣሽከርካሪ ስሩፅ ደንበኛ ፍቓድ እንተይሃለዎ ካብ ሰለስተ/3/ ዘይበዝሑ እንስሳት ኣብ ተሽከርካሪ ምፅዓን ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 30 ብዛዕባ ኣካል ሞተርን ኣካልን ተሽከርካሪ ምቕያር ክልክል ምዃኑ

ዝኾነ ሰብ ካብ ቤት ፅሕፈት ትራንስፓርት ናይ ፅሑፍ ፍቓድ እንተይረኸበ ንዝተመዝገበ በዓል ሞተር ተሽከርካሪኡ ናይ ሞተር ለውጢ ናይ ቻንሲ ለውጢ ናይ ኣካል ስራሕ ለውጢ ክገብር ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 31 ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ደንቢ

1. ኣብ ዓመታዊ ምርመራ ድሕንነት ተሽከርከርቲ

ተሽከርካሪዎች ለአሽከርካሪና በፊት ለሚቀመጥ ለአንድ መንገደኛ የሚሆን ማንገቻ ሊደረግላቸው ያስፈልጋል።

አንቀፅ 28 ከ12 /አሥራ ሁለት/ መቀመጫ ወይም ከ10 /አሥር/ ኩንታል በላይ የሆነ ባለሞተር ተሽከርካሪዎች

1. ማናቸውም ባለሞተር ተሽከከርካሪ የመጫን ችሎታው ከ12 /ከአሥራ ሁለት/ ሰው ወይም ነጠላ ክብደቱ ከ10 /ከአሥር/ ኩንታል በላይ ከሆነ በግል /ኮድ ሁለት/ አውቶሞቢል ማስመዝገብ አይችልም።
2. ከዚህ በላይ የተጠቀሱ የባለሞተር ተሽከርካሪዎች ባለቤትነታቸው ለዲፕሎማቲክ ተልእኮ አለማቀፍ ድርጅቶች ወይም የውጭ አገር የሃይማኖት ድርጅቶች ወይም የአገር ውስጥ ምግባረ ሰናይ ድርጅቶች ከሆኑ ከግል /ኮድ ሁለት/ አውቶሞቢል ሊመዘገቡ ይችላሉ።

አንቀፅ 29 እንስሳትን የሚያመላልሱ ተሽከትካሪዎች

1. እንስሳትን የሚያመላልሱ ባለሞተር ተሽከርካሪዎች የመጫኛ መደብ በሽቦ ወይንም በሌላ መሣሪያ የተከፋፈለ ሆኖ የሚጭነው እንስሳ በማይጎዳ መንገድ መሠራት አለበት።
2. ማናቸውም ባለ ሞተር ተሽከርካሪ ደንበኛ ፍቃድ ከሌለው እንስሳትን ማጓጓዝ አይፈቀድለትም።
3. ማናቸውም ባለሞተር ተሽከርካሪ ደንበኛ ፍቃድ ሳይኖረው ከሦስት /3/ የማይበልጡ እንስሳትን በተሽከርካሪው ላይ መጫን የችላል።

አንቀፅ 30 የሞተርና የተሽከርካሪ አካል መቀየር ክልክል ስለመሆኑ

ማናቸውም ሰው ከትራንስፓርት ፅሕፈት ቤት የጽሑፍ ፍቃድ ሳያገኝ የተመዘገበ ባለሞተር ተሽከርካሪ የሞተር ለውጥ፣ የቻሲ ለውጥ፣ የአካል ስራ ለውጥ ማድረግ አይችልም።

አንቀፅ 31 የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ

1. በዓማታዊ የተሽከርካሪዎች የደህንነት ምርመራና

ምዝገባ ተሽከርከርቲ ውን ተፈፃሚ ይኸውን።
2. ኣብ ናይ መከላኸሊ ሃገር ሰሌዳ ዝሓዙን ከምኡውን ኣብ ፍሉይ ተንቀሳቀስቲ ተሽከርከርቲ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 32 ናይ ምምሕያሽ ስልጣን
ነዚ ደንቢ ንምምሕያሽ ወይ ንምስዓር ስጣን ዘለዎ ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዩ።
ዓንቀፅ 33 እዚ ደንቢ ዝፀንዕሉ ጊዜ
እዚ ደንቢ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምም/ክልል ትግራይ
ጥር/1996
መቐለ

የተሽከርካሪዎች ምዝገባ ተፈፀማ ይሆናል።
2. የፓሊስና የሃገር መከላከያ ሰሌዳ በያዙና እንዲሁም በልዩ ተንቀሳቃሽ ተሽከርካሪዎች ዘንድ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ 32 የማሻሻል ስልጣን
ይህ ደንብ ለማሻሻል ወይም ለመሻር ስልጣን ያለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የስራ አስፈፃሚ ነው።
አንቀፅ 33 ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ
ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ዕለት ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ርእሰ መስተዳደር
ጥር/1996 ዓ/ም
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መምግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.5
መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.5
መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 57/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ፣ ቁፅሪ ኣዋጅ 74/1996

የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 57/1994 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 74/1996

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 57/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ፣ ቁፅሪ ኣዋጅ 74/1996

ኣብ ክልል ትግራይ ዝርከቡ ታሪኻዊ፣ ባህላዊ፣ ተፈጥራዊ ሓድግታት ብምዕቃብን ብምክንኻንን ንመስሕብነት ቱሪዝም ዝፍለጠሉ መንገዲ ምድላይ ኣገዳሲ ብምኳኑ፣

ነዚ ንምፍፃም ድማ ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 57/1994 ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 57/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 74/1996" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ -2 መመሓየሺ

ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 57/1994 5 ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ቱሪዝም ብዝምልከት ካብ ንኡስ ዓንቀፅ/10/ ቀፂሉ እዞም ዝስዕቡ ሓደሽቲ ንኡስ

የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 57/1994 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 74/1996

በትግራይ ክልል የሚገኙ ታሪካዊ፣ ባህላዊ፣ ተፈጥራዊ ቅርሶች በመጠበቅና በመንከባከብ ለቱሪዝም መስህብነት የሚታወቁበት መንገድ መፈለግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ይህን ለመፈጸም ደግሞ የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 57/1994 ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕግ አንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህን አዋጅ አውጥቷል።

አንቀጽ 1- አጭር ርእስ፣

ይህ አዋጅ "የትግራይ ቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 57/1994 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 74/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2 - ማሻሻያ፣

በአዋጅ ቁጥር 57/1994 5 የቱሪዝም ኮሚሽን ስልጣንና ተግባር በሚመለከት ከንኡስ አንቀጽ 10 ቀጥሎ የሚከተሉት አዳዲስ ንኡስ አንቀፆች

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ — ብር 5.02

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ — 477

ዓንቀፃት ተወሲኾም ኣለው።

11. ሓድግታት ንምስክርነት ታሪክ ካብ ወለዶናብ ወለዶ ንክመሓላለፍ ምዝገባን ቁፅርርን የካይድ፣

12.ሓድግታት ክፅቀቡ ንምሕጋዝ ኣብያተ መዘክር የስፋሕፍሕ ዝፅገሉ ኩነታት እናፅነዐ ዶክመንት የዳሉ፣ ብዓቕሙ ዝፈፀሙ የተግብር ካብ ዓቅሚ ንላዕሊ ዝኾኑ ንክልላዊን ፌደራላዊን መንግስታት የቕርብ።

13.ኣብ ክንክንን ሓለዋን ሓድግታት ህዝባዊ፣ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣካላት ዝሳተፍሉ ኣገባብ የመቻቹ፣

14. ኣብ ሓድግታት ዘድህበ ፅንዓትን ምርምርን የካይድ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

15. ሓድግታት ንምዕቃብን ንምክንኻንን ዝሕግዙ ምህዞታት ይምህዝ ምስ ሓገዝ ወሃብቲ ትካላት ርክብ ብምፍጣር ሓገዝ የተኣላልሽ እንትርከብ ኣብ ተግባር የውዕል፣

16. ዕላምኡ ንምፍፃም ዝሕግዙ ካልኦት ተዛመድቲ ተግባራት ይፍፅም።

ዓንቀፅ - 3

ዝተሰዓሩ ሕግታት

1. ስጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዘሎ ዓንቀፅ 20 ንኡስ ቁፅሪ 2፣ ሙዝዔም ዝምልክት ስራሕቲ ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ባህሊ ዝምልክት ተሪፉ ንኡስ ዓንቀፅ /5/ን /15/፣ ን በዚ ኣዋጅ እዚ ተሳዒሩ ኣሎ፣

2. ምስ እዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ሕጊ ወይ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ንዝተመልከቱ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ተጨምረዋል።

11. ቅርሶች ለታሪክ ምስክርነት ከትውልድ ወደ ትውልድ ለማስተላለፍ ምዝገባና ቁጥጥር ያደርጋል፣

12. ቅርሶች እንዲታቀቡ ለማገዝ ቤተ መዘክሮችን ያስፋፋል፣ የሚጠገኑበት ሁኔታ እያጠና ዶክመንት ያዘጋጃል፣ በአቅሙ የሚፈጸሙትን ይተገበራል። ከአቅሙ በላይ የሆኑ ለክልልና ፌደራል መንግስታት ያቀርባል።

13. በቅርሶች እንክብካቤና ጥበቃ ሕዝባዊ፣ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሚሳተፉበት አገባብ ያመቻቻል።

14. በቅርሶች ላይ የተመሰረተ ጥናትና ምርምር ያደርጋል፣ ይከታተላል ይቆጣጠራል

15. ቅርሶች ለማቆየትና ለመንከባከብ የሚያስችሉ ስልቶች ይነድፋል። ከእርዳታ ሰጪ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት በመፍጠር እርዳታ ያፈላልጋል፣ ሲገኝ ተግባር ላይ ያውላል።

16. አላማውን ለመፈፀም የሚያግዙ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮች ይፈጽማል።

ዓንቀፅ 3

የተሻሩ ሕጎች፣

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 9/1988 ያለው ዓንቀፅ 20 ንኡስ ቁጥር /2/፣ ሙዝየም የሚመለከቱ ስራዎች ንኡስ አንቀጽ /4/ ባህል የሚመለከት ቀርቶ ንኡስ አንቀጽ 5 እና /15/ በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ሕግ ወይም ልምድ በዚህ አዋጅ ለተመለከቱት ጉዳዮች ተፈጻምነት አይኖረውም።

ዓንቀፅ - 4

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ጊዜ ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ሚያዝያ 1996

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ

አንቀጽ 4

አዋጅ የሚጸናበት ግዜ፣

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ሚያዝያ/1996 ዓ/ም

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ርእሰ መስተዳድር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.6
መቐለ ሚያዝያ 1996ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.6
መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

ተፀዋዕነተን ንቢሮ ንግዲን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ዝኾና ቤት ፅሕፈታት ዳግም ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ ኣዋጅ 75/1996 ዓ/ም

ተጠሪነታቸው ለንግድ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልምዓት ቢሮ የሆኑ ጽ/ቤቶች እንደገና ለማደራጀት የወጣ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 75/1996

ተፀዋዕነተን ንቢሮ ንግዲን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ዝኾና ቤት ፅሕፈታት ዳግም ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ

ቁፅሪ ኣዋጅ 75/1996 ዓ/ም

ተፀዋዕነተን ንቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ዝኾና ቤት ፅሕፈታት ዝወሃቡ ተመሳሳሊ ዝኾኑ ስራሕቲታት ኣብ ሓደ ቤት ፅሕፈት ብምውዳብ ዝሓሸ ግልጋሎት ንምሃብን ቆጣባይ ዝኾነ ናይ ሓይሊ ሰብ ምምሕዳር ንክህሉን ዳግም ምውዳብ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተወሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ተፀዋዕነተን ንቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪን ከተማ ልምዓትን ዝኾነ ቤት ፅሕፈታት ዳግም ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 75/1996" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኻኣል።

2. ብዛዕባ ዳግም ምውዳብ

እዞም ዝስዕቡ ቤት ፅሕፈታት በዚ ኣዋጅ ዚ ዳግም ተወዲቦም ኣለው።

1. ቤት ፅሕፈት ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግዲን ኢንዱስትሪን ምስፍሕፋሕ፣

ተጠሪነታቸው ለንግድ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ የሆኑ ጽ/ቤቶች እንደገና ለማደራጀት የወጣ አዋጅ

አዋጅ ቁጥር 75/1996

ተጠሪነታቸው ለንግድ፣ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ የሆኑ ጽ/ቤቶች የሚሰጡ ተመሳሳይ የሆነ ሰራዎች በአንድ ጽ/ቤት በማደራጀት የተሻለ አገልግሎት ለመስጠትና ቆጣቢ የሆነ የሰው ሃይል አስተዳደር እንዲኖር እንደገና ማደራጀት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘት፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ዓንቀጽ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

1.አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "ተጠሪነታቸው ለንግድ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ የሆኑ ጽ/ቤቶች እንደገና ለማደራጀት የወጣ አዋጅ ቁጥር 75/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. እንደገና ስለመደራጀት

የሚከተሉት ጽ/ቤቶች በዚህ አዋጅ እንደገና ተደራጅተዋል።

1. አነስተኛና ጥንቃቅን የንግድና ኢንዱስትሪ ደርጅቶች ማስፋፊያ ጽህፈት ቤት

2. ቤት ፅሕፈት ማዕድንን ኢነርጂን

3. ምስግጋር ስልጣንን ተግባርን

1. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ቑፅሪ 9/1988 ኣብ ዓንቀፅ 14 ንቢሮ ኢንዱስትሪ ንግዲን ትራንስ ፓርትን ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ንግድን ኢንዱስትርን ዝምልከቱ ክምኡውን ኣብ ኣናእሽተይን ደቀቕቲን ትካላት ንግዲ መስፋሕፍሒ ቤት ፅሕፈት ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 40/1992 ኣብ ዓንቀፅ/6/ ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ንደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግዲን ኢንዱስትሪን ምስፍሕፋሕ ቤት ፅሕፈት ተመሓላሊፎም ኣለው።

2. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ብዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 13 መሰረት ማእድን ዝምልከት ንቢሮ ሃፍቲ ማይ፣ ማእድንን ኢነርጂን ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣ ኣወዳድባ ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተማሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ብዓንቀፅ 20/5/ን ቢሮሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ተዋቡ ዝበረ ኢነርጅ ዝምልከት ስልጣንን ተግባርን ናብ ማዕድንን ኢነርጂን ቤት ፅሕፈት ዝተመሓላለፈ እንትኾን ኣብ ስራሕተ ማእድን ሮያሊቲ ክፍሊት ዝምልከት ስልጣን እውን ዝሓወሰ እዩ።

4. ዝተሰዓሩ ሕግታት

1. ኣወዳድባን ስራሕ ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ዓንቀፅ 20/5/ በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።

2. ሰልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 9/88 ከምኡውን ነዚ ኣዋጅ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 46/1994 በዚ ኣዋጅ እዚ ምስ ዝተገበረ ደግም ውደባ ዝጓነፁ እንተኾይኖም

2. የማእድንና ኢነርጂ ጽህፈት ቤት

3. ስልጣንና ተግባርን ማሸጋገር

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 9/1988 በአንቀፅ 14 ለቢሮ ኢንዱስትሪ፣ ንግድና ትራንስፓርት የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ንግድና ኢንዱስትሪ የሚመለከቱ እንዲሁም አነስተኛና ጥቃቅን የንግድ ድርጅቶች ማስፋፊያ ጽህፈት ቤት ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 40/1992 በአንቀፅ /6/ ለጽህፈት ቤቱ የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ለአነስተኛና ጥቃቅን የንግድና ኢንዱስትሪ ድርጅቶች ማስፋፊያ ጽህፈት ቤት ተላልፈዋል።

2. ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀጽ 13 መሰረት ማእድን የሚመለከት፣ ለውሃ ማእድንና ኢነርጂ ቢሮ ተሰጥቶ የነበረ ስልጣንና ተግባር፣ የትግራይ መንግስት ስራ አስፈጻሚ አካላት አደረጃጀት ስራና ሃላፊነት ለመወሰን እንደ ገና ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 46/1995 አንቀጽ በ20/5 ለእርሻና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ ተሰጥቶ የነበረ ኢነርጂ የሚመለከት ስልጣንና ተግባር ወደ ማእድንና ኢነርጂ ጽ/ቤት የተላለፈ ሲሆን በማእድን ስራዎች የሮያሊቲ ክፍያ የሚመለከት ስልጣንም ያካትታል።

4. የተሻሩ ሕጎች

1. የትግራይ መንግስት ስራ አስፈፃሚ አካሎች አደራጃጀት ስራና ሓላፊነት ለመወሰን እንደገና ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 46/1994 አንቀፅ 20/5/ በዚህ አዋጅ ተሽሯል፣

2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1988 እንዲሁም ይህን አዋጅ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 46/1994 በዚህ አዋጅ የተደረገው ዳግም አደረጃጀት

ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

3. ምስ እዚ ኣዋጅ ዝጋነፅ ዝኾነ ሕጊ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

4. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ እዚ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ሚያዝያ/1996 ዓ/ም

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የሚቃረኑ ከሆኑ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃምነት አይኖራቸውም።

3. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ በዚህ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖሮውም።

4. አዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ. መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ. መቐለ ሚያዝያ1996 ዓ/ም

ን1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ቁፅሪ ኣዋጅ 76/1996 ዓ/ም

ለ1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ
አዋጅ ቁጥር 76/1996

ን1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ቁፅሪ ኣዋጅ 76/1996 ዓ/ም

ኣብ 1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ንዘፍፀሙ ናይ መንግስቲ መደባት መፈፀሚ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 73/96 እኹል ኾይኑ ብዘይምርካቡ ነቲ ዝተረኣየ ናይ በጀት ጉድለት መሰተኻኸሊ ተወሳኺ በጀት ምእዋጅ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ/መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3 /ሀ//ቸ/ ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1- ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ን1996 በጀት ዓመት ተወሳ በጀት

ለ1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ
አዋጅ ቁጥር 76/1996

በ1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ለሚፈፀሙ የመግስት ተግባራት ማስፈፀሚያ ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 73/96 በቂ ሆኖ ባለመገኘቱ ለተፈጠረው የበጀት ጉድለት ማስተካከያ ተጨማሪ በጀት ማወጅ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ መንግስት አንቀፅ 49 ንኡስ አንቀፅ 3 /ሀ//ቸ/ መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

አንቀፅ 1- አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1996 በጀት አመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን

ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 76/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2-ፍልፍል እዚ ተወሳኺ በጀት

2.1. ኣብ 1995 በጀት ዓመት ብትርፊ ዝተኣከባ ብር 11 ሚሊዩን

2.2 ኣብ 1996 በጀት ዓመት ካብ ዝእከብ ተወሳኺ ኣታዊ ብር 43.6 ሚልዮን

2.3. ካብ ወረዳ ፀገዴን ኢ.ሮብን ኣብ 1995 በጀት ዓመት ዘይተጠቐምናሉ ተመላሲ ብር 2,956,167

ሓፈሻዊ ድማር ብር 57556167 /ሓምሳን ሸውዓተን ሚልዮንን ሓሙሽተ ሚኢ.ትን ሓምሳን ሽዱሽተን ሽሕን ሓደ ሚኢ.ትን ስልሳን ሸውዓተን ብር/

ዓንቀፅ 3 - ድልድል እዚ በጀት

3.1. ንክልል ሴክተር ኣብያተ ፅዮ

ሀ. ንካፒታል ፕሮጀክታት መፈፀሚ ብር 41753519 ብር

ለ. ንስሩፅ በጀት ብር 1000000

3.2. ንገፀር ወረዳታት ብር 6261438

3.3 ንኸተማታት ብር 6341210

3.4. ንቆላ ኣበል ብር 2200000 ዝርዝር ኣብ ሰደቓ 1.4 ተቐሚጡ ኣሎ።

ክፍሊ ኸልተ

ስርዓት ምምምሕዳር እዚ በጀት

ኣንቀፅ 4

እዚ በጀት ብመሰረት ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ናይ 1996 ዓ/ም በጀት ንመውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 73/96 ብዝተቐመጡ ኣገባባት ይመሓደር።

የወጣ አዋጅ ቁጥር 76/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2- የገንዘቡ ምንጭ

2.1. በ1995 በጀት አመት በትርፍ የተሰበሰበ ብር 11 ሚልዩን

2.2. በ1996 በጀት አመት ሊሰበሰብ በታቀደው ተጨማሪ ገቢ ብር 43.6 ሚልዮን

2.3. ከፀገዴ እና ኢ.ሮፕ ወረዳዎች በ1995 በጀት አመት ያልተጠቀመበት የመላሽ የሆነ ብር 2956167

አጠቓላይ ድምሩ ብር 57556167 /ሃምሳ ሰባት ሚልዮን ኣምስት መቶ ሃምሳ ስድስት ሺህ አንድ መቶ ስልሳ ሰባት ብር/

አንቀፅ 3 - በበጀት ድልድል

3.1. ለክልል ሴክተር መስሪያቤቶች

ሀ. ለካፒታል በጀት ማስፈፀሚያ 41753519 ብር

ለ. መደበኛ በጀት 1000000 ብር

3.2. ለገጠር ወረዳዎች 6261438 ብር

3.3 ለከተሞች 6341210 ብር

3.4. ለቆላ አበል 22000000 ዝርዝሩ በኣባሪ 1-4 ሰፍረዋል።

ክፍል ሁለት

በጀቱ የሚተዳደርበት ስርአት

አንቀፅ 4

ይህ በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ1996 በጀት አመት በጀት ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 73/96 ለማስተዳደር ለተቀመጠው ስርአት የሚተዳደር ይሆናል

ዓንቀፅ 5 - እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ለካቲት 25/1996 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

የካቲት 1996

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አንቀፅ 5 አዋጁ የሚፀናበት ቀን

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ከወሰነበት ከየካቲት 25/1996 የፀና ይሆናል።

የካቲት 1996

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር

ሰደቓ 1

ንወረዳታት ዝተደልደለ ተወሳኺ በጀት

ተ.ቑ	ወረዳ ሽም	ዝተፈቐደ	መብርሂ
	ሀ. ገፀር ወረዳ		
1	ጋንታ ኣፈሹም	625655	
2	ላዕላይ ማይጨው	1448050	
3	ጉሎ መኸዳ	737104	
4	ራያ ዓዘቦ	455160	
5	ሓውዜን	100300	
6	ኢሮብ	832799	
7	ኣሕፈሮም	287340	
8	ክልተ ኣውላዕሎ	1460863	
9	ታ/ኣድያቦ	58000	
10	ኣለማጣ	200000	
11	ናዕዴር ዓዴት	100000	
12	ፀገዴ	509580	
13	ወልቃይት	762500	
14	ቃፍታ ሑመራ	617910	
15	ኸተማ ሑመራ	310010	
	ድማር	8461438	3000000 ኣብ ኣዋጅ
	ለ. ኸተማታት		
16	ዓዲግራት	921236	
17	ዓብይ ዓዲ	405372	
18	እንዳስላሴ	634014	
19	ማይጨው	979297	
20	ሽራሮ	145027	
21	ዓድዋ	686621	
22	ኮረም	427475	
23	ኣለማጣ	396400	
24	ውቕሮ	1017739	
25	መቐለ	728029	
	ድማር	6341210	
	ጠቕላላ ንገፀር ወረዳን ኸተማን	14802648	

ካፒታል በጀት ሰደቓ 2

ተ.ቑ	ሽም	ዝተፈቐደ
1	ፀገዴ	1995267
2	ኢሮብ	960900
	ድምር	2956167

ለሴክተሮችና ፕሮጀክቶች ተጨማሪ ካፒታል በጀት ኣባሪ 3

ተ.ቁ	ዝርዝር ፕሮጀክታት	የተፈቀደ ገንዘብ
1	ገጠር መንገድ	
1.1	ካዛ - ዳንሻ	1700000
1.2	ዳንሻ - ካዛ	1500000
1.3	ሓውዜን - ነበለት	1500000
1.4	ማይጨው - ነቕሰገ	2300000
1.5	ማይፀብሪ - ዲማ	1900000
1.6	ሳምረ- ፊናርዋ	1000000
1.7	ክሳድገባ - ማይሓንሰ	1000000
1.8	ኒትወርክ ጥናት	200000
1.9	ማሽነሪ ጥገና	3500000
ድምር		14600000
2	ትምህርት	17700000
2.2	ብ I.D.A በመንግስት የሚሰሩ	
	ፕጀክቶች	12000000
2.2	TVET እቃ መግዣ	3200000
2.3	እንዳስላሰ ቴክኒክና ሞያ	2000000
2.5	ማይጨው ኮሌጅ /የቤተመፃህፍት ግንባታ/	500000
3	የውሃ ሃብት ልማት	1500000
3.1	የመጠጥ ውሃ መልሶ ግንባታ /እንዳስላሰ	
	፤ማይጨው፤ ዓዲግራት/	1500000

ተቁ	ፕሮጀክትታት ዝርዝር	የተፈቀደ ገንዘብ
4	ዲዛይንና ኮንስትራክሽንን	3500000
4.1	ደቡብ ዞን አስተዳደር ፅ/ቤት ግንባታ	500000
4.2	ማእከላዊ ዞን አስተዳደር ፅ/ቤት ግንባታ	1500000
4.3	ሰ/ም/ዕ ዞን አስተዳደር ፅ/ቤት ግንባታ	
5	ባህልና ማስታወቅያ	1200000
5.1	እቃ ግዢ	1200000
6	አስተዳደር	30000000
6.1	መኪና መግዣ	3253519
	ጠቅላላ ድምር	4175359

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.8 መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.8 መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

ብዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ንምጥያሽ ዝወፅአ ኣዋጅ ቑፅሪ ኣዋጅ 77/1996 ዓ/ም

ብዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ንምጥያሽ ዝወፅአ ኣዋጅ ቑፅሪ ኣዋጅ 77/1996 ዓ/ም

ሃፍትታት ተፈጥሮ መሰረት መነባብሮ ወዲሰብ ከም ምኻኖም መጠን ብሰንኪ ናይ ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ጉድለት ዝብፅሕ ምምንማንን ብኽለትን ብምክልኻል ናይዞም ሃፍትታት ሚዛን ተሓልዩ ቀፃልነት ዘለዎ ጥቕሚ ንክህቡን ንመፃኢ ወለዶታት ንክመሓላለፉን ምግባር ግቡእ ስልዝኾነ።

ኣብ ዝኾነ ልምዓታዊ ስራሕቲ ዝተዋፈሩ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣካላት፣ ውልቀሰብ ሃፍቲ፣ ሲቪል ማሕበረሰብን ካልኦትን ሃፍትታት ተፈጥሮ ብምክልኻል፣ ባህላውን ታሪካዊን እሴት ወለዶታት ብምሕላው፣ ንመነባብሮ ወዲ ሰብ ምችው ዝኾነ ስነ ከባቢ ብምፍጣር መዳይ ግቡኦም ንክፍፅሙ ዘኽእል ውዳበን ኣሰራርሓን ምትእትታው ኣድላይ ምኻኑ ስለዝተኣመነሉ።

ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ዘላቕነት ዘለዎ ልምዓት ንምርግጋፅ ብዝሕግዝ ዘመናዊ ኣገባብ ንምምራሕን ኣፈፃፅምኡ ንምክትታልን ዝተጠናኸረ ትካላዊ ዓቕሚ ኣድላይ ብምኻኑ።

ኣብ ሃፍቲታት ተፈጥሮ ዝተመስረቱ ናይ ልምዓት ምንቅስቓሳት ኣብ ክንክን እዞም ሃፍትታት ዝተመስረቱ ምኻኖም ምርግጋፅን ናይ ኣሰራርሓ ስርዓት ብምትእትታው ኣፈፃፅምኡ ምክትታልን ምቁፅፃርን ግቡእ ምኻኑ ብምግንዛብ።

ሓለዋ ከባቢ ብዝምልከት ዝወፅኡ ሃገራውን

የአከባቢ ጥበቃ፣ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 77/1996

የአከባቢ ጥበቃ፣ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 77/1996

የተፈጥሮ ሃብቶች የሰው ልጅ የህልውና መሰረት እንደመሆናቸው መጠን በአጠቃቀም ጉድለት ምክንያት የሚደርሰውን መመናመንና ብክለትን በመከላከል የነዚህ ሃብቶች ሚዛን ተጠብቆ ቀጣይነት ያለው ጥቅም እንዲሰጡና ለመጪዎቹ ትውልዶች እንዲተላለፉ ማድረግ ተገቢ በመሆኑ፣

በማንኛውም የልማት ስራዎች የተሰማሩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ የግል ባለሃብቱ፣ ሲቪል ማህበረሰብና ሌሎች፣ የተፈጥሮ ሃብቶችን በመከላከል፣ የትውልድ ባህላዊና ታካዊን እሴት በመጠበቅ፣ ለሰው ልጅ ኑሮ ምቹ የሆነ ስነ ከባቢ በመፍጠር አንጻር ግዴታቸውን እንዲፈጽሙ የሚያስችል አደረጃጀትና አሰራር መዘርጋት አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ዘላቂነት ያለው ልማት ለማረጋገጥ በሚያግዝ በዘመናዊ አግባብ ለመምራትና አፈጻጸሙን ለመከታተል የተጠናከረ ተቋማዊ አቅም አስፈላጊ በመሆኑ፣

በተፈጥሮ ሃብቶች የተመሰረቱ የልማት እንቅስቃሴዎች እነዚህ ሃብቶችን በመንከባከብ የተመሰረቱ መሆናቸውን ማረጋገጥ የአሰራር ስርአት በመዘርጋት አፈጻጸማቸውን መከታተልና መቆጣጠር ተገቢ መሆኑ በመገንዘብ፣

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 2.24

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ክልላውንፓሊሲን ስልትታትን ከምኡውን ክልላዊ ኣዋጅ ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን መሬት ዘፍዕም ባዕሉ ዝኸኣለ ሕጋዊ ኣካል ምጥያሽ ኣድላይ ምኻኑ ስለዝተኣመነሉ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3//ሀ/ መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "መጣየሺ ኣዋጅ ባዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 77/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

2. **ትርጉም**

ኣብዚ ኣዋጅ ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዘየውህቦ እንተኾይኑ

1. "ከባቢ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ስራሕን ሃፍትታትን ቅርስታትን ከምኡውን ናይዚኦም ሃፍትታት ፅሬት፣ መጠንን ናይ ወዲ ሰብ ድሕንነት ዝትንክፍ ደጋዊ ኩነታትን ዕልዋታትን ድማር እዩ።
2. "ሓለዋ ከባቢ" ማለት ወዲ ሰብ ሓዊሱ ናይ ዝኾነ ኣካል ሂወትን /ህልውናን/ ዕብየትን ዝውሰኑ ናይ መሬት ናይ ማይን ኣየርን ከምኡውን ካልኦት ናይ ከባቢ ሃፍትታት ክስተታት ኩነታት ሓለዋ እዩ።
3. "መሬት" ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት እቲ በዓል መዚ ዘማሓዳድሮ ናይ ገፀር መሬት እዩ።
4. "ኣጠቓቕማ መሬት" መሬት ክትህቦ ዝግባእ ጥቕምታት ኣዋሳስናን ንመሬት ዝግበር ክንክን /ኣታሕዛ/ እዩ።
5. "ናይ መሬት ምምሕዳር" ማለት ናይ ትሕዝቶን ካልኦት ናይ ተጠቀምቲ መሰላትን ግቡእትን ኣወሳስና እዩ፣
6. "ብዓል መዚ" ማለት በዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸ ብዓል

አከባቢ ጥበቃን በሚመለከት የወጡ አገራዊና ክልላዊ ፖሊሲዎችን፣ ስልቶችንና እንዲሁም የክልሉ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር አዋጅን የሚያስፈጽም ራሱን የቻለ ህጋዊ አካል ማቋቋም አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ህገ መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን አውጇል።

ክፍልአንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የአከባቢ ጥበቃ፣ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥ 77/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. "አከባቢ" ማለት የተፈጥሮ፣ ሰው ሰራሽ ሃብቶችና ቅርሶችን እንዲሁም የነዚህ ሃብቶች ጥራት፣ መጠንና የሰው ልጅ ድህንነትን የሚነኩ ውጫዊ ሁኔታዎችንና ተጽእኖዎች ድምር ነው።
2. "አከባቢ ጥበቃ" ማለት የሰው ልጅን ጨምሮ የማንኛውም አካል ሂወትና /ህልውናና/ እድገት የሚወስኑ የመሬት፣ የውሃና አየር እንዲሁም ሌሎች የአከባቢሃብቶች ክስተቶችና ሁኔታዎች ጥበቃ ነው፣
3. "መሬት" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት ይህ ባለስልጣን የሚያስተዳድረው የገጠር መሬት ነው፣
4. "መሬት አጠቃቀም" ማለት መሬት ሊሰጠው የሚገቡ ጥቅሞች አወሳሰንና ለመሬት የሚደረገው እንክብካቤ /አያያዝ/ ነው።
5. የመሬት አስተዳደር ማለት የይዞታና ሌሎች የተጠቃሚዎች መብትንና ግዴታን አወሳሰን ነው።
6. "ባለስልጣን" ማለት በዚህ አዋጅ የተቋቋመ

መዚ ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቃቕማን መሬት ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።

ናይ ብዓል መዚ ምጥያሽን ተፀዋዕነትን ዕላማን

3. ምጥያሽን ተፀዋዕነትን

1. ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልል ብዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ፣ መሬት ምምሕዳርን ኣጠቃቕማን ድሕሪዚ ብዓል መዚ እናተብሃለ ዝፅዋዕ ባዕሉ ዝኽኣለን ሕጋዊ ኣፍልጦ ዘለዎን ኣካል ኮይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።
2. እቲ ብዓል መዚ ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

4. ዕላማታት

1. ኣብቲ ክልል ዝካየዱ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ናይ ልምዓት ምንቅስቓሳት ከባቢን ሃፍቲ ተፈጥሮን ብዘላቕነት ንምጥቓም ንምሕላው ንምልማዕን ብዘኽእል ኩነታት ምኽያዱም የረጋግፅ፣
2. ናይቲ ክልል ገፀር መሬት ብግቡእ ዝተሓዘሉ ዝመሓዳደረሉን ኣጠቃቕምኡ ዝውሰነሉ ምችው ኩነታት ይፈጥር።
3. ሃፍቲ ተፈጥሮ፣ ምምሕዳርን ኣጠቃቕማን መሬት ከምኡ'ውን ከባቢያዊ ድሕንነት ብዝምልከት ኩሎም ዝምልከቶም ኣካላት ጉቡኦም ንኽፃወቱ ዘኽእል ሕጋዊን ትካላዊን ማዕቀፍ ይፈጥር፣

5. ዋና ቤት ፅሕፈት

1. ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ብዓል መዚ ኣብ ከተማ መቐለ ይኸውን፣
2. እቲ ብዓል መዚ ከም ኩነታቱ ንስርሑ ኣድለይቲ ዝኾኑ መሓውርን በቢብርኩ ጨናፍር ኣብያተ ፅሕፈትን ከጣይሽ ይኽእል።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ፣ ስልጣንን፣ ተግባርን

6. ኣወዳድባ

እቲ ብዓል መዚ ዝስዕቡ ኣካላት ይህልውዎ።

1. ናይ ስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልል የአከባቢ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ነው።

የባለስልጣኑ መቋቋም፣ ተጠሪነቱና ዓላማው

3 መቋቋምና ተጠሪነቱ

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል የአከባቢ ጥበቃ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ከዚህ በኋላ ባለስልጣን ተብሎ የሚጠራ ራሱን የቻለና ህጋዊ እውቅና ያለው አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. ይህ ባለስልጣን ተጠሪነቱ ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር ይሆናል።

4. ኣላማዎች

1. በክልሉ የሚካሄዱ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ የልማት እንቅስቃሴዎች አከባቢና ተፈጥሮ ሃብትን በዘላቂነት ለመጠቀም፣ ለመጠበቅና ለማልማት በሚያስችል ሁኔታ መካሄዱን ያረጋግጣል።
2. የክልሉ የገጠር መሬት በአግባቡ የሚያዝበት፣ የሚያስዳደርበትንና አጠቃቀሙ የሚወሰንበትን ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።
3. ተፈጥሮ ሃብት፣ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀምን እንዲሁም የአከባቢ ደህንነት በሚመለከት ሁሉም የሚመለከታቸው አካላት ግዴታቸውን እንዲወጡ የሚያስችል ህጋዊና ተቋማዊ ማዕቀፍ ይፈጥራል።

5. ዋና ጽ/ቤት

1. የባለስልጣኑ ዋና ጽ/ቤት መቀሌ ይሆናል
2. ባለስልጣኑ እንደሁኔታው ለስራው አስፈላጊ የሆኑ መዋቅሮችና በየደረጃው ቅርንጫፍ ጽ/ቤትን ሊያቋቁም ይችላል።

ክፍል ሁለት

አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር

6. አደረጃጀት

ባለስልጣኑ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል

1. የስራ አመራር ቦርድ

2. በቲ ቦርድ ተመልሚሉ ብርእሰ ምምሕዳር ዝሸወም፣ ናይቲ ብዓል መዚ ስራሕ መካየዲን ንስርሑ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ይህልው

2. በቦርድ ተመልምሎ በርእሰ መስተዳደሩ የሚሾም የባለስልጣኑ ስራ አስኪያጅና ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል

7. ኣባላት ቦርድ

1. እቲ በዓል መዚ ኣብ ዓንቀፅ 8 ናይዚ ኣዋጅ ዝተጠቐሰ ስልጣንን ተግባርን ዘለዎ ንኣሳልጠ ስርሑ ብላዕለዋይነት ዝመርሕ /ዘተሓባብር/ ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ዝተውፃዕኣ ቦርድ ይህልዎ፣
2. በዝሒን ተዋፅኦን ኣባላት እቲ ቦርድ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ይውሰን፣

7. የቦርድ ኣባላት

1. ይህ ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 የተጠቀሰ ስልጣንና ተግባር ያው ለስራው መቃናት በበላይነት የሚመራ /የሚያስተባብር/ ከተለያዩ አካላት የተውጣጣ ቦርድ ይኖረዋል።
2. የቦርድ አበላት ብዛትና ተዋጽኦ በትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል።

8. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ

1. ሓለዋ ከባቢ ኣጠቓቕማን ምምሕዳር መሬትን ኣመልኪቶም በቲ በዓል መዚ ዝቐርቡ ሓሳባት ፓሊሲ፣ ኣንፈታት፣ ሕገ ደንቢን መርሃ ግብርን ቅድሚ ናብ መንግስቲ ምቕራቦም ፈቲሹ የፅድቕ። ምስ ፀደቑ ኣፈፃፅምኦም ይከታተልን ይቆፃፀርን።

2. እቲ ብዓል መዚ ኣዳልዩ ዘቕርቦም ዝርዝር ኣፈፃፅማ ኣገደስቲ መምርሒታትን ደረጃታት ሓለዋ ከባቢ መርሚሩ የፅድቕ፣ ምስ ፀደቐ ኣፈፃፅምኦም ይከታተል።
3. ዝቐረበ ረቒቕ ሓሳብ መሓውራዊ ኣወዳድባ እቲ ብዓል መዚ ብምፍታሽ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ኮሚቴ የቕርብ፣ ክፀድቕ ይገብር።
4. ናይቲ ብዓል መዚ ናይ ነዊሕ፣ ማእኸላይን ሓፂርን እዋን ትልሚ መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብምቕራብ ንኽፀድቕ ይገብር፣
5. ናይቲ ብዓል መዚ ዓመታዊ ስራሕ ኣፈፃፅማ ኣጠቓቕማን በጀትን ይከታተል ይግምግም፣
6. ኣብ ዙርያ ሓለዋን ልምዓትን ከባቢ ዝንቀሳቐሱ ኣካላት ሕብረተሰብ፣ ውዳበታት ንክፍጠሩን ንኽጠናኸሩን ዘድሊ ድጋፍ ይገብር። ኣፈፃፅምኦምን ውፅኢቶምን ይግምግም፣

7. ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንርእሰ ምምሕዳር ይኸውን

8.የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

1. የአከባቢ ጥበቃ፣ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር በሚመለከት በባለስልጣኑ የሚቀርቡ የፓሊሲ፣ አቅጣጫዎች፣ ሕገ ደንብና መርሃ ግብር ውሳኔ ሃሳቦች ወደ መንግስት ከመቅረባቸው በፊት ገምግሞ ያጸድቃል፣ ካጸደቀ በኋላ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል ይቆጣጠራል።
2. ባለስልጣኑ አዘጋጅቶ የሚያቀርባቸው ዝርዝር የአፈጻጸም መመሪያዎችና የአከባቢ ጥበቃ ደረጃዎች መርምሮ ያጸድቃል፣ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል።

3. በሚቀርበው የባለስልጣኑ የአደረጃጀት መዋቅር ረቂቅ ሃሳብ በመገምገም ከነውሳኔ ሃሳብ ለስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ምክር ቤት ያቀርባል፣ እንዲጸድቅ ያደርጋል።
4. የባለስልጣኑ የረጅም፣ የመካከለኛና የአጭር ጊዜ እቅድ መርምሮ ለክክ ስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ምክር ቤት በማቅረብ እንዲፀድቅ ያደርጋል።
5. የባለስለጣኑ ዓመታዊ የስራ አፈጻጸምና በጀት ይከታተላል፣ ይገመግማል።
6. በአከባቢ ጥበቃና ልማት ዙርያ የሚንቀሳቀሱ የህብረተሰቡ አካላት፣ ድርጅቶች እንዲፈጠሩና እንዲጠናከሩ አስፈላጊ ድጋፍ ያደርጋል፣ አፈጻጸማቸውና ውጤታቸውን ይገመግማል።

7. ቦርዱ ተጠሪነቱ ለርእሰ መስተዳደር ይሆናል።

9. ስርዓት ኣዋህባ ውሳነ

1. ናይቲ ቦርድ ስሩዕ ኣኼባ ኣብ ሽዱሽተ ኣዋርሕ ሓደ ግዘ ኮይኑ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ህፁፅ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል፣

2. ናይቲ ቦርድ ኣባላት ክልተ ሲሶ/2/3/ እምተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣

3. ናይቲ ቦርድ ውሳነ ብኣብዝሓ ድምፂ ይሓልፍ፣ ድምፂ ማዕረ ኣብዝምቀለሉ ግዜ ኣካቢ ናይቲ ቦርድዘለዎ ወገን ዓራይ ይኸውን፣

4. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋጌ ሕሉው ኮይኑ እቲ ቦርድ ናይ ባዕሉ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ክውስን ይኽእል።

9. የውሳኔ አሰጣጥ ስነ-ስርአት

1. የቦርዱ መደበኛ ስብሰባ በየስድስት ወሩ አንድ ጊዜ ሆኖ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።

2. ከቦርዱ ኣባላት ሁለት ሶስተኛ /2/3/ በሰብሰባው ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።

3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ የቦርድ ሰብሳው ያለው ወገን አሸናፊ ይሆናል።

4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆነው ቦርድ የራሱን የስበሰባ ስነ-ስርአት ሊወስን ይችላል።

10. ስልጣንን ተግባርን ባዓል መዚ

እቲ ብዓል መዚ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፦

1. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ትሕዝቶ መሬት፣ ዓይነት መሬትን ስፍሓትን ብምፅናዕ ይሕዝ፣ የማሓድር፣ ኣጠቓቕምኡ ይከታተል፣ ይቆፀፀር፣ ውፂኢታዊነቱ ይግምግም።

2. ናይቲ ክልል ሃፍቲ መሬት ብምፅናዕ መረዳእታ ይእከብ፣ ኣገባብ ኣጠቓቕምኡ ይውስን፣ ከም ኣድላይነቱ ንተጠቀምቲ መረዳእታን ሓበሬታን ይህብ፣

3. ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መሬትን ኣመልኪቶም ኣብዝረኣዩ ጉዳያትን ፖሊሲ፣ ኣንፈታት ምምሕዳር መሬትን ኣገደስቲ ሕገ ማእቀፍ ረቂቕ ሓሳብ የዳሉው፣ ምስ ፀደቑ ነተግባራዊነቶም ግቡእ ምንቅስቓስ ይገብር፣ የተግብር።

4. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኳኑ መሬት ብዝተፈላዩ ምኽንያታት መፍረያይነቱ ከይስእን ካብ ጥቕሚ ወፃኢ ከይኸውንን ተጠቀምቲ መሬት ኣብ ትሕዝቶኦም ዝተፈላለዩ ክንክን ንኽገብሩ ዝሕግዝ መስርሕ የውፅእ፣ ኣስተምህሮ ይህብ፣ ናይ መተባብዒ ሜላታት ይምህዝ፣ ግቡኦም ኣብ ዘይፍፅሙ ስጉምቲ ይወስድ፣

10. የባለስልጣ ስልጣንና ተግባር

ባለስልጣኑ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል

1. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የመሬት ይዘት፣ ዓይነትና ስፋት አጥንቶና መዝግቦ ይይዛል፣ ያስተዳድራል አጠቃቀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ውጤታማነቱን ይገመግማል።

2. የክልሉ የመሬት ሃብት በማጥናት መረጃዎች ይሰበስባል፣ የአጠቃቀሙን አገባብ ይወስናል፣ እንደአስፈላጊነቱ መረጃውንና ምክርን ለቀጠቃሚዎች ይሰጣል።

3. የአከበባ ጥበቃ፣ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በሚመለከት የሚታዩ የፓሲ ጉዳዮችና የመሬት አስተዳደር አቅጣዎች አስፈላጊ የህግ ማእቀፍ ረቂቅ ሃሳብ ያዘጋጃል፣ ሲጸድቁ ለተግባራዊነታቸው ተገቢ እንቅስቃሴ ያደርጋል፣ ያስፈጽማል፣

4. መሬት በተለያዩ ምክንያቶች ምርታማነቱን እንዳያጣና ከጥቅም ውጭ እንዳይሆን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን የመሬት ተጠቃሚዎች በይዞታቸው ላይ የተለያዩ እንክብካቤዎች እንዲያደርጉ ስርአት ያወጣል፣ ትምህርት ይሰጣል፣ የማትግያ ዘዴዎችን ይቀይሳል፣ ግዴታቸውን በማይወጡ ላይ እርምጃ ይወስዳል።

5. ሓለዋ ኣከባቢን ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገፀር መሬትን ኣመልኪቱ ኣብ ካልኦት ዘፈራት ዘሎ ኣካይዳ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣
6. ግቡእ መሳርሒ ቅየሳን ሜላን ብምጥቃም ንሕድሕድ ብዓል ትሕዝቶ መሬት ናይ ትሕዝትኡ ዓቐንን መዳቦብቲን ዘርኢ ናይ መሬት ትሕዝቶ መረጋገፂ ካርታን ደፍተርን ይህብ፣
7. ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዝተውሃቦም ውልቀ ሰባት /ውዳበታት/ ዝሓዝዎ መሬት ናይ ምጥቃም መሰል ብውርሲ ወይ ብኽራይ ንኻልኣይ ወገን ዘማሓላልፉሉን ካልኦት መሬት ንምምሕዳርን ዝወፁ መምርሒታትን ደንብታትን የፈፅም፣
8. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኽን ካብ ትሕዝቶ መሬቶም ዝተፈናቐሉ ገባራት ብዘላቒነት እግሪ ዝተኸልሉን ዝጣየሽሉን ምኽኖም የፅንዕ፣ የተሓባብር ምጥያሾም ይከታተል፣ ነዚ እውን ግቡእ መምርሒታት ብምድላው ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል።

9. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ሕድሕድ መሬት ዘለዎ ፀጋ ልምዓት ኣብ ግምት ዘእተወ ኣፈፃፅማ ግምት ዘእተወ ግብሪ ክወፅእ ኣብ መፅናዕቲ ዝተመስረተ ናይ ውሳነ ሓሳብ ናብ ዝምልከቶ የቕርብ፡
10. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ብመንፅር እቲ ኣብ ስራሕ ዘሎ ፖሊሲ ኣጠቓቕማ መሬት ኣብ ክተሓዙ ዘለዎም ፕሮግራማትን ፕሮጀክትታትን ይውስን፣ ንተግባራዊነቶም ግቡእ ምንቅስቓስ ይገብር፣

11. ሰብ ውልቀ ሃብቲ ኣብ መሬት ናይ ልምዓት ስራሕቲ ቅድሚ ምጅማሮም ዘዳለውዎ ማናጅመንት ፕላን ኣጠቓቕማ ትልሞም/ፕላኖም/ን እናገምገመ የፅድቕ፣
12. ናይ ወረዳታት ምፍፃም ዓቕሚ ንምዕባይ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታት ክተኣታተውን ተዛመድቲ ስልጠናታት ክውሃቡን ይገብር፣
13. ኣብ ናይ ፌደራል ፖሊሲ ከባቢ ሓለዋ

5. የአከባቢ ጥበቃና የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀምን በሚመለከት በሌሎች አካላት ያለውን አካሄድ ይከታተላል፣ ይቆጣራል።
6. ተገቢ የቅየሳ መሳሪያና ዘዴን በመጠቀም ለያንዳንዱ የመሬት ባለይዞታ የይዞታውን ልክና አዋሳኝ የሚሳይ የመሬት ይዞታ መረጋገጫ ካርታን ደብተር ይሰጣል።

7. በመሬት የመጠቀም መብት የተሰጣቸው ግለሰቦች /ድርጅቶች/ የያዙትን መሬት የመጠቀም መብት በውርስ ወይም በኪራይ ለሁለተኛው ወገን የሚያስተላልፉበትን እና ሌሎች መሬትን ለማስተዳደር የሚወጡ መመሪያዎችንና ደንቦችን ይሰፈጽማል።
8. ከመሬት ይዞታቸው የሚፈናቀሉ አርሶ አደሮችበዘላቂነት የሚቋቋሙበትን መንገድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ያጠናል፣ ያስተባብራል፣ መቋቋመቸውን ይከታተላል። ለዚሁ ስራ ተገቢ መመሪያዎችን ያዘጋጃል በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል።

9. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር እያንዳንዱ መሬት ያለው የልማት ሃብት ግምት ውስጥ ያስገባ የግብር አወጣጥ ስርአት እንዲወጣ ያደርጋል። በጥናት ላይ የተመሰረተ የውሳኔ ሃሳብ ለሚመለከተው ያቀርባል።
10. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በስራ ላይ ያለው የመሬት አጠቃቀም ፖሊሲ መሰረት በማድረግ መያዝ በሚገባቸው ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች ይወሰናል፣ ለተግባራዊነቱም ተገቢ እንቅስቃሴ ያደርጋል።

11. የግል ባለሃብቶች በመሬት ላይ የልማት ስራ ከመጀመራቸው በፊት የአጠቃቀም እቅዳቸውን እየገመገመ ያጸድቃል።

12. የወረዳዎች የማስፈጸም አቅም ለማሳደግ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችንና ተዛማች ስልጠናዎችን እንዲሰጡ ያደርጋል።
13. የፌደራል የአከባቢ ፖሊሲ ላይ ተመስርቶ

ብምድራኽ ናይቲ ክልል ስልቲ ከባቢ ሓለዋን ሕጊታትን የዳሉ፣ እንትፍቀድ ድማ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።

14. ናይ ከባቢ ፅዕንቶ ገምጋም ንምክያድ ዝኽእሉ ስርዓት ይዝርግሕ፣ ኣፈፃፀምኦም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

15. በረኻነት ንምክልኻልን ዝተጎድኡን ዝዓረቑን ከባቢታት ስርዓት ምምሕዳር ንክሓውዩ ዘኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣ ናይ ኣፈፃፅማ ሜላታት ይዝርግሕ፣

16. ናይቲ ክልል ሃፍቲ በዝሃ ህይወት፣ ተፈጥሮኣዊን ሰብ ስራሕ ሃብታትን፣ ፓርክታትን ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ዝምልከቱ መፅናዕቲታት የካይድ። ሜላታት፣ ሕጊታት ደንብታትን የዳሉ። እንትፍቀድ በቢዝምለከቶም ኣካላት ክትግበር ይገብር። ኣፈፃፅምኦም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

17. ኣብቲ ክልል ማሕበረሰብ ከባቢኡ ብዝሓሸ መንገዲ ንክሕሉን ክንክን ክገብርን ኣስተምህሮ ይህብ፣ ዝተፈላለዩ መተባብዒታትን ናይ ቁፅፅር ሜላታትን ብምምሃዝ ክትግበር ይገብር፣ ጠቐምቲ ዝበሃሉ ልምዲታትን ኣሰራርሓታትን ይዝርግሕ፣

18. ብሕጊ ዝተደንገጉ ናይ ፌደራል ናይ ካባቢ ሓለዋ ደረጃታት ብዘይጓነፅ መልክዕ ናይቲ ክልል ናይ ከባቢ ደረጃታት የዳሉ፣ እንትፀድቕ ኣገባብ ብዘለዎም ኣካላት ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣

19. ኣብቲ ክልል ኣብ ዝኾነቦታ ዝርከብ ረሳሕ ፈሳስን ጓሓፍን፣ ኣተኣኻኽባ፣ ኣተሓሕዛ መሊስካ ምጥቃምን ናይ ኣወጋግዳ ሜልኡን ከምኡውን ኣብ ልዕሊ ናይ ወድሰብ ጥዕናን ድሕንነት ከባቢን ፀገም ብዘይፈጥር መልክዑ ምፍፃሙ የረጋግፅ፣ ነዚ ይውን ግቡእ መምርሒታት ብምድላው ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል፣

20.ናይቲ ክልል ኩነታት ከባቢ፣ ናይ መሬት ኣጠቓቕማን ምምሕዳር መረዳእታታት የተኣኻኽብ፣ ስርዓት ይዝርግሕ፣ መረዳእታታት የተኣኻኽብ፣ ትንተና ብምክያድ ንተጠቀምቲ

የክልሉን የአከባቢ ስልቶችንና ህጎችን ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድም በስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።

14. የአከባቢ ተጽእኖ ግምገማ ለማካሄድ የሚያስችሉ ስርአቶችን ይዘረጋል አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።

15. በረሃማነትን ለመከላከልና የተጎሳቆሉና የተራቆቱ አካባቢዎችን ሰርዐተ ምህዳር መልሶ ለማገገም የሚያስችሉ ጥናቶች ያካሄዳል፣ የማስፈፀሚያ ዘዴዎችን ይዘረጋል።

16.የክልሉ ብዝሃ ህይወት ሃብት፣ ተፈጥሮአዊና ሰው ሰራሽ ፓርኮች አጠቃቀምና አያያዝን የሚመለከቱ ጥናቶች ያካሂዳል። ስልቶችን ህጎችንና ደንቦችን ያዘጋጃል። ሲፈቀድም በሚመለከታቸው አካላት እንዲተገበር ያደርጋል። አፈፃፀማቸውንም ይቆጣጠራል፣

17. በክልሉ ማህበረሰቦች አከባቢያቸውን በተሻለ ሁኔታ ለመጠበቅ እንዲችሉ ትምህርት ይሰጣል። የተለያዩ የማበረታቻና የቁጥጥር ዘዴዎችን በመቀየስ ተግባራዊ ያደርጋል ጠቃሚ የሚባሉ ልምዶችና አሰራሮችን ያሰራጫል።

18. በህግ የተደነገጉ የፌደራሉ የአከባቢ ደረጃዎች ሳይጣሱ የክልሉን የአከባቢ ደረጃዎች ያዘጋጃል። ሲጸድቅም አግባብ ባላቸው አካላት በስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል።

19. በክልሉ በየትኛውም ቦታ የሚገኝ ፈሳሽና ደረቅ ቆሻሻን አሰባሰብ፣ አያያዝ፣ መልሶ መጠቀምና አወጋገድ፣ የሰውን ጤና፣ የአከባቢን ደህንነት ላይ ችግር በማይፈጥር ሁኔታ መፈጸሙን ያረጋግጣል፣ ለዚሁም ተገቢ መመሪያዎችን በማዘጋጀት በስራ ላይ ማዋላቸውን ይከታተላል።

21. የክልሉ የአከባቢ፣ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር መረጃዎች ለማደራጀት ስርዐት ይዘረጋል፣ መረጃዎች ያሰባስባል፣ ትንታና እያካሄደ ለተጠቃሚዎች

ክባፃሕ ይገብር፣

21. ናይቲ ክልል ኲነታት ከባቢ፣ መሬት ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን ዝምልከቱ እዋናዊ ፀብፃባት ንቦርድን ንናይ ክልል ስራሕ ፈፃሚነትን የቕርብ፣

22. ኣብቲ ክልል ከባቢ፣ መሬት ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን ዝምልከቱ ጉዳያት ንዝምልከቶም ኣካላት ምኽርን ናይ ቴክኒክ ሓገዝን ይህብ፣

23. ካልኦት ኣካላት ኣብ ገጠር መሬት ዝገብርዎ ምንቅስቓስ ምስ ዘሎ ኣዋጃትን መምርሒታትን ዘለዎ ምዝማድ ይከታተል፣ ይፍፅም፣

24. ኣብ ምስላጥ ምምሕዳር፣ ኣጠቓቕማን መሬት ከባቢ ሓለዋን ሓገዝ ክገብሩ ዝኽእሉ ኣካላት ገበርቲ ሰናይ ትካላትን መንግስትን የተኣላልሽ፣ ግቡእ ምንቅስቓስ ዓቕሚ ምዕባይ መሓውሩ ብምስላጥ ኣፈፃፅማ እቲ መሓውር ክፀፍፍ ይገብር፣

25. ወናኒ ንብረት ይኸውን፣ ውዕሊ ይወዓዓል፣ ብስሙ ይክሰስ፣ ይኸሰስ፣

26. ዕላማታት ንምፍፃም ዝኽእሉ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

11. ስልጣንን ተግባርን መካየዲ ስራሕ

መካየዲ ስራሕ ዝስዕቡ ተግባራት ይህልውዎ

1. ናይቲ በዓል መዚ ዋና መፈፀሚ ስራሕ ብምዃን ስራሕቲ ይመርሕ፣ የመሓድር፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ እቲ መካየዲ ስራሕ

   ሀ. በዚ ኣዋጅዚ ዓንቀፅ 10 ዝተጠቐሰ ናይቲ ብዓል መዚ ስልጣንን ተግባራትን ኣብ ስራሕ የውዕል፣

   ለ. ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የማሓድር፣ የሰናብት፣

   ሐ. ናይቲ በዓል መዚ ናይ ስራሕ ፕሮግራምን በጀትን የዳሉ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

   መ. ነቲ ብዓል መዚ ዝተፈቐደሉ በጀት መሰረት ብምግባር ገንዘብ ወፃኢ ይገብር፣

   ሰ. እቲ ብዓል መዚ ምስ ሳልሳይ ወገን ብዝገብሮ ርክብ ኩሉ ነቲ ብዓ መዚ ይውክል፣

እንዲዳረስ ያደርጋል፣፣

21. የክልሉ አከባቢ፣ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደርን የሚመለከቱ ወቅታዊ ዘገባዎችን ለቦርዱና ለክልሉ ስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ያቀርባል።

22. በክልሉ አከባቢን፣ መሬት አጠቃቀምና አስተዳደርን በሚመለከቱ ጉዳዮች ለሚመለከታቸው አካላት ምክርና የቴክኒክ እገዛን ይሰጣል።

23. ሌሎች አካላት በገጠር መሬት የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ ካሉት አዋጆችና መመሪያዎችን በማዛመድ ይከታተላል፣ ይፈጽማል።

24. የመሬት አስተዳደር፣ አጠቃቀምና በአከባቢ ጥበቃ ስራዎችን በመደገፍ እርዳታ ሊያደርጉ የሚችሉ አካላት ግብረ ሰናይ ድርጅቶችና፣ መንግስታትን ያፈላልጋል። የመዋቅሩ አቅም እንዲያድግና ጥራት ያለው አፈጻጸም እንዲኖረው ተገቢ እንቅስቃሴ ያደርጋል።

25. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል።

26. አላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

11. የስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር

ስራ አስኪያጁ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል

1. የባለስልጣኑ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ስራዎች ይመራል ያስተዳድራል

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰ እንዳለ ሆኖ ስራ አስኪያጁ

   ሀ. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 10 የተጠቀሰ የባለስልጣኑን ተግባራት በስራ ላይ ያውላል።

   ለ. በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል።

   ሐ. የባለስልጣኑን የስራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድ በስራ ላይ ያውላል።

   መ. ለባለስልጣኑ የተፈቀደለት በጀት መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል።

   ሰ. ባለስልጣኑ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለስልጣኑን ይወክላል።

ረ. ናይቲ ብዓል መዚ ስራሕ ምንቅስቓስ ዝምልከት እዋናዊ ፀብፃብ ነቲ ቦርድን ርእሰ ምምሕዳርን የቕርብ፣

12. ስልጣንንን ትግባርን ምክትል መካየዲ ስራሕ

1.በቲ ዋና መካየዲ ስራሕ ተፈሊዮም ዝወሃብዎ ተግባራት ይፍፅም፣

2. እቲ ዋና መካየዲ ስራሕ ኣብ ዘይህልዎሉ ወይከዓ ስርሑ ክፍፅም ኣብዘይኽእለሉ እዋን ንዕኡ ተኪኡ ይሰርሕ።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላዩ ድንጋገታት

13. በጀት

ናይቲ ክልል በዓል መዚ በጀት ካብዞም ዝስዕቡ ናይ ገንዘብ ፍልፍላት ዝምደብ ይኸውን።

1. በቲ ክልል መንግስቲ ዝምደብ በጀት

2. ካብ ዝርከብ ሓገዝ ይኸውን።

14. ናይ ሒሳብ መዛግብቲ

1. እቲ ብዓል መዚ ዝተማለአን ትኽክለኛ ዝኾነን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ፣

2. ናይቲ ብዓል መዚ ሒሳብ መዛግብቲ ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን ብናይ ክልል ኦዲት ቤት ፅዮ ይምርምር።

15. ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸውን ደንቢ ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ስራሕ ፈፃሚት ክወፀሉ ይኽእል።

16. ዝተስዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ኣጠቓቕማ ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 23/1989 ዓንቀፅ 11/2/ ምምሕዳር መሬት ዝምልከት እዚ ኣዋጅ ስዒቡ ዝወፀ ናይ ገጠር መሬት ኣጠቓቕማን ስራሕ ኢንቨስትመንት ልምዓት ሕርሻ ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 15/1994 ዓንቀፅ 3 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።

2. ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 12/2/ ናይ መሬት ኣጠቓቕማን ናይ መሬት ኣጠቓቕማን ፓሊሲ ዝምልከት ከምኡውን ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 11 ዝተቐመጠ ከባቢ ሓለዋ ፓሊሲ ዝምልከት በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።

ረ. የባለስልጣኑ የስራ እንቅስቃሴ በተመለከተ ወቅታዊ ዘገባ ለቦርዱና ለርእሰ መስተዳደሩ ያቀርባል።

12. የምክትል ስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር

1. በዋናው ስራ አስኪያጅ ተለይተው የሚሰጡትን ተግባራት ይፈጽማል

2. ዋናው ስራ አስኪያጅ በማይኖርበት ወይም ስራ ውን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜ እርሱን ተክቶ ይሰራል።

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

13. በጀት

የክልሉ ባለስልጣን በጀት ከሚከተሉት የገንዘብ ምንጮች የሚመደብ ይሆናል

1. በክልሉ መንግስት ከሚመደብ በጀት

2. ከሚገኙ እርዳታ ይሆናል

14. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለስልጣኑ የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል።

2. የባለስልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በክልሉ የኦዲት መ/ቤት ይመረምራል

15. ደንብ የማውጣት ስልጣን

ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልግ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈጻሚ ሊወጣ ይችላል።

16. የተሻሩና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ህጎች

1. የገጠር መሬት አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 23/1989 አንቀጽ 11/2/ የመሬት አስተዳደር በሚመለከትና ይህን አዋጅ ተከትሎ የወጣ የገጠር መሬት አጠቃቀምና የኢንቨስትመንት ልማት ስራ እርሻ ተፈጥሮ ሃብት ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 15/1994 አንቀጽ 3 በዚሁ አዋጅ ተሽሮዋል።

2. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀጽ 12/2/ የመሬት አጠቃቀምና የመሬት አጠቃቀም ፓሊሲ እንዲሁም በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 11 የአከባቢ ጥበቃ ፓሊሲን በሚመለከት የተቀመጡበዚሁ አዋጅ ተሽረዋል።

3. ነዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ በዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

17. እቲ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅዚ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ሚያዝያ/1996

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

3. ይህ አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ህግ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

17. አዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆና።

ሚያዝያ/1996

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳደር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.9
መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.9
መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ/ም

አወዳድባ፣ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቑፅሪ 63/1995 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ፣ ቁፅሪ አዋጅ 78/1996

የርእሰ መስተዳደር ጽ/ቤትን አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 63/1995 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ፣ አዋጅ ቁጥር 78/1996

አወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቑፅሪ 63/1995 ንምምሕያሽ ዝወፀ አዋጅ፣ ቁፅሪ አዋጅ 78/1996

አወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ምምሕያሽ ኣድላይኾይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ49/3/ሀ/ እዚ ዝስዕብ መማሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ አሎ።

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "አወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳርን መመሓየሺ ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 78 /1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2 መመሓየሺ

ዓንቀፅ 9 ንኡስ ዓንቀፅ 9 ናይቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ ንኡስ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ 9ኾይኑ ይቕፅል።

ዓንቀፅ 3 ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ሚያዝያ 1996 ዓ.ም
መቐለ
ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሂራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ

የርእሰ መስተዳደር ጽ/ቤትን አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 63/1995 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ፣ አዋጅ ቁጥር 78/1996

የርእሰ መስተዳደር ጽ/አደራጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ቤት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ የሚከተለውን ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

አንዓጽ 1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የርእሰ መስተዳደር ጽ/ቤት አደረጃጅት፣ ስልጣንና ተግባር ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 78/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ዓንቀፅ 2 ማሻሻያ

አንቀፅ 9 ንኡስ ዓንቀፅ 9 ተሰርዞ ንኡስ አንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ 9 ሆኖዋል።

ዓንቀፅ 3 ኣዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ሚያዝያ 1996 ዓ.ም
መቐለ
ፀጋይ በርሀ
ርእሰ መስተዳድር
ብሂራዊ ክላላዊ መንግስቲ ትግራይ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.3 መቐለ ታሕሳስ 1996ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.3 መቐለ ታህሳስ 1996ዓ/ም

ደንቢ ሰራተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ ደንቢ 30/1996 ዓ.ም	ደንብ ቁጥር 30/1996 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የማዘጋጃ ቤቶች የሰው ኃይል አስተዳደር ደንብ

ደንቢ ሰራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ ደንቢ 30/1996 ዓ.ም

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ኣጣይሻ፣ ኣወዳድባን ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ንምውሳን ኣዋጅ ቁፅሪ 65/1995 ስለዘውፀአ

እቲ ኣዋጅ ፣ ከተማታት ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛ ኣብያተ ማዘጋጃ ፣ ሰራሕተኛታተን ባዕለን ክቖፅራ፣ ከማሓድራን ስጉምትታት ዲሲፕሊን ክወስዳን ንክኽእላ፣ ዓርሰ ምምሕዳር ካብዘረጋግፅ መትከል ሕገ መንግስቲ ዝፈልፈለ ስለዝኾነ፣

እቲ ኣዋጅ ከተማታት ሕጊ ሰራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ምስ መሰረታዊ መትካላት ኣዋጅ መስርሕን ሰራሕተኛን ከምኡ'ውን ምስ ሰራሕተኛታት ሲቪል ሰርቪስ ክሳነ ከምዝለዎ ስለዝደንገገ፣

ብሕጊ ምምሕዳር ስራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ኣቢልካ፣ ኣብ ብቅዓት ዝተመስረተ፣ ስሉጥ ፣ ብቑዕ፣ ተዓፃፃፋይ፣ ግልፂ መሳታፋይን ውፅኢት ተኮርን ዝኾነ ስርዓት ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ምርግጋፅ ኣገዳሲ ብምኳኑ፣

እቲ ሓዱሽ ስርዓት ምምሕዳር ሰራሕተኛታት፣ ንኣብያተ ማዘጋጃ ሓደሽቲ ሰራሕተኛታት ንምስሓብ፣ ንብቑዓትን ንጡፋትን ሰራሕተኛታት ንምፅቃብ ዘኽእልን መሰረታዊ መሰላት እቶም ሰራሕተኛታት ዘረጋግፅን ዘኽብርን ምግባር ኣድላዩ ብምኳኑ።

ስለዝኾነ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ

ደንብ ቁጥር 30/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የማዘጋጃ ቤቶች የሰው ኃይል አስተዳደር ደንብ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት የከተሞች አደራጃጀት፣ ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን አዋጅ ቁጥር 65/1995 ስለወጣ፣

አዋጅ ከተሞች በማዘጋጃ ቤቶት የስራተኛ ሕግ መሰረት ሰራተኞቻቸው እራሳቸው የመቅጠር ማስተዳደርና የዲስፕሊን እርምጃ መውሰድ እንዲችሉ፣ ራስን በራስ ማስተዳደር ከሚያረጋግጠው ህገ መንግስታዊ መርህ የመነጨ ስለሆነ፣

አዋጅ ከተሞች የማዘጋጃ ቤቶች የሰራተኞች ህግ ከአሰሪና ሰራተኞች አዋጅና ከሲቪል ሰርቪስ ሰራተኞች አዋጅ መሰረታዊ መርሆዎች ጋር መጣጣም እንዳለበት ስለደነገገ፣

የማዘጋጃ ቤቶች የሰራተኞች አስተዳደር ህግ መሰረት በማድረግ በብቃት ላይ የተመሰረተ፣ ቀልጣፋ የአሰራር ግልፅነት ያለው እና ውጤት ተኮር የሰራተኞች አስተዳደር ስርዓት ማረጋገጡ አስፈላጊ በመሆኑ፣

አዲሱ የሰራተኞች አስተዳደር ስርዓት ፣ ማዘጋጃ ቤቶች ብቃትና ችሎታ ያላቸውን ሰራተኞች ለመሳብና በስራ ላይ ለማቆየት የሚያስችል የሰራተኞችን መሰረታዊ መብቶች የሚያረጋግጥና የሚያከብር ማድረጉ አስፈላጊ በመሆኑ፣

መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ዓንቀፅ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ነዚ ደንቢ'ዚ ኣውፂኡ ኣሎ።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 9.90

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በትግራይ ብሄራዊ ክልል ህገ መንግስት ዓንቀፅ መሰረት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ክፍሊ ሓደ
ጠቕላላ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ደንቢ'ዚ "ደንቢ ሰራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ፣ ቁፅሪ 30/1996" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ኣጠቓቕማ እቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ፣ ኣብዚ ደንቢ፡-

1. "ቦርድ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 65/1995 ዓንቀፅ 37 ዝተጣየሸ ንደንቢ ሰራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ዝጥምት እዩ።
2. "ከተማ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 65/1995 ዓንቀፅ 5 ብስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምኽታሙ ኣፍልጦ ዝረኸበ ማሕበረሰብ'ዩ።
3. "ቤት ምኽሪ ከተማ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 15(1) ኣብ ከተማታት ዝቖመ ቤት ምኽሪ'ዩ።
4. "ሰራሕተኛ" ማለት ብመሰረት እዚ ደንቢ ኣብ ኣብያተ ማዘጋጃ ብቐዋሚ ወይ ከዓ ብጊዚያዊ ዝስርሕ ሰብ ኮይኑ ኣብዚ ደንቢ ንዘይሕቆፉ ወይ ከዓ ብካልኦት ደንብታት ንዝምሓደሩ ግን ዘይሓውስ'ዩ።
5. "ብምኽንያት ስራሕ ዝበፅሑ ጉድኣታት" ማለት ኣብ ስራሕ እንዳሃለካ ዝበፅሕ ሓደጋ ወይ ከዓ ብምኽንያት ስራሕ ዝመፅእ ሕማም ኮይኑ ኣብ ኣዋጅ መስርሕን ሰራሕተኛን ፌዴራል ቁፅሪ 42/85 ዓንቀፃት 97ን 98ን ከምዝተገለፀን ከምዝተ ዘርዘረን'ዩ።
6. "ከንቲባ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 65/1995 ዓንቀፅ 16/(1) ዋና መካየዲ ስራሕን ዋና መማሓደርን እቲ ከተማ ኮይኑ ንኽገልግል ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝሸወም'ዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ ደንብ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የማዘጋጃ ቤቶች የሰው ኃይል አስተዳደር ደንብ ቁጥር 30/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር፣ በዚህ ደንብ፡-

1. "ቦርድ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 37 መሰረት የተቋቋመ የማዘጋጃ ቤቶች ሰራተኞችን ደንብ የሚመለከት ነው።
2. "ከተማ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 5 መሰረት በክልሉ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ውሳኔ በከተማነት እንዲደራጅ እውቅና የተሰጠው ማህበረሰብ ማለት ነው።
3. "የከተማ ምክር ቤት" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 አንቀፅ15/1/ መሰረት በከተሞች የተቋቋመ ምክር ቤት ነው።
4. "ሰራተኛ" ማለት በዚህ ደንብ መሰረት በቋሚነት ወይም በጊዚያዊነት በማዘጋጀት ቤት ውስጥ ተቀጥሮ የሚሰራ ሰው ሆኖ በዚህ ደንብ ለማይታቀፍ ወይም በሌሎች ደንቦች የሚተዳደረውን ግን አይጨምርም።
5. "በስራ ምክንያት የሚደርስ ጉዳይ" ማለት ስራ ላይ እያለህ የሚደርስ አደጋ ወይም በስራ ምክንያት የሚመጣ ህመም ሆኖ በፌዴራል አሰሪና ሰራተኛ አዋጅ ቁጥር 42/85 አንቀፅ 97 እና 98 እንደተገለፀውና እንደተዘረዘረው ነው።
6. "ከንቲባ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተከሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 16/1/ መሰረት የአንድ ከተማ ዋና ስራ አስኪያጅና ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ እንዲያገለግል በከተማው ምክር ቤት የሚሾም ነው።

7. "ኮሚቴ ከንቲባ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 65/1995 ዓንቀፅ 16(3) ናይቲ ከተማ ስራሕ ፈፃሚት ኮይኖም ንከገልግሉ ብመቅረባይነትከንቲባ ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝሸወሙ ኣባላት ዝሓዘ ኣካል እዩ።

8. "መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ65/1995 ዓንቀፅ 17(1) ንስራሕ ግልጋሎት ከተማ ክመርሕ ብከንቲባ ዝሸወም ሓላፊ እዩ።

9. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ቤት ፅሕፈት ልማት ከተማ ክልል ትግራይ ማለት'ዩ።

10. "ከተማዊ ሕጊ" ማለት ምስ ላዕለዎት ሕግታት ዝሳነ ዝኮነ ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝተደንገገ ሕጊ ማለት እዩ።

11. "ኣዋጅ" ማለት ኣዋጅ ከተማታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 65/1995 ማለት እዩ።

3. ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ደንቢ'ዚ ብስራሕ ፈፃሚ ኮሚቴ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኣዋጅ 65/1995 ኣፍልጦ ኣብ ዝርከባ ኩለን ከተማታት ትግራይ ተፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ

ትካላዊ መሓውርን ኣመዳድባ ስራሕትን

4. ትካላዊ መሓውር

1. ቤት ምክሪ ከተማ ቦርድ ብዘቅርቦም መፅናዕትታትን መበገሲ ሓሳባትን መሰረት ትካላዊ መሓውርን መዳባት ስራሕትን ከተምኦም ይውሰኑ።
2. ትካላዊ መሓውርን መደባት ስራሕትን ምምሕዳር ከተማታት ዝውሰኑ ነዞም ዝስዕቡ ነጥቢታት ኣብ ግምት ብምእታው ይኸውን።

ሀ. ዕላማ፣ ዓቅምን ግልጋሎት እቲ ከተማ

7. "የከንቲባ ኮሚቴ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 አንቀፅ 16/3/ መሰረት የአንድ ከተማ ስራ አስፈፃሚ ሆነው እንዲያገለግሉ በከንቲባው አቅራቢነት በከተማው ምክር ቤት የሚሾሙ አባላት የያዘ አካል ነው።

8. "የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 17/1/ መሰረት የከተማ አገልግሎቶችን በበላይነት ለመምራት ብከንቲባው የሚሾም ኃላፊ ነው።

9. "ፅሕፈት ቤት" ማለት የትግራይ ክልል ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት ነው።

10. "ከተማ ህግ" ማለት ከበላይ ህጎች ጋር የሚጣጣም በከተማ ምክር ቤት የተደነገገ ህግ ነው

11. "አዋጅ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 ነው።

3. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በአዋጅ ቁጥር 65/1995 መሰረት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እውቅና ባገኙ ሁሉም ከተሞች ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

ድርጅታዊ መዋቅር እና የስራዎች አመዳደብ

4. ድርጅታዊ መዋቅር

1. ቦርድ በሚያቀርባቸው ጥናቶች መነሻ ሃሳቦች መሰረት አንድ የከተማ ምክር ቤት የከተማውን ድርጅታዊ መዋቅርና የስራ መደቦች ይወስናል።
2. የከተማ አስተዳደሮች ድርጅታዊ መዋቅርና የስራ መደቦች የሚወሰኑት የሚከተሉት ነጥቦች ግምት ውስጥ በማስገባት ይሆናል።

ሀ. ዓላማ፣ አቅምና የከተማውን አገልግሎቶች

ንምፍፃም ዘሎ ኩነታትን፣

ለ. ኣብቲ ከተማ ዘለው ፀገማትን ዝርከብ ሃብትን፣

ሐ. ዝሓቶ ንጥፈት፣ ብቕዓትን ተዓፃፃፍነትን፣

መ. ከምዚኦም ዝበሉ ካልኦት ተመሳሰልቲ ነገራትን።

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እዚ ደንቢ ንምክያድ እቲ ቤት ምክሪ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቡዎ ንቦርድን ንቤት ፅሕፈትን ልምዓት ከተማን ከማኽር ይክእል እዩ።

4. ቤት ምክሪ ኣድላይ መሲሉ እንተርኺቡዎ ኣብ ትካላዊ መሓውርን ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ ቤት ማዘጋጃኡን ምስትኽኻላት ክገብር ይኽእል እዩ።

5. አመዳድባ ስራሕቲ

1. ቤት ምኽሪ ከተማ ነዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ኣብ ግምት ብምእታው ሓደሽቲ መደባትን ብርክታትን ስራሕቲ ከውፅእ ይኽእል እዩ።

ሀ. ዓይነት ግልጋሎት፣ ተግባር፣ ዝጠልቦ ሞያ ወይ ከዓ ዘፈረ ሰርሑ፣ ክብደትን ሕልኽላኽነትን እቲ ስራሕን፣ ዘለዎ ደረጃ ሓላፍነትን፣

ለ. ዝሓቶ ብርኪ ትምህርቲ፣ልምዲ ስራሕ፣ ፍልጠት፣ ክእለትን ብቕዓትን ብምምዝዛን።

2. ቤት ምኽሪ ከተማ ብመሰረት ዘውፅኦም ረቛሒታት ሓደሽቲ መደባትን ብርክታትን ስራሕ ንክውፅኡ ስልጣን ክህቦም ይኽእል እዩ።

3. ቦርድ ንኣመዳድባን ብርክታት ስራሕትን ኣመልኪቱ ኣድላይቲ መፅናዕታት ብምክያድ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።

4. ኣብ ዝግበሩ መፅናዕትታት ከተማታት ንጡፍ ተሳትፎ ክገብራ ኣለውን።

5. ሓደ መደብ ስራሕ እንደገና ክምደብ ዝኽእል

ሀ. እቲ ፈለማ ዝተካየደ ምደባ ስራሕ ሰሕተት እንተነይሩዎ፣

ለመፈፀም ያሉ ሁኔታዎች፣

ለ. በከተማው ውስጥ ያሉ ችግሮችና የሚገኝ ሃብት፣

ሐ. ከሚጠይቀው ትምህርት፣ ልምድ፣ እውቀት፣ ችሎታና ክህሎት፣

መ. እነዚህ ያሉት ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች፣

3. በዚህ የከተማ ምክር ቤት አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ያለውን ለማካሄድ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ለቦርድ እና ለከተማ ልማት ፅህፈት ቤት ማማከር ይችላል።

4. የከተማ ምክር ቤት አስፈላጊ መስሎ ካገኘው በማዘጋጃ ቤቱ ድርጅታዊ መዋቅርና የሰው ኃይል አስተዳደር ማስተካከያዎች ሊያደርግ ይችላል።

5 የስራዎች አመዳደብ

1. የከተማ ምክር ቤት ከዚህ በታች ያሉ ነጥቦች ግምት ውስጥ በማስገባት አዳዲስ የስራ መደቦችና ደረጃዎች ሊያወጣ ይችላል።

ሀ. የአገልግሎት አይነት፣ ተግባር፣ የሚጠይቀው ሙያ ወይም የስራ ዘርፍ፣ የስራው ካበድነትና ውስብስብነት፣ ያለው ደረጃና ኃላፊነት፣

ለ. የሚጠይቀው የትምህርት ደረጃ ስራ ልምድ፣ እውቀት፣ ችሎታና ብቃት በማመዛዘን፣

2. የከተማ ምክር ቤት በሚያወጣቸው መመዘኛዎች መሰረት አዳዲስ የስራ መደቦችና ደረጃዎች እንዲያወጡ ለከንቲባው ወይም ለከተማው አገልግሎት ስራ አስኪያጅ ስልጣን ሊሰጣቸው ይችላል፣

3. ቦርድ የስራዎች አመዳደብና ደረጃ አስመልክቶ አስፈላጊ ጥናቶችን በማካሄድ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።

4. የከተማ ምክር ቤት አስፈላጊ መስሎ ካገኘው በማዘጋጃ ቤቱ ድርጅታዊ መዋቅርና የሰው ኃይል አስተዳደር ማስተካከያዎች ሊያደርግ ይችላል።

5. አንድ የስራ መደብ እንደገና ሊመደብ የሚችለው

ሀ. የመጀመሪያ የስራ ምደባ ስህተት ሆኖ ሲገኝ፣

www.abyssinialaw.com

ለ. ሓደሽቲ ምዕባለታት ንዳግም ምድባ ብቑዕ ምኽንያታት እንትኮኑ፣

ክፍሊ ሰለስተ

መሃያ፣ ኣበልን ካልኣት ጥቅማ ጥቅምታትን

6. ስኬት መሃያ

1. ቦርድ ብዘቅርቦም መፅናዕትታትን መበገሲ ሓሳባትን መሰረት ቤት ምክሪ ከተማ ስኬል መሃያ ምምሕዳር ከተማ ይውሰን። እቲ ስኬል መሃያ ፣ ንማዕረ መዳባት ስራሕ ማዕረ መበገሲ መሃያ ኣብ ዝብል መትከል ዝተመስረተ ይከውን።
2. እቲ ስኬል መሃያ ነዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ኣብ ግምት ብምእታው ይስናዳእ።

ሀ. ብቑዓትን ንጡፋትን ሰራሕተኛታት ዘተባብዕን ዝሰሕብን ስኬል መሃያ ምውፃእ፣

ለ. ኩለመዳያዊ ዓቅሚ ፋይናንስ እቲ ከተማ

3. እቲ ቦርድ ኣብ ዘካይዶም መፅናዕትታት፣ ከተማታት እጃመን ከወፍያ (ክሳተፋ) ኣለወን።
4. እቲ ስኬል መሃያ፣ መበገስን መወዳእታን መሃያ ከምኡ'ውን በብጊዚኡ ዝግበር ወሰኽ መሃያን ብርክታቱን ዘርኢ ዝርዝር ይህልዎ።
5. እቲ ቦርድ በብጊዚኡ ንዝርኣዩ ለውጥታት ኢኮኖምን ካልኣት ምኽንያታትን ኣብ ግምት ብምእታው እንተውሓደ ሓደ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ ዓመት እንዳፅነዐ ለውጢ ስኬል መሃያ ይገብር።

7 እዋን መኽፈሊ መሃያ

1. ነፍሲ ወከፍ ከተማ ኣብ መወዳእታ ወርሒ ንሰራሕተኛታቱ ወይ ከዓ ሕጋዊ ወከልቶም መሃያ ይከፍል።
2. ኣብ ውስናት መደባት ስራሕ ንዝቑፀሩ ስራሕተኛታት ኣብ ንኡስ ቁፅሪ(1) ካብ ዝተገለፀ ኣብ ዝሓፀረ እዋን ንምክፋል፣ እቲ ቦርድ መምርሒ ከውፅእ ይክእል'ዩ።

8 ወሰኽ መሃያ

1. ሰራሕተኛታት ኣብያተ ማዘጋጃ ብመምርሒ ብዝውሰን መሰረት ወሰኽ መሃያ ይረኽቡ። መጠን ወሰኽ መሃያ ብቦርድ ይውሰን።

ለ. አዳዲስ ዕድገቶች ዳግም ምደባ ለማካሄድ ብቁ ምክንያቶች ሲሆኑ፣

ክፍል ሦስት

ደመወዝ፣ አበል እና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች

6. የደመወዝ ስኬል

1. ቦርድ በሚያቀርባቸው ጥናቶችና መነሻ ሃሳቦች መሰረት የከተማው ምክር ቤት የከተማ መስተዳድሩን የደመወዝ ስኬል ይወሰናል። የደመወዝ ስኬሉ ለእኩል የስራ መደብ እኩል መነሻ ደመወዝ በሚለው መህር ላይ የተመሰረተ ይሆናል።
2. የደመወዝ ስኬሉ የሚከተሉትን ነጥቦች ግምት ውስጥ በማስገባት ይዘጋጃል፣

ሀ. ብቁ ሰራተኞችን የሚያበረታታና የሚሰብ የደመወዝ ስኬል ማውጣት፣

ለ. የከተማው አጠቃላይ የፋይናንስ ዓቅም

3. ቦርድ በሚያካሂዳቸው ጥናቶች ከተሞች ድርሻቸውን ሊወጡ/በጥናቱ መሳተፍ/ አለባቸው።
4. የደመወዝ ስኬሉ መነሻና መድረሻ ደመወዝ እንዲሁም በየጊዜው የሚደረገውን የደመወዝ ጭማሪ እና እርከኖቹን የሚያሳይ ዝርዝር ይኖረዋል።
5. ቦርድ በየጊዜው የሚከሰቱ የኢኮኖሚ ለውጦችንና ሌሎች ሁኔታዎችን ግምት ውስጥ በማስገባት ቢያንስ በአምስት ዓመት ውስጥ አንድ ጊዜ እያጠና የደመወዝ ስኬል ለውጥ ያደረጋል።

7 ደመወዝ መክፈያ ጊዜ

1. ማንኛውም ከተማ በየወሩ መጨረሻ ለሰራተኞቹ ወይም ለህጋዊ ወኪሎቻቸው የደመወዝ ክፍያ ይፈፅማል።
2. በተወሰኑ የስራ መደቦች ለሚቀጠሩ ሰራተኞች በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 ከተገለፀው ባነሰ ጊዜ ክፍያ ለመፈፀም የሚያስችል መመርያ ቦርድ ሊያወጣ ይችላል።

8 የደመወዝ ጭማሪ

1. የማዘጋጃ ቤት ሰራተኞች በመመሪያ በሚወሰን መሰረት የደመወዝ ጭማሪ ያገኛሉ። የደመወዝ ጭማሪው መጠን በቦርድ ይወሰናል።

2. መጠን ኣፈላላይ ወሰኽ መሃያ ኣብ ንጥፈት ሕድሕድ ሰራሕተኛታ ዝተመስረተ ይከውን። ንመጠን ወሰኽ መሃያ መሰረት ብምግባር ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ፣ ዘዕግብ፣ ብዛዕሚ ዘዕግብን" "ኣዝዩ ዝለዓለ"ን ተባሂሉ ክምደብ ይኽእል እዩ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ(1) ዝተገለፀ ወሰኽ መሃያ፣ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስርሑ "ትሕቲ ዘዕግብ" ንዝኮነ ሰራሕተኛ ተፈፃሚ ኣይከውንን።

2. የደመወዝ ጭማሪው መጠን በእያንዳንዱ ሰራተኛ የስራ አፈፃፀመ ውጤት ላይ የተመሰረተ ይሆናል። ለደመወዝ ጭማሪው መጠን የስራ አፈፃፀም ውጤት "አጥጋቢ"፣ እና "በጣም ከፍተኛ" ተብሎ ሊመደብ ይችላል።
3. ከዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተገለፀው የደመወዝ ጭማሪ የስራ አፈፃፀም ውጤቱ "ከአጥጋቢ በታች" ለሆነ ሰራተኛ ተፈፃሚ አይሆንም።

9 ብዛዕባ ምሓዝን ምቑራፅን መሃያ

1. ትሕት ኢሎም ካብ ዝተገለፁ ምኽንያታት ወፃኢ መሃያ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ምሓዝ ይኩን ምቅናስ ኣይክኣልን።

ሀ. ብመሰረት ስምምዕነት እቲ ሰራሕተኛ፣
ለ. ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ፣ ወይ
ሐ. ብመሰረት ሕጊ፣

2. ብመሰረት'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሀ)-(ሐ)ካብቲ ሰራሕተኛ ዝቅነስ ገንዘብ ካብ ሲሶ(1/3) ወርሓዊ መሃያ እቲ ሰራሕተኛ ዝበልፅ ክኸውን የብሉን።

9 የደመወዝ ክፍያ ስለመያዝና ስለመቁረጥ

1. ከዚህ በታች ከተገለፁ ምክያቶች ወጪ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ ደመወዝ መያዝም ሆነ መቀነስ አይቻልም።

ሀ. በሰራተኛው ስምምነት፣
ለ. በፍርድ ቤት ትእዛዝ፣ ወይም
ሐ. በህግ መሰረት

2. ከዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1/ሀ/-/ሐ/ መሰረት ከሰራተኛው በየወሩ የሚቀነሰው ገንዘብ ከደመወዙ አንድ ሶስተኛ/1/3/ የሚበልጥ መሆን የለበትም።

10 ኣበልን ጥቅማ ጥቅምታትን

1. ነፍሲ ወከፍ ቤት ምክሪ ከተማ፣ ገንዘባዊ ዓቅሚ ከተምኡን፣ ተግባራት ከተምኡ ብዘሰልጥን ብዘፅፍፍን ንምፍፃም፣ ድልየትን ተበግሶን ሰራሕተኛታቱ ንምልዓል ኣብ ግምት ብምእታው ብመሰረት ሕጊ ኣባላት፣ መተባብዕታትን ጥቅማጥቅምታትን ክውሰን ይክእል እዩ።
2. ቤት ምክሪ ከተማ ወይ ከዓ ሓላፍነት ዝተውሃቦ ኣካል፣ ኣበልን ጥቅማጥቅምታትን ዝግበኦም መደባት ስራሕን ኩነታት ስራሕን ኣፅኒዑ ክፈልይ ኣለዎ፣ ቤት ምኽሪ ግቡእ መሲሉ እንተተራእይዎ ንቦርድ ከማኽር ይኽእል እዩ።

10 ልዩ ልዩ አበሎች ጥቅማ ጥቅሞች

1. የእያንዳንዱ ከተማ ምክር ቤት የከተማውን የገንዘብ አቅም፣ የከተማውን ተግባሮች በተቀላጠፈና በጥራት ለመፈፀም፣ ለሰራተኞቹን ፍላጎትና ተነሳሽነት ለማበረታታት በህግ መሰረት አበሎች፣ ማበረታቻዎችና ጥቅማጥቅሞች ሊወሰን ይችላል።
2. የከተማ ምክር ቤት ወይም ኃላፊነት የተሰጠው አካል፣ አበልና ጥቅማጥቅሞች የሚገባቸው የስራ መደቦችና የስራ ሁኔታ አጥንቶ መለየት አለበት። ምክር ቤቱ ተገቢ መስሎ ከታየው ቦርድን ማማከር ይችላል።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ምቑፃር ሰራሕተኛታት

11 ብዛዕባ ሰራሕተኛ ምቁፃር

1. ክፍቲ መደባት ስራሕ ብቅደም ሰዓብ፣ብዝውውር፣ ብዕብዩት ወይ ከዓ ብቁፃር ይማልኡ።
2. ክፍቲ መደባት ስራሕ እቲ መደብ ስራሕ ንዝሓቶ ብርኪ ትምህርቲ ብዘማልእ ሰብ ጥራሕ ይትሓዙ። ካብ ሓደ ንላዕሊ ተወዳደርቲ ነቲ ዝድለ ብርኪ ትምህርቲ ኣመሊኦም እንትርከቡ እቲ እንካብኩሎም ዝሓሸ ኩለመዳያዊ ብቅዓት ዘማለአ ይሓልፍ።
3. ካብቶም ዝቐረቡ ተወዳደርቲ ነቲ ዝድለ ብርኪ ትምህርቲ ዘማልእ እንተዘይተረኺቡን እቲ ዘሎ ኩነታት ስራሕ ሰራሕተኛ ንምቑፃር ዘገድድ እንትኮይኑን ግና መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ነቲ ብልጫ ዝረከበ ተወዳዳሪ ክቖፅሮ ይኽእል እዩ።
4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1-3 ድንጋገታት ከምዘለው ኮይኖም በቲ ውድድር ማዕረ ውፅኢት ንዝምፀኣ ደቂ ኣንስትዮ ቅድሚያ ይወሃብ።

12 ኣወፃፅኣ ምልክታትን ንምቑፃር ዝወሃብ ፈተናን

1. ቤት ማዘጋጃታት ሓዱሽ ሰራሕተኛ ንዝቖፀሮ ክፍቲ መደብ ስራሕ ምልክታ ከውፅኣ ኣለወን።
2. ቤት ምኽሪ ከተማ ብዛዕባ ኣወፃፅኣ ምልክታ ክፍቲ መደባት ስራሕ፣ ኣወፃፅኣ፣ ኣወሃህባን ኣገላልፃ ውፅኢት ፈተናን ኣመልኪቱ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል እዩ።

13 ብሰራሕተኛነት ቤት ማዘጋጃ ንምቑፃር ዘይኽእሉ ኩነታት

እዞም ዝስዕቡ ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ ኮይኖም ክቑፀሩ ኣይክእሉን

1. ዕድሚኡ ትሕቲ 18 ዓመት ዝኮነ፣ ይኩን ደኣምበር ኣብያተ ማዘጋጃ ብፍሉይ ኩነታት ንዝሰርሑ ስራሕቲ ትሕቲ'ዚ ዕድመ ግን ካብ

ክፍል አራት

ሰራተኛ ስለመቅጠር

11 ሰራተኛ ስለመቅጠር

1. ክፍት የስራ መደቦችና በሰራተኛ ማስያዝ የሚቻለው በዝውውር፣ በዕድገት ወይም በቁጥር ቅደም ተከተሉን መሰረት በማድረግ ይሆናል።
2. ክፍት የስራ መደቦች የስራ መደቡ የሚጠይቀውን የትምህርት ደረጃ በሚያሟላ ሰው ብቻ ይያዛሉ። ከአንድ በላይ ተወዳዳሪዎች የሚፈለገውን የትምህርት ደረጃ አሟልተው ሲገኙ ከሁሉም የተሻለ ብቃት ያለው ይመረጣል።
3. ከቀረቡት ተወዳዳሪዎች የሚፈለገውን የትምህርት ደረጃ የሚያሟላ ካልተገኙ እና ያለው የስራው ሁኔታ ሰራተኛ መቅጠር የሚያስገድድ ሲሆን ግን የከተማው አገልግሎት ስራ አስኪያጅ ብልጫ ላገኘው ተወደዳሪ ሊቀጥረው ይችላል
4. ከዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ(1/3) ያሉት ድንጋጌዎች እንዳሉ ሆነው በውድድሩ እኩል ውጤት ላመጡ ሴት ተወዳዳሪዎች ቅድሚያ ይሰጣል።

12 ማስታወቂያ ስለማውጣትና ለቁጥር ስለሚሰጥ ፈተና

1. ማዘጋጃ ቤቶች አዲስ ሰራተኛ ለሚቀጠርበት ክፍት የስራ መደብ ማስታወቂያ ማውጣት አለባቸው።
2. የከተማ ምክር ቤት ስለ ክፍት የስራ መደቦች ማስታወቂያ አወጣጥ እና ስለ መወዳደርያ መመዘኛዎች አዘገጃጀት፣ ፈተና አሰጣጥና የፈተና ውጤት አገላለፅ አሰመክልቶ መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

13 የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ ሆኖ ስለመቀጠር

የሚከተሉት የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ ሆነው መቀጠር አይችሉም

1. ዕድሜው ከ18 ዓመት በታች የሆነ፣ ቢሆንም ግን ማዛጋጃ ቤቶች በልዩ ሁኔታ ለሚሰሩ ስራዎች ከተጠቀሰው እድሜ በታች ግን ደግሞ ከ14

14 ዓመት ዘይንእሱ ክኾኑ ይኽእሉ።

2. ምስ ስርሑ ዝተተሓሓዘ ወይ ብዝኾነ ካሊእ ኩነት፣ ምጉዳል እምነት፣ ስርቂ ወይ ምጥፍፋእ ገበን ፈፂሙ ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ዝተፈረደን ብሕጊ ዘይተሰረዘሉን።

14 መረዳእታታት ሕክምናን ማህደር ፖሊስን

ካብ መንጎ ተወዳደርቲ ዝላዓለ ውፅኢት ዝረከበን ኣድላይ ፈተና ዝሓለፈን ተወዳዳሪ ተቆፃሪ ብቅዓት ጥዕንኡ ዝምስክር መረዳእታ ሕክምናን፣ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 13 (ለ) /2/ ንዝተገለፀ ከዓ ካብ ፖሊሲ ካብ ገበን ነፃ ምኳኑ ዘመልክት ፅሑፍን ከቅርብ ኣለዎ።

15. መበገሲ መሃያ

ሓዲሽ ተቆፃሪ ሰራሕተኛ ብመሰረት ስኬል መሃያ፣ንዝተመደቦ ስራሕ፣ ኣብዚ ደንቢ'ዚ ዓንቀፅ 6 ዝተወሰነ መበገሲ መሃያ ይከፈሎ፣ ይኩን ዳእምበር ኩነታት እንተገድድ እቲ መካየዲ፣ ስራሕ ግልጋሎት ከተማን ማኔጅመንትን ካብቲ መበገሲ መሃያ ዝለዓለ እርከን ተማኪሮም ክኸፍሉ ይኽእል እዮም።

16 እዋን ፈተና

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ ከተማ እዋን ፈተነ ስራሕ ይህልዎ።

ሀ. ንመደባት ስራሕ ኣመራርሓ 6 ወርሒ፣

ለ. ኣመራርሓ ንዘይኮኑ መደባት ስራሕ 3 ወርሒ

2. እዋን ፈተና ስራሕተኛ ኣብ "ሀ" ን"ለ" ን ንዝተገለፁ ስራሕተኛታት ብቅደም ሰዓብ ንሰለስተ ወርሕን ንሓደ ወርሕን ከናዋሕ ይክእል እዩ። እዚ ተፈፃሚ ዝከውን ኣፈፃፅማ ስራሕ እቲ ስራሕተኛ ተወሳኺ ክትትልን ገምጋምን እንትደሊ እዩ።

3. እቲ ቤት ማዘጋጃ ኣብ ውሽጢ'ዚ ዝተዋሃበ ጊዜ ውሳነ እንድሕር ደኣ ዘይሂቡ እቲ ሰራሕተኛ እዋን ፈተንኡ ብዝግባእ ከምዝዛመ ይውሰድ።

17 ቀዋሚ ሰራሕተኛ ምኳን

ዓመት በታች ያልሆኑትን መቅጠር ይችላሉ።

2. በህግ መሰረት ካልተሰረዘለት በስተቀር ከስራው ጋር በተያያዘ በማንኛውም ሁኔታ የእምነት ማጉደል፣ የስርቆት ወይም የማጭበርበር ወንጀል ፈፅሞ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት የተፈረደበት።

14 ስለ ጤና ምርመራና ከወንጀል ነፃ ስለመሆን የሚቀርቡ ማስረጃዎች

ከተወዳዳሪዎች መካከል ከፍተኛ ውጤት ያገኘና አስፈላጊውን ፈተና ያለፈ ተወዳዳሪ ተቀጥሮ ለሚሰጠው አገልግሎት ተስማሚ መሆኑን የሚያረጋግጥ የጤና ምርመራ ማስረጃ እንዲሁም በዚህ ደንብ አንቀፅ 13/ለ/ /2/ ለተገለፀው ከወንጀል ነፃ መሆኑን የሚያረጋጥ የፅሑፍ ማስረጃ ከፖሊስ ማቅረብ አለበት።

15 መነሻ ደመወዝ

አዲስ ተቀጣሪ ሰራተኛ በደመወዝ ስኬሉ መሰረት ለሚመደብበት የስራ መደብ በዚህ ደንብ አንቀፅ 6 የተወሰነው መነሻ ደመወዝ ይከፈለዋል፣ ሆኖም ሁኔታዎች ሲያስገድዱ የከተማው አገልግሎት ስራ አስኪያጅና ማኔጅመንቱ ተማክረው ከመነሻው ከፍ ያለ የእርከን ደመወዝ መክፈል ይችላል።

16 የሙከራ ጊዜ

1. ማንኛውም የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ የሙከራ ጊዜ ይኖረዋል።

ሀ. ለስራ አመራር መደቦች ስድስት ወር፣

ለ. ለስራ አመራር ላልሆኑ መደቦች ሶስት ወር

2. የሙከራ ጊዜው በ"ሀ" እና "ለ" ለተጠቀሱ ሰራተኞች እንደ ቅደም ተከተላቸው ለሶስትና ለአንድ ወር ሊራዘም ይችላል። ይህ ተፈፃሚ የሚሆነው የሰራተኛው የስራ አፈፃፀም ተጨማሪ ክትትል እና ግምገማ ሲያስፈልገው ነው።

3. ማዘጋጃ ቤቱ በተሰጠው ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ካልሰጠ ሰራተኛው የሙከራ ጊዜውን በሚገባ እንዳጠናቀቀ ይቆጠራል

17 ቋሚ ሰራተኛ ስለመሆን

1. ብመሰረት ሕጊ ወይ ከዓ ብደንቢ ምምሕዳር፣ ሓላፍነት ዝተውሃቦ ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ማዘጋጃ ፣ እዋን ፈተንኡ ብዝግባእ ንዝፈፀመ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ፣ ቀዋሚ ሰራሕተኛ ምኳኑ ዝገልፅ ደብዳቤ ይፅሕፈሉ።
2. እቲ ናይ ቁፃር ደብዳቤ፣ መፀውዒ መደብ ስራሕ፣ ዕለት ቁፃር፣ ዓይነት'ቲ ስራሕ፣ ተፀዋዕነት እቲ ሰራሕተኛን መሃያ ዝገልፅ ክኸውን አለዎ። ዝርዝር ስራሕ'ቲ መደብ ስራሕ'ውን ምስቲ ናይ ቁፃር ደብዳቤ ተተሓሒዙ ክወሃቦ አለዎ።

18 ኣቆፃፅራ ጊዜያዊ ስራሕተኛ

1. ባህርን ኩነታትን እቲ ስራሕ እንትጠልብ፣ ቤት ማዘጋጃ ጊዚያዊ ሰራሕተኛ ይቆፅር።
2. ቁፃር ጊዜያዊ ስራሕተኛ ልዕሊ ክልተ ዓመት ክፀንሕ ኣይክእልን፤ ይኹንዳአምበር ኣድላዩ ኮይኑ እንትርከብ ንተወሳኪ ሓደ ዓመት ክናዋሕ ይክእል'ዩ።
3. ኣመራሓ'ቲ ከተማ ንጊዜያዊ ኣቆፃፅራ ስራሕተኛታት ኣመልኪቱ ውሽጣዊ መምርሒ ክወፅእ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብርኪ ዕብየት

19 ዕላማ

ካብ ሓደ ብርኪ ናብ ካሊእ ብርኪ ዝወሃብ ዕብየት ዕላምኡ፣ ውፅኢት ስራሕ እቲ ቤት ማዘጋጃ ንምጉልባት እዩ።

20 ግልፅነት ኣካይዳ

1. ኣወሃህባ ብርኪ ዕብየት ብውድድርን ብግልፅን ይከውን፣
2. ብቅዓቱ ዘመስከረ፣ ብልጫ ዘለዎ ኣፈፃፅማ ስራሕ ዘመዝገበን ተደላዩ ብርኪ ትምህርቲ ዘማልአን ሰራሕተኛ ንሓዱሽ መደብ ስራሕ ይወዳደር ካብ ሓደ ንላዕሊ ተወዳደርቲ ኣብዝህልውሉ እዋን ዓንቀፅ 11 እዚ ደንቢ'ዚ ተፈፃሚ ይከውን።
3. ንሓደሽ መደብ ስራሕ ዝተሓረየን ብርኪ ዕብየት ዝተፈቐደሉን ሰራሕተኛ ንዝተወሰነ

1. በህግ መሰረት ወይም በአስተዳደር ደንብ ኃላፊነት የተሰጠው የማዘጋጃ ቤት ኃላፊ የሙከራ ጊዜውን በሚገባ ለፈፀመ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ ቋሚ ሰራተኛ መሆኑን የሚገልፅ ደብዳቤ ይፅፍለታል።
2. የቅጥር ደብዳቤው የስራ መደቡ መጠሪያ፣ የቅጥር ቀን፣ የስራው አይነት፣ የሰራተኛው ተጠሪነትና የደመወዙ መጠን የሚገልፅ መሆን አለበት። የስራ መደቡ ዝርዝር ስራዎችም ከቅጥር ደብዳቤው ጋር ተያይዞ መስጠት አለበት።

18 ጊዜያዊ ሰራተኛ ስለመቅጠር

1. የስራው ባህሪና ሁኔታዎች ሲያስገድዱ ማዘጋጃ ቤት ጊዜያዊ ሰራተኛ ይቀጥራል።
2. የጊዜያዊ ሰራተኛ ቅጥር ከሁለት አመት በላይ መቆየት አይችልም። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለተጨማሪ አንድ ዓመት ሊራዘም ይችላል።
3. የከተማው አመራር የጊዜያዊ ሰራተኞች አቀጣጠር አስመልክቶ የውስጥ መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል አምስት

የደረጃ እድገት

19 ዓላማ

ከአንድ ደረጃ ወደ ሌላ ደረጃ የሚሰጥ ዕድገት ዓላማው የማዘጋጃ ቤቱን የስራ ውጤት ለማጎልበት ነው።

20 የአካሄድ ግልፅነት

1. የደረጃ ዕድገት አሰጣጥ በውድድር እና በግልፅ ይሆናል።
2. ብቃቱ ያስመሰከረ፣ብልጫ ያለው የስራው አፈፃፀም ያስመዘገበ እና ተፈላጊውን የትምህርት ደረጃ ያሟላ ሰራተኛ ለአዲስ የስራ መደብ ይወዳደራል። ከአንድ በላይ ተወዳዳሪዎች በሚኖሩበት ጊዜ የዚህ ደንብ አንቀፅ 11 ተፈፃሚ ይሆናል።
3. ለአዲስ የስራ መደብ የተመረጠና የደረጃ ዕድገት የተፈቀደለት ሰራተኛ ለተወሰነ ጊዜ በሙከራ

እዋን ብፈተነ ክፀንሕ ይኽእል እዩ።

4. እቲ ቤት ማዘጋጃ ካብ ሰራሕተኛታትን ኣካላት ኣመራርሓን ዝተዋፅኡ ኣባላት ዘለውዎ ኮሚቴ ብርኪ ዕብየት ከጣይሽ ይክእል። እቲ ኮሚቴ ንመካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ብዛዕባ ኣካይዳ ብርኪ ዕብየት መማኸሪ ኮይኑ ይሰርሕ።

21 ደብዳቤ ብርኪ ዕብየት

ብርኪ ዕብየት ንዝረከበ ሰራሕተኛ፣ ዕለት ስምምዕነት፣ ብርኪ ስራሕ እቲ መደብን መጠን መሃያን ዝገልፅ ደብዳቤ ይወሃቦ።

ክፍሊ ሽዱሽተ

ዝውውር

22. ውሻጣዊ ዝውውር

1. ሓደ ቤት ማዘጋጃ ኩነታት ስራሕ እንትጠልብ ኣብ ውሽጡ ብተመሳሳሊ ብርኪ ስራሕን ማሃያን ካብ ሓደ መደብ ስራሕ ማዕረ ብርኪ ናብ ዘለዎ ካሊእ መደብ ስራሕ ፣ ወይ ከዓ ካብ ሓደ ክፍሊ ስራሕ ናብ ካሊእ ክፍሊ ስራሕ እቲ ቤት ማዘጋጃ ኣዛዊሩ ክሰርሕ ይኽእል እዩ።
2. ብውሽጣዊ ዝውውር ክምላእ ኣብ ዝኽእል ክፍቲ መደብ ስራሕ ክሰርሑ ዝደለዩ ሰራሕተኛታት ካብ ሓደ ንላዕሊ እንተኾይኖም እቲ ዝውውር ብውድድር ይካየድ ሮቛሕታት እቲ ምደባ ሪከርድ ውፅኢት ስራሕን ብቕዓትን ብመንፅር እቲ መደብ ስራሕ ምምዛን ይኸውን።
3. ፍሉይ ኩነታት እንተጋጥም ንሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ማሃይኡ እንተይነከየ ብጊዛዊነት ትሕት ኣብ ዝበሉ መደባት ስራሕ ተመዲቡ ክሰርሕ ምግባር ይክኣል።
4. ኩነታት እንትጠልብ ንሓደ ቀዋሚ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ልዕል ኣብ ዝበሉ መደባት ስራሕ ካብ ሓደ ዓመት ንዘይነውሕ እዋን ናይ ተጠባባቒ ኣበል እንዳኽፈልካ ምስራሕ ይክኣል

ሊቆይ ይችላል።

4. ማዘጋጃ ቤቱ ከሰራተኞችና ከአመራር አካላት የተውጣጡ አባላት ያሉት የደረጃ እድገት ኮሚቴ ሊያቋቁም ይችላል። ኮሚቴው የደረጃ እድገት አካሄድን በሚመለከት የከተማ አገልግሎት ስራ አስኪያጅ አማካሪ ሆኖ ይሰራል።

21 የደረጃ እድገት ደብዳቤ

የደረጃ እድገት ላገኘ ሰራተኛ ዕድገቱ ከመቼ ቀን ጀምሮ እንዳገኘ፣ የስራ መደቡ ደረጃ እና የደመወዙ መጠን የሚገልፅ ደብዳቤ ይሰጠዋል።

ክፍል ስድስት

ዝውውር

22. የውስጥ ዝውውር

1. አንድ ማዛጋጃ ቤት የሥራው ሁኔታ ሲያስገድድው ሰራተኛውን በተመሳሰይ የሥራ ደረጃና ደመወዝ ከአንድ የሥራ መደብ እኩል ደረጃ ወደሌላው የሥራ መደብ ወይም ከአንድ የሥራ ክፍል ወደ ሌላ የማዛጋጃ ቤቱ የሥራ ክፍል በማዛወር ሊያሰራ ይችላል።
2. በውስጥ ዝውውር ሊሞላ በሚችል ክፍት የሥራ መደብ ላይ መስራት የሚፈልጉ ሰራተኞች ከአንድ በላይ ሲሆኑ ዝውውሩ በውድድር ይፈፀማል። የምደባው መመዘኛዎች የሥራ ውጤት እና ብቃት ከሥራ መደቡ ጋር በማመዛዘን ይሆናል።
3. የተለየ ሁኔታ ሲያጋጥም አንድን የመዛጋጃ ቤት ሰራተኛ ደመወዙ ሳይቀነስ ዝቅ ወዳሉ የሥራ መደቦች በጊዜያዊነት መድቦ እንዲሰራ ማድረግ ይቻላል።
4. ሁኔታዎች ሲያስገዱዱ አንድ ቋሚ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ ከፍ ያለ ደረጃ ባላቸው የሥራ መደቦች ላይ ከአንድ ዓመት ለማይበልጥ ጊዜ የተጠባባቂነት አበል እየከፈለ ማስራት

እዩ። መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ቅድሚ ምውዳእ እቲ ሓደ ዓመት በዛዕባ እቲ ምደባ ውሳነ ክህብ አለዎ።

23. ካብ ሓደ ቤት ማዘጋጃ ናብ ካሊእ ቤት ማዘጋጃ ዝግበር ዝውውር

ካብ ሓደ ቤት ማዘጋጃ ናብ ካሊእ ቤት ማዘጋጃ ዝግበር ዝውውር ብክልቲአን አብያተ ማዘጋጃን ስራሕተኛን ስምምዕ ይፍፀም።

ክፍሊ ሸውዓተ

ገምጋም አፈፃፅማ ስራሕ

24. ዕላማን መትከላትን

1. ዕላማ ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ኣብያተ ማዘጋጃ፣ ግልጋሎትን ንምዕፋፍን ንምስላጥን እዩ።
2. ውፅኢት ኣፈፃፅማ ሰራሕ ሰራሕተኛታት፣ ብመሰረት አመራርሓ እቲ ቤት ማዘጋጃ ዘውፅኦ ዕላማን ደረጃ ምፍፃም ስራሕን ክምዘን አለዎ። ዕላማ ስራሕን ደረጃ ምፍፃም ስራሕን ኣብ ምስንዳእ ሰራሕተኛታት እውን ክሳተፉን ኣብ ምስምማዕ ክብፃሕ አለዎ።
3. ከይዲ እቲ ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ምሉእ ግልፅነትን መሰል ምፍላጥ ውፅኢት ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ሰራሕተኛታትን ዘረጋገፀ ክኾውን አለዎ። ኣብ ጥንኩርን ድኹምን ጎንታት ውፅኢት ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ዝተመልከተ ኣብ መንገጎ ሰራሕተኛን ናይ ቀረባ ሓላፊኡን ግልፂ ምይይጥ የካይድ፣ ቀፃላይ አፈፃፅማ ስራሕ ዝመሓየሸሉ ብልሓት እውን የናድይ እዩ። ብተወሳኺ ታሕተዋይ ሰራሕተኛ ንሓለፍቱን ንመሳትሕቱን ክገምግም ዘኽእል አሰራርሓ ክቕመጥ አለዎ።
4. ስራሕ አፈፃፅማ ገምጋም እቲ ቦርድ ብዘውፀኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።

25. እዋን ገምጋም ውፅኢት አፈፃፅማ ስራሕ

ይቻላል። የከተማው አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ የአንድ ዓመት ጊዜው ከማለቁ በፊት ስለ ምደባው ውሳኔ መስጠት አለበት።

23. ከአንድ ማዘጋጃ ቤት ወደ ሌላ ማዘጋጃ ቤት የሚደረግ ዝውውር

ከአንድ ማዛጋጃ ቤት ወደ ላላ ማዘጋጃ ቤት የሚደረግ ዝውውር በሁለቱም ማዛጋጃ ቤቶችና በስራተኛው ስምምነት ይፈፀማል።

ክፍል ሰባት

የሥራ አፈፃፀም ግምገማ

24. ዓላማ እና መርህ

1. የማዘጋጃ ቤቶች የሥራ አፈፃፀም ግምገማ ዓላማ የሚስጡትን አገልግሎት ውጤታማና ቀልጣፋለማድረግ ነው።
2. የሠራየኞችች የሥራ አፈፃፀም ውጤት የማዘጋጃ ቤቱ የሥራ አመራር በሚያወጣው ሥራን የመፈፀም ዓላማና ደረጃ መሰረት መመዘን አለበት። የሥራ ዓላማና የመፈፀም ደረጃ በሚዘጋጅበት ጊዜ ሠራተኞቹ መሳተፍ አለባቸው፣ ስምምነት ላይም መድረስ አለበት።
3. የሥራ አፈፃፀም ግምገማ ሂደት ግልፅና ሠራተኛው የሥራ አፈፃፀም ግምገማ ውጤቱን የማወቅ መብት ያረጋገጠ መሆን አለበት። በሥራ አፈፃፀም ግምገማ ውጤት ደካማና ጠንካራ ጎኖች በሚመለከት በሰራተኛውና በቅርብ ኃላፊው መካካል ግልፅ ውይይት ይካሂዳል፣ ቀጣይ ሥራ አፈፃፀም የሚሻሻልበት ዘዴም ይፈልጋሉ። በተጨማሪም የበታች ሰራተኛ ኃላፊዎቹናንና የሥራ ባልደረቦቹን ሊገመግም የሚያስችል አሰራር መቀመጥ አለበት።
4. የሥራ አፈፃፀም ግምገማ ቦርዱ በሚያወጣው መመርያ መሰረት ይፈፅማል።

25. የሥራ አፈፃፀም ውጤት የሚገመገምበት ጊዜ

ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ ነፍሲ ወከፍ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ፣ እንተወሓደ ኣብ ዓመት ሓደ ጊዜ የካይድ።

26. ምቕራብ ጥርዓን

ብናይ ቀረባ ሓላፊዮ ዝተወሃበኒ ገምጋም ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ ጌጋ እዩ ዝብል ሰራሕተኛ ናብ ብልዕሊኡ ዘሎ ሓላፊ ክጠርዕ ይክእል እዩ። በዚ እንተዘይረውዩ እውን ናብ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ክጠርዕ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ሸሞንተ

ስሩዕ ሰዓት ስራሕን ትርፊ ጊዜ ስራሕን

27. ስሩዕ ሰዓት ስራሕ

ስሩዕ ሰዓት ሰራሕ ቤት ማዘጋጃ ብመሰረት መፅናዕቲ ሕድ ሕድ ስራሕ ዘለዎ ፍሉይ ባህሪ ብቤት ምኽሪ ከተማ ዝውሰን ኮይኑ ኣብ ሰሙን ካብ 48 ሰዓታት ኣይነውሕን።

28. ናይ ትርፊ ጊዜ ስራሕ

1. ኩሎም ስራሕቲ ብስሩዕ ክፍፀሙ ኣለዎም፣ ይኹን ዳኣምበር መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ዘእምን ምኽንያት እንትህልዎ ናይ ትርፊ ጊዜ ስራሕ ክፈቅድ ይኽእል እዩ።
2. ፍሉይ ምኽንያት እንድሕር ድኣ ዘይሃልዩ ኣብ ትርፊ ሰዓት ንዝስርሐ ሰራሕተኛ ዕረፍቲ ብምሃብ ምክሕሓስ ይግባእ።
3. ንትርፊ ጊዜ ስራሕ ብገንዘብ ምኽፋል ዝካኣል ቤት ምኽሪ ከተማ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ኮይኑ ካብ ሓደ ወይካዓ ሓደን ፈረቓን ስሩዕ መሃያ ክበልፅ የብሉን።

29. ህዝባዊ በዓላት

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ኣብ ህዝባዊ በዓላት ወይ ከዓ እቲ ከተማ ስራሕ ከይሰራሓሎም ኣብ ዝወሰኖም መዓልትታት ስለዘይስርሖ መሃያ ኣይንከዮን።
2. መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ሓደ ሰራሕተኛ ኣብ ህዝባዊ በዓል ስራሕ ክሰርሕ እንተገይርዎ ካሊእ መካሓሓሲ ዕረፍቲ ክህብ ኣለዎ። እቲ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ኣብ ጭቡጥ ምኽንያት ተመስሪቱ ነቲ ዕረፍቲ

የእያንዳንዱ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ የሥራ አፈፃፀም ውጤት ቢያንስ በአመት አንድ ጊዜ ይገመገማል።

26. ቅሬታ ማቅረብ

በቅርብ ኃላፊ የተሰጠኝ የሥራ አፈፃፀም ግምገማ ውጤት ትክክል አይደለም የሚል ሰራተኛ ቅሬታውን ለሚቀጥለው ኃላፊ ማቅረብ ይችላል። በዚህ ካልረካም ቅሬታውን ለከተማው አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ ማቅረብ ይችላል።

ክፍል ስምንት

መደበኛ የሥራ ሰዓትና የትርፍ ጊዜ ሥራ

27. መደበኛ የሥራ ሰዓት

የማዘጋጃ ቤት መደበኛ የሥራ ሰዓት ጥናትን መሰረት በማድረግ እንደየሥራው ልዩ ባህሪይ በከተማው ምክር ቤት የሚወሰን ሆኖ በሳምንት ከ48 ሰዓት መብለጥ የለበትም።

28. የትርፍ ጊዜ ሥራ

1. ሁሉም ስራዎች በመደበኛ የሥራ ሰዓት መፈፀም አለባቸው፣ ሆኖም ግን የከተማ አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ የሚያሳምን ምክንያት ሲኖረው የትርፍ ጊዜ ሥራ ሊፈቀድ ይችላል።
2. የተለየ ምክንያት ከሌለ በስተቀር በትርፍ ሰዓት ለስራ ሰራተኛ ዕረፍት በመስጠት ማካካስ ይገባል።
3. ለትርፍ ጊዜ ሥራ በገንዘብ መክፈል የሚቻለው የከተማ ምክር ቤት በሚያወጣው መመርያ መሰረት ሆኖ ከመደበኛ ደመወዝ አንድ ወይም አንድ ተኩል መብለጥ የለበትም፤

29. የሕዝብ በዓላት

1. ማንኛውም የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ በሕዝብ በዓላት ወይም ከተማው ሥራ እንዳይሰራባቸው በወሰናቸው ቀኖች ሥራ ባለመስራቱ ደመወዙ አይቀነስበትም።
2. የከተማ አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ አንድን ሰራተኛ በሕዝብ በዓል ቀን እንዲሰራ ካደረገ ሌላ የማካካሻ ዕረፍት መስጠት አለበት። የከተማው አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ በተጨባጭ ምክንያቶች ላይ ተመስርቶ ዕረፍቱን

ናብ ገንዘብ ተለዊጡ ንኽኽፈል ክእዝዝ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ትሽዓተ
ዕረፍትታት

30. ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. መትከል

1.1. ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ዝውሃብ እቲ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ንዝተወሰነ ጊዜ ብምዕራፍ ዝሀቦ ግልጋሎት ብሓድሽ መንፈስ ጥንካረን ንምፍፃም ንክኽእል ተባሂሉ እዩ።

1.2. ዝኾነ ሓድሽ ተቖፃሪ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ሓደ ዓመት እንተየገልገለ ዓመታዊ ዕረፍቲ አይወሃቦን፣ ይኹንዳአምበር ሓደ እዋን ፈተኑኡ ዝፈፀመ ሰራሕተኛ ቅድሚ ምውዳእ እቲ ዓመት ግልጋሎቱ እንትቋረፅ፣ ምስ ግልጋሎት ዝመጣጠን ክፍሊት ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ይወሃቦ።

1.3. እቲ ቤት ማዘጋጃ ብፍሉይ እንድሕር ድኣ ዘይተሰማሚዑ ኣብ ካልእ ቤት ማዘጋጃ ወይ ካዓ ቤት ዕዮ መንግስቲ ዝተወሃበ ግልጋሎት ነዚ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (2)ን ዓንቀፅ 31 ንኡስ ዓንቀፅ (2)ን አመልኪቱ ነዚ ቤት ማዘጋጃ ከምዝተውሃበ ግልጋለት ተገይሩ አይውሰድን።

31. መጠን ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. ሓደ ዓመት ዘገልገለ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ፍቓድ 20 መዓልታት ስራሕ ይረክብ።
2. ካብ ሓደ ዓመት ንላዕሊ ዘገልገለ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ንዘገልገሎ ሓደ ዓመት ሓደ ናይ ስራሕ መዓልቲ እንዳተወሰኸሉ ፍቓድ ይወሃቦ፣ ይኹንዳእምበር ድምር መዓልታት ፍቓድ ካብ 30 ማዕልትታት ስራሕ ክበዝሕ የብሉን።

32. ኣወሃህባ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ብመሰረት ትልሚ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍት እቲ ቤት ማዘጋጃን

ወደ ገንዘብ ተለውጦ እንዲከፈል ሊያዝ ይችላል።

ክፍል ዘጠኝ
ስለ ዕረፍት

30. የአመት ዕረፍት ፈቃድ

1. መርህ

1.1. የአመት ዕረፍት ፈቃድ የሚሰጠው የማዘጋጃ ቤቱ ሰራተኛ ለተወሰነ ጊዜ በማረፍ አገልግሎት በታደሰ መንፈስና ጥንካሬ ለመፈፀም እንዲችል ተብሎ ነው።

1.2. ማንኛውም አዲስ ተቀጣሪ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ የአንድ አመት አገልግሎት ሳይሰጥ የአመት ዕረፍት አይሰጠውም፣ ቢሆንም ግን የሙከራ ጊዜውን የፈፀመ ሰራተኛ አመቱ ከመገባደዱ በፊት አገልግሎት መስጠቱን ሲያቋርጥ ከአገልግሎት ጋር የሚመጣጠን የሰዓት ዕረፍት ፈቓድ ክፍያ ይሰጠዋል።

1.3. ማዘጋጃ ቤቱ በልዩ ካልተስማማ በስተቀር በሌላ ማዘጋጃ ቤት ወይ የመንግሥት መስርያ ቤት የተሰጠ አገልግሎት በዚህ ንኡስ አንቀፅ/1.2/ እና አንቀፅ 31 ንኡስ አንቀፅ /2/ አስመልክቶ ለዚህ ማዘጋጃ ቤት እንደተሰጠ አገልግሎት ተደርጎ አይወሰድም።

31. የአመት ዕረፍት ፈቃድ መጠን

1. አንድ አመት ያገለገለ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ 20 የሥራ ቀናት የአመት ዕረፍት ፍቃድ ያገኛል።
2. ከአንድ አመት በላይ ያገለገለ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ አገልግሎት ለሰጠባቸው ለእያንዳንዱ አመት አንድ የሥራ ቀን እየታከለበት ፈቃድ ይሰጠዋል፣ ቢሆንም ግን የአመት እረፍት ፈቃድ መጠን ድምር ከ30 የሥራ ቀናት መብለጥ የለበትም።

32. የአመት ዕረፍት ፈቃድአሰጣጥ

1. የአመት ዕረፍት ፍቃድ የማዘጋጃ ቤቱን ዕቅድ መሰረት በማድረግና የሰራተኛውን ፍላጎት

ድልየት እቲ ሰራሕተኛን ብምምዝዛን ኣብ ውሽጢ እቲ በጀት ዓመት ይውሃብ።

2. ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ብመሰረት ስምምዕ እቲ ሰራሕተኛን እቲ ቤት ማዘጋጃን ይወሃብ።

3. እቲ ሰራሕተኛ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ኣብዝወስደሉ እዋን መሃያ እቲ ኣብ ዕረፍቲ ዝፀንሓሉ ወርሒ ኣቐዲሙ ክወስድ ይኽእል።

33.ምትሕልላፍ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ እንተኣሚኑ ንፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ሓደ ሰራሕተኛ ብደብዳቤ ኣፍሊጡ ንሓደ በጀት ዓመት ዝኣክል ጊዜ ክመሓልፍይኽእል። ካብዚ ንዝነውሕ እዋን ግን ምትሕልላፍ ኣይክኣልን።

2. ብመሰረትእዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ዝተመሓላለፈ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ንምሃብ እቲ ቤት ማዘጋጃ ምጥዕዓም ጊዜ ክገብር ኣለዎ።

3. ብውሳነ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ኣብ ዕረፍቲ ዝነበረ ሰራሕተኛ ንስራሕ ክፅዋዕ ይኽእል እዩ። ዘይተጠቐመሉ እዋን ዕረፍቲ ብቲ ቤት ማዘጋጃ ብዝወፅእን እቲ ሰራሕተኛ ብዝስማማዓሉን እዋን ተጠዓዊሙ ይወሃቦ።

4. ውዕል ስራሕ እንተቋረፅ እቲ ሰራሕተኛ ዘይተጠቐመሉም ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ እንተሃልዩ ናብ ገንዘብ ተለዊጡ ክኽፈል ይኽእል እዩ።

5. ውዕል ስራሕ እንተቋርፅ እቲ ሰራሕተኛ ሕልፈ ዝተጠቐሞ ፍቓድ/ዓመታዊ ዕረፍቲ/ እንተሃልዩ ናብ ገንዘብ ተለዊጡ ክኽፈል ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ዓሰርተ

ፍቓድ ወሊድ፣ ሕማምን ካልኦትን

34. ፍቓድ ወሊድ

1. ነፍሰ ፁር ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ

ሀ. ብመሰረት ትእዛዝ ሓኪም ምስ ጥንሳ ዝተተሓሓዘ ምርመራ ንምግባር መሃያ ዝኽፈሎ ፍቓድ ይውሃባ።

ለ. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 4 እዚ ዓንቀፅ ዝተደንገገ ከምዘለዎ ኮይኑ ቅድሚ ምውላዳ ዕረፍቲ

በማመዛዘን በበጀት አመቱ ውስጥ ይሰጣል።

2. የአመቱ ዕረፍት ፍቃድ በሰራተኛው እና በማዘጋጃ ቤቱ ስምምነት መሰረት ይሰጣል።

3. ሰራተኛው የአመት ዕረፍት ፍቃድ በሚወስድበት ጊዜ በዕረፍት ላይ ለሚቆይበት አስቀድሞ ደመወዝ መውሰድ ይችላል።

33. የአመት ዕረፍት ፊቃድ ማስተላለፍ፣

1. የከተማ አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ ሲያምንበት የአንድ ሰራተኛ የአመት ዕረፍት ፍቃድ በደብዳቤ አሳውቆ ለአንድ በጀት አመት ለሚያክል ጊዜ ሊያስተላልፍ ይችላል። ከአንድ በጀት አመት በላይ ግን ማስተላለፍ አይቻልም።

2. በዚህ አንቀፅ /1/ መሰረት የተላለፈ የአመት ዕረፍት ፊቃድ ለመስጠት ማዛጋጃ ቤቱ ጊዜውን ማጣጣም አለበት።

3. በከተማ አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ ውሳኔ በዕረፍት ላይ ያለ ሰራተኛ ለሥራ ሊጠራ ይችላል። ያልተጠቀመበት የዕረፍት ጊዜ ማዛጋጃ ቤቱ በሚያወጣው እና ሰራተኛ የሚስማማበት ጊዜ በማጣጣም ይሰጠዋል።

4. የሥራ ውል ሲቋረጥ ሠራተኛው ያልተጠቀመበት የአመት ዕረፍት ፍቃድ ሲኖር ወደ ገንዘብ ተለውጦ ሊከፈለው ይችላል።

5. የሥራ ውል ሲቋረጥ ሠራተኛው አላፊ የተጠቀመው የአመት ዕረፍት ፊቃድ ሲኖር ወደ ገንዘብ ተለውጦ እንዲከፍል ማድረግ ይቻላል።

ክፍል አሥር

የወሊድ፣የሕመም እና ሌሎች ፊቃዶች

34. የወሊድ ፍቃድ

1. ነፍሰጡር የሆነች የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ

ሀ. ከእርግዝናዋ ጋር የተያያዘ ምርመራ ለማድረግ ሓኪም በሚያዘው መሰረት ደመወዝ የሚከፈልበት ፊቃድ ይሰጣታል።

ለ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/4/ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ ከመውለዷ በፊት እረፍት

ንክትወስድ ሓኪም እንተኣዚዙ መሃያ ዝኽፈሎ ዕረፍቲ ይወሃባ።

2. ነፍሰ ፁር ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ መውለዲ ጊዜኣ እንተቐረበ ክወልድ እየ ኢላ ካብ ዝገመተትሉ ጊዜ ኣቐዲማ ን30 ተኸታታልቲ መዓልትታት ናይ ቅድመ ወሊድ ፍቓድ፣ ከምኡ እውን ካብ ዝወለደትሉ እዋን ጀምሩ ን60 ተኸታታልቲ መዓልትታት ምስ ክፍሊቱ ፍቓድ ወሊድ ይወሃባ።
3. ነፍሰፁር ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ንቕድመ ወሊድ ዝተዋሃባ ፍቓድ 30 መዓልትታት ከይተወደአ እንተወሊዳ እቲ ፍቓድ ወሊድ 60 መዓልቲ ካብታ ዝወለደትላ መዓልቲ ጀሚሩ ይቑፀር።
4. እታ ነፍሰፁር ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ዝወሰደቶ ፍቓድ ቅድመ ወሊድ ተወዲኡ እውን እንተዘይወሊዳ ክሳብ እትወልደሉ ዘሎ ናይ ስራሕ መዓልትታት ዕረፍቲ ካብቲ በጀት ዓመት ካብ ዘለዋ እዋን ዕረፍቲ፣ ወይ ካዓ ኣብቲ በጀት ዓመት እዋን ዕረፍቲ እንድሕር ዘይብላ ካብ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ እቲ ዝቕፅል በጀት ዓመት ይቕነስ።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ዝተገለፀ ከምዘለው ኮይኖም ቤት ማዘጋጃ ንነፍስፁር ሰራሕተኛ ምቹዊ ኩነታት ስራሕ ክፈጥር አለዎ።

35. ፍቓድ ሕማም

1. ብምኽንያት ሕማም ስራሕ ክሰርሕ ዘይክእለ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ፍቓድ ሕማም ይወሃቦ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ካብ ዝሓመመሉ ዕለት ጀሚሩ ዝወሃቦ ፍቓድ ሕማም ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ካብ 6 ወርሒ ኣብ ውሽጢ አርባዕተ ዓመት ከዓ ካብ 12 ወርሒ ክበልፅ የብሉን።
3. ብመሰረት ነኡስ ዓንቀፃት /1/ን /2/ን እዚ ዓንቀፅ ዝወሃብ ፍቓድ ሕማም ከምዝስዕብ ይኸውን።

ሀ. ንሓደ ወርሒ ምስ ምሉእ መሃይኡ፤
ለ. ቀፂሎም ንዘለው ክልተ ኣዋርሕ ካብ

እንድታደርግ ሐኪም ካዘዘ ደመወዝ የሚከፈልበት እረፍት ይሰጣታል።

2. ነፍሰጡር የሆነች የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ መውለጃዋ ሲደርስ እወልዳለሁ ብላ ከገመተችበት ቀን በፊት 30 ተከታታይ ቀናት የቅድመ ወለድ ፈቃድ፣ እንዲሁም ከወለደችበት ቀን ጀምሮ ለ60 ተከታታይ ቀናት የወሊድ ፍቃድ ከክፍያ ጋር ይሰጣታል።
3. ነፍሰጡር የሆነች የማዛጋጃ ቤት ሰራተኛ የወሰደችው 30 ቀናት የቅድመ ወሊድ ፍቃድ ሳያልቅ ከወለደች ከወሊድ በኃላ የተሰጣት የ60 ቀናት ዕረፍት ከወለደችበት ቀን ጀምሮ ይቆጠራል።
4. ሰራተኛዋ የወሰደችው የቅድመ ወሊድ ፍቃድ አልቆም ካልወለደች እስከምትወልድበት ቀን ድረስ ባሉት የሥራ ቀናይ የምትቆይበት ዕረፍት በበጀት አመቱ ካላት የአመት ዕረፍት ፍቃድ የሌላት እንደሆነ ከሚቀጥለው የበጀት ዓመት የዕረፍት ፍቃዱ ይተካል።
5. በዚህ አንቀፅ የተገለፁት እንዳሉ ሆነው ማዘጋጃ ቤቱ ለነፍሰጡር ሰራተኛ ምቹ የሥራ ሁኔታ መፍጠር አለበት

35. የሕመም ፍቃድ

1. በሕመም ምክንያት ሥራ መሥራት ላልቻለ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ የህመም ፈቃድ ይሰጠዋል።
2. ሠራተኛው ከታመመበት ቀን ጀምሮ የሚሰጠው የሕመም ፍቃድ በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ ከስድስት ወር ወይም በአራት አመት ውስጥ ከአስራ ሁለት ወር መብለጥ የለበትም።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ እና /2/ መሰረት የሚሰጥ የሕመም ፍቃድ፣

ሀ. ለአንድ ወር ከሙሉ ደመወዙ ጋር
ለ. ቀጥለው ላሉ ሁለት ወራት የደመወዙ ሓምሳ

መሃያኡ ሓምሳ ሚኢታዊ/50%/
ሐ. ቀፂሎም ንዘለው ሰለስተ አዋርሕ ብዘይመሃያ

4. ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብምኽንያት ሕማም አብ ስራሕ አብዘይርከበሉ እዋን፣
ሀ. ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት እንተጋጢሙዎ ብዝተኽአለ ፍጥነት ነቲ ቤት ማዘጋጃ ክፍልጥ አለዎ።
ለ. ኣብ ውሽጢ ሓደ በጀት ዓመት ን6 መዓልትን ወይ ካዓ ብተኸታታሊ ንሰለስተ መዓልትን ብሕማም ምኽንያት እንተተረፉ መረዳእታ ሕክምና ከቕርብ አለዎ።

36. የጊዜያዊ ሰራሕተኛታት ዝወሃብ ፍቓድ ሕማም

ንጊዜያዊ ሰራሕተኛ ዝወሃብ ፍቓድ ሕማም ብመሰረት ውዕሊ ስራሕ እቲ ሰራሕተኛን እቲ ቤት ማዘጋጃን ዝውሰን ይኸውን።

37. ፍቓድ መርዓ

ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ስነ ስርዓት መርዓ እንትፍፅም ናይ ሰለስተ መዓልትታት ፍቓድ መርዓ ምስ ማሃይኡ ይፍቀደሉ።

38. ፍቓድ ሓዘን

1. ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ በዓል ሓዳሩ/በዓል ሓዳራ፣ውላድ ወይካዓ ክሳብ 2ይ ብርኪ ዝቑፀሩ ናይ ስጋ ወይ ናይ ሓዳር ዘመድ ብሞት እትፍለዩ መሃያ ዝኽፈሎ ፍቓድ ሰለስተ መዓልቲ ይውሃቦ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እዚ ዓንቀፅ ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ሓዘን እንተጋጥም ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ንሓሙሽተ መዓልትታት መሃያ ዘይኽፈሎ ፍቓድ ይወሃቦ።

39. ምስ ክፍሊት ዝወሃብ ፍሉይ ፍቓድ

ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ምስ ክፍሊት ዝወሃብ ፍሉይ ፍቓድ ዝፍቀደሉ

በመቶ/50%/
ሐ. ቀጥለው ሦስት ወራት ያለ ደመወዝ፣

4. የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በሕመም ምክንያት ሥራ ላይ በማይገኝበት ጊዜ፣
ሀ. ከአቅሙ በላይ የሆነ ምክንያት ካላጋጠመው በስተቀር በተቻለ ፍጥነት ማዘጋጃ ቤቱን ማሳወቅ አለበት።
ለ. በአንድ በጀት አመት ውስጥ ለስድስት ቀናት ወይም በተከታታይ ለሦስት ቀናት በሕመም ምክንያት ከሥራ ከቀረ የሐኪም ማስረጃ ማቅረብ አለበት።

36. ለጊዜያዊ ሠራተኛ የሚሰጥ የህመም ፍቃድ

ለጊዜያዊ ሠራተኛ የሚሰጥ የህመም ፍቃድ በሠራተኛውና በማዘጋጃ ቤቱ በሚኖር የሥራ ውል መሰረት የሚወሰን ይሆናል።

37. የጋብቻ ፈቃድ

የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ የጋብቻ ሥነ-ሥርዓት ሲፈፅም የሦስት ቀን ፈቃድ ከደመወዙ ጋር ይፈቀድለታል።

38. የኃዘን ፍቃድ

1. የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ የትዳር ጓደኛው፣ወላጁ ልጁ፣ወይም እስከ ሁለተኛ ደረጃ የሚቆጠር የሥጋ ወይም የጋብቻ ዘመድ የሞተበት እንደሆነ ደመወዝ የሚከፈልበት የሦስት ቀን የኃዘን ፈቃድ ይሰጠዋል።
2. ሠራተኛው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/1/ ከተመለከቱት ውጭ ኃዘን ሲያጋጥመው በአንድ አመት ውስጥ ደመወዝ የማይከፍልበት የአምስት ቀናት የኃዘን ፍቃድ ይሰጠዋል።

39. ከደመወዝ ጋር የሚሰጥ ልዩ ፍቃድ

የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ከደመወዝ ጋር ልዩ ፍቃድ የሚሰጠው፣

1. ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ወይ ብካልኦት ስልጣን ዝተውሃቦም አካላት መፀዋዕታ እንተበፂሑዎ ዝተፀዋዓሉ ዋኒን ክሳብ ዝውዳእ።
2. ብሄራዊ፣ ክልላዊን ከባብያውን አካላት መንግስቲ ንምሕራይ አብ ዝግበር መረፃ ንምስታፍ፣
3. መምርሕታት እቲ ከተማ ብዝፈቕድዎ መሰረት መደባት ትምህርትን ስልጠናታትን ንምክትታል።

40. ብዘይክፍሊት ዝወሃብ ፍሉይ ፍቓድ

ሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብዘእምን ምኽንያት መሃያ ዘይኽፈሎ ፍሉይ ፍቓድ ዕረፍቲ እንትሓትት፣ ንመደባትን ድሌታትን እቲ ቤት ማዘጋጃ ዘይፃባእ ኮይኑ እንተረኺቡዎ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ብዘይክፍሊት ፍሉይ ፍቓድ ክህብ ይኽእል እዩ።

41. ክልጋሎት ሕክምና

1. ነፍሲ ወከፍ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ እቲ ቤት ማዘጋጃ ውዕሊ ካብዝፈፀመለን ትካላት ጥዕና ምሉእ ግልጋሎት ሕክምና ይረክብ። እቲ ግልጋሎት ሕክምና ብመሰረት መምርሒ ንመድሓኒትን ምርመራን ዝሓውስ ይኾውን። ሕክምናን ካልኦት ጥቕማጥቕምታት ሓደጋን ብመሰረት ዓንቀፅ 44 እዚ ደንቢ አዚ ይፍፀሙ።
2. አብያተ ማዘጋጃ እዚ ክልል ንግልጋሎት ሕክምና ቀወምቲ ሰራሕተኛታት ዝሽፍን ሐበራዊ ፈንድ ከጣይሽ ኣለወን።
3. ሕድ ሕድ ቤት ማዘጋጃን ነፍሲ ወከፍ ሰራሕተኛን ንፈንድ ግልጋሎት ሕክምና ዝውዕል ገንዘብ ከዋፅኡ አለዎም። መጠን እቲ ዝኽፈል መዋጮ ብመሰረት መጣየሺ ሕጊ እቲ ፈንድ ዝውሰን ይኾውን።
4. አብ ውሽጢ እቲ መጣየሺ ሕጊ ንስድራ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ዝሓውስ ጥቕማጥቕሚ ግልጋሎት ሕክምና ተወሳኺ መዋጮ ክቕመጥ ይኽእል እዩ።
5. ንጊዜያዊ ሰራሕተኛታት ዝምልከት

1. ከፍርድ ቤት ወይም ከሌሎች ሥልጣን ከተሰጠቸው አካላት መጥሪያ ሲደርሰው የተጠራበት ጉዳይ እስከሚያበቃበት ጊዜ ድረስ፣
2. ብሄራዊ፣ ክልላዊ ወይም ከባቢያዊ የመንግስት አካላት ለመምረጥ በሚካሄድ ምርጫ ለመሳተፍ፣
3. የከተማው መመርያዎች በሚፈቅዱት መሰረት ትምህርትና ስልጠናዎችን ለመከታተል።

40. ያለ ደመወዝ የሚሰጥ ልዩ ፍቃድ

አንድ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በሚያሳምን ምክንያት ደመወዝ የማይከፈልበት ልዩ የዕረፍት ፍቃድ ሲጠይቅና የማዘጋጃ ቤቱን ጥቅምም የማይጎዳ ሆኖ ሲገኝ የከተማ አገልግሎት ሥራ እስኪያጁ ያለክፍያ ልዩ ፍቃድ ሊሰጠው ይችላል።

41. የህክምና አገልግሎት

1. ሁሉም የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ማዘጋጃ ቤቱ ውል ከፈፀመባቸው የጤና ተቋማት ሙሉ የጤና አገልግሎት ያገኛሉ። የህክምና አገልግሎቱ በመመርያ መሰረት መድሃኒትና ምርመራን የሚጨምር ይሆናል። ህክምና እና ሌሎች የአደጋ ጥቅማጥቅሞች በዚህ ደንብ አንቀፅ 44 መሰረት ይፈፀማሉ።
2. የዚህ ክልል ማዘጋጃ ቤቶች ለቸሚ ሠራተኞች የህክምና አገልግሎት የሚውል የጋራ ፈንድ ማቋቋም አለበት።
3. እያንዳንዱ ማዘጋጃ ቤትና ሠራተኛ ለህክምና አገልግሎት ፈንድ የሚውል ገነዘብ ማውጣት አለባቸው። የሚከፈለው የመዋጮ መጠን በፈንዱ ማቋቋሚያ ህግ ላይ በሚወሰነው መሰረት ይሆናል።
4. በማቋቋምያ ህጉ ውስጥ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ቤተሰብ የህክምና አገልግሎት ጥቅማጥቅም የሚያካትት ተጨማሪ መዋጮ ሊቀመጥ ይችላል።
5. የጊዜያዊ ሠራተኞች የህክምና አገልግሎት

ጥቕማጥቕሚ ግልጋሎት ሕክምና ብመሰረት ፎርማ ውዕሊ ቤት ማዘጋጃን እቲ ስራሕተኛን ዝውስን ይኸውን።

6. ፈንድ ግልጋሎት ሕክምና አብያተ ማዘጋጃ ክሳብ ዝጣየሻ፣አብ ስራሕ ዘለው ሕግታት፣ አካያይዳታትን ልምድታትን አብ ስራሕ ይውዕሉ።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ
ድሕንነትን ጥዕናን ካባቢ ስራሕ

42. መትከል

1. ነፍሲ ወከፍ ቤት ማዘጋጃን ሰራሕተኛታትን ኣብ ስራሕ ካብ ዝፍጠሩ ሓደጋታት ናይ ምክልኻል ስጉምቲ ናይ ምውሳድ ሓላፍነት አለዎ።
2. መንግስቲ እዚ ክልል መፅናዕትታት ብምክያድ ሓደጋ ዘስዕቡ ኩነታትን ከባቢ ስራሕትን ብምፍላይ ድሕንነትን ጥዕናን ስራሕተኛታት ንምሕላው ዝኽእሉ ናይ ምክልኻል መደባት ክሕንፅፅን መምርሕታት ክውፅእን አለዎ።
3. ከተማታት አብ ምትግባር እዚ መደብ ክሳተፉ አለወን።
4. ነፍሲ ወከፍ ቤት ማዘጋጃ ንሰራሕተኛታቱ አብ ምክልኸል ሓደጋ ዝሕግዙዎ መምርሕታትን መብርህታትን ክህብን ናውቲ መከላኸሊ ሓደጋ ከከፋፍልን አለዎ።
5. ሰራሕተኛታት እዞም ዝስዕቡ ሓላፍነታት አለውዎም፡-
   ሀ. ሓደጋ ንምክልኻል ዝኽእሉ መምርሕታት ናይ ምስትውዓልን ዝተወሃቡዎ ናውቲ ብትኽክል ምጥቃምን።
   ለ. ሓደጋ ከስዕቡ ይኽእሉ ኢሉ ዝገመቶምን ዝአመነሎምን ኩነታት እንተጋጥም ንዝምልከቶ ሰበ ስልጣን እቲ ቤት ማዘጋጃ ምግላፅ።

ጥቅማጥቅም በሚመለከት በማዛጋጃ ቤቱና በሠራተኛው መካከል በተደረገ የፎርማ ውል መሰረት የሚወሰን ይሆናል።

6. በማዘጋጃ ቤቶች የህክምና አገልግሎት ፈንድ እስኪቋቋም በሥራ ላይ ያሉ ህጎች፣አካሄዶችና ልምዶች ሥራ ላይ ይውላሉ።

ክፍል አስራ አንድ
የሥራ አካባቢ ድህንነትና ጤንነት

42. መርህ

1. እያንዳንዱ ማዘጋጃ ቤትና ሠራተኛ ሥራ ላይ ከሚፈጠሩ አደጋዎች የመካላከያ እርምጃ የመውሰድ ኃላፊነት አለበት።
2. የክልሉ መንግስት ጥናቶች በማካሄድ አደጋ የሚያስከትሉ ሁኔታዎች እና የሥራ አከባቢዎችን በመለየት የሠራተኞችን ድህንነትና ጤንነት ለመጠበቅ የሚያስችሉ የመካለከያ መደቦች መደንገግ እና መመርያዎች ማውጣት አለበት።
3. ከተሞች ይህንን መደብ በመተባበር መሳተፍ አለባቸው
4. እያንዳንዱ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኞች አደጋ ለመካለከል ለየሚያግዙት መመርያዎችና ማብራርያዎች መስጠት እና የአደጋ መከላከያ ቁሳቁስ ማከፋፈል አለበት።
5. ሠራተኞች የሚከተሉት ኃላፊነቶች አሏቸው።
   ሀ. አደጋ ለመከላከል የሚያስችሉ መመርያዎች የማስተዋል እና የተሰጡትን ቁሳቁስ በትክክል የመጠቀም፣
   ለ. አደጋ ሊያስከትሉ ይችላል ብሎ የገመታቸው እና ያመነባቸው ሁኔታዎች ሲያጋጥሙት ለሚመለከታቸው የማዘጋጃ ቤቱ ባለፍልጣናት መግለፅ።

43. ሓላፍነት፣

1. ሰራሕተኛ ኣብ ስራሕ እንዳሃለወ ንዝበፅሕ ዝኾነ ዓይነት ጉድኣት እቲ ቤት ማዘጋጃ ሓላፍነት ኣለዎ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ኮነ ኢሉ ኣብ ባዕሉ ንዘብፅሓ ጉድኣት እቲ ቤት ማዘጋጃ ሓላፍነት ኣይወስድን።

2.1 . እቲ ሰራሕተኛ ኮነ ኢሉ ኣብ ባዕሉ ጉድኣት ከምዘብፀሐ ዝውሰድ በዞም ዝስዕቡ ነጥብታት እዩ።

ሀ. በቲ ቤት ማዘጋጃ ቅድም ክብል ብግልፂ ዝተውሃቡዎ ናይ ሓለዋ ድሕንነት መምርሕታት እንትጥሕስ፣

ለ. ብመስተ ወይ ብዘዕውን ሓሽሽ ኣካሉ ወይ ኣእምሩኡ ክቆፃፀረሉ ኣብዘይኽእለሉ ኩነታት እናሃለወ እንትሰርሕ።

43. ኃላፊነት፣

1. ሠራተኛ ሥራ ላይ እያለ ለሚደርስ ጉዳት ማዘጋጃ ቤቱ ኃላፊነት አለበት።
2. ሠራተኛው ሆን ብሎ በራሱ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ማዘጋጃ ቤቱ ኃላፊነት አወስድም።

2.1. ሠራተኛው ሆን ብሎ በራሱ ላይ ጉደት እንዳደረሰ የሚወሰደው ከዚህ ቀጥለው ባሉት ነጥቦች ነው።

ሀ. ቀደም ሲል በማዘጋጃ ቤቱ በግልፅ የተሰጡትን የድህንነት አጠባበቅ መመርያዎች ሲጥስ፣

ለ. በመጠጥ ወይም በሚያሰክር እፅ አካሉ ወይም አዕምሮው መቆጣጠር በማይችልበት ሁኔታ ላይ እያለ ሲሰራ።

44. ካሕሳ ጉድኣትን ዕረፍትን

1. ብምኽንያት ስራሕ ጉድኣት ንዝበፀሖ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ዘድልዩ ወፃእታት ሕክምና እቲ ቤት ማዘጋጃ ይሽፍኖ።
2. ንምኽንያት ሰራሕ ጉድኣት ብዝበፀሖ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ካብ ጉድኣቱ ንሓዋሩ ምስራሕ ዘየኽእል ምዃኑ ብመረዳእታ ሕክምና ክሳብ ዝረጋገፅ ፍቓድ ሕማም ምስ ሙሉእ መሃይኡ ይወሃቦ። ይኹንዳአምበር እቲ እዋን ፍቓድ ሕማም ካብ 12 ወርሒ ክበልፅ ኣይኽእልን።
3. ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ክልተ ወርሒ ካብ ዝበፅሖ ጉድኣት ድሒኑ ናብ ስርሑ ክምለስ ዘይክኣለ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ኣብዚ ደንቢ እዚ ዓንቀፅ 45 ተደንጊጎም ዝርከቡ ጥቕምታታ ይሕለውሉ።
4. እቲ ሰራሕተኛ ዝወሃቦ ሕክምና ብዝግባእ ብዘይምክትታሉ ወይ ብሓኪም ዝተወሃቦ ትእዛዛት ሕክምና ብዘይምኽባሩ፣ እቲ ሕክምና ዝተዳናጎየ እንተኾይኑ ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡስ

44. የጉዳት ካሳና ዕረፍት፣

1. በሥራ ምክንያት ጉዳይ ለደረሰበት የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ አስፈላጊውን የህክምና ወጪ ማዘጋጃ ቤቱ ይሸፍነዋል።
2. በሥራ ምክንያት ጉዳይ የደረሰበት የማዘጋጃ ቤት ከጉዳዩ ድኖ ወደ ሥራ እስኪመለስ ወይም በጉዳቱ ምክንያት ለዘለቄታው መሥራት የማይችል መሆኑ በህክምና ማስረጃ እስከሚረጋገጥ ድረስ የህክምና ፍቃድ ከሙሉ ደመወዙ ጋር ይሰጠዋል። ይሁን እንጂ የህመም ፍቃዱ ከአስራ ሁለት ወራት ሊበልጥ አይችልም።
3. በአስራ ሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ከጉዳቱ ድኖ ወደ ሥራ መመለስ ያልቻለ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ በዚህ ደንብ አንቀፅ 45 የተደነገጉት ጥቅሞች ይጠበቁለታል።
4. ሠራተኛው የሚሰጠውን ህክምና በአግባቡ ባለመከታተሉ ወይም በሐኪም የተሰጡትን የህክምና ትእዛዞች ባለማክበሩ ህክምናውን ያጓተተ እንደሆነ በዚህ አንቀፅ ከንኡስ

ዓንቀፅ 1-3 ንዝተገለፁ ጥቕምታት ይስእኖም።

45. ክፍሊት ጉድኣት ጡረታን ካሕሳን

1. ብምኽንያት ስራሕ ብዝበፅሖ ጉድኣት ንሓዋሩ ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሰኣነ ቀዋሚ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ጡረታ መሰሉ ይሕለወሉ።
2. ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እዚ ዓንቀፅ ብዘይፃባእ ሓደ ንሓዋሩ ሙሉእ ብሙሉእ ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሰኣነ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ መጠኑ ብሕጊ እቲ ከተማ ዝውሰንን ካብ 10,000.00 ዘይውሕድ ግንካዓ ካብ ናይ ክልተ ዓመት መሃያ እቲ ሰራሕተኛ ዘይበዝሕን ካሕሳ ይኸፈሎ።
3. ንሓዋሩ ናይ ስራሕ ክእለቱ ዝስኣነን ብካልኦት ኣግባብ ዘለዎም ሕግታት ጡረታ ዘይትሓቖፈ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ኣብዚ ዓንቀፅ /2/ ዝተገለፀ መሰል ካሕሳ ይኸበረሉ።
4. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ዝተገለፁ ጥቕምታት ምርካብ ነቲ ሰራሕተኛ ካልኦት ኣግባብ ዘለዎም ተወሰኽቲ ጥቕምታት ካብ ምርካብ ኣይዓግቱዎን።
5. ኣብቲ ሰራሕተኛ ዝበፅሖ ጉድኣት ኣብ ሕግታት ጡረታ ዘይተሸፈነን እቲ ምስኣን ክእለት ስራሕ ንሓዋሩ ግን ድማ ብኸፋል እንተኸውንንን መጠን እቲ ዝወሃብ ካሕሳ ብምምዝዛን ንኡስ ዓንቀፅ /2/ እዚ ዓንቀፅ እቲ ዝበፅሖ ጉድኣትን ብቦርድ ይውስን፣ ነዚ ዝምልከት ዝርዝር መምርሒ እውን በቲ ቦርድ ይወፅእ።

46. ንጊዜያዊ ሰራሕተኛ ዝሕሎ ጥቕምታት ጉድኣት

ጊዜያዊ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ኣብ ዓንቀፅ 45 ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ዝተመልከተ ዝኸበረሉ ንሓዋሩ ሙሉእ ብሙሉእ ናይ ምስራሕ ክእለቱ እንተስኢን ይኸውን። ከምኡ እውን ኣብ ዓንቀፅ 45 ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ዝተገለፁ መሰላት ዝኸበርሉ እቲ ጉድኣት ንሓዋሩ ግን ድማ ብኸፍል ዝበፅሐ እንተኸውን እዩ፤

አንቀፅ/1-3/የተጠቀሱት ጥቅሞች ያጣቸዋል።

45. የጉዳት፣ጡረታና ካሳ ክፍያ

1. በሥራ ምክንያት በደረሰበት ጉዳት ዘላቂ የመንግስት ችሎታውን ያጣ ቋሚ የማዛጋጃ ቤት ሰራተኛ አግባብ ባለው የጡረታ ህግ መብቱ ይጠበቅለታል።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ አንድን በማይቃረን ዘላቂ ሙሉ በመሉ የመሥራት ችሎታውን ያጣ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ መጠኑ በከተማው ህግ የሚወስንና ከ10,000.00 ብር የማያንስ ግን ደግሞ ከሠራተኛው የሁለት አመት ደመወዝ የማይበልጥ ካሳ ይከፈለዋል።
3. ዘላቂ የመሥራት ችሎታውን አጥቶ በሌሎች አግባብ ባላቸው የጡረታ ህጎች ያልታቀፈ የማዘጋጃ ቤት ሰራተኛ በዚህ ዓንቀፅ/2/ የተጠቀሰው የካሳ መብት ይጠበቅለታል።
4. ሠራተኛው በዚህ ዓንቀፅ የተጠቀሱ ጥቅሞች ማግኘቱ ሌሎች አግባብነት ያላቸው ተጨማሪ ጥቅሞች ከማግኘት አያግዱትም
5. በሠራተኛው የደረሰ ጉዳት በጡረታ ህጎች ያልተሸፈነና የሥራ ችሎታ ማጣት ለዘለቄታው ግን ደግሞ በከፊል ሲሆን የሚሰጠው የካሳ መጠን የዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/2/ እና የደረሰው ጉዳት በማመዛዘንን በቦርድ ይወሰናል፣ ይህንን የሚመለከት ዝርዝር መመርያ በቦርድ ይወጣል።

46.ለጊዜያዊ ሠራሕታኛ የሚጠበቅ የጉዳት ጥቅሞች

ጊዜያዊ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በዓንቀፅ 45 ንኡስ ዓንቀፅ /2/ የተመለከተውን የሚከበርለት ዘላቂ ሙሉ በሙሉ የመሥራት ችሎታው ሲያጣ ይሆናል። እንዲሁም በዓንቀፅ 45 ንኡስ ዓንቀፅ /4/ የተጠቀሱት መብቶች የሚከበሩለት ጉዳቱ ዘላቂ ግን ደግሞ በከፊል የደረሰ ሲሆን ነው።

47. ካብ ሳልሳይ ወገን ካሕሳ ምሕታት

1. ኣብ ሰራሕተኛ እቲ ቤት ማዘጋጃ ዝበፀሐ ጉድኣት ብጥፍኣት ሳልሳይ ወገን እንትኸውን እቲ ቤት ማዘጋጃ ንጉድኣት እቲ ሰራሕተኛ ንዘውፅኦ መጠን ገንዘብ ካብቲ ሳልሳይ ወገን ክሓትት ይኽእል እዩ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ካብቲ ሳልሳይ ወገን ካሕሳ ወሲዱ እንድሕርዳኣ ኮይኑ እቲ ቤት ማዘጋጃ ነቲ ሰራሕተኛ እንካብ ዝግባኦ ካሕሳ ነክዩ ከትርፍ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ስልጠና ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ

48. ዕላማ እቲ ስልጠና

ዕላማ ስልጠና ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ፣ እቲ ሰራሕተኛ ክእለት ስርሑ ብምምሕያሽ ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ ዝሓሸ ውፅኢት ስራሕ ንክመዝግብ ወይ ካዓ ብመሰረት ሙያዊ ዕብየት ንዝበለፀ ሓላፊነት ድልው ንክኸውን እዩ።

49. ምልላይ አድለይቲ ስልጠናታት፣ ትልምን በጀትን

1. ነፍሲ ወከፍ ቤት ማዘጋጃ እዞም ዝስዕቡ ሓላፍነታት ይህልውዎ፣
   ሀ. ድልየት ሰራሕተኛታቱ፣ ብመሰረት መፅናዕቲ ክፍተት ድልየት፣ ኣፈፃፅማ ስራሕ ንምምዕባል፣ ሰራሕተኛታት ንምምላእን ካልኣት ተዛመድቲ ረቋሓታትን ምፍፃም፣
   ለ. ነቲ ስልጠና ዘድሊ ትልሚ ምውፃእ በጀት እውን ምምዳብ፣
   ሐ. ንትልሚ እቲ ስልጠኛ መተግበሪ ዝኸውን መደብ ምሕንፃፅ፣
   መ. ብብእዋኑ ብቕዓት እቲ ስልጠና ዝምልከት መፅናዕታት ምክያድ።
2. ሕድሕድ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ፡-
   ሀ. ስልጠንኡ ብዝግባእ ምክትታል፣
   ለ. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ /ሀ-መ/ ዘለው መደባት ንምፍፃም

47. ከሦስተኛ ወገን ስለሚጠየቅ ካሳ

1. በማዘጋጃ ቤቱ ሠራተኛ ላይ የደረሰው ጉዳት በሦስተኛ ወገን ጥፋት ምክንያት እንደሆን ማዘጋጃ ቤቱ ለሠራተኛው ጉዳት ያጠጣውን ገንዘብ መጠን ከሦስተኛው ወገን መጠየቅ ይችላል።
2. ሠራተኛው ከሦስተኛው ወገን ካሳ የወሰደ እንደሆነ ማዘጋጃ ቤቱ ለሠራተኛው ከሚገባው ካሳ ቀንሶ ሊያስቀር ይችላል።

ክፍል አስራ ሁለት
የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ሥልጠና

48. የሥልጠናው ዓላማ

የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ የማሰልጠን ዓላማ ሠራተኛው የሥራ ችሎታውን በማሻሻል በተመደበበት ሥራ ላይ የተሻለ የሥራ ውጤት እንዲያስመዘግብ ወይም በሙያው እድገት መሰረት ለበለጠ ኃላፊነት ዝግጁ እንዲሆን።

49. አስፈላጊ ስልጠናዎች፣ ዕቅድና በጀትን ስለማወቅ

1. እያንዳንዱ ማዘጋጃ ቤት ቀጥለው ያሉትን ኃላፊነቶች ይኖሩታል፣
   ሀ. የሠራተኞቹ ፍላጎት፣ በጥናት መሠረት የፍላጎት ክፍተት፣ የሥራ አፈፃፀም ለማሳደግ፣ ሠራተኞች ለማሟላትና ሌሎች ተዛማጅ መመዘኛዎችን መፈፀም፣
   ለ. ለሥልጠናው የሚያስፈልግ ዕቅድ ማውጣት እና በጀት መመደብ፣
   ሐ. የሥልጠናውን መተግብርያ የሚሆን እቅድ ማውጣት፣
   መ. በየጊዜው የሥልጠናዎቹን ብቃት የሚመለከቱ ጥናቶች ማካሄድ።
2. እያንዳንዱ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ፣
   ሀ. ሥልጠናውን በሚገባ መከታተል
   ለ. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ከ/ሀ-መ/ ያሉትን እቅዶች ለመፈፀም ከማዘጋጃ ቤቱ ጋር

ምስቲ ቤት ማዘጋጃ ምሉእ ትሕብብር ናይ ምግባር፣

ሐ. ቦርድ ብዘውፅኦ መመርሒ መሰረት ድሕሪ ስልጠና ነቲ ቤት ማዘጋጃ ግልጋሎት ናይ ምሃብ ግቡእ አለዎ።

50. ቦርድ ኣብ ስልጠና ዘለዎ ሓላፍነት

እቲ ቦርድ ንመደባት ስልጠና እቲ ከተማ ይሕግዝን የተሓባብርን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ

ኣተሓሕዛ መዛግብቲ መረዳእታን ሰራሕተኛታት

51. ውልቀ ማህደር

1. ነፍሲ ወከፍ ቤት ማዘጋጃ ብዛዕባ ሕድ ሕድ ሰራሕተኛ ኣግባብ ዘለዎም ሓበሬታት ዝሓዘ ማህደር ማህደር ይህልዎ። ብፍላይ ከዓ እቲ ማህደር፣ ናይ ውልቀ መረዳእታ፣ዕለት ቁፃርን፣ዕብየት፣ ብርኪ፣ መሃያን፣ መፀውዒ መደብ ስራሕን እቲ ሰራሕተኛ ክሕዝ ይግባእ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ዝርከቡ መረዳእታታት ናይ ምፍላጥ መሰል አለዎ።
3. ውሽጣዊ ሕጊ ካብ ዝፈቕደሎም ሰራሕተኛታት እቲ ቤት ማዘጋጃ ወፃኢ ዝኾነ ሰብ ውልቀ ማህደር ሰራሕተኛታት ክርኢ ኣይፍቀድን።
4. ካብ ፍልጠ እቲ ሰራሕተኛ ወፃኢ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ዝኾነ ዓይነት መረዳእታ ክቕመጥ የብሉን።

52. ስታትስቲካዊ መረዳእታ

እቲ ቦርድ ንሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ ዝምልከት መረዳእታ ናይ ምእካብን ምውዳብን ሓላፊነት አለዎ።

ሙሉ በሙሉ የመተባበር፣

ሐ. ቦርዱ በሚያወጣው መመርያ መሰረት ከሥልጠና በኋላ ለማዘጋጃ ቤቱ አገልግሎት የመስጠት ግዴታ አለበት።

50. የቦርድ ኃላፊነት

ቦርዱ የከተሞች የሥልጠና መደቦች የመደገፍና የማስተባበት ኃላፊነት አለበት።

ክፍል እስራ ሦስት

የሠራተኞች መረጃ አያያዝ

51. የግል ማህደር

1. ሁሉም ማዘጋጃ ቤት ስለ እያንዳንዱ ሠራተኛ አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች የያዘ የግል ማህደር ይኖረዋል። ማህደሩ በተለይ የሰራተኛውን የግል መረጃዎችን፣የቅጥር ዕድገት ያገኘበት ቀን፣ደረጃ፣ ደመወዝ፣ የሥራ መደብ መጠርያን ሊይዝ ይገባል።
2. ሠራተኛው በግል ማህደሩ ውስጥ የሚገኙትን መረጃዎች የማወቅ መብት አለው።
3. የውስጥ ህግ ከሚፈቅድላቸው የማዘጋጃ ቤቱ ሠራተኞች በስተቀር ማንኛውም ሰው የሠራተኞቹን የግል ማህደር እንዲያይ አይፈቀድም።
4. ከሠራተኛው ዕውቅና ውጪ ምንም ዓይነት መረጃ በግል ማህደሩ ውስጥ መቀመጥ የለበትም።

52. ስታትስቲካዊ መረጃዎች

ቦርዱ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኞችን የሚመለከቱ መረጃዎች የመሰብሰብና የማጠናቀር ኃላፊነት አለበት።

ክፍሊ ዓሰርተ ኣርባዕተ
ግቡኣት ኣብያተ ማዘጋጃን ሰራሕተኛታትን

53. ግቡኣት ቤት ማዘጋጃ

ሓደ ቤት ማዘጋጃ እዞም ዝስዕቡ ግቡኣት ኣለውም፣

1. ዓቕሙ ክንዲዝፈቐደ፣ ሰራሕተኛታቱ ግልጋሎት እቲ ቤት ማዘጋጃ ብቑዕን ውፂኢታውን ክገብርሉ ዘኽእሎም ምቹዊ ከባቢ ስራሕ ምፍጣር፣
2. ስራሕን ሓላፊነትን ሕድ ሕድ ሰራሕተኛ ብግልፂ ምዝርዛር፣ንውፅኢታዊነት ስርሑ ዘድልዩዎ መሳርሕታትን ናውትን ምቕራብ፣
3. ካብ ነፍሲ ወከፍ ሰራሕተኛ ዝድለ ውፅኢት ዘምልክቱ መፀቀንታትን ብግልፂ ምንፃር፣
4. ነቲ ሰራሕተኛ ዝግብኡ መሃያን ጥቕማጥቕምታትን ብእዋኑ ምኽፍል፣
5. ሓደጋታት ንምክልኻል ዘክእሉ ናይ ስራሕ ሓለዋ ድሕንነትን ጥዕናን ሓበሬታት ንሰራሕተኛታት ምሃብን ነዚ ትኩር ኮይኖም ክሰርሑ ምድላውን፣
6. ሰራሕተኛ እንትሰናበት፣ መፀውዒ መደብ ስራሕ፣ ዝሰርሖም ዝነበረ ስራሕቲ፣ ዝሰረሓሉ መጠን ጊዜን ወርሓዊ መሃያን ዝገለፅ ደብዳቤ ምሃብ፣
7. ንሕግታት መንግስትን ሕጊ እቲ ከተማን ተገዛኢ ምኳን፣

54. ግቡኣት ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ

ሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ፦

ሀ. ብኣእምሮን ብኣካል ኣብ ስርሑ ብቑዕ ኮይኑ ምርካብ፣
ለ. ኣብ ስራሕን ሓላፊነቱን ንዝተውሃቡዎ ዝርዝር ስራሕቲ ብምውፃእ ካብኡ ዝድለ ውፅኢት ምምዝጋብ፣
ሐ. ንስርሑ ዝተወሃቡዎ መሳርሕታትን ናውትን ብጥንቃቐ ምሓዝ፣ ኮነ ኢሉ ወይከዓ ዝሰበሮም

ክፍል አስራ አራት
የማዘጋጃ ቤቶችና የሠራተኞች ግዴታዎች

53. የማዘጋጃ ቤት ግዴታዎች

አንድ ማዛጋጃ ቤት ቀጥለው ያሉት ግዴታዎች አሉበት።

1. ዓቅሙ በፈቀደ መጠን ሠራተኞቹ ብቃትና ጥራት ያለው አገልግሎት መስጠት እንዲችሉ ምቹ የሥራ አካባቢና ሁኔታ መፍጠር።
2. የእያንዳንዱ ሠራተኛ ሥራና ኃላፊነት በግልፅ መዘርዘር፣ ለሥራው ጥራት የሚያስፈልጉትን ቁሳቁስ ማቅረብ።
3. ከእያንዳነዱ ሠራተኛ የሚፈለግ ውጤት የሚያመላክቱ ነጥቦች እና የሥራው ውጤት የሚመዘንባቸው መለኪያዎችን በግልፅ ማስቀመጥ።
4. ለሠራተኛው የሚገቡ ደመወዝና ጥቅማ ጥቅም በወቅቱ መክፈል።
5. አደጋዎች ለመካላከል የሚያስችሉ ድህንነትና ጤንነት መጠበቅያ መረጃዎችን ለሠራኛው መስጠት እና ለዚህ ትኩረት ሰጥተው እንዲያሰሩ ማዘጋጀት።
6. ሠራተኛ ሲሰናበት የሥራ መደቡ መጠርያ፣ ሲሰራቸው የነበሩ ሥራዎች፣የሰራበት ጊዜ እና የወር ደመወዙ የሚገልፅ ደበዳቤ መስጠት፣
7. ለመንግስትና ለከተማው ህጎች ተገዥ መሆን።

54. የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ግዴታዎች

አንድ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ

ሀ. በአእምሮና በአካል ሥራው ላይ ብቁ ሆኖ መገኘት፣
ለ. በሥራና ኃላፊነቱ የተሰጡትን ዝርዝር ሥራዎች በማከናወን ከሱ የሚፈለገውን ውጤት ማስመዝገብ፣
ሐ. ለሥራው የተሰጡትን መሳርያዎችና ቁሳቁስ

መሳርሕታትምን ናውትን ተሓታቲ ይኸውን።

መ. ብምሉእ ጊዜኡን ዓቕሙን ነቲ ቤት ማዘጋጃናይ ምግልጋል፣

ረ. በቲ ከተማ ዝወፁ ሕጊ እቲ ከተማን መምርሕታትን ከምኡ እውን ካልኦት ሕግታት መንግስቲ ተገዛኢ ናይ ምኻን፣

ሰ. ምስ ድልየት እቲ ከተማ ዝፃብኡ ውልቃዊ ድልየቱ ናይ ምውጋድ፣

ሸ. ንዝሃቦ ወይ ካዓ ንዝህቦ ግልጋሎት ውህብቶ ዘይምሕታትን ዘይምቕባልን ግቡኣት አለውዎ።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓሙሽተ
ቦርድ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ

55. መሓውር እቲ ቦርድ

1. ብመሰረት አዋጅ ቁፅሩ 65/1995 ዓንቀፅ 37 ዝተጣየሸ ቦርድ ነዞም ዝስዕቡ ኣባላት ዝሓዘ ይኸውን።

ሀ. ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ እቲ ክልል ዝሸወሙ ሰለስተ ኣባላት እቲ ቦርድ ብዝተኸአለ መጠን ካብዞም ዝስዕቡ ሴክተራት ክኮኑ አለዎም፣

I ካብ ኮሚሽን ስቪል ሰርቪስ

II ካብ ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛ ጉዳይ

III ካብ ቢሮ ንግዲ፣ ኢንዱስትሪን ልምዓት ከተማ

ለ. እቶም ሰለስተ ተወከልቲ ከተማታት ከዓ እዞም ዝስዕቡ እዮም

I ተወካሊ ምምሕዳር ከተማ መቐለ፣

II ክልተ ተወከልቲ ቤት ማዘጋጃ ከተማታት፣

ሐ. እተን ከተማታት እንተዘይወሲነን ተወካሊ ነፍሲ ወከፍ ብርክታት ከተማ ካብ ሞንጎ ተወከልቲ አባላት ይምረፅ። ወፃኢ እቶም ተወከልቲ እተን ከተማታት ብሓባር ይሽፍንኦ።

መ. ተወካሊ ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃ ካብ

በጥንቃቄ መያዝ፣ ሆን ብሎ ወይ ግድ የለሽነት ላጠፋቸው ወይም ለሰበራቸው መሳርያዎችና ቁሳቁስ ተጠያቂ ይሆናል፣

መ. በሙሉ ጊዜውና ዓቅሙ ማዘጋጃ ቤቱን የማገልገል፣

ረ. በከተማው ለወጡ የከተማው ህጎችና መመርያዎች እንዲሁም ለሌሎች የመንግስት ህጎች ተገዥ መሆን፣

ሰ. ከከተማው ፍላጎት ጋር የሚቃረኑ የግል ፍላጎቶችን የማስወገድ፣

ሸ. ለሰጠው ወይም ለሚሰጠው አገልግሎት ስጦታ ያለ መጠየቅና ያለ መቀበል ግዴታዎች አለበት።

ክፍል አስራ ኣምስት
የማዛጋጃ ቤት ሠራተኞች አስተዳደር ቦርድ

55. የቦርድ ኣወቃቀር

1. በኣዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 37 መሠረት የተቋቋሙ ቦርድ የሚከተሉትን አባላት የያዘ ይሆናል።

ሀ. በክልሉ ሥራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚሾሙት ሦስት የቦርድ አባላት በተቻለ መጠን ከሚከተሉት ሴክተራት መሆን አለባቸው፣

I ከስቪል ሰርቪስ ኮሚሽን

ii ከሰራተኛ ጉዳት ፅ/ቤት

iii ከንግድ፣ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ

ለ. ሦስቱ የከተሞች ተወካዩች ደግሞ የሚከተሉት ናቸው

I የመቀሌ ከተማ አስተዳደር ተወካይ

Ii ሁለት የከተማ ማዘጋጃ ቤት ተወካዮች

ሐ. ከተሞቹ ካልወሰኑ በስተቀር የእያንዳንዱ ደረጃ ከተማ ተወካይ ከተወካይ አባላት መካከል ይመረጣል። የተወካዮቹ ወጪ ከተሞቹ በጋራ ይሸፍኑታል።

መንጎ ተወከልቲ ኩለን ብርክታት ቤት ማዘጋጃ ይምረፅ። ወፃኢ እቲ ተወካሊ፣ ሰራሕተኛታትን ናይ ባዕሎም እቶት ክሳብ ዘጣይሹ ብተን ኣብያተ ማዘጋጃ ይሽፈን

2. እቲ ቦርድ ብትርፊ ጊዜኡ ዝሰርሕ ይኸውን።
3. መጠንን ሕልኸላክነት እቲ ስራሕ እንተገድድ፣ እቲ ቦርድ ንከይዲ ውሳነታት ምእታን ክጥዕም ሓገዝቲ ከተማ ልምዓት ዝኾነ ጉጅለታት ሰብ ሙያ ኣብ ትሕቲ ቤት ፅሕፈት ከተማ ልምዓት ከጣይሻ ይኽእል።
4. ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ቦርድ ኣብ መቐለ ኮይኑ፣ ከም ኣድላይነቱ ንኡሳን ክፍልታት ከጣይሻ ይኽእል።
5. መንግስቲ እቲ ክልል ከዓ
ሀ. ነቲ ቦርድ ፀሓፍን ካልኦት ኣድለይቲ ሰራሕተኛታትን ይምድብ።
ለ. ቤት ፅሕፈት፣ ኣድለይቲ ናውትን መሳርሒታትን የማልእ።

56. እዋን ግልጋሎት

1. ሕድ ሕድ ኣባል እቲ ቦርድ ንሰለስተ ዓመት ጊዜ የገልግል።
2. ምምላእ ክፍቲ ቦታታት ኣባላት ቦርድ ብመሰረት ዓንቀፅ 55 እዚ ደንቢ ይካየድ።

57. ኣካይዳ ስራሕ

1. እቲ ቦርድ ከከም ኣድላይነቱ ይእከብ።
2. ካብ ጠቕላላ ኣባላት እቲ ቦርድ ኣርባዕተ /4/ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን። ካብቶም ዝተረኸቡ ኣባላት እቶም ሰለስተ ተወካሊ መንግስቲ፣ ተወካሊ ከተማታትን ተወካሊ ሰራሕተኛታትን ክኾኑ ኣለዎም።
3. ውሳነ እቲ ቦርድ ካብዝተረኸቡ ኣባላት ብድምፂ ብልጫ ይኸውን፣ ማዕረ ድምፂ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ኣቦወንበር ዝደገፎ

መ.የማዘጋጃ ቤት ሠራተኞች ተወካይ ከሁሉም ደረጃ ማዘጋጃ ቤቶች ከሚወክሉት መካከል ይመረጣል። ሠራተኞች የራሳቸውን ገቢ እስኪያቋቁሙ የተወካዩ ወጪ በማዘጋጃ ቤቶቹ ይሸፈናል።

2. ቦርዱ በትርፍ ጊዜው የሚሰራ ይሆናል።
3. የሥራው ስፋትና ውስብስብነት ሲያስገድድ፣ ቦርዱ ሥራውን ሊያግዘው የሚችል የባለሙያ ቡድን በከተማ ልማት ፅ/ቤት ሥር ሊያቋቁም ይችላል።
4. የቦርዱ ዋና ፅ/ቤት መቐለ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ንኡሳን ክፍሎች ሊያቋቁም ይችላል
5. የክልል መንግስት
ሀ. ለቦርዱ ፀሃፊና ሌሎች አስፈላጊ ሠራተኞችን ይመድባል።
ለ. ቢሮው የቦርድ ቁሳቁስ ያሟላል።

56. የቦርድ የሥራ ዘመን

1. እያንዳንዱ የቦርዱ አባል ለሦስት ዓመታት የገለግላል።
2. የጎደለ የቦርድ አባል ሲኖር በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 55 መሰረት ሌላ ይተካል

57. የሥራ አካሄድ

1. ቦርዱ እንደአስፈላጊነቱ ይሰበሰባል።
2. ከጠቅላላ የቦርዱ አባላት አራት የተገኙ እንደሆነ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል። ከተገኙት አባላት ሦስቱ የመንግሥት ተወካይ፣ የከተሞች ተወካይና የሰራተኞች ተወካይ መሆን አለባቸው።
3. የቦርዱ ውሳኔ ስብሰባ ላይ በተገኙ አባላት አብላጫ ሊቀመንበሩ የደገፈው ሃሳብ ይፀድቃል።

ሓሳብ ይፀድቕ።
4. ኩሉ ውሳነታት ቦርድ በቶም ኣባላት ክፍረመሉ ኣለዎ።

58. ስልጣን ቦርድ
1. ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 65/1995 ዓንቀፅ 37 ዝተወሃቦ ስልጣን ከምዘሎ ኮይኑ፣ ካብ ኣብያት ማዘጋጃ ንዝተወሰኑ ነዞም ዝስዕቡ ዋኒናት ዝምልከት ይግባኣኒ ናይ ምስማዕ ስልጣን ኣለዎ።
ሀ. ካብ ስራሕ ምእጋድን ምቕናስን ምብራርን፣
ለ. ምስ ጉድኣት ስራሕ ዝተተሓሕዙ ካልኦት ጥቕማጥቕም።
2. እቲ ቦርድ ንውሳነ እቲ ቤት ማዘጋጃ ንምፅዳቕ፣ ንምስዓር ወይካዓ ንምልዋጥ ዘኽእሎ መፍትሒ ሓሳብ ንምርካብ ግቡእ ፃዕሪ ክገብር ኣለዎ።

3. ውሳነ እቲ ቦርድ ናይ መወዳእታ ይኹውን ይኹንዳኣምበር ካብቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ሓዶኦም ናይ ሕጊ ክርክር እንተልዒሎም ቦርድ ውሳነ ካብ ዝሃበሉ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ናብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ይግባኣኒ ክቕርቡ ይኽእሉ።

59. ገደብ ጊዜ

እቲ ቦርድ ነቲ ዋኒን ብይግባኣኒ ካብዝሓዘሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ/3/ ወርሒ ውሳነ ክህብ ኣለዎ።

60. ኣፈፃፅማ ውሳነ

1. ዝኾነ ቤት ማዘጋጃ እዚ ቦርድ ንዝሃቦ ውሳነ ኸዑ ንኸዑ ናይ ምፍፃም ሓላፊነት ኣለዎ።
2. በቲ ቦርድ ዝተወሃበ ውሳነ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ኣይተፈፀመለይን ክብል ናይቲ ውሳነ ተረካቢ ዝኾነ ወገን እንተመልኪቱ እዚ ቦርድ እቲ ውሳነ ንክፍፀመሉ ናብ ወረዳ ቤት ፍርዲ

4. ሁሉም ቦርድ ውሳኔዎች በኣባላቱ መፈረም አለባቸው።

58. የቦርድ ሥልጣን
1. በኣዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓንቀፅ 37 የተሰጠው ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በማዘጋጃ ቤቶች ለተወሰኑ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ የሚቀርበውን ይግባኝ የመስማት ሥልጣን አለው።
ሀ.ከሥራ ማገድ መቀነስና ማባረር፣
ለ. ከሥራ ጉዳት ጋር የተያያዙ ሌሎች ጥቅማጥቅሞች
2. ቦርዱ የማዘጋጃ ቤቱን ውሳኔ ለማፅደቅ፣ ለመሻር ወይ ለመለወጥ የሚያስችለው የመፍትሂ ሃሳብ ለማግኘት ተገቢውን ጥረት ማድረግ አለበት።

3. የቦርዱ ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፣ ቢሆንም ግን ከተከራካሪ ወገኖች አንዱ የህግ ክርክር ያነሳ እንደሆነ ቦርዱ ውሳኔ ከሰጠ 30 ቀናት ውስጥ ይግባኙን ለመካከለኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል።

59. የጊዜ ገደብ

ቦርዱ ጉዳዩን በይግባኝ ማየት ከጀመረበት ቀን አንስቶ በሦስት ወራት ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት።

60. ስለ ውሳኔ አፈፃፀም

1. ማንኛውም ማዘጋጃ ቤት ቦርድ የሰጠውን ውሳኔ ወዲያውኑ የመፈፀም ኃላፊነት አለበት።
2. በቦርዱ የተሰጠ ውሳኔ በ30 ቀናት ውስጥ አልተፈፀምልኝም በማለት የውሳኔው ተጠቃሚ ሲያመለከት ቦርዱ ውሳኔውን እንዲያስፈፅምለት ለወረዳ ፍ/ቤት ይመራለታል።

ይመርሓሉ።

3. ናይ ቦርድ ውሳነ ብዘይምፍፃሙ ኣብቲ ሰራሕተኛ ይኹን ኣብቲ ቤት ማዘጋጃ ንዝበፅሐ ጉዳኣት ስራሕ መካየዲ ግልጋሎት ከተማ ተሓታቲ ትኸውን።

61. ውሻጣዊ ሕግታት

እቲ ቦርድ ስራሕቱ ንምስላጥ ናይ ባዕሉ ስሪታት ክውፅእ ይኽእል።

ክፍሊ ዓሰርተ ሽድሽተ
ቅፅዓታት ዲሲፕሊን

62. ዕላማ

ዕላማ ቅፅዓት ዲስፕሊን፣ ጉድለት ዲሲፕሊን ንዝፈፀመ ሰራሕተኛ ጉድለቱ ክስተኻኸልን፣ ንዘየስተኻኽለ ድማ ንምቕፃዕን ኮይኑ ስርዓት ዝሓዘ ኣፈፃፅማ ስራሕ ክህሉ ንምግባር እዩ።

63. መትከል

1. ኣብ ዓንቀፅ 67 እዚ ደንቢ እዚ ዝተገለፀ ከምዘሎ ኮይኑ ቤት ምኽሪ ከተማ ዲሲፕሊን ኣወሳስዳ ቅፅዓት ዲሲፕሊንን ተመጣጣኒ ቅፅዓትን ዝምልከት መምርሒ ክውፅእ ይኽእል እዩ።
2. ዝኾነ ቤት ማዘጋጃ መምርሒ ካብ ዝእዝዞ ጉድለት ዲሲፕሊንን ኣወሳስዳ ዲሲፕሊንን ወፃኢ ንዝኾነ ሰራሕተኛ ክቐፅዕ ኣይኽእልን።

64. ከቢድ ቅፅዓታት ዲሲፕሊን

እዞም ዝስዕቡ ጥፍኣታት ወይ ከዓ ጉድለታት ከቢድ ቅፅዓታት ዲሲፕለን ዝስዕቡ እዮም።

1. ብዘይብቑዕ ምኽንያት ንሓሙሽተ ተኸታተልቲ መዓልታትት ወይካዓ ኣብ ወርሒ ንሸውዓተ መዓልትታት ወይ ካዓ ኣብ ዓመት ንዒስራ መዓልትታት ስራሕ ካብ ሰራሕ ምትራፍ፣

3. የቦርድን ውሳኔ ባለመፈፀሙ ምክንያት በሠራተኛውም ሆነ በማዘጋጃ ቤቱ ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት የከተማው አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ ተጠያቂ ይሆናል።

61. የውስጥ ህጎች

ቦርድ ሥራዎቹን ለማቀላጠፍ ራሱ የውስጥ ህጎች ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል አስራ ስድስት
የዲስፕሊን ቅጣቶች

62. ዓላማ

የዲስፕሊን ቅጣት ዓላማ ሠራተኛው በፈፀመው የድስፒሊን ጉድለት ተፀፅቶ እንዲታረምና ለማያስ ተካክል ደግሞ ለመቅጣት ሆኖ ሥርዓት የያዘ የሥራ አፈፃፀም እንዲኖር ለማድረግ ነው።

63. መርህ

1. በዚህ ደንብ ዓንቀፅ 67 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማ ምክር ቤት ስለ ዲስፕሊንና የዲስፕሊን ቅጣት አወሳሰድ፣ የዲስፕሊን ጉድለት እና ተመጣጣኝ ቅጣትን የሚመለከት መመርያ ሊያወጣ ይችላል።
2. ማንኛውም ማዘጋጃ ቤት መመርያ ከሚያዘው የዲስፕሊን ጉድለትና የድስፕሊን ቅጣት አወሳሰድ ውጪ ሠራተኛን መቅጣት አይችልም።

64. ከባድ የዲስፕሊን ቅጣቶች

የሚከተሉት ጥፋቶች ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉት ናቸው።

1. ያለ በቂ ምክንያት ለአምስት ተከታታይ ቀናት ወይ በወር ውስጥ ለሰባት ቀናት ወይም በዓመት ውስጥ ለሃያ የሥራ ቀናት ከሥራ መቅረት፣

2. ብዝሓለፈ ቅፅዓታት ዲስፕሊን ከይአተአረመ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ስራሕ ሰዓት ዘይምኽባር፣
3. መምርሒ ዘይምኽባር፣
4. ኣብ ሰዓት ስራሕ ምስካርን መዐወኒ ሓሺሽ ምጥቃም፣
5. ገንዘብን ንብረትን ቤት ማዘጋጃ ንውልቅኻ ምጥቃም ወይ ከዓ ንኻሊእ ሳልሳይ ወገን አሕሊፍካ ምሃብ፣
6. ኮነ ኢልካ ይኹን ብሸለልትነት ንብረት ከተማ ምብልሻው፣
7. ስራሕ ከይሰራሕ ኮነ ኢልካ ህውከት ምፍጣርን ሕውከት ምስዝፈጥሩ ምትሕብባርን።
8. ኣብ ስሩዕ ዓመታዊ መድረኻት ንዝግበር ገምጋማት ጥፋኣት ፈፂሞም እዮም ተባሂሎም ብህዝቢ እምነት እንትስእኑ፣
9. ኣብ ስራሕ ቦታ ባእሲ ምፍጣርን ምውቃዕን፣
10. ሌብነት ወይ ከዓ ምጉዳል እምነት ምፍፃም፣
11. ናይ ምትላል ወይ ከዓ ምጭብርባር ተገባራት ምፍፃም፣
12. ኣብ ሕጊ መቕፅዒ ገበነኛ ኢትዮጵያ ንሞራል ህዝቢ ተፃባኢ እዩ ተባሂሉ ዝተቐመጠ ተገባር ምፍፃም፣
13. ምስቲ ዝሰርሖ ስራሕ ዝተተሓሓዘ ገበን ፈፂሙ ዝተፈረደ፣
14. ካልኦት ተመሳሳሊ ክብደት ዘለዎም ብፍላይ ከዓ ብቤት ምኽሪ ዝፀደቑን ኣብ ካልኦት ሕግታት ዝሰፈሩን ጉድለታት ዲሲፕሊ መፍፃም።

2. ባለፉ የዲስፕሊን ቅጣቶች ባለመታረም ያለ በቂ ምክንያት የሥራ ሰዓት አለማክበር፣
3. መመርያ አለማክበር፣
4. በሥራ ሰዓት መስከርና አደንዛዥ ዕፅ መጠቀም፣
5. የማዘጋጃ ቤት ገንዘብና ንብረት ለግል ጥቅም
6. ማዋል ወይም ለሦስተኛ ወገን ኣሳለፎ መስጠት፣
7. ሆን ብሎም ሆነ በቸልተኝነት የማዘጋጃ ቤት ንብረት ማባላሸት፣
8. ሥራ እንዳይሰራ ሆን ብሎ ሁከት መፍጠር ወይም ሁከት ከሚፈጥሩት ጋር መተባበር፣
9. በመደበኛ ዓመታዊ መድረኮች ላይ በሚደረግ ግምገማ ጥፋት ፈፅመዋል ተብለው በህዝብ አመኔታ ሲያጡ፣
10. በሥራ ቦታ ጠብ መፍጠርና መደባደብ፣
11. የሌብነት ወይም የእምነት ማጉደል ድርጊት መፈፀም፣
12. የማታለል ወይም የማጭበርበር ድርጊት መፈፀም፣
13. በኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ህግ ለህዝብ ሞራል ተቃራኒ ነው ተብሎ የተቀመጠ ተግባር መፈፀም፣
14. ከሚሰራው ሥራ ጋር የተያያዘ ወንጀል ፈፅሞ የተፈረደበት፣
15. ሌሎች ተመሳሳይ ክብደት ያላቸው በተለይ ደግሞ በምክር ቤት የፀደቁና በሌሎች ህጎች የሰፈሩ የዲስፕሊን የጉድለቶች መፈፀም።

65. ቅፅዓታት ጉድለት ዲሲፕሊን

1. ጉድለት ዲሲፕሊን ዝፈፀሙ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ከከም ክብደት እቲ ጥፍኣቱ እዞም ሐደ ወይ ከዓ ካብ ሓደ ንላዕሊ ቅፅዓታት ከውስኑ ይኽእሉ እዮም።
   ሀ. ናይ ቃል መጠንቀቕታ
   ለ.ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ

65. የዲስፕሊን ጉድለት ቅጣቶች

1. የዲስፕሊን ጉድለት የፈፀመ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ እንደ ጥፋቱ ክብደት ከሚከተሉት አንዱ ወይም ከአንድ በላይ ቅጣቶች ሊወሰንበት ይችላል።
   ሀ. የቃል ማስጠንቀቅያ
   ለ. የፅሑፍ ማስጠንቀቅያ

ሐ. ክሳብ ናይ ሓደ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ገንዘብ
መ. ክሳብ ናይ ሰለስተ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ቅፅዓት ገንዘብ
ረ. ካብ ብርኪ ስራሕን መሃያን ምትሓት
ሰ. ካብ ስራሕ ምስንባት
2. ኣበዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ካብ (መ-ሰ) ንዝተዘርዘሩ ቅፅዓታት፣ ዲስፕለን ኮሚቴ እንተይወሰኖን ብመሰረት መደብ ስራሕ እቲ ሰራሕተኛ፣ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ እንተየፅደቖ ተፈፃሚ ኣይኸውንን።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ነኡስ ዓንቀፅ /1/ ካብ (መ-ረ) ንዝተዘርዘሩ ቅፅዓታት ብውሳነ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ቅሬታ ዝተሰምዖ ሰራሕተኛ ናብ ኮሚቴ ከንቲባ ይግባኣኒ ክብል ይኽእል እዩ። ብኮሚቴ ከንቲባ ዝተወሃበ ውሳነ ድማ ናይ መወዳእታ ይኸውን።
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ (ሀ-ሐ) ዝተዘርዘሩ ቅፅዓታት ይግባኣኒ ኣይሕተተሎምን።

66. ኣፈፃፅማ ስጉምቲ ዲሲፕሊን

1. ነፍሲ ወከፍ ቤት ማዘጋጃ ክሲ ዲሲፕሊን ሰራሕተኛታት ኣፃርዩ ምስ ውሳነ ሓሳቡ ዘቕርብ ናይ ዲሲፕሊን ኮሚቴ የጣይሽ፣
2. እቲ ኮሚቴ እንተነወሐ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ናይ ውሳነ ሓሳቡ ክቕርብ ኣለዎ። ብመሰረት እቲ ውሳነ ሓሳብ እቲ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ እንተነወሓ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ግቡእ ስጉምቲ ክወስድ ኣለዎ።
3. ካብ ስራሕ ምእጋድን ምቅናስን ከምኡ እውን ምስ ጉዳኣት ስራሕ ዝተተሓሓዙ ካልኦት ጥቕማ ጥቕምታት ብዝምልከት ብውሳነ እቲ ከንቲባ ወይ ድማ መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ ቅሬታ ዘለዎ ሰራሕተኛ ናብ ቦርድ ይግባኣኒ ክብል ይኽእል እዩ። እቲ ቦርድ ብመሰረት ዓንቀፃት 57-60 ውሳነ ይህብ።
4. ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ቅፅዓት ዲሲፕሊን ቅድሚ ምውሳኑ ፈፃሙዎ

ሐ. እስከ አንድ ወር ደመወዝ የሚያደርስ የገንዘብ መቀጮ
መ. እስከ ሦስት ወር ደመወዝ የሚደርስ የገንዘብ መቀጮ
ረ. ከሥራ ደረጃና ደመወዝ ዝቅ ማድረግ
ሰ. ከሥራ ማሰናበት
2. በዚህ ዓንቀፅ /1/ ከ/መ-ሰ/ ቅጣቶች ዲስፕሊን ኮሚቴ ሳይወስነው እና በሠራተኛው የሥራ መደብ መሰረት የከተማ አገልግሎት ሥራ አሰኪያጅ ሳያፀድቀው ተግባራዊ አይሆንም።
3. በዚህ ዓንቀፅ /1/ ከ(መ-ረ) ለተዘረዘሩ ቅጣቶች በከተማው አገልግሎት ስራ አስኪያጅ ውሳኔ ቅር የተሰኘ ሰራተኛ ለከንቲባ ኮሜቴ ይግባኝ ሊል ይችላል። በከንቲባ ኮሜቴ የተሠጠ ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።
4. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ከ(ሀ-ሐ) የተዘረዘሩ ቅጣቶች ይግባኝ አይጠየቅባቸውም።

66. የዲስፕሊን እርምጃ አፈፃፀም

1. ማንኛውም ማዘጋጃ ቤት የሠራተኞችን የዲስፕሊን ክስ አጣርቶ የውሳኔ ሃሳብ የሚያቀርብ የዲስፕሊን ኮሚቴ ያቋቁማል፣
2. ኮሚቴው ከአንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ የውሳኔ ሃሳበ ማቅረብ አለበት። የውሳኔው ሃሳቡ የደረሰው የከተማ አገልግሎት ሥራ አስከያጅ ቢዘገይ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መወሰን አለበት።
3. ከሥራ ማገድና መቀነስ እንዲሁም ከሥራ ጉዳት ጋር የተያያዙ ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች በሚመለከት በከንቲባው ወይም በከተማው አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ ውሳነ ቅር የተሰኘ ሠራተኛ ለቦርድ ይግባኝ ሊል ይችላል። ቦርድ በዚህ ደንብዓንቀፅ 57-60 መሰረት ውሳኔ ይሰጣል።
4. በማንኛውም ሠራተኛ ላይ የዲስፕሊን ቅጣት ከመወሰኑ በፊት ፈፀመ የተባለውን የዲስፕሊን

ንዝተባህለ ጉድለት ዲሲፕሊን ንክፈልጦን ንነብሱ ክከላኸል ዕድል ክወሃቦን ይግባእ።

5. ሓደ ስራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብገበን ወይ ጥፋኣት ጉድለት ዲሲፕለን እንተተኸሲሱን ጥፋኣቱ እንትረጋገፅ ካብ ስራሕ የባርሮ እዩ ተባሂሉ እንትግመትን ካብ ስራሕን መሃያን ክእገድ ይኽእል እዩ ። ይኹን ዳአምበር እቲ እዋን እገዳ ካብ ሓደ ወርሒ ንላዕሊ ክፀንሕ ኣይኽእል።

67. ጊዜ ይርጋ

1. ጥፋኣት ዲሲፕሊን ዝፈፀመ ምኻኑ ካብ ዝተፈለጠሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ክሲ ዘይተመስረተሉ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ በቲ ጥፍኣት ኣይሕተትን።
2. ኣብ ውሽጢ እቲ ዝተቐመጠ ገደብ ጊዜ ስጉምቲ ዘየወሰደ ሓላፊ እቲ ቤት ማዘጋጃ ተሓታቲ ይኸውን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሸውዓተ

አገልግሎት ብዛዕባ ምቁራፅ ምንዋሕን

68. ምኽንያት ምቁራፅ ኣገልግሎት

እዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ምቁራፅ ኣገልግሎት እዮም

ሀ. ብድልየትካ ካብ ስራሕ ምስንባት
ለ. ሕማም
ሐ. ምንኣስ ክእለት
መ. ብማእሰርቲ ወይ ከዓ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት
ረ. ካብ ስራሕ ምንካይ
ሰ. ከቢድ ጉድለት ዲሲፕለን
ሸ. ጡረታ
ቀ. ምውዳእ እዋን ውዕሊ።

ጉድለት እንዲያውቀው እና ራሱን የመካለካል ዕድል ሊሰጠው ይገባል።

5. አንድ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በወንጀል ወይም በዲስፕሊን ጉድለት የተከሰሰ እንደሆነና ጥፋቱ ሲረጋገጥ ከሥራ ያባርረዋል ተብሎ ሲገመት ከሥራና ደመወዝ ሊታገድ ይችላል። ቢሆንም ግን የእግድ ጊዜው ከአንድ ወር በላይ መቆየት አይችልም።

67. ይርጋ ጊዜ

1. የዲስፕሊን ጥፋት የፈፀመ መሆኑ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ክስ ያልተመሰረተበት የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በጥፋቱ አይጠየቅም።
2. በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ እርምጃ ሳይወስድ የቀረ የማዘጋጃ ቤቱ ኃላፊ ተጠያቂ ይሆናል።

ክፍል አስራ ሰባት

አገልግሎት ስለ ማቋረጥና ስለ ማራዘም

68. አገልግሎት ማቋረጥ ምክንያቶች

የሚከተሉት አገልግሎት የማቋረጥ ምክንያቶች ናቸው

ሀ. በገዛ ፈቃድ ከሥራ መሰናበት
ለ. ህመም
ሐ.ችሎታ ማነስ
መ. በእስራት ወይም ከዓቅም በላይ በሆነ ምክንያት
ረ. ከሥራ መቀነስ
ሰ. ከባድ የዲስፕሊን ጉድለት
ሸ. ጡረታ
ቀ. የሥራ ውል ማለቅ

69. ብድሌት ካብ ስራሕ ምስንባት

ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ቅድሚ ሓደ ወርሒ ኣፍሊጡ ካብ ስራሕ ብድልየቱ ክሰናበት ይኽእል እዩ።

70. ብምኽንያት ሕማም ስራሕ ምቁራፅ

1. ውዕሊ ስራሕ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብምኽንያት ሕማም ክቋረፅ ይኽእል እዩ። እቶም ምኽንያት ከዓ
ሀ. ኣብ ደንቢ እዚ ብዝተገለፀ መሰረት ክሳብ መወዳእታ ዕለት እቲ ዝተውሃቦ ፍቓድ ዕረፍቲ ሕማም ናብ ስርሑ እንተዳኣዘይተመሊሱ፣
ለ. ብምኽንያት ኣብ ስራሕ ዝበፅሖ ጉድኣት ብሕክምና ንሓዋሩ ክሰርሕ ዘይኽእል ምዃኑ እንተተረጋጊፁን እዩም።
2. ብምኽንያት ሕማም ካብ ስራሕ ምቁራፅ ተግባራዊ ዝኸውን ቅድሚ ሓደ ወርሒ መጠንቀቕታ ብምሃብ ይኸውን።

71. ብምኽንያት ምንኣስ ክእለት ካብ ስራሕ ምስንባት

1. ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ ተኸታተልቲ ሰለስተ ዓመታት ካብቲ ዝድለ ንታሕቲ ዝኾነ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ካብ ስራሕ ዝግምገመሎም በዝሒ ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ ዝምልከት መምርሒ ክውፅእ ይኽእል እዩ።

2. ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እዚ ዓንቀፅ ይሃሉ ዳኣምበር ነቲ ሰራሕተኛ ብምንኣስ ክእለት ምስንባት ዝክእል ነቲ ዝሓዞ መደብ ስራሕ ዘድሊ ስልጠናን መፍጠሪ ዓቕሚን ዝሕግዙ ፃዕርታት ምስተኻየዱ እንተዘይክኢሉ ጥራሕ ይኸውን።

3. ብምኽንያት ምንኣስ ክእለት ዝግበር ምስንባት ሰራሕተኛ፣ ነቲ ሰራሕተኛ ቅድሚ ሓደ ወርሒ መጠንቀቕታ ብምሃብ ይኸውን።

69. በገዛ ፈቃድ ከሥራ መሰናበት

የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ ከአንድ ወር በፊት አሳውቆ ሥራውን በገዛ ፈቃዱ መልቀቅ ይችላል።

70. በህመም ምክንያት ሥራን ማቋረጥ

1. የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ የሥራ ውል በህመም ምክንያት ሊቋረጥ ይችላል። ምክንያቶቹ።
ሀ. በዚህ ደንብ በተገለፀው መሰረት የህመም ፍቃድ እስከተሰጠው የመጨረሻ ቀን ድረስ ወደ ሥራው ካልተመለሰ እና
ለ. በሥራ ላይ በደረሰ ጉዳት ምክንያት ለዘለቄታው ሊሰራ የማይችል መሆኑን በህክምና ሲረጋገጥ ናቸው።

2. በህመም ምክንያት ሥራን ማቋረጥ ተግባራዊ የሚሆነው ከአንድ ወር በፊት ማስጠንቀቅያ በመስጠት ይሆናል።

71. በችሎታ ማነስ ምክንያት ከሥራ ስለ መሰናበት

1. የተከታታይ ሦስት ዓመታት የሥራ አፈፃፀም ውጤት ከሚፈለገው በታች የሆነ የማዛጋጃ ሠራተኛ ይሰናበታል። ማዘጋጃ ቤቱ የአንድ ሠራተኛ ብቃት የሚገመግምበት የሥራ አፈፃፀም ውጤት ብዛት የሚመለከት መመርያ ሊያወጣ ይችላል።
2. የዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ድንጋጌ ቢኖርም ሠራተኛው በችሎታ ማነስ ምክንያት ማሰናበት የሚቻለው ለያዘው የሥራ መደብ አስፈላጊውን ሥልጠናና ዓቅሙን ለማጎልበት የሚያግዙ ጥረቶች ከተካሄዱ በኃላ የሥራ አፈፃፀም ውጤቱን ማሻሻል ካልቻለ ብቻ ይሆናል።
3. በችሎታ ማነስ ምክንያት ሠራተኛን ለማሰናበት የአንድ ወር የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ለሠራተኛው በመስጠት ይሆናል።

72. ብማእሰርቲ ወይከዓ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ካብ ስራሕ ምስንባት

1. ሓደ ቀዋሚ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብምኽንያት ማእሰርቲ ወይ ከዓ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ካሊእ ምኽንያት ካብ ስርሑ ንክልተ ወርሒ እንድሕርዳኣ ተፈልዩ ካብ ስራሕ ክሰናበት ይክእል።
2. ሓደ ጊዚያዊ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብምኽንያት ማእሰርቲ ወይ ካዓ ካብ ዓቐሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ካሊእ ምኽንያት ካብ ስርሑ ንሓደ ወርሒ እንድሕርድኣ ተፈልዩ ካብ ስራሕ ይሰናበት።

73. ሰራሕተኛ ብዘዕባ ምንካይ

1. ሓደ ሰራሕተኛ ካብ ስራሕ ዝንከይ
   ሀ. መደብ ስርሑ እንትስረዝ
   ለ. ተረፍ ዝኾነ ሓይሊ ሰብ እንትህሉ
2. እቲ ሰራሕተኛ ቅድሚ ምስንባቱ ቅድሚ ሰለስተ ወርሒ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ስንብት ክወሃቦ አለዎ።

74. ብምኽንያት ዲሲፐሊን ካብ ስራሕ ምስንባት

ሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብውሳነ ዲሲፐለን ንመወዳእታ ካብ ስራሕ ክባረር እንትውስን ይሰናበት።

75. ብመሰረት ውዕል ካብ ስራሕ ምስንባት

ብመሰረት ዝተአተወ ውዕሊ እዋን ስርሑ ዝወደአ ሰራሕተኛ ካብ ስራሕ ይሰናበት።

76. ብምኽንያት ዕድመ ካብ ስራሕ ምስንባት

1. ዓንቀፅ 77 እዚ ደንቢ ከምዘሎ ኮይኑ ሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ብመሰረት ሃገራዊ ሕጊ ዕድመ ጥሮትኡ እንትኣክል ካብ ስራሕ ይሰናበት።

72. በእስራት ወይም ከዓቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከሥራ ማሰናበት

1. አንድ ቋሚ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ በመታሠሩ ወይም በሌላ ከዓቅሙ በላይ በሆነ ምክንያት ከሥራው ለሁለት ወር ከተለየ ከሥራ ማሰናበት ይቻላል።
2. አንድ ጊዚያዊ የማዛገጃ ቤት ሠራተኛ በመታሠሩ ወይም በሌላ ከዓቅሙ በላይ በሆነ ምክንያት ከሥራው ለአንድ ወር ከተለየ ከሥራ ይሰናበታል።

73. ሠራተኛ ስለ መቀነስ

1. አንድ ሠራተኛ ከሥራ የሚቀነሰው
   ሀ. የሥራ መደቡ ሲሠረዝ
   ለ. ትርፍ የሰው ኃላይል ሲኖር ነው።
2. ሠራተኛው ከመሰናበቱ ከሦስት ወር በፊት በፁሁፍ የስንብት ማስጠንቀቅያ መስጠት አለበት።

74. በዲስፐለን ምክንያት ከሥራ ማሰናበት

አንድ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኛ በዲስፐሊን ውሳኔ ለመጨረሻ ከሥራ እንዲባረር ሲወሰን ይሰናበታል።

75. በውል መሰረት ከሥራ ማሰናበት

በተገባው ውል መሰረት የሥራ ጊዜውን የጨረሰ ሠራተኛ ከሥራ ይሰናበታል።

76. በዕድሜ ምክንያት ከሥራ ማሰናበት

1. የዚህ ደንብ ዓንቀፅ 77 እንደተጠበቀ ሆኖ ኣንድ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ በአገሪቱ ህግ መሰረት የመጠርያ ዕድሜው ሲደርስ ከሥራ ይሰናበታል።

2. እቲ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ጡረታ ቅድሚ ምውፅኡ ሰለስተ ወርሒ ኣቐዲምካ ብፁሑፍ ክፈልጦ ክግበር ኣለዎ።

77. ኣገልግሎት ምንዋሕ

1. ሓደ ቀዋሚ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ጡረታ ዝወፀሉ ዕድመ ምስአኸለ፣ ብሓደኻዕ ክሳብ ክልተ ዓመት ብሓፈሻ ከዓ ካብ ዓሰርተ ዓመት ንዘይነውሕ እዋን ኣገልግሎት ቀፃሉ ምንዋሕ ይክኣል እዩ።
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ኣገልግሎት ሓደ ሰራሕተኛ ቤት ማዘጋጃ ምንዋሕ ዝክኣል፣
   ሀ. ትምህርቲ፣ ፍልጠትን ክእለትን እቲ ሰራሕተኛ ነቲ ቤት ማዘጋጃ ጠቓሚ ኮይኑ እንትርከብ፣
   ለ. ዝተፈላለዩ ሜላታት ተጠቒምካ ንዕኡ ብቐሊሉ ምትካእ ዘይካኣል ምዃኑ እንትረጋገፅ፣
   ሐ. እቲ ሰራሕተኛ ኣብ ስርሑ ንምቕፃል ብቑዕ ምዃኑ ዘመልከቱ መረዳእታታት እንትህልው፣
   መ. እቲ ሰራሕተኛ ኣገልግሎቱ ንምቕፃል እንትስማማዕ፣
   ረ. ምቕፃል ኣገልግሎት እቲ ሰራሕተኛ ፣ ስራሕቲ ኣመራርሓ ንዘይኮኑ ብመካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ከተማ፣ ስራሕቲ ኣመራርሓ ንዝኾኑ ድማ ብቤት ምኽሪ እቲ ከተማ እንትፀድቕ።

78. ምስ ምስንባት ስራሕ ዝተተሓሓዙ ክፍሊታት

1. ብሕግታት ጡረታ ዝተሓቖፈ ሰራሕተኛ እንትሰናበት፣ ኣብ ሕግታት ጡረታ ዝተዘርዘሩ ክፍሊታት ይረክብ።
2. በዞም ሕግታት እዚኦም ዝተሰናበተ ግንከ ብጡረታ ዘይተሓቖፈ ሰራሕተኛ በዞም ዝስዕቡ ኣገባባት ናይ ስራሕ ስንብት ክፍሊት ይወሃቦ።

   ሀ. ንቐዳማይ ዓመት ኣገልግሎት ናይ ሓደ ወርሒ መሃይኡ፣

2. የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛው ጡረታ ከመውጣቱ ሶስት ወር በፊት በፅሁፍ እንዲያውቀው መደረግ አለበት።

77. አገልግሎት ስለማራዘም

1. አንድ ቋሚ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ ጡረታ የሚወጣበት ዕድሜ እንደደረሰ በአንድ ጊዜ እስከ ሁለት ዓመት በጠቅላላው ከአሥር ዓመት ለማይበልጥ ጊዜ የአገልግሎት ቅጥሩን ማራዘም ይቻላል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ መሰረት የአንድ የማዛጋጃ ቤት ሠራተኛ አገልግሎት ማራዘም የሚቻለው፣
   ሀ. የሥራተኛው ትምህርት፣ ዕውቀትና ችሎታ ለማዘጋጃ ቤቱ ጠቃሚ ሆኖ ሲገኝ፣
   ለ. የተለያዩ ዘዴዎችን ተጠቅመህ እሱን በቀላሉ መተካት የማይቻል መሆኑ ሲረጋገጥ፣
   ሐ. ሠራተኛውን ስራውን ለመቀጠል ብቁ መሆኑን የሚያመለክቱ መረጃዎች ሲኖሩ፣
   መ. የሠራተኛው አገልግሎቱን ሲስማማ፣
   ረ. የሠራተኛውን አገልግሎት መቀጠል፣ የሥራ አመራር ላልሆነ በከተማ አገልግሎት ሥራ አስኪያጅ፣ የሥራ አመራር ለሆኑ ደግሞ በከተማው ምክር ቤት ሲፀድቅ ነው።

78. ከሥራ መሰናበት ጋር የተያያዙ ክፍያዎች

1. በጡረታ ህጎች የታቀፈ ሠራተኛ ሲሰናበት በጡረታ ህጎች የተዘረዘሩ ክፍያዎች ያገኛል።
2. በእነዚህ ህጎች የተሰናበተ ግን ደግሞ በጡረታ ያልታቀፈ ሠራተኛ በሚከተሉት አግባቦች የሥራ ስንብት ክፍያ ይሰጠዋል።

   ሀ. ለመጀመርያው አንድ ዓመት አገልግሎት የአንድ ወር ደመወዙ፣

ለ. ንሕድሕድ ተወሳኺ ኣገልግሎት ዓመታት ኣብ ሓደ ዓመት ሲሶ/1/3/ ወርሓዊ መሃይኡ ዝኸፈሎ ኾይኑ ድምር እቲ ዝኸፈሎ መጠን ገንዘብ ግን ካብ ናይ ዓሰርተ ክልተ/12/ ወርሒ መሃይኡ ዝበዝሕ ክኸውን የብሉ

ሐ. አዋን ፈተንኡ ዝፈፀመ ግን ድማ ግልጋሎቱ ትሕቲ ሓደ ዓመት ዝኾነ ሰራሕተኛ እንትሰናበት ምስ ግልጋሎቱ ዝመጣጠን ክፍሊት ስንብት ስራሕ ይወሃቦ።

3. ንጊዚያዊ ሰራሕተኛ ዝኸፈል ናይ ስራሕ ስንብት ክፍሊት፣ ብመሰረት ዝተአተወ ውዕሊ ስራሕ ዝፍፀም ይኸውን።

4. ሓደ ሰራሕተኛ እንትመውት ኣበዚ ዓንቀፅ እዙይ ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1-3 ዝተዘርዘሩ ክፍሊታት ንወረስቱ ይወሃብ።

ክፍሊ ዓሰርተ ሸሞንተ
ሕግታት ጡረታ

79. ተፈፃምነት ሕግታት ጡረታ ፌደራል

ሕጊ ጡረታ ፌደራል ቅድሚ ሕዚ ብሕጊ ጡረታ ንዝተሓቖፉን ሓደሽቲ ሰራሕተኛታት ቤት ማዘጋጃን ተፈፃሚ ይኸውን።

80. ኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ብዛዕባ ምቁፅፃር

እቲ ቦርድ ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ናይ ምቁፅፃር ሓላፊነትን ስልጣንን አለዎ።

81. ተፃባእቲ ሕግታት

ነዚ ደንቢ እዚ ዝፃረር ሕጊ ፣ደንቢ፣ መምርሒ ወይከዓ ዕማዳዊ አሰራርሓ ኣብዚ ደንቢ ዝተደንገጉ ዋኒናት ብዝምለከት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

82. መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ቦርድን ቤት ምኽሪ ከተማን በዚ ደንቢ እዚ ብዝተዋሃቦም ስልጣን መሰረት ነዚ ደንቢ እዚ ንምፍፃም ዘክእሉ ኣድለይቲ መምርሕታት ክውፅኡ አለዎም።

ለ. ለእያንዳንዱ ተጨማሪ የአገልግሎት ዓመታት በአንድ ዓመት የወር ደመወዙ አንድ ሦስተኛ እየታከለ የሚከፈለው ሆኖ ድምር የሚከፈለው የገንዘብ መጠን ግን ከአስራ ሁለት የወር ደመወዙ የሚበልጥ መሆን የለበትም።

ሐ. የሙከራ ጊዜውን የጨረሰ ግን ደግሞ አገልግሎቱ ከአንድ ዓመት በታች የሆነ ሠራተኛ ሲሰናበት ከአገልግሎቱ ጋር የሚመጣጠን ክፍያ ይሰጠዋል።

3. ለጊዚያዊ ሠራተኛ የሚከፈል የሥራ ስንብት ክፍያ በገባው የሥራ ውል መሰረት የሚፈፀም ይሆናል።

4. አንድ ሰራተኛ የሚከፈል ሲሞት በዚህ ዓንቀፅ ከንኡስ ዓንቀፅ /1-3/ የተዘረዘሩ ክፍያዎች ይሰጣል።

ክፍል አስራ ስምንት
የጡረታ ህጎች

79. የፌዴራል የጡረታ ህጎች የፈፃሚነት

የፌዴራል የጡረታ ህግ ከዚህ በፊት በህጉ በታቀፉ እና በአዳዲስ የማዘጋጃ ቤት ሠራተኞች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

80. የደንቡ አፈፃፀም ስለመቆጣጠር

ቦርዱ ይህን ደንብ በትክክል ሥራ ላይ መዋሉን የመቆጣጠር ኃላፊነት እና ስልጣን አለው።

81. ስለ ሚቃረኑ ህጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ሕግ፣ ደንብ መመርያ ወይም ልማዳዊ አሠራር በዚህ ደንብ ውስጥ የተደነገጉትን ጉዳዮች በሚመለከት ተፈፃሚነት አይኖረውም።

82. መመርያ የማውጣት ሥልጣን

ቦርዱ እና የከተማ ምክር ቤት በዚህ ደንብ በተሰጣቸው ሥልጣን መሰረት ይህን ደንብ ለማስፈፀም የሚያስችሉ አስፈላጊ መመርያዎች ማውጣት አለባቸው።

83. እዚ ደንቢ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ካብ ዕለት---/1996 ዓ.ም ጀምሩ ዝፀንዐ ይከውን

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
1996 ዓ.ም
መቐለ

83. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከ---------/1996 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ርእሰ መስተዳድር
1996 ዓ.ም
መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልልዊ መንግስት

12 ዓመት ቑ.11 መቐለ ሚያዝያ 1996	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	12 ዓመት ቁ.11 መቐለ ሚያዝያ 1996 ዓ.ም

ደንቢ ኣታዊ ግብሪ ቤት ምኽሪ
ፈፃሚት ስራሕ ብ/ክ/መ/ት ቑፅሪ
ደንቢ 31/1996

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ዓንቀፅ ---ንሕገ መንግስት ብ/ክ/መ/ት 56/7/ ብዝተወሃቦ ስልጣን ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ደንቢ ኣታዊ ግብሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ቑፅሪ 31/1995 " ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. ትርጉም

1. ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ፡-
   ሀ. "ኣዋጅ ማለት" ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ቑፅሪ 286/1994 እዩ
   ለ. "ናይ ግብሪ ባዓል መዚ" ማለት ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን በብርከኑ ዝርገቡ ኣካላት ኣከብቲ ግብሪ ናይዚ ብሄራዊ ክልል እዮም።
2. ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ ዘለው ቃላትን ሓረጋትን ብቲ ኣዋጅ ዝተወሃቦን ትርጉም ይህልዎም።

የትግራይ ብሄራዊ መንግስት
የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የገቢ
ግብር ደንብ ቁጥር 31/1996

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በገቢ ግብር ኣዋጅ አንቀጽ እና ብት/ብ/ክ/መ ሕገ መንግስት ኣንቀጽ 56/7/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህን ደንብ ኣውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ብሄራዊ ክልል የገቢ ግብር ደንብ ቁጥር 31/1995" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

1. በዚህ ደንብ ውስጥ፡-
   ሀ. "ኣዋጅ ማለት" የገቢ ግብር ኣዋጅ ቁጥር 286/1994 ነው።
   ለ. " የግብር ባለስልጣን" ማለት የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና በየደረጃው የሚገኙ የብሄራዊ ክልሉ የግብር ሰብሳቢ አካላት ናቸው።
2. በዚህ ደንብ ውስጥ ያሉ ቃላቶችና ሐረጎች በኣዋጁ የተሰጣቸው ትርጉም ይይዛሉ።

ክፍሊ ክልተ
ብመሰረት ሰደቓ "ሀ" ብዘዕባ ዝኽፈል ግብሪ

3. ኣብ ታሕቲ ዝተዘርዘሩ ብጥረ ገንዘብ ኮነ ብዓይነት ዝኽፈሉ ክፍሊታት ብመሰረት ሰደቓ "ሀ" ግብሪ ኣይኽፈሎምን።

ሀ. ሰራሕተኛ ክሓምም እንተሎ እቲ ዝቆፀሮ ኣካል ንግልጋሎት ሕክምና ዝኽፈለሉ ገንዘብ፣

ለ. ብመሰረት ውዕሊ ስራሕ ንሰራሕተኛ ናይ መዘዋወሪ ኣባል።

ሐ. ናይ ኣየር ፀባይ

መ. ሰራሕተኛ ካብ ስሩዕ ስራሕ ቦትኡ ወፃኢ ስርሖ ንምክያድ እንትዋፈር ዝኽፈሎ ናይ መጓዓዝያ ወፃኢን ውዕሎ አበልን።

ረ. ሰራሕተኛ ናብ ምድብ ቦትኡ እንተኸይድ፣ ናይ ስራሕ ግዝኡ ወዲኡ እንትምለስ ወይ ናይ ወፃኢ ዓዲ ዜጋ ብመሰረት ውዕሊ ዝኽፈሎ ወፃኢ መጓዓዝያ፣

ሰ. አባል ቦርድ ወይ ፀሓፊ ትካል ልምዓት መንግስቲ ወይ መንግስታዊ ኣብያተ ፅሕፈት ከምኡ እውን ናይ ፌዴራልን ናይ ክልል መንግስታት ወይ ናይ ከተማን ወረዳን ምምሕዳራት ኣብ ዘጣይሽዎ ናይ መፅናዕቲ ጉጅለ ኣባል ወይ ፀሓፊ ብምኻን ዝኽፈል አበል፣

ሸ. ኣብ ውሽጢ ገዛ ዝስርሑ ስራሕቲ ንምክያድ ኣብ መንበሪ ገዛ ዝቑፀሩ ሰባት ዝረኽብዎ ኣታዊ፣

ቀ. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ኣብዚ ዓንቀፅ ፊደል"ለ "መ"ን"ረ"ን ንዝተዘርዘሩ መጠን ክፍሊታት ናይ ምውሳን ስልጣን ተዋሂቡ ኣሎ።

በ. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ኣብ ላዕሊ ካብ ግብሪ ነፃ ንዝኾኑ ዝተዘርዘሩ ኣታዊታት ወፃኢ ካሊእ እንተጋጥም ብመፅናዕቲ ዝተደገፈ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት

ክፍል ሁለት
በሠንጠረዥ "ሀ" መሠረት ስለሚከፈለው ግብር

3. ከግብር ነፃ የተደረጉ ገቢዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩት በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓይነት የሚከፈሉ ክፍያዎች በሠንጠረዥ "ሀ" መሠረት ግብር አይከፈልባቸውም።

ሀ. ሠራተኛ ሲታመም ቀጣሪም ለህክምና አገልግሎት የከፈለለት ገንዘብ፣

ለ. በሥራ ውል መሠረት ለሠራተኛ የሚከፈል የመዘዋወርያ አበል፣

ሐ. የአየር ፀባይ አበል፣

መ. ሠራተኛ ከመደበኛ የሥራ ቦታው ውጪ ሥራውን ለማከናወን ሲንቀሳቀስ የሚከፈለው የመጓጓዣ ወጪ እና ዉሎ አበል፣

ረ. ሠራተኛ ወደ ተመደበበት የሥራ ቦታ ሲሄድ፣ የሥራ ጊዜውን ጨርሶ ሲመለስ ወይም የውጭ አገር ዜጋ በውሉ መሠረት የሚከፈለው የመጓጓዣ ወጪ፣

ሰ. የመንግስት የልማት ሥራ ድርጅቶች ወይም የመንግስት መ/ቤቶች ቦርድ አባል ወይም ፀሓፊ እንዲሁም የፌዴራል እና የክልል መስተዳደሮች በሚያቋቁማቸው የጥናት ቡድኖች አባል ወይም ፀሓፊ በመሆን የሚከፈል አበል፣

ሸ. የቤት ውስጥ ሥራዎችን ለማከናወን በመኖሪያ ቤት የሚቀጠሩ ሰዎች የሚያገኙት ገቢ፣

ቀ. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በዚህ አንቀጽ ፊደል ተራ "ለ"፣ "መ"፣ እና "ሠ" የተዘረዘሩትን ክፍያዎች መጠን የመወሰን ሥልጣን ተሰጥቶታል።

በ. ከግብር ክፍያ ነፃ እንዲሆኑ ከላይ ከተዘረዘሩት ውጭ የሆኑ ገቢዎች ሲያጋጥሙ የፋይናንስ ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በጥናት የተደገፈ ሃሳብ ይዞ በክልሉ የስራ አስፈፃሚ

ብምቕራብ የወስን።

4. ብዓይነት ኣብ ዝውሃብ ጥቕሚ ግብሪ ምኽፋል፡-
ግብሪ ዝኸፈለሉ ብዓይነት ዝውሃብ ጥቕሚ እንተጋጥም ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓትን ምስ ናይቲ እዋን ዕዳጋ ኣነፃፂሩ ብዘቐምጦ መጠን ገንዘብ ይትመን።

5. ግብሪ ኣብ ልዕሊ ኣታዊ ብዛዕባ ምድማር፣
ብቐፅሪ ካብ ዝርከብ ኣታዊ ዝኸፈል ግብሪ ካብ ናይ ሰራሕተኛ መሃያ ተቐናሲ ከይተገበረ ቆፃሪ ነቲ ግብሪ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ዝኸፈል እንተኾይኑ ብኸምዚ ዝተኸፈለ ግብሪ ኣብ ናይ ሰራሕተኛ ግብሪ ዝኸፈለሉ ኣታዊ ተደሚሩ ብሓደ የሕሰብ።

ክፍሊ ሰለስተ

ብመሰረት ሰደቓ/ለ/ በዛዕባ ዝኸፈል ግብሪ

6. ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ
በቲ ኣዋጅ ክፍሊ 3 መሰረት ብሰደቓ /ለ/ ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ ዝሕሰብ ካብዚ ንታሕቲ ከምዝተገለፀ ይኸውን።

1. ጠቕላላ ኣታዊ ዝስዕብ ይውስኽ፡-
   ሀ. ተኻረይ ንመካረይ ብጥረ ገንዘብ ኮነ ብካልእ መልክዕ ዝኸፍሎ ሒሳብ፣
   ለ. ተኻራይ ብሽም መካረይን ክንዲ መካረይ ኮይኑ ዝኸፍሎ ሒሳብ፣
   ሐ. ተኻረይ ምስ መካረይ ብዝገበሮ ናይ ክራይ ውዕሊ መሰረት ንምምሕያሽ ወይ ንምሕዳስ እቲ መሬት ወይ እቲ ገዛ ዘገበሮ ወፃኢ፣ ብዚ ዓይነት ንመሬት ወይ ነቲ ገዛ መሐደሲ ወይ መመሓየሺ ዝገበሮ ወፃኢ ተካራይ ንመካረይ ካብ ዝኸፍሎ ናይ ገዛ ኪራይ ካልእ ብተወሳኺ እቲ ወፃኢ ተኸራይ ዝገበሮ እንተኾይኑ።
2. ግብሪ ዝኸፈለሉ ኣታዊ ኣብ ዝሕሰበሉ እዋን ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16/1/ሐ/ ካብ ዝተጠቀሰ ወፃኢ ካብ ጠቕላላ ኣታዊ ካልእ ዝኾነ ተቐናሲ ኣይግበርን።

7. ኣቐዲሙ ብዛዕባ ዝፍፀም ክፍሊት፣
ናይ ሒሳብ መዝገብ ካብ ዝሕዝ ከፋሊ ግብሪ

ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል።

4. በአይነት የሚሰጥ ጠቅሞች ስለሚሰሉበት ሁኔታ፣
ግብር የሚከፈልበት በአይነት የሚሰጡ ጥቅሞች ሲያጋጥሙ የሚሰሉት የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የወቅቱን የገበያ ዋጋ መሰረት በማድረግ በሚያስቀምጠው የገንዘብ መጠን ይሰላል።

5. የግብር ክፍያን በገቢ ላይ ስለ መደመር፣
በመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ የሚከፈለው ግብር ከሠራተኛው ደመወዝ ላይ ተቀናሽ ሳይደረግ ቀጣሪው ርብሩን በሙሉ ወይ በከፊል የከፈለ እንደሆነ በዚህ አኳኋን የተከፈለው ግብር በሠራተኛው ግብር የሚከፈልበት ገቢ ላይ ተደምሮ በአንድነት ይታሰባል።

ክፍል ሶስት

በሠንጠረዥ"ለ" መሠረት ስለሚከፈለው ግብር

6. ግብር የሚከፈልበት ገቢ
በአዋጅ ክፍል 3 መሰረት በሠንጠረዥ "ለ " ግብር የሚከፈልበት ገቢ የሚታሰበው ከዚህ በታች እንደተገለፀው ይሆናል።

1. ጠቅላላ ገቢ የሚከተሉትን ይጨምራል፡-
   ሀ. ተከራዩ ለአካረ\ዩን በጥሬ ገንዘብም ሆነ በሌላ መልክ የሚከፍለው ሂሳብ፣
   ለ. ተከራዩ በአካራዩ ስምና ስለአካራዩ ሆኖ የሚከፈለው ሂሳብ፣
   ሐ. ተካራዩ ከአካራዩ ጋር ባደረገው ኪራይ ውል መሠረት ለመሬቱ ወይም ለቤቱ ማሻሻያ ወይም ማደሻ የሚደረገው ወጪ፣ በዚህ ዓይነት የሚደረገ የመሬት ወይም የቤት ማደሻ ወይም የማሻሻያ ወጪ ተከራዩ ለአካራዩ ከሚከፍለው የቤት ኪራይ ሌላ በተጨማሪ ተከራዩ ወጪ የሚያደርገው ሲሆን።
2. ግብር የሚከፈልበት ገቢ በሚታሰብበት ጊዜ በአዋጁ አንቀፅ 16/1/ሐ/ ከተመለከተው ወጪ ከጠቅላላው ገቢ ላይ፣ ሌላ ማናቸውም ተቀናሽ አይደረግም።

7. አስቀድሞ ስለሚፈፀም ክፍያ፣
ግብር ከፋይ የሂሳብ መዝገብ የሚያዝ ካልሆነ

ወፃኢ፣ ንመከራይ ወይ ተካርዩ ዘካርይ ዝኸፈል ናይ ኪራይ ሒሳብ ካብ ሓደ ዓመት ንዘበለፀ ጊዜ እንትኸውን ጠቕላላ ካብ ኪራይ ዝርከብ ኣታዊ ክፍሊት ንዝተፈፀመሉ በጀት ዓመት ኣታዊ ኾይኑ ይቑፀር።

ኮይኑ ግና ከምዚ ኣብ ዝበለ ኣታዊ ዝኸፈል ግብሪ ዝውስን ዝተረከበ ኣታዊ ነቲ ዝሸፈኖ ዓመታት ብትክክል ብምድልዳል ይኸውን።

8. ብዛዕባ ናይ ንግዲ ትካላት ምክራይ፣

ትካል ንግዲ ንስራሕ ነገዲ ኣብ ጥቅሚ ምስ ዝውዕሉ ኣቑሑትን መሳርሒታትን ምስቲ ገዛ ብምክራይ ዝርከብ ናይ ኪራይ ኣታዊ ብመሰተር ሰደቓ /ሐ/ ግብሪ ዝኸፈሎ ይኸውን።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ብመሰረት ሰደቓ /ሐ/ ዝክፈል ግብሪ

9. ተቐናሲ ወፃኢታዊ

ኣብዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 20 ከም ዝተደንገገ ብመሰረት ሰደቓ /ሐ/ ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ ትኽክለኛ ሒሳብ ንምርካብ ካብ ጠቕላላ ኣታዊ ዝስዕቡ ወፃኢታት ይቕንስ።

1. ንስራሕ ንግዲ ኣታዊ ንምርካብ ብቐጥታ ወፃኢ ዝተገበረ ገንዘብ እንትኸውን፣ እዚ እውን ነቲ ናይ ንግዲ ኣቕሓ ምስራሕ፣ ምንግዛእ፣ ናብ ውሽጢ ሃገር ንምእታው፣ ንምሻጥን ከምኡ እውን ከምዚኦም ንዝኣመሰሉ ስራሕቲ ኩሉ ብቐጥታ ወፃኢ ዝግበር ገንዘብ።
2. ምስቲ ስራሕ ንግዲ ዝተተሓሓዘ ጠቕላላ ተግባርን ንመካየዲ ስራሕን ዝግበር ወፃኢ።
3. ምስ ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ ቀጥታ ዝኾነ ርክብ ንዘለዎ ጉዳይ ናይ መድሕን ውሕስና ንምርካብ ዝግበር ክፍሊት
4. ቢሮ ፋይንናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ካብ ዝውሰን ገደብ ከይሓለፈ ኣብ ውሽጢ ዓዲን ወፃኢን ናይ ንግዲ ስራሕ ምፍላጥ ዝግበር ወፃኢ፣
5. እቲ ስራሕ ንግዲ ንዝርኸቦ ግልጋሎት ዝኸፈል ኮሚሽን፣ እዚ ተቐናሲ ዝኸውን፣
   ሀ. ግልጋሎት ዝተወሃበ ምክኑ እንትረጋገፅ።
   ለ. ነቲ ግልጋሎት ዝተከፈለ ኮሚሽን ኣብ

በስተቀር ለአከራይ ወይም ለተከራይ አከራይ የሚከፈለው የኪራይ ሂሳብ ከአንድ ዓመት ለሚበልጥ ጊዜ ሲሆን፣ ጠቅላላው ከኪራይ የሚገኘው ገቢ ክፍያው የተፈጸመበት የበጀት ዓመት ገቢ ሆኖ ይቆጠራል

ሆኖም በእንደዚህ ያለ ገቢ ላይ የሚከፈለው ግብር የሚሰላው የተገኘው ገቢ በሚሸፍናቸው ዓመታት በትክክል ተደልድሎ ይሆናል።

8. የንግድ ድርጅትን ስለማከራየት

የንግድ ድርጅትን ለንግድ ሥራው ጥቅም ላይ የሚውሉ እቃዎዝንና መሣሪያዎችን ከቤቱ ጭምር በማከራየት የሚገኘው የኪራይ ገቢ ግብር የሚከፈልበት በሠንጠረዥ "ሐ " መሠረት ግብር የሚከፈልበት ይሆናል።

ክፍል አራት

በሠንጠረዥ /ሐ/ መሠረት ስለሚከፈለው ግብር

9. ተቀናሽ ወጪዎች

በአዋጅ አንቀፅ 20 እንደተደነገገው በሠንጠረዥ /ሐ/ መሠረት ግብር የሚከፈልበት ገቢ ትክክለኛ ሂሳብ ለማግኘት ከጠቅላላ ገቢው በላይ የሚከተለት ወጪዎች ይቀንሳሉ፤

1. ለንግድ ሥራ ገቢ ለማግኘት በቀጥታ ወጪ የተደረገ ገንዘብ ሲሆን፣ ይህም የንግድ ዕቃውን ለመሥራት፣ ለመግዛት ፣ ወደ አገር ለማስገባት ፣ ለመሸጥ እንዲሁም እነዚህን ለመሳሰሉት ሥራዎች ሁሉ በቀጥታ ወጪ የሚደረግ ገንዘብ።
2. ከንግድ ሥራው ጋር ለተያያዘ ጠቅላላ ተግባርና ለሥራ ማስኬጃ የሚደረግ ወጪ፣
3. ግብሪ ከሚከፈልበት ገቢ ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ላለው ጉደይ የመድን ዋስትና ለማግኘት የሚከፈል አረቦን፣
4. በፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ በሚወጣው መመሪያ ከሚወስን ገደብ ሳይልፍ የንግድን ሥራ ለማስረተዋወው በአገር ውስጥና በውጭ አገር የሚደረግ ወጪ፡
5. የንግድ ሥራው ላገኘው አገልግሎት የሚከፈል ኮሚሽን ይህም ወጪ ተቀናሽ የሚደረገው፣
   ሀ. አገልግሎት የተሰጠ መሆኑ ሲረጋገጥ፣
   ለ. ለአገልግሎት የተከፈለው ኮሚሽን

ተመሳሳሊ ኩነታት ተመሳሳሊ ግልጋሎት ንምሃብ ኣብ ዕዳጋ ውሽጢ ዝኸፈል ምስዘሎ ዋጋ ተመሳሳሊ እንትኸውን እዩ።

6. ኣብ ወፃኢ ዓዲ ናይ ዝርከብ ኩባንያ ጨንፈር፣ ተቀፅላ ትካል፣ ናይ ሕብረት ርክብ ዘለዎ ኩባንያ ኮይኑ፣ ኣብ ኢትዮጵያ ስራሕ ንግድ ዘካይድ ኣብ ወፃኢ ንዝርከብ ኩባንያ ዋና ቤት ፅሕፈት ወይ ንመበዛሕቲኡ ናይቲ ኩባንያ ኣክስዮን ንዝሓዘ ትካል ወይ ናይ ሕብረት ርክብ ንዘለዎ ኩባንያ ዝፍፅሞ ዝኾነ ክፍሊት ተቀናሲ ክገብር ዝክእል፤

ሀ. ዝተጠቀሰ ወፃኢ ንዝፈፀመ ግልጋሎት ብትክክል ዝተኸፈለ ምኻኑ እንትረጋገፅ።

ለ. ዝተወሃበ ግልጋሎት ነቲ ስራሕ ንግዲ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብን እቲ ግልጋሎት ብካልኦት ሰባት ወይ ጨንፈር፣ብተቐፅላ ትካል ናይ ሕብረት ርክብ ብዘለዎ ኩባንያ ብባዕሉ ክተግብሮ ዘይኽእል እንትኸውን እዩ።

7. ሓላፍነቱ ዝተወሰነ ናይ ውልቀ ማሕበር ወይ ናይ ሽርክና ማሕበር መካየዲ ስራሕ ወይ መካየድቲ ስራሕ ብመሃያን ብካልእ መልክዕ ዝኸፈሎም ገንዘብ ካብ ዝግባእ ንላዕሊ ምኻኑ ብዓል መዚ ግብሪ እንትርዳእ፣ ናይቲ ስራሕ ንግዲ ተፈጥሮ መሰረት ብምግባርን አወሳሰና ግብሪ ክበሃል ካብ ሓደ ንላዕሊ እኾኑ ስራሕ መካየድቲ መሃያ ከይቕነስ ንምግባር ወይ ብዝኾነ ግቡእ መሲሉ ብዝተረኣዩ ካልእ መንገዲ ንምስትኽኻል ይኽእል።

8. ንበዓል ዋና ንግዲ ስራሕ ወይ ንደቂ ኣባላት ማህበር ሽርክና ዝኸፈል መሃያ ተቐናሲ ዝግበር ንቲ ዝተመደበሉ ስራሕ ዝሓቶ ኣድላይ መዐቀኒ ዘማልኡ እንትኮኑ ጥራሕ እዩ።

10.ተቐናሲ ዘይግበሩ ወፃእታት፣

1. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21 ካብ ዝተዘርዘሩ ብተወሳኪ ካብዚ ስዒቦም ዘለው ካብ ጠቅላላ ኣታዊ ተቐናሲ ኣይግበሩን።

ሀ. ንበዓል ዋና እቲ ትካል ወይ ንኣባላት ማሕበር ወይ ንሰብ ሓዳሮም ዝኸፈል መሃያ፣ ኣበል ወይ ብውልቀ ዝውሃብ ገንዘብ።

ለ. ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1(ሀ) ዝተጠቀሱ ብውልቀ

በተመሳሳይ ሁኔታ ተመሳሳይ አገልግሎት ለመስጠት በገበያ ውስጥ እየተከፈለ ካለው ዋጋ ጋር ተመሳሳይ ሲሆን ነው።

6. በውጭ አገር የሚገኝ ኩባንያ ቅርንጫፍ፣ተቀጽላ ድርጅት፣የህብረት ግንኙነት ያለው ኩባንያ ሆኖ፣ በኢትዮጵያ ውስጥ የንግድ ሥራ የሚካሂድ በውጭ አገር ለሚገኘው ኩባንያ ዋና መሥሪያ ቤት ወይም የኩባንያውን ኣብዛኛውን አክስዮን ለያዘ ድርጅት ወይም የህብረት ግንኙነት ላለው ኩባንያ የሚፈጸመው ማናቸውም ክፍያ ተቀናሽ ሊደረግ የሚችለው፣

ሀ. የተባለው ወጪ ለተፈጸመ አገልግሎት በትክክል የተከፈለ መሆኑን ሲረጋገጥ፣

ለ. የተሰጠው አገልግለት ለንግዱ ሥራ አስፈላጊ በቅርንጫፍ በተወጸላው ድርጅት ወይም የህብረት ግንኙነት ባለው ኩባንያ በራሱ ሊያከናውነው የማይችል ሲሆን ነው።

7. ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወይም የሽርክና ማህበር ሥራ አስኪያጅ ወይም ሥራ አስኪያጆች በደመወዝ እና በሌላም መልክ የሚከፈላቸውን ገንዘብ ከተገቢው በላይ መሆኑን የግብር አስገቢው ባለሥልጣን ሲረዳ፣ የንግድ ሥራውን ተፈጥሮ መሠረት በማድረግ ለግብር አወሳሰን ሲባል ከአንድ በላይ የሆኑት ሥራ አስኪያጆች ደመወዝ እንዳይቀነስ ለማድረጅ ወይም በማናቸውም ተገቢ መስሎ በታየው ሌላ መንገድ ለማስተካከል ይችላል።

8. ለንግድ ሥራው ባለቤት ወይ ለሽርክና ማህበር አባላት ልጆች የሚከፈል ደመወዝ ተቀናሽ የሚደረገው ለተመደቡበት ሥራ የሚጠየቀውን ተፈላጊ መመዘኛ የሚያሟሉ ሲሆን በቻ ነው።

10.ተቀናሽ የማይደረጉ ወጪዎች

1. በኣዋጅ አንቀጽ 21 ከተዘረዘሩት በተጨማሪ የሚከተለት ከጥቅላላ ገቢ ተቀናሽ አይደረጉም፣

ሀ. ለሥራው ባለቤት ወይም ለሽርክና ማህባር አባላት ወይም ለእነዚህ ትዳር ጓደኞች፣ የሚከፈል ደመወዝ ፣ አበል ወይም በግል የሚሰጣቸው ገንዘብ።

ለ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1/ሀ/

ዘውፅእዎ ወፃኢ ካብቲ ናይ ንግዲ እቶት ብዝወስድዎ ዝኾነ ገንዘብ ዝመፀ ዝኾነ ኪሳራ።
ሐ. ምስቲ ናይ ንግዲ ስራሕ ብቐጥታ ርክብ ብዘይብሉ ምኽንያት ዝመፅአ ኪሳራ፣

2. ናይእቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21/1/ /በ/ ኣፈፃፅማ ነቲ ትካል ንግዲ ወኪሉ ኣብ ዘተፈላለየ ቦታት ንምርካብ ዝግበር ወፃኢ ዝበሃል ነቲ ስራሕ ንግዲ ንምስፍሕፋሕ ዝሕግዙ ካብቲ ናይ ንግዲ ትካል ወፃኢ ንዘለዎ ኣጋይሽ ንዝግበር እንግዶት ንኸውዕል ዝውሃብ ኣበል እዩ።
3. ናይ እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21/1/ነ/ ኣፈፃፅማ ናይ መዘናግዒ ወፃኢ ማለት ብቐጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ ንዝኾነ ካልእ ሰብ ዝቐረብ መስተ፣ ትምባሆ፣ መዕረፊ ወይ ዝኾነ ዓይነት እንግዶት እዩ

11. **ተቐናሲ ዝኸውን ወለድ፡-**

ኣብቲ ኣዋጅ አንቀፅ 21/1/ሠ/ ዝተመልከተ መጠን ወለድ ተቐናሲ ዝኸውን፣

1. ብብሄራዊ ባንኪ ኢትዮጵያ ኣፍልጦ ካብ ዝተወሃቦም ናይ ውሽጢ ሃገር መለቃሕቲ ትካላት፣
2. ኣብ ኢትዮጵያ ንዘለው ናይ ንግዲ ትካላት ልቓሕ ንመሃብ ካብ ዝተፈቐደሎም ናይ ወፃኢ ባንክታት ዝተረኸበ ልቓሕ እንተኾይኑ እዩ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ /2/ ዝተደንገገ እንተሃለወ፣ ካብ ወፃኢ ባንክታት ንዝተረኸበ ልቓሕ ዝተከፈለ ወለድ ተቐናሲ ዝኸውን ዝስዕቡ ተማሊኦም እንትርከቡ ጥራሕ እዩ።

    ሀ. መለቃሓይ ናይ ወፃኢ ባንኪ ዝኾነ ናይ ልቓሕ ገንዘብ ንዝኾነ ሰብ ንምሃብ ዝተለመ ምዃን ከምኡ እውን ልቓሕ ንመን ከምዝህብ ዝገልፅ ናይ ፅሑፍ ሓበሬታ ንበዓል ስልጣን ግብሪ ዝሀዘቦ እንተኾይኑ።
    ለ. ተለቃሒ ንመለቀሓይ ካብ ዝኸፈሎ ናይ ወለድ ሂሳብ 10%/ዓሰርተ ሚኢታዊ /ተቐኒሱ ናይ በጀት ዓመት ምስተወደአ ኣብ ውሽጢ ክልተ ወርሒ ንበዓል መዚ ግብሪ ኣታዊ ዝገበረ እንተኸይኑ፤

የተቀመጠው በግል ካወጣው ወጪ ከንግድ ገቢ በወሰዱት ማንኛውም ገንዘብ የመጣ ማናቸውም ኪሳራ

ሐ. ከንግዱ ሰራው ጋር በቀጥታ ግንኙነት በሌለው ምክንያት የመጣ ኪሳራ፣

2. ለአዋጁ አንቀፅ 21/1/በ/ አፈፃፀም የንግድ ድርጅትን ወክሎ በተለያዩ ቦታዎች ለመገኘት የሚደረግ ወጪ የሚባለው ለንግድ ሥራው መስፋፋት ለሚረዱ ከንግድ ሥራው ድርጅት ውጪ ላሉ እንግዶች ለሚደረግ መስተንግዶ እንዲውል የሚሰጥ አበል ነው።
3. ለአዋጁ አንቀፅ 21/1/ነ/ አፈፃፀም የመዝናኛ ወጪ ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ለማናቸውም ሌላ ሰው የሚቀርብ መጠጥ፣ ትምባሆ፣ ማረፍያ ፣ ወይም ማናቸውም ዓይነት መሰተንግዶ ነው።

11. **ተቀናሽ የሚሆን ወለድ፣**

በአዋጅ አንቀፅ 21/1/ሠ/ የተመለከተው የወለድ ምጣኔ ተቀናሽ ሊደረግ የሚችለው፣

1. በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ዕውቅና ከተሰጣቸው የአገር ውስጥ አበዳሪ ድርጅቶች፣
2. ኢትዮጵያ ውስጥ ላሉ የንግድ ድርጅቶች ብድር ለመስጠት ከተፈቀደላቸው የውጭ ባንኮች የተገኘ ብድር ሲሆን።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ /2/ የተደነገገው ቢኖርም ከውጭ ባንኮች ለተገኘ ብድር የተከፈለ ወለድ ተቀናሽ የሚደረገው የሚከተሉት ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ነው።

    ሀ. ኣበዳሪው የውጭ አገር ባንክ ማንኛውም የብድር ገንዘብ ለማናቸውም ሰው ለመስጠት ያቀደ መሆኑን እና ብድሩን ለማን እንደሚሰጥ የሚገልጽ የጽሑፍ ማስታወቅያ ለግብር ሰብሳቢው ባለሥልጣን የሰጠ እንደሆነ።
    ለ. ተበዳሪው ለኣበዳሪ ከሚከፈለው የወለድሂሳብ ላይ፣ 10% /ኣሥር በመቶ/ ቀንሶ የበጀት ዓመቱ ከተጠናቀቀ በኋላ ባለው የሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ለግብር ሰብሳቢው ባለሥልጣን ገቢ ያደረገ

12.ውህብቶ ወይ ሓገዝ ተቐናሲ ዝኾነሉ ኩነታት፣

1. ንናይ እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21/2/ ኣፈፃፅማ ውህብቶ ወይ ሓገዝ ግብሪ ካብ ዝከፈሎ ኣታዊ ተቐናሲ ዝኸውን ዝስዕቡ ኩነታት ተማሊኦም እንትርከቡ እዩ።

ሀ. ሓገዝ ተቀባሊ ከም ግብረ ሰናይ ትካል ዝተመዝገበን በዚ ዘፈር ዝለዓለ ግምት ዝውሃቦ እጃም ዘበርከተን ብዛዕባ ገንዘብ ኣጠቓቕማኡን ኣተሓሕዛ ሒሳብን ግልፅነትን ተሓታትነትን ዘለዎ ምዃኑ ኣግባብ ብዘለዎ ኣካል እንትረጋገፅ።

ለ. ሉዓላዊንት ሃገር ንምሕላው፣ ሰብ ዝፈጠሮ ወይ ናይ ተፈጥሮ ሓደጋ ወይ ለበዳ ንምክልካል ወይ ብዝኾነ ካልእ ምኽንያት መንግስቲ ብዝቕርቦ ናይ ሓገዝ ፃውዒት መሰረት ዝተወሃበ ሓገዝ፣

ሐ. ልዕላማ ንግዲ ንዘይተጣየሻ ትካላት ግልጋሎት ትምህርቲን ጥዕና ተቋማት ዝተውሃበ ሓገዝ።

2. ኣብ ላዕሊ ንዝተጠቀሱ ተግባራት ዝተውሃበ ሓገዝ ወይ ውህብቶ ተቐናሲ ዝግበር ካብ ናይ እቲ ከፋሊ ግብሪ ዓመታዊ ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ 40% ዘይበለፀ እንትኸውን ጥራሕ እዩ።

13. ኪሳራ ብዛዕባ ምስግጋር፣

ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 28 ብዝተደንገገ መሰረት ኪሳራ ክሰጋገር ዝኽእል ነቲ ኪሳራ ዘርእይ ናይ ሒሳብ መዝገብ ብበዓል መዚ ግብሪ ተቐባልነት እንትረክብ ይኸውን፤

14.ብዘዕባ ንእርጋን ዝግበር ተቐናሲ፦

1. ኣብቲ ኣዋጅ ኣንቀፅ 23 ብዝተደንገገ መሰረት ንእርጋን ዝግበር ተቐናሲ ዝፍቀድ ክፍሊ ግብሪ ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ዘርኢ ናይ ሂሳብ መዝገብ እንትሕዝ እዩ።

ሀ. እቲ ንብረት ዝተረኸበሉ /ዝተገዝአሉ/ እዋን ዋጋን ዘርእይ ሰነድ፣

ለ. ንብረት ካብ ዝተዝአሉ እዋን ጀምሩ በዛዕባ

እንደሆነ።

12.ስጦታ ወይም ዕርዳታ ተቀናሽ የሚደረግበት ሁኔታ፣

1. ለአዋጅ አንቀጽ 21/2/ አፈፃፀም ስጦታ ወይም ዕርዳታ ግብር ከሚከፈልበት ገቢ ላይ ተቀናሽ የሚደረገው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ነው።

ሀ. ዕርዳታ ተቀባይ በበጎ አድራጎች ድርጅትነት የተመዘገበ፣ በዚህ ዘርፍ ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው አስተዋጽኦ ያበረከተ እና ስለገንዘብ አጠቃቀሙ እና ስለሂሳብ አያያዙ ግልጽነት እና ተጠያቂነትን የሚያረጋግጥ አሠራር ያለው መሆኑን አግባብ ባለው አካል ሲረጋገጥ፣

ለ. የአገርን ነፃነት ለማስጠበቅ፣ ሰው ሠራሽ ወይም የተፈጥሮ አደጋን ወይም ወረርሽኝን ለመከላከል ወይ በማናቸውም ሌላ ምክንያት መንግስት ባቀረበው የእርዳታ ጥሪ መሠረት የተሰጠ እርዳታ፣

ሐ. ለንግድ ኣላማ ላልተቋቋሙ የትምህርትና የጤና አገልግሎት ተቋማት የተሰጠ እርዳታ፣

2. ከዚህ በላይ ለተዘረዘሩት ተግባራት የተሰጠ እርዳታ፣ ወይም ስጦታ ተቀናሽ የሚደረገው ከግብር ከፋዩ ዓመታዊ ግብር የሚከፈልበት ገቢ፣ 40% ፐርሰንት ያልበለጠ ሲሆን ብቻ ነው።

13.ኪሣራን ስለማሸጋገር፦

በአዋጅ አንቀፅ 28 በተደነገገው መሠረት ኪሣራ ሊሸጋገር የሚችለው ኪሣራ የሚያሳየው የሂሣብ መዝገብ በግብሩ ባለሥልጣን ተቀባይነት ሲያገኝ ይሆናል።

14.ስለእርጅና የሚደረግ ቅናሽ

1. በአዋጅ አንቀፅ 23 በተደነገገው መሠረት ስለእርጅና የሚደረግ ቅናሽ የሚፈቀደውው ግብር ከፋዩ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የሚያሳይ የሂሳብ መዝገብ ሲይዝ ነው።

ሀ. ንብረቱ የተገኙበትን /የተገዛበት/ ጊዜ እና ዋጋ የሚያሳይ ሰነድ፣

ለ. ንብረቱ ከተገዛበት ጊዜ ጀምሮ ስልእርጅና

እርጋን ብጠቕላላ ተቖናሲ ዝተገበረ ገንዘብ ዘርድእ መዝገብ።

2. ብምኽንያት እርጋን ተቖናሲ ክግበረሉ ዝሓትት ዝኾነ ከፋሊ ግብሪ ካብዚ ንላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ኣብተጠቕሱ መዛግብቲ ዝሰፈረ ኩሉ ሓቅን ትኽክለኛ ንምኻኑ ንበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ብፊርማ ዝተደገፈ መረጋጋፂ ክህብ ኣለዎ።

3. ብመሰረት ሕጊ ካብ ዝተፈቀደ ወፃኢ ፣ ሃብቲ ስራሕ ንግዲ ዳግም ብምግማት ዝተረኸበ ተወሳኺ እሴት ንእርጋን ተቖናሲ መሰረት ኣይክውንን።

4. በቲ ኣዋጅ ዝተፈቐደ ናይ እርጋን ተቖናሲ ዝወድኡ ንብረታት ዝተሸጡ እንተኾይኖም፣ እቲ ዝተፈፀመ መሸጣ ኣብ መንጎ ርክብ ዘለዎም ሰባት እንተኾይኑ ኣብዞም ንበረታት ናይ እርጋን ተቖናሲ ኣይሕሰብን። እቲ ዝተፈቀደ ናይ እርጋን ተቖናሲ ዘይተወደአ እንተኾይኑ ግና እቲ ዝተረፈ ክቕነስ ዝግብኦ ዝነበረ መጠን ጥራሕ ነቲ ዓዳጊ ብተቖናሲ ይተሓዘሉ።

5. እቲ ዝተፈፀመ መሸጣ ኣብ መንጎ ርክብ ዘይብሎም ሰባት እንተኾይኑ በቲ ኣዋጅ ዝተፈቀደ ናይ እርጋን ተቖናሲ ይውድእ ነቲ ኣብቲ ንግዲ ንምዕዳግ ዝወፀ ብዝስዕብ ኹነታት በብዓመቱ ተመቒሉ ከም ወፃኢ ክተሓዝ ይግበር፣

ሀ. በቲ ኣዋጅ ካብ ዝተፈቀደ ግልጋሎት ዘመን ፍርቂ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ናይ እርጋን ተቖናሲ ወዲኡ ንዝሸየጠ ንበረት ነቲ ንብረት ናይ ዝተፈቀደ ግልጋሎት ዘመን ፍርቂ ዕድመ ይውሃቦ፣

ለ. በቲ ኣዋጅ ኣብ ዝተፈቐደ ግልጋሎት ዘመን ካብ ፍርቂ ዝነኣሰ ናይ እርጋን ተቖናሲ ወዲኡ ንዝሸየጠ ንብረት ነቲ ንብረት ካብ ዝተፈቀዶ ግልጋሎት ዘመን እቲ ዝተረፈ ዕድመ ይሕሰብ፣

15.ተቖናሲ ዝግበር ናይ ካፒታል ተሳትፎ፡-

1. ንእፈፃፅማ ዓንቀፅ 27 ናይ እቲ ኣዋጅ ኣብ ኢትዮጵያ ነባሪ ዝኾነ ኩባንያ ወይ ዝተመዝገበ ማሕበር ሽርክና ኣብ ካልእ ኩባንያ ወይ ማህበር ሽርክና ውሽጢ ኣብ

በጠቅላላው ተቀናሽ የተደረገውን ገንዘብ የሚያስረዳ መዝገብ።

2. ስለእርጅና ቅናሽ እንዲደረግለት የሚጠይቅ ማናቸውም ግብር ከፋይ ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀፅ /1/ በተጠቀሱት መዛግብት የሰፈረው ሁሉ እውነተኛና ትክክለኛ ለመሆኑ ለግብሩ አስገቢው ባለሥልጣን በፊርማ የተደገፈ ማረጋገጫ መስጠት አለበት።

3. ብሕግ በተፈቀደው መሠረት ካልሆነ በስተቀር፣ የንግድ ሥራ ሀብትን እንደገባ በመገመት የተገኘ ተጨማሪ እሴት ለእርጅና ቅናሽ መሠረት አይሆንም።

4. በአዋጅ የተፈቀደውን የእርጅና ቅናሽ ያጠናቀቁ ንብረቶች የተሸጡ እንደሆነ፣ ሽያጩ የተከናወነው ግንኙነት ባለቸው ሰዎች መካከል ከሆነ በእነዚህ ንብረቶች ላይ የእርጅና ተቀናሽ አይታሰበም። የተፈቀደው የእርጅና ተቀናሽ ያልተጠናቀቀ ከሆነ የተቀረው መቀነስ የሚገባው መጠን ለገዥው በተቀናሽ ይያዝለታል።

5. ሽያጩ የተፈፀመው ግንኙነት በሌላቸው ሰዎች መሃል ከሆነ በአዋጁ የተፈቀደው የእርጅና ተቀናሽ ቢያልቅም ባያልቅም የስራ ንግዱ ለመግዛት የወጣው በሚከለተለው ሁኔታ ለአመቱ ተከፍሎ እንደ ወጭ እንዲያዘ ያደርጋል፣

ሀ. በአዋጁ ከተፈቀደው የአገልግሎት ዘመን ግማሽ ወይም ከዚያ በላይ የእርጅና ተቀናሽ አልቆ ለሚሸጥ ንብረት ለንብረተ የተፈቀደው አገልግሎት ዘመን ግማሽ እድሜ ይሰጠዋል።

ለ. ለአዋጁ በተፈተቀደው የአቸገልግሎት ዘመን ከግማሽ ያነሰ እርጅና ተቀናሽ ጨርሶ ለሚሸጥ ንብረት ለንብረቱ ከተፈቀደው የአገልግሎት ዘመን የተቀረው እድሜ ይታሰባል።

15.ተተናሽ የሚደረግ የካፒታል ተሳትፎ፡-

1. ለአዋጁ አንቀፅ 27 በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ ወይም የተመዘገበ የሽርክና ማህበር በሌላ ኩባንያ ወይም የሽርክና ማህበር ውስጥ ሥራ ላይ ያዋለው ትርፍ ተቀናሽ የሚደረገው

ስራሕ ዘውፅእሎ ትርፊ ተቅናሲ ዝግበር ካብ ሕድ ሕድ ናይ ሒሳብ ዓመት ግብሪ ዝኸፈሎ ኣታዊ ካብ 5% ዘይበልፅ እንተኾይኑ ጥራሕ እዩ።

2. ከፋሊ ግብሪ ተቐናሲ ብዝተገበረ ገንዘብ ዝገዝኦ አክስዮን ወይ ካፒታል መሊሱ ዝሸጠ እንተኸይኑ ተቐናሲ ዝተገበረ ወፃኢ እቲ አክስዩን ወይ ካፒታል ኣብ ዝተሸጠሉ በጀት ዓመት ግብሪ ምስ ዝኸፈሎ ኣታዊ ተደሚሩ ግብሪ ይኸፈሎ።

3. ኣብ መንጎ ርክብ ዘለዎም ሰባት ዝግበር ናይ አክስዩን ግዝኢት ወይ ናይ ካፒታል መዋጮ በቲ ኣዋጅ አንቀፅ 27 መሰረት ተቐናሲ አይግበርን።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ካልኦት ኣታዊታት

16.ካፒታልን ንብረታት ብምትሕልላፍ ዝርከብ ጥቕሚ ዝትመነሉ ሜላ፡

ንአፈፃፅማ ናይ እቲ ኣዋጅ አንቀፅ 37 ንኡስዓንቀፅ /1/ ኩነታት ይትመን።

1. ካብ ናይ ካቲታል ንብረት ዋጋ ዕብየት ካብ ዝርከብ ጥቕሚ ዝኸፈል ግብሪ ከከምኩነታቱ እቲ ገዛ ዝተሰርሐሉ ወይ ዝተገዝእኣሉ ወይ ኣብ አክስዩን ዝሰፈረ ዋጋ ከም መበገሲ ተገይሩ ይኸውን።
2. ካብ ዋጋ ዕብየት ተረኺቡ ዝብሃል ጥቕሚ፡ እቲ ገዛ ካብዝተሰርሐሉ ወይ ዝተዓደገሉ ወይ አብቲ አክስዮን ካብ ዝተቐመጠ ዋጋ ንላዕሊ ዝተረኸበ ናይ ዋጋ ዕብየት ጥቕሚ ይኸውን።
3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ካብ ዋጋ ዕብያት ተረኺቡ ዝብሃል ጥቕሚ እንትሕሰብ እቲ ገዛ ካብ ዝተሸጠሉ ዋጋ አግባብ ብዘለዎ አካል ብዝውን መጠን ናይ ዋጋ ዝቕባበ መስተኻኸሊ ነቲ ገዛ ብዝምልከት ንመሬትን ሕንፃን ዝተኸፈለ ግብሪ ተቐናሲ ይኸውን።
4. ካብ ናይ ገዛ ዋጋ ዕብየት ዝርከብ ጥቕሚ ንምሕሳብ ናይ ገዛ ስራሕ ፍቓድ ኣብ ዝተወሃበሉ እዋን አግባብ ብዘለዎ ቤት ሥሕፈት ዝትመዝገበ ናይቲ ገዛ ዋጋ እቲ ገዛ ዝተሰርሐሉ እቲ ዋጋ ተገይሩ ይቑፀር። እቲ

ከእያምዳንዱ የሂሳብ ዓመት ግብር የሚከፈልበት ገቢ 5% ያልበለጠ ሲሆን ብቻ ነው።

2. ግብር ከፋዩ ተቀናሽ በተደረገው ገንዘብ የገዛውን አክስዮን ወይ ካፒታል መልሶ የሸጠ እንደሆነ ተቀናሽ የተደረገው ወጪ አክስዮኑ ወይም ካፒታሉ በተሸጠበት ዘመን ግብር የሚከፈልበት ጊቢ ላይ ተደምሮ ግብር ይከፈልበታል።

3. ግንኙነት ባላቸው ሰዎች መካከል የሚደረግ የአክስዮን ግዥ ወይም የካፒታል መዋጮ በአዋጁ አንቀፅ 27 መሠረት ተቀናሽ አይደረግም።

ክፍል አምስት
ሌሎች ገቢዎች

16. የካፒታል ንብረቶችን በማስተላለፍ የሚገኝ ጥቅም የሚሠላበት ዘዴ፡-

ለአዋጅ አንቀጽ 37 ንኡስ አንቀጽ/1/ አፈፃፀም ከካፒታል ዋጋ ዕድገት የተገኘው ጥቅም በሚከተለው አኳኋን ይሰላል።

1. ከካፒታል ንብረቶች ዋጋ ዕድገት በሚኙ ጥቅም ላይ ለሚከፈለው ግብር እንደአግባብነቱ ቦታ የተሰራበት ወይም የተገዛበት ወይም በአክስዩኑ ላይ ተሰፈረው ዋጋ መነሻ ሆኖ ይቆጠራል።
2. ከዋጋ ዕድገት ተጀኘ የሚባለው ጥቅም፣ ቤት ከተሰራበት ወይም ከተገዛበት ወይም በአክስዮኑ ከሰፈረው ዋጋ በላይ የተገኘው የዋጋ ዕድገት ጥቅም ይሆናል።
3. በንኡስ አንቀፅ/2/ መሠረት ከዋጋ ዕድገት ተገኘ የሚባለው ጥቅም ሲሰላ ንብረቱ ከተሸጠበት ዋጋ ላይ ግሽበት ማስተካከያ እና ቤትን በሚመለከት ለመሬትን ለሕንፃው የተከፈለው ግብር ተቀናሽ ይደረጋል።

4. ከቤት ዋጋ ዕድገት የሚገኘው ጥቅም ለማሰላት የቤት ሥራ ፈቃድ በተሰጠበት ጊዜ ኣግባብ ባለው መ/ቤት የተመዘገበው የቤቱ ዋጋ፣ ቤት ተሠራበት ዋጋ ሆኖ ይወሰዳል። ቤቱ ቀደም ብሎ የተገዛ ከሆነም በህግ የቀባይነት ያለው

ገዛ ቅድም ኢሉ ዝተዓደገ እንተኾይኑውን ብሐጊ ቅቡል ዝኾነ መዐደጊ ዋጋ፣ ገዛ ዝተሰርሐሉ ዋጋ ኾይኑ ይቁፀር። በብከባቢኡ ዘለው ናይ ከተማ ምምሕዳራት ገዛ ዝተሰርሐሉ ዋጋ ናይ ምግላፅ ግድነት አለዎም።

5. ካብ ናይ ገዛ ዋጋ ናይ ዕብየት ዝርከብ ጥቅሚ ዝኽፈል ግብሪ ተፈፃሚ ዝኸውን እቲ ገዛ ኣብ ክሊ ቤት መዘጋጃ ዝርከብ እንኾይኑ እዩ።

17. ካብ ግብሪ ነፃ ምዃን፡-

1. አንቲ ኣዋጅ ዓንቀጽ 37/2/ ብዝተደንገገ መሰረት መንበሪ ገዛ ብምትሕልላፍ ዝርከብ ጥቕሚ ካብ ግብሪ ነፃ ክኸውን ዝኽእል ቕድሚ እቲ መንበሪ ገዛ ዝተመሓላለፈሉ መዓልቲ ኣብዘሎ ክልተ ዓመት ውሽጢ ሙሉእ ብሙሉእ ንመንበሪ ዘገልገለ ምዃኑ እንትረጋገፅ።
2. እቲ መንበሪ ገዛ ካብ ዝተሓላለፈሉ መዓልቲ ኣብ ዘሎ ክልተ ዓመት ውሽጢ ሙሉእ ብሙሉእ ንመንበሪ ዘገልገለ ምዃኑ ዝረጋገፅ ብጣብያ ምምሕዳራት ይኸውን።

18. ካብ ንብረት ኪራይ ዝርከብ ኣታዊ

ንኣፈፃፅማ ዓንቀፅ "35" ናይቲ ኣዋጅ ካብ ንብረት ኪራይ ዝርከብ ኣታዊ ማለት ኣብ ስሩዕ ናይ ንግዲ ስራሕ ብዘይተዋፈረ ሰብ ዝንቀሳቀሱን ዘይንቀሳቀሱን ንብረታት ሓሓሊፉ ብክራይ ዝርከብ ጠቕላላ ኣታዊ እዩ

ክፍሊ ሽዱሽተ

ኣታዊ ምፍላጥን ምውሳንን

19. ደረጃ ከፈልቲ ግብሪ

ከፈልቲ ገብሪ ደረጃ "ሀ" ደረጃ "ለ" ደረጃ "ሐ" ከምዝስዕብ ተመዲቦም ኣለዉ

1. ደረጃ "ሀ" ካብዚ ንታሕቲ ዝተጠቀሱ ሰባትን ትካላትን ኣጣሚሩ ይሕዝ
   ሀ. ብኢትዮጵያ ወይ ብወፃኢ ሃገር ሕጊ መሰረት ዝተጣየሸ መሰል ሕጋዊ ሰብነት ዝተውሃቦ ትካል
   ለ. ዓመታዊ ጠቅላላ ኣታዊኡ ብር ሓሙሽተ ሚኢቲ ሽሕ/ብር 500000/ ዝኾነ ወይ ካብዚ ንላዕሊ ኣታዊ ዝረክብ ዝኾነ ካልእ ስራሕ ንግድ
2. ደረጃ "ለ" ኣብ ደረጃ "ሀ" ቐዲሙ ዘይተመዝገበ ጠቅላላ ዓመታዊ ኣታዊኡ ካብ ብር ሚኢቲ

የመግዣ ዋጋ ቤቱ የተሰራበት ዋጋ ሆኖ ይቆጠራል። በየአካባው ያሉ የከተማ አስተዳደር አካላት ቤቱ የተሰራበት ዋጋ የመግለፅ ግዴታ አለባቸው።

5. ከቤት ዋጋ ዕድገት በሚገኝ ጥቅም ላይ የሚከፈለው ግብር ተፈፃሚ የሚሆነው ቤቱ በማዘጋጃ ቤት ክልል ውስጥ የሚገኝ ከሆነ ነው።

17. ከግብር ነፃ ስለመሆን፡-

1. በአዋጅ አንቀፅ 37/2/ በተደነገገው መሠረት መኖሪያ ቤትን በማስተላለፍ የሚገኘው ጥቅም ከግብር ነፃ ሊሆን የሚችለው መኖሪያ ቤቱ ከተላላፈበት ቀን በፊት ባለው የሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ ሙሉ በሙሉ ለመኖሪያነት ያገለገለ መሆኑን ሲረጋገጥ ነው።
2. የመኖሪያ ቤቱ ከተላለፈበት ቀን ጀምሮ ባሉ ሁለት አመታት ውስጥ ሙሉ በሙሉ ለመኖሪያነት ያገለገለ መሆኑን የሚያረጋገጠው በጣብያ/ቀበሌ አሰተዳደር አካላት ይሆናል።

18.ከንብረት ኪራይ የሚገኝ ገቢ።-

ለአዋጅ ኣንቀጽ /35/ አፈፃፀም ከንብረት ኪራይ የሚገኝ ገቢ ማለት በንግድ ሥራ ላይ በመደበኛነት ያልተሰማራ ሰው የሚንሳቀሱ እና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን አልፎ አልፎ የማከራየት የሚገኘው ጠቅላላ ገቢ ነው።

ክፍል ስድስት

ገቢን ስለማስታወቅ እና ግብርን ስለመወሰን

19. የግብር ከፋዮች ደረጃ

የደረጃ "ሀ" የረደጃ "ለ" የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች እንድሚከተለው ተመድበዋል

1. ደረጃ "ሀ" ከዚህ በታች የተመለከቱትን ሰዎችና ድርጅቶች አጣምሮ ይይዛል
   ሀ. በኢትዮጵያ ወይም በውጭ አገር ሕግ መሰረት የተቋቋመ የሕግ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት

ለ. የዓመቱ ጠቅላላ ገቢው አምስት መቶ ሺ ብር (ብር 500000) የሆነ ወይም ከዚህ ብልጫ ያለው ገቢ የሚያገኝ ማናቸውም ሌላ የንግድ ስራ

2. ደረጃ "ለ" በደረጃ "ሀ" አስቀድሞ ካልተመደበ የዓመቱ ጠቅላላ ገቢው ከአንድ መቶ ሺ ብር

ሽሕ/ብር 100000/ ንላዕሊ ዝኾነ ስራሕ ንግዲ

3. ደረጃ "ሐ" ኣብ ደረጃ "ሀ"ን "ለ" ካብ ዝተጠቀሱ ወፃኢ ብዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ጠቅላላ ዓመታዊ ኣታዊኡ ክሳብ ብር ሓደ ሚኢቲ ሽሕ /100000/ ይበፅሕ እዩ ኢሉ ዝገመቶ ዝኾነ ስራሕ ንግዲ
4. ኣብ ላዕሊ ዝተጠቀሰ ዓመታዊ ጠቅላላ ኣታዊ መጠን ብዝምልከት ሚኒስተር ገንዘብን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ክውስኽ ወይ ክችነስ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ዓመታዊ ናይ ኣታዊ መጠን እንተወሲኹ ወይ እንተቐኒሱ ኣብዚ ክልል'ውን ተፈፃሚ ይኸውን

20. ናይ ሒሳብ መዝገብ ምሓዝ፦

ከፈልቲ ግብሪ ደረጃ "ሀ"ን "ለ" ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ክሕዙ ኣለዎም

1. ከፈልቲ ግብሪ ደረጃ "ሀ" በብዓመቱ መወዳእታ ናይ'ቲ ዓመት መግለፂ ሃፍትን ዕዳን ከምኡ'ውን መግለፂ ትርፍን ኪሳራን ካብዚ ንታሕቲ ምስተዘርዘሩ ብሓባር ንበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ክቕርቡ ኣለዎም።

ሀ. ዘይተፃረየ ትርፊ ዝተሓሰበሉ ሜላ ኣሰራርሓ ሒሳብ ዘርእይ ሰነድ፣

ለ. መካየዲ ስራሕን ምምሕዳራዊ ወፃኢ ዘርኢ ሰነድ፣

ሐ. ብምኽንያት እርጋን ዝተገበረ ተቐናሲ ዘርኢ ሰነድ

መ. ካብ መጠባበቂ ወፃኢ ዝተገበረን ከምኡ'ውን ናይ መጠባበቂ ሒሳብ ዘርኢ ሰነድ፣

2. ከፈልቲ ግብሪ ደረጃ "ለ" በብዓመቱ መወዳእታ መግለፂ ትርፊን ኪሳራን ንበዓል ስልጣን ኣካቢ ግብሪ ክቕርቡ ኣለዎም።
3. ኣብ ላዕሊ ብመሰረት ንኡስ ኣንቀፅ /1/ን /2/ን ኣብ ዝቐርቡ ናይ ሒሳብ መዛግብቲን ሰነዳትን ውሽጢ ዝሰፈሩ ሓሳባት ብወፃኢን ኣታዊን ሰነዳት ክድገፉ ኣለዎም።

21. ቅብሊትታ፦

1. ሒሳብ መዝገብ ናይ ምሓዝ ግዴታ ዘለዎም ከፈልቲ ግብሪ ዝጥቀሙሉ ቅብሊታት ቅድሚ

(ብር 100000) በላይ የሆነ ማናቸውም የንግድ ስራ፣

3. ደረጃ "ሐ" ከዚህ በላይ በደረጃ "ሀ" እና "ለ" ከተጠቀሱት በስተቀር የግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን የዓመቱ ጠቅላላ ገቢው እስከ አንድ መቶ ሺ ብር (ብር 100000) ይደርሳል ብሎ የሚገመተው ማንኛውንም የንግድ ስራ
4. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ከዚህ በላይ የተመለከተውን የዓመቱ ጠቅላላ ገቢ መጠን ከፍ ወይም ዝቅ ሊያደርግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት አመታዊ የገቢ መጠን ከጨመረ ወይም ከቀነሰ በዚህ ክልልም ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

20. የሂሳብ መዝገብ ስለመያዝ፦

የደረጃ "ሀ" ግብር ከፋዮች ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የሂሳብ መዛግብቶች መያዝ አለባቸው

1. ደረጃ "ሀ" ግብር ከፋዮች በየዓመቱ መጨረሻ ላይ የዓመቱን ዕዳና ሀብት መግለጫ እንዲሁም የትርፍና ኪሳራ መግለጫ ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ጋር ለግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን ማቅረብ አለባቸው

ሀ. ያልተጣራ ትርፍ የተሰላበትን የሂሳብ አሰራር ዘዴ የሚያሳይ ሰነድ፣

ለ. የስራ ማስኬጃና የአስተዳደር ወጪን የሚያሳይ ሰነድ፣

ሐ. ስለእርጅና የተደረገውን ቅናሽ የሚያሳይ ሰነድ፣

መ. ከመጠባበቂያ ወጪ የተደረገውን እና የመጠባበቂያውን ሂሳብ የሚያሳይ ሰነድ

2. ደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች የትርፍና ኪሳራ መግለጫ በየዓመቱ መጨረሻ ላይ ለግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን ማቅረብ አለባቸው
3. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀፅ (1) እና (2) መሰረት የሚቀርቡ የሂሳብ መዛግብትና ሰነዶች ውስጥ የሚሰፍሩት ሂሳቦች በወጪና ገቢ ሰነዶች መደገፍ አለባቸው።

21 ደረሰኞች

1. የሂሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ የተጣለባቸው ግብር ከፋዮች የሚጠቀሙባቸውን ደረሰኞች

ምሕታሞም ናይቶም ቅብሊታት ዓይነትን ብዝሓትን ብበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ክምዝገቡ ኣለዎም
2. ዝኾነ ገልጋሎት ሕትመት ዝህብ ትካል ናይ ከፈልቲ ግብሪ ቅብሊት ቅድሚ ምሕታሙ ንሕትመት ዝቐርቡ ቅብሊታት ብዝሓትን ዓይነትን ብበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ዝተመዝገቡ ምዃኖም ከረጋግፅ ኣለዎ።

22 አወሳስና ቁርጥ ግብሪ ከፈልቲ ግብሪ ደረጃ "ሐ"

1. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 68 ብዝተደንገገ መሰረት ከፈልቲ ግብሪ ደረጃ "ሐ" ምስዚ ደንቢ ሓባሪ ኾይኑ ብዝተተሓዘ ሰደቓ "1"ን "2"ን መሰረት ግብሪ ይኸፍሉ።
2. ሓደ ክፍሊ ግብሪ ካብ ዝተፈላለዩ ስራሕ ንግዲ ምንቅስቓሳት ኣታዊ ዝረክብን እዞም ኣታዊታት ዘይተጣመሩን ኣብ ዝኾነሉ እዋን ናይ ግብሪ በዓል መዚ ኣብዚ ደንቢ ሰደቃ ን2ን 3ን ኣብ ዝተመልከተ ውሽጢ በብዘርፋ ዝተቐመጠ ግብሪ ዝኸፈለሉ ኣታዊ ብምጥማር ውፅኢቱ ብዝዓርፈሉ ሓፁር/ቅንፍ/ መሰረት ግብሪ ይውሰን፡ከፋሊ ግብሪ ደረጃ "ሐ" ተቐባልነት ዘለዎ ናይ ሒሳብ መዝገብ እንተቕሪቡ ብመሰረት ሒሳብ መዝገቡ ግብሩ ይኸፍል
3. ከፋሊ ግብሪ ደረጃ "ሐ ተቐባልነት ዘለዎ ናይ ሒሳብ መዝገብ እንተቕሪቡ ብመሰረት ሒሳብ መዝገቡ ግብሩ ይኸፍል፣
4. ከፋሊ ግብሪ ኣብ ሓዱሽ ምንቅስቃስ ስራሕ ንግዲ ብምውፋሩ ዓመታዊ ጠቅላላ ኣታዊኡ ካብ ብር 100000 ንላዕሊ ምዃኑ ብዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ እንተረጋግፅ እቲ ግብሪ ብዝተረኸበ መረዳእታ መሰረት ይውሰን።
5. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ምስ'ዚ ደንቢ ዝተትሓዘ ናይ ቁርጥ ግብሪ ኣወሳሰን ኣግባብ ንክመሓየሽ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ሒሳብ ክቅርብ ይኽእል እዩ።

ከማሳተማቸው በፊት የደረሰኞችን ዓይነት እና ብዛት በግበር ሰብሳቢው ባለስልጣን ዘንድ ማስመዝገብ አለባቸው

2. ማንኛውም የህትመት አገልግሎት የሚሰራ ድርጅት የግብር ከፋዮችን ደረሰኞች ከማተም በፊት ለኅትመት የቀረቡ ደረሰኞች ብዛት ዓይነት በግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን ዘንድ የተመዘገበ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።

22 የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች የቁርጥ ግብር አወሳሰን፣

1. በአዋጅ አንቀጽ 68 በተደነገገው መሰረት "ሐ" ግበር ከፋዮች ከዚህ ደንብ ጋር አባር ሰንተረዥ "1" እና "2" መሰረት ግብር ይከፍላሉ
2. አንድ ግብር ከፋይ ከተለያዩ የንግድ ስራ እነቅስቃሴዎች ገቢ የሚያገኝ እና እነዚህ ገቢዎች ያልተጣመሩ በሚሆንበት ጊዜ የግብሩ ባለስልጣን በዚህ ደንብ ሰንጠረዥ "2" እና "3" በተመለከተው ውስጥ በየዘርፉ የሰፈረውን ግበር የሚከፈልበት ገቢ በማጣመር ውጤቱ በሚወድቅበት ቅንፍ መሰረት ግብሩን ይወስናል።
3. የደረጃ "ሐ" ግበር ከፋይ ተቀባይነት ያለው የሂሳብ መዝገብ ካቀረበ ግብሩን የሚከፍለው የሂሳብ መዝገብ መሰረት ነው
4. ግብር ከፋዩ በአዲስ የንግድ ስራ እንቅስቃሴ ውስጥ በመሰማራቱ አመታዊ ጠቅላላ ገቢው ከብር 100000 በላይ መሆኑን የግብር ሰብሳቢ ባለስልጣን ካረጋገጠ ግብሩ በተገኘው መረጃ መሰረት ይወስናል።
5. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ከዚህ ደንብ ጋር የተያያዘውን የቁርጥ ግብር አወሳሰን ስሌት ለማሻሻል ለክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ማቅረብ ይችላል።

23 ኣታዊ ብዛዕባ ምፍላጥ፦

1. ዝኾነ ከፋሊ ግብሪ ደረጃ "ሐ"፣

ሀ. ኣብቲ በጀት ዓመት ዝረኸቦ ጠቕላላ ኣታዊ

ለ. ካብ ስሩዕ ስርሑ ወፃኢ ካብ ካልእ ፍልፍል ዝረኸቦ ኣታዊ

ሐ. ዝሰርሖ ዝነበረ ስሩዕ ስራሕ ንግዱ ዝለወጠ እንተኾይኑ ናይ'ቲ ሓዱሽ ስራሕ ንግዲ ዓይነት ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 68/2/ ኣብ ዝተገለፀ ጊዜ ውሽጢ ንበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ከፍልጥ ኣለዎ

2. በዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ከፋሊ ደረጃ "ሀ" "ለ" ወይ "ሐ" ዝቅርቦ መግለፂ፣ ካልኦት መረዳእታታትን ናይ ከባቢ ኩነታት መሰረት ብምግባር ከፋሊ ግብሪ ኣብ ቀፃሊ ናይ ግብሪ ዘመን ብደረጅኡ ክቅፅል ወይ ደረጅኡ ንክመሓይሽ ክውስን ይኽእል

3. ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ነባሪ ዘይኮነ ሰብ ብወኪል ወይ ወኪላት ኣቢሉ ስራሕ ንግዲ ዘካይድ እንተኾይኑ፣ ናይ ኣታዊኡ መፈለጢ ምቅራብን በቲ ኣዋጅ መሰረት ክኽፍል ዝግበኦ ግብሪ ምኽፋል ናይ ወኪል ወይ ወኪላቱን ናይ'ቲ ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ነባሪ ዘይኮነ ሰብን ናይ ሓባር ሓላፊነት እዩ።

24 ኣታዊ መፈለጢ ቦታ፦

1. ናይ ኣታዊ መፍለጢ ዝቐርብ ብመሰረት ክፍፍል ግብሪ ንክልል ወይ ፌዴራል በዓል መዚ ግብሪ ኣከብቲ ይኸውን።

2. ካብ ሓደ ንላዕሊ ስራሕ ንግዲ ዘለዎ ነባርነቱ ኣብ ኢትዮጵያ ዝኾነ ከፋሊ ግብሪ ኣታዊኡ ከፍልጥ ዝግብኦ ዋና ቤት ፅሕፈት ስራሕ ንግዱ ኣብ ዘርከበሉ ቦታ ኣብዘሎ ቤት ፀሕፈት በዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ይኸውን

3. ነባርነቱ ካብ ኢትዮጵያ ዘይኮነ ዝኾነ ሰብ ኣታዊኡ ከፍልጥ ዝግብኦ መብዛሕትኡ ፍልፍል ኣታዊኡ ኣብ ዝርከበሉ ከባቢ ካብ ዘሎ ቤት ፅሐፈት በዓል መዚ ግብሪ ኣካቢ ይኸውን

4. ኣብ ላዕሊ ዝተደንገገ እንተሃለወ'ውን ብፍሉይ ኩነታት ክፍፀም ብሕጊ ካብ ዝውሰን ወፃኢ

23 ገቢን ስለማሳወቅ

1. ማናቸውም የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋይ

ሀ. በበጀት ዓመቱ ያገኘውን ጠቅላላ ገቢ፣

ለ. ከመደበኛ ስራው በስተቀር ከሌላ ምንጭ ያገኘውን ገቢ

ሐ. ይሰራው የነበረውን መበደኛ የንግድ ስራውን የለወጠ ከሆነ አዲሱን የንግድ ስራ ዓይነት፣ በአዋጅ አንቀጽ 68(2) በተገለፀው ጊዜ ውስጥ ለገብር ሰብሳቢ ባለስልጣን ማስታወቅ አለበት።

2. የግብር ሰብሳቢ ባለስልጣን የደረጃ "ሀ" "ለ" ወይም "ሐ" ግበር ከፋይ የሚያቀርበውን መግለጫ ፣ ሌሎች መረጃዎችን እና የአከባቢ ሁኔታዎችን መሰረት በማድረግ ግብር ከፋዩ በተከታታዩ የግብር ዘመን በደረጃው እንዲቀጥል ወይም ደረጃው እንዲሻሻል ሊወሰን ይችላል።

3. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በወኪል ወይም በወኪሎች አማካኝነት የንግድ ስራ የሚያከናውን ከሆነ፣ የገቢውን ማስታወቂያ ማቅረብና በዚህ አዋጅ መሰረት ሊከፈል የሚገባውን ግብር መክፈል የወኪል ወይም የወኪሎቹ እና በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው ሰው የጋራ ኃላፊነት ነው።

24 ገቢን የማስታወቂያ ስፍራ፦

1. የገቢ ማስታወቂያ የሚያቀርበው በገቢ ክፍፍሉ መሰረት እንደአግባብነቱ ለፌዴራል ወይም ለክልል የግብር ሰብሳቢ ባለስለጣን ይሆናል

2. ከአንድ በላይ የሆነ የንግድ ስራ ያለው በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ግብር ከፋይ ገቢውን ማስታወቅ የሚገባው የንግድ ስፍራው ዋና መስሪያ ቤት በሚገኝበት ቦታ ባለው የግብር ሰብሳቢ ባለስልጣን መስሪያቤት ይሆናል

3. ማንኛውም በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ገቢውን ማስታወቅ የሚገባው ኣብዛኛው የገቢ ምንጭ በሚገኝበት አከባቢ ባለው የግብር አስገቢው ባለስልጣን መስሪያ ቤት ይሆናል

4. ከዚህ በላይ የተደነገገው ቢኖርም በተለየ ሁኔታ እንዲፈፀም በሕግ ካልተወሰነ

ዝኾነ ናይ ክልል ከፋሊ ግብሪ ካብ ሓደ ንላዕሊ ኣብ ዝኾኑ ክልልት ወይ ምምሕዳር ከተማታት ፍቃድ ኣውፂኡ ስራሕ ንግዲ ዘካይዱ እንተኾይኑ ኣታዊኡ ከፍልዋ ዘለዎ ፍቃድ ስራሕ ንግዲ ንዘውፅኣሉ ክልል ወይ ብዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ እዩ።

25 ግብሪ ቐኒስካ ኣታዊ ናይ ምግባር ስርዓት፦

ሕጋዊ ሰብነት ዝተውሃቦም ትካላት፣ መንግስታዊ ኣብያተ ፅሕፈት፣ ንትርፊ ዘይተጣየሹ ናይ ውልቀ ትካላትን መንግስታዊ ዘይኮኑ ትካላት ካብዚ ንታሕቲ ንዝተዘርዘሩ ግልጋሎትን ኣቑሑትን ንዝቕርቡ ከፈልቲ ግብሪ ካብ ዝፍፅምዎ ዝኾነ ክፍሊት በቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 53/2/ መሰረት ክልተ ሚኢታዊ 2% ናይ ንግዲ ትርፊ ግብሪ ቀኒሶም የትርፉ።

1. ኣብ ሓደ እዋን ግዝኢት ወይ ኣብ ሓደ ናይ ኣቕሓ ቀረብ ውዕሊ ካብ ብር ዓሰርተ ሽሕ /10000/ ንላዕሊ ንዝኾነ ናይ ኣቕሓ ቀረብ ዝፍፅም ክፍሊት፣
2. ካብዚ ንታሕቲ ንዝተዘርዘሩ ግልጋሎታት ኣብ ሓደ ግዝኢት ወይ ኣብ ሓደ ናይ ግልጋሎት ውዕሊ ካብ ብር 500 /ሓሙሽተ ሚኢቲ/ ንላዕሊ ካብ ዝፍፀም ክፊሊት።

ሀ. ንግልጋሎት ምኽሪ

ለ. ንዲዛይን ስራሕቲ፣ ንፅሑፋት፣ ንትምህርታዊ ገለፃታትን መረዳእታ ናይ ምዝርጋሕ ስራሕቲ፣

ሐ. ንጠበቓታት፣ ክኢላታት ሒሳብ፣ ንኦዲተራትን ካልኦት ተመሳሳሊ ግልጋሎታት ንዝህቡ፣

መ. መሸጣ ንዘካይዱ ሰራሕተኛታት፣ ክኢላታት ኪነ ጥበብን ስፖርትን ናይ ኢንሹራንስ ፖሊሲ ሸየጥቲ ሓዊሱ ካብ ዝኾነ ደለላን ካልኦት ወኪላትን ኮሚሽንን፣

ሠ. ብቴሌቪዥን ብሬዲዮን ካብ ዝመሓለለፉ ማስታወቂያን መዘናግዒ ምደላዋት፣

ረ. ንስራ ተቐረፅቲ ካብ ዝኽፈል ናይ ግልጋሎት ዋጋ፣

ሰ. ካብ ሳይንሳዊ ውፅኢትን ናይ ፈጠራ ውፅኢትን ብዓል መሰል ብምኻን

በስተቀር ማንኛውም የክልል ግብር ከፋይ ከአንድ በላይ ከሆኑ ክልሎች ወይም የከተማ መስተዳድሮች የንግድ ስራ ፈቃድ አውጥቶ የንግድ ስራ የሚያካሂድ ከሆነ ገቢውን ማሳወቅ ያለበት ፍቃድ ላወጣበት ክልል ወይም የከተማ መስተዳድር የግብር አስገቢ ባለስልጣን ነው።።

25 ግብር ቀንሶ ገቢ የማድረግ ስርዓት

በሕግ የሰውነት መብት የተሰጣቸው ድርጅቶች፣ የመንግስት መ/ቤቶች፣ ለተርፍ ያልተቋቋሙ የግል ድርጅቶች እና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ ተቋማትና ማኅበራት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን አገልግሎቶችና ዕቃዎች ለሚያቀርቡ ግብር ከፋዮች ከሚፈፅሙት ማናቸውም ክፍያ ላይ በአዋጅ አንቀጸ 54(2) መሰረት ሁለት በመቶ(2%) የንግድ ትርፍ ግብር ቀንሰው ያስቀራሉ።

1. በአንድ ጊዜ ግዢ ወይም በአንድ የዕቃ አቅርቦት ውል ከበር 10000 በላይ ለሆነ የዕቃ አቅርቦት የሚፈፀም ክፊያ
2. ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት አገልግሎቶች በአንድ ጊዜ ግዥ ወይም በአንድ የአገልግሎት ውል ከብር 500 (አምስት መቶ ብር) በላይ በሚፈፀም ክፍያ

ሀ. ለምክር አገለግሎት

ለ. ለዲዛይን ስራዎች፣ ለፅሑፎች፣ ለተምህርታዊ ገለጻዎች እና መረጃን የማሰራጨት ስራዎች

ሐ. ለጠበቆች፣ ለሂሳብ ባለሞያዎች፣ ለኦዲተሮች፣ እና ሌሎች ተመሳሳይ አገልግሎቶች ለሚሰጡ

መ. ሽያጭ ለማያከናወኑ ሰራተኞች፣ የኪነ-ጥበብና የስፖርት ባለሞያዎች የኢንሹራንስ ፖሊሲ ሻጮችን ጨምሮ ከማንኛውም ደላላ እና ሌሎችም የኮሚሽን ወኪሎች

ሠ. በቴሌቪዥንና በሬዲዮ ከሚተላለፍ ማስታወቅያዎች የመዝናኛ ዝግጅቶች

ረ. ለስራ ተቋራጮች ከሚከፈል የአገልግሎት ዋጋ፣

ሰ. ከሳይንስ ግኝቶች እና የፈጠራ ውጤቶች ባለ መንብትነት፣

ሸ. ኮምፒተራት ወሲኹ ካብ ዝተፈላለዩ መሺነሪታት ሕንፃታት ካልኦት ኣቁሑትን ኪራይ፣

ቀ. ካብ ግልጋሎት ጥዕና

በ. ካብ ስፌት ክዳን

ተ. ካብ ሕትመት

ቸ. ካብ መድሕን ውሕስና

3. ሚኒስተር ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ካብ ተኸፋሊ ሒሳብ ግብሪ ተቐናሲ ዝግበረሉ ናይ ስራሕ ዘፈራት ዝርዝር ክመሓየሽ ወይ ንቲ መጠን ገንዘብ ክውስኽ ወይ ክቅንስ እንተኺኢሉ ኣብዚ ክልል'ውን ተፈፃሚ ይኸውን።

4. ኣብ ሓደ ግዜ ክፍፀም ዝግብኦ ግዝኢት ግብሪ ተቐኒሱ ከይተርፍ ንምግባር ብምሕሳብ ብዝተፈላለየ ሰነድ ክፊልካ ምፍፃም ኣብቲ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ብገበን ዘቕፅዕ ይኸውን

26 ግብሪ ቐኒሱ ኣታዊ ናይ ምግባር ሓላፊነት ዝተወሃቦ ሰብ ግቡእ

1. ኣብ ላዕሊ ኣንቀፅ 25 ንዝተዘርዘሩ ኣቁሑትን ግልጋሎታትን ካብ ዝፍፀም ክፊሊት ግብሪ ቀኒሱ ኣታዊ ክገብር ዘለዎ ሰብ ዝስዕብ ግቡኣት ይህልዎ፣

ሀ. ግብሪ ንዝቕነሰሉ ሰብ ተኸታታሊ ቑፅሪ ዘለዎ ሕጋዊ ደረሰይ ይህብ።

ለ. ናይ ሕድሕድ ክፍሊት ዝተፈፀመሉ ሰብ ስምን ኣድራሻ ስራሕን፣ መለለይ ቁፅሪ ከፋሊ ግብሪ /ዝተውሃበ እንተኾይኑ/፣ ኣብቲ ወርሒ ውሽጢ ነቲ ዝተጠቐሰ ሰብ ዝተኸፈለ ኣጠቓላሊ ናይ ገንዘብ ድምር፣ መጠን ተቐናሲ ዝተገበረ ግብሪ፣ ካብ በዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ብዝተውሃቡ ቅጥዒ ብብወርሑ መሊኡ የቕርብ

ሐ. ኣብ ውሽጢ እቲ ወርሒ ካብ ዝተኸፈሉ ሒሳባት ተቐኒሱ ክተርፍ ክግበር ዝግብኦ ኣጠቓላሊ ሒሳብ ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ ኣብ ዝተመልከተ ቅጥዒ ንበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ኣታዊ ይገብር።

2. በዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ኣብ ላዕሊ ፊደል/ለ/ ዝተጠቐሰ ቅጥዒ ኣዳልዩ ንዝምልከቶም ይዝርግሕ።

ሸ. ኮምፒዩተሮችን ጨምሮ ከተለያዩ ማሽነሪዎች፣ ህንፃዎች ሌሎች ዕቃዎች ኪራይ

ቀ. ከጥገና አገልግሎት

በ. ከልብስ ስፌት

ተ. ከህትመት

ቸ. ከመድን ዋስትና

3. የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ሚኒስተር ከተከፋይ ሂሳብ ላይ ግብር ተቀናሽ የሚያደርግባቸውን የስራ ዘርፎች ዝርዝር ሊያሻሽል ወይም የገንዘቡ መጠን ከፍ ወይም ዝቅ ያደረገ እንደሆነ በዚህ ክልልም ተፈፃሚ ይሆናል

4. በአንድ ጊዜ ሊፈፀም የሚገባው ግዥ ግብር ተቀንሶ ቀሪ እንዳይደረግ በማሰብ ከፈሎ በተለያየ ሰነድ መፈፀም በአዋጁ በተደነገገው መሰረት በወንጀል የሚያስቀጣ ይሆናል።

26 ግብር ቀንሶ ገቢ የማድረግ ኃላፊነት የተጣለበት ሰው ግዴታ

1. ከዚህ በላይ በአንቀጽ 25 ለተዘረዘሩት እቃዎች አገልግሎቶች ከሚፈፀም ክፍያ ላይ ግብር ቀንሶ ገቢ ማድረግ ያለበት ሰው የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩታል።

ሀ. ግብር ለተቀነሰበት ሰው ተከታታይ ቁጥር ያላቸው ሕጋዊ ደረሰኝ ይሰጣል

ለ. ክፍያ የተፈፀመለትን የያንዳንዱ ሰው ስም እና የስራ አድራሻ፣ የግበር ከፋይ መለያ ቁጥሩን (የተሰጠ ከሆነ) በወሩ ውስጥ ለተጠቀሰው ሰው የተከፈለውን ገንዘብ አጠቃላይ ድምር ተቀናሽ የተደረገውን ግብር ልክ ከግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን በሚሰጠው ቅፅ በየወሩ ሞልቶ ያቀርባል::::

ሐ. በወሩ ውስጥ ከተከፈሉ ሂሳቦች ላይ ተቀንሶ ቀሪ መደረግ የሚገባውን አጠቃላይ ሂሳብ ከዚህ በላይ በንኡስ አንቀጽ(ለ) ከተመለከተው ቅፅ ጋር ለግብር ባለስልጣን ገቢ ያደርጋል።

2. የግብር ባለስልጣን በተራ ፊደል (ለ) የተመለከተውን ቅጽ አዘጋጅቶ ለሚመለከተው ያሰራጫል

27 ብዛዕባ ይግባኣኒ ግብሪ ሰማዒ ኮሚቴ፦

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 114/2 ኣባላት እቲ ኮሚቴ ኣብ ህዝቢ ብዘለዎም ተኣማንነትን ተፈላጥነትን፣ ብዘለዎም ሓፈሻዊ ፍሉይ ፍልጠቶምን ከምኡ'ውን ምስ ግብሪ ብዝተሓሓዘ ጥፍኣት ዘይፈፀሙ ክኾኑ ኣለዎም።
2. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 114/2/ ኣባላት ይግበኣኒ ሰማዒ ገብሪ ካብ ዝስዕቡ ዝውከሉ ይኾኑ

ሀ. ኣብ ከተማታት፦

- ከተማከንቲባ ወይ ንሱ ዝውክሎ ኣካቢ
- ሓላፊ ቤ/ፅ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ለምዓትን ኣባል
- ሓላፊ ቤ/ፅ ኢንዱስትሪን ንግድን ኣባል
- ካብ ማሕበረሰብን ንግዲ 2 ተወከልቲ ኣባላት
- ካብ ተፈለጥቲ ሰባት 1 ኣባል
- እቲ ኮሚቴ ድምፂ ዘይብሉ ሓደ ፀሓፊ ይምደብ

ለ. ኣብ ገፀር ወረዳታት፦

- ወረዳ ዋና ኣማሓዳሪ ወይ ዝውክሎ ኣካቢ
- ሓላፊ ቤ/ፅ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ኣባል
- ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ሕረሻ ኣባል
- ካብ ንግዲ ማሕበረሰብ 2ተ ተወከልቲ ኣባል፣
- ካብ ተፈለጥቲ ሰባት 1 ኣባል ኮይኑ፣
- እቲ ኮሚቴ ብዘይድምፂ ዝሳተፍ ሓደ ፀሓፊ ይምድብ

3. ናይ ከተማታትን ወረዳታትን ግብሪ ይግበኣኒ ሰማዕቲ ጉባኤታት ተፀዋዕነቶም በብርኮም ንዘለዉ ኮሚቴ ፈፀምቲ ስራሕ ኣባላት ይኸውን
4. ካብ ተፈለጥቲ ሰባት ዝምረፅ ሰብ ብናይ ከተማ ምምሕዳር ወይ ወረዳ ምመሕዳር ዋና ኣማሓዳሪ መቅረባይነት በቲ ዝምልከቶ ናይ ከተማ ወይ ወረዳ ስራሕ ፈፃሚ ይምረፅ።
5. ካብ ንግዲ ሕብረተሰብ ዝምረፁ ናይ ነጋዶ ተወከልቲ ብንግዲ ማሕበራት ወይ ነጋዶ

27 ስለ ግብር ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴ

1. በአዋጁ አንቀጸ 114 ንኡስ አንቀጸ 2 መሰረት የኮሚቴው አባላት በህዝብ ያላቸው ታማኝነት፣ ታዋቂነትና ባጠቃላይ እውቀታቸው እንዲሁም ከግብር ጋር በተያያዘ ጥፋት ያልፈፀሙ መሆን አለባቸው።
2. በአዋጁ አንቀፅ 114 ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረተ የግብር ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴ ከሚከተሉት የተወከሉ ይሆናሉ፣

ሀ. በከተሞች፦

- የከተማው ከንቲባ ወይም እሱ የወከለው ሰብሳቢ
- የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ጽ/ቤት ሓላፊ አባል
- የንግድና ኢንዱስትሪ ፅ/ቤት ሓላፊ አባል
- ከንግድ ማህበረሰብ የተወከሉ 2 ሰዎች አባላት
- ከታዋቂ ሰዎች አንድ አባል
- ኮሚቴው ድመጽ የሌለው አንድ ፀሓፊ ይመደባል

ለ. ኣብ ገፀር ወረዳታት፦

- የወረዳ ዋና አስተዳዳሪ ወይም እሱ የወከለው ሰብሰባ፣
- የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅ/ቤት ሓላፊ አባል
- የእርሻ ልማት ፅ/ቤት ሓላፊ አባል
- ከንግዱ ማህበረሰብ የሚወከሉ 2 ሰዎች አባላት
- ከታዋቂ ሰዎች 1 ሰው አባል
- ያለ ድምጽ የሚሳተፍ የኮሚቴው ፀሃፊ በኮሚቴው ይመደባል

3. የከተሞችና ወረዳዎች የግብር ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴ ተጠሪነት በየደረጃው ላለው የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል
4. ከታዋቂ ሰዎች የሚወከለው ሰው በከተማው ከንቲባ ወይም በወረዳው ዋና አስተዳዳሪ አቅራቢነት በከተማ ወይም ወረዳ ስራ አፈፃፀም ይመረጣል።
5. ከንግዱ ማህበረሰብ የሚወከሉት በንግድ ምክር ቤት ወይም በጠቅላላ ነጋዴዎች የሚመረጡ

ተኣኪቦም ዝመርፅዎም ይኮኑ

6. እቲ ግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ኮሚቴ ዝቐረበሉ ናይ ግብሪ ይግበኣኒ ጥርዓን እንትውስን ማዕረ ድምፂ እንትህልዎ ኣቦወንበር ዘለዎ ወገን ዝሓዘ ሓሳብ ሰዓሪ ይኸውን።

7. እቲ ኮሚቴ ናይ ባዕሉ መተሓዳደሪ ደንቢ የውፅእ

ይሆናል።

6. የግብር ይግባኝ ሰሚ ኮሚቴው የግብ ይግባኝ አቤቱታ ሲወሰን እኩል ድምጽ የሚኖረው ሲሆን በእኩል የድምጽ ልዩነት ሲኖር ሰብሳቢ የያዘው ሓሳብ አሸናፊ ይሆናል

7. ኮሚቴው የራሱን መተዳደርያ ደነብ ያወጣል

ክፍሊ ሸውዓተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት
28 መረዳእታ ብዛዕባ ምሃብ

መረዳእታ ዝውሃብ ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 39 ብዝተፈቀደ ኣገባብ ጥራሕ ኾይኑ እዚ መረዳእታ ክውሃብ ዝኽእል በቲ መረዳእታ ዝደሊ ሰብ ንበዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ላዕለዋይ ሓላፊ ሕቶ እንትቐርብን በዓል መዚ ኣካቢ ግብሪ ብፅሑፍ እንትፈቅድን ይኸውን

29 መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ዝሕግዙ መምርሒታት ክውፅእ ይኽእል።

30 ዝተሰዓሩ ሕግታትን

ምስዚ ደንቢ ዝፃረሩ ደንብታት ልማዳዊ ኣሰራርሓታትን በዚ ደንቢ ተሳዒሮም ኣለዉ

31 እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዘን

እዚ ደንቢ ካብ ሚያዝያ 7/1995 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ሚያዝያ /1996 ዓ.ም
መቐለ

ክፍል ሰባት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች
28 መረጃ ስለ መስጠት

መረጃ የሚሰጠው በአዋጁ አንቀጽ 39 በተፈቀደው መሰረት ብቻ ሆኖ የህም መረጃ ሊሰጥ የሚችለው መረጃውን የፈለገው ሰው ለግብር አስገቢው ባለስልጣን የበላይ ኃላፊ ጥያቄ ሲቀርብ እና የግብር አስገቢው ባለስልጣን የበላይ ሓላፊ በፅሑፍ ሲፈቅድ ይሆናል።

29 መመሪያ የማውጣት ስልጣንን

የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለዚህ ደንብ አፈፃፀም የሚረዱ መመሪያዎች ለማውጣት ይችላል

30 የተሻሩ ህጎችን

ከዚህ ደንብ የሚፃረሩ ደንቦች ልማዳዊ አሰራሮች በዚህ ደንብ ተሽረዋል

31 ደንቡ የሚፀናበት ቀንን

ይህ ደንብ ከሚያዝያ 7/1995 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ርእሰ መስተዳድር
ሚያዝያ/1996 ዓ.ም

www.abyssinialaw.com

ግብር የሚከፈልበት የጠቅላላ ዓመታዊ ሽያጭ መጠን እርከንና ቁርጥ ግብሩ መጠን

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000
40	ዕንጨትና እጣና ንግድ	27	4444	2700	4050	5400	6750	8100	9450	10800	12150	13500	14850	16200	17550	18900	20250	21600	22950	24300	25650
41	የጥጥ ነግድ	29	4138	2900	4350	5800	7250	8700	10150	11600	13050	14500	15950	17400	18850	20300	21750	23200	24650	26100	27550
42	የፅሕፈት መሳርያዎች መፅሓፍት ቤት፣ ጋዜጣ ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
43	ብርና ወርቅ ሶርቶ መሸጥና አገልግሎት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
44	ልብስ ስፌት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
45	ዕቃዎች ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
46	ስኒማ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
47	ቤት የኮምሽን ዕዋ የመሸጥ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
48	ፀጉር ማስተካከል እና ቁንጅና ሶሎን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
49	ሻማ ሰርቶ መሸጥ	33	3636	3300	4950	6600	8250	9900	115050	13200	14850	16500	18150	19800	21450	23100	24750	26400	28050	29700	31350
50	የአለክትሪክ ልፌት ስራና እድሳት	34	3529	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000	18700	20400	22100	23800	25500	27200	28900	30600	32300
51	ሕክምና አገልግሎ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250
52	መኝታ ብቻ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250
53	የቆዳ ልብስ መስራት ፣ መስፋትና ሰርቶ መሸጥ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	36800	29750	31500	33250
54	የግንባታ ማአድናት ማምረትና ንግድ	46	2609	4600	6900	9200	11500	13800	16100	18400	20700	23000	25300	27600	29900	32200	34500	39200	29100	41400	43700
55	የመኪና ወንበር ማደስ ብቻ	49	2449	4900	7350	9800	12250	14700	17150	19600	22050	24500	26950	69400	31850	34300	36700	40000	41650	44100	43550
56	ፎቶግራፍ ማንሳትና ማጠብ፣ ፎኮፒ ማንሳት /ብቻውንም ኮሆነ /	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	46550
57	ገጎማ ማደስ /ጎሚስታ /ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
58	በቢንዚን ጋዝ ማደል ከማድያው ጋር የተያያዙ ግሮሳሪዎች ካፍቲራዎችና ልዩ ልዩ አገልግሎቶች ጭምር	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
59	የማታ ክበብ ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
60	ቲንብር በኮምሽን	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
61	ለጋራ በኮምሽን አከፋፋይ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
62	የኮንቢተርና የፅሕፈት መኪና ት/ቤት	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
63	ልብስ ስፌት ማሰልጠኛ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
64	ጎማ በኮምሽን መሸጥ	60	2000	6000	9000	1200	15000	18000	21000	24000	27000	30000	33000	36000	39000	42000	45000	48000	51000	54000	57000
65	የምህንድስና ፕላን ንድፍ ስራዎች	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
66	ልዩ ልዩ መገልጋያዎች ማካራየት	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
67	አማካሪዎች/የግንባታ ፣ የአስተዳደር የፋይናንስ ወዘተ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000
68	ስእል ሶርቶ መሸጥ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
69	ትራዚተር	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500

	ሰደቃ 2	ናይ ተሽከርከርት ጥብቅናን ግልጋሎይ ቁርጥ ግብር									
		ናይ ንግዲ ትርፊ ግብሪ						ናይ ስራሕ ግብሪ			
		ካብ ዝተሰረሐሉ ካብ 1-15 ዓመት			ካብ ዝተሰረሐሉ 15 ዓመት ንላዕሊ						
	ናይ ተሽከርካሪ ዓይነት	ዓመታዊ	ዝተፃረየ		ዓመታዊ	ዝተፃረየ		ናይ ሸፌር		ናይ ረዳት	
		ሽያጭ	ትርፊ	ግብሪ	ሽያጭ	ትርፊ	ግብሪ	ደመወዝ	ግብሪ	ደመወዝ	ግብሪ
		መጠን			መጠን						
1	ግልጋሎት ተሽከርከርቲ ትምርቲ										
1.1	ብአታዊ ምዝዋር መኪና ምምሃር	19800	4950	375	16830	4208	3001				
1.2	ብአታዊ ሞተር	7200	1800	60	6120	1530	33				
2	መመላላሲ ህዝቢ										
2.1	ትሕቲ 9 ወንበር	15900	4000	280	13515	3400	220	300	15		
2.2	ትሕቲ 10-14 ወንበር	24804	5618	442	21083	4775	358	300	15	125	
2.3	ካብ 15-19ወንበር	33602	6360	534	28562	5406	421	330	18	150	
2.4	ካብ 20-23 ወንበር	42400	7420	693	36040	6307	526	330	18	150	
2.5	ካብ 24-29 ወንበር	55650	9010	932	47303	7659	729	350	20	200	5
2.6	ካብ 30-34 ወንበር	67204	11130	1250	57123	9461	999	350	20	200	5
2.7	ካብ 35-39 ወንበር	77698	13780	1647	66043	11713	1337	440	29	200	5
2.8	ካብ 40-44 ወንበር	88298	16536	2101	75053	14056	1688	475	33	200	5
3	ፅዕነት ደረቅ መኪና										
3.1	ክሳብ 10 ኩንታል	22576	6360	534	19189	5406	421	300	15	120	
3.2	ካብ11-20 ኩንታል	32958	6784	598	28014	5766	457	350	20	150	
3.3	ካብ 21-50ኩንታል	43339	8480	852	36838	7208	661	418	27	190	4
3.4	ካብ 51-70 ኩንታል	67135	10600	1170	57065	9010	932	506	36	230	8
3.5	ካብ 71-90 ኩንታል	85058	12932	1520	72299	10992	1229	617	47	290	14
4	ፅዕነት ፈሰስ መኪና										
4.1	ክሳብ 11-499 ለትር	49309	12000	1380	41913	10200	1110	880	85	400	25
4.2	ካብ 11500-13000 ሊትር	84224	17600	2320	71590	14960	1824	1320	151	600	45
5	ዓረብያ ወይም ጋሪ										
5.1	መመላለሲ ህዝቢ		720	ነፃ							
5.2	መመላለሲ ፅዕነት		450	ነፃ							
6	ምጥሐን እክሊ ብሐደ ብኩራ										
6.1	ብሐይሊ ማይ ዝንቀሳቀስ ኤለትሪክ ዝሰርሕ	18750	3750	255	15937	3188	135				
6.2	ብሐሓይሊ ናፍጣ ዝንቀሳቀስ ዝሰርሕ	15000	3000	180	12750	2550	135				
6.3	ብሐይሊ ናፍጣ ዝሰርሕ	15000	3000	180	12750	2550					
7	ግልጋሎት ጥብቅና										
7.1	ቀዳማይ ደረጃ ጠበቃ	11488	6893	614							
7.2	2ይ ደረጃ ጠበቃ	7453	4472	327							
8	ኮንባይነር ሃርቪስተር ምክራይ	98243	12467	1450	83506	10597	1170	800	73	300	15

9	ትራክተር ምክራይ /ሕርሻን ዝመሳሰሉ ስራሕቲ	6604	13208	1561	56134	11227	1264	500	35		
	ብባዓል ዋና እንትሽክርከር ነቲ ተቆፃሪ ሽፈር ዝተቀመጡ ናይ መሃያ አታዊ ግብሪ ክከፍል አለዎ።										

www.abyssinialaw.com

ዝተፃረየ ትርፊ መጠን ግብሪ ዝኸፈሉ ናይ ጠቅላላ ዓመታዊ መሸጣ መጠንን እርከንን

ቁ	ናይ ንግዲ ዘርፊ	አማካይ የትርፍ መቶኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገ ቢ.	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-100000
41	ናይ ጡዋ ንግዲ	29	4138	2900	4350	5800	7250	8700	10150	11600	13050	14500	15950	17400	18850	20300	21750	23200	24650	26100	27550	29000
42	ናይ ፅሕፈት መሳርሕታት ፣ቤት ምፃሕፍትን፣ መፅሓፍትን ጋዜጣን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
43	ስፊት ክዳን ጥራሕ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
44	ግልጋሎት ምሻጥን ወርቅን ቡሩሩን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
45	ንግዲ ባሕላዊ አቁሕት፣ ጌፃጌፅን ናይ ውህብቶ አቁሕት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
46	ቤት ስኒማ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
47	ብኩምሽን ኣቅሓ ዝሸጡ ወኪላት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
48	ፀጉሪ መስተካከልን ቁንጅና ሳሎንን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
49	ሽምዓ ሰሪሕካ ምሻጥ	33	3636	3300	4950	6600	8250	9900	115050	13200	14850	16500	18150	19800	21450	23100	24750	26400	28050	29700	31350	33000
50	ምሕዳስን መስርሕን ናይ ኤሊክትሪክ ስፊት	34	3529	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000	18700	20400	22100	23800	25500	27200	28900	30600	32300	34000
51	ግልጋሎት ሕክምና	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
52	ቤት መደቀሲ ጥራሕ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
53	ናይ ቆርበት ክዳን ምስራሕ፣ ምስፋይን ሰሪሕካ ምሻጥ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	36800	29750	31500	33250	35000
54	ናይ መኪና ወንበር ምሕዳስ ጥራሕ	46	2609	4600	6900	9200	11500	13800	16100	18400	20700	23000	25300	27600	29900	32200	34500	39200	29100	41400	43700	35000
55	በቤት ሙዚቃን ቪዲዮን	49	2449	4900	7350	9800	12250	14700	17150	19600	22050	24500	26950	69400	31850	34300	36700	40000	41650	44100	43550	46000
56	ፎቶ ግራፍ ምልዓልን፣ ምሕፃብን ፎቶ ግራፍ ምልዓል /ዋላ ንበይኑ ጥራሕ/	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	46550	49000
57	ጎማ ምሕዳስ /ጎሚስታ ጥራሕ/	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
58	ምሕዳል ጋዝን ቤንዝንን /ምስተ መጠደሊ ዝተተሐሐዘ ግሮሰሪታት ካፌቴሪታትን ዝተፋላለየ ግልጋሎት ሐዊሱ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
59	ናይ ምሽት ክበብ ጥራሕ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
60	ቴንብር ብኮምሽን ምሻጥ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
61	ሽጋራ ብኮምሽን ምሻጥ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
62	ቤት ትምህርቲ ኮምፒተርን ፅሕፈት መኪና	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
63	መሰልጠኒ ስፊት መኪና	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000

64	ኀማ ብኮምሽን ምሻጥ	60	2000	6000	9000	1200	15000	18000	21000	24000	27000	30000	33000	36000	39000	42000	45000	48000	51000	54000	57000	60000
65	ናይ ምሕዳስን ፕላንን ንድፈ ስራሕቲ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
66	ዝተፈላለየዩ መገልሊታት ምክራይ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
67	መማከርትታት ናይ ህንፀት ምምሕዳርን ፋይናንስ ....ወዘተ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
68	ስዕሊ ሰሪሕካ ምሻጥ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
69	ትራንሲስተር	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000

በመደበኛ ቁርጥ ግብር ደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች የተጣራ ትርፍ መጠን በየንግድ ዘርፍ

አባሪ 3

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መቶኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000
1	አትክልትና ፍራፍሪ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
2	ማርና ቅቢና ተዛማች ንግዶች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
3	የምግብ ዘይትና ፋጉሎ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
4	ቆዳና ሊጦ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
5	ጥርኝ /ዝባድ /ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
6	ጠቅላላ እንድስትሪዎች /በፋብርካ ደረጃ /	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
7	ልዩ የሸቀጣ ሸቀጥና የምግ ግሮሶሪ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
8	የስፖርት እቃዎች ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
9	የመስራቢቶች ክበቦች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
10	ዕጣን ንግድ ብቻ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
11	ስኮር አከፋፋዮች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
12	ከሪመላ አምራች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
13	ምግብ ማቅረብ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000
14	የጨው ንግድ	12	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13600	14300	14800	15400	16000	16600
15	ህንጫ ተቆራጭ	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900
16	እህልና ጥራጥሪዎች	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900
17	ቡና ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200
18	ጨርቃጨርቅ ክር ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200
19	ልዮ ልዮ ቅባቶችና ሽቶ ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200
20	ልዩ ልዩ አባቶችና እቃዎች /ድስት፣ሳህን፣ ማንኪያ፣ ብርጭቆ ወዘተ/	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200
21	መስቶውት ዕራና ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200
22	በርበሪና ቅመማቅመም ንግድ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500
23	የመቃብር ሐወልት ስራ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500
24	አልጋና ፍራሽ መስራትና መሸጥ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500
25	መማተምያ ቤት	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500
26	ብረተብረትና የህንፃ መሳርያ ዎች ንግድ	16	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13800	14600	15400	16200	17000	17800
27	የእንስሳትና እንስሳት ተዋፆኦ ንግድ	18	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13900	14800	15700	16600	17500	18400
28	ገሾና በቅል ንግድ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000
29	እቃ በእቃ ልውውጥ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000
30	የመኪና እቃ መለዋወጫ ንግዳና የጋራዝ ስራ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000
31	ጅንያ ንግድ	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850
32	መዋእል ህፃናት /የግል /	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850
33	የጨጫማ ንግድና እድሳት	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850
34	ክሰል ንግድ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750
35	የግንባታ ማአድናት ማምረትና ንግድ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750
36	የልብስ ንጥህና ማስጫ /ላውንደሪ /	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000
37	አውሪ አሳዳኝ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	2150	22500	23750
38	የአለክትሪክና ኤሊክትሮንኪስ እቃዎች ንግድና እድሳት	26	4615	2600		5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	169000	18200	19500	20800	22100	23400	24700
39	ሆሎችን ቡናቢት፣ ቁርስቢት	26	4615	2600	3900	5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	16900	18200	19500	20800	22100	23400	24700
40	ዕንጨትና እጣና ንግድ	27	4444	2700	4050	5400	6750	8100	9450	10800	12150	13500	14850	16200	17550	18900	20250	21600	22950	24300	25650
41	የጥጥ ነግድ	29	4138	2900	4350	5800	7250	8700	10150	11600	13050	14500	15950	17400	18850	20300	21750	23200	24650	26100	27550
42	የፅሕፈት መሳርያዎች መፅሓፍት ቤት፣ ጋዜጣ ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
43	ብርና ወርቅ ሶርቶ መሸጥና አገልግሎት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
44	ልብስ ስፌት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
45	ዕቃዎች ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
46	ስኒማ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
47	ቤት የኮምሽን ዕዋ የመሸጥ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
48	ፀጉር ማስተካከል እና ቁንጅና ሶሎን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500
49	ሻማ ሰርቶ መሸጥ	33	3636	3300	4950	6600	8250	9900	115050	13200	14850	16500	18150	19800	21450	23100	24750	26400	28050	29700	31350
50	የአለክትሪክ ልፊት ስራና እድሳት	34	3529	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000	18700	20400	22100	23800	25500	27200	28900	30600	32300
51	ሕክምና አገልግሎ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250
52	መኙታ ብቻ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250
53	የቆዳ ልብስ መስራት ፣ መስፋትና ሰርቶ መሸጥ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	36800	29750	31500	33250
54	የግንባታ ማአድናት ማምረትና ንግድ	46	2609	4600	6900	9200	11500	13800	16100	18400	20700	23000	25300	27600	29900	32200	34500	39200	29100	41400	43700
55	የመኪና ወንበር ማደስ ብቻ	49	2449	4900	7350	9800	12250	14700	17150	19600	22050	24500	26950	69400	31850	34300	36700	40000	41650	44100	43550
56	ፎቶግራፍ ማንሳትና ማጠብ፣ ፎኮፒ ማንሳት /ብቻውንም ኮሆነ /	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	46550
57	ገጎማ ማደስ /ጎሚስታ /ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
58	በቢንዚን ጋዝ ማደል ከማድያው ጋር የተያያዙ ግሮሳሪዎች ካፍቴራዎችና ልዩ ልዩ አገልግሎቶች ጭምር	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
59	የማታ ክበብ ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
60	ቲንብር በኮምሽን	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
61	ለጋራ በኮምሽን አከፋፋይ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
62	የኮንቢተርና የፅሕፈት መኪና ት/ቤት	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000
63	ልብስ ስፌት ማሰልጠኛ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500
64	ጎማ በኮምሽን መሸጥ	60	2000	6000	9000	1200	15000	18000	21000	24000	27000	30000	33000	36000	39000	42000	45000	48000	51000	54000	57000
65	የምህንድስና ፕላን ንድፍ ስራዎች	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
66	ልዩ ልዩ መገልጋያዎች ማካራየት	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
67	አማካሪዎች/የግንባታ ፣ የአስተዳደር የፋይናንስ ወዘተ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
68	ስእል ሶርቶ መሸጥ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500
69	ትራዚተር	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500

በመደበኛ ቀረጥ ግብር የደረጃ ሐ ግብር ከፋቶች የተጣራ ትርፍ መጠን በየ ንግድ ዘርፍ

አባሪ 1

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መቶኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-1000000
1	አትክልትና ፍራፍሬ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
2	ማርና ቅቢና ተዛማች ንግዶች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
3	የምግብ ዘይትና ፋጉሎ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
4	ቆዳና ሊጦ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
5	ጥርኛ /ዝባድ /ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
6	ጠቅላላ እንድስትሪዎች /በፋብርካ ደረጃ /	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
7	ልዩ የሸቀጣ ሸቀጥና የምግ ግሮሶሪ ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
8	የስፖርት እቃዎች ንግድ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
9	የመስራቢቶች ክበቦች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
10	ዕጣን ንግድ ብቻ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
11	ስኮር አከፋፋዮች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
12	ከሪመላ አምራች	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
13	ምግብ ማቅረብ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
14	የጨው ንግድ	12	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13600	14300	14800	15400	16000	16600	17200
15	ህንጫ ተቆራጭ	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900	17550
16	እህልና ጥራጥሪዎች	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900	17550
17	ቡና ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
18	ጨርቃጨርቅ ክር ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
19	ልዮ ልዮ ቅባቶችና ሽቶ ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
20	ልዩ ልዩ አባቶችና እቃዎች /ድስት፣ሳህን፣ ማንክያ፣ ብርጭቆ ወዘተ/	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
21	መስቶውት ፅራና ንግድ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
22	በርበሪና ቅመማቅመም ንግድ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
23	የመቃብር ሐወልት ስራ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መቶኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-100000
24	አል.ጋና ፍራሽ መስራትና መሸጥ	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
25	መማተምያ ቤት	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
26	ብረተብረትና የህንፃ መሳርያ ዎች ንግድ	16	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13800	14600	15400	16200	17000	17800	18600
27	የእንስሳትና እንስሳት ተዋፆኦ ንግድ	18	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13900	14800	15700	16600	17500	18400	19300
28	ገሾና በቅል ንግድ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
29	እቃ በእቃ ልውውጥ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
30	የመኪና እቃ መለዋወጫ ንግዳና የጋራዝ ስራ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
31	ጆንያ ንግድ	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
32	መዋእል ህፃናት /የግል /	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
33	የጨጫማ ንግድና እድሳት	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
34	ክሰል ንግድ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
35	የግንባታ ማአድናት ማምረትና ንግድ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
36	የልብስ ንጥህና ማስጫ /ላውንደሪ /	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
37	አውሪ አሳዳኝ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	2150	22500	23750	25000
38	የአለክትሪክና ኤሊክትሮንኪስ እቃዎች ንግድና እድሳት	26	4615	2600		5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	169000	18200	19500	20800	22100	23400	24700	26000
39	ሆሎችን ቡናቢት፣ ቁርስቢት	26	4615	2600	3900	5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	16900	18200	19500	20800	22100	23400	24700	26000
40	ዕንጨትና እጣና ንግድ	27	4444	2700	4050	5400	6750	8100	9450	10800	12150	13500	14850	16200	17550	18900	20250	21600	22950	24300	25650	27000
41	የጥጥ ነግድ	29	4138	2900	4350	5800	7250	8700	10150	11600	13050	14500	15950	17400	18850	20300	21750	23200	24650	26100	27550	29000
42	የፅሕፈት መሳርያዎች መፅሓፍት ቤት፣ ጋዜጣ ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
43	ብርና ወርቅ ሶርቶ መሸጥና አገልግሎት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
44	ልብስ ስፌት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
45	ዕቃዎች ንግድ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
46	ስኒማ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
47	ቤት የኮምሽን ዕዋ የመሸጥ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
48	ፀጉር ማስተካከል እና ቁንጅና ሶሎን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000

www.abyssinialaw.com

ቁ	የንግድ ዘርፍ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-1000000
49	ሻማ ሰርቶ መሸጥ	33	3636	3300	4950	6600	8250	9900	115050	13200	14850	16500	18150	19800	21450	23100	24750	26400	28050	29700	31350	33000
50	የአለክትሪክ ልፊት ስራና እድሳት	34	3529	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000	18700	20400	22100	23800	25500	27200	28900	30600	32300	34000
51	ሕክምና አገልግሎ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
52	መኝታ ብቻ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
53	የቆዳ ልብስ መስራት ፣ መስፋትና ሰርቶ መሸጥ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	36800	29750	31500	33250	35000
54	የግንባታ ማአድናት ማምረትና ንግድ	46	2609	4600	6900	9200	11500	13800	16100	18400	20700	23000	25300	27600	29900	32200	34500	39200	29100	41400	43700	35000
55	የመኪና ወንበር ማደስ ብቻ	49	2449	4900	7350	9800	12250	14700	17150	19600	22050	24500	26950	69400	31850	34300	36700	40000	41650	44100	43550	46000
56	ፎቶግራፍ ማንሳትና ማጠብ፣ ፎኮፒ ማንሳት /ብቻውንም ኮሆነ /	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	46550	49000
57	ገኅማ ማደስ /ኅሚስታ /ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
58	በቢንዚን ጋዝ ማደል ከማድያው ጋር የተያያዙ ግሮሳሪዎች ካፍቲራዎችና ልዩ ልዩ አገልግሎቶች ጭምር	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
59	የማታ ክበብ ብቻ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
60	ቲንብር በኮምሽን	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
61	ለጋራ በኮምሽን አከፋፋይ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
62	የኮንቢተርና የፅሕፈት መኪና ት/ቤት	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
63	ልብስ ስፌት ማሰልጠኛ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
64	ኅማ በኮምሽን መሸጥ	60	2000	6000	9000	1200	15000	18000	21000	24000	27000	30000	33000	36000	39000	42000	45000	48000	51000	54000	57000	60000
65	የምህንድስና ፕላን ንድፍ ስራዎች	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
66	ልዩ ልዩ መገልጋያዎች ማካራየት	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
67	አማካሪዎች/የግንባታ ፣ የአስተዳደር የፋይናንስ ወዘተ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
68	ስእል ሶርቶ መሸጥ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
69	ትራዚተር	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000

ብደረጃ "ሐ" ከፈልቲ ግብሪ በብናይ ንግዲ ጨንፈሩ ዝክፈል ናይ ስሩዕ ቁርጥ ግብር መጠን

ሰደቃ...1

ቁ	ናይ ንግዲ ዘርፊ	አማካይ የትርፍ መቶኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-100000
1	አትክልትን ፍራፍረን	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
2	ጠስሚን፣ ማዓርን ተዛመድቲ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
3	ናይ ምግቢ ዘይትን ፋጉሉን	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
4	ቆርበትን አንጋን	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
5	ዝበድ /ጥርኝ/	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
6	ጠቅላላ ኢንዱስትሪታት /ብደረጃ / ፋብሪካ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
7	ዝተፈላለዩ ሽቀጣ ሽቀጥ ግሮሰርን	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
8	ናውቲ ስፖርት	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
9	ናየ ቤት ፅሕፈት ክበባት	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
10	ንግዲ ዕጣን ስራሕ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
11	መከፋፈሊ ሽኮር	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
12	መምረታ ኮረሚላ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
13	መቅረቢ ምግቢ	10	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13500	14300	14500	15000	15500	16000	16500
14	ጨው	12	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13600	14300	14800	15400	16000	16600	17200
15	ህንፃ ተቋራጭ	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900	17550
16	እክልን ጥረምረን	13	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13650	14300	14950	15600	16250	16900	17550
17	ቡና	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
18	ክርን ጨርቃጨርቅን	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
19	ዝተፈላለየ ቅብአት ሽቶ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
20	ናውቲ ክሽና ማ/ድስቲ፣ ሳህን ማንካን ወዘተ	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
21	ስራሕ መስትያት	14	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13700	14400	15100	15800	16500	17200	17900
22	በርበረን ቅመማ ቅመምን	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
23	ስራሕ ሐወልቲ መቃብር	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
2	ዓራትን ፍርናሽን መስርሒ	15	600	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	1000	1100	1200	13000	1375	1450	1525	1600	1675	1750	18250

ቁ	ናይ ንግዲ ዘርፊ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ክግብር ነፃ ጠ.ገቢ	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	55001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-100000
4			0									0	0	0		0	0	0	0	0	0	
25	ቤት ሕትመት	15	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13750	14500	15250	16000	16750	17500	18250
26	ሐፄን መፂንን ናይ ህንፀት መሳርሒ	16	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13800	14600	15400	16200	17000	17800	18600
27	እንስሳትን ናይ እንስሳት ተዋፅኦ	18	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	13900	14800	15700	16600	17500	18400	19300
28	ጎሾን ብቁልን	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
29	ናይ አቅሓ ብአቅሓ ልውውጥ	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
30	ናይ መኪና መላዋወጥን ናይ ጋራጅ ስራሕን	20	6000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	16000	17000	18000	19000	20000
31	ካሽ ንግዲ	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
32	መዋዕለ ህፃናት /ግሊ/	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
33	ናይ ጫማ ንግዲ ሕድሳት	23	5217	2300	3450	4600	5750	6900	8050	9200	10350	11500	12650	13800	14950	16100	17250	18400	19550	20700	21850	23000
34	ናይ ፋሐም ንግዲ	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
35	ናይ ህንፀት ማዓድናት ምምራትን ንግድን	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
36	ቤት ሕፅቦ /ላውንድሪ/	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	21250	22500	23750	25000
37	ሃዳኒ አራዊት	25	4800	2500	3750	5000	6250	7500	8750	10000	11250	12500	13750	15000	16250	17500	18750	20000	2150	22500	23750	25000
38	ናይ ኤሌክትሪክን ኤሌክትሪክስ አቁሕትን ንግድን ሕድሳት	26	4615	2600		5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	169000	18200	19500	20800	22100	23400	24700	26000
39	ሆቴል፣ ቡናቤት፣ ቁርስ ቤት	26	4615	2600	3900	5200	6500	7800	9100	10400	11700	13000	14300	15600	16900	18200	19500	20800	22100	23400	24700	26000
40	ዕንፀይትን ዕጣንን	27	4444	2700	4050	5400	6750	8100	9450	10800	12150	13500	14850	16200	17550	18900	20250	21600	22950	24300	25650	27000
41	ናይ ጡጥ ንግዲ	29	4138	2900	4350	5800	7250	8700	10150	11600	13050	14500	15950	17400	18850	20300	21750	23200	24650	26100	27550	29000
42	ናይ ፅሕፈት መሳርሕታት ፣ቤት ምፃሕፍትን፣ መፅሓፍትን ጋዜጣን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
43	ስፊት ክዳን ጥራሕ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
44	ግልጋሎት ምሻጥን ወርቅን ቡሩሩን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
45	ንግዲ ባሕላዊ አቁሕት፣ ጌፃጌፅን ናይ ውህብቶ አቁሕት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
46	ቤት ስኒማ	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
47	ብኩምሽን ኣቅሐ ዝሸጡ ወኪላት	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
48	ፀጉሪ መስተካከልን ቁንጅና ሳሎንን	30	4000	3000	4500	6000	7500	9000	10500	12000	13500	15000	16500	18000	19500	21000	22500	24000	25500	27000	28500	30000
4	ሽምዓ ሰሪሕካ ምሻጥ	33	363	3300	4950	6600	8250	9900	11505	1320	1485	1650	1815	1980	21450	2310	2475	2640	2805	2970	3135	33000

www.abyssinialaw.com

ቁ	ናይ ንግዲ ዘርፊ	አማካይ የትርፍ መተኛ	ከግብር ነፃ ጠ.ገ ቢ.	እስከ 10000	10001-15000	15001-20000	20001-25000	25001-30000	30001-35000	35001-40000	40001-45000	45001-50000	50001-55000	50001-60000	60001-65000	65001-70000	70001-75000	75000-80000	80001-85000	85001-90000	90001-95000	95001-1000000
9			6						0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	
50	ምሕዳስን መስርሕን ናይ ኤሊክትሪክ ስፊት	34	3529	3400	5100	6800	8500	10200	11900	13600	15300	17000	18700	20400	22100	23800	25500	27200	28900	30600	32300	34000
51	ግልጋሎት ሕክምና	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
52	ቤት መደቀሲ ጥራሕ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	28000	29750	31500	33250	350000
53	ናይ ቆርበት ክዳን ምስራሕ፣ ምስፋይን ሰሪሕካ ምሻጥ	35	3429	3500	5250	7000	8750	10500	12250	14000	15750	17500	19250	21000	22750	24500	26250	36800	29750	31500	33250	35000
54	ናይ መኪና ወንበር ምሕዳስ ጥራሕ	46	2609	4600	6900	9200	11500	13800	16100	18400	20700	23000	25300	27600	29900	32200	34500	39200	29100	41400	43700	35000
55	በቤት ሙዚቃን ቪዲዮን	49	2449	4900	7350	9800	12250	14700	17150	19600	22050	24500	26950	69400	31850	34300	36700	40000	41650	44100	43550	46000
56	ፎቶ ግራፍ ምልዓልን፣ ምሕፃብን ፎቶ ግራፍ ምልዓል /ዋላ ንበይኑ ጥራሕ/	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	46550	49000
57	ኅማ ምሕዳስ /ኅሚስታ ጥራሕ/	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
58	ምሕዳል ጋዝን ቤንዝንን /ምስተ መጠደሊ ዝተተሐሐዘ ግሮሰሪታት ካፊቴሪታትን ዝተፋላለየ ግልጋሎት ሐዊሱ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
59	ናይ ምሽት ክበብ ጥራሕ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
60	ቴንብር ብኮምሽን ምሻጥ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
61	ሽጋራ ብኮምሽን ምሻጥ	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
62	ቤት ትምህርቲ ኮምፒተርን ፅሕፈት መኪና	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
63	መሰልጠኒ ስፊት መኪና	50	2400	5000	7500	10000	12500	15000	17500	20000	22500	25000	27500	30000	32500	35000	37500	40000	42500	45000	47500	50000
64	ኅማ ብኮምሽን ምሻጥ	60	2000	6000	9000	1200	15000	18000	21000	24000	27000	30000	33000	36000	39000	42000	45000	48000	51000	54000	57000	60000
65	ናይ ምሕዳስን ፕላንን ንድፊ ስራሕቲ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
66	ዝተፈላለየዩ መገልሊታት ምክራይ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
67	መማከርትታት ናይ ህንፀት ምምሕዳርን ፋይናንስ ....ወዘተ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
68	ስዕሊ ሰሪሕካ ምሻጥ	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000
69	ትራንሲስተር	70	1714	7000	10500	14000	17500	21000	24500	28000	31500	35000	38500	42000	45500	49000	52500	56000	59500	63000	66500	70000

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቁ.10
መቐለ ለካቲት 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.10
መቐለ ለካቲት 1996 ዓ/ም

ኣዋጅ ኣወፃፅኣ ሕግን ኣወዳድባን ኣሰራርሓን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ ኣዋጅ 79/1996 ዓ.ም

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብግቡእ ንምፍፃም፣

ኮሚቴታት በቲ ሕገ መንግስቲ መሰረት ብምውዳብ ስራሕቲ እቲ ቤት ምኽሪ ብዝሓሸ መንገዲ ንምትገባር፣

ከምኡ'ውን ኣወፃፅኣ ሕጊ ቤት ምኽሪ ምስ ሕገ መንግስቲ ክልልናን ኣሰራርሓ ፌዴራል ቤት ምኽርን ብምጥዕዓም ዴሞክራሲያዊ ኣሰራርሓ ብምጉልባት ግልፅነትን ተሓታትነትን ንምስፋን፣

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ኣንቀፅ 49/3/"ሀ"ን"መ" ኣንቀፅ 53(2) ከመዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1 . ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ"ኣወፃፅኣ ሕግን ኣወዳድባን ኣሰራርሓን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ኣዋጅ ቁፅሪ 79/1996 " ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የህግ አወጣጥ ስነ ስርዓት፣ የኮሚቴዎች አደረጃጀትና አሰራር አዋጅ አዋጅ ቁጥር 79/1996

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው ህገ መንግስት የተሰጡትን ስልጣንና ተግባሮች በሚገባ ለመፈፀም፣

ኮሚቴዎች በሕገ መንግስቱ መሰረት በማደራጀት የምክር ቤቱ ስራዎች በተሻለ መንገድ ለመተባበር፣

እንዲሁም የምክር ቤቱ የህግ አወጣጥ ከህገ መንግስቱና ከፌደራል ምክር ቤት አሰራር ጋር በማጣጣም ዴሞክራሲያዊ አሰራር በማጎልበት ግልፅነትና ተጠያቂነት ለማጎልበት፣

ተሻሽሎ በወጣው ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ ሀ እና መ፣ አንቀፅ 53(2) መሰረት እንደሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀፅ 1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የምክር ቤት የህግ አወጣጥ ስነ ስርዓት የኮሚቴዎች አደረጃጀትና አሰራር አዋጅ ቁጥር 79/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ናይ ሓደ ዋጋ ብር 2.18
ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ 477
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

ኣተኣታትዋ እቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብ'ዚ ኣዋጅ፦

1. "ሕገ መንግስቲ" ማለት ብ1994 ዓ/ም ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፤
2. "ቤት ምኽሪ" ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 46/1/ ዝቖመ መውፅኢ ሕጊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ
3. "ኮሚቴ" ማለት ሓደ ጉዳይ ንምፍፃም ከከምኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ዝጣየሽ ቀዋሚ ፣ ጊዚያዊ . . . ኮሚቴ እዩ፤
4. "እርማት ቴክኒክ" መላት ቋንቋን ምስ ቋንቋን ዝተተሓሓዙን ጉድለታት ምስትኽኻል እንትኾን ብዝኾነ ይኹን ኣገባብ ትሕዝቶ እቲ ሕጊ ዘይቅይር መመሓየሺ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ሓፈሻዊ ተግባራትን ኣሰራርሓን ቤት ምኽሪ

ዓንቀፅ 3. ሓፈሻዊ ተግባራት

ቤት ምኽሪ ብሕገመንግስቲ ኣብ ዝተውሃብዎ ተግባራት ውሽጢ ዝስዕቡ ሓፈሻዊ ተግባራት ይህልዎ፣

1. ሕጊ ምውፃእ፣
2. ስራሕቲ መንግስታዊ ኣካላት ክልል ምክትታልን ምምርማርን፣
3. ቀወምትን ካልኦት ዝተፈላለዩ ኮሚቴታት ምጥያሽን ፀብፃቦም ምስማዕን እዮም።

ዓንቀፅ 4. ኣገባብ ኣወፃፅኣ ሕጊ

1. ቤት ምኽሪ ሕጊ ዘውፅእ ሓደሽቲ ሕግታት ብምፅዳቕ፣ ነባራት ብምምሕያሽ ብምስዓር ወይ ድማ ስምምዕነታት ብምፅዳቕ ይኸውን፤
2. ረቂቅ ሕጊ ናብ ቤት ምኽሪ ከቅርቡ ዝኽእሉ፣
   ሀ. ኣፈ ጉባኤ፣
   ለ. ኣባላት ቤት ምኽሪ፣
   ሐ. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ
   መ. ቤት ምኽሪ(ካቢኔ) ፈፃሚ ስራሕ ክልል

አንቀፅ 2 ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "ህገ መንግስት" ማለት በ1994 ዓ/ም ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ መንግስት ነው፡
2. "ምክር ቤት" ማለት በህገ መንግስቱ አንቀፅ 46(1) መሰረት የተቋቋመው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህግ አውጪ ነው፣
3. "ኮሚቴ" ማለት አንድን ጉዳይ ለማከናወን እንደየሁኔታው በምክር ቤቱ የሚቋቋም ቋሚ፣ ጊዚያዊ ኮሚቴ ነው፣
4. "የቴክኒክ እርምት" ማለት የቋንቋና መሰል ግድፈት ማስተካከያ ሲሆን በማንኛውም ረገድ የህጉን ይዘት የማይለውጥ ማሻሺያ ነው።

ክፍል ሁለት

የምክር ቤቱ አጠቃላይ ተግባራትና አሰራር

አንቀፅ 3 አጠቃላይ ተግባራት

ምክር ቤቱ በህገ መንግስቱ በተሰጡት ተግባራት ዙሪያ የሚከተሉት አጠቃላይ ተግባራት ይኖሩታል

1. ህግ ማውጣት
2. የክልሉ መንግስታዊ አካላት ስራዎች መከታተልና መመርመር፣
3. ቀዋሚና ሌሎች ልዩ ልዩ ኮሚቴዎች ማቋቋምና ሪፖርታቸውን ማዳመጥ ናቸው

አንቀፅ 4 የህግ አወጣጥ ስነ ስርዓት

1. ምክር ቤቱ ህግ የሚያወጣው አዳዲስ ህጎችን በማውጣት ፣ ነባር ህጎችን በማሻሻል ፣ በመሻር ወይም ስምምነቶች በማፅደቅ ይሆናል
2. የህግን ሃሳብ በማመንጨት የህግ ረቂቅ ወደ ምክር ቤቱ ማቅረብ የሚችሉት
   ሀ. አፈ ጉባኤ
   ለ. የምክር ቤቱ አባላት
   ሐ. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች
   መ. የአስፈፃሚ አካላት

www.abyssinialaw.com

ረ. ኣካላት ዳይነት፣

ሰ. ዋና ኦዲተር

ሸ. ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ካልኦት መንግስታዊ ኣካላት እዮም፤

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2(መ፣ረ፣ሰ፣ሸ) ዝተሓበሩ ኣካላት ረቂቕ ሕጊ ዘቕረቡ ኣብ ክሊ ብሕጊ ዝተውሃቦም ስልጣን እዩ።

4. ብመሰረት ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2(ለ) ዝቐርብ ረቂቕ ሕጊ እንተነኣሰ ብዓሰርተ(10) ኣባላት ቤት ምኽሪ ፊረማ ዝተደገፈ ክኸውን ይግባእ፣

5. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ረቂቕ ሕጊ ብትግርኛን ኣምሓርኛን ተዳልዩ ስሩዕ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ቅድሚ ምጅማሩ ክልተ ወርሒ ንኣፈ ጉባኤ ክቐርብ ኣለዎ፣ በቲ ዝተጠቐሰ ጊዜ ንምቕራብ ዘፀግም ከም ኣዋጅ በጀት ዝመስል ረቂቅ ካብዚ ብዝሓፀረ ጊዜ ክቀርብ ይኽእል፣

6. ኣፈጉባኤ እቲ ረቂቕ ሕጊ ሪኡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰሙን ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ይመርሖ፣

7. ኮሚቴ ነቲ ብኣፈጉባኤ ዝተመርሐሉ ረቂቕ ኣፅኒዑ /መርሚሩ/ ውሳነ ሓሳብ ብምድላው ኣብ ሓደ ወርሒ ጊዜ ውሽጢ ናብ ኣፈጉባኤ ይመልሶ፣

8. እቲ ረቂቅ ሕጊ ብኣፈ ጉበኤ ወይ ብዝወከሎ ሰብ ወይድማ እቲ ረቂቅ ብዘቕረቦ ተወካሊ ብግልፂ ንቤት ምኽሪ ይንበብ፣ ብግልፂ ንባብ ንምውዳእ ዘፀግም በዝሒ ገፅ ዘለዎ እንተኾይኑ ቅድሚ እቲ ረቂቕ ንምይይጥ ዝቐርበሉ ካብ 1 ክሳብ 2 መዓልቲ ኣቐዲሙ ኣፈ ጉበኤ ንኣባላት ቤት ምኽሪ ብውልቂ ክበፅሓም ይገብር፣

9. ርኢቶን ውሳነ ሓሳብን ኮሚቴ ብኮሚቴ ኣ/ወንበር ወይ ብኻሊእ ኣባል ኮሚቴ ምስ ቀረበ ምይይጥ ይቕፅል፤

ዓንቀፅ 5 ብዛዕባ ምፅዳቕ

1. እቲ ረቂቕ ሕጊ ቤት ምኽሪ ዘትዩ እንተተሰማሚዒሉ ኣፈ ጉባኤ እርማት ቴክኒክ ብምግባር ናብ ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተግራይ ንፊርማ ይልእኾ፣

ረ. የዳኝነት አካላት

ሰ. ዋና ኦዲተር

ሸ. ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ የሆኑ ሌሎች መንግስታዊ አካላት ናቸው

3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 (መ፣ረ፣ሰ እና ሸ) የተጠቀሱት አካላት ረቂቅ ህግን የሚያቀርቡት በህግ በተሰጣቸው ስልጣን ዙርያ ነው

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 2/ለ መሰረት የሚቀርብ የህግ ረቂቅ ቢያንስ በ10 የምክር ቤቱ አካላት ፊርማ የተደገፈ መሆን አለበት

5. ወደ ምክር ቤቱ የሚቀርብ የህግ ረቂቅ በትግርኛ እና በአማርኛ ተዘጋጅቶ የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ ከመጀመሩ ሁለት ወር ቀደም ብሎ ለአፈ ጉባኤ መቅረብ አለበት፤ አንድ በጀት አዋጅ የመሰለ በተጠቀሰው ጊዜ ለማቅረብ የሚያስቸግር ረቂቅ ከዚህ ባጠረ ጊዜ ሊቀርብ ይችላል፣

6. አፈ ጉበኤ የቀረበለት ረቂቅ ህግ አይቶ በአንድ ሳምንት ጊዜ ውስጥ ወደ ሚመለከተው ኮሚቴ መምራት አለበት

7. በአፈ ጉበኤ ረቂቅ ህግ የተመራለት ኮሚቴ ረቂቁን አጥንቶ የውሳኔ ሀሳብ በማዘጋጀት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ወደ አፈ ጉባኤ ይመልሰዋል

8. ረቂቅ ህጉ በአፈጉባኤ ወይም በወከለው ሰው ወይም ረቂቁን ባዘጋጀው አካል ተወካይ ለምክር ቤቱ በግልፅ ይነበባል፤ በግልፅ ንባብ ለመጨረስ የሚያስቸግር የገፅ ብዛት ያለው እንደሆነ አፈ ጉበኤ ረቂቁ ለምክር ቤት አባላት ከውይይቱ ቀን ከ 1-2 ቀናት አስቀድሞ እንዲደርሳቸው ያደርጋል

9. የኮሚቴ አስተያየትና የውሳኔ ሀሳብ በኮሚቴው ሊቀመንበር ወይም በሌላ የኮሚቴው ኣባል ከቀረበ በኋላ ውይይቱ ይቀጥላል

አንቀጽ 5 ስለ ማፅደቅ

1. አፈ ጉባኤ የህግ ረቂቁን ምክር ቤቱ መክሮ ከተስማማበት የቴክኒክ እርምት በማድረግ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕረዚዳንት እንዲፈርምበት ይልከዋል

2. ፕረዚደንቱ በአስራ አምስት (15) ቀናት

2. ፕሬዚዳንት ኣብ ውሽጢ 15 ማዓልቲ ይፍርም፤ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ እንተዘይፈሪሙ እቲ ሕጊ ኣብ ስራሕ ይውዕል
3. እቲ ዝፀደቐ ሕጊ በኣፈጉባኤ ቁፅሪ ምስተውሃበ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ይሕተም።

ዓንቀፅ 6 ስራሕቲ መንግስታዊ ኣካላት ክልል ምክትታልን ምምርማርን

1. ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሓፈሻዊ ትልሙ፣ ኣፈፃፅማ ስራሕቱን ኣጠቓቕማ በጀትን ኣመልኪቱ ፀብፃብ ኣብ ዝካየድ ስሩዕ ጉባኤ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣
2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ፣ ዋና ኦዲተርን ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ኣካላትን ፀብፃቦም ኣብ ስሩዕ ጉባኤ ቤት ምኽሪ የቕርቡ፣
3. ኣድላዪ ኣብ ዝኾነ እዋን ሕድሕድ ኣካል ክልላዊ መንግስቲ ነንዝምልከቶ ኮሚቴ ወይ ድማ ንቤት ምክሪ ፀብፃብ ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ፣
4. እቲ ኮሚቴ ፀብፃብ ሰሚዑ ኣድላዪ ኾይኑ እንተረኺቡዎ ህዝባዊ ምይይጥ ክካየድ ይገብር፣ ጉዳዩ ዝምልከቶም ክፋላት ሕብረተሰብን መራኸብቲ ሓፋሽን ኣብቲ ፀብፃብ ዝስመዐሉ እዋን ክርከቡ ይገብር
5. ብመሰረት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ን 3ን ዝቐርብ ፀብፃብ ኣብ ዓመታዊ ትልምን ውፅኢቱን ኣፈፃፅምኡ፣ ኣጠቓቕማ በጀትን ዘጋጠሙ ቀንዲ ፀገማትን ኣወንታዊ ተግባራትን ክሕዝ ይግባእ፣
6. ዘገድድ ኩነት እንተዘይኣጋጢሙ እቲ ፀብፃብ ዝቐርብ በቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ እዩ፣
7. እቲ ፀብፃብ ብተወካሊ ክቐርብ ዝኽእል እቲ ሓላፊ ክርከብ ዘይኽእለሉ ምኽንያትን ብተወካሊ ዝቐርብ ምዃኑን ኣቐዲሙ ንኣፈ ጉባኤ ብምፍላጥ ይኸውን፣ ንቤት ምኽሪ ዝቐርብ ፀብፃብ እቲ ሓላፊ ስሩዕ ስርሑ ክሰርሕ ኣብ ዘይክእለሉ እዋን ጥራሕ ብተወካሊ ክቐርብ ይኽእል።

ውስጥ ይፈርማል፤ በአስራ አምስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ካልፈረመ ሕጉ በስራ ላይ ይውላል

3. የፀደቀው ህግ በአፈ ጉባኤ አማካኝነት ቁጥር ተሰጥቶት በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ይታተማል

ዓንቀፅ 6 የክልሉ መንግስታዊ ስራዎች መቆጣጠርና መመርመር

1. የክልሉ ርእሰ መስተዳድር አጠቃላይ እቅዱ፣ የስራው አፈፃፀም የበጀት አጠቃቀሙን አስመልክቶ በሚካሄድ የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ ሪፖርት ያቀርባል
2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፣ ዋና ኦዲተር እና ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ የሆኑ አካላት ሪፖርታቸው በሚካሄድ የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ ያቀርባሉ
3. እያንዳንዱ የክልል መንግስታዊ አካል በሚመለከተው ኮሚቴ ወይም ለምክር ቤቱ ሪፖርት የማቅረብ ግዴታ አለበት
4. ሪፖርት የቀረበለት ኮሚቴ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው የህዝብ ውይይት መድረክ ሊያዘጋጅ ይችላል፤ የሚመለከታቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ፣ የመገናኛ ብዙሃን እንዲገኙ ጥሪ ያደርጋል፤
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 2ና 3 የሚቀርብ ሪፖርት አመታዊ ዕቅድና ውጤት አፈፃፀም ፣ የበጀት አጠቃቀም ያጋጠሙ ዋና ዋና ችግሮች፣ አዎንታዊ ተግባሮች ሊያዝ ይገባል
6. የሚያስገድድ ሁኔታ ካላጋጠመ በስተቀር ሪፖርት የሚቀርበው በመስሪያቤቱ የበላይ ሃላፊ ነው
7. ሪፖርቱ በተወካይ ሊቀርብ የሚችለው ሀላፊው የማይችልበት ምክንያትና በተወካይ የሚቀርብ መሆኑ አስቀድሞ ለአፈ ጉበኤው በማሳወቅ ይሆናል፤ ለምክር በቱ ስብሰባ የሚቀርብ ሪፖርት በተወካይ ሊቀርብ የሚችለው ሀላፊው ስራውን ለማከናወን ሲያቅተው ብቻ ነው

ክፋሊ ሰለስተ
ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ኣሰራርሓን ኮሚቴታት

ዓንቀፅ 7. ኣወዳድባ ቀወምቲ ኮሚቴታት

1. ቤት ምኽሪ እዞም ዝስዕቡ ቀወምቲ ኮሚቴታት ይህልዉዎ፣
   ሀ. ኮሚቴ ጉዳይ ኢኮኖሚ፣
   ለ. ኮሚቴ ጉዳይ ማሕበራዊ
   ሐ. ኮሚቴ ጉዳይ ሕጊ፣
   መ. ኦዲት ኮሚቴ
   ረ. ከከም ኣድላይነቱ ዝጣየሹ ካልኦት ኮሚቴታት።
2. ተፀዋዕነት ቀወምቲ ኮሚቴታት ናብ ቤት ምኽሪ ይኸውን፣
3. ሕድሕድ ኮሚቴ ብቤት ምኽሪ ብቀጥታ ዝምረፁ ከከምኩነታቱ ካብ 5-9 ኣባላት ይህልዉዎ፡ኣባላት ኮሚቴ ካብ ውሽጦም ኣ/ወንበርን ፀሓፊን ይመርፁ፣
4. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ እዋን ኣባል ክልተ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ኮሚቴታት ክኸውን ኣይኽእልን፣
5. ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ዝኾኑ ኣባላት ኮሚቴ ክኾኑ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 8 ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴታት

ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ቀፂሎም ዘለዉ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎም

1. ኣብ ዝተመርሓሎም ረቂቕ ሕጊን ካልእ ናብ ቤት ምኽሪ ክቐርብ ዝግበኦ ጉዳይ፣ ርኢቶን ውሳነ ሓሳብን ንቤት ምኽሪ የቕርቡ
2. ዝከታተልዎም ክልላዊ ኣካላት መንግስቲ ክትትልን ምርመራን ይገብሩ፣
3. ዝከታተልዎም መንግስታዊ ኣካላት ዝምልከት መፅናዕቲ የካይዱ፣ ግብራዊነት ፖሊስታት ክልልና ይከታተሉ፣ ዓቕሞም እንተፈቒዱ ድማ ዝሓሸ መሓውርን ኣገባብ ኣፈፃፅማን ብምሕንፃፅ ንቤት ምኽሪ የቕርብ፣
4. ዝተፈላለዩ ዓውደ መፅናዕቲታት፣ መድረኻት ምይይጥ የዳልው ከምኡ'ውን ልውውጥ ልምዲ ይገብሩ፣
5. ፀብፃብ ስራሕቶም ንኣፈ ጉባኤ ወይ ድማ ንቤት ምኽሪ የቕርቡ፣

ክፍል ሶስት
የኮሚቴዎች አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር እንዲሁም አሰራር

አንቀጽ 7 የቋሚ ኮሚቴዎች አደረጃጀት

1. ምክር ቤቱ የሚከተሉት ቋሚ ኮሚቴዎች ይኖሩታል፣
   ሀ. የኢኮኖሚ ጉዳይ ኮሚቴ
   ለ. የማህበራዊ ጉዳይ ኮሚቴ
   ሐ. የህግ ጉዳይ ኮሚቴ
   መ. ኦዲት ኮሚቴ
   ረ. እንደየአስፈላጊነቱ የሚቋቋሙ ሌሎች ኮሚቴዎች
2. ቋሚ ኮሚቴዎች ተጠሪነታቸው ለምክር ቤት ይሆናል
3. እያንዳንዱ ኮሚቴ በምክር ቤቱ በቀጥታ የሚመረጥ እንደየሁኔታው ከ 5-9 አባላት ይኖሩታል፤ አባላት ከውስጣቸው ሊቀ መንበርና ፀሐፊ ይመረጣሉ
4. የምክር ቤት አባል በአንድ ግዜ ከአንድ ቋሚ ኮሚቴ በላይ አባል ሆኖ ሊሰራ አይችልም
5. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት የኮሚቴ አባላት ሊሆኑ አይችሉም

አንቀጽ 8 የኮሚቴዎች ስልጣንና ተግባር

ኮሚቴዎች የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር አላቸው

1. በተመራላቸው ረቂቅ ህግ እና ሌላ ወደ ምክር ቤት መቅረብ ያለበት ጉዳይ ላይ አስተያየትና የውሳኔ ሀሳብ ለምክር ቤቱ ያቀርባሉ
2. በተደለደሉላቸው የክልሉ መንግስታዊ አካላት የቁጥጥርና ምርመራ ስራ ያደርጋሉ
3. የሚከታተሉዋቸው የመንግስት አካላት የሚመለከት ጥናት ያደርጋሉ፤ የክልሉ ፖሊሲዎች ተግባራዊ መሆናቸው ይከታተላሉ አቅም ከፈቀደም የተሻለ መዋቅርና የአፈፃፀም ስልት ይነድፋሉ
4. ልዩ ልዩ አውደ ጥናቶች ፣ የውይይት መድረኮች ያዘጋጃሉ፤ እንዲሁም የልምድ ልውውጥ ያደርጋሉ
5. የስራ ሪፖርታቸውን ለአፈ ጉባኤ ወይም ለምክር ቤት ያቀርባሉ

6. ብቤት ምኽሪ ወይ ብኣፈ. ጉባኤ ዝወሃብዎም ካልኦት ስራሕቲ ይሰርሑ

ዓንቀፅ 9. ስልጣንን ተግባርን ኣመራርሓ ኮሚቴ

1. ስልጣን ተግባርን ኣ/ወንበር
   ሀ. ስሩዕን ህፁፅን ኣኼባ ኮሚቴ ይፅውዕ፣ ይመርሕ፣ ስነ ስርዓት የኽብር፣
   ለ. ስራሕቲ ኮሚቴ ንምፍፃም ምስ ካልኦት ኣካላት ርክባት ይገብር፣
   ሐ. ስራሕቲ ንኣባላት ኮሚቴ ብምክፍፋል የዋፍር፣
   መ. ብመሰረት ዓንቀፅ 4(9) እዚ ኣዋጅ ናብ ቤት ምኽሪ ርኢቶን ውሳነ ሓሳብን ኮሚቴ የቕርብ፣
   ረ. ካልኦት ብኣፈ. ጉባኤ ብኮሚቴን ዝወሃብዎ ተግባር ይፍፅም
   ሰ. ኣ/ወንበር ኮሚቴ ተፀዋዕነቱ ንኣፈ. ጉባኤ ንኮሚቴን ይኸውን፣
2. ስልጣንን ተግባርን ፀሓፊ
   ሀ. ሰነዳት ኮሚቴን ቃለ ጉበኤታት ብኣግባብ ምትሓዞም የረጋግፅ
   ለ. ኣ/ወንበር ኣብዘይህልወሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ፣
   ሐ. ብኮሚቴን ብኣ/ወንበርን ዝወሃብዎ ተግባራት ይፍፅም

ዓንቀፅ 10 ግቡእ ኣባላት ኮሚቴ

ኣባላት ኮሚቴ ዝስዕብ ቀንዲ ግቡእ ይህልዎም

ሀ. ብዘይእኹል ምኽንያት ካብ ኣኼባ ዘይምትራፍ፣
ለ. ዝተውሃቦም ስራሕቲ ብኣግባቡ ምክትታልን ምፍፃምን፣
ሐ. ኣብ ዝኾነ ቦታ ኣብ ዝግበር መፅናዕቲ፣ ኣኬባ ከምኡ'ውን መገሻ ተወኪሉ ዝኸደ ኣባል ብዛዕባ እቲ ኹነታት ንዝምልከቶ ኮሚቴን ንኣፈ.ጉባኤን ፀብፃብ ምቕራብ።

ዓንቀፅ 11 ሓፈሻዊ ኣሰራርሓ ኮሚቴታት

ኮሚቴታት ዝስዕብ ሓፈሻዊ ኣሰራርሓ ይህልዎም

1. ካብ ኣፈ.ጉባኤ ዝምርሐሎም ረቂቅ ሕጊ ከከምኣድላይነቱ
   ሀ. ምልክታ ብምውፃእ፣

6. በምክር ቤቱ ወይም በአፈ. ጉበኤው የሚሰጥዋቸውን ሌሎች ስራዎች ያከናውናሉ

አንቀጽ 9 የኮሚቴ አመራሮች ስልጣንና ተግባር

1. የሊቀ መንበር ስልጣንና ተግባር
   ሀ. የኮሚቴ መደበኛና አስቸኳይ ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል፣ ስነ ስርዓት ያስከብራል
   ለ. የኮሚቴ ስራዎች ለማከናወን ከሌሎች አካላት ጋር ግኑኝነት ያደርጋል
   ሐ. የኮሚቴ ስራዎች ለኮሚቴ አካላት በማከፋፈል ያሰራል
   መ. በአንቀጽ 4(9) መሰረት የኮሚቴ አስተያየትና የውሳኔ ሀሳብ ለምክር ቤት ያቀርባል
   ረ. ሌሎች በአፈ. ጉባኤና በኮሚቴ የሚሰጡት ተግባሮች ያከናውናል
   ሰ. የሊቀ መንበሩ ተጠሪነት ለአፈ. ጉባኤና ለኮሚቴው ይሆናል
2. የፀሓፊ ስልጣንና ተግባር
   ሀ. የኮሚቴ ቃለ ጉባኤ በአግባቡ መያዙን ያረጋግጣል
   ለ. ሊቀመንበር በማይኖርበት ግዜ ተክቶ ይሰራል
   ሐ. በኮሚቴና በሊቀመንበር የሚሰጡት ተግባር ያከናውናል

አንቀጽ 10 የኮሚቴ አባላት ግዴታ

የኮሚቴዎች አባላት የሚከተሉት ዋና ዋና ግዴታዎች አሉዋቸው

ሀ. ያለበቂ ምክንያት ከስብሰባ ያለመቅረት

ለ. የተመደበላቸውን ስራዎች በአግባቡ የመከታተል፣ የማከናወን

ሐ. በየትኛውም ቦታ በሚደረግ ጥናት፣ ስብሰባ ፣ እንዲሁም ጉብኝነት የሚወከል አባል ስለሁኔታው ሪፖርት በሚመለከተው ኮሚቴና ለአፈ. ጉባኤ የማቅረብ

አንቀጽ 11 የኮሚቴዎች አጠቃላይ አሰራር

ኮሚቴዎች የሚከተሉት አጠቃላይ አሰራር ይኖራቸዋል

1. ከአፈ.ጉባኤው የሚመራላቸው ረቂቅ ህግ በተመለከተ እንደየአስፈላጊነቱ
   ሀ. ማስታወቂያ በማውጣት

ለ. ጉዳዩ ዝምልከቶም ኣካላትን ሰብሞያን ብምዕዳም

ሐ. መድረኽ ርኢቶ ህዝቢ ብምድላው፣ ርኢቶን ውሳነ ሓሳብን ንኣፈ ጉባኤን ቤት ምኽሪን ምቕራብ።

2. መንግስታዊ ኣካላት ክልል ዝምርምሩን ዝከታተሉን፦

ሀ. ካብ ዝምልከቶም መንግስታዊ ኣካላት ትልምን ውፅኢትን ተቐቢሎም ብምግምጋም፣

ለ. እቶም መንግስታዊ ኣካላት ኣብዘዳልዉዎ ኣኼባታት ብምስታፍ

ሐ. ዝምልከቶም ኣካላት በምፅዋዕ ብምዝርራብ፣ ከምኡ'ውን መብርሂ ክህቡ ብምግባር፣

መ. ናብ'ቲ ክልላዊ ኣካል መንግስቲ ዘለዎ ቦታ ዑደት ብምግባር

ረ. ምስ ካልኦት ኮሚቴታት ወይ ድማ ኣካላት ተዋዲድካ ብምስራሕን፣

ሰ. ክግበር ዝግብኦ ንዝምልከቶ ቤት ዕዮ ብምግላፅ፣ መግለፂ ብምሃብን ብኻሊእ ንስርሑም ሓጋዚ ዝኾነ መንገዲን ይኸውን

ዓንቀፅ 12 ስነ ስርዓት ኣኼባ ኮሚቴታት

1. ብፍሉይ ኩነታት እንተዘይተቐይሩ ኮሚቴታት ስሩዕ ናይ ኣኼባ ወርሒ፣ ዕለት፣ ቦታን ሰዓትን ይህልዎም

2. ኣባላት ቤት ምኽሪን ዕዱማት ኣጋይሽን ብዘይድምፂ ኣብ ስሩዕ ኣኼባ ኮሚቴ ክሳተፉ ይኽእሉ

3. ኣካይዳ ኣኼባን ኣወሃህባ ውሳነን ኮሚቴታት ብፍሉይ እንተድኣ ዘይተወሲኑ ኣሰራርሓ ስነ ስርዓት ቤት ምኽሪ ከከምኩነታቱ ይኽተል፣

4. ኣድላይ እንተኾይኑ ዝምርሕሉ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ዝርዝር መምረሒ ኣዳልዮም ናብ ኣፈ ጉባኤ ኣቕሪቦም ክፀድቕ ይገብሩ

ዓንቀፅ 13 ኮሚቴ ጉዳይ ኢኮኖሚ

1. ዝከታተሎም መንግስታዊ ኣካላት

ሀ. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን፣

ለ. ቢሮ ንግዲ፣ ኢንዱስትሪን ከተማ

ለ. ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላትና ባሞያዎች በመጋበዝ

ሐ. የህዝበ አስተያየት መስጫ መድረክ በማዘጋጀት፣ የውሳኔ ሀሳብና አስተያየት ለአፈጉባኤውና ለምክር ቤቱ ማቅረብ

2. ኮሚቴዎች የመመርመርና የመከታተል ስራቸውን የሚያከናውኑት

ሀ. ከሚከታተሉዋቸው መስሪያቤቶች እቅድና ክንውን በመቀበል በመገምገም

ለ. መንግስታዊ መስሪያቤቶቹ በሚያዘጋጁት ስብሰባ ላይ በመሳተፍ

ሐ. የሚመለከታቸውን አካላት በመጥራትና በማነጋገር፣ አስፈላጊ ከሆነም ማብራሪያ እንዲሰጥ በማድረግ

መ. መስሪያ ቤቱ ወደሚገኝበት ቦታ ጉብኝት በማድረገ

ረ. ከሌሎች ኮሚቴዎች ጋር ቅንጅት በመፍጠር

ሰ. መደረግ ያለበትን ለሚመለከተው መስሪያ ቤት በመግለፅና መግለጫ በመስጠት እንዲሁም በሌላ ስራቸው አጋዥ በሆነ መንገድ በመጠቀም ይሆናል

አንቀጽ 12 የኮሚቴዎች የስብሰባ ስነ ስርዓት

1. በልዩ ሁኔታ ካልተቀየረ በስተቀር ኮሚቴዎች በመደበኛነት ቋሚ የስብሰባ ወር፣ ቀን፣ ቦታና ሰዓቶች ይኖራቸዋል

2. የምክር ቤቱ አባላትና ተጋባዥ እንግዶች ያለ ድምፅ በኮሚቴ መደበኛ ስብሰባ መሳተፍ ይችላሉ

3. በስብሰባው አካሄድና የውሳኔ አሰጣጥ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር የምክር ቤቱ የአሰራር ስነ ስርዓት እንደየሁኔታው በመከተል ይሆናል

4. አስፈላጊ ከሆነም ኮሚቴዎቹ የሚመሩበትን የስብሰባ ስነ ስርዓት ዝርዝር መመሪያ በማዘጋጀት ወደ አፈ ጉባኤ አቅርበው ማፅደቅ ይችላሉ

አንቀጽ 13 የኢኮኖሚ ጉዳይ ኮሚቴ

1. የሚከተሉትን መንግስታዊ አካላት ይከታተላል

ሀ. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ፣

ልምዓትን፣

ሐ. ቢሮ ልምዓት ገጠር

መ. ካልኦት ተፀዋዕነቶም ኣብ ላዕሊ ንዝተፀርሑ ቢሮታት ዝኾኑ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ፣

2. እቲ ኮሚቴ ነቶም ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ(1) ዝተዘርዘሩ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝኾነ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ ኣዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ ይከታተል ኣድላይ እንተኾይኑ ደጋ ይምርምር፣

3. ልቓሕ ዝደሊ ክልላዊ ኣካል ዘቕረቦ ሓሳብ መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ።

ዓንቀፅ 14 ኮሚቴ ጉዳይ ማሕበራዊ

1. ዝከታተሎም መንግስታዊ ኣካላት

ሀ. ቢሮ ውዳበታት ህዝቢ፣

ለ. ቢሮ ጥዕና፣

ሐ. ቢሮ ህንፀት ዓቕሚ

መ. ቢሮ ባህልን ሓበሬታን፣

ረ. ቤት ፅሕፈት ማሕበራዊ ጉዳይን እግሪ ምትካልን፣

ሰ. ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ /ኤድስ

ሸ. ካልኦት ተፀዋዕነቶም ኣብ ላዕሊ ንዝተፀርሑ ቢሮታት ዝኾኑ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ፣

2. እቲ ኮሚቴ ነቶም ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተዘርዘሩ ኣካላት ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝኾነ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ ኣዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ ይከታተል ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ይምርምር።

ዓንቀፅ 15 ኮሚቴ ጉዳይ ሕጊ

1. ዝከታተሎም መንግስታዊ ኣካላት

ሀ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ለ. ቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን

ለ. የንግድ፣ የኢንዱስትሪና የከተማ ልማት ቢሮ፣

ሐ. የገጠር ልማት ቢሮ

መ. ሌሎች ተጠሪነታቸው ከላይ ለተጠቀሱት ቢሮዎች የሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አካላት

2. ኮሚቴው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተዘረዘሩት አካላት በማናቸውም ህግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ህግ አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል፣ ይከታተላል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ይመረምራል

3. ብድር የሚፈልግ ክልላዊ አካል የሚያቀርበውን ሃሳብ መርምሮ ለምክር ቤቱ ያቀርባል

አንቀጽ 14 የማህበራዊ ጉዳይ ኮሚቴ

1. የሚከተሉትን መንግስታዊ አካላት ይከታተላል

ሀ. የህዝብ አደረጃጀት ቢሮ

ለ. የጤና ቢሮ

ሐ. የዐቅም ግንባታ ቢሮ

መ. የማስታወቂያና ባህል ቢሮ

ረ. የማህበረዊ ጉዳይና የመልሶ ማቋቋም ጽ/ቤት

ሰ. የኤች አይቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽ/ቤት

ሸ. ሌሎች ተጠሪነታቸው ከላይ ለተጠቀሱት ቢሮዎች የሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አካላት

2. ኮሚቴው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተዘረዘሩት አካላት በማናቸውም ህግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ህግ አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል፣ ይከታተላል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ይመረምራል

አንቀጽ 15 የህግ ኮሚቴ

1. የሚከተሉትን መንግስታዊ አካላት ይከታተላል

ሀ. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት

ለ. የፍትህና አስተዳደር ቢሮ

ሐ. ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ
መ. ኮሚሽን ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን
ረ. ካልኦት ተፀዋዕነቶም ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን ዝኾኑ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

2. እቲ ኮሚቴ ነቶም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝኾነ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተወሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ ኣዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ ይከታተል፣ ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ይምርምር
3. እቲ ኮሚቴ ኣብ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሀ) ዘሎ ሓላፊነቱ እንትፍፅም ኣብ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፀ 64 ዝተቀመጠ ነፃነት ዳይነት ብዘይፃባእ መልክዕ ክኸውን ኣለዎ።
4. ኣድላይ እንተኾይኑ ንዝኾነ ኮሚቴ ዝምራሕ ረቂቕ ሕጊ ሕጋዊ ትሕዝቶ መርሚሩ ርኢቶ ይህብ
5. ብመሰረት ዓንቀፅ 48(5) ሕገ መንግስቲ ዝለዓል ሕቶ ምቕንጣጥ ሕጋዊ ሓለዋ (Immunity) እንተሃልዩ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ፣
6. ሕጋዊ ተቐባልነት ስምምዕነት ይምርምር፣

ዓንቀፀ 16 ኦዲት ኮሚቴ

1. ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ይከታተል፣
2. ካብ ዋና ኦዲተር ዝቐርቡ ፀብፃብ ብምርኣይ ኣብ ዓበይቲ ጉዳያት ብዛዕባ ክውሰድ ዝግበኦ ስጉምቲ ውሳነ ሓሳብ ኣዳሊዩ ንቤት ምኽሪ የቕርብ፣
3. ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብዝኾነ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ ኣዳልዩ ንቤት ምኽሪ የቕርብ፣ ይከታተል፣ ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ይምርምር።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጋታት

ዓንቀፅ 17 ብዛዕባ ምውፃእ ደንቢ

ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝርዝር ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።

ሐ. የክልሉ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ
መ. የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን
ረ. ሌሎች ተጠሪነታቸው ለፍትህና አስተዳደር ቢሮ የሆኑ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አካላት

2. ኮሚቴው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተዘረዘሩት አካላት በማናቸውም ህግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ህግ አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል፣ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ይመረምራል
3. ኮሚቴው ከላይ በንኡስ አንቀጽ 1(ሀ) ያለው ሐላፊነቱን ስፈፅም በሕገ መንግስቱ አንቀጽ 64 የተደነገገውን የዳኝነት ነፃነት በማይጋፋ መልኩ ሊሆን ይገባል
4. ኮሚቴው ወደ ማናቸውም ኮሚቴ የሚመራ ረቂቅ ህግ አስፈላጊ ሆኖ ስገኝ የህግ ይዙትን በተመለከተ መርምሮ አስተያየት ይሰጣል
5. በሕገ መንግስቱ አንቀጽ 48(5) መሰረት የሚቀርብ የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ ላይ የውሳኔ ሀሳብ ያቀርባል
6. የስምምነቶች ህጋዊ ተቀባይነት ይመረምራል

አንቀጽ 16 ኦዲት ኮሚቴ

1. የዋና ኦዲተር ጽ/ቤትን ይከታተላል
2. ከዋና ኦዲተር የቀረበለትን ሪፖርት አይቶ በአበይት ጉዳዮች ላይ መውሰድ ስላለበት እርምጃ የውሳኔ ሀሳብ አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል
3. የዋና ኦዲተር ጽ/ቤት በማናቸውም ህግ ተለይቶ በተሰጠው ሰልጣንና ተግባር ላይ ረቂቅ ህግ አዘጋጅቶ ለምክር ቤት ያቀርባል፣ ይከታተላል ፣ አስፈላጊ ሲሆንም ይመረምራል

ክፍል አራት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 17 ደንብ ስለማውጣት

ምክር ቤቱ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ የሆነ ዝርዝር ደንብ ሊያወጣ ይችላል

ዓንቀፅ 18 ተፈፃምነት
ምስ'ዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ ወይ ድማ ልሙድ ኣሰራርሓ ተፈፃምነት የብሉን።

ዓንቀፅ 19 ዝፀንዐሉ እዋን
እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 23/1996 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ

አንቀጽ 18 ተፈፃሚነት
ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ህግ ወይም የተለመደ አሰራር ተፈፃሚነት የለውም

አንቀጽ 19 የሚፀናበት ጊዜ
ይህ አዋጅ ከየካቲት 23 ቀን 1996 ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.14 መቐለ ነሓሰ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.14 መቐለ ነሐሰ 1996 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 81/1996
ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ሕገ መንግስታት ፌዴራልን ክልልናን ከምኡ'ውን ሃገርና ዝተቐበለቶም ዓለምለኸ ናይ ሰብኣዊ መሰል ስምምዓትን ካልኦት ሕግታትን ዝተቐመጡ ሰብኣዊ መሰላት ንምትግባር ዝሕግዝ፣ ሞያዊ ብቕዓት ዘለዎም፣ መገልገላይ ህዝቢን ሰብኣዊ መሰላት ተሃነፅቲ ብምኽባር ናይ ህንፀት፣ ተሃድሶን ሓለዋን ስራሕቲ ብዝግባእ ብምትግባር ገበን ኣብ ምክልኻል ርኡይ ግደ ክፃወት ዝኽእል ቤት ፅሕፈት ምጥያሽ ኣድላዪ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/ መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ
1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኣወዳድባ ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ብሂራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 81/1996" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 8.10

አዋጅ ቁጥር 81/1996
ማረምያቤቶች አስተዳደር ፅህፈት አደረጃጀት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በፌዴራልና በክልሉ ሕገ መንግስቶች እንደዚሁም አገራችን በተቀበለቻቸው አለምአቀፍ የሰብኣዊ መብቶች ለመተግበር የሚያግዝ ሙያዊ ብቃት ያለው የህዝብ አገልጋይና የታራሚዎች ሰብኣዊ መብቶች በማክበር የማረም፣ የተሃድሶና የጥበቃ ስራዎች በሚገባ በመተግበር ወንጀልን በመከላከል ግልፅ ሚና ሊጫወት የሚችል ጽህፈት ቤት ማቋቋም አስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ መንግስት አንቀጽ 49 ንኡስ አንቀጽ 3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

አንቀጽ
1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽ/ቤት አደረጃጀት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 81/1996" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ኣጠቓቕማ ናይ'ቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውሀቦ እንተዘይኾይኑ

1. "ቤት ፅሕፈት" ማለት በዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።

2. "ተሃናፂ " ማለት ብሕጊ ስልጣን ብዝተውሃቦ ናይቲ ክልል ቤት ፍርዲ ዝተወሰነሉ ናይ ፍርዲ ቅፅዓት ኣብ ውሽጢ ቤት ህንፀት ኣብ ምፍፃም ዝርከብ ናይ ሕጊ እሱር ወይ ብፍርዲ ውሳነ ክሳዕ ዝረክብ ብጊዜ ቀፀሮ ይኹን ብመደበኛ ቀፀሮ ኣብ ቤት ህንፀት ክፀንሕ ዝተወሰኖ ሰብ እዩ።

3. "ቤት ህንፀት" ማለት ብቤት ፍርዲ ናይ እስራት ቅፅዓቶም ዝፍፅሙሉን ዝህነፁሉን ወይ ብጊዜ ቀፀሮ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ዝፀንሑሉን ማእኸል እዩ

4. "ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት" ማለት መሰረታዊ ናይ ህንፀት ሓለዋ ሙያ ስልጠና ወሲዱ ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ተቖፂሩ ዝሰርሕ ኣባል ሓለዋ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት እዩ

5. "ቤት ፍርዲ" ማለት ጉዳይ ገበን ፍ/ሄርን ብሕጊ ናይ ምድናይ ስልጣን ዝተውሃቦ ናይ ብሕጊ ኣፍልጦ ዝተውሃቦ ቤት ፍርዲ ኮይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ'ውን ዘጠቓልል እዩ

6. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ፍትሒን ምምሕዳርን እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምጥያሽ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት

ዓንቀፅ 3 ምጥያሽ

1. ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ካብዚ ንዳሓር "ቤት ፅሕፈት" እናተብሃለ ዝፅዋዕ ኾይኑ ዓርሱ ዝኸኣለ ናይ ሕጊ ሰውነት ዘለዎ ኣካል እዚ ክልላዊ መንግስቲ ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

አንቀጽ 2 ትርጉም

በዚህ አዋጅ የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ፣

1. "ጽህፈት ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ የተቋቋመ የትግራይ ብሄራዊ ክልል የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ነው

2. "ታራሚ" ማለት በሕግ ስልጣን በተሰጠው የክልሉ ፍርድ ቤት የተወሰነበት የፍርድ ቅጣት በማረሚያ ቤት ውስጥ በመፈፀም የሚገኝ የሕግ እስረኛ ወይም የፍርድ ውሳኔ እስኪያገኝ በግዜ ቀጠሮ ይሁን በመደበኛ ቀጠሮ በማረሚያ ቤት እንዲቆይ የተወሰነበት ሰው ነው።

3. "ማረሚያ ቤት" ማለት በፍርድ ቤት የእስራት ቅጣት የተወሰነባቸው ሰዎች ቅጣታቸውን የሚፈጽሙት እና የታረሙበት ወይም በጊዜ ቀጠሮ በፍርድ ቤት ትእዛዝ የሚቆይበት ማእከል ነው።

4. "የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል" ማለት መሰረታዊ የማረሚያ ጥበቃ ሞያ ስልጠና ወስዶ በጽህፈት ቤቱ ተቀጥሮ የሚሰራ የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ጥበቃ አባል ነው።

5. "ፍርድ ቤት" ማለት የወንጀልንና የፍትሐብሄርን ጉዳይ የመዳኘት ስልጣን የተሰጠው ወይም በሕግ እውቅና የተሰጠው ፍርድ ቤት ሆኖ ማሕበራዊ ፍርድ ቤትም ያጠቃለለ ነው

6. "ቢሮ" ማለት የፍትህና አስተዳደር ቢሮ ነው።

ክፍል ሁለት

የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት ስለ መቋቋም፣

አንቀፅ 3 ማቋቋም

1. የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት ከዚህ በኋላ ጽህፈት ቤት እየተባለ የሚጠራ ሆኖ ራሱን የቻለ የህግ ሰውነት ያለው የክልሉ መንግስት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል

2. ብሞያን ብሕጊን ዝተውሃቦ ነፃነት ሕሉው ኾይኑ ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን ይኸውን።

ዓንቀፅ 4 ዋና ቤት ፅሕፈት

ዋና ቤት ፅሕፈት ናይቲ ቤት ፅሕፈት ኣብ መቐለ ኾይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ውሽጢ እቲ ክልል ማእኸላት ኣብያተ ህንፀት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 5 ዕላማ

1. ዕላማ ናይ ቤት ፅሕፈት ናይ ክልልናን ፌዴራልን ሕገ መንግስታትን ካልኦት ሕግታትን ብምኽባር ገበነኛታት ብጥብቂ ምሕላውን ምህናፅን
2. ካብ ቤት ፍርዲ ዝለኣኸሉ ተሃነፅቲ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ሃገርን ክልልናን ከምኡ'ውን ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶም ዓለም ለኸ ስምምዓትን ድንጋገታት ሰብኣውን ዲሞክራሲያዊን መሰል ተሃነፅቲ ንክሕሎ ምግባርን፣ ግልጋሎት ተሃድሶ ብምሃብን ብምህናፅን ናይ ኣተሓሳስባን ስነ-ምግባርን ለውጢ ኣምፂኦም ሕጊ መኽበርቲን ተኣመንትን ዜጋታት ብምዃን ናብ ሕ/ሰብ ክሕወሱን ምስ ተፈትሑውን ዓርሶም ኪኢሎም ዝነብርሉ ኩነታት ምምዕርራይን እዩ።

ዓንቀፅ 6 ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት

ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፣

1. ብመሰረት ውሳኔ ወይ ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ዝመፁ ተሃነፅቲ ብምቕባል ናይ ህንፀት ስራሕቲ የካይዱ፣ ይሕሉ ከምኡ'ውን ብቤት ፍርዲ ዝወሃቡ ካልኦት ትእዛዛት የፈፅም።
2. ጥዕና ተሃነፅቲ ይሕሉ፣ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብዝወፅእ ደምቢ ተሃነፅቲ ነፃ ግልጋሎት ሕክምና፣ ቀለብን መዕለቢን ከምዝረኽቡ ይገብር። ንተሃነፅቲ ኣካላዊን ኣእምሮኣዊን ምንክብኻብ ኣድላይ ዝኾኑ

2. በሞያና በህግ የተሰጠው ነጻነት የተጠበቀ ሆኖ ተጠሪነቱ ለፍትህና አስተዳደር ቢሮ ይሆናል።

አንቀጽ 4 ዋና ጽህፈት ቤት

የጽህፈት ቤቱ ዋና ጽህፈት ቤት በመቀሌ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በክልሉ ውስጥ የማረሚያ ቤት ማእከሎች ይኖሩታል።

አንቀፅ 5 አላማ

1. የጽህፈት ቤቱ አላማ የክልሉና የፌዴራል ሕገ መንግስቶችና ሌሎች ሕጎችን በማክበር ወንጀለኞችን በጥብቅ መጠበቅና ማረም፣
2. ከፍርድ ቤት የሚላኩለት ታራሚዎች በአገራችንን በክልሉ ህገ መንግስት መሰረት እንደዚሁም ኢትዮጵያ የተቀበለቻቸው አለምአቀፍ ስምምነቶችና ድንጋጌዎች የታራሚዎች ሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች እንዲጠበቁ ማድረግ፣ የተሃድሶ አገልግሎት በመስጠትና በማረም የአስተሳሰብና ስነ ምግባር ለውጥ አምጥተው ሕግ አክባሪዎችና ታማኝ ዜጎች በመሆን ከሕብረተሰቡ እንዲቀላቀሉና እንደተፈቱም ራሳቸውን ችለው የሚኖርበት ሁኔታዎች ማመቻቸት ነው።

ዓንቀፅ 6 የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት ስልጣንና ተግባር

የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

1. በፍርድ ቤት ውሳኔ ወይም ትእዛዝ የሚመጡ ታራሚዎችን በመቀበል የእርምት ስራዎች ያካሂዳል፣ ይጠብቃል፣ እንደዚሁም በፍርድ ቤት የሚሰጡ ሌሎች ትእዛዞችን ያስፈፅማል
2. የታራሚዎች ጤንነት ይጠብቃል፣ በዚሁ አዋጅ መሰረት በሚወጣ ደንብ ታራሚዎች ነጻ የህክምና አገልግሎት፣ ቀለብና መጠለያ እንዲያገኙ ያደርጋል፣ ለታራሚዎች አካላዊና አእምሮአዊ እንክብካቤ አስፈላጊ የሆኑ

ተግባራዊ ይፍፅም፣ ግልጋሎት ይህብ። ዝርዝሩ ቢሮ ብዘውፅኦ መምረሒ ይውሰን

3. ተሃነፅቲ ጊዜ ማህነፅቲ ምስፈፀሙ ዓርሶም ንክኽእሉን ብሕጊ ተገዛእቲ ንክኾኑ ዝሕግዝ ናይ ግልጋሎትን ናይ ምኽሪ ግልጋሎትን ይህብ። ዝርዝሩ ብደንብን ይውሰን
4. ተሃነፅቲ ኣብ ቤት ማህነፅቲ ኣብ ዝፀንሓሉ እዋን ናይቲ ቤት ህንፀት ናይ ስነ-ስርዓት መምረሒ ብምጥሓስ ንዝፍፅሙዎ ጥፍኣት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፅእ ደምቢ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ይውስን የፈፅም
5. ተሃነፅቲ ብዝምልከት ክልል ለኸ መረዳእታን ስታትስቲክስን የተኣኻኽብ የጠናኽር፣ የደራጅው
6. ተሃነፅቲ ዘርእዩዎ ናይ ባህርይ ለውጢ መሰረት ብምግባር ብኣመክሮ ንክፍትሑ ንቤት ፍርዲ ሓሳብ የቅርብ፣
7. ንስራሕ ኣድላይ ዝኾኑ ኣባላት ሓለዋ ቤት ህንፀት ይምልምል፣ ይቖፅር፣ የሰልጥን ከምኡ'ውን ካልኦት ኣድላይ ዝኾኑ ሰቪል ሰራሕተኛታት ይቆፅር፣
8. ናይ ሰራሕተኛታቱ ሞያዊ ዓቕሚ ንምዕባይ ዝሕግዙ ናይ ዓቕሚ ምዕባይ ስራሕቲ የካይዱ
9. ንማእኸላት ኣብያተ ህንፀት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ ሞያዊን ቴክኒካዊ ሓገዝ ይህብ፣
10. ናይ ገበን መበገሲ ምኽንያታትን ሜላታት ኣተሃናንፃ ብምፅናዕ ንላዕለዋይ ኣካል ምስ ናይ መፍትሒ ሓሳባት ፀብፃብ የቅርብ
11. ንጡፍ ናይ ስራሕ ምንቅስቓስ ንዘርእዩ ኣባላት እቲ ቤት ዕሕፈት ማእኸላት ኣብያተ ህንፀትን ብቢሮ ፍትሒን ምምሕዳር እንትፍቀደሉ ሽልማት ወይ ዕብየት ይህብ
12. ናይ ተሃነፅቲ ሓለዋን ኣተሓሕዛን ንምምሕያሽ ሞያዊ ብቕዓት ኣባላት ሓለዋን ካልኦት ሰራሐተኛታት ኣብያተ ህንፀትን ግልጋሎት ኣብያተ ህንፀት ብብርኪ ክልል ተመሳሳልነት ዘለዎም ደረጅኡ ዝሓለወ ንክኸውን ዝሕግዙ ፅንዓታት ይግበር።

ተግባሮችን ይፈጽማል፣ አገልግሎት ይሰጣል። ዝርዝሩ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወስናል

3. ታራሚዎች የእርምት ጊዜያቸውን እንዲፈፅሙ ራሳቸውን እንዲችሉና በሕግ ተገዢ እንዲሆኑ የሚያግዝ የቀለም ትምህርት፣ የሞያ ስልጠና ማህበራዊ አገልግሎቶችንና የምክር አገልግሎቶችን ይሰጣል። ዝርዝሩ በደንብ ይወስናል
4. ታራሚዎች በማረሚያ ቤት በሚቆዩበት ወቅት የማረሚያ ቤቱ የስነ ስርዓት መመሪያ በመጣስ ለሚፈጽሙት ጥፋት በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣው ደንብ የድስፕሊን ቅጣት ይወስናል፣ ያስፈጽማል፣
5. ታራሚዎችን በሚመለከት ክልል አቀፍ መረጃዎችንና ስታትስቲክስ ያሰባስባል፣ ያጠናክራል፣ ያደራጃል፤
6. ታራሚዎች የሚያሳዩት የባህሪ ለውጥ መሰረት በማድረግ በአመክሮ እንዲፈቱ ለፍርድ ቤት ሃሳብ ያቀርባል
7. ለስራ አስፈላጊ የሆኑ የማረሚያ ቤት ጭበቃ አባላት ይመለምላል፣ ይቀጥራል፣ ያሰለጥናል እንደዚሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ስቪል ሰራተኞችን ይቀጥራል
8. የሰራተኞቹ ሞያዊ አቅም ለማሳደግ የሚረዱ አቅም የማሰደግ ስራዎች ያካሂዳል
9. የሰራተኞቹ ሞያዊ አቅም ለማሳደግ የሚረዱ አቅም ማሳደግ ስራዎች ያካሂዳል
10. የወንጀል መነሻ ምክንያቶችና የእርምት ዘዴዎች በማጥናት ለበላይ አካል ከነመፍትሄ ሃሳቦች ዘገባ ያቀርባል
11. ጠንካራ የስራ እንቅስቃሴ ለሚያሳዩ የማረሚያ ቤቶች ማእከላት ጽህፈት ቤት አባላት በፍትህና አስተዳደር ቢሮ ሲፈቀድለት ሽልማት ወይም እድገት ይሰጣል።
12. የታራሚዎች ጥበቃ አያያዝ ለማሻሻል የጥበቃ አባላት ሞያዊ ብቃትና ሌሎች የማረሚያ ቤቶችና የማረሚያ ቤቶች አገልግሎት ሰራተኞች በክልል ደረጃ ተመሳሳይነት ያላቸው ደረጃው የጠበቀ እንዲሆን የሚያግዙ ጥናቶች ያካሂዳል።

ዓንቀፅ 7

ኣወዳድባ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት

እቲ ቤት ፅሕፈት እዞም ዝስዕቡ ኣካላት ይህልዎም፤

1. ሓላፊን ምክትል ሓላፊን ቤት ፀሓፈት
2. ኣድለይቲ ዝኾኑ ማእኸላት ኣብያተ ህንፀት
3. በቢ ብረኩ ዝርከቡ ናይ ሓለዋ ኣባላትን ሲቪል ሰራሕተኛታትን

ዓንቀፅ 8

ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዎ፣

1. ስራሕቲ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ፣

   ሀ. ምደባ ሓለፍቲ ማእኸላት ኣብያተ ህንፀት ንክፀድቀሉ ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳረን የቕርብ፣

   ለ. ናይቲ ቤት ፅሕፈት መተሓዳደሪ ደንቢ የፈፅም

   ሐ. ንስራሕ ኣድላይ ዝኾኑ ኣባላት ሓለዋ ይምልምል፣ ይቖፅር፣ የሰልጥን ከምኡ'ውን ካልኦት ኣድላይ ዝኾኑ ሲቪል ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣

   መ. ብጥርዓን ሰማዒ ኮሚቴን ድስፐሊን ኮሚቴ ዝወሃቡ ውሳነታት ብይግበኣኒ እንትቐርበሉ ይውሰን

   ረ. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዓመታዊ ናይ ስራሕ ትልሚን ረቂቕ በጀትን ብምድላው ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን የቕርብ እንትፀድቕ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

   ሰ. ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝተፈቐደ በጀት መሰረት ብምግባር ገንዘብ ወፃኢ ይገብር፣ ናይ ኦዲትን ኢንስፔክሽን ስራሕቲ ከምዝሰርሑ ይገብር

አንቀጽ 7

የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት አደረጃጀት

ጽህፈት ቤቱ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል፣

1. የጽህፈት ቤቱ ኃላፊና ም/ኃላፊ
2. አስፈላጊ የሆኑ የማረሚያቤቶች ማእከላት
3. በየደረጃው የሚገኙ የጥበቃ አባላት እና ሲቪል ሰራተኞች

አንቀጽ 8

የጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ስልጣንና ተግባር

የጽህፈት ቤቱ ኃላፊ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

1. የጽህፈት ቤቱ ሰራዎች በበላይነት ይመራል
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ

   ሀ. የማረሚያ ቤቶች ማእከላት ኃላፊዎች ምደባ እንዲጸድቅለት ለፍትህና አስተዳደር ቢሮ ያቀርባል፣

   ለ. የጽህፈት ቤቱ መተዳደርያ ደንብ ያስፈጽማል

   ሐ. ለስራ አስፈላጊ የሆኑ የጥበቃ አባላት ይመለምላል፣ ይቀጥራል፣ ያሰለጥናል እንደዚሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ሲቪል ሰራተኞችን ይቀጥራል

   መ. በአቤቱታ ሰሚ ኮሚቴና የዲስፐሊን ኮሚቴ የሚሰጡ ውሳኔዎች በይግባኝ ሲቀርብለት ይወስናል

   ረ. የፅህፈት ቤቱ አመታዊ የስራ እቅድና የበጀት ረቂቅ በማዘጋጀት ለፍትህና አስተዳደር ቢሮ ያቀርባል፣ ሲጸድቅ ደግሞ ስራ ላይ ያውላል

   ሰ. ለጽህፈት ቤቱ የተፈቀደ በጀት መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፣ የኦዲትና ኢንስፔክሽን ስራዎች እንዲሰሩ ያደርጋል

ሸ. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ምፍፃም ዓቕሚ ንምምሕያሽ ዝሕግዙ ፅንዓታት ክካየዱ ብምግባር ንዝምልከቶ ኣቕሪቡ እንትፍቀድ ኣብ ተግባር ክውዕል ይገብር፣

ቀ. ኣብ ትሕቲኡ ንዘለዋ ቤት ህንፀት ማእኸላት ግቡእ ኣመራርሓ ይህብን ይቆፃፀርን፣

በ. ጥርዓን ሰማዒ ኮሚቴን ድስፕሊን ኮሚቴን ክምዝጣየሹ ይገብር፣

ተ. ብቢሮ ፍትሒን ምምሕዳርን ዝወሃብዎ ካልኦት ተመሳሰልቲ መደባት የተግብር፣

ዓንቀፅ 9

ስልጣንን ተግባርን ምክትል ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

1. ሓላፊ ኣብዘይህልወሉ ንዑኡ ተኪኡ ይሰርሕ
2. ብቤት ፅሕፈት ሓላፊ ተፈልዩ ዝውሃብ ናይ ስራሕ ብፅሒት ይፍፅም
3. ተፀዋዕነቱ ነቲ ቤት ፅሐፈት ሓላፊ ይኸውን፣

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ኣተሓሕዛ ተሃነፅቲ

ዓንቀፅ 10

1. ተሃነፅቲ ሰብኣዊ ክብሮም ተሓልዩ ንክትሓዙ መሰል ኣለዎም
2. ኣተሓሕዛ ተሃነፅቲ ቅፅዓቶም ወዲኦም እንትወፁ ንከመሓደሩ ዘኽእሎም ክኸውን ኣለዎ፣
3. ኣብ ቕፀሮ ቤት ፍርዲ ዘለዉን ናይ ፍትሐ ብሄር ተሃነፅቲ ናይ ገበን ተግባር ብምፍፃም ቅፅዓት ካብ ዝተወሰኖም ተሃነፅቲ ተፈልዮም ክትሓዙ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 11

ተሃናፃይ ምቅባል

ካብ ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ወፃኢ ዝኾነ ሰብ ኣብ ቤት ህንፀት ክፀንሕ የብሉን

ሸ. የጽህፈት ቤቱ የማስፈጸም አቅም ለመሻሻል የሚያግዙ ጥናቶች እንዲካሄዱ በማድረግ ለሚመለከተው በማቅረብ ሲፈቀድ ተግባር ላይ እንዲውል ያደርጋል

ቀ. በስሩ ላሉት የማረሚያ ቤት ማእከላት ተገቢ አመራር ይሰጣል ይቆጣጠራል

በ. የአቤቱታ ሰሚ ኮሚቴና የድስፕሊን ኮሚቴ እንዲቋቋሙ ያደርጋል፣

ተ. በፍትህና አስተዳደር ቢሮ የሚሰጡትምን ሌሎች ተመሳሳይ መደቦችን ተግባራዊ ያደርጋል።

አንቀጽ 9

የጽህፈት ቤቱ ምክትል ኃላፊ ስልጣንና ተግባር፣

1. ኃላፊ በሌለበት እሱን ተክቶ ይሰራል
2. በጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ተለይቶ የሚሰጠውን የስራ ድርሻ ይፈጸማል፣
3. ተጠሪነቱ ለጽህፈት ቤቱ ኃላፊ ይሆናል፣

ክፍል ሶስት

ስለ ታራሚዎች አያያዝ

አንቀጽ 10

1. ታራሚዎች ሰብኣዊ ክብራቸው ተጠብቆ የመያዝ መብታቸው አላቸው
2. የታራሚዎች አያያዝ ቅጣታቸውን ጨርሰው ሲወጡ ህግ አክባሪዎች ሆነው ራሳቸውን በራሳቸው እንዲያስተዳድሩ የሚያስችላቸውን መሆን አለበት
3. በፍርድ ቤት ቀጠሮ ያሉና የፍትሐብሄር ታራሚዎች የወንጀል ተግባር በመፈጸም ከተወሰነባቸው ታራሚዎች ተለይተው መያዝ አለባቸው፣

አንቀፅ 11

ታራሚ መቀበል

ከፍርድ ቤቱ ትእዛዝ ውጭ ማንኛውም ሰው በማረሚያ ቤት መቆየት የለበትም፤

ዓንቀፅ 12
ኣፈላላይ ምግባር ዝተኸልከለ ብዛዕባ ምዃኑ
ኣብ መንጎ ተሃነፅቲ ብፆታ፣ ብሃይማኖት፣ ብናይ ፖለቲካዊ ኣመለኻኽታ፣ ብብሄር ወይም ብማሕበራዊ መሰረቱ ኣፈላላይ ምግባር ዝተኸልከለ እዩ።

ዓንቀፅ 13
ተሃነፅቲ ፈሊኻ ምሓዝ

1. ደቂ ኣንስትዮ ተሃነፅቲ ካብ ደቂ ተባዕትዮ ተሃነፅቲ ሙሉእ ብሙሉእ ዝተፈለዩ ክፍልታት ይህልውወን
2. ኩነታት ብዝፈቅዶ መጠን ተሃነፅቲ ብዕድመኦም ብዝፈፀሙዎ ገበንን ብኻልእ ተመሳሰልቲ ምኽንያታትን ተፈልዮም ክተሓዙ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 14
ኩነታት ክፍልታት ተሃነፅቲ
1. ተሃነፅቲ ዝነብሩሉ ክፍልታትን ቁፅርን ኣብ ጥዕና ጉድኣት ዘየብፅሑ፣ ንፁህ ኣየርን ብቑፅ ብርሃንን ዝረኽቡ ክኾኑ ኣለዎም

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ መንበሪ ክፍልታት ተሃነፅቲ እንትዳለዉ እቲ ተሃናፃይ ብዘርእዮ ናይ ባህሪ ለውጥን ብናይ ገበን ተግባሩ ናይ ምዕፃት ኩነታት ፈሊኻ ንምጥቃም ዘኽእሉን ተሃነፅቲ ብቅኑዕ ናይ ተወዳደርነት መንፈስ ናብ ማህነፅትን ተሃድሶን ዘተባብዑ ክኾኑ ኣለዎም፡

ዓንቀፅ 15
ብዛዕባ ምግብን ክንክን ጥዕናን

ተሃነፅቲ ዓቕሚ መንግስቲ ብዝፈቕዶ መጠን ጥዕንኦም ንምሕላው ዘኽእል ብቑፅ ግልጋሎት ምግብን ሕክምናን ብነፃ ክረኽቡ ኣለዎም።

አንቀጽ 12
ልዩነት ማድረግ የተከለከለ ስለ መሆኑ፣
በታራሚዎች መካከል በጾታ ፣ በሃይማኖት፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በብሄር ወይም በማህበራዊ መሰረቱ ልዩነት ማድረግ የተከለከለ ነው፡

አንቀጽ 13
ታራሚዎች ለያይቶ ስለ መያዝ፣

1. ሴት ታራሚዎች ከወንድ ታራሚዎች ሙሉ በሙሉ የተለያዩ ክፍሎች ይኖራቸዋል፣
2. ሁኔታዎች በሚፈቅደው መጠን ታራሚዎች በእድሜአቸው፣ በፈጸሙት ወንጀልና በሌሎች ተመሳሳይ ምክንያቶች ተለይተው መያዝ አለባቸው።

አንቀጽ 14
የታራሚዎች ክፍሎች ሁኔታ

1. ታራሚዎች የሚኖሩባቸው ክፈሎች እና ቁጥር በጤና ላይ የማያደርሱ ንጹህ አየር እና በቂ ብርሃን የሚያገኙ መሆን አለባቸው።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ የታራሚዎች መኖሪያ ክፍሎች ሲዘጋጁ ታራሚው በሚያሳየው የባህሪ ለውጥ እና በወንጀል ተግባሩ የመጸጸት ሁኔታ ለይተህ ለመጠቀም የሚያስችሉና ታራሚዎች በቅን የተወዳዳሪነት መንፈስ ለእርምቱ እና ተሃድሶውን በሚያበረታቱ መሆን አለባቸው።

አንቀጽ 15
ስለ አመጋገብ እና የጤና እንክብካቤ፣

ታራሚዎች የመንግስት አቅም በሚፈቅደው መጠን ጤንነታቸውን ለመጠበቅ የሚያስችል ብቁ የምግብና የህክምና አገልግሎት በነጻ ማግኘት አለባቸው።

ዓንቀፅ 16
ብዛዕባ ሕፃን ቆልዓ ዘለዋ ተሃናፂት

1. ንረብሓ እቲ ህፃን ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ዕድሚኡ ካብ 5 ዓመት ዘይበልፅን ናይ ወላዲት ቐረባ ክትትል ዘድልዮ ህፃን ምስ ኣዲኡ ሓቢሩ ኣብ ቤት ማህነፅቲ ክፀንሕ ይኽእል
2. ንደሕንነት ናይቲ ህፃን እቲ ቤት ፅሕፈት ኣድላይ ዘበለ ኩሉ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ
3. ምስ ወላዲቱ ኣብ ቤት ማህነፅቲ ምፅናሕ ኣካላዊ ኮነ ስነ ኣእምሮ ወይ ስነልቦናዊ ፀገም ዘሕድሮ ኾይኑ እንትርከብ እቲ ህፃን መዕበይ ወይ ሞግዚት ንክረክብ እቲ ቤት ፅሕፈት ኩነታት የመዓራርይ።

ዓንቀፅ 17
ብዛዕባ ምእሳርን ምዝዋርን ሓበሬታ ምሃብ

ዝኾነ ተሃናፂ ምእሳሩ ኮነ ብዝኾነ ምኽንያት ካብ ዝፀንሐሉ ማእኸል ቤት ህንፀት ናብ ካልእ ምዝዋሩ ሽዑ ንሽዑ ንቤተሰብ ወይ ንካልእ ዝደለየ ሰብ ናይ ምፍላጥ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 18
ብዛዕባ ኣብ ስራሕ ምውፋርን ፍቓድን

1. ብቤት ፍርዲ ዝተወሰኖ ቅፅዓት ኣብ ቤት ማህነፅቲ ኣብ ምፍፃም ዝርከብ ዝኾነ ተሃናፃይ ምስ ክእለቱን ሙያኡን ዝሰማማዕን ጥዕንኡ ዘይጎድእ ተመጣጣኒ ስራሕ ንክሰርሕ ይግበር። ቢሮ ብዘውፅኦ መምረሒ መሰረት ከከምኩነታቱ ነቲ ስራሕ ክፈሊት ክረክብ ይኽእል።
2. ተሃነፅቲ ብናይ ቤት ህንፀት ሓለዋ ኣባል ዓጀቢነት ንዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ፀገማቶም መቃለሊ ፍቓድ ዝረኽቡሉ ኩነታት ብመምርሒ ይውሰን።

አንቀጽ 16
ህጻን ልጅ ስላላት ታራሚ፣

1. ለህጻኑ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ እድሜው ከ5 አመት የማይበልጥና የወላጅ እናቱ የቅርብ ክትትል ለሚያስፈልገው ህጻን ከእናቱ ጋር አብሮ በማረሚያ ቤት ሊቆይ ይችላል
2. ጽህፈት ቤቱ ለህጻኑ ድህንነት አስፈላጊውን ሁሉ የማድረግ ግዴታ አለበት።
3. ከወላጅ እናቱ ጋር በማረሚያ ቤቱ መቆየት አካላዊም ሆነ ስነ አእምሮአዊ ወይም ስነ ልቦናዊ ችግር የሚያሳድር ሆኖ ሲገኝ ህጻኑ አሳዳጊ ወይም ሞግዚት እንዲያገኝ ጽህፈት ቤቱ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

አንቀጽ 17
ስለ መታሰር፣ መዛወርና መረጃ መስጠት

ማንኛውም ታራሚ መታሰሩ ይሁን በማንኛውም ምክንያት ከቆየበት የማረሚያ ቤት ማእከል ወደ ሌላ መዛወሩ ወድያውኑ ለቤተሰቡ ወይንም ለሌላ ለሚፈልገው ሰው የማሳወቅ መብት አለው።

አንቀጽ 18
በስራ ላይ ስለ መሰማራት እና ፍቃድ፣

1. በፍርድ ቤት የተወሰነበት ቅጣት በማረሚያ ቤት በመፈጸም ላይ የሚገኝ ማንኛውም ታራሚ ከችሎታውና ሙያው ጋር የሚስማማ ጤንነቱን የማይጎዳ ተመጣጣኝ ስራ እንዲሰራ ይደረጋል። ቢሮው በሚያወጣው መመርያ መሰረት ለስራው እንደሁኔታው ክፍያ ሊያገኝ ይችላል።
2. ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል አጀቢነት የተለያዩ ማህበራዊ ችግሮቻቸውን ማቃለያ ፍቃድ የሚያገኙበት ሁኔታ በመምሪያ ይወሰናል።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ተዋፅኦን ምልመላን ኣባላት ሓለዋ ቤት ህንፀት

ዓንቀፅ 19

ተዋፅኦ

ምልመላ ኣባላት ሓለዋ ቤት ህንፀት ብሄር ብሄረሰባትን ደቂ ኣንስትዮን ዘሳተፈ ይኸውን።

ዓንቀፅ 20

ምልመላ

ብኣባልነት ሓለዋ ቤት ህንፀት ንምምልማል ስዒቦም ዘለዉ ረቛሒታት ክማላኡ ኣለዎም

1. ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ ዝኾነ ፣
2. ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ኮይኑ ንምግልጋል ፍቓደኛ ዝኾነ፣
3. ንናይ ክልልና ፌዴራልን ሕገ መንግስታት ተኣማኒ ዝኾነ፣
4. ብስነ ምግባሩን ብድስፕሊኑን ብህዝቢ ተቐባልነት ዘለዎን፣
5. ንኣባልነት ዘለዋ ቤት ህንፀት ዘብቅዖ ናይ ትምህርቲ ደረጃን ኣካላዊ ብቕዓትን ጥዕናን ዘማልአ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣
6. ዕድሚኡ ካብ 18 ዓመት ዘይንእስን ካብ 30 ዓመት ዘይበልፅን
7. ምስ ሞይኡ ተፃባእነት ብዘለዎ ገበን ተኸሲሱ ናይ ገበን ሪከርድ ዘይብሉ፣
8. ናይ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውዳበ ኣባል ዘይኮነ
9. ናይዚ ክልል ናይ ስራሕ ቋንቋ ዝፈልጥ፣

ዓንቀፅ 21

ብዛዕባ ቃለ መሓላ ምፍፃም

ንኣባልነት ሓለዋ ቤት ህንፀት ዝተመልመለ ሰብ ንዝወሃቦ ሞያዊን ህዝባዊን ሓደራ ብተኣማንነትን ብውፍይነትን ንምስራሕ ቃለ መሓላ ይፍፅም። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን።

ክፍል አራት

የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባላት ተዋጽኦና ምልመላ

አንቀፅ 19

ተዋፅኦ

የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባላት ምልመላ ብሄር፣ ብሄረሰቦችን እና ሴቶችን ያሳተፈ ይሆናል።

አንቀጽ 20

ምልመላ

በማረሚያ ቤት ጥበቃ አባልነት ለመመልመል የሚከተሉት መመዘኛዎች መሟላት አለባቸው።

1. በዜግነቱ ኢትዮጵያዊ የሆነ
2. የማረሚያ ቤት ጥበቃ ኣባል ሆኖ ለማገልገል ፍቃደኛ የሆነ፣
3. ለክልሉና ለፌዴራል ሕገ መንግስቶች ታማኝ የሆነ፣
4. በስነ ምግባሩና በዲስፕሊኑ በህዝብ ተቀባይነት ያለውና፣
5. ለማረሚያ ቤት ጥበቃ አባልነት የሚያበቃ የትምህርት ደረጃ ፣ አካላዊ ብቃትና ጤንነት ያሟላ፣ ዝርዝሩ በደምቡ ይወሰናል
6. እድሜው ከ18 አመት የማያንስ እና ከ30 አመት የማይበልጥ፣
7. ከሙያው ጋር በማይጣጣም ወንጀል ተከሶ የወንጀል ሪከርድ የሌለው፣
8. የማንኛውም ፖለቲካዊ ድርጅት አባል ያልሆነ፣
9. የክልሉን የስራ ቋንቋ የሚችል።

አንቀጽ 21

ቃለ መሃላ ስለ መፈጸም

ለማረሚያ ቤት ጥበቃ በአባልነት የተመለመለ ሰው ለሚሰጠው ሞያዊና ህዝባዊ አደራ በታማኝነትና በታታሪነት ለመስራት ቃለ መሃላ ይፈጽማል። ዝርዝሩ በደምብ ይወሰናል፤

ዓንቀፅ 22

ዘበን ግልጋሎት

1. ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ን7 ዓመት ናይ ምግልጋል ግቡእ ኣለዎ፣
2. ቁፃር ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ብዝስዕቡ ምኽንያታት ከቋርፅ ይኽእል፣
   ሀ. ብሞት
   ለ. ብጡረታ እንትግለል፣
   ሐ. ብናይ ሓካይም ቦርድ ብዝተረጋገፀ ሕማም ወይ ናይ ኣካል ጉድኣት ነቲ ስራሕ ብቅዓት የብሉን ተባሂሉ እንትውሰን
   መ. ብገበን ተሓታትነት ብቤት ፍርዲ እንትውሰነሉን እቲ ገበን ብመተሓዳደሪ ደንቢ መሰረት ነቲ ስራሕ ብቑዕ ዘይገብሮ እንትኸውን፣
   ረ. ብኣፈፃፅማ ስራሕ ምትሓትን ከቢድ ጥፍኣት ድስፕሊንን

አንቀጽ 22

የአገልግሎት ዘመን፣

1. የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል ለሰባት አመት የማገልገል ግዴታ አለበት
2. የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል ቅጥር በሚከተሉት ምክንያቶች ሊቋረጥ ይችላል፣
   ሀ. በሞት
   ለ. በጡረታ ሲገለል፣
   ሐ. በሃኪሞች ቦርድ በተረጋገጠ ህመም ወይም የአካል ለጉዳት ለስራው ብቃት የለውም ተብሎ ሲወሰን፣
   መ. በወንጀል ተጠያቂነት በፍርድ ቤት ሲወሰንበት እና በመተዳደርያው ደንብ ለስራው ብቁ የማይደረገው ሲሆን፣
   ረ. በስራ አፈጻጸም ዝቅተኝነትና በከባድ የድስፕሊን ጥፋት።

ዓንቀፅ 23

ናይ ጡረታ መውፅኢ ዕድመ

ዝኾነ ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ካብ ስርሑ ብጡረታ ዝወፅሉ ናይ ዕድመ ገደብ ብጡረታ ሕጊ መሰረት ይኸውን፤ ኾይኑ ግን ኣካላዊን ሞያዊን ብቕዓት ናይቲ ኣባል ተራእዩ እቲ ግልጋሎት ንተወሳኺ 3 ዓመት ንክናዋሕ እቲ ቢሮ ክውስን ይኽእል።

አንቀጽ 23

የጡረታ መውጫ እድሜ

ማንኛውም የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል ከስራው በጡረታ የሚገለልበት የእድሜ ገደብ በጡረታ ሕግ መሰረት ይሆናል፤ ይሁን እንጂ የአበሉ አካላዊና ሙያዊ ብቃት ታይቶ አገልግሎቱ ለተጨማሪ 3 አመት እንዲራዘም ቢሮው ሊወስን ይችላል።

ዓንቀፅ 24

መሰላት ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት

1. ዝኾነ ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት
   ሀ. መንግስቲ ብዘውፅኦ ናይ ደመወዝ ስኬል መሰረት መሃያን ኣበልን ይረክብ፣
   ለ. ብመሰረት መተሓዳደሪ ደንቢ ቀለብ ዝተፈላለዩ ኣባላት ደንቢ ክዳንን ግልጋሎት ሕክምናን ይረክብ
   ሐ. ብመሰረት ጡረታ ሕጊ ናይ ጡረታ መሰል ይህልዎ
   መ. ስርሑ ብኣግባቡ ኣብ ዝፍፅመሉ እዋን ንዝበፅሖ ተሓታትነት ብናይቲ ቤት ፅሕፈት ወፃኢ ናይ ጥብቅና ግልጋሎት

አንቀጽ 24

የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል መብቶች፣

1. ማንኛውም የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል፣
   ሀ. መንግስት በሚያወጣው የደሞዝ ስኬል መሰረት ደሞዝና አበል ያገኛል
   ለ. በመተዳደሪያ ደንቡ መሰረት ቀለብ፣ የተለያዩ አበሎች የደምብ ልብስና የህክምና አገልግሎት ያገኛል
   ሐ. በጡረታ ሕግ መሰረት የጡረታ መብት ይኖረዋል
   መ. ስራውን በአግባቡ በሚፈጽምበት ወቅት ለሚደርስበት ተጠያቂነት በጽህፈት ቤቱ ወጪ የጥብቅና አገልግሎት

ይረክብ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣

ረ. ምስ ስርሑ ብዝተተሓዘ ብዝበፅሖ ጉድኣት ሙሉእ ንሙሉእ ወይ ብክፋል ናይ ምስራሕ ተኽእሎ ንዘላቒነት ዝሰኣነ እንተኾይኑ ብጡረታ ሕጊ ዝተውሃበ መሰል ይህልዎ

2. ዝተፈላለዩ ፍቓዳት ይረክብ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፤

ዓንቀፅ 25
ግቡኣት ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት

1. ብሕገ መንግስታት ፌዴራልን ክልልናን ዝተረጋገፁ ሰብኣውን ዲሞክራሲያዊን መሰላት ምሕላውን ክኽበሩ ምግባር ፣ ብገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ስነ ስርዓትን ካልኦት ሕግታት መሰረት ስርሑ ናይ ምፍፃም፣
2. ስራሕ ሓለዋ እንትፍፅም መንነቱ ዝገልፅ መለለይ ካርድ ናይ ምርኣይ ግቡእ ኣለዎ፣

ዓንቀፅ 26
ወታደራዊ መዓርግ ብዛዕባ ምትራፍ

1. ኣብ ዝኾነ ናይ ስራሕ ሓላፊነት ዝርከብ ኣባል ቤት ህንፀት ምምሕዳር ክልል ትግራይ ወታደራዊ መዓርግ ኣይህልዎን፣
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ከምዘሎ ኾይኑ ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ካልእ ዓይነት መዓርግን ምልክትን ይህልዎ፤ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን
3. ዝኾነ ኣባል ሓለዋ ቤት ህንፀት ብመሰረት ዓንቀፅ 24 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መፍለይ ደንቢ ክዳን፣ መንነቱ፣ ስሙ፣ ክፍሊ ስርሑን ሓላፍነትን ዝገልፅ መለለይ ካርድ ይህልዎ፤

ዓንቀፅ 27
ምጥያሽ ጥርዓን ሰማዒ ኮሚቴን ዲስፕሊን ኮሚቴን

ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ጥርዓን ኣባላት ዝሰምዕ ጥርዓን ሰማዒ ኮሚቴን ናይ ድስፕሊን ኮሚቴን

ያገኛል፣ ዝርዝሩ በደንብ ይወስናል፤

ረ. ከስራው ጋር በተያያዘ ለሚያደርስበት ጉዳት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል የመስራት ችሎታ ለዘላቂነት ያጣ እንደሆነ በጡረታ ሕግ የተሰጠ መብት ይኖረዋል።

2. የተለያዩ ፈቃዶች ያገኛል፣ ዝርዝሩ በደነብ ይወሰናል፤

አንቀጽ 25
የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል ግዴታዎች

1. በፌዴራልና በክልል ሕገ መንግስቶች የተረጋገጡ ሰብኣዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች መጠበቅና እንዲከበሩ ማድረግ፣ በወንጀለኛ መቅጫ ስነ ስርዓት ሕግና ሌሎች ሕጎች መሰረት ስራውን የመፈጸም
2. የጥበቃ ስራ ሲፈጽም ማንነቱን የሚገልጽ የመታወቂያ ካርድ የማሳየት ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 26
ወታደራዊ ማእርግ ስለ ማስቀረት

1. በማንኛውም የስራ ኃላፊነት የሚገኝ የክልሉ የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ጥበቃ አባል ወታደራዊ ማእርግ አይኖረውም።
2. በንኡስ አንቀጽ 1 የተገለጸው እንዳለ ሆኖ የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል ሌላ አይነት ማእርግ እና ምልክት ይኖረዋል፣ ዘርዝሩ በደንብ ይወሰናል
3. ማንኛውም የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባል በአንቀጽ 24 ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት የመለዩ፣ ደምብ ልብስ፣ ማንነቱ፣ ስሙ፣ ቂጥሩ፣ የስራ ክፍሉና ኃላፊነቱ የሚገልጽ መታወቂያ ካርድ ይኖረዋል።

አንቀጽ 27
አቤቱታ ሰሚ ኮሚቴና ዲስፕሊን ኮሚቴ ስለ መቋቋም

በጽህፈት ቤቱ የአባላትን አቤቱታ የሚሰማ አቤቱታ ሰሚ ኮሚቴና የዲስፕሊን ኮሚቴ

ይጣየሽ፤ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፤

ዓንቀፅ 28

መተሓዳደሪ ደንቢ

መተሓዳደሪ ደንቢ ኣባላት ሓለዋ ቤት ህንፀት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ዝወፅእ ይኸውን።

ዓንቀፅ 29

በጀት

በጀት ናይቲ ቤት ፅሕፈት በቲ ክልላዊ መንግስቲ ዝምደብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 30

ብዛዕባ ኣተሓሕዛ ሒሳብ መዛግብትን ምርመራን

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ዝተማለአን ትክክለኛን ናይ ሒሳብ መዛግብት ይሕዝ፣
2. መዛግብቲ ሒሳብን ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳት ናይቲ ቤት ፅሕፈት ብዋና ኦዲተር ወይ ንሱ ብዝሰይሞ ኦዶተር ይምርመሩ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 31

ምስ ናይ ፌዴራልን ክልላትን ምምሕዳርን ኣብያተ ህንፀት ብዛዕባ ዝህሉ ርክብ

1. ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ምስ ፌዴራልን ክልላትን ምምሕዳራትን ኣብያተ ህንፀት ኣድላይ ኣብ ዝኾኑ ተግባራትን ኣብ ልምድን ተመክሮን ምልዉዋጥ መሰረት ዝገበረ ርክብን ናይ ስራሕ ምትሕብባርን ይህልዎ፤
2. ንሓባራውን ሃገራውን ረብሓ ክውዕል ዝኽእል ሓበሬታ ወይ ናይ ተኣረምቲ ስታስቲክስ ፅንዓት ውፅኢት ንምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ፌዴራል ይልእኽ።

ዓንቀፅ 32

ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት ክልል ትግራይ ናይዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ክውፅእ ይኽእል

ይቋቋማል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

አንቀጽ 28

መተዳደርያ ደንብ

የማረሚያ ቤት ጥበቃ አባላት መተዳደሪያ ደንብ በስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት የሚወጣ ይሆናል

አንቀጽ 29

በጀት

የጽህፈት ቤቱ በጀት በክልሉ መንግስት የሚመደብ ይሆናል፣

አንቀጸ 30

የሂሳብ መዛግብት አያያዝና ምርመራ

1. ፅህፈት ቤቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፣
2. የጽህፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋና ኦዲተር ወይም እሱ በሚሰይመው ኦዲተር ይመረመራሉ፣

ክፍል አምስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 31

ከፌዴራልና ከክልሎች የማረሚያ ቤት አስተዳደሮች ስለሚኖር ግኑኝነት

1. የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽህፈት ቤት ከፌዴራልና ከክልሎች የማረሚያ ቤቶች አስተዳደሮች አስፈላጊ በሆኑ ተግባሮች የልምድና የተመክሮ ልውውጥ መሰረት ያደረገ ግንኙነትና የስራ ትብብር ይኖረዋል
2. በጋራና ለአገር ጥቅም ሊውል የሚችል መረጃ ወይም የታራሚዎች ስታትስቲክስ ጥናት ውጤት ለፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ይልካል

አንቀጽ 32

ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የዚህ አዋጅ ማስፈጸሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል

2. እቲ ቢሮ ነቲ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 33
ዝተስዓሩ ሕግታት

1. ነዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ ሕጊን ልማዳዊ ኣሰራርሓን በዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 34
እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ተፈፃሚ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ
ነሓሰ/1996
መቐለ

2. ቢሮው ለአዋጁ ማስፈጸሚያ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፣

አንቀጽ 33
የተሻሩ ሕጎች

1. ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ህግና ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 34
ይህ አዋጅ የሚጸናበት ግዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ፕሬዚዳንት
ነሐሴ/1996
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትገራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.15 መቐለ ነሓሰ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.15 መቐለ ነሐሴ 1996 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 82/1996
ንዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት መፈፀሚ ንዝግበር ልቓሕ ናይ በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ክልል ትግራይ ንዝርከቡ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ዕላማ መፈፀሚ ዝውዕል ገንዘብ ንምርካብ ምስንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ንዝግበር ናይ ብር 103289074 / ሓደ ሚኢትን ሰለስተን ሚሊዮንን ክልተ ሚኢትን ሰማንያን ትሽዓንተን ሽሕን ሰብዓን ኣርባዕተን ቅርሺ/ ናይ ልቓሕ ስምምዕነት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ናይ በጀት ውሕስና ንክህብ ዝተደለየ ብምኳኑ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቑፅሪ 26/1989 ዓነቀፅ 32ን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ንዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት መፈፀሚ ንዝግበር ልቓሕ ናይ በጀት ውሕስና መውሃቢ ኣዋጅ ቑፅሪ 82/1996 ተባሂሉ ክጥቐስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2
ኣፈፃፅማ

1. እዚ ውሕስና
   ሀ. ንሕርሻ እታወታትን ፍርያትን ንዝውዕል ልቓሕ ውዕሊ ካብ ዝተፈፀመሉ ንሓደ ዓመት
   ለ. ንሓደሽቲ ቴክኖሎጂ መዐደጊ ንዝውዕል ልቓሕ እቲ ናይ ልቓሕ ውዕሊ ካብ

ኣዋጅ ቁጥር 82/1996 ለህብረት ስራ ማህበራት ዓላማ ማስፈፀሚያ ለሚደረግ ብድር የበጀት ዋስትና ለመስጠት የወጣ ኣዋጅ

በትግራይ ክልል ለሚገኙ የህብረት ስራ ማህበራት ዓላማ ማስፈፀሚያ የሚውል ገንዘብ ለማግኘት ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ጋር በሚደረግ የብር 103289074 አንድ መቶ ሶስት ሚሊዮን ሁለት መቶ ሰማንያ ዘጠኝ ሺህ ሰባ አራት/የብድር ስምምነት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የበጀት ዋስትና ለመስጠት የተፈለገ በመሆኑ፣

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ እና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 አንቀፅ 32 መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጇል።

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ ለህብረት ስራ ማህበራት አላማ ማስፈፀሚያ ለሚደረገው ብድር የበጀት ዋስትና መስጫ አዋጅ ቁጥር 82/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

አንቀፅ 2
አፈፃፀም

1. ይህ ዋስትና
   ሀ.ለእርሻ ግብአቶች እና ምርቶች ለሚውል ብድር ከሆነ የብድሩ ውል ከተፈፀመበት ለአንድ ዓመት፣
   ለ.አዳዲስ ቴክኖሎጂ መግዣ ለሚውል ብድር ከሆነ የብድሩ ውል

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 50

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ዝተፈፀመሉ ንሓሙሽተ ዓመት ዝፀንሕ ይኸውን።

2. ተለቃሓይ 5.25% ወለድ ንባንኪ 2.25% ወለድ ንክልል መንግስቲ ይኸፍል።

3. ተለቃሓይ ኣብ ውሽጢ እቲ ኣብዚ ዓንቀፅ 1/ሀ/ን /ለ/ን ዝተጠቐሰ ግዜ እቲ ልቓሕ ክኸፈል ኣለዎ።

4. እዚ ብልቓሕ ዝተወሰደ ገንዘብ ብውሕስና በጀት እዚ ክልል ዝተረኸበ ኾይኑ ንሕብረት ስራሕ ማህበራት ሕርሻ እታወታት፣ፍርያትን ሓደሽቲ ቴክኖሎጂ መግዝዒ ዝውዕል እዩ።

ዓንቀፅ 3

ግቡእ ክልላዊ መንግስቲ

ተለቃሓይ ናይ ዝተለቐሖ ገንዘብ ብሙሉእ ይኹን ብኸፋል ብእዋኑ ክመልስ እንተዘይክኢሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተቀኒሱ ዝኸፈል ይኸውን።

ዓንቀፅ 4

ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ እቲ ውዕል ካብ ዝተፈፀመሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ነሓሰ 20/1996

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

ከተፈፀመበት ለአምስት ዓመት የሚቆይ ይሆናል።

2. ተበዳሪው 5.25% ወለድ ለባንኩ፣2.25% ለክልሉ መንግስት ይከፍላል።

3. ተበዳሪው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አነቀፅ 1/ሀ/ እና /ለ/ በተጠቀሰው ግዜ ብድሩን መመለስ ይኖርበታል።

4. በብድር የተወሰደ ገንዘብ በክልሉ በጀት ዋስትና ሆኖ ለእርሻ ሕብረት ስራ ማሕበራት የእርሻ የምርት ግብኣቶች ምርቶችና አዳዲስ ቴክኖሎጂ መግዣ የሚውል ነው።

አንቀፅ 3

የክልሉ መንግስት ግዴታ

ተበዳሪው የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በጊዜው መመለስ ካልቻለ ከክልሉ በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል።

አንቀፅ 4

የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ውሉ ከተፈፀመበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ነሓሴ 20/1996

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

ፕሬዚዳንት

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.16
መቐለ ነሓሰ /1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.16
መቐለ ነሐሴ 1996 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 83/1996
ኤጀንሲ ፕሮሞሽን ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ኤጀንሲ ፕሮሞሽን ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

መንግስቲ እዚ ክልል ዝቀረፆን ዘተግብሮን ዘሎ ናይ ገጠር ልምዓት ስትራቴጂ ምህርቲ ሕርሻ እቲ ሓረስታይ ክድንፍዕ ንምግባር ዝዓለመ ዝለዝኾነ ምህርቲ ሓረስታይ እንትውስኽ ንዘጋጥም ናይ ዕዳጋ ፀገም ንምፍታሕ ናይ ፍርያቱ ዝበለፀ ተጠቃሚ ምግባር ኣገዳሲ ብምዃኑ፣

እዚ ንምፍፃም ድማ ኩነታት ዕዳጋ ዝከታተልን ኣብዚ ዘፈር ንዝዋፈሩ ኣካላት ብምትሕብባር ኣድላይ ሓገዝ ዝህብ ኤጀንሲ ምጥያሽ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኤጀንሲ ፕሮሞሽን ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 83/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2.ምጥያሽ

1. ኤጀንሲ ፕሮሞሽን ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብዚ ንዳሓር ኤጀንሲ ተባሂሉ ዝፅዋዕ ሕጋዊ ሰውነት ዘለዎ ኣካል ኾይኑ ብዚ ኣዋጅ

አዋጅ ቁጥር 83/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእርሻ ምርት ገበያ ፕሮሞሽን ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእርሻ ምርት ገበያ ፕሮሞሽን ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የክልሉ መንግስት የነደፈው እና እየተገበረው ያለው የገጠር ልማት ስትራቴጂ የአርሶ አደሩን የእርሻ ምርት እንዲጎለብት ለማድረግ ያለመ ስለሆነ የአርሶ አደሩ ምርት ሲጨምር ለሚያጋጥመው የገበያ ችግር በመፍታት አርሶ አደሩን የምርቱን የበለጠ ተጠቃሚ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ይህንን ለማድረግ ደግሞ የገበያ ሁኔታ የሚከታተልና በዘርፉ ለሚሰሩ አካላት በማስተባበር አስፈላጊውን ድጋፍ የሚሰጥ ኤጀንሲ ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለው አውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1.አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ የእርሻ ምርት ገበያ ፕሮሞሽን ኤጀንሲ ማቋቋሚያ ኣዋጅ ቁጥር 83/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2.መቋቋም

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእርሻ ምርት ገበያ ፕሮሞሽነ ኤጀንሲ /ከዚህ በኋላ ኤጀንሲ እየተባለ የሚጠራ/ህጋዊ ሰውነት ያለው አካል

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ	3.47

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

ተጣይሹ ኣሎ።

2. ተፀዋዕነት እቲ ኤጀንሲ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚነትን ንርእሰ ምምሕዳርን ይኸውን።

3. ዋና ቤት ፅሕፈት

1. ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ኤጀንሲ ኣብ መቐለ ይኸውን

2. እቲ ኤጀንሲ ከከምኣድላይነቱ ጨንፈር ቤት ፅሕፈታት ክኸፍት ይኽእል።

4. ዕላማ

ሓረስታይ ክልልና ኩነታት ዕዳጋ ውሽጢ ዓድን ወፃእን ክፈልጥ ብምግባር ኣብዞም ዕዳጋታት ተጠላብነት ዘለዎም ምህርትታት ሕርሻ ከፍርን ንዘፍርዮ ፍርያት ዘተኣማምን ዕዳጋ ክረክብ፣ዘፍረዮ ፍርያት ዘቀናብሩ ትካላት ዝጣያሽሉን ዝጠናኸርሉን መንገዲ ብምፍጣር ደገፍ ምግባር ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ፣ስልጣንን ተግባርን

5.ኣወዳድባ

እቲ ኤጀንሲ፤

1. ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ ካብዚ ንደሓር ቦርድ እናተብሃለ ዝፀዋዕ/

2. ዋና ስራሕ መካየዲን ንስርሑ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ይህልውዎም።

6.ኣባላት ቦርድ

1. እቲ ኤጀንሲ በዚ ኣዋጅ ንዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን እንትፍፅም ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ብዝተውፃዕኡ ኣባላት ዝጣየሽ ቦርድ ይህልዎ።

2. በዝሕን ተዋፅኦን ኣባላት እቲ ቦርድ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን።

7.ናይቲ ቦርድ ስልጣንን ተግባርን

1.ዕዳጋ ምህርቲ ሕርሻ ኣመልኪቶም በቲ ኤጀንሲ ዝቐርቡ ሓሳባት ፖሊሲ ፣ኣንፈታት፣ሕጊ ደንብን መርሃ ግብርን መርሚሩ ንክፀድቅ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ የቅርብ፣ምስ ፀደቐ ኣፈፃፀምኦም ይከታተል፣ይቖፃፀር፣

በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለስራ አስፈፃሚ ምክርቤት እና ለርዕሰ መስተዳድሩ ይሆናል

3.ዋና ጽህፈት ቤት

1. የኤጀንሲው ዋና ጽህፈት ቤት መቀሌ ይሆናል።

2. ኤጀንሲው እንደየአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ ፅህፈት ቤቶች ሊከፍት ይችላል።

4.ዓላማ

የክልሉ አርሶ አደር በአገር ውስጥና በውጭ ሃገር ያለውን የገበያ ሁኔታ እንዲያውቅና በገበያ ላይ ተፈላጊነት ያላቸው የእርሻ ምርቶችን እንዲያመርት እንዲሁም ላመረተው ምርቶች አስተማማኝ ገበያ እንዲያገኝ ለማድረግ ያመረተውን ምርት የሚያቀነባብሩ ተቋማት የሚቃቋሙበትና የሚጠናከሩበትን ሁኔታ በመፍጠር ድጋፍ ማድረግ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

አደረጃጀት ስልጣንና ተግባር

5.አደረጃጀት

ኤጀንሲው

1. የስራ አመራር ቦርድ/ከዚህ በኋላ ቦርድ እየተባለ የሚጠራ/

2. ዋና ስራ አስኪያጅና ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል።

6.የቦርዱ አባላት

1. ኤጀንሲው በአዋጁ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር ሲያከናውን በበላይነት የሚመራ ከተለያዩ አካላት በተውጣጡ አባላት የሚቆም ቦርድ ይኖረዋል።

2. የቦርዱ አባላት ብዛትና ተዋፅኦ በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል።

7.የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

1.በእርሻ ምርት ገበያ ዙርያ እርሻው በኤጀንሲው የሚቀርቡ የፖሊሲ ሃሳቦች አቅጣጫዎች ህገ ደንቦችና መርሃ ግብሮችን መርምሮ እንዲፀድቅ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ሲፀድቅ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ይቆጣጠራል።

2.እቲ ኤጀንሲ ዘቅርቦም ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ መርሃ ግብሪ፣ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን ፋይናንስን መርምርሕታት መርሚሩ የፅድቅ፣ኣፈፃፀምኦም ይከታተል፣

3.ናይቲ ኤጀንሲ ሓፈሻዊ ስራሕ ኣፈፃፀማን ኣጠቓቅማ በጀትን ይከታተል፣ይግምግም ይቖፃፀር፣

4 ኣብ ዕዳጋ ምሕርቲ ሕርሻ ዝዋፈሩ ኣካላት ፣ሕብረተሰብ ውዳበታት ንክፍጠሩን ክጠናኸሩን ዘኽእል ኣንፈት ይንፅር፣ኣፈፃፀመኦምን ውፂቶምን ይግምግም።

5.ናይ ሕርሻ ፍርያት ዕዳጋ ሓገዝ ምሃብ ብዝምልከት መንግስቲ በብእዋኑ ዘውፅኦም ፖሊሲታትን ዘሕልፎም ውሳነታትን ኣብተግባር ንምውዓል ዘድሊ ዕንዓት ንክካየድ ይገብር፣ተፀኒዑ ዝቐረበሉ የፅድቅ፣

6.መካየዲ ስራሕ እቲ ኤጀንሲ ይምድብ።

8.ናይቲ ቦርድ እዋን ኣኼባን ስርዓት ኣወሃህባ ውሳነን፣

1.ስሩዕ ኣኼባ እቲ ቦርድ ኣብ ዓመት ክልተ ግዜ ዝግበር ኮይኑ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ህፁፅ ኣኼባ ኣካቢ ናይቲ ቦርድ ክፅውዕ ይኽእል።

2.ልዕሊ ፍርቂ/50+1/ ኣባላት እቲ ቦርድ እንተተረኺቦም ምልዓት ጉባኤ ይኸውን፣

3.ውሳነ እቲ ቦርድ ብኣብዝሓ ድምፂ ይሓልፍ፣ ድምፂ ማዕረ ኣብ ዝምቐለሉ እዋን ግና ኣካቢ ናይቲ ቦርድ ናይ ዘለዎ ውሳነ ናይቲ ቦርድ ውሳነ ይኸውን።

4.ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ዝተሓለወ ኮይኖም እቲ ቦርድ ናይ ባዕሉ ስነስርዓት ኣኼባን ናይ ኣኼባ እዋንን ክወስን ይኽእል።

9.ስልጣንን ተግባርን ኤጀንሲ

1. ኣብ ዕዳጋ ውሽጢ ዓድን ወፃእን ተወዳደርቲ ክኾኑ ዝኽእሉ ፍርያት ሕርሻ ብምንፃር ዝምልከቶምኩሎም ማለት መንግስታዊ ኣካላት፣ ሓረስታይ፣ ነጋዳይ፣ ውልቐ ሰብ ሃፍትን ካልኦት ተጠቀምትን በብግዚኡ ክፈልጥዎ ይገብር።

2.ኤጀንሲው የሚያቀርባቸው ዝርዝር የአፈፃፀም መርሃግብር ፣የሰው ሃይል አስተዳደርና የፋይናንስ መመሪያዎችን መርምሮ ያፀድቃል፣አፈፃፀማቸውን ይከታተላል።

3.የኤጀንሲውን አጠቃላይ የስራ አፈፃፀምና የበጀት አጠቃቀም ይከታተላል ይገመግማል፣ይቆጣጠራል።

4.በእርሻ ምርት ገበያ የሚሰማሩ የሕ/ሰቡ አካላት እንዲደራጁና እንዲጠናከሩ የሚያስችል አቅጣጫን ያስቀምጣል፣አፈፃፀማቸውን እና ውጤታቸውን ይገመግማል።

5.የእርሻ ምርት ገበያ ድጋፍ መስጠትን በሚመለከት መንግስት በየጊዜው የሚያወጣቸውን ፖሊሲዎችና የሚተላለፉ ውሳኔዎችን ተግባር ላይ ለማዋል የሚያስችል ጥናት እንዲያካሂድ ያደርጋሉ ተጠንቶ የቀረበለትን ያፀድቃል።

6. የኤጀንሲውን ስራ አስኪያጅ ይመድባል።

8.የቦርዱ የስብሰባ ጊዜና የውሳኔ አሰጣጥ ስነስርዓት

1. የቦርድ መደበኛ ስብሰባ ስብሰባ በአመት ሁለት ጊዜ የሚደረግ ሆኖ አስፈላጊ ሲሆን የቦርዱ ሰብሳቢ አስቸኳይ ስብሰባ መጥራት ይችላል።

2. ከግማሽ በላይ(50+1) የቦርዱ አባላት ሲገኙ ምልዓት ጉባኤ ይሆናል።

3. የቦርዱ ውሳኔ በአብላጫ ድምፅ ያልፋል፣ድምፅ እኩል በሚከፈልበት ጊዜ ግን የቦርዱ ሰብሳቢ ያለበት ወገን ውሳኔ የቦርዱ ውሳኔ ይሆናል።

4. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱ የሆነ የስብሰባ ስነስርዓትና የስብሰባ ጊዜ ለሊወስን ይችላል።

9.የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

1. በአገር ውስጥና በውጭ አገር ተወዳዳሪ ሊሆኑ የሚችሉ የእርሻ ምርቶች በመለየት የሚመለከታቸው መንግስታዊ አካላት፣ አርሶ አደሮች፣ ነጋዴዎች ኢንቨስተሮችና ሌሎች ተጠቃሚዎች በየጊዜው እንዲያውቁት ያደርጋል።

2. ደረጃን ፅሬትን ፍርያት ሕርሻ ዕዳጋ ብዝጠልቦ መልክዕ ብቐፃልነት ንክቐርብ ኣድላይ ዕንዓት ብምግባር ንተጠቀምቲ ሙሉእ ሓበሬታ የቕርብ።
3. ደረጅኡን ፅሬቱን ዝሓለወ ፍርያት ሕርሻ ንምፍራይ ዘድልዩ ሙሩፃት እታወታት ብምፅናዕ ንተጠቀምቲ ሓበሬታ ይህብ፣
4. ኣብ ምግፋሕ ዕዳጋ ፍርያት ሕርሻ ተራ ዘለዎም ኣገደስቲ ናይ ዕዳጋ መሰረት ልምዓታት ክህነፁ፣ክጣየሹን ክጠናኸሩን መበገሲ ሃሳብ የቕርብ፤
5. ኣድላይን እዋናውን ናይ ዕዳጋ ሓበሬታ ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ብምትእኽኻብን ብምትንታንን ዝምልከቶም ኣካላት ክፈልጥዎ ይገብር።
6. ዝፈርዩ ናይ ሕርሻ ፍርያት ኣብ ውሽጥን ወፃእን ዕዳጋ ክረኽቡ መፍረይቲ ምስ ዓደግቲ ንምርኻብ ዝተፈላለዩ ሜላታት ብምጥቃም ሰፊሕ ናይ ምፍላጥ ስራሕቲ የካይድ፤
7. ፍርያት ሕርሻ ናብ ወፃኢ ዕዳጋ ዘቕርቡ ለኣኽቲ ኣብ ውሽጢ ዓድን ወፃእን ኣብ ዝዳለዉ ናይ ንግዲ ምርኢታትን ዝመሰሉ መድረኻት ክሳተፉ ኣድላይ ደገፍ ይገብር፤
8. ጥረ ፍርያት ሕርሻ ክቀነባበር(process) ብምግባር ናብ ዕዳጋ ንምቕራብ ዝሕግዝ ቴክኖሎጂ ክተኣታተው ኣድላይ ደገፍ ይገብር፤
9. ሰብ ውልቀ ሃፍቲ ኣብ ምቅንባር(processing) ምዕዳግን ምሻጥን ፍርያት ሕርሻ ብሰፊሑ ንኽሳተፉ ዝተፈላለዩ መተባብዒታት ዝረኽብሉ ኣገባብ ብምንፃር ናብ ቦርድ የቕርብ፣ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እንትፀድቕ ተግባራዊነቱ ይከታተል።
10. ሓላፍነቱን ተግባሩን ንምፍፃም ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ርክብ ይገብር፤
11. ዕላማታቱ ኣብ ሽቶኦም ንምብፃሕ ዘድልዩ ካልኦት ተመሳሰልቲ ተግባራት ይፍፅም።

2. የእርሻ ምርቱ ገበያ የሚጠይቀውን ጥራትና ደረጃ ተሟልቶ በቀጣይነት እንዲቀርብ አስፈላጊ ጥናት በማካሄድ ለተጠቃሚዎች ሙሉ መረጃ ያቀርባል።
3. ደረጃውና ጥራቱን የጠበቀ የእርሻ ምርት ለማምረት የሚያስፈልጉ ምርጥ ግብዓቶችን በማጥናት ለተጠቃሚዎች መረጃ ይሰጣል።
4. የእርሻ ምርት ገበያ ለማስፋፋት ሚና ያላቸው አስፈላጊ የገበያ መዋቅሮች እንዲገነቡ፣እንዲቋቋሙና እንዲጠናከሩ መነሻ ሃሳብ ለሚመለከተው ያቀርባል፤
5. አስፈላጊና ወቅታዊ የገበያ መረጃዎች ከተለያዩ ምንጮች በማሰባሰብና በመተንተን ለሚመለከታቸው አካላት እንዲቀርብ ያደርጋል።
6. የሚመረቱ የእርሻ ምርቶች በአገር ውስጥና በውጪ አገር ገበያ እንዲያገኙ ለማድረግ አምራቾችን ከገዢዎች ለማገናኘት የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም ሰፊ የማስተዋወቅ ስራ ያካሂዳል።
7. የእርሻ ምርቶች ለውጭ ገበያ የሚያቀርቡ ላኪዎች በውጭ አገርና በአገር ውስጥ በሚዘጋጁ የንግድ ትርኢቶችና በመሳሰሉ አጋጣሚዎች እንዲሳተፉ አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል።
8. የእርሻ ምርቶችን በማቀነባበር (processing) ወደ ገበያ ለማቅረብ የሚያግዙ ቴክኖሎጂዎች እንዲገቡ አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል።
9. የግል ባለሃብቶች የእርሻ ምርት በማቀነባበር ስራ (processing)፣በመግዛትና መሸጥ በስፋት እንዲሳተፉ የሚያስችል ማበረታቻ በመቅረፅ ለቦርድ ያቀርባል፣በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሲፀድቅ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
10. ሃላፊነቱና ተግባሩን ለመወጣት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ግንኙነት ያደርጋል።
11. ዓላማዎቹን ለመፈፀም የሚያስችሉ ተመሳሳይ ተግባራትን ይፈፅማል።

10.ስልጣንን ተግባርን መካየዲ ስራሕ
መካየዲ ስራሕ ዝስዕቡ ተግባራት ይህልዎ፤

1. ናይቲ ኤጀንሲ ዋና መፈፀሚ ስራሕ ብምኟን ስራሕቲ ናይቲኤጀንሲ ይመርሕ፣ የማሓድር
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ እቲ መካየዲ ስራሕ፤
   ሀ. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 9 ዝተጠቐሰ ናይቲ ኤጀንሲ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ የውዕል
   ለ. ብመሰረት ቦርድ ዘውፅኦ መምርሒ ነቲ ኤጀንሲ ይውድብ፣ ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የማሓድር፣ የሰናብት፤
   ሐ. ናይቲ ኤጀንሲ ናይ ስራሕ ትልምን በጀትን የዳሉ፤እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል
   መ. ነቲ ኤጀንሲ ዝተፈቐደ በጀት መሰረት ብምግባር ወፃኢ ይገብር ፤
   ረ. እቲ ኤጀንሲ ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝገብሮ ርክብ ነቲ ኤጀንሲ ይውክል፤
   ሰ. ንስራሕ ሰለጤን ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ካብ ስልጣኑ ብኽፋል ኣብ ትሕቲኡ ንዘለዉ ሰራሕተኛታት ብውክልና ክህብ ይኽእል፤
   ሸ. ናይቲ ኤጀንሲ ስራሕ ምንቅስቓስ እዋናዊ ፀብፃብ ነቲ ቦርድን ርእሰ ምምሕዳርን ዘወሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

11.ፍልፍላት በጀት ናይ'ቲ ኤጀንሲ
በጀት ናይ'ቲ ኤጀንሲ
1. ብመንግስቲ ናይቲ ክልል ካብ ዝምደብ በጀትን
2. ብዝተፈላለዩ ኣካላት ዝወሃብ ሓገዝ ዝርከብ ይኸውን።

12.ኣተሓሕዛ መዛግብቲ ሒሳብ
1. እቲ ኤጀነሲ ዝተማልኡን ትኽክለኛ ዝኾኑን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ፤
2. ናይቲ ኤጀንሲ ሒሳብ መዛግብትን ገንዘብ

10.የስራ አስኪያጁ ስልጣንና ተግባር
ስራ አስኪያጅ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፤
1. የኤጀንሲው ዋና ስራ አስፈፃሚ በመሆን የኤጀንሲውን ስራዎች ይመራል፣ያስተዳድራል
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተቀመጠው እንዳለ ሆኖ ስራ አስኪያጁ፤
ሀ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 9 የተዘረዘሩትን የኤጀንሲውን ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ ያውላል፤
ለ. ቦርዱ ባወጣው መመሪያ መሰረት ኤጀንሲውን ያደራጃል፤በህግ መሰረት የሰራተኛ ቅጥር ያካሂዳል፣ያስተዳድራል፣ያሰናብታል፤
ሐ. የኤጀንሲውን በጀትና የስራ ዕቅድ ያዘጋጃል ሲፈቀድም ስራ ላይ ያውላል።
መ. ለኤጀንሲው የተፈቀደውን በጀት መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ እንዲሆን ያዛል፤
ረ. ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገን ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ኤጀንሲውን ይወክላል፤
ሰ. ለስራ ቅልጥፍናው ይረዳው ዘንድ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከስልጣኑ በከፊል በስሩ ላሉ ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፤
ሸ. የኤጀንሲውን የስራ እንቅስቃሴ በሚመለከት ወቅታዊ ሪፖርት ለቦርዱና ለርዕሰ መስተዳድሩ ያቀርባል፤
ቀ. በቦርዱና በርዕሰመስተዳድሩ የሚሰጡትን ተጨማሪ ተግባራት ይፈፅማል።

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

11.የኤጀንሲው የገቢ ምንጭ
የኤጀንሲው በጀት፣
1. በክልሉ መንግስት የሚመደብ በጀት
2. በተለያዩ አካላት ከሚሰጠው እርዳታ የሚገኝ ይሆናል።

12.የሂሳብ መዝገብ አያያዝ
1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፤
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ

ተንከፍ ሰነዳትን ብናይ ክልል ዋና ኦዲተር ቤት ፅሕፈት ወይ ንሱ ብዝወከሎ ኣካል ይምርመር።

13.ደንብን መምርሕን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝርዝር ደንቢ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ መፈፀሚ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።
2. ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝርዝር መምርሒ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ እቲ ቦርድ መፈፀሚ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

14. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

ነሐሴ/1996

መቀሌ

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ነክ ሰነዶች በክልሉ ዋና ኦዲተር ጽህፈት ቤት ወይም እርሱ በሚወክለው አካል ይመረመራሉ።

13.ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. አዋጁን ለመፈፀም ዝርዝር ደንብ ማውጣት ሲያስፈልግ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ማስፈፀሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፤
2. አዋጁን ለማስፈፀም ለሚወጡ ደንቦች ለማስፈፀም ዝርዝር መመሪያ ማውጣት ሲያስፈልግ ቦርዱ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

14. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ነሐሴ/1996

መቀሌ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስተ

መበል 12 ዓመት ቑ.13 መቐለ ነሓሰ 1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.13 መቐለ ነሐሰ 1996 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 84/1996
ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሓበሬታን ባህልን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ፖለቲካዊ፣ኢኮኖሚያውን ማሕበራውን ምንቅስቓሳት ክልልና እናዓበዩን እናተጠናኸሩን ብምምፅኦም፣ኣብ ትሕቲ ቁፅፅር መንግስቲ ክልልና ዝርከቡ ማዕኸናት መራኸቢ ሓፋሽ ብምጥንኻር ንናይዚ ክልል ምንቅቓስ ልምዓትን መደባት ሰላምን ዲሚክራስን ኣብ ምጉልባት ብፅሒቶም ክወፍዩ ምግባር ኣድላይ ብምኻኑ፣

ኣድላይነትን ፅብየትን ዓለምለኻውን ሃገራውን ቅልጡፍ ልውውጥ ሓበሬታ ኣብ ግምት ብምእታው መንግስታዊ መራኸቢ ሓፋሽ ክልልና ብዝሓሸ ኣገባብ ብምውዳብ ዕለታዊ ምንቅስቓስ እቲ ሕብረተሰብ ብቅርበትን ብስፍሓትን ብምግዋሕ ክፃወት ዝኽእሉዎ ተራ ብምርዳእ ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ይኹን ኣብ ሃገርና ምስ ዘለዉ መራኸብቲ ሓፋሽ ብምውዳድ ብዝሓሸ ኣገባብ ንምፍፃም ዘኽእሎም ዓቅሚ ምፍጣር ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ነዚ ንምፍፃም ቅልጣፈን ኣድማፅነትን ስራሕቲ ቢሮ ሓበሬታን ባህልን ብምምሕያሽ ዝተጠናኸረ ስራሕቲ ርክብ ህዝቢ ንምስራሕን ኣብ ናይቲ ክልል ፖለቲካዊ ማሕበረ-ኢኮኖሚያዊ ምንቅስቓስን ህንፀት ዲሞክራስን ትዕቢት ዝግበረሉ ብፅሒት ከበርክት ስልጣኑን ተግባሩን ዳግም ምውሳን ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ ሀ/ ዝተውሃቦ ስልጣን

አዋጅ ቁጥር 84/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ክልላዊ መንግስት ማስታወቂያና እና ባህል ቢሮ ስልጣንና ተግባርን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የክልሉ ፖለቲካዊ፣ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እንቅስቃሴዎች እያደጉና እየተጠናከሩ በመምጣታቸው በክልሉ መንግስት ቁጥጥር ስር የሚገኙ መገናኛ ብዙሃን በማጠናከር በክልሉ የልማት እንቅስቃሴ እንዲሁም ሰላምና ለዲሞክራሲ መጎልበት የበኩላቸውን አስተዋፅኦ እንዲያበረክቱ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

አለም አቀፍና አገር አቀፍ ፈጣን የመረጃ ልውውጥ አስፈላጊነት እና እድገት ግምት ውስጥ በማስገባት የክልሉ የመገናኛ ብዙሃን በተሻለ አኳሃን በማደራጀት፣ሕብረተሰቡን የዕለትተዕለት እንቅስቃሴዎችን በቅርበት እና በስፋት ለማሰራጨት ሊጫወቱት የሚችሉትን ሚና በመገንዘብ በክልሉም ሆነ በሃገሪቱ ከሚገኙ የመገናኛ ብዙሃን በማቀናጀት የተሻለ አኳኋን ለማስፈፀም የሚያስችላቸው አቅም መፍጠር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ይህንን ለማስፈፀም የማስታወቂያና ባህል ቢሮ ስራዎች ቅልጥፍናና አመርቂነትን በማሻሻል የተጠናከረ የህዝብ ግንኙነት ስራ ለመስራት እና በክልሉ ፖለቲካዊና ማህበረ-ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴና የዲሞክራሲ ግንባታ የሚጠበቅበትን አስተዋፅኦ እንዲያበረክት ስልጣንና ተግባሩን እንደገና መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ፣

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ

ዝስዕብ ኣዋጅ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሓበሬታን ባህልን ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 84/1996 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፤

2.ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ኣጠቓቕማ ናይቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ፤

1. ክልል ማለት ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።
2. ቢሮ ማለት ቢሮ ሓበሬታን ባህልን እዩ
3. ዋና ቤት ፅህፈት

ዋና ቤት ፅሕፈት እዚ ቢሮ ኣብ መቐለ ኾይኑ ከከምኣድላይነቱ ኣብ ዞባን ወረዳን ጨንፈር ቤት ፅሕፈታት ክህልዎ ይኽእል።

4. ዕላማ

1.ዝተጠናኸረ ስራሕቲ ርክብ ህዝብን ንምስራሕን ኣብ ናይቲ ክልል ፖለቲካዊ ፣ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ምንቅስቓስን ህንፀት ዲሞክራሲን ትፅቢት ዝግበረሉ ብዕሒት ከበርክት ዘኽእል ዓቕሚ እቲ ቢሮ ንምፍጣር፤

2.ኣብቲ ክልል ዝርከብ ሕብረተሰብ ብውልቀ ይኹን ብዝተወደበ አገባብ ሓሳባቱ ብነፃ ክገልፅን ዲሞክራሲያዊ ባህሊ ክጠናኸር፣ድሑር ባህሊታት ክውገዱን ጠቐምቲ ባህልታት ክጉልብቱ፣ቋንቋ፣ኪነጥበብን ስነፅሑፍን ክዓብዩን ከመዕብሉን ምግባር እዩ።

ክፍሊ ክልተ
አወዳድባ፣ተፀዋዕነትን ስልጣንን ተግባርን፣

5. አወዳድባን ተፀዋዕነትን

እዚ ቢሮ ዝስዕብ ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን ይህልዎ፣

1.ቢሮ ሓላፍን ምክትል ቢሮ ሓላፍን፣

2.ንስርሑ ኣድለይቲ ዝኾኑ ካልኦት ሰራሕተኛታት፣

3.ተፀዋዕነቱ ንርዕሰ ምምሕዳርን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን ይኸውን።

መንግስት አንቀፅ49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አውጇል።

ክፍል ኣንድ
ጠቅላላ

1.አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የማስታወቂያ እና ባህል ቢሮ ስልጣንና ተግባርን እንደገና ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥ 84/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2.ትርጉም

በዚህ አዋጅ የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፤

1. ክልል ማለትየትግራይ ብሄራዊ ክልል ነው
2. ቢሮ ማለት የማስታወቂያ እና ባህል ቢሮ ነው።
3. ዋና ፅህፈት ቤት

የቢሮው ዋና ፅህፈት ቤት መቐለ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በዞንና በወረዳ ቅርንጫፍ ፅህፈት ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

4.ዓላማ

1.የተጠናከረ የህዝብ ግንኙነት ስራዎች ለመስራትና በክልሉ ፖለቲካዊና ማህበረ-ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ እንዲሁም የዲሞክረሲ ግንባታ ስራዎች የበኩሉን አስተዋፅኦ እንዲያበረክት የሚያስችል የቢሮውን አቅም ለመፍጠር፤

2.የክልሉን ህብረተሰብ በግልም ሆነ በተደራጀ መልክ ሃሳቡን በነፃ እንዲገልፅ ዲሞክራሲያዊ ባህል እንዲጠናከር፣ኋላ ቀር ባህሎች እንዲወገዱ ጠቃሚ ባህሎች እንዲጎለብቱ፣ቋንቋ፣ስነጥበብ እና ስነፅሁፍ እንዲያድጉ እና እንዲስፋፉ ማድረግ ነው።

ክፍል ሁለት
አደረጃጀት፣ተጠሪነት፣ስልጣን እና ተግባር

5. አደረጃጀት እና ተጠሪነት

ቢሮው የሚከተለው አደረጃጀትና ተጠሪነት ይኖረዋል፤

1. ቢሮ ሃላፊ እና ምክትል ቢሮ ሃላፊ፤
2. ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሰራተኞች፤
3. ቢሮው ተጠሪነቱ ለርዕሰ መስተዳድር እና ለምክር ቤት ስራ አስፈፃሚ ይሆናል።

www.abyssinialaw.com

6. ስልጣንን ተግባርን

እዚ ቢሮ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

1.ሓበሬታን ባህልን ብዝምልከት ሓሳባት ፖሊሲን ስትራቴጂን የመንጭው፣እንትፀድቅ ኣብ ተግባር የውዕል፣

2.ናይቲ ህዝቢ ፖለቲካውን ማሕበረ-ኢኮኖሚያዊ ጉዳያትን ምዕባለታትን ከምኡውን ኣብቲ ሃገር ዝግበሩ ምንቅስቓሳት ንምግዋሕ ዕላዊ ልሳን የዳሉ፣የሕትም፣ናብቲ ሕብረተሰብ ክበፅሕ ይገብር፣

3.ሓበሬታን ባህልን ብዝምልከት ስታስቲካዊ መረዳእታታት ይእከብ፣ይትንትን፣ይውድብ

4.ክልላዊ ግልጋሎት ኤሌክትሮኒክስ ሚዲያ ፕሬስን ካልኦት ናይ ሓበሬታ አገባባትን ዝስፋሕፍሕሉ ኹነታት የመዓራሪ፣

5.ብክልል መንግስቲ ዝጣየሹ ማእኸናት መራኸቢ ሓፋሽ ይውድብ፣ይመርሕ፣

6. መንግስቲ ዝሕንፅዖም ፖሊሲታት፣ ስትራቴጂታት፣ መደባት፣ አሰራርሓታትን ዘፅድቖም ሕግታትን እቲ ሕብረተሰብ ብትኽክል ክግንዘቦምን ክፈልጦምን ብዝተፈላለዩ አገባባት የጋውሕ፣ይሰርሕ፣

7. ኣብ ከይዲ ኣፈፃፅማ መደባት መንግስቲ እቲ ሕብረተሰብ ሃናፃይ ነቐፌታን መኣረምታን ወይ መፍትሒ ሓሳብ ክጥቀም፣ሪኢ.ትኡ ክህበሎምን ይገብር፤

8. ወሃቢ ቃል እቲ መንግስቲ እዚ ክልል ብምዃን ኣፈፃፅማ ፖሊሲን መደባትን፣ምሩፃት ምንቅስቓሳትን ተግባራትን መንግስትን ህዝብን ብምክትታል ንናይ ውሽጢ ዓዲን ወፃእን ማሕበረሰብ ብምግዋሕ እቲ ሕዝቢ ናብ ትክክለኛ መደምደምታ ክበፅሕ ይሰርሕ፣በቢግዚኡ ብቑፅ ሓበሬታን መግለፅታትን ፕረስ ይህብ፣

9.ኣብ አገደስትን እዋናውን ጉዳያት ናይ ህዝብን ዝተፈላለዩ ክፋላት ሕብረተሰብን መድረኻት ብምድላው እቲ ህዝቢ ኣብ ልዕሊ እቶም እዋናዊ ዛዕባታት ዘተን ክትዕን ክገብረሎም ይንቀሳቐስ፤

6. ስልጣንና ተግባር

ቢሮው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1.ማስታወቂና ባህል በተመለከተ የፖሊሲና ስትራቴጂ ሃሳቦችን ያመነጫል፣ሲፀድቅም በተግባር ለይ ያውላል፤

2.የህዝቡን ፖለቲካዊና ማህበረ -ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮች እንዲሁም በሃገሪቱ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን ለማሰራጨት ልሳን ያዘጋጃል፣ያሳትማል ለህብረተሰብ እንዲደርስ ያደርጋል፣

3.ማስታወቂና ባህልን በተመለከተ ስታትስቲካዊ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ይተነትናል፣ያደረጃል

4.የክልሉ ኤሌክትሮኒክስ ሚዲያ፣ፕሬስና ሌሎች የመገናኛ ዘዴዎች የሚስፋፉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣

5.በክልሉ መንግስት የሚቋቋሙ የመገናኛ ብዙሃን ማዕከላትን ያደራጃል፣ይመራል፣

6.መንግስት የነደፋቸውን ፖሊሲዎች፣ስትራቴጂዎች ፕሮግራሞችና እና አሰራሮችን እንዲሁም ያፀደቃቸውን ህጎች ህብረተሰቡ በትክክል እንዲገነዘባቸው እና እንዲያውቃቸው በተለያዩ ዘዴዎች ያስተዋውቃል፣ይሰራል፣

7.በመንግስታዊ እቅዶች አፈፃፀም ሂደት ህብረተሰብ ገንቢ የሆነ ትችትና ማስተካከያ ወይም የመፍትሂ ሃሳብ እንዲጠቀም፣አስተያየቱን እንዲሰጥባቸው እና እንዲከራከርባቸው ያደርጋል፤

8.የክልሉ መንግስት ቃል አቀባይ በመሆን የፖሊሲና የእቅዶች አፈፃፀም፣የተመረጡ የህዝብና የመንግስት እንቅስቃሴዎችንና ተግባሮችን በመከታተል ለአገር ውስጥ እና ለውጭ ማህበረሰብ በማስታወቅ ህዝቡ ወደ ትክክለኛ መደምደሚያ እንዲደርስ ይሰራል፤በየጊዜው በቂ የፕሬስ መረጃዎችንና መግለጫዎችን ይሰጣል፤

9.በአስፈላጊና ወቅታዊ ጉዳዮች የህዝብና የተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች መድረኮችን በማዘጋጀት ህዝቡ ወቅታዊ ጉዳዮች ላይ ውይይት እና ክርክር እንዲደረግባቸው ይንቀሳቀሳል፤

10. መንግስታዊ ተግባራት ክልላውን ሃገራውን ጉዳያት መድረኻትን ኣመልኪቶም ብማዕኸናት ዜና ዝጋውሑ ዛዕባታት ብምጥርናፍን ብምግምጋምን መንግስትን ናይ መንግስቲ ኣካላትን ክፈልጥዎን ናይ መጠናኸሪ ወይ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ንክወስዱሉ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ንዝምልከቶም ክቐርብ ይገብር፣

11. ናብቲ ቢሮ ዝእከቡ ወይ ካብቲ ቢሮ ዝወፁ ዝተፈላለዩ ሓበሬታታት፣በብግዚኡ ዝሕተሙ ናይ መንግስቲ ፅሑፋት፣ጠቐምቲ ዘይመንግስታዊ ፅሑፋት ፣ተንቀሳቐስቲ ይኹን ዘይንቀሳቐሱ ፎቶ ግራፋት፣ፊልምታት፣ታሪኻዊ ይኹን ባህላዊ ሰነዳት ንመፅናዕቲ ይኹንንመወከሲ/ሪፈረንስ/ የደራጁ፣የዕቅብ

12. ኣብ ኣገደስቲ ቢሮታት ዝተጠናኸሩ ማሓውራት ርክብ ሕዝቢ ክጣየሹ ብምግባር ዝተጠናኸረ ናይ ሓበሬታ ዋሕዚ ክህሉ ሓገዝቲ ፍልፍል ሓበሬታ እቲ ቢሮን ማዕኸናት ዜናን ዝኾንሉ መምርሒታትን ኣሰራርሓትን ብምውፃእ ክትትል ይገብር፣

13.ሓለፍቲ ቢሮ ስሩዕ ብዝኾነ ኣገባብ ምስ ማዕኸናት መራኸቢ ሓፋሽ ዝተሓባበርሉን ነቲ ህዝቢ መግለፂ ክህቡ ዘኽእሎም ኣሰራርሓ የዳሉ፣ተግባራዊነቱ ይከታተል፣

14.ኣብ ሞንጎ እዚ ክልል፣ካልኦት ክልላትን ፌዴራል መንግስትን ዝግበር ልውውጥ ሓበሬታ፣ዜናን ፕሮግራምን ኣድላይ ምትሕብባር ይገብር፣

15. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝጣየሹ ዘይመንግስታዊ ማዕኸናት መራኸቢ ሓፋሽ ናይ ሞያ መረጋገፂ ፍቓድ ይህብ፣

16. ናይቲ ሕብረተሰብ ኢኮኖሚያውን ማሕበራውን ለውጥታት ዘሳልጥ ዲሞክራሲያዊ ዝኾነ ባህሊ ክጠናኸር፣ሓደሽትን ጠቐምትን ባህላዊ ለውጥታት ክምዕብሉን ይሰርሕ፣ህዝቢ ሕሉፍ ባህልታቱ ዝፈልጠሉ ኣገባባት ይሕንፅፅ፣

10.መንግስታዊ ተግባራት፣ክልል አቀፍና አገር አቀፍ ጉዳዮች እና መድረኮችንበተመለከተ በዜና የሚሰራጩ ጉዳዮችን በማሰባሰብና በመገምገም መንግስትና የመንግስ አካላት እንዲያውቁትና የማጠናከሪያ ወይም የማስተካከያ እርምጃ እንዲወስዱበት በተለያዩ ዘዴዎች እንዲያውቁት ያደርጋል፤

11.ወደ ቢሮው የሚገቡ ወይም ከቢሮው የሚወጡ የተለያዩ መረጃዎች በየጊዜው የሚታተሙ የመንግስት ጽሁፎች ጠቃሚ የሆኑ መንግስታዊ ፅሁፎች፣ጠቃሚ የሆኑ መንግስታዊ ያልሆኑ ፅሁፎች ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀሱ ፎቶግራፎች፣ታሪካዊና ባህላዊ ሰነዶችና ለጥናትና ለሌላ ማጣቀሻ ዓላማ ያደራጃል፣ይጠብቃል/ይይዛል/

12.አስፈላጊ በሆኑ ቢሮዎች የተጠናከሩ የህዝብ ግንኙነት ዘርፎች እንዲደራጁ በማድረግ የተጠናከረ የመረጃ ፍሰት እንዲኖር በማድረግ ለቢሮና ለሌሎች የመገናኛ ብዙሃን አጋዝ የመረጃ ምንጭ እንዲሆኑ የሚያደርጋቸውን መመሪያ እና አሰራር በማውጣት ክትትል ያደርጋል።

13.የቢሮ ሃላፊዎች መደበኛ በሆነ አግባብ ከመገናኛ ብዙሃን የሚተባበሩትን እና ለህዝቡ መግለጫ ሊሰጡ የሚያስችላቸውን አሰራር ያዘጋጃል፣ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፣

14.በክልሉና በሌሎች እንዲሁም በፌዴራል መንግስት መካከል በሚደረገው የመረጃ፣የዜናና ፕሮግራም ልውውጥ አስፈላጊ ትብብር ያደርጋል፣

15.በክልሉ የሚቋቋሙ መንግስታዊ ያልሆኑ መገናኛ ብዙሃን የሙያ ማረጋገጫ ፍቃድ ይሰጣል፣

16.የህብረተሰቡ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ለውጦችን የሚያፋጥን ዲሞክራሲያዊ ባህል እንዲጠናከር አዳዲስና ጠቃሚ ባህላዊ ለውጦች እንዲዳብሩ ይሰራል ህዝቡ የቆየ ባህሎችን የሚያውቅበት ዘዴዎች/አግባቦች/ ይቀይሳል፤

17. ናይቲ ክልል ህዝቢ ቋንቋን ስነ ፅሑፍን ንክዕቀብ፣ውፅኢት መፅናዕትታት ክሕተሙ ይገብር፣
18. ክልላዊ ማእኸላት ባህሊ ንክስፋሕፍሑ ይንቀሳቐስ ኣብዚ ዓውደ ስራሕ ንዝዋፈሩ ኣካላት ኣድላይ ደገፍ ይህብ፤
19. ኪነጥበብ፣ቲያትር፣ ሙዚቃ፣ ስነ ፅሑፍ፣ ስዕልን ቅርፃ ቅርፅን ንክስፋሕፍሑ ይሰርሕ፣ዝድለ ሞያዊ ሓገዝ ይሕብ፤

20. ተወዲቦም ንግዲ ፈቓድ ብምውፃእ ኣብ ስራሕቲ መዘናግዒ ማለት ሙዚቃ፣ትያትር፣ፊልምን ካልኦት ስራሕቲ ባህሊ ንዝዋፈሩ ሰባት ዝንቀሳቐስሉ ኣሰራርሓ ይንፅር፣ናይ ሞያ መረጋገፂ ፍቓድ ይህብ፣

21. ኣብቲ ክልል ኣብያተ መፃሕፍትን ኣብያተ መዛግብትን ንክስፋሕፍሑ ይገብር፣ጥንታዊ መዛግብትን ታሪካዊ መረዳእታትን የተኣኻኽብ፣ሞያውን ቴክኒካውን ሓገዝ ይህብ፣ንመፅናዕትን ምርምርን ድልው ዝኾንሉ ኩነታት የመቻቹ።

7. ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሃላፊ

1. ኣብ ዓንቀፅ 6 እዚ ኣዋጅ ዝተዘርዘሩ ስልጣንን ተግባርን እቲ ቢሮ መፈፀሚ ኮይኑ ብተወሳኺ ድማ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣
   ሀ.ትልምን በጀትን እቲ ቢሮ የዳሉ፣እንትፀድቅ ኣብ ተግባር የውዕል፣
   ለ.ነቲ ቢሮ ብዝተፈቐደ በጀት መሰረት ገንዘብ ብኣግባቡ ወፃኢ ክኸውን ይፈቅድ፣
   ሐ.ምስ ሳልሳይ ወገን ንዝግበሩ ርክባት ነቲ ቢሮ ይውክል፣
   መ.ፀብፃብ ስራሕቲ እቲ ቢሮ ንዝምልከቶ የቅርብ፣

8.ተግባርን ሓላፍነትን ተፀዋዕነትን ምክትል ቢሮ ሓላፊ

1.ቢሮ ሓላፊ ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ፣
2.ብቢሮ ሓላፊ ተፈልዮም ዝወሃቡዎ ተግባራት ይፍፅም

3. ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ሓላፊ ይኸውን

17.የክልሉ ህዝብ ቋንቋና ስነፅሁፍ እንዲታቀብ እንዲዳብር እንዲስፋፋ ይሰራል፣ያስተባብራል፣
18.ክልል አቀፍ የባህል ማእከላት እንዲስፋፉ ይንቀሳቀሳል፣በዘርፉ ለተሰማሩ አካላት አስፈላጊ ድጋፍ ያደርጋል፣
19.የክልሉ ስነ ጥበብ፣ትያትር፣ሙዚቃ፣ስነ ፅሁፍ፣ስእልና ቅርፃቅርፅ እንዲስፋፋ ይሰራል፣አስፈላጊውን ሙያዊ እገዛ ይሰጣል፣
20.ተደራጅው ንግድ ፈቃድ በማውጣት በመዝናኛ የስራ ዘርፍ ማለት በሙዚቃ፣ትያትር፣ፊልምና ሌሎች የባህል ስራዎች ለሚሰማሩ ሰዎች በዘርፉ የሚንቀሳቀስበትን አሰራር ይቀይሳል፣የሙያ ማረጋገጫ ፈቃድ ይሰጣል፣
21.በክልሉ አብያተ መዛግብት እና አብያተ መፃህፍት እንዲስፋፋ ያደርጋል፣ ጥንታዊ መዛግብት እና ታሪካዊ መረጃዎችን ያሰበስባል፣ሞያዊ ቴክኒካዊ እገዛ ይሰጣል፣ ለጥናት እና ምርምር ዝግጁ የሚሆኑበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

7. የቢሮ ሃላፊ ስልጣንና ተግባር

1.ቢሮ ሃላፊው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 የተዘረዘሩትን የቢሮው ስልጣን እና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.የቢሮው ዕቅድ እና በጀት ያዘጋጃል፣ሲፀድቅ ተግባር ላይ ያውላል፣
ለ.ለቢሮው በተፈቀደው በጀት መሰረት ገንዘብ በአገባብ ወጪ እንዲሆን ያዛል፣
ሐ.ከሶስተኛ ወገኖች በሚደረጉ ግንኙነቶች ቢሮውን ይወክላል።
መ.የቢሮውን የስራ ሪፖርት ለሚመለከተው ያቀርባል፣

8.የምክትል ቢሮ ሃላፊ ተጠሪነት ስልጣን እና ተግባር

1.ቢሮ ሃላፊው በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል፣
2.በቢሮ ሃላፊው ተለይተው የሚሰጡትን ተግባራት ይፈፅማል፣

3.ተጠሪነቱ ለቢሮ ሃላፊው ይሆናል።

ክፍሊ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

9. በጀት

ፍልፍል በጀት እዚ ቢሮ

1. ብመንግስቲ ካብ ዝምደብ በጀትን
2. ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ዝርከብ ሓገዝን ይኸውን

10. ኣተሓሕዛ መዛግብቲ ሒሳብ

1. እዚ ቢሮ ትክክለኛ ዝኾኑ ሒሳብ መዛግብትን ፋይናንስ ተንከፍ ሰነዳትን ብኣግባቡ ይሕዝ
2. ሒሳብ መዛግብትን ፋይናንስ ተንከፍ ሰነዳትን እዚ ቢሮ ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ወይ ንሱ ብዝውክሎ ኣካል ይምርመሩ

11.ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸውን ደንቢ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ክወፀሉ ይክእል

12. ዝተስዓሩ ሕጊታት

ስልጣን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 20ን ኣወዳድባን ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ዓንቀፅ 11ን በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለዉ።

13. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ነሐሰ/1996

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ክፍል ሶስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

9. በጀት

1.በመንግስት ከሚመደብለት በጀት እና
2.ከተለያዩ አካላት ከሚያገኘው እርዳታ የሚገኝ ይሆናል

10. የሂሳብ መዝገብ አያያዝ

1. ቢሮው ትክክለኛ የሆነ ሂሳብ መዛግብትና ፋይናንስ ነክ ሰነዶችን በአግባቡ ይይዛል፤
2. የቢሮው ሂሳብ መዛግብት እና ፋይናንስ ነክ ሰነዶች በዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ወይም እርሱ በሚወክለው ይመረመራሉ።

11.ደንብ የወጣበት ስልጣን

ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሊያወጣ ይችላል።

12. የተሻሩ ህጎች

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰ የወጣው አዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 20 እና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሰራ አስፈፃሚ አካላት ለመወሰን ዳግም ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 46/1994 አንቀፅ 11 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

13. አዋጁ የሚፀናበትጊዜ

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀመሮ የፀና ይሆናል።

ነሐሴ/1996

መቐለ

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.11 መቐለ ነሓሰ 10/1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	12ኛ ዓመት ቁ.11 መቐለ ነሐሰ 10/1996 ዓ/ም

መተሓሓደሪ ደንቢ ፖሊስ ክልል ትግራይ

ደንቢ ቑፅሪ 32/1996

የትግራይ ክልል ፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ

ደንብ ቁጥር 32/1996

መተሓዳደሪ ደንቢ ፖሊስ ክልል ትግራይ

አወዳድባ ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ፖሊስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ብዝወፀ አዋጅ ቑፅሪ 56/1994 አንቀፅ ትግራይ 22 ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዚ ደንቢ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

አንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ መመሓደሪ ደንቢ ፖሊስ ክልል ትግራይ ደንቢ ቑፅሪ 32/1996 ዓ/ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

አንቀፅ 2 ትርጉም

ኣታኣታትዋ ናይቲ ቃልካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ

1. ፖሊስ ማለት አወዳድባ ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን ፖሊሰ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 56/1994 አንቀፅ 2 ንኡስ አንቀፅ 2 ዝተዋሃቦ ትርጉም ይህልዎ።
2. ኮሚሽን ማለት ብመሰረት አዋጅ ቑፅሪ 56/1994 ዝተጣየሸ ፖሊስ ኮሚሽን ፖሊስ ክልል ትግራይ ዩ።
3. መሰልጠኒ ማእኸል ማለት ስሩዕ ናይ ፖሊሲ ስልጠና ዝወሃበሉ ናይ ትምህርት መውሃቢ ትካል እዩ።
4. ናይ ሕክምና ትካል ማለት ኣብ ትሕቲ ፖሊሲ ኮሚሽን ዝርከቡ ናይ ሕክምና ክሊኒካት ወይ ንፖሊስ ግልጋሎት ሕክምና ዝህብ ካል ትካል ወይ ናይ ፌደራል ፖሊስ ሆስፖታል እዩ።

የትግራይ ክልል ፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ

የትግራይ ክልል ፖሊስ አደረጃጀት ስልጣን እና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 56/1994 ንቀፅ 22 መሰረት የትግራይ ስራ ስፈፀሚ ምክር ቤት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

አንቀፅ 1 አጭር ርእስ

ይህ ደንብ የትግራይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን መተዳደሪያ ደንብ ቁጥር 32/1996 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2 ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር

1. ፖሊስ ማለት የትግራይ ክልል የፖሊስ ኮሚሽን አደረጃጀት ስልጣን እና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 56/1994 አንቀፅ 2 ንኡስ አንፅ2 የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል።
2. ኮሚሽን ማለት በአዋጅ ቁጥር 56/1994 የተቋቋመ የትግራይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን ነው።
3. ማሰልጠኛ ማእከል ማለት መደበኛ የፖሊስ ስልጠና የሚሰጥበት የትምህርት ተቋም ነው።
4. የህክምና ተቋም ማለት በፖሊስ ኮሚሽን ስር የሚገኝ የህክምና ክሊኒክ ወይንም በፖሊስ የህክምና አገልግሎት የሚሰጥ ሌላ ተቋምና ወይም የፌደራል ፖሊስ ሆስፒታል ነው።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 12.29

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	477

5. ናይ ማዕረግ ዕብየት ማለት ሓደ ፖሊስ ካብ ዝሓዞ ማዓርግ ቐጺሉ ናይ ማዕረግ ብርኪ ምዕባይ እዩ።

ኣንቀፅ 3 ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ደንቢ ኮሚሽነር ምክትል ኮሚሽነርን ብሲቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት ዝመሓደሩ ናይቲ ኮሚሽን ሰራሕተኛታት እንተይሓወሰ ኣብ ዝኾነ ኣባል ፖሊስ ዝፍፀም ይኸውን።

ኣንቀፅ 4 ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ እውን ዝምልከት እዩ

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምልመላ፣ ቑፃር፣

ስልጠና፣ ምደባ፣ ዝውውር

ዓንቀፅ 5 ምልመላን ቑፃርን፣

1. ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ረቛሓታት ዘማልእን ድሌት ዘለዎን ሰብ ንፖሊስነት ክምልመል ይኽእል።

ሀ. ዜግነት ኢትዮጵያዊ ዝኾነ፣

ለ.ሕገ-መንግስታት ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያን ብሄራዊ ክልል ትግራይ ተኣማኒ ዝኾነ፣

ሐ. ፅቡቕ ስነ-ምግባር ዘለዎ ኣብ ውሽጢ ሕብረተሰብ ብዲስፕሊን ወይ ስነ-ምግባሩ ፅቡቕ ስም ዘትረፈ፣

መ. ዕድሚኡ ካብ 18 ዓመት ዘይንእስ ካብ 30 ዓመት ዘይበዝሐ፣

ሠ. ናይ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውድብ ኣባል ዘይኮነ፣

ረ. 10ይ ክፍሊ ዘጠናቐቐን ልዕሊኡን፣ ካብ 10ይ ክፍሊ ንታሕቲ ንዝኾኑ ተሳትፎ ብሄር ብሄረሰባት ንምርግጋፅ ዝኽእል መመልመሊ ብርኪ ትምህርቲ ብመምርሒ ይውስን።

ሰ. ንፖሊስነት ንምምልማል ዘድልዩ ኣካላዊ ብቕዓትን ጥዕናን ዘማለአ፣

ሸ. ናይ ገበን ሪከርድ ዘይብሉ፣

ቀ. ናይዚ ክልል ናይ ስራሕ ቋንቋ ዝኽእል፣

በ. ብፖሊስነት ንምግልጋል ፍቓደኛ ዝኾነ፣

ተ. ናይዚ ክልል ናይ ስራሕ ቋንቋ ዝኽእል፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ንፖሊስነት ዝግበር ምልመላ

5. የመአረግ እድገት ማለት አንድ ፖሊስ ከያዘው ማአረግ ቀጥሎ ወዳለው የመአረግ ደረጃ ማደግ ነው።

አንቀፅ 3 የደንቡ ተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በሲቪል ህንግ መሰረት የሚወዳደሩ ሰራተኞች ኮሚሽነር እና ምክትል ኮሚሽነር ሳይጭምር በማንኛውም ፖሊስ አባል ላይ የሚፈፀም ይሆናል።

አንቀፅ 4 የፆታ አገላለፅ

በዚህ ደንብ በወንድ ፆታ የተገለፁት ሁሉ ሴት ፆታንም የሚመለከት ነው።

ክፍል ሁለት

ስለ ምልመላ፣ቅጥር፣

ስልጠና፣ ምደባና ዝውውር

አንቀፅ 5 ምልምላ እና ቅጥር፣

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት መስፈርቶችን የሚያሟላ እና ፍላጎት ያለው ሰው ለፖሊስነት ሊመለመል ይችላል።

ሀ. ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ የሆነ

ለ. ለኢትዮጵያን ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት እና ትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ-መንግስት ታማኝ የሆነ

ሐ. ጥሩ ስነምግባር ያለው፣ ሕብረተሰቡ ውስጥ በድስፕሊኑ ወይ በስነ-ምግባሩ መልካም ስም ያተረፈ፣

መ. እድሜው ከ18 ዓመት ያላነሰና ከ30 ዓመት ያልበለጠ።

ሠ. የማንኛውም ፖለቲካ ድርጅት አባል ያልሆነ፣

ረ. 10ኛ ክፍል ያጠናቀቀና ከዛ በላይ፣ ከ10ኛ ክፍል በታች ለሆኑት የብሄር ብሄረሰቦች ተሳትፎ ለማረጋገጥ የሚያስችል የመመልመያ ትምህርት ደረጃ አስፈላጊ ሆነ በመመሪያ ይወሰናል።

ሰ. ለፖሊስነት ለመመልመል አስፈላጊ የሆነ አካላዊ ብቃትና የተሟላ ጤንነት ያለው።

ሸ. የወንጀል ሪከርድ የሌለው

ቀ. የክልሉ ነዋሪ የሆነ

በ. በፖሊስነት ለማገልገል ፍቃደኛ የሆነ፣

ተ. የክልሉ የስራ ቋንቋ የሚችል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ1 የተደነገገው እንዳለ ሆኖ ለፖሊስነት በሚደረግ ምልመላ

ናይ ብሂረሰባት ሚዛናዊ ተዋፅኦ ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ።

3. ብውፅኢት ምስ ደቂ ተባዕትዮ ማዕረ ንዝኾና ወይ ተቐራራቢ ውፅኢት ዘለወን ደቂንስትዮ ተወዳደርቲ ናይ ቁፃር ቀዳምነት ይረኽባ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

4. ናይ ፖሊስ ምልመላን ከይዲ ምልከታን እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይውሰን፣

5. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ንፖሊስነት ዝተመልመለ ዝኾነ ሰብ በቲ ኮሚሽን ዝዳሎ ናይ ቁፃር ውዕሊ ይፍፅም፣ ቁፅር ዝፀንዓሉ እዋን ኣብቲ ናይ ቁፅር ውዕሊ ክግለፅ ኣለዎ።

6. ዝኾነ ንፖሊስነት ዝተቖፀረ ሰብ ን7 ዓመት ናይ ምግልጋል ግቡእ ኣለዎ።

7. ናይ ፖሊስ ምልመላ ናይ ህዝቢ ተሳትፎ መሰረት ዝገበረ ይኸውን፣

ዓንቀፅ 6 ስልጠና

1. ዝኾነ ፖሊስ ፖሊሳዊ ግልጋሎት ቅድሚ ምጅማሩ መሰረታዊ ናይ ፖሊስ ስልጠና ክወሃቦ ኣለዎ።
2. ዕላማቲ ስልጠና ንምኽባር ሕገ-መንግስታት ኢትዮጵያ ክልል ትግራይን ጠጠው ዝበለ ብቕዓት ዘለዎ ፖሊስ ንምፍጣር እዩ።
3. ናይቲ ስልጠና ዓይነታት ኣብ ሰለስተ ዝምቀሉ ኮይኖም፣ ንሳቶም'ውን፦
 ሀ. መሰረታዊ ናይ ፖሊስ ስልጠና
 ለ. ምስ ፖሊሳዊ ስራሕቲ ዝራኸቡ ዝተፈላላዩ ናይ ሙያ ስልጠናታትን፣ ወይ ክዓ፣
 ሐ.ንኣመራርሓ ዘብቅዑ ስልጠናታትን እዮም።
4. ነቲ ስልጠና ንምፍፃም ዘድልይ ዝርዝር ኩነታት እቲ ኮሚሽን ብዝውፅኦ መምርሒ መሰረት ይውሰን።
5. ዝኾነ ሰልጣኒ ኣብ እዋን ስልጠና፣

ሀ. ምግቢ፣ ግልጋሎት መደቀሲ ክዳን፣ ጫማ፣ ናይ ዕሕፈት መሳርሒ ከም እውን ናይ ጁባ ገንዘብ ይረክብ፣ ዝርዝሩ እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

ለ. እንትሓምም ነፃ ግልጋሎት ሕክምና ይረክብ።

ሐ. ኣብ ዝምደበሉ ናይ ስልጠና ፕሮግራም ናይ

የብሄረሰቦችን ሚዛናዊ ተዋፅኦ ከግምት ውስጥ ያስገባ መሆን አለበት።

3. በውጤታቸው ከወንዶች እኩል የሆኑ ሴት ተወዳዳሪዎች የቅድሚያ ቅጥር እድል ያገኛሉ። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወስናል።

4. የፖሊስ ምልመላና የማስታወቂያ ሂደት ኮሚሽኑ በሚወጣው መመሪያ መሰረት የሚወስነው የሆናል።

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ለፖሊስነት የተመለመለ ማንኛውም ሰው በኮሚሽኑ የተዘጋጀ የቅጥር ውል ይፈርማል። ቅጥሩ የሚጸናበት ጊዜ በቅጥር ውሉ መግለጽ አለበት።

6. ማንኛውም በፖሊስነት የተቀጠረ ሰው ለ7 ዓመት የማገልገል ግዴታ አለበት።

7. የፖሊስ ምልመላ የህዝብን ተሳትፎ መሰረት ያደረገ ይሆናል።

አንቀፅ 6 ስልጠና

1. ማንኛውም ፖሊስ ፖሊሳዊ ሙያውን ከመጀመሩ በፊት መሰረታዊ የፖሊስ ስልጠና ሊሰጠው ይገባል።
2. የስልጠናው አላማ የኢትዮጵያ እና የትግራይ ሕገ-መንግስት ለማስከበር የቆመ ከፍ ያለ ብቃት ያለው ፖሊስ ለመፍጠር ነው።
3. የስልጠናው አይነቶች በ3 የሚከፈሉ ሆነው፦

ሀ. መሰረታዊ የፖሊስ ስልጠና፣

ለ. ከፖሊሳዊ ሙያ ጋር የሚገናኙ የተለያዩ ስልጠናዎች እና

ሐ. ለአመራር የሚያበቁ ስልጠናዎች ናቸው።

4. ስልጠናዎችን ለማስፈፀም የማያስፈልጉ ዝርዝር ሁኔታዎች ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይወስናል
5. ማንኛውም ሰልጣኝ በስልጠና ወቅት፦

ሀ. ምግብ፣ የመኝታ አገልግሎት፣ ልብስ ጫማ እና የጽህፈት መሳሪያዎችን እንዲሁም የኪስ ገንዘብ ያገኛል ዝርዝሩ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

ለ. ሲታመም ነፃ የህክምና አገልግሎት ያገኛል።

ሐ. በተመደበለት የስልጠና ፕሮግራም የመሳተፍ

ምስታፍ ግቡእ አለዎ።

መ. ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል ውሽጢ ደንብን መመርሕታትን የኽበር።

ሠ. ዝተመደበሉ ስልጠና ወይ ሙያ ንምቁራፅ ወይ ንምቕያር ወይ ንምንዋሕ እንትደሊ ነቲ ኮሚሽን ብቐዳምነት ክፍቀድ ኣለዎ።

ረ. ኣብ መሰልጠኒ ማእኸል እናሃለወ ዝበፅሖ ጉድኣት ኣካል ምጉዳልን ሓደጋ ሞትን ናይ ክልተ ወርሒ መሃይኡ ይኽፍሎ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 7 ቃለ መሓላ

1. ዝኾነ ኣባል ፖሊስ እዚ ክልል መሰረታዊ ናይ ፖሊስ ስልጠና ምስ አጠናቐቐ ስራሕ ቅድሚ ምጀማሩ ዝስዕብ ቓለ መሓላ ይፍፅም። "ኣነ...............ሕገ-መንግስታት ኢ.ትዮጵያን ብሄራዊ ክልል ትግራይን ብዝግባእ ንምሕላውን ሕጊ ንምኽባርን ገበን ብቕንዕና ንምክልኻልን ንህዝቢ ብሓቀኝነትን ብተኣማንነትን ንምግልጋል ቓል ይኣቱ"
2. እቲ ዝተፈፀመ ቃለ-መሓላበቲ ፖሊስ ተፈሪሙ ምስ ውልቀ ማህደሩ ተተሓሒዙ ይቕመጥ።

ዓንቀፅ 8 ምደባ

ሓደ ሰልጣኒ ስልጠንኡ ምስ ወድአ ከከም አድላይነቱ ብዝሰልጠነሉ ሞያ በቲ ኮሚሽን ይምደብ።

ዓንቀፅ 9 ዝውውርን ብተጠባባቕነት ምምዳብን

1. ሓደ ሰልጣኒእቲ ኮሚሽን ንስራሕ አድላይ ኾይኑ እንትርኽቦ ዝኾነ ፖሊስ ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ፅዮ ብተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ብርክን መሃያን ካብ ሓደ ናይ ስራሕ መደብ ማዕረ ደረጃ ናብ ዘለዎ ካልእ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ቦታ ኣዛዊሩ ክሰርሖ ይኽእል።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብናይ ውሽጢ ዝውውር ክምላእ ዝኽእል ክፍቲ ናይ ስራሕ መደብ ማዕረ ደረጃ ናብ ዘለዎ ካልእ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ መደብ እንትህሉ ክዛወር ድሌት ዘለዎም ፖሊሳት እንትህልው እቲ ዝውውር ብውድድር ይፍፀም።
3. ኣብዚዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ

ግዴታ አለበት።

መ. የማሰልጠኛ ማእከሉ የውስጥ ደንብ እና መመሪያዎችን የማክበር ግዴታ አለበት።

ሠ. የተመደበበት ስልጠና ወይም ሙያ ለማቋረጥ፣ በቅድሚያ ኮሚሽኑን ማስፈቀድ አለበት።

ረ. በማሰልጠኛ ማእከሉ እያለ ለሚደርስበት ጉዳት፣ የአካልመጉደል፣ የሞት አደጋ የሁለት ወር ደመወዙ ይከፍለዋል። ዝርዝሩ በመመሪያው ይወሰናል።

አንቀፅ 7 ቃለ-መሃላ፦

1. ማንኛውም የክልሉ ፖሊስ አባል መሰረታዊ የፖሊስ ስልጠና አጠናቆ ስራ ከመጀመሩ በፊት ቀጥሎ የተመለከተውን ቃለ-መሃላ ይፈፅማል። "እኔ.....የኢትዮጵያ እና የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ-መንግስት በሚገባ ለማስጠበቅ፣ ሕግ ለማስከበር እና በታማኝነት ለማገልገል ቃል እገባለሁ።
2. የተፈፀመው ቃለ-መሃላ በፖሊሱ ከተፈረመ በኃላ ከፖሊሱ ግል ማህደር ጋር ተያይዞ ይመጣል።

ዓንቀፅ 8 ምደባ

አንድ ሰልጣኝ ስልጠናውን እንዳጠናቀቀ እንደየአስፈላጊነቱ በሰለጠነበት ሙያ በኮሚሽኑ ይመደባል።

አዓንቀፅ 9 ስለዝውውር እና በተጠባባቂነት መመደብ

1. ኮሚሽኑ ለስራው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ማንኛውንም ፖሊስ በመስሪያ ቤቱ ውስጥ በተመሳሳይ የስራ ደረጃና ደመወዝ ከአንድ የስራ መደብ እኩል ደረጃ ወደ አለው ሌላ ተመሳሳይ የስራ መደብ ወይንም ከአንድ የስራ ቦታ ወደ ሌላ የስራ ቦታ አዛውሮ ሊያሰራው ይችላል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት በውስጥ ዝውውር ሊሟላ የሚችል ክፍት የስራ መደብ ሲኖር ለመዛወር ፍላጎት ያላቸው ፖሊሶች ሲኖሩ ዝውውሩ በውድድር ይፈፀማል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ1 የተደነገገው

እንተሃለወ እውን እቲ ኮሚሽን እቲ ስራሕ ንክይብደል ናይ ሓደ ፖሊስ መሃያ እንተይነከየ ደረጅኡ ወይ ዝሓዞ ናይ ስራሕ ዓይነት እንተይሓለወ ካብ ሓደ ዓመት ንዘይነውሕ እዋን ብጊዚያዊነት ኣዛዊሩ ክሰርሖ ይኽእል።

4. ዝኾነ ፖሊስ ብምኽንያት ፀገም ጥዕና ብዝሓዞ ናይ ስራሕ መደብ ወይ ኣብ ዝተመደቦ ናይ ስራሕ ቦታ ንክሰርሕ ዘይምኽኣሉ ብሓኪም እንተረጋገፀ፡
   ሀ. ብተመሳሳሊ ብርኪ ክምደብ ዝኽእል ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታ እንተልዩ ብዝሓዞ ብርክን መሃያን ወይ
   ለ. ብተመሳሳሊ ብርኪ ንክምደብ ዝእኽል ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታ እንተዘይሃልዩ እቲ ፖሊስ ብዝተሓተ ብርኪ ንምስርሕ ፍቓደኛ እንተኾይኑ ደረጅኡ ቐኒሱ ናብ ዝሰማምዖ ናይ ስራሕ መደብ ወይ ናይ ስራሕ ቦታ ይዛወር።
5. ዘገድድ ኩነታት ኣብ ዘጋጥመሉ እዋን እቲ ኮሚሽን ሓደ ፖሊስ ልዕል ናብ ዝበለ ብርኪ ዘለዎ ናይ ስራሕ መደብ ብተጠባባቕነት መዲቡ ከሰርሖ ይኽእል እዩ። እዚ ክኾን እንተሎ እቲ ኮሚሽን ብዝወሰኖ መሰረት ናይ ተጠባባቒነት ኣበል ይኽፈሎ።
6. ሓደ ፖሊስ ካብ ሓደ ዓመት ንላዕሊ ብተጠባባቕነት መዲብካ ምስራሕ ኣይካኣልን።
7. ናይ ሓደ ፖሊስ ናይ ስራሕ መደብ ዝተሰረዘ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ፅሕፈት ተመሳሳሊ ደረጃ ናብ ዘለዎ ናይ ስራሕ መደብ ክዛወር ኣለዎ።

ክፍሊ ሰለስት

ስራሕ ስዓትን ዝተፈላለዩ ፍቓዳት

ዓንቀፅ 10 ስሩዕ ሰዓት ስራሕ ፣

1. ግልጋሎት ፖሊስ ኣብ መዓልተ ን24 ሰዓት፣ ኣብ ሰሙን ን7 መዓልቲ ኣብ ወርሒ፣ ን30 መዓልቲ ብዓመት ን365/6 መዓልታት ብዘይምቁራፅ ይውሃብ።
2. ዝኾነ ፖሊስ ስሩዕ ናይ ስራሕ ስዓቱ ብ መዓልቲ 8 ሰዓት ኾይኑ ኣብ ሰሙን ካብ 40 ሰዓት ክበልፅ የብሉን። ኾይኑ ግን ብህፁፅ ጉዳይ ወይ ክዓ ንፍሉይ ናይ ፖሊስ ስራሕቲ

ቢኖርም ኮሚሽኑ ስራው እንዳይበደል አንድን ፖሊስ ደመወዙን ሳይቀንስ ደረጃው ወይንም የያዘውን የስራ ዓይነት ሳይጠብቅ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ በጊዜያዊነት አዛውሮ ሊያሰራው ይችላል።

4. ማንኛውም ፖሊስ በጤና መታወክ ችግር ምክንያት በያዘው የስራ መደብ ወይንም በተመደበበት የስራ ቦታ መስራት እንደማይችል በሐኪም ሲረጋገጥ፡
   ሀ. በተመሳሳይ ደረጃ ሊመደብበት የሚቻል ክፍት የስራ መደብ ሲኖር በያዘው ደረጃ ወይንም
   ለ. በተመሳሳይ ደረጃ ሊመደብበት የሚቻል ክፍት የስራ ቦታ ከሌለም ፖሊሱ ዝቅ ባለው ደረጃ ለመስራት ፈቃደኛ ከሆነ ደረጃውን ቀንሶ የሚስማማው የስራ መደብ ወይንም የስራ ቦታ መዛወር ይችላል።
5. አስገዳጅ ሁኔታ ሲኖር ኮሚሽኑ አንድን ፖሊስ ከፍ ወዳለው የስራ መደብ በተጠባባቂነት ተመድቦ እንዲሰራ ሊያደርግ ይችላል። ይህ ሲሆንም ኮሚሽኑ በሚወስነው መሰረት የተጠባባቂነት አበል ይከፍለዋል።
6. የአንድን ፖሊስ ከአንድ ዓመት በላይ በተጠባባቂነት ማሰራት አይቻልም።
7. የአንድን ፖሊስ የስራ መደብ የተሰረዘ እንሆኖ በመስሪያ ቤቱ ውስጥ ተመሳሳይ ደረጃ ወዳለው የስራ መደብ መዛወር አለበት።

ክፍል ሶስት

የስራ ስአትና የተለያዩ ፍቃዶች

አንቀፅ 10 መደበኛ የስራ ሰዓት ፣

1. የፖሊስ አገልግሎት በቀን ለ24 ሰዓታት በሳምንት ለ7 ቀናት በወር ለ30 ቀናት እና በዓመት 365/6 ቀናት ያለመቋረጥ ይሰጣል።
2. ማንኛውም ፖሊስ መደበኛ የስራ ሰዓቱ በቀን ለ8 ሰዓታት ሆኖ በሳምንት ከ40 ሰዓታት መብለጥ የለበትም። ሆኖም ግን ለአስቸኳይ ጉዳይ ወይንም ለተለየ የፖሊስ

ትርፊ ሰዓት ስራሕ ክሰርሕ ብጠርናፊኡ እንድሕር ተኣዚዙ ክሰርሕ ኣለዎ። ንዝሰርሖሉ ትርፊ ሰዓት መክሓሓሲ ዕረፍቲ ይወሃቦ።

ዓንቀፅ 11 ዕላማ ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ

1. ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ ዝወሃብ እቲ ፖሊስ ንዝተወሰነ ጊዜ ብምዕራፍ ግልጋሎቱ ብዝተሓደሰ መንፈስ ንክቕፅል ንምኽኣል እዩ

ዓንቀፅ 12 መዓልትታት ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ

1. ሓደ ዓመት ዘገልገለ ፖሊስ 20 ናይ ስራሕ መዓልቲታት ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ ይረክብ
2. ካብ ሓደ ዓመት ንሓዕሊ ዘገልግለ ፖሊስ ንሕድሕድ ተወሳኺ ዓመት ሓደ ናይ ስራሕ መዓልቲ እናተወሰኸ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ይረክብ።ኮይኑ ግና እቲ ዝውሃቦ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቃድ ካብ 30 ናይ ስራሕ መዓልትታት ክበልፅ የብሉን።
3. እቲ ፖሊስ ኣብ ካልእ ናይ መንግስቲ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ቅድም ክብል ዝሃቦ ግልጋሎት እንተህሊዩን ኣፈፃፅማ ኣዚ ዓንቀፅ ዝሕሰብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 13 ኣወሃህባ ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ

1. ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ ብናይቲ ኮሚሽን ትልሚ መሰረት ብዝተኸኣለ መጠን ናይቲ ፖሊስ ድሌት ብምምዝዛን ብናይቲ ኮሚሽን ኣሰራርሓ መሰረት እቲ ፖሊስ ክፈልጦ ብምግባር ኣብ ውሽጢ እቲ በጀት ዓመት ይወሃብ።
2. ሓደ ፖሊስ ፍቓድ ኣብ ዝወሰደሉ እዋን ኣብ ዕረፍቲ ናይ ዝፀንሓሉ ናይ ሐደ ወርሒ መሃይኡ ንቐደም ክወስድ ይኽእል እዩ።
3. ፍሉይ ዝኾነ ኩነታት እንተዘይሃልዩ ወይኽዓ እቲ ፖሊስ ተመቓቒሉ ዝወሃቦ ሓቴቱ ናይ ቐረባ ሓለቕኡ እንተዘይፈቒድሉ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ከየተመቓቐለ ብሓደ ጊዜ ኣብ በጀት ዓመት ክውሃብ ኣለዎ።
4. ናይ ስራሕ ኩነታት ዘገድድ ነገር እንተልዩ ወይ ድማ ብፀጥታ ዘይምርግጋፅ ምኽንያት ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ክተሓላለፍ ይኽእል እዩ።

ስራ ትርፍ የስራ ሰዓት እንዲሰራ በአለቃው ከታዘዘ መስራት አለበት። ለሰራው ትርፍ የስራ ሰዓት ማካካሻ የሚሆን እረፍት ይሰጠዋል።

አንቀፅ 11 የዓመት እረፍት ፍቃድ ፣

1. የዓመት እረፍት ፍቃድ የሚሰጠውን ፖሊሱ ለተወሰነ ጊዜ አርፎ የሚሰጠውን አገልግሎት በአዲስ መንፈስ እንዲቀጥል ለማስቻል ነው።

አንቀፅ 12 የዓመት እረፍት ፍቃድ ቀኖች፣

1. አንድ ዓመት ያገለገለ ፖሊስ 20 የስራ ቀናት የዓመት እረፍት ፍቃድ ያገኛል።
2. ከአንድ ዓመት በላይ ያገለገለ ፖሊስ ለእያንዳንዱ ተጨማሪ ዓመት አንድየስራ ቀን እየተጨመረለት የዓመት እረፍት ፍቃዱ ያገኛል። ሆኖም ግን የሚሰጠው የአመት እረፍት ከ30 የሰራ ቀናት መብለጥ የለበትም።
3. ፖሊሱ በሌሎች የመንግስት መስሪያ ቤት ቀደም ሲል የሰጠው አገልግሎት ሲኖር ለዚህ አንቀፅ አፈፃፀም የሚታሰብ ይሆናል።

አንቀፅ 13 የዓመት እረፍት ፍቃድ አሰጣጥ፣

1. የዓመት እረፍት ፍቃድ የኮሚሽኑን እቅድ /ፕላን/ መሰረት በማድረግ የፖሊሱንም ፍላጎት በማመዛዘን በመ/ቤቱ አሰራር መሰረት ፖሊሱ እንዲያውቀው ተደርጎ በበጀት ዓመቱ ውስጥ ይሰጠዋል።
2. አንድ ፖሊሰ የአመት እረፍት በሚወስድበት ጊዜ በእረፍት ለሚቆይበት የአንድ ወር ደመወዙ አስቀድሞ መውሰድ ይችላል።
3. የተለየ ሁኔታ ከሌለ በስተቀር ወይንም ፖሊሱ ተከፋፍሎ እንዲሰጠው ጠይቆ የቅርብ ኃላፊው ካልፈቀደለት በስተቀር የዓመት እረፍት ፈቃድ ሳይከፋፈል በአንድ ጊዜ በበጀት ዓመቱ ውስጥ መስጠት አለበት።
4. የስራ ሁኔታ የሚያስገድድ ሲሆን ወይንም በፀጥታ አለመረጋጋት ምክንያት የዓመት እረፍት ፈቃድ ለሚቀጥለው ዓመት ሊተላለፍ ይችላል።

5. ናይ ስራሕ ኩነታት ኣገዳዲዎ እቲ ኮሚሽን ናይ ሓደ ፖሊስ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፈቓድ ኣብ በጀት ዓመት ክህቦ እንተዘይኪኢሉ እቲ ኮሚሽነር ወይ ዝምልከቶ ላዕላዋይ ሓላፊ ንክልተ ናይ በጀት ዓመት ክተሓላለፎ ይኽእል። ኮይኑ ግና እቲ ፖሊስ ዘይተጠቐመሉ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፈቓድ ኣብ ሳልሳይ በጀት ዓመት ክወሃቦ አለዎ።

6. ናይዚ ደንቢ ክልቲኦም ዓንቀፃት ከምዘለውዎም በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ ሓደ መሰረት ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ን2 ዓመት ዝተሓላለፈሉ ፖሊስ ዝተሓላለፈ ዓመት ዕረፍቲ ፍርቁ ብገንዘብ ተለዊጡ ንክዋሃቦ ምሕታት ይካል እዩ።

ዓንቀፅ 14 ፍቓድ ወሊድ

1. ነፍሰፁር ፖሊስ

ሀ. ሓኪም ብዝእዝዞ መሰረት ምስ ጥንሳ ብዝተኣሳሰረ ምርመራ ንምግባር መሃያ ዝኽፈሎ ፍቓድ ይውሃብ።

ለ. ቅድሚ ምውላዳ ዕረፍቲ ንክትወስድ ሓኪም እንተኣዚዙ መሃያ ዝኽፈሎ ዕረፍቲ ይውሃባ።

2. ናይ መውለዲ ጊዚኣ እንትቃረብ ክወልድ እየ ኢላ ካብ ዝገመተትሉ ቅድሚኡ 30 ተኸታታልቲ መዓልቲታት ናይ ቅድመ ወሊድ ፍቓድ ምኡውን ምስ ወለደት ካብ ዝወለደትሉ ዕለት ጀሚሩ 60 ተኸታታልቲ መዓልቲታት ናይ ወሊድ ፍቓድ ምስ መሃያ ይውሃብ።

3. ዝወሰደቶ ፍቓድ ቅድመ ወሊድ ክውዳእ ከሎ እንተዘይወሊዳ ክሳብ እትወልደሉ ዘሎ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ፈቓድ ኣብቲ በጀት ዓመት ካብ ዝህለዎ ናይ ዓመት ዕረፍት ወይ ዘይብላ እንኾይኑ ኣብቲ ዝቕፅል በጀት ዓመት ካብ ዝህልዎ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፈቓድ ይንክ/ ይትካእ/።

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተወሰነ ናይ ወሊድ ፈቓድ ምስወድኣት እንተሓሚማን ተወሳኺ ፍቃድ ዘድልያ ምዃኑ ብሓኪም እንተተረጋጊፁን ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 15 ብዝተደንገገ መሰረት ናይ ሕማም ፍቓድ

5. የስራ ሁኔታ ሲያስገድደው ኮሚሽኑ የአንድ ፖሊስ ዓመታዊ የእረፍት ፈቃድ በጀት ዓመት ውስጥ ሊሰጠው ካልቻለ ኮሚሽነሩ ወይም የሚመለከተው ከፍተኛ ኃላፊ ለሁለት የበጀት ዓመት ያህል ሊያስተላልፈው ይችላል። ሆኖም ግን ፖሊሱ ያልተጠቀመበት የአመት እረፍት ፈቃድ በሶስተኛው አመት ሊሰጠው ይገባል።

6. የዚህ ደንብ ሁለቱ አንቀፆች እንዳሉ ሆነው በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የዓመት እረፍቱ ለሁለት ዓመት የተላለፈለት ፖሊስ የተላለፈው የአመት እረፍት ግማሹ በገንዘብ ተለውጦ እንዲሰጠው መጠየቅ ይችላል።

አንቀፅ 14 የወሊድ ፍቃድ፦

1. ነፍሰጡር ፖሊስ

ሀ. ከእርግዝናዋ ጋር በተያያዘ መልኩ ምርመራ ለማድረግ ሀኪም በሚያዘው መሰረት ደመወዝ የሚከፈልበት ፍቃድ ይሰጣታል።

ለ. ከመውለድዋ በጀት ሐኪም እረፍት እንድታደርግ ካዘዛት ደመወዝ የሚፈልበት የእረፍት ፈቃድ ይሰጣታል

2. የመውለጃ ጌዜዋ ሲቃረብ እወልዳለሁ ብላ ከገመተችው ዕለት አስቀድሞ 30 ተከታታይ ቀናት፣ ከወለደች በኃላ ደግሞ ከወለደችበት ቀናት ጀምሮ የ60 ተከታታይ ቀናት የወሊድ ፈቃድ ከነደመወዝዋ ይሰጣታል።

3. የወሰደችው የቅድመ ወሊድ ፍቃድ ሲያልቅ ያልወለደች እንደሆነ እስክትወልድ ድረስ ያሉት የስራ ቀናት፣ በጀት አመቱ ከሚኖሩት የዓመት እረፍት ፈቃድ ወይንም ደግሞ በበጀት ዓመቱ ውስጥ የአመት እረፍት የሌላት ከሆነ ከሚቀጥለው የበጀት ዓመት ከሚኖራት የአመት እረፍቷ የሚቀነስ ይሆናል።

4. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የተወሰነላት የወሊድ እረፍት ፍቃድ እንደጨረሰች ከታመመችና ተጨማሪ ፍቃድ የሚያስፈልጋት መሆኑ በሐኪም ከተረጋገጠ በዚሁ ደንብ አንቀፅ 15 በተደነገገው መሰረት

ክትወስድ ትኽእል።

ዓንቀፅ 15 ፍቓድ ሕማም

1. ዝኾነ ፖሊስ ብምኽንያት ሕማም ስራሕ ንምስራሕ ንተዘይክኢሉ ፈቓድ ሕማም ይውሃቦ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ንፖሊስ ዝውሃብ ፍቓድ ሕማም ንተኸታታሊ ወይ ድማ ኣብዝተፈላለየ እዋን ንተወሰዶውን ሕማሙ ካብ ዝጀመሮ ናይ መጀመሪያ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ዘሎ 12 ወርሒ ውስጢ ካብ 8 ወርሒ ወይኻዓ ኣብ አርባዕተ ዓመት ውሽጢ ካብ ዓሰርተ ክልተ ወርሒ ክበልፅ የብሉን።
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝውሃብ ፍቓድ ሕማም ነተን መጀመረታ 3 ወርሒ ምስ ሙሉእ መሃያኡን ንዝቕፅል። ሰለስተ ኣዋርሕ ምስ ፍርቂ መሃያ ከምኡውን ንመወዳእታ ክልተ ኣዋርሕ ብዘይ መሃያ ዝውሃብ ይኸውን።
4. ዝኾነ ፖሊስ እንትሓምም፦
   ሀ. ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት እንተዘይጋጢምዎ ብዝተኸአለ መጠን ዝሓመመ ምኻኑ ንመስሪያቤት ክፍልጥ ኣለዎ።
   ለ. ብሕማም ምኽንያት ብተኸታታሊ ካብ ሰለስተ መዓልቲ ወይ ኣብ ሓደ ናይ በጀት ዓመት ካብ ሽዱሽተ መዓልቲ ንላዕሊ ካብ ስራሕ ዝተረፈ እንኾይኑ ዝሓመመ ንምኻኑ ናይ ሕክምና መረዳአታ ከቕርብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 16 ኣብ ስራሕ ብዝበፅሕ ጉድኣት ወይ ሓደጋ ምኽንያት ዝወሃብ ፍቓድ ሕክምና፦

1. በምክንያት ስራሕ ጉድኣት ብዝበፅሖ ፖሊስ ዘድልዮ ናይ ሕክምና ወፃኢታት በቲ ኮሚሽን ይሽፈን።
2. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ዝበፅሖ ፖሊስ ካብ ጉድኣትድሒኑ ናብ ስርሑ ክሳብ ዝምለስ ወይ ብምኽንያት እቲ ጉድኣት ንሓዋሩ ክሰርሕ ዘይኽእል ምኻኑ ብናይ ሕክምና መረዳታ ክሳብ ዝረጋገፅ ፍቓድ ምስ ሙሉእ

የሕመም ፍቃድ ልትወስድ ትችላለች።

አንቀፅ 15 የሕመም ፍቃድ

1. ማንኛውም ፖሊስ በህመም ምክንያት ስራ ለመስራት እስካልቻለ የህመም ፍቃድ ይሰጠዋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ለፖሊስ የሚሰጠው የህመም ፍቃድ በተከታታይ ወይንም በተለያየ ወቅት የጊዜ /ጊዜ/ የሚወስደው ፍቃድ ቢወስድም ህመሙ ከጀመረበት የመጀመሪያ ቀን ጀምሮ ባሉት 12 ወራት ውስጥ ከ8 ወራት ወይንም በ4 ዓመት ውስጥ በ12 ወራት ውስጥ መብለጥ የለበትም።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የሚሰጠው የህመም ፍቃድ ለመጀመሪያዎቹ 3ቱ ወራት ሙሉ ደመወዝ ለሚቀጥሉት 3 ወራት ደግሞ ግማሽ ደመወዝ እንዲሁም ለመጨረሻዎች ሁለት ወራት ያለደመወዝ የሚሰጥ ይሆናል።
4. ማንኛውም ፖሊስ ሲታመም፦
   ሀ.ከአቅሙ በላይ የሆነ ምክንያት ካላጋጠመሙው በስተቀር መታመሙን ለመስሪያ ቤቱ ማሳወቅ አለበት።
   ለ. በተከታታይ ከ3 ቀናት ወይንም በአንድ የበጀት ዓመት ከ6 ቀናት በላይ በህመም ምክንያት ከስራ የቀረ እንደሆነ የታመመ ስለመሆኑ የህክምና ማስረጃ ማቅረብ አለበት።

አንቀፅ 16 በስራ ላይ የሚያጋጥመው አደጋ ወይም ጉዳት ምክንያት ስለሚሰጥ የህክምና ፈቃድ፦

1. በስራ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት ፖሊስ ተገቢው የህክምና ወጪዎቹ በኮሚሽኑ ይሸፈናል
2. በስራ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት ፖሊስ ከህመሙ ድኖ ወደ ስራው እስኪመለስ ወይንም በደረሰበት አደጋ እስከመጨረሻው መስራት የማይችል መሆኑን በህክምና ማስረጃ እስኪረጋገጥ

መሃይኡ ይወሃብ። ኮይኑ ግና እቲ ዝውሃብ ፍቓድ ሕማም ኣብ ዝኾነ እዋን ካብ 12 ኣዋርሕ ክበልፅ የብሉን።

3. ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ክልተ ኣዋርሕ ካብ ሕማሙ ድሒኑ ናብ ስርሑ ክምለስ ዘይኽእል ምዃኑ ብሕክምና መረዳእታ እንተተረጋጊፁ ኣብ ስራሕ ብዝበፅሖ ጉድኣት ምኽንያት መሉእ ወይ ብኸፊል ንሓዋሩ ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሳኣነ እንተኾይኑ ኣግባብ ብዘለዎ ናይ ጡረታ ሕጊ ዝተዋሃበ መሰል ይሕለውሉ።
4. እቲ ፖሊሲ ዝውሃቦ ሕክምና ብዝግባእ ብዘይምክትታሉ ወይ ብሓኪም ዝተወሃቦ ትእዛዝ ብዘይምኽባሩ እቲ ሕክምና ዘንተተ እንተኾይኑ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝወሃብ ናይ ህክምና ግልጋሎትን ፍቓድን ይቋረፅ።

5. ብዝበፅሖ ሓደጋ ምኽንያት ዝሞተ እንተኾይኑ ኣግባብ ብዘለዎ ናይ ጡረታ ሕጊ መሰረት ናይ ጡረታ ኣበልን ሕጋዊ ሰብ መሰል ይኸፈል።
6. ነዚ ደንቢ ተፈፃምነት ኣብ ስራሕ እናሓለዎ ዝበፅሖ ጉድኣት ኣመኪልቱ ኣግባብነት ዘለዎ ናይ መስርሕን ሰራሕተኛን ሕጊ ዝተወሃቦ ትርጉም ይሕዝ።

ኣንቀፅ 17 ፍቓድ መርዓ

ዝኾነ ፖሊስ መርዓ እንትፍፅም ሰልስተ ናይ ስራሕ መዓልታት ፍቓድ መርዓ ምስ መሃያኡ ይውሃብ።

ኣንቀፅ 18 ፍቓድ ሀዘን

1. ዝኾነ ፖሊስ በዓልቲ ሓዳሩ፣ ውላዱ፣ ወለዱ ወይ ክሳብ ካልኣይ ብርኪ ዝቑፀሩ ናይ ስጋ ወይ መውስቦ ዘመድ እንተሞይትዎ መሃያ ዝኸፈሎ ናይ ሰለስተ ተኸታታሊ መዓልታት ፍቓድ ሐዘን ይውሃቦ።
2. እቲ ፖሊስ በዚ ዓንቀፀ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ናይ ቀረባ ዘመዱ ወይከዓ ፈታዊኡ እንተሞይትዎ መሃያ ዝከፈሎ ናይ ሓደ መዓልቲ ፍቓድ ሓዘን ይወሃቦ ኮይኑ ግና በዚ ምክንያት ዝወሃብ ፍቓድ ሓዘን ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ካብ ሽዱሽተ መዓልቲታት

ድረስ የህመም ፈቃድ ከነሙሉ ደመወዙ ይሰጠዋል። ሆኖም ግን የማሰጠው የህመም ፈቃድ በማንኛውም ጊዜ ከ12 ወራት መብለጥ የለበትም።
3. በ12 ወራት ውስጥ ታክሞ ድኖ ወደ ስራ መመለስ የማይችል መሆኑን በህክምና ማስረጃሲረጋገጥ በስራ ላይ በሚደርስ ጉዳት ምክንያት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ዘላቂነት የመስራት ችሎታ ያጣ እንደሆነ አግባብነት ባለው የጡረታ ህግ የተሰጠው መብት ይከበርለታል።

4. ፖሊስ ህምናውን በተገቢው መንገድ ባለመከታተል ወይንም በሐኪም የተሰጠውን ትእዛዝ ባለማክበር ህክምናውን የሚያጓትት ከሆነ በዚህ አንቀፅ በንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 መሰረት የሚሰጠው የህክምና አገልግሎት እና ፈቃድ ይቋረጠል።
5. በደረሰበት አደጋ ምክንያት የሞተ እንደሆነ አግባብ ባለው የጡረታ ሕግ መሰረት የጡረታ አበል ለሕጋዊ ባለመብቶች ይከፈላል።
6. ለዚህ ደንብ ተፈፃሚነት በስራ ላይ የማደርስ ጉዳትን በተመለከተ አግባብነት ባለው የአሰሪናሰራተኛ ጉዳይ ሕግ የተሰጠው ትርጉም ይይዛል።

አንቀፅ 17 የጋብቻ ፍቃድ

ማንኛውም ፖሊስ ጋብቻ ሲፈፅም ሶስት የስራ ቀናት የጋብቻ ፈቃድ ከነደመወዙ ይሰጠዋል።

አንቀፅ 18 የሀዘን ፍቃድ

1. ማንኛውም ፖሊስ የትዳር ጓደኛው ልጁ ወይንም እስከ ሁለተኛ ደረጃ የሚቆጠር የስጋ ወይንም የጋብቻ ዘመድ ከሞተበት ደመወዝ የሚከፈልበት 3 ተከታታይ የስራ ቀናት የህዝብን ፈቃድ ይሰጠዋል።
2. ፖሊሱ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ከተገለፀው ውጭ የቅርብ ዘመድ ውይም ወዳጆቹ የሞቱበት ከሆነ መወዝ የሚከፈልበት የአንድ ቀን የህዝብን ፈቃድ ይሰጠዋል ሆኖም በዚህ ምክንያት የሚሰጠው የሀዘን ፈቃድ አንድ የበጀት

ክበልፅ የብሉን

ኣንቀፅ 19 መሃያ ዝኸፈሎ ፍሉይ ፍቓድ
ዝኾነ ፖሊስ፦

1. ካብ ቤት ፍርዲ ወይ ካልኦት ስልጣን ዘለዎም ኣካላት መፀዋዕታት እንትበፅሖ ዝተፀወዓሉ ዋኒን ክሳብ ዝውዳእ፣
2. ብመረፃ ህዝቢ ስልጣን ዝሕዙ ናይ መንግስቲ ሓለፍቲ ንምምራፅ እንትኸውን እቲ መረፃ ንዝወሰደ ጊዜ፣
3. በቲ ኮሚሽን ትልሚ ወይከዓ ብናይ ውልቀ ፃዕሪ ዝተረኸበ ናይ ትምህርቲ ዕድል ኣብ ውሽጢ ዓዲ ወይ ድማ ኣብ ወፃኢ ዓዲ ክመሃር እንትውስን እቲ ትምህርቲ ንዝወስዶ ጊዜ
4. ኣብ ስራሕ እናሃለወ ንዝወሰዶ ትምህርቲ ፈተና እቲ ፈተና ክሳብ ዝውዳእ መሃያ ዝኸፈሎ ፍሉይ ፍቓድ ይውሃቦ

ኣንቀፅ 20 ብዙይ መሃያ ዝወሃብ ፍሉይ ፍቓድ
ዝኾነ ፖሊስ ብቑዕ ምኽንያት እንተቕሪቡ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ረብሓ ዘይጎድእ እንተኾይኑ ንቀረባ ሓለቕኡ ሓቲቱ መሃያ ዘይኸፈሎ ፍሉይ ፍቓድ ክወሃቦ ይካኣል ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን።

ኣንቀፅ 21 ግልጋሎት ሕክምና

1. ዝኾነ ፖሊስ ብናይ ሕክምና ትካል ዝውሃብ ዝኾነ ግልጋሎት ሕክምና ብነፃ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
2. ናይ ዝኾነ ፖሊስ በዓልቲ ሓዳር፣ ኣካለ መጠን ዘይበፅሑ ውላድ ብናይ ፖሊስ ሕክምና ትካል ነፃ ግልጋሎት ሕክምና ይረኽቡ።
3. ዝኾነ ፖሊስ በዚ ደንቢ መሰረት ንዝረኸቦ ናይ ሕክምና ግልጋሎት ዘዋፅኦ ወይ ዝኸፍሎ መጠን ገንዘብ እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።
4. እቲ ኮሚሽን፦
   ሀ. ብጡረታ ንዝተገለሉ ፖሊሳት
   ለ. ካብ ፖሊስ ወፃኢ ንዝለው ካልኦት ሰራሕተኛታት እናከፈሉ ናይ ሕክምና

ዓመት ከስድስት ቀናት መብለጥ የለበትም።

አንቀፅ 19 ከደመወዝ ጋር የሚፈቀድ ልዩ ፍቃድ
ማንኛውም ፖሊስ

1. ማንኛውም ፖሊስ ወይንም ሌሎች ስልጣን ካላቸው አካላት ጥሪ ሲደርሰው የተጠራበትን ጉዳይ እስኪፈፀም
2. በዚህ ምርጫ ስልጣን የሚይዙ የመንግስት ኃላፊዎች ለመምረጥ ሲሆን ምርጫው ለሚወስደው ጊዜ፣
3. በኮሚሽኑ እቅድ ወይንም በግል ጥረት የተገኘን የትምህርት እድል በአገር ውስጥ ወይንም በውጭ አገር እንዲማር ሲወሰን ትምህርቱ ለሚወስደው ጊዜ
4. በስራ ላይ እያለ ለሚወስደው ትምህርት ፈተና ፈተናው ለሚወስደው ጊዜ ደሞዝ የሚከፈልበት ልዩ ፈቃድ ይሰጠዋል።

አንቀፅ 20 ያለደመወዝ ስለሚሰጥ ልዩ ፍቃድ
ማንኛውም ፖሊስ ብቁ ምክንያት በማቅረብ የጽሕፈት ቤቱን ጥቅም የማይጎዳ እስከሆነ ድረስ ለቅርብ አለቃው ጠይቆ ደመወዝ የማይከፈልበት ልዩ ፈቃድ ሊሰጠው ይችላል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 21 የህክምና አገልግሎት፦

1. ማንኛውም ፖሊስ በፖሊስ የህክምና ተቋማት ዘንድ የሚሰጠውን ማንኛውንም አይነት የህክምና አገልግሎት በነፃ የማግኘት መብት ይኖረዋል።
2. የማንኛውም ፖሊስ ባለትዳሩ እና አካላ መጠን ያልደረሱ ልጆቹ በፖሊስ የሕክምና ተቋማት ነፃ የህክምና አገልግሎት ያገኛሉ።
3. ማንኛውም ፖሊስ በዚህ ደንብ መሰረት ለሚገኘው የህክምና አገልግሎት የሚያዋጣው የገንዘብ መጠን ኮሚሽኑ በሚወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፅማል
4. ኮሚሽኑ፦
   ሀ. በጡረታ ለተገለሉ ፖሊሶች
   ለ. ከፖሊስ ውጪ ላሉ ሌሎች ሰራተኞች እየከፈሉ የህክምና አገልግሎት

ግል,ጋሎት ዝረከቡሉ ኩነታት ብዝምልከት ዝርዝር መምርሒ የውፅእ።

ክፍሊ አርባዕተ
ብዛዕባ መሃያ

ኣንቀፅ 22 መሃያን አበልን

1. ዝኾነ ፖሊስ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዝወሰኖ መሰረትታ

ሀ.ንዝተመደበሉ ናይ ስራሕ መደብ መሃያ ይኽፈል።

ለ.ናይቀለብ መጓዓዓዝን ከከም አድላይነቱ ዝውሰን ካሊእ ምስ ስርሑ ብዝተተሓሐዘ ዝኽፈል አበል ክኸፍሉ ይኽእል።

2. ፖሊስ መሃያ ዝኽፈሎ ኣብ መወዳእታ ዕለት እቲ ወርሒ ይኸውን።

3. ዝኾነ ፖሊስ ብመሰረት ደንቢን መምርሕን ፋይናንስ ከም ካልኦት ሰራሕተኛታት መንግስቲ መሃያኡ ኣቐዲሙ ክልቃሕ ይኽእል እዩ።

ኣንቀፅ 23 ስኬል መሃያ

1. እቲ ኮሚሽን ንፖሊስነት ዘገልግል ስኬል መሃያ ኣፅኒዑ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ የቕርብ። እንተፍቀደ ኣብ ተግባር የውዕል። አፈፃፅምኡ ይቆፃፀር።

2. ስኬል እቲ መሃያ ንሕድ ሕድ ደረጃ ስራሕ መበገስን መብፅሕን መሃያ ከምኡ ውን በቢእዋን ዝግበር ወሰኽ መሃያ ዘመልከቱ እርከናት ይህልውዎ።

ኣንቀፅ 24 ወሰኽ መሃያን

1. ወሰኽ መሃያ ፖሊስ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዝወሰኖ ጊዜ /እዋን/ ዝፍፀም ይኸውን።

2. ኣፅጋቢ ዝለዓለ ወይ አዝዩ ዝላዓለ ውፅኢት አፈፃፅማ ስራሕ ዝረኸቡ ፖሊሳት ከከም ውፅኢት አፈፃፅማ ስርሖም መጠኑ /ዓቐኑ/ ዝተፈላለየ ወሰኽ መሃያ ይረኽቡ።

3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋገ ዘፅግብ ውፅኢት አፈፃፅማ ስራሕ ንዘይረኸበ ፖሊስ ተፈፃሚ አይኸውንን።

4. ዘፅግብ ስራሕ አፈፃፅማ ዝረኸበ ፖሊስ ነቲ ዝሓዞ ማዓረግ በዚ በቢክልተ ዓመት እርከን ይረክብ።

የሚገኙበት ሁኔታን በሚመለከት ዝርዝር መመሪያ ያወጣል

ክፍል አራት
ስለደመወዝ

አንቀፅ 22 ደመወዝና አበል

1. ማንኛውም ፖሊስ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወስነው መሰረት

ሀ. ለተመደበለት የስራ መደብ ደመወዝ ይከፈለዋልዋ።

ለ. የቀለብ፣ የማጓጓዣ እና እንደየአስፈላጊነቱ የሚወሰነው ሌላ ከስራው ጋር በተያያዘ የሚከፈል አበል ሊከፈለው ይችላል።

2. የፖሊሱ ደመወዝ የሚከፈለው በወሩ የመጨረሻ ቀን ይሆናል።

3. ማንኛውም ፖሊስ በፋይናንስ መመሪያና ደንብ መሰረት እንደሌላው የመንግስት ሰራተኛ ከደመወዙ ሊበደር ይችላል።

አንቀፅ 23 ደመወዝና አበል

1. ኮሚሽኑ ለፖሊስ የሚያገለግል የደመወዝ ስኬል አጥንቶ ለስራ አስፈፃሚ ለካብኔ ያቀርባል። ሲፈቀድ አፈፃፀሙ ይቆጣጠራል።

2. የደመወዙ ስኬል ለእያንዳንዱ ስራ መነሻና መድረሻ ደመወዝ እንዲሁም በየጊዜው የሚደረገው የደመወዝ ጭማሪ የሚያመለክቱ እርከኖች ይኖሩታል።

አንቀፅ 24 ስለደመወዝና ስኬል

1. የፖሊስ የደመወዝ ጭማሪ የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወስነው ጊዜ የሚፈፀም ይሆናል።

2. አጥጋቢ፣ ከፍተኛ፣ ወይንም በጣም ከፍተኛ የስራ አፈፃፀም ውጤታቸው የተለያየ መጠን ያለው ደመወዝ ጭማሪ ያገኛሉ።

3. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ አጥጋቢ የስራ አፈፃፀም ውጤት ላላገኙ ፖሊስ ተፈፃሚ አይሆንም።

4. አጥጋቢ የስራ አፈፃፀም ውጤት ያገኘ ፖሊስ ለያዘው ማእርግ በየሁለት ዓመት እርከን ያገኛል።

አንቀፅ 25
መሃያ ምሓዝን ምቑራፅን
1. ናይ ዝኾነ ፖሊስ መሃያ፦
   ሀ. ብናይቲ ፖሊስ ስምዕነት፣
   ለ. ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ወይ፣
   ሐ. ብመሰረት እዚ ደንቢ እንተዘይኮይኑ ክተሓዝ ወይ ድማ ክቑረፅ አይኽእልን።
2. እዚ ደንቢ ብካልእ ኩነታት እንተዘይተደንጊጉ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 /ለ/ ወይ /ሐ/ መሰረት ካብቲ ኣጠቓላሊ መሃይኡ ሲሶ 1/3 ክበልፅ የብሉን።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ብዛዕባ ኣተሓሕዛ መረዳእታን ገምጋምን አፈፃፅማ ስራሕ
አንቀፅ 26 ውልቀ ማህደር
1. እቲ ኮሚሽን ናይ ሕድ ሕድ አባል ፖሊስ አድለይቲ መረዳእታታት ኣብ ውልቀ ማህደሮም ክተሓዝ ይግበር።
2. ዝኾነ ፖሊስ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ዝተተሓሓዙ መረዳታታት ናይ ምርኣይን እንተደልዩ አውን ቅዳሕ ናይ ምውሳድ መሰል አለዎ።
3. ዝምልከቶም ናይ ሰራሕተኛ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት እንተዘይኮኖም ኮሚሽነር ወይ ድማ ምክትል ኮሚሽነር እንተይፈቐደ ወይ ኣብ ዞቦን ወረዳን ዘለው ሓለፍቲ እንተይፈቐደ ማንም ሰብ ናይ ዝኾነ ፖሊስ ውልቀ ማህደር ክርኢ ኣይኽእልን።
4. ዝምልከቶ ፖሊስ እንተይፈለጠ ዝኾነ መረዳእታ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ምቕማጥ ዝተከልከለ እዩ።

አንቀፅ 27 ስታትስቲካዊ መረዳእታታት
እቲ ኮሚሽን ንኣባላት ፖሊስ ዝምልከት ስታትስቲካዊ መረዳእታታት ናይ ምእካብ፣ ምጥንኻርን ምትንታንን ሓላፊነት አለዎ።

አንቀፅ 28 ዕላማ ገምጋም አፈፃፅማ ስራሕ
1. ዕላማ ገምጋም አፈፃፅማ ስራሕ ፖሊሳት፣
   ሀ. ስርሖምበቲ ዝድለ መጠን ፣ዕሬት ደረጃን ጊዜኡን ብዝተማልአ ኩነታት ንክፍፅም
   ለ. ጥንኩርን ድኹምን ጎኖም ክፍልጡ ናይ ስልጠና ድሌቶም ንምፅናዕ ንሓዋሩ፣
   ሐ. ንሓዋሩ አፈፃፅማ ስርሖም ንክመሓየሽን

አንቀፅ 25
ስለ ደመወዝና መያዝና መቁረጥ
1. ማንኛውም ፖሊስ ደመወዝ፦
   ሀ. በፖሊሱ ስምምነት
   ለ. በፍርድ ቤት ትእዛዝ ወይንም
   ሐ. በዚህ ደንብ መሰረት ካልሆነ በስተቀር ሊያዝ ወይንም ሊቆረጥ አይችልም።
2. በዚህ ደንብ በሌላ ካልተደነገገ በስተቀር በዚህ አንቀፅ ንኡስ ንቀፅ 1/ለ/ ወይም /ሐ/ መሰረት ከፖሊሱ ደመወዝ የሚቆረጥ ገንዘብ ጠቅላላ ከደመወዙ 1/3ኛ መብለጥ የለበትም።

ክፍል አምስት
ስለ ማስረጃ አያያዝና የስራ አፈፃፀም ግምገማ፣
አንቀፅ 26 የግል ማህደር

1. ኮሚሽኑ የእያንዳንዱ ፖሊስ አባል አስፈላጊ ማስረጃዎች በግል ማህደራቸው እንዲያያዝ /እንዲቀመጥ/ ያደርጋል።
2. ማንኛውም የፖሊስ አባል ከግል ማህደሩ ዘንድ የተያያዙትን ማስረጃዎች የማየት እና ሲፈልግም ቅጂውን የመውሰድ መብት አለው።

3. የሚመለከታቸው የአስተዳደር ሰራተኞች ካልሆኑ በስተቀር ኮሚሽነሩ ወይንም ምክትል ኮሚሽነር ሳይፈቅዱ ወይም የዞን፣ ወይም የወረዳ ፖሊስ ኃላፊዎች ሳይፈቅዱ የማንኛውም ፖሊስ የግል ማህደር እንዲያይ አይፈቀድለትም።
4. የሚመለከተው ፖሊስ ሳያውቀው ማንኛውም ማስረጃ በግል ማህደሩ ውስጥ ማስቀመጥ የተከለከለ ነው።

አንቀፅ 27 ስታትስቲካዊ መረጃዎች
ኮሚሽኑ የፖሊስ ኣባላትን በሚመለከት ስታትስቲካዊ መረጃዎችን የመሰብሰብ፣ የማጠናከርና የመተንተን ኃላፊነት አለበት።

አንቀፅ 28 የስራ አፈፃፀም ግምገማ ዓላማ
1. የፖሊስ የስራ አፈፃፀም ግምገማ ኣላማ
   ሀ. ስራው በተፈለገው መጠን የጥራት ደረጃ እና ጊዜ በተሟላ ሁኔታ ለመፈፀም።
   ለ. ጠንካራ እና ደካማ ጎናቸው እንዲያውቁ እና የስልጠና ፍላጎታቸው ለማጥናት
   ሐ. ለወደፊቱ የስራ አፈፃፀማቸው

ንስራሕ ዘለዎም ተበግሶ ንምጉልባት ንምዕባይ ዘኽእል ይኸውን።

2. ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ብግልፅን እቲ ስራሕ ዝምልከቶም ናይ ቀረባ ሓላፍን ሰራሕተኛን ኣብ ዝተረክበሉ ብሓባር ይፍፀም።
3. ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።

ክፍሊ ሽድሽተ

ብዛዕባ ምቁራፅን ምንዋሕን ግልጋሎት

ኣንቀፅ 29 ካብ ስራሕ ብድሌት ምስንባት

1. ዝኾነ ፖሊስ ኣብ ዝኾነ እዋን ናይ ሓደ ወርሒ ናይ ፅሑፍ ቅድመ መጠንቀቕታ ብምሃብ ስርሑ ብድሌት ክገድፎ ወይ ክለቅቕ ይኽእል።
2. ስራሕ ንምልቃቕ ሕቶ ዝቐርብ ፖሊስ ነቲ ስራሕ ኣዝዩ ኣገዳስን ብቐሊል ክትካእ ዘይካል እንተኾይኑ ኮሚሽነር ወይ ድማ ምክትል ኮሚሽነር ነቲ ናይ ምልቃቕ ሕቶ ካብ ሰለስተ ወርሒ ንዘይበልፅ ጊዜ ከናውሕዎ ይኽእሉ።
3. ናይ ምልቃቕ ሕቶ ዘቕርብ ፖሊስ ግቡእ ናይ ግልጋሎት ዘበኑ እንተዘይወዲኡ ወይ ድማ ፍሉይ ስልጠና ተዋሂብዎ ክህቦ ዝግባእ ግልጋሎት እንተዘይወዲኡ ንስልጠና ዝወፀ ኹሉ ዓይነት ወፃኢ ክኸፈል ኣለዎ። ዝርዝር ኣፈፃፅመኡ ብመምርሒ ይውሰን።

ኣንቀፅ 30 ብምኽንያት ሕማም ንስራሕ ብቑዕ ዘይምኻን

1. ዝኾነ ፖሊስ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 14/2/ ኣብዝተገለፀ ናይ ሕማም ዕረፍቲ ጊዜ ውሽጢ ናብ ስርሑ ክምለስ እንተዘይኪኢሉ ናይ ሕክምና መረዳእታ ምቕራብ እንተተየድለየ ብምኽንያት ሕማም ንስራሕ ብቑዕ ዘይምኻኑ ተቆፂሩ ግልጋሎት ክቋረፅ ይገበር።
2. በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 16/2/ መሰረት ዝተውሃቦ ናይ ሕማም ፍቓድ ጊዚ ምስ ኣኸለ ናብ ስርሑ ክምለስ እንተዘይኪኡሉ ብምኽንያት እቲ ስራሕ ጉድኣት ዝበፅሖ ፖሊስ ብቐፃሊ ክሰርሕ ከምዘይኽእል ብሕክምና መረዳእታ

እንዲሻሻልና ለስራ ያላቸው ተነሳሽነት ለማጎልበት የሚያስችል ይሆናል።

2. የስራ አፈፃፀም ግምገማ በግልፅና ስራው የሚመለከታቸው የቅርብ አለቃ እና ሰራተኛ በተገኙበት በጋራ ይፈፀማል።
3. የስራ አፈፃፀም ግምገማ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፀማል።

ክፍል ስድስት

ስለ አገልግሎት መቋረጥ እና ማራዘም

አንቀፅ 29 በፍላጎት ከስራ መሰናበት

1. ማንኛውም ፖሊስ በማንኛውም ጊዜ የአንድ ወር የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ስራውን በፍላጎቱ ሊተው ወይም ሊለቅ ይችላል።
2. ስራውን ለመልቀቅ ጥያቄ ያቀረበ ፖሊስ ለስራው እጅግ አስፈላጊና በቀላሉ ሊተካ የማይቻል ሲሆን ኮሚሽነሩ ወይም ምክትል ኮሚሽነሩ የመልቀቂን ጥያቄ ከ3 ወር ላልበለጠ ጊዜ ሊያራዝሙት ይችላል።
3. የመልቀቅ ጥያቄ ያቀረበው ፖሊስ ተገቢው የአገልግሎት ዘመኑን ካላጠናቀቀ ወይም ልዩ ስልጠና ተሰጥቶት ከነበረና ተገቢ ገልግሎት ካልሰጠ ለስልጠናው የወጣውን ወጪ መክፈል አለበት። ዝርዝር አፈፃፀም በመምሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 30 በህመም ምክንያት ለአገልግሎት ብቁ አለመሆን

1. ማንኛውም ፖሊስ በዚህ ደንብ አንቀፅ 14/2 በተገለፀው የህመም እረፍት ጊዜ ውስጥ ወደ ስራው መመለስ ካልቻለ የህክምና ማስረጃ ማቅረብ ሳያስፈልግ በህመም ምክንያት ለስራ ብቁ እንዳልሆነ ተቆጥሮ አገልግሎቱ እንዲቋረጥ ይደረጋል።
2. በዚህ ደንብ አንቀፅ 16/2/ መሰረት የተሰጠው የሕመም ፍቃድ ጊዜው እንደደረሰ ወደ ስራው መመለስ ካልቻለና በስራ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት ፖሊስ ለወደፊት መስራት እንደማይችል

እንተተረጋጊፁ ሽዑ ንሽዑ ካብ ስርሑ ክሰናበት ይግበር።

አንቀፅ 31 ብምኽንያት ምንእስ ክእለት ካብ ንስራሕ ምስንባት

1. ዝኾነ ፖሊስ ነቲ ዝተመደበሉ ስራሕ ዘለዎ ፍልጠትን ክእለትን ተጠቂሙ ንምስራሕ ዝካኣሎ ፃዕሪ እንዳገበረ ውፅኢት አፈፃፅማ ስርሑ ብተኸታታሊ ንክልተ እዋን ካብ ዘዕግብ ነጥቢ ንታሕቲ እንኾይኑ ካብስርሑ ምስንባት ይካኣል።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እንተሃለወኳ ንተኸታታሊ 5 ዓመታት ዝለዓለ ናይ ስራሕ አፈፃፅማ ውፅኢት ዝረክብ ዝነበረ ፖሊስ ውፅኢት አፈፃፅማ ስርሑ ብተኸታታሊ ንሰለስተ ጊዜ ካብ ዘዕግብ ነጥቢ ንታሕቲ እንተዘይኮይኑ ካብ ስራሑ አይሰናበትን።
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ወይ 2 መሰረት ሓደ ፖሊስ ካብ ስርሑ ምስንባት ዝካኣል።
   ሀ. ነቲ ዝሓዞ መደብ ስራሕ ዘድልዮ ስልጠና ብምሃብ ወይ
   ለ. ምስቲ ዝሓዞ ብርኪ ስራሕ ተመሳሳሊ ኣብ ዝኾነን ክሰርሖ ኣብ ዝኽእሎ ካሊእ መደብ ስራሕ ብምዝዋር፣ ብንኡስ ዓንቀፅ1 መሰረት እንትኾን ብውሕድ ንሓደ ዓመት ወይ ድማ ብንኡስ ዓንቀፅ 2 ዓመትን ፈረቃን ክሰርሕ ምስተገበረ እቲ ፖሊስ ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስርሑ ከመሓይሽ እንተዘይኪኢሉ ናይ ሓደ ወርሒ ቅድመ መጠንቀቕታ ብምሃብ እዩ።

አንቀፅ 32 ብምኽንያት ድስፐሊን ካብ ስራሕ ምስንባት

1. ዝኾነ ፖሊስ፦
   ሀ. በዚ ደንብ ዓንቀፅ 53 መሰረት ጥፍኣት ፈፂሙ ካብ ስርሑ ክሰናበት ናይ ድስፐሊን ቅፅዓት ዝተወሰነሉ ከምኡውን
   ለ. ብመሰረት እዚ ደንቢ ይግባኒ ሓቲቱ ቅፅዓቱ ዘይተሰረዘሉ እንተዘይኮይኑ ግልጋሎት ይቋረፅ
2. ዝተወሰነሉ ቅፅዓት ድስፐሊን ብይግባኣኒ

ከሕክምና ማስረጃ ሲረጋገጥ ወዲያውኑ ከስራው እንዲሰናበት ያደርጋል።

አንቀፅ 31 በችሎታ ማጣት ምክንያት ከስራ ማሰናበት

1. ማንኛውም የፖሊስ አባል በተመደበበት የስራ ኃላፊነት ላይ ያለው ችሎታ እና እውቀት ተጠቅሞ ለመስራት ጥረት እያደረገ እያለ የስራ አፈፃፀም ውጤቱ በተከታታይ ለሁለት ጊዜ ከአጥጋቢ ነጥብ በታች ከሆነ ከስራው ማሰናበት ይቻላል።
2. በዚህ ደንብ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ ቢኖርም ለተከታታይ 5 ዓመታት ከፍተኛ የስራ አፈፃፀም ውጤት ያገኝ የነበረ ፖሊስ የስራ አፈፃፀም ውጤቱ በተከታታይ ለ3 ጊዜ ከኣጥጋቢ ነጥብ በታች ካልሆነ በስተቀር ከስራ አይሰናበትም።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ወይንም 2 መሰረት አንድ ፖሊስ ከስራው ማሰናበት የሚቻለው፦
   ሀ. ለያዘው የስራ መደብ የሚያስፈልገውን ስልጠና በመሰጠት ወይንም
   ለ. ከያዘው የስራ ደረጃ ጋር ተመሳሳይ በሆነ እና ሊሰራው የሚችለው ሌላ የስራ መደብ በመቀየር /በመዛወር/ በንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ሲሆን ቢያንስ ለአንድ ዓመት ተኩል እንዲሰራ ከተደረገ በኃላ ፖሊሱ የስራ ውጤት ሊሻሽል ካልቻለ የአንድ ወር ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ነው።

አንቀፅ 32 በድስፐሊን ምክንያት ከስራ ስለማሰናበት

1. ማንኛውም ፖሊስ፦
   ሀ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 53/1/ መሰረት ከስራው እንዲሰናበት የድስፐሊን ቅጣት ሲወሰንበት፣
   ለ. በዚህ ደንብ መሰረት ይግባኝ ጠይቆቅጣቱ ያልተሰረዘለት ከሆነ አገልግሎቱ ይቋረጣል።
2. የተሰጠው የድስፐሊን ውሳኔ በይግባኝ

እንትተመሓይሽሉ ወይ ድማ እንትተሰሪዝሉ ኣብ እዋን ክርክር እንተይተኸፈሉ ዝተረፈ መሃይኡ ብዘይ ወለድ ይኽፈሎ።

ኣንቀፅ 33 ብምኽንያት ዕድመ ግልጋሎት ምቁራፅ

1. ዝኾነ ፖሊስ ግልጋሎት ብጡረታ ዝቋረፅ ናይ ዕድመ ወሰን 55 ዓመት ይኸውን።

2. ዝኾነ ፖሊስ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ዝተወሰነ መጠወሪ ዕድመካብ ዝበፅሓሉ ናይ መወዳእታ ዕለት ጀሚሩ ብዘይ ገለ ተወሳኺ ስነ-ስርዓት ግልጋሎት ይቋረፅ።

3. እቲ ፖሊስ ቅድሚ ጡረታ መውፅኡ ሰለስተ ወርሒ ኣቐዲሙ ብፅሑፍ ክፈልጦ ክግበር ኣለዎ።

ኣንቀፅ 34 ወረቐት ምስክር ግልጋሎት

ዝኾነ ፖሊስ ብዝኾነ ምኽንያተ ግልጋሎት እንትቋረፅ ወይ ድማ ክቋረፅ እንትሓትት ዝስርሖ ዝነበረ ዓይነት ስራሕ፣ ዘበን ግልጋሎትቱ ዝኽፈሎ ዝነበረ መጠን መሃያ፣ ካብ ስራሕ ዝተሰናበተሉ ምኽንያት ዝገልፅ ናይ ግልጋሎት ምስክር ወረቐት ይውሃቦ።

ኣንቀፅ 35 ግልጋሎት እንትቋረፅ ዝህሉ ክፍሊት

1. ዝኾነ ፖሊስ ግልጋሎት እንትቋረፅ ዘይተኸፈሎ መሃያ ወይ ኣበልን እንተሃለየ ይኽፈሎ።
2. ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ጡረታ ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ሓደ ፖሊስ ብምኽንያት ሞት ግልጋሎቱ እንትቋረፅ ብሂወት እንተሎ ነቲ ኮሚሽን ብፅሑፍ ንዘፍለጦም በዓልቲ ሐዳሩ ወይ ኣብትሕቲኡ ንዝመሓደሩ ስድርኡ፦
   ሀ. ብምኽንያት ሕማም ግልጋሎቱ ብሞት እንቋረፅ ናይ 3 ወርሒ መሃያ፣
   ለ. ልኡኽ ኣናፈፀመ ብዘጋጠሞ ሓደጋ እንተሞይቱ ናይ 6 ወርሒ መሃያ ይኽፈሎ።

ክፍሊ ሸውዓተ
ግቡእን ስነ-ምግባርን ፖሊስ

ከተሻሻለለት ወይንም ከተሰረዘለት በክርክሩ ወቅት ያልተከፈለው ደመወዝ ወለድን ሳይጨምር ይከፈለዋል።

አንቀፅ 33 በእድሜ ምክንያት አገልግሎትን ስለማቋረጥ

1. የማንኛውም ፖሊስ አገልግሎት በጡረታ የሚቋረጥበት የእድሜ ወሰን 55 ዓመት ይሆናል።
2. ማንኛውም ፖሊስ በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ አንቀፅ የተወሰነው የመጦሪያ እድሜ ከደረሰበት የመጨረሻዋ ቀን ጀምሮ ያለ ምንም ተጨማሪ ስነ-ስርዓት አገልግሎት እንዲረጥ ይደረጋል።
3. ፖሊሱ ጡረታ ከመውጣቱ አስቀድሞ ከ3 ወር በፊት በጽሁፍ እንዲያውቀው መደረግ አለበት።

አንቀፅ 34 የአገልግሎት ምስክር ወረቀት

ማንኛውም ፖሊስ በማንናቸውም ምክንያት አገልግሎቱ ሲቋረጥ ወይንም ደግሞ እንዲያቋረጥ ሲጠየቅ ይሰራው የነበረው የስራ ዓይነት የአገልግሎት ዘመኑ ይከፈለው የነበረው የደመወዝ መጠንና ከስራ የተሰናበተበት ምክንያት የሚገልፅ የአገልግሎት ምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።

አንቀፅ 35 አገልግሎት ሲቋረጥ ስለሚኖረው ክፍያ

1. ማንኛውም ፖሊስ አገልግሎት ሲቋረጥ ያልተከፈለው ደመወዝ ወይም አበል ካለ ይከፈለዋል
2. ተገቢነት ባለው የጡረታ ሕግ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ፖሊስ በሞት ምክንያት አገልግሎቱ ሲቋረጥ በህይወት ሳለ ለኮሚሽኑ በፅሁፍ ላሳወቃቸው ባለትዳሩ ወይንም ደግሞ በስሩ ይተዳደሩ የነበሩ ቤተሰቦቹ፦
   ሀ. በሕመም ምክንያት ሞቶ አገልግሎት ሲቋረጥ የ3 ወር ደመወዙ
   ለ. በግዳጅ ላይ ባጋጠመው አደጋ የሞተ እንደሆነ የ6 ወር ደመወዙ ይከፈለዋል።

ክፍል ሰባት
የፖሊሶች ግዴታና ስነ-ምግባር

ኣንቀፅ 36 ግቡእ ፖሊስ

ዝኾነ ፖሊስ ኣብ፦

1. ንሕገ-መንግስትን ህዝብን ተኣማኒ ናይ ምዃን፣
2. ሙሉእ ክእለቱን ጉልበቱን ንግልጋሎት ህዝቢ ናይ ምውዓል
3. ኣብ መዘርዝር ስራሕ ዝተወሀቦም ተግባራትን ካልኦት ብሕጋዊ መንገዲ ዝወሃብዎ ትእዛዛት ናይ ምፍፃም።
4. ናይ ፖሊስ ስራሕ ዝምልከቱ ሕግታትን መምርሒታትን ናይ ምኽባር ግቡእ አለዎ።

ኣንቀፅ 37 ኣጠቓቕማ ሓይሊ

1. ብፖሊስ ዝግበር ኣጠቓቕማ ሓይሊ ብሕጊ ዝተደገፈን ሕጋዊ ስልጣኑ መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ፖሊስ ገበን ንዝፈፀመ ሰብ ኣብ ቁፅፅሩ ንምእታው ሓደጋ ንምክልኻል፣ ዓርሱ ንምክልኻል ከከም ኣድላይነቱ ዝተመጣጠነ ሓይሊ ክጥቀም ይኽእል።

ኣንቀፅ 38 ስነ-ምግባር ፖሊስ

ዝኾነ ፖሊስ ንናይዚ ደንቢ ድንጋገታትን እቲ ኮሚሽን ንዘውፅኦም ካልኦት ናይ ስነ-ምግባር መምርሒታት ተገዛኣይ ክኸውን አለዎ

ኣንቀፅ 39 ተኣዛዛይነትን ኣዛዛይነትን

ዝኾነ ፖሊስ

1. ስርሑ ብዘለዎ ዝላዓለ ፍልጠትን ክእለትን ክፍፅም ኣለዎ። ንዝተመደበሉ ስሩዕ ስራሕን ካሊእ ተመሳሳሊ ስራሕ ክፍፅም ግቡእ ኣለዎ።
2. ካብ ላዕላዋይ ጠርናፊን፣ /ሓለቓን/፣ ብሕጊ ስልጣን ዝተወሃቦም ኣካላት ዝውሃቦ ትእዛዝ ዝሃቦ ሓላፊ ወይ ኣካል ንዝህቦ ትእዛዝ ሕጋውነት ተሓታቲ ይኸውን።
3. እቲ ተኣዛዚውን ካብ ዝተውሃቦ ትእዛዝ ወፃኢ እንተፂሙ ወይ ኸዓ ዘይሕጋዊ ትእዛዝ ምዃኑ እናፈለጠ እንተፈፂሙ ተሓታታይ ይኸውን።

ኣንቀፅ 40 ምስጢር ምሕላው

ዝኾነ ፖሊስ፦

1. ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ዝተደንገገ ክምዘለዎ

አንቀፅ 36 የፖሊሱ ግዴታ

ማንኛውም ፖሊስ፦

1. ለህገ-መንግስትና ለህዝብ ታማኝ የመሆን፣
2. ሙሉ ችሎታውንና ጉልበቱን ለህዝብ አገልግሎት የማዋል፣
3. በስራ ኃላፊነት መዘርዝር የተሰጡትን የስራ ተግባራትን ሌሎች በህጋዊ መንገድ የሚሰጡትን ትእዛዞች የመፈፀም፣
4. የፖሊሱን ስራ የሚመለከቱ ሕጎችና መመሪያዎች የማክበር ግዴታ አለበት።

አንቀፅ 37 ስለኃይል አጠቃቀም

1. ፖሊሱ የሚጠቀመው ኃይል በሕግ የተደገፈና ሕጋዊ ስልጣኑ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት።
2. ፖሊስ ወንጀል የፈፀመውን ሰው በቁጥጥሩ ስር ለማዋል እና አደጋን ለመከላከል፣ ራሱንም ለመከላከል፣ እንደየ አስፈላጊነቱ ተመጣጣኝ ኃይል ሊጠቀም ይችላል።

አንቀፅ 38 የፖሊሱ ስነ-ምግባር

ማንኛውም ፖሊስ ለዚህ ክፍል ድንጋጌዎችና ኮሚሽኑ ለሚያወጣቸው ሌሎች ስነ-ምግባር መመሪያዎች ተገዥ መሆን አለበት።

አንቀፅ 39 ታዛዥነትና አዛዥነት

ማንኛውም ፖሊስ

1. ባለው ከፍ ያለ ችሎታና እውቀት ስራውን መፈፀም አለበት። የተመደበበት መደበኛ ስራ እና ሌላ ተመሳሳይ ስራ የመፈፀም ግዴታ አለበት።
2. ከበላይ አለቃው እና በህግ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት የተሰጠውን ትእዛዝ መፈፀም አለበት። በማንኛውም ሁኔታ ትእዛዝ የሰጠው የበላይ ኃላፊው ወይ አካል ለሰጠው ትእዛዝ ሕጋዊነት ተጠያቂ ይሆናል።
3. ትእዛዝ ተቀባዩም ከተሰጠው ትእዛዝ ውጪ ከፈፀመ ወይንም ሕጋዊ ያልሆነ ትእዛዝ መሆኑ እያወቀ ከፈፀመ ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀፅ 40 ሚስጢር ስለመጠበቅ

ማንኛውም ፖሊስ

1. አግባብነት ባላቸው ሕጎች የተደነገጉት

ኮይኑ ናይ ሃገርን ህዝብን ድሕንነት ዝጐድእ ብምዃኖም ምስጢር ዝተባህሉ መረዳእታታት፣

2. ኣብሰራሕ ኮነ ካብ ስራሕ ወፃኢ እቲ ዋኒኑ ክፍልጦ ዝግባእ ሰብ ተዘይኮይኑ ብኣሰራርሓ ምስጢር ዝተበሃለ ዝኾነ መረዳእታ ንካሊእ ዝኾነ ሰብ ክገልፅ የብሉን።

ኣንቀፅ 41 ውህብቶ

ዝኾነ ፖሊስ ንዝህቦ ወይ ክህብ ትፅቢት ንዝግበረሉ ግልጋሎት ዝኾነ ይኹን ውህብቶ ክሓትት ወይ ክቕበል የሉብን።

ኣንቀፅ 42 እቶት ምፍላጥ

ዝኾነ ፖሊስ ኣድይነቱ ተኣሚንሉ በቲ ኮሚሽን እንትሕተት ካብ መሃያ ውፃኢ ዝርከቦ እቶት ክገልፅ ኣለዎ።

ኣንቀፅ 43 ኣብ ሞንጎ ፖሊሳዊ ስራሕን ውልቀ ጥቅምን ዝፍጠር ጎንፂ

1. ዝኾነ ፖሊስ ምስ ናይ ባዕሉ ምስ ናይ ኣዝማዱ ወይ ምስ ናይ ፈተውቱ ረብሓ ዝተሓላለዝን ምስ ስርሑ ተፃራርን ዋኒኑ እንተጋጥሞ ንሓለቅኡ ብፅሑፍ ክፍልጥ ኣለዎ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ኩነታት እንተጋጥም እቲ ዋኒን ዝተገለፀሉ ሓላፊ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ካሊእ ፖሊስ ተኪኡ ክሰርሕ ክገብር ኣለዎ
3. ፖሊስ ስርሑ እንትፍፅም ንዝኾነ ፖለቲካዊ ውድብ ኣድልዎ ክገብር ወይ ወገናውነት ክርኢ የብሉን።

ኣንቀፅ 44 ካሊእ ስራሕ ምስራሕ ዝኽልከለሉ ኩነታት

1. ዝኾነ ፖሊስ ነቲ ኮሚሽን ዝህቦ ግልጋሎት ዘጎድል ወይ ድማ ብዝኾነ ኩነታት ምስቲ ዝተመደበሉ ስራሕ ዝፃረር ወይ ምስ ፖሊሳዊ ሙያኡ ዘይጠዓዓም ስራሕ ክሰርሕ የብሉን።

2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋገ ሕልው ኮይኑ ዝኾነ ፖሊስ ንቤት ፅዮኡ ኣፍልጡ ብትርፊ ጊዜኡ ካልእ ስራሕ ክሰርሕ ይኽእል እዩ። ፖሊስ ብትርፊ ግዚኡ ዝሰርሓሉ ኩነታት ብመምርሒ ይውሰን።

እንደተጠበቁ ሆነው የአገርና የህዝብ ደህንነት የሚጎዱ በመሆናቸው ሚስጢር የተባሉት መረጃዎች፣

2. በስራም ሆነ ከስራ ውጪ ጉዳዩ ሊያውቀው የሚገባው ሰው ካልሆነ በስተቀር በስራ ሚስጢር የተባለ ማንኛውም መረጃ ለማንኛውም ለሌላ ሰው መግለፅ የለበትም።

አንቀፅ 41 ስለስጦታ

ማንኛውም ፖሊስ በፖሊስነቱ ለሰጠው ወይንም ለመስጠት ከሚጠበቅበት አገልግሎት የማንኛውም የስጦታ አይነት መጠየቅ ወይንም መቀበል የለበትም።

አንቀፅ 42 ገቢህን ስለማሳወቅ

ማንኛውም ፖሊስ አስፈላጊነቱ ታምኖበት በኮሚሽኑ ሲጠየቅ ከደመወዙ ውጪ የሚያገኘውን ገቢ መግለፅ አለበት።

አንቀፅ 43 በፖሊሳዊ ስራና በግል ጥቅም መካከል ስለሚፈጠሩ ግጭቶችና ስለመጣጣም

1. ማንኛውም ፖሊስ ከራሱ፣ ከዘመዶቹ ወይንም ከወዳጆቹ ጥቅም ጋር የተያያዘ ከስራ ሃላፊነቱ ጋር የማይጣጣም ጉዳይ ሲያጋጥመው ለኃላፊው በፅሁፍ ማሳወቅ አለበት።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፀው ሁኔታ ሲያጋጥም ሁኔታው የተገለፀለት ኃላፊ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ሌላ ፖሊሰ ተተክቶ እንዲሰራው ሊያደርግ ይችላል።
3. ፖሊስ ስራውን ሲፈጽም ለማንኛውም የፖለቲካ ድርጅት ማዳላት ወይንም ወገናዊነትን ማሳየት የለበትም።

አንቀፅ 44 ሌላ ስራ መስራት ስለሚከለከልበት ሁኔታ

1. ማንኛውም ፖሊስ ለኮሚሽኑ የሚሰጠሙን አገልግሎትየሚያጓድል ወይንም በማንኛውም ሁኔታ ከተመደበበት ስራ ጋር የሚቃረን ወይንም ከፖሊሳዊ ሙያው የማይጣጣም ስራ መስራት የለበትም።
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ፖሊስ ለፅሕፈት ቤቱ አሳውቆ በትርፍ ጊዜው ሌላ ስራ መስራት ይችላል። ፖሊስ በትርፍ ሰዓት ስለሚሰራበት ሁኔታ

አንቀፅ 45 ኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ንብረት
ዝኾነ ፖሊስ ንስርሑ መፈፀሚ ዝተወሃብዎ መሳርሒታትን ናውትን በአግባቡ ምጥቃምን ምሕላውን ግቡእ አለዎ።

አንቀፅ 46 ብዕዳ ተሓታቲ ናይ ምዃን ሓላፍነት
ዝኾነ ፖሊስ ንስርሑ መፈፀሚ ኣብ ዝተዋህብዎ መሳርሕታትን ናውትን ዝበፅሖ ጉድኣት ወይ ጥፍኣት በዕዳ ተሓታቲ ዝኸውን እቲ ጉድኣት ወይ ጥፍኣት ብናይ ባዕሉ ሸለልትነት ወይ ኮነ ተባሂሉ ብዝተፈፀመ ተግባር ምኽንያት ዝበፅሐ እንኾይኑ እዩ።

አንቀፅ 47 ደንቢ ክዳን ናይ ምኽዳን ግቡእ
ዝኾነ ፖሊስ ኣብ ስራሕ እንትኾን ደንቢ ክዳኑ አማሊኡ ክኸደን አለዎ።

አንቀፅ 48 ፅሬት ምሕላው
1. ዝኾነ ፖሊስ ውልቀ ፅሬቱን ክዳኑን ብዝግባእ ክሕሉ አለዎ።
2. ብዛዕባ ኣተሓላልዋ ፅሬት ኣመልኪቱ በቲ ኮሚሽኑ ዝወፅእ መምርሒታት ክኽበር አለዎ።

አንቀፅ 49 ካልኦት ግቡኣት
1. ዝኾነ ፖሊስ ዝተዋሀቦ ደንቢ ክዳንን ዕጥቅን ንካሊእ ሰብ ኣሕሊፉ ክህብ የብሉን።
2. እቲ ኮሚሽን እንተየፍቀደ ዝኾነ ዓይነት ሓገዝ ወይ ረዲኤት ክተአኻኽብ የብሉን።
3. ደንቢ ክዳኑ እንትኽደን መጋየዊ ነገራት ክገብር የብሉን። በዓል ሓዳር እንኾይኑ ግና ናይ መርዓ ቀለበት ጥራሕ ክገብር ይኽእል እዩ።
4. ሰላማዊ ሰልፍን ስራሕ ጠጠው ናይ ምባል አድማ ወይ ዓመፅ ክገብር የብሉን።

ክፍሊ ሸሞንተ
ብዛዕባ ዲስፐሊን

አንቀፅ 50 ዕላማ ቅፅዓት ዲስፐሊን
ቅፅዓት ዲስፐሊን ፖሊስ ብዝፈፀሞ ጉድለት ዲስፐሊን ተጣዒሱ ንሓውሩ ክእረምን ስርሑ ብዝግባእ ክፍፀም ክኽእል ወይ ዘይእረም እንኾይኑ ንምስንባት እዩ።

በመመርያ ይወሰናል።

አንቀፅ 45 የንብረት አያያዝና አጠቃቀም
ማንኛውም ፖሊስ ለስራው ማስፈፀሚያ የሚሰጡትን ንብረቶችና መሳሪያዎች በአግባቡ የመጠቀምና የመጠበቅ ኃላፊነት አለበት።

አንቀፅ 46 በእዳ ተጠያቂ የመሆን ኃላፊነት
ማንኛውም ፖሊስ ለስራው ማስፈፀሚያ ተብለው የተሰጡትን ንብረቶችና መሳሪያዎች ላይ ለሚያደርሰው ጥፋት በእዳ ተጠያቂ የሚሆነው ጉዳቱ ወይንም ጥፋቱ በራሱ ቸልተኝነት ወይንም ሆን ተብሎ በተፈፀመ ተግባር ምክንያት የደረሰ ሲሆን ነው።

አንቀፅ 47 ደንብ ልብስ የመልበስ ግዴታ
ማንኛውም ፖሊስ በስራ ላይ ሲሆን ደንብ ልብሱን አሟልቶ መልበስ አለበት።

አንቀፅ 48 ፅዳትን ስለመጠበቅ
1. ማንኛውም ፖሊስ የግል ንፅህናውን እና የልብሱ ንጽህና በሚገባ መጠበቅ አለበት።
2. ንጽህናው አስመልክቶ ኮሚሽኑ የሚያወጣቸው መመሪያዎችን ማክበር አለበት።

አንቀፅ 49 ሌሎች ግዴታዎች
1. ማንኛውም ፖሊስ የተሰጠውን የደንብ ልብስና ትጥቅ ለሌላ ሰው አሳልፎ መስጠት የለበትም።
2. ኮሚሽኑ ካልፈቀደ በስተቀር ማንኛውም አይነት እርዳታ ማሰባሰብ የለበትም።
3. ደንብ ልብሱን ሲለብስ ለጌጥ ተብለው የሚደረጉ ነገሮች ማድረግ የለበትም። ባለትዳር ከሆነ ግን የጋብቻ ቀለበቱን ብቻ ሊያደርግ ይችላል።
4. ሰላማዊ ሰልፍ ወይንም ስራ የማቆም አድማ ወይም አመጽ ማድረግ የለበትም።

ክፍል ስምንት
ስለዲስፐሊን

አንቀፅ 50 የድስፐሊን ቅጣት ዓላማ
የድስፐሊን ቅጣት አላማ ፖሊሱ በፈፀሙው የድሰፐሊን ጉድለት በመጸጸት ለወደፊቱ ታርሞ ስራውን በሚገባ እንዲያከናውን ወይንም የማይታረም ሆኖ ከተገኘ ለማሰናበት ነው።

አንቀፅ 51 አመዳድባ ዓይነት ቅፅዓት ዲስፕሊን

1. ጉድለት ድስፕሊን ዝፈፀመ ፖሊስ ከም ክብደት ዲስፕሊን ካብዞም ዝስዕቡ ሓዲኡ ክውስኖ ይኽእል፣

ሀ. ናይ ቃል መጠንቀ`ቕታ

ለ. ናይ ፅሑፍ መጠንቀ`ቕታ

ሐ. ካብ ናይ ሓደ ወርሒ መሃያ ካብ 10 እስካብ 50% ናይ ገንዘብ ቅፅዓት

መ. ክሳብ ናይ ሓደ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት

ሰ. ክሳብ ናይ ሰለስተ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት

ሽ. ክሳብ ስራሕን መሃያን ክትሕት ምግባር

ቀ. ካብ ስራሕ ምስንባት

2. በዚ አንቀፅ 1 ሀ ክሳብ ሐ ዝተዘርዘሩ ቀለልቲ ቅፅዓታት ዲሲፕሊን ተባሂሎም ይምደቡ።

3. በዚ ዓንቀፅ 1 መ ክሳብ ቀ ዝተገለፁ ድማ ክበድቲ ቅፅዓታት ዲሲፕሊን ተባሂሎም ይምደቡ።

አንቀፅ 52 ቀሊል ቅፅዓት ዲስፕሊን

እዞም ዝስዕቡ ቀሊል ቅፅዓት ዲሲፕሊን ጥፍኣታት እዮም።

1. ዝተማልአ ደንቢ ክዳን አማሊእኻ ዘይምርካብ ወይ ኣብ ደንቢ ክዳን መጋየጺ ምግባር፣
2. ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ወይ ድማ ብዘይ ፍቓድ ካብ ስራሕ ምትራፍ፣
3. ኣብ እዋን ስራሕ ሰዓት ኣብ ስራሕ ቦታ ተኣኪብካ ምውጋፅ፣
4. ካብ ፍቓድ እቲ ኮሚሽን ወፃኢ ሓገዝ ወይ ረድኤት ዝተኣኻኸበ፣
5. ናይ መሳርሕቱ ወይ ሓለፍቱ ጉድለታት ስነ ስርዓት ንዝምልከቶ ክሊ ዘይምላጥ
6. ፅሬትካ ዘይምሕላው
7. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ዝተዘርዘሩ ዝመሳሰል ባህሪ ዘለዎ ቀላል ጉድለት ዲስፕሊን።

አንቀፅ 51 የድስፕሊን ቅጣት አይነቶች አመዳደብ

1. የድስፕሊን ጉድለት የፈፀመ ፖሊስ እንደጥፋቱ ክብደትና ዓይነት ከሚከተሉት አንዱ ሊወሰንበት ይችላል።

ሀ. የቃል ማስጠንቀቂያ

ለ. የፅሁፍ ማስጠንቀቂያ

ሐ. ከአንድ ወር ደመወዙ ከ10 እስ 50% የገንዘብ ቅጣት

መ. እስከ አንድ ወር ደመወዝ የሚደርስ ገንዘብ ቅጣት

ሰ. እስከ ሁለት ወርደመወዝ የሚደርስ ገንዘብ ቅጣት

ረ. እስከ ሶስት ወር ደመወዝ የሚደርስ ገንዘብ ቅጣት

ሽ. ከስራና ደመወዝ ዝቅ እንዲል ማድርግ

ቀ. ከስራ ማሰናበት።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ሀ እስከ ሐ የተገለፁት ቀላል የድስፕሊን ቅጣቶች ተብለው ይመደባሉ።
3. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ከመ እስከ ቀ የተገለፁት ደግሞ ከባድ የድስፕሊን ቅጣቶች ተብለው ይመደባሉ።

አንቀፅ 52 ቀላል የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ጥፋቶች

ቀጥለው የተገለፁት ቀላል የድስፕሊን ቅጣቶች የሚስከትሉት ጥፋቶች ናቸው

1. የተሟላ የደንብ ልብስ አለመልበስ ወይም በደንብ ልብስ ላይ ጌጣጌጦች ማድረግ፣
2. ያለበቂ ምክንያት ወይንም ያለፍቃድ ከስራ መቅረት
3. በስራ ሰዓት በስራ ቦታ ተሰብስቦ ማውራት፣
4. ከኮሚሽኑ ፍቃድ ውጭ እርዳታን ማሰባሰብ
5. የስራ ባልደረቦቹን ወይም የሃላፊዎቹ የስነ-ስርዓት ጉድለቶችን ለሚመለከተው አካል አለማሳወቅ፣
6. ንፅህናህን አለመጠበቅ
7. በዚህ አንቀፅ ከተዘረዘሩት ጋር ተመሳሳይነት ባህሪ ያላቸው ቀላል የድስፕሊን ጉድለቶች፣

ኣንቀፅ 53 ከቢድ ቅፅዓት ዲስፕሊን ዘስዕቡ ጥፍኣታት እዮም

እዞም ዝስዕቡ ከቢድ ቅፅዓት ዲስፕሊን ጥፍኣታት እዮም፦

1. ኣብ ሕገ-መንግስቲ ዝተደንገጉ ሰብዊን ዲሞክራሲያዊን መሰላት ዝጣሓሰ
2. ትእዛዝ ብዘይምኽባር ወይ ብሸለልትነት፣ ብትልግምቲ ወይ ናይ ኣሳራርሓ ስነ-ስርዓት ብዘይምክታና ብስራሕ በደል ምብፃሕ፣
3. ካብ ወፍሪ /ግዳጅ/ ወይ ልኡኽ ምህዳም
4. ስራሕ ከይስራሕ ኮነ ኢልካ ብምህዋኽ ወይ ምስ ዝህውኹ ምትሕብባር
5. ብሕጊ ናይ ዳኘነት ስልጣን ካብ ዝተወሃቦም ኣብያተ ፍርዲ ዝውሃብ ትእዛዝ ዘይምኽባር ወይ ብትልግምቲ ወይ ኮነ ኢልካ ዘይምፈፃም፣
6. ኣብናይ ስራሕ ቦታ ተረኺብካ ናብ ስራሕ ዘይምውፋር
7. ዝተወሃቦ መሳርሕታትን ናውትን ብኣግባቡ ዘይምጥቃምን ዘይምሕላውን፣
8. ብቀሊል ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ከይተአረመ ብዘይ ብቁዕ ምኽንያት ብተደጋጋሚ ካብ ስራሕ ምዕራፍ ወይ ናይ ስራሕ ሰዓት ዘይምኽባር
9. ኣብ ናይ ስራሕ ቦታ እምባ ጓሮ ምፍጣር
10. ብልማዳዊ ስኻር ወይ ብዘደንዝዝ ዕፅ ወልፊ ምክንያት ስራሕ ምብዳል፣
11. ጉቦ ምቅባል ወይ ክወሃቦ ምሕታት
12. ኣብናይ ስራሕ ቦታ ወይ ካብ ናይ ስራሕ ቦታ ወፃኢ ንህዝቢ ሞራል ዝፃባእ ተግባር ምፍፃም
13. ናይ ስርቂ ወይ ናይ እምነት ምጉዳል ተግባር ምፍፃም፣
14. ኣብ ንብረት እቲ ኮሚሽን ኮነ ኢሉ ወይ ብሸለልትነት ጉድኣት ክበፅሕ ምግባር፣
15. ስልጣን ብዘይ ኣግባብ መጥቃም
16. ሚስጢር ምብኻን
17. ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ብእዋኑ ዘይምፍፃም
18. ቀለልቲ ዝተበሃሉ ናይ ዲስፕሊን ጥፍኣታት ብተደጋጋሚ ምፍፃም።
19. ካብ ሕጊ ወፃኢ ሓይሊ ምጥቃም ወይ

አንቀፅ 53 ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ጥፋቶች

ቀጥለው የተገለፁት ከባድ የዲስፕሊን ቅጣቶችን የሚያስከትሉ ጥፍቶች ናቸው።

1. በሕገ-መንግስቱ የተደነገጉትን ሰብአዊ እና ዲሞክራሲያዊ መብቶች መጣስ
2. ትእዛዝን ባለማክበር ወይም በቸልተኝነት በልግምተኝነት ወይንም የአሰራር ስነ-ስርዓትን ባለመከተል በስራ ላይ በደል ማድረስ፣
3. ከግዳጅ መሸሽ
4. ስራ እንዳይሰራ ሆን ብሎ ማወክ ወይንም ከሚያውኩ ጋር ማበር/መተባበር/
5. በህግ የዳኝነት ስልጣን ከተሰጣቸው ፍርድ ቤቶች የሚሰጠን ትእዛዝ ያለማክበር ወይ በልግምተኝነት ወይ ሆን ብሎ አለመፈፀም።
6. በስራ ቦታ ተገኝቶ በስራ ላይ አለመሰማራት፣
7. የተሰጡትን መሳሪያዎች እና ንብረቶች በአግባቡ አለመጠቀም እና አለመጠበቅ፣
8. በቀላል የድስፕሊን ጉድለት ምክንያት ተቀጥቶ ያልታረመ ያለብቂ ምክንያት በተደጋጋሚ ከሰራ መቅረት ወይንም የስራ ሰዓትን ያለማክበር
9. በስራ ቦታ አምባጓሮ መፍጠር፣
10. በልማዳዊ ስካር ወይንም በአደንዛዥ ዕፅ ሱስ ምክንያት ስራን መበደል፣
11. ጉቦ መበቀል ወይንም እንዲሰጠው መጠየቅ፣
12. በስራ ቦታ ወይንም ከስራ ቦታ ውጪ የህዝብን ሞራል የሚቃረን ተግባር መፈፀም።
13. የስርቆት ወይንም የእምነት ማጉደል ተግባር መፈፀም።
14. በኮሚሽኑ ንብረት ላይ ሆን ብሎ ወይንም በቸልተኝነት ጉዳት እንዲደርስበት ማድረግ፣
15. በስልጣን ያለአግባብ መጠቀም፣
16. ሚስጥርን ማባከን፣
17. የድስፕሊን ቅጣት በወቅቱ ያለመፈፀም
18. ቀላል የሚባሉ የድስፕሊን ጥፋቶች በተደጋጋሚ መፈፀም፣
19. ከሕግ ውጪ ኃይል መጠቀም ወይንም

www.abyssinialaw.com

ዘይተመጣጠነ ዓቐኑ ዝሓለፈ ሓይሊ ምጥቃም፣

20.ናይዚ ደንቢ ድንጋጌታትን እቲ ኮሚሽን ዘውፅኦም ናይ ስነ-ምግባር መምርሒታት ተገዛኢ ዘይምኻን፣

21.ምስ ፖሊሳዊ ስርሑ ዝጓነፁ ረብሓ ወይ ጥቕሚ ዘይምፍላጥ

22.ንዝኾነ ፖለቲካዊ ውዳበ ኣድልዎ ምግባር

23.ዝህቦ ግልጋሎት ምጉዳል ወይ ምስቲ ዝተመደበሉ ስራሕ ዝጓነፅ ሰራሕ ምስራሕ

24.ዝተወሃቦ ደንቢ ኽዳንን ዕጥቅን ንካሊእ ሰብ ኣሕሊፉ ምሃብ፣

25.ሰላማዊ ሰልፊ ምግባር ወይ ስራሕ ጠጠው ናይ ምባል ኣድማ ምግባር፣

26.ኣብ ንብረት ኮነ ኢልካ ወይ ብሸለልትነት ጉድኣት ምብፃሕ፣

27. ሕጊታትን መምርሕታትን ዘይምኽባር ብሕጊ ስልጣን ዝተወሃቦም ኣካላት ዝህብዎ ትእዛዛት ዘይምኽባር ወይ ዘይምፈፃም፣

28.ኣብ ናይ ሰራሕ ቦታ ኣፀያፍን ነውርን ተግባራት ዝፈፀመ፣

29. ኣብዚ ዓንቀፅ ምስ ዝተዘርዘሩ ተመሳሳሊ ክብደት ዘለዎ እዩ ኢሉ ኮሚቴ ዲስፕሊን ዝወሰኖ ካሊእ ናይ ዲስፕሊን ዝወሰኖ ካሊእ ናይ ዲስፕሊን ጉድለት ምፍፃም።

ኣንቀፅ 54 ኣጀማምራ ክሲ ድስፕሊንን ኣወሳስዳ ስጉምትን

1. ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ፖሊስ ዝምስረት ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ቅድሚ መውሳኑ ፈፃሙዎ ዝበሃል ናይ ዲስፕሊን ጉድለት በፅሑፍ ንክፈልጦ ተገይሩ ንባዕሉ ዝከላኸለሉ ዕድል ክወሃብ ኣለዎ።

2. ቀሊል ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ውሳነ በቲ ተከሳሲ ናይ ቐረባ ሓላፊ ኣብ ውሽጢ 15 ናይ ስራሕ መዓልቲ ይውሰን።

3. ናይ ቀርባ ሓላፊ ማለት ናይ ንኡስ ወረዳ ኣዛዚ፣ ናይ ወረዳ ኣዛዚን ኣብ ዞባን ክልልን ዘለው ካብ ክፍሊ ሓለፍቲ ንላዕሊ ዘለዎ ሓለፍቲ እዮም።

4. ከቢድ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ውሳነ በቢብርኩ ብዝተጣየሹ ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴታት ተራእዩ ንውሳነ ሓሳብ ናብ ሓላፊ ቀሪቡ ኣብ

ያለተመጣጠነ እና ከልክ ያለፈ ኃይል መጠቀም።

20. ከሕግ ደንብ ድንጋጊዎችና ኮሚሽኑ ለሚያወጣቸው የስነ-ምግባር መመሪያዎች ተገዥ ያለመሆን፣

21. ከፖሊሳዊ ስራው ጋር የሚጋጭ ጥቅም ያለማሳወቅ

22. ለፖለቲካዊ ድርጅቶች አድልዎ ማድረግ

23. የሚሰጠውን አገልግሎት ማጓደልወይንም ከተመደበበት የስራ ባህሪ ጋር የሚቃረን ስራ መስራት

24. የተሰጠውን የደንብ ልብስና ትጥቅ ለሌላ ሰው አሳልፎ መስጠት

25. ሰለማዊ ሰልፍ ማድረግ ወይንምስራ የማቆም አድማ ማድረግ፣

26. በንብረት ላይ ሆን ብሎ ወይንም በቸልተኝነት ጉዳት ማድረስ፣

27. ሕጎችና መመሪያዎችን ያለማክበር በሕግ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት የሚሰጡትን ትእዛዞችን አለማክበር ወይ አለመፈፀም፣

28. በስራ ቦታ ላይ አፀያፊና አስነዋሪ የሆኑ በቸልተኝነት መፈፀም

29. በዚሁ አንቀፅ ከተዘረዘሩት ጋር ተመሳሳይ ክብደት ያለው ነው ብሎ የድስፕሊን ኮሚቴ የወሰነው ሌላ የዲስፕሊን ጉድለት መፈፀም።

አንቀፅ 54 የድስፕሊን ክስ አጀማመርና እርምጃ አወሳሰድ

1. በማንኛውም ፖሊስ ላይ የሚመሰረት የድስፕሊን ቅጣት ከመወሰኑ በፊት ፈፅሞታል የሚባለውን የድስፕሊን ጉድለት በፅሁፍ እንዲያውቀው ተደርጎ ራሱን የሚከላከልበትን እድሉ ሊሱጠው ይገባል።

2. ቀላል የድስፕሊን ቅጣት ውሳኔ በተከሳሹ የቅርብ ኃላፊ በ15 የስራ ቀናት ውስጥ ይወሰናል።

3. የቅርብ ሃላፊ ማለት ለንኡስ ወረዳ አዛዥ የወረዳ አዛዥና በዞንና ክልል ያሉት ከክፍል ኃላፊዎች በላይ ያሉት ሃላፊዎች ናቸው።

4. ከባድ የድሰፕሊን ቅጣት ውሳኔ በየደረጃው በተቋቋሙ የድስፕሊ ኮሚቴዎች ከታየ በኃላ ለውሳኔ ሃሳብ ወደ ኃላፊ ቀርቦ በ60 ቀናት

ውሽጢ 60 መዓልቲ ይውሰን።

5. ናይ ክልል ትግራይ ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝይንና ኮሚሽን መጣየሺ አዋጅ ቁፅሪ 67/1995 ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ሕሉው ኮይኑ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ናይ ዝኾነ ይኹን ቤት ፍርዲ ውሳነ ከይተፀበየ ወይ ድማ ከይተኸተለ ክውስን ይኽእል።
6. በቢብርኩ ዝቐረቡ ናይይግባኣኒ ጥርዓናት ናብ ልዕሊኢ ዘሎ ሓላፊ ቀሪቦም ውሳነ ይረክቡ።

አንቀፅ 55 ካብ ስራሕ ምእጋድ

1. ብከቢድ ጥፋት ዲስፕሊን ዝተኸሰሰ ፖሊስ ኣብ ስራሕ ኣገዲድካ ምፅናሕ ንስራሕ አፈፃፅማ ይጠቀም ዩ ኢሉ እቲ ኮሚሽን እንትኣምን ነቲ ፖሊስ ካብ ሓደ ወርሒ ንዘይበለፀ ጊዜ ካብ ስራሕን መሃያ አጊዱ ከፅንሖ ይኽእል እዩ።
2. ዝኾነ ፖሊስ ብገበን ወይ ድማ ብዲስፕሊን ጥፋት ዝተኸሰሰ እንተኾይኑን እቲ ተግባር ካብ ስርሑ ዘባርሮ /ዘሰናብቶ/ ምዃኑ እንትግመት ካብ ስርሑ ተአጊዱ ንክፀንሕ ናይ ውሳነ ሓሳብ ኮሚቴ ድስፕሊን ንዝምልከቶ ሓላፊ ከቕርብ ይኽእል።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ መሰረት እቲ እግድ ዝፍፀም ብዞባ ዲስፕሊን ንኡስ ኮሚቴ ናይ ውሳነ ሓሳብ ናብ ዝምልከቶ ሓላፊ ብምቕራብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 56 ይርጋ

1. ቐሊል ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ዘስዕብ ጥፋኣት ዝፈፀመ ፖሊስ ዝፈፀሞ ጥፍኣት ካብ ዝተፈለጡ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ሰለስተ ወርሒ ስጉምቲ እንተዘይ ተወድሉ ብዲሲፕሊን ተሓታቲ ኣይኸውንን።
2. ከቢድ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ዝስዕብ ጥፍኣት ዝፈፀመ እቲ ጥፍኣት ካብ ዝተፈለጠሉ ማዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት በቲ ጥፍኣት እንተዘይተኸሲሱ ብዲሲፕሊን ስጉምቲ ከይወሰደ ዝተረፈ ሓላፊ ተሓታቲ ይኸውን።
3. ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀፅ 2ን 3ን ክውሰድ ዘለዎ ናይ ዲስፕሊን ስጉምቲ ከይወሰደ ዝተረፈ ሓላፊ ተሓታቲ ይኸውንን።

ውስጥ ይወሰናል።

5. የክልል የስነ-ምግባር ፀረ ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 67/1995 አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 3 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የድስፕሊን ቅጣት የየትኛውንም ፍርድ ቤት ውሳኔ ሳይጠብቅ ወይንም ሳይከተል ሊወሰን ይችላል።
6. በየደረጃው የሚቀርቡ የይግባኝ አቤቱትዎች ወደ የበላይ ሃላፊ ቀርበው ውሳኔ ያገኛሉ።

አንቀፅ 55 ከስራ ስለ ማገድ

1. በከባድ የዲስፕሊን ጥፋት የተከሰሰ ፖሊስ ከስራው አግዶ ማቆየት ለስራ አፈፃፀም ይጥቅማል ብሎ ኮሚሽኑ ሲያምን ፖሊሱ ከአንድ ወር ላልበጠ ጊዜ ከስራና ከደመወዝ በማገድ ሊያቆም የችላል

2. የድስፕሊን ኮሚቴ አንድ ፖሊስ በወንጀል ወይንም በድስፕሊን ጥፋት በሕግ የተከሰሰ ከሆነና ተግባሩ ከሰራው የሚያስወጣው /የሚያሰናብተው/ መሆኑን ሲገመት ከስራው ታግዶ እንዲቆይ ለሚመለከተው ሃላፊ የውሳኔ ሃሳብ ሊያቀርብ የችላል።
3. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የማገድ ስልጣን ድስፕሊን ንኡስ ኮሚቴ የውሳኔ ሃሳብ ወደ ሚመለከተው ሃላፊ በማቅረብ ይሆናል።

አንቀፅ 56 ስለ ይርጋ

1. ቀላል የድስፕሊን ቅጣትን የማያስከትል ጥፋት የፈፀመ ፖሊስ ለማጣራት የሚወስደውን ጊዜ ሳይጨምር የፈፀመው ጥፋት ከታወቀበት ቀን ጀምሮ ስከ 3 ወር ድረስ እርምጃ ካልተወሰደበት በድስፕሊን ጉዳይ ተጠያቂ አይሆንም።
2. ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትል ጥፋት በሚመለከት ጥፋቱን መፈፀሙ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልተከሰሰ በድስፕሊን ተጠያቂ ይሆንም።
3. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 እና 3 መሰረት መውሰድ ያለበትን የድስፕሊን እርምጃ ሳይወሰድ የቀረ ሃላፊ ተጠያቂ

4. በመሰረት እዚ ደንቢ ዝተውሃበ ቅፅዓት ዲሲፕሊን ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ተፈፃሚ ይኸውን። ብዝኾነ መልክዑ ካብ ሓደ ዓመት ክበልፅ ኣይኽእልን። እቲ ኮሚሽን ንሕድ ሕድ ቅፅዓት ዲሲፕሊን ናይ ይርጋ ዘመን ብመምርሒ ክውሰን ይኽእል።

ዓንቀፅ 57 መሰል ይግባኣኒ

1. ቀሊል ቅፅዓት ዲሲፕሊን ዝተወሰነሉ ፖሊስ ኣብቲ ውሳነ ቅር ዝብሎ እንተኾይኑ ነቲ ውሳነ ዝሃቦ ሓላፊ ናይ ቀረባ ሓላፊኡ ይባኣኒ ክቅርብ ይኽእል።እቲ ይግበኣኒ ዝቐረበሉ ሓላፊ ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን፡
2. ከቢድ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ዝተወሰነሉ ፖሊስ በብደረጅኡ ንዘሎ ናይ ክልል፣ ዞባ፣ ወረዳ ላዕለዋይ ሓላፊ ይግበኣኒ ክቅርብ ይክእል። በብደረጅኡ ዝዋሃብ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።
3. ናይ ይግባኣኒ ጥርዓን ዝቐረበሉ ሓላፊ ነቲ ናይ ቅፅዓት ውሳኔ ክስዕሮ፣ ከመሓይሾ ወይክዓ ከምባሓዱሽ ክራኣ ክእዘዝ ይኽእል። ቅፅዓት ምውሳኽ ግን ኣይኽእልን።

4. ሓደ ናይ ዲስፕሊን ክሲ ውሳነ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ናይ ይግበኣኒ ጥርዓን ክቅርብ ኣለዎ።

ክፍሊ ትሸዓተ

ብዛዕባ ብገበን ዝተኸሰሰ ፖሊስ

ዓንቀፅ 58 ምስ ስርሑ ብዝተኣሳሰረ ኩነታት ብገበን ዝተኸሰሰ ፖሊ

ዝተኸሰሰሉ ናይ ገበን ተግባር ዝፈፀሞ ብሕጊ ንዘተወሃቦ ስልጣንን ተግባርን እንተፍፅም ብዝነበረ ኩነታት ተገዲዱ ምዃኑ በብደረጅኡ ዘሎ ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴ እሚኒሉ ብሓለፍቲ እንትፀድቕ እቲ ጉዳይ ብድስፕሊን ዘስዕቦ ቅፅዓት ከምዘሎ ኮይኑ፦

1. ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ናይ ዋሕስ መሰል ተከቢሩሉ እንተኾይኑ ኣብ ሰርሑ ኮይኑ ሙሉእ ደሞዝ ይኽፈሎ፣
2. ናይ ዋሕስ መሰል ክይተከበረሉ ዝእሰር እንተኮይኑ

ኣይሆንም።

4. በዚሁ ደንብ የተወሰነው የድስፕሊን ቅጣት በአንድ አመት ውስጥ ተፈፃሚ ይሆናል። በማንኛውም መልክ ከአንድ ዓመት መብለጥ አይችልም። ኮሚሽኑም ለያንዳንዱ የድስፕሊን ቅጣት የይርጋ ዘመን በመመሪያ ሊወሰን ይችላል።

አንቀፅ 57የይግባኝ መብት

1. ቀላል የድስፕሊን ቅጣት የተወሰነበትማንኛውም ፖሊስ በውሳኔ ቅር የተሰኘ እንደሆነ ውሳኔውን ለሰጠው ሃላፊ የቅርብ ሃላፊ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል
2. ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የተወሰነበትፖሊስ በየደረጃው ላለው የክልል፣ የዞን፣ ፖሊስ የበላይ ሃላፊ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል። በየደረጃው የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል
3. የይግባኝ አቤቱታ የቀረበለት ሃላፊ የቅጣት ውሳኔውን ሊሽረው፣ ሊያሻሻለው ወይንም ደግሞ እንደ አዲስ እንዲታይ ሊይዝ ይችላል። ቅጣትን መጨመር ግን አይችልም።
4. አንድን የዲስፕሊን ክስ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ15 ቀናት ውስጥ ይግባኝ አቤቱታ ማቅረብ አለበት።

ክፍል ዘጠኝ

በወንጀል ስለተከሰሰ ፖሊስ

አንቀፅ 58 ከስራው ጋር በተያያዘ ጉዳይ በወንጀል ስለሚከሰስ ፖሊስ

አንድ ፖሊስ የተከሰሰበት የወንጀል ድርጊት የፈፀመው በህግ የተሰጠውን ስልጣን ሲተገብር በነበረው ሁኔታ ተገዶ መሆኑ በየደረጃው የሚገኝ የድስፕሊን ኮሚቴ አምነውበት በሃላፊዎች ከፀደቀ ጉዳዩ በድስፕሊን ጉዳይ የሚያስከትለውን ቅጣት እንደተጠበቀ ሆኖ፦

1. በሚመለከተው ፍርድ ቤት የዋስ መብት የተከበረለት ከሆነ ከስራው ላይ ሆኖ ሙሉ ደመወዙ ይከፈለዋል
2. የዋስ መብቱ የማይከበርለት ሆኖ የሚታሰር ከሆነ፦

ሀ.ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ናይ ዋሕስ መሰል ክሳብ ዝዋሃበሉ እዋን ሙሉእ ደሞዙ ይኽፈ'ሎ

ለ. ብዝተኸሰሰሉ ገበን ቤት ፍርዲ ጥፍታኣተኻነት አረጋጊፁ ናይ ቅፅዓት ውሳነ እንድሕር ኣመሓላሊፉሉ ውሳኔ ካብ ዝተዋሃበሉ መዓልቲ ጀሚሩ ካብ ስራሕ ይሰናበት።

ሐ. ኮይኑ ግና ብፖሊስነት ሙያ ብዝተዛመደ ገበን ተኸሲሱ ካብ 3 ዓመት ዘይበልፅ ናይ እስራት ቅፅዓት ተፈሪድዎ ቅፅዓቱ ወዲኡ እንተወፂኡ ክሳብ ሓደ ወርሑ ኣብ ዘሎ ጊዜ እንተመልኪቱ እቲ ጉዳይ ብክልል ኮሚሽን ተራእዩ ናብ ሰራሕ ክምለስ ይክእል።

3. ክሲ ካብ ዝቐረበሉ እዋን ጀሚሩ ናይ መጨረሻ ውሳኔ ክሳብ ዝዋሃብ ናይቲ ኮሚሽን ጠበቓ ነቲ ፖሊስ ይከራኸረሉ።

ዓንቀፅ 59 ምስ ሰራሕ ርክብ ብዘይብሉ ኩነታት ብገበን ዝተኸሰሰ ፖሊስ

ዝኾነ ፖሊስ ብሕጊ ካብ ዝተነፀረ ናይ ፖሊስ ተግባር ርክብ ብዘይብሉ ጉዳይ ክሲ ቀሪብሉ እንተኾይኑ፦ ብዲስፕሊን ዝወሃቦ ናይ ቅፅዓት ውሳነ ከምዘሎ ኮይኑ፣

ኣብ ስራሑ ኮይኑ ሙሉእ ደሞዝ ይረክብ'

1. ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ብዋሕስ እንተተለቒቑ ኣብ ስርሑ ኮይኑ ሙሉእ ደሞዝ ይረክብ
2. ናይ ዋሕስ መሰል ክይተኸበረሉ
3. ብዝተኸሰሰሉ ገበን ብቤት ፍርዲ ጥፍኣታኛ ኮይኑ እንተተረኺቡ ካብ ስርሑ ይሰናበት
4. ምስ ሰርሑ ርክብ ብዘይብሉ ገበን ተኸሲሱ ካብ 6 ወረሒ ንታሕቲ ዝተቐፀ ፖሊስ ዝተኸሰሶ ገበን ብስርቂ ጉቦ አደንዛዚ ዕፅ ምጥቃም፣ እምነት ምጉዳል ክትራንን ካልኦትን ተመሳሳልቲ ከበድቲ ገበናት እንተዘይኮይኑ እስራቱ ወዲኡ ምስወፀ ክሳብ ሓደ ወርሒ ዘሎ ጊዜ እንተመልከተ በቲ ኮሚሽን ተራእዩ ናብ ስርሑ ክምለስ ክገበር ይኽእል።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚይ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተዘርዘሩ ገበናት ፈፃሙ ተባሂሉ ዝተከሰሰ

ሀ. ጉዳዩ በፍርድ ቤት የመጨረሻ ውሳኔ እስከሚሰጠው ድረስ ሙሉ ደመወዙ ይሰጠዋልሎ. በተከሰሰበት ወንጀል ፍርድ ቤት ጥፋተኛነትን አረጋግጦ የእስራት ውሳኔ ካስተላለፈበት ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ከስራው ይሰናበታል።

ሐ. ሆኖም ግን ከፖሊስነት የሙያ ተግባሩ በተዛመደ ተከሶ ከ3 ዓመት ለማይበልጥ የእስራት ቅጣት ተፈርዶበት እስራቱ አጠናቆ ከወጣና እስከ አንድ ወር ባለው ጊዜ ውስጥ ወደ ስራው እንዲመለስ ካመለከተ ጉዳዩ በክልሉ ፖሊስ ኮሚሽኑ ታይቶ ወደ ስራው ሊመለስ ይችላል

3. ክስ ከቀረበበት ጊዜ ጀምሮ የመጨረሻ ውሳኔ እስከሚሰጠው ድረስ የኮሚሽኑ ጠበቃ ለፖሊሱ ይከርከርለታል።

አንቀፅ 59 ከስራው ጋር ዝምድና በሌለው ጉዳይ በወንጀል ስለተከሰሰ ፖሊስ

ማንኛውም ፖሊስ በሕግ በግልፅ ከሚታወቅ የፖሊስ ተግባር ጋር ግንኙነት በሌለው ጉዳይ የወንጀል ክስ የቀረበበት ከሆነ የሚወሰንበት የድስፕን ቅጣት ውሳኔ እንደተጠበቀ ሆኖ፦

1. ስልጣን ባለው ፍ/ቤት በዋስ ከተለቀቀ በስራው ላይሆኖ ሙሉ ደመወዙ ያገኛል።
2. የዋስ መብት ሳይከበርለት ከታሰረ ደመወዝ አይከፈለውም።
3. በተከሰሰበት ወንጀል በፍ/ቤት ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ ከሰራው ይሰናበታል።
4. ከስራው ጋር ግኙነት በሌለው ወንጀል ተከሶ ከ6 ወር እስራት በታች የተቀጣ ፖሊስ የተከሰሰበት ወንጀል ስርቆት፣ ጉቦ፣ አደንዛዥ ዕፅ መጠቀም እምነት ማጉደል፣ ዘረፋ እና ሌሎች ተመሳሳይ ከባድ ወንጀሎች ካልሆነ በስተቀር እስራቱ ፈጽሞ እንደወጣ እስከ 1 ወር ባለው ጊዜ ውስጥ ካመለከተ በፖሊስ ከሚሽኑ ታይቶ ወደ ስራው እንዲመለስ ማድረግ ይቻላል።
5. በዚህ አንቀፅ ንኡሰ አንቀጽ 4 የተዘረዘሩ ወንጀሎች ፈፅሞዋል ተብሎ የተከሰሰ

ፖሊስ ብቤት ፍርዲ ነፃ እንተወፀውን እቲ ኮሚሽን ነቲ ጉዳይ ሪኡ ካብ ስራሕ ከሰናብቶ ይኽእል።

ክፍሊ ዓሰርተ

ብዛዕባ ማዓርግ፣ ደረጃ ዕብየትን ሽልማትን

ዓንቀፅ 60 ማዓርግ

ናይቲ ኮሚሽን ናይ ማዓርግ ብርክን መፀውዕን ዝስዕቡ ኾይኑ።

1. ኮንስታብል፣ 8. እንስፔክተር
2. ሓጋዚ ሳጅን 9. ዋና እንስፔክተር
3. ምክትልሳጅን 10. ሓጋዚ ኮማንደር
4. ሳጅን 11. ኮማንደር
5. ዋና ሳጅን 12. ሓጋዚ ኮሚሽነር
6. ሓጋዚ እንስፔክተር 13. ዋና ኮሚሽነር
7. ምክትል እንስፔክተር 14. ኮሚሽነር

ዓንቀፅ 61 ብርክታት ማዓርግ

ናይቲ ኣባላት ፖሊስ ኣዋሃህባ ማዕረግ ብሰለስተ ብርክታት ዝተኸፈለ እዩ።

1. ዝተሓተ ብርኪ ማዓርግ
   ሀ. ኮንስታብል
   ለ. ሓጋዚ ሳጅን
   ሐ. ምክትል ሳጅን
2. ማእኸላይ ብርኪ ማዓርግ
   ሀ. ሐጋዚ ኮንስታብል
   ለ. ምክትል ኢንስፔክተር
   ሐ. ኢንስፔክተር
3. ዝላዓለብርኪ ማዓርግ
   ሀ. ዋና ኢንስፔክተር
   ለ. ምክትል ኮማንደር
   ሐ.ኮማንደር
   መ.ላጋዚ ኮሚሽነር
   ሰ. ምክት ኮሚሽነር
   ረ. ኮሚሽነር

ዓንቀፅ 62 መፅንሒ እዋን ማዓርግ

ሓደ ፖሊስ ዝቕፅል ማዕረግ ቅድሚ ምርካቡ ኣብ ዝሓዙ ማዓርግ ካብዚ ንታሕቲ ሰንጠረዥ ንሕድሕድኡ ዝተወሰነ እዋን ክፀንሕ ኣለዎ

ፖሊስ ፍ/ቤት ነፃ ብሎ በፈርድለት ኮሚሽኑ ጉዳዩን አይቶ ከስራው ሊያሰናብተው ይችላል።

ክፍል ዘጠኝ

ስለማአረግ፣ የደረጃ እድገት እና ሽልማት

አንቀፅ 60 ስለማአረግ

የኮሚሽኑ የማእረግ ደረጃና ስያሜ የሚከተለው ይሆናሉ።

1. ኮንስታብል 8. እንስፔክተር
2. ረዳት ሳጅን 9. ዋና እንስፔክተር
3. ምክትል ሳጅን 10. ረዳት ኮማንደር
4. ሳጅን 11. ኮማንደር
5. ዋና ሳጅን 12. ረዳት ኮሚሽነር
6. ረዳት እንስፔክተር 13. ዋና ኮሚሽነር
7. ምክትል እንስፔክተር 14. ኮሚሽነር

ዓንቀፅ 61 የማአርግ ደረጃዎች

የፖሊስ አባሎች ማአርግ አሰጣጥ በሶስት ደረጃዎች የተከፈለ ነው።

1. ዝቅተኛ የማዕረግ ደረጃ
   ሀ. ኮንስታብል
   ለ. ረዳት ሳጅን
   ሐ. ምክትል ሳጅን
2. መካከለኛ የማአርግ ደረጃ
   ሀ. ረዳት ኮንስታብል
   ለ. ምክትል ኢንስፔክተር
   ሐ. ኢንስፔክተር
3. ከፍተኛ የማአርግ ደረጃ
   ሀ. ዋና ኢንስፔክተር
   ለ. ምክትል ኮማንደር
   ሐ.ኮማንደር
   መ.ረዳት ኮሚሽነር
   ሰ. ምክትል ኮሚሽነር
   ረ. ኮሚሽነር

62 መአርጉ የሚቆይበት ጊዜ

አንድ ፖሊስ ቀጣዩ ማአርግ ከማግኘቱ በፊት በያዘው መአርግ የሚቆይበት ጊዜ ለያንዳንዱ መአርግ ቀጥሎ በሰንጠረዠ የተወሰነውን ጊዜ/አመታት/ መቆየት አለበት።

ተ/ቁ	ናይ ማዓርግ	ኣብ ዝሓዞ ማዓርግ ዝፀንሓሉ ጊዜ	ንቅልጡፍ ዕብየት ዘድሊ ጊዜ	ቀፂሉ ዝረኽቦ ማዓርግ ዕብየት
1	ኮንስታብል	4 ዓመት	3 ዓመት	ረዳት ሳጅን
2	ሓጋዚ ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ምክትል ሳጅን
3	ምክትል ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ሳጅን
4	ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ዋና ሳጅን
5	ዋና ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኢንስፔክተር
6	ሓጋዚ ኢንስፔክተር	2 ዓመት	1 ዓመት	ምክትል ኢንስፔክተር
7	ምክትል ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ኢንስፔክተር
8	ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ዋና ኢንስፔክተር
9	ዋና ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኮማንደር
10	ሓጋዚ ኮማንደር	3 ዓመት	2 ዓመት	ኮማንደር
11	ኮማንደር	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኮሚሽነር
12	ሓጋዚ ኮሚሽነር	3 ዓመት	2 ዓመት	ምክትል ኮሚሽነር

ተ/ቁ	ማዓርግ	በዚያው መአረግ ላይ የሚቆይበት ጊዜ/ዓመት/	ለተቀላጠፈ እድገት የሚያስፈልግ ጊዜ/ዓመት/	ቀጥሎ የሚያገኘው የመአረግ እድገት
1	ኮንስታብል	4 ዓመት	3 ዓመት	ረዳት ሳጅን
2	ረዳት ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ምክትል ሳጅን
3	ምክትል ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ሳጅን
4	ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ዋና ሳጅን
5	ዋና ሳጅን	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኢንስፔክተር
6	ረዳት ኢንስፔክተር	2 ዓመት	1 ዓመት	ምክትል ኢንስፔክተር

7	ምክትል ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ኢንስፔክተር
8	ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ዋና ኢንስፔክተር
9	ዋና ኢንስፔክተር	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኮማንደር
10	ረዳት ኮማንደር	3 ዓመት	2 ዓመት	ኮማንደር
11	ኮማንደር	3 ዓመት	2 ዓመት	ረዳት ኮሚሽነር
12	ረዳት ኮሚሽነር	3 ዓመት	2 ዓመት	ምክትል ኮሚሽነር

ዓንቀፅ 63 ብዕብየት ማዓርግ

1. ዝኾነ ፖሊስ ከሸወም ዝኽእል
ሀ. ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታ እንትህሉ
ለ. ነቲ ዝሸወመሉ ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታ ዘድሊ ናይ ትምህርቲ ደረጃን ናይ ስራ ልምዲን ዘማእኸለን ናይ ስራሕ አፈፃፀምኡ ካብ ካልኦት ተወዳደርቲ ዝሓሸ ካይኑ እንተርከብ
ሐ. ዝተዋሃቦ ስልጠና እንተአጠናቂቑ ንማዓርግ ዕብየት ብቑዕ ይኸውን።

2. ናይዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋገ ሕልው ኮይኑ ካብ ሐደ ናይ መዓርግ ብርኪ ልዕል ናብ ዝበለ ናይ መዓርግ በርኪ ዝግበር ናይ መዓርግ ዕብየት ብውድድርን ብፈተናን ይኸውን።
3. በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 62 ንሓጋዚ ኢንስፔክተር ዘድሊናይ መፅንሒ ግዜ ዝተደንገት እንተሃለወኳ ፖሊ ኮሌጅ ዘውፅኦ መመዘኒ ዘማልአ ኣብ ዝተሓተ ናይ መዓረግ ደረጃ ዝርከብ ፖሊስ ንዝዎሃቦ ስልጠና እንተጠናቒቑ ንሓጋዚ ንስፔክተርነት ክወዳደር ይኽል።
4. ዝላዓለ ስራሕ ዝፈፀመን አዝዩ ዝበለፀ ናይ ስራሕ ክእለት ዘርኣየ ፖሊስ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 62 ንቅልጡፍ ዕብየት ዘድሊ ጊዜ እንተማሊኡ ንመዓርግ ዕብየት ብቁዕ ክኸውን ይክእል
5. ሓደ ፖሊስ ብፖሊስ ሞያ ተወሳኺ ስልጠና ወሲዱ ምስ ፖሊስ ስራሕ ርክብ ብዘለዎም መዳያት አፍልጠ ካብ ዝተውሃቦ ናይ ሞያን ቴክኒክን መሰልጠኒ ማእኸል ፣ ኮሌጅ ወይ ዩኒቨርስቲ ተማሂሩ ብዲፕሎማ ወይ ብዲግሪ እንተተመሪቑ ናይ ትምህርቲ መረዳእትኡ ንመዓርግ ዕብየት ኣብ ግምት ውሽጢ ይኣትው።

አንቀፅ 63 የማእርግ እድገት

1. አንድ ፖሊስ ሊሾም የሚችለው
ሀ. ክፍት የስራ ቦታ ሲኖር
ለ. ለሚሾምበት ክፍት የስራ ቦታ የሚያስፈልግ የትምህርት ደረጃና የስራ ልምድ የሚያሟላና በስራ አፈፃፀሙም ከሌሎች ተወዳዳሪዎች የተሻለ ሆኖ ሲገኝ ነው፡፡
ሐ. የተሰጠው ስልጠና ካጠናቀቀ ለማእርግ እድገት በቂ ይሆናል።

2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ እንተጠበቀ ሆኖ ከአንድ ማእርግ ደረጃ ከፍ ወዳለው የመአረግ ደረጃ የሚደረግ የማእርግ እድገት በውድድር እና በፈተና ይሆናል።
3. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 62 መሰረት ለረዳት ኢንስፔክተርነት የሚያስፈልግየመቆያ ጊዜ የተደነገገ ቢኖርም ፖሊስ ኮሌጅ የሚያወጣው መመዘኛ የሚያሟላ በዝቅተኛ የማእርግ ደረጃ የሚገኝ ፖሊስ የሚሰጠውን ስልጠና ካጠናቀቀ ለረዳት ኢንስፔክተርነት ሊወዳደር ይችላል።
4. የላቀ ስራ የፈፀመና እጅግ የተሻለ የስራ ችሎታ ያሰየ ፖሊስ በዚህ ደንብ አንቀፅ 63 ለተቀላጠፈ እድገት የማያስልግ ጉዜ ሲያሟላ ለመአርግ እድገት ብቁ ሊሆን የችላል።
5. አንድ ፖሊስ በፖሊስነት ሙያ ተጨማሪ ስልጠና ወስዶ ከፖሊስ ስራ ግንኙነት ባላቸው ዘርፎች እውቅና ካላቸው የሙያና ቴክንክ ማሰልጠኛ ማእከላት ኮሌጆችና ዩኒቨርሲቲዎች ተምሮ በዲፕሎማ ወይንም በዲግሪ ከተመረቀ የትምህርት ማስረጃው ወይንም በዲግሪ ከተመረቀ የትምህርት ማስረጃው ለመአርግ እድገቱ በግምት ውስጥ

ዓንቀፅ 64 ምልክት ማዕረግ

1. ዝኾነ ፖሊስ ምስ ደንቢ ክዳን ዝግበር ፖሊስን ናይ ስራሕ ብርኩን ዘርኢ ምልክ መዓረግ ይገብር
2. ምልክታት ማዓርግ ኣሰራርሓን ናይ ቀለም ዓይነትን ናይ ማዓርግ ብርክታት ንምፍላይ ዝኸእል ይኸውን ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውስን።

ዓንቀፅ 65 ኣወሃህባ ማዓርግን ብርኪ ማዓርግ

1. ማዓርግ በርኪ ዕብየትን በብርኪ ንዘሎ ፖሊሰ ናይ ምሃብ ስልጣን ናይቲ ኮሚሽን ይኸውን።
2. ናይቲ ዲስፕሊን ቅፅዓት ዝተወሰነሉ ፖሊሰ ቅፅዓቱ ብይርጋ ዝተዓፀወ እንተኾይኑ ንማዕረግ ዕብየት ክወዳደር ኣይኽልን።

3. ሓደ ፖሊስ ናይ ማዓርግ ዕብየት ቅድሚ ምርካቡ ዝረኸቦ ደመወዝ ዕብየት ካብ ዝረኸበሉ ደረጃ ካብ ዝተወሰነ መልዓሊ ደመዝ ንላዕሊ ወይ ማዕረ እንተኾይኑ ሓዱሽ ደመወዝ ቅድሚ ምርካቡ ይረኸቦ ካብ ዝነበረ ደመወዝ ቀፂሉ ንዘሎ እርከን ደመወዝ ይረክብ።
4. እቲ ኮሚሽን ናይ ደረጃ ዕብየት ዝወሃበሉ ዝርዝር መምርሒ የውፅእ

አንቀፅ 66 ሽልማት

እቲ ኮሚሽን ኣዝዩ ዝላዓለ ናይ ስራሕ ኣስተዋፅኦ ዘበርከተ ፖሊስ ሽልማት ክህብ ይኽእል። ዝርዝዝር ኣፈፃፅሙኡ እቲ ኮሚሽን ብዘውፅእ መምርሒ መሰረት ይውስን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

ዝተፈላለዩ ኮሚቴታት

አንቀፅ 67 ኮሚቴ ድስፕሊን

ከቢድ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ዝስዕቡ ጥፍኣታት ናይ ምምርማርን ኣፃርዩ ውሳነ ሓሳብ ናይ ምቕራብ ስልጣን ዝተዋሃቦ ኮሚቴ ዲስፕሊን በብብርኩ በዚ ደንቢ ተጣይሹ ኣሎ።

አንቀፅ 68 አወዳድባን ተፀዋዕነትን

1. ኮሚቴ ዲስፕሊን በብብርኩ ብዘለው ናይ ክልል፣ ዞባ፣ ወረዳ፣ ንኡስ ወረዳ፣ ዝጣየሹ ኮይኑ
   ሀ. ኣብ ክልል ኮሚሽን ዝህሉ ዲስፕሊን ኮሚቴ 5 ኣባላት ዘለዎ ኮይኑ 3 ኣባላት

ይገባል።

አንቀፅ 64 የማአርግ ምልክት

1. ማንኛውም ፖሊስ ከደንብ ልብስ ጋር የሚደረግ ፖሊስነቱንና የስራ ደረጃውን የሚያሳይ የማአርግ ምልክት ያደረጋል።
2. የማአርግ ምልክቶች አሰራር እና የቀለም ዓይነቶች ማአርግ ደረጃዎች ለመለየት የማያስችል ይሆናል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።

አንቀፅ 65 ስለማእረግ አድገት አሰጣጥ

1. መአረግ እና የደረጃ እድገት በየደረጃው ላለው የፖሊስ አባል የመስጠት ስልጣን የኮሚሽኑ የሆናል።
2. የድስፕሊን ቅጣት የተወሰነበት ፖሊስ ቅጣቱ በይርጋ የቀረ ካልሆነ በስተቀር የመአርግ እድገትሊወዳደር አይችልም።
3. አንድ ፖሊስ የመአርግ ድገት ከማግኘቱ በፊት ያገኘው የነበረው ደመወዝ የደረጃ እድገት ላገኘው ደረጃ ከተወሰነ መነሻ ደመወዝ በላይ ወይንም አኩል የሆነ እንደሆነ አዲስ ደመወዝ ከማግኘቱ በፊት ያገኘው ከነበረው ደመወዝ ቀጥሎ ያለውን የእርከን ደመወዝ ያገኛል።
4. ኮሚሽኑ የደረጃ እድገት የሚሰጥበትን ዝርዝር መመሪያ ያወጣል

አንቀፅ 66 ስለ ሽልማት

ኮሚሽኑ በጣም ከፍተኛ የስራ አስተዋፅኦ ላበረከተው ፖሊስ ሽልማት ሊሰጥ ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይወሰናል።

ክፍል አስራ አንድ

ስለ የተለያዩ ኮሚቴዎች

አንቀፅ 67 ስለ ዲስፕሊን ኮሚቴ

ከባድ የዲስፕሊን ቅጣቶች የማያስከትሉ ጥፋቶች የመመርመርና አጣርቶ ለውሳኔ ሃሳብ የማቅረብ ስልጣን የተሰጠውን የዲስፕሊን ኮሚቴ በየደረጃው በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

አንቀፅ 68 አደረጃጀትና ተጠሪነት

1. የዲስፕሊን ኮሚቴ በየደረጃው ባሉት የክልል፣ የዞን፣ የወረዳና ንኡስ ወረዳዎች የሚቋቋሙ ሆኖ፦

ሀ. በክልል ለፖሊስ ኮሚሽን የሚኖር ድስፕሊን ኮሚቴ 5 አባላት የሚኖሩት ሆነው ሶስቱ በፖሊስ

ፖሊስ ይምረፁ 2 በቲ ኮሚሽን ይምደቡ።
ለ. ብክልል ዝህሉ ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴ ሓደ ኣካቢን ሓደ ፀሓፊን ይምረፁ።
ሐ. ብዞባ፣ ወረዳን፣ ን/ወረዳን ዝቆውም ዲስፕሊን ኮሚቴ ሕድሕድ ሰለስተ ኣባላት እንትህልዎ ሓደ ኣባል በቢብርኩ ዘሎ ሓላፊ ዝሕረይን ክልተ ኣባላት ድማ ብኣባላት ፖሊስ ዝመረፁ ኮይኖም ሓደ ኣካቢ ይምረፁ።
2. ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ዘለውዎ ከባቢ እንተነኣሰ ሓንቲ ናይ ደቂ ኣንስቲዮ ተወካሊት ናይቲ ኮሚት ኣባል ይህልዎ።
3. ናይቲ ኮሚቴ ተፀዋዕነት በቢብርኩ ንዘሎ ሓላፊ ይኸውን።
4. ናይቲ ኮሚቴ ናይ ስራሕ ዘመን ክልተ ዓመት ይኸውን።

ኣንቀፅ 69 ስልጣንን ሃላፊነት ድሰፕሊን ኮሚቴ

1. ናይ ኮሚሽን ፖሊስ ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴ፣
   ሀ. መምርሒ ሓላፊ ከቢድ ናይ ድስፕሊን ጥፍኣት ፈፂሞም ተባሂሉ እንትኸሰሱ ኣፃርዮ ንውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር የቕርብ።

   ለ. ኣብ ክልል ቤት ፅሕፈት ውሽጢ ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ናይ ድስፕሊን ጥፍኣታት እንትፍፅሙ ኣፃርዩ ናብ መምርሒ ሓላፊ የቕርብ።
   ሐ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51 ዝተጠቐሰ ከቢድ ናይ ቅፅዓት ዓይነታት ዝቕፅል ጥፍኣት ዝፈፀመ ዞባ ኣዘዝቲ ጥፍኣት እንትፍፅሙ ውሳነ ሓሳብ ንኮሚሽነር የቕርብ።

2. ናይ ዞባ ፖሊሰ ቤት ፅሕት ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴ፦
   ሀ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51 /1/ ካብ መ፣ ሰ፣ረ ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ቅፅዓት ዓይነት ሪኢቶ ናይ ውሳነ ሃሳብ ንዞባ ፖሊስ ሓላፊ የቕርብ።
   ለ. ብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51/1/ ኣብ ሸ ን ቀን ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ቅፅዓት ዓይነታት ንዝፍፀም ምስ ንፁር ሪኢቶ ብንኡስ ወረዳ ሓላፊ ኣቢሉ ናይ ወረዳ ፖሊስ

አባላት የሚመረጡ ሆነው ሁለት ደግሞ በኮሚሽነሩ ይመደባል።

ለ. በክልል ደረጃ የሚኖር የድስፕሊን ኮሚቴ አንድ ሰብሳቢና አንድ ፀሃፊ ይመረጣል።
ሐ. በዞን፣ በወረዳና በንኡስ ወረዳ የሚቋቋሙ የድስፕሊን ኮሚቴዎች እያንዳንዳቸው ሦስት አባላት ሲኖሩት አንድ አባል በየደረጃው ባሉት ሃላፊዎች የሚመሩጥ ሁለቱ አባላት ደግሞ በፖሊስ አባላት የሚመረጡ ሆነው አንድንድ ሰብሳቢ ይመርጣሉ።

2. ኮሚቴው ሴቶች ባሉበት አካባቢ ቢያንስ አንዲት የሴቶች ተወካይ በአባልነት እንድትኖር ያደርጋል።
3. የኮሚቴው ተጠሪነት በየደረጃው ለሚገኝ ሃላፊ ይሆናል።
4. የኮሚቴው የስራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል።

አንቀፅ 69 በየደረጃ ተጠሪነት የተቋቋሙት የድሰፕሊን ኮሚቴዎች ስልጣንና ሃላፊነት

1.የኮሚሽኑ የድስፕሊን ኮሚቴ
   ሀ. የመመሪያ ሃላፊዎች ከባድ የድስፕሊን ጥፋት ፈፅመዋል ተብለው ሲከሰሱ አጣርቶ የውሳኔ ሃሳብ ለኮምሽነሩ ያቀርባል።
   ለ. በክልሉ ፅሕፈት ቤት ውስጥ የሚሰሩ ሰራተኞች የድስፕሊን ጥፋት ሲፈፅሙ አጣርቶ ወደ መመሪያ ኃላፊ ያቀርባል።
   ሐ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 51 የተጠሱት ከባድ የቅጣ ዓይነቶች የዞን ፖሊስ አዛገች ጥፋት ሲፈፅሙ አይቶ የውሳኔ ሃሳቡን ለኮሚሽነሩ ያቀርባል።

2. የዞን ፖሊስ ጽ/ቤት የዲስፕሊን ኮሚቴ፦
   ሀ. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 51 መሰረት በመ፣ ሰ፣ ረ የተጠቀሱት ከባድ የቅጣት ዓይነቶች አይቶ የውሳኔ ሃሳቡን ለዞን ፖሊስ ሃላፊ ያቀርባል።

   ለ.በዚሁ ደንብ አንቀፅ 51 በ ሸ እና ቀ የተጠቀሱት ከባድ የቅጣት ዓይነቶች ሲፈፀሙ በዞን ፖሊስ ሃላፊ

ዲስፕሊን ኮሚቴ ይሰድድ።

ሐ. ካብ ወረዳ ዝመፁ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51/ረ/ ዝሸፈኑ ጉዳያት ናይ ውሳነ ሓሳብ ብምሃብ ናብ ዞባ ሓላፊ የቕርብ

3. ናይ ወረዳ ፖሊስ ናይ ዲስፕሊን ኮሚቴ፦

ሀ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51 ካብ መ ክሳብ ሰ ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ቅፅዓት ዓይነታት ሪኡ ኣፃሪዩ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንወረዳ ፖሊስ ሓላ የቕረብ።

ለ. ኣብዚ ደንቢ ኣንቀፅ 51 ኣብ ረ ዝተጠቀሱ ከቢድ ናይ ቅፅዓት ዓይነታት እንተፍፀም ብወረዳ ፖሊስ ሓላ ኣቢሉ ናብ ዞባ፣ ፖሊሰ ዲስፕሊን ኮሚቴ ይሰድድ።

ሐ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51 ኣብ /ሽ/ /ቀ/ ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓታት ንክውስን ናብ ዞባ ፖሊስ ይሰድድ።

4. ናይ ንኡስ ወረዳ ፖሊስ ዲስፕሊን ኮሚቴ

ሀ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51/1/ ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓታት ሪኡ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንንኡስ ወረዳ ፖሊስ ሓላፊ የቕርብ።

ለ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 51/1/ ካብ /ሰ/ ክሳብ /ቀ/ ዝተጠቐሱ ከቢድ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ዓይነታት እንተፍፀም ምስ ንፁር ሪኢቶ ብንኡሰ ወረዳ ሓላፊ ኣቢሉ ናብ ወረዳ ፖሊሰ ዲስፕሊን ኮሚቴ ይሰድድ።

ኣንቀፅ 70 ስልጣን ምድላው መምርሒ ኣሰራርሓ ሓሃላፊነት

1. ናይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን ናይ ስነ-ስርዓት መምርሒ ኣዳለዩ ንቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን የቕርብ ክፅድቕ እንተሎ በብደረጅኡ ኣብ ስራሕ የውዕል።

ኣንቀፅ 71 ምቋም ዕብየት ኮሚቴ

ናይፖሊስ ናይ ማዓርግ ዕብየት መርሚሩ ነቲ ኮሚሽን ናይ ውሳነ ሓሳብ ዘቅርብ ናይ ዕብየት ኮሚቴ ብደረጃ ክልል በዚ ደንቢ እዙይ ቀይሙ።

ኣንቀፅ 72 ኣባላት ኮሚቴ ዕብየት

1. ኣባላት ዕብየት ኮሚቴ ዝስዕቡ እዮም

አማካይነት ወደ ፖሊስ ኮሚሽን የድስፕሊ ኮሚቴ ይላካል።

ሐ. ከወረዳ ለሚመጡ በዚሁ አንቀፅ 51 /ረ/ የሚሸፈኑ ጉዳዮች ላይ የውሳኔ ሃሳብ በመስጠት ወደ ዞን ሃላፊ ያቀረባል።

3. የወረዳ ፖሊስ የዲስፕሊን ኮሚቴ

ሀ. በዘሁ ደንብ ንቀፅ 51/ከ መ እስከ ሰ የተጠቀሱትን ከባድ የቅጣት አይነቶች አይቶና አጣርቶ ለወረዳው ፖሊስ ሃላፊ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።

ለ. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 51 በ ረ የተጠቀሱት ከባድ የቅጣት አይነቶች እንደተፈፀሙ በወረዳው ፖሊስ ሃላፊ አማካኝነት ወደ ዞን ፖሊስ ድስፕሊን ኮሚቴ ይልካል።

ሐ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 51/በ ሽ እና ቀ የተጠቀሱት ከባድ የድስፕሊን ቅጣቶች እንደተፈፀሙ ወደ ዞን ፖሊስ ይልካል።

4. የንኡስ ወረዳ ፖሊስ ዲስፕሊን ኮሚቴ

ሀ. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 51/1/ በ /መ/ የተጠቀሱት ከባድ የቅጣት አይነቶች አይቶ የውሳኔ ሃሳብ ለ ን/ወረዳ ፖሊስ ሃላፊ ያቀርባል።

ለ. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 51/1/ ከ /ሰ/ እስከ /ቀ/ የተጠቀሱት ከባድ የቅጣት አይነቶች እንደተፈፀሙ ግልፅ ከሆነ አስተያየት ጋር በንኡስ ወረዳ ሃላፊ አማካኝነት ወደ ወረዳ ፖሊስ ዲስፕሊን ኮሚቴ ይልካል።

አንቀፅ 70 የአሰራር መመሪያን የማዘጋጀት ስልጣን

1.የክልል ፖሊስ ኮሚሽን የስነ-ስርዓት መመሪያ አዘጋጅቶ ለፍትህ አስተዳደር ቢሮ ያቀርባል ሲፀድቅም በየደረጃው ስራ ላይ ይውላል።

አንቀፅ 71 የዕድገት ኮሚቴን ስለመቋቋም

የፖሊስ የማአርግ እድገት መርምሮ ለኮሚሽኑ የውሳኔ ሃሳብ የሚያቀርብ የእድገት ኮሚቴ በክልል ደረጃ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

አንቀፅ 72 ስለየዕድገት ኮሚቴ አባላት

ሀ. ምክትል ኮሚሽነር . . . ኣካቢ
ለ. ካብ ስራሕ ክፍሊ ካብ ዝተውፃዕኡ ተወከልቲ ዝተመረፁ ኣርባዕተ ፖሊሳት ኣባላት . . . ኣባላት
ሐ. ሓላፊ ምምሕዳር ሰራሕተኛ . . . ኣባል
መ. እቲ ክፍቲ ናይ ስራሕ መደብ ዝርከበሉ ናይ ስራሕ ሓላፊ ...ኣባል

2. እቲ ኮሚቴ ካብ ኣባላቱ ብዝተውፃእዕኡ ተወከልቲ ዝምረፁ ሐደ ፀሓፊ ይህልዎ
3. እቲ ኮሚቴ ካብየስራሕ ክፍሊ ዝምረፁ 2 ደ/ኣንስተዮ ኣባላት ይህልውዎ።
4. ንዕብየት ኮሚቴ ዝምረፁ ኣባላት ብስነ-ምግባሮም፣ ብፍትሓውነቶም፣ ብስራሕ ኣፈፃፅማ ብቅዓቶም ዝተመስገኑ ኮይኖም ኣብቲ ኮሚሽን ውሽጢ ካብ 5 ዓመት ንላዕሊ ዘገልግሉ ክኾኑ ኣለዎም።
5. ስራሕ ዘመን ዕብየት ኮሚቴ ክልተ ዓመት ይኸውን።

ኣንቀፅ 73 ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ዕብየት

እቲ ኮሚቴ ተፅዋዕነቱ ንኮሚሽነር ኮይኑ፦

1. ናይ ተወዳደርቲ ምዝገባ ብዝወፅእ ምልክታ መሰረት ብትኽክልን ብዝተማልአን ኩነታት እቲ ምዝገባ ምትግባሩ የረጋግፅ።
2. ናይ ተወዳደርቲ መረዳእታን ናይ ስራሕ ልምዲ ትኽክለኛነት ይምርምር።
3. ንደረጃ ዝቐረቡ ተወዳደርቲ በቲ መመዘኒ መሰረት ኣወዳዲሩ ብደረጃ የቐምጥ። ዝርዝር ነጥቢ ኣዋህባ ብመምርሒ ይውስን።
4. ዝሓሸ ነጥቢ ንዘምፅኡ ተወዳደርቲ ብምምራፅ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ይቐርብ።
5. ኮሚቴ ዕብየት ናይ ምፅራይ ስራሕ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቦ ንዝኾነ ናይ ፖሊስ ስራሕ ክፍልታት ክዘራረብ ይኽእል።
6. በዚ ደንቢ መሰረት ዝተውሃብዎ ንስራሕ ኣድላይቲ ዝኾኑ ተግባራት ይፍፅም።

ኣንቀፅ 74 ስነ-ስርዓት ኣሰራርሓ ኮሚቴ ዕብየት

ናይቲ ኮሚቴ ናይ ኣሰራርሓ ስነ-ስርዓት ከምዝስዕብ ይኸውን።

1. ኣብ ዝኾነ ኣኼባ ካብ ኣባላቱ ካብ 2/3 /ሲሶ/ ንላዕሊ እንትርከብ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።

1. የእድገት ኮሚቴ አባላት የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ምክትል ኮሚሽነር ......ሰብሳቢ
ለ. ከየስራ ክፍሉ ከተውጣጡ ታወካዮች የተመረጡ አራት ፖሊሶች ...አባላት

ሐ. የሰራተኛውአስተዳደር ኃላፊ ...አባል
መ. ክፍት የስራ መደቡ የሚገኝበት የስራ ኃላፊ ... አባል

2. ኮሚቴው ከአባላቱ በተውጣጡ ተወካዮች የሚመረጥ አንድ ፀሃፊ ይኖረዋል
3. ኮሚቴው ከየስራ ክፍሉ የሚመረጡ 2 ሴት አባላት ይኖሩታል
4. ለዕድገት ኮሚቴ የሚመረጡ አባላት በስነ-ምግባራቸው፣በፍትሃዊነታቸው እና በስራ አፈፃፀም ብቃታቸው የተመሰገኑ ሆነው በኮሚሽኑ ከ5 ዓመት በላይ ያገለገሉ መሆን አለባቸው።
5. የኮሚቴው የስራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል።

አንቀፅ 73 የእድገት ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለኮሚሽነሩ ሆኖ፦

1. የተወዳዳሪዎች ምዝገባ በሚወጣ ማስታወቂያ መሰረት በትክክል እና በተሟላ ሁኔታ መካሄዱን ያረጋግጣል።
2. የተወዳዳሪዎች ማስረጃዎች እና የስራ ልምድ ትክክለኛነት ይመረምራል።
3. ለደረጃው የሚቀርቡ ተወዳዳሪዎች በመመዘኛው መሰረት አወዳድሮ በየደረጃው ያስቀምጣል።
4. የተሻለ ነጥብ ያመጡ ተወዳዳሪዎችን በመምረጥ ከውሳኔ ሃሳብ ጋር ለኮሚሽነር ያቀርባል።
5. የአድገት ኮሚቴው ለማጣራት ስራው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ለማንኛውም የፖሊስ የስራ ክፍሎችን ሊያነጋገር ይችላል።
6. በዚ ደንብ መሰረት የተሰጡትን ለስራ አስፈላጊ የሆኑ ተግባሮችን ያስፈፅማል።

አንቀፅ 74 የእድገት ኮሚቴን የአሰራር ስነ-ስርዓት

የኮሚቴው የአሰራር ስነ-ስርዓት እንደሚከተለው ይሆናል

1. በማንኛውም ሰብሰባው ከአባላቱ ከሁለት

2. ንዝኾነ ጉዳይ ኣብቲ ኣኼባ ብዝተረኽቡ ኣባላት ብዓብላላይ ድምፂ ይውስን
3. ናይቲ ኮሚቴ ኣባላት ድምፂ ማዕረ እንኾይኑ ናይቲ ኮሚቴ ኣካቢ ዘለዎ ወገን ውሳነ ናይቲ ኮሚቴ ይኸውን
4. እቲ ኮሚቴ ብዓብላላይ ድምፂ ኣብ ዝውሰነሉ እዋን ናይቲ ውሑድ ድምፂ ሓሳባት ምስ ምኽንያቱ ኣብቲ ናይ ኣኼባ ቃለ ጉባኤ ክምዝገብ ኣለዎ።
5. እቲ ኮሚቴ ኣድላይ ኮይኑ እንትርኽቦ ናይ ባዕሉ ናይ ስነ-ስርዓት መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ብዛዕባ ዕጥቂ፣ ኣርማን ወረቐት መለለይ መንነት
ኣንቀፅ 75ዕደላ ዕጥቅን ደንቢ ክዳንን

ዝኾነ ፖሊስ ብዛዕባ ክረኽቦ ዝግባእ ዕጥቅን ደንቢ ክዳንን እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይውስን።

ኣንቀፅ 76 ትሕዝቶ ኣረማ

ናይቲ ኮሚሽን ኣርማ ንሕጊ ተገዛኣይነት፣ ሕጊ መኸበራይነት፣ ናይ ህዝቢ መገልገላይነት ዘንፀባርቕ ይኸውን።

ኣንቀፅ 77 ኣጠቓቕማ ኣርማ

1. ኣርማ ናይቲ ኮሚሽን ኣብ ፖሊስ መንነት ወረቐት፣ ኣብ ቆቢዕ፣ ኣብ ናይ ፖሊስ ተሽከርከርቲን እቲ ኮሚሽን ኣብዝውስኖም ካልኦት ቦታታትን ኩነታትን ምጥቃም ይክኣል።
2. ናይቲ ኮሚሽን ዝተፈላለዩ ናይስራሕ ክፍልታት ከከም ናይ ስርሖም ፀባይ ካብቲ ኮሚሽን ኣርማ ብተወሳኺ ናይ ባዕሎም ኣርማ ክህልዎም ይኽእል።
3. እቲ ኣርማ ዝሕዞም ናይ ቀለም ዓይነታት እቲ ሕብረተሰብ ንፖሊስ ብቀሊሉ ፈሊዩ ክፍልጦ ዘኽእል ክኸውን ኣለዎ። ናይ ቀለም ዓይነት ብናይቲ ኮሚሽን መምርሒ ይውስን።

ሦስት በላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
2. ማንኛውም ጉዳይ በስብሰባው በተገኙ አባላት ብላጫ ድምፅ ይወስናል።
3. የኮሚቴው አባላት ድምጽ እኩል በተከፈለ ጊዜ የኮሚቴው ሰብሳቢ ያለበት ወገን ውሳኔ የኮሚቴው ውሳኔ ይሆናል።
4. ኮሚቴው በድምፅ ብልጫ በወሰነበት ጊዜ የአነስተኛው ድምጽ ሃሳቦች ከነምክንያቱ በስብሰባው ቃለ-ጉባኤ መመዝገብ አለበት።
5. ኮሚቴው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውየራሱ የስነ-ስርዓት መመሪያ ሊያመጣ ይችላል።

ክፍል ዓስራ ሁለት
ስለትጥቅ፣ አርማ እና የማንነት መታወቂያ ወረቀት
ኣንቀፅ 75 ስለ ትጥቅና እና ደንብ ልብስ እደላ

ማንኛውም ፖሊስ ሊያገኘው የሚገባው ትጥቅ እና የደንብ ልብስ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይወስናል።

ኣንቀፅ 76 የአርማ ይዘት

የኮሚሽኑ አርማ ለሕግ ተገዥነትን፣ ሕግ አስከባሪነትና የሕዝብ አገልጋይነትን የሚያንፀባርቅ ይሆናል።

ኣንቀፅ 77 ስለአርማው አጠቃቀም

1. የኮሚሽኑ አርማ በፖሊስ የመታወቂያ ወረቀት በኮፍያ በፖሊስ ተሽከርካሪዎች እና ኮሚሽኑ በሚወስናቸው ሌሎች ቦታዎች እና ሁኔታዎች መጠቀም ይቻላል።
2. የተለያዩ የኮሚሽኑ የስራ ክፍሎች እንደየስራው ጸባይ ከኮሚሽኑ አርማ በተጨማሪ የየራሳቸው አርማ ሊኖራቸው ይችላል።
3. አርማው የሚይዛቸው የቀለም አይነቶች ሕ/ሰቡ ፖሊሱን በቀላሉ ለየቶ ሊያወቀው የሚያስችል መሆን አለበት። ለበትየቀለሙ አይነት በኮሚሽኑ መመሪያ ይወሰናል።

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት
አንቀፅ 79 መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

እቲ ኮሚሽን ነዚ ደንቢ ንምፈፃም ዝርዝር መምርሒ ክወፅእ ይኽእል።

አንቀፅ 80 ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ኣብዚ ደንቢ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ዝምልከት ነዚ ደንቢ ዝፃረር ዝኾነ ይኹን ሕጊ ወይ ልምዳዊ ኣሰራርሓ ተፈፃምነት አይህልዎን፤
2. ቅድሚ ሕዚ በቲ ዝፀንሐ ደንቢ ተታሒዞም ዝፀንሑ ጉዳያት በቲ ዝፀንሐ ደንቢ ዕልባት ይረክቡ

አንቀፅ 81 እዚ ደንቢ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ህለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ነሓሰ 1996 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
መቀሌ

ክፍል አስራ ሦስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች
አንቀፅ 79 መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ኮሚሽኑ ይህንን ደንብ ለማሰፈፀም ዝርዝር መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 80 ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

1. በዚህ ደንብ የተሸፈኑ ጉዳዮችን በሚመለከት ይህንን ንብ የሚፃረር ማንኛውም ህግ ወይም ልማዳዊ አሰራር ተፈፃሚነት አይኖረውም።
2. ከአሁን በፊት በቆየው ደንብ ተይዘው የቆዩ ጉዳዮች በቆየው ደንብ መሰረትእልባት ያገኛል።

አንቀፅ 81 ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ።

ነሐሴ 1996 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልል
ፕሬዝዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 12 ዓመት ቑ.17
መቐለ ነሐሰ 1996 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

12ኛ ዓመት ቁ.17
መቐለ ነሐሰ 1996 ዓ/ም

ቑፅሪ ኣዋጅ 86/1996

ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ቑፅሪ ኣዋጅ 86/1996
ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ሕርሻ ማእኸል ዝገበረ ስራሕቲ ገጠር ልምዓት ብዝተመደበን ዝተዋደደን ኣገባብ ንምምራሕን ንምፍፃምን ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠር ዳግም ብምውሳን ዝሓሸ ምውዳድ ብምፍጣር ብግቡእ ስርሑ ንኽዋፃእን ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣
ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝተወሃቦ ስልጣን ዘስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ሕርሻን ልምዓትን ገጠርን ዳግም ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 86/1996 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይክኣል

አዋጅ ቁጥር 86/1996

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ ስልጣንና ተግባር እንደገና ለመወሰን የወጣ አዋጅ

አዋጅ ቁጥር 86/1996
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ ስልጣንና ተግባር እንደገና ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ግብርናን ማእከል ያደረገ የገጠር ልማት ስራ በተደራጀና በተቀናጀ መልኩ ለመምራትና ለማስፈፀም የግብርና እና ገጠር ልማት ቢሮ ስልጣንና ተግባር እንደገና በመወሰን የተሻሻለ ቅንጅ አሰራርና ቆጣቢ የሰው ሃይል አጠቃቀም አስተዳደር እንዲኖር ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ ስልጣንና ተግባር እንደገና ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 86/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጉም**

ቢሮ ማለት ቢሮ ሕርሻን ልምዓትን ገጠርን እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ምጥያሽ፣ አወዳድባን ተፀዋዕነትን

3. **ምጥያሽ**

ቢሮ ሕርሻን ልምዓ ገጠርን ሕጋዊ ሰብነት ሒዙ በዚ አዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

4. **አወዳድባ**

1. እዞም ዝስዕቡ አካላት ኣብ ትሕቲ እዚ ቢሮ ኮይኖም ተወዲቦም አለው።

ሀ. ብአዋጅ ቑፅሪ 54/1994 ዝተጣየሸ ቢሮ ሃብቲ ኮሚሽን ልምዓት ሃብቲ ማይ ዝብል ስያመ ሒዙ

ለ. በዓልመዚ መንገዲታት ገጠር

ሐ. ቤት ጸሕፈት ምስፍሕፋሕ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት

መ. በዓልመዚ ሓለዋ ከባቢ፣ ጠቓቕን ምምሕዳርን መሬት

ረ.ኢስቲትዩት ምርምር ሕርሻ

ሰ. ኮሚሽን ሐደጋ ምክልኻልን ድልውነትን

ሸ. ቤት ጽሕፈት ውሕስና ምግቢ

2. ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ከምዘሎ ኮይኑ እዚ ቢሮ ንስርሑ ሰለጤንን ዕሕፈትን ዝሕግዙ ብምክትል ቢሮ ሓለፍቲ ዝምርሑ ናይ ስራሕ ዘፈራት ይህልውዎ። ዝርዝሩ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን።
3. እዚ ቢሮ፦ ቢሮ ሓላፊ፣ ንዘፈሩ ዝመርሑ ምክትል ቢሮ ሓለፍትን ንስርሑ አድለይቲ ዝኾኑ መሓውራትን ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።

5. **ተፀዋዕነት**

1. ተፀዋዕነት እዚ ቢሮ ንርእሰ ምምሕዳርን ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃምን ይኸውን።

ክፍሊ ሰለስተ

ስልጣንን ተግባርን

6 ስልጣንን ተግባርን

ኣብ ዓንቀፅ 4/1/ ናይዚ አዋጅ ንዝተዘርዘሩ ፈፀምቲ አካላት ብመጣየሺ ሕግታቶም ዝተወሃቦም ስልጣንን ተግባርን ከምዘሎ ኮይኑ እዚ ቢሮ ዘስዕብ ስልጣንን ተግባር ስልጣንን

2. **ትርጉም**

ቢሮ ማለት የግብርና ገጠር ልማት ቢሮ ነው።

ክፍል ሁለት

ስለ መቋቋም፣ አደረጃጀትና ተጠሪነት

3. **መቋቋም**

የግብርና ገጠር ልማት ቢሮ ሕጋዊ ሰውነት ይዞ በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።

4. **አደረጃጀት**

1. የሚከተሉት አካላት በዚህ ቢሮ ስር ሆኖው ተደራጅቷል።

ሀ. በአዋጅ ቁጥር 54/1994 መሰረት የውሃ ሃብት ልማት ቢሮ የተባለ ሲጠራ የነበረው አሁን የውሃ ሃብት ልማተ ኮሚሽን ተብሎ በዚህ ዋጅ የተሰየመ

ለ. የገጠር መንዶች ባለስልጣን፣

ሐ. የህብረት ስራ ማህበሪት ማስፋፍያ ፅህፈት ቤት፣

መ. የአካባቢ ጥበቃ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን

ረ. የእርሻ ምርምር ኢንስቲትዮት

ሰ. አደጋ መከላከልና ዝግጁነት ኮሚሽን

ሸ. የምግብ ዋሰትና ፅህፈት ቤት

2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ እንዳለ ሆኖ ይህ ቢሮ ለስራው ቅልጥፍና ጥራት የሚያግዙ በምክትል ቢሮ ሃላፊዎች የሚመሩ የስራ ሰርፎች ይኖሩታል ዝርዝሩ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያያወጣው መመሪያ ይወስናል።
3. ቢሮው ቢሮው ሃላፊ ዘረፎችን የሚመሩ ምክትል የቢሮ ሃላፊዎች ለሰራው ሰፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል።

5 **ተጠሪነቱ**

ቢሮው ተጠሪነቱ ለርእሰ መስተዳድሩ ለስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት ይሆናል

ክፍል ሦስት

ስልጣንና ተግባር

6.የቢሮው ስልጣንና ተግባር

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4/1/1 ለተዘረዘሩት ሰቓሚ ካላት በማቋቋሚያ ህጎቻቸው የተሰጣቸው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ቢሮው ዝርዝር ስልጣንና

ተግባርን ይህልዎ።

1. ናይቲ ሃገር ፖሊሲ ሕርሻን ገጠር ልምዓትን ኣብ ብሄራዊ ክልሉ የፈፅም፣ ነዚ መሰረት ገይሩ ፖሊሲ ሕርሻን ገጠር ልምዓትን እዚ ክልል ይቐርፅ።
2. ኣብ ዓንቀፅ 4/1/ ናይዚ ኣዋጅ ዝተዘርዘሩ ፈፀምቲ ኣካላት በላዕላዋይነት ይመርሕ የተሓባብር ናይ ስራሕ ትልምሞምን በጀቶም መርሚሩ ንዝምልከ ናይቲ ክልል መንግስ ክቐርብ ይውስን እንትቀድ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
3. ቅልጡፍን ቀፃልነት ዘለዎን ስራሕቲ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ንክስፋሕፋሕ ይገብር።
4. ፕሮግራማት ውሕስነት ምግቢ ይመርሕ፣ የተሓባብር
5. ሐረስተቶ ዝወሃቡ ግልጋሎት ኤክስቴንሽን ንክስሕፋሕ የበረታትዕ
6. ካብ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ግልጋሎት ገጠር መሰረት ልምዓት ንክስፋሕፋሕ ኩነታትየመቻቹ።
7. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካላት ብምትሕብባር ሐረስቶት ግልጋሎት ልቓሕ ዝረኽብሉ ኩነታት የመቻቹ።
8. ኣብ ኢቨስትመንት ሕርሻ ንዝተዋፈሩ ሰብ ሃፍቲ ድጋፍ ይህብ
9. ኣብ ልምዓት ሕርሻ ዕዕንቶ ክሕድሩ ዘኽእሉ ወድዓዊ ኩነታት ይከታተል፣ ስርዓት ቅድመ ምድላው ይዝርግሕ።
10. ኣብቲ ክልል ተላበድትን ተዛመድትን ሕማም እንስሳን ዘራእቲ ከምኡውን ወራር ባልዕ ቁፅፅርን ኣድላይ ስጉምቲ ይወስድ
11. ምዕቋር ማይን ስራሕቲ ልምዓት መስኖ ንክጋፋሕ ስልትታት ኣፈፃፅማ የዳልው የፈፅም።
12. ብምርምር ዝተረኽቡ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂ ንምምሕያሽን ዝሕግዙ መሰልጠኒ ትካላትን ማእኸላትን የጣይሽ ይመርሕ።
13. ብምርምር ዝተረኽቡ ሐደሽቲ ቴክኖሎጂታት የቕርብ፣ የላምድ፣

ተግባራት ይኖሩታል።

1. የአገሪቱ የገጠር ልማት ፖሊሲ በክልሉ ውስጥ ያስፈፅማል ይህንን መሰረት አድርገን የክልሉን የገጠር ልማት ፖሊሲ ይቀርፃል።
2. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4/1/ የተዘረዘሩት ስፈፃሚ ካላት ተቋማት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል የስራ እቅዶቻቸውና በጀታቸው በመመርመር ለሚከተለው የክልሉ መንግስት አካል እንዲቀርብ ይወስናል ሲፈቀድ ስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
3. ፈጣንና ቀጣይነት ያለው የግበርናና ገጠር ልማት እንዲስፋፉ ያደርጋል።
4. የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ይመራል፣ ያስተባብራል።
5. ለገበሬዎች የሚሰጡ የኤክስቴንሽን አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ያበረታል ድጋፍ ይሰጣል።
6. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የገጠር መሰረተ ልማት አገልግሎት እንዲሰፋፋ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
7. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የብድር አገልግሎቶች ለገበሬዎች የሚቀርብበትን ሁኔታ ያመቻቻል።
8. በግብርና መሰክ ለተሰማሩ የግል ባለሃብቶች ድጋፍ ይሰጣል
9. ቦግብርና ልማት ላይ ተጽእኖ ሊያስከትሉ የሚችሉ ወቅታዊ ሁኔታዎች ይከታተላል የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ስርዓት ይዘረጋል።
10. የእንስሳትና አዕዋት በሽታዎች ወረርሽኝና ተዛማች ተባዮችን ለመከላከልና ለቆጣጠር አስፈላግ እርምጃ ይወስዳል።
11. የውሃ ማቆርና የመሰኖ ልማት ስራዎች ንዲስፋፉ የአፈፃፀም ስልቶች ያዘጋጃል። ያበረታታል፣ ድጋፍ ይሰጣል።
12. የርሻ ልማት ለማቀላጠፍና የገጠርና ቴክኖሎጂ ለማሻሻል የሚያግዙ የማሰልጠኛ ማከላት ያቋቁማል ይመራል።
13. በምርም የተገኙ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን ያቀርባል ያላመዳል

ፕሮቶታይፕታት የምርት ነቲ ቴክኖሎጂ ብስፍሓት ንዘፍረዮ ይዝርግሕ።

14. ኣብ ምፍፃም ፕሮግራም ሰፈራ ንወረዳታት የተሓባብር ድጋፍ ይህብ።

15.ኣብ ተሕቲ እቲ ቢሮ ንዝተዎደባ ኣካላት ኩለን ዕላመአን ንምዕዋት ዘኽእለን ናይ ምፍፃም ዓቕሚ ምዕባይ ፕሮግራማት የተኣታትው ተግባራዊነቱ ይከታተል።

16.ብቲ ክልል ንዝተኣታተው ፖኬጃት መተግበሪ ዘድሊዩ ታዎታት ሕርሻ ብዘድለ ዕሬት ዓቐንን ሰለጤንን ናብቲ ገባር ክቐርቡን ዝከኣለሉ ኹነታት የመቻቹ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።

17. ናይቲ ክልል ሃፌቱ ተፈጥሮ ብግቡእ ንክዕቀብ ንክለምዕን ኣጠቓቕማ ንክመሓየሽን ዝሕግዙ ፖሊሲታት ስትራቴጂታት ሕግታትን ደንብታትን ያደሉ ምስ ፀደቑ ኣብ ስራሕ ከውዕሉ ይገብር። ንተግባራዊነቶም አውን ይከታተል ይቆፃፀር።

18.እቲ ሕ/ሰብ ጉልበቱን ሃብቲ አወሃሂዱ ፀገማቱ ንኽፈትሕ ዝኽለሉ ናይ ሕብርት ስራሕ ማሕበራት ንክጣየሹ ሓገዝ ይገብር ዘድሊ ዓቑሚ ይፈጥር ይከታተል።

19.ምስዚ አዋጅ እስካብ ዘይተጓነፁ ቅድሚ ሕዚ ብዝወፁ ልምዓት ቢሮ ሕርሻን ሃብቲ ተፈጥሮን ቢሮ ገጠርን ልምዓትን ነፍሲ ወከፍ ተዋሂቦም ዝነበሩ ንሕርሻ ንገጠር ልምዓት ስራሕቲ ንምስላጥ ዝሕግዙ ካልኦት ተዛመድቲ ተግባራት ይፍፅም።

7 ስልጣንና ተግባርን ቢሮ ሓላፊ

1. ኣብ ዓንቀፅ 6 ናይዚ አዋጅ ነቲ ቢሮ ዝተወሃበ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ሰራሕ ክውዕል ይገበር

2. ተፀዋዕነት ነቲ ቢሮ ዝኾና ፈፀምቲ ኣካላት ይምርሕ ይቆፃፀር።

3. ሰራሕ ትልምን በጀትን እቲ ቢሮ የዳሉ

ፕሮቶታፖቻችን ያመርታል። ቴክኖሎጂውን በስፋት ለሚያመርቱትም ያሰራጫል።

14. የሰፈራ ፕሮግራሞችን በማስፀም ረገድ ወረዳዎችን ያስተባብራል ድጋፍ ይሰጣል።

15. በዚህ ቢሮ ስር የተደራጁት አካላት በሙሉ አላማቸውን ለማሳካት የሚያስችልና የሚፈፅም ዓቅም የሚያሳድጉ ፕሮግራሞች ያስተዋውል ተግባራዊነቱንም ይከታተላል።

16. በክልል ለሚጀመሩ ፖኬጆች ለመተግበር የማያስፈልጉ የእርሻ ግብኣቶች በማፈለገው ጥራት መጠንና ፍጥነት ለአርሶ ደሩ እንዲቀርብ የእርሻ ውጤቶች ገበያ ተኮር ሆነው ንዲመረቱና እንዲቀርቡ የሚያስችል ሁኔታ ያመቻቻል ይከታተላል። ይቆጣጠራል።

17. የክልሉ የተፈጠሮ ሃብት በሚገባ እንዲጠበቅ ንዲለና አጠቃቀሙም እንዲሻሻል የሚያግዘ ፖሊሲዎች ስትራቲጂዎች ሕጎችና ደንቦች ያዘጋጃል። ሲፀድቅም ስራ ላይ ያውላል።

18. ሕብረተሰቡ ጉልበቱንና ሃብቱን አጣጥሞ ችግሮችን ለመፍታት የሚያስችሉት የህብረት ስራ ማህበራት ንዲቋቋሙ እገዛ ያደርጋል አስፈላጊ አቅም ይፈጥራል ይከታተላል።

19.ከዚህ አዋጅ ጋር እስካልተቃረኑ ድረስ ቀም ሲል በወጡ ህጎች ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት እና ለገጠር ልማት ቤሮዎች በተናጠል የተሰጣቸውንና የግብርናንም ሆነ የገጠር ለማተን ለማፋጠን የሚረዱ ሌሎች ተዛማች ተግባራትን ያከናውናል።

7 የቢሮ ሓላፊው ስልጣንና ተግባር

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 ለዚህ ቢሮ የተሰጡት ስልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ይውላል።

2. በቢሮው ስር የተደራጁትን አስፈፃሚ አካላት በበላይነት ይመራል ይቆጣጠራል።

3. ዓመታዊ የቢሮ የስራ እቅድና በጀት

እንትፍቀድ ብ ሰራሕ ንክውዕል ይገብር።

4. ብስቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት ሰራሕተኛታት እቲ ቢሮ ይቆፅር የመሓድር የሰናበት።
5. እቲ ቢሮ ሳልሳይ ወገናት ኣብዝገብሮም ርክባት ነቲ ቢሮ ይውክል።
6. ነቲ ቢሮ ክትፈቐደ በጀት መሰረት ብምግባር ገንዘብ ወፃኢ ክኸውን ይእዝዝ።
7. ካብ ሰራሕቱ ገሊኡ ብምልክት ፀብፃብ ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ
8. ስራቲ እቲ ቢሮ ዝምልከት ፀብፃብ ንዝምልከቶ ኣካል የቐርብ።
9. ብቤት ምኽሪ ሰራሕ ፈፃሚን ርእሰ ምምሕዳርን ዝወሃብዎ ካለኦት ተመሳሰልቲ ስራሕቲ ይፍፀም።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተላለዩ ድንጋገታት

8.ምትሕለላፍ መሰልን ግቡን

ንቢሮ ሕርሻን ሃፍቲን ተፈጥሮን ቢሮ ገጠር ልምዓትን ተዋሂቦም ዝነበሩ መሰላትን ግቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለው።

9. መምርሒ ብዛዕባ ምውፃእ

ነዚ ኣዋጅ ተግባሪዊ ንምግባር ዝሕግዙ መምርሒታት ቢሮ ከውፅእ ይኽእል

10. ዝተመሓየሹን ዝተሰዓሩን ሕግታት

1. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 9/1998 ኣንቀፅ 3/4/ ኣንቀፅ 12ን ከምኡውን ኣወዳድባ ስራሕን ሓላፍነተን ኣካላተ ፈፀምቲ ስራሕ ብሄሪዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳብ ደግም ተመሓይሹ ዘወፀ ዋጅ ቑፅሪ 46/1996 ኣንቀፅ 4/2/8/ ኣንቀፅ 7/2/ ዝተገለፁ ጉዳያት በዚ ኣዋጅ ተመሓይሾም ኣለው።
2. በዓልመዚ ሓለዋ ከባቢ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ንምዋያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 77/1996 ኣንቀፅ 3/2 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
3. ብዚ ኣዋጅ ምስዝተገበረ ምትዕርራይ ዝጓነፅ ዝኾነ ሕቶ ተፈፃምነት የብሉን።

ያዘጋጃል ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል።

4. በስቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት የብሮው ሰራተኞች ይቀጥራል ያስተዳድራል ያሰናብታል።
5. ቢሮው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በማያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ቢሮውን ይወክላል።
6. ቢሮው የተፈቀደውን በጀት መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ እንዲሆን ያዘል።
7. ከስራዎቹ በከፊል ለምልክት ቢሮ ሃላፊዎች በውክልና ይሰጣል።
8. የቢሮው የስራ እንቅስቃሴ ሪፖርት ለሚመለከተው ያቀርባል
9. ሌሎች በስራ አስፈፃሚው ምክር ቤትና በርእሰ መስተዳድሩ የሚሰጡት ሌሎች ተመሳሳይ ተግባሮች ይፈፅማል።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

8.መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

ቀደም ሲል የግብርና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ እንዲሁም የገጠር ልማት ቢሮ የነበሩዋቸው መብትና ግዴታ ለቢሮው ተላልፈዋል።

9.መመከሪያን ስለማውጣት

ቢሮው ለዚህ አዋጅ ተግባራዊነት የሚያግዙ መመሪያዎች ሊያወጣ ይችላል።

10.የተሻሻሉና የተሻሩ ሕጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 88 አንቀፅ 3/4/ እና አንቀፅ 12 እንዲሁም የትግራይ ብሄራዊ እንዲሁም የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሰራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ስራና ሃላፊነት እንደገና ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 46/1994 አንቀፅ 4/2/ አንቀፅ 4/8/ እና 7/2/ በዚህ አዋጅ ተሻሽሏል።
2. የአካባቢ ጥበቃ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 77/1996 አንቀፅ 3/2/ በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
3. በዚህ አዋጅ ለተደረገው ለውጥ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ የፈፃሚነት የለውም።

11. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን
እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ነሐሴ 22 ቀን 1996 ዓ/ም ጀምሮ ዝፀንዓ ይኸውን።

ነሐሴ 22/1996 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልል
ፕሬዝዳንት
መቀሌ

11 አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ
ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄሪዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ቀርቦ ከፀደቀ ነሐሴ 22 ቀን 11996 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ነሐሴ 22/1996 ዓ/ም
ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልል
ፕሬዝዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

13 ዓመት ቑ.1 መቐለ ሕዳር 10/1996 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፅ	13ኛ ዓመት ቁ.1 መቐለ ህዳር 10/1996 ዓ/ም

ትሕዝቶ

ኣዋጅ ቁፅሪ 87/1997
ተማሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ

ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ

ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣካል ተማሓይሹ ነፃ ዳይነት ዘቆመ ብምኳኑ።

ነዚ ብሕጊ መንግስቲ ዝተረጋገፀ ነፃ ኣካል ዳይነት ካብ ፅዕንቶ ዝኾነ ኣካል መንግስቲ ወይ ባዓል ስልጣን ክመርሕ ዝክእል፣ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ምውዳብ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ።

ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚህ ኣዋጅ "ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 78/1997" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

መውጫ

ኣዋጅ ቁጥር 87/1997
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ የወጣ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ኣዋጅ

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ የወጣ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ኣዋጅ

ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት ነፃ የዳኝነት አካል ያቆመ በመሆኑ፣

በሕገ-መንግስት ለተረጋገጠው ነፃ የዳኝነት አካል ከማናቸውም የመንግስት ኣካል ወይም ባለ ስልጣን ነፃ ሆኖ ሊመራ በሚችል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማደራጀት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት መክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግርይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን አዋጀ ኣውጥቷል።

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ "ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አዋጅ ቁጥር 87/1997" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ፤-

1. "ሕገ-መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።
3. "ጉባኤ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝቖመ ናይ ላዕላዋይ ወይ ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3

ኣቃውማ

1. ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ክልል ትግራይ(ስዓቡ "ጉባኤ" እናተብሃለ ዝፅዋዕ) በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ።
2. ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብክልል ላዕላዋይ ጉባኤን ከም ኣድላይነቱ ዝህሉ ብዞባ ዞባ ጉባኤን እናተብሃሉ ዝፅውዑ ብርኪታት ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 4

ኣባላት ክልል ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ

1. ኣባላት ጉባኤ ዳያኑ ምምሕዳር ዝስዕቡ እዮም፤-

ሀ. ፕረዚደንት ላዕላዋይ ቤት ፍርዲ------------- ኣባል

ለ. ናይ ላዕ/ቤት ፍርዲ ም/ፕረዚደንት ----------- ኣባል

ሐ. ሓዳ ብዳያኑ ዝተመረፀ ልዕሊ ሰለስተ ዓመት ዘገልገለ ዳይና ላዕላዊ ቤት ፍርዲ------------- ኣባል

መ. ስለስተ ብዳያኑ ዝተመረፁ ልዕሊ ሰለስተ ዓመት ዘገልገሉ ዳያኑ ሰለስተ ማእኸላይ ቤ/ፍርዲ ኣባል

ረ. ስለስተ ብዳያኑ ዝተመረፁ ልዕሊ ስለስተ ዓመት ዘገልገሉ ሰለስተ ዳያኑ ወረዳ ቤት ፍርዲ--- ኣባል

ሰ. ካብ ቤ/ምኽሪ ክልል ዝተወከሉ ስለተስተ ኣባላት ኣባል

ሸ. ካብ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ.......ኣባል

ቀ. ካብ ማሕበር ሓረስቶት ኣቦ ወንበር...

በዚህ አዋጅ ውስጥ፤-

1. "ሕገ መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ነው።
2. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ማለት ነው።
3. "ጉባኤ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ የጠቅላይ ወይ የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማለት ነው።

አንቀፅ 3

አወቃቀር

1. የትግራይ ክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ (ከዚህ በኃላ "ጉባኤ" እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።
2. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በክልል የበላይ ጉባኤና እንደ አስፈላጊነቱ በዞን የሚኖር የዞን ጉባኤ እየተባሉ የሚጠሩ እርከኖች ይኖሩታል።

አንቀፅ 4

የክልልዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ኣባላት

1. የክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የሚከተሉት ኣባላት ይኖሩታል፣

ሀ. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ...... ሰብሳቢ

ለ. የጠቅ/ፍ/ቤት ምክትል ፕሬዚደንት ...... ኣባል

ሐ. በዳኞች የተመረጡና ከሶስት ዓመት በላይ ያገለገሉ አንድ የጠ/ፍ/ቤት ዳኛ ....ኣባል

መ. በዳኞች የተመረጡና ከሶስት ዓመት በላይ ያገለገሉ ሶስት የከፍተኛ ፍ/ቤት ዳኞች ...... ኣባል

ሠ. በዳኞች የተመረጡና ከሶስት ዓመት በላይ ያገለገሉ ሶስት ወረዳ ፍ/ቤት ዳኞች ...... ኣባል

ሰ. ከክልል ምክር ቤት ሦስት የተወከሉ የምክር ቤቱ ኣባላ...............ኣባል

ሸ. ከሴቶች ማሕበር ሊቀመንበር...............ኣባል

ቀ. የገበሬ ማሕበር ሊቀመንበር............ኣባል

ኣባል

በ. ሓላፊ ቢሮ ፍትሒ..........ኣባል

ተ. ካብ ማሕበር ጠበቃታት ኣቦ ወንበር.......ኣባል

ቸ. ሓላፊ ቢሮ ፍትሕን ምምሕዳርን.......ኣባል

2. ኣካቢ ኣብ ዘየለሉ ምክትል ፕሬዚዳንት ላዕላዋይ ቤት ፍርዲ ኣካቢ ይኾኑ ይመርሕ።

<u>ኣንቀፅ 5</u>

<u>ስልጣንን ተግባርን ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ</u>

1. መመዘኒ ብቕዓት ዳያኑን ሬጅስትራርን ኣማሊኦም ንዝተረኸቡ ሰብ ሞያ ሕጊ ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፕሬዚደንት መረቕባይነት ኣፃርዩ ንዳይነት ይሓፂ።
2. ዝውውር፣ ምደባን ስልጠናን ዳያኑሬጅስትራርን ይውስን።
   ሀ. ንስራሕ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኸቦ ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር መሰሉን ጥቕሙን ከይተንደለ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ቦታ ከዘዋውር ይኽእል እዩ።
   ለ. ንስራሕ ቅልጣፈ ተባሂሉ ኣብዝኣመነሉ ካብ ክልተ ወርሒ ንዘይበልፅ ብኣበል ብጊዚያዊነት ዳይና መዲቡ ክሰርሕ ይኽእል። ልዕሊ ክልተ ወርሒ ብጊዚያዊነት ብኣበል ክሰርሕ ንዝገበረ ግና ነቲ ዳይና ዝተኸፈሎ ኣበል ዝምልከቶ ሰብ ክትከኦ ይገብር።
3. ደረጃ ትምህርቲ፣ ስራሕ ልምዲ፣ ፍሉይ ስልጠና፣ ውፅኢት ስራሕ መሰረት ብምግባር ኣብ ሕድ ሕድ ኣብያተ ፍርዲ ሰለስተ ብርኪ ዘለዎ ናይ ዳያኑ ስራሕ ብርክታት ክህሉ ይገብር።
4. ወረዳ ሬጅስትራር ብደረጃ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና ሓደ፣ ዞባ ሬጅስትራር ብደረጃ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና III፣ ናይ ክልል ም/ሬጅስትራር ብደረጃ ናይ ዞባ ቤት ፍርዲ ዳይና ሓደ፣ ናይ ክልል ሬጅስትራር ብደረጃ ዞባ ቤት ፍርዲ ዳይና ሰለስተ ክህሉ ይገብር።
5. ንዳያኑን ሬጅስትራርን ንስራሕ ብርኪ ዘድሊ

በ. የፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ....አባል

ተ. ከጠበቆች ማህበር ሊቀመንበር.........አባል

ቸ. የአስተዳደርና ፍትሕ ቢሮ ሃላፊ ....አባል

2. ሰብሳቢ በማይኖርበት ጊዜ የጠ/ፍ/ቤት ምክትል ፕሬዝዳንት ሰብሳቢ ሆኖ ይመራል።

<u>አንቀፅ 5</u>

<u>የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስልጣንና ተግባር</u>

1. የዳኞችና ሬጅስትራር የብቃት መመዘኛ አሟልተው ለተገኙ የሕግ ባለሙያዎች በጠቅላ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት አቅራቢነት አጣርቶ ለዳኝነት በዕጩነት ያቀርባል።
2. የዳኞችና የሬጅስትራሮች ዝውውር፣ ምደባና ስልጠና ይወስናል።
   ሀ. ለስራ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የሆነ ዳኛ ወይም ሬጅትራር መብቱና ጥቅሙን ሳይጓደል ከአንድ ተመሳሳይ የስራ ቦታ ወደ ሌላ ተመሳሳይ ይስራ ቦታ አዛውሮ ሊያሰራ ይችላል።
   ለ. ለስራ ቅልጥፍና አስፈላጊ ነው ተብሎ ከታመነበት ከሁለት ወር በማይበልጥ በአበል በጊዚያዊነት ዳኛ መድቦ ሊያሰራ ይችላል። ከሁለት ወር በላይ በጊዚያዊነት በአበል እንዲሰራ ያደረገ ለዳኛው የተከፈለው አበል የሚመለከተው ሰው እንዲተካው ያደርጋል።
3. የትምህርት ደረጃ፣ ስራ ልምድ፣ ልዩ ስልጠናና የስራ ውጤት መሰረት በማድረግ በያንዳንዱ ፍርድ ቤት ዳኞች በሶስት የስራ ደረጃዎች ይመደባል።
4. የወረዳ ሬጅስትራር የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኛ፣ አንድ ደረጃ፣ የዞን ረጅስትራር የወረዳ ፍርድ ቤት ዳኛ III ደረጃ፣ የክልሉ ም/ሬጅስትራር የዞን ፍርድ ቤት ዳኛ አንድ ደረጃ፣ የክልሉ ሬጅስትራር የዞን ፍርድ ቤት ዳኛ ሶስት ደረጃ ይመድባል።
5. የዳኞችና ሬጅስትራሮች ለስራ ደረጃዎች አስፈላጊ

ተደላይ ናይ ስራሕ ልምድን ክእለትን፣ ዝኸፈሎ መሃያን ካልኦት ጥቕምን ኣፅኒዑ ንቤት ምኽሪ ንውሳነ የቕርብ። ምስ ፀደቐ ተግባራዊ ይገብር።

6. **ስልጠና**

ሀ. ንውፅኢታዊነት ስራሕቲ ዳይነትን ሬጅስትራርን ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ ናይ ስልጠና ፕሮግራማት ብምፅናዕ ምስ ዝምልከቶም መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣካላት ብምትሕብባር ናይ ሓፂርን ነዊሕን ስልጠና ክዳሎ ይገብር።

ለ. ንስልጠና ዘድሊ በጀት ኣፅኒዑ ንዝምልከቶ የቕርብ እንትፍቀድ ተግባራዊ ይገብር።

ሐ. ብናይ መንግስቲ ንዝተምሃሩ ብዝኣተውዎ ውዕሊ መሰረት ግልጋሎት ክህቡ ይገብር። ግብኦም ዘይፈፀሙ ድማ ምስ ዝምልከቶ ብምርድዳእ ተኸታቲሉ ኣታዊ ክገብሩ ይገብር።

7. **ኣብስራሕ ምርኻብን ኣወሃህባ ፍቓድን**

ሀ. ብመንግስቲ ዝወፀ ናይ ስራሕ ሰዓትን መዓልትን ኣብ ኣብያተ ፍርድ እውን ተፈፃሚነት ክህልዎ ይገብር።

ለ. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝተመደበ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ምስ መሃይኡ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ይረክብ። ዝወሃብ ዓመታዊ ፍቃድ ኣብያተ ፍርዲ ኣብዝዕፅዋሉ እዋን ክኸውን ይገብር።

ሐ. ኣብፍሉይ ኩነታት ወይ ንስራሐ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ዕረፍት ኣቋሪፁ ክዋፈር ኣብ ዝተገበረሉ እዋን ዘይተጠቐመሉ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ብገንዘብ ወይ ብመተካእታ ዕረፍቲ ክኪሓሓስ ይኽእል።

መ. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ሕማም ፍቓድ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። ብሰንኪ ሕማም ምስራሕ እንተዘይክኢሉ ንሰለስተ ወርሒ ምስ ሙሉእ መሃያ ንዝቅፅሉ ሰለስተ ኣዋርሕ ድማ ምስ ፍርቓ ማሃያን ንክልተ ወርሒ ብዘይ መሃያ ፍቓድ ክህብ

የስራ ልምድና ችሎታ፣ የሚከፈለው ደመወዝ እና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞችን ኣጥንቶ ለውሳኔ ለምክር ቤት ያቀርባል። ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል።

6. **ስልጠና**

ሀ. ለውጤታማ የዳኝነትና የሬጅስትራር ስራዎችን ውጤታማ ለማድረግ የሚያግዙ የተለያዩ የስልጠና ፕሮግራሞች በማጥናት ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በመተባበር የአጭርና የረጅም ስልጠና እንዲዘጋጅ ያደርጋል።

ለ. ለስልጠና የሚያስፈልገውን በጀት በማጥናት ለሚመለከተው ያቀርባል። ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል።

ሐ. በመንግስት ወጪ የተማሩ በገቡት ውል መሰረት አስፈላጊው ግልጋሎት እንዲሰጡ ያደርጋል። የገቡት ውል ባልፈፀሙ ደግሞ ከሚመለከተው በመረዳዳት ተከታትሎ ገቢ እንዲያደርጉ ያደርግል።

7. **በስራ መገኘትና የፍቃድ አሰጣጥ**

ሀ. በመንግስት የወጣ የስራ ሰዓትና ቀን በፍርድ ቤትም ተፈፃሚነት እንዲኖረው ያደርጋል።

ለ. በየትኛውም ደረጃ የተመደበ ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ከሙሉ ደመወዙ ጋር የዓመት ዕረፍት ፈቃድ ያገኛል። የሚሰጠው የዓመት ዕረፍት ፍርድ ቤቶች በሚዘጉበት እንዲሁም ያደርጋል።

ሐ. በልዩ ሁኔታ ወይም ለስራ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኙ ዕረፍቱ አቋርጦ እንዲሰራ ከተደረገ የዓመት ዕረፍቱ በገንዘብ ወይም ተጨማሪ የዕረፍቱ በገንዘብ ወይም ተጨማሪ የዕረፍት ጊዜ በመስጠት ሊካካስ ይችላል።

መ. ዳኛ ወይም ሬጅስትራረ የህመም ፍቃድ የማግኘት መብት አለው፤ በህመም ምክንያት መስራት ካልቻለ ለሶስት ወር ከነሙሉ ደመወዙ፣ ለሚቀጥሉት ሶስት ወራት ግማሽ ደመወዝ፣ ለሁለት ወር ያለ ደመወዝ ፈቃድ መስጠት ይችላል።

ይኽእል።

ረ. ፍቓድ ሕማም ካብዘለው 12ተ ኣዋርሕ ውሽጢ ብተኸታታሊ ወይ ኣብዝተፈላለዩ እዋናት እንተወሰደ እውን ካብ ሸሞንተ ኣዋናት ክበልፅ ክገብር የብሉን።

ሰ. ዝኾነት ጓል ኣንስተይቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ቅድሚ ወሊድ ናይ 30 ድሕሪ ወሊድ ናይ 60 ተኸታታላይ መዓልቲ ዕረፍቲ ምስ መሃያአ ናይ ምርካብ መሰል ክህልዋ ይገብር። ብተወሳኺ ናይ ሓኪም መረዳእታ ኣብተቕርበሉ እዋን ፍቓድ ምስ መሃያአ ክዋሃባ ይገብር።

ሸ. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ንቤት ፍርዲ ዝህቦ ግልጋሎት ዘጉድል ወይ ብዝኾነ መንገዲ ምስቲ ተመዲብሉ ዘሎ ስራሕ ዝፃረር ወይ ምስኡ ዘይጠዓዓም ዝኾነ ካሊእ ስራሕ ክሰርሕ ኣይፈቅድን። እዚ ከምዘሎ ኾይኑ ነቲ ጉባኤ ኣፍሊጡ ኣብ ትርፊ ሰዓቱ ክሰርሕ ከፈቅደሉ ይኽእል።

በ. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ንባዕሉ ብነፃ፣ ንበዓልቲ ገዝኡን ዕድመኦም ንዘይኣኸሉ ደቁ ሕክምና ብፍርቂ ክፍሊት ናይ ምሕካም መሰል ክህልዎ ይገብር። ዝርዝሩ መንግስቲ ብዘውፅኦ መሰረት ይፍፀም።

8. ድሕንነት ጥዕናን ዳያኑን ሬጅስትራርን ዝምልከት፤-

ሀ. እቲ ቤት ፅሕፈት ሓደጋ ከምፅኡ ዝኽእሉ ምኽንያታት ንቕምናስ ነቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ሓበሬታ ክህብ ከምዘለዎ ይገብር።

ለ. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኾነ ኢሉ ብፍላይ ብቤት ፅሕትፈት ኣቐዲሙ ዝተሓበረሉ ንድሕንነት መሓለዊ መምርሒታት እንተጢሒሱ፣ ወይ ድማ ብመስተ ሰኺሩ ወይ ብዕፅ ኣካሉ ኾነ ኣእምሮኡ ከቆፃፀር ኣብዘይኽእለሉ ኩነታት ኣብ ስራሕ ብምርካቡ ዝበፅሖ ጉድኣት በስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ከምዝበፅሖ ኣይቑፀርን።

ረ. የህመም ፈቃድ በተለያየ ጊዜያት ቢሰጥም ከአስራ ሁለት ወራት ውስጥ ከስምንት ወራት መብለጠ የለበትም።

ሰ. ማንኛውም ሴት ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ከወሊድ በፊት 30 ከወሊድ በኃላ 60 ተከታታይ ቀናት ዕረፍት ከደመወዝ ጋር የማግኘት መብት እንዲኖራት ይደርጋል። በተጨማሪም የሃኪም ማስረጃ ስታቀርብ ፈቃድ ከደሞዝ ጋር እንዲሰጣት ያደርጋል።

ቀ. ማንኛውም ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ለፍርድ ቤት ለሚሰጠው ግልጋሎት የሚያጎድል ወይም ለተመደበበት ስራ በማንኛውም መንገድ የሚፃረር ወይም የማይጣጣም የሆነ ስራ እንዲሰራ አይፈቅድም። ይህ እንዳለሆኖ ለጉባኤው በማሳወቅ በትርፍ ሰዓቱ ሊሰራ ሊፈቅድለት ይችላል።

በ. ማንኛውም ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ለራሱ በነፃ፣ ለባለቤቱና አካለ መጠን ላልደረሱ ለልጆቹ በግማሽ ክፍያ የማሳከም መብት እንዲኖረው ያደርጋል። ዝርዝሩ መንግስት በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፀማል።

8. የዳኞችና ሬጅስተራሮችን የስራ አከባቢ ድህንነትና ጤንነት በሚመለከት፤-

ሀ. ጽ/ቤቱ አደጋ ሊያመጣ የሚችሉ ምክንያቶች ለመቀነስ የሚያስችሉ መረጃዎች ለዳኛ ወይም ለሬጅስትራር መረጃ እንዲያሳውቅ ያደርጋል።

ለ. ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ሆን ብሎ በተለይ በፅሕፈት ቤቱ አስቀድሞ የተነገረው ደህንነትን ለመጠበቅ የሚያስችሉ መረጃዎች ከጣሰ፣ ወይም ደግሞ በመጠጥ ሰክሮ ወይም በዕፅ ምክንያት አካሉ ሆነ አእምሮው ሊቆጣጠር በማይችልበት ሁኔታ በስራ ላይ በመገኘት የደረሰው ጉዳት በስራ ምክንያት ጉዳት እንደደረሰው አይቆጠርም።

ሐ. ኣብ ስራሕ ዝበፅሐ ጉድኣት ትርጉም ብዝምልከት ኣብ ሕጊ መስርሒን ሰራሕተኛን ሕጊ ዝተውሃነ ትርጉም ኣብዚ"ውን ተፈፃሚነት ይህልዎ።

መ. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ዝበፅሖ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዘድልዮ ናይ ሕክምና ወፃኢ እቲ ቤት ፅሕፈት ክሸፍኖ ይገብር ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወፅእ።

ረ. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ዝበፅሖ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ድሒኑ ናብ ስርሑ ክሳብ ዝምለስ ወይ በቲ ጉድኣት ምኽንያት ብዘላቕነት ክሰርሕ ዘይኽእል ምዃኑ ብናይ ሓኪም መረዳእታ ክሳብ ዝረጋገፅ ፈቓድ ሕክምና ምስ ሙሉእ መሃያኡ ክኽፈሎ ይገብር። ኾይኑ ግና ዝዋሃብ ፈቓድ ሕክምና ካብ ሓደ ዓመት ክበልፅ የብሉን።

ሰ. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ሕክምና ብኣግባቡ ብዘይምክትታሉ ወይ ድማ ትእዛዝ ሓኪም ብዘይምኽባሩ ሕክምናኡ ባዕሉ እንተጓቲትዎ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 'መ'ን 'ረ'ን ዝዋሃቦ ፈቓድ ሕክምና ይቋረፅ።

ሸ. ብስራሕ ምኽንያት ዝመፅ ጉድኣት ብዘላቕነት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ናይ ምስራሕ ዓቕሙ ዝስኣነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ጡረታ ሕጊ ዝተቐመጠ መሰል ይህልዎ።

ቀ. በቲ ጉድኣት ምኽንያት እንተሞይቱ ድማ ናይ ጡሮታ ኣበል ብናይ ጡሮታ ሕጊ መሰረት ይኽፈሎም።

በ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ 'ሸ' ን 'ቀ'ን ዝዋሃብ ክፍሊት ካብ ግብሪ ነፃ ይኸውን። ከምእ'ውን ብዕዳ ክተሓዝ ወይ ድማ ብምኽሕሓስ ክንከይ ኣይኽእልን።

9. ደንቢ ድስፕሊን ስነ ምግባር ዳያኑን ሬጅስትራርን ከምኡውን ነዚ ደንቢ ኣብ ተግባር ንምውዓል ዝሕግዝ መምርሒ የውፅእ።

10.ኣብ ልዕሊ ዳያኑን ሬጅስትራርን ጉድለት ስነ ምግባር እንተጋጥም ኣፃርዩ ካብ ምብራርን

ሐ. በስራ ላይ የሚደርስ ጉዳት ትርጉም አስመልክቶ በአሰሪና ሰራተኛ ሕግ የተሰጠ ትርጉም እዚህም ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

መ. በስራ ምክንያት ጉዳት የደረሰው ዳኛ ወይም ሬጅስትራር የሚያስፈልገው የሕክምና ወጪ ሬጅስትራር የሚያስፈልገው ይሕክምና ወጪ ፅሕፈት ቤቱ እንዲሸፍነው ያደረጋል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወጣል።

ረ. በስራ ምክንያት ጉዳት የደረሰው ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ወደ ስራው እስኪመለስ ወይም በጉዳቱ ምክንያት በዘላቂነት ሊሰራ የማይችል መሆኑ በሕክምና ማስረጃ እስኪረጋገጥ ድረስ የሕክምና ፈቃድ ከነሙሉ ደሞዝ እንዲከፈለው ያደርጋል። ሆኖም የሚሰጠው የሕክምና ፈቃድ ከአንድ ዓመት መብለጥ የለበትም።

ሰ. ዳኛ ወይም ሬጅስትራር ሕክምና በአግባቡ ባለመከታተሉ ወይም ደግሞ የሐኪም ትእዛዝ ባለማክበር ሕክምናው ካጓተተው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 'መ' እና 'ረ' የሚሰጠው የሕክምና ፈቃድ ይቋረጣል።

ሸ. በስራው ምክንያት በደረሰው ጉዳት ሙሉ በሙሉ በዘላቂነት ወይም በከፊል መስራት ያልቻለ ዳኛ ወይም ሬጅስትራር በጡሮታ ሕግ ያልቻለ የተቀመጠ መብት ይኖረዋል።

ቀ. በጉዳት ምክንያት ከሞተ ተተኪዎች የጡሮታ አበል በጡሮታ ህግ መሰረት ይከፈላቸዋል።

በ. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 'ሸ' እና 'ቀ' የሚሰጥ ክፍያ ከግብር ነፃ ይሆናል። እንዲሁም በዕዳ ወይም በማቻቻል ሊቀነስበት አይችም።

9. የዳኞች ሬጅስትራሮች የድስፕሊንና ስነ ምግባር ደንብ ተግባራዊነት የሚያግዝ መመሪያ ያወጣል።

10. በዳኞችና ረጅስትራሮች የስነ ምግባር ጉድለት በሚያጋጥምበት ጊዜ አጣርቶ ከስራ ከማባረር እና

ካብ ዝተመደበሉ ቤት ፍርዲ ናብ ዝተሓተ ቤት ፍርዲ ምትሓት ወፃኢ ዝኾኑ ስጉምትታት ይወስድ። ክሳብ ኣፃርዩ ኣብ ሓደ መደምደምታ ዝበፅሕ ካብ ስራሕ ይእግድ።

ዓንቀፅ 6

ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይቲ ጉባኤ ኣኼባ ይፅውዕ፣ ይመርሕ፣
2. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንስራሕቲ ንዳይነት ሬጅስትራርን ብቑዓት ዝኾኑ ሰባት ሽም ዝርዝሮምን ሓፂር ናይ ህይወት ታሪኾምን ናብቲ ጉባኤ የቕርብ።
3. በቲ ጉባኤ ተቐባልነት ዝረኸቡ ሕፁያት ዳያኑ ላዕላዋይ፣ ማእኸላይን ወረዳን ኣብያተ ፍርዲ ንሹመት ናብ ቤት ምኽሪ ክልል የቕርብ።
4. ካብ ወረዳ ንማእኸላይ ቤት ፍርዲ ካብ ዞባ ንላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዝዓብዩ ዳያኑ መልሚሉ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ሪኢቶ ምስሃበሉ ንሹመት ንቤት ምኽሪ የቕርብ።
5. ካብ ወረዳ ንወረዳ ፐረዚደንት ካብ ዞባ ንዞባ ፐረዚደንት ይበቅዑ እዮም ዝበሎም መልሚሉ ንጉባኤ ኣቕሪቡ ክሽወሙ ይገብር።
6. ናይቲ ጉባኤ ፀሐፊ ይምድብ።
7. ጉባኤ ዝወሰኖም ውሳነታት ንተግባራዊነቶም ይመርሕ፣ የቆፃፀር ክሳብ ቀፃሊ ናይ ጉባኤ ኣኼባ ወኪሉ ስራሕቲ ይፍፅም።

ዓንቀፅ 7

ቤት ፅሕፈት ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ፕረዚዳንት ቤት ፍርዲ ሓላፊ እዚ ቤት ፅሕፈት ይኸውን።
2. ንስራሕቲ ምምሕዳር ጉባኤ ሰለጤን ክባሃል ተግባራት ቤት ፍርድን ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑን ከይተሓዋወሱ ቤት ፅሕፈት ፐሬዝዳንት ላዕላዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ ኾይኑ በጀትን ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታትን እውን ካብዚ ቤት ፅሕፈት ዝግልገል ይኸውን።

ዓንቀፅ 8

ከተመደበበት ፍርድ ቤት በታች ባለው ፍርድ ቤት ከማውርድ ውጭ የሆነ ሌላ እርምጃ ይወስዳል።

አንቀፅ 6

የክልል ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

1. የጉባኤውን ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል።
2. በዚህ አዋጅ መሰረት ለዳኝነትና ሬጅስትራር ብቁ የሆኑ ሰዎች የስም ዝርዝርና አጭር የሕይወት ታሪካቸው ለጉባኤው ያቀርባል።
3. በጉባኤው ተቀባይነት ያገኙ የጠቅላይ የከፍተኛና የወረዳ ፍርድ ቤቶች ዳኞችን ለሹመት ለክልል ምክር ቤት ያቀርባል።
4. ከወረዳ ፍ/ቤት ወደ ዞን ፍ/ቤት ከዞን ፍ/ቤት ወደ ጠቅላይ ፍ/ቤት በዕድገት የሚሸሙ ዳኞችን መልምሎ ለዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የተቀበላቸው በም/ቤት እንዲሾሙ ያቀርባል።
5. ከወረዳ ለወረዳ ፕረዚዳንት፣ ከዞን ለዞን ፕረዚደንት ብቁ ናቸው ብሎ ያመነባቸውን መልምሎ ለጉባኤ በማቅረብ እንዲሾሙ ያደርጋል።
6. የጉባኤ ፀሓፊ ይመድባል
7. ጉባኤ የወሰናቸው ውሳኔዎች ለተግባራዊነታቸው ይመራል፣ ይቆጣጠራል እስከ ቀጣይ የጉባኤው ስብሰባ ወክሎ ስራዎቹ ይፈፅማል።

አንቀፅ 7

የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጸ/ቤት

1. የፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት የፅህፈት ቤቱ ሓላፊ ይሆናል።
2. ለዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራዎች መፋጠን ሲባል የፍርድ ቤት ተግባርና የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራዎች ሳይቀላቀሉ ጽ/ቤቱ ከትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ፕሬዚደንት ጽህፈት ጋር በመሆኑ በጀትንና ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞችን ከዚህ ጽ/ቤት የሚጋራ ይሆናል።

አንቀፅ 8

ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ስርሑ ብኣግባቡ ዝፍፅመሉ ኩነታት የመቻቺ።
2. ቃለ ኣኼባታት ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ይዕቅብ።
3. ናይ ዳያኑን ሬጅስትራርን ውልቀ ማህደር፣ ስራሕ ኣፈፃፅማ ራፖርን ጥርዓናትን ብኣግባቡ ይሕዝ።
4. ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላት ንስራሕ ኣብ ዝንቀሳቐሉ እዋን ዘድሊ ምትዕርራይ ይገብር።
5. ብዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ዝወሃብዎ ህፁፃት ጉዳያት ይፍፅም።

ዓንቀፅ 9
ኣኼባ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ስሩዕ ኣኼባ ኣብ ሓደ ወርሒ ሓደ ግዜ ይኸውን። ከከም ኣድላይነቱ ህፁፅ ኣኼባ ክፅዋዕ ይኻኣል።
2. ካብ ክልተ ሲሶ ዘይውሕዱ ኣባላት ጉባኤ እንተርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።
3. ኣብቲ ጉባኤ ዝቀርብ ጉዳይ ብናይ ኣብዝሓ ድምፂ ደገፍ ይውሰን።
4. ድምፂ ኣባላት ጉባኤ በማዕረ ኣብ ኽልተ እንተምቀል ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ሰዓሪ ውሳነ ይኸውን።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1-4 ዘለዉ ድንጋገታት ኣብ ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ዝስራሓሎም ይኸውን።

ዓንቀፅ 10
ንዳይነት ዘበቅዑ መመዘኒታት

1. ዝኾነ ሰብ፤-
   ሀ. ኢትዮጵያዊ ዝኾነ/ነት፣
   ለ. ንሕገ መንግስቲ ተኣማናይ/ኒት፣
   ሐ. ብሕጊ ትምህርቲ ዝሰልጠነ/ት፣
   መ. ብትግሃት፣ ብተኣማንነት፣ ብፍትሓውነት፣ ብሰነ ምግባር፣ ፅቡቕ ሽም ዘትረፈ/ት፣
   ረ. ብዳይነት ሞያ ክዋፈር ክትዋፈር ፍቃደኛ ዝኾነ/ት፣

የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ጽ/ቤት ስልጠና ተግባር

1. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስራውን በአግባቡ የሚፈፀምበት ሁኔታ ያመቻቻል።
2. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤቃለ ጉባኤን ይጠብቃል።
3. የዳኞችንና የሬጅስትራር የግል ማህደር፣ የስራ አፈፃፀም ራፖርና አቤቱታዎችን በአግባቡ ይይዛል።
4. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አባላት ለስራ በሚንቀሳቀሱበት ጊዜ አስፈላጊ ማሰተካከያ ያደርጋል።
5. በዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የሚሰጡትን አስቸኳይ ጉዳዮች ይፈፅማል።

አንቀፅ 9
የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ስብሰባ

1. የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ መደበኛ ስብሰባ በወር አንድ ጊዜ ይሆናል። እንደየአስፈላጊነቱ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
2. ከሁለት ሶስተኛ የማያንሱ የበላይ ጉባኤ አባላት ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. ለጉባኤው የሚቀርብ ጉዳይ ብአብላጫ ድምፅ ድጋፍ የወሰናል።
4. የጉባኤው አባላት ድምፅ እኩል ለሁለት ሲከፈል ሰብሳቢው የደገፈው ሓሳብ አሸናፊ ውሳኔ ይሆናል።
5. በዚህ አንቀፅ ከንኡስ አንቀጽ 1 እስከ 4 ያሉ ድንጋጌዎች በዞን ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ የሚሰራባቸው ይሆናል።

አንቀፅ 10
ለዳኝነት የሚያበቁ መመዘኛዎች

1. ማንኛውም ሰው፤-
   ሀ. ኢተዮጵያ የሆነ/የሆነች
   ለ. ለሕገ መንግስት ታማኝ የሆነ/የሆነች
   ሐ. ብህግ ትምህርት የሰለጠነ/ች
   መ. በትጋት፣ በታማኝነት፣ በፍትሓዊነትና በስነ ምግባር ጥሩ ስም ያተረፈ/ች፣
   ረ. በዳኝነት ሙያ ለመስራት ፈቃደኛ የሆነ/ች፣

ሰ. እድሚኡ/ኣ ካብ 25 ዓመት ዘይንኣሰ/ዘይትንእስ፣
2. ዝኾነ ሰብ መውፅኢ ሕጊ ወይ ኣብ ፌፃሚ ሕጊ ውሽጢ ወይ ኣብ ዝኾነ ፖለቲካዊ ውዳበ ባኣባልነት ኣብ ዝኣትወሉ እዋን ናይ ዳይነት ስራሕ ጠሚሩ ክሰርሕ ኣይክእልን።

ዓንቀፅ 11
ቃለ መሓላ

ዳያኑ ስርሖም ቅድሚ ምጅማሮም ነዚ ዝስዕብ ቃለ መሓላ ይፍፅሙ። "ኣነ ......ዳይና..................... ቤት ፍርዲ በምኳን ተሸይመ ስርሓይ እንትጅምር ዝተወሃበኒ ሓደራን ዓብይ ሓላፍነትን ንሕገ መንግስቲ ተገዛኣይ ብምኳን ብሕግን ሕግን ጥራሕ ተመሪሐ ብሙሉእ ተኣማንነት ቃለይ ከየዕበሬኩ ፍትሒ ብምንጋስ ስርዓት ዲሞክራሲ ንክድልድል ብንፁህ ልቦና ንክፍፅም ኣብዛ ዕለት እዚዛ ቃል ይኣቱ ኣለኹ።

ዓንቀፅ 12
ካብ ስራሕ ምስንባት

ኣብ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 64 ዝተደንገገ ከምዘለዎ ኾይኑ ዝኾነ ዳይና ካብ ስርሑ ዝሰናበት በዝስዕቡ ምኽንያታት እዩ።

1. ሓደ ዳይና ስርሑ ከለቅቕ እንትደሊ ናይ ክልተ ወርሒ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ብምሃብ ብዳያኑ ምም/ጉባኤ ክሰናበት ይኽእል'ዩ። ይኹን'ምበር ዳያኑ ምም/ጉባኤ ነቲ ስራሕ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺቡዎ እቲ ስንብት ክሳብ ክልተ ወርሒ ክናውሖ ይኽእል እዩ።
2. ዕድመኡ (60) ዓመት እንትመልእ እውን ናብ ቤት ምኽሪ ምቕራብ ከየድለየ ብዳያኑ ምም/ጉባኤ ይሰናበት።
3. ብሕማም ምኽንያት ተግባሩን ብዝግባእ ክዋፃእ ኣይኽእልን ተባሂሉ እንትውሰን ዳያኑ ምም/ጉባኤ ይኽእል እዩ።
4. ብገበን ተኸሲሱ ጠፍኣተኛ ዝተበሃሉ ክሲ

ሰ. ዕድሜው/ዋ ከ25 ዓመት ያላነሰ/ች፣

2. ማናቸውም ሰው በህግ አውጪ ወይ በህግ አስፈፃሚ ወይም በማናቸውም የፖለቲካ ድርጅት በአባልነት በገባበት ጊዜ የዳኝነት ስራን ጨምሮ ሊሰራ አይችልም።

አንቀፅ 11
ቃለ መሃላ

ዳኞች ስራቸው ከመጀመራቸው በፊት የሚከተለውን ቃለ መሃላ ይፈፅማሉ። "እኔ .... የ .... ፍርድ ቤት ዳኛ በመሆን ተሹሜ ስራዮን ስጀምር የተሰጠኝን አደራና ከፍተኛ ሓላፊነት ለህገ መንግስት ተገዢ በመሆን በህግና በህግ ብቻ ተመርቼ በሙሉ ታመኝመት ቃሌን ሳላጥፍ ፍትሕ በማንገስ የዲሞክራሲ ስርዓት እንዲደለድል በንፁህ ልቦና ለመፈፀም በዛሬው ዕለት ቃል እገባለሁ።

አንቀፅ 12
ከስራ መሰናበት

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 64 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማንኛውም ዳኛ ከስራ የሚሰናበተው በሚከተሉት ምክንያቶች ይሆናል።

1. አንድ ዳኛ ስራውን በፈቃዱ ለመልቀቅ ሲፈልግ የሁለት ወር የፅሑፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት በዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሊሰናበት ይችላል። ሆኖም ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ለስራው አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ስንብቱን እስከ ሁለት ወር ሊያራዝመው ይችላል።
2. ዕድሜው ስልሳ (60) ዓመት ሲሞላው ወደ ምክር ቤት ማቅረብ ሳያስፈልግ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሊያሰናብተው ይችላል።
3. በሕመም ምክንያት ተግባሩን በሚገባ ሊወጣ አይችልም ብሎ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሲወስን ሊያሰናብተው ይችላል።
4. በወንጀል ተከሶ ጥፋተኛ የተባለለት ክስ ዳኛ

ንዳይነት ዘየበቅዕ ኾይኑ እንትርከብ፣ ወይ

5. ግልፂ ዝኾነ ናይ ስራሕ ብቕዓት ንኢስዎ ተባሂሉ በዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ እንትእመነሉ፣ ወይ
6. ዝፈፀም ናይ ድሰፒሊን ጥፍኣት ንዳይነት ዘየብቅዖ ምኳኑ ዳያኑ ምም/ጉባኤ እንትኣምነሉ ዳያኑ ምም/ጉባኤ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንቤት ምኽሪ ብምቕራብ ብቤት ምኽሪ ክሰናበት ይገብር።
7. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ዝተቐመጡ ከምዘለው ኮይኖም ዝርዝሩ ኣመልኪቱ ዳያኑ ምም/ጉባኤ ኣብ ደንቢ ድስፐሊንን ስነ ምግባርን ክካተት ይገብር።

ለመሆን አያስችለውም ብሎ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሲያምን፣ ወይም፣

5. ግልጽ/ጉልህ/ የሆነ ችሎታ አንሶታል ተብሎ ጉባኤ ሲያምን፣ ወይም፣
6. የፈፀመው የዲስፕሊን ጥፋት ዳኛ ሆኖ ለመቀጠል አያስችለውም ብሎ ዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሲያምን የውሳኔ ሓሳብ ለም/ቤት በማቅረብ እንዲሰናበት ያደርጋል።
7. በዚህ አንቀፅ የተቀመጠው እንዳለ ሆኖ ዝርዝሩ በተመለከተ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ በዲስፐሊንና ስነ ምግባር ደንብ እንዲካተቱ ያደርጋል።

ዓንቀፅ 13
ኣባላት ዞባ ጉባኤ
ምምሕዳር ዳያኑ

ሀ. ናይ ዞባ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ፕረዚደንት .....ኣካቢ
ለ. ካብ ዞባ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ክልተ ዳያኑ... . ኣባል
ሐ. ካብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሰለስተ ዳያኑ.........ኣባል
መ. ዞባ ፍትሒ መምርሒ ሓላፊ..........ኣባል
ረ. ኣብቲ ዞባ ካብ ዝነበሩ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ....ኣባል
ሰ. ካብ ማሕበር ሓረስቶት ሓደ ተወከሊ ....ኣባል
ሸ. ካብ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ሓንቲ ተወካሊት. . . ኣባል

አንቀፅ 13
የዞን የዳኞች አስተዳደር
ጉባኤ አባላት

ሀ. የዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ፕሬዚደንት ....ሰብሳቢ
ለ. ከዞን ከፍተና ፍርድ ቤት ሁለት ዳኞች.......አባላት
ሐ. ከወረዳ ፍርድ ቤት ሶስት ዳኞች .....አባላት
መ. የዞን ፍትሕ መምሪያ ኃላፊ .....አባል
ረ. በዞኑ ከሚኖሩ የክልል ምክር ቤት አባላት ሁለት.........አባላት
ሰ. ከገበሬዎች ማኅበር አንድ ተወካይ .....አባል
ሸ. ከሴቶች ማኅበር አንዲት ተወካይ.......አባል

ዓንቀፅ 14
ስልጣንን ተግባርን ናይ ዞባ ዳያኑ
ምምሕዳር ጉባኤ

1. ኣባ ልዕሊ ናይ ወረዳን ዞባን ዳያኑ ናይ ዲስፐሊን ጉድለት ስጉምቲ ይወስድ ካብ ስራሕ ዘባርር ጥፍኣት እንተኾይኑ ምስ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንብልዕሊኡ ዘሎ ጉባኤ የቕርብ።
2. ናይ ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ድስፐሊን ስነ ስርዓታት ውሳነታት ብይግባኣኒ ናብ

አንቀፅ 14
የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ
ስልጣንና ተግባር

1. በዞንና በወረዳ ዳኞች ላይ የስነ ስርዓት እርምጃ ይወሰዳል። ከስራ የሚያባርር ጥፋት ከሆነ ከውሳኔ ሃሳብ ጋር ከሱ በላይ ባለ ጉባኤ ያቀርባል።
2. የዞን ዳኞች አስተዳደር የዲስፐሊን ስነ-ስርዓት ወሳኔዎች ለበላይ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ

ላዕላዊይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ክቐርብ ይኽእል።

3. ካብ ብልዕሊኡ ዝውሃብ ውሳነ ይኹን ኻልኦት ተግባራት ተቀቢሉ ብቀረባ ክፍፀም ይገብር።

ዓንቀፅ 15
ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ዞባ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ

1. ናይቲ ጉባኤ ኣኼባ ይፅውዕ፣ይመርሕ።
2. ናይቲ ጉባኤ ፀሓፊ ይምድብ።
3. ቃል ኣኼባ ጉባኤን ካልኦት ኣገደስቲ መዛግብትን ሰነዳትን ብዝግባእ ይተሓዙ ምህላዎም የረጋግፅ።

ዓንቀፅ 16
ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ ኣዋጅ መተግበሪ መተሓዳደሪ ደንቢ ዳያኑን ሬጅስትራርን ከምኡ'ውን ነቲ ደንቢ ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዝሕግዙ መምርሒታት ዳያኑ ምም/ጉባኤ ክውፅእ ይኽእል እዩ። ባላዕላዋይ ቤት ፍርዲ ፕረዚደንት ተፈሪሙ ኣብ ተግባር ይውዕል።

ዓንቀፅ 17
ዝተስዓሩ ሕጊታት

በመሰረት መሰጋገሪ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ወፂኦም ዝነበሩ ኣዋጅ ቁፅሪ 4/1985፣ መማሓየሺ ኣዋጅ ቁፅሪ 10/1987 ከምኡ እውን ናይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 6/1988፣ 50/1994 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለው።

ዓንቀፅ 18
እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት መጋቢት 3/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝወፀሉ ዕለት መጋቢት 3/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዑ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ይግባኝ ሊቀርቡ ይችላሉ።

3. ከበላይ የሚሰጠው ውሳኔዎች ይሁኑ ሌሎች ተግባራት ተቀብለው በቅርብ እንዲፈፀሙ ያደርጋል።

አንቀፅ 15
የዞን የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

1. የጉባኤውን ስብሰባ የጠራል፣ ይመራል።
2. የጉባኤውን ፀሐፊ ይመድባል።
3. የጉባኤውን ቃለ ጉባኤና ሌሎች አስፈላጊ መዛግብቶችንና ሰነዶችን በሚገባ የሚያዙ መሆናቸውን ያረጋግጣል።

አንቀፅ 16
ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ የዳኞችና ሬጅስትራሮች መተዳደሪያ ደንብ እና ደንቡ በስራ ላይ እንዲውል የሚያግዙ መመሪያዎች የዳኞች አስተዳደረ ጉባኤ ማውጣት ይችላል። በጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት ተፈርሞ በተግባር ላይ ይውላል።

አንቀፅ 17
የተሻሩ ሕጎች

በትግራይ ክልል መሸጋገሪያ ሕገ መንግስት መሰረተ ወጥተው የነበሩ አዋጅ ቁጥር 4/1985፣ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 10/1987 እንዲሁም የዳኞች አስተዳደር ጉባኤን ከመቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 6/1988፣ 50/1994 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

አንቀፅ 18
አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት መጋቢት 3/1997 ዓ/ም ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ ምንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.2 መቐለ ሚያዝያ 1997 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ሚያዝያ 1997 ዓ/ም

ደንብ ቑፅሪ 34/1997

ተዘዋዋሪ ፈንድ ንምጥያሽን ኣፈፃፅምኡን ኣጠቓቕምኡን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ስራሕ ፈፃሚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ብዝተፈላለዩ ኣካላት ብተዘዋዋሪ ፈንድ ዝተፈላለዩ እታወታትን ልቓሕን እንዳተውሃበ ብምፅንሑ፣

ኣብዚ ሕዚ እዋን ስድራ ማእኸል ዝገበረ ስትራተጂ ንምትግባር ናብ ገባር ዝተኣታተው ዘለው እታወታት ገንዘብ በልቓሕ መልክዕ ምሃብ ኣድላይነቱ እናዓበየ ብምምፅኡ፣

ኣጠቓቕማ ተዘዋዋሪ ፈንድ ተሓታትመትም ግልፅነትን ሒዙ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ብዝፈቕዶ ስርዓት ክፍፀም ዘለዎ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚነት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 56/7/ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 66 ዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ እዚ "ተዘዋዋሪ ፈንድ" ንምጥየያሽን ኣፈፃፀምኡን ኣጠቓቕምኡን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 34/1997 ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. ትርጉም

ደምብ ቁጥር 34/1997

ተዘዋዋሪ ፈንድ ለማቋቋም፣ አፈፃፀሙና አጠቃቀሙ ለመወሰን በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ አስፈፃሚ የወጣ ደንብ

በተለያዩ እርዳታ ሰጪ ድርጅቶች በተለያየ ጊዜ በተዘዋዋሪ ፈንድ የተለያዩ ግብዓቶችና ገንዘብ በብድር እየተሰጠ በመቆየቱ፣

በአሁኑ ጊዜ ቤተሰብ መሰረት የደረገው የልማት ስትራቴጂ የተለያዩ ግብዓቶች ለአርሶ አደሩ ለማስተዋወቅ ገንዘብ በብድር መልክ መስጠት አስፈላጊነቱ እያየለ መምጣቱ፣

የተዘዋዋሪ ፈንድ አጠቃቀም የግልፅነትና ተጠያቂነት መርህ ተከትሎ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ በሚፈቅደው ስርዓት ወጠቶለት መፈፀም እንዳለበት ስለታመነበት፣

የትግራይ በሂራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ህገ-መንግስት አንቀፅ 56/7/ እና የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጠር 26/89 አንቀፅ 66 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር እርስ

ይህ ደንብ "ተዘዋዋሪ ፈንድ ለማቋቋም፣ አፈፃፀሙና አጠቃቀሙ ለመወሰን" የወጣ ደንብ ቁጥር 34/1997 ተብሎ ሊጠቀስ የችላል።

2. ትርጉም

1. "ተዘዋዋሪ ፈንድ" ማለት ኣካል ዝተጠቓለለ ፈንድ ኾይኑ ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክተባብዑ ንዝድለዩ ናይ ልምዓት ስራሕቲ ብልቓሕ ዝወሃብ ገንዘብ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚነት" ማለት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትገራየ እዩ።
3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
4. "ቤት ፅሕፈት መንግስቲ" ማለት ኣብ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/28 ዓንቀፅ 2(13) ዝተውሃቦ ትርጉም ይሕዝ።
5. "ተጠቃሚ" ማለት ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ካብቲ ፈንድ ንክልቃሕ ዝተፈቐደሉ ኣካል እዩ።

1. "ተዘዋዋሪ ፈንድ" ማለት የተጠቃለለ ፈንድ አካል ሆኖ በስራ አሰፈፃሚ ምክረ ቤት ውሳኔ መሰረት መበረታታት ላለባቸው የልማት ስራዎች በብድር የሚሰጥ ገንዘብ ነው።
2. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው።
3. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ነው።
4. "የመንግስት ፅህፈት ቤት" ማለት በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 2/13/ የተሰጠው ትርጉም ይይዛል።
5. ተጠቃሚ ማለት በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ውሳኔ መሰረት ከፈንዱ እንዲበደር የተፈቀደለት አካል ነው።

3. ምጥያሽ ተዘዋዋሪ ፈንድ

ተዘዋዋሪ ፈንድ ድሕሪ ሕዚ ፈንድ እናተብሃለ ዝፅዋዕን ኣካል እቲ ዝተጠቓለለ ፈንድ ዝኾነን እቲ ቢሮ ኣብ ዝኸፍቶ ፍሉይ ናይ ባንኪ ሒሳብ ዝቕመጥ በዚ ደንቢ እዚ ተጣይሹ ኣሎ።

3. የፈንዱ መቋቋም

ተዘዋዋሪ ፈንድ ከዚህ በኃላ ፈንድ እየተባለ የሚጠራውና የተጠቃለለ ፈንድ አካል የሆነው ቢሮው በሚከፈተው ልዩ የባንክ ሂሳብ የሚቀመጥ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።

4. ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ደንቢ ተፈፃምነቱ ኣብ ልዕሊ ኣብያተ ፅሕፈት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

4. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ፅህፈት ቤቶች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

5. ፍልፍል እቲ ፈንድ

1. በብበጀት `መት ካብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝምደብ በጀት።
2. ብፍሉይ ነዚ ዕላማ ካብ ገበርቲ ሰናይ ካብ ዝርከብ ሓገዝ።
3. እቲ ንተለቃሐቲ ዝተውሃበ ገንዘብ ብምምላስን ካብኡ ካብ ዝርከብ ወለድን።

5. የፈንዱ የገቢ ምንጭ

1. በየበጀት ዓመቱ ከትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከሚመደብ በጀት።
2. በተለየ ለዚህ ዓላማ ከእርዳታ ሰጥ ድርጅቶች ከሚገኝ እርዳታ።
3. ከፈንዱ የተሰጠው ብድር በመመለስ ከሚገኘው ዋና ገንዘብ ወለዱ።

6. ዕላማ እቲ ፈንድ

1. ኣብ ገፀርን ከተማን ብደረጃ ስድራ ዝካየድ ልምaዓት ስራሕቲ ንዝካየዱ ፕሮግራማትን ፓኬጃትን መፈፀሚ ብልቓሕ ንምሃብ፣
2. ብስሩዕ ይኹን ካፒታል በጀት ካብ ዝተመደበሎም ስራሕቲ ወፃኢ ንዝህልው

6. የፈንዱ ዓላማ

1. በገጠርና በከተማ ቤተሰብ መሰረት በማድረግ ለሚሰራው የልማት ስራ ለሚካሄዱ ፕሮግራሞችና ፓኬጆች ማስፈፀሚያ ብድር ለመስጠት፣
2. በክልሉ መንግስት በመደበኛና ካፒታል በጀት ከተመደበላቸው ስራዎች ውጭ ለሚሰራ ስራ

ስራሕቲ መፈፀሚ ዝውዕል ወፃኢ ንምምላእ፤

7. ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን

እቲ ቢሮ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. እቲ ፈንድ ዝቅመጡሉ ፍሉይ ናይ ባንኪ ሒሳበ ይኽፍት፣
2. ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ናብዚ ፈንድ ዝምደብ ናይ በጀት መበገሲ ሓሳብ ናይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ የቕርብ እንትውሰን አታዊ ይገብር፣
3. ናይዚ ፈንድ ሒሳብ ይሕዝ ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ኣዋጅን ደንብን ነቲ ፈንድ የመሓድር፣
4. ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ናይዚ ፈንድ ተጠቀምቲ ንዝኾኑ ክፍሊት ይፍፅም፣
5. ተጠቀምቲ ኣብዚ ፈንድ ዝህልዎም ኣጠቓቕማን ካልኦት ነቲ ደንቢ መፈፀሚ መምርሒታትን ብምውፃእ የፈፅም።
6. ኣፈፃፅማን ኣጠቓቕማን እቲ ፈንድ ዝምልከት ሪፖርት ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት የቕርብ፣

8. ካብዚ ፈንድ ዝፍፀም ክፍሊት

ካብዚ ፈንድ ገንዘብ ወፃኢ ኾይኑ ዝኸፈል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚት እንትፈቅድ ጥራሕ እዩ።

9. መዛግብትን ሒሳባትን እቲ ፈንድ

ናይዚ ፈንድ ስርዓት ኣታሕዛ መዝገብን ሒሳብን ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ዝተኸተለ ይኸውን።

10.ኦዲት

ሒሳብ ናይዚ ፈንድ ብዋና ኦዲተር ወይ ንሱ ብዝውክሎ ኣካል ይምርመር፣

11.መሰልን ግቡእን ተጠቀምቲ

1. መሰልን ግቡእን ናይዚ ፈንድ ተጠቀምቲ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ የውሰን፣
2. ኣብ ዓንቀፅ 11 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ሓፈሻዊ ኣገላልፃ ከምዘለዎ ኾይኑ እቲ ዘውፅኦ መምርሒ፣

የወጭ ሚዛኑ፣

7. የፋይናንስ ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ስልጣንና ተግባር

ቢሮው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል

1. ፈንድ የሚቀመጥበት ልዩ የባንክ ሂሳብ ይከፈታል፤
2. ከተጠቃለለው ፈንድ ወደ ፈንዱ የሚመደብ የበጀት መነሻ ሃሳብ ለክልሉ የስራ አሰፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል ሲፀድቅ ገቢ ያደርጋል፤
3. የፈንድ ሂሳብ ይይዛል የፋይናንስ አስተዳደር ኣዋጅና ደንብ በሚያዙት መሰረት ፈንዱን ያስተዳድራል፤
4. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ መክር ቤት ውሳኔ መሰረት ከፈንዱ ተጠቃሚ ለሆኑ አካላት ክፍያ ይፈፅማል፤
5. የፈንዱ ተጠቃሚዎች ፈንዱ እንዴት እንደሚጠቀሙና በአጠቃላይ የደንቡ አፈፃፀም መመሪያ በማውጣት ያስፈፅማል፤
6. የፈንዱ አፈፃፀምና አጠቃቀም በተመለከተ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

8. ከፈንዱ የሚፈፀም ክፍያ

ከፈንዱ ገንዘብ ወጭ ተደርጎ የሚከፈለው የክልሉ ስራ አሰፈፃሚ መክር ቤት ሲፈቅድ ብቻ ነው።

9. የፈንድ መዝገብና ሂሳቦች

የፈንድ መዛግብትና የሂሳብ አያያዝ ስርዓት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 የተከተለ ይሆናል።

10.ኦዲት

የፈንዱ ሂሳብ በዋና ኦዲተር ወይም እሱ በሚወክለው አካል የሚመረመር ይሆናል።

11.የተጠቃሚዎች መብትና ግዴታ

1. የተጠቃሚዎች መበትና ግዴታ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ 1 የተጠቀሰው አጠቃላይ አገላለፅ የተጠበቀ ሆኖ የሚወጣው መመሪያ፤-

ሀ. ዝወሃብ ልቓሕ ዝምለሰሉ ጊዜን ዝኽፈሎ መጠን ወለድን፣

ለ. ናይቲ ለቓሕ ተጠቀምቲ ከማልእዎ ዝግባእ መዕቀኒ፣

ሐ. ነቲ ልቓሕ ብሓላፊነት ዘከፋፍል አካል ናይ ሪፖርት ኣቀራርባ ስረዓትን ዝሓውስ ከኾን ኣለዎ፣

12.ዝተሰዓሩ ሕግታት

ነዚ ደንቢ እዚ ዝፃብኡ ደንብታትን ልማዳዊ ኣሰራሓታት ኣብዚ ደንቢ ንዝሽፈኑ ድንጋገታት ተፈፃምነት ኣይህልዎን፣

13.እዚ ደንቢ ዝጸንዓሉ ጊዜ

እዚ ደንቢ ካብ ሚያዝያ 5/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፣

ፀጋይ በርሀ

ርዕሰ ምምሕዳር
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሀ. የሚሰጠው ብድር የሚመለስበት ጊዜና የሚከፈልበት የወለድ መጠን፣

ለ. የብድሩ ተጠቃሚዎች ሊያሟሉዋቸው የሚገቡ ነጥቦች፤

ሐ. ብድሩ በኃላፊነት የሚከፍለው አካል ሊከተለው የሚገባ የሪፖርት ስርዓት ያጠቃለለ ይሆናል።

12.የተሻሩ ሀጎች

ይህ ደንብ የሚቃረን ደንብና ልማዳዊ አሰራር በዚህ ደንብ በሚጠቃለሉ ድንጋጌዎች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

13.ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከሚያዝያ 5/1997 ዓ/መ ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ርእሰ መስተዳድር

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራት
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.4
መቐለ ሚያዝያ 1997 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

13ኛ ዓመት ቁ.4
መቐለ ሚያዝያ 1997 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 80/1997

ኮሚሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ስሉጥ፣ ቐፃልን መዕቡልን ዕብየት ንምርግጋፅ ግደ ክኢላ ቴክኒክን ሙያን መተካእታ ዘይብሉ ምኻኑ ብምእማን፣ ኣብዚ ሕዚ እዋን ብዝተፈላለየ ኣገባብን መንገዲን ዝወሃቡ ዘለው ስልጠናታት ቴክኒክን ሙያን ብውዱቡን ብዝተማእኸለን መልክዑ ምሃብ አድላይ ብምኻኑ ናይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብባህሪኡ ሰፊሕ ተሳትፎ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ዝሓትት ብምኻኑን ነዚ ስልጠና ቴክንኒክን ሙያን ብብቕዓት ዝመርሕ ኣካል ብኮሚሽን ደረጃ ምቛም ኣገዳሲ ኮይኑ ስለዝተረኸበን፣ ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀአ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኮሚሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብሂራዊ ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 80/1997 ተባሂሉ

አዋጅ ቁጥር 80/1997

በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ቴክኒክና ሙያ ትምህርትን ስልጠና ኮሚሽን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ፈጣን፣ ቀጣይና የዳበረ እድገት ለማረጋገጥ የቴክኒክና ሙያ ሙያተኛ ድርሻ መተኪያ የለየለው መሆኑ በማመን፣ በአሁኑ ጊዜ በተለያዩ አገባብና መንገድ በመስጠት ላይ ያሉ ቴክኒክና ሙያ ስልጠናዎች በማእከላዊነት በተደራጀ መልኩ መስጠት አስፈላጊ በመሆኑ፣ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በባህሪው የመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ሰፊ ተሳትፎ የሚጠይቅ በመሆኑ፣ ለዚህ ስልጠና ቴክኒክና ሙያን በብቃት የሚመራ አካል በኮሚሽነ ደረጃ ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፣ የትግርይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻስሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚቀጥለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

አጠቃላይ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኮሚሽን ለማዋቀር የወጣው አዋጅ ቁጥር 80/1997

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ } ብር 2.55

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ } 291

ክጥቀስ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ

1. "ኮሚሽን" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 4 ዝተጣየሸ ኮሚሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ።
2. "ማእኸል" ማለት መንግስታዊን ዘይመንግስታዊ ትካላት ሕርሻን ሕርሻ ተንከፍ ዘይኮኑ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ን10+1፣ 10+2ን 10+3ን ሓፂር ስልጠናን ዝወሃበሉ እዩ።
3. "ስልጣኒ" ማለት ናይ ቴክኒክን ሙያን ፍልጠትን ክእለትን ንምርካብ ወይ ንምዕባይ ሓሲቡ ኣብ መሰልጠኒ ማእኸል ብዝወሃብ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን መርሃ ግብር ዝሳተፍ ውልቀ ሰብ እዩ።
4. "ኣፍልጦ" ማለት ናይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ኣብ ምሃብ ተግባር ዝተዋፈረ መሰልጠኒ ማእኸል እቲ ስልጠና ንምክያድ ዘድልድዩ መሰረታዊ ረቑሓታት በቲ ዘድልይ ብርኪ ኣሚሊኡ እንትርከብ በቲ ኮሚሽን ዝወሃብ ናይ ብቕዓት ብርኪ መረጋገፂ ሰነድ እዩ።
5. "ካውንስል" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 9 መሰረት ዝጣየሸ ናይ ቴክኒክን ትምህርቲ ስልጠና ካውንስል እዩ።
6. "ናይ ሙያ ብቕዓት መረጋገፂ ዝህብ ማእኸል" ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝቖመን ሰልጠንቲ ተፈቲኖም ናይ ሙያ ወይ ክእለት መረጋገፂ ዝረኽብሉ ማእኸል እዩ።
7. "ዘይስሩዕ (ሓፂር) ስልጠና" ማለት ትሕቲ ሓደ ዓመት ዝወስድ ክእለት መዕበይ ስልጠና ማለት እዩ።

ዓንቀፅ 3

ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ዝጠምር ይኸውን።

ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ

1. "ኮሚሽን" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ አራት የተዋቀረ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኮሚሽን ነው።
2. "ማዕከል" ማለት መንግስትዊና መንግስታዊ ያልሆነ ተቋሞች እርሻና እርሻ ነክ ያልሆኑ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ለ10+1፣10+2ና10+3ን አጥር ስልጠና የሚሰጥ ነው።
3. "ሰልጣኝ" ማለት የቴክኒክና ሙያን እውቀት ክህሎት ለማግኘት ወይም ለማሳደግ አስቦ በማሰልጠኛ ማዕከል የቴክኒክና ሙያን ትምህርትና ስልጠና መርሀ ግብር የሚሳተፍ ግለሰብ ነው።
4. "እውቅና" ማለት በትምህርት ስልጠና ቴክኒክን ሙያን በመስጠት ተግባር ላይ የተሰማራ ማሰልጠኛ ተቋም ስልጠና ለማካሄድ የሚሰጠው የብቃት ደረጃ ማረጋገጫ መረጃ ነው።
5. "ካውንስል" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፀ 9 መሰረት የተቋቋመ የቴክኒክና የትምህርት ስልጠና ካውንስል ነው።
6. "የሙያ ብቃት ማረጋገጫ የሚሰጥ ማዕከል" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የሚቋቋምና ሰለጣኞች ተፈትነው የሙያ ችሎታ ማረጋገጫ የሚያገኙበት ማዕከል ነው።
7. "መደበኛ ያልሆነ /አጭር/ ስልጠና" ማለት ከአንድ ዓመት በታች የሚወሰድ ችሎታን የሚያሳድግ ማሰልጠኛ ማለት ነው።

አንቀፅ 3

የፆታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ በወንድ ፆታ የተገለፀ ለሴት ፆታ የሚያጠቃልል ይሆናል።

ዓንቀፅ 4

ምጥያሽ

1. ኮሚሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብሄራዊ ክልል ትግራይ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።
2. ተፀዋዕነት እዚ ኮሚሽን ንቢሮ ዓቐሚ ህንፀት ይኸውን።

ዓንቀፅ 5

ዕላማ

ናይቲ ኮሚሽን ዕላማ፣ ናይ'ቲ ክልል ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ልምዓት ንምስላጥ ዘኽእል ናይ ቴክኒክን ሙያ ትምህርትን ስልጠናን ብእግባቡ ተወዲቡን ዕሬቱ ሓልዩን ክወሃብ ብምግባር ኣብ ኩሎም ዘፈራት ብቑዕን ስራሕ ዝፈጥሩ ዜጋታት ንምፍራይን ዘፍርይሉ ኩነታት ንምምችቻውን እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 6

ዋና ቤት ፅሕፈት ኮሚሽን

ናይዚ ኮሚሽን ዋና ቤት ፅሕፈት ኣብ መቐለ ኮይኑ፣ ከከም ኣድላይነቱ በቢብርኩ መተሓባበሪ ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ክህልዎ ይኽእል'ዩ።

ዓንቀፅ 7

ኣወዳድባ

እዚ ኮምሽን ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽውም ሓላፍን ኣድላይቲ ዝኾኑ ናይ ስራሕ ክፍለታትን ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 8

ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ኣብ መላእ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ኣብ ዝርከቡ መንግስታዊን ዘይመንግስታውን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ማእኸላት ተፈፃሚነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 9

ምጥያሽ ኣማኻሪ ካውንስል

1. ብመሰረት ዓንቀፅ 10 ናይዚ ኣዋጅ ነቲ ኮሚሽን ድጋፍ ዝህብን ጉዳዩ ዝምለከቶም ቢሮታት፣ ቤት ፅሕፈታትን ዘይመንግስታዊ

አንቀፅ 4

መቋቋም

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኮሚሽን በዚህ ኣዋጅ ተቋቁሟል።
2. የኮሚሽን ተጠሪነት ለኣቅም ግንባታ ቢሮ ይሆናል።

አንቀፅ 5

ዓላማ

የክልሉ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት ለማፋጠን የሚያስችለ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በአግባቡ ተደራጅቶና ጥራቱ ጠብቆ እንዲሰጥ በማድረግ በሁሉም ማእከሎች ብቁና ስራ የሚፈጥሩ ዜጎች ለማፍራትነና የሚያፈሩበት ሁኔታዎች ለማመቻቸትም ጭምር ነው።

ክፍል ሁለት

አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር

አንቀፅ 6

የኮሚሽኑ ዋና ፅህፈት ቤት

የኮሚሽኑ ዋና ፅህፈት ቤት መቀሌ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በየደረጃው አስተባባሪ ቅርንጫፍ ፅ/ቤት ሊኖረው ይችላል።

አንቀፅ 7

አደረጃጀት

ይህ ኮሚሽን በርዕስ መስተዳድሩ የሚሾም ኮሚሽነርና አስፈላጊ የሆኑ የስራ ክፍሎችና ሰራተኞች ይኖሩታል።

አንቀፅ 8

የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በመላው ትግራይ ብሄራዊ ክልል በሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ማዕከላት ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

አንቀፅ 9

አማካሪ ካውንስልን ማቋቋም

1. በአንቀፀ 10 መሰረት የዚህ አዋጅ ለዚህ ኮሚሽን ድጋፍ የሚሰጥና ጉዳዩ የመመለከታቸው ቢሮዎች፣ ፅ/ቤቶችና

ትካላትን ብኣባልነት ዝሳተፍሉ ናይ ቴክኒክን ሙያን ትምህርት ስልጠና ኣማካሪ ካውንስል በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

2. ናይ'ቲ ካውንስል ኣባላት ተዋፅኦን ዝረዝር ብዝሒትን ስራሕን ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን።

ዓንቀፅ 10

ስልጣንን ተግባርን ካውንስል

1. ናይቲ ክልል ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ዝምልከት ናይ ፖሊስ ሓሳብ የመንጭው (የፈልፍል)፣
2. ናይ ስልጠና ኣንፈታትን ትሕዝቶን ዝምልከቱ ሓሳባት ይቕርብ፣
3. ናይቲ ስልጠና ኣካይዳን ኣወዳድባን መበገሲ ሓሳባት የንፅር፣
4. መንገድታት መዕበይ ፋይናንሳዊ ዓቕሚ ናይ መሰልጠንቲ ማዕኻላት የንፅርን መተግበሪ ኣንፈታት የቕምጥን፣
5. ኣብ መንጎ መሰልጠንቲ ማእኸላት ምትሕግጋዝ ንምርግጋፅ ቴክኒካዊን ኮሚቴ የቕ'ውም፣ ንፁርን ጭቡጥን ዕማም ሂቡ ክንቀሳቐሱ ይገብር።
6. ነቲ ኮሚሽን ቴክኒካዊ ደገፍ ይህብ።
7. ማቴሪያላዊን ቴክኒካዊን ዓቕሚ መሰልጠንቲ ማእኸላት ዘዓብይሉ መንገድታት ይሕንፅፅ፣
8. ናይ ኣኼባ እዋን ኣነፂሩ ስራሕቱ ይትልም፣ ይግምግም።

ዓንቀፅ 11

ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽን

እቲ ኮሚሽን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ።

1. ትምህርት ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ዝምለከት ሓሳባት ፖሊሲ የመንጭው፣ ኣብ ክልልናን ሃገርናን ንዘሎ ጭቡጥ ኩነታት ዕብየትን ማዕባለን ኢኮኖሚ መሰረት ገይሩ መማሓይሺ ሓሳብ የቕርብ፣
2. ዕላማ ተግባርን ኣድላይነትን ትምህርትን

መንግስታዊ ያልሆኑ ማእከላትና በኣባልነት የሚካፈሉ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና አማካሪ ካውንስል በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

2. የካውንስሉ ኣባላት ተሳትፎና ዝርዝር የስራ ድርሻ በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወስናል።

አንቀፅ 10

የካውንስል ስልጠና ተግባር

1. የክልሉ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በሚመለከት የፖሊሲ ያመነጫል፣
2. የስልጠና አቅጣጫዎችና የዞታዎችን በሚመለከት ሓሳብ ያቀርባል፣
3. የስልጠና አካሄድና አደረጃጀት የመነሻ ሃሳቦች ያመላክታል፣
4. የማሰልጠኛ ማዕከላትን የፋይናንስ አቅም ለማሳደግ የሚረዱ መንገዶችን ያመላክታል፣ የአተገባበር ዜዴዎችን ያስቀምጣል፣
5. በማሰልጠኛ ማእከላት መካከል መተጋገዝ ለማረጋገጥ ቴክኒካዊ ኮሚቴ ያዋቅራል፣ ግለፅና ተጨባጭ ስራ ሰጥቶ እንዲንቀሳቀሱ ያደርጋል፣
6. ለኮሚሽኑ ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፣
7. ማሰልጠኛ ማዕከላት በተማሪያላዊና ቴክኒካዊ አቅም የሚያድጉበት መንገዶችን ያቅዳል፣
8. የስብሰባ ጊዜያትን ወስኖ ስራውን ያቅዳል፣ የገመግማል፣

አንቀፅ 11

የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ይህ ኮሚሽን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በሚመለከት የፖሊሲ ሃሳባችን ያመነጫል። በክልሎችና በአገራችን ያለውን ተጨባጭ ሁኔታ ኢኮኖሚያዊ ዕድገትን መሰረት በማድረግ የማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል።
2. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዓላማ፣

www.abyssinialaw.com

ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ንክሰርፅን ኣብ ተግባር ንክውዕልን ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ መደባት ይሕንፅን የተግብርን፣

3. ንዕብየትን ምዕባለን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ዘማዕብሉ ፕሮጀክትታት የዳሉ፣ መፈፀሚ ገንዘበ ካብ መንግስታዊና ዘይመንግስታዊን ትካላት፣ ገበርቲ ሰናይ ውልቀ ሰባት የተኣኻኽብ ብኣፈፃፀማ ቅደም ሰዓብ መሰረት ኣብ ተግባር የውዕል።

4. ንመንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ማእኸላት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ስጡም ርክብ ይዝርግሕን የተባብዕን፣ ኩለ መዳያዊ ድጋፍ ይህብ።

5. ኣብ መላእ እቲ ክልል ተመጣጣኒ ቐረብ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ይካየድ ከምዘሎ ይከታተል፣ ዕርየትን ብቕዓትን ዝወሃቡ ስልጠናታት የረጋግፅን ይቆፃፀርን።

6. ክኢላታት ትምህርትን ቴክኒክን ሙያን ተወዲቦም ኣብቲ ክልል ንዝካየድ ትምህርትን ስልጠና ቴክኒክን ሙያን ሙሉእ ደገፍ ዝህብሉ ምችው ኩነታት ይፈጥርን ሙያኦም ዘማዕብልሉ ኣገባባት የመዓራርን፣

7. ዕላማ እዚ ኮሚሽን ንምዕዋት ምስ ዝምልከቶም መንግስታዊን ዘይምንግስታዊን ኣካላትን ኣብያተ ፅሕፈትን ኣድላይ ምትሕግጋዝ ይገብር።

8. ኣብቲ ክልል ውሽጢ ንዝንቀሳቐሱ መሰልጠኒ ትካላት ኣፍልጦ ይህብ። ሃገር ለኸ ደረጃ ሓልዮም ምኻዶም የረጋግፅ። ካብ ደረጃ ንታሕቲ ኮይኖም እንትርከቡ ኣፍልጦኡ የልዕል።

9. ናይ ሙያ ብቕዓት መረጋገፂ ዝህቡ ማእኸላት የጣይሹ፣ ይውደብ፣ ይቆፃፀር።

10. ዘይስሩዕ (ሓፀርቲ) ስልጠናታት ብዝምልከት ስርዓት ትምህርቲ ክዳለውን ኣብ ስራሕ ክውዕልን ይገብር።

ተግባርና አስፈላጊነትን እንዲሰርፅና በተግባር እንዲውል ሊያግዙ የሚችሉ የተለያዩ ስራዎች ያቅዳል፤ የተገብራልም፣

3. ለእድገትና ብልፅግና ቴክኒክና ሙያ ትመህርትና ስልጠና የማያጎለብቱ ፕሮጀክቶችን ያዘጋጃል። ማስፈፀሚያ የሚሆን ገንዘብ ከመንገስትና መንግስታዊ ካልሆነ ድርጅቶችእና ሊረዱ ከሚችሉ ግለሰቦች ያሰባስባል በቅደም ተከተል መሰረት በተግባር ያውላል ያስፈፅማል።

4. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ማዕከላት ጋረ የጠነከረ ግንኙነት ይዘረጋል ያበረታታልም። ሁለንታናዊ ድጋፍ ይሰጣል።

5. በክልሉ ውስጥ ተመጣጣኝ የሆኑ ማዕክላት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና አቅርቦት መኖሩን ይከታተለል፣ የስልጠናዎች ጥራትና ብቃት ያረጋግጣል፣ ይቆጣጠራል።

6. የቴክኒክና ሙያ ትምህርት ባለሙያዎች ተደራጅተው በክልሉ ውስጥ የሚካሄደው የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ሙሉ ድጋፍ ሊሰጡ የሚችሉበትን የተመቻቸ ሁኔታ ይፈጥራል፣ ሙያቸውን የሚያሳድጉበት መንገዶችም ያስተካክላል።

7. የኮሚሽኑ ዓላማ ስኬታማ ለማድረግ ከሚመለከታቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ጽ/ቤቶች አስፈላጊ መተጋገዝ ያደርጋል።

8. በክልሉ ውስጥ የሚንቀሳቀሱ ማሰልጠኛ ማዕከላት እውቅና ይሰጣል። ከደረጃ በታች ሆኖነው ከተገኙ እውቅናውን ይሰርዛል /ያነሳል/።

9. የሙያ ብቃት ማረጋገጫ የሚሰጡ ማዕከላት ያዋቅራል፣ ያደራጃል፣ የቆጣጠራል።

10. መደበኛ ያልሆኑ /አጫጭር/ ስልጠናዎች በሚመለከት ስርዓት ትምህርት እንዲዘጋጅና በስራ ላይ እንዲተገበር ያደርጋል።

11.ናይ ቴክኒክና ሙያን ትምህት ስልጠናታት ምስቲ ክልል ናይ ልምዓት ትልሚን ሓይሊ ሰብን ድልየት ብዝተጠዓዓመ ኩነታት እንዳተኻየደ ብዛዕባ ምዃኑ ፅንዓትን ክትትልን ይገብር፣ ኣድላይ ስጉምቲ'ውን ይወስድ።

12.ነቲ ኮሚሽን ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያ መሰልጠኒ ኮሌጃት ኣፅኒዖም ብዘቕርቡዎ ናይ ውሳኔ ሓሳብ መሰረት ሓደሽቲ ናይ ስልጠና ማእኸላት ንዝምልከቶ ብምቕራብ እንትፀድቕ ይከፈት።

13.ኣብ ውሽጢ እቲ ክልል ናይ ድህረ ስልጠና መፅናዕቲ ንኽካየድ ይገብር።

14.ነቲ ኮሚሽን ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ትካላትን ኮሌጃትን ውፅኢታዊ ዝኾኑ ናይ ትምህርትን ስልጠና ንመሃብ ዘኽእሎም ናይ ፋይናንስ ስርዓት ዘረጋግፀሉ ኩነታት የመቻችው፣ ተግባራዊነቱ የከታተል።

15.ውልቀ ሰብ ሃፍቲ፣ ሕብረተሰብ፣ መንግስታዊን መንግስታዊ ዘይኮነ ትካላት ብትምህርት ስልጠና ዘርፍ ዝሳተፈሉ ሜላ ይትልም።

16.ነቲ ኮሚሽን ተፀዋዕነት ዘለዎም መሰለጠኒ ትካላት ኣወዳድባን ምምሕዳርን እናፅነዐ ንክመሓየሽ ንዝምልከቶ የቕርብ፣ ናይ ስልጠና ከይዶ'ውን ይከታተል ይቆፃፀር።

17.ናይ'ቲ ካውንስል ሴክሬታሪያት ብምዃን የገልግል።

ዓንቀፅ 12
ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽነር

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 11 ዝተመልከተ ናይ'ቲ ኮሞሽን ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ የውዕል።
2. ነቲ ኮሚሽን ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ይገምግምን የቆፃፀርም።
3. ስትራቴጂን ናይ ፖሊሲ ሓሳባት እቲ ኮሚሽን

11.የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠናዎች ከክልሉ የልማት እቅድና የሰው ፍላጎት በተመቻቸ ሁኔታ እየተካሄደ መሆኑ ጥናትና ክትትል ያደርጋል አስፈላጊ እርምጃም የወስዳል።

12.ተጠሪነታቸው ለኮሚሹኑ የሆኑ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ማሰልጠኛ ኮሌጆች አጥንተው በሚያወርቡት የውሳኔ ሃሳብ መሰረት አዳዲስ የስልጠና ማዕከላት ለሚመለከተው በማቅረብ ሲፀድቅ የከፍታል።

13.በክልሉ ውስጥ የድህረ ስልጠና ጥናት እንዲካሄድ ያደርጋል።

14.ተጠሪነታቸው ለኮሚሽኑ የሆኑ ማዕከላትና ኮሌጆች ውጤታማ የሆነ ትምህርትና ስልጠና ለመስጠት የሚያስችላቸው የፋይናንስ ስርዓት የሚያረጋግጥበት ሁኔታዎች የመቻቻል፣ ተግባራዊነቱም ይከታተላል።

15.የግል ባለሃብቶች፣ ህብረተሰቡ፣ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በትምህርት ስልጠና ዘርፍ የሚሳተፉበት ዘዴ ይቀይሳል።

16.ለኮሚሽኑ ተጠሪነት ያላቸው ማሰልጠኛ ማዕከላት አደረጃጀቱና አስተዳደሩን እያጠና እንዲሻሻል ለሚመለከተው ያቀርባል፣ የስልጠና አካሄዳቸውንም ይከታተላል ይቆጣጠራል።

17.የካውንስሉ ሴክሬታሪያት በመሆን ያገለግላል።

አንቀፅ 12
የኮሚሽነሩ ስልጣንና ተግባር

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 11 የተገለፀው የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር በስራ ላይ ያውላል።
2. ኮሚሽኑን በበላይነት ይመራል ያስተባብራል ይገመግማል ይቆጣጠራል።
3. የኮሚሽኑ ስተራቴጂክ የፖሊሲ ሃሳቦች

ይሕንፅፅ፣ የዳሉ፣ ንክፀድች ንዝምልከቶ የቕርብ።

4. ናይ ሲቪል ሰርቪስ ሰራሐተኛታት መመሓደሪ ሕጊ መሰረት ብምግባር ሰራሐተኛታት የቖፅር የመሓድር፣ የሰናብት፣
5. ፅብፃብ መደባት ናይ'ቲ ኮሚሽን ንዝምልከቶ ኣካል በእዋኑ የቕርብ።
6. ዓመታዊ ትልሚ መደባትን ባጀትን እቲ ኮሚሽን የዳሉ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
7. ነቲ ኮሚሽን ስራሕ ቅልጥፍናን ብዝድለ መጠን ሰልጠትን ንምፍፃም ተግባሩ ብኸፋል ብትሕቲኡ ንዘለው ሓለፍትን ካልኦት ሰራሐተኛታትን ብውክልና ከመሓላልፍ ይኽእል እዩ።
8. ነቲ ኮሚሽን ብዝተፈቐደ በጀትን ትልሚ መሰረት ናይ ፋይናንስ ሕጊን ደንቢን በዝተኸተለ ኣገባብ ገንዘብ ወፃኢ ይገብር።
9. ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝግበሩ ርክባት ነቲ ኮሚሽን ይውክል።
10. ብቢሮ ዓቕሚ ህንፀት ዝወሃቡዎ ተመሳሰልቲ መደባት ይፍፅም።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 13

ፍልፍል በጀት

ፍልፍል በጀት እዚ ኮሚሽን ካብዞም ዝስዕቡ ዝርከብ ይኸውን።

1. ብክልል መንግስቲ ዝምደብ በጀት
2. ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ዝህብዎ ሓገዝ

ዓንቀፅ 14

ኣተሓሕዛ ሒሳብ መዛግብቲ

1. እዚ ኮሚሽን ትክክለኛ ዝኾኑ ዝተማለኡን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ።
2. እዞም መዛግብቲ ብዋና ኦዲተር ባዕሉ ወይ ድማ ከከም ኣድላይነቱ ንሱ ብዝውክሎም ካልኦት ኦዲተራት ይምርመር።

ይቀርፃል፣ ያዘጋጃል፣ እንዲፀድቅ ለሚመለከተው ያቀርባ።

4. በሲቪል ሰርቪስ ሰራተኞች መተዳደሪያ ህግ መሰረት በማድረግ ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል።
5. የኮሚሽኑ የስራ ሪፖርት ለሚመለከተው አካል በጊዜው ያቀርባል።
6. የኮሚሽኑ የዓመቱ የስራ እቅድና በጀት ያዘጋጃል ሲፈቅድ በስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
7. ለኮሚሽኑ ስራ ቅልጥፍናና በተፈለገው መጠን የስራ ፍጥነትን ለመፈፀም ተግባሩ በከፊል ለበታቹ ላሉ ኃላፊዎችና ሌሎች ሰራተኞች ውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።
8. ለኮሚሽኑ በተፈቀደ በጀትና እቅድ መሰረት የፋይናንስ ህግና ደንብ በተከተለ አገባብ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል።
9. ከሶስተኛ ወገን ጋር በሚደረገው ግኑኙነት ኮሚሽኑን ይወክላል።
10. ከአቅም ግንባታ ቢሮ የሚሰጡ ተመሳሳይ ስራዎች የፈፅማል።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 13

የበጀት ምንጭ

የኮሚሽኑ በጀት ቀጥለው ከሚጠቀሱት ሊገኝ ይችላል።

1. በክልል መንግስት የሚመደብ በጀት፣
2. ከተለያዩ ተቋሞች የሚገኝ እገዛ።

አንቀፅ 14

የሂሳብ መዛግብት አያያዝ

1. ይህ ኮሚሽን ትክክለኛ የሆኑና የተሟሉ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. እነዚህ መዛግብቶች በዋና ኦዲተር ራሱ ወይንም እንደ አስፈላጊነቱ እሱ በሚወከላቸው ሌሎች ኦዲተሮች ይመረምራል።

ዓንቀፅ 15

ምስግጋር ስልጣን

በኣዋጅ ቑፅሪ 9/1988 ዓንቀፀ 18 መሰረት ንቢሮ ትምህርት ተዋሂቡ ዝፀንሐ መለስተኛ ኮሌጃት፣ ተክኒክን ሞያን ካልኦት ማእኸላትን ዝምልከት ብቢሮ ትምህርቲ ዝስራሕ ዝነበረ 10+1፣10+2፣10+3፣ በዚ ኣዋጅ ናብዚ ኮመሽን ተመሓላሊፉ ኣሎ።

ዓንቀፅ 16

ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ነዚ ኮሚሽን ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ንምፈፃምን ኣብ ተግባር ንምውዓልን አድላይ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ነዚ አዋጀ መፈፀሚ ደንቢ ክውፅእ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 17

መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ናይቲ ክልል ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት ነዚ ኣዋጅን በዚህ ኣዋጅን መሰረት ንዝወፁ ደንቢታት ተፈፃሚነት ዘድልዩ ዝርዝር መምርሒታት ክወፅእ እኽእል።

ዓንቀፅ 18

ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፁ ዝኾኑ ሕጊታት ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 19

ኣዋጀ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ሚያዝያ 19/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አንቀፅ 15

ስልጣንን ማሸጋገር

በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 18 መሰረት ለትምህርት ቢሮ ተሰጥቶ የቆየ መለስተኛ ኮሌጆች፣ ቴክኒክና ሙያን ሌሎች ማዕከላት በሚመለከት በትምህርት ቢሮ ይሰራ የነበረ። 10+1፣ 10+2፣ 10+3፣ በዚህ አዋጅ ወደዚህ ኮሚሽን ተሸጋግረዋል።

አንቀፅ 16

ደንብ የማውጣት ስልጣን

ለዚህ ኮሚሽን የተሰጠው ስልጣንና ተግባር ለመፈፀምና በተግባር ለማዋል አስፈላጊ በሆነ ጊዜ የትግራይ ብሄራዊ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጀ ማስፈፃሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 17

መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የክልሉ አቅም ግንባታ ቢሮ ለዚህ አዋጅና በዚህ አዋጀ መሰረት የሚወጡ ደንቦች ተፈፃሚነት የሚያስፈልጉ ዝርዝር መመሪያዎች ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 18

ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

ከዚህ አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ህግ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ 19

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ሚያዝያ 19/1997 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.2
መቐለ ጥሪ /1997 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ

13ኛ ዓመት ቁ.2
መቐለ ጥር /1997 ዓ/ም

ን1997 ዓ/ም በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 88/1997

ኣብ 1997 ዓ/ም በጀት ዓመት ንዝፍፀሙ ናይ መንግስቲ መደባት መፈፀሚ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 85/1996 እኹል ኮይኑ ብዘይምርካቡ ነቲ ዝተርኣየ ናይ በጀት ጉድለት መስተኻኸሊ ተወሳኺ በጀት ምእዋጅ አድላይ ኾይኑ ብምርካቡ።

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 45/1994 ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3(ሀ) (ቸ) ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ እዚ "ን1997 ዓ/ም በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 88/1997" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ፍልፍል እቲ በጀት**

1. ኣብ 1997 ዓ/ም በጀት ዓመት ካብ ዝእከብ ተወሳኺ እቶት 51200000000 (ሓምሳ ሓደ ሚልዮንን ክልተ ሚኢትን ሽሕን)
2. ካብ ናይ 1996 በጀት ዓመት ዝተረኸበ ትርፊ እቶት 15000000.00 (ዓሰርተ ሓሙሽተ ሚልዮን ብር)
3. ካብ 1996 በጀት ዓመት ተመላሲ 2700000.00 (ክልተ ሚልዮንን ሸውዓተ

ለ1997 ዓ/ም የበጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ ቁጥር 88/1997

በ1997 ዓ/ም የበጀት ዓመት ለሚፈፀሙ የመንግስት ተግባራት ማስፈፀሚያ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 85/1996 በቂ ሆኖ ባለመገኘቱ ለተፈጠረው የበጀት ጉድለት ማስተካከያ ተጨማሪ በጀት ማወጅ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አዋጅ ቁጥር 45 1994 አንቀፅ 49 (ሀ) (ቸ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "ለ1997 ዓ/ም በጀት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 88/1997" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **የገንዘብ ምንጭ**

1. በ1997 ዓ/ም በጀት ዓመት ከሚሰበሰብ ተጨማሪ ገቢ 51200000000 (ሃምሳ አንድ ሚልዮን ሁለት መቶ ሺ)
2. በ1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ከተገኘው ትርፍ ገቢ15000000.00 (አስራ አምስት ሚልዮን ብር)
3. የ1996 ዓ/ም በጀት ዓመት ተመላሽ 2700000.00 (ሁለት ሚልዮን ሰባት

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ ብር 3.36

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ 477

ሚኢቲ ሽሕን ብር) ጠቕላላ ድማር 68900000.00 (ስልሳን ሸሞንተ ሚልዮንን ትሽዓተ ሚኢቲን ሽሕን)

3. ድልድል እዚ በጀት

1. ንስሩዕ በጀት 13627000 (ዓስርተ ሰለስተ ሚልዮንን ሽዱሽተ ሚኢትን ዒስራን ሸውዓተን ሺሕ)
2. ንካፒታል በጀት 55273000.00 (ሓምሳ ሓሙሽተ ሚልዮንን ክልተ ሚኢትን ሰብዓን ሰለስተ ሽሕን) እንትኾን ዝርዝር ድልድሉ ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዝተትሓዘ ሰደቓ ይኸውን።

4. ስርዓት ምምሕዳር እዚ በጀት

እዚ በጀት ብመሰረት ናይ 1997 በጀት ዓመት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 85/1996 ዝተቐመጠ ኣገባብ ይመሓደር፣

5. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቐሉ ዐለት ጥሪ 6/1997 ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትራግይ

መቶ ሺ) ጠቅላላ ድምር 68900000.00 (ስልሳ ስምንት ሚልዮን ዘጠኝ መቶ ሺ)

3. የበጀቱ ድልድል

1. ለመበደኛ በጀት 13627000.00 (አስራ ሶስት ሚልዮን ስድስት መቶ ሃያ ሰባት ሺ ብር)
2. ለካፒታል በጀት 55273000.00(ሃምሳ አምስት ሚልዮን ሁለት መቶ ሰባ ሶስት ሺ) ሆነ ዝርዝር ክፍፍሉ በዚህ አዋጅ በተያያዘው ሰንጠ°ረ መሰረት ይሆናል።

4. በጀቱ የሚተዳደርበት ስርዓት

ይህ ተጨማሪ በጀት 1997 በጀት ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 85/1996 መሰረት ይተዳደራል።

5. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ቀን ከጥር 6/1997 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትራግይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዝዳንት

ሀ. ስሩዕ በጀት

ተ/ቁ	ሽም ቤት ፅሕፈት/ወረዳ	ዓይነት ወፃኢ	ወፃኢ አርእስቲ	ዝተደገፈ መጠን ገንዘብ
1	ፀገዴ	ንቆላ ኣበል	6121	1,600,000
2	ወልቃይት	ንቆላ ኣበል	6121	1,900,000
3	ቃ/ሑመራ	ንቆላ ኣበል	61□1	1,800,000
4	ከተማ ሑመራ	ንቆላ ኣበል	6121	700,000
5	ቢሮ ጥዕና	ንመድሓኒት መግዝኢ	6214	2,000,000
6	ፖሊስ ኮሚሽን	ንኮሞኒቲ ፖሊሲንግ	6211	3,760.00
			2612	24,993.00
			6216	6,000.00
			6217	5,000.00
			6218	4,000.00
			6219	3,684.00
			6231	5,000.00
			2632	2,000.0□
			6244	□,000.00
			6257	5,000.00
			6258	7,000.00
			6259	6,960.00
			6314	40,000.00
			6419	7,603.00
7	መጠባበቒ		6415	5,000,000
8	ንወረዳታት ኮንፈረንስ	ንኣበል	6231	500,000.00
			ጠቅላላ ስሩዕ በጀት ድምር	13,627,000.00

ሀ. መደበኛ በጀት

ተ/ቁ	ሽም ቤት ፅሕፈት/ወረዳ	ዓይነት ወፃኢ	ወፃኢ አርእስቲ	ዝተደገፈ መጠን ገንዘብ
1	ፀገዴ	ንቆላ ኣበል	6121	1,600,000
2	ወልቃይት	ንቆላ ኣ□ል	6121	1,900,000
3	ቃ/ሑመራ	ንቆላ ኣበል	6121	1,800,000
4	ከተማ ሑመራ	ንቆላ ኣበል	6121	700,000
5	ቢሮ ጥዕና	ንመድሓኒት መግዝ□	6214	2,000,000
6	ፖሊስ ኮሚሽን	ንኮሞኒቲ ፖሊሲንግ	6211	3,760.00
			2612	24,993.00
			6216	6,000.00
			6217	5,000.00
			6218	4,000.00
			6219	3,6□4.00
			6□31	5,000.00
			2632	2,000.00
			6244	6,000.00
			6257	5,000.00
			6258	7,000.00
			6259	6,960.00
			6314	40,000.00
			6419	7,603.00
7	መጠባበቒ		6415	5,000,000
8	ንወረዳታት ኮንፈረንስ	ንኣበል	6231	500,000.00
			ጠቅላላ ስሩዕ በጀት ድምር	13,627,000.00

ለ. ለካፒታል በጀት

ተ/ቁ	ሽም ቤት ፅሕፈት	ፕሮጀክት ሽም	ፕሮጀክት ኮድ	ወፃኢ ኮድ	ዝተደገፈ□መጠን ገንዘብ
1	ኮንስትራክሽን ዲዛይን	ዞባ ሰሜን ምዕራብ ምምሕዳር ህንፃ	276-01-01-003	6323 6323	1,480,233 19,767.00
		ዞባ ማእኸ□ ምምሕዳር ህንፃ	276-01-01-001	6323 6326	1,844,986
		ዞባ ደቡብ ምምሕዳር ህንፃ	276-04-01-015	6323 6326	811,500 23,700
2	ሕርሻ ገጠር ልምዓት ቢሮ	ስልጠና ሰራሕተኛ	211□0401-015	6271	65,700
3	ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግድን ኢኤዲስትሪን ምስፍሕፋሕ	መሰልጠኒ ማእኸል ስፌት ዓለባ	232-01-02-002	6313	56,400
		እደ ጥበብ መሰልጠኒ ማእኸል	232-01-02-001	6231 6232 6251	20,040 37,600 140,206
4	ባህልን ሓበሬታም ቢሮ	ኮረም ቤተ ንባብ	153-01-01-001	6323	65,416.00
5	ጥዕና	ህንፀት አክሱም ሆስፒታል	341-01□01-001	6323	2,000,000
		ህንፀት 4ተ ጥዕና ቀላታት	341-01-01-020	6323	258,590
		ህንፀት 4ተ ጥዕና ክሊኒክካት	341-01-01-032ሠ	6323	12,700.00
		ህንፀት አላማጣ ሆስፒታል	341-01-01-005	6323	1,392,006
		ክፍሊት ካሕሳ ሰሜን ጥዕና ጣቢያ	341-01-01-016	6323	12,344.00

ለ. ካፒታል በጀት

ተ/ቁ	የፅሕፈት ቤቱ ስም	የፕሮጀክቱ ስም	የፕሮጀክቱ ኮድ	የወጪ ኮድ	የተፈቀደ የገንዘብ መጠን
1	የኮንስትራክሽን ዲዛይን	ለሰሜን ምዕራብ ዞን አስተዳደር ህንፃ ግንባታ	2□6-01-01-003	6323 6323	1,480,233 19,767.00
		ለማዕከላይ ዞን አስተዳደር ህንፃ ግንባታ	276-0101-001	6323 6326	1,844,986 18,762,.00
		ለደቡብ ዞን አስተዳደር ህንፃ ግንባታ	276-04□0□-015	6323 6326	811,500 23,700
2	ሕርሻ ገጠር ልምዓት ቢሮ	ስልጠና ሰራሕተኛ	211-0401-015	6271	65,700
3	ደቂትን ጥቃጥንና አነስተኛ ተቋማት ይንግድና ኢንደስትሪ ማስፋፊያ	የልብስ ስፌት ማሰልጠኛ	232-01-02-002	6313	56,400
		እደ ጥበብ ማሰልጠኛ ማዕከል	232-01-02-001	6231 6232 6251	20,040 37,600 140,206
4	የባህልና ማስታወቂያ ቢሮ	ኮረም ቤተ መፀሐፍ	153-01-01-001	6323	65,416.00
5	ጤና	የአክሱም ሆስፒታል ግንባታ	341-01-01-001	6323	2,000,000
		የ4ኛ ጤናጣብያዎች ግንባታ	341-01-01-020	6323	258,590.
		የ4 ጤና ጣብያዎች ግንባታ	341-01-01-032	6323	12,700.00
		የአላማጣ ሆስፒታል ግንባታ	341-01-01-005	6323	1,392,006
		ለሰሜን ጤና ጣቢያ የክሳ ክፍያ ጣቢያ	341-01-01-016	6323	12,344.00

ተ/ቁ	ሽም ፅሕፈት	ፕሮጀክት ሽም	ፕሮጀክት□ኮድ	ወፃሲ ኮድ	ዝተደገፈ መጠን ገንዘብ
6	ቤት/ፅ/ር/ምም/ር	ወረዳ ፈፀምቲ ስልጠና	112-03-01-001	6271	962,366
7	ኮሚሽን ትክኒክና ሙያ	ግዝኢት ማሽን	322-01-01-007	6313	4,000,000
		ምስ 2ይ ብርኪ ተደሪበን ስልጠና ይህባ ዘለዋ ትስቴሙ	322-01-01-003	6323	713,937
		ህንፀት መርክሾፕ ኮረም ቴክኒክን ሙያን	322-01-01-005	6232	70,86□.00
		ህንፀት መርክሾፕ ሽረ ቴክኒክን ሙያን	322-01-01-004	6232	657,305
8	ትምህርት ቢሮ	ህንፀት ታደጊዋ ኢትዮá ያ 2ይ ብርኪ	311-01-0□-016	6314	123,093
		ዓ/ሽሁ ታ2ይ ብርኪ ቤ/ትምህርቲ	311-01-02-017	6314	80,431
		ክረምታዊ ተኸታታሊ ስልጠና መምህራን	311-01-02-029	6271	1,909,298

ተ/ቁ	የፅሕፈት ቤቱ ስም	የፕሮጀክት ስም	ይፕሮጀክት ኮድ	የወጪ ኮድ	የተፈቀደ የገንዘብ መጠን
6	የር/መስተዳድር ጽ/ቤት	ለወረዳ ስራ አስፈፃሚዎች ስልጠና	112-03-01-001	6271	962,366
7	የቴክኒክና ሙያኮሚሽን	ማሽን ግዥ	322-01-01-007	6313	4,000,000
		2ኛ ደረጃ ት/ቤቶች ተጣምረው ለሚሰለጥኑ የቴክኒክና ሙያ	322-01-01-003	6323	713,937
		የኮረም ቴክኒክና ሙያ ወርክሾፕ ህንፃ ግነባታ	322-01-01-005	6232	70,866.00
		ለሽረ ቴክኒክን ሙያ ህንፃ ግንባታ	322-01-01-004	6232	657,305
8	ትምህርት ቢሮ	የታደጊዋ ኢትዮጵያ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት	311-01-02-016	6314	123,093
		ዓ/ሽሁ 2ኛ ደረጃ ት/ቤት	311-01-02-017	6314	80,431
		ለመምህራን የክረምት ተከታታይ ስልጠና	311-01-02-029	6271	1,909,298

ተ/ቁ	ሽም ዕሕፈት	ፕሮጀክት ሽ□	ፕ□ጀክት ኮድ	ወፃሲ ኮድ	ዝተደገፈ መጠን ገንዘብ
		ህንፃ 5ተ ታ/2ይ ብርኪ	311-01-02-008	6314 6323	152,072 587,846
		ምስፍሐፋሕ 20 ቀዳማይ ብርኪ ቤት ት/ቲ	311-01-02-008	6323	226,809
		ህንፀት 15ተ ቀዳማይ ብርኪ	311-01-02-010	6323	200,670
		ህንፀት ናዕዴር ዓዴት ታ/2ይ ብርኪ	311-01-02-006	6323	34,975
		ህንፀት ሩባ ሸዊት ቀዳማ□ ብርኪ	311-01-02-007	6323	34,975
		ምስፍሐፋሕ ያለም ብርሃን ታ/2ይ ብርኪ	311-01-02-014	6314 6323	155,934 85,734
		ህንፀት እ/ስላሴ 2ይ ብርኪ	311-01-02-013	6323	504,622
		ዓ/ዓዲ ኮሌጅ ቤተ-ንባብ	311-01-02-025	6314 6323	172,168 83,238
		ዓ/ዓዲ ኮሌጅ ህንፃ ፅገና	311-01-02-027	6□44	197,485
		ህንፀት መኾኒ 2ይ ብርኪ	311-01-02-012	6323	177,807
		ህንፀት 20 ቀዳማይ ብርኪ	311-01-02-022	6113	66,000.00

ተ/ቁ	የፅሕፈት ቤቱ ስም	የፕሮጀክት ስም	ይፕሮጀክት □ድ	የወጪ ኮድ	የተፈቀደ የገንዘብ መጠን
		የ5ኛ 2ኛ ደረጃ/ቤቶች ህንፃ ግንባታ	311-01-02-008	6314 6323	152,072 587,846
		የ20 የ1ኛ ደረጃ ት/ቤቶች ማስፋፊያ	311-01-02-008	6323	226,809
		ለ15 የ1ኛ ደረጃ ት/ቤቶች ህንፃ ግንባታ	311-01-02-010	6323	200,670
		የናዕዴር መ/2ኛ ደረጃ	311-01-02-006	6323	34,975
		የሩባ ሸዊት 1ኛ ደረጃ ህንፃ ግንባታ	311-01-02-007	6323	34,975
		የለም ብርሃን መ/2ኛ ደ/ትቤት	311-01-02-014	6314 6323	155,934 85,734
		ማስፋፊያ እ/ስላሴ መ/2ኛ ደ/ትቤት	311-01-02-013	6323	504,622
		የዓ/ዓዲ ኮሌጅ ቤተ-መፃህፍት	311-01-02-025	6314 6323	172,168 83,238
		የዓ/ዓዲ ኮሌጅ ህንፃ ጥገና	311-01-02-027	6244	197,485
		ለመኾኒ 2ኛ ደ/ት/ቤት ግንባታ	311-01-02-012	6323	177,807
		የ20 1ኛ ደ/ት/ቤቶች	311-01-02-022	6113	66,000.00

ተ/ቁ	ሽም ፅሕፈት	ፕሮጀክት ሽም	ፕሮጀክት ኮድ	ወፃሲ ኮድ	ዝተደገፈ መጠን ገንዘብ
9	ቤት ፅሕፈት ጉ/ሰራሕተኛታት	ግዚኢት ኢንስፔክሽን መሳርሒታት	351-01-01-001	6313	58,511.00
10	ቢሮ ኢንዱስትሪን	□>	-	-	
	ከተማ ልምዓት - ከተማ መቐለ ከተማ ማይጨው ኮረም ኣላማጣ	>>	-	-	2,013,382 1,656,381 1,733,791 1,716,527 1,829,625
	ዓዲግራት ውቅሮ ዓድዋ ኣክሱም ዓ/ዓዲ	>>	-	-	1,506,924 1,445,850 1,837,923 913,629 1,837,063
	እንደስላሴ ሽራሮ ሑመራ	>>	-	-	1,487,500 1,359,575 1,661,830
	ንደቀቐትነ ኣናእሽተይን□ትካላት ለቓሕ	>>	-	-	
	መዳረግቲ ቁጠባ መንበሪ ኣባይቲ መስርሒ	>>	-	-	4,000,000
11 12 13 14	ፀገዴ ወልቃይት ቃ/ሑመራ ከተማ ሑመራ	ንመሰረተ ልምዓት	-	-	4,500,000 3,00,000 2,000,000 500,000

ተ/ቁ	የፅሕፈት ቤቱ ስም	የፕሮጀክት ስም	ይፕሮጀክት ኮድ	የወጪ ኮድ	የተፈቀደ የገንዘብ መጠን
9	ለሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	ግዚኢት ኢንስፔክሽን መሳርሒታት	351-01-01-001	6313	58,511.00
10	የኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ቢሮ	>>	-	-	
	ከተማ ልምዓት - ከተማ መቐለ ከተማ ማይጨው ኮረም ኣላማጣ	>>	-	-	2,013,382 1,656,381 1,733,791 1,716,527 1,829,625
	ዓዲግራት ውቅሮ ዓድዋ ኣክሱም ዓ/ዓዲ	>>	-	-	1,506,924 1,445,850 1,837,923 913,629 1,837,063
	እንደስላሴ ሽራሮ ሑመራ	>>	-	-	1,487,500 1,359,575 1,661,830
	አነስተኛ ተቋማት ብድር	>>	-	-	
	ለቁጠባ መኖሪያ ቤቶች ማሰሪያ ፀገዴ	>>	-	-	4,000,000
11 12 13 14	ፀገዴ ወልቃይት ቃ/ሑመራ ከተማ ሑመራ	የመሰረተ ልምዓት	-	-	4,500,000 3,00,000 2,000,000 500,000

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.3 መቐለ መጋቢት 1997 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ.3 መቐለ መጋቢት 1997 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 89/1997
ንዐላማ ሕብረት ስራሐ ማሕበራትን ደደቢት ትካል ልቓሕን ዕቋርን አ/ማ መፈፀሚ ንዝግበር ልቓሕ ናይ በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ

መእተዊ

ኣብ ክልልና ዘለዋ ሕብረት ስራሕ ማህበራትን ደደቢት ትካል ለቓሕን ዕቑርን አ/ማ መጥንኻር ንእነካይዶ ናይ ልምዓት ምንቕስቓስ ዘለወን ረብሓ ዝለዓለ ምኳኑ ስለዝእመነሉ።

ኣብ ሐረስቶት ክተኣታቶ ዝድለ ናይ ሕርሻ እወታወታት ዝርግሕኡ ክዓቢ ኣብ ምግባር ዘለወን ኣስተዋፀኦ ዝለዓለ ብምኻኑ።

ንዞም ተግባራት ንምፍፃም ዘለወን ናይ ፋይናንስ ዓቕሚ ትሑት ምኻንን ካብ ባንኪ ንልቓሕ ናይ ውሕስና ዓቕሚ ስለዘይብለን ንቲ ሕፅረት ንምሽፋን ናይ መንግስቲ ሓገዝ አድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ።

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስትቲ ትግራይ ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቑፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 32 እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ንሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ንደደቢት ትካል ልቓሕን ዕቑርን አ/ማ ባንኪ ንክልቕሑ ናይ በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 89/1997" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ውሕስና ዝወሃቦ መጠን ልቓሕ**

ሕበረት ስራሕ ማሕበራትን ደደቢት ትካል ልቓሕን ዕቋርን አ/ማ ክሳብ

አዋጅ ቁጥር 89/1997
ለሕብረት ስራ ማሕበራትና ደደቢት የብድርና የቁጠባ አ/ማ አላማ ማስፈፀሚያ ለሚደረግ ብድር የበጀት ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጀ

መግቢያ

በክልላችን ያሉ ይህብረት ስራ ማህበራትና የደደቢት ብድርና ቁጠባ አ/ማ ማጠናከር ለምናካሂደው የልማት እንቅስቃሴ ያለው ጠቀሜታ የላቀ መሆኑ ስለታመነበት፣

በአርሶ አደሩ እንዲለመድና እንዲሰርፅ የሚፈለገው የእርሻ ግብአቶች ስርጭት እንዲሰፉ በማድረግ ያላቸው አስተዋፅኦ ከፍተኛ በመሆኑ፣

እነዚህ ተግባራት ለመፈፀም ህብረት ስራ ማህበራት ያላቸው የፋይናንስ አቅም ዝቅተኛ በመሆኑና ከባንክ ለመበደር የዋስትና አቅም ስለለየላቸው ይህን እጥረት ለመሸፈን የመንግስት ድጋፍ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የፋይናንስ አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 32 በሚፈቅደው መሰረት ይህን አዋጀ አውጇል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "ለህብረት ስራ ማህበራትና ለደደቢት ብድርና ቁጠባ አ/ማ ከባንክ እንዲበደሩ የበጀት ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጅ ቁጥር 89/1997" ተብሎ ሊጠቀሰ ይችላል።

2. **ዋስትና የሚሰጥበት የብድር መጠን**

የህብረት ስራ ማህበራትና የደደቢት የብድርና ቁጠባ አ/ማ እስከ

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ — ብር 2.40

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ — 291

350000000ብር/ስለተስተ ሚኢትን ሓምሳን ሚልዮን ብር/ ካብ ባንከታት ንኽልቃሓ መንግስቲ ውሕስና ይህበን።

3. **አፈፃፅማ እቲ ውሕስና**

1. ንሕርሻ እታወታትን ፍርያትን ንዝውዕል ልቓሕ ውዕሊ ካብ ዝተፈፀመሉ ንሓደ ዓመት፣
2. ንሓደሽቲ ቴክኖሎጂ መዕደጊ ንዝውዕል ልቓሕ እቲ ናይ ልቓሕ ውዕሊ ካብ ዝተፈፀመሉ ክሳብ ሓሙሽተ ዓመት ዝፀንሕ ይኸውን።
3. ተለቃሓይ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2 ኣብዝተጠቀሰ ጊዜ እቲ ልቓሕ ክኸፍል አለዎ።
4. መጠን ወለድን ናይ ልቓሕ አመላልሳ አግባብን ብ/ክ/መ ትግራይን ባንኪን ብዝገብርዎ ስምምዕ ይውሰን።
5. እዚ ብልቓሕ ዝተወሰደ ገንዘብ ብውሕስና በጀት እዚ ክልል ዝተረኸበ ኮይኑ ንሕበረት ስራሕ ማሕበራትን ንደደቢት ትካል ለቓሕን ዕቋርን አ/ማ ሕርሻ እታወታት፣ ፍረያትን ሐደሽቲ ቴክኖሎጂ መዓደጊ የዕል፣

4. **ግቡእ ክልላዊ መንግስቲ**

ተለቃሓይ ዝተለቀሓ ገንዘብ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ብእዋኑ ክምልስ እንተዘይኪኢሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተቐኒሱ ዝኸፈል ይኸውን።

5. **እዚ አዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ**

እዚ አዋጅ እቲ ዕሊ ካብ ዝተፈፀመሉ መጋቢት 13/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትራግይ

35000000ብር/ሶስት መቶ አምሳ ሚልዮን ብር/ የሚደርስ ከባንኮች እንዲበደሩ መንግስት ዋስትና ይሰጣል።

3. **የዋስትና አፈፃፀም**

1. ለእርሻ ግብአቶችና ምርቶች ለሚውል ብድር ከሆነ የብድር ውል ከተፈፀመበት ለአንድ አመት።
2. አዳዲስ ቴክኖሎጂ መግዣ ለሚውል ብድር ከሆነ የብድር ውል ከተፈፀመበት እስከ አምስት ዓመት የሚቆይ ይሆናል።
3. ተበዳሪው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 በተጠቀሰው ጊዜ ብድሩ መመለስ ይኖርበታል፤
4. የወለድ መጠንና ብድር የሚመለስበት መንገድ የት/ብ/ክ/ መንግስትና ባንክ በሚያደርጉት ስምምነት ይወሰናል።
5. በብድር የተወሰደ ገንዘብ በክልሉ በጀት ዋስትና ሆኖ ለህብረት ስራ ማህበራትና የደደቢት የብድርና ቁጠባ አ/ማ የእርሻ ግብአቶች፣ ምርቶችና አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች መግዣ የሚውል ነው።

4. **የክልሉ መንግስት ግዴታ**

የተበዳሪው ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በጊዜው መመለስ ካልቻለ ከክልሉ በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል።

5. **አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ውሉ ከተፈፀመበት መጋቢት 13/1997 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትራግይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.5 መቐለ ሓምለ 1997 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ.5 መቐለ ሐምለ 1997 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 90/1997
ን1998 በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣብ 1998 ዓ/ም ኣብ ውሕጢ እዚ በሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕቲን ግልጋሎታት ዝውዕል በጀት ብምፅዳቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምኳኑ።

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ቸ/ ን1998 ዓ/ም ኣብ ስራሕ ዝውዕል ዝስዕብ በጀት ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **<u>ሓፂር ርእሲ</u>**

እዚ ኣዋጅ ናይ 1998 ዓ/ም በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 90/1997 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል"።

2. **<u>ፍልፍል በጀት</u>**

ካብ ሓምለ 1/1997 እስካብ ሰነ 30/1998 ዓ/ም ኣብ ዘሎ ናይ በጀት ጊዜ ካብ ክልል ዝርከብ ኣታዊ፣ ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝውሃብ ድጎማ፣ ካብ ልቓሕን ሓገዝን ገንዘብ ብምጥቃም ምስ'ዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ዘሎ ቅጥዕታት ንዝተጠቀሱ ስራሕቲ ግልጋሎት ዝውዕል ፍልፍል በጀት፤-

ሀ. ካብ ናይ ክልል ኣብ 1998 ዝእከብ ኣታዊ 225000000.00

ለ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ግምጃ ቤት ድጎማ 500810000.00

አዋጅ ቁጥር 90/1997
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
የ1998 በጀት ዓመት ለመወሰን የወጣ
የበጀት አዋጅ

በ1998 ዓ/ም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ፀድቆ ስራ ላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ።

ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ህገ-መንግስትአንቀፅ 49/3/ /ሀ/ /ቸ/ መሰረት የሚከተለው አዋጅ ታውጇል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

1. **<u>አጭር ርዕስ</u>**

ይህ አዋጅ "ለ 1998 ዓ/ም በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጀ ቁጥር 90/1997 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል"

2. **<u>የበጀት ምንጭ</u>**

ከሐምለየ 1/1997 እስከ ሰኔ 30/1998 ላለው በጀት ዓመት በክልሉ ከሚኝ ገቢ፣ ከፌደራል መንግስት የሚሰጥ ድጎማ፣ ብድርና እርዳታ ከሚገን ገንዘብ በመጠቀም ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዘው በቀረቡ ሰንጠረዦች ለተጠቀሱት ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የገንዘብ ምንጭ፤-

ሀ. በክልሉ በ1998 ከሚሰበሰብ ገቢ 225000000.00

ለ. ከፌደራል መንግስት ግምጃ ቤት ድጎማ 500810000.00

ሐ. ካበ ወፃኢ ልቓሕ 8600000.00
መ. ካብ ወፃኢ ሓገዝ 31950000.00
ሰ. ካብ ኣየር ላንድ መንግስቲ ሓገዝ 74571000.00
ሓፈሻዊ ድምር 840931000.00 (ሸሞንተ ሚኢቲን ኣርብዓን ሚልዮንን ተሸዓተን ሚኢትን ሰላሳን ሓደን ሽሕን)

3. ድልድል በጀት

ሀ. ብክልል ንዝስርሑ ስራሖትን ግልጋሎትን
1. ንስሩዕ በጀት 223669200.00
2. ንካፒታል በጀት 2.1 ካብ መንግስቲ
2.1.ግምጃቤት 68011800.00
2.2.ካብ ወፃኢ ለቓሕ 8600000.00
2.3.ካብ ወፃኢ ሓገዝ 31950000.00
ንኡስ ድምር 108561800.00

ጠቅላላ ብክልል ብርኪ ዝተደልደለ 3322318000.00 (ሰለስተ ሚኢትን ሰላሳን ክልተን ሚልዮንን ክልተን ሚልዮንን ክልተ ሚኢቲ ሰላሳን ሓደ ሽሕ ብር)

ለ. ንገጠር ወረዳታት 390700000.00 (ሰለስተ ሚኢትን ቴስዓን ሚልዮን ሸውዓተ ሚኢት ሽሕን ብር)

ሐ. ንከተማታት 118000000.00 (ሓደ ሚኢትን ዓሰርተ ሸሞንተ ሚልዮን ብር) ሓፈሻዊ ናየ ክልል፣ ገጠር ወረዳን ከተማን ድምር ዝተደልደለ በጀት 840931000.00 (ሸሞንተ ሚኢትን ኣርብ ዓን ሚልዮንን ትሸዓተ ሚኢትን ሰላሳን ሓደን ሽሕን ብር)

ክፍሊ ክልተ
ስርዓተ ኣመሓዳድራ በጀት

4. ዝውውር በጀት

ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ ቑፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 17
1. ካብ ካፒታል በጀት ናብ ስሩዕ በጀት ምዝዋር ኣይከአልን፣
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ኣፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እንትወሲኑ ካብ ስሩዕ በጀት ናብ ካፒታል በጀት ከዛወር ይኽእል።

5. ልቓሕ

በብ ወርሒ ከይተቋረፀ እንዳተኸፈለ ዝውዳእ

ሐ. ከውጭ ብድር 8600000.00
መ. ከውጭ እርዳታ 31950000.00
ሰ. ከአየር ላንድ መንግስት እርዳታ 74571000.00
አጠቃላይ ድምር 840931000.00 (ስምንት መቶ አርባ ሚልዮን ዘጠኝ መቶ ሰላሳ አንድ ሺ)

3. የበጀት ድልድል

ሀ. በክልሉ ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች
1. ለመደበኛ በጀት 223669200.00
2. ለካፒታል በጀት
2.1. ከመንግስት ግምጃቤት 68011800.00
2.2. ከውጭ ብድር 8600000.00
2.3. ከውጭ እርዳታ 31950000.00
ንኡስ ድምር 108561800.00

ጠቅላላ በክልል ደረጃ የተመደበ ድምር 3322318000.00 (ሥስት መቶ ሰላሳ ሁለት ሺ ሚልዮን ሁለት መቶ ሰላሳ አንድ ሺ ብር)

ለ. ለገጠር ወረዳዎች 390700000.00 (አንድ መቶ አስራ ስምንት ሚልዮን ብር)

ሐ. ለከተሞች 118000000.00 (አንድ መቶ አስራ ስምንት ሚልዮን ብር) አጠቃላይ የክልል፣ የገጠር ወረዳና የከተሞች ድምር 840931000.00 (ስምንት መቶ አርባ ሚልዮን ዘጠኝ መቶ ሰላሳ አንድ ሺ ብር)

ክፍል ሁለት
የበጀት አስተዳደር ስርዓት

4. የበጀት ዝውውር

በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 17 መሰረት፤-
1. ከካፒታል በጀት ወደ መደበኛ ማዛወር ክልክል ነው።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሲወሰን ከመደበኛ በጀት ወደ ካፒታል በጀት ማዛወር ይቻላል።

5. ብድር

በየወሩ ሳይቋራረጥ የሚከፈል ለቋሚ

ንቀወምቲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኣድላይቲ ዝኾኑ ልቓሕ ንምሃብን ናይ ኣከፋፍላ እዋን ንምውሳንን ኣብ ዝዋሃብ ልቓሕ ብናይ ኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ ብዝውሰን መለቕሒ ወለድ ንክኽፍልን ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ስልጣን ተዋሂቡ ኣሎ።

6. ክፍሊት በጀት

1. ዝምልከቶም ላዕላዎት ሓለፍቲ እዚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንናይ ቢሮኦም ወይ ቤት ፅሕፈቶም ስራሕን ግልጋሎትን በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደሎም በጀት ኣብ ዝሓትሉ እዋን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ካብ ናይ ክልል ኣታውን ካልኦት ፍልፍላትን ንክኽፈል ተፈቂዱ ኣሎ።
2. በጀት ዝውውር ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቑፅሪ 26/89 ካብ ዓንቀፅ 17-20 ዝተደንገገ ተፈፃሚ ይኸውን።

7. ቑፅፅር በጀት

1. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን በሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝተውሃበ በጀት ይምርመር ይቆፃፀር።
2. ቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝወሰሰደኦ ገንዘብ ኣበይ ከምዝወዓለ በብወርሕን ኣብ ዓመት መወዳእታ ዓመታዊ ፀብፃብን ናብ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያ ልምዓትን ብእዋኑ ክህባን መርመርቲ ናይቲ ቢሮ ንዝደልዩዎ መረዳእታ ክህባ ግቡእ ኣለወን።

8. ንከተማን ገጠር ወረዳን ዝተውሃበ ስልጣን

ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ክፍሊ ክልተን ኣብ ምምሓዳርን ፋይናንስን ኣዋጅ ቑፅሪ 26/89 ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ዝተውሃቦ ስልጣን ንኮሚቴ ከንቲባ ምምሕዳር ከተማ፣ ንካቢኔ ወረዳን ንቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ከተማን ገጠር ወረዳን ከምኣግባቡ ስልጣን ተዋሂብዎ ኣሎ።

የመንግስት ሰራተኞች አስፈላጊ የሆኑ ብድሮች ለመስጠት የሚከፈልበትን ጊዜና አከፋፈሉን ለመወሰን እንዲሁም ለሚሰጠው ብድር በኢትዮጵያ ንግደ ባንክ በሚወሰን የወለድ መጠን ለማስከፈል ለክልሉ ፋየናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ስልጣን ተጥቶታል።

6. የበጀት ክፍያ

1. የሚመለከታቸው የብሄራዊ ክልላዊ መንግስቱ የበላየ ኃላፊዎች ለቢሮአቸው ወይም ፅሕፈት ቤታቸው ስራና አገልግሎት በዚህ አዋጅ የተመደበላቸው በጀት በሚጠይቁበት ጊዜ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ኃላፊ ከክልሉ ገቢና ሌሎች ምንጮች እንዲከፍሉ ተፈቅዷል።
2. የበጀት ዝውወር አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 ከአንጽ 17-20 በተደነገገው መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል።

7. የበጀት ቁጥጥር

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለቢሮዎችና ፅሕፈት ቤቶች የተሰጠ በጀት የመረምራል የቆጣጠራል።
2. ቢሮዎችና ፀሕፈት ቤቶች የወሰዱትን ገንዘብ እምንላይ እንደዋለ በየወሩና በዓመቱ መጨረሻ ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሪፖርት በወቅቱ የመስጠትና የቢሮው ሂሳብ መርማሪዎች የሚፈልጉትን መረጃና ማስረጃ የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

8. ለከተሞች፣ ለገጠር ወረዳዎች የተሰጠ ስልጣን

በዚህ አዋጅ ክፍል በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ መክር ቤትና ለክልሉ ፋየናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የተሰጠ ስልጣን እንደአግባቡ ለከተሞች ከንቲባ ኮሚቴ፣ ለወረዳ ካብኔና ለወረዳና ከተማ ፋየናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅሕፈት ቤቶች ስልጣን ተሰጥቶዋቸዋል።

9. እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝፀደቀሉ ሓምለ 3/1997 ዓ/ም ዝፀነዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትራግይ

9. አዋጅ የሚጠናበት

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ከፀደቀበት ከሃምሌ 3/1997 ዓ/ም የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትራግይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ናይ 1998 ስሩዕ በጀት

ፋይል ቑፅሪ	መግለፂ	መሃያ	ስራሕ መካየዲ	ድምር
000		98081.1	125588.1	223669.2
100	ምምሕዳር ጠቕላላ ግልጋሎት	27326.8	22077.3	49404.1
111	ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ	325.2	546.34	871.5
112	ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር	3604.9	4571.67	8176.6
11□	ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲ□ር	1057.0	447.95	1505.0
119	ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ	383.0	363.28	746.3
121	ፍትሒ ቢሮ	1803.7	696.41	25□0.1
122	ላዕላዋይ ቤት ፍርዲ	2586.6	1263.47	3850.1
127	ፖሊስ ኮሚሽን	6113.5	1767.69	7881.2
128	ስነ-ምግባርን ፀረ ግዐዝይናን ኮሚሽን	393.5	558.82	952.3
129	ምምሕዳር ቤት ህንፀት	6622.4	75□6.43	14208.9
132	ቃዲ ቤት ፍርዲ	199.8	0.00	199.8
134	ቤት ፅሕፈት ሚሊሻ	366.9	193.77	560.7
152	ፋይና□ስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ቢሮ	1831.2	2047.84	3879.0
153	በህልን ሓበሬታን ቢሮ	1430.9	1822.11	3253.0
155	ኮምሽን ስቪል ሰርቪስ	608.1	211.5	819.6
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	23604.4	20364.6	43969.0
211	ሕ□ሻን ገፀር ልምዓትን ቢሮ	7284.60	12058.11	19342.7
213	ሕርሻን ምርምር ኢንስቲቲዩት	2895.59	155□.4	4454.0
216	ሕበረት ስራ ማህበር ቤት ፅሕፈት	1020.15	602.95	1623.1
217	ናይ ሕርሻ ፍርያት እድጋ ድጋፍ ወሃቢ ኤጀንሲ	173.16	283.40	456.56
218	ምግቢ ውሕስና ቤት ፅ/ቤት	491.18	364	855
219	በዓል መዚ ከባቢ ሓለዋ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መ□□	816.09	208.4	1024.5
221	ውሃ ሃብት ልማት ቢሮ	4491.07	1836.9	632□.0
231′	ደቀቕትን ኣናእሽትን ንግዲ ስራሕ	979.55	860.1	1839.7
235′	እንቨስትመንት ቤት ፅሕፈት	222.38	232	454.4
242′	ቱሪዝም ኮምሽን	568.19	323.4	891.6
251′	ማዓድንን ኢነርጅን ቤ□ፅ	423.91	331.8	755.7
265′	መንገድ ትራንስፖርት ቤ/ፅ	283.94	385.3	669.2
273′	ገፀር መንገዲ በዓል መዚ	2230.56	703.5	2934.1
276′	ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን በዓል መዚ	593.01	270.2	868.2
277′	ልምዓት ከተማ ቤ/ፅ	1126.01	346.1	1472.1
300′	ማሕበራዊ ግልጋሎት	38650.0	58974.8	97624.8
311′	ትምህርቲ ቢሮ	13913.5	42186.89	56100.4
321′	ስልጠና መናእሰይ ቤሂራዊ ግ□ጋሎት ቤ/□	215.9	31.61	247.5
331′	ጉዳይ ስፖርትን መናእ□ይን ቤት ፅሕፈት	856.4	234.96	1092.4
341′	ቢሮ ጥዕና	20454.8	14324.67	34890.5
351′	ሰራሕተኛ ጉዳይ ቤት ፅሕፈት	660.7	200.58	861.2
352′	ቤት ፅሕፈት እግሪ ምትካልን ማሕበራዊ ጉዳይን	864.6	728.86	1593.5
353′	ቤት ፅሕፈት ስነ-ሕዝቢ	102.2	88.47	190.7
□61′	ኮሚሽን ሓደጋ ምክልኻልን ድልውነትን	1471.0□	1177.8	2648.8
400′	ካልኦት	8500.0	24171.4	32671.4
461′	ካልኦት ቃለ ዝተኣተዎም ክፍሊታት	0.0	5000.0	5000.0
462′	መጠባበቒን መስተካኸሊ	8500.0	18171.4	26671.4
463′	ባንኪ ግልጋሎት ክፍሊት	0.0	600.0	600.0
473	ተቆሪፁ ዝተረፈ ግብሪ መኸፈሊ	0.0	400.0	400.□

www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
ናይ 1998 ስሩዕ በጀት

ፋይል ቑፅሪ	መግለፂ	መሃያ	ስራሕ መካየዲ	ድምር
000		98081.1	125588.1	223669.2’
100	ኣስተዳደርና ጠቅላላ ኣገልግሎት	27326.8’	22077.3	49404.1’
111	ኣፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት	325.2’	546.34	871.5’
112	ክልል ኣስተዳደር ፅሕፈት ቤት	3604.9’	4571.67	8176.6’
11[illegible]	ጠቅላላ ኦዲተር ፅሕፈ[illegible] ቤት	1057.0’	447.95	1505.0’
119	የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	383.0’	363.28	746.3’
121	ፍትህ ቢሮ	1803.7’	696.41	2500.1’
122	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	2586.6’	1263.47	3850.1’
127	ፖሊስ ኮሚሽን	6[illegible]13.5’	1767.69	7881.2’
128	ስነምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	393.5’	558.82	952.3’
129	የማረሚያ አስተ[illegible]ደር ፅሕፈት ቤት	6622.4’	7586.43	14[illegible]08.9’
132	ቃዲ ፍርድ ቤት	199.8’	0.00	199.8’
134	ሚሊሻ ፅህፈት ቤት	366.9’	193.77	560.7
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	1831.2’	2047.84	3879.0’
153	ባህልና ማስታወቂ ቢሮ	1430.9’	1822.11	3253.0’
155	ስቪል ሰርቪስ ኮምሽን	608.1’	211.5	819.6’
200	ኢኮኖ[illegible]ያዊ ልምዓት	23604.4’	20364.6	43969.0[illegible]
211	ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ	7284.60’	12058.11	19342.7’
213	እርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	2895.59’	1558.4	4454.0’
216	ሕብረት ስራ ማሕበር ፅሕፈት ቤት	1020.15’	602.95	1[illegible]23.1’
217	ናይ ሕርሻ ፍርያት እድጋ ድጋፍ ወሃቢ ኤጀንሲ	173.16’	283.40	456.56’
218	የምግብ ዋስትና ፅሕፈት ቤት	491.18’	364	855’
219	ከባቢያዊጥ[illegible]ቃና የመሬት አጠቃቀም ባለስልጣን	816.09’	208.4	1024.5’
221	ውሃ ሃብት ልማት	4491.07’	1836.9	6328.0’
231’	ጥቃቅንና ትናንሽ ንግድና ኢንዱስትሪ ማስፋፊያ ፅሀፈት ቤት	979.55’	860.1	1839.7’
235’	ኢንቨስትመንት ፅሕፈት ቤት	222.38’	232	454.4’
242’	ቱሪዝም ኮሚሽን	568.19’	323[illegible]	891.6[illegible]
251’	ማዓድን ኢነርጂ ፅሕፈት ቤት	4[illegible]3.91’	331.8	755.7’
265’	መንገድ ትራንስፖርት ፅሕፈት ቤት	283.94’	385.3	669.2’
273’	ገጠር መንገድ ባለስልጣን	2230.56’	703.5	2934.1’
276’	ኮንስትራክሽንና ዲዛይን ባለስልጣን	59[illegible]01’	270.2	868.2’
277’	ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት	1126.01’	346.1	1472.1’
300’	ማሕበራዊ አገልግሎት	38[illegible]0.0’	58974.8	97624.8’
311[illegible]	ትምህርት ቢሮ	13913.5’	42186.89	56100.4’
321’	ብሄራዊ ወጣቶች ስልጠና አገልግሎት ፅ/ቤት	215.9’	31.61	247.5’
331’	ስፖርትና ወጣቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	856.4’	234.96	1092.4’
[illegible]41’	ጤና ቢሮ	20454.8’	14324.67	34890.5’
351’	ሰራተኛ ጉዳይ ፅሀፈት ቤት	660.7’	200.58	86[illegible]2’
35[illegible]	የመልሶ ማቋቋምና ማሕበራዊ ጉዳይ ፅ/ቤት	864.6’	728.86	1593.5’
353’	ስነ-ሕዝበ ፅ/ቤት	102.2’	88.47	190.7’
361’	የአደጋ መከላከልና ቅድመ ዝግጁነት ኮሚሽን	1471.0’	1177.8	2648.8’
400’	ሌሎት	8500.0’	24171.4	[illegible]2671.4’
461’	የተለያዩ ከፍያዎች	0.0’	5000.0	5000.0’
462’	መጠባበቂያ	8500.0’	18171.4	2[illegible]671.4’
463’	የባንክ አገልግሎት ክፍያ	0.0’	6[illegible]0.0	600.0’
473	ተቆርጦ የሚቀር ግብር	0.0	400.0	400.0

ትግራይ ክልላዊ መንግቲ
ናይ 1998 ካፒታል በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ሓገዝ	ልቓሕ	ድምር
		68011.8	31950.0′	8600.0	180561.8
100	ምምሕዳርን ጠቕላላ ግልጋሎትን	3525.6	800.0	0.0	4325.6
112	ቤት ፅሕፈት ር[illegible]ሰ ምምሕዳር	2715.5	0.0	0.0	2715.5
119	ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ	0.0	320.0	0.0	320.0
122	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	386.1	0.0	0.0	386.1
127	ፖሊስ ኮሚሽን	94.0	0.0	0.0	94.0
152	ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ቢሮ	0.0	480.0	0.0	480.0
153	ቤት ሓበሬታን ባህልን	330.0	0.0	0.0	330.0
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	32998.2	790.0	4200.0	37988.2
211	ሕርሻን ገፀርን ልምዓት[illegible] ቢሮ	2010.1	0.0	4200.0	6210.1
213	ሕርሻን ምርምር ኢንስቲትዩት	1000.0	0.0	0.0	1000.0
219	በዓል መዚ ከባቢ ሓለዋ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መሬር	1000.0	600.0	0.0	1600.0
221	ልምዓት ማይ ሃፍቲ	11434.0	190.0	0.0	11624.0
231	ደቀቕትን ኣናእሽትን ትካላት ንግድን ኢንዱስትሪ	5330.0	0.0	0.0	5330.0
242	ቱሪዝም ኮምሽን	122.8	0.0	0.0	122.8
251	ማዓድንን ኢነርጅን ቤ/ፅ	474.1	0.0	0.0	474.1
273	በዓል መዚ ገፀር መንገዲ	1169.5	0.0	0.0	1169.5
276	በዓል መዚ ኮንስትራክሽንን ዲዛይንን	4457.8	0.0	0.0	4457.8
277	ቤ/ፅ ከተማ ልምዓት	6000.0	0.0	0.0	6000.0
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	31488.0	30360.0	4400.0	66248.0
311	ቢሮ ትምህርቲ	20771.0	19130.0	4400.0	44301.0
321	ቤ/ፅ ስልጠና መናእሰይ ብሄራዊ ግልጋሎት	1000.0	0.0	0.0	1000.0
331	ቤ/ፅ ጉዳይ ስፖርትን መናእሰይን ቤት ፅሕፈት	1068.5	0.0	0.0	1068.5
341	ቢሮ ጥዕና	8648.5	10890.0	0.0	19538.5
353	ቤት ፅሕፈት ስነ-ህዝቢ	0.0	340.0	0.0	340.0

የትግራይ ክልላዊ መንግስት
የ1998 ካፒታል በጀት

በጀት ቁፅሪ	መግለፂ	ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ሓገዝ	ልቓሕ	ድምር
		68011.8	31950.0′	8600.0	180561.8
100	አስተዳደርና ጠቅላላ አገልግሎት	3525.6	800.0	0.0	4325.6
112	ክልል አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	2715.5	0.0	0.0	2715.5
119	የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት	0.0	320.0	0.0	320.0
122	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	386.1	0.0	0.0	386.1
127	ፖሊስ ኮሚሽን	94.0	0.0	0.0	94.0
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	0.0	480.0	0.0	480.0
153	ባህልና ማስታወቂ ቢሮ	330.0	0.0	0.0	330.0
200	ኢኮኖሚያዊ ልማት	32998.2	790.0	4200.0	37988.2
211	ግብርናና ተፈጥሮ ሃብት ቢሮ	2010.1	0.0	4200.0	6210.1
213	እርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	1000.0	0.0	0.0	1000.0
219	ከባባያዊ ጥበቃና የመሬት አጠቃቀም ባለስልጣን	1000.0	600.0	0.0	1600.0
221	ውሃ ሃብት ልማት	11434.0	190.0	0.0	11624.0
231	ጥቃቅንና አነስተኛ ንግድና ኢንደስትሪ ማስፋፊያ ፅህፈት ቤት	5330.0	0.0	0.0	5330.0
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	122.8	0.0	0.0	122.8
251	ማዓድን ኢነ�ጂ ፅሕፈት ቤት	474.1	0.0	0.0	474.1
273	ገጠር መ�ገድ ባለስልጣን	1169.5	0.0	0.0	1169.5
276	ኮንስትራክሽንና ዲዛይን ባለስልጣን	4457.8	0.0	0.0	4457.8
277	ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት	6000.0	0.0	0.0	6000.0
300	ማሕበራዊ አገልግሎ�	31488.0	30360.0	4400.0	66248.0
311	ትምህርት ቢሮ	20771.0	19130.0	4400.0	44301.0
321	ትግራይ ወጣቶች ብሄራዊ ግልጋሎት ሕፈት ቤት	1000.0	0.0	0.0	1000.0
331	የወጣቶች ስፖርት ጉዳይ ሕፈት ቤት	1068.5	0.0	0.0	1068.5
341	ጤና ቢሮ	8648.5	10890.0	0.0	19538.5
353	ስነ-ህዝብ ፅህፈት ቤት	0.0	340.0	0.0	340.0

ኣብ1998 በጀት ዓመት ናይ ገፀር ወረዳታት በጀት በፅሒት

ተ/ቁ	ወረዳ	ፐርሰንት	ብፅሒት በጀት
1	እንደሞኾኒ'	2.38	9316361
2	ራይ ዓዘቦ	2.91	11□91013
3	ኦፍላ	3.72	14561707
4	ኣላጀ	2.93	11469302
5	ኣላማጣ	2.23	8729195
6	ሕንጣሎ ዋጅራት	3.53	13817964
7	እንደርታ	2.95	11547590
8	ሰሓርቲ ሳምረ	2.86	1□195291
9	ጋንታ ኣፈሹም	2.90	11351869
10	ጉሎመኽዳ	2.71	10608125
11	ኢሮብ	1.24	485□02
12	ላዕሲዕ ፃዕዳ እምባ	3.57	13974542
13	ሓውዜን	3.09	12095612
14	ፅራእ	2.43	9512083
15	ኣፅቢ ወንበርታ	2.98	11665024
16	ላዕላይ ማይጨው	2.46	9629516
17	ታሕታይ ማይጨው	2.97	11625879
18	ገፀር ዓድዋ	3.17	12□08767
19	ናዕዴር ዓዴት	2.72	10647270
20	መረብ ለኸ	2.69	10529837
21	ወርዒ ለኸ	3.6□	144442□
22	ኣሕፈሮም	4.07	15931760
23	ቆላ ተምቤን	3.48	13622242
24	ደጉዓ ተምቤን	3.26	12761066
25	ጣንቋ ኣበርገለ	2.37	9198928
26	መደባይ ዛና	3.38	13230799
27	ታሕታይ ቆራሮ	2.35	9198928
28	ኣስገደ ፅምብላ	3.□	12917644
29	ላዕላይ ኣድያቦ	2.86	11195291
30	ታሕታይ ኣድያቦ	2.28	8924917
31	ፀለምቲ	3.28	□839355
32	ቃፍታ ሑመራ	3.05	11939034
3□	ወልቃይት	3.74	14639996
34	ፀገዴ	2.26	8846629
	ድምር		390700000.00

ኣብ1998 በጀት ዓመት የገጠር ወረዳዎች በጀት ድርሻ

ተ/ቁ	የወረዳ ስም	ፐርሰንት	በጀት ድርሻ
1	እንደሞኾኒ'	2.38	9316361
2	ራይ ዓዘቦ	2.91	11391013
3	ኦፍላ	3.72	14561707
4	ኣላጀ	2.93	11469302
5	ኣላማጣ	2.23	8729195
6	ሕንጣሎ ዋጅራት	3.53	13817964
7	እንደርታ	2.95	11547590
8	ሰሓርቲ ሳምረ	2.86	11195291
9	ጋንታ ኣፈሹም	2.90	11351869
10	ጉሎመኽዳ	2.7□	10608125
11	ኢሮብ	1.24	485□02
12	ላዕሲዕ ፃዕዳ እምባ	3.57	13974542
13	ሓውዜን	3.09	12095612
14	ፅራእ	2.43	9512083
15	ኣፅቢ ወንበርታ	2.98	11665024
16	ላዕላይ ማይጨው	2.46	9629516
17	ታሕታይ ማይጨው	2.97	11625879
18	ገፀር ዓድዋ	3.17	12408767
19	ናዕዴር ዓዴት	2.72	10647270
20	መረብ ለኸ	2.□	10529837
21	ወርዒ ለኸ	3.69	14444274
22	ኣሕፈሮም	4.07	15931760
23	ቆላ ተምቤን	3.48	13622242
24	ደጉዓ ተምቤን	3.26	12761066
25	ጣንቋ ኣበርገለ	2.37	9198928
26	መደባይ ዛና	3.38	13230799
27	ታሕታይ ቆራሮ	2.35	9198928
28	ኣስገደ ፅምብላ	3.30	12917644
29	ላዕላይ ኣድያቦ	2.86	11195291
30	ታሕታይ ኣድያቦ	2.28	8924917
31	ፀለምቲ	3.28	12839355
32	ቃፍታ ሑመራ	3.05	11939034
33	ወልቃይት	3.74	14639996
34	ፀገዴ	2.26	8846629
	ድምር		390700000.00

www.abyssinialaw.com

ናይ1998 በጀት ዓመት ናይ ከተማ ወረዳታት በጀት ብፅሒት

ተ/ቁ	ሽም ወረዳ	ብፅሒት በጀት
1	ከተማ ማይጮው	7657560.00
2	ከተማ ኮረም	5190700.00
3	ከተማ ኣላማጣ	6923340.00
4	ከተማ መቐለ	3437[illegible]660.00
5	ከተማ ዓዲግራት	11669400.00
6	ከተማ ውቕሮ	79188[illegible]0.00
7	ከተማ ኣኽሱም	9596080.00
8	ከተማ ኣድዋ	9527360.00
9	ከተማ ዓብዩ ዓዲ	5436940.00
10	ከተማ እንደስላሴ	8723300.00
11	ከተማ ሽራሮ	5211420.00
12	ከተማ ሑመራ	5773440.00
	ድምር	118000000.00

ናይ1998 በጀት ዓመት ናይ ኣታዊ ትልሚ (ብሚልዮን ብር)

ተ[illegible]ቁ	ናይ ኣታዊ ዓይነት	ናይ 1998 ትልሚ ብር
1	**ጠቕላላ ኣታዊ**	225.00
2	ቀጠታ ግብር	104.10
3	ስራሕ ኣታዊ ግብሪ	49.00
4	ናይ ገዛ ከራይ ኣታዊ ግብሪ	8.00
5	ንግዲ ስራሕ ግብሪ	25.00
6	ካፒታል ዕብየት ግብሪ	0.30
7	ሕርሻ ስራሐ ግብሪ	20.00
8	ሮያለቲ	1.80
9	**ቀጥታ ዘይኾኑ ኣታዊ**	72.84
10	ተወሳኺ እሴት ታክሲ	43.00
11	ኤክሳየዝ ታክሲ	0.3[illegible]
12	ተርን ኦቨር ታክስ	19.18
13	ተርን ኦቨር ግልጋሎት ታክስ	2.87
14	ቴምብር ሽያጭ	0.79
15	ቴምብር ቀረፅ	6.700
16	**ታክሲ ዘይግበሩ ኣተውቲ**	48.06
17	ምምሕዳራዊ ኣተውቲ	11.00
18	ናይ ኣቕሑን ግልጋሎትን ሽያጭ	14.00
19	ናይ ገፀር መሬት መንቀሊ ክፍሊት	20.00
20	ኢንቨስትመንት	0.60
21	የተለያዩ ገቢዎች	3.00

ከ1998 በጀት ዓመት የከተማ ወረዳዎች በጀት ድርሻ

ተ/ቁ	የወረዳ ስም	በጀት ድርሻ
1	ከተማ ማይጮው	7657560.00
2	ከተማ ኮረም	5190700.00
3	ከተማ ኣላማጣ	69233[illegible]0.00
4	ከተማ መቐለ	34371660.00
5	ከተማ ዓዲግራት	11669400.00
6	ከተማ ውቕሮ	7918800.00
7	ከተማ ኣኽሱም	9596080.00
8	ከተማ ኣድዋ	9527360.00
9	ከተማ ዓብዩ ዓዲ	5436940.00
10	ከተማ እንደስላሴ	8723300.00
11	ከተማ ሽራሮ	5211420.00
12	ከተማ ሑመራ	5773440.00
	ድምር	118000000.00

ከ1998 በጀት ዓመት የገቢ ዕቅድ (በሚልዮን ብር)

ተ/ቁ	የገቢ ዓይነት	የ1998 ዕቅድ ብር
1	**ጠቅላላ ገቢ**	225.00
2	ቀጠታ ግብር	104.10
3	የስራ ገቢ ግብር	49.00
4	የቤት ክራይ ገቢ ግብር	8.00
5	የንግድ ስራ ግብር	25.00
6	የካፒታል እድገት ግብር	0.30
7	የእርሻ ስራ ግብር	20.00
8	ሮያሊቲ	1.80
9	**ቀጠታ ያልሆኑ ገቢዎች**	72.84
10	ተጨማሪ እሴት ታክሲ	43.00
[illegible]	ኤክሳየዝ ታክሲ	0.30
12	ተርን ኦቨር ታክስ	19.18
13	ተርን ኦቨር ግልጋሎት ታክስ	2.87
14	ቴምብር ሽያጭ	0.79
15	ቴምብር ቀረጥ	6.700
16	**ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች**	48.06
17	አስተዳደራዊ ክፍያዎች	11.00
18	የዕቃና አገልግሎት ሽያጭ	14.00
19	የገጠር መሬት መጠቀሚያ ክፍያ	20.00
20	ኢንቨስትመንት	0.60
21	የተለያዩ ገቢዎች	3.00

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.6 መቐለ ነሓሰ 1997 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ.6 መቐለ ነሐሴ 1997 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 91/1997

ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታትን መስራሕትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፅእ ኣዋጅ

ኣብዚ ሕዚ እዋን ኣብ መንጎ ሰራሐተኛታትን መስረሕትን ዘሎ ዝምድና ምጥንኻር ንኩለመዳያዊ ዕብየትን ልምዓትን ክልልና ውሳኒ ተራ ዘለዎ ብምኻኑ፣

ሰራሕተኛታት ነናይ ባዕሎም ማሕበር ብምጠያሽ ብዝመርዕዎም ሕጋዊ ወከልቶም አቢሎም ጥቅሞም ንምሕላው፣ ብሓባር ኾይኖም ናይ ምውጋይ መሰል ንኽህልዎም፣ ኣብ መንጎኦም ንዝዓሉ ናይ ሓባራዊ ስራሕ ክርክር ብዝተቐላጠፈ ኩነታት ፍታሕ ክረክቡ ዘኽእል ስርዓት ምዝርጋሕ ኣድላይ ስለዝኾነ፣

ምምሕዳራዊ ጉዳያት ሰራሕተኛታትን መስራሕትን ብፍላይ ኩነታት ስራሕ፣ ሙያ፣ ጥዕናን ደህንነትን ብዝምልከት ኣብ ከባቢ ስራሕ ብመሰረት ሕጊ ቁፅፅር ምግባር ንክልልና ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ምዕባለን ድሕንነትን ኣድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበን ነዚ ዘረጋግፅ ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታት ስልጣኑን ተግባሩን ዝምልከት ኣብ ቅድሚት በዝወፅእ ኣዋጀ ከምዝውሰን ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ዓንቀፅ 20/2 ስለዝድንገገን፣

ኣብ እንደስትሪ ሰላም ንምፍጣርን ሰራሕተኛታትን መስራሕትን ተሓባቢሮም ንክሰርሑ ንምግባርን ስልጣንን ተግባርን እዚ ቤት ፅሕፈት ምውሳን ኣገዳሲ ኾይኑ ስለዝተረኸበ፣

አዋጅ ቁጥር91/1997

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሰራተኞችና አሰሪዎች ጉዳይ ፅሕፈት ቤትን ስልጣንን ተግባርን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በአሁኑ ወቅት በሰራተኞችና በአሰሪዎች መካከል ያለውን ግንኙነት ማጠናከር ለክልላችን ሁለንተናዊ ዕድገትና ሰራተኞች ግንኙነታቸውን መሰረታዊ በመሆኑ፣

ሰራተኞችና አሰሪዎች የየራሳቸውን ማህበር በማቋቋም በሚመርጧቸው ሕጋዊ ወኪሎቻቸው አማካኝነት ጥቅማቸውን ለመጠበቅ፣ በጋራ ሆነው የመደራደር መብት እንዲኖራቸውና በመካከላቸው የሚከሰቱትን የጋራ ድርድሮች በተፋጠነ ሁኔታ መፍትሂ ለማስገኘት የሚያስችል ስርዓት መዘርጋት አስፈላጊ ስለሆነ፣

የሰራተኞችና አሰሪዎች አስተዳደራዊ ጉዳዮች፣ በተለይም የስራ ሁኔታን፣ የሙያ ጤንነትና ደህንነት በሚመለከት በስራ አከባቢ በህግ መሰረት ቁጥጥር ማድረግ ለክልላችን ማህበራ፣ ኢኮኖሚያዊ ዕድገትና ደህንነት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱና ይህን የሚያረጋግጥ የሰራተኞች ጉዳይ ፅህፈት ቤት ወደፊት በሚወጣ አዋጅ እንደሚወሰን አዋጅ ቁጥር 46/1994 ዓንቀፅ 20/2 ስለሚደነግግ፣

የእንደስትሪ ሰላም ለመፍጠር እና ሰራተኞችና አሰሪዎች ተባብረው እንዲሰሩ ለማድረግ የፅህፈት ቤቱ ስልጣናን ተግባር መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስታዊ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፅአ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራየ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጀ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስልጣንን ተግባርን ቤት ዕሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታትን መስራሕትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፅእ ኣዋጅ ቑፅሪ 91/1997 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ቤት ዕሕፈት" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 ኣንቀፅ 7/5/ለ/ "ቤት ዕሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታት" እናተብሃለ ዝፅዋዕ ዝነበረ በዚ ኣዋጅ ቤት ዕሕፈት ጉዳይ ሰራሕተኛታትን መስራሕትን ክልል ትግራይ ተባሂሉ ዝፅዋዕ እዩ።
2. "መስራሕቲ" ማለት ብመሰረት ናይ መስራሕትን ሰራሕተኛን ጉዳይ ኣዋጅ ቑፅሪ 377/1996 ዓንቀፅ 2/1/ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ሰባት ቆፂሩ ዘርሕ ውልቀሰብ ወይ ትካል እዩ።
3. "ትካል" መስራሕትን ሰራሕተኛን ኣዋጅ ቑፅሪ 377/96 ዓንቀፅ 2/2/ ማለት ንንግዲ፣ ንኮንስትራክሽን፣ ንሕርሻ፣ ንኢንዱስትሪ፣ ወይ ድማ ንካሊእ ሕጋዊ ዕላማ ዝቆመ ብሓደ ኣመራርሓ ዝምራሕ ትካል እዩ።
4. "ሰራሕተኛ" ማለት መስራሓይን ሰራሕተኛን ጉዳይ ኣዋጅ ቑፅሪ 377/96 ዓንቀፅ 2/3/ መሰረት ምስ መስራሓይ ኣብ ቑፃር ዝተደረኸ ናይ ስራሕ ርክብ ዘለዎ ውልቀ ሰብ እዩ።

ዓንቀፅ 3

ዋና ቤት ዕሕፈት

እዚ ቤት ዕሕፈት ኣብ መቐለ ዋና ቤት ዕሕፈት ዝህልዎ ኾይኑ ከከም ኣድላይነቱ ጨንፈር ክህልዎ ይኽእል።

ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት የሚከተሉትን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

አጠቃላይ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሰራተኞችና አሰሪዎች ጉዳይ ፅህፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 91/1997 ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

አንቀፅ 2

ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. "ፅህፈት ቤት" ማለት በአዋጅ ቁጥር 46/1994 አንቀፅ 7/5/ለ/ "የሰራተኞች ጉዳይ ፅህፈት ቤት" እየተባለ ሲጠራ የነበረው አሁን በዚህ አዋጀ የትግራየ ክልል የሰራተኞችና አሰሪዎች ጉዳይ ፅህፈት ቤት ተብሎ የሚጠራው ነው።
2. "አሰሪ" ማለት በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀፅ 2/1/ መሰረት አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎችን ቀጥሮ የሚያሰራ ግለ ሰብ ወይም ድርጅት ነው።
3. "ድርጅት" በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 2/2/ ማለት ለንግድ፣ ለኮንስትራክሽን፣ ለእርሻ ለእንድስትሪ ወይም ደግሞ ለሌላ ሕጋዊ ዓላማ የቆመ ባናድ አመራር የሚመራ ድርጅት ነው።
4. "ሰራተኛ" ማለት በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/96 ዓንቀፅ 2/3/ መሰረት ከአሰሪው ጋር በቅጥር ላይ የተመሰረተ ግንኙነት ያለው ግለ ሰብ ነው።

አንቀፅ 3

ዋና ፅሕፈት ቤት

ይህ ፅሕፈት ቤት በመቀሌ ዋና ፅሕፈት ቤት የሚኖረው ሲሆን እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፎች ሊኖሩት ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 4

ዕላማ

1. ኣብቲ ክልል ዘለው መስራሕትን ሰራሕተኛታትን መሰሎምን ግብኦምን ፈሊጦም ኣብ ኢንዱስትሪ ሰላም ብምፍጣር ልምዓት ብዝቐልጠፈን ቀፃልነትን ብዘለዎ ኩነታት ክረጋገፅ ኣብ ምግባር ተሳትፎኦም ከሕይል ይገብር፣
2. መስራሕትን ሰራሕተኛታትን ነናይ ባዕሎም ማሕበራት ከጣይሹ፣ ሓባራዊ ምውጋይ ከካይዱን ኣብ መንጎኦም ሓባራዊ ክርክር ስራሐ እንተፍጠር ክስማዕምዑን ቁልጡፍ ውሳነ ክረኽቡን ምችው ኩነታት ይፍጠር፣
3. ኣብ ከባቢ ስራሕ ቦታታት ኩነታት ስራሕ፣ ሙያ፣ ጥዕናን ድሕንነትን ብምፍታሽ /ብምቁፅፃር/ ኣድላይ ምስትኽኻላት ብምግባር ምችው ኩነታት ስራሕ ክፍጠር የገብር።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ፣ ተፀዋዕነት፣ ስልጣንን ተግባርን

ዓንቀፅ 5

ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን

እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕብ ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን ይህልዎ፣

1. ብርእስ ምምሕዳር ዝሽወም ሓደ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት፣
2. ንስርሑ ኣድላይቲ ዝኾነ ካልኦት ሰራሕተኛታትን ይህልውዎ፣
3. ተፀዋዕነቱ ንሓላፊ ቢሮ ውዳበታት ህዝቢ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

ኣንቀፅ 6

ስልጣንን ተግባርን

እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፤-

1. መስራሕትን ሰራሕተኛን ብዝምልከት ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታት፣ መምርሒታትን ብዝግባእ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይቆፃፀር፣
2. ናይ መስራሕትን ሰራሕተኛታትን ሙያ፣ ጥዕናን ድሕንነትን ንምሕላው ዘኽእሉ ሜላታት ይውሰንን ይቆፃፀርን።

አንቀፅ 4

ዓላማ

1. በክልል ውስጥ የሚገኙት አሰሪዎችና ሰራተኞች መብታቸውንና ግዴታቸውን አውቀው የኢንደስትሪ ሰላም በመፍጠር፣ የልማት ስራው በተፋጠነና ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዲረጋገጥ በማድረግ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ያደርጋል።
2. አሰሪዎችና ሰራተኞች የየራሳቸውን ማህበሮች እንዲያቋቁሙ፣ አንድ ላይ የሆነው የሕብረት ድርድር እንዲያደርጉና በመካከላቸው የሕብረት ስራ ክርክር ሲፈጠር እንዲስማሙና ፈጣን የሆነ ውሳኔ እንዲያገኙ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፣
3. በስራ አከባቢዎች የስራ ሁኔታዎች፣ ሙያ፣ ጤንነትና ደህንነት በመፈተሽ /መቆጣጠር/ አስፈላጊ የማስተካከያ እርምጃ በመውሰድ የተመቻቸ የስራ ሁኔታ እንዲፈጠር ያደርጋል።

ክፍል ሁለት

አደረጃጀት፣ ተጠሪነት፣ ስልጣንና ተግባር

አንቀፅ 5

አደረጃጀትና ተጠሪነት

ይህ ፅህፈት ቤት የሚከተለው አደረጃጀትና ተጠሪነት ይኖረዋል፣

1. በርእስ መስተዳድሩ የሚሾም አንድ የፅሕፈት ቤቱ ኃላፊ፣
2. ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሰራተኞች ይኖሩታል።
3. ተጠሪነቱ ለትግራይ በሄራዊ ክልላዊ መንግስት የህዝብ አደረጃጀት ቢሮ ኃላፊ ይሆናል።

አንቀፅ 6

ስልጣንና ተግባር

ይህ ፅፈት ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣-

1. አሰሪና ሰራተኛን በሚመለከት የወጡት ህጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በሚገባ ስራ ላይ መዋዓቸውን ይቆጣጠራል።
2. የአሰሪዎችና የሰራተኞች ሙያ፣ ጤናና ደህንነት ለመጠበቅ የሚያስችሉ ዘዴዎችን ይወስናል፣ ይቆጣጠራል።

3. ሓባራዊ ስምምዕነት የፅድቕ፣ ይምዝግብን ተግባራዊ ይገብርን፣
4. ኣብ ክልልና ዝርከቡ መስራሕትን ሰራሕተኛን ብማሕበር ክውደቡ ቴክኒካዊ ድጋፍ ይገብር፣ ብማሕበር እንትውደቡ ድማ ሕጋዊ ኣፍልጦ ይህብ፣
5. ኣብ ክልልና ምስ ዝርከቡ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ኣብ ስራሕ ዝተዋፈረ ሓይሊ ሰብ፣ ኣመዳድባ፣ ስራሕን ሙያን ብዝምልከት ፅንዓት የካይድ፣
6. መፍራያይነት ሰራሕተኛ ክዓቢን ኣብ ኣታሓሕዛን አተሓላልዋን ንብረት ጥንቃቀ ክግበርን ትምህርቲ ይህብ፣
7. ደለይቲ ስራሕ፣ ክፍቲ ስራሕ መደብ ይምዝግብ፣ ስራሕን ሰራሕን ሰራሕተኛን ዝራኸበሉ ኩነታት ክመዓራረ ይገብር፣
8. ኣብ ክልልና ተቆፂሮም ዝሰርሑ ወፃእተኛታት ስራሕ ፍቃድ ዘለዎም ምኻኑ ይቆፃፀር፣
9. ኣብ ስራሕ ቦታ ናይ ኣካል ጉዳኣት ስራሕ ምውፋርን ኩነታት ስራሕ ደቂ ኣንስትዮ ይከታተልን ይቆፃፀርን፣
10. ሓበራዊ ናይ ስራሕ ስምምዓትን ክርክራትን ሕጋዊ ስርዓት ተኸቲሎም ብዝተቐላጠፈ ኩነታት ፍፃመ ዝረኽቡሉ መንገዲ ክሕንፅፅን ኣድላይ ደገፍ ክግበረሎም ይገብር።
11. ብዛዕባ ናይዚ ክልል ሓይሊ ሰብ ስራሕ ምውዳርን፣ ጥዕናን ድሕንነትን መስራሕትን ሰራሐተኛን ከምኡ እውን መስራሕትን ሰራሕተኛን ብዝምልከት ካልኦት ዋኒናትን መረዳእታ ይእክብ፣ ይትንትንን ንዝምልከቶም ኣካላት ሓቤሬታ ይህብን፣
12. ኣብ መንጎ መስራሕትን ሰራሕተኛን ሰላማዊ ዝኾነ ርክብ ኢንዱስትሪ ንኽህልወ ምችው ኩነታት ክፍጠር ይገብር።

ዓንቀፅ 7

ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ሓላፊ

3. የህብረት ስምምነት ያፀድቃል፣ ይመዘግባል፣ ተግባራዊ ያደርጋል።
4. በክልላችን ውስጥ የሚገኙት አሰሪዎችና ሰራተኞች በማሕበር እንዲደራጁ ቴክኒካዊ ድጋፍ ያደርጋል፣ በማሕበር ሲደራጁ ደግሞ ሕጋዊ እውቅና ይሰጣል።
5. በክልላችን ከሚገኙት የሚመለከታቸው አካሎች ጋር በመተባበር ስራ ላይ የተሰማራው የሰው ኃይል፣ የስራ አመዳደብንና ሙያን በሚመለከት ጥናት ይካሄዳል።
6. የስራ ምርታማነት እንዲያድግና በንብረት ደህንነት አጠባበቅ እና አያያዝ ላይ ጥንቃቄ እንዲደረግ ትምህርት ይሰጣል።
7. ስራ ፈላጊዎች፣ ክፍት የስራ ቦታ መደብ ይመዘግባል፣ ስራና ሰራተኛ የሚገኙበት ሁኔታዎች እንዲመቻቹ ያደርጋል።
8. በክልላችን ውስጥ ተቀጥረው የሚሰሩ የውጭ ዜጋ ሰራተኞች የስራ ስምሪትና የሴቶች የስራ ሁኔታን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።
9. በስራ ቦታዎች ላይ የአካል ጉዳተኞች የስራ ስምሪትና የሴቶች የስር ሁኔታን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።
10. የሕብረት ስራ ስምምነቶች፣ የስራ ክርክሮች፣ ሕጋዊ ስርዓት ተከትለው በተፋጠኑ ሁኔታዎች ፍፃሜ የሚያገኙበትን መንገድ እንዲቀየስና አስፈላጊው ድጋፍ እንዲደረግላቸው ያደርጋል።
11. የክልሉ የሰው ሃይልና በስራ ስምሪት፣ ስለ ሰራተኛና አሰሪ ጤናና ደህንነት፣ አሰሪዎችና ሰራተኞች በሚመለከት ሌሎች መረጃዎች ይሰበሰባል፣ ይተነትናል ለሚመለከታቸው አካላት መረጃ ይሰጣል።
12. በአሰሪዎችና ሰራተኞች መካለል ሰላማዊ የሆነ የኢንደስትሪ ግንኙነት እንዲኖር ምቹ ሁኔታዎች እንዲፈጠሩ ያደርጋል።

አንቀፅ 7

የፅሕፈት ቤቱ ኃላፊ ስልጣና ተግባር

1. ኣብ ዓንቀፅ 6 ናይዚ ኣዋጅ ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ፣
   ሀ. ትልሚን በጀትን እቲ ቤት ፅሕፈት ኣዳልዩ ንኽፀድቕ ናብ ዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣ ምስ ፀደቐ ኣብ ተግባር የውዕል፣
   ለ. ነቲ ቤት ፅሕፈት ብዝተፈቐደ በጀት መሰረት ገንዘብ ብኣግባቡ ወፃኢ ክኸውን ይፈቕድ፣
   ሐ. ምስ ሳልሳይ ወገን ንዝግበሩ ርክባት ነቲ ቤት ፅሕፈት ይውክል፣
   መ. ፀብፃብ ስራሕቲ እቲ ቤት ፅሕፈት ንዝምልከቶ የቕርብ፣
   ሰ. ብሰቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት ነቲ ቤት ፅሕፈት ዘድልዩ ስራሕተኛታት ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣
   ረ. ካልኦት ብቢሮ ውዳበታት ህዝቢ ዝወሃብዎ ተመሳሰልቲ ተግባራት ይፈፅም።

ክፍሊ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 8

በጀት

ናይ ቤት ፅሕፈት በጀት ካብ ክልል መንግስቲ ዝምደብ ይኸውን፣

ዓንቀፅ 9

ናይ ሒሳብ መዛግብቲ

እቲ ቤት ፅሕፈት ዝተማልአን ትክክለኛ ዝኾነን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ፣

ዓንቀፅ 10

መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ወይ ንእኡ ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታት ኣመልኪቶም እዚ ቤት ፅሕፈት ኣድላይቲ ዝብሎም መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል'ዩ።

ዓንቀፅ 11

ዝተሰዓሩን ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ስልጣንን ተግባር ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 ላይ ለፅሐፊት ቤቱ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ /1/ የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ፣-
   ሀ. የፅሕፈት ቤቱን የስራ እቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣ ሲፀድቅም ስራ ላይ ያውላል፣
   ለ. ለፅሕፈት ቤቱ በተፈቀደው በጀት መሰረት ገንዘብ በአግባቡ ወጪ እንዲሆን ይፈቅዳል፣
   ሐ. ከሶስተኛ ወገን ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ፅሕፈት ቤቱን ይወክላል፣
   መ. የፅፈት ቤቱን የስራ ሪፖርት ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣
   ሰ. በሲቭል ሰርቪሱ ሕግ መሰረት የፅሕፈት ቤቱን ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታለ፣
   ረ. ሌሎች በሕዝብ አደረጃጀት ቢሮ የሚሰጡትን ተመሳሳይ ተግባሮች ይፈፅማል።

ክፍል ሶስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 8

በጀት

የፅሕፈት ቤቱ በጀት ከክልሉ መንግስት የሚመደብ ይሆናል።

አንቀፅ 9

የሂሳብ መዛግበት

ፅሕፈት ቤቱ የተሟሉና ትክክል የሆኑ የሂሳብ መዛግብቶችን ይይዛል፣

አንቀፅ 10

መመሪያ የማውጣት ስልጣን

አዋጁን ወይም እሱን ተከትለው ለሚወጡ ደንቦች ለመተግበር የሚያስፈልጉ መመሪያዎች ፅህፈት ቤቱ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 11

የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

9/1988 ዓንቀፅ 16/1-8 ዝተደንገጉ ድንጋገታት ከምኡ'ውን ኣወሳስባን ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ስራሕ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 46/1994 ዓንቀፅ 7/5/ለ/ ዝተጠቐሰ አሰያይማ በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም አለው።

ዓንቀፅ 12

ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ነሓሰ 6/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትራግይ

ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 16/1-8 ያሉት ድንጋጌዎች እንድሁም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትና የስራ ኃላፊነት ለመወሰን ዳግም ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 46/1994 አንቀፅ 7/5/ለ/ የተጠቀሰው አሰያየም በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።

አንቀፅ 12

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ከነሐሴ 6/1997 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትራግይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 13 ዓመት ቑ.7 መቐለ ነሓሰ 1997 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተገራይ ዝወፀ	13ኛ ዓመት ቁ.7 መቐለ ነሃሴ 1997 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 92/1997
ኣወዳድባን ስራሕን ሓላፊነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ጻግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 46/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ቤት ምኽሪ ስራሐ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ሓላፊነት ብዝግባእ ንምውፃእ ተዋፅኦን በዝሒ ኣባላቱን ዳግም ምውሳን ኣድላይ ኮይኑ ስለ ዝተረኽበ፣

ቤትምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ መማሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣዋጅ ቑፅሪ 46/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 92/1997" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ምምሕያሽ**

ዓንቀፅ 3 ናይቲ ኣዋጅ ሓደሽቲ ንኡስ ፊደላት ብምውሳኽ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

ሰ. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብኣባልነት ንክሳተፍ ዝመረፆም ፈፀምቲ ኣካላት

ሸ. ኣብ ፊደል /ሰ/ ናይዚ ዓንቀፅ ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ኣባላት ኮይኖም ንክሳፉ ብቤት ምኽሪ ስራ ፈፃሚ ዝመረፁ ኣባላት ካብ ሲሶ ናይ ጠቕላላ ኣባላት በዝሒ ክብልፅ የብሉን።

2. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 3 /ቀ/ ተፀዋዕነት በዓል ስልጣን ተቖፃፃሪ ትካላት ልምዓት መንግስቲ ዝምልከት ተሰሪዙ

አዋጅ ቁጥር 92/1997
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ አካላት አደራጃጀትንና የስራ ኃላፊነትን ለመሰወን ዳግም ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 46/1994 ለመሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ኃላፊነቱ በሚገባ ለመወጣት እንዲችል የአባላቱ ተዋፅኦና ብዛት እንደገና መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚቀጥለው ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "አዋጅ ቁጥር 46/1994 ለመሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 92/1997" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ማሻሻያ**

የአዋጅ አንቀፅ /3/ አዲስ ንኡስ ፊደላት በመጨመር እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

ሰ. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በአባልነት እንዲሳተፉ የመረጣቸው ፈፃሚ አካላት

ሸ. በዚ አንቀፅ ፊደል /ሰ/ የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በአባልነት እንዲሳተፉ የሚመርጣቸው አባላት ከአንድ ሶስተኛ ከጠቅላላ የምክር ቤት የአባላት ብዛት መብለጥ የለበትም።

2. በአዋጅ አንቀፅ 3/ቀ/ የመንግስት ድርጅች ተቆጣጣሪ ባለስልጣን ተጠሪነት የሚመለከት ተሰርዟል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 5.75

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

አሎ።

3. **እዚ አዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን**

እዚ አዋጅ ካብ ዕለት ነሓሰ 6/1997 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

3. **ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከነሃሴ 6/1997 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.5

መቐለ መጋቢት 15/1998

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

14ኛ ዓመት ቁ.5

መቐለ መጋቢት 15/1998

ኣዋጅ ቑፅሪ 93/1997
ስልጣንን ተግባርን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ እንደገና ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ናይቲ ክልል ሕብረተሰብ ናይ ፍትሒ ግልጋሎት ኣብ ቀረብኡ ክረክብ ንክኽእል ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ገጠርን ከተማን ጣቢያታትን ክውደቡን ክጠናኸሩን ንምግባር ብሕጊ ስልጣን ምሃብ ኣድላይ ብምዃኑ፣

ፍትሒ ክነግስን ክጐልብትን ከምኡ'ውን እቲ ሕብረተሰብ ንሕጊ ተገዛኣይ ክኾውን ንምግባር ነበርቲ ኣብ መንጎኦም ምርድዳእን ሐቢርካ ብሰላም ናይ ምንባር መንፈስን ክዓቢ ፃዕሪ ንምግባር፣

ንዝለዓሉ ክትዓት ብቐረባ ፍታሕ ንምድላይን መዕለቢ ክረክብ ንምግባርን እቲ ሕ/ሰብ ካብ ብዙሕ ኪሳራን ላዕሊን ታሕትን ክድሕንን፣

ክርክራት መበገሲ ብምግባር ንዝለዓሉ ማሕበራዊ ጠንቅታት ንምውጋድን ሕጊ ክምዕብል ምግባር ንኽክአል ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ብሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/1ሐ ብዝተውሃበ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስልጣንን ተግባርን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

አዋጅ ቁጥር 93/1997
የትግራይ ብሄራዊ ክልል ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ስልጣንና ተግባር እንደገና ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የክልሉ ህብረተሰብ በአቅራቢያው የፍትሕ አገልግሎት ማግኘት ይችል ዘንድ የማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች በገጠርና በከተማ ጣቢያዎች እንዲደራጁና እንዲጠናከሩ ለማድረግ በህግ ስልጣን መስጠት አስፈላጊ በመሆኑ፣

በህብረተሰቡ ፍትሕ እንዲሰፍን እንዲጎለብት ብሎም ህብረተሰቡ ለሕግ ተገዥ እንዲሆን ለማድረግ፣ በአካባቢው በሚገኙ ነዋሪዎች መካከል መግባባትና አብሮ በሰላም የመኖር መንፈስ እንዲዳብር ጥረት ማድረግ፣

የሚነሱ ክርክሮች በቅርብ መፍትሄ ለመሻትና እልባት እንዲያገኙ ለማድረግና ህብረተሰቡም ከብዙ ኪሳራዎችና ውጣ ውረድ ለማዳን፣

ክርክሮችን መነሻ በማድረግ የሚነሱ ማህበራዊ ጠንቆችን ለማስወገድና ህግ የማክበር ኣመለካከትና እምነቶችን በህብረተሰቡ እንዲጎለብት ለማድረግ ይችል ዘንድ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በትግራይ ክልል ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/1/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀፅ 1

አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልል ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ስልጣንና ተግባር እንደገና

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ ብር 2.50

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ 291

ትግራይ እንደገና ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 93/1997" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2

ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ብሓዲኡ ዝተገለፀ ንኽልቲኡ ፆታ ዝጠምር ይኸውን።

ዓንቀፅ 3

ኣቃውማ

1. ኣብ ሕድ ሕድ ጣቢያ ገፀርን ከተማን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ በዚ ኣዋጅ ቆይሞም ኣለው።
2. ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ቅድም ክብል ወፂኦም ብዝነበሩ ኣዋጃት መሰረት ተጣይሾም ኣብ ስራሕ ዘለዉ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ በዚ ኣዋጅ ከምዝተጣየሹ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 4

ዕላማ

ማሕበራዊ ኣብያተ ፍረዲ ዝስዕቡ ዕላማታት ኣለዎም

1. ኣብ መንጎ ነበርቲ ምርድዳእን ሓቢርካ ብሰላም ምንባር ክሰፍን ፃዕሪ ምግባር።
2. ካብ ዝቐረቡ ክርክራት ብምብጋስ ማሕበራዊ ጠንቅታት ንክውገዱ ሕጊ ናይ ምኽባር ኣረኣእያን እምነትን ንኽዓቢ ምግባር

ዓንቀፅ 5

ናይ ዳኘነት ነፃነት

ዳያኑ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ናይ ዳኘነት ስራሕቶም ዝፍፅሙ ብሙሉእ ነፃነት እዩ። ብዘይሕጊ ብኻልእ ስልጣን ኣይምርሑን።

ዓንቀፅ 6

ብግልፂ መጋባእያ ዋኒን ብዛዕባ ምርኣይ፣ ናይ መጋባእያ ስፍራን ግዜን ምውሳን

1. ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ጉዳይ ዝሪኡ ብግልፂ መጋባእያ ይኸውን። ይኹን እምበር ንህዝቢ ፅቡቕ ስነ-ምግባር ወይ ድሕንነት ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ወይ

ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 93/1997" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2

የፆታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ ውስጥ በአንድ ፆታ የተገለፀ ሁሉ ሁለቱንም ጾታዎች የሚመለከት ይሆናል።

አንቀፅ 3

አወቃቀር

1. በክልሉ በሚገኙ በእያንዳንዱ የገጠር እና የከተማ ጣቢያዎች ውስጥ የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።
2. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቀደም ሲል ወጥተው በነበሩ አዋጆች መሰረት ተቋቁመው የነበሩ ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች በዚህ አዋጅ እንደተቋቋሙ ይቆጠራል።

አንቀፅ 4

አላማ

የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች የሚከተሉት ዓላማዎቸ ይኖራቸዋል።

1. በአካባቢው የሚገኙ ነዋሪዎች መካከል መግባባትና አብሮ በሰላም የመኖር መንፈስ እንዲዳብር ጥረት ለማድረግ።
2. ከሚቀርቡ ክርክሮች በመነሳት ማህበራዊ ጠንቆችን ለማስወገድና ህግ የማክበር አመለካከቶችና እምነቶች እንዲዳብር ማድረግ።

አንቀፅ 5

የዳኝነት ነፃነት

የማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች ዳኞች የዳኝነት ስራቸውን የሚያከናውኑት በሙሉ ነፃነት ነው። ከህግ በስተቀር በማንኛውም ስልጣን አይመሩም።

አንቀፅ 6

በግልፅ ችሎት ጉዳዮችን ስለማየት፣ የችሎት ቦታና ጊዜ ስለመወሰን

1. የማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች ማንኛውም ጉዳይ የሚያዩት በግልፅ ችሎት ይሆናል። ይሁን እንጂ ለህብረተሰቡ መልካም ስነ-ምግባር ወይ ደህንነት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወይም

በዓል ጉዳይ ብዕዕው መጋባእያ ክረኣየሉ እንተሓቲቱ ብዕዕው መጋባእያ ክሪኡ ይኽእሉ።

2. ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ዝነብሩሉ ጣቢያ ኣብ ዝተመደብሎም ናይ መጋባእያ ስፍራ የጋብኡ። ስሉዋ ናይ ዳይነት ስራሕ ምክያድ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ወይ ትምህርታዊ ረብሕኡ እንትእመነሉ ኣብ ጣብይኡ ውሽጢ ኣብ ዝኾነ ካልእ ስፍራ ከጋብእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 7

ካብ ዳይነት ብዛዕባ ምልዓል

1. ዝኾነ ናይ ማህበራዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ፦
ሀ. ብቑዕ ምኽንያት ሃሊይዎ ነቲ ዋኒን ከይሪኦ ንቤት ፍርዲ ባዕሉ እንተሓተተ ወይ ድማ ካፍቶም ተኻታዕቲ ብሓዲኦም ወይ ብኽልቲኦም ተኻታዕቲ ወገን ነቲ ዋኒን ከይሪኦ ተቓውሞ እንትቐርበሉ ወይ
ለ. ካብቶም ተኸራኸረቲ ወገናት ምስ ሓዲኦም ናይ ቀረባ ብስጋ ይኹን ብመውስቦ ዝምድና እንትህልዎ ወይ
ሐ. ካብቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ሓዲኦም ዕልኢ እንትህልዎ ወይ
መ. ክትዕ ዝተልዓለሉ ዋኒን ኣቐዲሙ ብዳይነት ወይ ብዕርቂ መንገዲ ዝረኣዮ እንተኾይኑ ካብቲ መጋባእያ ክለዓል ኣለዎ።

2. ተቓውሞ ዝቐረበሉ ዳኛ ነቲ ነገር ተረዲኡ እንትተቐቢሉዎ ብፍቓዱ ካብ ዳይነት ክላዓል ይኽእል። እንድሕር ዘይተላዒሉን ተቓውሞ እንተኣቕሪቡን ድማ እቶም ክልተ ዳያኑ ነቲ ተቓውሞ መርሚሮም ውሳነ ክህብሉ ይግበር እቲ ውሳነ ተፈፃምነት ይህልዎ።

3. ኣብ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ንዝተወሃበ ናይ ዳያኑ ውሳነ ይግባኣኒ ምቕራብ ኣይከኣልን።

4. በዚ ምኽንያት ዳኛ ካብ መጋባእያ ኣብ ዝለዓለሉ ጊዜ ካብቶም ተጠባበቕቲ ዳያኑ ነቲ ተቓውሞ ዝቐረበሉ ዳኛ ተኪኡ

ባለጉዳዩ በዝግ ችሎች እንዲታይለት ሲጠይቅ ጉዳዩን በዝግ ችሎች ሊያዩት ይችላሉ።

2. የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ባሉበት የገጠር ጣቢያ ወይም የከተማ ቀበሌ በተመደበላቸው ስፍራ ያስችላሉ። ሆኖም ግን ቀልጣፋ የዳኝነት ስራ ለማካሄድ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወይም በትምህርት ሰጭነት ጠቃሚ ነው ተብሎ በሚታመንበት ጊዜ በቀበሌው ውስጥ በማንኛውም ስፍራሊያስችሉ ይችላሉ።

አንቀፅ 7

ከዳኝነት ስለመነሳት

1. ማንኛውም የማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች ዳኛ
ሀ. ራሱ ብቂ ምክንያት ኖሮት ጉዳዩን ላለማየት ለፍርድ ቤቱ ሲጠይቅ ወይም ከተከራካሪዎቹ በአንዱ ወገን ወይም በሁለቱም በኩል መዝገቡን እንዳያይ ተቃውሞ ሲቀርብለት ወይም
ለ. ከተከራካሪዎች ወገን ከአንዱ ጋር የቅርብ የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ሲኖረው ወይም
ሐ. ከተከራካሪዎች ወገን ከአንዱ ጋር ጠብ ሲኖረው ወይም
መ. ክርክር የተነሳበት ጉዳይ ቀደም ብሎ ዳኛው በዳኝነት በተቀመጠበት ወይም በሽምግልና መንገድ ያየው ከሆነ ከችሎት እንዲነሳ ይደረጋል።

2. በጉዳይ ተቃውሞ የቀረበበት ዳኛ የቀረበበትን ተቃውሞ ከተቀበለው በፍቃዱ ከዳኝነት ሊነሳ ይችላል። ነገር ግን ላለመነሳት ተቃውሞ ካቀረበ በዳኛው የቀረበ ተቃውሞ የቀሩት ዳኞች የዳኛው ተቃውሞ መርምረው ውሳኔ እንዲሰጡ ይደረጋል። ውሳኔውም ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

3. በአንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 2 ላይ ለተሰጠው የዳኞች ውሳኔ ይግባኝ የለውም።

4. በዚህ ምክንያት ዳኛው ከችሎቱ እንዲነሳ ሲደረግ ካሉት ተጠባባቂ ዳኞች በምትኩ እንዲሰየም ይደረጋል።

ይስየም።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ መረፃን ግልጋሎት ዘበንን ዳያኑ

ዓንቀፅ 8

መረፃ ዳያኑ

1. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ጣቢያ ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኮይኖም ዘገልግሉ ሕፁያት ዳያኑ ይሓሪ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ ቁፅሪ 1 ንሹመት ዳይነት ዝተሓረዩ ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብመቕረባይነት ጣቢያ ኣቦ ወንበር ንቤት ምኽሪ ጣቢያ ናብ ንሹመት ይቐርቡ።
3. ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እቲ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝተጣየሸሉ ጣቢያ ብዝርከቡ ቤት ምኽሪ ብኣብዛሓ ድምፂ ይሽየሙ።

ዓንቀፅ 9

ብዳይነት ንምምራፅ ዘብቅዕ ረቛሒታት

ንዳይነት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝምረፅ ሰብ

ሀ. ዕድሚኡ ልዕሊ 25 ዓመት ዝኾነ

ለ. ኣብቲ ዝነብረሉ ከባቢ ብስነ-ምግባሩ፣ ብሓቀኛነቱ፣ ብተኣማንነቱን ንህዝቢ ንምግልጋል ብዘለዎ ፃዕሪ ድልየትን ከም እውን ኣብቲ ሕ/ሰብ እምነት ዘትረፈ.

ሐ. እንተተኻኢሉ ምንባብን ምፅሓፍን ዝኽእል ክኸውን ይግባእ።

ዓንቀፅ 10

ግልጋሎት ዘበን

1. ናይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ ናይ ግልጋሎት ዘበን ሓሙሽተ ዓመት ይኸውን። ናይቲ ጣቢያ ቤት ምኽሪ ገምጊሙ ብቑዓት እዮም ክቅፅሉ ይኽእሉ እዮም እንተይሉ ብድምር ይኹን ብተናፅል እንደገና ክመርፆም ይኽእል እዩ።
2. ዝኾነ ናይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ ዝተመረፀሉ ጣቢያ ለቒቑ እንድሕር ከይዱ ናይ ግልጋሎት ዘመኑ የቋርፅ ብኻልእ ሓዱሽ ተመራፃይ ድማ ይትካእ።

ክፍል ሁለት

የዳኞች አመራረጥና የአገልግሎት ዘመን

አንቀፅ 8

የዳኞች ምልመላ

1. የጣቢያ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ይመርጣል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 ለዳኝነት ሹመት የተመለመሉ የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ዳኞች ለሹመት ለቀበሌ ምክር ቤት ይቀርባሉ።
3. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ፍርድ ቤቱ በተቋቋመበት ቀበሌ በሚገኝ ምክር ቤት በአብላጫ ድምፅ

አንቀፅ 9

በዳኝነት ለመመረጥ የሚያበቁ መመዘኛዎች

ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት የሚመረጥ ሰው

ሀ. እድሜው ከ25 ዓመት በላይ የሆነ

ለ. በሚኖርበት አካባቢ በሓቀኝነቱ፣ በታማኝነቱ፣ በቅንነቱና ህዝብ ለማገልገል ባለው ፍላጎትና ጥረት እንዲሁም በህብረተሰቡ ውስጥ ባለው የላቀ ታማኝነት።

ሐ. ቢቻል ማንበብና መፃፍ የሚችል መሆን አለበት።

አንቀፅ 10

ግልጋሎት ዘመን

1.የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ዳኛ የአገልግሎት /የስራ/ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል። የቀበሌው ምክር ቤት ገምግሞ ብቁዎች ናቸው ሊቀጥሉ ይችላሉ ብሎ ሲያምን ሁሉንም ወይም በተናጠል እንደገና ሊመርጣቸው ይችላል።

2. ማንኛውም የማህበራዊ ፍርድ ቤት ዳኛ ከተመረጠበት ቀበሌ ለቆ ከሄደ የአገልግሎት ዘመኑ ይቋረጣል በምትኩ ደግሞ ሌላ አዲስ ዳኛ ይመርጣል።

3. ናይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ ብሞት፣ ብኸቢድ ሕማም፣ ብማእሰርቲ ክኽዓፅ እንተተወሲኑዎን ብድስፕሊን ጉድለት ካብ ስርሑ እንትውገድን ብሓዱሽ ተመራፂ ይትካእ።

ዓንቀፅ 11
ዳያኑ ካብ ስርሖም ዝሰናበቱሉ አገባብ
ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ
ሀ. ብዓቕሚ ምንኣስ ወይ
ለ. ብጉድለት ስነ-ምግባር ወይ
ሐ. እቲ ተገልጋላይ ሕ/ሰብ ኣብኦም እምነት እንትስእን ወይ
መ. ብናይ ባዕሎም ድልየት ካብ ዳኝነታዊ ስርሖም ክሰናበቱ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 12
በዝሒ ዳያኑ
1. ኣብ ሕድ ሕድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሓደ ኣካቢ ክልተ ዳያኑን ከምኡውን ዳኛ ክጎድል ተተኪኦም ዝሰርሑ ክልተ ተጠባባቕቲ ዳያኑ ይምረፁ። እዚ ከምዘሎ ኾይኑ አድላይ ኾይኑ አብዝተረኽበሉ ኣብ ሓደ ጣብያ ካብ ሓደ መጋባእያ ንላዕሊ ክህሉ ይኽእል።
2. ኣብ ሓደ መጋባእያ እንተወሓደ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ግድን ክትህሉ ይግባእ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ከምዘለዎ ኾይኑ ካብ ሰለስቲም ዳያኑ ንሓዲኦም ንብረትን መዛግብትን ናይ ምዕቃብ ሓላፍነት ደሪቡ ንክሰርሕ ብኣካቢ ዳይና ይምድብ።
ዓንቀፅ 13
ኣብ መጋባእያ ዝስየሙ በዝሒ ዳያኑ
1. ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ዝኾነ ዋኒን ዝሪኡ ሰለስተ ዳያኑ ብዝረከበሉ መጋባእያ ይኸውን።
2. ዝኾነ ናይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ ብሕማም ወይ ብፍቓድ ኣብ ዝተርፈሉ ጊዜ በቶም ተጠባበቕቲ ተተኪኡ ከይዲ እቲ ዳኝነት ክቕፅል ይግበር።
ክፍሊ ሰለስተ
ስልጣን ዳያኝነት ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ
ዓንቀፅ 14
ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ናይ ዳይነት ስልጣን

3. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ዳኛ በሞት፣ ከባድ ህመም ፣በእስር እንዲቀጣ ከተወሰነበትና በዲስፕሊን ጉድለቶች ከስራው ሲወገድ በአዲስ ተመራጭ እንዲተካ ይደረጋል።

አንቀፅ 11
ዳኞች ከስራቸው የሚሰናበቱበት ሁኔታ
የማሕበራዊ ፍ/ቤት ዳኞች
ሀ. በአቅም ማነስ ወይም
ለ. በስነ-ምግባር ጉድለት ወይም
ሐ. ተገልጋዩ ህብረተሰብ በነሱ ላይ እምነት ሲያጣ ወይም
መ. በራሳቸው ፍላጎት ከዳኝነት ስራቸው ሊሰናበቱ ይችላሉ።

አንቀፅ 12
የዳኞች ብዛት
1. በእያንዳንዱ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት አንድ ሰብሳቢና ሁለት ዳኞች ይኖሩታል። እንዲሁም ሲጎድል ተክተው ሊሰሩ የሚችሉ ሁለት ተጠባባቂ ዳኞች ይመረጣል ይህ እንደተጠበቀ ሆኖ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በእያንዳንዱ ቀበሌ ከአንድ በላይ ችሎት ሊኖር ይችላል።
2. በአንድ ችሎት ቢያንስ አንዲት ሴት ዳኛ የግድ መኖር አለባት።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 የተጠቀሰው እንዳለሆኖ ከተመደቡት ሶስት ዳኞች አንዱ ንብረትና መዝገብ በጥንቃቄ የመያዝ ሓላፊነት ደርቦ እንዲሰራ በሰብሳቢ ዳኛ ይመደባል።
አንቀፅ 13
በችሎት የሚሰየሙ የዳኞች ብዛት
1. ማሕበራዊ ፍ/ቤቶች ማንኛውም ጉዳይ የማያስችሉት በሶስት ዳኞች ይሆናል።
2. የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ዳኛ በህመም ወይም በፈቃድ ምክንያት ከስራው በሚቀርበት ጊዜ ከተጠባባቂ ዳኞች ውስጥ ተተክቶ የዳኝነት ስራ እንዲቀጥል ይደረጋል።
ክፍል ሦስት
የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ስልጣን
አንቀፅ 14
የማህበራዊ ፍርድ ቤት የዳኝነት ስልጣን

ዝህልዎም

ሀ. እቲ ተኸሳሳይ ወይ አመልካታይ ኣብ ዝነብረሉ ወይ

ለ. እቲ ክርክር ዘልዓለ ዋኒን ኣብ ዝርከበሉ ወይ እቲ ክርክር ዘልዓለ ዋኒን መፅለቢ አብዝተገበረሉ ወይ

ሐ. እቲ ገበን ዝተፈፀሙሉ ቦታ እቲ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝቕመሉ እንድሕር ኮይኑ እዩ።

ዓንቀፅ 15

ናይ ፍትብሔር ዋኒናት ስልጣን

ዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ

1. ካብ ብር 2500 /ክልተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ብር/ ዘይበልፅ ግምቱ ዝኾነ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ናይ ንብረት ክርክር፣
2. ኣብ ቀበሌ ወይ ጣቢያ ውሽጢ ብዛዕባ ዝርከብ ገዛውትን ቦታታትን ግምቶም እስካዕ 2500 /ክልተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ብር/ ዝኾነ ናይ ግልጋሎት ክፍሊት ኣመልኪቶም ዝልዓል ክራክራት፣
3. ኣብቲ ጣቢያ ክልል ውሽጢ ብሓባር ዝጥቀመሉ ስፍራታትን መሰርሕን ብናይ ግልጋሎት ዋጋ ክፍሊት ወይ በቲ ማሕበር ዝወሃቦ ልቓሕ ኣከፋፍላን ኣብ መንጎ እቶም ማሕበርን ኣባላቱን ዝለዓለ ግምቶም እስካብ 2500 /ክልተ ሽሕን ሐሙሽተ ሚኢትን ብር/ ዝኾነ ክርክር ናይ ምርኣይ ስልጣን አለዎም።
4. ካብ ጎረቤት ዝሓለፈ ጨናፍርን ሱራስር ተኽልታትን ዝላዓል ክሲ
   ሀ.ዝኾነ ይኹን ሰብ ናብ መሬቱ ካብ ጎረቤቱ ተዘርጊሖም ዘኣተው ጨናፍር ተኽሊ ብዘይቅድመ ኩነት ኣብ ውሽጢ ንውሽጢ ሓደ ወርሒ ክገልሰሉ ብዳኛ ክገድድ ይኽእል እዩ።
   ለ. ንዋና ተኽሊ ምፍላጥ እንካይድለየ ካብ ካሊእ ናብ ቐበትኡ ወሰን ሓሊፉ ውሽጢ ንውሽጢ ንዝአትው ሱራሱር ተኽሊ ባዕሉ ብወነኑ ክቖርፆ ይኽእል።
5. ሓፁር ወይ ገዛ ኣብ ምሕዳስ ዝላዓል ዋኒን

የሚኖራቸው

ሀ. ተከሳሹ ወይም ከሳሹ በሚኖሩበት ቦታ ወይም

ለ. ክርክር ያሰነሳው ጉዳይ በሚገኝበት ወይም እልባት ባገኘበት ወይም

ሐ. ወንጀል በተፈፀመበት ቦታ ፍርድ ቤቱ ባለበት ቦታ ከሆነ ጉዳዩን የመዳኘት ስልጣን ይኖራቸዋል።

አንቀፅ 15

የፍታብሄር ጉዳዮች

ማንኛዉም ማሕበራዊ ፍርድ ቤት

1. ከ2500 / ሁለት ሺ አምስት መቶ ብር/ብር የማይበልጥ የተንቀሳቃሽና የማይንቀሳቀስ የንብረት ክርክር፣
2. በቀበሌ ውስጥ በሚገኙ ቤቶችና ቦታዎች ግምታቸው እስከ 2500.00 / ሁለት ሺ አምስት መቶ ብር/ብር የሚደርስ አገልግሎት ክፍያዎች አስመልክተው ለሚነሱ ክርክሮች፣
3. በቀበሌው ክልል ውስጥ በጋራ የሚጠቀሙበት ስፍራዎችና የስራ ቦታዎች የአገልግሎት ዋጋ ክፍያ ወይም በማህበሩ የሚሰጠው የብድር አከፋፈልን በተመለከተ በማሕበሩ አባላት የሚነሱ ግምታቸው እስከ 2500 / ሁለት ሺ አምስት መቶ ብር/ የሆኑ ማንኛውም ክርክሮች የማየት ስልጣን ይኖረዋል።
4. ከጎረቤት በሚያልፍ ቅርንጫፍና የዛፍ ስሮች የሚነሳ ክስ
   ሀ. ማንኛውም ሰው ወደ መሬቱ ተዘርግተው የገቡትን የጎረቤት የዛፎ ቅርንጫፍ ያላንዳች ቅድመ ሁኔታ በአንድ ወር ውስጥ እንዲወገድለት በዳኛ ማስገደድ ይችላል።
   ለ. የአንድ መሬት ባለሃብት የማስታወቅ ግዴታ ሳይኖርበት ከወሰኑ መስመር አልፎ በመሬቱ ውስጥ ለውስጥ የሚሄዱበትን ስሮች ሊቆርጣቸው ይችላል።
5. አጥር ወይም ቤት ለማደስ በሚነሳ

ሀ. ኣብ ጎረቤት ዝተሰርሐ ሓፁር ወደ ገዛ ንምሕዳስ ግድን ብናይቲ ቀረባ ጎረቤቱ ምሕላፍ እንተድኣ አድልዩ እቲ መሕለፊ ዝሓትት ጎረቤት መሕለፊ ክህብ ይግደድ።

ለ. በዚ ምትሕልላፍ ምኽንያት እንተድኣ ጉድኣትበፂሑ ዋና መሬት /መሕለፊ ዝሃበ ጎረቤት/ ናይ ጉድኣቱ ካሕሳ ክሓትት ይኽእል።

ሐ. ኩታ ገጠም ወይ ናይ ሓባር ሓፁር ብመልክዕ ነፀላ መንደቕ ሓፁር እትፈርስ ውዕል እንተነይርዎም ብውዕሎም ክዕግንዎ ውዕል እንተዘይ ነይሩዎም ብማዕረ ወፃኢ ክዕግንዎ ይግደዱ።

6 ዝጠፍአ አቕሓ ወይ እንስሳ

ሀ. ብዝኾነ ይኹን ምክንያት ወይ ድንገት ካብ ቦታ ናብ ቦታ ዝንቀሳቀስ ንብረት /አቕሓ/ ከፍቲ ወይ ካልኦት ጥሪታት ካብ ሰፈሮም ዝወፁ ኣናህብ ደራሁን ካልኦት ጥሪታትን ሓሊፎም ናብ ካሊእ እንተትዩምን በዓል ዋና እናተኸታተለ ወይ እውን እናአለሸ ናበቲ ጥሪት ዘለሉ ክኣቱን ንብረቱ ክወስድን ንብዓል መሬት እንተሓቲቱ ክፈቅደሉ ኣለዎ።

ለ. በዓል መሬት /በዓል ትሕዝቶ/ በዚ ምክንያት ዝበፀሐ ኪሳራ ወይ ጉድኣት እንተሃልዩ ካሕሳ ናይ ምሕታት መሰል አለዎ።

ሐ. በዓል መሬት /በዓል ትሕዝቶ/ ነቲ ዝኣተወ ወይ ዝጠፍአ ንብረት ጥሪት ሽው ንሽው ንበዓል ዋና /ጥሪት/ እንተደኣ ኣረኪቡ ካብኡ ንድሓር ካሊእ ሰብ ናብ መረብኡ /መሬቱ/ ንክይኣቱ ክኸልክል ይኽእል።

7 ብናይ ካሊእ ሰብ ቦታ ምትሕልላፍ

ጉዳይ

ሀ. በአንድ መሬት ላይ የተሰራውን አጥር ወይም ቤት ለማሳደስ በጎረቤት መሬት ላይ ማለፍ አስፈላጊ ሲሆን ጎረቤት የሆነው ባለሃብት /ባለይዞታ/ በመሬቱ ላይ መተላለፍ መፍቀድ አለበት።

ለ. የተሰራው አጥር ወይም ቤት ለማደስ በመተላለፍ ላይ እንዳለ በባለመሬቱ /በባለይዞታው/ ላይ ጉዳት ካደረሰ ባለሃብቱ የጉዳት ካሳ /ኪሳራ/ ለመጠየቅ ይችላል።

ሐ. የጋራ አጥር ሲፈርስ ባለሃብቶቹ ውል ከነበራቸው በውላቸው መሰረት ውል ካልነበራቸው እኩል ወጪ በማውጣት እንዲጠግኑት ይገደዳሉ።

6 የጠፋ እቃ ወይም እንስሳ

ሀ. ከቦታ ቦታ የሚቀንሰቀስ ንብረት /እቃ/ ከብት ወይ ሌላ ሃብት ማለትም ከሰፈራቸው የወጡ የንብ መንጋዎች፣ ዶሮዎች እንዲሁም ሌሎች በማንኛውም ምክንያት ወይም በድንገት ወደ ሌላ ቦታ የገቡ እንደሆነና ባለሃብቱ እየተከታተለ ወይም በፍለጋ ላይ ባለበት ወቅት ከሆነ ወደ ሌላ ሰው ንብረት ገብቶ ንብረቱን እንዲወስድ ለባለመሬቱ ሲጠይቅ ሊፈቅድለት ይገባል።

ለ. የጠፉትን ነገሮች ወይም እንስሶች ለመውሰድ ሲባል ባለመብቱ ወደ ባለመሬቱ /ባለሃብቱ/ በመግባቱ ምክንያት የደረሰ ኪሳራ ወይም ጉዳት ካለ የመሬት ባለሃብት /ባለይዞታ/ ከዚሁ ባለመብት ላይ ካሳ የመጠየቅ መብት አለው።

ሐ. ባለመሬቱ /ባለይዞታ/ ራሱ ወዲያውኑ ፈልጎ የጠፊውን እቃ ወይም እንስሳ ባለመብት ለሆነው ሰው የሰጠ እንደሆነ ሌላ ሰው በመሬቱ ላይ እንዳይገባ ሊከላከል ይችላል።

7 በሌላ ሰው ቦታ ስለመተላለፍ

ሀ. መተሓላለፊ ክኸውን ዝድለ በዓል መሬት/መረባ/ ንዝበፅሖ ኪሳራ /ጉድኣት/ ካሕሳ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል አቐዲሙ እንተረኺቡ እቲ ሒዝዎ ዘሎ መሬት ንኻልኦት ከም ማይ ቧንቧ መስመር ኤሌክትሪክ ካልኦትን መተሓላለፊ ክፈቅድ አለዎ።

ለ. እዚ ናይ ምምሕለላፍ ስራሕ ዝዓበየ ጉድኣት ብዘየምፅእን ብዝዋዕምን ክስራሕ አለዎ።

ሐ. በዓል መሬት /በዓል ትሕዝቶ/ እቲ ዝተተኸለ መተሓሓላለፊ ብናይ ባዕሉ ኪሳራን እቲ ስራሕ ብዘይቋረፀሉ ኩነታትን ናብ ካሊእ ዝሓሸ'ዩ ዝብሃል ቦታ አዛዊሩ ክተኽሎ ይኽእል'ዩ። እዙይ እንትግበር ግና ነቶም በቲ ዝተተኸለ ናይ ማይ ቡንባ ኤሌክትሪክ መስመርን ካለኦት ተመሳሰልቲ ነገራት ዝረኽቡ ሰባት ክፍለጥ አለዎ።

ሀ.ባለመሬቱ/ባለይዞታው/ የሚደርስበትን ኪሳራ በሙሉ ወይም በከፊል አስቀድሞ ካገኘ በራሱ መሬት ላይ ለሌሎች መሬቶች ጥቅም የሚሆኑ የውሃ ቧንቧዎች፣ የኤክትሪክ መስመሮችና ሌሎች መተላለፊያዎች መፈቀድ አለበት።

ለ. ይህ የማስተላለፊያ ተግባር የበለጠ አመቺ በሆነ አኳኃንና ከፍተኛ ጉዳት በማያመጣ መንገድ መከናወን አለበት።

ሐ. የመሬት ባለቤት /ባለይዞታ/ የተተከለውን መተላለፊያ በራሱ ኪሳራ ስራው ሳይቋረጥ ከመሬቱ ወደ ሌላ የተሻለ ስፍራ ተዛውሮ እንዲተከል በማንኛውም ጊዜ ማድረግ ይችላል። ይህን ሲያደርግ ግን በተቋቋመው የውሃ ቧንቧ፣ የኤክትሪክ መስመርና ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች ጥቅም የሚያገኙ ሰዎች ማሳወቅ አለበት።

8. መተሓላለፊ መንገዲ ናይ ምርካብ መሰል

ሀ. ዝኾነ ሰብ ዝነብረሉ ወይ ዝሰርሐሉ ቦታ ብመንገዲ ምስኣን እንተተዓፅዩ ናብ ከባቢኡ ማህበራዊ ቤት ፍርዲ አመልኪቱ ብዘይ ቕድመ ኹነት መውፅኢ መእተዊ መንገዲ ክፍቀደሉ አለዎ።

ለ. ብምኽንያት መንገዲ ተሸንሺኑ ምውሃብ ዝተጎድአ ወገን እንተሃልዩ ከከም አድላይነቱ ናይ ጉድኣት ካሕሳ ክወሃቦ ይኽእል

ሐ. እቲ ንመንገዲ ዝተውሃበ ሌጣ መሬት እንተኾይኑ ናይ ጉድኣት ካሕሳ ዝሕተተሉ ምኽንያት ኣይህሉን።

ሀ. ማንኛውም ሰው በሚኖርበት ወይም በሚሰራበት ቦታ መንገድ ከተዘጋበት ማህበራዊ ፍርድ ቤት ቀርቦ በማመልከት ያለምንም ቅድመ ሁኔታ መውጫና መግቢያ መንገድ እንዲፈቀድለት ይገባል።

ለ. መንገዱ በመሸንሸኑ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት ወገን ካለ እንደስፈላጊነቱ የጉዳት ካሳ ሊሰጠው ይችላል።

ሐ. ተሸንሽኖ ለመንገድ አገልግሎት የተሰጠ መሬት ነፃ መሬት ከሆነ የጉዳት ካሳ ሊጠየቅበት አይችልም።

9. ናይ ዝናብ ማይ

1. ናይ ሓደ ገዛ ወናኒ በዓል ትሕዝቶ ካብ ገዝኡ ዝወርድ ናይ ዝናብ ማይ ኣብ ናይ ባዕሉ መረባ ጥራሕ ዝዓርፈሉ ወይ እውን ኣብ ጎረቤቱ ጉድኣት ብዘይበፅሕ መንገዲ ክስራሕን ብመትረብ ንደገ ከፍስስ አለዎ።

9. ዝናብን በሚመለከት

1. ከባለቤቱ /ባለይዞታ/ የሚፈሰው የዝናብ ውሃ በግቢው ውስጥ ብቻ እንዲያርፍ ማድረግ ወይም በጎረቤት ላይ ጉዳት በማያደርስ መንገድ በቦይ ከግቢው ውጭ እንዲፈስ ማድረግ

2. ኣብዝሰርሕ መሬት'ውን ካብ ላዕሊ ንታሕቲ ንናይ ካሊእ ሰብ ዝሩእ ወይ ግራት ብዝበላሸው ክሰድድ ዮብሉን። በዚ ምኽንያት ንዝፍጠር ጉድኣት ንምእላይ ናይ ምኽፋል ተሓታትነት የስዕብ።

3. ጎረባብቲ ወይ ናይ ሓደ ኸባቢ ነበርቲ ኣብ ዓንቀፅ 9 ዝተጠቐሰ ምኽንያት ክበፅሕ ዝኽእል ናይ ሓባር ጉድኣት ንምእላይ ናይ ሓባር ፃዕሪ ክገብሩ ግቡእ ኣለዎም።

10. ዋሓዚ ሩባ

1. ካብ ወሓዚ ሩባ ብሓባር ዝጥቀሙ ነበርቲ ብኣቀማመጣ ናይ ላዕላዋይን ታሕታዋይን ነበርቲ ብዝርከብ መጠን ማይ ብሓባር ናይ ምጥቃም መሰልን ግቡእን ኣለዎም።
2. ብአቀማምጣ ብላዕላዋይ /ብርኪ/ ዘሎ ነባሪ ንብትሐቲኡ ዘሎ ነባራይ ኣብ ግምት እንከይአተወ ንናይ ውልቀ ጥቕሚ ብጠኞላላ ወይ ብዝበዝሕ እቲ ሩባ ገዲቡ ብምውዓሉ ነቲ ታሕታዋይ ዘሎ ተጠቃማይ ዝጎደአ እንተኾይኑ ብሕጊ ተሓታቲ ይኸውን።

5. እዚ ዝኾውን እቲ ወሓዚ ሩባ ብተፈጥሮ ካብ ቐደሙ ወሓዚ ዝነበረን ነበርቲ ብሓባር ብዘይአፈላላይ ዝጥቀሙሉ ዝነበረን እንተኾይኑ'ዩ።

11. ዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብመንግስቲ ኣካላት ንዝውሃብ ናፃ ግልጋሎት ናይ ኣመልካቲ ናይ ናብራ ኩነታት ብምርግጋፅ መርትዖ ክህብ ይኽእል።

12. ብተወሳኺ'ውን ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ዝወፀ ናይ ቤተሰብ ሕጊ ዝተውሃበ ናይ ዳይነት ስልጣን ይህልዎም።

አለበት።

2. በእርሻ መሬትም ቢሆን በተመሳሳይ መንገድ ከላይ ወደታች ቦይ በመስራት የሌላ ሰው ሰብል ወይም ማሳ በሚያበላሽ መልኩ መለቀቅ የለበትም። በዚህ ምክንያት ለሚፈጠር ጉዳት ካሳ የመክፈልን ተጠያቂነት አለባቸው።

3. ጎረቤቶች ወይም የአንድ አካባቢ ነዋሪዎች በአንቀፅ 9 በተጠቀሰው ምክንያት የጋራ ጉዳት ሊያስከትሉ የሚችሉትን ለማስወገድ ሲሉ የጋራ ጥረት እንዲያደርጉ ግዴታ አለባቸው።

10. ወራጅ የወንዝ ውሃን በሚመለከት

1. ከወራጅ ወንዝ ውሃ በጋራ የሚጠቀሙ ነዋሪዎች በአቀማመጥ የላይኛውና የታችኛው ነዋሪዎች በሚገኘው የውሃ መጠን በጋራ እኩል የመጠቀም መብትና ግዴታ አለባቸው።
2. በአቀማመጥ በላይኛው የወራጅ ወንዝ ውሃ የሚኖር ነዋሪ ከሱ በታች ያለውን ነዋሪ ግምት ውስጥ ሳያስገባ ለግል ጥቅሙ ሲል በአጠቃላይ ወይም በአብዛኛው ወንዙን ገድቦ ሌሎች እንዳይጠቀሙ ያደናቀፈ በህግ ተጠያቂ ይሆናል።

3. ይህ የሚሆነው ወራጅ ወንዝ ውሃው ከድሮ ጀምሮ በተፈጥሮው ወራጃ የነበረና ቀድሞውኑ ህዝቡ ያለ ምንም ልዩነት በጋራ ሲጠቀምበት የነበረ ሲሆን ነው።

11. ማንኛውም የማህበራዊ ፍርድ ቤት በመንግስት አካሎች ለሚሰጥ ነፃ አገልግሎት ስለ አመልካቹ የኑሮ ሁኔታ በማረጋገጥ ማስረጃ ሊሰጥ ይችላል።

12. ከዚህ በተጨማሪም በትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት ፀድቆ በወጣው የቤተሰብ ህግ የተሰጠ የዳኝነት ስልጣን ይኖራቸዋል።

ዓንቀፅ 16

ናይ ገበን ዋኒናት ዝምልከት ስልጣን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ

ሀ. ብገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ዓንቀፅ 734፣ 737፣ 745፣ 757፣ 766፣ 764፣ 768፣ 775፣ 777፣ 782፣ 784፣ 785፣792-816 ንዝላዓሉ ናይ ደንቢ ምትሕልላፍ ክስታትን

ለ. ብዓቃቢ ሕጊ መስሪያ ቤት ዝምረሓሉ ናይ ደንቢ ምትሕልላፍ ክስታትን ሪኦም ናይ ምውሳን ስልጣን ይህልዎም።

ዓንቀፅ 17

መቕፃዕቲ

ማህበራዊ ኣብያተ ፍርዲ

1. ተኸሳሲ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ብዝግባእ እንዘይተረጋገፀ ብናፃ የሰናብትዎ
2. ተኸሳሲ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ብዝግባእ እንተተረጋጊፁ ድማ ካብ መንጎ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ መቕፃዕትታት ከም ጥፍኣቱ ክብደት ሓዲኦም ክቐፅዮ ይኽእለ።
   ሀ. ከምቲ ተኸሳሲ ናይ ምኽፋል ዓቕሚ ብሓደ ሻብ ወይ በብጊዚኡ ተኸፊሉ ዝውዳእ ካብ ሓደ ቅርሺ /ብር/ ክሳብ ሚኢቲ ቕርሺ/ብር/ ብዝበፀሐ መቕፃዕቲ ምቕፃዕ ወይ

   ለ. ካብ ምድብ ናይ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ካብ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ ዘይበልፀ ነቲ ሕብረተሰብ ጠቓሚ ዝኾነ ምስ ሞይኡ ተመሳሳለነት ዘለዎ ማሕበራዊ ስራሕ ክሰርሕ ምግባር።
   ሐ. እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመሉ ኣብ ንብረት፣ ኣካል ኣብ ምጉዳል እንድሕር ኮይኑ 500.00 /ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር/ ዘይበልፅ ካሕሳ ከምዝኸፍል ምግባር ይኽእል።

3. ኣብ ዓንቀፅ 16/ሀ/ ዝተደንገገ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት ከምዘሎ ኮይኑ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ዝኾነ ሰብ ዝተፈላለየ ጊዜ ብዙሓት ወይ ብሓደ ካብ ሓደ ንላዕሊ ወይ ሓደ ገበን ደጋጊሙ እንተፈፂሙ ክሳብ ሰለስተ ሚኢቲ ብር ብዝበፅሕ ገንዘብ ናይ ምቕፃዕ ስልጣን ኣለዎ።

አንቀፅ 16

የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች የወንጀል ጉዳዮችን የሚመለከት ስልጣን

ሀ. በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ አንቀፅ 734፣ 737፣ 745፣ 757፣ 766፣ 764፣ 768፣ 775፣ 777፣ 782፣ 784፣ 785፣792-816 መሰረት ለሚነሱ የደንብ መተላለፍ ክሶችና

ለ. በዓቃቤ ሕግ መስሪያ ቤት የሚመሩላቸው ሌሎች የደንብ መተላለፍ ክሶች አይተው የመወሰን ስልጣን ይኖራቸዋል።

አንቀፅ 17

ቅጣት

ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች

1. ተከሳሽ ጥፋተኛ መሆኑ በሚገባ ካልተረጋገጠ በነፃ ያሰናብቱታል።
2. ተከሳሽ ጥፋተኛ መሆኑ ከተረጋገጠ ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ቅጣቶች እንደጥፋቱ ክብደት በአንዱ ሊቀጣ ይችላል።
   ሀ. እንደ ተከሳሹ የመክፈል አቅም በአንድ ጊዜ ወይም በየጊዜው ተከፍሎ የማያልቅ ከንድ ብር ስከ አንድ መቶ ብረ /1-100.00/ የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት መቅጣት ወይም

   ለ. ከስራ ሰዓት ውጪ ከአስራ አምስት /15/ ቀን የማይበልጥ ለህብረተሰቡ ጠቃሚ የሆነና ከጥፋተኛው ሞያ ጋር ተዛማጅነት ያለው ማህበራዊ ስራ እንዲሰራ ማድረግ።
   ሐ. የተፈፀመው ጥፋት በንብረት ላይ ከሆነ ወይም አካል ማጉደል ከሆነ ከአምስት መቶ /500/ ብር የማይበልጥ ካሳ እንዲከፍል ማድረግ ይችላል።

3. በአንቀፅ 16/ሀ/ የተጠቀሰው ገንዘብ ቅጣት እንዳለ ሆኖ ማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ማንኛውም ሰው በተለያየ ጊዜ ወይም በአንድ ጊዜ ከአንድ በላይ ወይም ተደጋጋሚ ወንጀል ከፈፀመ እስከ ሦስት መቶ /300/ ብር የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት የመወሰን ስልጣን ይኖራቸዋል።

4. ኣድላይ ኮይኑ ኣብዝረኸቦ ካብቶም ኣብዚ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፁ ቕፅዓታት ብተወሳኺ ተኸሳሳይ ናይ ደንቢ ምትሕልላፍ ጥፍኣት ዝፈፀመሉ መሳርሒ ብውርሲ ንመንግስቲ ኣታዊ ንክኸውን ክእዘዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ 18
ዋሕስን እግድን

1. ማህበራዊ ቤት ፍርዲ ኣድላይ ኾይኑ ኣብ ዝረኸቦ ጥፍኣት ፈፂሞም ተባሂሎም ንዝተኸሰሱ ሰባት ክሳብ ናይ መወዳእታ ውሳነ ዝውሃብ በቲ ዝተብሃለ ናይ ቆፀሮ ጊዜ ንክቐርቡ ዋሕስ ክገብሩ ክእዘዝ ይኽእል።
2. ተኸሳሲ ዋሕስ ክቕርብ ዘይክእል እንተኾይኑ ካብ 10-50 ብር ብዝበፅሕ ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ውሕስና ንክፍርም ክገበር ይኽእል።
3. ኣብቲ ዝተብሃለ ቆፀራ ብዘይብቁዕ ምኽንያት እንተዘይቐሪቡ ብዋሕስ ወይ ብዓርሰ ውሕስና ዝተኣተወ ግዴታ ናብ መንግስቲ ኣታዊ ይኸውን። ኻልእ ሓዱሽ ግዴታ ድማ ክኣትው ይግበር።
4. ብፍታብሄር ንዝቐርቡ ክርክር እቲ ጉዳይ ብውሳነ ዕልባት ክሳብ ዝርከብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጊዚያዊ ናይ እግድ ትእዛዝ ከመሓላልፍ ይኽእል።
5. ነቲ እግድ ጢሒሱ ኣብቲ ሓደ ወገን ጉድኣት እንተበፂሑ ነቲ ዘብፅሐ ጉድኣት ብመጠን እቲ ዝበፅሐ ጉድኣት ክኸፍል ይግበር።

ዓንቀፅ 19
ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ምድፋር

ዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ መጋባእያ እናሃለወ ናይ ምፍርራሕ ተግባር ዝፈፀመ ወይ ነቲ ቤት ፍርድን ዳኛን ንዝደፈረ፣ ዘባጨወ፣ ዝተፃረፈ ወይ ካሊእ ተመሳሳሊ

4. አስፈላጊ ሆኖ ባገኘው ጊዜ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 ከተዘረዘሩት በተጨማሪ ተከሳሹ የደንብ መተላለፍ ጥፋት የፈፀመበት መሳሪያ በመውረስ ለመንግስት ገቢ እንዲሆን ማዘዝ ይችላል።

አንቀፅ 18
የዋስትና መብት እግድ

1. የማህበራዊ ፍርድ ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ጥፋት ፈፅመዋል ተብለው የተከሰሱ ሰዎች የመጨረሻ ውሳኔ እስከሚሰጥ ድረስ በተባለው የቀጠሮ ጊዜ እንዲቀርቡ ዋስ እንዲያደርጉ ማዘዝ ይችላል።
2. ተከሳሽ ዋስ ማቅረብ የማይችል ከሆነ ከ10-50 ብር የሚደርስ በማህበራዊ ፍርድ ቤት በራሱ ዋስትና ሊፈርም ማድረግ ይቻላል።
3. በተወሰነው ቀን ቀጠሮ ያለ በቂ ምክንያት ካልቀረበ በዋስ ወይም በራሱ ዋስትና የገባው ግዴታ ለመንግስት ገቢ ይሆናል። ሌላ አዲስ ግዴታ ደግሞ እንዲገባም ይደረጋል።
4. በፍታብሄር ለሚቀርቡ ክርክር ጉዳይ በውሳኔ ፍፃሜ እስከሚያገኝ ድረስ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ጊዚያዊ የእግድ ትእዛዝ ሊያስተላልፍ ይችላል።
5. እግዱ በመጣስ በአንደኛው ወገን ጉዳት ካደረሰ ለደረሰው ጉዳት ካሳ በደረሰው የጉዳት መጠን እንዲከፍል ያደርጋል።

አንቀፅ 19
የማህበራዊ ፍርድ ቤት ስለመድፈር

የማህበራዊ ፍርድ ቤት በችሎት ላይ እያለ ማስፈራራት፣ ፍርድ ቤቱንና ዳኛውን መዳፈር፣ መሳደብ፣ ማፌዝ ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጊት የፈፀመ

ተግባር ዝፈፀመ ሰብ እቲ ቤት ፍርዲ ቆፀሮ ከይሃበ ዝርዝር ኩነታት ብምምዝጋብ ካብ ብር /50/ ዘይበለፀ መቕፃዕቲ ክቕፃዕ ይኽእል።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ዝኽተሉዎ ስነ-ስርዓት

ዓንቀፅ 20
መትከል

1. ዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝኽተሎ ስነ-ስርዓት በዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ይኸውን።
2. ዝኾነ ሰብ ኣብ መጋባእያ ብምርካብ ነቲ ኣካቢ ኣፍቂዱ ሪኡቶ ናይ ምቕራብ መሰል አለዎ ኮይኑ ግና እቲ ቤት ፍርዲ ውሳነ ዝህብ ሕጊ ተኸቲሉ ይኸውን።

ዓንቀፅ21
ኣመሰራርታ ክሲ

1. ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝቐርብ ክሲ ከም ክብደት ናይቲ ዋኒኑ ብፅሑፍ ወይ ከዓ ብቓል ክኾን ይኽእል።
2. እቲ ክሲ ብፅሑፍ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ሰለስተ ቕዳሕ ተዳለዩ ክቐርብ ኣለዎ። ክሲ ብቓል ኣብ ዝቐረበሉ ግዜ እቲ ቤት ፍርዲ መዝገብ ብምኽፋት ናይ ከሳቢን ተኸሳስን ሽምን ኣድራሻን ከምኡ'ውን ናይ'ቲ ክሲ ፍረ ነገር ብሓፂሩ ዘለዎ መርትዖታትን መሰኻኽርን ብፅሑፍ ከስፍር አለዎ።
3. ከምኡ'ውን እቲ ክሲ ዝተመስረተሉ ንብረት ናይ ገንዘብ ግምቱ ተገሊፁ ክቐርብ አለዎ።
4. ኣካቢ ዳኛ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናብቲ ቤት ፍርዲ ዝቐርብ ጥርዓናት ብምምርማር ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰነዳትን መርትዖታትን ተተሓሒዞም ክቐርቡ ኣድላይ ቅድም ምድላው ይገብር። ከምኡ'ውን መሰኻኽር ካልኦት ነቲ ዋኒን

ክፍል አራት
የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ስለሚከተሉት ስነ-ስርዓት

ሰው ቢኖር ፍርድ ቤቱ ቀጠሮ ሳይሰጥ ዝርዝር ሁኔታውን በመመዝገብ ከሃምሳ /50/ብር ባልበለጠ ቅጣት ሊቀጣ ይችላል።

አንቀፅ 20
መሰረት

1. የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች የሚከተሉት ስነ- ስርዓት በዚህ አዋጅ የተደነገገ ይሆናል።
2. ማንኛውም ሰው በችሎት ቦታ በመገኘቱ ሰብሳቢ ዳኛውን በማስፈቀድ ሃሳብ የማቅረብ መብት አለው። ሆኖም ግን ፍርድ ቤቱ ውሳኔ የሚሰጠው ሕግ ተከትሎ ይሆናል።

አንቀፅ 21
የክስ አመሰራረት

1. ወደ ማህበራዊ ፍርድ ቤት የሚቀርብ ክስ እንደ ጉዳዩ ክብደት ክሱ በጽሁፍ ወይም በቃል ሊቀርብ ይችላል።
2. ክስ የሚቀርበው በጽሁፍ ከሆነ በሦስት ቅጂ ተዘጋጅቶ መቅረብ አለበት። ክሱ የቀረበው በቃል ከሆነ የማህበራዊ ፍርድ ቤቱ ፋይል በመክፈት የከሳሽና የተከሳሽ ስም፣ አድራሻ እንዲሁም የክሱን ፍሬ ነገር ባጭሩ፣ ያለውን ማስረጃን ምስክሮች በጽሑፍ ማስፈር አለበት።
3. በጽሁፍ ይሁን በቃል ክስ የቀረበበት የንብረት ክርክር የገንዘብ ግምት /ተመን/ ተገልፆ መቅረብ አለበት።
4. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ሰብሳቢ ወደ ፍርድ ቤቱ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን በመመርመር አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና መረጃዎች ተያይዘው እንዲቀርቡ አስፈላጊ ቅድመ ዝግጅት ያደርጋል። እንዲሁም በፍርድ ቤቱ ትእዛዝ ተከራካሪ ወገኖች

ንምዕራይ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰባት መፀዋዕታ ክበፅሖም ይገብር።

5. ከሳሲ ወገን ፍታሃብሄር ኣመልኪቱ ንዝቕርቦ ክሲ ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንክረአየሉ እንተሓተተ ንዳይነት ብር 3.00/ሰለስተ/ ክኽፍል ይግበር።

ዓንቀፅ 22
አቀራርባ ክሲ

1. ናይ ደንቢ ምትሕለላፍ ጥፍኣታት ክሲ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝቐርቡ ስዒቡ ብዝተዘርዘረ ይኸውን።

ሀ. ደንቢ ምትሕልላፍ ጥፍኣት ዝተፈፀመ ኣብ ልዕሊ አካል ነፃነት፣ ክብሪ ወይ ከዓ ንብረት ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ክሲ ምቕራብ ዝግብኦ ተበዳላይ ሰብ ባዕሉ ይኸውን። ኮይኑ ግና ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ተበዳላይ ክቅርብ አብዘይኽእለሉ እውን እቲ ክሲ ብሰበይቱ ወይ ብሰብአይ፣ ብውላዱ፣ በሓው፣ በኣብኡ ፣ ብኣባሓጎኡ ወይ በቲ ኸባቢ ልሙድ ናይ ቀረባ ዘመድ እዩ ተባሂሉ ብዘአመነሉ ሰብ ጥራሕ ይኸውን።

ለ. ጥፍኣት ዝተፈፀመ ኣብ ልዕሊ ናይ መንግስቲ መስሪያቤት ብዝኾነሉ ጊዜ ምቕራብ ዝግብኦ ዝምልከቶ ወኪል መንግስቲ መስሪያቤት ወይ መኸበሪ ሕጊ እዩ።

ሐ. ጥፍኣት ዝተፈፀመ ኣብ ልዕሊ ናይ መንግስቲ ትካላት ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ወይ ካለኦት ማሕበራት ኣብዝኾነሉ ጊዜ ክሲ ዝቐርብ እቲ ስራ ማሕበር ወይ ከዓ ካሊእ ማሕበር ወኪል ወይ ወዳኢ ነገር አቢሉ ይኸውን።

2. ብመሰረት እዚ አዋጅ ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝረኣይ ናይ ፍታሃብሄግ ቤት ፍርዲ ዘርኣይ ናይ ፍታሃብሄር ክስታት ዝቐርብ በቲ ተጠቃሚ ዝኾነ ወይ ከዓ ጉድኣት ብዝበፃሖ ወገን ወይ ሕጋዊ ወኩሉ አቢሉ

ምስክሮችና ሌሎች ጉዳዩን ለማጣራት አስፈላጊ የሆኑ ሰዎች መጥሪያ እንዲደርሳቸው ያደርጋል።

5. ከሳሽ ፍታብሄር አስመልክቶ ክስ በማህበራዊ ፍርድ ቤት እንዲታይለት ሲጠይቅ ለዳኝነት ብር 3.00 /ሶስት/ እንዲከፍል ይደረጋል።

አንቀፅ 22
የክስ አቀራረብ

1. ደንብ በመተላለፍ ለሚፈፀሙ ጥፋቶች ክስ ወደ ማህበራዊ ፍርድ ቤት የሚቀርበው ከዚህ በታች በተዘረዘሩት መሰረት ይሆናል።

ሀ. ደንብ በመተመላለፍ የተፀመው ጥፋት በአካል ላይ፣ በነፃነት፣ በሰው ክብር ወይም በንብረት ላይ በሚሆንበት ጊዜ ክሱ መቅረብ ያለበት በተበዳይ አማካኝነት ይሆናል። ሆኖም ግን ተበዳዩ ከአቅሙ በላይ በሆኑ ምክንያቶች ክሱን በራሱ ማቅረብ ካልቻለ በሚስቱ ወይም በባልዋ፣ በወንድሙ፣ በልጁ፣ በአባቱ፣ በእናቱ ፣በአያቱ ወይም እንደአየካባቢው ተለምዶ የተበዳዩ የቅርብ ዘመዱ ነው ተብሎ በሚታመንበት ሰው ብቻ ይሆናል።

ለ. ጥፋቱ የተፈፀመው በመንግስት መስሪያ ቤት ላይ ከሆነ ክሱን ማቅረብ የሚገባው የሚመለከተው የመንግስት መስሪያ ቤት ወኪል ወይም በአቃቤ ሕግ አማካኝነት ይሆናል።

ሐ. ጥፋቱ የተፈፀመው በህዝባዊ ድርጅቶች በህብረት ስራ ማህበራት ወይም በሌሎች ማህበራት ላይ በሚሆንበት ጊዜ ክሱ የሚቀርበው ጉዳዩ በሚመለከተው ድርጅት የሕብረት ስራ ማህበር ወይም ሌላ ማህበር ወኪል ወይም ነገረ- ፈጂ በኩል ነው።

2. በዚህ አዋጅ መሰረት በማህበራዊ ፍርድ ቤት የሚታይ የፍትሃብሄር ክስ የሚቀርበው በክርክሩ ተጠቃሚ ዩሆነ ወይም ጉዳት በደረሰበት ወገን ወይም በህጋዊ ወኪል በኩል ይሆናል።

እዩ።

ዓንቀፅ 23

አወሃህባ ትእዛዝ

1. ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ተኸሲሱ ዝቐርብ ዝኾነ ሰብ ዝተኸሰሰሉ ዋኒን ኣቐዲሙ ፈሊጡ ተዳልዩ ምእንታን ክቐርብ እቲ ዋኒኑ ዝስመዓሉ ሰዓትን ቦታን ናይ'ቲ ከሳሲ ሽምን ዓይነት ክሲን ብሓፂሩ መፀዋዕታ ክበፅሖ ይግበር።
2. ዝኾነ ሰብ ወይ መስሪያ ቤት ወይ ትካል ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክፅዋዕ እንተሎ ናይ ምቕራብን ወይ ዝተሓተተ መርትዖ ኣብ ዝተባሃሎ ጊዜ ውሽጢ ናይ ምቕራብ ግቡእ አለዎ።

ዓንቀፅ 24

ትእዛዝ ዘይምኽባር

1. ሓደ ተኸሳሲ ብደንቢ ምትሕልላፍ ዋኒን ኣብ መጋባእያ ክርከብ መፀዋዕታ በፂሑዎ እንተተሪፉ ዝቕፅል ቆፀሮ ተገሊፁ ተወሳኺ መፀዋዕታ ዘየኽበረ ተኸሳሲ ኣብ ሳልሳይ ቆፀሮ ብፖሊስ ወይ ህዝባዊ ሚሊሻ ተገዲዱ ክቐርብ ይግበር።

2. ከሳሲ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይ ፍታሃብሄር ክርክር ኣቕሪቡ ኣብ ቆፀሮ መዓልቲ ከይቐረበ እንተተሪፉ ንኽከራኸር ሓደ ተወሳኺ ዕድል ይውሃቦ። ኣብ መበል ካልኣይ ቆፀሮ ከይቐረበ እንተተሪፉ ንውሳነ ዝሓደረ እንተዘይኮይኑ ቤት ፍርዲ ነቲ ናይ ክሲ መዝገብ ይዓፅዎ።
3. ብፍታሃብሄር ዋኒን ተኸሳሲ ከይቐረበ እንተተሪፉ ንካልኣይ ጊዜ መፀዋዕታ ክበፅሖ ይገብር፤ በቲ መፀዋዕታ መሰረት ከይቐረበ እንተተሪፉ ቤት ፍርዲ ተኸሳሲ ብዘይብሉ ሪኡ ክውስኖ ይኽእል።

ዓንቀፅ 25

መዝገብ እንደገና ምኽፋት

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 24/2/ ወይ /3/ መሰረት ኣብ መበል ካልኣይ ቆፀሮ ከይቐረበ ዝተረፈ ከሳሳይ ወይ ከዓ ተኸሳሳይ ዝቐረየሉ ካብ

አንቀፅ 23

የትእዛዝ አሰጣጥ

1. ወደ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ተከሶ የሚቀርብ ሰው የተከሰሰበትን ጉዳይ አስቀድሞ ተዘጋጅቶ መቅረብ እንዲችል ጉዳዩ የሚሰማበት ሰዓት፣ ቦታ፣ የተከሳሹ ስም የክሱ ዓይነት በአጭሩ ተገልፆ መጥሪያ እንዲደርሰው ይደረጋል።
2. ማንኛውም ሰው፣ መስሪያ ቤት ወይም ድርጅት ወደ ማህበራዊ ፍርድ ቤት እንዲቀርብ መጥሪያ ሲደርሰው የመቅረብ ወይም የተጠየቀውን መረጃ በተባለበት ጊዜ ውስጥ የማቅረብ ግዴታ አለበት።

አንቀፅ 24

ትእዛዝ ያለማክበር

1. በደንብ መተላለፍ የተከሰሰ ሰው በችሎት እንዲገኝ መጥሪያ ደርሶት ከቀረ በሚቀጥለው ቀጠሮ እንዲቀርብ ሌላ መጥሪያ ይላክለታል። ሁለተኛውን ቀጠሮ ያላከበረ ተከሳሽ በፖሊስ ወይም በህዝባዊ ሚሊሻ ተገዶ ለሦስተኛ ቀጠሮ እንዲቀርብ ይደረጋል።
2. ከሳሽ ወደ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ያቀረበው ጉዳይ የፍታሃብሄር ክርክር ከሆነ ከሳሹ በመጀመሪያ ቀጠሮ ካልቀረበ መከራከር ይችል ዘንድ የአንድ ተጨማሪ ቀን ቀጠሮ እድል ይሰጠዋል። በሁለተኛ ቀን ቀጠሮ ካልቀረበ ለውሳኔ የተቀጠረ ካልሆነ በስተቀር ፍርድ ቤቱ የክስን መዝገብ ይዘጋዋል።
3. ተከሳሹ በፍታሃብሄር ጉዳይ ተከሶ ካልቀረበ ለሁለተኛ ጊዜ መጥሪያ እንዲደርሰው ይደረጋል። በመጥሪያው መሰረት ካልቀረበ ፍርድ ቤቱ ተከሳሹ በሌለበት ጉዳዩን በማየት ውሳኔ መስጠት ይችላል።

አንቀፅ 25

በመዝገብ እንደገና ስለመክፈት

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ24 ንኡስ አንቀፅ 2 እና 3 መሰረት ከሳሽ ወይም ተከሳሽ በሁለተኛው ቀጠሮ ያልቀረበበት ምክንያት ከአቅሙ

ዓቕሙ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ምዃኑ ብዝርዝር ብምግላፅ ከም ኩነታቱ ዝተዓፀወ መዝገብ ክኽፈት ወይ ዝተውሃበ ውሳነ እንደገና ንኽረኣየሉ ከመልክት ይኽእል።

2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ከሳሳይ ወይ ከዓ ተኸሳሳይ ዘይቐረበ ብእኹል ምኽንያት ምዃኑ እንተአሚኑሉ ብዓንቀፅ 24/2/ መሰርት ተዐፅዩ ዝነበረ መዝገብ እንደገና ከፊቱ ንምምርማር ወይ በዓንቀፅ 24/3 መሰረት እቲ ተኸሳሳይ ብዘየለዎ ተዋሂቡ ዝነበረ ውሳነ እንደገና ክረአይ ክገብር ይኽእል።

3. ዝተዓፀወ መዝገብ ብብቑዕ ምኽንያት ንክኽፈት ወይ ዝተውሃቦ ውሳነ ብኻሊእ ምኽንያት እንደገና ክረአይ ዝቐርብ ጥርዓን እቲ ፀገም ካብ ዝተወገደሉ ኣብ 30 መዓልቲ ውሽጢ ክቐርብ አለዎ። በዚ ናይ ጊዜ ወሰን ውሽጢ እንድሕር ዘይቐሪቡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ሕቶ ውድቂ ይገብሮ።

ዓንቀፅ 26

ከም እኹል ምኽንያት ዝቑፀሩ ኩነታት

በዚ አዋጅ ዓንቀፅ 24 መሰረት ብቑዕ ምኽንያት ተባሂሎም ዝቑፀሩ ካብ ዓራት ንምትሳእ ዘየኽእል ሕማም፣ ናይ ቀረባ ዘመድ ሞት ወይ ካብ ቦታ ናብ ቦታ ንምዝውዋር ዘይኽእሉ ካልኦት ተመሳሳልቲ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾኑ ኩነታት ምህላው እዩም።

ዓንቀፅ 27

ከይዲ ምስማዕ ክሲ

1. ቤት ፍረዲ ክሲ ምሰማዕ ቕድሚ ምጅማሩ ኣብ'ቲ መዝገብ ዝተጠቐሱ ተኸራኸርቲ ወገናት ኣብ መጋባእያ ዝትረኸቡ ምዃኖም የረጋግፅ።

2. እቲ ክሲ ደንቢ ምትሕልላፍ እንተኾይኑ ተኸሳሲ ነቲ ክሲ ሰሚዑ ክከላኸል ንክኽእል ባዕሉ ኣብ መጋባእያ ክርከብ አለዎ።

ዓንቀፅ 28

ክሲ ምግዳፍ

1. ከሳሲ ቅድሚ ውሳነ ኣብዝኾነ ግዜ ዘቕረቦ

በላይ መሆኑን ዝርዝር ሁኔታውን በመግለፅ እንደሁኔታው የተዘጋውን መዝገብ እንደገና እንዲከፈት ወይም የተሰጠው ውሳኔ እንደገና እንዲታይለት አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

2. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ከሳሽ ወይም ተከሳሽ በቀጠሮ ቀን ያለቀረበበትን ምክንያት ብቁ መሆኑን ካመነበት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 24/2/ መሰረት ተዘግቶ የነበረውን መዝገብ እንደገና ከፍቶ በመመርመር ወይም ከአንቀፅ 24/3/ መሰረት ተከሳሽ ባለመቅረቡ በሌለበት ተሰጥቶ የነበረው ውሳኔ እንደገና ሊያየው ይችላል።

3. የተዘጋ መዝገብ በብቁ ምክንያት እንደገና እንዲከፈት ወይም የተሰጠው ውሳኔ እንደገና እንዲታይ የቀረበ አቤቱታ ችግሩ ከተወገደበት ጊዜ ጀምሮ በሰላሳ ቀናት ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለበት። በተሰጠው የጊዜ ገደብ አቤቱታው ካላቀረበ የማህበራዊ ፍርድ ቤት ማንኛውም ጥያቄ ውድቅ ይደረጋል።

አንቀፅ 26

እንደበቂ ምክንያት የሚቆጠሩ ሁኔታዎች

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 24 መሰረት ከአልጋ መነሳትን የሚከለክል በሽታ፣ የቅርብ ዘመድ መሞት፣ ከቦታ ወደ ቦታ ለመዘዋወር የሚያስችል ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ከአቅም በላይ የሆኑ ሁኔታዎች መኖራቸው በቂ ምክንያቶች ናቸው ተብለው ሊጠቀሱ ይችላሉ።

አንቀፅ 27

ክስን የመስማት ሂደት

1. ፍርድ ቤቱ ክሱን መስማት ከመጀመሩ በፊት በመዝገቡ ውስጥ ያሉት ባለጉዳዮች ራሳቸው በችሎቱ ቦታ መገኘታቸውን ያረጋግጣል።

2. ክሱ የደንብ መተላለፍ ከሆነ ተከሳሹ የተከሰሰበትን ፍሬ-ነገር እንዲሰማና መከላከል እንዲችል ራሱ በችሎቱ መገኘት አለበት። ለመቅረብ ፈቃደኛ ያልሆነ ተከሳሽ እንዲቀርብ ይደርጋል።

አንቀፅ 28

ክስን ስለመተው

1. ከሳሽ የመሰረተውን ክስ ውሳኔ ከመስጠቱ

ክሲ ብድሌቱ ክልዕል ይኽእል።

2. ዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ፍታሃብሄር ይኹን ገበን ክርክር ምርኣይ ምስጀመረ ካብ ስልጣን ንላዕሊ ኮይኑ እንተረኺቡዎ ክሲ ዓፅዩ ነቲ በዓል ዋኒን የሰናብቶ።

ዓንቀፅ 29
ኣወሃህባ ውሳነ

1. ዝቐረበ ክርክር ምስ ተዛዘመ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ሓፂር ግዜ ውሽጢ ውሳነ ክህብ አለዎ።
2. ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝውሃብ ውሳነ ብዝተኽኣለ መጠን ብሙሉእ ድምፂ ይኸውን። ሙሉእ ድምፂ እንተዘይረኺቡ ናይ ኣብዝሓ ድምፂ ውሳነ ይኸውን። ናይ'ቲ ውሑድ ድምፂ እውን ኣብ ውሳነ ይምዝገብ።
3. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ውሳነ ኣብ ዝህበሉ ጊዜ ኣብ ከይዲ ክርክር ዝቐርቡ ጭብጥታትን መርያታትን ብምግላፅ ናብ ውሳነ ዘብፅሕዎ ምኽንያታት ብሓፂሩ ኣብ'ቲ ፍርዲ ከስፍሮም አለዎ።

ዓንቀፅ 30
ይግባይ

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብዝሃቦ ውሳነ፣ ብይንን ትእዛዝን ቅሬታ ዘለዎ ወገን ይግባይ ንምቅራብ እንተደልዩ ውሳነ ካብ ዘተውሃበሉ ጊዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ማዓልቲ ንቤት ፍርዲ ክፍልጥ ኣለዎ። ቤት ፍርዲ'ውን ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ መዓልቲ ናይቲ መዝገብ ትኽክለኛ ቅዳሕ ንይግባይ በሃሊ ክወሃቦ ይገብር። ናይ ይግባይ መገልበጢ ይግባይ በሃላይ ክኸፈል ይግበር።
2. ይግባይ በሃሊ ናይ መዝገብ ቅዳሕ ካብ ዝተውሃበሉ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ /10/ ማዓልቲ ይግባይ ናብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ካብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ይግባይ ዘቕርብ እንተኾይኑ ግና በቲ ስሩዕ ናይ ስነ-ስርዓት

በፊት በማንኛውም ጊዜ ማንሳት ይችላል።

2. ማንኛውም የማህበራዊ ፍርድ ቤት የፍትሃብሄር ይሁን የወንጀል ጉዳይ ማየት ከጀመረ በኋላ ጉዳዩ ከስልጣኑ በላይ መሆኑን ካወቀ ክሱን ዘግቶ ባለጉዳዩን ያሰናብታል።

አንቀፅ 29
የውሳኔ አሰጣጥ

1. የቀረበው ክርክር ከተጠቃለለ በኋላ የማህበራዊ ፍርድ ቤት በአጭር ጊዜ ውሳኔ መስጠት አለበት።
2. በማህበራዊ ፍርድ ቤት የሚሰጥ ውሳኔ በተቻለ መጠን በሙሉ ድምፅ ይሆናል። ፍርዱን በሙሉ ድምፅ መወሰን ካልተቻለ በድምፅ ብልጫ ይወሰናል። የሃሳብ ልዩነት በውሳኔው ላይ ይመዘገባል።
3. የማህበራዊ ፍርድ ቤት የፍርድ ውሳኔ በሚሰጠበት ጊዜ በክርክሩ ሂደት የቀረቡትን ነጥቦችና ማስረጃዎች በመግለፅ ጭብጡ እንዴት እንደተወሰነና የተወሰነበት ምክንያት ባጭሩ በፍርድ ውሳኔ ላይ ማስፈር አለበት።

አንቀፅ 30
ይግባኝ

1. የማህበራዊ ፍርድ ቤት በሰጠው ውሳኔ፣ ብይን ወይም ትእዛዝ ቅሬታ ያለው ወገን ይግባኝ ለማቅረብ የሚፈልግ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በአስር ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ማሳወቅ አለበት። ፍርድ ቤቱም በአስር ቀናት ውስጥ የውሳኔው መዝገብ ትክክለኛ ቅጂ ለይግባኝ ባዩእንዲ ሰጠው ያደርጋል። ይግባኙን ለማስገልበጥ የሚደረግ ወጪ ይግባኝ ባዩ እንዲከፍል ይደረጋል።
2. ይግባኝ ባዩ የውሳኔው መዝገብ ቅጂ ከተሰጠው ጀምሮ በአስር ቀናት ውስጥ ወረዳ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማለት አለበት። ከወረዳ ፍርድ ቤት ወደ ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሚቀርብ በመደበኛ የስነ-ስርዓት ህግ

www.abyssinialaw.com

ሕጊ ይግባይ መቕረቢ ጊዜ ናብ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ከቕርብ ኣለዎ።

ሀ. ወረዳ ቤት ፍርዲ ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ውሳነ ብኸፋል ወይ ብሙሉእ ኣመሓይሹ ወይ ለዊጡ እንተወሲኑ ኣብቲ ወረዳ ናብ ዘለዎ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ይግባይ ክብሃል ይኽእል። ስልጣን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብዝኾኑ ዋኒናት እዚ ናይ ይግባይ ብርኪ ናይ መወዳእታ'ዩ። ይኹንምበር ነቲ ጉዳይ ብሰበር ንምርኣይ ዝኽእሉ ኩነታት እንተህልው ብሰበር መጋባእያ ምርኣይ ዝኽልክል ኣይኸውንን።

ለ. ናይ ማህበራዊ ቤት ፍርዲ ውሳነ ኣብ ወረዳ ቤት ፍርዲ እንተፀዲቑ ይግባይ ዘይብሉ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

ዓንቀፅ 31

ኣፈፃፅማ ውሳነ

1. ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተውሃበ ውሳነ ብይግባይ ኣፈፃፅምኡ እንተዘይተኣጊዱ ውሳነ ኣብዝተወሃበ ኣብ ሰላሳ መዓልቲ ውሽጢ ይፍፀም።
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝሃቦ ባዕሉ ከፈፅም ወይ ብኻሊእ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንኽፍፀም ክውክል ይኽእል።
3. ቤት ፍርዲ ዝውስኖ መቕፃዕቲ ንመግስቲ ኣታዊ ይኸውን።

ሀ. ዝኾነ ናይ ፍርዲ በዓል ዕዳ ቤት ፍርዲ ዝሃቦ ናይ ምፍፃም ዓቕሚ እናሃለዎ ንምፍፃም ፍቓደኛ እንተዘይኮይኑ ንብረት ብሓራጅ ተሸይጡ ፍርዲ ክፍፀም ክእዘዝ ይኽእል።

ለ. ኣብ'ዚ ንኡስ ዓንቀፅ ፊደል "ሀ" ዝተመልከተ ከምዘሎ ኮይኑ ናይ ውሳነ በዓል ዕዳ ንምፍፃም ፍቓደኛ እንተዘይኮይኑ ቤት ፍርዲ ዝሃቦ ውሳነ ንምፍፃም ባዓል ዕዳ ፍቓደኛ ክሳብ ዝኸውን ክሳብ ሽዱሽተ ወርሒ ዝበፅሕ ጊዜ ክእሰር ክእዘዝ ይኽእል።

ሐ. ኣብ'ዚ ንኡስ ዓንቀፅ ፊደል "ለ" ብዝተደንገገ መሰረት እስራት ተወሲንዎ

ይግባኝ ማቅረቢያ ጊዜ ወደ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያቀርባል።

ሀ. የወረዳ ፍርድ ቤት የማህበራዊ ፍርድ ቤት ውሳኔ በከፊል ወይም በሙሉ ካሻሻለው ወይም ከለወጠው ወረዳው ወደ ሚገኝበት ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማለት ይችላል። የማህበራዊ ፍርድ ቤት ስልጣን በሆኑ ጉዳዮች ላይ ከዚህ በላይ የይግባኝ እርከን አይኖርም ሆኖም ግን ጉዳዩ በሰበር ችሎት ሊታይ ይችላል።

ለ. በማህበራዊ ፍርድ ቤት የተሰጠ ውሳኔ በወረዳ ፍርድ ቤት ሲፀድቅ ይግባኝ የሌለው የመጨረሻ ይሆናል።

አንቀፅ 31

ውሳኔ አፈፃፀም

1. በማህበራዊ ፍርድ ቤት የተሰጠ ውሳኔ በይግባኝ ካልታገደ በስተቀር ውሳኔ ከተሰጠበት ጊዜ ጀምሮ በሰላሳ ቀናት ውስጥ ተፈፃሚ ይሆናል።
2. ፍርድ ቤቱ የሰጠው ውሳኔ ራሱ ሊያስፈፅም ወይም አግባብነት ባለው ሌላ የማህበራዊ ፍርድ ቤት እንዲፈፀም ሊወክል ይችላል።
3. ፍርድ ቤቱ የሚወስነው ቅጣት ለመንግስት ገቢ ይሆናል።

ሀ. ማንኛውም ሰው ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ የመፈፀም አቅም እያለው ለመፈፀም ፍቃደኛ ሳይሆን ሲቀር ፍርድ ቤቱ የሰውየውን ንብረት በሐራጅ ተሸጦ ፍርድ እንዲፈፀም ማዘዝ ይችላል።

ለ. በዚህ ንኡስ አንቀፅ ፊደል "ሀ" የተመለከተው እንዳለ ሆኖ የፍርድ ባለዕዳው ውሳኔውን ለማስፈፀም አቅም እያለው ለመፈፀም እምቢተኛ ሲሆን ባለዕዳው ፈቃደኛ እስኪሆን ድረስ ስድስት ወር ለሚደርስ ጊዜ እንዲታሰር ፍርድ ቤቱ ሊያዝ ይችላል።

ሐ. በዚህ ንኡስ አንቀፅ ፊደል "ለ" በተደነገገው መሰረት በእስራት

ፈፂሙ ዝወፀ ሰብ እስራት ምፍፃሙ ካብ ዕዳ ነፃ ኣይገብርን።

መ. ናይ ወሳነ በዓል ዕዳ ነቲ ፍርዲ ንምፍፃም ፍቓደኛ እንተኾይኑን እንተፈፂሙዎ ዝተወሰነሉ ናይ እሰራት ጊዜ ሽዑ ንሽዑ ይቋረፅ።

4. ቤት ፍርዲ ዝሃቦ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ተቐፃዒ ብዓቐሚ ምንኣስ ምኽንያት ክኸፍል ዘይኽእል ምዃኑ ቤት ፍርዲ እንተኣሚኑሉ እቲ መቕፃዕቲ ናብ ማሕበራዊ ዕዮ ክልወጠሉ ይኽእል።
5. ናይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ውሳነ ንምፃፍም ዝማሓለለፉ ትእዛዛት ብምሊሻ ወይ ብፖሊስ ይፍፀም።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 32 ኪሳራ

ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንዝቐርብ ዋኒን ሕድ ሕድ ተኸራኻራይ ወገን ናይ ባዕሉ ወፃኢ ይኽእል። ኮይኑ ግና ከሳሳይ ዘቕርቦ ክሲ ኮነ ኢሉ ተኸሳሳይ ንምጉልእላእ ምዃኑ ቤት ፍርዲ እንተኣሚኑሉ ንተኸሳሲ ክሳብ ሚኢቲ ብር ዝበፅሕ ኪሳራ ክቕርፀሉ ይኽእል።

ዓንቀፅ 33

መጋባእያ ቦታ ምድላው

1. ጣቢያ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚት ኣብ ጣብያኡ ዘሎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ መጋባእያታት ናይ ምስራሕን ምምዕርራይን ሓላፊነት ኣለዎ።
2. ወረዳ ስራሕ ፈፃሚት ኣብቲ ወረድኡ ዝርከቡ ጣቢያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ መጋባእያ ኽሰርሐሎም የተሓሓባብርን ይከታተልን።

ዓንቀፅ 34 ተፀዋዕነት

ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ብዛዕባ ዝፈፀምዎም ተግባራትን ዘጓነፎም ፀገማትን ኣመልኪቶም ንዝመረፆም ጣቢያ ቤት ምኽርን ንብልዕሊኦም ዘሎ ወረዳ ቤት ፍርድን ፀብፃብ የቕርብ።

እንዲቀጣ የተወሰነበት ሰው እሰራቱን መፈፀሙ ከዕዳው ነፃ አያደርገውም።

መ. የውሳኔ ባለዕዳው ፍርዱን ለመፀም ፈቃደኛ ከሆነ ከፈፀመው የተወሰነበት እስራት ጊዜ ውዲያውኑ ይቋረጣል።

4. ማህበራዊ ፍርድ ቤቱ የተወሰነው የገንዘብ ቅጣት በተቀጪው አቅም ማነስ ምክንያት ሊተገበረው ያልቻለ መሆኑን ፍርድ ቤቱ ካመነበት ቅጣቱን ወደ ማህበራዊ ስራ ሊለውጥለት ይችላል።
5. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ውሳኔ ለማሰፈፀም የሚተላለፍ ትእዛዝ በሚሊሻ ወይም በፖሊስ ይፈፀማል።

ክፍል አምስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 32 ኪሳራ

ወደ ማህበራዊ ማሕበራዊ ቤት የሚቀርብ ጉዳይ እያንደንዱ ተከራካሪ የራሱን ወጪ ይሸፍናል። ሆኖም ግን ከሳሽ ያቀረበው ክስ ሆን ብሎ ተከሳሽን ለማጉላላት መሆኑን የማህበራዊ ፍርድ ቤቱ ካመነ ለተከሳሹ እስከ አንድ መቶ ብር የሚደርስ ኪሳራ ሊቆረጥለት ይችላል።

አንቀፅ 33

ለችሎት የሚሆን ቦታ ማዘጋጀት

1. የቀበሌው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት የችሎት ቦታ የመስራትና የማደራጀት ሓላፊነት አለው።
2. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የቀበሌ ማህበራዊ ፍርድ ቤት የችሎት ቦታ እንዲሰራላቸው ያስተባብራል፣ ይከታተል።

አንቀፅ 34 ተፀዋዕነት

የማህበራዊ ፍርድ ቤቶች ስለሚያከናውንዋቸው ተግባራትና ስለሚያጋጥምዋቸው ችግሮች አስመልክተው ለመረጣቸው የቀበሌ ምክር ቤትና ለወረዳ ፍርድ ቤት ሪፖርት ያቀርባሉ።

ዓንቀፅ 35 ስልጠና

ላዕላዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ ከከም አድላይነቱ ምስ ቢሮ ፍትሒ ብምትሕብባር ይኹን ንበይኑ ሞያዊ ዓቕምን ክእለትን ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንምትልባት ስልጠናን ትምህርታዊ ሰሚናርን ከምኡውን ንስርሖም ዘድሊ ማንዋል፣ መፅሄትን ካልኦት መብርሂታት እናዳለወ ይልእኽ።

ዓንቀፅ 36

ንዳያኑ ዝውሃብ ክፍሊት

1. ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ መጋባኣያ ንዝዋዓልዎ ካብ እቶት እቲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንሓደ ሰብ ንማዓልቲ ብር 10/ዓሰርተ/ ይኽፍሎ።
2. እዚ መጠን ገንዘብ ዝመሓየሸሉ ኩነታት እንተሃልዩ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ክልል እናረኣየን እናተኸታተለን ከመሓየሾ ይኽእል።
3. ንማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዘገልግሉ ናውቲ ካብ እቶት እቲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ወፃኢ ብምግባር ክሽፍን ይግበር።
4. ኣብ ዓንቀፅ 36 ንዝግበሩ ወፃእታት ብኣካቢ ዳይና ማህበራዊ ፍርድ ቤት ሕቶ እናቐረበ ብጣቢያ መማሓደሪ ንኽፍፀም ይግበር።
5. እቶት ማህበራዊ ፍርድ ቤት ኣብ ዓንቀፅ 36 ዝተጠቐሱ ክፍሊታት ምስፈፀመ ዝተረፎ ገንዘብ እንተሃልዩ ስራሕ ፈፃሚ ጣቢያ ኣብቲ ጣብያ ንካልኦት ስራሕቲ ልምዓት ንኽውዕል ይገብር።

አንቀፅ 35 ስልጠና

የትግራይ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት እንደ አስፈላጊነቱ ከክልሉ ፍትህ ቢሮ ጋር በመተባበር ይሁን ለብቻው የማህበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ሙያዊ ብቃትና አቅም ለማሳደግ ስልጠናና ትምህርታዊ ሰሚናር ያዘጋጃል፣ እንዲሁም ለስራቸው አስፈላጊ የሆኑት ማንዋሎች፣ ማብራሪያዎች መፅሄቶች እያዘጋጀ ያሰራጫል።

አንቀፅ 36

ለዳኞች የሚሰጥ ክፍያ

1. የማህበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች በችሎት ለዋሉበት ከማህበራዊ ፍርድ ቤት ገቢ ለአንድ ሰው በቀን ብር 10 /አስር/ ብር ይከፈለዋል።
2. ይህንን መጠን ገንዘብ ለማስተካከል ካስፈለገ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሁኔታውን እየተከታተለና እየገመገመ ሊያሻሽለው ይችላል።
3. ለማህበራዊ ፍርድ ቤት የሚያገለግል የፅሕፈት መሳሪያዎች ይሁን ሌሎች አስፈላጊ ንብረቶች ከማህበራዊ ፍርድ ቤት ገቢ ወጪ ተደርጎ እንዲሸፈን ይደረጋል።
4. በአንቀፅ 36 የሚደረጉ ወጪዎችና ክፍያዎች በማህበራዊ ፍርድ ቤት ሰብሳቢ ዳኛ ባቀረበው ጥያቄ መሰረት በቀበሌው አስተዳደሪ አማካኝነት የሚፈፀም ይሆናል።
5. ከማህበራዊ ፍርድ ቤት የተገኘ ገቢ አንቀፅ 36 በተጠቀሱት ርእሶች መሰረት ክፍያ ከተፈፀመ በኃላ የሚቀረው ገንዘብ የቀበሌው ስራ አስፈፃሚ በቀበሌው ውስጥ ለሌሎች ልማት ስራዎች እንዲውል ያደርጋል።

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

መተሓዳደሪ ደንቢ ዳያኑን ሬጅስትራራትን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 1/1997

ደንቢ ቁፅሪ 1/1997

መተሓዳደሪ ደንቢ ዳያኑን ሬጅስትራራትን ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 1/1997

አብ ዝተፈላለዩ ብርክታት አብያተ ፍርዲ ዝርከቡ ዳያኑን ሬጅስትራራትን ክሳብ ሐዚ ዝመሓደሩሉ መተሓዳደሪ ደንቢ ስለዘይነበረ ናይ ዳያኑን ሬጅስትራራትን መሰልን ግቡእን ብዝግባእ አብ ተግባር ምውዓል ስለዘይተኽአለ ነዚ ዝምልስ ደንቢ ምውፃእ አድላዪ ብምኻኑ ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ መቋቋሚ አዋጅ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ቁፅሪ 87/97 አንቀፅ 16 ክልል ዳያኑ ምም/ጉባኤ እዚ ዝስዕብ ደንቢ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ መተሓዳደሪ ደንቢ ዳያኑን ሬጅስትራራትን ብሂራዊ ክልል ትግራይ ደንቢ ቁፅሪ 1/1997 ተባሂሉ ክፅዋዕ ይካኣል።

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

አብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. ዳይና፡- ማለት ብመሰረት ሕጊ ንዳኝነት ዘብቅዑ መመዘንታት አማሊኡ ዝተሸመን አብ ብሂራዊ ክልል ትግራይ አብ ዝርከባ አብያተ ፍርዲ ተመዲቡ ዝሰርሕ ዘሎ ዳይና ማለት እዩ።
2. ሬጅስትራር፡- ማለት ናይ ሬጅስትራር ስራሕቲ ክሰርሕ ዝተሾመ ሰብ ማለት እዩ።
3. ጉባኤ፡- ማለት ናይ ክልል ትግራይ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ማለት እዩ።
4. አካቢ ጉባኤ፡-ማለት ፕሬዝዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ብሂራዊ ክልል ትግራይ ማለት እዩ።
5. አብያተ ፍርዲ፡- ማለት ላዕለዋይ ፣ማእኸላይ፣ወረዳ አብያተ ፍርዲ ክልል ትግራይ እዩ።
6. ቤ/ፅሕፈት፡ ማለት ቤት ፅሕፈት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ እዩ።
7. ኮሚቴ፡- ማለት በቲ ጉባኤ ተጣይሹ እቲ ጉባኤ ዝሃቦ ሓላፍነት መሰረት ናይ ውሳነ ሓሳብ ነቲ ጉባኤ ዘቕርብ አካል እዩ።
8. ቤት ምኽሪ ማለት፡ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ እዩ።

ዓንቀፅ 3 አፈፃፅማ ወሰን

ካብ ክልል እስካብ ወረዳ አብ ስሩፅ አብያተ ፍርዲ ተሸይሞም ንዝሰርሑ ዳያኑ ሬጅስትራራት ተፈፃምነት ይህልዎ።

ክፍሊ ክልተ

አመላምላ፣አሸያይማን አመዳድባ ዳያኑን ሬጅስትራራትን

ዓንቀፅ 4 - አመላምላ፣አሸያይማን

1. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኾይኑ ንኽገልግል ዝደሊ፡ በቲ ጉባኤ ዝተዳለወ መመልከቲ ቅጥዒ መሊኡ ናብ አካቢ እቲ ጉባኤ የቕርብ።
2. መመልከቲ ዝቐረበሉ አካቢ እቲ ጉባኤ ድማ ብቑዓት እዮም ዝበሎም መመልከቲ መልሚሉ አፃርዩን ናብቲ ጉባኤ የቅርብ።
3. እቲ ጉባኤ ድማ መመልከቲ ኣብ ኣዋጅ 87/97 ዝተገለፁ መመዘኒታት ዘማልአ ምኻኑ ድሕሪ ምርግጋፅ፣ እንተኣሚኑሉን ምስ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንሹመት ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ።

ዓንቀፅ 5 - ምፍላጥ ምደባ

1. ዝኾነ ሹመት ዝፀድቀሉ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዝተመደበሉ ናይ ስራሕ ቦታን ብርክን ተገሊፁ በቲ አካቢ ጉባኤ ዝተፈረመሉ ደብዳቤ ክበፅሕ ይግበር።
2. ናይ ምደባ ደብዳቤ ዝሕዞም ነጥብታት
   ሀ. ናይ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ሙሉእ ሽም ምስ አቦ ሓጎ
   ለ. ምደባ ዝተገበረሉ ዕለት
   ሐ. ዝተመደበሉ ናይ ስራሕ ብርኪን ቦታን
   መ. ዝኽፈሎ ወርሓዊ መሃያ

ዓንቀፅ 6- ተፀዋዕነት ዳያኑን ሬጅስትራርን

1. ዳያኑ ወይ ሬጅስትራራት እንትርፊ ብሕጊ ብዝኾነ ፅዕንቶ ከይተመርሑ ስራሕቲ ዳይነቶም ይኹን ናይ ሬጅስትራር ስራሕቶም ብሙሉእ ነፃነት ይፍፅሙ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/1/ ዝተመልከተን አብ ካልኦት ሕግታት ዘሎ ሕልው ኾይኑ ነዚ ደንቢ አፈፃፅማ ብዝምልከት ግና አብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከቡ ዳያኑን ሬጅስትራትን ተፀዋዕነቶም ንጉባኤ ይኸውን።

ክፍሊ ሰለስተ
አብ ስራሕ ምርካብን አወሃህባ ፈቓድን

ዓንቀፅ 7- ናይ ስራሕ መዓልትን ሰዓትን

1. ብመንግስቲ ዝወፀ ናይ ስራሕ መዓልትን ሰዓትን ንአብያተ ፍርዲ እውን ተፈፃምነት ይህልዎ። ምስቲ ናይ አብያተ ፍርዲ ናይ ስራሕ ባህሪ ተወሳኺ ናይ ስራሕ መዓልትታት ክህልው ይኽእሉ እዮም። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይፍፀም።
2. ናይ ስራሕ ሰዓትን መዓልትን ብኹሉ ዳይናን ሬጅስትራርን ክኽበር አለዎ።
3. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብዝኾነ ምኽንያት ካብቲ ዝተቐመጠ መደበኛ ናይ ስራሕ ሰዓት ዘንጊዑ ዝአቱ ወይ ድማ ቅድም ኢሉ ዝወፅእ ወይ ድማ ካብ ስራሕ ዝተርፍ እንተኾይኑ ንቀረባ ሓላፊኡ ከፍልጥን ከፍቅድን ይግባእ።

ዓንቀፅ 8- ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. አብ ዝኾነ ብርኪ ዝተመደበ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ቅድሚት መሃይኡ ዝኽፈሎ ናይ ክልተ ወርሒ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ይረክብ።
2. ናይ ዓመት ዕረፍቲ አብያተ ፍርዲ አብ ዝዕፀወሉ እዋን ኾይኑ ንሱ እውን ካብ ሓምለ 7 ክሳብ መስከረም 7 እዩ።
3. ፍሉይ ኹነታት እንተጋጥም ወይ ድማ ንስራሕ ብጣዕሚ አድላይ ኾይኑ እንትርከብ ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዕረፍቲ ኣቋሪፁ አብ ስራሕ ንክርከብ ናይቲ ጉባኤ አካቢ ክእዝዝ ይኽእል እዩ። ኾይኑ ግና እቲ ብሰንኪ እዚ ዘይተጠቀመሉ ናይ ዕረፍቲ እዋን ብገንዘብ ወይ ብመዓልታዊ ዕረፍቲ ይከሓሓሰሉ።

ዓንቀፅ 9- ፍቓድ ሕማም

1. ዝኾነ ዳይና ሬጅስትራር እንተሓሚሙ ናይ ሕማም ፍቓድ ናይ ምርካብ መሰል አለዎ።
2. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብተኸታታሊ ንሰለስተ መዓልቲ ብሕማም ምኽንያት ካብ ስራሕ እንተተሪፉ ምሕማሙ ዘረጋግፀ ናይ ሓኪም መረዳእታ ከቕርብ አለዎ።

3. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብሰንኪ ሕማም ስራሕ ምስራሕ እንተዘይክኢሉ ንሰለስተ ወርሒ ምስ ሙሉእ መሃያ ፣ ንዝቐፀሉ ሰለስተ ወርሒ ድማ ምስ ፍርቂ መሃያን ንክልተ ወርሒ ብዘይ መሃያ ፍቓድ ይረክብ።
4. በዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 ዝተመልከተ ፍቓድ ሕማሙ ካብ ዝጀመሮ ናይ መጀመርታ መዓልቲ ጀሚሩ አብዘለው ዓሰርተ ክልተ አዋርሕ ውሽጢ ብተኸታታሊ ወይ አብ ዝተፈላለዩ እዋናት እንተወሰደ እውን ካብ ሸሞንተ አዋርሕ ውሽጢ ብተኸታታሊ ወይ አብ ዝተፈላለዩ እዋናት እንተወሰደ እውን ካብ ሸሞንተ አዋርሕ ክበልፅ የብሉን።
5. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብሕማም ካብ ሰለስተ መዓልቲ ንታሕቲ ብዘይ ናይ ሓኪም ፍቓድ ናይ ቀረባ ሓላፊኡ ኣፍሊጡ ክተርፍ ይኽእል። ይኹን እምበር ብሰንኪ ሕማም ብዘይ ፍቓድ አብ ዓመት ውሽጢ ዝተረፈሉ መዓልቲ ተደሚሩ ካብ ሽዱሽተ መዓልቲ እንተበሊፁ ካብ ሽዱሽተ መዓልቲ ንላዕሊ ዘሎ መዓልቲ ተሓሲቡ ካብ መሃያ ይቕነስ።

ዓንቀፅ 10- ፍቓድ ወሊድ

ዝኮነት ጓል ኣንስተይቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ፣

1. ምስ ጥንሲ ብዝተተሓሓዘ ምርመራ ብምግባር መሃያ ዝክፈሎ ፍቃድ ትረክብ ። ብዛዕባ ምርመራአ ድማ ናይ ሓኪም መረዳእታ ክተቕርብ ኣለዋ።
2. ቅድሚ ምውላዳ ሓኪም ዕረፍቲ ክትገብረ እንተኣዚዙ መሃያ ዝክፈሎ ዕረፍቲ ትረክብ።
3. ከምኡ እውን ቅድሚ ወሊድ ናይ 30 ፣ ድሕሪ ወሊድ ናይ 60 ተከታታሊ ማዓልቲ ዕረፍቲ ምስ መሃያኣ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዋ።
4. እታ ሰራሕተኛ ዝወሰደቶ ፍቓድ ቅድመ ወሊድ ክውዳእ ከሎ እንተዘይ ወሊዳ ክሳዕ ትወልደሉ ዘሎ ናይ ስራሕ መዓልትታት ዕረፍቲ ካብቲ በጀት ዓመት ዘለዋ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ወይ ዘይብላ እንኾይኑ ካብ ዝቅፅል በጀት ዓመት ዘለዋ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ፍቃድ ይትካእ።

ዓንቐፅ 11- ፍቓድ ሓዘን

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዓልቲ ገዝኡ ፣ ውላዱ፣ ወለዱ ወይ ድማ ክሳብ ካለኣይ ዝቆፀረ ናይ ስጋ ወይ ሓዳር ዘመድ እንተሞይትዎ መሃያ ዝኽፈሎም ናይ ሰለስተ መዓልቲ ፍቓድ ሓዘን ይረክብ።
2. ኣብ እዚ ይ ዓንቐፅ ንኡስ ዓንቐፅ 1 ካብ ዝተጠቐሱ ወፃኢ ናይ ቀረባ ዘመድ መሓዛ እንተሞይትዎ መሃያ ዝክፈሎ ናይ ሓደ ስራሕ ማዓልቲ ፍቓድ ይረክብ፤ ኮይኑ ግና በዚ ምክንያት ዝዋሃብ ፍቓድ ሓዘን ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ካብ ሽድሽተ መዓልቲ ክበልፅ የብሉም።
3. ኣብ 1 ን 2 ን ዝተገለፀ ናይ ሓዘን ፍቓድ ንመጓዓዓዝያ ዝወስዶ እዋን ኣይሓውስን።

ዓንቐፅ 12 - ፍቓድ መርዓ

ኣብ እዋን መርዓ ናይ ሓሙሽተ ስራሕ መዓልቲ ፍቓድ ይረክብ። እዙይ እቲ መርዓ ዝግበረሉ ቦታ ካብቲ ተመርዓውቲ ዝስርሕሉ ቦታ ወፃኢ እንተኾይኑ ንመጓዓዓዝያ ዝጠፍእ እዋን ኣይሓውስን።

ዓንቐፅ 13- ፍሉይ ፍቓድ

ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዞም ዝስዕቡ ምክንያታት ምስ መሃያኡ ፍሉይ ፍቓድ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

1. ንዝከታተሎ ትምህርቲ ንክመሃር ዝወስደሉ እዋን ከምኡ ውን ንዝፍተኖ ፈተና ክሳብ ዝውድእ ፍቓድ ይረክብ።
2. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ዓዲ ውሽጢ ይኹን ካብ ዓዲ ወፃኢ ዕድል ትምህርቲ ብውልቁ እንትረክብ ንጉባኤ ብፅሑፍ ፍቓድ ይሓትት፤ እቱ ጉባኤ ድማ እንተኣሚኑሉ ይፈቅድ።

ዓንቐፅ 14- ብዘይፍቓድ ብዛዕባ ካብ ስርሕ ምተራፍ

1. ብዘይ ፍቓድ ካብ ስርሑ ዝተረፈ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዚ ደንቢ ዝተቐመጠ ናይ ድስፒሊን

ስጉምቲ ከምዘለዎ ኮይኑ ናይ ዝተረፈሉ መዓልቲ መሃያ እቲ ሓላፊ ከይኽፈሎ ይገብር።

2. ካብ ስራሕ ዝተረፈ ዳይና ወይ ድማ ሬጅስትራር ካብ ስራሕ ዝተርፈሉ ብቑዕ ምኽንያት ወይድማ ብቑዕ መረዳእታ እተኣቕረቡ እቲ ዘይተከፈሎ መሃያ ንክምለሰሉ ናይ ቐረባ ሓላፊኡ ይውስን።

ዓንቐፅ 15- ኣተሓታትታ ፍቓድ

ዝኾነ ዳይና ይኹን ሬጅስትራር ብፅሑፍ ክሓትት ዘይኽእሎ ብቑዕ ምኽንያት ዘለዎ እንተዘይኾይኑ ናይ ፍቓድ ሕቶ ብፅሑፍ ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 16- ካሊእ ስራሕ ምስራሕ ዝኽልከለሉ ኩነታት

1. ዝኾነ ዳይና ይኹን ሬጅስትራር ነቲ ቤት ፍርዲ ዝህቦ ግልጋሎት ዘጉድል ወይ ብዝኾነ መንገዲ ምስ ዝተመደቦ ስራሕ ዝፃረር ወይ ከም መጠን ዳይና ምስኡ ዘይጠዓዓም ዝኾነ ካሊእ ስራሕ ክሰርሕ የብሉን ። ዝርዝር ብመምርሒ ይውሰን።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዘሎ ድንጋገ ከምዘሎ ኾይኑ ዝኾነ ዳይና ወይ ድማ ሬጅስትራር ንቤት ፅሕፈት ብምፍላጥ ኣብ ትርፊ ሰዓቱ ዝኾነ ይኹን ካሊእ ስራሕ ክሰርሕ ይኽእል እዩ።

ዓንቐፅ 17- ግልጋሎት ሕክምና

1. ዳይና ወይ ሬጅስትራር መንግስታዊ ናይ ሕክምና ትካላት ንዝህብኦ ዝኾነ ግልጋሎት ሕክምና ብነፃ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
2. ዳይና ወይ ድማ ሬጅስትራር በዓልቲ ገዝኡ ፣ ወይ በዓልቲ ገዝኣ ትሕቲ ዕድመ ንዝኾነ ውላዱ ኣብ መንግስታዊ ናይ ሕክምና ትካላት ብፍርቂ ዋጋ ናይ ምሕካም መሰል ኣለዎም።
3. ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይፍፀም።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ናይ ስራሕ ኸባቢ ድሕንነትን ጥዕናን

ዓንቐፅ 18 - ኣብ ስራሕ ንዝበፅሕ ጉድኣት

1. ኣብ ስራሕ ንክበፅሕ ጉድኣት ትርጉም ብዝምልከት ኣብ መስርሕን ሰራሕተኛን ሕጊ ዝተውሃቦ ትርጉም ኣብዚ እውን ተፈፃምነት ይህልዎ።
2. ኣብዚ ዓንቐፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ዝተመልከተ እንተሃለወ እውን ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኾነ ኢሉ ብፍላይ ብቤት ፅሕፈት ኣቐዲሙ ዝተሓበረሉ ንድሕንነት መሐለዊ መምርሕታት እንተጥሒሱ ፣ ወይ ድማ ብመስተ ወይ ብዕፅ ኣካሉ ኾነ እእምርኡ ክቆፃፀሮ ኣብ ዘይኽእለሉ ኩነታት ሰኺሩ ኣብ ስራሕ ብምርካቡ ዝበፅሖ ጉድኣት ብስራሕ ምክንያት ጉድኣት ከምዝበፅሖ ኣይቑፀርን።

ዓንቀፅ 19- ንሓደጋ መከላከሊ ስጉምትታት

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ሓደጋ ከምፅኡ ዝኽእሉ ምክንያታት ንምቕናስ ነቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ሓበሬታ ክህብ ኣለዎ፣ መከላኸሊ ስጉምትታት ክወስድ ኣለዎ።
2. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብቤት ፅሕፈት ዝወሃቦ ሓበሬታ ተቐቢሉ ክትግብር ኣለዎ። ሓደጋ ክበፅሑ ይኽእሉ እዮም ኢሉ ዝግምቶም ኩነታት እንተሃሊዮም እውን ቀልጢፉ ንቤት ፅሕፈት ክፍልጥ ኣለዎ።

ዓንቐፅ 20- ብስራሕ ንዝመፅኡ ጉድኣት ምክንያት ዝወሃብ ፍቓድ ሕክምና

1. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ዝበፅሖ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዘድልዩ ናይ ሕክምና ወፃኢ እቲ ቤት ፅሕፈት ይሸፍኖ።
2. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት ዝበፅሖ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ድሒኑ ናብ ስርሑ ክሳብ ዝምለስ ወይ በቲ ጉድኣት ምኽንያት ብዘላቕነት ክሰርሕ ዘይክእል ምዃኑ ብናይ ሓኪም መረዳእታ ክሳብ ዝረጋገፅ ፍቓድ ሕክምና ምስ ሙሉእ መሃይኡ ይኽፈሎ። ኮይኑ ግና ዝወሃቦ ፍቓድ ሕክምና ካብ ሓደ ዓመት ኣይበልፅን።
3. ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ካብቲ ዝበፅሖ ጉድኣት ዲሒኑ ናብ ስራሕ ክምለስ ዘይኽእል ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዚ ደንቢ ዓንቐፅ 20 ዝተቐመጠ ጥቅማ ጥቅሚ ይረክብ።

4. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ሕክምና ብኣግባቡ ብዘይምክትታሉ ወይ ድማ ትእዛዝ ሓኪም ብዘይምኽባሩ ሕክምንኡ እነተንቲትዎ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ን 2 ዝወሃቦ ፍቓድ ሕክምና ይቋረፅ።

ዓንቀፅ 21- ብዛዕባ ክፍሊት ጉድኣት፣ጡሮታን ካሕሳን

1. ብስራሕ ምኽንያት ዝመፀ ጉድኣት ብዘላቕነት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ናይ ምስራሕ ዓቅሙ ዝሰኣነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ጡሮታ ሕጊ ዝተቐመጠ መሰል ይህልዎ።
2. በቲ ጉድኣት ምኽንያት እንተሞይቱ ድማ ተተካእቲ ናይ ጡሮታ ኣባል ብናይ ጡሮታ ሕጊ መሰረት ይኽፈሎም።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ን 2 ዝወሃብ ክፍሊት ካብ ግብሪ ነፃ ይኸውን ከምኡ እውን ብዕዳ ክተሓዝ ወይ ድማ ብምክእኣል ክንክይ ኣይኽእልን።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ምቑራፅ ግልጋሎት

ዓንቀፅ 22- ጡረታ

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 50/49 ኣንቀፅ 12 ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት ናይ ጥሮታ ዕድሚኡ እንተኣኺሉ ናይቲ ጉባኤ ኣካቢ ቅድም ሰለስተ ወርሒ ብፅሑፍ ክፍልጦ ኣለዎ።
2. ዝኾነ ዳይና ኣብ እዋን ጡረታ ዝረኸቦ ዝግባእ ጥቅምን መሰልን ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛ መንግስቲ ይፍፀም።

ዓንቀፅ 23 ብድልየት ስራሕ ግልጋሎት ምቑራፅ

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ስርሑ ክለቅቕ እንተደሊ ዝህቦም መጠንቀቕታ ናብ ኣካቢ እቲ ጉባኤ ይኸውን።
2. መጠንቀቕታ ዝቐረበሉ ኣካቢ ጉባኤ ናብ ጉባኤ ብምቕራብ የወሰን።
3. ስርሑ ብድሌቱ ክቋርፅ ዝሓተተ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ስራሕ ስንብት ወረቐት ድሕሪ ናይ ጉባኤ ውሳነ ይወሃቦ።

ዓንቀፅ 24- ብሕማም ምኽንያት ዝግበር ግልጋሎት ምቁራፅ

1. ብዛዕባ ፍቓድ ሕማም ኣብዚ ደንቢ ዝተቐመጠ ሕልው ኾይኑ ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብስንኪ እቲ ዝበፅሖ ሕማም ናይ ዳይነት ወይ ሬጅስትራር ስራሕቱ ብኣግባቡ ክፍፅም ኣይክእልን ተባሂሉ በቲ ጉባኤ እንተእመነሉ ወይ ድማ ብናይ ሓኪም መረዳእታ እንተረጋገፀ ስራሑቱ ክቋርፅ ይግበር።
2. እቲ ጉባኤ ቅድሚ ምውሳኑ ይሕግዘኒ እዩ ዝበሎ ኣድላይ ሰነዳት ክርእን ሞያዊ ሪኢቶታት ክቕበል ይክእል።

ዓንቀፅ 25 - ብምክንያት ሞት ዝግበር ግልጋሎት ምቑራፅ

ኣግባብ ዘለዎ ናይ ጡረታ ሕጊ ዝተደነገጉ ከምዘሎ ኾይኑ ብምክንያት ሞት ግልጋሎቱ ዘቋረፀ ዳይና ወይ ረጅስትራር ብህይወት እናሃለወ ነቲ ቤት ፅሕፈት ብፅሑፍ ዘፍለጦም/ዘፍለጣ/ ብዓልቲ ሓዳሩ/ብዓል ሓዳራ/ ወይ ኣብ ትሕቲኡ ዝሓደሩ /ዝመሓደራ/ ዝነበሩ ቤተሰቡ/ባ ናይ ሰለስተ ወርሒ መሃይኡ ወይ መሃያእ ይኽፈል።

ዓንቀፅ 26- ብምኽንያት ምንኣስ ዓቕሚ ዝግበር ግልጋሎት ምቁራፅ

1. ዳይና ወይ ረጅስትራር ዓቅሙ ንክዓቢ ኣድላይቲ ስጉምቲ ድሕሪ ምውሳዶም ምምሕያሽ ከየረአየ ተሪፉ ርኢዩ ዝኾነ ናይ ስራሕ ክእለትን ቅልጥፍናን ዝንእሶ ምኺኑ በቲ ጉባኤ እንተተኣሚኑሉ ግለጋሎት ስርሑ ከቋርፅ ይግበር።
2. ዝርዝሩ ብመምሪሒ ይውስን።

ዓንቀፅ 27- ብምኽንያት ጉድለት ስነ ምግባር ግልጋሎት ምቁራፅ

ዝኾነ ዳይና ወይ ረጅስትራር በዚ ደንቢ ዝተደንገገ ናይ ድስፒሊን ስነምግባር ጉድለታት

ብምጥሓሱ ምኽንያት ካብ ስራሕ ክሰናበት ኣለዎ ኢሊ ጉባኤ እንትውስን ካብ ስራሕ ይእገድ።

ዓንቀፅ 28- ብምኽንያት ገበን እስራት ግልጋሎት ምቁራፅ

1. ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ 6 ወርሒ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ብገበን እስራት ዝተፈረዶ ዳይና ወይ ረጅስትራር መጠንቐቅታ እንተይኣድለየ ካብ ስራሕ ይሰናበት።
2. ልዕል ኢሉ እተገለፀ ከምዘሎ ኾይኑ እቲ ዳይና ወይ ረጅስትራር ዝነበሮ ስራሕ ንጥፈት ፣ ስነምግባሩ ዝፈፀመ ገበን ክብደት ኩነት ኣፈፃፅማ ከምኡ እውን ይግበኣኒ ዝሓተተ ምኺኑ ድሕሪ ምርኣይ ጉባኤ ናብ ስራሕ ንክምለስ ምግባር ይክእል እዩ።

ዓንቐፅ 29- ተፈፃምነት ውሳነታት ግልጋሎት ምቁራፅ

ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ዳይና ወይ ረጅስትራር ጉባኤ በዚ ደንቢ ኣንቀፅ 26፣ 27፣28፣ መሰረት ዝተዋሃቡ ውሳነታት ተፈፃምነት ዝህለዎ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ እንተፀድቅ ጥራሕ እዩ።

ዓንቐፅ 30- ኣዋሃህባ ስንብት መልቀቒ ወረቀት

1. ኣብዚ ደንቢ ብዝተዘርዘሩ ምኽንያታት ግልጋሎት ስርሑ ከቛርፅ ዝተገበረ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ካብ ስራሕ ዝተሰናበተ ንምኺኑ ዝገልፅ ደብዳቤ ክበፅሕ ይግበር።
2. እቲ ናይ ስንብት ወረቀት እቲ ዳይና ግለጋሎት ስርሑ ዘቋረፀሉ ምኽንያት ካብ መዓዝ ጀሚሩ ከምዝኮነ ዝገልፅ ይኸውን።
3. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብስሩፅ ኣገባብ ስረሑ እንተለቒቑ ብዛዕባ ኹነታተቱ ዝገልፅ ደብዳቤ ናይ ምረካብ መሰል ኣለዎ።
4. በዚ ዓንቀፅ 3 መሰረት ዝዋሃብ ደብዳቤ
   ሀ. ግልጋሎት ስራሕ ዝጀመረሉን ዝቋረፀሉ እዋን
   ለ. ኣብ ኣገልግሎት ዘመኑ በብእዋን ዝረክቦ ናይ ስራሕ ዕብየትን መሃያን
   ሐ. ግልጋሎት ዘቋረፀሉ ምክንያት ዝገልፅ ይውን።
5. ናይ ስራሕ መልቐቒ ደብዳቤ ምስቲ ዳይና ውልቀ ማሕደር ተተሓሒዙ ይቅመጥ።

ክፍሊ ሽዱሽተ
ስራሕ ብርኪ

ዓንቐፅ 31- ስራሕ ዳይነት

1. ዳይና ዝምደበሉ ናይ ስራሕ ብርክታት
   ሀ. ጀማሪ ዳይና ረዳ ቤት ፍረዲ
   ለ. ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና I
   ሐ. ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና II
   መ. ወረዳ ቤት ፍርድ ዳይና III
   ረ. ወረዳ ቤት ፍርድ ዳይና ፕሬዝዳንት
   ሰ. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ጀማሪ ዳይና
   ሸ. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ዳይና I
   ቀ.ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ዳይና II
   በ. ማእኸላይ ቤት ፍርድ ዳይና III
   ተ. ማእኸላይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና ፕሬዝዳንተ
   ቸ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ጀማሪ ዳይና
   ነ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዳይና I
   ኘ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዳይና II
   አ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዳይና III
2. በብብርኩ ዘሎ ጀማሪ ዳይና ፣ ዳይና I ፣ዳይና II፣ ዳይና III ዝብሃል እንታይ እንታይ ረቖሓ ዘማለአ ምኺኑ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

3. ሬጅስትራራት ዝምደበሉ ናይ ስራሕ ብርክታት
ሀ. ወረዳ ቤት ፍርዲ ሬጅስትራር ብደረጃ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና I
ለ. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሬጅስትራር ብደረጃ ወረዳ ቤት ፍርዲ ፕሬዝዳንት
ሐ. ላዕ/ቤት ፍርዲ ምክ/ሬጅስትራር ብደረጃ ማእከላይ ቤት ፍርዲ ዳይና I
መ. ላዕ/ቤት ፍርዲ ሬጅስትራር ብደረጃ ማእከላይ ቤት ፍርዲ III

ዓንቐፅ 32- ኣመዳድባ ዳያኑ ሬጅስትራርን

ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ዳይነት ስራሕ ብርክታት ዝምደብ ዳይና ሬጅስትራርን
ሀ. ደረጃ ትምህርቲ
ለ. ፍሉይ ስልጠና
ሐ. ስራሕ ልመዲ
መ. ናይ ስራሕ ውፅኢት መሰረት ብምግባር ይኸውን።

ዓንቀፅ 33- ተደላይ ስራሕ ልምድን ክእለትን

1. ኣብ ዓንቐፅ 31 ንዝተገለፀ ናይ ስራሕ ብርኪ ዘድሊ ናይ ስራሕ ልምዲ ፣ ደረጃ ትምህርትን ንብርኩ ዝቅመጥ መበገሲ መሃያ ጉባኤ ፕሮፖዛል ብምውፃእ ናብ ቤት ምክሪ ንውሳነ የቕርብ ።
2. ብጉባኤ ተዳልዩ ንብርኩ ዝቕመጥ መበገሲ መሃያ ፕሮፖዛል ናይታ ሃገር ቁጡጥ ኩነታትን ናይ ምኽፋል ዓቕምን ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ፤

ዓንቐፅ 34 - ውፅኢት ናይ ስራሕ ብርኪ ምምሕያሽ

ኣብ ዓነቐፅ 31 ዝተቐመጠ ናይ ስራሕ ብርክታት ምምሕያሽ ኣድላዩ ኾይኑ ክልል ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ እንተረኺቦምዎም ክማሓየሽ ሓሳብ ንቤት ምክሪ ኣቕሪቡ ብቤት ምኽሪ እንተተማሓይሹ ዳሓር ዝተገበረ ምምሕያሽ ቅድም ክብል ተመዲቦም ኣብ ዝፀንሑ ዳያኑ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቐፅ 35 – መበገሲ መሃያ ዳያኑን ሬጅስትራርን

ዝኾነ ዳያና ወይ ሬጅስትራር ዝተመደብሉ ናይ ስራሕ ብርኪ ብዝተፈቐደ መበገሲ መሃያ ይኽፈሎ።

ዓንቐፅ 36- መበገሲ መሃያ ኣብ እዋን ምደባ

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዝረኽቦ ዝነበረ መሃያ ካብ ዝተመደበሉ ብርኪ ናይ መበገሲ መሃያ ወይ ድማ ካብ ሓዱሽ ወሰኽ ብርኪ ክረክብ ይግብር። ወሰኽ ካብ ዝረኸበ ሓደ ዓመት ንዘይመልኦ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዚ ዓንቐፅ ዝተወሰነ ተግባራዊ ኣይኸውንን።
2. ዝረኽቦ ዝነበረ መሃያ ካብቲ ደረጃ መበገሲ ንላዕሊ ኾይኑ ካብቲ መወዳእታ መሃያ ዝሓለፈን ካብቲ ብርኪ ውሽጢ ዘሎ ወሰኽ መሃያ ምስ ሓዲኡ እውን ዘይስማዕማዕ ኾይኑ እንተተረኺቡ መሃይኡ ቐፂሉ ኣብ ዘሎ ናይ ወሰኽ መሃያ ይኸውን።
3. ዝረኽቦ ዝነበረ መሃያ ነቲ ብርኪ ካብ ዝተወሰነ መወዳእታ መሃያ ማዕረ ወይ ዝለዓለ እንተኾይኑ መሃይኡ ከይተቐየረ ይቅፅል።

ዓንቐፅ 37- ወሰኽ እርከን

1. ወሰኽ መሃያ ዳያኑን ሬጅስትራራትን ብቤት ምኽሪ ብዝውሰን ጊዜ መሰረት ይፍፀም ይኸውን።
2. ዘዕግብ ፣ዝለዓለ ወይ ካብኡ ዝለዓለ ውፅኢት ስራሕ ንዝረኸቡ ዳያኑን ሬጅስትራራትን መጠኑ ዝተፈላለየ ወሰኽ መሃያ ክረክቡ ይገብር።
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ሓሳብ ዘዕግብ ውፅኢት ንዘይኣምፀአ ዳይናን ሬጅስትራርን ኣየፈቅድን።

ዓንቐፅ 38- ውፅኢት ደረጃ ኣብ ምትሓት ወሰክ መሃያ

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብድስፒሊን ሕመቕ ወይ ብስራሕ ውፅኢት ቅድም ክብል ካብ ዝሓዞ ትሕት እንተይሉ ወሰኽ መሃያ ደረጅኡ ትሕት ካብ ዝበለሉ እዋን ጀሚሩ ዝሕሰብ ይኸውን።

ዓንቀፅ 39- ዝተፈላለዩ ኣባላት

1. ዝተፈላለዩ ኣባላት ማለት ንዳኘነት ተዛመድቲ ስራሕቲ ዝክፈል እዩ።
2. ንዳያኑን ሬጅስትራርን ንስራሕ ብርኪ ዘድሊ ተደላይ ናይ ስራሕ ክእለትን ክኽፈሎ መሃያን ካልኦት ጥቅማ ጥቅሚን ኣፅኒዑ ንቤት ምኽሪ ንውሳነ የቅርብ ምስ ፀደቐ ተግባራዊ ይገብር።

ዓንቐፅ 40 - ኣከፋፍላ መሃያ

1. ናይ ዳያኑን ሬጅስትራርን መሃያ ናይቲ ወርሒ መወዳእታ ኣብ ዘሎ መዓልቲ ዝኽፈል ይኸውን።
2. ብዘይካ ናይ ዓመት ዕረፍቲ ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር መሃይኡ ኣቐዲሙ ክኽፈሎ መሰል የብለን።

ዓንቐፅ 41- ንውድድር ዘብቅዑ ረቐሕታት

1. ብርኪ ዕብየት ዝወሃብ ኣብ ዳይነትን ሬጅስትራርን ስራሕቲ ክፍቲ ናይ ስራሕ ብርኪ እንትህልውን ነቲ ስራሕ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ እዩ።
2. ብርኪ ዕብየት ዳይኑን ሬጅስትራርን ብውድድር ይኸውን። ዝርዝር ኣፈፃፅመኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይፍፀም።

ዓንቐፅ 42 - ምደባ ናብ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ብርኪ

ዝኾነ ዳይና ምስቲ ዝሓዞ ብርኪ ተመሳሰሊ ናብ ዝኾነ ናይ ስራሕ ብርኪ እንትምደብ መሃይኡ በቲ ቅድሚኡ ሒዝዎ ዝነበረ ይኸውን።

ዓንቐፅ 43- ብጊዝያዊነት ልዕል ናብ ዝበለ ናይ ስራሕ ብርኪ ምምድብ

ኣብ ተመሳሳሊ ናይ ስራሕ ብርኪ ዝርከብ ዳይና ልዕል ናብ ዝበለ ናይ ስራሕ ብርኪ ብጊዘያዊነት ወይ ድማ ብመተካእታ እንትምደብ መሃይኡ ካብቲ ቅድም ኢሉ ዝነበረ ኣይውስክን።

ዓንቐፅ 44- ካብ ዝተመደበሉ ብርኪ ምትሓት

ሀ. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብዲስፕሊን ጥፍኣት ወይ ድማ ብስራሕ ውፅኢት ትሑት እንተኾይኑ ካብ ስራሕ ብርኪ ንክትሐት ጉባኤ እንትውስን ትሕት ናብ ዝበለ ናይ ስራሕ ብርኪ ወይ ድማ ካብ ዝኾነ መሃያ ብርኪ ክምደብ ይግበር።

ለ. ትሕት ናብ ዝበለ ቤት ፍርዲ ንክምደብ ጉባኤ እንትውስን ግን ብቤት ምኽሪ ክፀድቅ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 45- ኣተዓቓቕና ስራሕቲ ዳይነት

ስራሕቲ ዳይነት ብናይ ውፅኢት ተኮር ምዘና ኣፈፃፅማ ትልሚ ይዕቀን። ዝርዝሩ ብመምረሒ ይውሰን።

ዓንቐፅ 46 - ብዛዕባ ክእለት ምንኣስ

1. ሓደ ዳይና ወይ ረጅስትራር ብክእለት ምንኣስ ካብ ደረጃ ትሕት ክበል ዝክእልን ኢሉ እውን ካብ ስራሕ ዝሰናበት ተወሳኺን ኣድላይ ሞያ መመሓየሺ ሓገዝ ተዋሂቡዎ ከመሓይሽ ኣይክእል ኣብ ዝብል ምርድድእ እንተበፂሑ እዩ።
2. ዳይና ወይ ሬጅስትራር ክእለት ንኢስዎ ዝበሃል መዓዝን ኣብ ከመይ ኹነታት ንዝብል ዝርዝሩ ብመምርሒ ይፍፀም።

ዓንቐፅ 47 - ኣተሓሕዛ ማህደራ ዳያኑ ሬጅስትራርን

ሀ. ሕድሕድ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ቤት ፅሕፈት ብምሽጥር ዝቅመጥ ውልቀ ማህደር ይህልዎ።

ለ. ናይ ሕድሕድ ዳይና ወይ ረጅስትራር ውለቀ ማህደር

1. ናይ ስራሕ መሕተቲ
2. ናይ ሹመትን ቐፃርን
3. ምደባ
4. ትምህርትን ዝተፈላለዩ ስልጠናን መረዳእታ

5. ናይ ስራሕ ምስክር ወረቀት
6. ብርኪ ዕበየት
7. ወሰኽ መሃያ
8. ፍቓድ መሕተትን መፍቐድን
9. ውዕሊት ስራሕ፣ ክስታት ድስፐሊን እንተሃልዩም ካብ ስራሕ ዝተሰናበተሉም ደብዳቤታት ካልኦት ኣገደስቲ ዝበሃሉ መረዳእታን ከከምኹነታቱ እንተተኻኢሉ ኦርጅናል እንተዘይኾይኑ ድማ ቅዳሕ ዝሓዘ ይኸውን።

ዓንቀፅ 48- መረዳእታ ናይ ምትሕሓዝን ምርካብ መሰል

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ውልቐ ማህደሩ ተታሓሒዞም ዝርከቡ መረዳእታታት ናይቲ ጉባኤ ኣካቢ ኣፍቒዱ ናይ ምርኣይ ወይ ድማ ተገልቢጡ ክወሃቦ ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎ።
2. ናይ ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ውልቀ ማህደር ብዘይካ ናይቲ ጉባኤ ማህደር ክሕዝ ሓላፍነት ዝተውሃቦ ሰራሕተኛ ካብ ውሽጢ ቤት ፅሕፈት ይኹን ካብቲ ቤት ፅሕፈት ወፃኢ ዝርከብ ካልኦት ሰባት ወይ ድማ ክፍልታት ናይ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ውልቀ ማህደር ምምርማር ዝክእሉ ብናይ ጉባኤ ኣካቢ ትእዛዝ ጥራሕ እዩ።
3. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ይኹን ናይቲ ቤት ፅሕፈት ኾነ ኢሉ ኣብ ውሽጢ ናይ ዳይና ወይ ረጅስትራር ውልቀ ማህደር ዝርከብ ናይ ሰነድ መረዳእታ ክጠፍእ ፣ ክበላሸው ወይ ድማ ሓሰተኛ መረዳእታ ክተሓሓዝ እንተገይሩ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ገበን ይሕተት።
4. ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ከይፈለጠ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ናይ ዕሑፍ መረዳእታ ምቕማጥ ክልኹል እዩ።

ክፍሊ ሸውዓተ

ስልጠና

ዓንቀፅ 49- ዕላማ ሓፀርተን ነዋሕትን ስለጠና

ሓደሽቲ ዝምደቡ ኾነ ኣብ ስራሕ ንዘለው ዳያኑን ሬጅስትራርን ስርሖም ዝተቃነዐን ውፅኢታዊ ክኸውን ንምግባር፣ ንናይ ዳይነት ሰለጤን፣ ፍትሓውነት፣ ዓነቓፋይ ዝኾነ ኣስራርሓ ንምውጋድ፣ ሓዱሽ ናይ ሙያ ፍልጠት ንምውሳኽ ኣተሓሳስባ ክሰፍሕን ኣብ ዝተመደበሉ ናይ ስራሕ ለውጥታት ብብቅዓት ስራሕቶም ክፍፅሙ ንምግባር እዩ።

ዓንቀፅ 50- ፕሮግራም ስለጠና

1. ሓደሽቲ ተሸወምቲ ዳያኑን ሬጅስትራርን ንዝምደበሉ ናይ ስራሕ መደብ ኣጠቓላሊ ፍልጠትን ዘዕትርን ናይ ስራሕ ኽባቢኦም ክፈልጡ ዝሕግዝ ፕሮግራም ስልጠና ብቤት ፅሕፈት ይዳሎ።
2. ኣብ ስራሕ ንዝርከቡ ዳያኑን ሬጅስትራርን ከከምኣድላይነቱ እናተርኣየን እንተገምገመን ሓዱሽ ናይ ሞያ ፍለጠትን ናይ ኣሰራርሓ ጥበብ ዘማዕብልሉ ስልጠና እቲ ቤት ፅሕፈት ብባዕሉ ወይ ድማ ምስ ካልኦት ክፍልታትን ገበርቲ ሰናይን ብምትሕብባር ኣብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ኣብ ወፃኢ ዓዲ ናይ ስልጠና ፕሮግራም ክህሉ ይገብር።
3. ኣብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ወፃኢ ንዝካየድ ናይ ስልጠና ፕሮግራማት ምልመላ ህፁፅን ግዜ ዘይህብን እንተኮይኑ ቤት ፅሕፈት ነቲ ምልመላ ኣካይዱ ኣብ ቐፃላየ ናይቲ ጉባኤ ኣኼባ ይቐርብ።
4. ዞባ ዳያኑ ምምሕዳር እውን ንስለጠና ክምልመሉ ናይ ዝግበኦም ይኹን ዳያኑ ወይ ሬጅስትራር ፕሮፖዛል ከቕርቡ ይክእል እዮም።
5. ንስልጠና ዝምልመሉ ዳያኑን ሬጅስትራራት ኣመላምለኦም ብዝምልከት ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።

ዓንቀፅ 51- ግቡእ ስልጠና

ንስልጠና ዝተመልመለ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ነቲ ዝተመልመለሉ ስልጠና ናይ ምትግባር ዝኣትዎ ውዕሊ እንተሃልዩ ድማ በቲ ውዕሊ መሰረት ናይ ምፍፃም ግቡእ ኣለዎ። ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።

ክፍሊ ሸሞንተ

ምድባን ዝውውርን

ዓንቀፅ 52- ዝውውር

1. ነቲ ስራሕ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ዝኾነ ዳይና መሰሉን ጥቅሙን ከይተጓደለ ካብ ሓደ ናይ ስራሕ ቦታ ናብ ካሊእ ናይ ስራሕ ቦታ ክቅየር ይክእል እዩ።
2. ዝኾነ ናይ ዝውውር ጉዳያት ብጉባኤ ዝውሰን ኾይኑ ኣብ ብጣዕሚ ህፁፅ ኩነታት ኣካቢ ጉባኤ ምትዕርራይ ክገብር ይክእል እዩ። ኣብቲ ቀፃላይ ናይ ጉባኤ ኣኼባ ድማ ነቲ ዝገብሮ ምትዕርራይ ብጉባኤ ክውሰን ይገብር።
3. ኣብ ውሽጢ ዞባ ናይ ዝርክቡ ዳያኑ ሬጅስተራራትን ኣብ ክሊ እቲ ውሽጢ ዞባ ዝግብረ ናይ ዝውውር ጉዳይ ብዞቦ ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ምስተገበረ ናይ ክልል ዳያኑ ምም/ጉባኤ ስምምዕነት ምስረኸበ ይፀድቅ።
4. ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር መጀመርታ ኣብ ዝተመደበሉ ቦታ ብሕክምና ወይ ብካሊእ ብቑዕ ምኽንያት እንተዘይኾይኑ ክልተ ዓመት ከይሰርሐ ናይ ዝውውር ሕቶ ክቅርብ ኣይኽእልን።
5. ከቢድ ፀገም ኣብዘለወን ወረዳን ዞባን ኣብያተ ፍርዲ ዝስርሐ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ንሰለስተ ዓመት ምስ ኣገልገለ እንተሓቲቱ ናይ ምዝውዋር መሰል ኣለዎ ። ዝርዝሩ ብመምረሒ ይፍፀም።

ዓንቀፅ 53 - ምደባ

በብደረጅኡ ዘለው ናይ ጉባኤ ኣከብቲ ብቀዳምነት ኣፅኒያም ዘቕረብዎ ናይ ስራሕ ምደባ ሪኢቶ መበገሲ ብምግባር በብደረጅኡ ዘሎ ጉባኤ ፍሉይ ኩነታት እንተዘይሃልዩ ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ዝዓፅውሉ እዋን ምደባ ተጠቓሊሉ ንተመደብቲ ይንገሮም። ብዞባ ጉባኤ ዝተገበረ ናይ ስራሕ ምደባ ብክልል ጉባኤ ምስ ፀደቀ ተፈፃምነት ይህልዎ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 54- ጊዚያዊ ናይ ስራሕ ምደባ

1. ጊዜ ዘይህቡን ህፁፃት ጉዳያት እንተጋጥሙ ኣብ ስራሕ ፀገም ዘይፈጥር ናይ ጉባኤ ኣከብቲ ኣብ ስራሕ ካብዘለው ዳያኑ ካብ ክልተ ወርሒ ንዘይበዝሕ እዋን ብጊዚያዊነት ቀይሮም ከስርሑ ይክእሉ እዮም።
2. ብጊዚያዊነት ዝተመደበ ዳይና ኣበል ዝኸፈሎ ኾይኑ ካብ ክልተ ወረሒ ንላዕሊ እንተፀኒሑ ግን ዝተኸፈሎ ኣበል ካብቲ ኣካቢ ይትካእ።

ዓንቀፅ 55- ምደባ ተረኛ መጋበእያ

1. ኣብያተ ፍርዲ ኣብዝዕፀወሉ ህፁፅን ጊዜ ዘይህቡ ጉዳያት ተሰይሞም እንዳመርመሩ ትእዛዛትን ብይናትን ዝህቡ ተረኛ መጋባእያ ይህልዉ።
2. ዝኾነ ዳይና ንዝተወሰነ መዓልትታት ኣብ ተረኛ መጋበእያ ብተርኡ ከገልግል ብኣካቢ ጉባኤ ክምደብ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ትሽዓተ

ስነ ምግባር ሙያ ዳይነትን

ዓንቀፅ 56- መሰረታዊ ደንብታት

1. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝረከብ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በዚ ደንቢ ዝተደንገጉ ናይ ዳይነት ሙያዊ ስነ ምግባር ናይ ምኽባር ጉቡእ ኣለዎ።
2. ኣብዚ ደንቢ ስነ ምግባር ሙያዊ ዳይነት ብዝምልከት ዝተቐመጡ ድንጋጌታት ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ቅድሚ ኣቐዲሙ ክፈልጦ ይግበር።

ዓንቀፅ 57 - ሕግታት ብትክክል ኣብ ስራሕ ምውዓል

ዝኾነ ዳይና ኣብ ኩሉ ዝህቦ ፍርዲ ውሳነን ትእዛዝን ብመሰረት ኣብ ስራሕ ዘለዉ ሕግታት ንክኽውን ቐዳማይ ተግባሩ'ዩ።

ዓንቀፅ 58- መሰል በዓል ጉዳይ ብማዕረ ምሕላው

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ቤት ፍርዲ ንዝቐረቡ ተኸራኸርቲ ኩሎም ብማዕረ ክርእን ክሕልወን ኣለዎ ። ብቤተሰብ ፣ሃይማኖት ፣ ብሄሬሰብ፣ ፖለቲካ ፣ ማሕበራዊ ወይ ድማ ካልኦት ርክባቱ ኣብ ናይ ዳይነት ወይ ሬጅስትራር ተግባሩ ፅዕንቶ ክሕድረሉ የብሉን።

ዓንቀፅ 59- ትግሃትን ፅፈትን ምርኣይ

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ስርሑ ዝግባእ ትግሃትን ፃዕርን ብምግባር ዘለዎ ፍልጠት ንምምዕባል ክፅዕር ኣለዎ

ዓንቀፅ 60- ቐፀሮ ዘይምብዛሕ

ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብሰብ ጉዳይ ንዝቐርበሉ ጥረዓን ክንዲ ዝተኽኣለ ቅልጡፍ ብዝኾነ ኣገባብ ክፍፅም ኣለዎ። ብቁፅ ብዘይኾነ ምክንያት ነገራት ከጓትት የብሉን።

ዓንቐፅ 61- ክብሪ ቤት ፍርዲ ምሕላው

ዳይና ይኹን ሬጅስትራር ኣብ ዝኾነ እዋን ብኣሰራርሕኡን ብኣመራርሓ ኽእለቱን ናይቲ ቤት ፍርዲ ክብርን ሽምን ክሕሉ ይግባእ።

ዓንቀፅ 62- ተረዳዲእኻ ምስራሕ ብዝምልከት

ዳይና ይኹን ሬጅስትራር ሓቢሮም ምስ ዝሰርሑ መሳርሕቱ ተረዳዲኡ ክሰርሕ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 63- ብትዕግስቲ ምስማዕን ዘረባ ምውዳእን

ዝኾነ ዳይና ኣብ መጋበእያ ቀሪቦም ብስርዓት ንዝዛረቡ ጠበቓታትን ተኸራኸርትን ኩሎም ብትዕግስቲ ክስምያምን ነቲ ጉዳይ ኣግባብ ብዘለዎ ኽትዕ ከካይዱን ክገበር ኣለዎ።

ዓንቀፅ 64- ተኸራኸርቲ ምቁፅፃር

ጉቡእ ዘይኾነ ፀባይ ንዘርኣዩ ፣ ዘይግባእ ተግባር ንዝፍፅሙ ወይ ድማ ከይተዳለወ ቀሪቦም ምኽንያት እንዳፈጠሩ ነገር ንከይቋረፅ ንዝፍትኑ ተኸራኸርቲ ዳይና ብኣግባቡ ክግስፆምን ክእርሞምን ኣለዎ። ኣድላይ እንተኾይኑ እውን ግቡእ ስጉምቲ ክወስድ ይግባእ።

ዓንቐፅ 65- ኣዋህባ ፍርዲ

ሓደ ዳይና ናይ ፍረዲ ውሳነ ወይ ትእዛዝ ኣብ ዝህበሉ እዋን ብስነ-ስረዓት ሕግታት ብዝድንግግዎ መሰረት ናይቲ ጉዳይ መረዳእታ ጭብጥ ናይቲ ክትዕ ኩነታት ብምግላፅ ኣግባብ ዘለዎ ሕጊ ጠቒሱ ብምብርህራህ ክፅሕፍ ይግባእ።

ዓንቐፅ 66- ናይ ጥፍኣተኛነትን ቅፅዓትን ውሳነ

1. ሓደ ዳይና ናይ ጥፍኣተኛነት ውሳነ ኣብ ዝህበሉ እዋን ተኸሰስቲ ብዝተኸሰስሉ ኣንቀፅ ፈፂሞም ዝተብሃሉ ናይ ገበን ተግባር ንምፍፃም የማን ፀጋም መረዳእታ ብዝግባእ ክምዝን ኣለዎ።
2. ሓደ ዳይና ናይ ቅፅዓት ውሳነ ኣብዝህበሉ እዋን ተክሳሳይ ገበን ዝፈፀመሉ ኩነታት፣ ብዛዕባ ቅፅዓት ዕላማን ኣወሳስናን ከምኡውን ሕጊ ዝተደንገጉ መምርሕታት፣ ብጥንቃቐ ብምምዛን ንተኸሳሲ ጉቡእ ቅፅዓት ክውስን ይግባእ።

ዓንቐፅ 67- ብሓሳብ ምፍላይ

ዳይና ብሓሳብ ክፍለ ዘለዎ መሰረታዊ ኣብዝኾነ ሕቶ እምበር ነቲ ጉዳይ ወሳኒ ኣብ ዘይኮነ ነጥቢ

ብሓሳብ ክፈለ ብምድላይ ጥራሕ ንስራሕ ዕንቅፋት ክፈጥር የብሉን ። ብሓሳብ ተፈልዩ ኣብዝፅሕፎ ሪኢቶ ብዛዕባ እቲ ዘፈላሊ ዘሎ ጉዳይ ሪኢቶ ካብ ምሃብ ሓሊፉ ናይ ስራሕ ብፆትን ናይ ካልኡት ውለቀ ሰባት ኾነ ሕብረተሰብ ስሚዒትን ክብርን ዝነክእ ሪኢቶ ክቐምጥ ኣይግባእን።

ዓንቐፅ 68- ስነ ምግባር

1. ሓደ ዳይና ኣብ ናይ ቤት ፍረዲ ሰራሕተኛታትን ኣብ ባዕሉን ምንዕዓቕ ዝፈጥሩ ርክባት ካብ ምምስራት ክዕቀብ ኣለዎ። ናይ ቤት ፍርዲ ሰራሕተኛታት ክብሪ ክሕልውን ንበዓል ጉዳይ፣ ንምስክር ወይ ድማ ናብ ቤት ፍርዲ ንዝመፁ ሰባት ኩሎም ትሕትና ክርኢ ኣለዎ።
2. ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ መጋበእያ ሰራሕተኛታት ስርዓት እንተጉዱሉን ኣብ ስርሖም ሸለልተኝነት እንተርእዩ ወይ ድማ ስርሖም ንናይ ውልቀ ድልየቶም ረብሓ ንከይውዕል ክቆፃፀር፣ ጉቡእ ምኽርን ተግሳፅን ክህብ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 69- መዛግብቲ ቤት ፍርዲ ካብ መፀየፍን መነወር ቃላት ሪኢቶ ነፃ ምግባር

ሓደ ዳይና ንዝኾነ ወገን ዝቐረበሉ ናይ ቤት ፍረዲ መዛግብቲ ኣካል ንዝኾኑ ጥርዓናት ካልኡት ፅሑፋት ወይ ድማ ብቓል ዝንገሩ ቃላት ሪኢቶታትን ንፍርዲ ኣዋህባ ኣድላይቲ ኾይኖም ክሳብ ዘይተረኸቡ ካብ መፀየፍን መነወሪ ዝኾኑ ቃላት ወይ ሪኢቶታት ነፃ ምኻኖም ከረጋግፅ ይግባእ።

ዓንቐፅ 70- ምስትውዓልን ኣብ ሰራሕኻ ጥንቁቅ ምኻኑ

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር መስተውዓሊ፣ ትሑት፣ ትዕግስተኛን ኣብ ኣሰራርሕኡ ጥንቂቅ ክኾን ይግባእ።

ዓንቐፅ 71- ስብእና

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብኣከዳድንኡ፣ ብፀባዩ ብተግባሩን ኣብ ሕማቅ ኽባቢታት ብምዝውታር ናይ ዳይነት ኽብሪ ከይዋርድ ክጥንቀቅ ይግባእ።

ዓንቐፅ 72- ብሕጊ ተኣማሚንካ ምስራሕ

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ዳይነት ስርሑ ኣብዝፍፅመሉ እዋን ብሓቀኝነት ተኣማንነትን ብዘይገለ ፍርሕን ስግኣትን ብሕጊ ክሰርሕ ይግባእ።

ዓንቀፅ 73- ስራሕ ሰዓት ምክባር

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ስራሕ ሰዓት ብምኽባር ንኻልኡት መርኣያ ክኸውን ይግባእ። ብቑዕ ብምክንያት ከይሃለዎ ወይ ድማ ፍቓድ ከይተዋሃቦ ካብ ናይ ስራሕ ቦትኡ ክፍለ የብሉን።

ዓንቐፅ 74- ምስጢረ ምሕላው

ሓደ ዳይና ንዝቐርበሉ ጉዳይ ውሳነ ቕድሚ ምሃቡ ምስዝኾነ ሰብ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ብውልቀ ምዝርራብ ወይ ፍቓድ ከየረኸበ ብዝኾነ መራኸቢ ማእኸናት መግለፂ ይኹን ሪኢቶ ክህብ የብሉን። ኾይኑ ግን ምስ መሳርሕቱ ኣብ ሕጊ ጉዳይ ምክከር ኣይክዕልን።

ዓንቐፅ 75 -ካብ መጋበእያ ምልዓል

ሓደ ዳይና ንሓደ ጉዳይ ከይርኢ ብሕጊ ዘኽልክል ኩነታት እንተህሉ ወይ ክርኢ ከምዘይብሉ እንተፈሊጡ መቃወሚ ሓሳብ ክሳብ ዝቐርበሉ ከይተፀበየ ምክንያቱ ብዝግባእ ገሊፁ እቲ መጋበእያ እንተኣሚኑሉ ካብ መጋበእያ ክለዓል ኣለዎ ። ዝርዝር ኣለዓዓልኡ ብዝምልከት ብኣዋጅ ቁፅሪ 49/1994 ኣንቀፅ 8 መሰረት ይውስን።

ዓንቐፅ 76 - መደለሊ ምቅባል

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ንዳይነት ኣብ ዝቐርበሉ ወይ ዳይነት ቐሪቡ ኣብ ዝተወሰነ ጉዳይ ብላዕ፣ መደለሊ፣ ውሕብቶ ወይ ድማ ካሊእ ጥቅሚ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ካብ በዓል ጉዳይ ወይ ካብ ካሊእ ዝኾነ ይኹን ሰብ ብምቅባል ናይ ዳይነት ኽብሪ ከዋርድ ኣይግባእን።

ዓንቐፅ 77- ብመማለዲ ዘይምስራሕ

ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብመማለዲ ወይ ድማ ንዕኡ ቕሉዕ ክኸውን የብሉን።

ዓንቐፅ 78- ስልጣን ንናይ ውልቀ ረብሓ ዘይምውዓል

ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዘይግበኦ ረብሓን ጥቅምን ንምርካብ ወይ ኻሊእ ንክረክብ ስልጣኑን ክብሩን መሳርሒ ክገብር የብሉን።

ክፍሊ ዓሰርተ
ኣቀራርባን ኣፈፃፅማን ጉዳያት ዲስፕሊን

ዓንቀፅ 79- ብዲስፕሊን ተሓታቲ ምዃን

1. ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ኣብ ክፍሊ 9ተ ዝተገለፁ ሙያዊ ስነ ምግባር እንተጥሒሱ ብድስፕሊን ተሓታቲ ይኸውን።
2. ሓደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዝፈፀሞ ጉድላት ዲስፕሊን ብፍታብሄርን ብገበን ሕጊ ዝህልዎ ተሓታታይነት ሕልው ኾይኑ ብመሰረት እዚ ደንቢ ዝውሰድ ቅፅዓታት ግና ናብ ዝኾነ ቤት ፍርዲ ንውሳነ ከይቐርቡ ተፋፃምነት ይህልዎም።

ዓንቐፅ 80 - ምጥያሽ መፃረይ ኮሚቴ ዲስፕሊን ጉዳያት

ናይ ዲስፕሊን ጉዳያት እንዳፃረየ ውሳነ ሓሳብ ዘቕርብ ድሕሪ ሐዚ ኮሚቴ እንተብሃለ ዝፅዋዕ በዚ ደንቢ ተጣይሹ ኣሎ።

ዓንቐፅ 81- ኣባላት ኮሚቴ

1. እዚ ኮሚቴ ብጉባኤ ካብ ኣባላቱ ከከም ኣገዳስነቱ በብጊዚኡ ዝምረፁ ብክልል ደረጃ ይኹን ብዞባ ሰለስተ ኣባላት ዝህልውዎ ይኸውን።
2. ኣካቢ ናይታ ኮሚቴ ካብ ኣባላት ዝተመረፀ ይውን።

ዓንቐፅ 82- ስራሕ ሓላፍነትን ኣካቢ ናይቲ ኮሚቴ

1. ኣብ ልዕሊ ዳያኑን ሬጅስትራርን ዝቐረበ ናይ ድስፕሊን ክስታት በቲ ኮሚቴ ክፃረ ይግበር።
2. ኮሚቴ ዲስፕሊን ክስ ንዝተመስረቶ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ብዛዕባ እቲ ክሲ ክርዳእ ወይ ድማ ብፅሑፍ መልሲ ንክህብ ይእዝዝ።
3. ነቲ ጉዳይ ዝበለፀ ንምርዳእ ክሕግዝ እዩ ንዝብሎ ዝኾነ ጉዳይ መረዳእታ ብቓል ወይ ብሰነድ ክህብ ይገብር።

ዓንቐፅ 83- ኣጀማምራ ክስ ድስፕሊን

1. ዝኾነ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ድስፕሊን ጉድለታት ኣብዝፍፀመሉ እዋን ብዝኾነ ሰብ ክሲ ክቐርብ ይክእል እዩ። እቲ ኣቀራርባ ክስ ድማ ናይ ወረዳ ወይ ዞባ ቤት ፍርዲ ዳይና ወይ ሬጅስራር እንኾይኑ እቲ ክሲ ናብ ዞባ ዳያኑ ምም/ር ጉባኤ ይቐርብ። እቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ እንተኾይኑ ከዓ ናብ ክልል ዳያኑ ምም/ር ጉባኤ ይቐርብ።
2. እቲ ክሲ ኣብ ልዕሊ ዞባ ፕረዝዳት እንተኾይኑ ናብ ክልል ዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ይቐርብ።

ዓንቐፅ 84- ስነ ስርዓት ኣሰራርሓ መፃረይ ኮሚቴ

1. እቲ ኮሚቴ ስርሑ ዝሰርሕ ኣባላት ኩሎም እንትርከቡ እዩ።
2. ናይቲ ኮሚቴ ኣኼባ በቶም ኣባላት ኮሚቴ ዝውስን ኾይኑ ከከም ኣድላይነቱ ድማ እቲ ኣካቢ ኮሚቴ ኣኼባ ክፅውዕ ይክእል።
3. ናይ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ ብሙሉእ ድምፂ ዝሓልፍ ኾይኑ እቲ ኮሚቴ ብሙሉእ ድምፂ ክውሰን እንተዘይክኢሉ ብኣብዝሓ ድምፂ ዝተዋሃበ ውሳነ ናይቲ ኮሚቴ ውሳነ ተገይሩ ይውስድ። ናይ ንኡስ ድምፂ ሪኢቶውን ይምዝገብ ሰለስቲኦም ውሳነ ሓሳብ እንተተፋላልዮም ድማ ናይ ሰለስቲኦም ሓሳብ ከምዘለዎ ተመዝጊቡ ናብቲ ጉባኤ ይቐርብ።
4. ናይ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ በቲ ናይቲ ኮሚቴ ኣካቢ ኣቢሉ ጊዘ ከይወሰደ ንኣካቢ ጉባኤ ክበፅሕ ይግበር።

ዓንቐፅ 85- እግድ ብዝምልከት

1. ናይ ድስፕሊን ክሲ ንዝቐርበሉ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ጉዳይ ብድስፕሊን ኮሚቴ ተፃርዩ እቲ ዝተኸሰሰሉ ጉዳይ ተፃርዩ ንምፍፃሙ ሓበሬታ እንትረክብ ናብ ጉባኤ ቀሪቡ ክሳብ

መወዳእታ ዕልባት ዝረክብ እቲ ክሲ ዝቐረበሉ ዳይና ወይ ሬጅስትራር በቲ ጉባኤ ኣካቢ ክሳብ ቐፃሊ ኣኼባ ካብ ስራሕ ተኣጊዱ ክፀንሕ ክግበር ይክእል እዩ።

2. እቲ ዝወሃብ እግድ ከከም ኹነታቱ ምስ ሙሉእ መሃያ ወይ ፍርቂ መሃያ ወይ ድማ ብዘይ መሃያ ክኾውን ይክእል እዩ።
3. ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ እቲ ጉባኤ ሓደ ዕልባት እንተዘይሂቡ እቲ እግድ ብኣካቢ ጉባኤ ተላዒሉ እቲ ዝተዓገደ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ናብ ስርሑ ይምለስ።
4. ናይ እግድ መዓልቲ ከከም ኩነታቱ ክናዋሕ ይክእል እዩ።
5. ተኣጊዱ ዝፀንሓ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዘጥፈኦ ዘየለ ምዃኑ እንተረጋጊፁ ወይ ጥፍኣቱ ብተግሳፅ ጥራሕ ዘቕፀያ ኾይኑ እንትርከብ ናይ ዝተኣገደሉ መሃያ ኩነታት ጉባኤ ይውሰን። ጥፍኣቱ ካብ ስራሕ ዳይነት ዘባርሮ ምዃኑ በቲ ጉባኤ እንትውስን እቲ ዳይና ውይ ሬጅስትራር ተኣጊዱ ኣብ ዝፀንሓሉ እዋን እቲ ተኣጊዱ ዝፀንሐ መሃያ ኣይክፈሎን።

ዓንቐፅ 86- ከቢድን ቐሊልን ናይ ድስፕሊን ጥፍኣት ዝበሃል

1. እዞም ዝስዕቡ ቐለልቲ ናይ ድስፕሊን ጥፍኣት እዩም።

ሀ. ኣብ ስራሕ እኹል ፃዕርን ውፍይነትን ዘይምርኣይ።

ለ. ምስ መሳርሕትኻ ተረዳዲእካን ንክትስርሕ ካብ ዘይምኽኣል ኣብ ስራሕ ዕንቅፋት ምዃን

ሐ. ብዘይ እኹል ምኽንያት ወይ ድማ ብዘይ ፍቓድ ብተደጋጋሚ ካብ ስራሕ ምትራፊ፣

መ. ብፅሑፍ ወይ ብቃል ካብቲ ቤት ፅሕፈት ወይ ካብ ላዕለዋይ ሓላቅኡ ዝወሃቦ ግልፅን ሕጋውን ትእዛዝ ዘይምቅባል ወይ ድማ ተግባራዊ ዘይምግባርን፣

ረ. ካልኦት ተመሳሳሊ ኩነታት ብርኪ ዝርኣዩ ቀለልቲ ጥፍኣታት እዩም።

ሰ. ንሰብ ጉዳይ ምፅራፍ ፣ ምጉጣጥ፣ ምንሻው፣ እኹል ክብርን ምትእንጋድን ዘይምርኣይ

ሸ. ኣብ ስራሕ ብሰዓትካ ተረኺብካ ዘይምውፃእ።

2. እዞም ዝስዕቡ ከበድቲ ናይ ዲስፕሊን ጥፍኣታት እዮም።

ሀ. ጉቦ ምቅባል ወይ ንክዋሃብ ምሕታት፣

ለ. ንባዕልኻ ጉቡእ ዘይኾነ ረብሓ ንምርካብ ወይ ድማ ካብ ካሊእ ሰብ ንክረክብ ብምሕሳብ ብመማለዲ ምስራሕ፣

ሐ. ንባዕልኻ ወይ ንሳልሳይ ወገን ንምጥቃም ብምሕሳብ ኣብ ፅሑፍ ንዝሰፈረ ኾነ ኢልካ ናብ ሓሶት ምልዋጥ፣

መ. ምስቲ ትሰርሖ ቀጥታ ርክብ ካብ ዘለዎም ሰባት ውሕብቶ ምቕባል፣

ረ. ብተደጋጋሚ ልቓሕ ብምልቓሕ ዘይምምላስ፣

ሰ. ብዘይ ብቁዕ ምክንያት ስራሕቲ ብምዝንጋዕ ኣግባቡ ዘይምትእንጋድን ንበዓል ጉዳይ ምጉልኣላእ፣

ሸ. ኣግባብ ዘለዎ ፍረ ነገር ወይ መረዳእታ ኾነ ኢልካ ንዝምልከቶ ብምፍላጥ ውሳነ ዘዛብዕ ኩነታት ምፍጣር፣

ቀ. ሰኺርካ ኣብ ስራሕ ምርካብ ወይ ሰኺርካ ኣብ ኣደባባይ ብተደጋጋሚ ምርኣይ ናይቲ ሞያን ትካል ክብሪ ክጉድፉ ምግባር፣

በ. ኾነ ኢልካ ወይ ብሸለልተኝነት ኣብ ናይዚ ትካል ንብረት ጉድኣተ ምብፃሕ፣

ተ. ቀለልቲ ጥፍኣታት ዝተብሃሉ በተደጋጋሚ ምፈፃም፣

ቸ. ካልኦት ብተመሳሳሊ ኩነታት ብርኪ ዝርኣዩ ከበድቲ ጥፍኣት እዩም።

ዓንቐፅ 87 - ቅፅዓት

1. ናይ ተኸሳሲ ጥፍኣት ቐሊል እንተኾይኑ ከከምኩነታቱ ብተግሳፅ ፣ ብጽሑፍ መጠንቐቅታን

www.abyssinialaw.com

እስካብ ሓደ ወርሒ መሃያ ቅፅዓት ክበፅሕ ይክእል እዩ።

2. ናይ ተኸሳሲ ጥፍኣት ከቢድ እንተኸውን ድማ ካብ ሓደ ወርሒ ዘይንእስ ናይ መሃያ ቅፅዓት ወይ ሓደ መሃያ ወሰኽ ምኽልካል።
3. እቲ ዳይና ወይ ሬጅስትራር ዝፈጽሞም ናይ ድስፕሊን ጉድለታት ብዝግባእ ስርሑ ክፍፅም ዘይኽእል ምኻኑ ወይ ድማ ተግባሩን ኣመሉን ምስ ናይ ዳይነት ወይ ሬጅስትራር ስራሕቲ ዘይኾነ ምኻኑ እቲ ጉባኤ እንተኣሚንሉ ካብ ዳይነት ስርሕ ንክሰናበት ናብ ቤት ምኽሪ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቅርብ።
4. እቲ ጉባኤ ናይ ቅፅዓት ብርኪ እንተይተፀበየ ዝኾነ ቅፅዓት ምስቲ ጥፈኣት ዝመጣጠን ክዕርፍ ይክእል እዩ።

ዓንቐፅ 88 - ሕሉፍ ሪኮርድ ጥፍኣተኝነት

እቲ ኮሚቴ ናይ ቅፅዓት ውሳነ ሓሳብ ነቲ ጉባኤ እንትቐርብ እቲ ዝተኸሰሰ ሰብ ቅድም ኢሉ ዝነበሮ ሕሉፍ ሪኮርድ ጥፈኣተኝነት እውን ሓቢሩ ብምግላፅ የቕርብ።

ዓንቐፅ 89- ናይ ጉባኤ ስልጣንን ተግባርን

1. እቲ ጉባኤ ብዓንቐፅ 45 ብዝተደንገገ መሰረት ሓደ ጉዳይ ተፃርዩ እንትቐርብ ነዚ ዝቐረበሉ ጉዳይ ሪኡ በቲ ኮሚቴ ንዝቐረበ ናይ ውሳነ ሓሳብ ከፅድቕ፣ ከማሓይሾ ወይድማ እቲ ኮሚቴ ተወሳኺ ምፅራይ ገይሩ ክቐርብ ክእዝዝ ይኽእል
2. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺቡዎ እውን ቅድሚ ናይ መወዳእታ ውስነ ምሃቡ ነቲ ተኸሳሲ ፀዊዑ ጉዳዩ ከረድእ ክፍቐደሉ ይክእል እዩ።
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ጉባኤ ነቲ ኮሚቴ ተወሳኺ ምርመራ ክገብር እንትእዝዝ ንዝግበር ተወሳኺ ምፅራይ ተኸሳሳይ ሪኢትኡ ብፅሑፍ ክህብን መከላከሊ እውን ከቅርብ ክፍቐደሉ ይኽእል።
4. ተኸሳሲ በቲ ጉባኤ እንትፅዋዕ ንዘውፆኦ ወፃኢ ብቤት ፅሕፈት ይሽፈነሉ ።

ዓንቐፅ 90- ናይ ጉባኤ ናይ ኣሰራርሓ ስርዓት

1. ካብቶም ናይቲ ጉባኤ ኣባላት 2/3 እንተድኣ ተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።
2. ጉባኤ ውሳነ ዝህብ ብሙሉእ ድምፂ ኾይኑ ኣፈላላይ እንትህሉ ድማ በኣብዝሓ ድምፂ ዝተውሃበ ውሳነ ናይቲ ጉባኤ ውሳነ ይኸውን። ናይ ንኡስ ድምፂ ርኢቶ ይምዝገብ።
3. እቲ ጉበኤ ኣብ መዓረ ድምፂ እንተኾይኑ ኣካቢ ናይ ጉባኤ ዘለዎ ውሳነ ናይቲ ጉባኤ ይኸውን።
4. ብዞባ ጉባኤ ዝተወሰነ ብይግባይ ክልል ጉባኤ ክቐርብ ይክዕል እዩ።

ዓንቐፅ 91- ሚስጥራዊነት ምሕላው

ዝኾነ ነቲ ጉባኤ ቤት ፅሕፈት ዝቐርብ ናይ ክሲ ጥርዓናት ከምኡ ውን በቲ ኮሚቴ ዝተታሓዘ ጉዳያት እቲ ጉባኤ ናይ መወዳእታ ውሳነ ክሳብ ዝህበሎም ብፅኑዕ ሚስጢር ክተሓዝ ይግበር።

ዓንቐፅ- 92 - ናይ ጥፍኣት ውሳነ ብዛዕባ ምስ ማህደር ምትሕሓዝ

1. ጉባኤ ናይ መወዳእታ ውሳነ ዝህበሎም ናይ ጥፍኣተኝነት ውሳነ ዝዓረፈሎም ጉዳያት ጥራሕ ኣብ ተኸሳሳይ ውልቀ ማህደር ይተሓሓዙ።
2. ተቐባልነት ዝሰኣኑ ናይ ክስ ጥርዓናት ድማ ብፍሉይ በቲ ቤት ፅሕፈት ክተሓዙ ይግበር።

ዓንቐፅ 93- ምምሕያሽ ደንቢ

1. እዚ ደንቢ ይኹን ውሽጦም ዝሓዘ ዓንቀፃት ከከም ኣድላይነቶም እናተገምገመ በቲ ጉባኤ ክማሓየሹ ይክእሉ እዮም።
2. ጠቅላላ ነዚ ደንቢ ንምምሕያሽ ካብቲ ጉባኤ 1/3 እንተሓቲቱን ብ2/3 ናይቲ ጉባኤ ኣባል እንትድገፍ ተፈፃምነት ይህልዎ።
3. ኣብ ውሽጢ ዚ ደንቢ ዝርከብ ዓንቀፅ ንምምሕያሽ ብ5 ኣባላት ናይቲ ጉባኤ ዝተደገፈ ሓሳብ እንትቐርብ ብኣብዛሓ ድምፂ ጉባኤ እንትድገፍ ምምሕያሽ ተግባራዊ ይኸውን።

4. ¼ ዳያኑ እንትሓቱን ብኣብዛሓ ድምፂ ጉባኤተኛ እንትድገፍ ምምሕያሽ ይግበር።

ዓንቐፅ 94 - መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጠን

1. እዚ ጉባኤ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኸብዎ ነዚ ደንቢ መሰረት ብምግባር ዝርዝር መምርሕታት ከውፅእ ይኽእል።
2. ብርኪ ስራሕን ምደባን፣ ስልጠናን ዝውውርን ዳያኑ ሬጅስትራርን ብዝምልከት ነዚ ደንቢ መሰረት ብምግባር መምርሕታትን ክወፅእ ስለጣን ኣለዎ።

ዓንቐፅ 95- ኣብ ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ብወዲ ተባዕታይ ፆታ ዝተደንገገ ንጓል ኣንስተይቲ እውን ዝሰርሕ ይኾውን።

ዓንቐፅ 96- ዝተስዓሩ ሕግታት

ቅድም ክብል እናተሰርሐሎም ዝፀንሑ ናይ ኣሰራርሓ ልምድታት እዚ ደንቢ ካብ ዝፀድቐሉ ዕለት ጀሚሩ ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

ዓንቐፅ 97- ደንቢ ዝፅንዐሉ እዋን

እዚ ደንቢ ካብ ግንበት 01/1997 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኾውን።

ሃይለ ኣብርሃ

ምክትል ፕሬዝደንት

ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ትግራይ